

የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡

የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ።

ግ ው ጫ ።

አንደኛ ፡ መጽሐፍ ።

ገጽ

ሰለ ፡ ሰዎች ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

ሰለ ፡ ሰዎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ። ሰለ ፡ ሰውና ፡ ሰለ ፡ መብቶቹ ።	፩
ክፍል ፡ ፩ ፤ ሰለ ፡ ሰው ፡ መብት ፡ አሰጣጥ ።	፩
ክፍል ፡ ፪ ፤ ሰለ ፡ ሰው ፡ መብቶች ።	፪
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ ሰለ ፡ ሰዎ ።	፳
ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ ሰለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ማስረጃነት ።	፲፩
ክፍል ፡ ፩ ፤ ሰለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹማዎቶች ።	፲፩
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹማዎት ፡ ሥልጣን ፡	
አሰጣጥ ።	፲፮
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ተግባር ።	፲፱
ክፍል ፡ ፪ ፤ ሰለ ፡ ሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገቦች ።	፲፯
ክፍል ፡ ፫ ፤ ሰለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ።	፳፩
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ በጠቅላላው ።	፳፩
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የመወለድ ፡ ጽሑፎች ።	፳፫
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፤ የመሞት ፡ ጽሑፎች ።	፳፬
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፤ የጋብቻ ፡ ጽሑፎች ።	፳፮
ክፍል ፡ ፬ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎችን ፡ ስለማቃናት ።	፳፯
ክፍል ፡ ፭ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ግልባጮችና ፡	
ቅጂዎች ።	፳፰
ክፍል ፡ ፮ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍን ፡ ደንብ ፡ አለመፈጸም ፡	
የሚያስከትለው ፡ ቅጣት ።	፴
ክፍል ፡ ፯ ፤ ሰለ ፡ ታወቁ ፡ ሰነዶች ።	፴፪
ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ ሰለ ፡ መጥፋት ፡	፴፬
ክፍል ፡ ፩ ፤ የመጥፋት ፡ መግለጫ ።	፴፬
ክፍል ፡ ፪ ፤ የመጥፋቱ ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚያስከትለው ፡	
ውጤት ።	፴፮

ገጽ ፡

ክፍል ፡ ፫ ፤ ጠፋ ፡ መባሉ ፡ የሚቀርበት ፡ ጊዜ ።	፴፯
ምዕራፍ ፡ ፭ ፤ ሰለ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታና ፡ ስለመደበኛ ፡ ቦታ ።	፴፰
ክፍል ፡ ፩ ፤ ሰለ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ።	፴፰
ክፍል ፡ ፪ ፤ መደበኛ ፡ ቦታ ።	፵
አንቀጽ ፡ ፪ ።	
ሰለ ፡ ሰዎች ፡ ችሎታ ።	
ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ የሆኑ ፡ መሠረታዊ-ያገ ፡ ደንቦች ።	፵፩
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ አካለመጠን ፡ ስላላደረሱ ፡ ሰዎች ።	፵፪
ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።	፵፪
ክፍል ፡ ፪ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ሰው ፡ ስለሚ	
ጠብቁ ፡ ክፍሎች ።	፵፬
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ ሰለ ፡ አላዳሪና ፡ ሰለ ፡ ሞገዚት ።	፵፬
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ ሰለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባሉ	
ችና ፡ ሰለ ፡ ተጠባባቂ ፡ ሞገዚት ።	፶፫
ክፍል ፡ ፫ ፤ የአላዳሪውና ፡ የሞገዚቱ ፡ ሥልጣን ።	፶፭
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሰውነት ፡	
አጠባበቅ ።	፶፭
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰን ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡	
ሰለ ፡ ግስተዳደር ።	፶፩
ክፍል ፡ ፬ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ለመጠበቅ ፡ የተመለ	
ከቱትን ፡ ደንቦች ፡ መጣስ ፡ የሚያስከትለው ፡ ቅጣት ።	፶፮
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሥራዎች ።	፶፯
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የሞገዚቱ ፡ ሥራዎች ።	፶፰
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፤ ለደርሱ ፡ የሚችሉ ፡ ገላፊነቶች ።	፶፱
ክፍል ፡ ፭ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ችሎታ ፡ ግጣት ፡ ሰለ ፡	
መቅረቱ ።	፷
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ ከሞገዚት ፡ አስተዳደር ፡ ነጻ ፡ ሰለ ፡ መው	
ጣት ።	፷
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የሞገዚትነት ፡ ሥራ ፡ ሒሳቦች ።	፷፫

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ አእምሮዎቸው ፡ ስለ ፡ ጉደለ ፡ ሰዎችና ፡ ስለ ፡ ድወቶች ፡ ፸፫

ክፍል ፡ ፩ ፡ ችሎታ ፡ ስላልተከለከሉት ፡ የአእምሮ ፡ ጉደለ
ሎዎችና ፡ ድወቶች ፡ ፸፫

ክፍል ፡ ፪ ፡ በፍርድ ፡ ስለሚደረግ ፡ ክልከላ ፡ ፸፭

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ በሕግ ፡ ስለ ፡ ተከለከሉ ፡ ሰዎች ፡ ፸፩

ምዕራፍ ፡ ፭ ፡ ስለ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ፸፫

አንቀጽ ፡ ፫ ፡

በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ሰጣቸው ፡ ግንበሮችና ፡

ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ ንብረቶች ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ አስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ድርጅቶችና ፡ ስለ ፡ ቤተ ፡ ክር
ስቲያን ፡ ፸፬

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ግንበሮች ፡ ፸፮

ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ግንበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፎችና ፡

ስለ ፡ ውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ፸፯

ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ግንበረተኞች ፡ ፸፰

ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ እመራር ፡ ፯

ክፍል ፡ ፬ ፡ ስለ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ፺፪

ክፍል ፡ ፭ ፡ የግንበሩ ፡ መብቶችና ፡ ገዴታዎች ፡ ፺፬

ክፍል ፡ ፮ ፡ ስለ ፡ ግንበሩ ፡ መፍረስና ፡ ሒሳብ ፡ መጣራት ፡ ፺፮

ክፍል ፡ ፯ ፡ ግንበሮችን ፡ ስለ ፡ መቁጣጠር ፡ ፺፰

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ ንብረቶች ፡ ፻፪

ክፍል ፡ ፩ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ፻፪

ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ኮሚቴዎች ፡ ፻፮

ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚወጡ ፡ የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ ፻፱

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ የውጭ ፡ አገር ፡

ዜጋ ፡ ግንበሮችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ የውጭ ፡

አገር ፡ ዜጋ ፡ ንብረቶች ፡ ፻፺፭

ሁለተኛ ፡ መጽሐፍ ፡

ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድና ፡ ስለ ፡ ውርስ ፡ (እወራረስ) ፡

አንቀጽ ፡ ፬ ፡

ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ በጠቅላላው ፡ ፻፺፰

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ መተግዘት ፡ ፩፻፳

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ አረጋጋጭ ፡ ፩፻፫

ክፍል ፡ ፩ ፡ ለግንኛዎቹም ፡ ዐይነቶች ፡ ጋብቻዎች ፡ የሚሆኑ ፡ አጠቃ
ላይ ፡ ሁኔታዎች ፡ ፩፻፫

ክፍል ፡ ፪ ፡ ብሔራዊ ፡ ጋብቻ ፡ ፩፻፳፮

ክፍል ፡ ፫ ፡ ሌሎች ፡ ዐይነቶች ፡ ጋብቻዎች ፡ ፩፻፳፰

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ የጋብቻ ፡ ሁኔታዎች ፡ ባለመጠበቃቸው ፡ ምክንያት ፡

የሚወሰን ፡ ቅጣት ፡ ፩፻፳፰

ክፍል ፡ ፩ ፡ ለጋብቻ ፡ ሥርዐቶች ፡ ሁሉ ፡ የሚሆን ፡ የወል ፡ ሁኔታ ፡ ፩፻፳፰

ክፍል ፡ ፪ ፡ ብሔራዊ ፡ ጋብቻ ፡ ፩፻፴፪

ክፍል ፡ ፫ ፡ ሌሎች ፡ ጋብቻዎች ፡ ፩፻፴፪

ምዕራፍ ፡ ፭ ፡ የጋብቻ ፡ ውጤት ፡ ፩፻፴፫

ክፍል ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ደንቦች ፡ ፩፻፴፫

ክፍል ፡ ፪ ፡ በሰዎች ፡ ላይ ፡ ጋብቻው ፡ ያለው ፡ ውጤት ፡ ፩፻፴፭

ክፍል ፡ ፫ ፡ ጋብቻው ፡ በገንዘብ ፡ በኩል ፡ ያለው ፡ ውጤት ፡ ፩፻፴፮

ምዕራፍ ፡ ፮ ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ መፍረስ ፡ ፩፻፵

ክፍል ፡ ፩ ፡ ጋብቻ ፡ የሚረረስበት ፡ ምክንያት ፡ ፩፻፵

ክፍል ፡ ፪ ፡ በተጋቢዎቹ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ የገንዘብ ፡ ግንኙነት ፡

ጉዳይ ፡ ስለማጣራት ፡ ፩፻፵፬

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ከባልና ፡ ከሚስት ፡ የአንዱ ፡ መሞት ፡ ፩፻፵፬

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የመፋታት ፡ ሁኔታ ፡ ፩፻፵፮

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ሌላ ፡ የጋብቻ ፡ መፍረስ ፡ ፩፻፵፰

ምዕራፍ ፡ ፯ ፡ የጋብቻ ፡ ማሰረጃ ፡ ፩፻፵፰

ምዕራፍ ፡ ፰ ፡ ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ስለ ፡ መኖር ፡ ፩፻፶፩

ምዕራፍ ፡ ፱ ፡ በጋብቻና ፡ በፍቺ ፡ ከጋብቻው ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ በግብረ ፡

ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ጉዳይ ፡ ስለሚነሡ ፡ ክርክሮች ፡ ፩፻፶፫

ምዕራፍ ፡ ፲ ፡ ስለመወለድ ፡ ፩፻፶፮

ክፍል ፡ ፩ ፡ አባትና ፡ እናትን ፡ ስለማወቅ ፡ ፩፻፶፮

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ፩፻፶፮

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ አባት ፡ ነው ፡ ስለሚያሰኝ ፡ ግምት ፡ ፩፻፶፰

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ አባትነትን ፡ ስለ ፡ ማወቅ ፡ ፩፻፶፰

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፬፡ በፍርድ፡ ስለሚደረግ፡ የአባትነት፡ ግወቅ ። ..... የጳ

ክፍል፡ ፪፡ በአባትነት፡ ምክንያት፡ ስለሚነሣ፡ ክርክር ። ..... የጳ፩

ክፍል፡ ፫፡ ስለ፡ ልጅነት፡ ማሰረጃ ። ..... የጳ፪

ክፍል፡ ፬፡ በሁኔታው፡ ላይ፡ ስለሚነሣው፡ ክርክርና፡ ስለመካድ ። ..... የጳ፬

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩፡ በሁኔታው፡ ላይ፡ ስለሚደረግ፡ ክርክር ። ..... የጳ፭

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፪፡ ስለ፡ መካድ ። ..... የጳ፮

ምዕራፍ፡ ፲፩፡ ስለ፡ ጉዲረቻ፡ (የግር፡) ልጅ ። ..... የጳ፯

ምዕራፍ፡ ፲፪፡ ስለ፡ ቀለብ፡ መስጠት፡ ግዴታ ። ..... የ፭

አንቀጽ፡ ፩ ።

ስለ፡ ውርስ፡ (ስለ፡ አወራረስ) ።

ምዕራፍ፡ ፩፡ ስለ፡ ውርስ፡ አስተላለፍ ። ..... የ፳፬

ክፍል፡ ፩፡ ጠቅላላ፡ ድጋጋሚዎች ። ..... የ፳፬

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩፡ ስለ፡ ውርስ፡ አከፋፈትና፡ በውስጡ፡ ስለሚገኝበት ። ..... የ፳፬

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፪፡ ወራሽ፡ ለመሆን፡ የሚያስፈልገው፡ ችሎታ ። ..... የ፳፮

ክፍል፡ ፫፡ ሳይናዘዝ፡ የሞተ፡ ሰው፡ ውርስ፡ ..... የ፳፯

ክፍል፡ ፫፡ ስለ፡ ኑዛዜ ። ..... የ፳፰

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩፡ የኑዛዜ፡ ዋጋ፡ መኖር፡ ሁኔታዎች፡ ..... የ፳፰

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፪፡ በኑዛዜዎቹ፡ የሰፈረ፡ ቃልና፡ የኑዛዜ፡ ትርጓሜ ። ..... የ፳፱

ምዕራፍ፡ ፪፡ ወራሽነትን፡ ስለ፡ ማጣራት ። ..... የ፳፻

ክፍል፡ ፩፡ ስለ፡ ውርሱ፡ አጣሪ ። ..... የ፳፻፬

ክፍል፡ ፪፡ መብት፡ አለኝ፡ ባዮችን፡ ቁርጥ፡ በሆነ፡ አኳኋን፡ ስለ፡ መወሰን ። ..... የ፳፻፲

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩፡ የወራሾቹን፡ ሁኔታ፡ ለጊዜው፡ ስለ፡ መወሰን ። ..... የ፳፻፲

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፪፡ ወራሾችና፡ ጠቅላላ፡ የኑዛዜ፡ ስጦታ፡ የተሰጣቸው፡ ሰዎች፡ ስለሚያደርጉት፡ ምርጫ ። ..... የ፳፻፮

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፫፡ ለወራሹ፡ ስለሚሰጡ፡ የምስክር፡ ወረቀተኞችና፡ የወራሽነት፡ ጥያቄ ። ..... የ፳፻፲

ክፍል፡ ፫፡ ስለ፡ ውርስ፡ አስተዳደር ። ..... የ፳፻፩

ክፍል፡ ፬፡ የውርሱን፡ ዕዳ፡ ስለ፡ መከፈል ። ..... የ፳፻፬

ክፍል፡ ፭፡ ከውርሱ፡ ላይ፡ ስለሚጠየቀው፡ የቀለብ፡ ገንዘብ ። ..... የ፳፻፲፮

ክፍል፡ ፮፡ የኑዛዜ፡ ስጦታዎችን፡ ስለ፡ መከፈል ። ..... የ፳፻፲፱

ክፍል፡ ፯፡ ስለ፡ ውርሱ፡ መዘጋት ። ..... የ፳፻፳፪

ምዕራፍ፡ ፫፡ ስለ፡ ውርስ፡ ክፍያ ። ..... የ፳፻፳፬

ክፍል፡ ፩፡ ስለ፡ ውርሱ፡ አለመንጣጠልና፡ ለውርስ፡ ክፍያ፡ ስለሚቀርብ፡ ጥያቄ ። ..... የ፳፻፳፬

ክፍል፡ ፪፡ የጋራ፡ ወራሾች፡ ስለሚመልሱት፡ ንብረቶች ። ..... የ፳፻፳፭

ክፍል፡ ፫፡ የመከፋፈሉ፡ አሠራር ። ..... የ፳፻፳፭

ክፍል፡ ፬፡ መከፋፈሉ፡ ከተፈጸመ፡ በኋላ፡ በወራሾቹ፡ መካከል፡ ስለሰው፡ ግንኙነት ። ..... የ፳፻፳፪

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩፡ የጋራ፡ ተካፋዮች፡ ሊሰጡ፡ ስለሚገባቸው፡ ዋስትና ። ..... የ፳፻፳፪

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፪፡ ክፍያውን፡ ስለ፡ ግፍረስ ። ..... የ፳፻፳፫

ክፍል፡ ፫፡ የውርሱ፡ ሀብት፡ ከተከፋፈለ፡ በኋላ፡ ገንዘብ፡ ጠያቂዎች፡ ያላቸው፡ መብት ። ..... የ፳፻፳፬

ምዕራፍ፡ ፬፡ ውርስን፡ ስለሚመለከቱ፡ ስምምነቶች ። ..... የ፳፻፳፭

ክፍል፡ ፩፡ ወደፊት፡ በሚገኝ፡ ውርስ፡ ላይ፡ ስለሚደረግ፡ የውል፡ ስምምነት ። ..... የ፳፻፳፭

ክፍል፡ ፪፡ የተከፋፈሉ፡ ስጦታዎች ። ..... የ፳፻፳፮

ክፍል፡ ፫፡ የውርስ፡ መብቶችን፡ ስለ፡ ማስተላለፍ ። ..... የ፳፻፳፯

ሦስተኛ፡ መጽሐፍ ።

ስለ፡ ንብረት ።

አንቀጽ፡ ፮ ።

ስለ፡ ንብረት፡ በጠቅላላውና፡ ስለ፡ ይዞታ ።

ምዕራፍ፡ ፩፡ ስለ፡ ንብረት፡ በጠቅላላው ። ..... የ፳፻፳፰

ምዕራፍ፡ ፪፡ ስለ፡ ይዞታ ። ..... የ፳፻፳፱

አንቀጽ፡ ፯ ።

ስለ፡ ግል፡ ሀብት ።

ምዕራፍ፡ ፩፡ ሀብት፡ ስለሚገኝበት፡ ሁኔታ፡ ሀብትን፡ ስለ፡ ማስተላለፍ፡ ሀብት፡ ስለሚቀርቡትና፡ ስለ፡ ባለሀብትነት፡ ማሰረጃ ። ..... የ፳፻፳፫

ክፍል ፡ ፩ ፤ ሀብት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ሁኔታ ። ..... ጸጸጻ፫
 ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለመያዝ ። ..... ጸጸጻ፫
 ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የቅን ፡ ልቦና ፡ ባለይዞታነት ። ..... ጸጸጻ፭
 ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ይዞታ ። ..... ጸጸጻ፮
 ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፤ የዋና ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ። ..... ጸጸጻ፯

ክፍል ፡ ፪ ፤ ባለሀብትነትን ፡ ስለ ፡ ግስተላላፍ ። ..... ጸጸጻ፩
 ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ሀብትነት ፡ መቅረት ። ..... ጸጸጻ፪
 ክፍል ፡ ፬ ፤ ስለ ፡ ሀብትነት ፡ ግስረጃ ። ..... ጸጸጻ፫

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ የባለሀብቱ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ። ..... ጸጸጻ፭
 ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ። ..... ጸጸጻ፮
 ክፍል ፡ ፪ ፤ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የሚመለከቱ ፡ የተለዩ ፡ ደንቦች ። ጸጸጻ፯
 ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ውሃዎች ፡ ባለሀብትነትና ፡ በውሃዎች ፡ ስለ ፡ ማገልገል ። ጸጸጻ፰

አንቀጽ ፡ ፭ ።

የጋራ ፡ ባለሀብትነት ፡ በአላባ ፡ ስለ

መጠቀምና ፡ ስለሌሎች ፡ ገዙፍ ፡ መብቶች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ ጋራ ፡ ባለ ፡ ሀብትነት ። ..... ጸጸጻ፯
 ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ደንቦች ። ..... ጸጸጻ፯
 ክፍል ፡ ፪ ፤ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ። ..... ጸጸጻ፰
 ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ የአግካይ ፡ ወሰን ፡ አጥፎች ። ..... ጸጸጻ፰
 ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ ያንድ ፡ ቤት ፡ ፎት ፡ ወይም ፡ ለመናሪያ ፡ የተ
 መደቡ ፡ ክፍሎች ፡ ባለሀብትነት ። ..... ጸጸጻ፱

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ በአላባ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ፡ መብት ። ..... ጸጸጻ፳
 ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ደንቦች ። ..... ጸጸጻ፳፰
 ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ገዙፍ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ሀብቶች ፡ የሚጻፍ ፡ (የሚጻፍም) ፡
 ልዩ ፡ ደንብ ። ..... ጸጸጻ፳፱

ክፍል ፡ ፫ ፤ የገንዘብና ፡ ሌሎች ፡ ገዙፎች ፡ ያልሆኑ ፡ ነገሮች ፡ በአላባ ፡
 የመጠቀም ፡ መብት ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ። ..... ጸጸጻ፳፻

ክፍል ፡ ፬ ፤ በቤት ፡ ውስጥ ፡ የመኖር ፡ መብት ። ..... ጸጸጻ፳፻፱

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ንብረት ፡ አገልግሎት ። ..... ጸጸጻ፴፰

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ በተዳሚነት ፡ ገዢ ፡ ይገባኛል ፡ የግለት ፡ መብት ። ጸጸጻ፴፱

ምዕራፍ ፡ ፭ ፤ ባለሀብቱ ፡ አንዳንዶቹን ፡ ንብረቶች ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡
 እንዳያደርግ ፡ መብቱን ፡ ስለ ፡ ማጥበብ ። ..... ጸጸጻ፴፱

ክፍል ፡ ፩ ፤ የግዢን ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ የመግዛትን ፡ መብት ፡
 ስለሚመለከት ፡ የውል ፡ ስምምነት ። ..... ጸጸጻ፴፱

ክፍል ፡ ፪ ፤ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ የማድረግ ፡ ስምምነት ። ጸጸጻ፵፰

አንቀጽ ፡ ፱ ፤
 በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ በገብረት ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ የመንግሥት ፡ ንብረት ፡ (የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ፡ እና) ፡
 ንብረትን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ። ..... ጸጸጻ፵፰

ክፍል ፡ ፩ ፤ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ። ..... ጸጸጻ፵፰

ክፍል ፡ ፪ ፤ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ የሚጠቅሙትን ፡ ሀብቶች ፡ ስለ ፡
 ማስለቀቅ ። ..... ጸጸጻ፵፱

ምዕራፍ ፡ ፭ ፤ የገብረት ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ የእርሻ ፡ መሬቶች ። ..... ጸጸጻ፶፰

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ በመንግሥት ፡ የታወቁ ፡ የመሬት ፡ ባለሀብቶች ፡ ማገበር ። ጸጸጻ፶፩

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ ማገበሮቹ ፡ መቋቋም ። ..... ጸጸጻ፶፩

ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ማገበሮች ፡ የሥራ ፡ አካሄድ ። ..... ጸጸጻ፶፫

ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ የግል ፡ ርስት ፡ የሚጠበቅበት ፡ ሁኔታ ። ጸጸጻ፶፭

ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ መሬቶቹ ፡ የገብረት ፡ ሀብት ፡ በሚሆኑበት ፡
 ጊዜ ፡ ..... ጸጸጻ፶፮

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ የከተማ ፡ ክልል ፡ የሆኑ ፡ ስፍራዎች ፡ ..... ጸጸጻ፶፰

አንቀጽ ፡ ፲ ።

ስለ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ መዝገቦቹ ፡ አያያዝና ፡ ግልጽ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ። ጸጸጻ፶፱

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ በልዩ ፡ ልዩ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ስለሚጻፉ ፡ ነገሮች ። ጸጸጻ፷፰

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ በመዝገቦቹ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ጽሑፎች ፡ አመዘጋገብ ። ..... ጸጸጻ፷፱

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ አመዘጋገቡ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ። ..... ጸጸጻ፷፱

ክፍል ፡ ፪ ፤ ለአመዘጋገብ ፡ የሚያገለግሉ ፡ ፎርሙሎች ። ..... ጸጸጻ፸፰

ክፍል ፡ ፫ ፤ የተመዘገቡትን ፡ ጽሑፎች ፡ ስለ ፡ ማቃናትና ፡ ስለ ፡ መሠረዝ ። ጸጸጻ፸፰

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ማስመዝገብ ፡ የሚያስከ
 ትለው ፡ ውጤት ። ..... ጸጸጻ፸፱

አንቀጽ ፡ ፲፩ ።
 ስለ ፡ ድርሰትና ፡ ኪነ ፡ ጥበብ ፡ ባለሀብትነት ። ጸጸጻ፸፱

፱ኛ ፣ ሙጽሐፍ ።

ሰለ ፣ ግዴታዎች ።

አንቀጽ ፣ ፲፪ ፣

ሰለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ፣ ሰለ ፣ ውላ ፣ አመሠራረት ።	ርጸ፩
ከፍል ፣ ፩ ፣ ፈቅዶ ፣ ሰለ ፣ መዋዋል ።	ርጸ፩
ንኡስ ፣ ከፍል ፣ ፩ ፣ ውለታን ፣ የመቀበል ፣ አቋሞች ።	ርጸ፩
ንኡስ ፣ ከፍል ፣ ፪ ፣ የተዋዋዮቹ ፣ ፈቃድ ፣ ጉድለት ።	ርጸ፩
ከፍል ፣ ፪ ፣ ሰለ ፣ ውለታው ፣ ጉዳይ ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፫ ፣ ሰለ ፣ ውላ ፣ አጻጻፍ ፣ (ፎርም) ።	ርጸ፮
ምዕራፍ ፣ ፪ ፣ የውሎች ፣ ውጤት ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፩ ፣ ሰለ ፣ ውላ ፣ ትርጉም ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፪ ፣ ሰለ ፣ ውሎች ፣ አረጻጻም ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፫ ፣ ሰለ ፣ ውላ ፣ መሻሻል ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፬ ፣ ውልን ፣ ስላለመፈጸም ።	ርጸ፮
ምዕራፍ ፣ ፫ ፣ የግዴታዎች ፣ መቅረት ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፩ ፣ ውሎችን ፣ ስለመሠረዝና ፣ ሰለ ፣ ግፍረስ ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፪ ፣ ውልን ፣ ሰለ ፣ ግስቀረትና ፣ ዕዳን ፣ ሰለ ፣ መተው ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፫ ፣ ሰለ ፣ መተካት ፣ (ናባሲዩን) ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፬ ፣ ሰለ ፣ ግቻቻል ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፭ ፣ ሰለ ፣ መብት ፣ መቀላቀል ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፮ ፣ ሰለ ፣ ይርጋ ።	ርጸ፮
ምዕራፍ ፣ ፬ ፣ የአንዳንድ ፣ ግዴታዎች ፣ ወይም ፣ የአንዳንድ ፣ ውሎች ፣	
አኳኋን ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፩ ፣ ጊዜ ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፪ ፣ ሰለ ፣ ሁኔታ ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፫ ፣ ግግረጫ ፣ ያለው ፣ ግዴታ ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፬ ፣ ሁኔታ ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፭ ፣ ሰለ ፣ ግላሬነት ፣ የተጻፈ ፣ የውል ፣ ቃል ።	ርጸ፮
ምዕራፍ ፣ ፭ ፣ ሰለ ፣ ብዙዎች ፣ ባለዕዳዎች ፣ ወይም ፣ ባለገንዘቦች ።	ርጸ፮
ከፍል ፣ ፩ ፣ በባለዕዳዎች ፣ መካከል ፣ ስላለው ፣ የግዴታው ፣ አንድነት ።	ርጸ፮

ከፍል ፣ ፪ ፣ በባለገንዘቦቹ ፣ መካከል ፣ ስላለው ፣ አንድነት ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፫ ፣ ሰለግዴታው ፣ ግዴታዎች ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፬ ፣ የሰትና ።	፱ጸ፩
ምዕራፍ ፣ ፮ ፣ ከውሎ ፣ ጋራ ፣ ገንገንት ፣ ስላላቸው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፩ ፣ ስለሌላ ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ የሚሰጥ ፣ ተስፋና ፣ የሚደረግ ፣ ውል ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፪ ፣ የገንዘብ ፣ መብትን ፣ ሰለ ፣ ግስተላለፍና ፣ ስለመዳረግ ፣ (ዳረጎት ።)	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፫ ፣ የምትከ ፣ ውክልናና ፣ የዕዳ ፣ ግስተላለፍ ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፬ ፣ ሰለ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ ወረሾች ፣ (የወገኖቹ ፣ ወረሾች ።)	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፭ ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ።	፱ጸ፩
ምዕራፍ ፣ ፯ ፣ የውልን ፣ ጉዳይ ፣ ስለሚመለከት ፣ ግስረጃ ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፩ ፣ የግስረጃ ፣ ግቅረብ ፣ ግዴታና ፣ አቀባባይ ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፪ ፣ የጽሑፍ ፣ ግስረጃ ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፫ ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ተከረለ ፣ የሚያስፈጥሩ ፣ የሕሊና ፣ ግምቶች ።	፱ጸ፩

አንቀጽ ፣ ፲፫ ።

ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነትና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነት ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፩ ፣ በጥፋት ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ተመሠረተ ፣ አላፈነት ።	፱ጸ፩
ንኡስ ፣ ከፍል ፣ ፩ ፣ ጠቅላላ ፣ ደንቦች ።	፱ጸ፩
ንኡስ ፣ ከፍል ፣ ፪ ፣ ልዩ ፣ ሁኔታዎች ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፫ ፣ አጥፊ ፣ ሳይሆን ፣ አላፈ ፣ ስለ ፣ መሆን ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፬ ፣ የካግ ፣ አከፋሪ ፣ ልክ ።	፱ጸ፩
ንኡስ ፣ ከፍል ፣ ፩ ፣ ሰለ ፣ ጉዳት ፣ ኪግራ ።	፱ጸ፩
ንኡስ ፣ ከፍል ፣ ፪ ፣ ሰለ ፣ አኳኋን ፣ ስለ ፣ መካሰ ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፫ ፣ ሰለ ፣ ሰው ፣ ተገባር ፣ አላፈ ፣ ስለ ፣ መሆን ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፬ ፣ ካግ ፣ ስለሚጠየቅበት ፣ ከሰ ።	፱ጸ፩
ምዕራፍ ፣ ፪ ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፩ ፣ ጠቅላላ ፣ ድንጋጌዎች ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፪ ፣ የግዴታውን ፣ ስለ ፣ መክረል ።	፱ጸ፩
ከፍል ፣ ፫ ፣ ሰለ ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ።	፱ጸ፩

አንቀጽ ፡ I፩ ።

ሰለ ፡ አንደራሴት ።

ፆራራ ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ደንጋጌዎች ።	፪፻፶፯
ፆራራ ፡ ፪ ፡ ሰለ ፡ ወኪላነት ።	፪፻፷፪
ክፍል ፡ ፩ ፡ የወኪላነት ፡ ሥልጣን ፡ እድገት ፡ የሥራው ፡ ገብ ።	፪፻፷፪
ክፍል ፡ ፪ ፡ የተወካዩ ፡ ገደታዎች ።	፪፻፷፬
ክፍል ፡ ፫ ፡ ሰለ ፡ ወካዩ ፡ ገደታዎች ።	፪፻፷፮
ክፍል ፡ ፬ ፡ ሰለ ፡ ውክልና ፡ መቅረት ።	፪፻፷፰
ክፍል ፡ ፭ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ የውክልናው ፡ ሥልጣን ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።	፪፻፸፫
ፆራራ ፡ ፫ ፡ ሰለ ፡ ኮሚሲዮን ።	፪፻፸፫
ክፍል ፡ ፩ ፡ ሰለ ፡ ገዢ ፡ ወይም ፡ ሰለ ፡ ሽያጭ ፡ ኮሚሲዮን ።	፪፻፸፫
ክፍል ፡ ፪ ፡ ሰለ ፡ ግመላለሻ ፡ ኮሚሲዮን ።	፪፻፸፱
ፆራራ ፡ ፬ ፡ ሰለ ፡ ጸዎች ፡ ስለሚሰጡት ፡ ውክልና ።	፪፻፸፭
ፆራራ ፡ ፭ ፡ ሰለ ፡ ሥራ ፡ አመራር ።	፪፻፸፮

፩ኛ ፡ መጽሐፍ ።

ሰለ ፡ ልዩ ፡ ወሎች ።

አንቀጽ ፡ I፪ ።

መብቶች ፡ ግስተላለፍን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ወሎች ።

ፆራራ ፡ ፩ ፡ ሰለ ፡ ሽያጭ ።	፪፻፸፰
ክፍል ፡ ፩ ፡ የውሎ ፡ አደራረግ ።	፪፻፸፱
ክፍል ፡ ፪ ፡ ሰለ ፡ ወሎ ፡ መፈጸም ።	፪፻፸፱
ጉዳይ ፡ ፩ ፡ ክፍል ፡ ጠቅላላ ፡ ደንጋጌዎች ።	፪፻፸፱
ጉዳይ ፡ ፪ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የገዢው ፡ ገደታዎች ።	፪፻፸፯
ጉዳይ ፡ ፫ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ በሽግግር ፡ በገዢው ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ አጠቃላይ ፡ ደንጋጌዎች ።	፪፻፸፰
ክፍል ፡ ፫ ፡ የውሎን ፡ ስላመፈጸም ።	፪፻፺፩
ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ የውሎን ፡ በገዢ ፡ ሰለ ፡ ግስፈጸም ።	፪፻፺፩
ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የውሎ ፡ መፍረስ ።	፪፻፺፫
ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ የገዳት ፡ ኪሣራ ።	፪፻፺፱
ክፍል ፡ ፬ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሽያጭ ፡ አሠራር ።	፭፻፩

ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ የጋው ፡ በየጊዜው ፡ ስለ ፡ ሚክረላለት ፡ ሽያጭ ።	፭፻፳፩
ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የላህብትነትን ፡ ለራሱ ፡ በማስጠበቅ ፡ የሚደረግ ፡ ሽያጭ ።	፭፻፳፮
ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ የተሸጠውን ፡ መልሶ ፡ ስለ ፡ መገዛት ፡ የሚደረግ ፡ ውል ።	፭፻፳፮
ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፡ የዕቃውን ፡ ከመለካት ፡ ገደታ ፡ ጋራ ፡ የሚደረግ ፡ ሽያጭ ።	፭፻፺፯
ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ፭ ፡ በሐረጅ ፡ ስለሚደረግ ፡ ሽያጭ ።	፭፻፺፯
ፆራራ ፡ ፪ ፡ የመሸጥ ፡ ውል ፡ መሰልነት ፡ ያላቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ወሎች ።	፭፻፺፩
ክፍል ፡ ፩ ፡ የለውጥ ፡ ውል ።	፭፻፺፩
ክፍል ፡ ፪ ፡ የላህብትነትን ፡ መብት ፡ ሳይሆን ፡ ሌሎችን ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ ግስተላለፍ ።	፭፻፺፩
ክፍል ፡ ፫ ፡ የሰለ ፡ ኪራይ ፡ ሽያጭ ።	፭፻፺፫
ክፍል ፡ ፬ ፡ የዕቃ ፡ ግቅረብ ፡ ውል ።	፭፻፺፫
ፆራራ ፡ ፫ ፡ ሰለ ፡ ስጦታ ።	፭፻፺፭
ፆራራ ፡ ፬ ፡ የሚያልቅ ፡ ነገር ፡ ብድር ።	፭፻፺፱
ፆራራ ፡ ፭ ፡ የመጠሪያን ፡ ስለ ፡ ግድግዳ ።	፭፻፳፯
ክፍል ፡ ፩ ፡ ለዘላለም ፡ ስለሚኖር ፡ መጠሪያ ።	፭፻፳፰
ክፍል ፡ ፪ ፡ እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ ስለሚቆይ ፡ መጠሪያ ።	፭፻፳፱

አንቀጽ ፡ I፫ ።

የሥራዎች ፡ አገልግሎት ፡ መስጠትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ወሎች ።

ፆራራ ፡ ፩ ፡ ሰለ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ።	፭፻፴፩
ክፍል ፡ ፩ ፡ ሰለ ፡ ውሎ ፡ አረጋጋጭ ።	፭፻፴፫
ክፍል ፡ ፪ ፡ ሰለ ፡ ሠራተኛው ፡ ሥራ ።	፭፻፴፫
ክፍል ፡ ፫ ፡ ለሠራተኛው ፡ ስለሚገባው ፡ ደግሞ ።	፭፻፴፭
ክፍል ፡ ፬ ፡ ሰለ ፡ አሠራር ፡ የጸጥታ ፡ አጠባበቅ ፡ ገደታ ።	፭፻፴፰
ክፍል ፡ ፭ ፡ ለሠራተኛዎች ፡ የሚገባ ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ።	፭፻፵፩
ክፍል ፡ ፮ ፡ የውሎን ፡ ስለ ፡ ግዳረጥ ።	፭፻፵፫
ፆራራ ፡ ፪ ፡ ሰለ ፡ አንዳንድ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሥራዎች ፡ ወሎች ።	፭፻፵፰
ክፍል ፡ ፩ ፡ ሰለ ፡ ጥያ ፡ ሥራ ፡ መልመኛ ፡ ውል ።	፭፻፵፰
ክፍል ፡ ፪ ፡ ሰለ ፡ ሥራ ፡ መከፋፈል ፡ ውል ።	፭፻፵፱

ክፍል : ፫ ፣ በቤተ ፡ ሰብ ፡ አስተዳደር ፡ ውስጥ ፡ ስለሚኖር ፡ አሽከር ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፱
ክፍል : ፬ ፣ ስለ ፡ እርሻ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፲
ንኡስ ፡ ክፍል : ፩ ፡ ስለ ፡ እርሻ ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፲
ምዕራፍ : ፫ ፣ ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፲፩
ምዕራፍ : ፬ ፣ ስለ ፡ ዕውቀት ፡ ሥራ ፡ ማከራየት ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፲፪
ምዕራፍ : ፭ ፣ ስለ ፡ ሕክምና ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሆስፒታል ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፲፫
ምዕራፍ : ፮ ፣ ስለ ፡ ሆቴል ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፲፬
ምዕራፍ : ፯ ፣ አትሞ ፡ የማውጣት ፡ (ፒብሊሽንግ) ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፲፭
<u>አንቀጽ ፡ ፲፮ ፡ #</u>	
<u>የዕቃ ፡ ጥበቃን ፡ በዕቃ ፡ መገልገልን ፡ ወይም ፡</u>	
<u>በዕቃ ፡ መጠቀምን ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ #</u>	
ምዕራፍ : ፩ ፣ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ #	ጸጸ፲፮
ምዕራፍ : ፪ ፣ ስለ ፡ ዕቃ ፡ ማከራየት ፡ #	ጸጸ፲፯
ክፍል : ፩ ፣ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ #	ጸጸ፲፰
ክፍል : ፪ ፣ እንስሳን ፡ ስለ ፡ መከራየት ፡ #	ጸጸ፲፱
ንኡስ ፡ ክፍል : ፩ ፣ በአንድ ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ሥራ ፡ ኪራይ ፡ ውስጥ ፡ ከብትን ፡ ጭምር ፡ ስለ ፡ ማከራየት ፡ #	ጸጸ፳፩
ንኡስ ፡ ክፍል : ፪ ፣ የከብተቹ ፡ ኪራይ ፡ ዋና ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ #	ጸጸ፳፪
ምዕራፍ : ፫ ፣ ስለ ፡ መገልገያ ፡ ብድር ፡ ወይም ፡ ትውስት ፡ #	ጸጸ፳፫
ምዕራፍ : ፬ ፣ አደራ ፡ #	ጸጸ፳፬
ክፍል : ፩ ፣ ስለ ፡ አደራ ፡ በጠቅላላው ፡ #	ጸጸ፳፭
ክፍል : ፪ ፣ በትእዛዝ ፡ የተቀመጠ ፡ አደራ ፡ #	ጸጸ፳፮
ክፍል : ፫ ፣ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ አደራ ፡ #	ጸጸ፳፯
ክፍል : ፬ ፣ ባለቤቱ ፡ ሳያውቅ ፡ የተገኙ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ ከሌላ ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ የተቀመጡ ፡ ዕቃዎች ፡ #	ጸጸ፳፰
ምዕራፍ : ፭ ፣ የዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ቦታ ፡ #	ጸጸ፳፱
ምዕራፍ : ፮ ፣ ስለ ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፴፩
ክፍል : ፩ ፣ ስለ ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ፡ #	ጸጸ፴፪
ንኡስ ፡ ክፍል : ፩ ፣ የሚጸናባቸው ፡ ሁኔታዎች ፡ #	ጸጸ፴፫
ንኡስ ፡ ክፍል : ፪ ፣ የመያዣ ፡ ሰጪው ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ #	ጸጸ፴፬

ንኡስ ፡ ክፍል : ፫ ፣ ዕቃውን ፡ የያዘው ፡ ባለገንዘብ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ #	ጸጸ፴፭
ንኡስ ፡ ክፍል : ፬ ፣ የመያዣ ፡ ውል ፡ የሚቀርበት ፡ #	ጸጸ፴፮
ንኡስ ፡ ክፍል : ፭ ፣ የመያዣ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ #	ጸጸ፴፯
ክፍል : ፮ ፣ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነዶችን ፡ ወይም ፡ ግዙፍ ፡ ያልሆኑ ፡ ሌሎች ፡ ሀብቶችን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማስያዝ ፡ #	ጸጸ፴፰
<u>አንቀጽ ፡ ፲፭ ፡ #</u>	
<u>የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ስለ</u>	
<u>ሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ #</u>	
ምዕራፍ : ፩ ፣ ስለየማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ፡ #	ጸጸ፴፱
ምዕራፍ : ፪ ፣ ስለ ፡ ኪራይ ፡ #	ጸጸ፵ፀ
ክፍል : ፩ ፣ ስለየማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ኪራይ ፡ በጠቅላላው ፡ #	ጸጸ፵፱
ክፍል : ፪ ፣ የቤትን ፡ ኪራይ ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ፡ #	ጸጸ፶፩
ክፍል : ፫ ፣ ስለ ፡ መሬት ፡ የተሰጡ ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ፡ #	ጸጸ፶፪
ምዕራፍ : ፫ ፣ ስለ ፡ ማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ #	ጸጸ፶፫
ምዕራፍ : ፬ ፣ ስለየማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣና ፡ ስለ ፡ ወለድ ፡ አግድ ፡ #	ጸጸ፶፬
ክፍል : ፩ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ አቋቋም ፡ #	ጸጸ፶፮
ክፍል : ፪ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ውጤቶች ፡ #	ጸጸ፶፯
ንኡስ ፡ ክፍል : ፩ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰ ጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ቀደምትነት ፡ የብልጫ መብት ፡ #	ጸጸ፶፰
ንኡስ ፡ ክፍል : ፪ ፣ የመኪታተል ፡ መብት ፡ #	ጸጸ፶፱
ክፍል : ፫ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ መቅረት ፡ #	ጸጸ፷፩
ክፍል : ፬ ፣ ስለ ፡ ወለድ ፡ አግድ ፡ (አንቲክሪቲ) ፡ #	ጸጸ፷፪
<u>አንቀጽ ፡ ፲፬ ፡ #</u>	
<u>የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ (የአድሚኒስትራ ሲዮኖች) ፡ የሚያደርጉዎቸው ፡ ውሎች ፡ #</u>	
ምዕራፍ : ፩ ፣ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ #	ጸጸ፷፫
ክፍል : ፩ ፣ ስለ ፡ ውሎች ፡ ሥርዐት ፡ #	ጸጸ፷፬
ንኡስ ፡ ክፍል : ፩ ፣ ፈቃድን ፡ ስለ ፡ መስጠት ፡ #	ጸጸ፷፭

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የጫረታ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡	ጸጸጸ
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ የውል ፡ ምክንያት ፡	ጸጸጸ
ክፍል ፡ ፪ ፡ የውል ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ውጤት ፡	ጸጸጸ
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ ደንበኛ ፡ አፈጻጸም ፡	ጸጸጸ
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ ምርመራ ፡	ጸጸጸ
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ ያለመፈጸም ፡	ጸጸጸ
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፡ የውሎችን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መልቀቅና ፡	
ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ ተሰማግ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡	ጸጸጸ
ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ኮንሲሊየን ፡	ጸጸጸ
ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ የመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ የመቋረጥ ፡ ውል ፡	ጸጸጸ
ክፍል ፡ ፩ ፡ የውልን ፡ ስለ ፡ ማዘጋጀት ፡	ጸጸጸ
ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ውል ፡ ደንበኛ ፡ የሆነ ፡ አፈጻጸም ፡	ጸጸጸ
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ሥራዎች ፡ የበላይ ፡ ተጠባባቂነት ፡	ጸጸጸ
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ዋጋ ፡ አከፋፈል ፡	ጸጸጸ
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ሥራዎች ፡ ርክክብ ፡	ጸጸጸ
ክፍል ፡ ፫ ፡ የውልን ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ፡	ጸጸጸ
ክፍል ፡ ፬ ፡ ስለ ፡ ውል ፡ አለመፈጸም ፡	ጸጸጸ
ክፍል ፡ ፭ ፡ የውልን ፡ ስለ ፡ ዋስትና ፡ መያዣነት ፡ ስለማስተላለፍ ፡	ጸጸጸ
ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ማቅረብ ፡ ውል ፡	ጸጸጸ

አንቀጽ ፡ ፩ ፡

ስለ ፡ ግልግልና ፡ ስለ ፡ ስምምነት ፡ የሚደረግ ፡ ውል ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ግልግል ፡	ጸጸጸ
ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ግልግል ፡ በጠቅላላው ፡	ጸጸጸ
ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ዕርቅ ፡	ጸጸጸ
ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ በዘመድ ፡ ጻኛ ፡ የመጨረስ ፡ ስምምነት ፡	ጸጸጸ

የግዕዝ ስነ ጥናት ማኅበር
አንቀጽ ፡ ፩ ፡

በቀድሞው ፡ ሕግ ፡ በዚህ ፡ በአሁኑ ፡ ሕግ ፡ መካከል ፡
ስላለው ፡ ግንኙነት ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡	ጸጸጸ
ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌ ፡	ጸጸጸ

አንቀጽ ፡ ፩ ፡

መሸጋገሪያ ፡ ሕግ ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ስዎችንና ፡ ውርስን ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡	ጸጸጸ
ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ንብረትና ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡	
ግድረግን ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡	ጸጸጸ

የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡

የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ።

፲፱፻፶፪   ዓ. ም.

ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ቍ ፡ ፩/ ፲፱፻፶፪ ፡ ዓ ም ፡ በተለይ ፡ የወጣ ፡
አ ዲ ስ ፡ አ በ ባ ።

በግርግድ ፡ ቀዳግድ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮ
ጵያ ፡ በሠላሳ ፡ አንደኛው ፡ ዓመት ፡ መንግሥት ፡ ፲፱፻፶፪ ፡ ዓመት ፡
ምሕረት ፡ ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ታተመ ።

በብርሃኑ ፡ ሰላም ፡ በቀዳግድ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ግተኚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።

መ ት ድ ዎ ።

ጥፃ ፡ አንበሳ ፡ ዘእምነገደ ፡ ደሁላ ፡

ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡

ሥዩሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮጵያ ።

ኢትዮጵያ ፡ የደረሰችበትን ፡ የሥልጣኔ ፡ ደረጃ ፡ በዛሬው ፡ ጊዜ ፡ ከሚለዋወጠው ፡ የዓለም ፡ ሁኔታ ፡ ጋር ፡ እኩል ፡ ለማራመድ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ግዛታችንን ፡ ግን በራዊ ፡ እድል ፡ የሚመለከተውን ፡ ሕግ ፡ በዘመናዊ ፡ አካላት ፡ ግዛታችን ፡ አስፈላጊ ፡ ስለሆነ ፡ ይህን ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ አወጅን ። እስካሁን ፡ የተደረገውን ፡ እርምጃ ፡ ለማጠናከርና ፡ ወደፊትም ፡ የበለጠ ፡ መስፋፋትንና ፡ እድገትን ፡ ለማግኘት ፡ እያንዳንዱን ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ በጠቅላላው ፡ አገራችንን ፡ በሙሉ ፡ የሚያጋጥሙትን ፡ ጉዳዮች ፡ ለማከናወን ፡ እንዲቻል ፡ ትክክለኛና ፡ ዝርዝር ፡ የሆኑ ፡ ደንቦች ፡ ግዘጋጅት ፡ ያስፈልጋል ። በዚህ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ደንጋጌዎች ፡ ከጥንት ፡ ዘመናት ፡ ከወረሰናቸው ፡ በጽኑ ፡ ከተመሠረቱት ፡ ከንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥታችን ፡ የሕግ ፡ ልምዶችና ፡ በጽኑነት ፡ የዘውድ ፡ በዓላችን ፡ በሰጠነው ፡ ሕግ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ ከሚገኙት ፡ መሠረታዊያን ፡ ሐሳቦች ፡ ጋር ፡ የሚስማሙ ፡ ናቸው ፡ እንደዚህ ሁኔታ ፡ ደግሞ ፡ በዓለም ፡ ላይ ፡ ከሁሉ ፡ ተሻለው የሚገኙት ፡ ሕጎች ፡ ተጠንተዋል ።

ማናቸውም ፡ ሕግ ፡ የሰዎችን ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ ለመግለጽ ፡ እንዲሁም ፡ በመካከላቸው ፡ ያሉት ፡ ግንኙነቶች ፡ የሚተዳደሩበትን ፡ መሠረታዊያን ፡ ሐሳቦች ፡ ለመግለጽ ፡ የወጣ ፡ ሲሆን ፡ ሕጉ ፡ ከወጣላቸው ፡ ሰዎች ፡ ልብ ፡ የሚደርስ ፡ ፍላጎታቸውን ፡ ልምዳቸውን ፡ ወይም ፡ የተፈጥሮ ፡ ፍትሕን ፡ የሚጠብቅ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ ሊኖረው ፡ አይችልም ።

እኛ ፡ ያቋቋምነው ፡ የፍትሕ ፡ ነገሥት ፡ ኮሚሲዮን ፡ ይህን ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ሲያዘጋጅ ፡ በተከበረውና ፡ በጥንቱ ፡ ፍትሕ ፡ ነገሥት ፡ መጽሐፍና ፡ ፍርድ ፡ በመዘገብ ፡ መጻፍ ፡ ከተጀመረ ፡ ወዲህ ፡ የተገለጹትን ፡ ጥንታዊ ፡ የሆኑትን ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥታችንን ፡ ታላቅ ፡ የሕግ ፡ ልምዶችና ፡ አቋሞች ፡ በመመልከትና ፡ በተለይም ፡ ለንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥታችንና ፡ ለተወደደው ፡ ሕዝባችን ፡ የሚያስፈልጉትን ፡ በማሰብ ፡ ነው ።

በንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥታችን ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ለኑሮው ፡ አስፈላጊ የሆኑትን ፡ መብቶቹንና ፡ ግዴታዎቹን ፡ ሁሉ ፡ ያለ ፡ ችግር ፡ እንዲገባው ፡ ለማድረግ ፡ ዐቅደን ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ቃላቶች ፡ ግልጽ ፡ ሆነው ፡ እንዲዘጋጁ ፡ አድርገናል ።

እንደዚህም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ጉዳዮችን ፡ የሚመለከትና ፡ የሚጠቀልል ፡ ሕግ ፡ ሁሉ ፡ አንድነትን ፡ ያለውና ፡ የተሟላ ፡ እንዲሆን ፡ አስፈላጊ ፡ ስለሆነ ፡ ይህ ፡ ዛሬ ፡ በዐዋጅ ፡ የምናወጣው ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በዚህ ፡ መሠረት ፡ ተዘጋጅቶ ፡ ይገኛል ።

የፍትሕ ፡ ነገሥት ፡ ኮሚሲዮን ፡ ይህን ፡ ሕግ ፡ በጥንቃቄ ፡ ያዘጋጀውና ፡ ፓርላሜንታችን ፡ ከፍ ፡ ባለ ፡ ትጋት ፡ እንደገና ፡ ያየው ፡ በመሆኑ ፡ የታቀደበትን ፡ ዓላማ ፡ እንደሚያስገኝ ፡ የሚያሳምን ፡ ነው ።

የፍርድ ፡ ምንጭ ፡ የጥበብና ፡ የሀብት ፡ ማግኛ ፡ በሆነ ፡ ሁሉን ፡ በሚችል ፡ በእግዚአብሔር ፡ አሠሪነት ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ላሁኑ ፡ ሕዝባችንና ፡ ለ መጭው ፡ ትውልድ ፡ ለሰላሙና ፡ ለደገንነቱ ፡ እንደሚሆን ፡ እናምናለን ።

በነገሥን ፡ በሠላሳ ፡ አንደኛው ፡ ዓመት ፡ ዛሬ ፡ ሚያዝያ ፡ ሀያ ፡ ሰባት ፡ ቀን ፡ ዐሥራ ፡ ዘጠኝ ፡ መቶ ፡ አምሣ ፡ ሁለት ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ በገነተ ፡ ልዑል ፡ ቤተ ፡ መንግሥታችን ፡ ተጸፈ ።

ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡
ንጉሠ ፡ ነገሥት ።

ቅጥር : ፩፻፳፭ : ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም :

የ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ :

ዐ ዋ ጅ ።

ሞዓ : አንበሳ : ዘእምነገደ : ይሁዳ ።

ቀዳማዊ : ኃይለ : ሥላሴ :

ሥዩመ : እግዚአብሔር : ንጉሠ : ነገሥት : ዘኢትዮጵያ :

የንጉሠ : ነገሥት : ግዛታችን : የሕግ : አቋም : በሚገባ : እንዲሰፋፋ : ለማድረግ : አዲስ : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : ማወጅ : አስፈላጊ : ሆኖ : ስለ : አገኘነው ፤

ይህ : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : በኛ : መሪነት : እንዲዘጋጅ : አድርገን : የሕግ : መወሰኛና : የሕግ : መምሪያ : ምክር ቤቶቻችን : ስለ : ተቀበሉት ፤

በተሻሻለው : ሕገ : መንግሥታችን : በጠቅላይነት : በ፳፰ተኛው : አንቀጽ : የተጻፈውን : ተመልክተን ፤

የሕግ : መወሰኛና : የሕግ : መምሪያ : ምክር ቤቶቻችን : የመከሩበትን : አይተን : ቀጥሎ : ያለውን : አውጇናል ።

፩ : ይህ : ዐዋጅ : የ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : ዘዋጅ : ተብሎ : ሊጠቀስ : ይቻላል ።

፪ : ይህ : የ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : ዐዋጅ : በተለይ : በቅጥር :

፫ / ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : ነጋሪት : ጋዜጣ : ውስጥ : የታተመው : ከመስከረም

፬ : ቀን : ፲፱፻፶፫ : ዓ : ም : ጀምሮ : የጻፈ : ይሆናል ።

አዲስ : አበባ : ሚያዝያ : ፳፯ : ቀን : ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም ።

ጸሐፊ : ትእዛዝ : አክሊሉ : ሀብተ : ወልድ :

ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትርና የጽሕፈት ሚኒስትር ።

የኢትዮጵያ : ንጉሠ : ነገሥት : መንግሥት : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ ።

አንደኛ : መጽሐፍ : ስለ : ሰዎች ።

አንቀጽ : ፩ ።

ስለ : ሰዎች ።

ምዕራፍ : ፩ ።

ስለ : ሰውና : ስለ : ሰው : መብቶች ።

ክፍል : ፩ ።

የሰው : መብት : አሰጣጥ ።

ቅጥር : ፩ ። መሠረቱ ።

ሰው : ከተወለደበት : ቀን : እንሥቶ : እስከ : ሞተበት : ቀን : ድረስ : የሕግ : መብት : አለው ።

ቅጥር : ፪ ። የተፀነሱ ልጆች ።

የተፀነሱ ልጅ : በሕይወት : ከተወለደና : የሚኖር : ከሆነ : የራሱ : ጥቅም : በሚያሻበት : ጊዜ : ሁሉ : እንደ : ተወለደ : ይገመታል ።

ቅጥር : ፫ ። የተፀነሰበት ጊዜ ።

(፩) የልጅ : መፀነሱ : ጊዜ : የሚቁጠረው ልጅ : ከተወለደበት : በፊት : ካለው : ከሦስት : መቶኛው : ቀን : ወዲህ : ነው ።

(፪) ይህንንም ግምት : መቃወሚያ : የሚሆን : ማንኛውንም ማስረጃ : ለማቅረብ : አይቻልም ።

(፫) የልጅ : አባት ግን : እንደ ሆነ : መወሰንን : የሚመለከት : ነገር : በሆነ ጊዜ ልጅ : የተፀነሰበትን : ቀን : መሠረት : አድርጎ : ስለ መያዝ : የተነገሩት : ድንጋጌዎች : የተጠበቁ ማሆኑ ።

ቅጥር : ፬ ። የሚኖር : ወይም : የማይኖር ልጅ ።

(፩) ይህን ተቃዋሚ : የሚሆን ማንኛውም ማስረጃ ቢቀርብም እንኳ እንደ ልጅ ተወልዶ ጭጁ ሰዓት በሕይወት ከቁየ በሕይወት እንደ ኖረ ሆኖ ይቁጠራል ።

(፪) አንድ ልጅ ተወልዶ በሕይወት የቁየው ከጭጁ ሰዓት ያነሰ ጊዜ የሆነ እንደ ሆነ በሕይወት እንዳልኖረ ሆኖ ይቁጠራል ።

(፫) የልጁን መሞት : ያስከተለው በተፈጥሮው ጉድለት ምክንያት ያልሆነ ሌላ ሁኔታ መሆኑን ለማስረዳት የተቻለ እንደ ሆነ ከዚህ በላይ ባለው ገይለ ቃል የተመለከተውን አገማመት ቀሪ ለማድረግ ይቻላል ።

ቅጥር : ፭ ። አንድ ሰው በሕይወት መኖሩን ወይም መሞቱን ስለ ማስረዳት ።

(፩) ማስረጃ ማቅረብ የሚገባው ወገን ።

(፩) አንድ ሰው ባንድ በተወሰነ ጊዜ በሕይወቱ አለ ወይም በዚህ ጊዜ

በሕይወቱ ፣ ነበረ ፤ ወይም ፣ በእንደዚህ ፣ ያለ ፣ ጊዜ ፣ ሞቷል ፣ ብሎ ፣ ማስረዳት ፣ የሚገባው ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ አንድ ፣ መብት ፣ ኖሮት ፣ ሊጠቀምበት ፣ የሚጠይቀው ፣ ወገን ፣ ነው ።

(፪) አንድ ፣ ሰው ፣ በሕይወት ፣ አለ ፣ ወይም ፣ በሕይወት ፣ ነበረ ፣ ተብሎ ፣ ለማስረዳት ፣ የሚቻለው ፣ ይህንን ፣ በሕይወት ፣ አለ ፣ ወይም ፣ ነበረ ፣ የተባለውን ፣ ሰው ፣ ራሱን ፣ በማቅረብ ፣ ወይም ፣ በቂ ፣ ምስክሮችን ፣ አቅርቦ ፣ በማስመስከር ፣ ወይም ፣ በቂ ፣ ማስረጃ ፣ አቅርቦ ፣ በማስረዳት ፣ ነው ።

(፫) ያንድ ፣ ሰውን ፣ መሞት ፣ ጉዳይ ፣ በማስረጃ ፣ ማረጋገጥ ፣ የሚቻለውም ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በምዕራፍ ፣ ፫ ፣ በቀጥታ ፣ በተጻፈው ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ፡ ፮ ። (፪) አብሮ ፣ ሚቶች ።

ብዙ ፣ ሰዎች ፣ አብረው ፣ በሞቱ ፣ ጊዜና ፣ ከነዚህ ፣ ማንኛው ፣ በኋላ ፣ እንደ ፣ ሞተ ፣ ለማስረዳት ፣ የማይቻል ፣ ሲሆን ፣ የተባሉት ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ ባንድ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሞቱ ፣ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፯ ። የመለያ ፣ ማስረጃ ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚታወቀው ፣ የመታወቂያ ፣ ሰነድ ፣ ለመስጠት ፣ የተቋቋመው ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሰጠውን ፣ ሰነድ ፣ በማቅረብ ፣ ነው ።

(፪) ይህም ፣ ሰነድ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በቂ ፣ ምስክሮች ፣ አቅርቦ ፣ በማስመስከር ፣ ነው ።

(፫) ምስክሮቹም ፣ የሰጡት ፣ መግለጫ ፣ ትክክለኛ ፣ ባለመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ በሌሎች ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ ለሚደርሰው ፣ ጉዳት ፣ አላፈዎች ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፪ ።
ስለ ፣ ሰው ፣ መብቶች ።

ቀ፡ ፰ ። ሰው ፣ መሆን ፣ የሚያስገኘው ፣ ውጤት ።

(፩) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ በሰው ፣ ልጆች ፣ መብት ፣ የመጠቀም ፣ መብትና ፣ በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ የተመለከተው ፣ የሰው ፣ ልጅ ፣ ነፃነት ፣ የተረጋገጠለት ፣ ይሆናል ።

(፪) በዚህም ፣ አስተያየት ፣ ረገድ ፣ የዘርንም ፣ ልዩነት ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የቀለምን ፣ የሃይማኖትንም ፣ ሆነ ፣ የፆታን ፣ ልዩነት ፣ መከተል ፣ አይቻልም ።

ቀ፡ ፱ ። የዚህ ፣ ውጤት ፣ ወሰን ።

(፩) የሰው ፣ ልጆች ፣ መብትና ፣ በንጉሠ ፣ ነገሥቱ ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ የተረጋገጡት ፣ የሰው ፣ ልጆች ፣ ነፃነቶች ፣ አይነገድባቸውም ።

(፪) ይህን ፣ መብቱን ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ ለማዋል ፣ በራስ ፣ ፈቃድ ፣ የተደረገ ፣ የመቀ

ነስ ፣ አወሳሰን ፣ ጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ ተገቢ ፣ ለሆነ ፣ ለማሳበራዊ ፣ ኑሮ ፣ ጥቅም ፣ መሆኑ ፣ ካልተረጋገጠ ፣ በቀር ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ (የማይጸና) ፣ ነው ።

ቀ፡ ፲ ። ሕገ ፣ ወጥ ፣ የሆነ ፣ አሠራርን ፣ ስለ ፣ ማስቀረት ።

በሰውነቱ ፣ ላይ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ የሆነ ፣ አሠራር ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ በአድራጊው ፣ ላይ ፣ ሊደርስ ፣ የሚችለው ፣ የአላፊነት ፣ ጉዳይ ፣ ሳይቀር ፣ ተበዳዩ ፣ በደሉ ፣ እንዲቀርለት ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ፡ ፲፩ ። በነፃነት ፣ ላይ ፣ ስለሚደረግ ፣ መሰናክልና ፣ ስለ ፣ መበርበር ።

በሕግ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ማንም ፣ ሰው ፣ የግል ፣ ነፃነቱን ፣ ማጣትም ፣ ሆነ ፣ ያላገባብ ፣ መበርበር ፣ ሊደርስበት ፣ አይገባም ።

ቀ፡ ፲፪ ። የመኖሪያ ፣ ስፍራን ፣ የመምረጥ ፣ ነፃነት ።

(፩) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የመኖሪያ ፣ ስፍራውን ፣ በሚስማማው ፣ ቦታ ፣ የመወሰንና ፣ እንደ ፣ ፈለገም ፣ ይህን ፣ መኖሪያ ፣ ስፍራውን ፣ የመለወጥ ፣ ነጻነት ፣ አለው ።

(፪) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የመኖሪያ ፣ ስፍራውን ፣ ባንድ ፣ በተወሰነ ፣ ቦታ ፣ አደርጋለሁ ፣ ብሎ ፣ የሚገባው ፣ ግዴታ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ አስተያየት ፣ በኩል ፣ አንዳችም ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ።

(፫) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ባንድ ፣ ስፍራ ፣ አልኖርም ፣ ወይም ፣ በአንድ ፣ በተወሰነ ፣ ስፍራ ፣ አልደርስም ፣ ብሎ ፣ የሚገባው ፣ ግዴታ ፣ ተገቢ ፣ ለሆነ ፣ ጥቅም ፣ ምክንያት ፣ መሆኑ ፣ ካልተረጋገጠ ፣ በቀር ፣ አይጸናበትም ።

ቀ፡ ፲፫ ። የመኖሪያ ፣ ቤት ፣ አለመደፈር ።

(፩) ያንድ ፣ ሰው ፣ ማንኛውም ፣ መደበኛ ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ የማይደፈር ፣ ነው ።

(፪) በሕግ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ባለቤቱ ፣ ሲቃወም ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ከሌላ ፣ ሰው ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ ለመግባት ፣ የሌላውን ፣ ሰው ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ ለመበርበር ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፲፬ ። የማሰብ ፣ ነፃነት ።

(፩) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የማሰብና ፣ አሳቡን ፣ የመግለጽ ፣ ነፃነት ፣ አለው ።

(፪) ይህንንም ፣ ነጻነቱን ፣ ሊቀንሱበት ፣ የሚችሉት ፣ የሌሎችን ፣ መብቶች ፣ የማክበር ፣ ግዴታዎች ፣ መልካም ፣ ባህልንና ፣ ሕጎችን ፣ አክብሮ ፣ የመጠበቅ ፣ ግዴታዎች ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ፲፭ ። ስለ ፣ ሃይማኖት ።

የሕዝብን ፣ መልካም ፣ ጠባይ ፣ ወይም ፣ ጸጥታን ፣ ወይም ፣ በፖለቲካ ፣ ረገድ ፣ የሚያውክ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በንጉሠ ፣ ነገሥቱ ፣ መንግሥት ፣ ግዛት ፣ የሚኖሩ ፣ ሰዎች ፣ የሃይማኖታቸውን ፣ ሥርዐት ፣ አክብረው ፣ በነፃ ፣ ከመፈጸም ፣ አይከለክሉም ።

ቍ ፡ ፲፮ ፡ የመሥራት ፡ ነፃነት ።

- (፩) ግንጥ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፤ የጥያ ፡ ሥራውን ፡ ወይም ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜዎቹን ፡ በሚመለከተው ፡ ረገድ ፡ መልካም ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ በገዛ ፡ አሳቡ ፡ የመረጠውን ፡ ሥራ ፡ ለግካሄድ ፡ ነፃነት ፡ አለው ።
- (፪) ይህንን ፡ ነፃነቱን ፡ ሊቀንሱበት ፡ የሚችሉት ፡ ምክንያቶች ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ መብት ፡ መልካም ፡ ባህሉን ፡ ሕጎችን ፡ የማክበር ፡ ግዴታዎች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።
- (፫) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ይህን ፡ የመሥራት ፡ ነፃነቱን ፡ በመቀነስ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ ለግካሄድ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ላለመሥራት ፡ የገባው ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ሁሉ ፡ ተገቢ ፡ ጥቅም ፡ መኖሩን ፡ ካላረጋገጠ ፡ በቀር ፡ ሊጸናበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፲፯ ፡ ስለ ፡ ግግባትና ፡ ስለ ፡ መፍታት ።

- (፩) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ ሚስት ፡ እንዲያገባ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዳያገባ ፡ ያደረገው ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ሁሉ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ አስተያየት ፡ ረገድ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ግንጥ ፡ ሰው ፡ እረታለሁ ፡ ወይም ፡ አልረታም ፡ ብሎ ፡ የሚገባው ፡ ግዴታ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፲፰ ፡ የሰው ፡ አካል ፡ የማይደረር ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ አካሉን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ አሳልፎ ፡ ለመስጠት ፡ የሚያደርገው ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ግዴታ ፡ ሁሉ ፤ ይህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚፈጸመው ፡ አካሉን ፡ አሳልፎ ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ከመሞቱ ፡ በፊት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ በአካሉ ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስ ፡ ከሆነ ፡ ስምምነቱ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።
- (፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ አካሉን ፡ አሳልፎ ፡ የመስጠቱ ፡ ጉዳይ ፡ በሕክምና ፡ ጥበብ ፡ በኩል ፡ ጉዳት ፡ የማያደርስ ፡ መሆኑ ፡ ከተረጋገጠ ፡ የዚህ ፡ ደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ አይጸናበትም ።

ቍ ፡ ፲፱ ፡ ይህንን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከቱት ፡ ውሎች ፡ ተለዋጭ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

- (፩) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ በሕይወት ፡ ሳለሁ ፡ ወይም ፡ ከሞትሁ ፡ በኋላ ፡ አካሌን ፡ በመላውም ፡ ሆነ ፡ በከፊሉ ፡ ሰጥቻለሁ ፡ ብሎ ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ በግንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ሊሸረው ፡ ይችላል ።
- (፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በዚህ ፡ አሠራር ፡ ሊወቀም ፡ የነበረው ፡ ሰው ፡ በተሰጠው ፡ ተስፋ ፡ መሠረት ፡ ላደረገው ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ ኪሣራ ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳ ፡ የሐኪሞች ፡ ምርመራና ፡ ሕክምና ፡ (፩) ፡ መሠረቱ ።

- (፩) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ የሐኪም ፡ ወይም ፡ የቀዳጅ ፡ ሐኪም ፡ ምርመራ ፡ ወይም ፡ ሕክምና ፡ እንዳይደረግለት ፡ በግንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ እንቢ ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።
- (፪) ለሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ ሰዎች ፡ የጤንነት ፡ ምርመራ ፡ እንዲያደርጉ ፡ ወይም ፡ የግዴታ ፡ ክትባት ፡ እንዲፈጽሙ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ስለ ፡ መሳሰለው ፡ የጤና ፡ አጠባበቅ ፡ ጥንቃቄ ፡ ጉዳይ ፡ የወጡት ፡ የሕግ ፡ ክፍል ፡ ማስታወቂያዎችና ፡ ሕጋውያን ፡ ዐዋጆች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።
- (፫) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ ችሎታ ፡ ለሌለው ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ በሥልጣኑ ፡ የሚተዳደረው ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ጤንነቱ ፡ እንዲጠበቅ ፡ የሐኪም ፡ ምርመራ ፡ የሚያደርግበትና ፡ የሚያሳክም ፡ በት ፡ ሥልጣኑ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፩ ፡ (፪) ፡ አወሳሰን ።

ቢሆንም ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በሐኪም ፡ እንዲመረመር ፡ ወይም ፡ እንዲታከም ፡ የሚጠይቅበት ፡ ምርመራ ፡ ግንኛውንም ፡ ያለመጠን ፡ የሆነ ፡ ጉዳትን ፡ የማያስከትል ፡ ሲሆን ፤ ሰውዬውም ፡ ይህንን ፡ የሐኪም ፡ ምርመራና ፡ ሕክምና ፡ ለግድረግ ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሕክምናና ፡ ምርመራ ፡ ሊያገድለት ፡ ሊያስቀርለት ፡ ወይም ፡ ሊያሸለው ፡ ይችላል ፡ በነበረው ፡ ሕመም ፡ ወይም ፡ ደዌ ፡ ክርክር ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፪ ፡ የሐኪም ፡ ምርመራ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ በሰውነት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ እርግጠኛ ፡ አደጋ ፡ ሊያስከትል ፡ በማይችል ፡ በሐኪም ፡ ምርመራ ፡ ለመመርመር ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ተመርምሮ ፡ ሲገኝበት ፡ ይችላል ፡ ተብሎ ፡ የተገመተው ፡ ነገር ፡ እንዳለበት ፡ ያህል ፡ ሊቋጥሩት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፫ ፡ የዝምታ ፡ መብት ።

የሰውን ፡ አካል ፡ በመድረር ፡ (በሰውነት ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ በማድረስ) ፡ የተገኘ ፡ ግንኛውም ፡ የእምነት ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ የአሳብ ፡ መግለጫ ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፳፬ ፡ የጥያ ፡ ሥራ ፡ ምስጢር ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፤ ሌላው ፡ ሰው ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ እምነት ፡ የሚያጉድል ፡ ወይም ፡ ለማጉደል ፡ የሚችል ፡ መስሎ ፡ ስታየው ፡ በጥያ ፡ ሥራው ፡ ምክንያት ፡ ያወቃቸውን ፡ ሁኔታዎች ፡ እንዲገልጽ ፡ ለመገደድ ፡ አይችልም ።

(፪) እነዚህን ፣ ሁኔታዎች ፣ ለባለአደራው ፣ የገለጸ ፣ ወይም ፣ እንዲያውቃቸው ፣ ያደረገ ፣ ሰው ፣ እነዚህ ፣ ሁኔታዎች ፣ በባለአደራው ፣ አንደበት ፣ እንዳይገለጹ በት ፣ የመከልከል ፣ መብት ፣ አለው ።

(፫) በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ውስጥ ፣ በመንግሥት ፣ ላይ ፣ በሀገርና ፣ በእንጉር ፣ ርዕሰ-የናል ፣ ጥቅሞች ፣ ላይ ፣ ስለሚሠሩ ፣ ወንጀሎች ፣ የተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ፳፮ ። ስለ ፣ መቃብር ፣ ሥርዐት ። (፩) የሟቹ ፣ ፈቃድ ።

(፩) ማንኛውም ፣ ለመናዘዝ ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ሁሉ ፣ የመቃብሩን ፣ ሥርዐት ፣ አስቀድሞ ፣ ለማደራጀት ፣ ይችላል ።

(፪) የዚህንም ፣ ድርጅት ፣ አፈጻጸም ፣ እንዲጠብቁለት ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላል ።

(፫) እነዚህም ፣ የሟቹን ፣ የመጨረሻ ፣ ፈቃድ ፣ ለማስፈጸም ፣ አደራ ፣ የተቀበሉት ፣ ሰዎች ፣ እንደሌሎችም ፣ የግዙፍ ፣ ወይም ፣ የሕሊና ፣ (የሞራል) ፣ ጥቅም ፣ ያለው ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ሰው-ዬው ፣ ለሞተበት ፣ ቦታ ፣ ባለሥልጣን ፣ የሆኑት ፣ ዳኞች ፣ የታሰበውን ፣ ድርጅት ፣ እንዲያስፈጽሙ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፯ ። (፪) ያልተገለጸ ፣ አሳብ ፣ (ፈቃድ) ።

(፩) ሟቹ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቍጥር ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ አሳቡን ፣ (ፈቃዱን) ፣ ሳይገልጽ ፣ ቀርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የመቃብሩን ፣ ሥርዐት ፣ ድርጅት ፣ የሚያከናውኑት ፣ የሟቹ ፣ ባለቤት ፣ ወይም ፣ የቅርብ ፣ ዘመዶቹ ፣ ናቸው ።

(፪) በሞተ ፣ ጊዜ ፣ ባለቤት ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የቅርብ ፣ ዘመዶቹ ፣ ባቅራቢያው ፣ ያልተገኙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ያልታወቁ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በራሳቸው ፣ ፈቃድ ፣ ሥርዐቱን ፣ ለማስፈጸም ፣ በጀመሩት ፣ ሰዎች ፣ አማካይነት ፣ ይከናወናል ።

(፫) በአፈጻጸሙም ፣ በኩል ፣ ክርክር ፣ የተነሣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጉዳዩን ፣ በቅርብ ፣ በሚከታተሉት ፣ ሰዎች ፣ አማካይነት ፣ ሰው-ዬው ፣ በሞተበት ፣ ቦታ ፣ ያሉት ፣ ዳኞች ፣ ጉዳዩን ፣ እንዲወሰኑ ፣ ሊጠየቁ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፰ ። የሰው ፣ ሥዕል ። (፩) (መሠረቱ) ።

ባለፎቶግራፉ ፣ ወይም ፣ ባለሥዕሉ ፣ ካልፈቀደ ፣ በቀር ፣ የማንም ፣ ሰው ፣ ፎቶግራፍ ፣ ወይም ፣ ሥዕል ፣ በሕዝብ ፣ አደባባይ ፣ ሊለጠፍም ፣ ሆነ ፣ ሊባዛ ፣ ወይም ፣ ሊሸጥ ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፱ ። (፪) ልዩ ፣ አስተያየት ።

የፎቶግራፉ ፣ ወይም ፣ የሥዕሉ ፣ መባዛት ፣ ምክንያት ፣ የሆነው ፣ ባለፎቶግራፉ ፣

የታወቀ ፣ ሰው ፣ በመሆኑ ፣ ወይም ፣ በሚያከናውነው ፣ ሕዝባዊ ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ በፍርድና ፣ በፖሊስ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ በኩል ፣ አስፈላጊነቱ ፣ የተረጋገጠ ፣ ምክንያት ፣ ያለው ፣ በመሆኑ ፣ ወይም ፣ ለኪነ ፣ ጥበብ ፣ (ሲያንስ) ፣ ለሥልጣን ፣ አስተዳደግ ፣ ወይም ፣ ለትምህርት ፣ መስጫ ፣ ጥቅም ፣ በመሆኑ ፣ ወይም ፣ ደግሞ ፣ የፎቶግራፉ ፣ መባዛት ፣ የተፈጸመው ፣ በክብር ፣ በዓል ፣ ወይም ፣ በሕዝብ ፣ ስብሰባ ፣ ላይ ፣ ከተፈጸመ ፣ ሥርዐት ፣ ጋራ ፣ ግንኙነት ፣ ባለው ፣ ምክንያት ፣ ሲሆን ፣ የባለፎቶግራፉ ፣ ፈቃድ ፣ አስፈላጊ ፣ አይደለም ።

ቍ ፡ ፳፱ ። (፫) ክልከላ ።

(፩) ባለሥዕሉ ፣ ሳይፈቅድ ፣ ያንድ ፣ ሰው ፣ ሥዕል ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ከተመለከተው ፣ ቍጥር ፣ ድንጋጌ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ ሁኔታ ፣ በአደባባይ ፣ የተለጠፈ ፣ ወይም ፣ ለሽያጭ ፣ የቀረበ ፣ (የተዘጋጀ) ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለሥዕሉ ፣ ይህ ፣ አድራጎት ፣ እንዲወገድ ፣ ለመጠየቅ ፣ (ለማስገደድ) ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) በርትዕ ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖ ፣ ሲታይ ፣ ሥዕሉን ፣ በአደባባይ ፣ በመለጠፍና ፣ በመሸጥ ፣ የተጠቀመው ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ ያገኘው ፣ ሀብት ፣ ተመዛዛኝ ፣ በሚሆንበት ፣ መጠን ፣ ዳኞች ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍል ፣ ሊወስኑበት ፣ ይችላሉ ።

(፫) የሥዕሉ ፣ በአደባባይ ፣ መለጠፍና ፣ መሸጥ ፣ እንዲቋረጥ ፣ እንዲታገድ ፣ እንደ ፣ ተጠየቀ ፣ ወዲያውኑ ፣ ጥያቄው ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በስም ፣ ማጥፋት ፣ ጊዜ ፣ እንደሚፈጽመው ፣ ዳኞች ፣ የሞራል ፣ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ ሊያስጡት ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፴ ። (፩) የቤተ ፣ ዘመድ ፣ መብት ።

(፩) ሥዕሉ ፣ በአደባባይ ፣ የወጣበት ፣ ወይም ፣ የተሸጠበት ፣ ሰው ፣ ሞቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ፈቃዱን ፣ ለመግለጽ ፣ የማይችል ፣ ሆኖ ፣ የሚገኝ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሥዕሉ ፣ በአደባባይ ፣ መገለጽ ፣ ወይም ፣ መሸጥ ፣ የሟቹን ፣ ክብር ፣ የሚነካ ፣ ወይም ፣ ግምቱን ፣ የሚያጉድልበት ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቍጥር ፣ ውስጥ ፣ የተመለከቱት ፣ መብቶች ፣ የሟቹ ፣ ቤተ ፣ ዘመዶች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) በዚህም ፣ ቍጥር ፣ ለተጻፈው ፣ አፈጻጸም ፣ ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ፣ ለመሆን ፣ የሚችለው ፣ የሟቹ ባለቤት ፣ ይህም ፣ ባይኖር ፣ የቅርብ ፣ ተወላጅ ፣ (ልጅ ፣ የልጅ ፣ ልጅ) ፣ ወይም ፣ ተወላጅ ፣ የሌለ ፣ ሲሆን ፣ ወደላይ ፣ የሚቈጠር ፣ የሟቹ ፣ የቅርብ ፣ ወላጅ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፫) የዝምድናው ፣ ደረጃ ፣ እኩል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ፣ ለመሆን ፣ የሚችለው ፣ ከተወላጆቹ ፣ በዕድሜ ፣ የሚበልጠው ፣ ወይም ፣ ወደላይ ፣ ከሚቈጠሩት ፣ ወላጆቹ ፣ በዕድሜ ፣ ከፍ ፣ ያለው ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፴፩ = ደብዳቤ፡ የግይደረር፡ ስለ፡ መሆኑ =

- (፩) ለራሱ፡ ብቻ፡ የተጻፈለትን፡ ደብዳቤ፡ ተተባይ፡ የሆነው፡ ሰው፡ ይህ፡ በዚህ፡ ደብዳቤ፡ የተጻፈውን፡ ላኪው፡ ካልፈተደለት፡ በቀር፡ ለሌላ፡ ሰው፡ ለመገለጽ፡ አይችልም =
- (፪) ስለ፡ ሆነም፡ ተገቢ፡ ጥቅም፡ ያለው፡ ለመሆኑ፡ ግስረዳት፡ የቻለ፡ እንደ፡ ሆነ፡ በፍርድ፡ በኩል፡ ለሚያጋጥመው፡ ጉላይ፡ ለፍርድ፡ ችሎት፡ ለግትረብ፡ ይችላል =

ፖዕራፍ፡ ፪ =

ስለ፡ ስም =

ቀ፡ ፴፪ = መሠረቱ =

- (፩) እያንዳንዱ፡ ሰው፡ አንድ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስምና፡ አንድ፡ ወይም፡ ብዙ፡ የገል፡ ስሞችና፡ የአባት፡ ስም፡ ይኖረዋል =
- (፪) በአስተዳደር፡ ክፍል፡ (በአድሚኒስትራሲዮን)፡ ጽሑፎች፡ የገል፡ ስሞችና፡ የአባቱን፡ ስም፡ በሚያስከትል፡ በቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ ይመለከታል =

ቀ፡ ፴፫ = የስም፡ አሰጣጥ =

- (፩) የልጅ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ የአባቱ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ ነው =
- (፪) የልጅ፡ አባት፡ ያልታወቀ፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ ወይም፡ ልጅ፡ ተክሎ፡ እንደ፡ ሆነ፡ የልጅ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ የእናቱ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ ነው =
- (፫) እንዲሁም፡ በእናቱ፡ መጠለፍ፡ ወይም፡ መደረር፡ የገነዘቡት፡ የልጅ፡ አባት፡ በፍርድ፡ ውሳኔ፡ ተረጋግጦ፡ እንደ፡ ሆነም፡ አረጋገጠ፡ በዚህ፡ ወይም፡ ነት፡ ነው =

ቀ፡ ፴፬ = የገል፡ ስም፡ ፖርጫ = (፩) መሠረቱ =

- (፩) የአንድ፡ ልጅን፡ የገል፡ ስም፡ የሚመርጠው፡ አባቱ፡ ወይም፡ እዩኑ፡ በሌላ፡ ጊዜ፡ የእናቱ፡ ቤተ፡ ዘመድ፡ ነው =
- (፪) ለልጅ፡ ሁለተኛ፡ የገል፡ ስም፡ እናቱ፡ ወይም፡ እርሱ፡ እንደሌላች፡ የእናቱ፡ ቤተ፡ ዘመዶች፡ መርጠው፡ ሊያወጡላት፡ ይችላሉ =
- (፫) የልጅ፡ አባት፡ ያልታወቀ፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ ወይም፡ ልጅ፡ የአባቱ፡ ወገን፡ የሆኑ፡ ቤተ፡ ዘመዶች፡ የሌሉት፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፡ የልጅ፡ እናቱ፡ ወይም፡ እርሱ፡ ባትኖር፡ የእናቱ፡ ቤተ፡ ዘመዶች፡ ለልጅ፡ ሁለት፡ የገል፡ ስም፡ ሊሰጡት፡ ይችላሉ =

ቀ፡ ፴፭ = (፪) የቤተ፡ ዘመድ፡ እንደራሴ =

- (፩) ከዚህ፡ በላይ፡ በተመለከተው፡ ቀ፡ ጥር፡ ያለው፡ ደንብ፡ በሥራ፡ በሚውል፡ በትረገድ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ እንደራሴ፡ ለመሆን፡ የሚችለው፡ በጣም፡ ቅርብ፡ የሆነ፡ ወደ፡ ላይ፡ የሚቋጠር፡ ወላጅ፡ ወይም፡ ይህ፡ በታጣ፡ ጊዜ፡ በጣም፡ ቅርብ፡ የሆነው፡ የጉን፡ ዝምድና፡ ያለው፡ ሰው፡ ነው =
- (፪) የዝምድናውም፡ ደረጃ፡ እኩል፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ የልጅን፡ የገል፡ ስም፡ የሚመርጠው፡ በዕድሜ፡ ከፍ፡ ያለው፡ ወደ፡ ላይ፡ የሚቋጠር፡ ወላጅ፡ ወይም፡ የጉን፡ ዝምድና፡ ያለው፡ ሊሆን፡ ይችላል =

ቀ፡ ፴፮ = የአባት፡ ስም =

- (፩) ለልጅ፡ ያባት፡ ስም፡ የሚሆነው፡ የአባቱ፡ የገል፡ ስም፡ ነው =
- (፪) አባቱ፡ ባልታወቀ፡ ጊዜ፡ ሰውየው፡ ያባት፡ ስም፡ አይኖረውም =
- (፫) በአስተዳደር፡ ክፍል፡ (በአድሚኒስትራሲዮን)፡ ጽሑፎች፡ ውስጥ፡ ያባት፡ ስም፡ ከቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ ጋራ፡ አንድ፡ ሆኖ፡ የተገኘ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ያባት፡ ስም፡ አይጻፍም =

ቀ፡ ፴፯ = ለክብር፡ መዝገብ፡ ጽሕፈት፡ ቤት፡ የሚሰጥ፡ መግለጫ =

- ልጅ፡ በተወለደበት፡ ቀበሌ፡ (አጥቢያ)፡ ለሚገኘው፡ የክብር፡ መዝገብ፡ ጽሕፈት፡ ቤት፡ ሹም፡ የልጅን፡ መወለድ፡ መግለጫ፡ ሊሰጥ፡ የሚገባው፡ ሰው፡ ፤ ልጅ፡ ከተወለደበት፡ ቀን፡ አንሥቶ፡ ባለው፡ በተከታዩ፡ ዘጠና፡ ቀን፡ ውስጥ፡ ለተወለደው፡ ልጅ፡ የተሰጠውን፡ የገል፡ ስም፡ ግትረብ፡ አለበት =

ቀ፡ ፴፰ = የተከለከለ፡ የገል፡ ስም =

- (፩) ግንኛውም፡ ልጅ፡ ያባቱ፡ ወይም፡ የናቱ፡ ወይም፡ ደግሞ፡ በሕይወት፡ ካሉት፡ እገተኛና፡ ወንድሞቹ፡ ያንደኛው፡ የገል፡ ስም፡ ብቻ፡ ሊሰጠው፡ አይችልም =
- (፪) እንዲህ፡ ያለ፡ ነገርም፡ ባጋጠመ፡ ጊዜ፡ ከነዚህ፡ ስሞች፡ የሚለየው፡ አንድ፡ ሌላ፡ የገል፡ ስም፡ ሊኖረው፡ ይገባል =

ቀ፡ ፴፱ = ወላጆቹ፡ ያልታወቀ፡ ልጅ =

- (፩) አባቱን፡ ወይም፡ እናቱን፡ ለማወቅ፡ ያልተቻለ፡ ልጅ፡ በመወለዱ፡ የምስክር፡ ወረቀት፡ ውስጥ፡ የክብር፡ መዝገብ፡ ሹም፡ የሚሰጠው፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስምና፡ ሁለት፡ የገል፡ ስሞች፡ ይኖሩታል =
- (፪) የቤተ፡ ዘመድ፡ ስምና፡ የገል፡ ስሞችም፡ የሚመረጡለት፡ በተወለደበት፡ አውራጃ፡ ውስጥ፡ ከሚገኘው፡ ልማዳጂ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስምና፡ የገል፡ ስሞች፡ መካከል፡ ነው =

(፫) የግዙፍ ወይም የሕሊና (የሞራል)፣ ጥቅም፣ ያለው፣ መሆኑን፣ የሚያስረዳ፣ ማንኛውም ሰው፣ የተባለው፣ ልጅ፣ አምስት፣ ዓመት፣ እስኪሞላው፣ ድረስ፣ የተሰጠው፣ ስምና የግል፣ ስም፣ እንዲለወጥለት፣ ዳኞችን፣ ለመጠየቅ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ማ፡ ያገባች ሴት ስም ።

(፬) ያገባች ሴት፣ የራስዋ፣ የሆነውን፣ የቤተ፣ ዘመድ፣ ስም፣ እንደ፣ ያዘች፣ ትቂ ያለች ።

(፭) ስለ፣ ሆነ፣ ግን፣ ጋብቻዋ፣ ጸንቶ፣ እስከሚቁይበት፣ ጊዜ፣ ድረስ፣ በባልዋ፣ ስም፣ ልትጠራ፣ ወይም፣ ራስዋ፣ እንድትጠራ፣ ለማድረግ፣ ይቻላል ።

(፮) ጋብቻው፣ የቀረው፣ በመፋታቷ፣ ወይም፣ እንደ፣ ገና፣ ሌላ፣ ባል፣ በማግባቷ፣ ምክንያት፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ከዚህ፣ በላይ፣ የተጻፈው፣ የሰም፣ መጠራት መብት፣ ቢጠቅማትም፣ ቢጉዳትም፣ ከጋብቻው፣ በኋላ፣ እንደ፣ ጸና፣ ይቀራል ።

ቀ፡ ማ፡ የጉዳይ ልጅ፣ የቤተ፣ ዘመድ፣ ስምና የግል፣ ስም ።

(፯) የጉዳይ ልጅ፣ የጉዳይ ልጅ፣ አድራጊው፣ የቤተ፣ ዘመድ፣ ስም፣ ይኖረዋል ።

(፰) በጉዳይ ልጅው፣ ውል፣ መሠረት፣ አንድ፣ አዲስ፣ የግል፣ ስም፣ ሊሰጠውና፣ የጉዳይ ልጅ፣ አድራጊውም፣ መደበኛ፣ የግል፣ ስም፣ እንደ፣ አባት፣ ስም፣ ሊሆነው፣ ይችላል ።

ቀ፡ ማ፡ የቤተ፣ ዘመድ፣ ስም፣ መለወጥ ።

(፱) በቂ፣ ምክንያት፣ የተገኘ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በሰው-ዬው፣ ጠያቂነት፣ የዚህ ሰው፣ የቤተ፣ ዘመድ፣ ስም፣ እንዲለወጥ፣ ዳኞች፣ ለመፍቀድ፣ ይችላሉ ።

(፳) ዳኞቹም፣ የቀረበላቸውን፣ ጥያቄ፣ ሲመረምሩ፣ የሰሙ፣ መለወጥ፣ ጉዳይ፣ በሌሎች፣ ምስተኛ፣ ወገኖች፣ ላይ፣ አንዳችም፣ ጉዳት፣ እንዳያስከትል፣ ጥንቃቄ፣ ያደርጋሉ ።

ቀ፡ ማ፡ የግል፣ ስም፣ መለወጥ ።

ከግል፣ ስሞቹ፣ አንዱ፣ ወይም፣ ብዙዎቹ፣ እንዲሠረዙ፣ ወይም፣ ሌላ፣ የግል፣ ስም፣ እንዲጨመርለት፣ ባለጥቅሙ፣ ጥያቄ፣ ባቀረበ፣ ጊዜ፣ ሊፈቀድለት፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ማ፡ ስምን፣ የሚመለከቱት፣ ውሎች ።

(፳፩) ስለ፣ ስም፣ የሚደረግ፣ ማንኛውም፣ ውል፣ ሁሉ፣ በፍትሕ፣ ብሔር፣ ስር፣ ረገድ፣ ዋጋ፣ የሌለው፣ ነው ።

(፳፪) የንግድ፣ ስምን፣ የሚመለከቱ፣ ደንቦች፣ የተጠበቁ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ማ፡ በራስ፣ ስም፣ ያለ፣ አገባብ፣ ስለ፣ መጠቀም ።

(፳፫) አንድ፣ ሰው፣ የሞያ፣ ሥራውን፣ በሚያከናውንበት፣ ሁኔታ፣ ውስጥ፣ በገዛ፣

ሰሙ፣ የመገልገል፣ ጉዳይ፣ በይመስላል፣ ከሚደርሰው፣ መዘባረቅ፣ የተነሣ፣ በሌላው፣ ሰው፣ ክብርና፣ ገናናነት፣ ላይ፣ ጉዳት፣ የሚያደርስ፣ ግብ፣ ወይም፣ ውጤት፣ የሚያስከትል፣ ነገር፣ ሊኖረው፣ አይገባም ።

(፳፬) አስፈላጊ፣ መሆኑም፣ በተገመተ፣ ጊዜ ፤ በእንደዚህ፣ ያለው፣ አጋጣሚ፣ ጉዳይ፣ ያለ፣ አገባብ፣ የመወዳደርና፣ የስም፣ ማጥፋት፣ ደንቦች፣ ተፈጻሚዎች፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ማ፡ በሌላው፣ ስም፣ ያለ፣ አገባብ፣ ስለ፣ መገልገል ።

(፳፭) የቤተ፣ ዘመድ፣ ስም፣ ያለው፣ ሰው፣ በዚሁ፣ በመሰል፣ ስሙ፣ ምክንያት፣ ሌላ፣ ሰው፣ ያላገባብ፣ በመገልገሉ፣ ግዙፍና፣ የሕሊና፣ (የሞራል)፣ ጉዳት፣ የሚያደርስበት፣ ሁኔታ፣ የሚያጋጥመው፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህን፣ የቤተ፣ ዘመድ፣ ስሙን፣ ሌላ፣ ሰው፣ ያለ፣ አገባብ፣ እንዳይገለገልበት፣ ለመቃወም፣ ይችላል ።

(፳፮) ባለስሙ፣ ከሞተ፣ በኋላ ፤ ወይም፣ ፈቃዱን፣ ለመግለጽ፣ ችሎታ፣ ባጣ፣ ጊዜ፣ ይህ፣ ስም፣ የማይጠራበት፣ ቢሆንም፣ እንኳ፣ የሚቼ፣ ሚስት፣ ወይም፣ ባልና፣ ተወላጆቹ፣ ይህ፣ የመቃወም፣ መብት፣ ይኖራቸዋል ።

(፳፯) ይህ፣ በስም፣ ያላገባብ፣ የመገልገል፣ ጉዳይ፣ እንዲታገድ፣ ተጠይቆ፣ ወዲያውኑ፣ ሳይታገድ፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ እንደ፣ ስም፣ ማጥፋት፣ ተቁጥሮ፣ የሕሊና፣ (የሞራል)፣ ጉዳት፣ ካሳ፣ ሊወሰን፣ ይቻላል ።

ምዕራፍ ፫ ።

ስለ፣ ክብር፣ መዝገብ፣ አስረጅነት ።

ቀ፡ ማ፡ የአስረጅነቱ፣ ዐይነት ።

(፳፰) ልደት ፤ ሞትና፣ ጋብቻ፣ ያጠራጠሩ፣ እንደ፣ ሆነ ፤ ወይም፣ ክርክር፣ የተነሣባቸው፣ እንደ፣ ሆነ፣ የሚረጋገጡት፣ በክብር፣ መዝገብ፣ ጽሑፍ፣ አስረጅነት፣ ነው ።

(፳፱) እንዲሁም፣ ስር፣ በሚፈቅድበት፣ ጊዜ፣ በታወቀ፣ ሰነድ፣ አስረጅ፣ አማካይነት፣ ወይም፣ በሁኔታ፣ መኖር፣ ሊረጋገጡ፣ ይችላሉ ።

ክፍል ፩ ።

ስለ፣ ክብር፣ መዝገብ፣ ሹማምቶች ።

ንኡስ፣ ክፍል ፩ ።

የክብር፣ መዝገብ፣ ሹማምት፣ ሥልጣን፣ አሰጣጥ ።

ቀ፡ ማ፡ በአገረ፣ ገዢው፣ ስለ፣ መሾም ።

(፳፺) ጠቅላይ፣ አገረ፣ ገዥ፣ በግዛቱ፣ ውስጥ፣ ለሚገኘው፣ የከተማና፣ የባላገር፣

ቀበሌ ፡ (አጥቢያ) ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ የሚሆነውን ፡ ሰው ፡ ይሾማል ።
 (፩) እንዲሁም ፡ በያንዳንዱ ፡ ቀበሌ ፡ (አጥቢያ) ፡ ለእነዚህ ፡ ሹማዎቶች ፡ ምትክ ፡ ሆነው ፡ የሚሠሩ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ሠራተኞችን ፡ ይሾማል ።

ቍ ፡ ፵፬ ፡ ሰፈር ፡ ወይም ፡ የቀበሌ ፡ ክፍል ።

(፩) አንድ ፡ የከተማ ፡ ቀበሌ ፡ በብዙ ፡ ሰፈሮች ፡ የተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ልዩ ፡ ሰፈር ፡ አንዳንድ ፡ የተለየ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምን ፡ ጠቅላይ ፡ ገዢው ፡ ሊሾም ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ያንድ ፡ የባላገር ፡ ቀበሌ ፡ ክፍል ፡ ለብቻው ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ ከዋናው ፡ ቀበሌ ፡ የተራራቀ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ ለዚህ ፡ የተለየ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምን ፡ ለመሾም ፡ ይችላል ።

(፫) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለያንዳንዱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ምትክ ፡ ይሾምላቸዋል ።

ቍ ፡ ፶ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ምትክ ።

(፩) ዋናው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሥራውን ፡ ለማከናወን ፡ የሚያውከው ፡ በራሱ ፡ በኩል ፡ የደረሰ ፡ እክል ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ ምትኮቹ ፡ ተተክተው ፡ ይሠራሉ ።

(፪) ምትክ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ሥራቸውን ፡ እንዲያከናውኑ ፡ በሚጠሩበት ፡ ጊዜ ፡ የቅደም ፡ ተከተል ፡ ተራቸውን ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ አልወሰነላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቀዳሚነት ፡ የሚተካው ፡ በዕድሜ ፡ ከፍተኛ ፡ የሆነው ፡ ነው ።

(፫) ከምትኮች ፡ አንደኛው ፡ ያደራጀው ፡ ሰነድ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ልክ ፡ እንደ ፡ ሠራው ፡ ያህል ፡ የሚቁጠርና ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ አስረጅ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፶፩ ፡ የሥራቸው ፡ አጀማመር ።

(፩) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሥራ ፡ የሚጀመረው ፤ ሥራውን ፡ ከተቀበለና ፤ ፈርማውም ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ ከገባ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

(፪) እንደዚሁም ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሥራዎች ፡ የሚጀመሩት ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ የሾመው ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ሰነድ ፡ በማደራጀት ፤ ወይም ፡ ይኸው ፡ ሰነድ ፡ ሲደራጀት ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ስም ፡ ተካፋይ ፡ በመሆን ፤ የዚሁኑ ፡ አሠራር ፡ በተግባሩ ፡ አከናውኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ወይም ፡ የዚሁኑ ፡ የሥራውን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከት ፡ ሁኔታ ፡ መዝገብ ፡ በጀመረ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

(፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ጎይለ ፡ ቃሎች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎችም ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምን ፡ ምትኮች ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፶፪ ፡ ሥራው ፡ የሚቀርበት ፡ ጊዜ ።

(፩) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሥራ ፡ ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ ከሥራው ፡ ሲነሣ ፤ ወይም ፡ ሲሻር ፡ ወይም ፡ ስንብት ፡ ጠይቆ ፡ ይህንኑ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ ሲቀበለው ፡ ነው ።

(፪) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ምትኮች ፡ ሥራ ፡ የሚቀረው ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፶፫ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወይም ፡ ምትኮች ፡ ሠራተኞች ፡ መምትና ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ የሚቋይ ፡ እክል ።

(፩) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ከምትኮቹ ፡ ያንዱን ፡ ሞት ፡ ወይም ፡ ለዘወትር ፡ ከሥራ ፡ የሚለያቸው ፡ እክል ፡ የገጠማቸው ፡ መሆኑን ፡ ያለ ፡ መዘገየት ፡ ለግዛቱ ፡ አገረ ፡ ገዢ ፡ ያስታውቃል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ምትኮች ፡ የሆኑት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ መሞቱን ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ እንዳያከናውን ፡ ለዘወትር ፡ የሚቋይ ፡ እክል ፡ የደረሰበት ፡ መሆኑን ፡ ማንኛውንም ፡ ይህን ፡ የመሳሰለ ፡ ሁኔታ ፡ ለግዛቱ ፡ አገረ ፡ ገዢ ፡ ሳይዘገይ ፡ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ፶፬ ፡ የቀበሌ ፡ (የአጥቢያ) ፡ ሹም ።

(፩) አገረ ፡ ገዢው ፡ የሾመው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ምትክ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ሥራቸውን ፡ ለማከናወን ፡ በማይችሉበት ፡ ሁኔታ ፡ በሚገኙበት ፡ ጊዜ ፡ የቀበሌው ፡ ሹም ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ በዚህ ፡ ቀበሌ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ይሆናል ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ነገርም ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ ለክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምነት ፡ ሥራው ፤ በራሱ ፡ ጎላፊነት ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ረዳተኞች ፡ እየተተካ ፡ ወይም ፡ እየተረዳ ፡ ለመሥራት ፡ ይችላል ።

(፫) ይህንንም ፡ ሁኔታ ፡ ለአገረ ፡ ገዢው ፡ ሳይዘገይ ፡ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ፶፭ ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ።

(፩) ጠቅላይ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ ለሚገኘው ፡ ለያንዳንዱ ፡ አውራጃ ፡ ግዛት ፡ ከተማ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ሠራተኞችን ፡ መርጦ ፡ ያቋቁማል ።

(፪) እነዚህም ፡ ሠራተኞች ፡ በሥራው ፡ አቋቋምና ፡ አመራር ፡ በኩል ፡ አላፈ ፡ ከሚሆን ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ (ዲሬክተር) ፡ በቀር ፡ የጽሕፈት ፡ ቤቱን ፡ (የቢሮውን) ፡ ሥራ ፡ ለማካሄድ ፡ በቂ ፡ የሆኑ ፤ ቍጥራቸው ፡ እንደ ፡ መጠኑ ፡ የተወሰነ ፡ ሠራተኞች ፡ ይኖሩበታል ።

ቍ ፡ ፶፮ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱን ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሚመለከት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ።

(፩) ግርማዊ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥትንና ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥታዊ ፡ ቤተ ፡

ዘመድን ፡ በሚመለከተው ፡ የክብር ፡ አመዘጋገብ ፡ ጉዳይ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምነትን ፡ ሥራ ፡ የሚፈጽመው ፡ የጽሕፈት ፡ ሚኒስትሩ ፡ ነው ።

(፪) በዚህ ፡ ቊጥር ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ ቃል ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በሚውልበት ፡ ረገድ ፡ የገገሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ የሚባሉት ፡ በሕገ ፡ መንግሥቱ ፡ በአንቀጽ ፡ ፲፮ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፶፮ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቆንሲሎች ።

የኢትዮጵያ ፡ ቆንሲሎች ፡ በተሾሙበት ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን የኢትዮጵያ ፡ ዜጎች ፡ በሚመለከተው ፡ ረገድ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምቶች ፡ ናቸው ።

ቊ ፡ ፶፮ ፡ የመርከብ ፡ አዛዦች ።

የኢትዮጵያ ፡ መርከብ ፡ አዛዦች ፡ በመርከባቸው ፡ ውስጥ ፡ በሚደርሰው ፡ ልደት ፡ ሞትና ፡ ጋብቻ ፡ ረገድ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምች ፡ ናቸው ።

ንሑስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ተግባር ።

ቊ ፡ ፶፱ ፡ መሠረቱ ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ተግባር ፡ በራሱ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የሚደርሰው ፡ ልደት ፡ ሞት ፡ ጋብቻ ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ እንዲጻፍ ፡ መቁጣጠርና ፡ መጠባበቅ ፡ ነው ።

ሀ) የከተማ ፡ ቀበሌ ።

ቊ ፡ ፷ ፡ የመዝገቦች ፡ አያያዝና ፡ አቀማመጥ ።

(፩) ጠቅላይ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ ይህን ፡ ግዴታ ፡ እንዲያከናውን ፡ በግልጽ ፡ ያዘዘው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በዚህ ፡ ቀበሌ ፡ የክብር ፡ መዝገቦችን ፡ ራሱ ፡ መያዝ ፡ አለበት ።

(፪) የዚህንም ፡ መዝገብ ፡ ጥበቃና ፡ አቀማመጥ ፡ ራሱ ፡ አረጋግጦ ፡ ባለጉዳዮቹም ፡ በጠየቁት ፡ ጊዜ ፡ የዚህን ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ ቅጅ ፡ ወይም ፡ ትክክል ፡ ግልባጭ ፡ ለባለጥቅሞቹ ፡ ይሰጣል ።

ቊ ፡ ፷፩ ፡ የሰነዶች ፡ አጻጻፍ ።

(፩) በክብር ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ የሚጻፉትን ፡ ማስረጃዎች ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ጉዳዮች ፡ በእጁ ፡ እንደ ፡ ገቡለት ፡ በራሱ ፡ አሳቢነት ፡ መመዝገብ ፡ አለበት ።

(፪) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ አስፈላጊ ፡ መሰሉ ፡ የታዩው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚያስ

ፈልጉትን ፡ ማስረጃዎች ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ አግልቶ ፡ ለመጻፍ ፡ እንዲችል ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ ጥሪ ፡ ያደርግላቸዋል ።

ቊ ፡ ፷፪ ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ።

የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ በሚከተሉት ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፡ መመዝገብ ፡ አለባቸው ፡

ሀ/ ስለ ፡ ልደት ፡ ጽሑፎች ፡ ሦስት ፡ ወር ።

ለ/ ስለ ፡ ሞት ፡ ጽሑፎች ፡ አንድ ፡ ወር ።

ሐ/ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ጽሑፎች ፡ አንድ ፡ ወር ።

ቊ ፡ ፷፫ ፡ የጊዜው ፡ ውሳኔ ፡ አለመፈጸም ።

(፩) የተወሰነው ፡ ሕጋዊ ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ የሚጻፉ ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ዋጋቸው ፡ እንደ ፡ ተራ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ አስረጃ ፡ ብቻ ፡ የሚቆጠሩ ፡ ናቸው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ የተመዘገቡት ፡ በአንድ ፡ ፍርድ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈው ፡ አይጻፍም ።

(፫) ይህ ፡ ሲሆን ፡ ጽሑፉ ፡ ፍርዱን ፡ የሚጠቅስ ፡ ቃል ፡ በላዩ ፡ ላይ ፡ ይኖርበታል ።

ለ) የገጠር ፡ ቀበሌዎች ።

ቊ ፡ ፷፬ ፡ ማስታወቂያዎች ።

(፩) ይህን ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በአገረ ፡ ገዢው ፡ በግልጽ ፡ ባልታዘዘበት ፡ የገጠር ፡ ቀበሌዎች ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ራሱ ፡ መዝገቦችን ፡ እንዲይዝ ፡ አይገደድም ።

(፪) በቀበሌው ፡ ውስጥ ፡ የደረሱትን ፡ ልደት ፡ መሞትና ፡ ጋብቻ ፡ የሚመለከቱትን ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ለመመዝገብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ መረጃዎች ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ለጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፈት ፡ ቤት ፡ ማስታወቅ ፡ ብቻ ፡ አለበት ።

(፫) እነዚህን ፡ መረጃዎች ፡ እምነት ፡ በማድረግ ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ሠራተኞች ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎችን ፡ ወዲያውኑ ፡ ይመዘግባሉ ።

ቊ ፡ ፷፭ ፡ የአፈጻጸሙ ፡ ደንብ ።

(፩) እያንዳንዱን ፡ ቀበሌ ፡ ስለሚመለከተው ፡ እነዚህ ፡ መረጃዎች ፡ በምን ፡ ሁኔታ ፡ መሰብሰብ ፡ እንዳለባቸው ፡ ከአገረ ፡ ገዢው ፡ የሚሰጡት ፡ ትእዛዞች ፡ ይወስናሉ ።

(፪) በተለይም ፡ እነዚህ ፡ ትእዛዞች ፡ በምን ፡ ስፍራና ፡ በምን ፡ ጊዜ ፡ መረጃዎቹ ፡ መሰጠት ፡ እንዳለባቸው ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፳፯ ። መረጃዎቹ ፣ የሚቀርቡበት ፣ ስፍራ ።

(፩) ትእዛዞቹ ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ የሚመለከቱትን ፣ መረጃዎች ፣ ለመስጠት ፣ ወደ ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ ዋና ፣ ከተማ ፣ ወይም ፣ ለቀበሌው ፣ ቀረብ ፣ ባለው ፣ ባንድ ፣ ሌላ ፣ ቦታ ፣ እንዲሄድ ፣ የክብር ፣ መዝገቡን ፣ ሹም ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፣ ትእዛዞቹ ፣ መዝገቦችን ፣ ግዳጭ ፣ ከሚያስፈልግበት ፣ ቀበሌ ፣ ውስጥ ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛት ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሠራተኞች ፣ እነዚህን ፣ መረጃዎች ፣ መሰብሰብ ፣ እንዳለባቸው ፣ አስቀድሞ ፣ ሊወሰኑ ፣ ይችላሉ ።

(፫) ከዚህ በላይ ፣ ባለው ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ መዝገቦቹ ፣ በቀበሌው ፣ ወይም ፣ በጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ በክብር ፣ መዝገብ ፣ ክፍል ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ውስጥ ፣ የሚኖሩ ፣ ለመሆናቸው ፣ ትእዛዝን ፣ ለይተው ፣ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፳፰ ። መረጃዎቹ ፣ የሚቀርቡበት ፣ ጊዜ ።

(፩) የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብን ፣ የሚመለከቱ ፣ መረጃዎች ፣ ለያንዳንዱ ፣ ቀበሌ ፣ ቢያንስ ፣ በዓመት ፣ ፩ ፣ ጊዜ ፣ መሰብሰብ ፣ አለባቸው ።

(፪) ከዚህ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ በ፩ኛ ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ ስለ ፣ ተመለከተው ፣ በጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ ዋና ፣ ከተማ ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ስፍራ ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገቡ ፣ ሹም ፣ ከ፫ ፣ ወር ፣ ባንስ ፣ ጊዜ ፣ የመሄድ ፣ ግዴታ ፣ የለበትም ።

ቍ ፡ ፳፱ ። አግዛድ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ መግለጫዎችን ፣ ማቅረብ ፣ ስለ ፣ መቻሉ ።

(፩) የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ አገረ ፣ ገዢው ፣ ከወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ውጭ ፣ በሚገኝበት ፣ ቀበሌ ፣ ያሉትን ፣ ሰዎች ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ የሚመለከቱ ፣ መረጃዎችን ፣ ለጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ለማስታወቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ቀበሌውን ፣ የሚመለከቱ ፣ መዝገቦች ፣ በዚህ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ተቀምጠው ፣ የሚገኙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እነዚህ ፣ መረጃዎች ፣ ወዲያውኑ ፣ በጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ መመዝገብ ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፴፱ ። የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ የጽሑፎች ፣ አሠራር ።

(፩) ትእዛዞቹ ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹምን ፣ ራሱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፎችን ፣ እንዲጽፍ ፣ ሊፈቅዱለት ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በእንደዚህ ፣ ያለ ፣ አኳኑን ፣ የተጻፉትን ፣ ጽሑፎች ፣ የያንዳንዱን ፣ ጽሑፍ ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ እንዲያጸድቃቸው ፣ ያስፈልጋል ።

(፫) ይህም ፣ ግጽደቅ ፣ በጽሑፉ ፣ ላይ ፣ የሚመለከት ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፸፬ ። የዘገዩ ፣ ማስታወቂያዎች ።

(፩) ምክንያት ፣ የሆናቸው ፣ ነገር ፣ ከደረሰ ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ የተጻፉ ፣ ወይም ፣ የጸደቁ ፣ ጽሑፎች ፣ ዋጋቸው ፣ እንደ ፣ ተራ ፣ ማስታወቂያዎች ፣ አስረጂ ፣ ብቻ ፣ የሚቆጠሩ ፣ ናቸው ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ በአንድ ፣ ፍርድ ፣ መሠረት ፣ በሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገቦች ፣ ላይ ፣ የተጻፉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተነገረው ፣ አይጸናም ።

(፫) ይህም ፣ ሲሆን ፣ ጽሑፉ ፣ ፍርዱን ፣ የሚጠቅስ ፣ ቃል ፣ በላዩ ፣ ይኖርበታል ።
ሐ) ልዩ ፣ ሁኔታዎች ።

ቍ ፡ ፸፭ ። የጽሕፈት ፣ ሚኒስትር ።

(፩) ግርማዊ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥትንና ፣ ንጉሣዊ ፣ ቤተ ፣ ዘመድን ፣ የሚመለከቱ ፣ የክብር ፣ መዝገቦችን ፣ የሚይዘው ፣ ራሱ ፣ የጽሕፈት ፣ ሚኒስትር ፣ ነው ።

(፪) ሚኒስትሩም ፣ አጠባበቃቸውንና ፣ አቀማመጣቸውን ፣ ያረጋግጣል ። የነዚህንም ፣ መዝገቦች ፣ ግልባጭ ፣ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፸፮ ። ቆንሲሎች ።

(፩) በውጭ ፣ አገር ፣ ያሉ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ቆንሲሎች ፣ በባለጉዳዮቹ ፣ ጥያቄ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ጽሑፎችን ፣ አይመዘግቡም ።

(፪) ቆንሲሎቹ ፣ ራሳቸው ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገቦችን ፣ ይይዛሉ ።

(፫) ቆንሲሎቹ ፣ አጠባበቃቸውንና ፣ አቀማመጣቸውን ፣ እያረጋገጡ ፣ ለባለጉዳዮች ፣ የነዚሁኑ ፣ መዝገቦች ፣ ግልባጭ ፣ ወይም ፣ ቅጂዎች ፣ ይሰጣሉ ።

ቍ ፡ ፸፫ ። የመርከብ ፣ አዛዦች ።

የኢትዮጵያ ፣ መርከብ ፣ አዛዦች ፣ በሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ሲጻፉ ፣ የሚገባቸውን ፣ በመርከባቸው ፣ ላይ ፣ የደረሱባቸውን ፣ ሁኔታዎች ፣ በመጀመሪያው ፣ የኢትዮጵያ ፣ ወደብ ፣ ወይም ፣ የኢትዮጵያ ፣ ቆንሲል ፣ በሚኖርበት ፣ የመጀመሪያ ፣ ወደብ ፣ ወዲያውኑ ፣ ያስታውቃሉ ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገቦች ።

ቍ ፡ ፸፬ ። የመዝገቦቹ ፣ ዝርዝር ።

በያንዳንዱ ፣ ቀበሌና ፣ በያንዳንዱ ፣ ቆንሲላ ፣ የልደት ፣ አንድ ፣ መዝገብ ፣ የሞት ፣ አንድ ፣ መዝገብና ፣ የጋብቻ ፣ አንድ ፣ መዝገብ ፣ ይኖራል ።

ቍ ፡ ፸፭ ። የመዝገቦቹ ፣ አሰጣጥ ።

(፩) ጠቅላይ ፣ ገዢው ፣ መዝገቦችን ፣ ከአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ተቀብሎ ፣ ለሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቶች ፣ በነፃ ፣ ይሰጣቸዋል ።

- (፪) መዝገቦችን ፣ እንዲይዙ ፣ የተደረጉት ፣ ሰዎች ፣ መዝገቡ ፣ ያልቃል ፣ ተብሎ ፣ ከሚገመተው ፣ ከ፯ ፣ ወር ፣ በፊት ፣ አንድ ፣ አዲስ ፣ መዝገብ ፣ እንዲሰጣቸው ፣ መጠየቅ ፣ አለባቸው ።
- (፫) የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ይህ ፣ ትእዛዝ ፣ እንዲከበር ፣ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ፸፮ ። የመዝገቦቹን ፣ ከቦታቸው ፣ መዘዋወር ፣ ስለ ፣ መከልከል ።
 ከተቋቋሙ በት ፣ ስፍራ ፣ ወደሌላ ፣ የማዛወሩ ፣ ጉዳይ ፣ በሕጉ ፣ ላይ ፣ ተገልጾ ፣ ካልተመለከተ ፣ ወይም ፣ ካልተፈቀደ ፣ በቀር ፣ መዝገቦቹ ፣ በማንኛውም ፣ ምክንያት ፣ ካሉበት ፣ ስፍራ ፣ መዘዋወር ፣ የለባቸውም ።

- ቍ ፡ ፸፯ ። የግድ ፣ የሚያስፈልጉ ፣ ጽሑፎች ፣ (፩) የቀበሌው ፣ መዝገቦች ።
- (፩) እያንዳንዱ ፣ መዝገብ ፣ ቀበሌውን ፣ ያለም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስፈሩን ፣ ወይም ፣ የሚመለከተውን ፣ የቀበሌውን ፣ ክፍል ፣ እንዲሁም ፣ ይህ ፣ ቀበሌ ፣ የሚገኝበትን ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛት ፣ ያመለክታል ።
  - (፪) እንደዚሁም ፣ መዝገቡ ፣ የማስረጃ ፣ ቍጥር ፣ ያለው ፣ ይሆናል ።
  - (፫) እነዚህ ፣ ማመልከቻዎች ፣ በመዝገቡ ፣ ልባሰና ፣ ክፈፍ ፣ ላይ ፣ የሚገኙ ፣ ሆነው ፣ በያንዳንዱ ፣ የመዝገቡ ፣ ቅጠል ፣ ላይ ፣ ይጻፋሉ ።

- ቍ ፡ ፸፰ ። (፪) ሌሎች ፣ መዝገቦች ።
- (፩) ንጉሣዊ ፣ ቤተ ፣ ሰብን ፣ የሚመለከቱ ፣ መዝገቦች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ በ፩ኛ ፣ ገይለ ፣ ቃል ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ ጽሑፍ ፣ ሳይሆን ፣ የንጉሣዊ ፣ ቤተ ፣ ዘመድ ፣ መዝገቦች ፣ የሚል ፣ ጽሑፍ ፣ የያዙ ፣ ይሆናሉ ።
  - (፪) በቆንሲላዎች ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙ ፣ መዝገቦች ፣ በተቋቋሙበት ፣ ውስጥ ፣ ያለውን ፣ የቆንሲላ ፣ ምልክት ፣ የያዙ ፣ ይሆናሉ ።

- ቍ ፡ ፸፱ ። የመዝገቦቹ ፣ ዐይነት ፣ (ፎርም) ።
- (፩) መዝገቦቹ ፣ በብዙ ፣ ገጾች ፣ የሚጀምሩ ፣ ሆነው ፣ እነዚህን ፣ መዝገቦች ፣ እንዲይዙ ፣ የተፈቀደላቸው ፣ ሰዎች ፣ ስም ፣ እንዲጻፍባቸውና ፣ በሰማቸው ፣ አቅጣጫ ፣ የነዚህ ፣ ሰዎች ፣ ፊርማ ፣ ያሉባቸው ፣ ይሆናሉ ።
  - (፪) ቀጥሎም ፣ መዝገቦቹ ፣ ተራ ፣ ቍጥር ፣ ያላቸው ፣ ብዙ ፣ ቅጠሎች ፣ የያዙና ፣ እያንዳንዱም ፣ ቅጠል ፣ ለአንዳንድ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚያገለግል ፣ መሆን ፣ አለበት ።
  - (፫) እንዲሁም ፣ የመዝገቦቹ ፣ ጽሑፎች ፣ የሚመለከቱባቸውን ፣ ሰዎች ፣ በፊደል ፣ ተራ ፣ ማውጫ ፣ ለመመዝገብ ፣ የተመዘኑ ፣ ግጾች ፣ በመጨረሻው ፣ ገጽ ፣ ላይ ፣ ይኖራቸዋል ።

- ቍ ፡ ፹ ። የመዝገቦቹ ፣ ቅጠሎች ።
- (፩) የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገቦች ፣ ቅጠሎች ፣ ከተያያዙበት ፣ ቀሪ ፣ ጋራ ፣ ትክክል ፣ የሆኑ ፣ ጽሑፎችን ፣ የያዙ ፣ በራሪዎች ፣ ያሉባቸው ፣ ናቸው ።
  - (፪) የመወለድና ፣ የጋብቻ ፣ መዝገቦች ፣ ሦስት ፣ በራሪዎች ፣ የሙታን ፣ መዝገቦች ፣ ግን ፣ ሁለት ፣ በራሪዎች ፣ ብቻ ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።
  - (፫) የቅጠሎቹ ፣ ጀርባ ፣ በእጅ ፣ እንዲጻፉ ፣ በሕግ ፣ ለተመለከቱት ፣ ጫጅ ፣ ጽሑፎች ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

- ቍ ፡ ፹፩ ። ሦስተኛ ፣ ቍጥር ፣ በራሪ ።
- (፩) ከቀሪው ፣ በጣም ፣ የራቀው ፣ ሦስተኛ ፣ ቍጥር ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራው ፣ በራሪ ፣ ጽሑፍ ፣ እንደ ፣ ተዘጋጀ ፣ ወዲያውኑ ፣ ከቀሪው ፣ የሚለያይ ፣ ይሆናል ።
  - (፪) ይህ ፣ በራሪ ፣ ስለ ፣ መወለድ ፣ ጽሑፍ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለልጁ ፣ አሳዳሪ ፣ ስለ ፣ ጋብቻ ፣ ጽሑፍ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለባል ፣ በሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ አማካይነት ፣ ይሰጣል ።
  - (፫) ባለጉዳዩም ፣ በራሪውን ፣ ያኖራል ።

- ቍ ፡ ፹፪ ። ሁለተኛ ፣ ቍጥር ፣ በራሪ ።
- (፩) መዝገቡ ፣ በአለቀ ፣ ጊዜ ፣ ሁለተኛ ፣ ቍጥር ፣ ተብለው ፣ የሚጠሩ ፣ በራሪዎች ፣ ከቀሪው ፣ ተለይተው ፣ ተሰብስበው ፣ አንድነት ፣ ተያይዘው ፣ በጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ ዋና ፣ ከተማ ፣ ባለው ፣ የፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ በደንብ ፣ በተወሰነው ፣ መጀመሪያዎቹ ፣ በራሪዎች ፣ ከተቀመጡበት ፣ ልዩ ፣ በሆነ ፣ ሌላ ፣ ስፍራ ፣ ይቀመጣሉ ።
  - (፪) በጽሕፈት ፣ ሚኒስትርና ፣ በቆንሲሎቹ ፣ የሚገኘው ፣ መዝገብ ፣ ሁለተኛ ፣ ቍጥር ፣ የሆኑት ፣ በራሪዎች ፣ ተቀማጭ ፣ እንዲሁ ፣ ለኢትዮጵያ ፣ መንግሥት ፣ የውጭ ፣ ጉዳይ ፣ ሚኒስቴር ፣ ይላካሉ ።
  - (፫) ሁለተኛ ፣ ቍጥር ፣ የሆኑት ፣ በራሪዎች ፣ እንደ ፣ ደረሱ ፣ እንዲያስቀምጥ ፣ በተመደበው ፣ ሰው ፣ አማካይነት ፣ እንዲጠረዙ ፣ ይደረጋል ።

- ቍ ፡ ፹፫ ። አንደኛ ፣ ቍጥር ፣ በራሪ ።
- ከቀሪው ፣ ጋራ ፣ የተያያዙ ፣ አንደኛ ፣ ቍጥር ፣ በራሪዎች ፣ ከመዝገቡ ፣ ቀሪ ፣ ጋራ ፣ ተያይዘው ፣ መዝገቦቹ ፣ በነበሩበት ፣ ቦታ ፣ ወይም ፣ በደንብ ፣ በተወሰነው ፣ ሌላ ፣ ስፍራ ፣ ይኖራሉ ።
- ቍ ፡ ፹፬ ። ያልተሠራባቸው ፣ ቅጠሎች ፣ አለመኖር ።
- (፩) የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ አንድ ፣ ጽሑፍ ፣ ከግዝጋጅ ፣ በፊት ፣ በዚህ ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ በመጨረሻ ፣ ተጽፎ ፣ የሚገኝበትን ፣ ቅጠል ፣ ጭፍራ ቅጥር ፣ መመርመር ፣ አለበት ።

(፪) ይህ የመወረዳ፣ ጽሑፍ፣ ከተደረገበት፣ ቅጠል፣ ተጥሎ፣ ባለው፣ ቀጥር፣ ላይ፣ ጽሑፍን፣ ይመዘገባል።

(፫) በግንኛውም፣ ሁኔታ፣ በመዘገቡ፣ ውስጥ፣ ያልተወራበትን፣ ቅጠል፣ እንዲተው፣ አልተፈተደለትም።

ቀ፡ ፳፭ = በሰሕተት፣ ያልተወራበት፣ ቅጠል።

(፬) ከአንድ፣ ስሕተት፣ የተነሣ፣ አንዱ፣ ቅጠል፣ ሳይሠራበት፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የሕዝብ፣ የክብር፣ መዘገብ፣ ሹም፣ ይህን፣ ስሕተት፣ እንደ፣ ተመለከተ፣ የተባለውን፣ ቅጠል፣ ይሠርዘዋል።

(፭) ባልተወራበትም፣ በራራ፣ ወረቀት፣ ላይ፣ መስተልኛ፣ የሆነ፣ ሁለት፣ መሥመር፣ አድርጎ፣ በበራራው፣ ላይ፣ ሳይሠራበት፣ በሰሕተት፣ የቀረ፣ የግራ፣ ቃል፣ ይጽፍበታል።

(፮) ያልተወራበት፣ ቅጠል፣ በምንም፣ አካላት፣ ለክብር፣ መዘገብ፣ ጽሑፍ፣ አገልጋይ፣ ለመሆን፣ አይችልም።

ቀ፡ ፳፮ = ግውጫ

(፩) አንድ፣ መዘገብ፣ በአለቀ፣ ጊዜ፣ የክብር፣ መዘገብ፣ ሹም፣ በመዘገቡ፣ ግለጭ፣ ገደች፣ ውስጥ፣ የመዘገቡ፣ ጽሑፍ፣ የሚመለከታቸውን፣ ሰዎች፣ ሁሉ፣ ዘበተ፣ ዘመድ፣ ስም፣ መሠረት፣ በረደል፣ ተራ፣ (ሊሰት)፣ ይመዘገባል።

(፪) ሁለተኛ፣ ቀጥር፣ በራሪዎችን፣ አንድነት፣ አያያዝ፣ አስር፣ እርሱ፣ ካሰናዳው፣ የግውጫ፣ ቅጂ፣ ጋራ፣ አድርጎ፣ በደንቦቹ፣ ጭደ፣ ተመለከተው፣ ስፍራ፣ ይህን፣ የተያያዘ፣ እስር፣ ይልካል።

ቀ፡ ፳፯ = ስለ፣ መዘገቦች፣ መጥፋት።

(፩) በአንድ፣ ቀበሌ፣ የተቀመጠ፣ መዘገብ፣ ጠፋ፣ ወይም፣ የወደጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የቀበሌው፣ የክብር፣ መዘገብ፣ ሹም፣ በሚያመለክተው፣ በመዘገቡ፣ ሁለተኛ፣ ቀጥር፣ በራሪዎች፣ ረዳትነት፣ ወዲያው፣ እንደ፣ ገና፣ ይጽጃል።

(፪) የአንድ፣ መዘገብ፣ ውለተኛ፣ ቀጥር፣ በራሪዎች፣ የጠፋ፣ ወይም፣ የወደጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የጠፋት፣ ወይም፣ የወደጠ፣ በራሪዎች፣ እስተግጭ፣ የሆነውን ሰው፣ በሚያመለክተው፣ በቀበሌው፣ በተቀመጠ፣ በራሪዎች፣ ረዳትነት፣ ወዲያው፣ እንደ፣ ገና፣ ይጽጃል።

(፫) የጠፋት፣ መዘገቦች፣ በአንድ፣ ቀበሌ፣ ያሉት፣ ሳይሆን፣ በሌላ፣ ስፍራ፣ ያሉት፣ የሆኑ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ያሉት፣ ገይሉ፣ ቃላት፣ ውሳኔዎች፣ ይተሙ ሳላይ፣ ተፈጻሚዎች፣ ይሆናሉ።

ቀ፡ ፳፰ = የሚወራሰቹ፣ መዘገቦች፣ ስለ፣ መጥፋታቸው።

(፩) ሁለተኛ፣ ቀጥር፣ በራሪዎች፣ የሆኑት፣ ሳይቋረጡ፣ የሚወራሰቱ፣ አንድ፣ መዘገብ፣

የጠሩ፣ ወይም፣ የወደጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የክብር፣ መዘገብ፣ ሹም፣ ወዲያው፣ ለጠቅላይ፣ ግዛቱ፣ የክብር፣ መዘገብ፣ ጽሕፈት፣ ቤት፣ ያስታውቃል።

(፪) የክብር፣ መዘገብ፣ ጽሕፈት፣ ቤትም፣ መዘገቡን፣ እንደ፣ ገና፣ ለግጥም፣ አስፈላጊውን፣ ያደርጋል።

(፫) የአንድ፣ መዘገብ፣ አንደኛና፣ ሁለተኛ፣ ቀጥር፣ በራሪዎች፣ በግናቸውም፣ ምክንያት፣ ቢሆን፣ ሁለቱም፣ ቢጠፉ፣ ወይም፣ ቢወድሙ፣ እንደዚህ፣ ይደረጋል።

ቀ፡ ፳፱ = የመዘገቡን፣ አያያዝ፣ ስለ፣ መቋጣጠር።

(፩) የጠቅላይ፣ ግዛቱ፣ የክብር፣ መዘገብ፣ ጽሕፈት፣ ቤት፣ በቀበሌዎቹ፣ ውስጥ፣ የክብር፣ መዘገቦችን፣ መልካም፣ አያያዝ፣ ይቋጣጠራል።

(፪) የምርመራውን፣ ሥራ፣ አደራጅቶ፣ ባገኛቸው፣ በወንጀል፣ ሥራዎች፣ ለግስተጣት፣ ራሱ፣ ይከታተላል።

(፫) በቆንሲላዎቹ፣ ውስጥ፣ ለሚገኙ፣ መዘገቦችም፣ እነዚህት፣ የመሰሉ፣ ተገባሮች፣ የሚፈጽመው፣ የውጭ፣ ጉዳይ፣ ሚኒስቴር፣ ነው።

ክፍል፡ ፫

ስለ፣ ክብር፣ መዘገብ፣ ጽሑፎች።

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩፣ በጠቅላላው።

ቀ፡ ፯ = የሚጻፉ፣ ቃላት።

(፩) የክብር፣ መዘገብ፣ ጽሑፎች፣ በመዘገቦቹ፣ ውስጥ፣ የቀሩትን፣ ባዶ፣ ቦታዎች፣ በመሙላት፣ ይጻፋሉ።

(፪) በግናቸውም፣ ጊዜ፣ የተጻፉበት፣ ቀን፣ ወርና፣ ዓመት፣ የተቀበላቸው፣ የክብር፣ መዘገብ፣ ሹም፣ ፈርማ፣ ይኖርባቸዋል።

ቀ፡ ፺፩ = የተከለከሉ፣ ጽሑፎች።

በሕጉ፣ ከተመለከቱት፣ ጽሑፎች፣ በተር፣ ግናቸውንም፣ ሌላ፣ ጽሑፍ፣ በመዘገቦቹ፣ ውስጥ፣ መጻፍ፣ አይገባም።

ቀ፡ ፺፪ = ያልታወቁ፣ ወይም፣ ያልተረገጡ፣ መረጃዎች።

(፩) በአንድ፣ የክብር፣ መዘገብ፣ ውስጥ፣ የቀረው፣ ባዶው፣ ቦታ፣ እርግጠኛ፣ በቂ፣ የሆነ፣ መረጃ፣ ባለግገኘት፣ መዘገቦችን፣ በሚይዘው፣ ሰው፣ ሊሞላ፣ ያልተቻለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይኸው፣ ሰው፣ “ያልታወቀ፣” የግራ፣ ሌላ፣ ጽሑፍ፣ በግግባት፣ ባዶውን፣ ቦታ፣ ይሞላል።

(፪) የክብር፣ መዘገቡ፣ ሹም፣ የሚሰጠውን፣ መልስ፣ ያወቀ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህን፣ ጽሑፍ፣ በተገባው፣ ቦታ፣ “ምናልባት፣” የግራ፣ ቃል፣ በመጨመር፣ ይጻፋል።

ቍ ፡ ፺፫ ። የቃሎች ፡ ማሳጠር ፡ አለመኖር ።

በጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ የሚጠየቁት ፡ ማመልከቻዎች ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ አኳኋንና ፡ ምንም ፡ ማሳጠር ፡ ሳይደረግ ፡ የሚጻፉ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፺፬ ። ሥርዝና ፡ እመጫት ፡ አለመኖር ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ምንም ፡ ስርዝ ፡ ወይም ፡ እመጫት ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ቃል ፡ ሊጻፍባቸው ፡ አይገባም ።

ቍ ፡ ፺፭ ። ፈርማ ።

በጽሑፉ ፡ ላይ ፡ እንዲፈረም ፡ ከተጠየቁት ፡ ሰዎች ፡ ውስጥ ፡ አንዱ ፡ ለመፈረም ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያላወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በጽሑፉ ፡ ላይ ፡ በፈርማው ፡ ፈንታ ፡ የጣቱን ፡ አሻራ ፡ ምልክት ፡ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ፺፮ ። ያልተሠራባቸው ፡ ቅጠሎች ።

(ጃ) በሥርዝ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ ጽሑፍ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ መሠራት ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ ያልተሠራበት ፡ በራሪ ፡ ቅጠል ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ መስቀልኛ ፡ የሆኑ ፡ ሁለት ፡ ሥርዞች ፡ ይደረጉበታል ።

(፪) በያንዳንዱ ፡ የጽሑፍ ፡ በራሪ ፡ ላይም ፡ ያልተሠራበት ፡ ቅጠል ፡ የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ ያደርግበታል ።

(፫) የቅጠሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪ ፡ ወዲያውኑ ፡ ይቀደዳል ።

ቍ ፡ ፺፯ ። የጽሑፎች ፡ አስረጃጅነት ፡ ጎይል ።

(ጃ) ለያዙአቸው ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ ደንበኛ ፡ ሆነው ፡ የተመዘገቡ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ የማታመኑ ፡ ናቸው ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሆነውን ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ የዳኞችን ፡ ፈቃድ ፡ ያስፈልጋል ።

(፫) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ለማስረጃት ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፺፰ ። በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ ያልተጻፉ ፡ ጽሑፎች ።

(ጃ) በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ ያልተመዘገቡ ፡ ጽሑፎች ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ተጻፉት ፡ ጽሑፎች ፡ ያለ ፡ አስረጃጅነት ፡ የላቸውም ።

(፪) እንደ ፡ ተራ ፡ ማስረጃዎች ፡ ብቻ ፡ ይቈጠራሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የመወለድ ፡ ጽሑፎች ።

ቍ ፡ ፺፱ ። የጽሑፉ ፡ ቃል ።

የመወለድ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚያመለክተው ።

(ሀ) የተወለደበትን ፡ ቀን ፡ ወርና ፡ ዓመት ።

(ለ) የልጅን ፡ የታ ።

(ሐ) የተሰጡትን ፡ የግል ፡ ስሞች ።

(መ) የአባቱንና ፡ የእናቱን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ የግል ፡ ስም ፡ የተወለዱበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ።

(ሠ) ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያመልካቸውን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ የግል ፡ ስም ፡ የተወለዱበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፺ ። የጽሑፍ ፡ አስፈላጊነት ።

ልጁ ፡ አርባ ፡ ስምንት ፡ ሰዓት ፡ ከኖረና ፡ የመወለድ ፡ ጽሑፍን ፡ ለማስመዝገብ ፡ ከተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ማለት ፡ በፊት ፡ ቢሞትም ፡ እንኳ ፡ መወለዱን ፡ ማስታወቅ ፡ የመወለዱን ፡ ጽሑፍ ፡ ማዘጋጀት ፡ አስፈላጊዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፺፩ ። መወለድን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(ጃ) የልጅ ፡ መወለድ ፡ በማናቸውም ፡ ሰው ፡ ለክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ መገለጽ ፡ አለበት ።

(፪) ይህም ፡ መግለጫ ፡ የልጁ ፡ አባት ፡ አባቱ ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ የልጁ ፡ እናት ፡ ወይም ፡ የልጁ ፡ አሳዳጊ ፡ (ሞግዚት) ፡ እነዚህም ፡ ባይኖሩ ፡ ልጁን ፡ አግኝቶ ፡ ያነሳው ፡ ሰው ፡ ሊገልጽ ፡ ይገባዋል ።

(፫) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹሙ ፡ የልጁን ፡ መወለድ ፡ ካወቀ ፡ በራሱ ፡ ሥልጣን ፡ የልጁን ፡ መወለድ ፡ ለመመዝገብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፺፪ ። የልጁ ፡ የግል ፡ ስም ።

(ጃ) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ መወለዱን ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ከመመዝገቡ ፡ በፊት ፡ ለልጁ ፡ የሚሰጠውን ፡ የግል ፡ ስም ፡ ወይም ፡ ስሞች ፡ ዘመዶቹን ፡ ዘመዶችም ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጁን ፡ አሳዳሪ ፡ ይጠይቃል ።

(፪) መልስ ፡ ያልተሰጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የቀረቡት ፡ የግል ፡ ስሞች ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ሊቀበሏቸው ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ራሱ ፡ የልጁን ፡ የግል ፡ ስም ፡ ወይም ፡ ስሞች ፡ ይመርጣል ።

ቍ ፡ ፺፫ ። ወድቀው ፡ ስለሚገኙ ፡ ልጆች ።

(ጃ) ወድቆ ፡ ለሚገኝ ፡ ማን ፡ መሆኑ ፡ ላልታወቀ ፡ ለአራስ ፡ ልጅ ፡ ሁሉ ፡ የመወለዱ ፡ ጽሑፍ ፡ መደራጀት ፡ አለበት ።

(፪) ልጁ ፣ የተገኘበትን ፣ ቀንና ፣ ስፍራ ፣ ይኖረዋል ፣ የሚባለውን ፣ ዕድሜ ፣ ስታውን ፣ የተሰጡትን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስምና ፣ የግል ፣ ስሞች ፣ በዝርዝር ፣ የሚያሳይ ፣ ፕሮሴጢርባል ፣ ይደራጃል ።

(፫) ስለ ፣ ልጁ ፣ መወለድ ፣ በተጻፈው ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ ወደ ፣ ፕሮሴጢርባሉ ፣ የሚመራ ፣ ምልክት ፣ ይጠቀሳል ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፫ ።
የመሞት ፣ ጽሑፎች ።

ቍ ፣ ፻፩ ፣ የጽሑፉ ፣ ቃል ።

የመሞት ፣ ጽሑፍ ፣ የሚያመለክተው ።

(ሀ) የሞተበትን ፣ ቀን ፣ ወርና ፣ ዓመት ።

(ለ) የሞተውን ፣ ሰው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ የግል ፣ ስም ፣ የተወለደበትን ፣ ቀንና ፣ ቦታ ።

(ሐ) የአባቱን ፣ የእናቱን ፣ የቤተ ፣ ዘመድና የግል ፣ ስም ፣ የተወለደበትን ፣ አገርና ፣ ቀን ።

(መ) በሕይወት ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሞተውን ፣ ሰው ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስምና ፣ የግል ፣ ስም ፣ የተወለደበትን ፣ ቀንና ፣ ቦታ ፣ ጋብቻው ፣ የተደረገበትን ፣ ቀን ።

(ሠ) ያለም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሞተውን ፣ ያስታወቀውን ፣ ሰው ፣ የቤተ ፣ ዘመድና ፣ ስም ፣ የግል ፣ ስም ፣ የተወለደበትን ፣ ቀንና ፣ ቦታ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፻፮ ፣ የጽሑፍ ፣ አስፈላጊነት ።

የሞተው ፣ ሰው ፣ የመወለድ ፣ ጽሑፍ ፣ ሊጻፍለት ፣ ይገባው የነበረ ፣ ሲሆን ፣ መሞቱን ፣ ማስታወቅና ፣ የመሞቱንም ፣ ጽሑፍ ፣ ማደራጀት ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፻፮ ፣ የሞተውን ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መሞቱን ፣ የማስታወቁ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸው ፣ ከእርሱ ፣ ጋራ ፣ የሚኖሩት ፣ ሰዎች ፣ ናቸው ።

(፪) እነዚህ ፣ ሰዎች ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማስታወቁ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸው ፣ በአንድ ፣ ቀበሌ ፣ ይኖሩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሥጋ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዘመዶች ፣ እነዚህ ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቅርብ ፣ ጎረቤቶች ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ፻፯ ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ቤት ፣ ስለ ፣ መሞት ።

ሟቹ ፣ ከመኖሪያ ፣ ስፍራው ፣ ውጭ ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማስታወቁ ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ፣ ሰው-ዬው ፣ የሞተበት ፣ ቤት ፣ ባለቤት ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፻፰ ፣ ሆሮታሎች ፣ ትምህርት ፣ ቤቶች ፣ ሆቴሎችና ፣ ወህኒ ፣ ቤቶች ።

(፩) የሞተው ፣ በአንድ ፣ ሆሮታል ፣ ትምህርት ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ወህኒ ፣ ቤት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መሞቱን ፣ መግለጽ ፣ ያለበት ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተባለው ፣ የሥራ ፣ ቦታ ፣ መሪ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ነው ።

(፪) በሠሩት ፣ የወንጀል ፣ ቅጣት ፣ መሠረት ፣ የተገደሉትን ፣ ሰዎች ፣ ማስታወቅ ፣ ያለበት ፣ የተፈረደበት ፣ ሰው ፣ በሚገደልበት ፣ ጊዜ ፣ የታሰረበት ፣ የወህኒ ፣ ቤት ፣ ዲሬክተር ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፻፱ ፣ በሥራ ፣ አገልግሎት ፣ ላይ ፣ ያሉ ፣ ወታደሮች ።

ወታደሩ ፣ ከቤተ ፣ ሰቡ ፣ ጋራ ፣ የሚኖር ፣ ሆኖ ፣ ወይም ፣ ለፅረፍት ፣ በተፈቀደ ለት ፣ የሰንብት ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ ክፍለ ፣ ጦሩ ፣ ከሰፈረበት ፣ ውጭ ፣ የሞተ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በሥራ ፣ አገልግሎት ፣ ላይ ፣ ያሉ ፣ ወታደሮችን ፣ መሞት ፣ መግለጽ ፣ ያለበት ፣ ክፍሉን ፣ የሚያዘው ፣ ሹም ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፻፲ ፣ ራሳ ፣ ስለ ፣ ማግኘት ።

(፩) የአንድ ፣ ሰው ፣ ራሳ ፣ ከአንድ ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ ውጭ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዚህን ፣ ሰው ፣ መሞት ፣ ማስታወቅ ፣ ያለበት ፣ ሬሳውን ፣ ያገኘው ፣ ሰው ፣ ነው ።

(፪) የሞተው ፣ ሰው ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያልታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሬሳው ፣ የተገኘ በትን ፣ ቀንና ፣ ቦታ ፣ ሟቹ ፣ ሊኖረው ፣ የሚችለውን ፣ ዕድሜ ፣ ስታውንና ፣ በግምት ፣ የሞተበትን ፣ ቀን ፣ የሚዘረዝር ፣ ፕሮሴጢርባል ፣ ይደራጃል ።

(፫) ስለ ፣ መሞቱ ፣ የሚደረገው ፣ ጽሑፍ ፣ ወደ ፣ ፕሮሴጢርባሉ ፣ የሚመራ ፣ ምልክት ፣ ይደረግበታል ።

ቍ ፣ ፻፲፩ ፣ ያልተገኘ ፣ ሬሳ ፣ (፩) መሞቱን ፣ የሚያስታውቅ ፣ ፍርድ ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የመጥፋቱ ፣ ምክንያት ፣ መሞቱን ፣ የሚያረጋግጥ ፣ ሆኖ ፣ ሬሳው ፣ ያልተገኘ ፣ በሆንም ፣ እንኳ ፣ ማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ የዚህን ፣ ሰው ፣ ሞት ፣ የሚያስታውቅ ፣ ፍርድ ፣ እንዲሰጥ ፣ ዳኞችን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) መሞቱን ፣ የሚያስታውቀው ፣ ፍርድ ፣ እንደ መሞት ፣ ጽሑፍ ፣ ይቈጠራል ።

ቍ ፣ ፻፲፪ ፣ (፪) ሥልጣን ፣ ያላቸው ፣ ዳኞች ።

(፩) ባለሥልጣን ፣ የሚሆኑት ፣ ዳኞች ፣ መሞቱ ፣ እንዲረጋገጥለት ፣ ጠያቂው ፣ የጠየቀለት ፣ የሟች ፣ ዋና ፣ መኖሪያ ፣ በሚገኝበት ፣ ስፍራ ፣ የሚገኙት ፣ ናቸው ።

(፪) እነዚህም ፣ ዳኞች ፣ ሞትን ፣ ባስከተለው ፣ አጋጣሚ ፣ ቦታ ፣ ላሉ ፣ ዳኞች ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ቦታ ፣ ላሉ ፣ ዳኞች ፣ መብት ፣ ሥልጣናቸውን ፣ መተው ፣ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚህ ፣ የሆነው ፣ የሥልጣን ፣ ማስተላለፍ ፣ መብቱ ፣ የተላለፈላቸውን ፣ ዳኞች ፣ ያስገድዳል ።

ቍ ፣ ፻፲፫ ፣ አደጋዎች ፣ (፩) የጎብረት ፣ ፍርድ ።

(፩) መሞቱ ፣ ባንድ ፣ አደጋ ፣ ነገር ፣ እንደ ፣ መስጠም ፣ እንደ ፣ አየር ፣ አደጋ ፣ እንደ ፣ መሬት ፣ መናወጥ ፣ እንደ ፣ መሬት ፣ መንሸራተት ፣ ሆኖ ፣ በዚህ ፣ ሁኔታ ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ የሞቱ ፣ መሆናቸውን ፣ የሚያሳምን ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ የነዚህን ፣ ሰዎች ፣ መሞት ፣ በጎብረት ፣ ፍርድ ፣ ለመገለጽ ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ ሥልጣን ፣ ያላቸው ፣ ዳኞች ፣ አደጋው ፣ በደረሰበት ፣ ቦታ ፣ ያሉት ፣ ናቸው ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ አንድ ፡ መርከብ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ በራሪ ፡ ሲጠፋ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ መርከቡ ፡ ወይም ፡ በራሪው ፡ በሚነሳበትና ፡ በሚያርፍበት ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ያሉት ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፻፲፬ ። (፪) እያንዳንዶቹ ፡ ቅጂዎች ።

(፩) ከጎብረቱ፡ፍርድ ፡ የያንዳንዶቹን ፡ ቅጂዎች ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ ሊወሰዱ ፡ ይችላሉ።
(፪) መሞቱን የሚያስታውቀው ፡ ፍርድ ፡ እንደ ፡ መሞት ፡ ጽሑፍ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፻፲፭ ። የሞተበት ፡ ቀን ።

(፩) መሞቱን የሚያስታውቀውን ፡ ፍርድ ፡ ሲሰጡ ፡ ዳኞች ፡ ምክንያቱን ፡ በመከታተል ፡ ያደረጉትን ፡ ግምት ፡ በመመልከት ፡ በፍርዳቸው ፡ ውስጥ ፡ የሞተበትን ፡ ወይም ፡ የሞቱበትን ፡ ቀን ፡ በግምት ፡ የወሰኑትን ፡ ቀን ፡ ይገልጻሉ ።
(፪) የተሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ በተንኩል ፡ መሆኑ ፡ ካልተረጋገጠ ፡ በቀር ፡ እንደ ዚህ ፡ የተወሰነው ፡ ቀን ፡ ሊለወጥ ፡ አይችልም ።
(፫) ለማስለወጥም ፡ የቀረበው ፡ ጥያቄ ፤ ፍርዱ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ያለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቀባይነት ፡ ማግኘቱ ፡ ይቀራል ።

ቍ ፡ ፻፲፮ ። መሞትን ፡ የሚያስታውቀው ፡ ፍርድ ፡ መሻር ፤ መሠረዝ ።

መሞቱ ፡ በፍርድ ፡ የተገለጸው ፡ ሰው ፤ ፍርዱ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ የመጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በራሱ ፡ ወይም ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ጠያቂነት ፡ ፍርዱን የሰጡት ፡ ዳኞች ፡ ፍርዱን ፡ ይሸራሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።
የጋብቻ ፡ ጽሑፍ ።

ቍ ፡ ፻፲፯ ። የጋብቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ቃል ።

የጋብቻው ፡ ጽሑፍ ፡ የሚያመለክተው ።

- (ሀ) የባልና ፡ የሚስትን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፤ የግል ፡ ስም ፤ የተወለዱበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤
- (ለ) የባልና ፡ የሚስትን ፡ ምስክሮች ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፤ የግል ፡ ስም ፡ የተወለዱበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤
- (ሐ) በሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ባለሥልጣን ፡ ፈት ፡ ጋብቻው ፡ የተከበረ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጋብቻው ፡ የተከበረበትን ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፲፰ ። የጽሑፉ ፡ አስፈላጊነት ።

ጋብቻው ፡ የተከበረው ፡ በምንም ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ ቢሆን ፡ አንድ ፡ የጋብቻ ፡ ማስታወቂያና ፡ የጋብቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ማደራጀት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፲፱ ። ጋብቻውን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

- (፩) ጋብቻውን ፡ የማስታወቁ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ጋብቻውን ፡ ያከበረው ፡ ባለሥልጣን ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ተጋቢዎቹ ፡ ይኸው ፡ ግዴታ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፻፳ ። በሥልጣን ፡ ብቻ ፡ ጽሑፍን ፡ ስለ ፡ ማደራጀት ።

- (፩) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ጋብቻ ፡ መደረጉን ፡ ከዐወቀ ፤ የጋብቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ በሥልጣን ፡ ብቻ ፡ ያደራጃል ።
- (፪) ይህ ፡ ሲሆን ፡ የጋብቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ለማስፈረም ፡ ባለጉዳዮቹን ፡ ይጠራል ።
ክፍል ፡ ፬ ።
የክብር ፡ መዝገብን ፡ ጽሑፎች ፡ ስለ ፡ ማቃናት ።

ቍ ፡ ፻፳፩ ። መሠረቱ ።

ዳኞች ፡ በሚሰጡት ፡ ትእዛዝ ፡ ወይም ፡ ፍርድ ፡ መሠረት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎችን ፡ ለማቃናት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፻፳፪ ። ስለ ፡ ማቃናት ፡ ጥያቄ ።

የክብር ፡ መዝገብን ፡ ጽሑፍ ፡ የማቃናት ፡ ጥያቄን ፤ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፈት ፡ ቤት ፤ ወይም ፡ ማንኛውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ለዳኞች ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፻፳፫ ። አንድ ፡ ተጨማሪ ፡ የግል ፡ ስም ፡ ስለ ፡ ማግባት ።

አንድ ፡ ሰው ፡ ጋብቻን ፡ በሚያደርግበት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ ጋብቻ ፡ በሚከተለው ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ተጨማሪ ፡ የግል ፡ ስም ፡ ለመጨመር ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፕሬዚዳንት ፡ የትእዛዝ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፻፳፬ ። ስለ ፡ አጻጻፍ ፡ ስሕተት ።

ጥያቄው ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ አጻጻፍ ፡ ውስጥ ፡ የተደረገን ፡ ስሕተት ፡ ለማቃናት ፡ ብቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፕሬዚዳንት ፡ በዚህ ፡ ጥያቄ ፡ ላይ ፡ የትእዛዝ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፻፳፭ ። ሌሎች ፡ ሁኔታዎች ።

- (፩) በማንኛውም ፡ ሌላ ፡ አኳኋን ፡ ጊዜ ፡ በጥያቄው ፡ ላይ ፡ ዳኞች ፡ የሚሰጡት ፡ ውሳኔ ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ዳኞች ፡ ከመደንገጋቸው ፡ በፊት ፡ ጽሑፉ ፡ የሚመለከታቸው ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ሰው ፡ ባለጉዳዮች ፡ ሁሉ ፡ እንዲናገሩ ፡ ይፈቅዱላቸዋል ።

ቍ ፡ ፻፳፮ ። ጽሑፉ ፡ የሚቃናበት ፡ ዐይነት ።

- (፩) እንዲቃኑ ፡ ትእዛዝ ፡ የተሰጠባቸው ፡ ቃሎች ፡ እንደሚነበቡ ፡ ሆነው ፡ በጽሑፉ ፡ ውስጥ ፡ ይሠረዛሉ ።

(፪) በተሠረዙት ፣ ምትክ ፣ የሚገቡ ፣ ወይም ፣ ተጨማሪ ፣ ሆነው ፣ የሚገቡ ፣ ቃላት፣ ጽሑፍ ፣ እንዲቃና ፣ የተሰጠውን ፣ ትእዛዝ ፣ ወይም ፣ ያዘዘውን ፣ ፍርድ ፣ ከሚጠቅስ ፣ ማስገንዘቢያ ፣ ጋራ ፣ በጽሑፍ ፣ ላይ ፣ ይጻፋሉ ።

(፫) እነዚህም ፣ መለዋወጫዎች ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ በተቃራኒው ፣ ጽሑፍ ፣ በራሪ ፣ ወረቀቶች ፣ ሁሉ ፣ ላይ ፣ ይደረጋሉ ።

ቍ ፣ ፻፳፮ ። አዲስ ፣ ጽሑፍ ፣ ስለ ፣ መጻፍ ።

(፩) የሚቃናው ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲሠረዝ ፣ የሚል ፣ ውሳኔ ፣ መስጠት ፣ የሚገባ ፣ መስሎ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲሠረዝና ፣ በተባለው ፣ ጽሑፍ ፣ ፈንታ ፣ አዲስ ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲደራጅ ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላሉ ።

(፪) በዚህ ጊዜ ፣ እያንዳንዱ ፣ የፈተኛው ፣ ጽሑፍ ፣ በራሪ ፣ ወረቀት ፣ በመስቀልኛ ፣ ቅርጽ ፣ ሆነው ፣ ከላይኛው ፣ ማዕዘን ፣ ወደ ፣ ታችኛው ፣ ማዕዘን ፣ መላል ፣ ለመላል ፣ በሚሸጋገሩት ፣ ሁለት ፣ መሥመሮች ፣ በመዝገቦቹ ፣ መካከል ፣ ተሰርዞ ፣ በቀድሞው ፣ ጽሑፍ ፣ ምትክ ፣ በገባው ፣ በአዲሱ ፣ ጽሑፍ ፣ በያንዳንዱ ፣ በራሪ ፣ ወረቀት ፣ ላይም ፣ የመምሪያ ፣ ጽሑፍ ፣ ይደረግበታል ።

(፫) በአዲስ ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ እንዲጻፍ ፣ ወደ ፣ አደረገው ፣ ፍርድ ፣ የሚመራ ፣ ምልክት ፣ ይደረግበታል ።

ቍ ፣ ፻፳፯ ። የፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ ሥልጣን ።

የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲቃና ፣ ትእዛዝን ፣ የሚሰጠው ፣ የፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የተቃራኒው ፣ የጽሑፍ ፣ ሥራ ፣ በነበረው ፣ ሁኔታ ፣ በማንኛውም ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ክፍል ፣ ፮ ።

የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጮችና ፣ ቅጂዎች።

ቍ ፣ ፻፳፰ ። የመወለድ ፣ ጽሑፍ ።

(፩) በቀበሌዎች ወይም በቆንሲላዎች ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ አስቀማጮች ፣ የሆኑ ፣ ሠራተኞች ፣ ስለ ፣ ሕፃኑ ፣ መወለድ ፣ ከተደረገው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚመነጨትን ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ የተዘጋጀበትን ፣ ጊዜ ፣ ሕፃኑ ፣ የተወለደበትን ፣ ቦታና ፣ ጊዜ ፣ የተወለደው ፣ ልጅ ፣ ወንድ ፣ ወይም ፣ ሴት ፣ መሆኑን ፣ የሕፃኑን ፣ አባት ፣ የቤተ ፣ ዘመድና ፣ የግል ፣ ስም ፣ ለሚጠይቅ ፣ ለማንኛውም ፣ ሰው ፣ ሌላ ፣ ሐተታ ፣ ሳይጨምሩ ፣ ቅጂዎቹን ፣ ለመስጠት ፣ ይገደዳሉ ።

(፪) ለልጁ ፣ ወራሾች ፣ ወይም ፣ ለመንግሥት ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ ወይም ፣ ዳኞች ፣ ለፈቀዱለት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የመወለዱ ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጮች ፣ ሊሰጡ ፣ አይችሉም ።

ቍ ፣ ፻፴ ። የመሞት ፣ ጽሑፍ ።

በቀበሌዎች ፣ ወይም ፣ በቆንሲላዎች ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ አስቀማጭ ፣ የሆኑ ፣ ሠራተኞች ፣ የመሞትን ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ ለሚጠይቅ ፣ ለማንኛውም ፣ ሰው ፣ ለመስጠት ፣ ይገደዳሉ ።

ቍ ፣ ፻፴፩ ። የጋብቻ ፣ ጽሑፍ ።

እንደዚሁም ፣ የጋብቻን ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ ለሚጠይቅ ፣ ለማንኛውም ፣ ሰው ፣ ግልባጭን ፣ ለመስጠት ፣ ይገደዳሉ ።

ቍ ፣ ፻፴፪ ። ንጉሣዊ ፣ ቤተ ፣ ዘመድን ፣ ስለሚመለከቱት ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ።

ዳኞች ፣ ሲጠይቁት ፣ ንጉሣዊ ፣ ቤተ ፣ ዘመድን ፣ በሚመለከቱት ፣ መዝገቦች ፣ ውስጥ ፣ ያሉትን ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ የጽሕፈት ፣ ሚኒስትሩ ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፻፴፫ ። የሁለተኛ ፣ ቍጥር ፣ በራሪ ፣ ወረቀቶች ፣ አስቀማጮች ።

ከዚህ ፣ የሚከተሉት ፣ ሁኔታዎች ፣ ባጋጣሙ ፣ ጊዜ ፣ የሁለተኛ ፣ ቍጥር ፣ በራሪ ፣ ወረቀቶች ፣ አስቀማጮች ፣ ከዚህ ፣ በታች ፣ በተነገሩት ፣ ግዴታዎች ፣ ዐይነት ፣ ይገደዳሉ ።

(ሀ) የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍን ፣ የያዘ ፣ የቀበሌው ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ የወደመ ፣ ወይም ፣ የጠፋ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ለ) መዝገቡ ፣ በቀበሌው ፣ ተጠብቆ ፣ የተቀመጠ ፣ ሆኖ ፣ ሳለ ፣ በዚህ ፣ በተባለው ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ የሁለተኛ ፣ ቍጥር ፣ በራሪ ወረቀቶች ፣ በተያያዙበት ፣ ውስጥ ፣ የተጠቀሰው ፣ አንድ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ የጉደለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሐ) በቀበሌው ፣ ተጠብቆ ፣ በተቀመጠው ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ያለው ፣ ጽሑፍ ፣ በሁለተኛው ፣ ቍጥር ፣ በራሪ ፣ ወረቀቶች ፣ ከተያያዙት ፣ ጋራ ፣ ትክክል ፣ ሆኖ ፣ ያልተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(መ) ጽሑፉ ፣ የተደራጀው ፣ በውጭ ፣ አገር ፣ ባለው ፣ በኢትዮጵያ ፣ ቆንሶላ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሠ) ይህ የተባለው ፣ ግዴታ ፣ ልዩ ፣ በሆነ ፣ ምክንያት ፣ በዳኞች ፣ የታዘዘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ።

ቍ ፣ ፻፴፬ ። የተቃራኒ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ።

(፩) ለሕግ ፣ መሠረት ፣ አንድ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ የተቃራኒ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለባለጉዳዮቹ ፣ የሚሰጠው ፣ ቅጂ ፣ ወይም ፣ ግልባጭ ፣ ይህንኑ ፣ መቃናት ፣ በመከተል ፣ ነው ።

(፪) በቅጂው፣ ወይም ፣ በግልባጩ ፣ ላይ ፣ የተጻፈው ፣ ቃል ፣ ከጽሑፉ ፣ መቃናት፣ የተነሣ ፣ መሆኑን ፣ ማመልከት ፣ የለበትም ።

(፫) ጽሑፉን ፣ እንዳለ ፣ የሚያሳዩና ፣ በጽሑፉ ፣ ሊደረግለት ፣ የተቻለውን ፣ መቃናት ፣ የሚገልጹ ፣ ትክክል ፣ የሆኑ ፣ ግልባጮች ፣ የሚሰጡት ፣ ዳኞቹ ፣ ራሳቸው ፣ በጠየቁ ፣ ጊዜ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፻፴፮ ። ፎርሙና ፣ ወጪው ፣ ገንዘብ ።

(፩) የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፎች ፣ ቅጂዎች ፣ ወይም ፣ ግልባጮች ፣ ታትመው ፣ በጠቅላይ ፣ ገዢው ፣ አማካይነት ፣ ለቀበሉው ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በተሰጡት ፣ ሞዴሎች ፣ ላይ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ይዘጋጃሉ ።

(፪) እነዚህን ፣ ቅጂዎች ወይም ፣ ግልባጮች ፣ እነርሱን ፣ መስጠት ፣ ያለበት ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ፈርሞባቸው ፣ እርሱ ፣ የሚሠራበት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ማጎተም ፣ ይታተምባቸዋል ።

(፫) ቅጂዎቹ ፣ ሲሰጡ ፣ ተቀባዮቻቸው ፣ አንድ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ብርና ፣ እንዲሁም ፣ ኮፒው ፣ ወይም ፣ ቅጂው ፣ በፖስታ ፣ የሚላክ ፣ ሲሆን ፣ የፖስታውን ፣ ዋጋ ፣ ይክፍላሉ ።

ቀ፡ ፻፴፯ ። የጽሑፎች ፣ አስረጂነት ፣ ጎይል ።

የክብርን ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፎች ፣ አስቀማጮች ፣ የሚሰጡቸው ፣ ቅጂዎች ፣ ወይም ፣ ግልባጮች ፣ በመዝገቦቹ ፣ ውስጥ ፣ ያሉት ፣ ጽሑፎች ፣ የሚያስረጁትን ፣ ያህል ፣ ያስረጁነት ፣ ጎይል ፣ አላቸው ።

ቀ፡ ፻፴፮ ። ማስታያየት ።

(፩) ጠቃሚ ፣ መሰሎ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ቅጂዎቹ ፣ ወይም ፣ ግልባጮቹ ፣ ከዋናው ፣ ጋራ ፣ እንዲተያዩ ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ፎቶግራፍ ፣ እንዲሰጣቸው ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላሉ ።

ክፍል ፣ ፮ ።

የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍን ፣ ደንብ ፣ አለመፈጸም ፣ የሚያስከትለው ፣ ኪሣራ ።

ቀ፡ ፻፴፰ ። በሠራተኞቹ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ ያለባቸው ፣ ጎላፊነት ።

በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ በተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ደንቦች ፣ አፈጻጸም ፣ በተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ስለ ፣ መዝገቦች ፣ አያያዝ ወይም ፣ ስለ ፣ አጠባበቃቸው ፣ በታዘዙት ፣ ሠራተኞች ፣ በኩል ፣ የተደረገ ፣ የደንብ ፣ መተላለፍ ፣ ሲኖር ፣ በዚህ ፣ በተባለው ፣ የደንብ ፣ መተላለፍ ፣ ምክንያት ፣ ጉዳት ፣ ለደረሰባቸው ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ ጎላፊነትን ፣ ያመጣባቸዋል ።

ቀ፡ ፻፴፱ ። ጽሑፍን ፣ ለመጻፍ ፣ እንቢ ፣ ማለት ።

(፩) የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ መዝገቦቹን ፣ ለመያዝ ፣ የተሾመው ፣ ሠራተኛ ፣ በክብር ፣ መዝገብ ፣ የሚገባውን ፣ በተሰጠው ፣ ማስታወቂያ ፣ መሠረት ፣ በእንቢተኛነት ፣ አላገባም ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለጉዳዮቹ ፣ እንቢ ፣ አለን ፣ ሲሉ ፣ ለዳኞች ፣ ክስ ፣ ማቅረብ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በክብር ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ እንዲጻፍ ፣ የሚያደርገውን ፣ ምክንያት ፣ የሚመለከቱትን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ ለክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሳይሰጥ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለጉዳዮቹ ፣ ክስ ፣ ሊያቀርቡበት ፣ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚሁም ፣ ደግሞ ፣ የመዝገቦቹ ፣ አስቀማጭ ፣ (መዝገብ ፣ ያዥ) ፣ የመዝገቦቹን ፣ ጽሑፍ ፣ ቅጂ ፣ ወይም ፣ ግልባጭ ፣ አልሰጥም ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሊሰሰስ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፻፵ ። የምስክርቱና ፣ ያመልካቸው ፣ ጎላፊነት ።

(፩) በክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ነገር ፣ አመልካቾቹና ፣ ምስክሮቹ ፣ ለሚያረጋግጡባቸውና ፣ ለሚደግፉባቸው ፣ ነገሮች ፣ እርግጠኛነት ፣ ጎላፊዎች ፣ ናቸው ።

(፪) ያስታወቁት ፣ ወይም ፣ ምስክር ፣ የሆኑበት ፣ ነገር ፣ ትክክለኛ ፣ ሆኖ ፣ ባለመገኘቱ ፣ ምክንያት ፣ ጉዳት ፣ ለሚደርስባቸው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ በጎላፊነት ፣ ይጠየቃሉ ።

ቀ፡ ፻፵፩ ። የወንጀል ፣ ጎላፊነት ። (፩) በጽሑፍ ፣ ስላለማግባት ።

በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ የሚያገኙባቸው ፣ ሰዎች ፣ ከዚህ ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ናቸው ።

(ሀ) የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍን ፣ እንዲያዘጋጅ ፣ ግዴታ ፣ እያለበት ፣ በሕግ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ሳያዘጋጅ ፣ የቀረ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣

(ለ) በክብር ፣ መዝገብ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ የሆነውን ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ ለማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ እያለበት ፣ በሕግ ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ሳያስታወቅ ፣ የቀረ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣

(ሐ) ጽሕፈቱን ፣ እንዲያገባ ፣ የተላለፉለት ፣ ማስታወቂያዎች ፣ በደረሱለት ፣ ጊዜ ፣ ወዲያው ፣ በፍጥነት ፣ ጽሑፉን ፣ ያላዘጋጀ ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሠራተኛ ፣

ቀ፡ ፻፵፪ ። (፪) ያለ ማስታወቅ ።

በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ የሚወድቁባቸው ፣ ሰዎች ፣ ከዚህ ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ናቸው ።

- (ሀ) ለክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ የሆነውን ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ ማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ እያለባቸው ፣ በሕግ ፣ በተመለከተው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ያለስታወቁና ፣ ይህ ፣ አለማስታወቃቸው ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ መዝገብ ፣ እንዳይገባ ፣ መሆንን ፣ ያስከተለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እነዚህ ፣ ሳያስታውቁ ፣ የቀሩ ፣ ሰዎች ፣
- (ለ) የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍን ፣ መዝገብ ፣ ስለ ፣ ማግባት ፣ ማስታወቂያ ፣ እንዲሰጡ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ጠይቋቸው ፣ እነሱን ፣ የሚመለከቱትን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ ሳይሰጡ ፣ የቀሩ ፣ ሰዎች ።

ቀ* : ፻፵፫ ። (፫) ትክክል ፣ ያልሆኑ ፣ ማስታወቂያዎች ።

- (፩) በክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ መዝገብ ፣ ለማስገባት ፣ ለክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ ለጠቅላይ፣ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ቤት ፣ ሠራተኞች ፣ ትክክል ፣ አለመሆናቸውን ፣ እያወቁ ፣ ትክክል ፣ ያልሆኑትን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ የሚሰጡ ፣ ሰዎች ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተደነገጉት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣሉ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ ሐሰት ፣ መሆናቸውን ፣ እያወቁ ፣ እነዚህን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ በሚደግፉ ፣ ምስክርኞች ፣ ላይ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙባቸዋል ።
- (፫) እንደዚሁም ፣ ደግሞ ፣ ያልተረጋገጡ ፣ መሆናቸውን ፣ ዐውቆ ፣ ሳለ ፣ እነዚህን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ እንዲታሰቡ ፣ አድርጎ ፣ የክብር ፣ መዝገብን ፣ ጽሑፍ ፣ መዝገብ ፣ በሚያደራጅ ፣ ወይም ፣ ከዋናው ፣ ጋራ ፣ ትክክል ፣ ያልሆነውን ፣ ቅጂ ፣ ወይም ፣ ግልባጭ ፣ በሚሰጡ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ቤት ፣ ሠራተኛ ፣ ላይ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙበታል ።

ቀ* : ፻፵፬ ። (፬) የመዝገብ ፣ መጥፋት ፣ ወይም ፣ መበላሸት ።

የክብር ፣ መዝገብን ፣ የሚያጠፋ ፣ ወይም ፣ የሚያበላሽ ፣ ሰው ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙበታል ።

ቀ* : ፻፵፭ ። (፭) በተበላሸው ፣ ጽሑፍ ፣ ስለ ፣ መገልገል ።

በተንኩል ፣ በተበላሸው ፣ በክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ ወይም ፣ በጽሑፍ ፣ ቅጂ ፣ ዐውቆ ፣ የተገለገለ ፣ ሰው ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙበታል ።

ክፍል ፣ ፯ ።

ስለ ፣ ታወቁ ፣ ሰነዶች ።

ቀ* : ፻፵፮ ። መሠረቱ ።

(፩) የታወቁ ፣ ሰነዶችን ፣ የሚያዘጋጁ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ቤት ፣ ሹማዎች ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ ውል ፣ እንዲያፈራርሙ ፣ የተፈቀደላቸው ፣ ሰዎች ፣ ናቸው ።

(፪) እነዚህንም ፣ ጽሑፎች ፣ ዳኞች ፣ እንዲፈቅዱባቸውና ፣ እንዲያጸድቋቸው ፣ ያስፈልጋል ።

ቀ* : ፻፵፯ ። መፍቀድ ።

- የታወቁ ፣ ጽሑፎችን ፣ ማስረጃ ፣ እንዲሆኑ ፣ የሚፈቅዱ ፣ ዳኞች ፣ ብቻ ፣ ናቸው። ይኸውም ፣ የሚሆነው ፣
- (ሀ) መዝገቦቹ ፣ በደንብ ፣ የተያዙ ፣ ላለመሆናቸው ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ ያለባቸው ፣ ለመሆናቸው ፣ አስረጂ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
- (ለ) እነዚህ ፣ መዝገቦች ፣ የጠፉ ፣ የተቀደዱ ፣ ለመሆናቸው ፣ አስረጂ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
- (ሐ) የነዚህን ፣ መዝገቦች ፣ የጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ ለማግኘት ፣ የማይቻል ፣ ወይም ፣ ለማግኘት ፣ እጅግ ፣ አስቸጋሪ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
- (መ) ጽሑፉን ፣ የሚጠይቀው ፣ ሰው ፣ ጽሑፉ ፣ የተፈጸመበትን ፣ ቦታ ፣ የማያውቅ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ላለማወቁም ፣ ይቅርታ ፣ ሊደረግለት ፣ የሚቻል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
- (ሠ) በሌላም ፣ በሕግ ፣ በታወቁ ፣ ሁኔታዎች ፣ ነው ።

ቀ* : ፻፵፰ ። ጽሑፉን ፣ የሚያዘጋጀው ።

- (፩) የታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲሆን ፣ ዳኞች ፣ በፈቀዱ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ የታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚደረግበትን ፣ ቦታ ፣ ይወስናሉ ።
- (፪) ዳኞቹ ፣ ለሚጠይቁት ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ ውል ፣ እንዲያወውል ፣ በሕግ ፣ ለተፈቀደለት ፣ ሰው ፣ ተቃዋሚዎችን ፣ ለመቀስቀስና ፣ የጽሑፉን ፣ እውነተኛነት ፣ ለማረጋገጥ ፣ የሚረዱትን ፣ ትእዛዞች ፣ ሁሉ ፣ ይሰጣሉ ።

ቀ* : ፻፵፱ ። የጽሑፍ ፣ ቃሎች ።

ባልተገኙት ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፎች ፣ ወይም ፣ የነዚሁን ፣ ጉድለት ፣ እንዲያቃኑ ፣ ሲባል ፣ የተደራጁት ፣ የታወቁ ፣ ጽሑፎች ፣ በእነዚያ ፣ ላይ ፣ ሊገኝባቸው ፣ ይገባ ፣ የነበረው ፣ ቃል ፣ ይኖርባቸዋል ።

ቀ* : ፻፶ ። የተያያዘ ፣ ራፖር ።

- (፩) የታወቀውን ፣ ጽሑፍ ፣ ያደራጀው ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ ውል ፣ እንዲያፈራርም ፣ በሕግ ፣ የተፈቀደለት ፣ ሰው ፣ የታዘዘውን ፣ ተግባር ፣ የፈጸመባቸውን ፣ ሁኔታዎች ፣ የሚያስረዳ ፣ ራፖር ፣ ከጽሑፉ ፣ ጋራ ፣ አያይዞ ፣ ለዳኞቹ ፣ ያቀርባል ።
- (፪) በተለይም ፣ የታወቀው ፣ ጽሑፍ ፣ አስቀድሞ ፣ መዝገብ ፣ ከገባው ፣ ከአንድ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ጋራ ፣ ወይም ፣ ከሌላ ፣ ከአንድ ፣ ከታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ ጋራ ፣ ተቃዋሚነት ፣ ያለበት ፣ መሆኑን ፣ ያመለክታል ፣ (ያስታውቃል) ።

ቊ ፡ ፻፶፩ ። የጽሑፉ ፡ አስረጅነት ፡ ገይል ። (፩) ከመጽደቁ ፡ በፊት ።

(፩) የተዘጋጁበትን ፡ ጊዜና ፡ የተሰናዱበትን ፡ ሁኔታዎች ፡ በመገመት ፡ የታወቁት ፡ ጽሑፎች ፡ የሚኖራቸውን ፡ የአስረጅነት ፡ ዋጋ ፡ እንደመሰላቸው ፡ ዳኞች ፡ ይወስኑ ።

(፪) ዳኞቹ ፡ የጽሑፉን ፡ ቃል ፡ ለመመርመር ፤ የሚገባ ፡ መስለው ፡ የሚታዩዋቸውን ፡ አስፈላጊ ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

ቊ ፡ ፻፶፪ ። (፫) ከመጽደቁ ፡ በኋላ ።

የታወቀውን ፡ ጽሑፍ ፡ ዳኞቹ ፡ ባጸደቁት ፡ ጊዜ ፤ እንደ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ ልክ ፡ የአስረጅነት ፡ ገይል ፡ አለው ።

ቊ ፡ ፻፶፫ ። የምስክሮቹ ፡ ጎሳፊነት ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በምስክርነት ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ እገሌ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ወይም ፡ የዚህኑ ፡ ሰው ፡ የክብር ፡ መዝገብን ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የክብር ፡ መዝገቡን ፡ ሁኔታ ፡ የሚመለከተውን ፡ ጉዳይ ፡ አረጋግጦ ፡ የሰጠው ፡ መግለጫ ፡ ትክክለኛ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ጎሳፊ ፡ ይሆናል ።

(፪) ሰው-ዩው ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እርሱን ፡ ባሳሳተው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብቱ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ መጥፋት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የመጥፋት ፡ መግለጫ ።

ቊ ፡ ፻፶፬ ። ጥያቄ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የጠፋና ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ወዲህ ፡ ወሬውን ፡ ያልሰጠ ፡ እንደሆነ ፡ ማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ቢሆን ፡ የሰው-ዩው ፡ መጥፋት ፡ በዳኞች ፡ እንዲነገር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ለዚህ ፡ ነገር ፡ ባለሥልጣኖች ፡ የሚሆኑት ፡ ዳኞች ፤ የጠፋው ፡ ሰው ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ አድርጎ ፡ ይቀመጥበት ፡ በነበረው ፡ ቦታ ፡ የሚገኙት ፡ ናቸው ።

ቊ ፡ ፻፶፭ ። የጥያቄው ፡ በማስታወቂያ ፡ መውጣት ።

ጥያቄው ፡ በማስታወቂያ ፡ የሚወጣው ፡ ዳኞች ፡ በሚወስኑት ፡ ሁኔታና ፡ የጠፋው ፡ ሰው ፡ በመጨረሻ ፡ ዋና ፡ መኖሪያው ፡ በነበረበት ፡ ቦታና ፡ እንዲሁም ፡ ማስታወቂያው ፡ ይጠቅማል ፡ ብለው ፡ በገመቱት ፡ ቦታ ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፻፶፮ ። ምርመራ ።

የሰው-ዩውን ፡ መጥፋት ፡ ለመረዳት ፤ ዳኞቹ ፤ ከዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ጋራ ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ ጠቃሚ ፡ በሚመስላቸው ፡ በማናቸውም ፡ ቦታ ፡ ሁሉ ፡ ይልቁንም ፡ የጠ

ፋው ፡ ሰው ፡ በመጨረሻ ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ አድርጎት ፡ በነበረው ፡ ቦታና ፤ በመጨረሻ ፡ ጊዜ ፡ መኖሩ ፡ በታየበት ፡ ቦታ ፡ ስለ ፡ ጠፋው ፡ ሰው ፡ ምርመራ ፡ እንዲደረግ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

ቊ ፡ ፻፶፯ ። የውሳኔ ፡ መሠረት ።

(፩) ዳኞቹ ፡ የጠፋው ፡ ሰው ፡ መሞት ፡ የሚመስል ፡ ሆኖ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጠፍቷል ፡ ሲሉ ፡ ያስታውቃሉ ።

(፪) በዚህ ፡ ረገድ ፤ ዳኞቹ ፡ የነገሩን ፡ አካባቢ ፡ ሁኔታ ፡ ጠባይ ፤ መሠረት ፡ አድርገው ፡ ይይዛሉ ። በተለይም ፡ ይህ ፡ በመጥፋት ፡ የተገመተው ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ የሚያስተዳድርለት ፡ ወኪል ፡ ማድረጉንና ፡ አለማድረጉን ፤

(፫) ወሬውን ፡ ለማስታወቅ ፡ ሊከሰከሉ ፡ የቻሉትን ፡ ምክንያቶች ፡ መመርመር ፡ አለባቸው ።

ቊ ፡ ፻፶፰ ። ነገሩን ፡ ለመወሰን ፡ የሚሰጠው ፡ የቀጠሮ ፡ ቀን ።

ዳኞቹ ፤ ስለ ፡ ሰው-ዩው ፡ መጥፋት ፡ የሚሰጡትን ፡ ፍርድ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ለማቋየት ፤ ወይም ፡ ስለ ፡ መጥፋቱ ፡ የሰጡት ፡ የማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ውጤት ፡ እንዳይኖረው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

ቊ ፡ ፻፶፱ ። መጥፋቱን ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

ጠያቂው ፡ ከአቀረበ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በኋላና ፡ ጥያቄውም ፡ በቀረበበት ፡ ቀን ፡ ሰው-ዩው ፡ ከጠፋ ፡ ፩ ፡ ዓመት ፡ አልፎት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ጥያቄውም ፡ በማስታወቂያ ፡ እንዲወጣ ፡ ዳኞች ፡ ከወሰኑ ፡ በኋላ ፡ ወሬውን ፡ ያልሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መጥፋቱን ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ፡ አለባቸው ።

ቊ ፡ ፻፷ ። የመጨረሻዎቹ ፡ ወሬዎች ፡ የደረሱበት ፡ ቀን ።

ዳኞቹ ፡ በሚሰጡት ፡ ፍርድ ፡ ውስጥ ፤ የጠፋው ፡ ሰው ፡ የመጨረሻ ፡ ወሬዎች ፡ የደረሱበትን ፡ ቀን ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

ቊ ፡ ፻፷፩ ። የሞት ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ።

ዳኞቹ ፡ ያገኙዋቸው ፡ አስረጃዎች ፤ የጠፋው ፡ ሰው ፤ የሞተ ፡ ለመሆኑ ፡ እንደ ፡ እርግጠኛ ፡ ዐይነት ፡ ሆኖ ፡ ሊቈጠር ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፡ የሚያረጋግጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለመጥፋቱ ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰጡ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበላቸው ፡ ዳኞች ፡ የጠፋውን ፡ ሰው ፡ የሞት ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ይሰጣሉ ።

ቊ ፡ ፻፷፪ ። የሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ወጪ ።

(፩) የተደረገው ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሰው-ዩውን ፡ መጥፋት ፡ ማስታወቂያ ፡ ያስከተለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሥነ ፡ ሥርዐቱ ፡ የተደረጉት ፡ ወጪዎች ፡ በጠፋው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ይታሰባሉ ።

(፪) እንደተባለው ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፤ በጠያቂው ፡ ላይ ፡ ይታሰባል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

የመጥፋት ፣ ግስታዊቲያ ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ።

ቀ. ፫፻፲፫ ። ጋብቻ ።

- (አ) የጠፋ ፣ ሰው ፣ ጋብቻ ፣ የመጥፋት ፣ ግስታዊት ፣ ፍርድ ፣ የመጨረሻ ፣ በሆነ በት ፣ ቀን ፣ ይፈርሳል ።
- (ለ) የመጨረሻዎቹ ፣ ወረቀቶች ፣ ክተሰሙበት ፣ በኋላ ፣ የተፈጸመውን ፣ የወንድን ፣ ወይም ፣ የሌላውን ፣ ጋብቻ ፣ ጠፋ ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሊቃወሙ ፣ የሚችሉ ፣ የልም ።
- (ሐ) ንጋር ፣ ግን ፣ ክፍል ፣ በተጀመረበት ፣ ቀን ፣ የጠፋው ፣ ሰው ፣ በሕይወቱ ፣ ያለ ፣ መሆኑን ፣ በማያከራክር ፣ አኳኑን ፣ ፀቃቤ ፣ ሕግ ፣ ያረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጋብቻውን ፣ ሊቃወሙ ፣ ይችላል ።

ቀ. ፫፻፲፭ ። ጠፋ ፣ ለተባለው ፣ ሰው ፣ የሚሰጡት ፣ ውርሶች ።

- (አ) የመጨረሻዎቹ ፣ ወረቀቶችን ፣ በኋላ ፣ ጠፋ ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ በሕይወቱ ፣ ቢገኝ ፣ ፍር ፣ እርሱ ፣ ወራሽ ፣ ለመሆኑ ፣ የሚችልበት ፣ ያወራረስ ፣ ሥርዓት ፣ የተጀመረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለእርሱ ፣ ሊደርስ ፣ የሚችለው ፣ ድርሻ ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ ሳይገባ ፣ ሥርዓቱ ፣ ይፈጸማል ።
- (ለ) የወራሽነት ፣ ንብረቶች ፣ ይታያል ፣ የተሰማቸውን ፣ ሰዎች ፣ ጠፋ ፣ ለተባለው ፣ ሰው ፣ መብቶች ፣ መድን ፣ የሚሆን ፣ ዋስ ፣ እንዲጠሩ ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ማረጋገጫ ፣ እንዲሰጡ ፣ ዳኞች ፣ ሊያስገድዷቸው ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፫፻፲፮ ። በጠፋው ፣ ሰው ፣ መሞት ፣ የሚገኙ ፣ መብቶች ።

- (አ) በጠፋው ፣ ሰው ፣ መሞት ፣ የሚገኙት ፣ መብቶች ፣ ያሏቸው ፣ ሰዎች ፣ መጥፋቱን ፣ የሚወስነው ፣ ፍርድ ፣ የመጨረሻ ፣ ከሆነ ፣ በኋላ ፣ የጠፋው ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ሞተ ፣ ተቋጥሮ ፣ በመብቶቻቸው ፣ ሊጠቀሙባቸው ፣ ይችላሉ ።
- (ለ) ስለሆነም ፣ እነዚህ ፣ ሰዎች ፣ ባገኙባቸው ፣ መብቶችን ፣ ከመጠቀማቸው ፣ በፊት ፣ ሊመለሱ ፣ ስለሚችሉ ፣ ነገሮች ፣ አስቀድመው ፣ ዋስ ፣ እንዲጠሩ ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ማረጋገጫ ፣ እንዲሰጡ ፣ ዳኞች ፣ ሊያስገድዷቸው ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፫፻፲፯ ። በጠፋው ፣ ሰው ፣ መኖር ፣ የሚሰጡ ፣ ግዴታዎች ።

- (አ) ጠፋ ፣ ከተባለው ፣ ሰው ፣ መኖር ፣ የተነሣ ፣ ግዴታዎች ፣ ያሉባቸው ፣ ሰዎች ፣ እነዚህን ፣ ግዴታዎች ፣ መፈጸም ፣ ይቀርላቸዋል ።
- (ለ) ስለሆነም ፣ እነዚህ ፣ ሰዎች ፣ የጠፋው ፣ ሰው ፣ ገና ፣ በሕይወት ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በማለት ፣ ዋስ ፣ እንዲጠሩ ፣ ወይም ፣ ተመሳሳይ ፣ የሆነውን ፣ ማረጋገጫ ፣ እንዲሰጡ ፣ በዳኞቹ ፣ በኩል ፣ ሊገደዱ ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፫፻፲፮ ። የጠፋው ፣ ሰው ፣ ንብረቶች ። (አ) ይዞታን ፣ ስለመስጠት ።

- (አ) የጠፋው ፣ ሰው ፣ ንብረቶች ፣ ያለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለጉዳዮቹ ፣ በሚያቀርቡባቸው ፣ ጥያቄዎች ፣ መሠረት ፣ ንብረቶች ፣ ይፈላል ፣ (ይነገራል) ።
- (ለ) የጠፋው ፣ ሰው ፣ የመጨረሻ ፣ ወረቀቶች ፣ በተሰሙበት ፣ ቀን ፣ የሞተ ፣ ቢሆን ፣ ፍር ፣ ንብረቶቹን ፣ ለመውረስ ፣ የሚችሉ ፣ ሰዎች ፣ የንብረቱ ፣ ይዞታ ፣ እንዲሰጣቸው ፣ ንብረቶቹን ፣ እንዲካፈሉ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፫፻፲፯ ። (ለ) ወራሽነቱ ፣ የሚያስከትላቸው ፣ ግዴታዎች ።

- (አ) ንብረቶቹን ፣ እጅ ፣ ያደረገ ፣ ሰው ፣ በንብረቶቹ ፣ ሲጠቀም ፣ እንደ ፣ መልካም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ አባት ፣ እንዲሆን ፣ ይገደዳል ።
- (ለ) በንብረቶቹ ፣ መጠቀምን ፣ ከመጀመሩ ፣ በፊት ፣ ሊመለሱ ፣ ስለሚችሉ ፣ ነገሮች ፣ ዋስ ፣ እንዲጠሩ ፣ ወይም ፣ ማረጋገጫ ፣ እንዲሰጥ ፣ ዳኞቹ ፣ ሊያስገድዱት ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፫፻፲፰ ። (ለ) ባለይዞታ ፣ እንዲሆን ፣ የተፈቀደለትን ፣ ሰው ፣ ሥልጣን ፣ ስለ ፣ ማጥበብ

- (አ) ገንዘቦቹን ፣ በተቀበለ ፣ በሦስት ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ የተቀበላቸውን ፣ ገንዘቦች ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ ለማዋል ፣ ይገደዳል ።
- (ለ) የጠፋውን ፣ ሰው ፣ ለገደቶች ፣ ለማቋቋም ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ንብረቶቹን ፣ በሰጠታ ፣ ስም ፣ ለማስተላለፍ ፣ አይችልም ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ጠፋ ፣ መባሉ ፣ የሚቀርበት ፣ ጊዜ ።

ቀ. ፫፻፲፱ ። ምክንያቶች ፣ (አ) መሠረቱ ።

- ጠፍቷል ፣ የማለት ፣ ግስታዊቲያ ፣ ውጤት ፣ መስጠቱ ፣ የሚቀረው ።
- (ሀ) ጠፋ ፣ የተባለው ፣ የመጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
- (ለ) ጠፍቷል ፣ የሚለው ፣ የፍርድ ፣ ግስታዊቲያ ፣ ከወጣ ፣ በኋላ ፣ በሕይወት ፣ ለመኖሩ ፣ አስፈጻሚ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
- (ሐ) የመጨረሻ ፣ ወረቀቶች ፣ የተሰሙበት ፣ ተብሎ ፣ ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በሌላ ፣ ጊዜ ፣ ለመሞቱ ፣ አስፈጻሚ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ. ፫፻፳፩ ። (ለ) ጠፋ ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ መመለስ ።

- (አ) ጠፋ ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ በተመለሰ ፣ ጊዜ ፣ ንብረቶቹን ፣ በሚገኙበት ፣ አኳኑን ፣ እንዲሁም ፣ የተሸጡትን ፣ ንብረቶች ፣ ዋጋ ፣ እነዚህንም ፣ ዋና ፣ ገንዘቦች ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ በማዋል ፣ የተገኙትን ፣ ንብረቶች ፣ ሁሉ ፣ መልሶ ፣ ይወስዳል ።

(ይ) ጠፋ፣ ከተባለው ፣ ሰውነት ብረቶች ፣ የተገኙት ፣ ገቢዎች ፣ ንብረቶቹን ፣ በይዘታ ፣ ተሰጥቷቸው ፣ እነዚህን ፣ ገቢዎች ፣ ላገኙ ፣ ሰዎች ፣ ገቢ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ይቀራሉ ።

(ይ) ንብረቶቹን ፣ እጅ ፣ ለማድረግ ፣ የተላኩት ፣ ሰዎች በተንኩል ፣ ወይም ፣ በመጥፋት ፣ አስተዳደር ፣ ላጠፉት ፣ ነገር ፣ ጠፋ ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ ኪሣራ ፣ የመጠየቅ ፣ መብቱ ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፻፸፪ ፣ ስለ ፣ ሞቱ ፣ የሚሰጥ ፣ ግምት ፣ (፩) ሁኔታዎች ።

መጥፋቱን ፣ በሚወስነው ፣ ፍርድ ፣ ውስጥ ፣ ከተወሰነው ፣ የመጨረሻ ፣ ወረዎች ፣ ከተሰሙበት ፣ ጊዜ ፣ ወዲህ ፣ ዐሥር ፣ ዓመት ፣ ያለፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መሞቱ ፣ የመጨረሻ ፣ ወረዎቹ ፣ በተሰሙበት ፣ ሳይሆን ፣ በሌላ ፣ ቀን ፣ ለመሆኑ ፣ ማስረጃ ፣ ለማቅረብ ፣ የሚችለው ፣ ጠፋ ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ ራሱ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ መጥፋቱ ፣ የተሰጠው ፣ የፍርድ ፣ ማስታወቂያ ፣ ከወጣበት ፣ ቀን ፣ በኋላ ፣ ልዩ ፣ የሆነው ፣ ወኪል ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፻፸፫ ፣ (ይ) ውጤቶች ።

(፩) የጠፋውን ፣ ሰው ፣ ንብረቶች ፣ እጅ ፣ ለማድረግ ፣ የተላኩት ፣ ሰዎች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ከተነገረው ፣ ቀን ፣ አንሥተው ፣ ለይዘታው ፣ ማስረጃ ፣ እንዳቀረበው ፣ ሰው ፣ ባለመብት ፣ ሆነው ፣ ይሠራሉ ።

(ይ) ጠፋ የተባለው ፣ ሰው ፣ የተመለሰ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተብሎ ፣ የተሰጠት ፣ ዋሶች ፣ ወይም ፣ ማረጋገጫዎች ፣ ነፃ ፣ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፮ ።

ስለ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ስለ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ።

ቀ፡ ፻፸፬ ፣ ትርጓሜ ።

የአንድ ፣ ሰው ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ የሚባለው ፣ ለጊዜው ፣ የሚኖርበት ፣ ስፍራ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፻፸፭ ፣ ድንገተኛ ፣ የመሰንበቻ ፣ ቦታ ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ለጊዜው ፣ በአንድ ፣ ቦታ ፣ ቢሰነብት ፣ ይህ ፣ የተባለው ፣ ቦታ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታው ፣ ነው ፣ ለማሰኘት ፣ አይበቃም ።

(ይ) ስለ ፣ ሆነም ፣ መሰንበቱ ፣ የሚቀጥል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከሦስት ፣ ወር ፣ በላይ ፣ ቂይቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታው ፣ ነው ፣ ይባላል ።

ቀ፡ ፻፸፮ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ አለመኖር ።

አንድ ፣ ሰው ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታው ፣ ከሌላ ፣ ዘንድ ፣ ለመሆኑ ፣ አስረጃ ፣ ካልተገኘ ፣ ይህ ፣ ሰው ፣ የሚገኝበት ፣ ቦታ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይገመታል ።

ቀ፡ ፻፸፯ ፣ ብዙ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታዎች ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ብዙ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ሊኖረው ፣ ይችላል ።

(ይ) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ በነዚህ የመኖሪያ ፣ ቦታዎች ፣ አንዱ ፣ ደንበኛ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ሌሎቹ ፣ ተጨማሪ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታዎች ፣ ለመሆን ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፻፸፰ ፣ ያገቡ ፣ ሴቶችና ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሱ ፣ ልጆች ።

(፩) ያገቡት ፣ ሴቶች ፣ የራሳቸው ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ሊኖራቸው ፣ ይችላሉ ።

(ይ) እንዲሁም ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሱት ፣ ልጆችና ፣ ችሎታ ፣ የተከለከሉ ፣ ሰዎች ፣ የራሳቸው ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ሊኖራቸው ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፻፸፱ ፣ የመንግሥት ፣ ሠራተኞች ።

የመንግሥት ፣ ሠራተኞች ፣ ሥራቸውን ፣ በሚያከናውኑበት ፣ ቦታ ፣ አንድ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ሊኖራቸው ፣ ይገባል ።

ቀ፡ ፻፹ ፣ ነጋዴዎች ።

አንድ ፣ ሰው ፣ የንግድ ፣ ሥራውን ፣ የሚሠራበት ፣ ቦታ ፣ እንደ ፣ አንደኛ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታው ፣ ይገመታል ።

ቀ፡ ፻፹፩ ፣ በውል ፣ ቃል ፣ ውስጥ ፣ የሚጠቀስ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ። (፩) መሠረቱ ።

አንድ ፣ ሰው ፣ ከሌላ ፣ ሰው ፣ ጋራ ፣ ባለው ፣ ግንኙነት ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ አንዱን ፣ ጉዳይ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የተወሰነውን ፣ የሥራ ፣ ክንውን ፣ ስለሚመለከት ፣ ነገር ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ቦታ ፣ እንደ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታው ፣ ሆኖ ፣ እንዲቈጠር ፣ በሚጻፍ ፣ አኳኋን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለማግባት ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፻፹፪ ፣ (ይ) ውጤቶች ።

(፩) ግልጽ ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ የተነገረ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለእርሱ ፣ ጥቅም ፣ ሲባል ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ አይገደድም ።

(ይ) ይህ ፣ የውል ፣ ጥቅም ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ እርሱ ፣ እንደ ፣ መረጠ ፣ የተዋዋዩን ፣ እውነተኛ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ወይም ፣ በውሉ ፣ የተጠቀሰውን ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ከሁለቱ ፣ አንዱን ፣ የተዋዋዩ ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታ ፣ አድርጎ ፣ ለመቀጠር ፣ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

መደበኛ ፡ ቦታ ።

ቍ ፡ ፻፹፫ ። ትርጓሜ ።

የአንድ ፡ ሰው ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ማለት ፤ ይህ ፡ ሰው ፡ በነዋሪነት ፡ ዐይነት ፡ እዚያው ፡ ቦታ ፡ በመኖር ፡ አሳብ ፤ የጉዳዮቹና ፡ የጥቅሞቹ ፡ ዋና ፡ ስፍራ ፡ ያደረገው ፡ ቦታ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፹፬ ። የሐሳብ ፡ ግምት ።

(፩) የአንድ ፡ ሰው ፡ ደንበኛ ፡ የመኖሪያ ፡ ስፍራው ፡ አንድ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ በዚሁ ፡ ስፍራ ፡ በነዋሪ ፡ አኳኋን ፡ ለመኖር ፡ አሳብ ፡ እንዳለው ፡ ይገመታል ።

(፪) ይህ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ የገለጸው ፡ ተቃራኒ ፡ አሳብ ፡ ቢኖር ፤ አሳቡ ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ አነጋገር ፡ የተለየ ፡ ካልሆነና ፡ ውጤትም ፡ የሚኖረው ፡ እንደ ፡ ነገሩ ፡ ደንበኛ ፡ ሁኔታ ፡ ወደፊት ፡ ለመድረስ ፡ የሚችል ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ከደረሰ ፡ በኋላ ፡ የሚሆን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በደንበኛው ፡ የነገሮቹ ፡ መንገድ ፡ ወደ ፡ ፍጻሜ ፡ ደርሶ ፡ መታየት ፡ ያለበት ፡ ተቃራኒው ፡ አሳብ ፡ ከቁም ፡ ነገር ፡ አይቈጠርም ።

ቍ ፡ ፻፹፭ ። የሞያ ፡ ሥራ ፡ መኖሪያና ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ የሚሠራቸው ፡ የሞያ ፡ ሥራዎች ፡ በአንድ ፡ ቦታ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ወይም ፡ የማኅበራዊ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ የሆነ ፡ እንሆን ፤ ጥርጣሪ ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ወይም ፡ የማኅበራዊ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ፻፹፮ ። መደበኛ ፡ ቦታው ፡ አንድ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ማንኛውም ፡ ሰው ፡ በአንድ ፡ ጊዜ ፡ ብዙ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ሊኖረው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፻፹፯ ። መደበኛ ፡ ቦታን ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ መደበኛ ፡ ቦታውን ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ እስካደረገ ፡ ድረስ ፡ መደበኛ ፡ አድርጎ ፡ የተቀመጠበትን ፡ ቦታ ፡ ይዞ ፡ ይቋያል ።

ቍ ፡ ፻፹፰ ። ያልታወቀ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ።

(፩) የአንድ ፡ ሰው ፡ የመጨረሻ ፡ መደበኛ ፡ ቦታው ፡ የት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የት ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ለማረጋገጥ ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በደንብ ፡ የሚቀመጥበት ፡ ቦታ ፡ መደበኛ ፡ ቦታው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይቋጠራል ።

(፪) በደንብ ፡ የሚቀመጥበት ፡ ቦታ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በጣም ፡ ራቅ ፡ ካለ ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ምክትል ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ያደረገው ፤ እንደ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ይቋጠራል ።

(፫) መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ የሌለው ፡ ሲሆን ፡ ባለጉዳዩ ፡ የሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ እንደ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ይቋጠራል ።

ቍ ፡ ፻፹፱ ። ያገቡ ፡ ሰዎች ።

(፩) ያገባች ፡ ሴት ፡ ጋብቻው ፡ እስከ ፡ ቁየበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ መደበኛ ፡ ቦታዋ ፡ የባለዋ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ነው ።

(፪) ጋብቻው ፡ የፈረሰ ፡ ወይም ፡ ባለዋ ፡ በፍርድ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ የተከለከለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሴቲቱ ፡ የራሱዋ ፡ የሆነ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ለማቋቋም ፡ ትችላለች ።

ቍ ፡ ፻፺ ። ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ነፃ ፡ ያልወጣ ፡ ልጅ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ።

ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ነፃ ፡ ያልወጣ ፡ ልጅ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ የአላጻሪው ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፺፩ ። ችሎታ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ።

ችሎታ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ በተከለከለ ፡ ጊዜ ፡ የነበረበትን ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቋያል ።

አንቀጽ ፡ ሁለት ።

ስለ ፡ ሰዎች ፡ ችሎታ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ የሆኑ ፡ መሠረታዊያን ፡ ደንቦች ።

ቍ ፡ ፻፺፪ ። የችሎታ ፡ ደንብ ።

ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ መሆኑ ፡ በሕግ ፡ ተወስኖ ፡ ካልተገለጸ ፡ በቀር ፡ ማንኛውንም ፡ ዐይነት ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮውን ፡ ተግባር ፡ ለመፈጸም ፡ ችሎታ ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፻፺፫ ። ጠቅላላ ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ።

ጠቅላላ ፡ የችሎታ ፡ ማጣትን ፡ ሁኔታ ፡ የሚያስከትሉ ፡ ምክንያቶች ፡ ዕድሜ ፡ ወይም ፡ የሰው ፡ አእምሮ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ የፍርድ ፡ ቅጣት ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፻፺፬ ። የተለየ ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ።

(፩) የተለየ ፡ ችሎታ ፡ ማጣትን ፡ ለመወሰን ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ ለማግባት ፡ የሚቻለው ፡ የሰው-ዬውን ፡ ዜግነት ፡ በመመልከት ፡ ወይም ፡ የሚያከናውነውን ፡ ሥራ ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ በመያዝ ፡ ነው ።

(፪) ይኸውም ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፮ ፡ ከ፫፻፹፱ ፡ እስከ ፡ ፫፻፺፫ ፡ ቍ፡፡፡ ጥር ፡ በተነገረው ፡ ሕግና ፡ በልዩ ፡ ሕጎች ፡ ላይ ፡ ይደነገጋል ።

ቀ፡ ፻፲፭ ። በፈቃድ ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

- (፩) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የሕዝባዊ ፣ መብቶቹን ፣ አልጠቀምባቸውም ፣ ወይም ፣ አልሠራባቸውም ፣ ብሎ ፣ በከፊልም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ለመተው ፣ አይችልም ።
- (፪) ስለ ፣ ማኅበራዊ ፣ ጥቅም ፣ ሕጋዊ ፣ ተገቢነት ፣ ያለው ፣ መሆኑ ፣ ካልተገለጸ ፣ በቀር ፣ እነዚህን ፣ መብቶች ፣ አልሠራባቸውም ፣ ወይም ፣ አልጠቀምባቸውም ፣ ብሎ ፣ በፈቃዱ ፣ የሚወሰንበት ፣ ስምምነት ፣ ዋጋ ፣ የለውም ።

ቀ፡ ፻፲፮ ። ችሎታን ፣ የማጣት ፣ አስረጃ ።

- (፩) ሰው ፣ ሁሉ ፣ ችሎታ ፣ እንዳለው ፣ ይገመታል ።
- (፪) ይህ ፣ ሰው ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ማስረዳት ፣ የሚገባው ፣ ሰው ፣ ይህ ፣ ችሎታ ፣ የለውም ፣ ብሎ ፣ የሚከራከረው ፣ ወገን ፣ ነው ።

ቀ፡ ፻፲፯ ። የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ።

የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ ችሎታ ፣ ያላቸው ፣ መሆኑ ፣ የሚረጋገጠው ፣ እንደ ፣ ዐይነታቸው ፣ ለነዚህ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ በሚሰጧቸው ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።
አካለመጠን ፣ ስላላደረሱ ፣ ሰዎች ።
 ክፍል ፡ ፩ ።
ጠቅላላ ፣ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፻፲፰ ። ትርጓሜ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ማለት ፣ በሁለቱም ፣ ሦታ ፣ (ወንድ ፣ ወይም ፣ ልት) ፣ ዕድሜው ፣ ገና ፣ ዐሥራ ፣ ስምንት ፣ ዓመት ፣ ያልሞላው ፣ ሰው ፣ ነው ።

ቀ፡ ፻፲፱ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ሰው ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ።

- (፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ሰውነቱ ፣ አስተዳደር ፣ በአንድ ፣ አሳዳሪ ፣ ሥልጣን ፣ ሥር ፣ እየተጠበቀ ፣ በመኖር ፣ ለዚህም ፣ ላሳዳሪው ፣ ሊታዘዝ ፣ የሚገባው ፣ ሰው ፣ ነው ።
- (፪) የገንዘብ ፣ ጥቅሞቹን ፣ በሚመለከተው ፣ ጉዳይና ፣ ስለ ፣ ንብረቱም ፣ አስተዳደር ፣ ሞግዚቱ ፣ እንደራሴው ፣ ነው ።

(፫) በሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ጉዳዮች ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ሰው ፣ የሕግ ፣ ተግባሮችን ፣ ለመፈጸም ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪፻ ። የዕድሜ ፣ ማስረጃ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የአንድ ፣ ሰው ፣ ዕድሜ ፣ ስንት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሊረጋገጥ ፣ የሚቻለው ፣ በተወለደበት ፣ ቀን ፣ በተጻፈው ፣ መዝገብ ፣ አስረጅነት ፣ ነው ።
- (፪) የመወለድ ፣ ጽሑፍ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአንድ ፣ ሰው ፣ ዕድሜ ፣ ስንት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚረጋገጠው ፣ በቂ ፣ ምስክሮች ፣ በፈረሙበት ፣ በተረጋገጠ ፣ ጽሑፍ ፣ አማካይነት ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪፻፩ ። (፪) የመወለድን ፣ ጽሑፍ ፣ ተቃዋሚ ፣ ስለሚሆን ፣ ማስረጃ ።

- (፩) የማስረጃውን ፣ አቀራረብና ፣ የአስረጅነቱን ፣ ዝርዝር ፣ የሚያጠራጥር ፣ ከባድ ፣ ሁኔታ ፣ ያጋጠማቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጻኞች ፣ የአንድ ፣ ሰው ፣ ዕድሜ ፣ ስንት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለማስረዳት ፣ የመወለድን ፣ ጽሑፍ ፣ ተቃዋሚ ፣ የሆነ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲቀርብ ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላሉ ።
- (፪) አንድ ፣ ሰው ፣ የተወለደበትን ፣ ዘመን ፣ ለማረጋገጥ ፣ በመወለድ ፣ ጽሑፍ ፣ ዝርዝር ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ እንዳይቀርብ ፣ የሚከለክለው ፣ የጻኞች ፣ ውሳኔ ፣ ማንኛውም ፣ ዐይነት ፣ ይግባኝ ፣ ሊቀርብበት ፣ ይችላል ።
- (፫) በማናቸውም ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ሁሉ ፣ የታወቀውን ፣ ጽሑፍ ፣ በቂ ፣ ምስክሮች ፣ በማቅረብ ፣ ለመቃወም ፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪፻፪ ። (፫) በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ ስለሚሰጥ ፣ ማስረጃ ።

- (፩) አንድ ፣ የታወቀ ፣ የዕድሜ ፣ ማረጋገጫ ፣ ጽሑፍ ፣ መቃወሚያ ፣ የቀረበበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በመወለዱ ፣ ጽሑፍ ፣ ዝርዝር ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲቀርብ ፣ የተፈቀደ ፣ ሲሆን ፣ ጻኞቹ ፣ የቀረበላቸውን ፣ ችግር ፣ ለማቃናት ፣ እንዲችሉ ፣ የሰውዬውን ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ ይወስናሉ ።
- (፪) ስለዚህም ፣ ጉዳይ ፣ ለመረጃ ፣ የሚሆናቸውን ፣ ውሳኔ ፣ ሁሉ ፣ ያዛሉ ።

ቀ፡ ፪፻፫ ። (፬) ስለ ፣ ይግባኝ ።

- (፩) በመጀመሪያ ፣ ደረጃ ፣ ችሎት ፣ ያደረጉት ፣ ጻኞች ፣ አንድ ፣ የምርመራ ፣ ጉዳይ ፣ ተደርጎ ፣ ነገሩ ፣ እንዲጣራ ፣ ወይም ፣ እንዳይጣራ ፣ የሰጡት ፣ የፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ ማናቸውንም ፣ ዐይነት ፣ ይግባኝ ፣ ያስከትላል ።
- (፪) የሰውዬውንም ፣ የዕድሜ ፣ መጠን ፣ ስለሚወስኑትም ፣ ጻኞች ፣ ፍርድ ፣ ለአፈጻጸሙ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

አካለ፡መጠን ፡ ያላደረሰውን ፣ ሰው ፡ ስለሚጠብቁ ፡ ክፍሎች ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ አሳዳሪና ፡ ስለ፡ሞግዚት ።

ቍ ፡ ፪፻፩ ። የወላጆች ፡ ሥልጣን ።

አባትና ፡ እናት ፡ ጋብቻቸው ፡ ጸንቶ ፡ አብረው ፡ በሚኖሩበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱት ፡ ልጆቻቸው ፡ አሳዳሪነትና ፡ ሞግዚትነት ፡ በአንድነት ፡ ሥልጣን ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ፪፻፳ ። ከወላጆች ፡ የአንዱ ፡ አለመገኘት ።

(፩) ከወላጆቹ ፡ አንዱ ፡ የሞተ ፡ እንደሆነ ፣ ችሎታ፣ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ወይም ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ አስተዳዳሪነት ፡ መብቱ ፡ የታገደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ የአስተዳዳሪነቱን ፡ ሥልጣን ፡ ይዞ ፡ የሚቁየው ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ ያልታወቀ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የዚህን ፡ ሥልጣን ፡ ሥራ ፡ የምትፈጽም ፡ እናት ፡ ብቻ ፡ ናት ።

ቍ ፡ ፪፻፶ ። የልጆቹ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ መፋታት ።

(፩) አባትና ፡ እናት ፡ በተፋቱ ፡ ጊዜ ፡ ለልጅ ፡ ሞግዚትና ፡ አሳዳሪ ፡ የሚመርጡ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።

(፪) ከተፋቱትም ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ አንደኛው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚሁ ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ በሕይወቱ ፡ ያለው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ይህን ፡ ሥልጣን ፡ ለመያዝ ፡ መብት ፡ አይኖረውም ።

ቍ ፡ ፪፻፺ ። በኑዛዜ ፡ ቃል ፡ የተመረጠ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በሕይወት ፡ ያለው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ከጊዜ ፡ ሞቱ ፡ በኋላ ፡ ልጁን ፡ የሚያስተዳድር ፡ ወይም ፡ ለልጅ ፡ ሞግዚት ፡ የሚሆነውን ፡ ሰው ፡ በመጨረሻ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ለመምረጥ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የአሳዳሪውን ፡ ወይም ፡ የሞግዚቱን ፡ ሥልጣኖች ፡ ለመወሰንና ፡ ወይም ፡ የአሳዳሪነቱን ፡ ሥራ ፡ አመራር ፡ ሥልጣን ፡ በተወሰነ ፡ ሁኔታ ፡ ብቻ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፫) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ቍጥራቸው ፡ የተወሰነ ፡ ሰዎች ፡ ለልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ሊሆኑ ፡ አይችሉም ፡ ብሎ ፡ ቃሉን ፡ የመስጠት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪፻፷ ። (፪) አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ለመሾም ፡ የሚፈጸም ፡ ግዴታ ።

አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ በሕይወቱ ፡ ላለ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጁን ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ ሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ ያካሂድ ፡ የነበረ ፡ ካልሆነና ፡ በዚሁም ፡ ጊዜ ፡ በገዛ ፡ ፈቃዱ ፡ ሥልጣኑን ፡ ዐውቆ ፡ የተጠራ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ለአባት ፡ ወይም ፡ ለእናት ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ አይኖረውም ።

ቍ ፡ ፪፻፱ ። (፫) ወደ ፡ ዳኞች ፡ አቤቱታን ፡ ስለ ፡ ግቅረብ ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገድድ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሞግዚቱ ፡ አባቱ ፡ ወይም ፡ እናቱ ፡ ያደረገቸውን ፡ አወሳሰኖች ፡ ወይም ፡ ሁኔታዎች ፡ ዳኞች ፡ ሊያስቀሩት ፡ ወይም ፡ ሊለዋውጡት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፺ ። የልጅን ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥልጣን ፡ ሊይዙ ፡ የሚገባቸው ፡ ዘመዶች ። (፩) ሊከተሉት ፡ የሚገባው ፡ ተራ ።

አንድ ፡ ልጅ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ከሁለቱ ፡ በመጨረሻ ፡ የሞተው ፡ ወላጅ ፡ በሚገባ ፡ ሁኔታ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ሳያደርግለት ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለልጅ ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ ሞግዚትነት ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የሚመረጡና ፡ ይህ ፡ ሥልጣን ፡ የሚሰጣቸው ፡ ከዚህ ፡ ቍጥሩ ፡ ላይ ፡ መለከቱት ፡ ሰዎች ነው ።

(ሀ) የልጅ ፡ የአባት ፡ ወገን ፡ አያት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ እንደሌለ ፡ የአባቱ ፡ ወገን ፡ ሴት ፡ አያት ።

(ለ) የልጅ ፡ የእናት ፡ ወገን ፡ ወንድ ፡ አያት ፡ ይህ ፡ እንደሌለ ፡ የእናቱ ፡ ወገን ፡ ሴት ፡ አያት ።

(ሐ) እነዚህ ፡ በሌሉ ፡ ጊዜ ፡ በዕድሜ ፡ ታላቅ ፡ የሆኑት ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ ወገን ፡ አጎት ፡ ወይም ፡ የአባት ፡ ወገን ፡ አክሲዮን ።

(መ) እነዚህም ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዕድሜ ፡ ታላቅ ፡ የሆኑት ፡ የልጅ ፡ የእናት ፡ ወገን ፡ አጎት ፡ ወይም ፡ የእናት ፡ ወገን ፡ አክሲዮን ።

(ሠ) እነዚህም ፡ የሌሉ ፡ ሲሆን ፡ በዕድሜ ፡ ታናሽ ፡ የሆኑ ፡ የሁለተኛ ፡ ደረጃ ፡ አጎት ፡ ወይም ፡ አክሲዮን ።

ቍ ፡ ፪፻፺፩ ። (፪) ይህ ፡ ተራ ፡ ሊለወጥ ፡ የሚችልበት ፡ መንገድ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ እንደተመለከተው ፡ ሥልጣን ፡ በሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ፈንታ ፡ ለልጅ ፡ የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ያለው ፡

ማንኛውም ሰው ሆነ የአሳዳሪነቱ ወይም የሞግዚትነቱ ሥልጣን ይሰጠኝ ሲል ጥያቄ ለማቅረብ ይችላል።

(፪) ይህም ጥያቄ መቅረብ የሚገባው ባለጥቅሞቹ የተሰማሙ እንደሆነ ለቤተ ዘመድ ምክር ጉባኤ ወይም ባለጉዳዮቹ ሳይሰማሙ ሲቀሩ ለዳኞቹ ነው። ለጥያቄውም ማቅረቢያ የተወሰነው ጊዜ አሳዳሪው ወይም ሕጋዊ ሞግዚቱ የዚህን ሥልጣን መያዙ ከታወቀበት ቀን ጀምሮ እስከ ሁለት ወር ድረስ ነው።

(፫) የባለጉዳዮቹ አሳብ ከተመረመረ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም የቤተ ዘመድ ጉባኤ ምክር አሳብ ከተጠየቀ በኋላ ስለ እንደዚህ ያለው ጉዳይ የቀረበውን ጥያቄ ለመቀበል ወይም ላለመቀበል የሚገባው የልጁን ጥቅም ብቻ በመገመት ነው።

ቀ. ፪፻፲፪ = በሕግ የሚመረጡ ዘመዶች መታጣት

(፩) ከዚህ በላይ በተጻፉት ቅጥሮች የተመለከቱት እንዲፈጸሙ ለማድረግ ለልጁ አንድ አሳዳሪ ሞግዚት ለማግኘት ያልተቻለ እንደሆነ ይህ ሥራና ሥልጣን ዳኞች ለመረጡት ሰው ሊሰጥ ይችላል።

(፪) ዳኞቹም ይህን ጉዳይ ለመፈጸም በራሳቸው ሥልጣን ብቻ ወይም የልጁ ዘመድ በሆነ ወይም ባልሆነ ባለጉዳይ ጥያቄ አቅራቢነት ሊሠሩ ይችላሉ።

(፫) በሕጉ መሠረትም ይህን ጉዳይ በሚመለከተው ባለሥልጣን ጥያቄ ጉዳዩ ሊቀርብላቸው ይገባል።

ቀ. ፪፻፲፫ = የዳኞች ምርጫ (፩) አካለመጠን ያላደረሰው ልጅ የሥጋ ወይም የጋብቻ ዘመዶች

ዳኞች ለልጁ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት እንዲሆን የሚመርጡትና ይህን ሥልጣን የሚሰጡት የልጁ የቅርብ የሥጋ ዘመድ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለውንና በተቻለም መጠን ይህን ሥራ ለማከናወን ችሎታና ፈቃደኛነት ያለውን ሰው ነው።

ቀ. ፪፻፲፬ (፪) የቦኅ አድራጎት ድርጅት

(፩) የአሳዳሪነትን ወይም የሞግዚትነት ሥልጣን አስፈላጊ ሆኖ ሲታይ ዳኞች ላንድ ለቦኅ አድራጎት ድርጅት ሊሰጡት ይችላሉ።

(፪) እንዲሁ በሆነ ጊዜ የቦኅ አድራጎት ድርጅት ያስተዳደር ክፍል ከአባሎቹ አንዱ ይህን ሥራ እንዲያከናውን ለመወከል ይችላል።

ቀ. ፪፻፲፭ = ተመሳሳይ ሁኔታዎች

(፩) ከዚህ በላይ በተጻፉት ቅጥሮች የተመለከቱትን ድንጋጌዎች እንዲፈጸሙ ለማድረግ አንድ ሰው እንደ ሞተ የሚቆጠረው ከሕጋዊ ምክንያት ወይም ከሁኔታ የተነሳ ለልጁ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት ሆነው ሥራውን ለማከናወን ባልቻሉ ጊዜ ነው።

(፪) ሕፃኑም ለማደግ (ለጉዲፈቻ) ተሰጥቶ እንደ ሆነ የልጁ የሥጋ ዘመዶች በግምት ውስጥ አይገቡም።

ቀ. ፪፻፲፮ = የአሳዳሪው ወይም የሞግዚቱ መታወቂያ

(፩) አካለመጠን ያላደረሰው ልጅ አሳዳሪ እንዲሆን ሥልጣን ተሰጥቶት የልጁን ባለአደራነት የተቀበለው ሰው በጠቅላላው ደንብ ሞግዚትም ነው።

(፪) ከነገሩ አካባቢ ሁኔታ የተነሳ ተቃራኒ የሆነ ነገር ካልተገኘ በሕይወት ያለው አባት ወይም እናት ወይም ዳኞች ለልጁ የሚሾሙት ሞግዚት ወይም አሳዳሪ ሁለቱንም ሥልጣን እንደ ያዘ ይቆጠራል።

ቀ. ፪፻፲፯ = ለአባትና ለእናት የተሰጠ መብት

አባት ወይም እናት ጉዳዩ ጠቃሚ መስሎ የታያቸው እንደ ሆነ የልጁን አሳዳሪነት ሥልጣን ራሳቸው ይዘው አንድ ሞግዚት ለመሾም ይችላሉ።

ቀ. ፪፻፲፰ = ለዳኞቹ የተሰጠ መብት

ዳኞች የልጁን አሳዳሪና ሞግዚት የመሾም ሥልጣን የራሳቸው በሆነ ጊዜና ይህን ለማድረግ በቂ ምክንያት ያለ እንደ ሆነ ከአሳዳሪው ሌላ ለልጁ ሌላ ሞግዚት ለመሾም ይችላሉ።

ቀ. ፪፻፲፱ = ተጨማሪ ሞግዚት

(፩) አካለመጠን ያላደረሰው ልጅ ስለ እያንዳንዱ ሀብት አስተዳደር ጉዳይ ዳኞች ለመረጡት ለአንድ ተጨማሪ ሞግዚት ሊሰጥ ይችላል።

(፪) አካለመጠን ላላደረሰ ልጅ በስጦታ ወይም በነዛዜ ሀብቶች ተሰጥተውት እንደ ሆነ ሀብት ተቀባዩ ወይም በነዛዜ ተጠቃሚው ልጅ አካለመጠን እስኪያደርስ ድረስ ንብረቱን የሚጠብቅለት ተጨማሪ ሞግዚት ሀብት ሰጪው ወይም ተናዛዥ መርጦ ሊሾምለት ይችላል።

(፫) የልጁ አባት ወይም እናት ወይም ሌሎች ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላ

ጆች ፡ ትተውት ፡ ከሚሞቱት ፡ የውርስ ፡ ገንዘብ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ለሚደርሰው ፡ ንብረትም ፡ በዚሁ ፡ መብት ፡ ሊሠሩበት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፳፭ ፡ ምትክ ፡ ሞግዚት ፡ (፩) በሞግዚትና ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ መካከል ፡ ስለሚነሣ ፡ ግጭት ።

(፩) በሞግዚቱና ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ መካከል ፡ ግጭት ፡ የተነሣ ፡ (ተቃዋሚ ፡ የሆነ ፡ ጥቅም ፡ ያለ) ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞቹ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ምትክ ፡ ሞግዚት ፡ ይሾሙለታል ።

(፪) ምትክ ፡ ሞግዚት የሚመረጠው ፡ በሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤብ ፡ ከሆኑት ፡ በአንደኛው ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢነት ፡ ነው ።

(፫) ተጠባባቂ ፡ ሞግዚት አስቀድሞ ፡ ተሾሞም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዚሁ ፡ ተጠባባቂ ፡ ሞግዚት ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የምትክ ፡ ሞግዚትነት ፡ ሥልጣንና ፡ ሥራ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፪፻፳፩ ፡ (፪) አካለመጠን ፡ ባላደረሱ ፡ በብዙ ፡ ሕፃናት ፡ ጥቅም ፡ መካከል ፡ ስለሚነሣ ፡ ግጭት ።

(፩) አካለመጠን ፡ ባላደረሱ ፡ በብዙ ፡ ሕፃናት ፡ ጥቅም ፡ መካከል ፡ ግጭት ፡ (ተቃዋሚ ፡ ጥቅም) ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የነዚህም ፡ ተጠሪ ፡ ወኪል ፡ እንድ ፡ የንብረት ፡ የጋራ ፡ ሞግዚት ፡ ብቻ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ የተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(፪) ግጭት ፡ የተነሣበት ፡ (ተቃዋሚ ፡ የሆነው) ፡ ጥቅም ፡ የሚተካከለውም ፡ በሞግዚቱና ፡ በምትክ ፡ ግጭት ፡ መካከል ፡ በሚደረግ ፡ ስምምነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፳፪ ፡ የሥራው ፡ አጀማመር ።

(፩) የአሳዳሪነቱ ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነቱ ፡ ሥራ ፡ የሚጀመረው ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በዳኞች ፡ ትእዛዝ ፡ ተመርጠው ፡ እግደ ፡ ተሾሙ ፡ ወዲያውኑ ፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፡ የአሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ የተሰጠው ፡ መሆኑን ፡ ከግወቁ ፡ በፊት ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ይህን ፡ ሥራውን ፡ ሳይጀምር ፡ ለደረሰው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ አላፊነት ፡ ሊደርስበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪፻፳፫ ፡ ሥራው ፡ የግዴታ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የአሳዳሪነትን ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነትን ፡ ሥራዎች ፡ ፎካላይዥናውን ፡ ተመርጦ ፡ የተሾመው ፡ ሰው ፡ ሥራውን ፡ እንዲያከናውን ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪፻፳፮ ፡ ሥራው ፡ እንዲቀርለት ፡ የሚቀርብ ፡ ጥያቄ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ለአንድ ፡ ሕፃን ፡ ሞግዚት ፡ ወይም ፡ አሳዳሪ ፡ ቢሆን ፤ የዚህ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ በግል ፡ ጉዳዩ ፡ ላይ ፡ ችግር ፡ የሚያስከትል ፡ ወይም ፡ የማይሰግግ ፡ ነገር ፡ የሚያደርስበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ እንዲቀርለት ፡ ዳኞችን ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ከተሰጣቸው ፡ የአሳዳሪነትና ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራቸው ፡ እንዲሻሩ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፳፭ ፡ በሕግ ፡ አግባብ ፡ የሚሰጥ ፡ ልዩ ፡ አስተያየት ።

እራሳቸው ፡ ጥያቄ ፡ ካቀረቡና ፡ ለራሳቸው ፡ ልጆች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የአሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ እንዳይዙ ፡ በሕግ ፡ የሚፈቀድላቸው ።

(ሀ) ሴቶች ፤

(ለ) ዕድሜው ፡ ስድሳ ፡ ዐምስት ፡ ዓመት ፡ የሞላው ፡ ሰው ፤

(ሐ) አካለመጠን ፡ ያላደረሱ ፡ አራት ፡ ልጆች ፡ ያሉት ፡ ሰው ፤

(መ) በሥራ ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ ወታደሮች ፤

(ሠ) በውጭ አገር ፡ እንዲኖሩ ፡ ሥራቸው ፡ የሚያስገድዳቸው ፡ የመንግሥት ፡ ሠራተኞች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪፻፳፯ ፡ ለጊዜው ፡ ሥራውን ፡ የማከናወን ፡ ግዴታ ።

(፩) የልጅ ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ ችግር ፡ ያደርስብኛል ፡ ብሎ ፡ ምክንያት ፡ በማቅረብ ፡ ይህ ፡ አላፊነት ፡ እንዲወገድለት ፡ የሚጠይቅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ በዚህ ፡ ሥራ ፡ ሌላ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ተተክቶ ፡ ሥልጣኑን ፡ እስኪረከበው ፡ ድረስ ፡ የተሰጠውን ፡ ሥራ ፡ ለጊዜው ፡ የማከናወን ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

(፪) እንዲሁም ፡ የአሳዳሪነቱ ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነቱ ፡ ሥራ ፡ በሹመት ፡ የተሰጠው ፡ አሳዳሪና ፡ ሞግዚትም ፡ የዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ግዴታ ፡ ይኖርበታል ።

ቍ ፡ ፪፻፳፰ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ መቅረት ።

(፩) የአሳዳሪው ፡ ወይም ፡ የሞግዚቱ ፡ ሥራ ፡ ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ የሚጠበቀው ፡ ልጅ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አካለመጠን ፡ ባደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከሞግዚት ፡ ጥበቃ ፡ ነፃ ፡ በወጣ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ሲሞት ፤ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ሲያጣ ፡ ወይም ፡ ተገቢ ፡ ያለመሆኑ ፡ ሲገለጽ ፡ ወይም ፡ ከሥራው ፡ ሲሻር ፡ ቀሪ ይሆናል ።

(፫) በመጨረሻውም፤ አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ ሞግ ዚትነት ፣ አንድ ፣ አዲስ ፣ ሰው ፣ በተሾመ ፣ ጊዜ ፣ የቀድሞው ፣ ሞግዚት ፣ ሥራውን ፣ ይተዋል ።

ቀ፡ ፪፻፳፮ ። ችሎታ ፣ ማጣት ። (፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ።

የራሱን ፣ ልጆች ፣ በሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ሰው ፣ የአሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ የሞግዚትነት ፣ ሥራን ፣ ለማካሄድ ፣ ችሎታ ፣ የለውም ።

ቀ፡ ፪፻፳፱ ። (፪) በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የተከለከሉ ፣ ሰዎች ።

(፩) ችሎታ ፣ የሌለው ፣ መሆኑ ፣ ታውቆ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የተከለከለ ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የአሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ የሞግዚትነት ፣ ሥራን ፣ ለማከናወን ፣ አይችልም ።

(፪) ይህን ፣ ሥራ ፣ ያከናወን ፣ የነበረ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ችሎታ ፣ ያጣ ፣ መሆኑ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የተገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ ችሎታ ፣ የተከለከለውን ፣ ሰው ፣ ሥራ ፣ ተረክቦ ፣ በምትክነት ፣ ለማካሄድ ፣ በሕግ ፣ መሠረት ፣ ለሚገባው ፣ ሰው ፣ ሞግዚቱ ፣ ወዲያውኑ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፫) እንዲህ ፣ ያለ ፣ ሰው ፣ የሌለም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የታገደው ፣ ሰው ፣ ምትክ ፣ እንዲደረግለት ፣ ሞግዚቱ ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪፻፴ ። ተገቢ ፣ ስላለመሆን ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የአሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ የሞግዚትነት ፣ ሥራን ፣ ለማካሄድ ፣ ተገቢ ፣ አይደለም ፣ ብለው ፣ ዳኞች ፣ ለመወሰን ፣ የሚችሉት ፣ የወንጀል ፣ ተግባር ፣ በመፈጸሙ ፣ ከግል ፣ ነፃነት ፣ የሚከለክል ፣ የእስራት ፣ ቅጣት ፣ ወይም ፣ የሞት ፣ ፍርድ ፣ ቅጣት ፣ የተፈረደበት ፣ ኖሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) ዳኞች ፣ የዚህን ፣ ዐይነት ፣ ቅጣት ፣ በአንድ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ በሚወስኑበት ፣ ጊዜ ፣ ነገሩ ፣ ተገቢ ፣ መሆኑን ፣ የገመቱ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተፈረደበት ፣ ሰው ፣ ለዚህ ፣ ሥራ ፣ ተገቢ ፣ አለመሆኑን ፣ ጭምር ፣ ለመበየን ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪፻፴፩ ። (፩) የአሳዳሪው ፣ መሻር ።

(፩) አካለመጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ሰው ፣ አሳዳሪ ፣ እንዲሆን ፣ የተሾመ ፣ ሰው ፣ ልጅ ፣ ለኑሮው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ ጥበቃ ፣ ሳያገኝ ፣ ወይም ፣ ከግብረ ፣ ገብነት ፣ ጋራ ፣ የተመሳሰለ ፣ የአእምሮ ፣ አስተዳደግ ፣ ወይም ፣ ከችሎታው ፣ ጋራ ፣ ተመዛዛኝ ፣ የሆነ ፣ ትምህርት ፣ እንዲያገኝ ፣ ሳያደርግለት ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ አሳዳሪው ፣ እንዲሻር ፣ ዳኞች ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

(፪) ይህንንም ፣ ውሳኔ ፣ ለማድረግ ፣ አሳዳሪው ፣ የሚኖርበትን ፣ አካባቢ ፣ የስፍራ ፣ ሁኔታና ፣ የጊዜውንም ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ መገመትና ፣ መሠረት ፣ ማድረግ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

(፫) በተለይም ፣ ዳኞች ፣ አሳዳሪውን ፣ ለመሻር ፣ የሚችሉት ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ወንጀል ፣ መሥራቱ ፣ የተረጋገጠ ፣ ሲሆንና ፣ ይህም ፣ ቅጣት ፣ የደረሰበት ፣ በመጥፎ ፣ አስተዳደግ ፣ ወይም ፣ በአሳዳሪው ፣ ጉድለት ፣ ተገቢውን ፣ የግብረ ፣ ገብነት ፣ ሥልጣኔ ፣ ለማግኘት ፣ ካለመቻሉ ፣ የተነሣ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፴፪ ። (፪) የሞግዚቱ ፣ መሻር ።

አካለመጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ሞግዚት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ እንዲሻር ፣ ዳኞች ፣ የሚወስኑት ፣ ሞግዚቱ ፣ የሕፃኑን ፣ ንብረትና ፣ ሀብት ፣ በመጥፎ ፣ ሁኔታ ፣ ያስተዳደረና ፣ አጠባብቄም ፣ በቂ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የልጁ ፣ አባትና ፣ እናት ፣ ወይም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ግብዓት ፣ አማካሪዎች ፣ በሚገባ ፣ የሰጡትን ፣ ደንብና ፣ የንብረት ፣ አስተዳደር ፣ ሥርዐት ፣ ሳይጠብቅና ፣ ሳይፈጽም ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ ያለመቻሉ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የተረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፴፫ ። (፫) የወላጆች ፣ መሻር ።

(፩) ዳኞች ፣ ጥብቅ ፣ በሆነ ፣ ከፍተኛ ፣ ጥንቃቄ ፣ ተጠብቀው ፣ ካላደረጉ ፣ በቀር ፣ የልጁ ፣ አባት ፣ ወይም ፣ እናት ፣ ወይም ፣ ሌሎቹ ፣ ወላጆች ፣ ከልጃቸው ፣ አሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ ሞግዚትነት ፣ ሥራቸው ፣ እንዲሻሩ ፣ የፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ አይሰጡም ።

(፪) ዳኞች ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ያደረጉት ፣ የፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ በማንኛውም ፣ ጊዜ ፣ ቢሆን ፣ በተሻረው ፣ ወገን ፣ ጠያቂነት ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ሊመረመር ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪፻፴፬ ። (፬) ሥነ ፣ ሥርዐት ።

(፩) አንድ ፣ አሳዳሪ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ሞግዚት ፣ እንዲሻር ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ በአንድ ፣ የልጁ ፣ የሥጋ ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ ግንኙነት ፣ በአለው ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ አስከባሪው ፣ በኩል ፣ ሊደረግ ፣ ይችላል ።

(፪) ዳኞች ፣ የአሳዳሪውን ፣ ወይም ፣ የሞግዚቱን ፣ መሻር ፣ በፍርድ ፣ ከመወሰናቸው ፣ በፊት ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ሰውነት ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ በሀብቱ ፣ ላይ ፣ ከባድ ፣ ጉዳት ፣ እንዳይደርስ ፣ አድርገው ፣ አሳዳሪው ፣ ወይም ፣ ሞግዚቱ ፣ የሚያመለክተውን ፣ ነገር ፣ ሊሰሙት ፣ ይገባል ።

(፫) ዳኞች ፣ አንድ ፣ አሳዳሪ ፣ ወይም ፣ ሞግዚት ፣ እንዲሻር ፣ ውሳኔ ፣ በሰጡት ፣ ጊዜ ፣ በማንኛውም ፣ ጊዜ ፣ ሌላ ፣ ምትክ ፣ እንዲኖር ፣ አስፈላጊውን ፣ መፈጸም ፣ አለባቸው ።

ቀ፡ ፪፻፴፭ ። የዳኞች ፣ ሥልጣንና ፣ ግዴታ ።

(፩) ዳኞች ፣ አንዱን ፣ ሰው ፣ አካለመጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ልጅ ፣ አሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ ሞግዚትነት ፣ ለመሾም ፣ ሲመርጡ ፣ ወይም ፣ የተሾመውን ፣ ከሥራው ፣ ሲለውጡ ፣ (ሲሸሩ) ፣ ይህን ፣ ውሳኔ ፣ ከመስጠታቸው ፣ በፊት ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣

ከልጁ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ አማካሪ ፡ ጋራ ፡ መመካከር ፡ ይገባቸዋል ።

(፩) እንዲሁም ፡ አስፈላጊነቱን ፡ የገመቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለጉዳይ ፡ የሆነውን ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ሰው ፡ አሳብ ፡ ይሰማሉ ።

(፪) ዳኞች ፡ ይህን ፡ ውሳኔ ፡ ሲሰጡ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ የማይገደልበትን ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ መከተል ፡ እንጂ ፡ በመመርመር ፡ ያገኙትን ፡ አሳብ ፡ የመቀበል ፡ ግዴታ ፡ የለባቸውም ።

ቍ ፡ ፪፻፴፮ ። ሥራው ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ በዋጋ ፡ የሚከናወን ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የአሳዳሪነትና ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ የሚከናወነው ፡ ማናቸውም ፡ ዋጋ ፡ ሳይከፈልበት ፡ በነፃ ፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፤ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ይህን ፡ ሥራ ፡ ለማከናወን ፡ ረጅም ፡ ጊዜ ፡ የሚጠይቀው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፤ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የሥጋ ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ የሌለው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ የዓመት ፡ አበል ፡ ሊቈረጥለት ፡ ይችላል ።

(፫) ይህም ፡ የዓመት ፡ አበል ፡ አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የሀብት ፡ ገቢ ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከሌላ ፡ ሀብት ፡ ሊወስድ ፡ አይችልም ። የአበሉም ፡ ልክ ፡ ከጠቅላላው ፡ የሀብት ፡ ገቢ ፡ ከሦስት ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ ሊያልፍ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪፻፴፯ ። የሥራው ፡ አካሄድ ፡ የግል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የአሳዳሪነቱ ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነቱ ፡ ሥራ ፡ የግል ፡ ጠባይ ፡ የያዘ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሥራውን ፡ የሚያከናውነው ፡ ያው ፡ ራሱ ፡ እንጂ ፡ ለአሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ለሞግዚቱ ፡ ወራሾች ፡ ለመተላለፍ ፡ አይችልም ።

(፪) ወራሾቹ ፡ ግን ፡ በአላፈነት ፡ የሚጠየቁት ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ በፈጸመው ፡ የሥራ ፡ አካሄድ ፡ ጉድለት ፡ ብቻ ፡ ነው ። ይኸውም ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በውርስ ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፴፰ ። የወራሾች ፡ ግዴታ ።

(፩) የአንድ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ያንድ ፡ ሞግዚት ፡ ወራሾች ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ እንደ ፡ ሞተ ፡ ወዲያውኑ ፤ በቅጥር ፡ ፪፻፲ ፡ በተመለከተው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ለሚቼ ፡ ምትክ ፡ ሊሆን ፡ ለሚገባው ፡ ሰው ፡ ማስታወቅ ፡ ግዴታ ነው ። የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ሰው ፡ የሌለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሚቼ ፡ ምትክ ፡ የሚመረጠውን ፡ ሰው ፡ እንዲያዝዙ ፡ ለዳኞች ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

(፪) የአሳዳሪው ፡ ወይም ፡ የሞግዚቱ ፡ ወራሾች ፡ ይህን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባገለገሉ ፡ በ፪ ፡ ንኡስ ፡ ቅጥር ፡ የተጻፈውን ፡ ግዴታቸውን ፡ እስከሚፈጽሙበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰውም ፡ ሰው ፡ ሆነ ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ አላፈጸሙ ፡ ሆነው ፡ ይቋያሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፴፱ ። የሞግዚትነት ፡ ማስረጃ ።

(፩) አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አሳዳሪነቱን ፡ ወይም ፡ ሞግዚትነቱን ፡ የሚያስረዳለት ፡ ጽሑፍ ፡ ዳኞች ፡ እንዲሰጡት ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ዳኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) የውል ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ ይህን ፡ ጽሑፍ ፡ የውል ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ለሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ ለአሳዳሪው ፡ ሊሰጥ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪፻፵ ። ከሞግዚትነት ፡ ጋራ ፡ የሚመሳሰል ፡ ሁኔታ ።

ሞግዚትነትን ፡ የሚመለከተው ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌ ፤ በተጨማሪ ፡ ሞግዚትና ፡ በምትክ ፡ ሞግዚትም ፡ ጉዳይ ፡ ሊፈጸም ፡ ይችላል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባሎችና ፡

ስለ ፡ ተጠባባቂ ፡ ሞግዚት ።

(ሀ) ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ የሚሆን ፡ አቋቋም ።

ቍ ፡ ፪፻፵፩ ። መሠረቱ ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ የሚሆኑት ፡ የልጁ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ወላጆችና ፡ አካለመጠን ፡ ያደረሱ ፡ ወንድሞችና ፡ እጎቶች ፡ ናቸው ።

(፪) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ሰው ፡ የጉዲፈቻ (የማደግ) ፡ ልጅነት ፡ ውል ፡ ያለው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባሎች ፡ የሚሆኑት ፡ የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪፻፵፪ ። የወላጆች ፡ አለመኖር ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በአንድ ፡ የዝምድና ፡ መሥመር ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ወላጆች ፡ የሌሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ አማካሪ ፡ አባሎች ፡ እንዲሆኑ ፡ የሚጠሩ ፡ ከአጎቶቹ ፡ ወይም ፡ ከአክባቶቹ ፡ በዕድሜ ፡ ታላቅ ፡ የሆነው ፡ እነዚህም ፡ ባይኖሩ ፡ ከዚህ ፡ የዝምድና ፡ መሥመር ፡ ከተመራጩቹ ፡ እንደ ፡ ዕድሜያቸው ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ የሆኑት ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪፻፵፫ ። እናትና ፡ አባት ፡ በተፋቱ ፡ ጊዜ ፡ ስለሚደረግ ፡ ሁኔታ ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ እናትና ፡ አባት ፡ ተፋታተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ የሚሆኑት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቅጥሮች ፡ ውስጥ ፡ ከተጠቀሱት ፡ ዘመዶቹም ፡ በላይ ፡ የመፋታቱን ፡ ጉዳይ ፡ የወሰኑትም ፡ ሽማግሌዎች ፡ ጭምር ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪፻፵፬ ። የአማካሪ ፡ አባሎች ፡ ተጨማሪነት ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አባት ፡ በመጨረሻ ፡ ኑዛዜው ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ሁለት ፡ ሰዎች ፡ የምክር ፡ አባሎች ፡ ሆነው ፡ በተጨማሪነት ፡ እንዲሠሩ ፡ ቃሉን ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፪) እናትም ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ መብት ፡ አላት ።

ቍ ፡ ፪፻፵፭ ። አባሎቹ ፡ ከምክር ፡ ውጭ ፡ ስለሚሆኑበት ፡ ጉዳይ።

አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ከልጆቻቸው ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ብዙዎቹ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሱት ፡ ወንድሞቻቸው ፡ ወይም ፡ እጎቶቻቸው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባል ፡ እንዳይሆኑ ፡ በመጨረሻ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላቸው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ።

ቍ ፡ ፪፻፵፮ ። ተጨማሪ ፡ አባሎችን ፡ ስለ ፡ መምረጥ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡ ቍ፡፲፭ ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ የተቋቋመው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አራት ፡ አባሎች ፡ ሳይኖሩት ፡ የቀረ ፡ እንደሆነ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ ከሚያስቡት ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ዘመዶች ፡ ወይም ፡ ባዕዶች ፡ ከሆኑት ፡ ውስጥ ፡ ተጨማሪ ፡ አባሎች ፡ ይመረጣሉ ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ አማካሪዎች ፡ ብዛታቸው ፡ ከሁለት ፡ ያላነሰ ፡ ከሆነ ፡ ተጨማሪ ፡ አባሎችን ፡ ይመርጣሉ ።

(፫) ከሁለት ፡ ያነሱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ በአንድ ፡ ቃል ፡ ሳይስማሙ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተጨማሪ ፡ አባሎችን ፡ የሚመርጠው ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በሚኖርበት ፡ ቀበሌ ፡ ያለው ፡ የክፍል ፡ ሹም ፡ ነው ፤ ይኸውም ፡ ቢሆን ፡ ጉዳዩ ፡ ይመለከተናል ፡ የሚሉ ፡ ወገኖች ፡ ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ የማቅረብ ፡ መብታቸው ፡ እንደተጠበቀ ፡ ነው ።

ለ) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባሎች ፡ ስብሰባ ።

ቍ ፡ ፪፻፵፯ ። በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የሚደረግ ፡ ስብሰባ ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ ስብሰባ ፡ የሚደረገው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ከተወሰነው ፡ ቀን ፡ አስቀድመው ፡ ካልተሰበሰቡ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ በመጨረሻ ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በአርባኛው ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፵፰ ። የአማካሪዎቹ ፡ ጥሪ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ ስብሰባ ፡ የሚያደርጉት ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ወይም ፡ ዳኞች ፡ ጥሪ ፡ ባደረጉላቸው ፡ ቍ፡፲፭ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም በተጨማሪው ፡ ሞግዚት ፡ ጠያቂነት ፡ ጥሪ ፡ ሊደረግላቸው ፡ ይቻላል ።

(፫) ተጨማሪ ሞግዚት ፡ አልተሾመ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ ማንኛውም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባል ፡ በሚያደርገው ፡ ጥያቄና ፡ ጥሪ ፡ አባሎቹ ፡ ሊሰበሰቡ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፵፱ ። የጊዜ ፡ ውሳኔ ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ለመሰብሰብ ፡ እንዲችሉ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚገመት ፡ ለስብሰባው ፡ አንድ ፡ ቀጠሮ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሊሰጥ ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፬ ። ጉባኤው ፡ የሚነጋገርበት ፡ ጉዳይ ።

(፩) ለቤተ፡ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ከሚላከው ፡ መጥሪያ ፡ ጋራ ፡ የሚመክርበትና ፡ ድምፅ ፡ የሚሰጥበት ፡ ጉዳይ ፡ ይላከላቸዋል ።

(፪) አካለመጠን ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ የሚሰበሰበው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በጠቅላላው ፡ አደራረግ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ሁኔታ ፡ መርምሮና ፡ በሚከተሉትም ፡ ቍ፡፲፭ ፡ መሠረት ፡ ተገቢዎች ፡ መሰለው ፡ የሚታዩትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ በሥልጣኑ ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፮ ። የስብሰባው ፡ ቦታ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ስብሰባ ፡ የሚደረገው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በሚገኝበት ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ ነው ።

(፪) ዳኞች ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ጥያቄ ፡ አንድ ፡ ከባድ ፡ ምክንያት ፡ ያገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ስብሰባ ፡ ባንድ ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ እንዲሆን ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፶፯ ። ወጪ ።

ለጥሪውና ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ የሚደረጉት ፡ ወጪዎች ፡ በነዚህ ፡ የምክር ፡ አባሎች ፡ ኪሣራ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፱ ። በጽሑፍ ፡ ስለ ፡ መመካከር ።

ይህ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚገባ ፡ መስሎ ፡ የታየው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሞግዚቱ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ስብሰባ ፡ ሳያደርግ ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ አንድ ፡ ጉዳይ ፡ የዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ምክር ፡ አባሎች ፡ የየአንዳንዱን ፡ ሐሳብ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪፻፶፬ ። ስለ፡ አባሎች፡ በሰብሰባው፡ መገኘት፡ አለመቻል ፤ ወይም ፡ ወኪል ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(፩) የቤተ፡ ዘመድ፡ ምክር፡ ስብሰባ፡ አባሎች፡ ባንድ፡ ስብሰባ ፡ ለመገኘት፡ ያልቻሉ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ሐሳባቸውን፡ ወይም፡ የድምፃቸውን፡ ብልጫ፡ በጽሑፍ፡ መግለጽ ፡ ይችላሉ ።

(፪) በምክሩም ፡ ስብሰባ ፡ ሌላ ፡ ወኪል ፡ ለማድረግ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፪፻፶፭ ። አስፈላጊው ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ብዛት ።

(፩) የቤተ፡ ዘመድ፡ ምክር፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ በሰብሰባው ፡ ያሉት ፡ ወይም ፡ የሌሉት ፡ የጉባኤው ፡ አባሎች ፡ ድምፅ ፡ ፍጹም ፡ በሆነ ፡ ብልጫ ፡ ተቋጥሮ ፡ ነው ።

(፪) ውሳኔዎቹም ፡ በአንድ ፡ ፕሮሴጅርባል ፡ ውስጥ ፡ ተጽፈው ፡ የቤተ፡ ዘመድ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባሎች ፡ ይፈርሙባቸዋል ።

(፫) አንድ ፡ ውሳኔ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ እንዲሆን ፡ ውሳኔውን ፡ ባጸደቁት ፡ በአብዛኛዎቹ ፡ አባሎች ፡ መፈረም ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪፻፶፮ ። የአሳዳሪውና ፡ የሞግዚቱ ፡ ሁኔታ ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪና ፡ ሞግዚት ፡ ምንም ፡ አባሎች ፡ ባይሆኑም ፡ በቤተ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ክርክር ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) አባሎች ፡ ባልሆኑም ፡ ጊዜ ፡ በምክሩ ፡ ክርክር ፡ ውስጥ ፡ ምክር ፡ ከመስጠት ፡ በቀር ፡ የውሳኔ ፡ ድምፅ ፡ የመስጠት ፡ መብት ፡ አይኖራቸውም ።

ቀ፡ ፪፻፶፯ ። አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሁኔታ ።

የቤተ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ተቃራኒ ፡ ውሳኔ ፡ ካልሰጠ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ያላደሰረው ፡ ልጅ ፡ በቤተ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ክርክር ፡ ውስጥ ፡ አይገኝም ።

ቀ፡ ፪፻፶፰ ። በምክር፡ አባሎች፡ ፈንታ፡ ዳኞችን ፡ ስለ፡ መተካት ። (፩) የድምፅ-ብልጫ ፡ ብዛት ፡ ስላለመኖሩ ።

(፩) በአባሎቹ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ አለመስማማት ፡ ምክንያት ፡ እንደሆነ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ብዛት ፡ በምክሩ ፡ ስብሰባ ፡ ሊሰጥ ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የምክሩ ፡ ስብሰባ ፡ ሊፈጽመው ፡ ያልቻለውን ፡ ውሳኔ ፡ ዳኞች ፡ ይወስናሉ ።

(፪) አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ለዳኞች ፡ ነገሩን ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንዲሁም ፡ ተጨማሪ ሞግዚት ፤ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ሞግዚት ፡ በሌለ ፡ ጊዜ ፡ ለቤተ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባል ፡ የሆነ ፡ ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ጉዳዩን ፡ ለዳኞች ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪፻፶፱ ። (፪) አስቸኳይነት ።

የቤተ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤን ፡ ለመሰብሰብ ፡ አስቸጋሪ ፡ በሆነ ፡ ጊዜና ፡ አንድ ፡ ውሳኔ ፡ ለማድረግ ፡ አስቸኳይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ጥያቄ ፡ በቤተ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ፈንታ ፡ ዳኞቹ ፡ ተተክተው ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪፻፷ ። አቤቱታ ።

(፩) የቤተ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ እንሥቱ ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ ሊቀርብ ፡ ይቻላል ።

(፪) አቤቱታውንም የልጁ ፡ ሞግዚት ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ ማንኛውም ፡ የቤተ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ አባል ፡ የሆነ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ሊያቀርበው ፡ ይችላል ።

(ሐ) ስለ ፡ ተጨማሪ ፡ ሞግዚት ።

ቀ፡ ፪፻፷፩ ። ምርጫ ።

የቤተ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ የተጨማሪ ፡ ሞግዚትን ፡ ሥራ ፡ የሚሠራ ፡ ሰው ፡ ከአባሎቹ ፡ አንዱን ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ለመምረጥ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪፻፷፪ ። የሞግዚቱ ፡ ተጠባባቂነት ።

(፩) ተጨማሪውም ፡ ሞግዚት ፡ በቤተ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ፈንታ ፡ የሞግዚቱን ፡ ሒሳቦች ፡ ይቀበላል ።

(፪) በቤተ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ በተዘረዘሩት ፡ ተግባሮች ፡ አፈጻጸም ፡ ውስጥ ፡ ሞግዚቱን ፡ ይረዳል ።

(፫) ጠቃሚ ፡ መሆኑንም ፡ የገመተ ፡ እንደሆነ ፡ የቤተ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰብሰብ ፡ ጥሪ ፡ ያደርጋል ።

ቀ፡ ፪፻፷፫ ። ሞግዚትን ፡ ስለ ፡ መተካት ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መርዳት ።

(፩) ሞግዚቱ ፡ በአንድ ፡ ጉዳይ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ጥቅሞች ፡ ተቃዋሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ጥቅሞች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሞግዚቱ ፡ ጥያቄ ፡ ተጨማሪው ፡ ሞግዚት ፡ ምትኩ ፡ ይሆናል ።

(፪) አካለመጠን ፡ ባላደረሱ ፡ በብዙ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ መካከል ፡ ተቃራኒ ፡ ጥቅም ፡ ባሉ ፡ ጊዜና ፡ ሞግዚቱም ፡ የእነዚህ ፡ የኅብረት ፡ (የጋራ) ፡ እንደራሴ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ ጠያቂነት ፡ ተጨማሪው ፡ ሞግዚት ፡ ዋናውን ፡ ሞግዚት ፡ ይረዳዋል ።
(መ) የወል ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፪፻፷፬ ። የሥራዎቹ ፡ አካሄድ ።

(፩) ስለ ፡ ሞግዚት ፡ የሚሰጡት ፡ አስተያየቶች ፡ ለእነዚህም ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ የቤተ፡ ዘመድ ፡ አባልና ፡ የተጨማሪ ፡ ሞግዚት ፡ ሥራዎች ፡ ግዴታ ፡ ያለባቸው ፡ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ የሚፈጸሙ ፡ ናቸው ።

(፫) ለሞግዚትነት ፣ አለመቻልንና ፣ አለመገባትን ፣ የሚመለከቱ ፣ ድንጋጌዎች ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ አባሎችና ፣ በተጨማሪ ፣ ሞግዚት ፣ ላይ ፣ የሚፈጸሙ ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፫ ።

የአሳዳሪውና ፣ የሞግዚቱ ፣ ሥልጣን ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ሰውነት ፣ አጠባበቅ ።

ቀ ፣ ፪፻፳፭ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ መኖሪያ ።

(፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የሚኖርበትን ፣ ቦታ ፣ ይወስናል ።

(፪) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ያላሳዳሪው ፣ ፈቃድ ፣ ይህን ፣ ቦታ ፣ ለመተው ፣ አይችልም ።

(፫) ያለፈቃድ የራቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አሳዳሪው ፣ እንዲመለስ ፣ ሊያስገድደው ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፪፻፳፮ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጤና ።

(፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ጤና ፣ ይጠብቃል ።

(፪) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የታመመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንዲደን ፣ አስፈላጊዎችን ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ያደርግለታል ።

ቀ ፣ ፪፻፳፯ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አስተዳደግ ።

(፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ አስተዳደግ ፣ ይመራል ።

(፪) ያደረጋቸውን ፣ ጥፋቶች ፣ በማመዛዘንና ፣ አስተዳደጉንም ፣ በመጠበቅ ፣ አስተያየት ፣ ቀላል ፣ የሰውነት ፣ ቅጣቶችን ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ላይ ፣ ለመፈጸም ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፪፻፳፰ ። ግንኙነትና ፣ ደብዳቤ ፣ መጻጻፍ ።

(፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ግንኙነቶች ፣ ይጠብቃል ።

(፪) አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የሚላከውን ፣ ደብዳቤ ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

(፫) የሆነ ፣ ሆኖ ፣ አሳዳሪው ፣ ከባድ ፣ ምክንያት ፣ ሳይኖር ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ወላጆቹን ፣ እንዳያይ ፣ ወይም ፣ ከነርሱ ፣ ጋራ ፣ እንዳይጻጻፍ ፣ መከላከል ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፪፻፳፱ ። ጠቅላላ ፣ ትምህርትና ፣ የሞያ ፣ ትምህርት ።

(፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ከችሎ

ታው ፣ ጋራ ፣ ተመሳሳይና ፣ ሙሉ ፣ የሆነ ፣ ጠቅላላ ፣ ትምህርትና ፣ የሞያ ፣ ትምህርትን ፣ እንዲያገኝ ፣ መትጋት ፣ አለበት ።

(፪) አሳዳሪውም ፣ ለዚህ ትምህርት ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ውሎች ፣ ጨርሶ ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የሞያ ፣ ትምህርትን ፣ እንዲያከናውን ፣ ይፈቅዳል ።

ቀ ፣ ፪፻፶፩ ። አካለመጠን ፣ ስላላደረሰው ፣ ልጆች ፣ ገቢ ፣ ገንዘብ ። (፩) ጠቅላላ ፣ ሁኔታ ።

(፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ገቢ ፣ የሚሆነውን ፣ የግሉን ፣ ገንዘብ ፣ ተቀብሎ ፣ ለዚህ ፣ ልጅ ፣ ጥቅም ፣ ያውለዋል ።

(፪) አሳዳሪውም ፣ ገንዘቡን ፣ ለምን ፣ አገልግሎት ፣ እንዳዋለው ፣ ለልጁ ፣ ግስታወቅ ፣ የለበትም ።

ቀ ፣ ፪፻፶፩ ። (፪) ገቢ ፣ ስለሚሆን ፣ ብዙ ፣ ገንዘብ ።

(፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ገቢ ፣ ገንዘብ ፣ ብዙ ፣ የሆነ እንደ ፣ ሆነ ፣ አሳዳሪውም ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አባት ፣ ወይም ፣ እናት ፣ ያልሆነ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በቀጥታ ፣ ፪፻፶፩ ፣ በንኡስ ፣ ቀጥታ ፣ ፩ ፣ የተወሰነው ፣ ደንብ ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ ጉባኤ ፣ ምክር ፣ ቀሪ ፣ እንዲሆን ፣ ሊደረግ ፣ ይቻላል ።

(፪) ይህ ፣ ሲሆን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ አካለመጠን ፣ ካላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ገቢዎች ፣ ላይ ፣ ለአጠባበቅና ፣ ለትምህርቱ ፣ ደንበኛ ፣ የሆነ ፣ ወጪ ፣ በየዓመቱ ፣ ለአሳዳሪው ፣ የሚሰጥ ፣ አንድ ፣ የተቆረጠ ፣ ገንዘብ ፣ ይወስናል ።

(፫) አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ የገቢ ፣ ትርፎቹን ፣ ለዚህ ፣ ልጅ ፣ ጥቅም ፣ ሞግዚቱ ፣ ተቀማጭ ፣ ያደርጋቸዋል ።

ቀ ፣ ፪፻፶፪ ። (፫) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ሥራ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ሰሥራ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ከሞላው ፣ በኋላ ፣ በሥራው ፣ ያገኛቸውን ፣ ገቢዎች ፣ ራሱ ፣ ይቀበላል ።

ለራሱ ፣ አስተዳደር ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ካደረገ ፣ በኋላ ፣ በነዚህ ፣ ገቢዎች ፣ ለማዘዝ ፣ ነፃነት ፣ አለው ።

ቀ ፣ ፪፻፶፫ ። (፬) በስጦታ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ የተሰጡ ፣ ሀብቶች ።

(፩) አካለ ፣ መጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ሀብቶችን ፣ በስጦታ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ የሚሰጥ ፣ ወይም ፣ የሚተው ፣ ሰው ፣ ልጁ ፣ አካለመጠን ፣ አደረሰ ፣ ድረስ ፣ የነዚህ ፣ ገቢዎች ፣ ሀብቶች ፣ የማይነኩ ፣ ናቸው ፣ ብሎ ፣ ለአሳዳሪው ፣ ግስጠንቀቅ ፣ ይቻላል ።

(፪) በስጦታ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ሙል ፣ እነዚህን ፣ የሀብት ፣ ገቢዎች ፣ ስለ ፣ ግስተዳደርና ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ማዋል ፣ የተጻፉት ፣ ትእዛዞች ፣ ተፈጻሚ ፣ መሆን ፣ አለባቸው ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። (፩) ገቢዎቹን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መያዝ ።

- (፩) አካለመጠን፡ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ የሀብት ፡ ገቢዎች ፡ አሳዳሪው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ሊያስተላልፍ ፡ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ ውል ፡ ሊገባቸው ፡ አይችልም ።
- (፪) ከአሳዳሪውም ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ ሊይዙት ፡ አይችሉም ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። አባትነትን ፡ ስለ ፡ ማወቅ ።

- (፩) ዲቃላ ፡ ልጅን ፡ ለማወቅ ፡ ለመቀበል ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።
- (፪) አካለመጠን፡ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በአሳዳሪው ፡ ፈቃድ ፡ ያደረገው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ችሎታ ፡ ማጣቱ ፡ እስከ ፡ ቁየበትና ፡ ችሎታ ፡ ማጣቱ ፡ በቀረበት ፡ በተከታዩ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ይህን ፡ የዲቃላ ፡ ማወቅ ፡ ቃል ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።
- (፫) ይህ የመሻር ፡ መብት ፡ የግሉ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ እንደራሴዎቹ ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ ሊፈጽሙት ፡ አይችሉም ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። የአባትና ፡ የእናት ፡ ሥልጣን ፡ ሥራ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የልጅ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ የአሳዳሪነት ፡ ሥልጣን ፡ ሁለቱም ፡ በተሰጣቸው ፡ ጊዜ ፡ ሥራውን ፡ የሚያከናውኑው ፡ አባት ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) አባትዬው በመራቁ ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ሐሳቡን ፡ ለመግለጽ ፡ በማይችልበት ፡ ሁኔታ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ በእሱ ፡ ምትክ ፡ ሥራውን ፡ የምታከናውኑው ፡ የልጁ ፡ እናት ፡ ናት ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። (፪) ክርክር ።

- (፩) የልጁን ፡ ሰውነት ፡ አጠባበቅ ፡ በሚነካ ፡ ጉዳይ ፡ በአባትና ፡ በእናት ፡ መካከል ፡ ክርክር ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጁ ፡ እናት ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጻኞች ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ትችላለች ።
- (፪) እናት ፡ ካልሆነች ፡ በቀር ፡ ይህን ፡ ክርክር ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጻኞች ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የልጁ ፡ አሳዳሪ ፡ ያደረጋቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ የልጁ ፡ ወላጅ ፡ በሆነ ፡ ወገን ፡ ጥያቄ ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አቤቱታ ፡ ሊቀርብባቸው ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ወላጅ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ማናቸውም ፡ አንድ ፡ አባል ፡ አቤቱታውን ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። (፪) ስለ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ እናት ፡ አሳዳሪነት ።

የልጁ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ አሳዳሪ ፡ ሆኖ ፡ በሚያደርገው ፡ ውሳኔ ፡ ተቃዋሚ ፡ በመሆን ፡ አንዳችም ፡ አቤቱታ ፡ ሊቀርብበት ፡ አይችልም ፤ አቤቱታ ፡ ሊቀርብ ፡ የሚችለው ፡ ግን ፡—

- (ሀ) የልጁ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ የተፋቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) በልጁ ፡ ላይ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ አባትና ፡ እናት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሌላ ፡ ያገቡ ፡ ወይም ፡ ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ግንኙነት ፡ አብረው ፡ የኖሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰን ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ ስለ ፡ ማስተዳደር ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። መሠረቱ ።

- (፩) ሞግዚቱ ፡ በብሔራዊ ፡ ኑሮው ፡ ሥራዎች ፡ ሁሉ ፡ አካለ ፡ መጠንን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ እንደራሴ ፡ ነው ።
- (፪) ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን፡ያላደረሰን ፡ ልጅ ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅሞችንና ፡ ሀብቶቹን ፡ እንደ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ መልካም ፡ አባት ፡ በመሆን ፡ ሀብቶቹን ፡ ያስተዳድራል ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። የሀብት ፡ ዝርዝርና ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ መግለጫ ፡ መዝገብ ፡ (እንቫንቴር) ።

(፩) ሞግዚቱ ፡ ሥራ ፡ ከጀመረ ፡ በኋላ ፡ ስለሚሆን ፡ ነገር ።

- (፩) ሥራ ከጀመረበት ፡ ቀን ፡ ቀጥለው ፡ በአሉት ፡ አርባ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ሞግዚቱ ፡ ቢቻል ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ መካከል ፡ የተመረጡ ፡ በቂ ፡ ምስክሮች ፡ በአሉበት ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰን ፡ ልጅ ፡ የሀብት ፡ ዝርዝርና ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ መግለጫ ፡ መዝገብ ፡ ያዘጋጃል ።

- (፪) ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን፡ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ እንዳለው ፡ በሀብቱ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ እንዲገለጽ ፡ ካላደረገ ፡ ይቀርባል ።

ቀ ፡ ጀጅጃ። (፪) አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ የደረሰ ፡ ውርስ ፡ (አወራረስ) ።

- (፩) አካለመጠን፡ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የደረሰውን ፡ ውርስ ፡ ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ስላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሆኖ ፡ ውርሱን ፡ ከመቀበሉ ፡ በፊት ፡ ቢቻል ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ አባሎች ፡ መካከል ፡ የሆኑ ፡ በቂ ፡ ምስክሮች ፡ ባሉበት ፡ የሚወርሰውን ፡ የሀብት ፡ ዝርዝርና ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ መግለጫ ፡ (እንቫንቴር) ፡ መዝገብ ፡ አስቀድሞ ፡ ያዘጋጃል ።

- (፪) ሞግዚቱ ፡ የመጠየቅ ፡ ሥልጣን ፡ መሻር ፡ እንዳይደርስበት ፡ ከዚህ ፡ ውርስ ፡ ውስጥ ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ እንዳለው ፡ ሀብቱ ፡ በተቋጠረበት ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ እንዲገለጽ ፡ ካላደረገ ፡ ይቀርባል ።

- (፫) የሀብቱ ፡ ዝርዝር ፡ ቀጥሮ ፡ መዝገብ ፡ ጉድለት ፡ ተገኝቶበት ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ ሊያደርስበት ፡ ለሚችለው ፡ ጉዳት ፡ ሞግዚቱ ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪፻፹፫ ። የምግብ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ ስለ ፡ መደባለቅ ።

(፩) ምግብ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ ከራሱ ፡ የግል ፡ ሀብቶች ፡ ጋራ ፡ እንዳይደባለቁ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) በተለይም ፡ አካለመጠን ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ገንዘብ ፡ ምግብ ፡ በራሱ ፡ በግል ፡ ሒሳብ ፡ እባንክ ፡ ማግባት ፡ ወይም ፡ እንዲገባ ፡ ማድረግ ፡ የተከለከለ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪፻፹፬ ። እርግጠኛ ፡ በሆነ ፡ በታመነ ፡ በታ ፡ ሰነዶችንና ፡ ዋጋ ፡ ያላቸውን ፡ ዕቃዎች ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ አስተዳደር ፡ ችግር ፡ የማያመጣ ፡ ከሆነ ፡ ምግብ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶችን ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ ዕቃዎችን ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ጽሑፎችን ፡ እነዚህንም ፡ የሚመሰሰሱ ፡ ሌሎች ፡ ነገሮችን ፡ እርግጠኛ ፡ በሆነ ፡ በታመነ ፡ በታ ፡ ያስቀምጣል ።

ቀ ፡ ፪፻፹፭ ። ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ።

(፩) አባት ወይም ፡ እናት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ምግብ ፡ ሥራውን ፡ ሲጀምር ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ አድርጎ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ሀብት ፡ ሁኔታ ፡ ያመለክታቸዋል ።

(፪) እስከዚያ ፡ ድረስ ፡ ምግብ ፡ የአስቸኳይነት ፡ ጠባይ ፡ ያላቸውን ፡ የአሳዳሪነት ፡ ሥራዎችን ፡ ብቻ ፡ በመሥራት ፡ ተወስኖ ፡ ይቋያል ።

ቀ ፡ ፪፻፹፮ ። የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ የሚሰጠው ፡ ትእዛዝ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ከአባት ፡ ወይም ፡ ከእናት ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ሀብት ፡ አስተዳደር ፡ የሚመለከቱ ፡ ትእዛዞች ፡ ለምግብ ፡ መስጠት ፡ ይችላል ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ምግብ ፡ አንዳንድ ፡ ነገሮችን ፡ እንዳያደርግ ፡ አንዳንዶችንም ፡ ነገሮች ፡ የሚፈጽመው ፡ በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ አስፈቅዶ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ሊከለከለው ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪፻፹፯ ። አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ በስጦታ ፡ በኑዛዜ ፡ ወይም ፡ በውርስ ፡ ክፍያ ፡ የሚደርሱት ፡ ሀብቶች ።

(፩) አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ በስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ሀብቶችን ፡ የሚሰጥ ፡ ሰው ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በውርስ ፡ ከእርሱ ፡ ለማያገኘው ፡ ገንዘብ ፡ እነዚህን ፡ ሀብቶች ፡ ሲያስተዳደር ፡ ምግብ ፡ በአንዳንድ ፡ ደንቦች ፡ ተመርቶ ፡ እንዲሠራ ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ሊጽፍ ፡ ይችላል ።

(፪) እነዚህን ፡ ደንቦች ፡ ተከትሎ ፡ መሠራት ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ አካለመጠን ፡

ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣ ፡ መስሎ ፡ የታየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጻዥቹ ፡ እንዲያሻሽሏቸው ፡ ምግብ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪፻፹፰ ። የንግድ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሥራዎች ።

(፩) በልጁ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሀብት ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የንግድ ፡ የእንዳሰትሪ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሥራዎች ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ለምግብ ፡ የእነዚህን ፡ ሥራዎች ፡ ሒሳብ ፡ የሚያጣራ ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ የሚቀጥል ፡ ለመሆኑ ፡ ትእዛዝ ፡ ይሰጣል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ምግብ ፡ የሚቋቋሙትን ፡ ጊዜና ፡ የምግብ ፡ ችሎታዎችና ፡ ለማድረግ ፡ የሚቻለውን ፡ እንዲሁም ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ጥቅሞች ፡ በሚገባ ፡ ይመለከታል ።

ቀ ፡ ፪፻፹፱ ። ስለ ፡ አንዳንድ ፡ ሀብቶች ፡ ሽያጭ ።

(፩) ምግብ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የሆኑትን ፡ ገዢ ፡ የሆኑ ፡ ተገባሪዎች ፡ ንብረቶችን ፡ የሚገባቸው ፡ ንብረቶችን ፡ ሰነድ ፡ መሸጥ ፡ ይችላል ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በልጁ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ይሸጥ ፡ የሽያጭ ፡ አሠራር ፡ ትእዛዝ ፡ ለመስጠት ፡ ወይም ፡ እንዲያውም ፡ ሽያጭን ፡ ለመከልከል ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪፻፺፬ ። ለአምጫው ፡ የሚል ፡ ሰነድ ።

(፩) በልጁ ፡ አባት ወይም ፡ እናት ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ገንዘብ ፡ ከሆኑ በኋላ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለአምጫው ፡ የሚሉ ፡ ሰነዶችን ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ ስም ፡ በተጻፈባቸው ፡ ሰነዶች ፡ እንዲለወጡ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ከዚህ ፡ ግዴታ ፡ ነፃ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪፻፺፮ ። ዕዳዎችና ፡ ገቢ ፡ ገንዘቦች ።

(፩) ምግብ ፡ አካለመጠን ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ዕዳዎች ፡ ይከፍላል ።

(፪) አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የሚገቡትን ፡ ካፒታሎችና ፡ ሌሎች ፡ ገቢዎችን ፡ ተቀብሎ ፡ ለሚከፍለው ፡ ሰው ፡ የደረሰኛ ፡ ይሰጣል ።

ቀ ፡ ፪፻፺፯ ። ዋናውን ፡ (ካፒታሎን) ፡ ገንዘብ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ማዋል ።

(፩) የምግብ ፡ ግዴታ ።

(፩) ዋናዎቹ ፡ ገንዘቦች (ካፒታሎቹ) ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ የበለጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምግብ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ካፒታሎች ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሊያውላቸው ፡ ይገባል ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር፡ጉባኤ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገይላ ፡ ቃል ፡ የተመለከተውን ፡ ለማሻሻል ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፪፻፺፫ ። (፪) የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፫) ካፒታሎቶ ፡ በሞገዚቱ ፡ እጅ ፡ ከገቡበት ፡ ጀምሮ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ እንዲውሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፬) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ይህን ፡ ጊዜ ፡ ሊያሻሽለው ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፪፻፺፬ ። (፫) የሚገዙ ፡ ሀብቶች ፡ ዐይነት ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በልጅ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሞገዚቱ ፡ የሚገዛውን ፡ ሀብቶች ፡ ዐይነት ፡ አስቀድሞ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፪፻፺፭(፩) ቅጣት ።

(፩) ሞገዚቱ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሳያውል ፡ የተዋቸውን ፡ ገንዘቦች ፡ ደንበኛ ፡ ወለድ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ተጨማሪ ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ ሊፈረድበት ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፪፻፺፮ ። ገቢዎች ።

(፩) ለአጠባበቁና፡ለአስተዳደጉ ፡ አገልግሎት ፡ እንዲውሉ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ገቢዎች ፡ ሞገዚቱ ፡ ላላዳረገው ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) ይህ ፡ የሚሰጠውም፡በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በተወሰነት ፡ ሁኔታዎችና ፡ ጊዜዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፫) ይህን ፡ የመሰለውሳኔ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በየስድስቱ ፡ ወር ፡ በአሳዳሪው ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቊ ፡ ፪፻፺፯ ። የኪራይ ፡ ውሎች ።

በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር፡ጉባኤ ፡ ተፈቅዶው ፡ የተፈጸሙ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር፡ሞገዚቱ ፡ ያደረጋቸው ፡ የኪራይ ፡ ውሎች ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ አካለመጠን ፡ ካደረሰ ፡ በኋላ ፡ ለሦስት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አያስገድዱትም ።

ቊ ፡ ፪፻፺፰ ። ውርስ ።

(፩) ሞገዚቱ ፡ አካለመጠን፡ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በውርስ ፡ የደረሱትን ፡ ሀብቶች ፡ በዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ አስገብቶ ፡ ስለ ፡ ልጅ ፡ ሆኖ ፡ ይቀበላል ።

(፪) ይህ ፡ ውርስ ፡ በታወቀ ፡ እኳኋን፡ለአውራጅ ፡ ዕዳ ፡ የሚበቃ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡

አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በውርስ ፡ የደረሰውን ፡ ሀብት ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ካልተፈቀደለት ፡ ሞገዚት ፡ ለመተው ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፪፻፺፱ ። ስጦታ ።

(፩) ሞገዚቱ ፡ አካለመጠን፡ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ የተሰጠውን ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ የሆነውን ፡ ስጦታ ፡ በቤተ-ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ካልተፈቀደለት ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ አይችልም ።

(፪) ልማድ ፡ ለማስገደድ ፡ ከሚችለው ፡ አነስተኛ ፡ ከሆኑ ፡ ስጦታዎች ፡ በቀር ፡ ሞገዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ስም ፡ ምንም ፡ ስጦታ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፫፻ ። የዋስትና ፡ ውለታ ።

ሞገዚቱ ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ስም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ዕዳ ፡ ዋስ ፡ መሆን ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፫፻፩ ። ግልግል ።

ሞገዚቱ ፡ ክርክር ፡ የሚደረግበት ፡ ጥቅም ፡ ከሦስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ያነሰ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ጥቅሞች ፡ በሚመለከት ፡ ነገር ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ካልተፈቀደለት ፡ ምንም ፡ ግልግል ፡ ለመፈጸም ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፫፻፪ ። ሞገዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጋራ ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ውሎች ።

(፩) ሞገዚቱ፡በቤተ-ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ካልተፈቀደለት ፡ በቀር፡አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ ለመግዛት ፡ በኪራይ ፡ ውል ፡ ለመውሰድ ፡ ወይም ፡ አካለመጠን ፡ ካደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጋራ ፡ ሌላ ፡ ውል ፡ ለመዋዋልም ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሞገዚቱ፡በቤተ-ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ካልተፈቀደለት ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ ማናቸውንም ፡ መብት ፡ ወይም ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቅበትን ፡ መብት ፡ ለመቀበል ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፫፻፫ ። ብድር ።

ሞገዚቱ ፡ በቤተ-ዘመድ፡ምክር፡ጉባኤ፡ካልተፈቀደለት ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ስም ፡ የብድርን ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፫፻፬ ። አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ስለ ፡ ማግኘር ።

(፩) ጥፋትንና፡ልማትን ፡ ለይቶ ፡ ለማወቅ ፡ የቻለና ፡ ቢያንስ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ዕድሜ ፡ ያለው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እርሱን ፡ በሚመለከቁት ፡ ዋና ፡

ጥናት ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ግግከር ፣ ያስፈልጋል ።

(ጀ) አካለመጠን ፣ ካላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ፈቃድ ፣ መቀበል ፣ ሞግዚቱን ፣ ከገላፈነት ፣ ነፃ ፣ አያደርገውም ።

ቀ ፣ የ፪፮ = አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ እንዲሠራ ፣ የተሰጠው ፣ ፈቃድ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ዕድሜና የሀብቱን ፣ ልክ ፣ ተመልክቶ ፣ ለዕለት ፣ ጉዳይ ፣ በሚሆን ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ልጅ ፣ ብቻውን ፣ ውሎችን ፣ እንዲያደርግ ፣ ሞግዚቱ ፣ ለፈትድለት ፣ ይችላል ።

(ጀ) ይኸውም ፣ ፈቃድ ፣ በዝምታም ፣ መሆን ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ የ፪፯ = (ጀ) የዕለት ፣ ጉዳይ ፣ ሥራዎች ።

(፩) አንድ ፣ ሥራ ፣ በማናቸውም ፣ አካላትን ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ እንዲታይ ፣ ሕግ ፣ ሲያዝ ፣ የዕለት ፣ ጉዳይ ፣ ሥራ ፣ ሆኖ ፣ ሊታይ ፣ አይቻልም ።

(ጀ) አንድ ፣ ሥራ ፣ ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ ዋጋው ፣ ከመቶ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ብር ፣ የሚበልጥ ፣ ወጪን ፣ ወይም ፣ ግዴታዎችን ፣ እንዲያደርግ ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ የሚያስገድደው ፣ ሲሆን ፣ የዕለት ፣ ጉዳይ ፣ ሥራ ፣ ሆኖ ፣ ሊታይ ፣ አይቻልም ።

ቀ ፣ የ፪፰ = (ጀ) በሞግዚቱ ፣ ላይ ፣ የሚደርሰው ፣ ውጤት ።

በሞግዚቱ ፣ ፈቃድ ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ላደረጋቸው ፣ የግዴታ ፣ ውሎች ፣ ሞግዚቱ ፣ ሦስተኞች ፣ ወገኖች ፣ ሰዎች ፣ ለሚጠይቁት ፣ ዋስ ፣ ነው ።

ቀ ፣ የ፪፱ = ኑዛዜ ።

(፩) ሞግዚቱ ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ስም ፣ ኑዛዜ ፣ ሊያደርግ ፣ አይችልም ።

(ጀ) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ዐሥራ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ከሞላው ፣ ኑዛዜ ፣ ሊያደርግ ፣ ይችላል ።

(ጀ) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ዐሥራ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ሳይሞላው ፣ ያደረገው ፣ ኑዛዜ ፣ ቢኖር ፣ ዐሥራ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ከሞላው ፣ በኋላ ፣ ኑዛዜውን ፣ ባይሸረውም ፣ እንኳ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፣ የ፪፻ I አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ሰዎች ፣ ጋብቻ ።

(፩) አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ በጋብቻው ፣ ሲሰማማ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በጋብቻ ፣ አንቀጽ ፣ ቀ ፣ ፪፻፳፪ ፣ የተመለከተው ፣ ሰው ፣ አብሮ ፣ መስማማት ፣ (ፈቃድ ፣ መስጠት) ፣ ይገባዋል ።

(ጀ) ለጋብቻ ፣ ፈቃድ ፣ የሚሰጠው ፣ ሰው ፣ በእንደራሴ ፣ አግካይነት ፣ ለመስጠት ፣ ይችላል ።

(ጀ) አካለ መጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጋብቻ ፣ ፈቃድነትን ፣ የሚሰጠው ፣ ሰው ፣

በዚህ ፣ ሕግ ፣ በጋብቻ ፣ አንቀጽ ፣ በቀጥር ፣ ፪፻፳፪ ፣ ከተመለከቱት ፣ ሰዎች ፣ አንዱ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የእንደራሴነት ፣ ሥልጣን ፣ ያለው ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ አንዳችም ፣ ማስረጃ ፣ እንዲያቀርብ ፣ አይገደድም ።

ቀ ፣ የ፪፻ I = የሥራ ፣ ማስኬጃ ፣ ወጪዎች ።

ሞግዚቱ ፣ አካለመጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ጥቅሞች ፣ ለሥራ ፣ ማካሄጃ ፣ ወጪ ፣ ያደረገው ፣ ገንዘብ ፣ እንዲከፈለው ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ ፣ የ፪፻፩ = የሥራው ፣ አካሄድ ፣ ማስረጃዎች ።

(፩) ሞግዚቱ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ በወሰነው ፣ ሁኔታዎችና ፣ ጊዜዎች ፣ ውስጥ ፣ በሞግዚትነቱ ፣ የሠራውን ፣ ማስረጃና ፣ ሒሳብ ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።

(ጀ) አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አባት ፣ ወይም ፣ እናት ፣ የሞግዚትነትን ፣ ሥራዎች ፣ የሠሩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ ግዴታ ፣ ነፃ ፣ ናቸው ።

(ጀ) እነርሱም ፣ የመረጡትን ፣ ሞግዚት ፣ ነፃ ፣ ሊያደርጉት ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፣ የ፪፻፲ = መምራት ።

በዚህ ፣ ሕግ ፣ ከቀጥር ፣ ፪፻፳፯ ፣ እስከ ፣ ፪፻፶፫ ፣ ያሉት ፣ ደንጋጌዎች ፣ በሞግዚት ነትና ፣ በሞግዚቱ ፣ ውሳኔዎች ፣ በሚደረገው ፣ አቤቱታ ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ለመጠበቅ ፣ የተመለከቱትን ፣ ደንቦች ፣ መጣስ ፣ የሚያስከትለው ፣ ቅጣት ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ሥራዎች ።

ቀ ፣ የ፪፻፲፫ = መሠረቱ ።

አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ከሥልጣኑ ፣ በላይ ፣ የሚፈጽማቸው ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፣ የ፪፻፲፬ = እንዲፈርስ ፣ ስለ ፣ መጠየቅ ።

(፩) እኒህ ፣ ተግባሮች ፣ እንዲፈርሱ ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችሉት ፣ አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ወይም ፣ ወራሾቹ ፣ ወይም ፣ እንደራሴዎቹ ፣ ናቸው ።

(ጀ) በሚከተሉት ፣ ደንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ከሚሻሻሉት ፣ በቀር ፣ በሰጡት ፣ ስለ ፣ ተሰጠ ፣ ፈቃድ ፣ ውል ፣ ፈራሽነት ፣ የተመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ ለዚህም ፣ ጉዳይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፣ የ፪፻፲፭ = የተዋዋዩ ፣ ቅን ፣ ልቡና ።

አካለመጠን ፣ ካላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጋራ ፣ የተዋዋለ ፣ ሰው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ይህን ፣ እንዲያደርግ ፣ ፈቃድ ፣ የተቀበለ ፣ መሆኑን ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ አምና ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውም ፣ ልጅ ፣ የልግድ ፣ ዕውቀት ፣ ስለ

ሌለው፣ ተዋዋዩ ፣ የልጅን ፣ ጥቅም ፣ በማስቀረት ፣ ያልተጠቀመበት፣ ከሆነ ፣ አካለ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ያደረጋቸው ፣ ውሎች ፣ ዋጋ ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ የየ፲፮ ። መከፈል ።

(፩) አካለ፣ መጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ የጠቀሙት ፣ ለመሆናቸው ፣ ማስረጃ ፣ የቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ሥራው ፣ እንዲፈርስ ፣ ክስ ፣ እስከ ፣ ቀረበበት ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጥቅም ፣ ውስጥ ፣ በሚገኘው ፣ ብልጽግና ፣ መጠን ፣ አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የሚደረጉ ፣ የገንዘብ ፣ መክፈሎች ፣ ዋጋ ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

(፪) ከዚህ ፣ ሁኔታ ፣ ውጭ ፣ አካለ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ መመለስ ፣ የለበትም ።

ቀ ፣ የየ፲፯ ። ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነትና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ።

(፩) መሠረቱ ።

በዚህ ፣ ሕግ ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነትና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ መበልጸግ ፣ በተመለከተው ፣ እንቀጽ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ላይ ፣ በተነገረው ፣ መሠረት ፣ ሕግ ፣ ወጥ ፣ በሆኑ ፣ ሥራዎች ፣ ወይም ፣ ተገቢ ፣ ያልሆነ ፣ ብልጽግናን ፣ በመመልከት ፣ የተጠቀመ ፣ ሲሆን ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጎላፊነት ፣ አለበት ።

ቀ ፣ የየ፲፰ ። (፪) አካለመጠን ፣ ሳያደርስ ፣ አድርሻለሁ ፣ ማለት ።

(፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አካለመጠን ፣ አድርሻለሁ ፣ ብሎ ፣ ቢናገርም ፣ እንኳ ፣ ይህ ፣ መናገሩ ፣ አካለመጠን ፣ ባለማድረሱ ፣ የሚጠቀምበትን ፣ መብት ፣ አያሳጣውም ።

(፪) እንዲሁም ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ የሆነ ጎላፊነትን ፣ የሚያመጣ ፣ ጥፋት ፣ ሆኖ ፣ አይቈጠርበትም ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ። የምግዚቱ ፣ ሥራዎች ።

ቀ ፣ የየ፲፱ ። በደንብ ፣ የተፈጸሙ ፣ ሥራዎች ።

(፩) ሥልጣኑ ፣ እስከሚፈቅድለት ፣ ወይም ፣ ፈቃድ ፣ ተቀብሎ ፣ ምግዚቱ ፣ የፈጸማቸው ፣ ሥራዎች ፣ አካለመጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ልጅ ፣ የተሠሩ ፣ ናቸው ፣ በማለት ፣ ሊጣሱ ፣ አይቻልም ።

(፪) አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ምግዚቱ ፣ የሠራቸው ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ ልጅ ፣ አካለመጠን ፣ በአደረሰ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሠራቸው ፣ ሥራዎች ፣ ተቈጥረው ፣ በጎላፊነት ፣ ያስጠይቁታል ።

(፫) ምግዚቱ ፣ በተገለጸ ፣ አካላትን ፣ በጎላፊነት ፣ እጠየቅበታለሁ ፣ ሲል ፣ ተስፋ ፣ የሰጠበትና ፣ ወይም ፣ በሕጉ ፣ መሠረት ፣ ልጅ ፣ አካለመጠን ፣ ከአደረሰ ፣ በኋላ ላም ፣ ምግዚቱን ፣ ያስጠይቁታል ፣ ተብሎ ፣ የተደነገገ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ምግዚቱን ፣ ጎላፊ ፣ አያደርገውም ።

ቀ ፣ የየ፳ ። ሕጋውያን ፣ ድንጋጌዎችን ፣ ስለ ፣ መተላለፍ ።

(፩) የሕግ ፣ ድንጋጌዎችን ፣ በመተላለፍ ፣ ምግዚት ፣ የሚፈጽማቸው ፣ ሥራዎች ፣ እንደራሴ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ከተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ በላይ ፣ አልፎ ፣ በሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ እንደራሴነት ፣ በሚል ፣ እንቀጽ ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ፈቃድን ፣ መቀበል ፣ በሕግ ፣ ግዴታ ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ሳይፈቅድ ፣ ምግዚቱ ፣ የሚፈጽማቸው ፣ ሥራዎች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደ ፣ ተነገረው ፣ ይሆናሉ ።

(፫) እንደዚሁም ፣ ደግሞ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ከደንብ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ ስብሰባ ፣ ወይም ፣ ከደንብ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ በሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ ምግዚቱ ፣ የሚፈጽማቸው ፣ ሥራዎች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደ ፣ ተነገረው ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ የየ፳፩ ። ሕጋውያን ፣ ያልሆኑትን ፣ ትእዛዞች ፣ ስለ ፣ መተላለፍ ።

(፩) የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ለምግዚቱ ፣ የሰጠውን ፣ ሥልጣን ፣ ወሰን ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ባስፈላጊው ፣ ጊዜ ፣ ካለወቁት ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ ይገባቸው ፣ ካልነበረ ፣ በቀር ፣ ምግዚቱ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ የሰጠውን ፣ ትእዛዝ ፣ በመተላለፍ ፣ የሠራው ፣ ነገር ፣ በሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆንባቸው ፣ አይችልም ።

(፪) አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ንብረቶችን ፣ የሰጠ ፣ የተናዘዘ ፣ ወይም ፣ የተወሰደው ፣ ለምግዚቱ ፣ ሥልጣን ፣ ወሰን ፣ ባደረገለትም ፣ ጊዜ ፣ እንደዚሁ ፣ ነው ።

(፫) ምግዚቱ ፣ ያደረገው ፣ ሥራ ፣ እንዲፈርስ ፣ የሚጠይቅ ፣ ሰው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ በክፉ ፣ ልቡና ፣ የሠራው ፣ መሆኑን ፣ ማስረጃት ፣ አለበት ።

ቀ ፣ የየ፳፪ ። ስለ ፣ ተጨማሪ ፣ ምግዚትና ፣ ስለ ፣ ምትክ ፣ ምግዚት ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ በተጨማሪ ፣ ምግዚትና ፣ በምትክ ፣ ምግዚትም ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፫ ።

ለያሲዙ ፣ የሚችሉ ፣ ጎላፊነቶች ።

ቀ ፣ የየ፳፫ ። ስለ ፣ ምግዚት ።

(፩) ምግዚቱ ፣ በሠራው ፣ መጥፎ ፣ አመራር ፣ በመጽናቱ ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ለሰጠው ፣ ትእዛዝ ፣ በልመታዎቹ ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ የእርሱ ፣ ጥቅም ፣ አካለመጠን ፣ ካላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ጥቅም ፣ ኃላፊነቱን ፣ ለሆነ ፣ በመሥራቱ ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ልደረሰት ፣ ጥቅም ፣ ሁሉ ፣ በጎላፊነት ፣ ይጠየቃል ።

(፪) ሞግዚቱ ፣ በቤተ-ዘመድ ፣ ጉባኤ ፣ በተሰጡት ፣ ትእዛዞች ፣ መሠረት ፣ የሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተንኩል ፣ ካልተገኘበት ፣ በቀር ፣ በጎላፊነት ፣ አይጠየቅም ።

(፫) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ጎይላ ፣ ቃል ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ በተጨማሪ ፣ ሞግዚትና ፣ በምትኩ ፣ ሞግዚትም ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፫፻፳፬ ። ስለ ፣ ተጠባባቂ ፣ ሞግዚት ።

ተጠባባቂው ፣ ሞግዚት ፣ አንዳች ፣ ጥፋት ፣ አለመሥራቱን ፣ ካላሰረዳ ፣ በቀር ፣ በሞግዚቱ ፣ ላይ ፣ ስለሚፈረደው ፣ ነገር ፣ በአንድነት ፣ ጎላፊነት ፣ ዋስ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፳፭ ። የሁኔታ ፣ ሞግዚት ።

(፩) ሞግዚት ፣ ላይሆን ፣ የሞግዚትነትን ፣ ሥራ ፣ የሚፈጽም ፣ ሰው ፣ በሥራ ፣ አካሄድ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ስለሚያካሂደው ፣ ሥራ ፣ በጎላፊነት ፣ ይጠየቃል ።

(፪) ሞግዚት ፣ ላይሆን ፣ በሠራው ፣ ሰው ፣ በሚፈረደው ፣ ፍርድ ፣ ሞግዚቱ ፣ ባንድነት ፣ ጎላፊ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፳፮ ። ስለ ፣ ሞግዚቲቱ ፣ ባል ።

ሞግዚቱ ፣ ሆኖ ፣ ከሞግዚትነቷ ፣ ጋራ ፣ በተያያዘ ፣ ሥራ ፣ የተደረገውም ፣ ተጋብተው ፣ በነበረበት ፣ ጊዜ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሞግዚቲቱ ፣ ባል ፣ በእርስዋ ፣ ላይ ፣ በሚፈረደው ፣ ፍርድ ፣ ባንድነት ፣ ጎላፊነት ፣ ዋስ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፳፯ ። ስለ ፣ ቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ አባሎች ።

(፩) የማታለል ፣ ነገር ፣ ካልተገኘባቸው ፣ በቀር ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ አባሎች ፣ በሚሠሩዋቸው ፣ ሥራዎች ፣ አንዳች ፣ ጎላፊነት ፣ የለባቸውም ።

(፪) ነገር ፣ ግን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ቃል ፣ ጉባኤውን ፣ (ፕሮሴሺርባልን) ፣ ሲፈርሙ ፣ አባሎቹ ፣ በሕጉ ፣ መሠረት ፣ የተጠሩ ፣ ለመሆኑ ፣ ውሳኔውንም ፣ በሕጉ ፣ መሠረት ፣ የሰጡ ፣ መሆናቸውን ፣ በጎላፊነት ፣ ያረጋግጣሉ ።

ክፍል ። ፭ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ፣ ስለ ፣ መቅረቱ ።

ቀ፡ ፫፻፳፰ ። ምክንያቶች ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ አካለመጠን ፣ ሲያደርስ ፣ ወይም ፣ ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ነፃ ፣ ይውጣ ፣ ሲባል ፣ ችሎታ ፣ የለውም ፣ መባሉ ፣ ይቀራል ።

ንኡስ ፣ ክፍል ። ፩ ።

ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ነፃ ፣ ስለ ፣ መውጣት ።

ቀ፡ ፫፻፳፱ ። ጋብቻ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ በጋብቻው ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ በሞግዚት ፣ ከመተዳደር ፣ ነፃ ፣ ይውጣል ።

ቀ፡ ፫፻፴ ። በተለይ ፣ በሞግዚት ፣ ከመተዳደር ፣ ነፃ ፣ ማውጣት ፣ (፩) ምክንያቶች ።

(፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ዐሥራ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ሲሞላው ፣ ከሞግዚት ፣ አስተዳዳሪነት ፣ ሥልጣን ፣ ነፃ ፣ ለማውጣት ፣ ይቻላል ።

(፪) ለዚህም የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ውሳኔ ፣ ሊሰጥበት ፣ የግድ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፴፩ ። ጥያቄ ።

ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ሥልጣን ፣ ለመውጣት ፣ ይችላል ፣ ብሎ ፣ የቤተ-ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ውሳኔ ፣ የሚሰጠው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ ወይም ፣ ከወላጆቹ ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ አላዳሪው ፣ ወይም ፣ ሞግዚቱ ፣ ባቀረቡት ፣ ጥያቄ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፴፪ ። ጥያቄውን ፣ ስላለመቀበል ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አባትና ፣ እናት ፣ ያሉት ፣ እንደሆነና ፣ ከነርሱ ፣ አንዱ ፣ ልጅ ፣ ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ሥልጣን ፣ ለመውጣት ፣ በቅቷል ፣ ብሎ ፣ ፈቃዱ ፣ መሆኑን ፣ በግልጽ ፣ ካልተናገረ ፣ በቀር ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ልጅ ፣ ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ሥልጣን ፣ ይውጣ ፣ ሲል ፣ ለመወሰን ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፫፻፴፫ ። ውጤቶች ።

ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ሥልጣን ፣ ይውጣ ፣ ተብሎ ፣ የተበየነለት ፣ ልጅ ፣ ሰውነቱን ፣ ለማስተዳደርና ፣ ገንዘቡን ፣ የሚመለከቱትን ፣ ጥቅሞች ፣ ለማስተዳደር ፣ ስለሚመለከተው ፣ ስለ ፣ ማናቸውም ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ በሕግ ፣ አካለመጠን ፣ እንዳደረሰ ፣ ሆኖ ፣ ይቋጠራል ።

ቀ፡ ፫፻፴፬ ። የማይሻር ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ሥልጣን ፣ ይውጣ ፣ ተብሎ ፣ የተበየነው ፣ ሊሻር ፣ አይችልም ።

(፪) ከጋብቻ ፣ ምክንያት ፣ የተገኘው ፣ ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ሥልጣን ፣ መውጣት ፣ ጋብቻው ፣ ቢፈርስም ፣ እንኳ ፣ ውጤቱን ፣ እንደ ፣ ጠበቀ ፣ ይቀራል ።

(፫) ነገር ፣ ግን ፣ ከተጋቡት ፣ ባልና ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ ለጋብቻ ፣ የተወሰነው ፣ ሕጋዊ ፣ ዕድሜ ፣ ባለመድረሱ ፣ ምክንያት ፣ ዳኞች ፣ ጋብቻው ፣ ይፈርሳል ፣ ሲሉ ፣ የፈረዱ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለተባለው ፣ ነገር ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነውን ፣ ውሳኔ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ ሒሳቦች ።

ቀ* ፡ ፫፻፴፮ ። መሠረቱ ።

(፩) የሞግዚትነቱ ፡ ሥራ ፡ ሲፈጸም ፤ ሞግዚት ፡ ሆኖ ፡ ለአስተዳደረው ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ ለወራሾቹ ፡ የአስተዳደረበትን ፡ የሥራ ፡ ሒሳብ ፡ ማስረጃዎች ፡ ሞግዚቱ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) የልጁን ፡ ንብረት ፡ ሁሉ ፡ ይመልስለታል ። ሞግዚት ፡ የሆነበትን ፡ የልጁን ፡ መብትና ፡ ሁኔታ ፡ የሚገደድባቸውንም ፡ ዕዳዎች ፡ ያስታውቀዋል ።

ቀ* ፡ ፫፻፴፯ ። የንብረቶች ፡ መዝገብ ፡ አለመግባት ።

(፩) ሞግዚቱ ፤ ሥራዎቹን ፡ በያዘ፡ጊዜ ፡ ወይም ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በውርስ ፡ ሀብት ፡ በተሰጠው ፡ ጊዜ ፡ የንብረቶቹን ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ከማግባት ፡ ቸል ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የልጁን ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ ልጁ ፡ በውርስ ፡ ያገኘውን ፡ ሀብት ፡ በማናቸውም ፡ አደራረግ ፡ ለማስረዳት ፡ ይቻላል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ አስረጂ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ በቂ ፡ ምስክሮች ፡ በሚያረጋግጡት ፡ ቃል ፡ አንድ ፡ ንብረት ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ገንዘብ ፡ በመሆን ፡ ይቈጠራል ።

ቀ* ፡ ፫፻፴፮ ። ሒሳቦችን ፡ ስለ ፡ ማጽደቅ ።

(፩) በሞግዚት ፡ የሚተዳደረው ፡ ልጅ ፡ የሞግዚትነቱን ፡ ሥራ ፡ ሒሳቦች ፡ ያጸደቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሒሳቦቹን ፡ ካጸደቀ ፡ በኋላ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፤ አጽድቆት ፡ የነበረውን ፡ ሒሳብ ፡ ራሱ ፡ ሊያፈርሰው ፡ ይችላል ፤ ይህም ፡ ሊሆን ፡ የሚችለው ፡ ልጁ ፡ ዐሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ ያልሞላው ፡ ሆኖ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

(፪) በሞግዚት ፡ የሚተዳደረው ፡ ልጅ ፡ ሒሳብ ፡ እንዳይቀርብ ፡ ለሞግዚት ፡ ፈቃድ ፡ በሰጠውም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(፫) አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ አካለመጠን ፡ ያደረሱት ፡ ሲወርሱት ፤ እነዚህ ፡ አካለመጠን ፡ ያደረሱት ፡ ወራሾች ፡ የልጁ ፡ ሞግዚት ፡ ያደረገውን ፡ ሒሳብ ፡ ያጸደቁት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱን ፡ ከመተሳሰብ ፡ ነፃ ፡ አውጥተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በሁለቱ ፡ ገይለ ፡ ቃሎች ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለመጠቀስ ፡ አይችሉም ።

ቀ* ፡ ፫፻፴፰ ። ስለ ፡ ይርጋ ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፤ ወኪሎቹ ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ በሞግዚትነቱ ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ በሞግዚቱ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ጎሳፊነት ፡ የሚያቀርቧቸው ፡

ማንኛዎችም ፡ ክሶች ፤ ሞግዚቱ ፡ የሞግዚትነቱን ፡ ሥራ ፡ ከተወበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ሳያቀርቡ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በይርጋ ፡ ይታገዳሉ ።
(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ንብረቶች ፡ እንዲመለሱለት ፡ የመጠየቅ ፤ ወይም ፡ በማይገባ ፡ በተደረገው ፡ (በተገኘው) ፡ ብልጽግና ፡ ላይ ፡ የሚሆነው ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብቱ ፡ አይከለክልበትም ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

አእምሮዎቸው ፡ ስለ ፡ ጉደለ ፡ ሰዎችና ፡ ስለ ፡ ድውዮች ።

ቀ* ፡ ፫፻፴፱ ። ትርጓሜ ።

(፩) አእምሮው ፡ ጉደሉ ፡ ነው ፡ የሚባለው ፡ በተፈጥሮ ፡ ዕውቀቱ ፡ ያልተስተካከለ ፡ በመሆኑ ፤ ወይም ፡ በአእምሮ ፡ መናወጥ ፡ ወይም ፡ በእርጅና ፡ ምክንያት ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ የሚያደርሰውን ፡ ለማወቅ ፡ የማይችል ፡ ነው ።

(፪) የአእምሮ ፡ ደካሞች ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በመጠጥ ፤ አፍዛዥ ፡ በሆኑ ነገሮች ፡ ልማድ ፡ የተመረዙና ፡ ገንዘብን ፡ ያለ ፡ አግባብ ፡ የሚያባክኑ ፡ ሰዎች ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አእምሮዎቸው ፡ እንደ ፡ ጉደለ ፡ ሰዎች ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀ* ፡ ፫፻፵ ። ድውዮች ።

ድዳ ፤ ደንቆር ፤ ዕውር ፤ የሆኑና ፡ ነዋሪ ፡ በሆነ ፡ ደዌ ፡ ምክንያት ፤ ራሳቸውን ፡ ችለው ፡ ለመተዳደር ፡ ወይም ፡ ንብረታቸውን ፡ ለማስተዳደር ፡ ችሎታ ፡ ለሌላቸው ፡ ሰዎች ፤ ስለ ፡ አእምሮ ፡ ጉደሎቻቸው ፡ የተነገሩትን ፡ እርዳታዎች ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ችሎታ ፡ ስላልተከለከሉት ፡ የአእምሮ ፡ ጉደሎቻችንና ፡ ድውዮች ።

ቀ* ፡ ፫፻፵፩ ። በግልጽ ፡ ስለ ፡ ታወቀ ፡ የአእምሮ ፡ ጉደለት ፤ (፩) የተዘጋበት ፡ ዕብድ ።

ዕብድቱ ፡ በግልጽ ፡ እንደ ፡ ታወቀ ፡ ሆኖ ፡ ሕግ ፡ የሚቁጥረው ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ በሆስፒታል ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ የዕብዶች ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በአእምሮ ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ በአንድ ፡ የጤና ፡ ጥበቃ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ተዘግቶበት ፤ በዚህ ፡ በተዘጋበት ፡ ቦታ ፡ እስከሚቁይበት ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫፻፵፪ ። (፪) ስለ ፡ ገጠር ፡ የቀበሌ ፡ ግዛቶች ።

እንዲሁም ፡ ከሁለት ፡ ሺህ ፡ የማያንሱ ፡ ነዋሪዎች ፡ በሚገኙባቸው ፡ የቀበሌ ፡ ግዛቶች ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ወይም ፡ አብሮዎቸው ፡ በሚኖር ፡ ሰዎች ፡ በኩል ፤ በአእምሮው ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ የግድ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ተጠ

ባባቂነት ፡ የሚደረግለት ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝና ፡ ከእርሱጋራ ፡ የሚኖሩት ፡ ሰዎች ፡ በተባለው ፡ ሁኔታው ፡ ምክንያት ፡ ለመዛወር ፡ ፈቃድ ፡ ወሰን ፡ ሰጥተውት ፡ ሲገኙ ፤ ይህ ፡ ሰው ፡ ዕብደቱ ፡ በግልጽ ፡ እንደታወቀ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፵፫ ። በግልጽ ፡ የታወቀ ፡ ዕብደት ፡ ስለሚሠራቸው ፡ ሥራዎች ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ዕብደቱ ፡ ግልጽ ፡ በሆነበት ፡ ጊዜና ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ የሠራቸውን ፡ ሥራዎች ፡ እርሱ ፡ ወይም ፡ ወኪሎቹ ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ ሊቃወሟቸው ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፡ አንድሰው ፡ ራሱን ፡ ችሎ ፡ ለመተዳደር ፡ ወይም ፡ ንብረቶቹን ፡ ለማስተዳደር ፡ ችሎታ ፡ የሚያሳጣው ፡ ድውይነቱ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ሠራቸው ፡ ሥራዎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተጻፈው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፵፬ ። (፪) በሥራ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ማዋል ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሚሆን አስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ሥራና ፡ ፈቃድ ፡ የውለታን ፡ ፈራሽነት ፡ የሚያስከትል ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚገመት ፡ ነው ።

(፪) በስሕተት ፡ መገኘት ፡ ምክንያት ፡ የሥራዎችንና ፡ የውሎችን ፡ መፍረስ ፡ የሚመለከቱት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ደንቦች ፡ በዚህ ፡ አስተያየት ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፵፭ ። ስለሚመጣው ፡ ጎላፊነት ። (፩) የሥራ ፡ ነገሩ ፡ ደንቦች ።

ዕብደት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ከእርሱጋራ ፡ የተደረገት ፡ ውሎች ፡ በመፍረሳቸው ፡ ምክንያት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ በተዋዋዮች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፵፮ ። (፪) ስለ ፡ ማስረጃ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ቅን ፡ ልቡና ፡ አለ ፡ በመባል ፡ ይገመታል ።

(፪) ስለሆነም ፡ ሦስተኛዎች ፡ ማናቸውንም ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ቢያቀርቡም ፡ እንኳ ፡ ዕብደት ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ባለበት ፡ አንድ ፡ ቀበሌ ፡ ውስጥ ፤ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ቀበሌ ፡ አዋሳኝ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖሩ ፡ ለመሆናቸው ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በቅጥር ፡ ፫፻፵፪ ፡ የተመለከተው ፡ ነገር ፡ ሲያጋጥም ፤ በከፉ ፡ ልቡና ፡ ያደረጉት ፡ ለመሆናቸው ፡ በቂ ፡ ማስረጃ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፵፯ ። ዕብደቱ ፡ በግልጽ ፡ ስላልታወቀ ፡ ሰው ።

(፩) የዕብደቱ ፡ ሁኔታ ፡ በግልጽ ፡ ያልታወቀ ፡ ሰው ፡ የፈጸማቸው ፡ የሕግ ፡ ሥራዎች ፡ ውሎች ፡ በዚህ ፡ ሰው ፡ የአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ሊሻሩ ፡ አይችሉም ።

(፪) ዕብደት ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ እንዲህን ፡ ውሎች ፡ በፈጸመበት ፡ ጊዜ ፤ ጉድለት ፡ የሌለበትን ፡ ፈቃድ ፡ ለመስጠት ፡ በማይችልበት ፡ ሁኔታ ፡ እንደነበረ ፡ ለማስረጃት ፡ ከቻለ ፡ ውሎቹን ፡ ለማስፈረስ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፫፻፵፰ ። ስለ ፡ ወራሾችና ፡ ስለባለገንዘቦች ። (፩) መሠረቱ ።

ዕብደቱ ፡ በግልጽ ፡ ያልታወቀው ፡ ሰው ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ ባለገንዘቦች ፤ ይህ ፡ ሰው ፡ ለፈጸመው ፡ ውል ፡ ጉድለት ፡ የሌለበት ፡ ፈቃድ ፡ ቃል ፡ አልሰጠበትምና ፤ ውሎ ፡ ሊፈረስ ፡ ይገባዋል ፡ ሲሉ ፡ ዕብደቱን ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፤ የውሎን ፡ መፍረስ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፫፻፵፱ ። (፪) ልዩነት ።

(፩) ስለ ፡ ሆነም ፤ የዚህ ፡ የውል ፡ አድራጊው ፡ የአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ከተደረገው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የተነሣ ፡ የሚታወቅ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቅጥር ፡ የተነገረው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ውል ፡ አድራጊው ፡ ውል ፡ እንዳይፈጸም ፡ የክልከላ ፡ ጥያቄ ፡ ቀርቦበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥያቄው ፡ የቀረበው ፤ የተባለው ፡ ውል ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ ዳኞቹ ፡ ስለ ክልከላው ፡ በቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ላይ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ከመቻላቸው ፡ በፊት ፡ ውል ፡ እንዳያደርግ ፡ ይከልከላል ፡ ተብሎ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበበት ፡ ሰው ፡ ቀደም ፡ ካልሞተ ፡ በቀር ፡ የተባለው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፫፻፶ ። ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ጎላፊነት ።

(፩) ዕብደቱ ፡ በግልጽ ፡ ለታወቀው ፡ ሰው ፡ ያለበት ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ ጎላፊነት ፡ ለጤናማ ፡ ሰው ፡ እንዳለው ፡ ጎላፊነት ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ይህ ዕብደት ፡ ያለ አግባብ ፡ ካገኘው ፡ ብልጽግና ፡ የተነሣ ፡ ላሉት ፡ ግዴታዎች ፡ ጤናማ ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ ያሉበት ፡ ግዴታዎች ፡ ይኖሩበታል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በፍርድ ፡ ስለሚደረግ ፡ ክልከላ ።

ቍ ፡ ፫፻፶፩ ። ስለ ክልከላ ፡ የሚሰጠው ፡ ፍርድ ።

(፩) መከልከሉ ፡ ለጤናውና ፡ ለጥቅሙ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ዕብደት ፡ ሰው ፡ እንዲከለከል ፡ (እንዲጠበቅ) ፡ ዳኞች ፡ ፍርድ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፤ ስለ ዕብደት ፡ ወራሾች ፡ ጥቅም ፡ ዳኞች ፡ የዕብደት ፡ መከልከል ፡ ለመፍረድ ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ደግሞ ፤ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በቅጥር ፡ ፫፻፶ ፡ በተመለከቱት ፡ ሰዎችም ፡ ላይ ፡ የመከልከል ፡ ፍርድ ፡ ሊሰጥ ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ የገገጃ ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ዕብድነትን ፣ ስለማስታወቅ ።

- (፩) ጻኞቹ ፣ ስለአንዳንድ ሰው ፣ መከልከል ፣ ፍርዳቸውን ፣ ሲሰጡ ፣ በሚሰጡት ፣ ውሳኔ ፣ ውስጥ ፣ ጊዜውን ፣ በመወሰን ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ ዕብደት ፣ የጀመረው ፣ ከእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ነው ፣ ሲሉ ፣ ለማስታወቅ ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ገይሉ ፣ ቃል ፣ የተመለከተው ፣ ውሳኔ ፣ ስለክልከላው ፣ ከተሰጠው ፣ ፍርድ ፣ በኋላ ፣ ሊፈጸም ፣ ይችላል ።
- (፫) በተሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ ውስጥ ፣ የተቋረጠው ፣ ቀን ፣ ስለክልከላው ፣ ከቀረበው ፣ ጥያቄ ፣ በፊት ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ የበለጠ ፣ ጊዜ ፣ ሊኖረው ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ የገገ፣ ለክልከላው ፣ ስለሚቀርብ ፣ ጥያቄ ።

- (፩) ስለክልከላው ፣ ውሳኔ ፣ እንዲሰጥ ፣ ዕብድ ፣ የሆነው ፣ ወይም ፣ ድውዩ ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ ወይም ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ከሥጋ ፣ ወይም ፣ ከጋብቻ ፣ ዘመዶች ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕጉ ፣ ሊጠይቅ ፣ ይችላል ።
- (፪) የክልከላው ፣ ፍርድ ፣ የሚከለክለው ፣ ሰው ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ከማድረሱ ፣ በፊት ፣ ሊሰጥ ፣ ይቻላል ።
- (፫) ስለሆነም ፣ እንዲከለክል ፣ ጥያቄ ፣ የቀረበበት ፣ ሰው ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ የክልከላ ፣ ፍርድ ፣ አይሰጥም ።

ቀ ፡ የገገ፣ ስለ ክልከላው ፣ አደራረግ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ።

- (፩) ጻኞቹ ፣ የአንዱን ሰው ፣ መከልከል ፣ ከመፍረዳቸው ፣ በፊት ፣ ይህን ፣ ክልከላ ፣ ለማድረግ ፣ የግድ ፣ አስፈላጊ ፣ መሆኑን ፣ መረዳት ፣ አለባቸው ።
- (፪) እንዲከለክል ፣ ጥያቄ የቀረበበትን ፣ ሰው ፣ እነርሱ ፣ ራሳቸው ፣ ሳያዩት ፣ እንዲከለክል ፣ አስቀድመው ፣ ለመፍረድ ፣ አይችሉም ።
- (፫) ይክልከል ፣ የሚባለው ሰው ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ ለመቅረብ ፣ የማይቻለው ፣ እንደ ሆነ ፣ ጻኞቹ ፣ ከነርሱ ፣ መካከል ፣ አንዱን ፣ በመላክ ፣ ወይም ፣ አንዱን ፣ ልዩ ፣ ዕውቀት ፣ ያለውን ፣ ሰው ፣ በመላክ ፣ ነገሩን ፣ ይመራመራሉ ።

ቀ ፡ የገገ፣ አቤቱታ ።

አእምሮው ፣ ጉደሱ ፣ ወይም ፣ ድውይ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ ደኅነኛው ፣ ከሥጋ ፣ ወይም ፣ ከጋብቻ ፣ ዘመዶቹ ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕግ ፣ ጻኞቹ ፣ ስለክልከላ ፣ በሰጡት ፣ ፍርድ ፣ ላይ ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ የገገ፣ በፍርድ ፣ የተከለከሉ ፣ ሰዎች ፣ መዝገብ ።

- (፩) በፍርድ ፣ ቤቱ ፣ ሥልጣን ፣ ውስጥ ፣ ሆነው ፣ የክልከላ ፣ ፍርድ ፣ የተፈረደባቸውን ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ የሰም ፣ ዝርዝር ፣ የያዘ ፣ ልዩ ፣ የሆነ ፣ መዝገብ ፣ በያንዳንዱ ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛት ፣ የፍርድ ፣ ቤት ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ መኖር ፣ አለበት ።

- (፪) መዝገቡም ፣ ሰዎቹ ፣ የሚለዩባቸውን ፣ ማስታወቂያዎችና ፣ ክልከላውን ፣ ስለሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ የተሰጠውን ፣ ፍርድ ፣ ወይም ፣ የተሰጡትን ፣ ፍርዶች ፣ የሚገልጹ ፣ ማስታወቂያዎች ፣ ብቻ ፣ ይጻፉበታል ።

(፫) መዝገቡን ፣ ባለጉዳይ የሆነ ፣ ግንኛውም ፣ ሰው ፣ ሊመለከተው ፣ ይችላል ።
ቀ ፡ የገገ፣ ፍርዱን ፣ ስለማስታወቅ ።

- (፩) የተከለከለው ፣ ሰው ፣ በሚኖርበት ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛት ፣ ቦታ ፣ ወይም ፣ በሚኖርባቸው ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛቶች ፣ ወይም ፣ ተቀማጭ ፣ ሆኖ ፣ እንዲኖርበት ፣ በተጠራበት ፣ ስፍራ ፣ ለሚገኘው ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ አሳሳቢ ፣ በመሆን ፣ የሚሰጠውን ፣ ፍርድ ፣ የሚያስታውቅ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ አሳዳሪ ፣ ነው ።
- (፪) ደግሞ ፣ የክልከላውን ፣ ውጤቶች ፣ ስለመለዋወጥ ፣ የሚሰጠውን ፣ ማናቸውንም ፣ ፍርድ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደተነገረው ፣ የሚያስታውቅ ፣ አሳዳሪው ፣ ነው ።

ቀ ፡ የገገ፣ ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ ስለሚደረገው ፣ ጥበቃ ።

ከዚህ ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ የሚደረገው ፣ ጥበቃ ፣ አካለመጠን ፣ ስላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ሰውነትና ፣ ንብረቶች ፣ አጠባበቅ ፣ በተሰጠው ፣ ደንብ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።

ቀ ፡ የገገ፣ ስለ አሳዳሪና ፣ ስለ ሞግዚት ።

- (፩) ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ አሳዳሪና ፣ ሞግዚት ፣ የሚሆኑትን ፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ የሚሾሟቸው ፣ ጻኞች ፣ ናቸው ።
- (፪) ከባል ፣ ወይም ፣ ከሚስት ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ ከሚቋጠሩ ፣ ወላጆቹ ፣ ወይም ፣ ከተወላጆቹ ፣ ልጆች ፣ በቀር ፣ ግንኛውም ፣ ቢሆን ፣ የዕብዱን ፣ ሰው ፣ የአሳዳሪነትን ፣ ወይም ፣ የሞግዚትነትን ፣ ሥራ ፣ ከአምስት ፣ ዓመት ፣ የበለጠ ፣ ይዞ ፣ ለመኖር ፣ አይገደድም ።

ቀ ፡ የገገ፣ ስለ ቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ። (፩) ስለአቋቋሙ ።

- (፩) አካለመጠን ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ የቤተ ፣ ዘመድን ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ስለሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ እንቅጽ ፣ የተሰጡት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ስለ ፣ ተከለከለው ፣ ሰው ፣ ተፈጻሚዎች ፣ አይሆኑም ።
- (፪) በተከለከለው ፣ ሰው ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ የሚገኙት ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ የሚቋጠሩ ፣ ወላጆቹ ፣ አካለመጠን ፣ ያደረሱት ፣ ወንድሞቹና ፣ እኅቶቹ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስትና ፣ አካለመጠን ፣ ያደረሱት ፣ ተወላጆቹ ፣ ናቸው ።
- (፫) በዚህ ፣ አኳኋን የተቋቋመው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ አራት ፣ አባሎች ፣ ያልተገኙበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጻኞቹ ፣ ለዚህ ፣ ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ ዕድል ፣ አሳቢ ፣ ከሆኑት ፣ ከዘመዶቹ ፣ ወይም ፣ ዘመዶቹ ፣ ካልሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ጠርተው ፣

የጉደለውን ፡ የአባሎቹን ፡ ቍጥር ፡ ይሞላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፳፩ ። (፪) የሰብሰባው ፡ ቦታ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ መሰብሰቢያ ፤ ዳኞቹ ፡ በወሰኑት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ነው ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ቦታ ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ለምክር ፡ የሚሰበሰብበት ፤ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ የክልከላው ፡ ፍርድ ፡ በተሰጠበት ፡ ቀን ፡ በሚገኝበት ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ ላይ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፪ ። የተከለከለው ፡ ሰው ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ።

(፩) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፤ ይህ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፤ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ለመሆኑ ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ማስታወቂያ ፡ በወጣበት ፡ ቦታ ፡ ተቀማጭ ፡ ሆኖ ፡ እንዲኖር ፡ መጠባበቅ ፡ አለበት ።

(፪) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ መኖሪያ ፡ ቦታውን ፡ የለወጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አሳዳሪው ፡ እንዲደረግ ፡ የሚጠይቀው ፡ ማስታወቂያ ፡ በአዲሱ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ እንዲነገር ፡ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፫ ። ስለተከለከለው ፡ ሰው ፡ ገቢ ፡ ገንዘብ ።

(፩) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ገቢ ፡ ገንዘብ ፤ የአሳዳሪው ፡ ሀብት ፡ አይሆንም ።

(፪) ከእነዚህ ፡ ገቢ ፡ ገንዘቦች ፡ ስለ ፡ ተከለከለው ፡ ሰው ፡ አኗኗር ፡ በተለይ ፡ ለሚያስፈልገው ፡ ሁሉ ፡ ለመዳኛው ፡ መዋል ፡ አለባቸው ።

(፫) አሳዳሪው ፡ ገንዘቡ ፡ የዋለበትን ፡ ሒሳብ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፳፬ ። አሳዳሪው ፡ ባደረጋቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ ባደረጋቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባል ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አቤቱታ ፡ ሊያቀርብላቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፭ ። የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሞግዚት ፤ አባቱ ፡ ወይም ፡ እናቱ ፡ ሲሆኑ ፡ ስለእነሱ ፡ ልዩ ፡ አስተያየት ፡ የሚሰጡት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

ቍ ፡ ፫፻፳፮ ። የኪራይ ፡ ውል ።

ሞግዚት ፡ ያደረጋቸው ፡ የኪራይ ፡ ውሎች ፤ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ፈቃድ ፡ ካልተደረጉ ፡ በቀር ፤ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ የችሎታ ፡ ማጣቱ ፡ ሁኔታ ፡ ከቀረ ፡ በኋላ ፡ የሚያስገድዱት ፡ እስከ ፡ ፫ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯ ። ስጦታዎች ።

(፩) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፤ በዚህ ፡ በተከለከለው ፡ ሰው ፡ ስም ፤ ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ ተወላጆች ፡ ልጆች ፡ ስጦታ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) እነዚህ ፡ ስጦታዎች ፡ በተከለከለው ፡ ሰው ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ የተፈቀዱ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፰ ። ኑዛዜ ።

(፩) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ክልከላው ፡ በፍርድ ፡ ከተነገረ ፡ በኋላ ፡ ኑዛዜ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

(፪) ከተከለከለበት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ የተናዘዘው ፡ ኑዛዜ ፡ ይጻፍል ።

(፫) ነገር ፡ ግን ፡ የኑዛዜው ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለርትዕ ፡ ነገር ፡ ተቃራኒ ፡ መሰለው ፡ ለዳኞቹ ፡ የታዩዋቸው ፡ እንደሆነና ፡ የተናዘዘውም ፡ የጤናው ፡ ሁኔታ ፡ ያስደረገው ፡ መሰሉ ፡ የታዩቸው ፡ እንደሆነ ፡ ዳኞቹ ፡ ኑዛዜውን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ፈራሽ ፡ ሊያደርጉት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፳፱ ። ጋብቻ ።

(፩) በፍርድ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ዳኞች ፡ ካልፈቀዱለት ፡ በቀር ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ መዋዋል ፡ አይችልም ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ አሳዳሪው ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።

(፫) ማንኛውም ፡ ባለጥቅም ፡ ሁሉ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ከዳኞች ፡ ሳያስፈቅድ ፡ ያደረገው ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ እንዲፈርስ ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፷ ። ስለ ፡ ፍችና ፡ ልጅን ፡ ስለመከድ ።

(፩) ፍቺ ፡ ወይም ፡ ከሕግ ፡ ውጭ ፡ የሚደረገው ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ እንዲቀር ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፤ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ፈቃድ ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያሳዳሪውም ፡ ፈቃድ ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

(፪) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ልጅን ፡ የሚከድበት ፡ ሁኔታ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝም ድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በተነገረው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተገልጿል ፡ ተመልከቷል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፩ ። የክልከላን ፡ ውጤቶች ፡ ስለማጥበብ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ዳኞች ፡ የክልከላን ፡ ፍርድ ፡ ሲሰጡ ፤ ወይም ፡ ይህን ፡ ውሳኔ ፡ ከሰጡ ፡ በኋላ ፡ የክልከላውን ፡ ውጤቶች ፡ ለማጥበብ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ አንዳንዶቹን ፡ ውሎች ፡ እንዲያደርግ ፡ ሊፈቅዱለት ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚህም ፣ ከተከለከለው ሰው ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አንዳንዶችን ፡ ውሎች ፡ ሞግዚቱ ፡ ለብቻው ፡ ለመረጋገጥ ፡ አይችልም ፡ ሲሉ ፡ ዳኞቹ ፡ ለመከላከል ፡ ይችላሉ ።

ቀ* : የ፻፸፱ ። (፪) የማጥበብ ፡ ውጤቶች ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቀጥር ፡ መሠረት ፡ ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፡ የተደረገው ፡ የሥልጣን ፡ ማጥበብ ፡ ከሞግዚቱ ፡ ጋራ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ለተዋዋሉ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ አስረጃ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንደ ፡ ተዋዋሉ ፡ ይገመታል ።

ቀ* : የ፻፸፫ ። የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ስላደረጋቸው ፡ ውሎች ፡ ፈራሽነት ።

(፩) የተከለከለው ሰው ፡ የፈጸማቸውንና ፡ ከሥልጣኑ ፡ በላይ ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ሥራዎች ፡ ለመቃወም ፡ በሚቻልበት ፡ አኳኋን ፡ ለመቃወም ፡ ይቻላል ።

(፪) አእምሮው ፡ የጉደለሰው ፡ አእምሮው ፡ መለስ ፡ ባለለት ፡ ጊዜ ፡ የፈጸማቸው ፡ ውሎች ፡ ናቸው ፡ በማለት ፡ ዳኞቹ ፡ የእነዚህን ፡ ውሎች ፡ ውጤት ፡ ለማጽደቅ ፡ አይችሉም ።

ቀ* : የ፻፸፬ ። የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፡ ስላለበት ፡ ገላፊነት ፡ (፩) መሠረቱ ።

የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ መሆኑን ፡ ከማያውቅ ፡ ቅን ፡ ልቡና ፡ ካለው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ ውል ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በመፍረሱ ፡ ምክንያት ፡ በዚህ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ በተዋዋለው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ስለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ በገላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

ቀ* : የ፻፸፮ ። (፪) ቅን ፡ ልቡና ።

ከተከለከለው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ ያደረገው ፡ ውል ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ክልላው ፡ በተገለጸበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ የሚፈርመው ፡ ሰው ፡ በማናቸውም ፡ እኳኋን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንዳደረገው ፡ አይቈጠርም ።

ቀ* : የ፻፸፯ ። ስለ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ገላፊነት ።

(፩) የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የመዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ስለ ፡ ክልላ ፡ የተሰጠውን ፡ የፍርድ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ የተከለከለውን ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በተለይ ፡ ስለዚህ ፡

ጉዳይ ፡ በተዘጋጀው ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ሳያገባ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ ገላፊነት ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ መሆኑ ፡ ቀርቶ ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፡ ይሆናል ።

(፪) ከተከለከለው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ የተዋዋለውን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መዝገብን ፡ እንዳይይ ፡ የከለከለ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ እንደዚህ ፡ ገላፊ ፡ ይሆናል ።

ቀ* : የ፻፸፯ ። ስለ ፡ ክልላው ፡ መቅረት ፡ (መንግት) ። (፩) ስለሚቀርበው ፡ ጥያቄ ።

(፩) ስለ ፡ ክልላ ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ ሲሻር ፡ የችሎታ ፡ ማጣት ፡ ፍጹሚ ፡ ይሆናል ።

(፪) አእምሮው ፡ ከጉደለው ፡ ሰው ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ክልላው ፡ ፍርድ ፡ እንዲሰጥ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችሉ ፡ ሰዎች ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የክልላው ፡ ውሳኔ ፡ እንዲቀር ፡ ለዳኞች ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚህም ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ የክልላው ፡ ውሳኔ ፡ እንዲቀር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቀ* : የ፻፸፰ ። (፪) ውሳኔ ።

ክልላው ፡ እንዲወሰን ፡ ያስደረጉት ፡ ምክንያቶች ፡ በቀሩ ፡ ጊዜና ፡ የተከለከለውም ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ ለመምራትና ፡ ለማስተዳደር ፡ የሚችል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ የክልላውን ፡ ውሳኔ ፡ ማስቀረት ፡ ማንግት ፡ አለባቸው ።

ቀ* : የ፻፸፱ ። (፫) ውጤቶች ።

የክልላው ፡ ውሳኔ ፡ መቅረት ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ መውጣት ፡ ያለው ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ።

ምዕራፍ ፡ ፱ ።

በሕግ ፡ ስለ ፡ ተከለከሉ ፡ ሰዎች ።

ቀ* : የ፻፹ ። ትርጓሜ ።

(፩) በሕግ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ የተቀጣ ፡ ሰው ፡ በመቀጣቱ ፡ ምክንያት ፡ ንብረቶቹን ፡ እንዳያስተዳድር ፡ ሕግ ፡ የከለከለው ፡ ነው ።

(፪) አንድ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ እንደተከለከለ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠርባቸው ፡ ሁኔታዎች ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ተወስነዋል ።

ቀ* : የ፻፹፩ ። በሕግ ፡ ስለሚወሰነው ፡ ክልላ ፡ አስተዳደር ።

ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ ባሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከተወሰኑት ፡ መለያዮቹ ፡ በቀር ፡ በሕግ ፡ የሚደረገው ፡ የክልላ ፡ አስተዳደር ፡ በፍርድ ፡ ከሚሰጠው ፡ የክልላ ፡ አስተዳደር ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቀ፡ የጀገጃ ። አሳዳሪ ፣ ስላለመኖሩ ።

በሕግ ፣ ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ አሳዳሪ ፣ የለውም ።

ቀ፡ የጀገጃ ። ስለ ፣ ሞግዚት ። (፩) ስለ ፣ መመረጡ ።

(፩) በሕግ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ የንብረቶቹ ፣ አስተዳደር ፣ ዳኞች ፣ ለመመረጡት ፣ ሞግዚት ፣ ይሰጣል ።

(፪) ዳኞች ፣ የመረጡት ፣ ሞግዚት ፣ ወይም ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ከተከለከለው ፣ ሰው ፣ ዘመዶች ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕግ ፣ በሚያቀርቡት ፣ ጥያቄ ፣ መሠረት ፣ በሞግዚቱ ፣ ምትክ ፣ ሌላ ፣ ሞግዚት ፣ ሊደረግ ፣ ይቻላል ።

ቀ፡ የጀገጃ ። ሥራዎችን ፣ መቀበል ፣ በፈቃድ ፣ ስለ መሆኑ ።

(፩) በሕግ ፣ የተከለከለውን ፣ ሰው ፣ የሞግዚትነት ፣ ሥራዎች ፣ መቀበል ፣ የፈቃድ ፣ ነው ።

(፪) እነዚህን ፣ ሥራዎች ፣ ፈቅዶ ፣ የተቀበለው ፣ ሰው ፣ ዳኞቹ ፣ በሚያመዛኙት ፣ ትክክለኛ ፣ ምክንያት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በእርሱ ፣ ምትክ ፣ ሌላ ፣ ሞግዚት ፣ እንዲተካለት ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።

(፫) ሥራዎቹን ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ወይም ፣ ከዚህ ፣ የበለጠ ፣ አካሂዶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሞግዚቱ ፣ የሚያቀርበውን ፣ ጥያቄ ፣ መቀበል ፣ ያስፈልጋል ።

ቀ፡ የጀገጃ ። የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ።

በፍርድ ፣ ክልከላ ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ የተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ በሕግ ፣ ሊደረግ ፣ ዳኞች ፣ ይሠሩበታል ።

ቀ፡ የጀገጃ ። በቤተ ፣ ዘመድ ፣ ሕግ ፣ ረገድ ፣ ስላሉት ፣ ሥራዎች ።

(፩) በሕግ ፣ ክልከላ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ጋብቻን ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ዲቃላ ፣ ልጅን ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ሲል ፣ ለማወቅ ፣ ይችላል ።

(፪) እንደዚሁም ፣ ፍቺን ፣ ለመጠየቅ ፣ ወይም ፣ ልጅን ፣ ለመክድ ፣ በሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ ክስን ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

(፫) ሞግዚቱ ፣ በሕግ ፣ በተከለከለው ፣ ሰው ፣ ስም ፣ እነዚህን ፣ ሥራዎች ፣ ለመፈጸም ፣ አይችልም ።

ቀ፡ የጀገጃ ። የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ሥራዎች ፣ ፈራሾች ፣ ስለ መሆናቸው ።

(፩) በሕግ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ያደረጋቸው ፣ ሥራዎች ፣ ውሎች ፣ ከሥልጣኑ ፣ በላይ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ።

(፪) እነዚህ ሥራዎች ፣ እንዲፈርሱ ፣ ሥራው ፣ ከሕግ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በሚደረገው ፣ አካላት ፣ በሕግ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ከእርሱ ፣ ጋራ ፣ የተዋዋለው ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕግ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ የጀገጃ ። ስለ ፣ ክልከላው ፣ ፍጹሚ ።

በሕግ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ችሎታ ፣ ማጣትን ፣ ያስከተለበትን ፣ ቅጣት ፣ በፈጸመ ፣ ጊዜ ፣ በሕግ ፣ የተወሰነበት ፣ ክልከላ ፣ ቀሪ ፣ ይሆንለታል ።

ምዕራፍ ፣ ፭ ።

ስለ ፣ ውጭ ፣ አገር ፣ ሰዎች ።

ቀ፡ የጀገጃ ። እንደ ፣ ኢትዮጵያዊ ፣ ሆኖ ፣ ስለ ፣ መቁጠር ።

(፩) በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ መብቶች ፣ የመሥራትንና ፣ የመጠቀም ፣ ችሎታን ፣ በሚመለከት ፣ ረገድ ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ዜጋ ፣ እንደ ፣ ኢትዮጵያዊ ፣ ሆኖ ፣ ይቁጠራል ።

(፪) እንደ ፣ ፍትሕ ፣ ብሔር ፣ መብቶች ፣ የሚቁጠሩትም ፣ ከመንግሥቱ ፣ ወይም ፣ ከአገሩ ፣ የአስተዳደር ፣ ሥራ ፣ ጋራ ፣ ተካፋይ ፣ መሆንን ፣ የማይመለከቱ ፣ ማናቸውም ፣ መብቶች ፣ ናቸው ።

(፫) የውጭ ፣ አገር ፣ ሰው ፣ በኢትዮጵያ ፣ ሥራ ፣ እንዲሠራ ፣ ፈቃድ ፣ መስጠት ፣ ሕጎች ፣ ወይም ፣ ደንቦች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ፡ የጀገጃ ። የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ባለሀብትነትን ፣ ስለሚመለከቱ ፣ የተጠበቁ ፣ ሁኔታዎች ፣ (፩) መሠረቱ ።

ማንኛውም ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ሰው ፣ ከንጉሠ ፣ ነገሥቱ ፣ በሚሰጥ ፣ ትእዛዝ ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በኢትዮጵያ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ፡ የጀገጃ ። (፪) እንዲሸጥ ፣ ስለ ፣ ማስገደድ ።

ማንኛውም ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ዜጋ ፣ በቀጥታ ፣ የጀገጃ ፣ በተመለከተው ፣ ከንጉሠ ፣ ነገሥቱ ፣ በሚሰጥ ፣ ትእዛዝ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ አካላት ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አግባብ ፣ ያላቸው ፣ ባለሥልጣናት ፣ በ፯ ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ርስቱን ፣ ለኢትዮጵያዊ ፣ እንዲያስተላልፍ ፣ ሊያስገደዱ ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ የጀገጃ ። (፫) ቅጣት ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተወሰነው ፣ ፯ ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የውጭ ፣ አገሩ ፣ ዜጋ ፣ የማይንቀሳቀሱትን ፣ ንብረት ፣ ለአንድ ፣ ኢትዮጵያዊ ፣ ሳያስተላልፍ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ንብረቱ ፣ በመንግሥት ፣ ባለሥልጣናት ፣ ጠያቂነት ፣ ተይዞ ፣ ይሸጣል ።

(፪) ስለማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ መሸጫ ፣ ለተደረገው ፣ ወጪና ፣ ደንብን ፣ በመተላለፍ ፣ ለተደረገው ፣ ሥራ ፣ መቀጫ ፣ የሚሆን ፣ ከመቶ ፣ ሐያ ፣ ተቀንሶ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ የሸያጭ ፣ ዋጋ ፣ ለውጭ ፣ አገሩ ፣ ሰው ፣ ይመለስለታል ።

(ዩ) የውጭ፣ አገሩ፣ ሰው፣ የማይንቀሳቀሰውን፣ ንብረት፣ ባለሀብትነት፣ ያገኘው፣ በወራሽነት፣ ምክንያት፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ተቀናሾ፣ በመቶ፣ ዐሥር፣ ብቻ፣ ነው።
ቀ፡ የ፻፶፫ ። ከባለሀብትነት፣ ጋራ፣ ተመሳሳይ፣ የሆኑ፣ መብቶች ።

አንድ፣ የውጭ፣ አገር፣ ሰው፣ በኢትዮጵያ፣ የሚገኝ፣ አንድ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ከጎምሳ፣ ዓመት፣ ለበለጠ፣ ጊዜ፣ ወይም፣ አንድ፣ የተወሰነ፣ ሰው፣ በዕድሜ፣ እስከሚቁይበት፣ ዘመን፣ ድረስ፣ በዚህ፣ በማይንቀሳቀስ፣ ሀብት፣ ላይ፣ የመገልገል፣ ወይም፣ የመጠቀም፣ መብት፣ የሚያገኝባቸው፣ ወሎች፣ ሁሉ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረትን፣ ባለሀብትነት፣ እንደሚያስተላልፉ፣ ወሎች፣ ይቁጠራሉ ።

አንቀጽ ፣ ሦስት ።

በሕግ ፣ የሰው፣ መብት፣ ስለ፣ ተሰጣቸው፣ ማገበሮችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት፣

ስለ ፣ ተመደቡ ፣ ንብረቶች ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ።

ስለ ፣ አስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ድርጅቶችና ፣ ስለ ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ።

ቀ፡ የ፻፺፬ ። መንግሥት ።

(፩) መንግሥት፣ በሕግ፣ በኩል፣ እንደ፣ አንድ፣ ሰው፣ የሚቁጠር፣ ነው።
(፪) እንዲሁ፣ እንደ፣ መሆኑ፣ መንግሥቱ፣ በመሥሪያ፣ ቤቶቹ፣ አማካይነት፣ ከተፈጥሮው፣ ጋራ፣ የሚሰማሙትን፣ መብቶች፣ ሁሉ፣ ሊያገኝና ፣ ሊሠራባቸው፣ ይችላል ።

ቀ፡ የ፻፺፮ ። የመንግሥቱ ፣ ግዛት ፣ ክፍሎች ።

(፩) ጠቅላይ ፣ ግዛቶች ፣ እውራጃዎች ፣ ወረዳዎች ፣ ምክትል ፣ ወረዳዎች ፣ የከተማና ፣ የገጠር ፣ ቀበሌዎች ፣ እንዲሁ ፣ በሕግ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸውና ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

(፪) እንዲሁ ፣ እንደ፣ መሆናቸው ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቶቻቸው ፣ አማካይነት ፣ በአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ የተፈቀዱትን ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ ሊያገኙና ፣ ሊሠሩባቸው ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ የ፻፺፮ ። ሚኒስቴሮች ።

(፩) የኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ-ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ ሚኒስቴሮች ፣ በሕግ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸውና ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

(፪) እንዲሁ ፣ እንደ፣ መሆናቸው ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቶቻቸው ፣ አማካይነት ፣ በአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ የተፈቀዱትን ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ ሊያገኙና ፣ ሊሠሩባቸው ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ የ፻፺፯ ። የሕዝብ ፣ አስተዳደር ፣ ክፍሎችና ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ።

እንዲሁም ፣ ማንኛዎቹም ፣ የሕዝብ ፣ አስተዳደር ፣ ክፍሎች ፣ ወይም ፣ የሕዝብ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ ወይም ፣ ድርጅቶች ፣ በአስተዳደር ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ በተለይ ፣ የተሰጣቸው ፣ ሁሉ ፣ በሕግ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸውና ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

ቀ፡ የ፻፺፰ ። የኢትዮጵያ ፣ እርቶዶክሳዊት ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ።

(፩) የኢትዮጵያ ፣ እርቶዶክሳዊት ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ በሕግ ፣ በኩል ፣ እንደ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ የምትቁጠር ፣ ናት ።

(፪) እንዲሁ ፣ እንደ፣ መሆኗ ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቶቿ ፣ አማካይነት ፣ በአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ የተፈቀዱትን ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ ሊታገኝና ፣ ሊተሠራባቸው ፣ ትችላለች ።

ቀ፡ የ፻፺፱ ። የጳጳስ ፣ ሀገረ ፣ ስብከት ፣ አድባራትና ፣ ገዳማት ።

በአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ ሁኔታዎችና ፣ ወሰኖች ፣ በተሰጡ ፣ ውሳኔዎች ፣ መሠረት ፣ የእርቶዶክሳዊት ፣ ተዋሕዶ ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ ክፍል ፣ የሆኑ ፣ የጳጳስ ፣ ሀገረ ፣ ስብከት ፣ አድባራትና ፣ ገዳማት ፣ በሕግ ፣ በኩል ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸውና ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ፬፻ ። የሥራጭና ፣ የመሥሪያ ፣ ቤቶቹ ፣ ተግባር ፣ ሥልጣን ፣ የሚደርስበት ።

(፩) የአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባሉት ፣ ቅጥሮች ፣ የተመለከቱትን ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጧቸውን ፣ ድርጅቶች ፣ የያንዳንዱ ፣ ተግባር ፣ ሥልጣን ፣ የሚደርስበትን ፣ እንዲሁም ፣ ከነዚህ ፣ ድርጅቶች ፣ እንደራሴ ፣ ለመሆን ፣ የተመረጡትን ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ ይወስናሉ ።

(፪) ሕጎቹም ፣ አንዳንድ ፣ ሥራዎችን ፣ ለማስፈጸም ፣ እነዚህን ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶችን ፣ የሁኔታዎችን ፣ ወይም ፣ የተወሰኑትን ፣ ፎርሞች ፣ አፈጻጸም ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፱፻፩ ። ሕጋዊ ፣ ትእዛዞችን ፣ ስላለመፈጸም ።

(፩) በሕግ ፣ የታወቀላቸው ፣ የተግባር ፣ ሥልጣን ፣ ከሚዘረጋበት ፣ ውጭ ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ የተገደዱትን ፣ ሁኔታዎች ፣ ወይም ፣ ፎርም ፣ ባለመፈጸም ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ የተመለከቱት ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶች ፣ የሚፈጽሟቸው ፣ ሥራዎች ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ።

(፪) እንደዚህ ፣ ሕጉ ፣ በነዚህ ፣ ምክንያቶች ፣ ሥራዎቹ ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ፣ ብሎ ፣ በግልጽ ፣ ባይናገርም ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደ ፣ ተነገረው ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፬፻፪ ፡ ፈራሽነት ፡

- (ጸ) ከዚህ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተውን ፡ ፈራሽነት ፡ ማንኛውም ፡ ባለ ጉዳይ ፡ ሁሉ ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።
- (፪) ሥራው ፡ ከተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ያለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽነቱ ፡ ሊጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፬፻፫ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡

- (ጸ) በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ የተጠቀሱት ፡ ድርጅቶች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነትና ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ በተነገረው ፡ አንቀጽ ፡ በተወሰኑት ፡ ሕጋዊ ያን ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ በመሥሪያ ፡ ቤቶቻቸው ፡ ወይም ፡ በሠራተኞቻቸው ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ ተግባር ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈፀፉት ፡ ናቸው ።
- (፪) እንደዚህ ፡ ድርጅቶቹ ፡ በተባለው ፡ አንቀጽ ፡ ሕጋዊ ያን ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ያላገባብ ፡ ያገኙትን ፡ ብልጽግና ፡ መመለስ ፡ አለባቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ማኅበሮች ።

ቍ ፡ ፬፻፬ ፡ ትርጓሜ ፡

ማኅበር ፡ ማለት ፡ ትርፎችን ፡ ለማግኘት ፡ ወይም ፡ ለመከፈል ፡ ሳይሆን ፡ አንድ ፡ ውጤት ፡ ለማግኘት ፡ በሁለት ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የሚቋቋም ፡ ስብሰባ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፭ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡

- (ጸ) ትርፎችን ፡ ለማግኘት ፡ ወይም ፡ ለመከፈል ፡ የተቋቋሙ ፡ ስብሰባዎች ፡ በንግድ ፡ ሕግ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮችን ፡ በሚመለከቱ ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚመሩ ፡ ናቸው ።
- (፪) የአባሎቻቸውን ፡ የንግድ ፡ ጥቅም ፡ ለማበርከት ፡ ቁጠባ ፡ (ኤኩኖሚ) ፡ እንዲያደርጉ ፡ በመፍቀድ ፡ በመተባበር ፡ አብሮ ፡ መሥራት ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ስብሰባዎች ፡ በግልጽ ፡ ማኅበር ፡ ደንቦች ፡ ይመራሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፮ ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ማኅበር ፡ (ሰንዲካ) ፡

- (ጸ) የአባሎቻቸውን ፡ የንግድ ፡ ጥቅም ፡ ለመከላከል ፡ ወይም ፡ ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ እንደራሴ ፡ ለመሆን ፡ የተቋቋሙ ፡ ስብሰባዎች ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ማኅበሮችን ፡ (ሰንዲካችን) ፡ በሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ሕጎች ፡ የሚመሩ ፡ ናቸው ።
- (፪) እነርሱን ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ሕጎች ፡ ባይኖሩም ፡ እነዚህ ፡ ስብሰባዎች ፡ እንደ ፡ ተራ ፡ ማኅበሮች ፡ ተገምተው ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ሕጋዊ ያን ፡ ደንቦች ፡ የሚመሩ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፯ ፡ ሃይማኖታዊ ፡ ጠባይ ፡ ያላቸው ፡ ስብሰባዎች ፡

- (ጸ) ከኢትዮጵያ ፡ እርቶዶክሳዊት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በቀር ፡ ሌሎች ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ሃይማኖቶችና ፡ ማኅበሮች ፡ የሚተዳደሩት ፡ እነዚህ ፡ በሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ሕጎች ፡ ነው ።
- (፪) እነርሱን ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ሕጎች ፡ እንደሌሉ ፡ እነዚህ ፡ ስብሰባዎች ፡ እንደ ፡ ተራ ፡ ማኅበሮች ፡ ተገምተው ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚመሩ ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፎችና ፡ ስለ ፡ ውስጥ ፡ ደንቦች ።

ቍ ፡ ፬፻፰ ፡ የመመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡

- (ጸ) ማኅበሩ ፡ በመሥራቻቹ ፡ መካከል ፡ በሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ በአንድ ፡ የመመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚመራ ፡ ነው ።
- (፪) የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ የማያመለክት ፡ ወይም ፡ ከደንቦቹ ፡ አንዱ ፡ በሕግ ፡ የተከለከለ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ደንቦች ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚሟሉ ፡ ወይም ፡ የሚተኩ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፱ ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ፡ እንዲኖር ፡ የመስማማት ፡ ግዴታ ፡

- (ጸ) ከማኅበረተኞቹ ፡ አንዱ ፡ ጥያቄ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማንኛውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ማኅበሩ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ እንዲኖሩት ፡ ያስፈልጋል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ማኅበሩ ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ፡ ይኑረው ፡ ተብሎ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ ማኅበሩ ፡ ሥራውን ፡ በሚያካሂድበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የማኅበሮቹ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ሊያቀርበው ፡ ይችላል ።
- (፫) ጥያቄው ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ማኅበሩ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦችን ፡ ሳያዘጋጅ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፬፻፲ ፡ የውስጡ ፡ ደንብ ፡ መኖር ፡ ውጤት ፡

- (ጸ) ማኅበሩ ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ፡ ሲኖረው ፡ የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ማኅበሩ ፡ የሚመራው ፡ በውስጡ ፡ ደንብ ፡ ይሆናል ።
- (፫) የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ የማያመለክት ፡ ወይም ፡ ከደንቦቹ ፡ አንዱ ፡ በሕግ ፡ የተከለከለ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውስጥ ፡ ደንቡ ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚሟሉ ፡ ወይም ፡ የሚተካ ፡ ይሆናል ።

፡፡ ፬፻፲፩ ፡ የደንቦች ፣ ፎርምና ፣ የሚጻፉባቸው ፣ ነገሮች ።

(፩) የግንባር ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ፈራሽነትን ፣ እንዳያስከትል ፣ የግንባርን ፣ ስም ፣ ዓላማውን ፣ የግንባር ፣ ዋና ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚገኝበትን ፣ ቦታና ፣ የተቋቋመበትን ፣ ቀን ፣ ግመልከት ፣ አለበት ።

(፪) የግንባር ፣ መሥሪያች ፣ ተብለው ፣ የተመረጡ ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ አምስት ፣ ግንባራተኞች ፣ ይፈረሙበታል ።

፡፡ ፬፻፲፪ ፡ ዐይነተኛ ፣ የሆኑትን ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ስለ ፣ መቀበል ።

(፩) የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ በአገር ፣ ገዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ የተፈቀደውን ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ዐይነት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በግንባር ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ላይ ፣ መፈረሙ ፣ አስረላጊ ፣ አይደለም ።

(፪) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ እነዚህን ፣ ደንቦች ፣ በመጥቀስና ፣ ሁለት ፣ ግንባራተኞች ፣ የፈረሙበት ፣ ልዩ ፣ ጽሑፍ ፣ ካለ ፣ በቂ ፣ ነው ።

(፫) ይህ ፣ ጽሑፍ ፣ ፈራሽነትን ፣ እንዳያስከትል ፣ የግንባርን ፣ ስም ፣ ዓላማውን ፣ የግንባር ፣ ዋና ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚገኝበትን ፣ ቦታና ፣ የተቋቋመበትን ፣ ቀን ፣ ግመልከት ፣ አለበት ።

፡፡ ፬፻፲፫ ፡ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ስለ ፣ ግስቀመጥ ።

የግንባር ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ወይም ፣ ይህንኑ ፣ የሚጠቅሰው ፣ ልዩ ፣ ጽሑፍ ፣ በአንድ ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የግንባር ፣ ዋና ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ በሚገኝበት ፣ በጠቅላይ ፣ ገዛቱ ፣ የግንባሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ መቀመጥ ፣ አለበት ።

፡፡ ፬፻፲፬ ፡ የውስጥ ፣ ደንቦችን ፣ ስለ ፣ ግስተላላፍ ።

(፩) ለግንባር ፣ ፕረዚዳንት ፣ ጥያቄ ፣ በማቅረብ ፣ የግንባር ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ለባለጉዳዩ ፣ ሁሉ ፣ ላይዘገዩ ፣ እንዲተላለፉ ፣ መደረግ ፣ አለባቸው ።

(፪) የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ የተላለፉበት ፣ ቀን ፣ በተላለፈው ፣ ገልባጭ ፣ ላይ ፣ ይጻፋል ።

(፫) አስፈላጊ ፣ ከሆነ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦቹን ፣ በፖስታ ፣ ለመላክ ፣ ስለሚደርሰው ፣ ወጪ ፣ በተወሰነው ፣ ታሪፍ ፣ መሠረት ፣ ግንባር ፣ ለማስከፈል ፣ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፣ ግንባራተኞች ።

፡፡ ፬፻፲፭ ፡ ግንባራተኛነት ።

ግንባር ፣ መሥሪያቸውና ፣ በዚህ ፣ ግንባር ፣ የገቡ ፣ አባሎች ፣ ያሉበት ይሆናል ።

፡፡ ፬፻፲፮ ፡ አዲስ ፣ አባሎች ።

ተቃራኒ ፣ ደንብ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ግንባር ፣ አዲስ ፣ አባሎች ፣ ለማስገባት ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፬፻፲፯ ፡ ለመግባት ፣ ተስፋ ፣ መስጠት ።

በአንድ ፣ ግንባር ፣ ለመግባት ፣ ተስፋ ፣ መስጠት ፣ በሕግ ፣ በኩል ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፲፰ ፡ የግንባራተኞች ፣ ትክክለኛነት ።

በግንባር ፣ መመሥረቻ ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ በውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ተቃራኒ ፣ ውሳኔዎች ፣ ከሌሉ ፣ በቀር ፣ ግንባራተኞች ፣ ሁሉ ፣ ትክክለኛ ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቀ ፡ ፬፻፲፱ ፡ ግንባራተኛነቱ ፣ የግል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) ግንባራተኛነት ፣ ተላልፎ ፣ የማይሰጥ ፣ ነው ።

(፪) ለግንባራተኛውም ፣ ወራሾች ፣ አያልፍም ።

(፫) የመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ እነዚህን ፣ ውሳኔዎች ፣ ሊያፈርሱ ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፬፻፳፩ ፡ በግንባራተኛነት ፣ መብቶች ፣ ስለ ፣ መሥራት ። (፩) ስለ ፣ መወከል ።

የመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ተቃራኒ ፣ ውሳኔ ፣ ከሌላቸው ፣ በቀር ፣ አንድ ፣ ግንባራተኛ ፣ የግንባራተኛነቱን ፣ መብቶች ፣ ባንድ ፣ ሦስተኛ ፣ ሰው ፣ አማካይነት ፣ ሊሠራባቸው ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፬፻፳፩ (፪) የመዋጮ ፣ አከፋፈል ፣ ግንባራተኞች ፣ በየጊዜው ፣ ስለሚከፍሉት ፣ ድርሻ ።

ግንባራተኛው ፣ አስቀድሞ ፣ ለመክፈል ፣ የሚገባውን ፣ መዋጮ ፣ ለግንባር ፣ ካልከፈለ ፣ በቀር ፣ ማናቸውንም ፣ የግንባራተኛነቱን ፣ መብት ፣ ሊሠራበት ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፬፻፳፪ (፫) አከፋፈል ።

(፩) ተቃራኒ ፣ ውሳኔ ፣ ከሌሉ ፣ በቀር ፣ የሚከፈለው ፣ ድርሻ ፣ በየዓመቱ ፣ መጀመሪያ ፣ ሦስት ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ የሚከፈል ፣ መሆን ፣ አለበት ።

(፪) ስለ ፣ ድርሻው ፣ ገንዘብ ፣ አከፋፈል ፣ ስላለፈው ፣ ዓመትና ፣ ስላለበት ፣ ዓመት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ባንድ ፣ ግንባራተኛ ፣ ላይ ፣ ማናቸውም ፣ ክስ ፣ ሊቀርብበት ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፬፻፳፫ ፡ ከግንባራተኛነት ፣ የመውጣት ፣ መብት ።

(፩) ማናቸውም ፣ ግንባራተኛ ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ግንባር ፣ ለአንድ ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜም ፣ የተቋቋመና ፣ ማናቸውም ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ በነፃ ፣ ለመውጣት ፣ ይችላል ።

(፪) ከግንባር ፣ የሚወጣው ፣ ግንባራተኛ ፣ ሊከፍል ፣ የሚገባውን ፣ ያለፉትን ፣ መዋጮዎችና ፣ ያለበትንም ፣ ዓመት ፣ ድርሻ ፣ ለመክፈል ፣ ይገደዳል ።

ቀ. ፬፻፳፬ ። ማኅበረተኛውን ፣ ስለ ፣ ማስወጣት ።

- (ጸ) ማኅበረተኛው፣ በመመሥረቻው፣ ጽሑፍ፣ ወይም፣ የውስጥ፣ ደንቦች፣ በተመለከቱት፣ ሁኔታዎች፣ መሠረት፣ ከማኅበሩ፣ ሊወገድ፣ ይችላል ።
- (፺) ከነዚህ፣ ሁኔታዎች፣ ውጭ፣ ለማስወገድ፣ ትልቅ ፣ ምክንያት፣ ያለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ማኅበረተኛውን፣ ዋናው፣ ጉባኤ፣ ከማኅበሩ፣ ሊያስወግደው፣ ይችላል ።
- (፻) የተወገደው፣ ማኅበረተኛ፣ መወገዱ፣ ከተነገረው፣ በኋላ ፣ በሦስት፣ ወር፣ ውስጥ፣ መወገዱ፣ ትክክለኛ፣ ያልሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በዚህ፣ ውሳኔ፣ ላይ ፣ ለጻኞች፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ. ፬፻፳፭ ። ማኅበረተኞች፣ በማኅበሩ ሊወከሉ ፣ ስላለመቻሉ ።

ማኅበሩ ፣ ስላከናወናቸው ፣ ነገሮች ፣ ማኅበረተኞች ፣ በሦስተኞች ፣ ወገኖች ፣ ዘንድ ፣ አንድም ፣ የገዴታ ፣ ገላፊነት ፣ አያገኛቸውም ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ሥራው ፣ አመራር ።

ቀ. ፬፻፳፮ ። ዲሬክተሮችን ፣ ስለ ፣ መሾም ።

- (ጸ) ማኅበሩ፣ በመመሥረቻው፣ ጽሑፍ፣ ወይም፣ በተቋቋመበት፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ በተሾሙ ፣ በአንድ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ዲሬክተሮች ፣ ይመራል ።
- (፺) ተቃራኒ ፣ ውሳኔ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዲሬክተሮችን ፣ የሚሾማቸው ፣ ጠቅላላው ፣ ጉባኤ ፣ ነው ።

ቀ. ፬፻፳፯ ። አባልነት ።

ተቃራኒ ፣ ውሳኔ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ዲሬክተሮች ፣ የሚመረጡት ፣ ከማኅበሩ ፣ አባሎች ፣ ውስጥ ፣ ነው ።

ቀ. ፬፻፳፰ ። የሥራ ፣ አመራር ፣ ምክር ፣ ቤት ።

- (ጸ) ብዙ ፣ ዲሬክተሮች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማኅበሩ ፣ አንድ ፣ የሥራ ፣ አመራር ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ ይኖረዋል ።
- (፺) ተቃራኒ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በሚገኙት ፣ በአሉት ፣ ወይም ፣ በተወከሉት ፣ አባሎች ፣ ድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ማኅበሩን ፣ የሚመለከቱትን ፣ ውሳኔዎች ፣ የሚወስነው ፣ ይህ ፣ የሥራ ፣ አመራር ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ ነው ።
- (፻) በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ በተደረገው ፣ ውሳኔ ፣ የማይስማሙት ፣ ማኅበረተኞች ፣ አለመስማማታቸውን ፣ በአንድ ፣ ፕሮሴጅርባል ፣ ውስጥ ፣ ለማጻፍ ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቀ. ፬፻፳፱ ። የዲሬክተሮች ፣ ሥልጣን ። (፩) ሕግ ።

- (ጸ) የማኅበሩ ፣ ዲሬክተሮች ፣ ለማኅበሩ ፣ አመራር ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ተግባሮች ፣ ሁሉ ፣ ይፈጽማሉ ።
- (፺) ዲሬክተሮች ፣ ከፍርድ ፣ ሥራ ፣ ጋራ ፣ ባለው ፣ ግንኙነትም ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከፍርድ ፣ ሥራ ፣ ውጭ ፣ የማኅበሩ ፣ እንደራሴዎች ፣ ናቸው ።

ቀ. ፬፻፴ ። (፪) የውስጥ ፣ ደንቦች ።

- (ጸ) የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ የዲሬክተሮችን ፣ ሥልጣኖች ፣ ለመወሰን ፣ ወይም ፣ እነዚህ ፣ ሥልጣኖች ፣ እንዴት ፣ እንደሚሠራባቸው ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።
- (፺) ደንቦች ፣ በማኅበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ተቀምጠው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ እነዚህን ፣ ደንቦች ፣ ያወቁ ፣ መሆናቸው ፣ የተረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ደንቦቻቸው ፣ ለሦስተኞች ፣ ወገኖች ፣ መከራከሪያ ፣ ሊሆኑባቸው ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፬፻፴፩ ። (፫) የመመሥረቻ ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ ጠቅላላ ፣ ጉባኤ ።

- (ጸ) የማኅበሩ ፣ መመሥረቻ ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ የማኅበሩ ፣ ጠቅላላ ፣ ጉባኤ ፣ የዲሬክተሮችን ፣ ሥልጣን ፣ የሚወስኑባቸው ፣ ወይም ፣ እነዚህ ፣ ሥልጣኖች ፣ እንዴት ፣ እንደሚሠራባቸው ፣ ሁኔታውን ፣ የሚቁርጡባቸው ፣ ድንጋጌዎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ያወቁ ፣ መሆናቸው ፣ የተረጋገጠ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ለሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆኑባቸው ፣ አይችሉም ።
- (፺) ደንቦችን ፣ መተላለፍ ፣ የሚያስከትለው ፣ ቅጣት ፣ ለማኅበሩ ፣ የዲሬክተሩን ፣ ወይም ፣ የዲሬክተሮችን ፣ ገላፊነት ፣ ነው ።

ቀ. ፬፻፴፪ ። ለጊዜው ፣ የሚሠራ ፣ ዲሬክተር ።

ለማኅበሩ ፣ እንዲሠሩ ፣ የተፈቀደላቸው ፣ ሰዎች ፣ የሌሉ ፣ ወይም ፣ መሰናክል ፣ ያገኛቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማንኛውም ፣ ባለጉዳይ ፣ በሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ለጊዜው ፣ የሚሠራ ፣ አንድ ፣ ዲሬክተር ፣ ጻኞች ፣ ይመርጣሉ ።

ቀ. ፬፻፴፫ ። ችሎታን ፣ ስለ ፣ ማረጋገጥ ።

- (ጸ) በማኅበሩ ፣ ስም ፣ እንዲህ ፣ ያለ ፣ ሥልጣን ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ ችሎታቸውንና ፣ ሥልጣናቸውን ፣ የሚያረጋግጥ ፣ ጽሑፍ ፣ ከማኅበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ እንዲሰጣቸው ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።
- (፺) ይህም ፣ ጽሑፍ ፣ አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፣ ተግባሮች ፣ ለስንት ፣ ጊዜ ፣ እንዲቋቋሙ ፣ እንደ ፣ ተሰጣቸው ፣ ለይቶ ፣ ያመለክታል ።

ቀ* : ፬፻፴፬ ። የዲሬክተሮች ፡ ገላፊነት ።

የማኅበሩ ፡ ዲሬክተሮች ፡ በውክልና ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ በዚህ ፡ ማኅበር ፡ በኩል ፡ አላፈጸሙ ፡ ናቸው ።

ቀ* : ፬፻፴፭ ። የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብትን ፡ ስለ፡ማስወገድ ።

ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ሐሳባቸውን ፡ ለማጽደቅ ፡ ወይም ፡ በዲሬክተሮች ፡ ገላፊነት ፡ የተደረገውን ፡ ለመደንገግ ፡ በሚደረገው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ዲሬክተሮች ፡ በዚህ ፡ ጉባኤ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብቶቻቸውን ፡ ሊሠሩባቸው ፡ አይችሉም ።

ክፍል ፡ ፬ ።
ስለ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ።

ቀ* : ፬፻፴፮ ። የመጨረሻ ፡ ባለሥልጣን ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) የማኅበረተኞቹ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ለማኅበሩ ፡ የባላይ ፡ የመጨረሻ ፡ ባለሥልጣን ፡ ነው ።
- (፪) በሌላው ፡ ክፍል ፡ ሥልጣን ፡ ውስጥ ፡ ያልሆኑትን ፡ የማኅበሩን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ይወስናል ።

ቀ* : ፬፻፴፯ ። ዲሬክተሮችን ፡ ስለ ፡ መሾምና ፡ ስለ ፡ መቁጣጠር ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ዲሬክተሮችን ፡ ይሽማል ፤ ሥራቸውን ፡ ይቁጣጠራል ፤ ሐሳባቸውንም ፡ ያጽድቃል ።
- (፪) ስለ ፡ ማኅበሩም ፡ አመራር ፡ የሚመለከቱትን ፡ ትእዛዞች ፡ ሊሰጣቸው ፡ ይችላል።

ቀ* : ፬፻፴፰ ። ዲሬክተሮችን ፡ ስለ፡መሻር ።

- (፩) እንደ ፡ ስምምነቱ ፤ የሥራ ፡ ድካም ፡ ዋጋ ፡ መብታቸው ፡ የተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ዲሬክተሮችን ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።
- (፪) ዲሬክተሮች ፡ ግዴታዎቻቸውን ፡ ከባድ ፡ በሆነ ፡ ሕገ ፡ ወጥነት ፡ እንደ ፡ ማፍረስ ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ ነገሮች ፡ በደንበኛው ፡ ለመምራት ፡ ችሎታ ፡ እንደ ፡ ማጣት ፡ የሆኑ ፡ ከባድ ፡ ምክንያቶች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ የመሻር ፡ መብት ፡ ለማስወገድም ፡ ሆነ ፡ ለመቀነስ ፡ አይፈቀድም ።

ቀ* : ፬፻፴፱ ። አባሎችን ፡ ስለ፡ማስገባትና ፡ ስለ፡ማስወገድ ።

- (፩) ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ አዲስ ፡ አባሎችን ፡ ስለ፡ማስገባት ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ አባሎች ፡ ስለ ፡ ማስወገድ ፡ ይወስናል ።
- (፪) አባሎችን ፡ የማስገባት ፡ ወይም ፡ የማስወገድ ፡ ሥልጣን ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ መጽደቅ ፡ የተጠበቀ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለሥራ ፡ መምሪያ ፡ ክፍሎች ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቀ* : ፬፻፵ ። የወ ስጥ ፡ ደንቦችን ፡ ስለ፡መለዋወጥ ፡ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የመመሥረቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ለመለዋወጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) የመመሥረቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ የመለዋወጡ ፡ ሥልጣን ፡ ለማንም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ክፍል ፡ ሊፈቀድ ፡ አይችልም ።

ቀ* : ፬፻፵፩ ። (፪) ወሰን ።

- (፩) የሚደረገው ፡ ውሳኔ ፡ የማኅበሩን ፡ ዓላማ ፡ ለመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ ለማኅበረተኞቹ ፡ ትክክል ፡ ያልሆኑ ፡ መብቶችን ፡ ለመፍቀድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።
- (፪) ማኅበረተኞቹ ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፡ ለማኅበረተኞቹ ፡ የተሰጡት ፡ እነዚህ ፡ ልዩ መብቶች ፡ ሊወሰዱባቸው ፡ አይችልም ።

ቀ* : ፬፻፵፪ ። ስለ ፡ ጥሪ ። (፩) መሠረቱ ።

በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ እንደ ፡ ተመለከቱትና ፡ አስቸኳይ ፡ ሁኔታ ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ የማኅበሩ ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊነቱን ፡ በሚያስገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ዲሬክተሮች ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ እንዲላክላት ፡ ያደርጋሉ ።

ቀ* : ፬፻፵፫ ። (፪) የማኅበረተኞቹ ፡ መብት።

- (፩) በውስጡ ፡ ደንብ ፡ የተወሰነው ፡ የማኅበረተኞች ፡ ብዛት ፡ ጥሪ ፡ እንዲደረግ ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ ሊደረግለት ፡ ይገባል ።
- (፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ደንቦቹ ፡ ምንም ፡ የማያመለክቱ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ ማኅበረተኞች ፡ የሚነጋገሩባቸውን ፡ ነገሮች ፡ በማመልከት ፡ በጽሑፍ ፡ ጥያቄ ፡ ያደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ አንድ ፡ አምስተኛው ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪው ፡ እንዲደረግ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።

ቀ* : ፬፻፵፬ ። (፫) ጻኞች ፡ የሚያደርጉት ፡ ጥሪ ።

- (፩) ጥሪ ፡ እንዲያደርግ ፡ በሚገደድበት ፡ ጊዜ ፡ የሥራው ፡ አመራር ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ ያላደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ጥያቄ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰጠው ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ጻኞች ፡ ስለ ፡ ጉባኤው ፡ ጥሪ ፡ ያደርጋሉ ።

ቀ* : ፬፻፵፭ ። (፬) አደራረግና ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) የጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ አደራረግና ፡ ጊዜው ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፪) ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለሕሊና ፡ ተስማሚ ፡ በሆነ ፡ ሁኔታ ፡ ዲራ ክተሮች ፡ ይወሰኛቸዋል ።

ቀ ፡ ፬፻፵፮ ። በጉባኤው ፡ የሚደረግ ፡ የድምፅ ፡ አሰጣጥ ።

(፩) የጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ በሚገኙት ፡ ወይም ፡ በተወከሉት ፡ አባሎች ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ የሚሆን ፡ ነው ።

(፪) ሊነጋገሩበት ፡ ከቀረበው ፡ በቀር ፡ በሌላ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ ውሳኔ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፵፯ ። ትክክልነት ።

ማግበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍ ፡ የተቀበለ ት ፡ ሐሳብ ፡ እንደጠየቀው ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ የሚተካከል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፵፰ ። የጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔዎች ፡ ፈራሽነት ። (፩) ክስ ።

(፩) ማንኛውም ፡ ማግበረተኛ ፡ ምንም ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ እርሱ ፡ ባልተቀበላቸውና ፡ የሕጉን ፡ ውሳኔዎች ፡ ወይም ፡ የማግበሩን ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦቹን ፡ በሚጥሱት ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ ለዳኞች ፡ ክስ ፤ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ ክስ ፤ ውሳኔ ፡ መደረጉን ፡ ካወቀበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በያዘው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ካላቀረበ ፡ ተቀባይነትን ፡ አያገኝም ።

(፫) በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ እንደተመለከተው ፡ ዐይነት ፡ ዋናው ፡ ጉባኤ ፡ ተንኩል ፡ ሳይኖርበት ፡ ጥሪ ፡ የተደረገ ገለት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የተደረጉትን ፡ ውሳኔዎች ፡ ማግበረተኛው ፡ እንዳወቃቸው ፡ ይገመታሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፵፱ ። (፪) የፍርድ ፡ ሥልጣን ።

የጠቅላላውን ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ ለመሻር ፡ የሚነገረው ፡ ፍርድ ፡ በሁሉ ፡ ላይ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፬፻፶፬ ። ውሳኔዎች ፡ እንዳይፈጸሙ ፡ ስለማቋረጥ ፡ (ስለማገድ) ።

ከማግበሩ ፡ ዲራክተሮች ፡ በአንዱ ፡ ወይም ፡ በማግበሮቹ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፈራሽነቱ ፡ የተጠየቀውን ፡ ውሳኔ ፡ አፈጻጸም ፡ ለመከላከል ፡ (ለማገድ ፡)ይችላል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የማግበሩ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ቀ ፡ ፬፻፶፩ ። መሠረቱ ።

(፩) ማግበሩ ፡ በውስጡ ፡ ከአሉት ፡ ሰዎች ፡ ልዩነት ፡ ያለው ፡ ነው ።

(፪) የማግበሩ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ የአባሎቹ ፡ ግዴታዎችና ፡ መብቶች ፡ አይደሉም ።

(፫) እንዲሁም ፡ የማግበሩ ፡ አባሎች ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ የማግበሩ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ አይደሉም ።

ቀ ፡ ፬፻፶፪ ። ስም ።

(፩) የማግበሩ ፡ ስም ፡ እንደ ፡ ሰዎች ፡ ስም ፡ ዐይነት ፡ ልክ ፡ የሚጠበቅ ፡ ነው ።

(፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ይህ ፡ ጥበቃ ፡ በሕግ ፡ የሚደረገው ፤ የማግበሩ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ በማግበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የተቀመጡ ፡ ሲሆኑ ፡ ወይም ፡ በማግበሩ ፡ መብቶች ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ያደረገው ፡ ሰው ፡ ጉዳዩን ፡ በማወቅና ፡ በመጥፎ ፡ ልቡና ፡ የሆነ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፶፫ ። መኖሪያ ፡ ቦታ ።

(፩) የማግበሩ ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ የሚባለው ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ቤቱ ፡ በተቋቋመበት ፡ ቦታ ፡ ያለው ፡ ነው ።

(፪) ማግበሩ ፡ በጉዋሪ ፡ እኳኋን ፡ ያሉት ፡ የያዛቸው ፡ ሌሎች ፡ ቦታዎች ፡ ሁሉ ፡ ምክትል ፡ መኖሪያ ፡ ቦታዎች ፡ ይባላሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፶፬ ። ችሎታ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ማግበሩ ፡ ከዐይነቱ ፡ ጋራ ፡ የሚሰማውን ፡ የብሔራዊ ፡ ኑሮ ፡ ተግባሮችን ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ ይችላል ።

(፪) ማግበሩም ፡ እነዚህን ፡ ተግባሮች ፡ በሥራ ፡ መምሪያ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶቹ ፡ አማካኝነት ፡ ይፈጽማል ።

ቀ ፡ ፬፻፶፭ ። (፪) የፍርድ ፡ ጉዳዮች ።

(፩) ማግበሩ ፡ በጠያቂነት ፡ ወይም ፡ በተከላካይነት ፡ በዳኝነት ፡ ፈት ፡ ለመቆም ፡ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፡ ነገር ፡ ማግበሩ ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ የሚወክል ፡ ይሆናል ።

(፫) የመልእክትን ፡ ደብዳቤ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ጽሑፍን ፡ ለማድረስ ፡ የሚላከውን ፡ ማስታወቂያ ፡ በማግበሩ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ሊቀበል ፡ የሚችለው ፡ አባል ፡ የትኛው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለይቶ ፡ መገለጽ ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ በማግበሩ ፡ ወይም ፡ በዳረክተሩ ፡ አድራሻ ፡ ለማግበሩ ፡ ቢላክለት ፡ የተላከው ፡ ደብዳቤ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ጽሑፍን ፡ ለማድረስ ፡ የተጻፈው ፡ ማስታወቂያ ፡ በሚገባ ፡ የተላከ ፡ ሆኖ ፡ ይቋጠራል ።

ቍ ፡ ፬፻፶፮ ። (፫) ስጦታዎችና ፡ ውርስ ።

(፩) አንድ ፡ ማኅበር ፡ በስጦታ ፡ ወይም ፡ በውርስ ፡ ያገኛቸው ፡ ሀብቶች ፡ ከአንድ ፡ ከተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ በላይ ፡ የሚያልፉ ፡ ሲሆኑ ፡ የማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ እነዚህ ፡ በቁም ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ በውርስ ፡ ለአንድ ፡ ማኅበር ፡ የተሰጡ ፡ ሀብቶች ፡ እንዲገለጹለት ፡ ማኅበሮችን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ጊዜ ፡ ተጠቃሚው ፡ ማኅበር ፡ የቁም ፡ ስጦታዎችን ፡ ወይም ፡ የውርሶችን ፡ ሀብቶች ፡ ከተቀበለበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ የተቀበለውን ፡ የቁም ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ ያገኘውን ፡ ውርስ ፡ ለማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ማስታወቅ አለበት ። ሳያስታውቅ ፡ ቢቀር ፡ ግን ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ በ፬፻፷፰ ፡ ቍ፡፲፭ ፡ መሠረት ፡ ቅጣት ፡ ያገኘዋል ።

ቍ ፡ ፬፻፶፯ ። ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ የማኅበሩ ፡ ኅላፊነት ።

(፩) ዲሬክተሮቹና ፡ ሠራተኞቹ ፡ ሳይፈጽሟቸው ፡ የቀሩትና ፡ የሠሯቸው ፡ ተግባሮች ፡ ግዴታ ፡ ባለባቸውና ፡ አላፊነትን ፡ የሚያመጡ ፡ ተግባሮችን ፡ በሚፈጸሙበት ፡ ጊዜ ፡ የተደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ኅላፊነትን ፡ የሚያስከትሉ ፡ ሲሆን ፡ ማኅበሩ ፡ ዲሬክተሮቹና ፡ ሠራተኞቹ ፡ ሳይፈጽሟቸው ፡ በቀሩት ፡ በሠሯቸው ፡ በአላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ማኅበሩ ፡ በማይገባ ፡ የበለጸገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

(፫) ለዚህ ፡ ነገር ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነትና ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የተነገሩት ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፶፰ ። ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ዕዳዎች ፡ ዋስትና ።

በማኅበሩ ፡ ስም ፡ የሠራው ፡ ዲሬክተር ፤ በማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በተቀመጡት ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ማኅበሩ ፡ ያልተከናወነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለማኅበሩ ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የአንድነት ፡ ዋስ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ መፍረስና ፡ ሒሳብ ፡ ማጣራት ።

ቍ ፡ ፬፻፶፱ ። መፍረስ ። (፩) የውስጥ ፡ ደንቦች ።

ማኅበሩ ፡ የሚፈርሰው ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቡ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፷ ። (፪) ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ።

ተቃራኒ ፡ ውሳኔ ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የማኅበሩን ፡ መፍረስ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፬፻፷፩ ። (፫) ዳኞች ።

በሥራ ፡ መምሪያ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በሥነ-ሰነድ ፡ በአንድ ፡ አምስተኛ ፡ ወይም ፡ በማኅበሮቹ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞች ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ ፡ የሚወስኑት ።

(ሀ) በማኅበረተኞቹ ፡ ብዛት ፡ ማነስ ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ የሥራ ፡ መምሪያ ፡ ምክር ፡ ቤትን ፡ አባሎች ፡ ለመምረጥ ፡ ወይም ፡ ማኅበሩን ፡ ለማካሄድ ፡ ያልተቻለ ፡ ሲሆን ፤

(ለ) የማኅበሩ ፡ ዓላማ ፡ የተደረሰበት ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ ሊደረስበት ፡ ያልተቻለ ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ ረጅም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ባለመከናወኑ ፡ ማኅበሩ ፡ ይህን ፡ ዓላማ ፡ መከተል ፡ ያቋረጠ ፡ መሆኑ ፡ የተገለጸ ፡ ሲሆን ፤

(ሐ) በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ከተወሰነው ፡ የተለየ ፡ ዓላማ ፡ ማኅበሩ ፡ የሚከተል ፡ ሲሆን ፤

(መ) ማኅበሩ ፡ ዕዳውን ፡ የመክፈል ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፷፪ ። (፬) የአስተዳደር ፡ ውሳኔ ።

(፩) ዓላማውና ፡ ክንውኑ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የማኅበሩን ፡ መፍረስ ፡ ይኖገራል ፡ (ይወስናል) ።

(፪) ከማኅበሩ ፡ ዲሬክተሮች ፡ አንዱ ፤ ውሳኔው ፡ ለማኅበሩ ፡ ከተነገረ ፡ ጀምሮ ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፤ በዚህ ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ ለአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ የይግባኝ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፫) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በዚህ ፡ አቤቱታ ፡ ላይ ፡ ውሳኔ ፡ እስኪሰጥ ፡ ማኅበሩን ፡ የሚሸረው ፡ ውሳኔ ፡ አፈጻጸሙ ፡ እንዲዘገይ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፬፻፷፫ ። የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ሁኔታ ።

(፩) ማኅበሩ ፡ በሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) ማኅበሩም ፡ ለዚህ ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ አስፈላጊ ፡ ለሆኑ ፡ ነገሮች ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ እንዳለው ፡ ይቋጠራል ።

ቍ ፡ ፬፻፷፬ ። ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ። (፩) ምርጫ ።

(፩) በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ ተቃራኒ ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፤ ወይም ፡ ዳኞች ፡ ካልወሰኑ ፡ በቀር ፡ ማኅበሩን ፡ ይመሩ ፡ በነበሩ ፡ ሰዎች ፡ የማኅበሩ ፡ ሒሳብ ፡ ይጣራል ።

(፪) እነዚህ ፣ ሰዎች፣ የሌሎች እንደ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ የመረጧቸው ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪዎች ፣ የማገበሩን ፣ ሒሳብ ፣ ያጣራሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፳፮ ። (፪) ሥልጣን ።

(፩) ሒሳብ፣ አጣሪው ፣ ለሥራ ፣ መምሪያ ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ የነበረው ፣ ሥልጣን ፣ አለው ።

(፪) ለሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ አስፈላጊ ፣ ለሆኑ ፣ ነገሮች ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ባለው ፣ መብቱ ፣ ሊሠራበት ፣ አይችልም ።

(፫) አዲስ ፣ ሌላ ፣ ሥራ ፣ ሊጀምር ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፬፻፳፯ ። (፫) ገላፊነት ።

(፩) ሒሳብ፣ አጣሪው ፣ በማገበሩ ፣ ላይና ፣ ከማገበሩ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ በሆኑት ፣ ላይ ፣ ሥራዎችን ፣ በማከናወን ፣ በሚያደርገው ፣ ጥፋት ፣ ጉዳት ፣ ያደረሰባቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገላፊ ፣ ነው ።

(፪) ከክሱ ፣ መቅረብ ፣ በፊት ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ በማገበሩ ፣ የዲሬክተርነትን ፣ ሥራዎች ፣ የሠራ ፣ ማናቸውም ፣ ከማገበሪያዎቹ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ በማገበሩ ፣ በኩል ፣ የሒሳብ ፣ አጣሪውን ፣ በአላፊነት ፣ ሊያስጠይቀው ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፬፻፳፰ ። የፈረሰው ፣ ማገበሩ ፣ ንብረት ።

(፩) የፈረሰው ፣ ማገበሩ ፣ ንብረት ፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ በማገበሪያዎቹ ፣ መካከል ፣ ሊከፋፈል ፣ አይችልም ።

(፪) በመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ በውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ውስጥ ፣ ውሳኔ ፣ የሌላ ፣ ሆኖና ፣ ጠቅላላው ፣ ጉባኤም ፣ በሚገባ ፣ ለሌላ ፣ ሥራ ፣ ያላዋላቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እነዚህ ፣ ሀብቶች ፣ የመንግሥት ፣ ንብረት ፣ ይሆናሉ ።

(፫) ማገበሩን ፣ የፈረሰው ፣ የማገበሪያዎች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጠቅላላው ፣ ጉባኤ ፣ ሀብቶችን ፣ በሌላ ፣ ሥራ ፣ ላይ ፣ ለማዋል ፣ ለመወሰን ፣ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ማገበሪያዎችን ፣ ስለ መቁጣጠር ።

ቀ ፡ ፬፻፳፱ ። የማገበሪያዎች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ።

(፩) በያንዳንዱ ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛት ፣ ዋና ፣ ከተማ ፣ ከጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የመንግሥት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጋራ ፣ የተያያዘ ፣ (የተሳሰረ) ፣ አንድ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ይኖራል ።

(፪) የተባለው ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ በጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙትን ፣ ማገበሪያዎች ፣ ይቁጣጠራል ።

ቀ ፡ ፬፻፷፱ ። የማገበሩ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦችን ፣ ማስቀመጥ ።

የሚያስፈልግ ፣ ሲሆን ፣ የማገበሪያዎች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ የማገበሩን ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ እንዲያዘጋጁና ፣ እነዚህንም ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ እንዲያስቀምጡ ፣ መሥራቾቹን ፣ ወይም ፣ መሪዎቹን ፣ ያስጠነቅቃቸዋል ።

ቀ ፡ ፬፻፸፬ ። የታወቁ ፣ ማገበሪያዎች ፣ መዝገብ ።

(፩) የማገበሪያዎች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ በጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ ውስጥ ፣ ያሉትንና ፣ አሉት ፣ ተብለው ፣ የተነገሩትን ፣ ማገበሪያዎች ፣ መዝገብ ፣ በፊደል ፣ ተራ ፣ ይይዛል ። (ያስቀምጣል) ።

(፪) የአንድ ፣ ማገበሩ ፣ ዲሬክተሮች ፣ በመዝገብ ፣ እንዳይጻፍ ፣ የማገበሪያዎች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ በተቃወመበት ፣ እንቢታ ፣ ላይ ፣ ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፸፩ ። የተራ ፣ ቀጥር ።

(፩) በመዝገብ ፣ የተጻፈው ፣ እያንዳንዱ ፣ ማገበሩ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ ስለ ማገበሩ ፣ ያዘጋጀውን ፣ ዶሴ ፣ ቀጥር ፣ የሚያመለክት ፣ አንድ ፣ ተራ ፣ ቀጥር ፣ ይቀበላል ።

(፪) ይህ ፣ የተባለው ፣ ተራ ፣ ቀጥር ፣ በማገበሪያዎች ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ውስጥና ፣ ማገበሪያዎችን ፣ ከምስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ጋራ ፣ በሚያገናኙት ፣ የደብዳቤ ፣ ጽሑፎች ፣ ላይ ፣ መግባት ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ፬፻፸፪ ። የማገበሩ ፣ ዶሴ ።

በመዝገብ ፣ የተጻፈው ፣ የያንዳንዱ ፣ ማገበሩ ፣ ዶሴ ፣ የሚያመለክተው ።

(ሀ) የማገበሩን ፣ ስም ፣ ከነተራ ፣ ቀጥሮ ፤

(ለ) የማገበሩን ፣ የውስጥ ፣ ደንቦችና ፣ በእነዚህ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ላይ ፣ የተደረጉትን ፣ መለዋወጥ ፣ እነዚህ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ወይም ፣ መለዋወጦች ፣ የተደረጉበትን ፣ ጊዜ ፣ ማምር ፤

(ሐ) የማገበሩ ፣ ዲሬክተሮችን ፣ ወይም ፣ ለማገበሩ ፣ ወኪልነት ፣ ሥልጣን ፣ ያላቸውን ፣ ሰዎች ፣ ስም ፤

(መ) ለማገበሩ ፣ ሊኖሩት ፣ የሚችሉትን ፣ የሁለተኛ ፣ ደረጃ ፣ የተቀማጭነትን ፣ በታዎች ፣ መግለጫ ፤

(ሠ) ስለ ማገበሩ ፣ መፍረስ ፣ የተሰጠውን ፣ ውሳኔና ፣ አስፈላጊም ፣ ሲሆን ፣ የመጨረሻ ፣ አስተሳሰቦቻቸውን ፣ ሰዎች ፣ ስም ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፸፫ ። ጠቅላላ ፣ ስብሰባዎች ። (፩) የስብሰባ ፣ ጥሪ ።

(፩) ጠቅላላ ፣ የሆነው ፣ ስብሰባ ፣ በሚቀመጥበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ለማገበሩ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ በአስፈላጊው ፣ ጊዜ ፣ ማስታወቂያ ፣ ይላክለታል ።

(፪) ጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ በእነዚህ ፣ ጠቅላላ ፣ ስብሰባዎች ፣ ውስጥ ፣ አንድ ፣ ታዛቢ ፣ ወኪል ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።

(፫) በተለይ ፣ የስብሰባውን ፣ ጥሪ ፣ አደራረግና ፣ የጥሪውን ፣ ጊዜ ፣ ስብሰባው ፣ የሚነጋገርበትን ፣ ጉዳይና ፣ የስብሰባውን ፣ አያያዝ ፣ ስለሚመለከተው ፣ ነገር ፣ የጠቅላላውን ፣ ስብሰባ ፣ የሥራውን ፣ መልካም ፣ አፈጻጸም ፣ ለማረጋገጥ ፣ ጠቃሚዎች ፣ የሚመስሉትን ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላል ።

ቀ. ፩፻፸፬ = (፪) ውሳኔዎች

በግንባር፣ ጽሕፈት፣ ቤት፣ ጠቅላላ ስብሰባ፣ የተደረገበትን ቀን፣ በሚከተለው ወር፣ ውስጥ ጽሕፈት፣ ቤቱ፣ በሚይዘው መዝገብ፣ ደብዳቤ፣ ውስጥ፣ መጻፍ፣ ያለባቸው ስብሰባ፣ የተሰጡት ውሳኔዎች ሁሉ በግንባር ይላኩታል።

ቀ. ፩፻፸፮ = (፫) የውሳኔዎች ፈራሽነት

(፩) የግንባር፣ ጽሕፈት፣ ቤት፣ ጠቅላላው ስብሰባ፣ የሰጣቸውን የሕግ፣ ወይም የግንባር የውስጥ ደንቦች፣ ተቃራኒ የሆኑትን ውሳኔዎች፣ በጻፉት ፊት፣ ለመቃወም ይችላል።

(፪) ከሱም፣ እንዳይፈረስ የተደረገው የውሳኔው ግልጽ፣ ከተላከለት ቀን፣ አንሥቶ፣ እስከ አንድ ወር መቅረብ አለበት።

ቀ. ፩፻፸፯ = የግንባር የውስጥ ደንቦች መለዋወጥ

(፩) በግንባር፣ የውስጥ ደንቦች ላይ መለዋወጥ የተደረገ እንደሆነ ጠቅላላው ስብሰባ መለዋወጡን የተቀበለበትን ቀን፣ በሚከተለው ወር ውስጥ የተባለውን መለዋወጥ የያዘው አንድ አዲስ የደንቦች ግልጽ ጽሑፍ ለግንባር ጽሕፈት ቤት ይሰጣል።

(፪) ይኸው ግልጽ በገበሬ ላይ ቢ... .. ቀን የተሻሻለ ጽሑፍ የግል ጽሕፈት ይኖረዋል።

(፫) ሦስተኛ ወገኖች የግንባር የውስጥ ደንቦች መለዋወጣቸውን ግወቃቸው ካልተረገጠ በቀር ለግንባር የውስጥ ደንቦች የተደረጉት መለዋወጫ በግንባር ጽሕፈት ቤት እስከ ተነገረ ድረስ በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆኑባቸው አይችሉም።

ቀ. ፩፻፸፰ = የግንባር ዲሬክተሮች

(፩) የሥራው አመራር (ዲሬክቲቮን) ምክር ቤት አባሎች ስም እንዲሁም ለግንባር ወኪል የመሆን ሥልጣን ያላቸው ሰዎች ስም እንዲሁ ሰዎች ከተመረጡበት ቀን በሚከተለው ወር ውስጥ ለግንባር ጽሕፈት ቤት ይነገራል።

(፪) እንደዚሁም የነዚህ ሰዎች ስም ለተጻፈበት ሊሰጥ የተደረገው ግናቸውም መለዋወጥ በዚህ ጊዜ ውስጥ ይነገራል።

ቀ. ፩፻፸፰ = የሒሳብ ሚዛን

(፩) ግንባር በያመቱ ጠቅላላው ስብሰባ ያጸደቀውን የሒሳብ ሚዛን ለግንባር ጽሕፈት ቤት ያስታውቃል።

(፪) ያገር ገዛት ሚኒስቴር የዚህን የሒሳብ ሚዛን መልካም አቀራረብና እውነተኛነትን ለማረጋገጥ የሚሰገው መሰለው የሚታዩትን ደንቦች ለግዙዝ ይችላል።

ቀ. ፩፻፸፱ = የአገር ገዛት ሚኒስቴር

(፩) ያገር ገዛት ሚኒስቴር የግንባር ጽሕፈት ቤቶች በግንባር ላይ ገጠኛ የሆነውን የመቋጣጠር ሥራ እንዲሠሩ ለግድረግ ሌሎችንም፣ በሚነት፣ ያላቸውን፣ ጥንቃቄዎች ሁሉ በሚገኙት ሕጎች መሠረት፣ በዝ፣ ይችላል።

(፪) እነዚህ ጥንቃቄዎች እንደ ግንባር ገብ ትልቅነትና እንደሚገኙበት ጊዜ ላይ ላይ ለመሆን ይችላሉ።

(፫) እንደዚሁም ጥናት ሥራ ቤታቸው በውጭ አገር ለሆኑ ግንባር ወይም በውጭ አገር የግንባር ሥራ ክንውን ለያዙ ወይም አብዛኛ አባሎች የውጭ አገር ዜጎች ለሆኑ ወይም በሥራ አመራር (ዲሬክቲቮን) ምክር ቤት ውስጥ አንድ ወይም ብዙዎች የውጭ አገር ሰዎች ለሚገኙባቸው ግንባሮች ላይ የሆኑት ጥንቃቄዎች ለታዘዙ ይችላሉ።

ቀ. ፩፻፸፱ = የወንጀል ትግቶች (፩) ለጽሕፈት ቤት የሚደረጉ ግንባር ወይም

በወንጀል ላይ መቅጫ ሕግ በተመለከተ ትግቶች የሚቀጠሉት፤

(ሀ) የግንባር የውስጥ ደንቦች በሕግ በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ለግንባር ጽሕፈት ቤት ያልሰጡት የግንባር መሥሪቶች፤

(ለ) ለግንባር ጽሕፈት ቤት ስለሚደረጉት ግንባር ወይም ሚስጠት ጽሑፎች በዚህ ምዕራፍ የተመለከተውን ውሳኔዎች የሌሉ የግንባር መሥሪቶች ናቸው።

ቀ. ፩፻፸፱ = (፪) የልዩ ልዩ ሕጋዊ ያን ትእዛዞች መጣስ

በወንጀል ላይ መቅጫ ሕግ በተመለከተ ትግቶች የሚቀጠሉት፤

(ሀ) ተራ ተጥሩን በግንባር ደንቦች ወይም ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርገው በደብዳቤ ጽሑፎች ላይ ያለመለከት ግንባር፤

(ለ) ባለጉዳይ ባቀረበው ጥያቄ የግንባር የውስጥ ደንቦች ለተባለ ባለጉዳይ በሕገ መሠረት ያላስታወቀ ግንባር ነው።

ቀ. ፩፻፸፱ = (፫) ሕገ ወጥነት የተባለ ግንባር

(፩) የግንባር ጽሕፈት ቤት ለአፈረሰው ግንባር በሥራ አስኪያጅ የአንድ የሥራ ክንውን የቀጠሉ ሥራ አስኪያጆች በወንጀል ላይ መቅጫ ሕግ በተመለከተ ትግቶች ይቀጣሉ።

(፪) እንደዚሁም የግንባር ሕገ ወጥነት እያወቁ የሥራውን መካኒካል ተካፋዮች በመሆን የቀጠሉ የተባለው ግንባር አባሎች በወንጀል ላይ መቅጫ ሕግ በተመለከተ ትግቶች ይቀጣሉ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደበ ፡ ንብረት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ።

ቀ ፡ ፩፻፹፫ ። ትርጓሜ ።

የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ሀብት ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ሀብቶች ፡ ትርፍ ፡ ለማግኘት ፡ ሳይሆን ፡ በማይመለስ ፡ አኳኋንና ፡ ለዘለዓለም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ የጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ ግብ ፡ ላለው ፡ የሚያውልበት ፡ ሥራ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፩፻፹፬ ። ፎርምቶች ።

- (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ በቁም ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።
- (፪) የዚህም ፡ ነገር ፡ መቋቋም ፡ በዐይነቱና ፡ በሥራ ፡ ነገሩ ፡ ስጦታዎችን ፡ ወይም ፡ ኑዛዜዎችን ፡ በሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ የሚመራ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፩፻፹፭ ። የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ነገሩን ፡ ማጽደቅ ፡ አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅትን ፡ ተግባር ፡ ያገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ካላጸደቀው ፡ በቀር ፡ አይቋቋምም ።
- (፪) የአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ውሳኔ ፡ ከመስጠቱ ፡ በፊት ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የሚመለከታቸውን ፡ የሌሎች ፡ ሚኒስቴሮችን ፡ ሐሳብ ፡ ይጠይቃል ።

ቀ ፡ ፩፻፹፮ ። ነገሩ ፡ እንዲጸድቅ ፡ ለማድረግ ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ። (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መሥራቹ ፡ በሕይወቱ ፡ ሳለ ።

የበጎ ፡ አድራጎቱ ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ እንዲጸድቅ ፡ ለማድረግ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ መሥራቹ ፡ በሕይወት ፡ ካለ ፡ መሥራቹ ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ወኪሉ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፩፻፹፯ ። (፪) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ።

- (፩) መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ የተባለውን ፡ ጥያቄ ፤ መሥራቹ ፤ ሥራውን ፡ ሰጥቶት ፡ እሺ ፡ ብሎ ፡ የተቀበለው ፡ ሰው ፡ ሊጠይቅ ፡ ይገባል ።
- (፪) እንደተባለው ፡ ጠያቂ ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ የበጎ ፡ አድራጎትን ፡ ድርጅት ፡ ጽሑፍ ፡ ያዘጋጃ ፡ ሰዎች ፤ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ነገር ፡ ምስክር ፡ የሆኑት ፡ ወይም ፡ የዚህን ፡ ተግባር ፡ አደራ ፡ ያስቀመጡት ፡ ሰዎች ፡ ሊጠይቁ ፡ ይገባል ።
- (፫) የዚህን ፡ ተግባር ፡ ፈቃድ ፡ የመጠየቅ ፡ ግዴታ ፡ የሚወድቅባቸው ፡ ሰዎች ፡ ፈቃዱን ፡ ሳይጠይቁ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለውን ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡

ጅት ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲጸድቅ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ በሦስት ፡ ወሩ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ግናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ሊያቀርቡ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፩፻፹፰ ። የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅትን ፡ ተግባር ፡ ስለ ፡ መሻር ።

- (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅትን ፡ ተግባር ፡ መሥራቹ ፡ ይህን ፡ ተግባሩን ፡ እንዲያጸድቅለት ፡ ለአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ያቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ሚኒስቴሩ ፡ ከመፍቀዱ ፡ በፊት ፡ ያቆመውን ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ በነፃ ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።
- (፪) የመሥራቹ ፡ ወራሾች ፡ በዚህ ፡ በመሻር ፡ መብታቸው ፡ ሊሠሩ ፡ የሚችሉት ፡ የበጎ ፡ አድራጎቱን ፡ ሥራ ፡ ፈቃድ ፡ የመቀበል ፡ ግብ ፡ ያለው ፡ ጥያቄ ፡ ለአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በሁለት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቱን ፡ ተግባር ፡ ሚኒስቴሩ ፡ ሳያጸድቀው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፹፱ ። የማጽደቁ ፡ ተግባር ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ስለ ፡ መሥራቱ ።

- (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ፈቃድ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበው ፡ በመሥራቹ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ድርጅቱን ፡ የሚያጸድቀው ፡ የአስተዳደር ፡ ውሳኔ ፡ የፈቃዱ ፡ ጥያቄ ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የሚጸና ፡ ይሆናል ።
- (፪) የፈቃድ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበው ፤ መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ እንደሆነ ፤ ውሳኔው ፡ መሥራቹ ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የሚጸና ፡ ይሆናል ።
- (፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ተመልሶ ፡ መሥራት ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ከመፈቀዱ ፡ በፊት ፡ በበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ባለመብቶች ፡ በሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ሊያመጣ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፬፻፺ ። ለበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የሚደረገው ፡ ጥበቃና ፡ ተጠባባቂነት ።

- (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ የተፈቀደበት ፡ ጽሑፍ ፡ ለበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቱ ፡ ተግባር ፡ የሚደረገውን ፡ ጥበቃና ፡ ተጠባባቂነት ፡ የታዘዘውን ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለይቶ ፡ ያስታውቃል ።
- (፪) በተባለው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ለዚህ ፡ ሥራ ፡ ግናቸውም ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያልተመረጠበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለበጎ ፡ አድራጎት ፡ ተግባር ፡ የሚደረገውን ፡ ጥበቃና ፡ ተጠባባቂነት ፡ የሚያከናውነው ፡ የበጎ ፡ አድራጎቱ ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ ባለበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ በሚገኘው ፡ የማገበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፺፩ ። የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፤ (፩) ግብ ።

የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ በተቋቋመባቸውና ፡ በሚተዳደርባቸው ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ የሚመራ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = (ዪ) በውስጥ ፣ ደንቦቹ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኘው ።

የውስጥ ፣ ደንቦቹ ፣ በተለይ ፣ የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅቱን ፣ ስም ፣ ገቡንና ፣ ያለበትን ፣ ቦታ ፣ ያመለክታሉ ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = የውስጥ ፣ ደንቦቹን ፣ የሚያሰናዳው ።

(ጸ) የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅቱን ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ የበጎው ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ መሥሪቶች ፣ ሊያሰናዳቸው ፣ ይችላል ።

(ደ) እርሱ ፣ ያላሰናዳቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በአገር ፣ ገዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ወይም ፣ ለጠባቂነትና ፣ ለተጠባባቂነት ፣ በአገር ፣ ገዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ በተለጠው ፣ መሥሪያ ቤት ፣ ይደራጃሉ ።

(፫) የውስጥ ፣ ደንቦቹ ፣ ለበጎ ፣ ተግባር ፣ ድርጅት ፣ ተቃራኒዎች ፣ ሆነው ፣ የተገኙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ የተባሉትን ፣ ደንቦች ፣ ለየውጡልን ፣ ሲል ፣ በየስት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ለግቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = አመራሩ ።

(ጸ) የበጎ ፣ አድራጎቱ ፣ ድርጅት ፣ የሚመራው ፣ በውስጥ ፣ ደንቦቹ ፣ መሠረት ፣ በአንድ ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ዲክተሮች ፣ ነው ።

(ደ) የግንባርችን ፣ ዲክተሮች ፣ የሚመለከቱት ፣ የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ደንጋጌዎች ፣ ለድርጅት ፣ ዲክተሮችም ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = የአስተዳደሩ ፣ ምክር ፣ ቤት ።

(ጸ) በበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ የተቋቋመው ፣ የአስተዳደሩ ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ የመደረገው ፣ ባለሥልጣን ፣ ነው ።

(ደ) ለበጎው ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ የተደረገው ፣ የጠባቂነትና ፣ የተጠባባቂነት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ በአስተዳደሩ ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ ውስጥ ፣ ወኪል ፣ ይኖረዋል ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = የአስተዳደሩ ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ ሥራ ።

(ጸ) የአስተዳደሩ ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ የሌላው ፣ ክፍል ፣ ሥልጣን ፣ ባልሆነት ፣ በበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ ጉዳዮች ፣ ሁሉ ፣ ውሳኔ ፣ ይለዋል ።

(ደ) ምክር ፣ ቤት ፣ በተለይ ፣ ዲክተሮችን ፣ ይሾግል ፣ ይሸራል ፣ የሥራቸውን ፣ መካኔ ፣ ይቋጣጠራል ፣ ሊላባቸውንም ፣ ያገድቃል ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = የውስጥ ፣ ደንቦቹን ፣ ስለ ፣ መለዋወጥ ፣ (ጸ) መሠረቱ ።

የአስተዳደር ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ የሌላው ፣ የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ መለዋወጥ ፣ የድርጅቱ ፣ ጠባቂና ፣ ተጠባቂነት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ካለጸቀው ፣ በቀር ፣ ውጤት ፣ የለውም ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = (ዪ) የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅቱ ፣ መሥሪቶች ፣ የሚያደርገው ፣ ከልክል ።

(ጸ) የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅቱ ፣ ሥራ ፣ መሥሪቶች ፣ አንዳንዶቹ ፣ የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ ደንቦች ፣ እንዳይለዋወጡ ፣ ገልጽ ፣ በሆነ ፣ ውሳኔ ፣ ለመከላከል ፣ ይችላል ።

(ደ) የበጎው ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ መሥሪቶች ፣ እንዲህ ፣ አድርጎ ፣ የገለጸውን ፣ ፈቃድ ፣ ተቃራኒ ፣ በመሆን ፣ የውስጥ ፣ ደንቦቹ ፣ የተለዋወጡ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መሥሪቶች ፣ የመረጠው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የመሥሪቶች ፣ ወራሾች ፣ የበጎ ፣ አድራጎቱ ፣ ድርጅት ፣ ተግባር ፣ ፈርሷል ፣ ብለው ፣ እንዲያስታውቁላቸው ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ለግቅረብ ፣ ይችላሉ ።

(፫) የውስጥ ፣ ደንቦቹ ፣ መለዋወጥ ፣ ከተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ሦስት ፣ ዓመት ፣ ወይም ፣ መሥሪቶች ፣ ከሞተ ፣ ሠላሳ ፣ ዓመት ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ገይለ ፣ ቃል ፣ የተነገረው ፣ መብት ፣ ቀሪ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = የምክር ፣ ቤቱ ፣ ስብሰባ ።

(ጸ) የአስተዳደሩ ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ በውስጥ ፣ ደንቦቹ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ይሰበሰባል ።

(ደ) በሚያስቸኩል ፣ ጊዜ ፣ የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ ጥቅም ፣ አስፈላጊ ፣ ሁኖ ፣ በሚያሳይበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ዲክተሮቹ ፣ ስብሰባው ፣ እንዲያደርግ ፣ ጥሪውን ፣ ያደርጋሉ ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = የምክር ፣ ቤቱ ፣ ውሳኔዎች ።

(ጸ) የአስተዳደሩ ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ ውሳኔዎች ፣ የሚፈጸሙት ፣ ፍጹም ፣ የሆነ ፣ የድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ሲኖር ፣ ነው ።

(ደ) ለበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ የተደረገው ፣ የጠባቂነትና ፣ የተጠባባቂነት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የውሳኔዎቹን ፣ ፈራሽነት ፣ ወይም ፣ እንዳይፈጸሙ ፣ መታገዳቸውን ፣ እንዲያስታውቁለት ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ለግቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ መብቶችና ፣ ገደታዎች ።

(ጸ) የግንባርችን ፣ ስም ፣ የመኖሪያ ፣ ስፍራንና ፣ ችሎታን ፣ የሚመለከቱት ፣ የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ውሳኔዎች ፣ በድርጅቶችም ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ናቸው ።

(ደ) ድርጅቱ ፣ የጠባቂነትና ፣ የተጠባባቂነት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ አስፈጻሚ ፣ የቱም ፣ ስጦታዎችንና ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታዎችን ፣ መቀበል ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፩፻፺፮ = የበጎ ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ ተጠቃሚዎች ፣ መብቶች ።

(ጸ) ለጥቅማቸው ፣ ተብሎ ፣ የበጎው ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ የተቋቋመላቸው ፣ ስሞች ፣ መብታቸው ፣ እንዲከበርላቸው ፣ ሲሉ ፣ በበጎው ፣ አድራጎች ፣ ድርጅት ፣ ላይ ፣ ከስ ፣ ለግቅረብ ፣ ይችላሉ ።

(፩) ተጠቃሚዎቹ፡ በደንቦቹ፡ በሚበቃ፡ (በሚገባ) ተለይተው ፡ ያልታወቁ ፡ እንደ፡ ሆነ ፤ የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ዲራክተሮች ፡ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ በሚታያ ፡ ችው ፡ ግምት ፡ ይወስኛቸዋል ።

ቀ ፡ ፩፻፲፭ ። የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መቅረት ። (፩) የውስጥ ፡ ደንቦቹ ።

የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ በተወሰኑት ፡ ምክንያቶች ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፩፻፲፬ ። (፪) ሌሎች ፡ ሁኔታዎች ፡ (ምክንያቶች) ።

የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ለጠባቂነት ፡ በተደረገለት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በኩል ፡ በሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞች ፡ የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ቀሪ ፡ ሁኔታ ፡ ብለው ፡ የሚወስኑት ፡—

(ሀ) ግቡ ፡ (ዓላማው) ፡ የተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ወደ ፡ ግቡ ፡ ለመድረስ ፡ የማይችል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) የተባለው ፡ ግብ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ሐ) የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ በደንቦቹ ፡ ከተመለከተው ፡ ግብ ፡ ሌላ ፡ የተከተለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(መ) የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ዕዳውን ፡ ለመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፩፻፲፮ ። የብዙዎች ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቶች ፡ መቀላቀል ።

(፩) የሁለት ፡ ወይም ፡ የብዙዎች ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቶች ፡ መቀላቀል ፡ ለጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ ተፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የነዚህን ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የሥራ ፡ መካሄድ ፡ መከናወን ፡ አንድነት ፡ ለማያያዝ ፡ በአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞቹ ፡ የነዚህን ፡ መቀላቀል ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ለጠባቂነትና ፡ ለተጠባቂነት ፡ የተደረገው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ ለሆኑት ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቶች ፡ የጋራቸው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለተባለው ፡ ጉዳይ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ የተባለው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሊያቀርበው ፡ ይችላል ።

(፫) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ለተቋቋመው ፡ ድርጅት ፡ አዲስ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ይኖሩታል ።

ቀ ፡ ፩፻፲፯ ። የሒሳብ ፡ መግራትና ፡ መቋቋሚያ ።

(፩) ስለ ፡ ማገደቻ ፡ ሒሳብ ፡ ማግራት ፡ የተነገሩት ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ሒሳብ ፡ ማግራትም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ስለ ፡ ማገደቻ ፡ የሒሳብ ፡ መቋቋሚያ ፡ የተነገሩት ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔዎች ፡ ስለ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቶች ፡ የሒሳብ ፡ መቋቋሚያ ፡ ነገር ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፫) ለድርጅቶች ፡ ጠባቂነትና ፡ ተጠባቂነት ፡ የተቋቋመ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማገደቻ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የተሰጠው ፡ ሥራ ፡ ለድርጅቶች ፡ ጠባቂና ፡ ተጠባቂ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ይሰጣል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ኮሚቴዎች ።

ቀ ፡ ፩፻፲፮ ። ፈቃድን ፡ የማግኘት ፡ ግዴታ ።

(፩) ስለ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሥራ ፡ ጥቅም ፡ ስለ ፡ ሰው ፡ ፍቅር ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ በይፋ ፡ በሚደረገው ፡ ልመናዎች ፡ በታላላቅ ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቀኖች ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ተራ ፡ ውስጥ ፡ በሚገኙት ፡ አደራረጎች ፡ ረዳትነት ፡ ገንዘብን ፡ ወይም ፡ ሌሎችን ፡ ንብረቶች ፡ የመሰብሰብ ፡ ዓላማ ፡ ያላቸው ፡ ኮሚቴዎች ፡ የተቋቋሙትና ፡ የሚሠሩት ፡ በመንግሥቱ ፡ ጠቅላላ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ሲሆን ፡ በአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ውሳኔ ፡ በአንድ ፡ አገር ፡ ክፍል ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ሲሆን ፡ ደግሞ ፡ ክፍሉን ፡ በሚመለከተው ፡ ጠቅላይ ፡ ገዢ ፡ ካልተፈቀደላቸው ፡ በቀር ፡ ይህን ፡ ሥራቸውን ፡ ለማከናወን ፡ አይችሉም ።

(፪) ሳይፈቀድላቸው ፡ በይፋ ፡ የሚደረገውን ፡ ልመና ፡ የሚያደራጁ ፡ ወይም ፡ ከሕዝብ ፡ ስጦታዎችን ፡ ወይም ፡ ገንዘብን ፡ የሚለምኑ ፡ ኮሚቴዎች ፡ ለዚህ ፡ ነገር ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ ይቀጣሉ ።

ቀ ፡ ፩፻፲፯ ። የኮሚቴዎች ፡ ድርጅት ።

(፩) ውሳኔው ፡ በኮሚቴ ፡ የሚሰበሰቡትን ፡ ሰዎች ፡ ያስታውቃል ።

(፪) የተባለው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ የኮሚቴውን ፡ ሥራና ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲሁም ፡ ሥራውን ፡ ሊፈጸምበት ፡ የሚገባውን ፡ ጊዜ ፡ ለይቶ ፡ ያስታውቃል ።

(፫) አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ የኮሚቴው ፡ ሥራ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚችልበትን ፡ የአደራረጉን ፡ ዐይነት ፡ ይወስናል ፤ በኮሚቴው ፡ የተሰበሰበውን ፡ መላውን ፡ ገንዘብና ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የመዋሉን ፡ ለመቋቋሚያ ፡ አስፈላጊ ፡ ጥንቃቄዎችን ፡ ያዛል ።

ቀ ፡ ፩፻፲፱ ። ስጦታዎችና ፡ የእንሰጣለን ፡ ባዮች ፡ ፈርማ ።

(፩) ኮሚቴው ፡ ስጦታዎችንና ፡ የእንሰጣለን ፡ ባዮችን ፡ ፈርማ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።

(፪) የኮሚቴው ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ፈራሚዎች ፡ የሰጡትን ፡ ቃል ፡ ለማስፈጸም ፡ በፈራሚዎቹ ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፯ ። የአባሎቹ ፡ ገላፊነት ።

(፩) የኮሚቴው ፡ አባሎች ፡ ስለሥራው ፡ መካሄድና ፡ ስለአስተዳደሩ ፡ በየራሳቸውና ፡ በአንድነት ፡ ገላፊዎች ፡ ናቸው ።

(፪) ግናቸውም ፡ ሰጪ ፡ ወይም ፡ እሰጣለሁ ፡ ብሎ ፡ የፈረመ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ የኮሚቴውን ፡ አባሎች ፡ ባለባቸው ፡ ገላፊነት ፡ ሊጠይቃቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፩፻፲፮ ። የኮሚቴው ፡ መቅረት ።

ኮሚቴው ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ በፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፩፻፲፱ ። የኮሚቴው ፡ መፍረስ ።

ኮሚቴው ፡ በአገር ፡ አገዛዝ ፡ ትእዛዝ ፡ ብቻ ፡ ለመፍረስ ፡ የሚችለው ፡—

(ሀ) ከዓላማው ፡ የተለየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) የዓላማው ፡ አፈጻጸም ፡ የማይቻል ፣ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በግናቸውም ፡ ዐይነት ፡ የተተወ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፫ ። የሒሳብ ፡ ግጣራት ፡ (፩) ንብረቱ ፡ የግይዘታ ፡ ሲሆን ።

(፩) በኮሚቴው ፡ የተጠራቀሙት ፡ ንብረቶች ፡ ኮሚቴው ፡ ያሰበውን ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ በቂ ፡ ሆነው ፡ ያልተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የተባለው ፡ ሥራ ፡ የግይቻል ፡ መሆኑ ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለኮሚቴው ፡ ፈቃድ ፡ በሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ለተመለከተው ፡ ዓላማ ፡ ይውላሉ ።

(፪) ስለዚህ ፡ ነገር ፡ በውሳኔው ፡ የተነገረ ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲያዝባቸው ፡ ተደርጎ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለአንድ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ሥራ ፡ ያውላቸዋል ።

(፫) ለኮሚቴው ፡ ንብረትን ፡ የሰጡ ፡ ሰዎች ፡ መልሰው ፡ የመውሰድን ፡ መብት ፡ በውል ፡ በግልጽ ፡ አግብተው ፡ ካልተገኙ ፡ በቀር ፡ መልሰው ፡ ለመውሰድ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፩፻፲፬ ። (፪) ቀሪ ፡ ንብረት ።

(፩) ኮሚቴው ፡ የተሰበሰበው ፡ ንብረት ፡ ለተወሰነው ፡ ሥራ ፡ አስፈላጊ ፡ ከሆነው ፡ በላይ ፡ ትርፍ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተወሰነው ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ትርፍ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘው ፡ ገንዘብ ፡ ኮሚቴው ፡ በፈቃደው ፡ ውሳኔ ፡ ለተመለከተው ፡ ዓላማ ፡ ይውላል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ነገር ፡ በውል ፡ የተነገረ ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘቡ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲያዝበት ፡ ተደርጎ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለአንድ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ሥራ ፡ ያውላቸዋል ።

(፫) ለኮሚቴው ፡ ገንዘብ ፡ የሰጡት ፡ ሰዎች ፡ ገንዘቡን ፡ መልሰው ፡ ለመውሰድ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፩፻፲፭ ። ወደ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መለወጥ ።

(፩) ኮሚቴው ፡ የሰበሰበው ፡ ንብረት ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ መሠረት ፡ ቀዋሚ ፡ እንዲሆን ፡ ለተወሰነ ፡ ዓላማ እንዲውል ፡ የታሰበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ተባለው ፡ ዓላማ ፡ ለመድረስ ፡ አንድ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ግቋቋም ፡ ይገባል ።

(፪) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውሉ ፡ የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ (ፈጠራኮሚስ) ።

ቍ ፡ ፩፻፲፮ ። ትርጓሜ ።

ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውል ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ግለት ፡— የአደራ ፡ ንብረት ፡ አቋቋሚው ፡ በሰጠው ፡ መሪ ፡ ትእዛዝ ፡ መሠረት ፡ የአደራ ፡ ጠባቂ ፡ የሚያስተዳድራቸው ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ንብረቶች ፡ ራሳቸውን ፡ ችለው ፡ የተቋቋሙ ፡ በት ፡ ድርጅት ፡ (ሰሪት) ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፯ ። አቋቋሙ ፡ (ፎርም) ።

(፩) ይህ ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውል ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በሕይወት ፡ ባሉ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ በሚደረግ ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

(፪) የዚህ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ መቋቋም ፡ ስለ አቋቋሙ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ሥሪ ፡ ነገሩ ፡ ስጦታዎችን ፡ ወይም ፡ ኑዛዜዎችን ፡ በሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ ይመራል ።

(፫) አንድ ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሆነውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ለግቋቋም ፡ በስጦታው ፡ ወይም ፡ በኑዛዜው ፡ ረገድ ፡ አንድ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መጻፍ ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፰ ። በልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ።

በልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ተጠቃሚ ፡ ለመሆን ፡ የሚችለው ፡ በሕይወት ፡ ያለ ፡ ወይም ፡ ባይሆን ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በተቋቋመበት ፡ ጊዜ ፡ የተፀነሰ ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፱ ። የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ብዛት ።

(፩) የልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ቍጥር ፡ ከአራት ፡ በላይ ፡ ሊሆን ፡ ሳይችል ፤ ባንድ ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ለመተዳደር ፡ ይችላል ።

(፪) ተግባራቸው ፡ ከአራት ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ተመርጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በመጀመሪያ ፡ የተመረጡት ፡ ፩ቱ ፡ ብቻ ፡ ይሆን ፡ ሥራ ፡ ያካሂዳሉ ።

(፫) የተመረጡት ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ሥራውን ፡ አንቀ ፡ በልም ፡ ያሉ ፡ የሞቱ ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ያጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌሎች ፡ የተመረጡት ፡ ሰዎች ፡ በምርጫቸው ፡ ተራ ፡ ንብተው ፡ በፊተኞቹ ፡ እግር ፡ ይተ ፡ ቅሉ ።

ቍ ፡ ፩፻፳፩ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ።

(፩) የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪን ፡ የሚመርጠው ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ የመረ ፡ ጠው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ የመረጠው ፡ ባይኖር ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለ የተመረጠው ፡ አስተዳዳሪ ፡ የተሰጡትን ፡ ሥራዎች ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ ወይም ፡ የሞተ ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአ ፡ ደራውን ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፡ ለዚህ ፡ ነገር ፡ የመምረጥን ፡ ሥልጣን ፡ የሰጠው ፡ ወይም ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞቹ ፡ አንድ ፡ አዲስ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ይመርጣሉ ።

ቍ ፡ ፩፻፳፪ ፡ የአስተዳዳሪዎቹ ፡ ሥራ ፡ መልቀቅ ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ (ፊደይኮሚሴሩ) የሚገባ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ የተሰጡትን ፡ ሥራዎች ፡ በሥር ፡ ዓመት ፡ ሙሉ ፡ አካሂዶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥራ ፡ ውን ፡ ለመተው ፡ ይችላል ።

(፪) የአስተዳዳሪነቱ ፡ ጎላፊነት ፡ እርሱ ፡ የሥራ ፡ መልቀቂያ ፡ ስንብቱን ፡ ከመስ ፡ ጠቱ ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ በተመረጠው ፡ ሌላ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪ ፡ ላይ ፡ እስኪወድቅ ፡ ድረስ ፤ የተባለው ፡ የአስተዳዳሪነት ፡ ጎላ ፡ ፊነት ፡ በሱው ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይቋቋማል ።

ቍ ፡ ፩፻፳፫ ፡ የአዲሱ ፡ አስተዳዳሪ ፡ መሻር ።

የሚገባ ፡ ምክንያት ፡ ሲኖር ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ የመረጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ከአስተዳዳሪ ፡ ዎቹ ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ በአደራው ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ከሆኑት ፡ አንዱ ፡ ሰው ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞች ፡ ያንድ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ሥልጣን ፡ እንዲቀር ፡ አድርገው ፡ በርሱ ፡ ቦታ ፡ እነርሱ ፡ የመረጡትን ፡ አዲስ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፩፻፳፫ ፡ የአደራ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ሹመት ፡ ማሰራጀት ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ የአስተዳዳሪነቱን ፡ የሥልጣኑን ፡ ማሰራጀት ፡ ዳኞች ፡ እንዲሰ ፡ ጠት ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህ ፡ ማሰራጀት ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ የሚቋቋሙትን ፡ ጊዜ ፡ ለይቶ ፡ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ፩፻፳፮ ፡ ስለብዙ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ።

(፩) ብዙዎች ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ውሳኔ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ በመካከላቸው ፡ በሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ውሳኔዎች ፡ ይሰጣሉ ።

(፪) ሳይሰማው ፡ በሚቀሩበት ፡ ጊዜ ፡ በድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ይወሰናል ።

(፫) በድምፅ ፡ ብልጫ ፡ የተሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ ያልተቀበሉ ፡ ሰዎች ፡ በውሳኔው ፡ ያለ ፡ መስማማታቸውን ፡ በፕሮሴሩርባል ፡ ውስጥ ፡ እንዲጻፍላቸው ፡ ለመጠ ፡ የቅ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ፩፻፳፯ ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪ ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ (ፊደይኮሚሴሩ) ፡ ጠንቃቃና ፡ እንደ ፡ አስተዋይ ፡ የሥራ ፡ ሰው ፡ ሁኖ ፡ ይሆን ፡ የተባለውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ያስተዳድራል ።

(፪) ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለት ፡ እነዚህ ፡ የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ የሚባ ፡ ሉትና ፡ የራሱ ፡ ንብረቶች ፡ እንዳይቀላቀሉ ፡ ይጠነቀቃል ።

(፫) ለዚህ ፡ ነገር ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ እንዲያደርግ ፡ ይገ ፡ ደዳል ።

ቍ ፡ ፩፻፳፰ ፡ በፍርድ ፡ በኩል ፡ የንብረቱ ፡ ወኪል ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ በፍርድ ፡ ረገድ ፡ ለተባለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ እን ፡ ደራሴ ፡ ነው ።

(፪) በአስተዳዳሪነቱም ፡ በተቋቋሙ ፡ የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ ተጠቃሚዎች ፡ ነን ፡ የሚሉት ፡ ሰዎች ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ሊከሰት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፩፻፳፱ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪ ፡ ሥልጣን ።

(፩) የአደራ ፡ በሚባሉት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ የአስተዳዳሪው ፡ ሥልጣን ፡ የአንድ ፡ ባለሀብት ፡ ሥልጣን ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለው ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ በተቋቋመበት ፡ የመመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ውሳኔ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አስተዳዳሪው ፡ የማይንቀሳቀሱትን ፡ ንብረቶች ፡ ዳኞች ፡ ካልፈቀዱለት ፡ በቀር ፡ ለመሸጥ ፡ ለመለወጥ ፡ አይችልም ።

(፫) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ አስተዳዳሪው ፡ ንብረቶቹን ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለመልቀቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፩፻፳፺ ፡ የአቋቋሚው ፡ መሪ ፡ ትእዛዞች ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ ንብረቶቹን ፡ ካቋቋመው ፡ ሰው ፡ የተቀበ ፡ ላቸውን ፡ ግልጽ ፡ የሆኑ ፡ መሪ ፡ ትእዛዞች ፡ መኩተል ፡ አለበት ።

(፩) ስለሆነም ፡ በንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሆኖ ፡ የታየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተባሉት ፡ መሪ ፡ ትእዛዞች ፡ ውጭ ፡ እንዲሠራ ፡ ከጻፍ ፡ ማስፈቀድ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፩፻፳፱ ፡ (፪) ቅጣት ።

(፩) ለአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ ሥልጣን ፡ ወሰን ፡ የሚሰጥባቸው ፡ ወይም ፡ በሥልጣኑ ፡ የሚሠራበትን ፡ ዐይነት ፡ የሚደነባባቸው ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ የተቋቋመበት ፡ ወል ፡ ወሳኔዎች ፡ መኖራቸውን ፡ የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ማወቃቸው ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ እንደ ፡ ነበረባቸው ፡ ካልተረጋገጠ ፡ በቀር ፡ ውሳኔዎቹ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ አይችሉም ።

(፪) እነዚህን ፡ ውሳኔዎች ፡ አለመከተል ፡ የሚያስከትለው ፡ ቅጣት ፡ አስተዳዳሪውን ፡ በጎሳፊነት ፡ ተጠያቂ ፡ ማድረግ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ለሚውለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ጥቅም ፡ ሲል ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ የሠራው ፡ ወይም ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ የሠራ ፡ መስሎት ፡ ያደረገው ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ መልካም ፡ አሳቡን ፡ እውነተኛ ፡ ለመሆኑ ፡ አእምሮ ፡ የሚቀበለው ፡ መስሎ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ለአስተዳዳሪው ፡ ከሙሉ ፡ ጎሳፊነት ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ነፃ ፡ ሊያደርጉት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፩፻፴ ፡ የንብረት ፡ መተካት ።

የአደራ ፡ አስተዳዳሪው ፡ ባደረገው ፡ መሸጥ ፡ መለወጥ ፡ በተተኩት ፡ ንብረቶች ፡ የተገኙት ፡ ወይም ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውሉት ፡ የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ ያፈሩዋቸው ፡ ገቢዎች ፡ በተባሉት ፡ የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ተጨማሪ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፩፻፴፩ ፡ የግል ፡ ጥቅም ፡ ያለ ፡ መኖር ።

የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ ለልዩ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በተቋቋመበት ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በግልጽ ፡ ተነግረው ፡ ከተፈቀዱለት ፡ ጥቅሞች ፡ በቀር ፡ ከተባለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ አንዳች ፡ የግል ፡ ጥቅም ፡ መውሰድ ፡ አይገባውም ።

ቍ ፡ ፩፻፴፪ ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ።

የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ በተባለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳደር ፡ ምክንያት ፡ ስላደረገው ፡ ወጪ ፡ ገንዘብና ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ግዴታዎች ፡ የጉዳትን ፡ ካሣ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፩፻፴፫ ፡ የአስተዳዳሪው ፡ ጎሳፊነት ።

የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ ውክልናን ፡ በሚመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ በልዩ ፡ አድራጎት ፡ በአደራው ፡ ንብረቶች ፡ በሚጠቀሙት ፡ ሰዎች ፡ ዘንድና ፡ የተባለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በሚቋረጥበት ፡ ጊዜ ፡ ንብረቶችን ፡ መተባበል ፡ ለሚገባቸው ፡ ሰዎች ፡ ለአደራ ፡ ንብረት ፡ መልካም ፡ አስተዳደር ፡ ጎሳፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፩፻፴፬ ፡ ሒሳቦቹን ፡ ማቅረብ ። (፩) ለግን ፡ እንደሚደረግ ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ አስተዳደሩን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ሒሳቦችና ፡ የአደራውን ፡ ንብረት ፡ ሁኔታ ፡ የሚመለከተውን ፡ መግለጫ ፡ በአደራው ፡ ንብረት ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ለተመረጠው ፡ ሰው ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) የተመረጠው ሰው ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአደራው ፡ ንብረት ፡ የመመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ ጥቅም ፡ ላለው ፡ ለግናቸውም ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በአስተዳደሩ ፡ ሥራ ፡ ምትክ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፩፻፴፭ ፡ (፪) በምን ፡ ጊዜ ፡ እንደሚቀርብ ።

(፩) የልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ሒሳብ ፡ የሚቀርብበትን ፡ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ ያልወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለው ፡ ሒሳብ ፡ በዓመት ፡ በዓመት ፡ አስተዳዳሪው ፡ አስተዳደሩን ፡ ሲጀምር ፡ በተወሰነው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) ለአእምሮ ፡ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ የሚታይ ፡ አንድ ፡ ምክንያት ፡ ሲኖር ፡ አንድ ፡ ባለጉዳይ ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞች ፡ ሒሳቦቹ ፡ በመካከል ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እንዲቀርቡ ፡ ለመፍቀድ ፡ ወይም ፡ አስተዳዳሪው ፡ ሒሳቦቹን ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ እንዲያከፈይ ፡ ወይም ፡ እንዲለወጥ ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፩፻፴፮ ፡ ከአስተዳዳሪው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

ከአስተዳዳሪው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በሆኑት ፡ ሀብቶች ፡ ላይ ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ የላቸውም ።

ቍ ፡ ፩፻፴፯ ፡ ከአደራ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ በአደራው ፡ ንብረት ፡ ረገድ ፡ የተቋቋሙትን ፡ [ሀብቶች ፡ በሚመለከት ፡ ውል ፡ የተዋዋላቸው ፡ ሰዎች ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ በሆኑት ፡ ሀብቶች ፡ ሁሉ ፡ መብታቸውን ፡ ሊሠሩበት ፡ ይችላሉ ።

(፪) የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ በግልጽ ፡ ራሱ ፡ የገባበት ፡ ግዴታ ፡ ከሌለ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ እንደራሴነት ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተሰጠት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከአደራው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ላላቸው ፡ ሰዎች ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ ራሱ ፡ አላፈ ፡ ሆኖ ፡ አይያዝም *

ቍ ፡ ፳፻፴፰ ፡ የባለጥቅሞቹ ፡ መብቶች ፡ (፩) በአስተዳዳሪው ፡ ዘንድ *

(፩) የአደራው ፡ ንብረት ፡ ባለጥቅም ፤ በአደራው ፡ ንብረት ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ ለእርሱ ፡ የሚገባው ፡ ትርፍ ፡ እንዲሰጠው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል *

(፪) ባለጥቅሙ ፡ መብቶቹ ፡ በሚያሠጋ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ የሚገኙ ፡ ሲሆን ፡ አስተዳዳሪው ፡ እንዲሻር ፡ ወይም ፡ የተገቡ ፡ ተያዦችን ፡ እንዲሰጥ ፡ ለዳኞች ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ ይችላል *

ቍ ፡ ፳፻፴፱ ፡ (፪) በአደራ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ *

(፩) የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ ባለጥቅም ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በሚባሉት ፡ ሀብቶች ፡ ላይ ፡ የማዘዝ ፡ ወይም ፡ የአስተዳደር ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ የለውም *

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህን ፡ ንብረቶች ፡ በሚመለከተው ፡ ነገር ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ እንዲቋረጥ ፡ ማድረግን ፡ በመሳሰለው ፡ ሥራ ፡ መብቶቹን ፡ የመጠበቅ ፡ ተግባሮችን ፡ ለመፈጸም ፡ ይችላል *

(፫) እንደዚሁም ፡ ደግሞ ፡ ለሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ ወይም ፡ ለአንዳንድ ፡ ሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ አንዳንዶቹ ፡ ንብረቶች ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ (ሀብቶች) ፤ ንብረቶች ፡ መሆናቸውን ፡ በማስታወቂያ ፡ ለመግለጽ ፡ አስፈላጊ ፡ ጥንቃቄዎችን ፡ ለመፈጸም ፡ ይችላል *

ቍ ፡ ፳፻፵ ፡ ከተጠቃሚው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ (፩) መሠረቱ *

(፩) ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፤ የዚህን ፡ የአደራውን ፡ ንብረት ፡ ገቢ ፡ ከአስተዳዳሪው ፡ እጅ ፡ ላይ ፤ በአደራው ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ከሆነው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ሊያዙት ፡ አይችሉም ፡ ብሎ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል *

(፪) ገቢዎቹ ፡ የማይያዙ ፡ ናቸው ፡ ተብሎ ፡ በዚህ ፡ በተባለው ፡ ዐይነት ፡ በውሉ ፡ ቃል ፡ ተነግሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋጋ ፡ ባለው ፡ ሁኔታ ፡ የንብረቱ ፡ ተጠቃሚ ፡ ሊያስተላልፋቸው ፡ ወይም ፡ በዕዳ ፡ ውስጥ ፡ ሊያገባቸው ፡ አይችልም *

ቍ ፡ ፳፻፵፩ ፡ (፪) የዳኞች ፡ ሥልጣን *

ስለ ፡ ሆነም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተነገረው ፡ ሁኔታ ፡ ሲያጋጥም ፡ በአደራው ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ወይም ፡ የተጠየቀው ፡

ገንዘብ ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ከሠራው ፡ ወንጀል ፡ ወይም ፡ አታላይነት ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ባለጥቅም ፡ ወይም ፡ ከገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ አንዱ ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ገቢ ፡ ገንዘቦች ፡ እንዲያዙ ፡ ወይም ፡ እንዲተላለፉ ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ *

ቍ ፡ ፳፻፵፪ ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ የአደራውን ፡ ንብረት ፡ የሚያቋቋመው ፡ ውለታ ፡ መቅረት ፡ (፩) መደበኛ ፡ ሁኔታ *

ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ውል ፡ የአደራውን ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፡ የወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል *

ቍ ፡ ፳፻፵፫ ፡ (፪) የዳኞች ፡ ሥልጣን *

(፩) ዳኞች ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ባለጥቅም ፤ ለሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ የሚሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ በነገሩ ፡ አካባቢ ፡ ሁኔታ ፡ የሚገባ ፡ መስሎ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቀረበላቸው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ የተባለው ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ውል ፡ እንዲቀር ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ *

(፪) የአደራው ፡ አስተዳዳሪ ፡ በዳኝነቱ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ጊዜ ፡ መሰማት ፡ አለበት *

(፫) ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፤ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በዚህ ፡ በተባለው ፡ መብት ፡ ዳኞች ፡ እንዳይሠሩ ፡ በት ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል *

ቍ ፡ ፳፻፵፬ ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ የሒሳብ ፡ መጣራት *

የአደራው ፡ ንብረት ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ አስተዳዳሪው ፡ የነዚህን ፡ ንብረቶች ፡ ባለሀብትነትና ፡ የአስተዳዳሪውን ፡ ሥራ ፡ ለማስረዳት ፡ ጠቃሚዎች ፡ ከሆኑት ፡ ጽሑፎች ፡ ጋራ ፡ በንብረቱ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ ሰዎች ፡ የተባሉትን ፡ ንብረቶች ፡ ማስረከብ አለበት *

ምዕራፍ ፡ ፱ ፡ *

በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ማኅበሮችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ንብረቶች *

ቍ ፡ ፳፻፵፭ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች *

(፩) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ስፍራ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሆኖ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ለማካሄድ ፡ የሚፈቅድ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ማኅበር ፡

አዲስ ፡ አበባ ፡ ለሚገኘው ፡ ለግንባርች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ግመልክቻውን ፡ ግቅረብ ፡ አለበት ፤ ከግመልክቻውም ፡ ጋራ ፡ የግንባሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ተያይዞ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) ለማዳዳም ፡ የተጠየቀው ፡ ሥራ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ወይም ፡ ከመልካም ፡ ባህላ ፡ ጋራ ፡ የግይዘት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የግንባርች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የተጠየቀውን ፡ ፈቃድ ፡ ለመከልከል ፡ ይችላል ፤ የግንባርች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ለነገሩ ፡ ውሳኔ ፡ ከመስጠቱ ፡ በፊት ፡ እንዲዳዳሙ ፡ በተጠየቁት ፡ ግንባርች ፡ ጉዳይ ፡ የሚያገባቸውን ፡ ሚኒስቴሮች ፡ አሳብ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

(፫) አንድ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ የሆነ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ግንባር ፡ ይህን ፡ ፈቃድ ፡ ከግንባርች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ከግግኙቱ ፡ በፊት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ሥራ ፡ ለመጀመርም ፡ ሆነ ፡ አባሎችን ፡ ለመሰብሰብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፩፻፵፮ ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ንብረቶች ።

(፩) በውጭ ፡ አገር ፡ የተዳደሙ ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ ንብረት ፡ ድርጅቶች ፡ ይህ ፡ ሥራ ፡ እንዲፈቀድላቸው ፡ ለአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ግመልክቻቸውን ፡ ካላቀረቡ ፡ በቀር ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ሥራቸውን ፡ ለመጀመር ፡ አይችሉም ።

(፪) ይህ ፡ ሥራ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ዓላማ ፡ ያለው ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ባህላ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ፈቃድን ፡ ለመከልከል ፡ ይችላል ። የአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴርም ፡ በጉዳዩ ፡ ውሳኔ ፡ ከመስጠቱ ፡ በፊት ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚያገባቸውን ፡ ሚኒስቴሮች ፡ አሳብ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፩፻፶፯ ፡ ፈቃዱን ፡ ወይም ፡ ጥያቄውን ፡ የመቀበሉ ፡ ውጤት ።

(፩) በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ግንባርች ፡ ወይም ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ንብረት ፡ ድርጅቶችን ፡ ይህን ፡ በቍጥር ፡ ፩፻፶፮ ፡ የተመለከተውን ፡ ፈቃድ ፡ ወይም ፡ በቍጥር ፡ ፩፻፶፯ ፡ የተመለከተውን ፡ የማጽደቅ ፡ ፈቃድ ፡ እንዳገኙ ፡ ወዲያውኑ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ መብታቸው ፡ በሚጠቀሙበትና ፡ በሚሠሩበት ፡ ረገድ ፡ ልክ ፡ በኢትዮጵያ ፡ እንደ ፡ ተዳዳሚ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተሰጣቸው ፡ ኢትዮጵያው

ያን ፡ ግንባርችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ እንደ ፡ ተመደቡ ፡ እንደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ንብረቶች ፡ የሚቋጠሩ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ በተዳደሙበት ፡ አገር ፡ የታወቀላቸው ፡ ዜግነት ፡ በኢትዮጵያም ፡ የታወቀላቸው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፩፻፶፰ ፡ የተጠበቁ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ግንባርች ወይም ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ ንብረቶች ፡ ድርጅቶች ፡ ወይም ፡ እንዳገድ ፡ ልዩ ፡ ክፍል ፡ የሆኑት ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ግንባርችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ ንብረቶች ፡ የሚያካሂዱትና ፡ የሚያከናውኑት ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ በአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ልዩ ፡ ውሳኔ ፡ ሊከለከል ፡ ወይም ፡ ሊፈቀድ ፡ ይችላል ።

(፪) የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ የሆኑ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ወይም ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ንብረቶች ፡ ድርጅቶች በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የግይዘት ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የመሆን ፡ ችሎታቸው ፡ የሚቀንሰባቸው ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ በተሠራው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፶፱ ፡ የፈቃዱን ፡ ወይም ፡ የማጽደቅ ፡ ፈቃዱን ፡ ጥያቄ ፡ ስለ ፡ መሻር ።

(፩) በቍጥር ፡ ፩፻፶፮ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድና ፡ በቍጥር ፡ ፩፻፶፯ ፡ መሠረት ፡ የማጽደቅ ፡ ፈቃድ ፡ ያገኘው ፡ ጥያቄ ፡ እንደ ፡ ነገሩ ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ በግንባርች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ሊሻር ፡ ይችላል ።

(፪) ይህም ፡ የፈቃድ ፡ መሻር ፡ ውሳኔ ፡ ለግንባሩ ፡ ወይም ፡ ለንብረቱ ፡ ድርጅት ፡ በተገለጸበት ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ግንባር ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ወይም ፡ ዲረክተር ፡ ወይም ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደበው ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪ ፡ ለዳኞች ፡ የይግባኝ ፡ አቤቱታ ፡ ለግቅረብ ፡ ይችላል ።

(፫) ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ ይህ ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ወይም ፡ የማጽደቅ ፡ ፈቃድ ፡ ግመልክቻ ፡ የሚሻር ፡ ወይም ፡ የማይሻር ፡ መሆኑን ፡ አስኪወስን ፡ ድረስ ፡ የፈቃዱን ፡ መሻር ፡ ውሳኔ ፡ አገደ ፡ ለማቋቋም ፡ ይችላል ።

ሁለተኛ መጽሐፍ ።

ሰለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድና ፡ ሰለ ፡ ውርስ ፡ (አወራረስ) ።
አንቀጽ ፡ ፩ ።

ሰለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ ሰለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ሰለ ፡ ዝምድናና ፡ ሰለ ፡ ጋብቻ ፡

በጠቅላላው ።

ቍ ፡ ፳፻፱ ። የሥጋ ፡ ዝምድና ።

- (ጳ) በዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ የሚገኘው ፡ ከሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ነው ።
- (ጴ) በወላጆችና ፡ በተወላጆች (ተወላድያን) ፡ መካከል ፡ በቀጥታ ፡ መሥመር ፡ የሚቈጠር ፡ የዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ አለ ።
- (ጵ) ካንድ ፡ አባት ፡ እናት ፡ በተወለደ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ወላጅ ፡ ብቻ ፡ በሚገናኙ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ የሚቈጠር ፡ የትውልድ ፡ መሥመር ፡ አለ ።

ቍ ፡ ፳፻፳፩ ። የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ደረጃ ።

- (ጳ) የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ አቋጣጠር ፡ የጋራ ፡ ከሆነው ፡ የግንድ ፡ ወላጅ ፡ የዝምድና ፡ ደረጃ ፡ ጀምሮ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ ካለው ፡ ትውልድ ፡ መሥመር ፡ እስከ ፡ ሰባት ፡ ትውልድ ፡ ድረስ ፡ ነው ።
- (ጴ) የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ከሰባተኛው ፡ የትውልድ ፡ ደረጃ ፡ ወዲያ ፡ ምንም ፡ ውጤት ፡ አይሰጥም ።

ቍ ፡ ፳፻፶፪ ። ጋብቻ ።

- (ጳ) የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ከጋብቻ ፡ ይገኛል ።
- (ጴ) ባል ፡ ከሚስቱ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቈጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ጋራ ፡ ሚስት ፡ ከባሏ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቈጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ከሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ (ተወላድያን) ፡ ጋራ ፡ ቀጥታ ፡ የሆነ ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ አላቸው ።
- (ጵ) ባል ፡ ከሚስቱ ፡ የጉን ፡ ዘመዶች ፡ ሚስት ፡ ከባሏ ፡ የጉን ፡ ዘመዶች ፡ ጋራ ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ የሚቈጠር ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ፳፻፶፫ ። የጋብቻ ፡ ዝምድናን ፡ በ፫ኛ ፡ ደረጃ ፡ ሰለ ፡ መወሰን ።

የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ በሚቈጠር ፡ ዝምድና ፡ ላይ ፡ ከምስተኛ ፡ የዝምድና ፡ ደረጃ ፡ ወዲያ ፡ ምንም ፡ ውጤት ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፳፻፶፬ ። በሁለት ፡ በኩል ፡ ያለ ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ።

- (ጳ) ባል ፡ ከሚስቱ ፡ ወንድም ፡ ሚስት ፡ ወይም ፡ ከሚስቱ ፡ እገት ፡ ባል ፡ ሚስት ፡ ከባሏ ፡ ወንድም ፡ ሚስት ፡ ወይም ፡ ከባሏ ፡ እገት ፡ ባል ፡ ጋራ ፡ ዕጥፍ ፡ የሆነ ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ አላቸው ።
- (ጴ) ይኸው ፡ ዕጥፍ ፡ የሆነ ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ተራ ፡ እንደ ፡ ሆነው ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ውጤቶች ፡ አሉት ።

ቍ ፡ ፳፻፶፭ ። የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ መጨረሻ ።

ዝምድናውን ፡ ያስገኘው ፡ ጋብቻ ፡ ቢፈርስም ፡ በጋብቻ ፡ የተገኘው ፡ የቀጥታ ፡ ዝምድናና ፡ የጉን ፡ ዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ እንደ ፡ ጸና ፡ ይኖራል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፮ ። የጉዲፈቻ ፡ ዝምድና ፡ (፩) መሠረቱ ።

በአንድ ፡ የጉዲፈቻ ፡ ውል ፡ የሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በዚህ ፡ እንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፲፩ ፡ በተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፯ ። (፪) ውጤት ።

በቍጥር ፡ ፳፻፶፰ ፡ የተነገረው ፡ ድንጋጌ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ በማናቸውም ፡ አስተያየት ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ እንደ ፡ ጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ልጅ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፰ ። (፫) የተጠበቀ ፡ ሁኔታ ።

- (ጳ) የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ የሚቈጠሩ ፡ ዘመዶች ፡ ጉዲፈቻውን ፡ በግልጽ ፡ የሚቃወሙ ፡ መሆናቸውን ፡ ካስታወቁ ፡ ጉዲፈቻው ፡ በነርሱ ፡ በኩል ፡ አንዳችም ፡ ውጤት ፡ አያስከትልም ።
- (ጴ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይብ ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ ተነገረው ፡ የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ዘመዶች ፡ መቃወሚያ ፡ የጉዲፈቻው ፡ ውል ፡ ከጸደቀበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ በአንድ ፡ ውል ፡ አዋዋይ ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ካልተመዘገበ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ፡ (አይጸናም) ።
- (ጵ) ጉዲፈቻ ፡ በጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ በተወላጆቹም ፡ ላይ ፡ ውጤት ፡ አለው ፡ (ይጸናል) ።

ቍ ፡ ፳፻፶፱ ። የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ የጥንት ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ።

- (ጳ) የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ ከጥንት ፡ ቤተ ፡ ዘመዶቹ ፡ ጋራ ፡ ያለውን ፡ የዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይኖራል ።
- (ጴ) እንደዚሁም ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስትና ፡ ተወላጆች ፡ ላይ ፡ የዝምድናው ፡ መተሳሰር ፡ ይጸናል ።
- (ጵ) በማንኛዎቹም ፡ ሁኔታዎች ፡ ከጉዲፈቻው ፡ ቤተ ፡ ዘመድና ፡ ከጥንት ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ መካከል ፡ ምርጫ ፡ ማድረግ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጉዲፈቻው ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ቅድሚያ ፡ ያገኛል ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ፣
ስለ ፣ መተግበራት ።

ቀ ፣ ፳፻፳ ፣ ትርጓሜ ።

(፩) መተግበራት ፣ ማለት ፣ የእርምጃው ፣ የእርምጃዎቹ ፣ ቤተ ፣ ዘመዶች ፣ በልጆቻቸው ፣ መካከል ፣ ጋብቻ ፣ ይኖራል ፣ ብለው ፣ የእነዚህ ፣ የሁለቱ ፣ ቤተ ፣ ዘመድ ፣ አባሎች ፣ የሚያደርጉት ፣ ውል ፣ ነው ።

(፪) ወደፊት ፣ ተጋቢዎች ፣ የሆኑት ፣ የእርምጃዎቹ ፣ የየአንዳንዳቸው ፣ ቤተ ፣ ዘመዶች ፣ ፈቃድ ፣ ካልሰጡ ፣ በቀር ፣ መተግበራት ፣ ሕጋዊ ፣ ውጤት ፣ አይኖረውም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፩ ፣ ለማግባት ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ።

(፩) በሁለት ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ የማግባት ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መለዋወጥ ፣ መተግበራት ፣ አይደለም ።

(፪) ይህ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ በጥፋት ፣ ምክንያት ፣ ቢፈረስ ፣ በዚህ ፣ ሕግ በአንቀጽ ፣ ፲፫ ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ ገላፊነትና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ በተነገረው ፣ መሠረት ፣ ስለ ፣ ደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ ማስከፈልን ፣ ያስከትላል ።

ቀ ፣ ፳፻፳፪ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ። (፩) የመጀመሪያው ፣ ጋብቻ ፣ እንደራሴ ። የመጀመሪያ ፣ ጋብቻ ፣ ለሚያደርገው ፣ ዕውቅና ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ፣ ሆኖ ፣ የሚቆጠረው ፣ —

(ሀ) የዚህ ፣ የአግቢው ፣ አባት ፣
(ለ) አባት ፣ የሌለ ፣ ወይም ፣ ፈቃዱን ፣ ለመስጠት ፣ የማይችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እናት ፣

(ሐ) እናት ፣ የሌለች ፣ ወይም ፣ ፈቃድዋን ፣ ለመስጠት ፣ የማትችል ፣ የሆነች ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከአያቶቹ ፣ ወይም ፣ ከቅድም ፣ አያቶቹ ፣ አንዱ ።

(መ) ወላጆች ፣ የሌሉ ፣ ወይም ፣ ከነዚህ ፣ ማናቸውም ፣ ፈቃዱን ፣ ለመስጠት ፣ የማይችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ታላቅ ፣ ወንድም ፣ ወይም ፣ ያባት ፣ ወይም ፣ የእናት ፣ ወንድም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፫ ፣ (፪) ተከታይ ፣ ጋብቻ ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቁጥር ፣ ከተጠቀሱት ፣ ማንኛዎቹም ፣ ሰዎች ፣ አንዱ ፣ እስቲ ቀድሞ ፣ አግብቶ ፣ ለነበረ ፣ ሰው ፣ መተግበራት ፣ የሚደረግ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ፣ ሆኖ ፣ መተግበራት ፣ ለመፍቀድ ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፳፻፳፬ ፣ (፫) ሕጋዊ ፣ እንደራሴ ፣ ስለ ፣ ማግኘት ።

(፩) ወደፊት ፣ ከሚጋቡት ፣ አንዱ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ፣ የሚሆነው ፣ ወላጅ ፣ ወይም ፣ ታላቅ ፣ ወንድም ፣ ወይም ፣ ታላቅ ፣ እጎት ፣ ያባት ፣ ወይም ፣ የናት ፣ ወንድም ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለመተግበራት ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ፣ የሚሆነውን ፣ ሰው ፣ በነጻ ፣ ይመርጣል ።

(፪) ወደፊት ፣ ከሚጋቡት ፣ አንዱ ፣ ዕውቅና ፣ ዕድሜው ፣ ከሌላ ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ዕውቅናዎቹ ፣ ዕድሜዎ ፣ ሓያ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣

የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለመተግበራት ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ፣ የሚሆነውን ፣ ሰው ፣ በነጻ ፣ ይመርጣል ።

ቀ ፣ ፳፻፳፭ ፣ የዕውቅናዎቹ ፣ ፈቃድ ።

ዕውቅናው ፣ ዕውቅናዎቹ ፣ ፈቃዳቸውን ፣ ካልሰጡ ፣ በቀር ፣ መተግበራት ፣ ሕጋዊ ፣ ውጤት ፣ የለውም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፮ ፣ ጋብቻን ፣ የሚከለክል ፣ ምክንያት ።

(፩) የዕውቅናዎቹን ፣ ጋብቻ ፣ የሚከለክል ፣ ሕጋዊ ፣ ምክንያት ፣ ያለ ፣ እዳደ ፣ ሆነ ፣ መተግበራት ፣ ሕጋዊ ፣ ውጤት ፣ የለውም ።

(፪) በተለይም ፣ ዕውቅናው ፣ ወይም ፣ ዕውቅናዎቹ ፣ ለጋብቻ ፣ በሕግ ፣ የሚጠየቀውን ፣ ዕድሜ ፣ ካላደረሰ ፣ መተግበራት ፣ ውጤት ፣ የለውም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፯ ፣ የመተግበራት ፣ ሥርዐት ፣ (ፎርም) ።

የመተግበራት ፣ ሥርዐት ፣ መተግበራት ፣ በሚደረግበት ፣ ቦታ ፣ ለማድ ፣ መሠረት ፣ ይፈጸማል ።

ቀ ፣ ፳፻፳፰ ፣ ምስክሮች ።

(፩) የሆነ ፣ ሆኖ ፣ በማናቸውም ፣ አካላት ፣ ለተጋቢዎቹ ፣ ሁለት ፣ ሁለት ፣ ምስክሮች ፣ ከሌላቸው ፣ የመተግበራት ፣ ውል ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

(፪) ከባል ፣ ምስክሮች ፣ አንዱ ፣ ከሚሰጡ ፣ ምስክሮች ፣ አንዱ ፣ የመጀመሪያ ፣ ምስክሮች ፣ ሊሆኑ ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፣ ፳፻፳፱ ፣ የመተግበራት ፣ ማስረጃ ።

(፩) መተግበራት ፣ በማናቸውም ፣ በሕዝብ ፣ ቁጥር ፣ መዝገቦች ፣ (የክብር ፣ መዝገብ) ፣ መጻፍ ፣ የለበትም ።

(፪) መተግበራትን ፣ በማናቸውም ፣ ማስረጃ ፣ ለማስረጃት ፣ ይቻላል ።

ቀ ፣ ፳፻፴ ፣ መተግበራት ፣ የሚቆይበት ፣ ጊዜ ።

መተግበራት ፣ ሲደረግ ፣ የሠርጉን ፣ በዓል ፣ ለማድረግ ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ያልተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕውቅናው ፣ ወይም ፣ ዕውቅናዎቹ ፣ ወይም ፣ ከቤተ ፣ ዘመዶቹ ፣ የተፈቀደለት ፣ እንደራሴ ፣ የሰርጉ ፣ በዓል ፣ እንዲደረግ ፣ ፈቃድን ፣ ከገለጸበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በሰድስት ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ፳፻፴፩ ፣ የመተግበራት ፣ መፍረስ ።

(፩) ዕውቅናው ፣ ወይም ፣ ዕውቅናዎቹ ፣ ወይም ፣ ለመተግበራት ፣ ፈቃድ ፣ የሰጠው ፣ ሌላው ፣ ሰው ፣ መዘግየታቸውን ፣ ወይም ፣ እንቢተኛነታቸውን ፣ የሚያስረዳ ፣ ሕጋዊ ፣ ትክክለኛ ፣ ምክንያት ፣ ላይኖር ፣ ጋብቻውን ፣ እንቢ ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መተግበራት ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

(፪) እንዲሁም፡ ዕጮኛው፡ ወይም፡ ዕጮኛዬቱ፡ ወይም፡ ለመተጫጨቱ፡ ፈቃድ፡ የሰጠው፡ ሰው፡ በሁኔታ፡ ወይም፡ በጠባይ፡ (በምራል)፡ ጋብቻው፡ እንዳይፈጸም፡ የሚያደርግ፡ ሁኔታ፡ ያሳየ፡ እንደ፡ ሆነ፡ መተጫጨቱ፡ ፈራሽ፡ ይሆናል።

ቀ፡ ፩፻፸፪ ። የመተጫጨት ፡ መፍረስ ፡ የሚያስከትለው ፡ ጡንቻ ። (፩) ወጪና ፡ የተቀበሉትን ፡ ማጫ ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

(፩) ለመተጫጨቱ ፡ መፍረስ ፡ አላፈ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በመተጫጨት ፡ ምክንያት ፡ የተደረጉትን ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳል ።

(፪) በመተጫጨት ፡ ምክንያት ፡ የተቀበለውን ፡ ስጦታ ፡ ለመተጫጨቱ ፡ መፍረስ ፡ አላፈ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ እንዲሁም ፡ የቤተ ፡ ዘመዱ ፡ ወገኖች ፡ መመለስ ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፩፻፸፫ ። (፪) የሕሊና ፡ ጉዳት ።

(፩) የመተጫጨቱ ፡ መፍረስ ፡ ስለሚያስከትለው ፡ የሕሊና ፡ ጉዳት ፡ ለመፍረስ ፡ አላፈ ፡ ላልሆነው ፡ ዕጮኛ ፡ ወይም ፡ ለዕጮኛዬቱ ፡ ወይም ፡ ለቤተ ፡ ዘመዱ ፡ በሕሊና ፡ ግምት ፡ ተገቢ ፡ የሆነ ፡ ካሳ ፡ ሊሰጥ ፡ ይችላል ።

(፪) የዚህን ፡ ካሳ ፡ ልክ ፡ ለመወሰንና ፡ ካሳውንም ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለውን ፡ ባለመብት ፡ ዳኞች ፡ የአገናን ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ አድርገው ፡ ይከተላሉ ።

(፫) ስለ ፡ ሕሊና ፡ ጉዳት ፡ እንዲከፈል ፡ የሚደረገው ፡ ኪሳራ ፡ ከአንድ ፡ ሺሕ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ የበለጠ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፩፻፸፬ ። (፫) የመቀጫ ፡ የውል ፡ ቃል ።

(፩) በመተጫጨት ፡ ጡንቻ ፡ ሰጥ ፡ አንድ ፡ የመቀጫ ፡ ጡንቻ ፡ ቃል ፡ ተጽፎበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መተጫጨቱ ፡ እንዲፈረስ ፡ ያደረገው ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ገንዘብ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) ሁኔታው ፡ የሚያስከትላቸውን ፡ ሁሉ ፡ በመገመት ፡ በውሉ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ገንዘብ ፡ ዳኞች ፡ ሊቀንሱት ፡ ይችላል ።

(፫) ገንዘቡ ፡ ከመጠን ፡ በላይ ፡ መሆኑ ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መቀነስ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፩፻፸፭ ። የወላጅ ፡ መቃወም ።

(፩) በግልጽ ፡ ፈቃዱን ፡ ያልሰጠ ፡ ከዕጮኛዎቹ ፡ ያንደኛው ፡ ወላጅ ፡ ለጋብቻው ፡ ተቃዋሚነቱን ፡ የገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመተጫጨቱ ፡ መፍረስ ፡ ምንም ፡ አላፈነትን ፡ አያስከትልም ።

(፪) እንዲሁ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ የተቀበሏቸውን ፡ ስጦታዎች ፡ ብቻ ፡ መመለስ ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፩፻፸፮ ። ይርጋ ።

በመተጫጨት ፡ መፍረስ ፡ ላይ ፡ ተመሥርተው ፡ የሚቀርቡት ፡ ክሶች ፡ ሁሉ ፡ መተጫጨቱ ፡ ከፈረሰበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ካልቀረቡ ፡ በይርጋ ፡ የሚታገዱ ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ጋብቻ ፡ አፈጻጸም ።

ቀ፡ ፩፻፸፯ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ ጋብቻ ።

(፩) ጋብቻ ፡ ባንድ ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፊት ፡ ለደረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) እንደዚሁም ፡ ሕጉ ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ሃይማኖት ፡ ወይም ፡ ባገር ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ የሚደረጉትን ፡ ጋብቻዎች ፡ ያውቃል ፡ (ይቀበላል) ።

ቀ፡ ፩፻፸፰ ። ብሔራዊ ፡ ጋብቻ ።

ጋብቻ ፡ ለማድረግ ፡ አንድ ፡ ወገኖች ፡ እንዲት ፡ ሴት ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፊት ፡ ሲቀርቡና ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፈቃዳቸውን ፡ ሲቀበሉ ፡ ጋብቻ ፡ ተፈጸመ ፡ ይባላል ።

ቀ፡ ፩፻፸፱ ። የሃይማኖት ፡ ጋብቻ ።

አንድ ፡ ወገኖች ፡ እንዲት ፡ ሴት ፡ ውሳኔዎችን ፡ ወይም ፡ ሥርዐቶችን ፡ እንደ ፡ ሃይማኖታቸው ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ ባንደኛው ፡ ሃይማኖት ፡ ሲፈጸሙ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ የሚጸና ፡ ጋብቻ ፡ እንዳቋቋሙ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፩፻፸፲ ። የልማድ ፡ ጋብቻ ።

አንድ ፡ ወገኖች ፡ እንዲት ፡ ሴት ፡ በጉዛቸው ፡ ልማድ ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ በአንኛው ፡ ጉዛ ፡ ልማድ ፡ ከሁለቱ ፡ መካከል ፡ ነዋሪ ፡ የሆነውን ፡ ግንኙነት ፡ የሚያስከትል ፡ ሥነ ፡ ሥርዐትን ፡ ፈጽመዋል ፡ የሚያስኘውን ፡ ካደረጉ ፡ በመካከላቸው ፡ ጋብቻ ፡ አለ ፡ ይባላል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ለማንኛዎቹም ፡ ዐይነቶች ፡ ጋብቻዎች ፡ የሚሆኑ ፡ አጠቃላይ ፡ ሁኔታዎች ።

ቀ፡ ፩፻፸፳ ። ዕድሜ ።

(፩) ወንድ ፡ አሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ ሴት ፡ ወገኖች ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ላይ ሞላቸው ፡ ጋብቻ ፡ ለማድረግ ፡ አይችሉም ።

(፪) ስለ ፡ ከባድ ፡ ምክንያት ፡ በከፍተኛ ፡ ግምት ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ዕድሜ ፡ ለመቀነስ ፡ እንዲቻል ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ወይም ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ለዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ በተለይ ፡ የሚሾሙት ፡ ሰው ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላል ።

ቀ. ፩፻፹፪ = የሥጋ ገምድና

ጋብቻ፡ የሥጋ ገምድና፡ ባላቸው ሰዎች፡ መካከል፡ የተከለከለ፡ ነው።

ቀ. ፩፻፹፫ = የጋብቻ ገምድና

ጋብቻ፡ የጋብቻ ገምድና፡ ባላቸው ሰዎች፡ መካከል፡ የተከለከለ፡ ነው።

ቀ. ፩፻፹፬ = በሕግ ያልተረጋገጠ ልጅነት

የዲቃላ ልጅነት፡ ተወላጅነቱ፡ በሕግ የታወቀለት፡ ባይሆንም፡ እንኳ፡ ከዚህ በላይ፡ ባሉት ሁለት፡ ቀጥሮች፡ እንደ ተመለከተው፡ ጋብቻን ለማስከለከል፡ በቂ፡ ነው።

ቀ. ፩፻፹፭ = በጋብቻ ላይ ጋብቻ

አንድ ሰው፡ አስቀድሞ፡ በጋብቻ የተሰበረ፡ ከሆነ፡ ጋብቻው ፣ እስካለ ድረስ፡ ሁለተኛ ጋብቻ ለማድረግ አይችልም።

ቀ. ፩፻፹፮ = ጋብቻን በእንደራሴ ለመፈጸም የማይችል ስለ መሆኑ

(፩) እያንዳንዳቸው፡ ተጋቢዎች፡ ጋብቻ፡ በሚፈጸምበት ጊዜ ራሳቸው መፍቀድ አለባቸው።

(፪) ስለ ከባድ ምክንያት የመንግሥቱ ሀብት ሕግ፡ ካልፈቀደ በቀር፡ በእንደራሴነት ጋብቻን መፈጸም አይፈቀድም።

ቀ. ፩፻፹፯ = አካለ መጠን ያላደረሰ ልጅ ጋብቻ

አካለ መጠን ያላደረሰ ልጅ ጋብቻ ለፈጸም የሚችልበት ሁኔታ፡ በዚህ ሕግ ስለ ሰዎች ችሎታ በተነገረው አንቀጽ ውስጥ ተመልክቷል።

ቀ. ፩፻፹፰ = በፍርድ የተከለከለ

(፩) በፍርድ የተከለከለ ሰው ጻዥ ላይ ካልፈቀዱለት በቀር ጋብቻ ለማድረግ አይችልም።

(፪) ስለዚህ ጉዳይ ለጻዥ የሚደርሳቸውን ጥያቄ በፍርድ የተከለከለው ሰው ራሱ ወይም አሳዳሪው ለማቅረብ ይችላል።

(፫) በፍርድ የተከለከለ ሰው የጋብቻ ውል ለፈጸም የሚችልበት ሁኔታ፡ በዚህ ሕግ ስለ ሰዎች ችሎታ በተነገረው አንቀጽ ውስጥ ተመልክቷል።

ቀ. ፩፻፹፱ = ጎይል

(፩) መፍቀዱ የተደረገው በጎይል የሆነ እንደ ሆነ ዋጋ የለውም።

(፪) በጎይል ተደረገ የሚባለው ከባድ ከሆነ ጉዳትና ከቀረበ ዛቻ የተነሳ ፈቃዱን የሰጠውን ሰው ራሱን ወይም ከወላጆቹ እንዲሁ ወይም ከተወላጆቹ እንዲሁ ለማዳን ሲል ያደረገ እንደ ሆነ ነው።

(፫) ፈቃዱን የሰጠው እንዲሁ ወላጅ ወይም አንዱ ሌላ ሰው አክብሮት በመፍራት የሆነ እንደ ሆነ ሕገ ወጥ አይሆንም።

ቀ. ፩፻፺ = ዋና መሳሳት (፩) መሠረቱ

አንደኛው ተጋቢ በአንደኛው ሰውነት ላይ መሳሳት ያደረገ እንደ ሆነ ፈቃዱ የተገደለ ነው ይባላል።

ቀ. ፩፻፺፩ = (፪) የተወሰኑ ምክንያቶች

ማንኛውም መሳሳት የማይሆን ሆኖ ዋና መሳሳት የሚባሉት፡—

(ሀ) በሚያገቡት ሰው ላይ መሳሳት፤ ይኸውም አገባዋለሁ ብሎ ያሳሰበውን አግብቶ ሲገኝ፤

(ለ) በሚያገቡት ሰው ላይ ሃይማኖት፣ መሳሳት፣ ይኸውም ያገባው ሰው ሃይማኖት የርሱን ሃይማኖት ያልመሰለ ሲሆን፤

(ሐ) በሚያገቡት ሰው ጤና ወይም ሰውነት መሳሳት፣ ይኸውም ያገቡት ሰው ደዌ ሥጋ የያዘው ወይም የሩካቤ ሥጋ ግንኙነትን ለመፈጸም የማይችል ሆኖ ሲገኝ ነው።

ቀ. ፩፻፺፪ = መቃወሚያ (፩) ግን ለማድረግ እንደሚችል

(፩) ጋብቻውን ለመቃወም የሚችለው በዚህ ሕግ በጋብቻ አንቀጽ በቀጥሮ ፩፻፷፪ በተመለከተው መሠረት የቤተ ዘመዱ እንደራሴ የሚባለው ወይም አካለመጠን ያላደረሰው አግቢ አሳዳሪው ነው።

(፪) እንዲሁም በዓቃቤ ሕግ መቃወሚያ ለማቅረብ ይችላል።

(፫) ግናቸውም ሌላ ሰው መቃወሚያ ለማቅረብ አይችልም።

ቀ. ፩፻፺፫ = (፪) የሚቀርብበት ጊዜና ዐይነት

(፩) እጅግ ቢዘገይ መቃወሙ የጋብቻው በዓል በሚከበርበት ጊዜ መሆን አለበት።

(፪) ለመቃወሙ ግናቸውም ልዩ አሠራር አያስፈልገውም።

ቀ፡ ፭፻፺፬ ። (፫) መቃወም ፡ ስለ ፡ ማስቀረት ።

- (፩) በጋብቻው ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ መቃወም ፡ እንዲቀር ፡ ከተጋቢዎቹ ፡ አንዱ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰም ፡ ቢሆን ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።
- (፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በጋብቻው ፡ ጊዜ ፡ መቃወም ፡ የተደረገበት ፡ ሰው ፡ ዕድሜው ፡ ከሐያ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወደፊት ፡ ከሚጋቡት ፡ ዕድሜዎች ፡ ያንደኛው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ባደረገው ፡ መቃወም ፡ ላይ ፡ ማንኛቸውንም ፡ አቤቱታ ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፭፻፺፭ ። (፬) ለመቃወም ፡ ስላለመቻሉ ።

- (፩) በጋብቻ ፡ ላይ ፡ የተደረገውን ፡ የመጀመሪያውን ፡ መቃወም ፡ ያልተቀበሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለጋብቻው ፡ ሌላ ፡ መቃወሚያ ፡ ማቅረብ ፡ አይችልም ።
- (፪) ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አስቀድሞ ፡ አግብቶ ፡ በነበረ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ማና ፡ ቸውንም ፡ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፭፻፺፮ ። በብቸኝነት ፡ ለመኖር ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ሴቲቱ ፡ አስቀድሞ ፡ የነበራት ፡ ጋብቻ ፡ ከቀረበት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ መቶ ፡ ንያ ፡ ቀን ፡ ካላለፈ ፡ በቀር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማግባት ፡ አትችልም ።
- (፪) ሴቲቱ ፡ ይህ ፡ አብሮ ፡ መኖር ፡ ከተቋረጠ ፡ በኋላ ፡ ልጅ ፡ የወለደች ፡ ለእህሩ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ገይላ ፡ ቃል ፡ ውሳኔ ፡ የጸና ፡ አይሆንም ።
- (፫) በብቸኝነት ፡ ለመኖር ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ እንዳትጠብቅ ፡ ዳኞች ፡ ሊፈላት ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ብሔራዊ ፡ ጋብቻ ።

ቀ፡ ፭፻፺፯ ። ሥልጣን ፡ ያለው ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ።

ከእጮኞቹ ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ከዘመዶቹ ፡ ወይም ፡ ከወላጆቹ ፡ አንዱ ፡ ከጋብቻው ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ሳያቋርጥ ፡ በሚኖርበት ፡ ቦታ ፡ ጋብቻው ፡ በቀበሌው ፡ በሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፊት ፡ ይፈጸማል ።

ቀ፡ ፭፻፺፰ ። ያለ፡ማግባት ፡ ግዴታዎች ፡ (ውለታዎች) ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ አላገባም ፡ ብሎ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ አላገባም ፡ ብሎ ፡ ቃሉን ፡ በሰጥ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ ውጤት ፡ የለውም ።
- (፪) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ አይመለከትም ።

ቀ፡ ፭፻፺፱ ። ጋብቻን ፡ ለማድረግ ፡ የሚቀርብ ፡ ጥያቄ ።

ወደ ፡ ፊት ፡ የሚጋቡት ፡ ዕድሜዎች ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ ማሰባቸውን ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ካንድ ፡ ሳምንት ፡ አስቀድመው ፡ ለሕዝብ ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ያስታውቃሉ ።

ቀ፡ ፭፻፺፻ ። ጋብቻው ፡ እንዳይፈጸም ፡ ስለ ፡ መከላከል ።

- (፩) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ የጋብቻው ፡ ሁኔታዎች ፡ ተከናውኑት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያረጋግጣል ።
- (፪) ጋብቻውን ፡ የሚከለክል ፡ ነገር ፡ ቢኖር ፡ የተወሰነ ፡ ወይም ፡ እርግጠኛ ፡ ምክንያት ፡ መኖሩን ፡ የተረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጋብቻው ፡ እንዳይፈጸም ፡ ይከለክላል ።
- (፫) እንዲህ ፡ ሲሆን ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ለሚጋቡት ፡ ዕድሜዎች ፡ የከለከለበትን ፡ ምክንያት ፡ ያስታውቃሉ ።

ቀ፡ ፭፻፺፻፱ ። በመከላከሉ ፡ ላይ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

- (፩) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ባደረገው ፡ ክልከላ ፡ ላይ ፡ ከዕድሜዎቹ ፡ አንዱ ፡ ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ፤ ዳኞቹም ፡ ስለዚህ ፡ ክልከላ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣሉ ።
- (፪) ክልከላው ፡ ያላገባብ ፡ መሆኑን ፡ ዳኞቹ ፡ የበየኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ጋብቻው ፡ እንዳይፈጸም ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሊከለክል ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፭፻፺፻፹ ። የጋብቻን ፡ ቀን ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

ጋብቻው ፡ የሚፈጸምበት ፡ (የሚከበርበት) ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ በሚጋቡት ፡ ዕድሜዎችና ፡ በሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ መካከል ፡ በስምምነት ፡ ይወሰናል ።

ቀ፡ ፭፻፺፻፹፱ ። የጋብቻን ፡ ሥርዐት ፡ አፈጻጸም ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

- (፩) ጋብቻው ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ የሚጋቡት ፡ ዕድሜዎችና ፡ ለያንዳንዳቸው ፡ ዕድሜዎች ፡ ሁለት ፡ ምስክሮች ፡ ባሉበት ፡ በግልጽ ፡ ይፈጸማል ።
- (፪) ምስክሮቹም ፡ የባልና ፡ የሚስቱ ፡ ዘመዶች ፡ ወይም ፡ ባዕዶች ፡ ሊሆኑ ይችላሉ።

ቀ፡ ፭፻፺፻፹፱ ። የጋብቻ ፡ አፈጻጸም ፡ ሥርዐት ።

- (፩) ወደ ፡ ፊት ፡ የሚጋቡት ፡ ዕድሜዎች ፡ ምስክሮች ፡ ጋብቻውን ፡ የሚከለክል ፡ ነገር ፡ መኖሩን ፡ እናውቅም ፡ ሲሉ ፡ በመሐላ ፡ ቃላቸውን ፡ ይሰጣሉ ።
- (፪) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ከሚጋቡት ፡ ዕድሜዎች ፡ ከያንዳንዳቸው ፡ ተራ ፡ በተራ ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ ለመሆን ፡ የመፍቀዳቸውን ፡ ቃል ፡ ይቀበላል ።

(፫) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በሥልጣን ፡ ውስጥ ፡ ለሆነ ፡ ጉዳይ ፡ በሕግ ፡ ስም ፡ በጋብቻ ፡ የተሳሰሩ ፡ መሆናቸውን ፡ አስታውቆ ፡ ወዲያውኑ ፡ የጋብቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ያዘጋጃል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ሌሎች ፡ ዐይነቶች ፡ ጋብቻዎች ።

ቀ ፡ ፳፻፳ ፡ የሃይማኖት ፡ ጋብቻ ።

(፩) የሃይማኖት ፡ ጋብቻ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚችልበት ፡ ሁኔታና ፡ የአፈጻጸሙ ፡ ዐይነት ፡ እንደ ፡ ሃይማኖቱ ፡ ይወሰናል ።

(፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ የጋብቻ ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም) ፡ የተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ በማንኛውም ፡ አኳኋን ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

(፫) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ መጻፍ ፡ ይገባዋል ።

ቀ ፡ ፳፻፳ ፡ የልማድ ፡ ጋብቻ ።

(፩) የልማድ ፡ ጋብቻ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚችልበት ፡ ሁኔታና ፡ የአፈጻጸሙ ፡ ዐይነት ፡ በአገሩ ፡ ልማድ ፡ ይወሰናል ።

(፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ የጋብቻ ፡ ሥርዐት ፡ የተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ በማንኛውም ፡ አኳኋን ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

(፫) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ መጻፍ ፡ ይገባዋል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የጋብቻ ፡ ሁኔታዎች ፡ ባለመጠበቃቸው ፡ ምክንያት ፡ የሚወሰን ፡ ቅጣት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ለጋብቻ ፡ ሥርዐቶች ፡ ሁሉ ፡ የሚሆን ፡ የወል ፡ ሁኔታ ።

ቀ ፡ ፳፻፺ ፡ የዕድሜ ፡ ሁኔታ ። (፩) የወንጀል ፡ ቅጣት ።

(፩) ዕድሜው ፡ ከዐሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ዕድሜዋ ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነችውን ፡ ሴት ፡ እያወቀ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ ማወቅ ፡ ሲገባው ፡ የጋብቻ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ያስፈጸመ ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወይም ፡ ባለሥልጣን ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተጻፈው ፡ ቅጣት ፡ ይቀጣል ።

(፪) ከሁለቱ ፡ ተጋቢዎች ፡ ዕድሜው ፡ ከዐሥራ ፡ ስምንት ፡ በላይ ፡ የሆነው ፡ ወንድ ፡ ከ፲፭ ፡ በታች ፡ የሆነችውን ፡ ሴት ፡ ወይም ፡ ከ፲፭ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ የሆናት ፡ ሴት ፡ ከ፲፭ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነውን ፡ ወንድ ፡ ያገባችና ፡ እንዲሁም ፡ ጋብቻቸውን ፡ የፈቀዱ ፡ ሰዎች ፡ ለጋብቻው ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ምስክርኛ ፡ የሆኑት ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተወሰነው ፡ ቅጣት ፡ ይቀጣሉ ።

ቀ ፡ ፳፻፳ ፡ የጋብቻው ፡ መፍረስ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቀጥር ፡ ውስጥ ፡ በተመለከተው ፡ አኳኋን ፡ በግናቸው ፡ ባለጉዳይ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ አስከባሪው ፡ ጥያቄ ፡ ጋብቻው ፡ እንዲፈረስ ፡ ይወሰናል ።

(፪) በሕጉ ፡ በሚያስገድደው ፡ መሠረት ፡ ለጋብቻ ፡ የተወሰነው ፡ የዕድሜ ፡ ልክ ፡ ተግልቶ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጋብቻው ፡ እንዲፈረስ ፡ ጥያቄ ፡ ሊቀርብ ፡ እይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፳ ፡ የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ (፩) የጋብቻ ፡ መፍረስ ።

በሥጋ ፡ ወይም ፡ በጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ምክንያት ፡ ያለውን ፡ ክልከላ ፡ በመጣስ ፡ ጋብቻ ፡ ተደርጎ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማንኛውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ወይም ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ጋብቻው ፡ እንዲፈረስ ፡ ይደረጋል ። (ይወሰናል) ።

ቀ ፡ ፳፻፺ ፡ (፪) የወንጀል ፡ ቅጣት ።

(፩) በሥጋ ፡ ወይም ፡ በጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ምክንያት ፡ የሚከለክል ፡ ነገር ፡ መኖሩን ፡ እያወቀ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ ማወቅ ፡ ሲገባው ፡ በሁለት ፡ ተጋቢዎች ፡ መካከል ፡ ጋብቻን ፡ የሚያስፈጽም ፡ ባለሥልጣን ፡ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ የተመለከቱት ፡ ቅጣቶች ፡ ይፈጸሙበታል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የዝምድና ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ መተሳሰር ፡ መኖሩን ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ሲገባው ፡ ጋብቻ ፡ እንዲደረግ ፡ የፈቀዱ ፡ ተጋቢዎች ፡ ራሳቸው ፡ ጋብቻውን ፡ የፈቀዱና ፡ ለጋብቻው ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ምስክርኛ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ቅጣቶች ፡ ይቀጣሉ ።

(፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ገይለ ፡ ቃላት ፡ የተጻፉት ፡ ቅጣቶች ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑት ፡ ጻኞች ፡ የጋብቻውን ፡ መፍረስ ፡ የወሰኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፲፩ ፡ በጋብቻ ፡ ላይ ፡ ስለሚደረግ ፡ ጋብቻ ፡ (፩) የወንጀል ፡ ቅጣት ።

(፩) ከዚህ ፡ በፊት ፡ በጋብቻ ፡ የተሳሰረ ፡ መሆኑን ፡ እያወቀ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ ማወቅ ፡ ሲገባው ፡ የአንድ ፡ ሰው ፡ ጋብቻ ፡ ያስፈጸመ ፡ ባለሥልጣን ፡ ወይም ፡

የሕዝብ የክብር ምዝገባ ሹም፣ በወንጀል ስርገብ ስርገብ፣ በተመለከተት ስርገብ፣ ይቀጣል ።

(ጀ) እንዲሁም ይህን ሁኔታ፣ እያወቀ፣ ወይም ማወቅ ሲገባው፣ ጋብቻ፣ እንዲሁም የፈቀዱ ተጋቢዎች ራሳቸው፣ ጋብቻውን፣ የፈቀዱ ስጋብቻው፣ ስጋ፣ ሥርዐት፣ ምስክር፣ የሆኑት፣ ሰዎች፣ በወንጀል ስርገብ ስርገብ ይቀጣሉ ።

ቀ፡ ፳፻፲፪ ። (ጀ) የጋብቻ ስርገብ ።

(ጸ) ከዚህ በላይ ባለው ቀጥር፣ በተመለከተው አካላት፣ በጋብቻ ላይ፣ ጋብቻ ያደረገው ሰው (ባል፣ ወይም ሚስት)፣ አንደኛው፣ ወይም ዐቃቤ ሕግ፣ በሚያቀርበው ጥያቄ ጋብቻው ይፈረሳል ።

(ጸ) ዳኞች ጋብቻው እንዲፈረስ፣ የሚያደርጉት፣ በማይጠረጠር፣ አካላት፣ በጋብቻ ላይ፣ ጋብቻ ያደረገው ሰው ባለቤት ጋብቻው በተደረገበት ጊዜ በሕይወት ስርገብ የተረጋገጠ እንደ ሆነ ነው ።

ቀ፡ ፳፻፲፫ ። (ጸ) ስለ ማጽናት ።

የመጀመሪያዎቹ ሚስት ለመኖር ማስረጃ ማቅረብ ያለበት በጋብቻ ላይ ጋብቻ ተደርጎል የሚለው ወገን ነው ።

ቀ፡ ፳፻፲፬ ። ችሎታ የሌለው ሰው ጋብቻ (ጸ) የወንጀል ስርገብ ።

(ጸ) በአእምሮው መኖሪያ የተከለከለ ወይም አካለመጠን ያላደረሰ ሰው፣ እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው በአእምሮው መኖሪያ የተከለከለውን ወይም አካለመጠን ያላደረሰውን ሰው አስፈላጊ የሆነ ፈቃድ ሳይኖር ጋብቻውን ያስፈጸመው ባለሥልጣን ወይም የሕዝብ የክብር ምዝገባ ሹም በወንጀል ስርገብ ስርገብ በተመለከተት ስርገብ ይቀጣል ።

(ጀ) እንዲሁም አካለ መጠን ያላደረሰውን ወይም በፍርድ የተከለከለውን ሰው ያጋባና ለዚህ ጋብቻ ምስክሮች የነበሩት ሰዎች በወንጀል ስርገብ ስርገብ በተመለከተት ስርገብ ይቀጣሉ ።

ቀ፡ ፳፻፲፭ ። (ጀ) የጋብቻው ስርገብ ።

(ጸ) ጋብቻው እንዲፈረስ አካለመጠን ያላደረሰው ሰው ወይም በአእምሮው መኖሪያ ምክንያት የተከለከለው ሰው ወይም አካለመጠን ያላደረሰውን ሰው ጋብቻ መፍቀድ ይገባው የነበረው ሰው ወይም የተከለከለው ሰው አሳዳሪ ዳኞችን መጠየቅ ይችላል ።

(ጀ) ችሎታ ያጣው ሰው ጋብቻው እንዲፈረስ የሚያቀርበው ጥያቄ ችሎታ ማጣቱ ከቀረ፣ ከጸ ወር በኋላ ለመቅረብ አይችልም ።

(ጸ) ለዚህ ጉዳይ ሌሎች ሰዎች የሚያቀርቡት ጥያቄ ጋብቻው ስርገብ፣ ካወቁ፣ ከጸ ወር በኋላ ደግሞ በሌላ በማናቸውም ምክንያት ቢሆን፣ አካለ መጠን ያላደረሰው ወይም የተከለከለው ሰው ችሎታ ማጣት ከቀረ፣ በኋላ ሊቀርብ አይችልም ።

ቀ፡ ፳፻፲፮ ። ከገይል ሥራ የተነሣ የተደረገ ጉድለት (ጸ) የወንጀል ስርገብ ።

(ጸ) በገይል ጋብቻ እንዲፈቅድ ያደረገውን ሰዎችና ለዚህ ጋብቻ ምስክሮች የሆኑት ሰዎች በወንጀል ስርገብ ስርገብ በተመለከተት ስርገብ ይቀጣሉ ።

(ጀ) እንዲሁም ይህን ሁኔታ እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው ይህን ጋብቻ ያስፈጸመ ባለሥልጣን ወይም የሕዝብ የክብር ምዝገባ ሹም በወንጀል ስርገብ ስርገብ በተመለከተት ስርገብ ይቀጣል ።

ቀ፡ ፳፻፲፯ ። (ጀ) የጋብቻ ስርገብ ።

(ጸ) ማናቸውም ሰው በገይል ጋብቻ ያደረገ እንደ ሆነ ጋብቻው እንዲፈረስ ዳኞችን ለመጠየቅ ይችላል ።

(ጀ) ስለዚህ ጉዳይ የሚሆነው ጥያቄ የገይል ሥራው ከተቋረጠ ከስድስት ወር በኋላና በማናቸውም አካላት ጋብቻው ከተፈጸመ ከሁለት ዓመት በኋላ ሊቀርብ አይችልም ።

ቀ፡ ፳፻፲፰ ። ስሕተት ።

(ጸ) ማንም ሰው ከዋና ስሕተት የተነሣ ጋብቻ ያደረገ እንደ ሆነ ጋብቻው እንዲፈረስ ዳኞችን ለመጠየቅ ይችላል ።

(ጀ) ስለዚህ ጉዳይ የሚሆነው ጥያቄ ስሕተቱን ካወቀበት ቀን አንሥቶ በሚቀጥለው ጸ ወር ውስጥና በማናቸውም አካላት ጋብቻው ከተፈጸመ በስተቀር በሚከተሉት ጀ ዓመታት ውስጥ ካልቀረበ ፈራሽ ይሆናል ።

ቀ፡ ፳፻፲፱ ። መቃወም ።

(ጸ) በጋብቻው ላይ የተደረገውን ተገቢ የሆነውን መቃወም በማቃለል ጋብቻውን የሚያስፈጽም ባለሥልጣን ወይም የሕዝብ የክብር ምዝገባ ሹም በወንጀል ስርገብ ስርገብ በተመለከተት ስርገብ ይቀጣል ።

(ጀ) እንዲሁም ለጋብቻው ፈቃደኛ የሆኑ ዕድሜያቸው ከዐሥራ አምስት ዓመት በላይ የሆኑ ተጋቢዎች ጋብቻውን የፈቀዱ ሰዎችና ምስክሮች በወንጀል ስርገብ ስርገብ በተመለከተት ስርገብ ይቀጣሉ ።

(ጸ) በጋብቻው ላይ ለቀረበው መቃወሚያ ዋጋ አልተሰጠውም በማለት ምክንያት ብቻ ጋብቻው እንዲፈረስ ሊወሰን አይችልም ።

ቀ፡ ፳፻፳ ። በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነ ጊዜ ።

(ጸ) በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነው ጊዜ ከማለቁ በፊት ያንዲቱን ሴት ጋብቻ የሚያስፈጽም ባለሥልጣን ወይም የሕዝብ የክብር ምዝገባ ሹም በወንጀል ስርገብ ስርገብ በተመለከተት ስርገብ ይቀጣል ።

- (ጸ) እንዲሁም ለጋብቻው ፈቃደኛ የሆኑ ተጋቢዎች ጋብቻውን የፈቀዱ ሰዎችና ምስክሮች በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ በተመለከቱት ቅጣቶች ይቀጣሉ።
- (ጥ) በብቸኝነት ፣ ለመኖር ፣ የተወሰነው ጊዜ ፣ አልተከበረም ፣ በማለት ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ ጋብቻ ፣ እንዲፈርስ ፣ ሊታዘዝ ፣ አይችልም።

ክፍል ፣ ፪ ።
 ብሔራዊ ፣ ጋብቻ ።

ቀ ፣ ፲፫፻፳፩ ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ሥልጣን ፣ አለመኖር ።

- (፩) ስለ ፣ መኖሪያ ፣ ሁኔታ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ የተደነገገውን ፣ ሳይፈጽም ፣ ዐውቆ ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ሁኔታ ፣ ግወቅ ፣ ሲገባው ፣ ጋብቻውን ፣ ያስፈጸመ ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በወንጀለኛ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣል።
- (፪) እንዲሁም ፣ ተጋቢዎችና ፣ ለዚህ ፣ ጋብቻ ፣ ምስክሮች ፣ የሆኑት ፣ በወንጀለኛ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣሉ።
- (፫) የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ሥልጣን ፣ የለውም ፣ ነበር ፣ በማለት ፣ ብቻ ፣ ጋብቻ ፣ እንዲፈርስ ፣ ሊወሰን ፣ አይችልም።

ቀ ፣ ፲፫፻፳፪ ፣ ሥርዓቶችን ፣ አለመጠበቅ ።

- (፩) የጋብቻን ፣ አፈጻጸም ፣ የሚመለከቱትን ፣ ውሳኔዎች ፣ (ደንበኞች) ፣ ያልጠበቀ ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በወንጀለኛ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣል።
- (፪) በእንደዚህ ፣ ያሉት ፣ ምክንያቶች ፣ ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ ሊወሰን ፣ አይችልም።

ክፍል ፣ ፫ ።
 ሌሎች ፣ ጋብቻዎች ።

ቀ ፣ ፲፫፻፳፫ ፣ ፈራሽነት ።

- (፩) በሃይማኖት ፣ ወይም ፣ በልግድ ፣ የሚያስፈልጉት ፣ ግዴታዎች ፣ ወይም ፣ ሥርዓቶች ፣ ባለመፈጸማቸው ፣ ምክንያት ፣ ጋብቻውን ፣ ዳኞች ፣ ሊያፈርሱት ፣ አይችሉም።
- (፪) በሃይማኖት ፣ ባለሥልጣናት ፣ የተነገረ ፣ የሃይማኖት ፣ ጋብቻ ፣ መሻር ፣ ለፍቸው ፣ ዋና ፣ ምክንያት ፣ ይሆናል።
- (፫) በልግድ ፣ ጋብቻ ፣ ባለሥልጣናት ፣ የተነገረ ፣ የልግድ ፣ ጋብቻ ፣ መሻር ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ ተቀባይነትን ፣ አያገኝም።

ቀ ፣ ፲፫፻፳፬ ፣ የገንዘብ ፣ መቀጫና ፣ የጉዳት ፣ ካሣዎች ።

- (፩) የሃይማኖት ፣ ወይም ፣ ለልግድ ፣ ጋብቻ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑት ፣ ሁኔታዎችና ፣ ሥርዓቶች ፣ በሃይማኖት ፣ ወይም ፣ በተከተሉት ፣ ልግድ ፣ መሠረት ፣ ጉዳት ፣ ለደረሰበት ፣ ወገን ፣ ጥቅም ፣ የጉዳት ፣ ካሣ ፣ እንዲሰጥ ፣ እንዲከፍል ፣ ሊወሰን ፣ ይችላል።

- (፪) ይህን ፣ ተቃዋሚ ፣ ልግድ ፣ ወይም ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ የተሰጡት ፣ የጉዳት ፣ ካሣዎች ፣ አለመጠን ፣ የበላ ፣ መስሎ ፣ ከታያቸው ፣ ዳኞች ፣ መቀነስ ፣ ይችላሉ።
- (፫) እንዲሁም ፣ በዚህ ፣ ረገድ ፣ ለርትዕ ፣ ወይም ፣ ለመልካም ፣ ተግባር ፣ አእምር ፣ የግዴታበለው ፣ ወይም ፣ ተቃራኒ ፣ መስሎ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለልግዱ ፣ ውጤት ፣ እንዳይኖረው ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ።

ምዕራፍ ፣ ፭ ።
 የጋብቻ ፣ ውጤት ።
 ክፍል ፣ ፩ ።
 ጠቅላላ ፣ ደንቦች ።

ቀ ፣ ፲፫፻፳፭ ፣ የልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐይነት ፣ ጋብቻ ፣ ትክክለኛነት ።

- (፩) በግናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ሥርዓት ፣ መሠረት ፣ የተፈጸመ ፣ ቢሆን ፣ ጋብቻ በሕግ ፣ መሠረት ፣ ትክክለኛ ፣ የሆኑ ፣ ውጤቶችን ፣ ይሰጣል።
- (፪) በዚህ ፣ ረገድ ፣ ጋብቻ ፣ በሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ፊት ፣ ወይም ፣ በይግናት ፣ ወይም ፣ በልግድ ፣ በታዘዙት ፣ ሥርዓቶች ፣ መሠረት ፣ የተፈጸመም ቢሆን ፣ ልዩነት ፣ አይደረግለትም።

ቀ ፣ ፲፫፻፳፮ ፣ የሩካቤ ፣ ሥጋው ፣ ግንኙነት ፣ መፈጸም ።

- ጋብቻው ፣ ለሚያስከትለው ፣ ውጤት ፣ የሩካቤ ፣ ሥጋው ፣ ግንኙነት ፣ በውኃ መፈጸሙ ፣ ወይም ፣ በግምት ፣ ተፈጽሟል ፣ መባሉ ፣ አስፈላጊ ፣ አይደለም።

ቀ ፣ ፲፫፻፳፯ ፣ የጋብቻው ፣ ውል ።

- (፩) ተጋቢዎች ፣ በገንዘባቸው ፣ በኩል ፣ ጋብቻቸው ፣ ስለሚያስከትለው ፣ ውጤት ፣ ጋብቻቸውን ፣ ከማድረጋቸው ፣ በፊት ፣ በውል ፣ ሊሰግሙ ፣ ይችላሉ።
- (፪) እንዲሁም ፣ በዚህ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ በመካከላቸው ፣ ስላለው ፣ ግንኙነት ፣ እን ፣ ላንዱ ፣ ያሉበትን ፣ ግዴታዎችና ፣ ያሉትን ፣ መብቶች ፣ ሊያረጋግጡ ፣ ይችላሉ።
- (፫) ልዩነት ፣ እንዳይደረግባቸው ፣ ሕግ ፣ የማይፈቅዳቸው ፣ ድንጋጌዎች ፣ ሁሉ ፣ እንደ ፣ ተጠብቆ ፣ ናቸው።

ቀ ፣ ፲፫፻፳፰ ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ የአንደኛው ፣ ችሎታ ፣ ግጣት ።

- (፩) አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ሰው ፣ የሚያደርገውን ፣ የጋብቻ ፣ ውል ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ እንዲፈቅድ ፣ አስፈላጊ ፣ እንደ ፣ መሆኑ ፣ የሞገዚቱም ፣ ፈቃዱ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው።
- (፪) በፍርድ ፣ የተከለከለ ፣ ሰው ፣ የሚያደርገውን ፣ የጋብቻ ፣ ውል ፣ እርሱጋ ፣ ራሱ ፣ ሊፈጽም ፣ ይገባዋል ። ዳኞች ፣ ካላደቁት ፣ ግን ፣ ፈራሽ ፣ ነው።

(፫) በሕግ ፣ የተከለከለ ፣ ሰው ፣ የጋብቻ ፣ ውል ፣ መዋዋልን ፣ ስለሚያስከትል ፣ ጉዳይ ፣ የችሎታ ፣ ማጣት ፣ ደንብ ፣ አይጸናበትም ።

ቀ ፣ ጸጌ፳፱ ። የውሉ ፣ ሥርዐት ፣ (ፎርም) ።

የጋብቻው ፣ ውል ፣ በጽሑፍ ፣ ካልሆነና ፣ አራት ፣ ምስክሮች ፣ ሁለቱ ፣ በባልዮው ፣ ወገን ፣ ሁለቱ ፣ በሚሰጡት ፣ ወገን ፣ የፈረሙበት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ጸጌ፴ ። የውሉ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚቀመጥበት ፣ ቦታ ።

(፩) የውሉ ፣ አንድ ፣ ግልባጭ ፣ በፍርድ ፣ ቤት ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ውል ፣ ለማፈራረም ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ፣ ሰው ፣ ዘንድ ፣ የሚቀመጥ ፣ ይሆናል ።

(፪) ተጋቢዎቹ ፣ ለማየት ፣ ሲፈቅዱ ፣ እንዲሁም ፣ ዳኛው ፣ ወይም ፣ ተጋቢዎቹ ፣ የፈቀዱት ፣ ሰዎች ፣ የውሉን ፣ ጽሑፍ ፣ ለማየት ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፩ ። ውል ፣ ለመዋዋል ፣ ስላለው ፣ ነፃነት ፣ ወሰን ።

(፩) የጋብቻው ፣ ውል ፣ በሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ ማንኛውንም ፣ ግዴታ ፣ ሊያስከትል ፣ ወይም ፣ አዛዥነት ፣ ባላቸው ፣ በሌሎች ፣ የሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ላይ ፣ የመቃወምን ፣ ሁኔታ ፣ ለማምጣት ፣ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፣ የጋብቻው ፣ ውል ፣ በቀጥታ ፣ ጋይም ፣ ያለ ፣ ሐተታ ፣ በአገር ፣ ልማድ ፣ ተጋብተናል ፣ በማለት ፣ ብቻ ፣ ለመመራት ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፪ ። የጋብቻን ፣ ውል ፣ ስለ ፣ መለዋወጥ ።

(፩) የጋብቻው ፣ ውል ፣ እንዲለዋወጥ ፣ ሁለቱ ፣ ባልና ፣ ሚስት ፣ በሚያቀርቡት ፣ ጥያቄ ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኛነት ፣ ሊለዋወጥ ፣ ይችላል ።

(፪) የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ጥቅም ፣ የሚጠይቅ ፣ በሆነ ፣ ጊዜም ፣ ከሁለቱ ፣ ባንደኛው ፣ ጠያቂነት ፣ ውሉ ፣ ሊለዋወጥ ፣ ይችላል ።

(፫) የውሉን ፣ መለዋወጥ ፣ የሚያመለክተው ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ በፍርድ ፣ ቤት ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ውል ፣ ለማፈራረም ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ፣ ሰው ፣ ዘንድ ፣ የሚቀመጥ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፫ ። በባልና ፣ ሚስት ፣ መካከል ፣ የሚደረግ ፣ ውል ።

(፩) ባልና ፣ ሚስት ፣ ተጋብተው ፣ በሚኖሩበት ፣ ጊዜ ፣ በሁለቱ ፣ መካከል ፣ የሚደረገውን ፣ ውል ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኛነት ፣ ወይም ፣ የፍርድ ፣ ቤት ፣ ዳኛነት ፣ ካላጸደቁት ፣ በቀር ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ ሕግ ፣ በግልጽ ፣ ተለይተው ፣ የተነገሩት ፣ ውሎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፬ ። ሕጋዊ ፣ አስተዳደር ፣ (ሥርዐት) ።

የጋብቻው ፣ ውል ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የጋብቻው ፣ ውል ፣ ስምምነት ፣ ወይም ፣ በባልና ፣ ሚስት ፣ መካከል ፣ የተደረገው ፣ ውል ፣ ሳይጸና ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ በተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይሠራል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

በሰዎች ፣ ላይ ፣ ጋብቻው ፣ ያለው ፣ ውጤት ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፭ ። የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ሹም ።

(፩) ባል ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ሹም ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ ሕግ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ እንዲሁም ፣ ባል ፣ ለሚያዛት ፣ ሕጋውን ፣ ለሆኑ ፣ ነገሮች ፣ ሚስት ፣ መታዘዝ ፣ አለባት ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፮ ። መከባበር ፣ መረዳዳትና ፣ መተጋገዝ ።

(፩) ባልና ፣ ሚስት ፣ እርስ ፣ በርሳቸው ፣ መረዳዳትና ፣ መተጋገዝ ፣ አለባቸው ።

(፪) በጋብቻው ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ ለዚህ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ድንብ ፣ ሊጸናበት ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፯ ። የቤተ ፣ ዘመድ ፣ መሪነት ፣ (፩) ጠቅላላ ፣ ሁኔታ ።

(፩) በባልዮው ፣ መሪነት ፣ ለቤተ ፣ ዘመዶቻቸው ፣ ጥቅም ፣ ሲሉ ፣ ባልና ፣ ሚስቲቱ ፣ የልጆቻቸውን ፣ የግብረ ፣ ገብነትና ፣ የተፈጥሮ ፣ እድገት ፣ ማረጋገጥና ፣ እንዲሁም ፣ ወደፊት ፣ ለጆቻቸውን ፣ በመልካም ፣ ሁኔታ ፣ ለማሳደግና ፣ የኑሮዎቻቸውን ፣ ድርጅት ፣ ለማረጋገጥ ፣ መረዳዳት ፣ አለባቸው ።

(፪) በጋብቻቸው ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ ባልና ፣ ሚስት ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የገቡበት ፣ ግዴታ ፣ ተከብሮ ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፰ ። (፪) ከባልና ፣ ሚስት ፣ የአንዱ ፣ መታወክ ።

(፩) ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንደኛው ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ፣ የደረሰበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በስፍራው ፣ የማይገኝ ፣ ወይም ፣ ቤተ ፣ ዘመዱን ፣ በመተው ፣ ምክንያት ፣ የተፈረደበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተመለከተው ፣ ቀጥሮ ፣ ያለውን ፣ ሥልጣን ፣ አንደኛው ፣ ብቻውን ፣ ይፈጽማል ።

(፪) ከሁለቱ ፣ አንዳቸው ፣ የአንድነት ፣ ኑሮውን ፣ በፈቃዱ ፣ ትቶ ፣ የሄደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከመኖሪያ ፣ ስፍራው ፣ በመራቁም ፣ ሆነ ፣ በማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ምክንያት ፣ የፈቃደኛነት ፣ አብዮት ፣ ለመግለጽ ፣ በማይችልበት ፣ ሁኔታ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜም ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ይፈጽማል ።

(፫) የጋብቻው ፣ ውል ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ያሉትን ፣ ሥርዐቶች ፣ አፍራሽ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ጸጌ፴፱ ። ከጋብቻ ፣ በፊት ፣ ከሌላ ፣ ስለተወለደ ፣ ልጅ ።

(፩) ከባልና ፣ ሚስቲቱ ፣ አንዱ ፣ ከጋብቻው ፣ በፊት ፣ ከሌላ ፣ ስለ ፣ ወለዳቸው ፣ ልጆች ፣ ማሳደግን ፣ በሚመለከተው ፣ ረገድ ፣ በራሱ ፣ አሳብና ፣ መሪነት ፣ የፈቀደውን ፣ ውሳኔ ፣ ለማድረግ ፣ ሙሉ ፣ መብት ፣ ይኖረዋል ።

(ጀ) ይህን ሥርዐት ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ሁሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፱ ። አብር ፣ መኖር ።

(ከ) ባልና ፣ ሚስት ፣ አብረው ፣ እንዲኖሩ ፣ ይገደዳሉ ።

(ገ) ይህ ፣ አድራጎት ፣ ጤንነታቸውን ፣ በብርቱ ፣ የሚቃወም ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ከጋብቻቸው ፣ ውል ፣ በተገኘው ፣ ግዴታ ፣ መሠረት ፣ አንዱ ፣ ከአንዱ ፣ ጋራ ፣ ደን በኛውን ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መፈጸም ፣ አለባቸው ።

(ገ) ይህን ሥርዐት ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ሁሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፱፩ ። የመኖሪያ ፣ ስፍራን ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

(ከ) አብረው ፣ የሚኖሩበትን ፣ ስፍራ ፣ የሚወስነው ፣ ባልቸው ፣ ነው ።

(ገ) የመኖሪያቸውን ፣ ቦታ ፣ ባልቸው ፣ የወሰነው ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ውን ፣ ውል ፣ ድንጋጌዎች ፣ በግልጽ ፣ ተቃራኒ ፣ ሆኖ ፣ ሲታይ ፣ ሚስቲቱ ፣ ለቤተ ፣ ዛመድ ፣ ዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ትችላለች ።

ቀ ፡ ፳፻፱፪ ። በስምምነት ፣ ስለ ፣ መለያየት ።

(ከ) ባልና ፣ ሚስት ፣ ላንድ ፣ ለተወሰነ ፣ ወይም ፣ ላልተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ተለያይተው ፣ ለመኖር ፣ ስምምነት ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።

(ገ) ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የተደረገውንም ፣ ስምምነት ፣ የመለወጡ ፣ ጉዳይ ፣ የግይባባ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ከሁለቱ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ አስቦ ፣ ሊለውጠው ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፻፱፫ ። የመተማመን ፣ ግዴታ ።

(ከ) ሚስት ፣ ለባሉዋ ፣ ታማኝ ፣ መሆን ፣ ይገባታል ።

(ገ) እንዲሁም ፣ ባል ፣ ለሚስቱ ፣ ታማኝ ፣ መሆን ፣ ይገባዋል ።

ቀ ፡ ፳፻፱፬ ። የባልቸው ፣ የጥበቃ ፣ ተግባር ።

(ከ) ባል ፣ ሚስቱን ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።

(ገ) ምክንያት ፣ የሌለው ፣ የማይበድል ፣ ከመጠንም ፣ ያላለፈ ፣ ከሆነ ፣ ለኦርጥቶ ውም ፣ መልካም ፣ ጥቅም ፣ ከሆነ ፣ ባል ፣ ሚስቱ ፣ የምታደርጋቸውን ፣ ግንኙነቶች ፣ ለመቋቋሙና ፣ የጠባይዋንም ፣ አመራር ፣ ለመጠበቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፻፱፭ ። የባልና ፣ የሚስት ፣ የጥያ ፣ ሥራ ።

(ከ) ከተጋቢዎቹ ፣ እያንዳንዱ ፣ የመረጠውን ፣ የጥያ ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ የጥበብ ፣ ሥራ ፣ ለማከናወን ፣ ይችላል ።

(ገ) ከሁለቱ ፣ አንደኛው ፣ ግን ፣ ለትዳራቸው ፣ ለቤተ ፣ ዘመናቸው ፣ መልካም ፣ ለድኅር ፣ የማይጠቅም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያንደኛውን ፣ የተወሰነ ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ ጥያ ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፻፱፮ ። የቤት ፣ አያያዝ ።

ባል ፣ አኸከር ፣ ለመቅጠር ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ እንደሆነ ፣ ሚስቲቱ ፣ የቤት ፣ አያያዝን ፣ ሥራ ፣ እንድታከናውን ፣ ግዴታ ፣ አለባት ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ጋብቻው ፣ በገንዘብ ፣ በኩል ፣ ያለው ፣ ውጤት ።

ቀ ፡ ፳፻፱፯ ። የባልና ፣ ሚስት ፣ የግል ፣ ሀብት ። (ከ) ያለገንዘብ ፣ የተገኘ ፣ ሀብቶች ።

በጋብቻቸው ፣ ጊዜ ፣ የነበሯቸው ፣ የባልና ፣ ሚስት ፣ ሀብቶች ፣ ወይም ፣ ከጋብቻቸው ፣ በኋላ ፣ በውርስ ፣ ወይም ፣ በስጦታ ፣ ያገኙዋቸው ፣ ሀብቶች ፣ ለየራሳቸው ፣ የግል ፣ ሀብቶቻቸው ፣ ሆነው ፣ ይኖራሉ ።

ቀ ፡ ፳፻፱፰ ። (ገ) በገንዘብ ፣ የተገኘ ፣ ሀብቶች ።

(ከ) እንዲሁም ፣ ከተጋቡ ፣ በኋላ ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ በገንዘብ ፣ የገዛቸው ፣ ሀብቶች ፣ የግል ፣ ሀብቶቹ ፣ ናቸው ፣ ይኸውም ፣ የሚሆነው ፣ ሀብቱ ፣ የተገኘው ፣ በግል ፣ ገንዘብ ፣ የገዛው ፣ ሲሆንና ፣ ወይም ፣ የግል ፣ ገንዘብ ፣ በሆነው ፣ ነገር ፣ ልውጫ ፣ ያገኘው ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ በገዛ ፣ ገንዘብ ፣ የገዛው ፣ ወይም ፣ ደግሞ ፣ በራሱ ፣ ሀብት ፣ ልውጫ ፣ ያገኘው ፣ ሀብት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(ገ) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ በመጨረሻው ፣ ገይሎ ፣ ቃል ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ ግን ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ የተገዛው ፣ የተገኘው ፣ ሀብት ፣ የግል ፣ ይሁንልኝ ፣ ብሎ ፣ አንደኛው ፣ ያቀረበውን ፣ ጥያቄ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኛ ፣ ካላጸደቀው ፣ በቀር ፣ ተፈጻሚ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፱፱ ። የግል ፣ ሀብትን ፣ ስለ ፣ ግስተዳደር ፣ (ከ) መሠረቱ ።

(ከ) ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱ ፣ የግል ፣ ንብረቱን ፣ ለግስተዳደርና ፣ ገቢውንም ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

(ገ) የዚህንም ፣ የሀብቱን ፣ ገቢ ፣ ራሱ ፣ ሊያህዝበት ፣ ነፃነት ፣ አለው ።

ቀ ፡ ፳፻፲ ። (ገ) የጋብቻ ፣ ውል ።

(ከ) በጋብቻው ፣ ውል ፣ ከተጋቢዎቹ ፣ አንደኛው ፣ የሀብቱ ፣ መሪና ፣ ሥራ ፣ አስኪያጅ ፣ ይሆናል ፣ ወይም ፣ ከሀብታቸው ፣ ውስጥ ፣ የተወሰነውን ፣ ክፍል ፣ ያስተዳድራል ፣ እንዲያውም ፣ ይህን ፣ ሀብት ፣ ያዝዝበታል ፣ የሚል ፣ የስምምነት ፣ ቃል ፣ ሊኖርበት ፣ ይችላል ።

(ገ) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የንብረቱ ፣ ሥራ ፣ አስኪያጅ ፣ ባልሆነው ፣ ወገን ፣ ጥያቄ ፣ በየዓመቱ ፣ አንድ ፣ የሀብት ፣ ግስተዳደር ፣ መገለጫ ፣ እንዲቀርብ ፣ ይደረጋል ።

ቊ ፡ ፳፻፶፩ ። (፫) የአንደራሴነት ፣ ሥልጣን ።

ከባልና ፣ ከሚስት ፣ አንዱ ፣ ላንደኛው ፣ የንብረቱን ፣ አስተዳዳሪነት ፣ ወይም ፣ ከግል ፣ ሀብቱ ፣ ያንዱን ፣ ንብረት ፣ ጠባቂነትና ፣ አስተዳዳሪነት ፣ ሥልጣን ፣ ለመስጠት ፣ ሙሉ ፣ ነፃነት ፣ አለው ።

ቊ ፡ ፳፻፶፪ ። የጋራ ፣ ሀብት ።

- (ጸ) የባልና ፣ ሚስት ፣ ደመወዝና ፣ ገቢዎች ፣ የጋራ ፣ ሀብቶቻቸው ፣ ናቸው ።
- (፱) እንዲሁም ፣ ባልና ፣ ሚስቱ ፣ ከተጋቡ ፣ በኋላ ፣ በገንዘብ ፣ የገዟቸው ፣ ሀብቶችና ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኝነት ፣ የአንዱ ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ ይሁኑ ፣ ያልተባሉት ፣ ነገሮች ፣ ሁሉ ፣ የሁለቱ ፣ የጋራ ፣ ሀብቶች ፣ ናቸው ።
- (፫) እንዲሁም ፣ በስጦታው ፣ ውል ፣ ወይም ፣ በኑዛዜው ፣ ተቃራኒ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌላ ፣ በቀር ፣ ለሁለቱ ፣ ተጋቢዎች ፣ በስጦታ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ የተሰጡት ፣ ንብረቶች ፣ የጋራ ፣ ሀብቶች ፣ ናቸው ።

ቊ ፡ ፳፻፶፫ ። የሕሊና ፣ ገምት ።

- (ጸ) ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ የግል ፣ ሀብቱ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ካላስረጸ ፣ በቀር ፣ ግንኛውም ፣ ሀብታቸው ፣ ሁሉ ፣ እንደ ፣ ጋራ ፣ ንብረታቸው ፣ ሆኖ ፣ ይቈጠራል ።
- (፱) የግል ፣ ሀብት ፣ መሆኑን ፣ ሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ የሚያውቁት ፣ ወይም ፣ ሊያውቁት ፣ የሚገባው ፣ ካልነበረ ፣ በቀር ፣ ተጋቢዎቹ ፣ በሦስተኛው ፣ ወገን ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊያደርጉበት ፣ አይችሉም ።

ቊ ፡ ፳፻፶፬ ። ደመወዝና ፣ ገቢ ፣ (ጸ) ደንበኛ ፣ አመራር ።

- (ጸ) ተጋቢዎቹ ፣ እያንዳንዱ ፣ ደመወዙንና ፣ ገቢውን ፣ ይቀበላል ።
- (፱) ባልና ፣ ሚስትም ፣ ለየራሱ ፣ የሚያገኘውን ፣ ደመወዝና ፣ ገንዘብ ፣ እንዲሁም ፣ ከግል ፣ ንብረቱ ፣ የሚያገኘውን ፣ ለማስቀመጥ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ የባንክ ፣ ሒሳብ ፣ ለመክፈት ፣ ይችላል ።
- (፫) ከሁለቱ ፣ በአንደኛው ፣ ጠያቂነት ፣ ከደመወዝና ፣ ከንብረት ፣ ገቢ ፣ ያገኘውን ፣ የገንዘብ ፣ ልክ ፣ መግለጽ ፣ አለበት ።

ቊ ፡ ፳፻፶፭ ። (፪) የባልና ፣ የሚስት ፣ መብት ።

- (ጸ) ከባልና ፣ ከሚስት ፣ አንዱ ፣ የሚገባውን ፣ ደመወዝ ፣ ገቢ ፣ አንደኛው ፣ እንዲቀበል ፣ ሥልጣን ፣ ለመስጠት ፣ ሙሉ ፣ ነፃነት ፣ አለው ።
- (፱) የዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ከባልና ፣ ከሚስቱ ፣ በአንደኛው ፣ ጠያቂነት ፣ ከሁለቱ ፣ የአንደኛውን ፣ ደመወዝ ፣ አንዱ ፣ እንዲቀበልና ፣ ለመቀበሉም ፣ ደረሰኛ ፣ እንዲሰጥ ፣ በስምምነት ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

(፫) እንዲሁም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ ደመወዝ ፣ ወይም ፣ ገቢ ፣ ላይ ፣ አንደኛው ፣ እንዲይዝና ፣ በመላው ፣ ወይም ፣ በከፊል ፣ ተቀባይ ፣ እንዲሆን ፣ ለመፍቀድ ፣ ይችላሉ ።

ቊ ፡ ፳፻፶፮ ። የጋራ ፣ ሀብትን ፣ ስለ ፣ ማስተዳደር ።

- (ጸ) ሚስት የዋ ፣ ከምታገኘው ፣ ጥቅም ፣ ደመወዝና ፣ ገቢ ፣ በቀር ፣ በሌላ ፣ ሁኔታ ፣ የተገኘውን ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ የሚያስተዳድረው ፣ ባልዮው ፣ ነው ።
- (፱) በዚህ ፣ ሕግ ፣ በቅጥር ፣ ፳፻፴፰ ፣ የተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ናቸው ።
- (፫) ከዚህም ፣ በቀር ፣ ሴቷ ፣ በምታቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ መሠረት ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ለቤተ ፣ ዘመዱ ፣ ጥቅም ፣ ሲሆን ፣ የጋራ ፣ ሀብታቸውን ፣ ወይም ፣ ከጋራ ፣ ሀብታቸው ፣ አንዳንዱን ፣ ሚስት የዋ ፣ እንድታስተዳድር ፣ ሊፈቅዱ ፣ ይችላሉ ።

ቊ ፡ ፳፻፶፯ ። የማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱ ፣ በጋራ ፣ ሀብቶቹ ፣ ላይ ፣ ያስተዳደር ፣ ተግባር ፣ ሲፈጽም ፣ ባለመዘግየት ፣ ለአንደኛው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

ቊ ፡ ፳፻፶፰ ። የሥልጣን ፣ መቀነስ ።

- የሁለቱን ፣ ተጋቢዎች ፣ ስምምነት ፣ የሚያስፈልገው ።
- (ሀ) የጋራ ፣ የሆነውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ለመሸጥ ።
- (ለ) ዋጋው ፣ ከአምስት ፣ መቶ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ የሆነውን ፣ የሚንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ወይም ፣ በባልዮውና ፣ በሚስቲቱ ፣ ስም ፣ የተጻፈውን ፣ የገንዘብ ፣ ሰነድ ፣ ለመሸጥ ።
- (ሐ) ከመቶ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ ለመበደር ፤
- (መ) ከመቶ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ስጦታ ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ ከመቶ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ ለሆነ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ዕዳ ፣ ዋስ ፣ ለመሆን ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቊ ፡ ፳፻፶፱ ። የባልና ፣ የሚስት ፣ ዕዳ ።

- (ጸ) ከባልና ፣ ከሚስቱ ፣ ከአንደኛው ፣ የሚጠየቀው ፣ ዕዳ ፣ ከግል ፣ ሀብቱ ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ ከጋራ ፣ ንብረታቸው ፣ ላይ ፣ ሊጠየቅ ፣ ይችላል ።
- (፱) ዕዳው ፣ የመጣው ፣ ለጋራ ፣ ንብረታቸው ፣ ጥቅም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ አንድነት ፣ ዕዳ ፣ ተቈጥሮ ፣ ከባልና ፣ ከሚስቱ ፣ በአንደኛው ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ በጋራ ፣ ሀብታቸው ፣ ላይ ፣ ሊጠየቅ ፣ የሚችል ፣ ይሆናል ።

ቊ ፡ ፳፻፷ ። ለትዳር ፣ ጥቅም ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ ስለሚቈጠር ፣ ዕዳ ።

- ለትዳር ፣ ጥቅም ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ የሚቈጠረው ፣ ዕዳ ፣ ፡-
- (ሀ) የባልና ፣ ሚስትን ፣ ወይም ፣ የልጆቻቸውን ፣ ምግብና ፣ መኖሪያ ፣ ለማዘጋጀት ፣ የተደረጉ ፣ ዕዳዎች ፤

(ለ) ባለጥው ፣ ወይም ፣ ሚስት የዋጥ ፣ ምግብ ፣ ለመስጠት ፣ ያለውን ፣ ግዴታ ፣ ለመክፈል ፣ የደረሰ ፣ ዕዳዎች ፤

(ሐ) ከባልና ፣ ከሚስቱ ፣ በአንደኛው ፣ ወይም ፣ በገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ አመልካች ነት ፣ ዕዳው ፣ የደረሰው ፣ ለትዳር ፣ ጥቅም ፣ መሆኑን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ዐውቀው ፣ የተቀበሉት ፣ ሌላ ፣ ዕዳ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፮፻፳፩ ። ለትዳራቸው ፣ ወጪ ፣ ባልና ፣ ሚስት ፣ ስለሚያደርጉት ፣ መረዳዳት ።

ባልና ፣ ሚስት ፣ የትዳራቸውን ፣ ወጪ ፣ ለማደራጀት ፣ እያንዳንዳቸው ፣ ባላቸው ፣ ችሎታና ፣ ዐቅም ፣ መጠን ፣ እርስ ፣ በርሳቸው ፣ መረዳዳት ፣ አለባቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለጋብቻ ፣ መፍረስ ።

ቍ ፡ ፮፻፳፪ ። ልዩ ፣ ልዩ ፣ የጋብቻ ፣ ሥርዐቶች ፣ ትክክል ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

(ጸ) የጋብቻው ፣ ሥርዐት ፣ የተፈጸመበት ፣ ሥርዐት ፣ ማንኛውም ፣ ዐይነት ፣ ቢሆን ፣ የጋብቻው ፣ መፍረስና ፣ ይህ ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ፣ አንድ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።

(፺) ጋብቻው ፣ የተፈጸመው ፣ በአንድ ፣ የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ መሥሪያ ቤት ፣ ባለሥልጣን ፣ ፊት ፣ ወይም ፣ በሃይማኖት ፣ ሥርዐት ፣ ወይም ፣ በአገር ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ ቢሆን ፣ በጋብቻ ፣ መፍረስ ፣ ረገድ ፣ ማናቸውም ፣ ልዩ ፣ አስተያየት ፣ አይደረገም ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጋብቻ ፣ የሚፈርስበት ፣ ምክንያት ።

ቍ ፡ ፮፻፳፫ ። ልዩ ፣ ልዩ ፣ ምክንያቶች ።

(፩) ጋብቻው ፣ ቀሪ ፣ የሚሆነው ፣ ከተጋቢዎቹ ፣ አንደኛው ፣ በሞት ፣ ጊዜ ፣—

(፪) እንዲሁም ፣ ከጋብቻው ፣ ሕግ ፣ አንደኛው ፣ በመጣሱ ፣ ምክንያት ፣ ዳኞቹ ፣ ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ የፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ በሰጡ ፣ ጊዜ ፤

(፫) በጋብቻው ፣ ፍቺ ፣ ሲኖር ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፮፻፳፬ ። አልፈልግም ፣ ስለ ፣ ማለት ።

ሚስት ፣ ባሉዋን ፣ ወይም ፣ ባል ፣ ሚስቱን ፣ አልፈልግም ፣ ማለትን ፣ ሕግ ፣ አይፈቅድም ።

ቍ ፡ ፮፻፳፭ ። በስምምነት ፣ የሚደረግ ፣ መፋታት ።

(፩) በባልና ፣ በሚስት ፣ ስምምነት ፣ የሚደረግ ፣ መፋታት ፣ በሕጋዊ ፣ መንገድ ፣ ካልተፈጸመ ፣ በቀር ፣ አይፈቀድም ።

(፪) በዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌ ፣ ላይ ከተመለከተው ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ አፈጻጸም ፣ መፋታትን ፣ ለመወሰን ፣ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፮፻፳፮ ። ለመፋታት ፣ የሚቀርብ ፣ ጥያቄ ።

(፩) ለመፋታት ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንደኛው ፣ ወይም ፣ ሁለቱ ፣ አንድነት ፣ ሆነው ፣ ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ የመፋታቱን ፣ ጥያቄ ፣ ሊያቀርቡ ፣ ይችላሉ ።

(፪) ሌላ ፣ ማናቸውም ፣ ሰው ፣ የመፋታትን ፣ ጥያቄ ፣ ሊያቀርብ ፣ አይችልም ።

(፫) የመፋታቱ ፣ ውሳኔ ፣ ከመሰጠቱ ፣ በፊት ፣ ከባልና ፣ ከሚስቱ ፣ የአንደኛው ፣ መሞት ፣ ስለ ፣ መፋታት ፣ የቀረበውን ፣ አሠራር ፣ ያስቀረጥል ።

ቍ ፡ ፮፻፳፯ ። ከባድ ፣ ምክንያቶችና ፣ ሌሎች ፣ ምክንያቶች ።

መፋታቱ ፣ የሚወሰንባቸው ፣ ሁኔታዎችና ፣ መፋታቱም ፣ የሚያስከትላቸው ፣ ውጤቶች ፣ መፋታቱን ፣ የሚጠይቀው ፣ ተጋቢ ፣ ለእርሱ ፣ የሚጠቅመው ፣ ከባድ ፣ ሁኔታ ፣ መኖሩን ፣ ለማስረዳት ፣ በሚችለው ፣ ወይም ፣ በማይችለው ፣ መጠን ፣ ልዩ ፣ የሚሆኑ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ፮፻፳፰ ። በከባድ ፣ ምክንያቶች ፣ የሚደረግ ፣ የመፋታት ፣ ውሳኔ ።

መፋታትን ፣ የሚጠይቀው ፣ ወገን ፣ የጋብቻውን ፣ መጽናት ፣ ሊያፈርስ ፣ የሚችል ፣ ከፍተኛ ፣ ምክንያት ፣ ካቀረበ ፣ የመፋታቱ ፣ ጥያቄ ፣ የቀረበላቸው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ጥያቄው ፣ ከቀረበላቸው ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ወር ፣ የመፋታትን ፣ ውሳኔ ፣ መስጠት ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፮፻፳፱ ። መፋታትን ፣ ሊያስከትሉ ፣ የሚችሉ ፣ ከባድ ፣ ምክንያቶች ። (፩) ከባልና ፣ ሚስት ፣ የአንደኛው ፣ ጥፋት ።

(፩) ከባልና ፣ ከሚስት ፣ በአንደኛው ፣ ጥፋት ፣ መፋታትን ፣ ለማስከትል ፣ የሚችሉ ፣ ከባድ ፣ ምክንያቶች ፣ ከዚህ ፣ የሚከተሉት ፣ ናቸው ።

(ሀ) ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የዝመት ፣ ተግባር ፣ የፈጸሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ለ) ከባልና ፣ ከሚስት ፣ ከሁለቱ ፣ አንደኛው ፣ ከሚኖሩበት ፣ ቤት ፣ ጠፍቶ ፣ ስለ ፣ ሄደ ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ያለበትን ፣ ስፍራ ፣ አንደኛው ፣ ሳያውቅ ፣ የቄየ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፮፻፴፬ ። (፪) ከባልና ፣ ከሚስት ፣ በአንዱ ፣ ጥፋት ፣ ያልሆነ ፣ መፋታትን ፣ የሚያስከትል ፣ ከባድ ፣ ምክንያት ።

እንዲሁም ፣ መፋታትን ፣ የሚያስከትል ፣ ከባድ ፣ ምክንያት ፣ አለ ፣ የሚያሰኘው ፣

(ሀ) ከባልና ፣ ከሚስት ፣ አንዱ ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ለሁለት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ አለ ፣ ምርጫው ፣ የተናወጠ ፣ የዕብድ ፣ መጠበቂያ ፣ በሆነ ፣ ስፍራ ፣ ተዘግቶበት ፣ የቄየ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ለ) ከባልና፣ ከሚስት፣ ያንደኛው፣ ከአገር፣ መጥፋት፣ በፍርድ፣ ውሳኔ፣ ተገልጾ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

ቀ፡ ፳፻፸፩ ። (፫) የሃይማኖት፣ ሥርዐት፣ ጋብቻ፣ የሚፈርስበት፣ ሁኔታ ።

እንዲሁም፣ በሃይማኖት፣ ሥርዐት፣ የተፈጸመ፣ ጋብቻ፣ በሃይማኖት፣ ባለሥልጣናት፣ የማይጸና፣ መሆኑ፣ የተረጋገጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የዚሁኑ፣ ጋብቻ፣ መፍረስ፣ የሚያስከትል፣ ከባድ፣ ምክንያት፣ አለ፣ ለማለት፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፳፻፸፪ ። መፋታትን፣ የሚያስከትሉ፣ ምክንያቶች፣ የሚቀሩበት፣ ሁኔታ ።

(፩) መፋታትን፣ ሊያስከትል፣ የቻለው፣ ከባልና፣ ከሚስት፣ በአንደኛው፣ ላይ፣ የሚመካኝ፣ ጥፋት፣ መታሰቡ፣ የሚቀረው፣ አንደኛው፣ ይቅርታ፣ ያደረገለት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

(፪) ግናቸውም፣ ተቃራኒ፣ ማሰረጃ፣ ቢቀርብ፣ ይቅርታ፣ ተደርጓል፣ ተብሎ፣ የሚታሰበው፣ ከሁለቱ፣ አንደኛው፣ በአጥፊነቱ፣ ከተፈረደበት፣ ወይም፣ የአጥፊነቱን፣ ጠባይ፣ ከተወበት፣ ጊዜ፣ እንሥቶ፣ እስከ፣ ስድስት፣ ወር፣ ድረስ፣ የመፋታት፣ ጥያቄ፣ ያልቀረበ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

(፫) በሃይማኖት፣ ሥርዐት፣ የተፈጸመ፣ የጋብቻ፣ መሠረዝ፣ ጉዳይ፣ መፋታትን፣ የሚያስከትለው፣ ከባድ፣ ምክንያት፣ ቀርቷል፣ የሚያሰኘው፣ የጋብቻውን ። ሥርዐት፣ መፍረስ፣ የሚወስነው፣ ብይን፣ ከተሰጣቸው፣ በኋላ፣ ባልና፣ ሚስቱ፣ ሳይለያዩ፣ አብረው፣ መኖራቸውን፣ ያላቋረጡ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

ቀ፡ ፳፻፸፫ ። ሌሎች፣ ምክንያቶች ።

(፩) ከባልና፣ ከሚስት፣ በአንደኛው፣ የተጠየቁት፣ ሌሎች፣ የመፋታት፣ ምክንያቶች፣ እንደ፣ ከባድ፣ የመፋታት፣ ምክንያቶች፣ አይቋጠሩም ።

(፪) ስለሆነም፣ ከዚህ፣ በታች፣ በሚከተሉት፣ ቅጥሮች፣ በተወሰኑት፣ ሁኔታዎችና፣ ጊዜዎች፣ መሠረት፣ መፋታቱ፣ እንዲወሰን፣ የሚያበቁ፣ ምክንያቶች፣ ናቸው ።

ቀ፡ ፳፻፸፬ ። ለጊዜው፣ የሚሰጡ፣ ውሳኔዎች ።

(፩) የሽምግልና፣ ዳኞች፣ የዚህ፣ ዐይነት፣ ጥያቄ፣ እንደ፣ ቀረበላቸው፣ ወዲያውኑ፣ በተለይም፣ ባልና፣ ሚስቱ፣ ልጆቻቸውም፣ የሚኖሩበትን፣ መተዳደሪያ፣ ወይም፣ የባልንና፣ ወይም፣ የሚስትን፣ ወይም፣ የጋራ፣ ንብረትን፣ አጠባብቅ፣ ስለሚመከተለው፣ ጉዳይ፣ ሊይዝ፣ የሚገባውን፣ ያጠባበቅ፣ ሥርዐት፣ እንደ፣ ነገሩ፣ አካባቢ፣ ሁኔታ፣ ለጊዜው፣ የሚጸና፣ ውሳኔ፣ ይሰጣሉ ።

(፪) የባልዮውን፣ ወይም፣ የሚስቱን፣ መኖሪያ፣ ወይም፣ እንዳይደርሱበት፣ የሚያስፈልገውን፣ ስፍራ፣ ለይተው፣ ሊወስኑ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፳፻፸፭ ። የማሻሻል፣ ችሎታ ።

የሽምግልና፣ ዳኞች፣ የሰጡትን፣ ለጊዜው፣ የተደረገውን፣ ውሳኔ፣ ከባለጥቅሞቹ፣ በአንደኛው፣ ጥያቄ፣ ምን፣ ጊዜም፣ ቢሆን፣ ሊለዋውጡትና፣ እንዲያውም፣ በፍጹም፣ ሊቀር፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፳፻፸፮ ። ስለ፣ ማስታረቅ፣ የሚደረግ፣ ሙከራ ።

(፩) መፋታትን፣ የሚያስከትል፣ ከባድ፣ የሆነ፣ ምክንያት፣ ካልኖረ፣ በቀር፣ የቤተ፣ ዘመድ፣ ሽምግልና፣ ዳኞች፣ ባልና፣ ሚስት፣ እንዲታረቁና፣ የመፋታት፣ አሳባቸውን፣ እንዲተዉ፣ መጣጣርና፣ መድከም፣ አለባቸው ።

(፪) ስለዚሁም፣ ጉዳይ፣ መልካም፣ መስሎ፣ የሚታያቸውን፣ ገደብ፣ በባልና፣ ሚስቱ፣ ይወስኑባቸዋል ።

ቀ፡ ፳፻፸፯ ። በመፋታቱ፣ ሁኔታ፣ ላይ፣ የሚደረግ፣ ስምምነት ።

(፩) የቤተ፣ ዘመድ፣ ሽምግልና፣ ዳኞች፣ ባልና፣ ሚስቱ፣ የመፋታት፣ አሳባቸውን፣ የማይለውጡ፣ መሆናቸውን፣ የተረዱ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በመፋታታቸው፣ ሁኔታ፣ ላይ፣ ስምምነት፣ እንደሚያደርጉ፣ መድከም፣ አለባቸው ።

(፪) በእንደዚህ፣ ያለው፣ አጋጣሚ፣ ሁኔታ፣ ስለ፣ መፋታታቸው፣ ባደረጉት፣ ስምምነት፣ መሠረት፣ ውሳኔያቸውን፣ ይሰጣሉ ።

ቀ፡ ፳፻፸፰ ። የመፋታታቸውን፣ ብይን፣ ለመስጠት፣ የሚደረግ፣ የጊዜውሳኔ፣ (፩)፣ መሠረቱ።

(፩) ተጋቢዎቹ፣ ሳይሰማሙ፣ የቀሩ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በቤተ፣ ዘመድ፣ የሽምግልና፣ ዳኞች፣ የመፋታቱ፣ ጥያቄ፣ ከቀረበላቸው፣ በዓመት፣ ውስጥ፣ የመፋታትን፣ ብይን፣ ይሰጣሉ ።

(፪) ከዚህ፣ በላይ፣ ባለው፣ ጎይለ፣ ቃል፣ የተመለከተውን፣ የአንድ፣ ዓመት፣ ጊዜ፣ ጋብቻው፣ ከመደረጉ፣ በፊት፣ ወይም፣ ጋብቻው፣ ከተደረገ፣ በኋላ፣ ሁለቱ፣ ወገኖች፣ በሚያደርጉት፣ ስምምነት፣ እስከ፣ ፩፣ ዓመት፣ ሊያረዝሙት፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፳፻፸፱ ። በመፋታቱ፣ ብይን፣ ላይ፣ የሚጻፈው፣ ቃል ።

(፩) የመፋታቱን፣ ብይን፣ የሚወስነው፣ የቤተ፣ ዘመድ፣ የሽምግልና፣ ዳኞች፣ ብይን፣ የመፋታታቸውን፣ ጉዳይ፣ የሚያስከትለውንም፣ ውጤት፣ መግለጽ፣ አለበት ።

(፪) ይህም፣ ብይን፣ በተለይ፣ የሚገልጸው፣ ከጋብቻው፣ የተወለዱትን፣ ሕፃናት፣ አጠባበቅና፣ አስተዳደግ፣ ጉዳይ፣ ሆኖ፣ እንዲሁም፣ ስለባልና፣ ሚስቱ፣ ሀብት፣ መከፈል፣ ጉዳይ፣ በሚመለከተው፣ ረገድ፣ አስፈላጊውን፣ ትእዛዝ፣ ይወስናል ።

ቀ: ጸፀ፩ = ተጨማሪ ፣ ብይን =

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፣ የሸምግልና ፣ ዳኞች ፣ ፅሁፎች ፣ ጊዜ ፣ የመፋታቱን ፣ ብይን ፣ ብቻ ፣ በመስጠት ፣ ይወስናሉ ፣ ቀጥሎም ፣ የመፋታቱ ፣ ጉዳይ የሚያስከትለውን ፣ ሌላ ፣ ክርክር ፣ ወይም ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ክርክሮች ፣ ይቀጥላሉ ፣ ለመቀጠል ፣ ለውለው ፣ ሊያሳድሩ ፣ ይችላሉ =

(፪) የዚህም ፣ ተጨማሪ ፣ ብይን ፣ መስጠት ፣ የመፋታቱ ፣ ብይን ፣ ከተወሰነበት ፣ ከሰድስት ፣ ወር ፣ በኋላ ፣ መሆን ፣ አለበት =

ቀ: ጸፀ፩፩ = የሕግናት ፣ አጠባበቅ = (፩) መሠረቱ =

(፩) ከጋብቻው ፣ ስለ ፣ ተወላኝነት ፣ ሕግናት ፣ አጠባበቅና ፣ አያያዝ ፣ ጉዳይ ፣ የሚሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ በተለይ ፣ ለሕግናቶች ፣ ምችትና ፣ ጥቅም ፣ የሚሆነውን ፣ ጉዳይ ፣ በመመልከት ፣ ብቻ ፣ ነው =

(፪) ሌላ ፣ ውሳኔ ፣ የሚያሰጥ ፣ ምክንያት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ፩ ፣ ዓመት ፣ እስኪሞላቸው ፣ ድረስ ፣ ልጆች ፣ በናቲቱ ፣ እጅ ፣ እንዲቆዩ ፣ ይደረጋል =

ቀ: ጸፀ፩፪ = (፪) ለግዳሽላ ፣ የሚቻለበት ፣ ዘዴ =

ስለ ፣ ሕግናቱ ፣ አጠባበቅና ፣ አስተዳደግ ፣ የተሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ በአባት ፣ በእናት ፣ ወይም ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ በሚቋጠር ፣ ወላጅ ፣ በሆነው ፣ ጥያቄ ፣ አቅራቢነት ፣ በግንኛውም ፣ ጊዜ ፣ ቢሆን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሸምግልና ፣ ዳኞች ፣ ሊያሻሽሉት ፣ ይችላሉ =

ክፍል ፣ ፪ =

በተጋቢዎቹ ፣ መካከል ፣ ያለውን ፣ የገንዘብ ፣ ገንዘብ ፣ ገንዘብ ፣ ጉዳይ ፣ ስለ ፣ ግግራት =

ንሑስ ፣ ክፍል ፣ ፩ =

ከባለና ፣ ከሚሰጡ ፣ የአንዱ ፣ መምት =

ቀ: ጸፀ፩፫ = የፈቃድ ፣ ነፃነት =

(፩) ከተጋቢዎቹ ፣ አንደኛው ፣ በሞተ ፣ ጊዜ ፣ የሀብታቸው ፣ ክፍያ ፣ ጉዳይ ፣ የሚጣራው ፣ በጋብቻቸው ፣ ውል ፣ ላይ ፣ በተመለከተው ፣ የስምምነት ፣ ቃል ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ በተጋቢዎቹ ፣ መካከል ፣ በተደረገው ፣ ስምምነት ፣ ነው =

(፪) የዚህ ፣ ዐይነት ፣ ስምምነት ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ስምምነት ፣ በሚጸና ፣ አኳኑን ፣ ሳይደረግ ፣ ተርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተጋቢዎቹ ፣ ሀብት ፣ ክፍያ ፣ ሥርዐት ፣ የሚፈጸመው ፣ በዚህ ፣ ክፍል ፣ ላይ ፣ በተደነገገው ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ነው =

ቀ: ጸፀ፩፬ = የግል ፣ ሀብቱን ፣ መልሶ ፣ ስለ ፣ መውሰድ =

ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱን ፣ የግል ፣ ሀብቱ ፣ መሆኑን ፣ እስረድቶ ፣ የራሱን የግል ፣ ድርሻ ፣ ማቆም ፣ በመሆኑ ፣ መልሶ ፣ ለመውሰድ ፣ መብት ፣ አለው =

ቀ: ጸፀ፩፭ = የጋራ ፣ ሀብቱን ፣ በየድርሻው ፣ ስለ ፣ መውሰድ =

(፩) ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱን ፣ የግል ፣ ገብረኛው ፣ የጊዜው ፣ ገዢ ፣ ተሻግሮ ፣ ጥጋው ፣ ወደ ጋራ ፣ ገብረኛው ፣ ውበተኛ ፣ የተደባለቀ ፣ መሆኑን ፣ ያስረዳል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከጋራ ፣ ሀብቱ ፣ ውበተኛ ፣ ለዚህ ፣ የግል ፣ ገንዘብ ፣ ተመዛዛኝ ፣ በሚሆነው ፣ መጠን ፣ ቀንሶ ፣ ጥጋውን ፣ ለራሱ ፣ ድርሻ ፣ ለመውሰድ ፣ ይችላል =

(፪) ሚስት ፣ የግል ፣ ሀብቷን ፣ ከባለ ፣ አስተዳግ ፣ መውሰድ ፣ ይገባታል =

ቀ: ጸፀ፩፮ = ስለ ፣ ካሳ ፣ (፩) መሠረቱ =

ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ወይም ፣ የቤት ፣ ግብተካክል ፣ መተግመኛ ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ በሠራቸው ፣ ሥራዎችና ፣ የጋራ ፣ ሀብቶችን ፣ ወይም ፣ ያንደኛውን ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ በጎዱት ፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ ከተጋቢዎች ፣ አንዱ ፣ ላንደኛው ፣ ኪግራ ፣ እንዲከፈለው ፣ ለግድረግ ፣ የሚቻለው =

(ወ) ሥራውን ፣ የሚፈጸመው ፣ ዳኛው ፣ ለግድረግ ፣ ሥልጣን ፣ ያልከፈለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣

(ለ) የሀብት ፣ መብቱን ፣ ተግባር ፣ መጥሮ ፣ ዐይነት ፣ አስተዳደር ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆኖ ፣ ወይም ፣ በከላይ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ የግድብርበርን ፣ ተግባር ፣ ፈጽሞ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው =

ቀ: ጸፀ፩፯ = (፪) ጥያቄን ፣ ስለ ፣ አለመቀበል =

ጋብቻው ፣ ከመፍረሱ ፣ ከሦስት ፣ ዓመት ፣ በሬት ፣ በተወረት ፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ ከዚህ ፣ በኋላ ፣ በተደረገው ፣ ተግባር ፣ ላይ ፣ የተመሠረተው ፣ የኪግራ ፣ ጥያቄ ፣ ሊደረግ ፣ አይቻልም =

ቀ: ጸፀ፩፰ = ያለ ፣ አጭብ ፣ ስሌት ፣ መመልከት =

ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በተር ፣ ያንደኛው ፣ ወገን ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ ባንደኛው ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ ወይም ፣ በጋራ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ ያለ ፣ አጭብ ፣ መመልከት ፣ ግሪፍን ፣ ለሚቻለው ፣ ወገን ፣ ከግራ ፣ እንዲከፈለው ፣ ይደረጋል =

ቁ. ፳፻፱ = የጋራ ሀብት፣ ክፍያ =

(፩) ከዚህ በላይ ባለፉት ቅጥሮች የተመለከቱት ድንጋጌዎችና በጋብቻው ውል፣ ወይም ተጋቢዎቹ በሚጸና እኳኋን የተፈራረሙት ድንጋጌዎቹ እንደ ተጠበቁ ሆነው የተጋቢዎቹ የጋራ ሀብት፣ ክፍያ የሚፈጸመው እኩል በእኩል ነው።

(፪) የክፍያን ሥርዓት፣ ክፍያ ከተደረገ በኋላ በጋራ ወራሾች መካከል ያለውን ግንኙነትና ክፍያ ከተደገረ በኋላ የገንዘብ፣ ጠያቂዎችን መብት ስለ መጠበቅ ጉዳይ በዚህ ስርገብ በውርስ እንቀጽ በተነገረው ድንጋጌ የባልና የሚሰጥን የጋራ ንብረት በማካፈልም ጊዜ በተመሳሳይነት ተፈጻሚ ይሆናል።

ንኡስ፣ ክፍል፣ ፪ =
የመፋታት ሁኔታ =

ቁ. ፳፻፲ = ጠቅላላ ፣ ደንብ =

(፩) ከዚህ ቀጥሎ በተመለከቱት ቅጥሮች ያሉት ድንጋጌዎች እንደ ተጠበቁ ሆነው ተጋቢዎቹ በተፋቱ ጊዜ የገንዘባቸው ግንኙነት የሚጣራው፣ ከሁለቱ አንዱ በሞተ ጊዜ ለሚደረገው የንብረት፣ ክፍያ በተሰጠው ደንብ ዐይነት ነው።

(፪) በነዚህም ቅጥሮች ውስጥ የተመለከቱት ድንጋጌዎች በጋብቻው ውል፣ ሆነ የጋብቻቸውን ውል፣ ከማፍረሳቸው በፊት ተጋቢዎቹ በሚያደርጉት በሌላ ዐይነት ስምምነት እንዲቀር ለማድረግ አይችሉም።

ቁ. ፳፻፲፩ = ስጦታዎችና የጋብቻ ጥቅሞች =

(፩) ስጦታ፣ የስጦታ ወይም ወራሾቻቸው በጠየቁ ጊዜና አስፈላጊ መሆኑንም የተገመተ እንደ ሆነ የቤተ ዘመድ የሽምግልና ዳኞች ተጋቢዎቹ የጋብቻቸውን ሥርዓት በፈጸሙ ጊዜ ወይም ጋብቻቸው በመኖሩ ምክንያት አንዱ ለአንዱ የሰጠውን ስጦታ ወይም ከሁለቱ ወደ ላይ ከሚቋጠሩ ወላጆች ወይም ከሌሎች ሦስተኛ ወገኖች ያገኙትን ስጦታ እንዲመልሱ ያዛሉ።

(፪) በጋብቻው ጊዜ ወይም በጋብቻው ምክንያት ከተጋቢዎቹ ለአንደኛው ወይም ለሁለቱ ከሦስተኛ ወገን ተሰጥቶ የነበረውን ስጦታ ወይም

ተደርጎ የነበረውን የስጦታ ተስፋ ቃል ወይም ባልሆነው ለሚሰጡ ወይም ሚስት ለባልዋ የተሰጣቸውን ወይም ለመስጠት የገቡበትን የተስፋ ቃል መሠረዝ አስፈላጊ መስሎ የታየ እንደ ሆነ የቤተ ዘመድ የሽምግልና ዳኞች ሊያስቀሩት ይችላሉ።

ቁ. ፳፻፲፪ = ባልና ሚስቱን ስለ አለማስተካከል =

(፩) የቤተ ዘመድ የሽምግልና ዳኞች ከተጋቢዎቹ የጋራ ሀብት ውስጥ በርከት ያለውን ድርሻ ወይም ጠቅላላውን ላንደኛው ብቻ ደልድለው ለመስጠት ይችላሉ።

(፪) እንዲሁም የቤተ ዘመድ የሽምግልና ዳኞች ከተጋቢዎቹ የአንደኛውን የግል ንብረት ለአንደኛው ድርሻ እንዲሆን ለመወሰን ይችላሉ። ይሁን እንጂ ይህ ለአንደኛው እንዲሰጥ የሚወሰኑት የግል ንብረት ከባልሆነው ወይም ከሚሰጡ የቀጣይ ከሚወስደው ጠቅላላ ሀብት ሢሶ በላይ መብለጥ አይገባውም።

ቁ. ፳፻፲፫ = የመፋታቱ አላፈነት (፩) ከባድ ምክንያት =

(፩) መፋታቱ የተወሰነው የአንደኛው ወገን ጥፋት በሆነ ከባድ ምክንያት የሆነ እንደ ሆነ ከዚህ በላይ በተጻፉት ፪ ቅጥሮች የተመለከቱት ቅጣቶች በተባለው ጥፋተኛ ላይ ተፈጻሚዎች ይሆናሉ።

(፪) አጥፊ ባልሆነው በአንደኛው ተጋቢ ላይ እነዚህ ቅጣቶች ተፈጻሚዎች ሊሆኑ አይችሉም።

(፫) መፋታቱ የተወሰነው የሁለቱም ወገኖች ጥፋት ባልሆነ ከባድ ምክንያት የሆነ እንደ ሆነ የተባሉት ቅጣቶች በሁለቱም ላይ አይፈጸሙባቸውም።

ቁ. ፳፻፲፬ = (፪) ከባድ ምክንያት ስላለመኖሩ =

(፩) መፋታቱ የተወሰነው ከባድ ባልሆነ ምክንያት የሆነ እንደ ሆነ ከዚህ በላይ በተጻፉት ቅጥሮች የተመለከቱት ቅጣቶች ፍቺውን በጠየቀው ተጋቢ ላይ ተፈጻሚዎች ይሆናሉ።

(፪) ፍቺውን ባልጠየቀው ተጋቢ ላይ እነዚህን ቅጣቶች እንዲፈጸሙ ለግድረ ስርገብ አይችሉም።

ቁ. ፮፻፺፮ ስርገብ ስርገብ ስርገብ

- (አ) በመሠረቱ የዘመድ፣ ዳኞች፣ የሚወስኗቸው፣ ቅጣቶች፣ ከዚህ በላይ በተጻፉት ጥያቄዎች ውስጥ የተመለከቱትን ነው።
- (ለ) ስለ ሆነም፣ በማናቸውም ጊዜ እነዚህ ለመወሰን፣ ወይም ላለመወሰን፣ እንዲሁም፣ ተፈጻሚ የሚሆኑበትን፣ መጠን፣ ለመወሰን፣ ሙሉ ሥልጣን፣ አላቸው።
- (ሀ) ለጉዳዩ ውሳኔ በሚሰጡበት ጊዜ ለጉዳዩ ምክንያት የሆነውን ነገር፣ በተለይም፣ መፍታትን፣ ያስከተለውን የተጋቢዎቹን ጥፋት፣ ከባድነትና፣ በሕሊናም፣ በኩል፣ (በሞራል)፣ የፍቺው ጥያቄ የሚያስወቅስበትን፣ መጠን፣ መመርመር፣ አለባቸው።

ንኡስ፣ ክፍል፣ ፫ ።
ሌላ የጋብቻ መፍረስ ።

ቁ. ፮፻፺፯ ስርገብ ደንቦች

- (አ) የጋብቻን ሁኔታዎች፣ ከማንደሉ የተነሳ የጋብቻውን መፍረስ፣ ዳኞች፣ በሚወስኑበት ጊዜ መፍረሱ የሚያስከትለውን ውጤት፣ በርትዕ፣ ይወስናሉ።
- (ለ) ፍቺ በሆነ ጊዜ በተጋቢዎቹ መካከል ያለውን የገንዘብ ግንኙነት፣ ለማጣራት፣ በተደነገጉት ደንቦች ዳኞች ይመራሉ።
- (ሀ) በተለይም ዳኞቹ የሚመለከቱት የተጋቢዎቹን ስቅጣት፣ ወይም ለመጥር፣ ልቡና መሆን ለሩካቤ ሥጋ መፈጸሙን፣ ወይም አለመፈጸሙን ያሉም፣ እንደ ሆነ፣ ከፈረሰው ጋብቻ የተወለዱትን ልጆች ጥቅምና በቅንጣት ሆነትን፣ የሦስተኛ ወገኖችን ጥቅም ነው።

ምዕራፍ ፯ ።
የጋብቻ ማስረጃ ።

ቁ. ፮፻፺፰ የሕጋዊ ማስረጃ አቋቋም ሥርዐት

ጋብቻ መፍረስ ለማስረጃ የሚቻለው በዚህ ምዕራፍ በተመለከቱት ማስረጃዎች ብቻ ነው።

ቁ. ፮፻፺፱ የጋብቻ ጽሑፍ

ጋብቻ ለመፍረስ ማስረጃ የሚሆነው ጋብቻው በተፈጸመበት ጊዜ ወይም ጋብቻው ከተፈጸመ በኋላ በሕገ መሠረት የተደረገውን በጽሑፍ የተጻፈውን የጋብቻ ጽሑፍ በማቅረብ ነው።

ቁ. ፮፻፺፱ የባለፈና የሚሰጥበት ሁኔታ መፍረስ (አ) ትርጓሜ

- (አ) የጋብቻ ጽሑፍ በሌለ ጊዜ ጋብቻ መፍረስ ለማስረጃ የሚቻለው የባለፈና የሚሰጥበት ሁኔታ መፍረስ በማስረጃ ነው።
- (ለ) ሁለት ሰዎች የባለፈና የሚሰጥበት ሁኔታ አላቸው የሚባለው ባለፈና የሚሰጥበት ነገር እየተባባሱ አብረው የሚኖሩ እንደ ሆነና ቤተ ዘመዶቻቸው ሌሎችም ሰዎች በዚህ ሁኔታ መፍረሻቸውን ሲያረጋግጡላቸው ነው።

ቁ. ፮፻፺፱ (ለ) ማስረጃ ስርገብ

- (አ) የባለፈና የሚሰጥበት ሁኔታ መፍረስ ለማስረጃ የሚቻለው የተጋቢዎቹ ዘመዶች የሆኑ ወይም ያልሆኑ አራት ምስክሮችን በማስመስከር ነው።
- (ለ) የባለፈና የሚሰጥበት ሁኔታ አለመፍረስ ለመከራከር የሚቻለው የተከራካሪዎቹ ዘመዶች የሆኑ ወይም ያልሆኑ አራት የመከላከያ ምስክሮችን በማስመስከር ነው።

ቁ. ፮፻፺፱ በግልጽ የታወቀ ጽሑፍ

የጋብቻ ሁኔታ መፍረስ የሚያስረጃ ነገር የሌለ እንደ ሆነ ወይም ይህ ለመፍረስ የሚያስከትል የሆነ እንደ ሆነ ጋብቻ መፍረስ ለማስረጃ የሚቻለው ዳኞች ባጸደቁት በግልጽ በታወቀ ጽሑፍ የተረጋገጠ እንደ ሆነ ነው።

ቁ. ፮፻፺፱ ፈቃድ ማግኘት ሕሊና ስለ መሆኑ

- (አ) የዚህን ዐይነት ጽሑፍ ለማቅረብ ይቻላል ብለው ዳኞች ካልፈቀዱ በቀር ጋብቻ መፍረስ ወይም በግልጽ በታወቀ ጽሑፍ ለረጋገጥ አይችሉም።
- (ለ) ይህ ጉዳይ እንዲፈጸም የሚቀርበውን ማመልከቻ በማናቸውም ጊዜ ግናቸውም ባለጉዳይ ሊቀርቡ ይችላሉ።
- (ሀ) ከዐቅም በላይ የሆነ ጎደል ካላጋጠመ በቀር የተጋቢዎቹ ወይም የወራሾቻቸው ቃል መሰማት አለበት።

ቁ. ፮፻፺፱ ይህ አድራጎት ሲፈቀድ የሚችሉበት ሁኔታ

- ዳኞች በታወቀ ግልጽ በሆነ ጽሑፍ አማካይነት የጋብቻ ጉዳይ ለመፍረስ ማስረጃ እንዲሆን የሚፈቅዱት፡—
- (ሀ) በዚህ ስርገብ በቀጥታ የገጸ በተመለከቱት ደንጋጌዎች አካባቢ ሁኔታ፤
- (ለ) በሃይማኖት ባለሥልጣኖች የተሠራ የጋብቻ ውል በጠያቂው አቅራቢነት አስረጃ ሆኖ የቀረበ እንደ ሆነ፤
- (ሐ) እንደ የጋብቻ ውል በጠያቂው አማካይነት የቀረበ እንደ ሆነ፤

(መ) ተከላሽ፣ የሆነው፣ ወገን ፣ ጋብቻ ፣ መኖሩን ፣ ያመነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ጋብቻው ፣ አለ ፣ የሚያሰኝ ፣ ገምትና ፣ ምልክት ፣ የተገኘ ፣ ሲሆን ፣ ይህም ፣ ገምትና ፣ ምልክት ፣ ዳኞቹ ፣ ጉዳዩን ፣ ዐውቀው ፣ እንዲቀበሉት ፣ የሚያደርጋቸው ፣ ግልጽና ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ሁኔታ ፣ ያጋጠመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፱ ፣ በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲያዘጋጅ ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ግዴታዎች ።

(፩) የጋብቻውን ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በከብር ፣ መዝገብ ፣ እንዲያገባና ፣ ጋብቻው ፣ በግልጽ ፣ እንዲታወቅ ፣ አስፈላጊውን ፣ ደንብ ፣ ይፈጽም ፣ ዘንድ ፣ ጥያቄ ፣ የሚቀርብለት ፣ የጋብቻውን ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በግልጽ ፣ በታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲያዘጋጅ ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ዳኞች ፣ በሰጡት ፣ ትእዛዝና ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ሊደረግ ፣ የሚገባውን ፣ የግስታወቅ ፣ ሥርዐት ፣ ግረጋገጥ ፣ አለበት ።

(፪) ይህ ፣ ግስታወቂያ ፣ ከተሰጠበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ወር ፣ ድረስ ፣ ጋብቻው ፣ እንዲያፈጸም ፣ የሚታወቅ ፣ ሌሎች ፣ ወገኖች ፣ እንዳሉ ፣ የመቃወሚያ ፣ ቃላቸውን ፣ እንዲያስመዘገቡ ፣ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ፯፻፳ ፣ ውሉን ፣ የግጽናት ፣ ጉዳይና ፣ ሥርዐቱ ፣ (ፎርም) ።

(፩) የጋብቻ ፣ ጉዳይ ፣ መኖሩን ፣ ስለ ግረጋገጥ ፣ የሚቀርበው ፣ በግልጽ ፣ የታወቀው ፣ ጽሑፍ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ጋብቻው ፣ የተፈጸመበትን ፣ ቀንና ፣ ዓመት ፣ ምሕረት ፣ አስፈላጊም ፣ ቢሆን ፣ ጋብቻው ፣ የቀረበበትን ፣ ቀንና ፣ ዓመት ፣ ምሕረት ፣ ያመለክታል ።

(፪) ይኸውም ፣ አራት ፣ ምስክሮች ፣ ካላረጋገጡለትና ፣ ዳኞች ፣ ካላጸደቁት ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፯፻፺ ፣ የግስረጃው ፣ ባለዋጋነት ።

(፩) የጋብቻ ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ ዳኞች ፣ ያጸደቁት ፣ በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ የጋብቻ ፣ ጉዳይ ፣ መኖሩን ፣ የሚያረጋግጥ ፣ ሰነድ ፣ በግንኛውም ፣ ዘንድ ፣ ዋጋ ፣ ያለ ፣ ነው ።

(፪) የጋብቻው ፣ ሥርዐት ፣ አልተፈጸመም ፣ በግለት ፣ ወይም ፣ ጋብቻው ፣ የተፈጸመው ፣ በነዚህ ፣ ሰነዶች ፣ ላይ ፣ ከተጻፈው ፣ ቀን ፣ በሌላ ፣ ቀን ፣ ነው ፣ በግለትም ፣ ቢሆን ፣ ግስረጃ ፣ ግቅረብ ፣ ያለበት ፣ የነዚህን ፣ ሰነዶች ፣ ትክክለኛ ፣ አለመሆን ፣ የሚከራከረው ፣ ወገን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፺፩ ፣ የጋብቻው ፣ አለመጽናት ፣ ወይም ፣ መፍረስ ።

ጋብቻው ፣ አይጸናም ፣ ወይም ፣ ፈርሷል ፣ የሚለው ፣ ተከራካሪ ፣ ይህን ፣ ጉዳይ ፣ ግስረጃ ፣ አለበት ።

ፆዕረፍ ፡ ፩ ።

ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ ስለ ፣ መኖር ።

ቍ ፡ ፯፻፳፩ ፣ ትርጓሜ ።

ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖር ፣ ግለት ፣ አንድ ፣ ሰውና ፣ አንዲት ፣ ሴት ፣ በሕግ ፣ በሚጸና ፣ አኳኋን ፣ ጋብቻ ፣ ሳያደርጉ ፣ እንደ ፣ ባልና ፣ ሚስት ፣ ሆነው ፣ በመኖር ፣ አድርገውት ፣ የሚገኘው ፣ ሁኔታ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፳፪ ፣ ግጠናቀቂያ ።

(፩) ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ አለ ፣ ለግለት ፣ ሰውዬውና ፣ ሴት ፣ የጥ ፣ የሚያሳዩት ፣ ሁኔታ ፣ በደንብ ፣ እንደ ፣ ተጋቡ ፣ ሰዎች ፣ ዐይነት ፣ መሆኑ ፣ አስፈላጊና ፣ በቂ ፣ ነው ።

(፪) ለሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ እንደ ፣ ተጋቡ ፣ ሆነው ፣ መቅረብ ፣ አስፈላጊ ፣ አይደለም ።

(፫) በታወቀ ፣ በተደጋገመ ፣ አኳኋን ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ ከአንድ ፣ ሰውና ፣ ከአንዲት ፣ ሴት ፣ መካከል ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ ብቻ ፣ በሁለቱ ፣ መካከል ፣ ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ ይኖራሉ ፣ ለግለት ፣ በቂ ፣ ምክንያት ፣ አይደለም ።

ቍ ፡ ፯፻፺፫ ፣ የጋብቻ ፣ ዝምድናን ፣ ስላለግስከተሉ ።

(፩) ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖር ፣ በወንድዬውና ፣ በሴቲቱ ፣ የሥጋ ፣ ዘመዶች ፣ መካከል ፣ እንዲሁም ፣ በሴቲቱና ፣ በወንድዮው ፣ የሥጋ ፣ ዘመዶች ፣ መካከል ፣ አንዳችም ፣ የጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ ግንኙነትን ፣ አያስከትልም ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ የጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ ባለ ፣ ጊዜ ፣ ጋብቻን ፣ የሚከለክሉ ፣ ደንጋጌዎች ፣ ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ ባለም ፣ ጊዜ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፯፻፺፬ ፣ የጠረታ ፣ ግዴታን ፣ ስላለግስከተሉ ።

ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖር ፣ በዚህ ፣ አኳኋን ፣ በሚኖሩት ፣ ሴትና ፣ ወንድ ፣ መካከል ፣ አንዳችም ፣ የጠረታ ፣ ግዴታ ፣ አያስከትልም ።

ቍ ፡ ፯፻፺፭ ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ እንዲኖር ፣ ስላለመደረጉ ።

ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖር ፣ በዚህ ፣ አኳኋን ፣ በሚኖሩት ፣ ሴትና ፣ ወንድ ፣ መካከል ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ እንዳላቸው ፣ አያስቁጥራቸውም ።

ቍ ፡ ፯፻፺፫ ፣ የመውረስን ፣ መብት ፣ ስለአለግስከተሉ ።

ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖር ፣ በዚህ ፣ አኳኋን ፣ በሚኖሩት ፣ ሴትና ፣ ወንድ ፣ መካከል ፣ ግንኛውንም ፣ የመውረስ ፣ መብትን ፣ አያስከትልም ።

ቀ. ፯፻፲፬ ። ሴትየዋ ፣ ለምትገባባቸው ፣ ሴዳዎች ፣ ወንድየው ፣ ዋስ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

ከዎብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ ሁኔታ ፣ የሚኖር ፣ ሰው ፣ ለእርሱ ፣ ወይም ፣ ለርሱዋ ፣ ወይም ፣ ከግንኙነቱ ፣ ለተወለዱት ፣ ልጆች ፣ መኖሪያ ፣ ስትል ፣ ሴቲቱ ፣ ለረረመቻቸው ፣ አስረላጊ ፣ ለሆኑት ፣ ውሎች ፣ ሁሉ ፣ በሕግ ፣ መሠረት ፣ ብሔንድነት ፣ ትላል ፣ ነው ።

ቀ. ፯፻፲፮ ። የልጆች ፣ መወለድ ።

ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖር ፣ የተወለዱት ፣ ልጆች ፣ መወለዳቸው ፣ የሚረጋገጠው ፣ ስለ ፣ መወለድ ፣ በተባለው ፣ ምዕራፍ ፣ ውስጥ ፣ በቀደንገት ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ. ፯፻፲፯ ። የግንኙነት ፣ ግለቅ ፣ (ጸ) እንዲያልቅ ፣ የምታደርገው ፣ ሴትየዋ ፣ ስትሆን ።

(ጸ) ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ የምትኖር ፣ ሴት ፣ በግናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ግንኙነትን ፣ እንዲያልቅ ፣ ለግድረግ ፣ ትችላለች ።
(፻) እንዲሆም ፣ በግድረግ ፣ አንዳችም ፣ ኪሣራ ፣ እንድትከፍል ፣ ወይም ፣ የተሰጣችን ፣ እንድትመልስ ፣ አትገደድም ።

ቀ. ፯፻፲፰ ። (፱) እንዲያልቅ ፣ የሚያደርገው ፣ ወንድየው ፣ ሲሆን ።

(ጸ) ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ የሚኖር ፣ ሰው ፣ በግናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ግንኙነቱን ፣ እንዲያልቅ ፣ ለግድረግ ፣ ይችላል ።
(፱) እንዲሆም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ርትዕ ፣ ሲያስገድድ ፣ እጅግ ፣ ቢበዛ ፣ ለሦስት ፣ ወር ፣ ለሴትየዋ ፣ ኑር ፣ የሚበቃ ፣ ኪሣራ ፣ ዳኞች ፣ እንዲከፍላት ፣ ለግዘዝ ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፯፻፲፱ ። የግንኙነት ፣ ግብረ ፣ (ጸ) መሠረቱ ።

(ጸ) ከዎብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖሩን ፣ የግንኙነቱ ፣ ሁኔታ ፣ በመኖሩ ፣ ለማስረዳት ፣ ይችላል ።
(፱) አንድ ፣ ወንድና ፣ አንዲት ፣ ሴት ፣ ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ የመኖር ፣ ሁኔታ ፣ አላቸው ፣ የሚባለው ፣ ምንም ፣ እንኳ ፣ በድንብ ፣ የተጋቡ ፣ ባይሆን ፣ የተጋቡ ፣ ሰዎችን ፣ ሁኔታ ፣ ሲያሳዩና ፣ ቤተ ፣ ዘመዶቻቸውና ፣ ጎረቤቶቻቸው ፣ እንደ ፣ ተጋቡ ፣ ሰዎች ፣ የሚኖሩ ፣ ናቸው ፣ ብለው ፣ ሲገምቷቸው ፣ ነው ።

ቀ. ፯፻፲፱ ። (፱) ግብረ ፣ መከራከሪያ ።

(ጸ) ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖሩን ፣ ለማስረዳት ፣ የሚቻለው ፣ በቂ ፣ ምስክሮችን ፣ በማስመስከር ፣ ነው ።
(፱) እንዲሁም ፣ ይህ ፣ ግንኙነት ፣ ያለመኖሩን ፣ በመቃወም ፣ ለመከራከር ፣ የሚቻለው ፣ የባለጉዳዮቹ ፣ ዘመዶች ፣ የሆኑ ፣ ወይም ፣ ያልሆኑ ፣ በቂ ፣ ምስክሮችን ፣ በማስመስከር ፣ ነው ።

ቀ. ፯፻፳፬ ። (፫) በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ ጽሑፍ ።

(ጸ) ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖሩ ፣ የተካደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ግንኙነት ፣ መኖሩን ፣ ለማስረዳት ፣ የሚቻለው ፣ ዳኞች ፣ ያጸደቁትን ፣ በግልጽ ፣ የታወቀውን ፣ የጽሑፍ ፣ ማስረጃ ፣ በማቅረብ ፣ ነው ።
(፱) ስለ ፣ ጋብቻ ፣ መኖር ፣ ማረጋገጫ ፣ ሰነድ ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በቀጥር ፣ ፯፻፪ ፣ እስከ ፣ ፯፻፮ ፣ የተመለከቱት ፣ ውሳኔዎች ፣ ደንብ ፣ ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖሩንም ፣ ስለ ፣ ማስረዳት ፣ ጉዳይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ. ፯፻፳፭ ። ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ የሆኑ ፣ ሌሎች ፣ ግንኙነቶች ።

(ጸ) ከጋብቻ ፣ ሥርዐት ፣ ወይም ፣ ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ በአንድ ፣ ወንድና ፣ በአንዲት ፣ ሴት ፣ መካከል ፣ የተደረጉ ፣ ሌሎች ፣ ግንኙነቶች ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ ምንም ፣ ውጤት ፣ የላቸውም ።
(፱) ባለጉዳዩ ፣ ወይም ፣ ሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጉዳይ ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ በግንኛውም ፣ ምክንያት ፣ መከራከሪያ ፣ ሊያደርጋቸው ፣ አይችልም ።
(፫) ከእንደዚህ ፣ ያለ ፣ ግንኙነት ፣ የተወለዱትም ፣ ልጆች ፣ ከእናታቸው ፣ ጋራ ፣ በቀር ፣ ከሌላ ፣ ጋራ ፣ ግናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ሕጋዊ ፣ መተሳሰር ፣ የላቸውም ። ስለ ፣ ሆነም ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ የጉድፈቻ ፣ ልጅ ፣ ለግድረግ ፣ ወይም ፣ ልጅ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ለመቀበል ፣ የተወሰነው ፣ ደንጋጌ ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ነው ።

ምዕራፍ ፣ ፱ ።

በጋብቻና ፣ በፍቺ ፣ ከጋብቻው ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ ጉዳይ ፣ ስለሚነሱ ፣ ክርክሮች ።

ቀ. ፯፻፳፪ ። የሚጸና ፣ መተግበሪያ ፣ ስለ ፣ መኖሩ ።

የመተግበሪያ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ተፈጻሚ ፣ ወይም ፣ አልተፈጸመም ፣ ለማለትና ፣ ይህ ፣ መተግበሪያ ፣ ይጸናል ፣ ወይም ፣ አይጸናም ፣ ብሎ ፣ ውሳኔ ፣ ለመስጠት ፣ ሥልጣን ፣ ያላቸው ፣ ዳኞች ፣ ብቻ ፣ ናቸው ።

ቀ. ፯፻፳፫ ። በመተግበሪያ ፣ ጉዳይ ፣ ውስጥ ፣ የሚፈጠሩ ፣ ክርክሮች ።

(ጸ) በመተግበሪያ ፣ ጉዳይ ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ በመተግበሪያ ፣ ውል ፣ መኖረስ ፣ ላይ ፣ የሚነሱትን ፣ ክርክሮች ፣ መርምረው ፣ ውሳኔ ፣ የሚሰጡ ፣ በዚህ ፣ በመተግበሪያ ፣ ሥርዐት ፣ ምስክሮች ፣ የነበሩት ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ናቸው ።

(ጀ) እንደ መጀመሪያ ምስክሮች ሆነው የተመረጡ ሰዎች እንዳሉ ክርክሩ እንዲመረመር የሚቀርበው ለነዚህ የሽምግልና ዳኞች ነው።

(ቦ) ባለጉዳዮቹ የመተማኛታቸው ሥርዐት በተፈጸመ ጊዜ ወይም ከዚያ በኋላ ክርክራቸውን ሌሎች የሽምግልና ዳኞች እንዲመረምሩ ለመምረጥ (ለመስማማት) ይችላሉ።

ቍ ፡ ፯፻፳፬ ፡ የሚጻፍ ፡ ጋብቻ ፡ ስለ ፡ መኖሩ ።

የጋብቻ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐትና ፡ ውል ፡ የተፈጸመ ፡ ለመሆኑና ፡ ይህም ፡ ጋብቻ ፡ የሚጻፍ ፡ መሆኑን ፡ ለመወሰን ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፯፻፳፭ ፡ ከጋብቻ ፡ ጉዳይ ፡ ውስጥ ፡ የሚፈጠሩ ፡ ችግሮች ።

(ጸ) በጋብቻው ጊዜ በባልና ሚስት መካከል የሚነሱትን ችግሮች በሽምግልና ዳኝነት መርምረው ውሳኔ የሚሰጡት በጋብቻው ጊዜ ምስክሮች የነበሩት ናቸው።

(ጀ) እንደ መጀመሪያ ምስክሮች ሆነው የተመረጡ ሰዎች እንዳሉ እንዲመረመር ክርክሩ የሚቀርበው ለነዚህ የሽምግልና ዳኝነት ነው።

(ቦ) ባለጉዳዮቹ የጋብቻው ሥርዐት በሚፈጸምበት ጊዜ ወይም ከተፈጸመ በኋላ በመካከላቸው የተነሳውን ችግር ሌሎች የሽምግልና ዳኞች እንዲመረምሩ ለመስማማት ይችላሉ።

ቍ ፡ ፯፻፳፮ ፡ በሞት ፡ ምክንያት ፡ የሚፈርስ ፡ ጋብቻ ።

የጋብቻውን ፡ መፍረስ ፡ ያስከተለው ፡ ምክንያት ፡ ከባልና ፡ ከሚስት ፡ የአንደኛው ፡ መሞት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የጋብቻው ፡ መፍረስ ፡ የሚያመጣው ፡ ክርክር ፡ እንዲወሰን ፡ የሚቀርበው ፡ ለነዚህ ፡ ሰዎች ፡ የሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፳፯ ፡ የመፋታት ፡ ጥያቄ ።

ከባልና ፡ ከሚስት ፡ ወይም ፡ ከሁለቱ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ የሚቀርበው ፡ የመፋታት ፡ ጥያቄ ፡ እንዲወሰን ፡ የሚቀርበው ፡ ለነዚህ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፳፰ ፡ በመፋታት ፡ ምክንያት ፡ የሚፈጠሩ ፡ ክርክሮች ።

(ጸ) ከመፋታት ጉዳይ ውስጥ የሚነሳው ክርክር ለምርመራ የሚቀርበው የመፋታቱን ውሳኔ ለሰጡት የሽምግልና ዳኞች ነው።

(ጀ) ባለጉዳዮቹ በሚፋቱበት ጊዜ ወይም ከተፋቱ በኋላ ክርክራቸውን ለመረመሩ ለሌሎች ሰዎች የሽምግልና ዳኝነት እንዲቀርብ ለመስማማት ይችላሉ።

ቍ ፡ ፯፻፳፱ ፡ የመፋታት ፡ ጉዳይ ፡ ስለ ፡ መኖሩ ።

የመፋታት ውሳኔ የተሰጠ መሆን ፡ አለመሆኑን ፡ ለማረጋገጥ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፯፻፴ ፡ ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ስለ ፡ መኖሩ ።

(ጸ) ከጋብቻ ውጭ የሆነ የግብረ ሥጋ ግንኙነት በሁለት ሰዎች መካከል መኖር አለመኖሩን ለመወሰን ሥልጣን ያላቸው ዳኞች ብቻ ናቸው።

(ጀ) እንዲሁም በዚህ ግንኙነት ምክንያት በሚነሱት ክርክሮች ላይ ውሳኔ ለመስጠት የሚችሉት ዳኞች ብቻ ናቸው።

ቍ ፡ ፯፻፴፩ ፡ ሽማግሌ ፡ ባልተመረጠበት ፡ ጊዜ ፡ የሚሆን ፡ አሠራር ።

ከዚህ በላይ በተጻፉት ቍጥሮች በተነገሩት ደንቦች መሠረት ለሽምግልና መቅረብ ያለበትን ክርክር የሚቁርጥ ምንም ሽማግሌ ሳይመረጥ ቀርቶ እንደ ሆነ ተጋቢዎቹ እያንዳንዳቸው ሁለት ሽማግሌዎችን ይመርጣሉ።

ቍ ፡ ፯፻፴፪ ፡ ተጨማሪ ፡ ሽማግሌዎችን ፡ ስለ ፡ መምረጥ ።

ማናቸውም ተቃራኒ የሚሆን የውል ቃል ቢኖርም እንኳ የቤተዘመድ ሽማግሌዎች ሽምግልናቸውን የተሟላ ለማድረግ በመካከላቸው በሚሰጥ የድምፅ ብዛት አንድ ወይም ብዙዎች ተጨማሪ ሽማግሌዎችን ስለ መምረጥ ለመስማማት ይችላሉ።

ቍ ፡ ፯፻፴፫ ፡ ሽማግሌን ፡ ስለ ፡ መተካት ፡ (ጸ) መሠረቱ ።

(ጸ) ውሳኔ እንዲሰጥ የተመረጠው ሽማግሌ የሞተ እንደ ሆነ ወይም የተነሳውን ክርክር ያለመዘግየት ለመቀረጥ ያልቻለ እንደ ሆነ በእርሱ ምትክ እርሱ በተመረጠበት ዐይነት ሌላ ሽማግሌ ሊተካ ይቻላል።

(ጀ) ይኸው የተመረጠው ሰው የሽምግልናውን ሥራ ለመፈጸም እንቢ ያለ እንደ ሆነ ወይም ዳኞቹ ያስወገዱት እንደ ሆነ ዳኞቹ ሌላ ሽማግሌ ይመርጣሉ።

ቍ ፡ ፯፻፴፬ ፡ (ጀ) ሽማግሌን ፡ በመምረጥ ፡ ስላለመስማማት ።

ሁለቱም ወገኖች በመስማማት አንድ ሽማግሌ መምረጥ ያለባቸው ሲሆንና በተባለው ምርጫ ያልተሰጠው ሲሆን ሁለቱም ወገኖቹ በጭቀርቡት ጥያቄ ዳኞች ሽማግሌውን ይመርጣሉ።

ቀ፡ ፯፻፴፭ = (፫) አንደኛው፡ ወገን ሽግግሉን ስላለመጥፈው።

ሽግግሉ ለመጥፈት ስላለመጥፈው፡ አንደኛው፡ ወገን ለንዲመርጥ ስታዘዘበት ፡ ቀን ለንሥቶ ፡ በዐሥራ ስምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ሽግግሉውን ሳይመርጥ ፡ የቀረ፡ እንደ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሥራውን ለመፈጸም ፡ የማይፈቅደውን ፡ ሽግግሉ ፡ የመረጠ፡ እንደ ሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ይህንን ፡ ሥራ ፡ ባለመዘግየት ፡ ለመፈጸም ፡ የማይችለውን ፡ ሽግግሉ ፡ የመረጠ ፡ እንደ ሆነ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ሽግግሉ ፡ እንዲመርጥ ፡ ስለታዘዘው ፡ ወገን ፡ ዳኞቹ ፡ ሽግግሉውን ፡ ይመርጡሉታል ።

ቀ፡ ፯፻፴፮ = ሽግግሎች ለቁረጠት ፡ ነገር ላይ ለጥርድ ሲት ስለሚቀርበው ፡ አቤቱታ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቀጥሮች ፡ መሠረት ፡ ሽግግሎች ፡ የሰጧቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ ሽግግሎች ፡ በጉብ ፡ መሥራታቸውን ፡ ወይም ፡ በሦስተኛ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ተንኩል ፡ በመሥራት ፡ የተደረጉ ፡ ወይም ፡ ለሕግ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ጠባይ ፡ ያላቸው ፡ መሆናቸውን ፡ ወይም ፡ የተሰጡት ፡ ውሳኔዎች ፡ በግልጽ ፡ ከአእምሮ ፡ ሚዛን ፡ ውጭ ፡ መሆናቸውን ፡ በማስረዳት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በዳኞች ፡ ፈት ፡ ክስ ፡ ሊቀርብ ባቸው ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፯፻፴፯ = ሽግግሉ ፡ ነገሩን ፡ ሳይቁርጥ ፡ ስለ መቅረቱ።

እንዲሁም ፡ ሽግግሎች ፡ በሕግ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሌለ ፡ እንደ ሆነ ፡ በሌላ ምርጫ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ውሳኔ ሳይሰጡ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ሆነ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞቹ ፡ ነገሩን ፡ ሊመረምሩ ፡ ይችላሉ።

ምዕራፍ ፡ I ።
ስለ መወለድ ።
ክፍል ፡ ፩ ።

አባትና ፡ እናትን ፡ ስለ ግወቅ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።
ጠቅላላ ፡ ደንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፯፻፴፰ = በሕግ ፡ የተወሰነት ፡ ደንቦች ፡ የማይጣሱ ፡ ስለ መሆናቸው።

ሕጉ ፡ በግልጽ ፡ ስምምነቶችን ፡ ካልፈቀዳቸው ፡ በቀር ፡ አባትንና ፡ እናትን ፡ ልለግወቅ ፡ የተሰጡት ፡ ደንቦች ፡ በስምምነት ፡ ሊለወጡ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፯፻፴፱ = እባትነትን ፡ ስለ ግስረዳት ።

በመወለድ ፡ ብቻ ፡ እናትነትን ፡ ሳይጠረዳት ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፯፻፵ = አባትነትን ፡ ስለ ግስረዳት ።

- (፩) ልጁ ፡ በተጠናቀቀው ወይም ፡ በተወለደበት ፡ ጊዜ ፡ በጥናት ፡ በአገድ ፡ ሰው ፡ መካከል ፡ በእሳ ፡ የታወቀ ፡ ግንኙነት ፡ የኖረ ፡ እንደ ሆነ ፡ ከሌሎች ፡ በመወለዱ ፡ አባትነትን ፡ ለማስረዳት ፡ ይቻላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ አባት ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ሆነ ፡ አባትነት ፡ ይገለጻል ።
- (፫) በመሠረታዊ ፡ እናት ፡ በመጠለፍ ፡ ወይም ፡ በመደረግ ፡ ተገድሳ ፡ ብትገኝ ፡ ዳኛ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ በሚሰጠው ፡ ፍርድ ፡ አባትነት ፡ ይገለጻል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

አባት ፡ ነው ፡ ስለሚሰጥ ፡ ገምት ።

ቀ፡ ፯፻፵፩ = ባልዮው ፡ ወላጅ ፡ አባት ፡ ነው ፡ ስለሚሰጥ ፡ ገምት ።

በጋብቻው ፡ ጊዜ ፡ የተጠናቀቀው ፡ ወይም ፡ የተወለደው ፡ ልጅ ፡ አባቱ ፡ ደው ፡ የሌላ ፡ ባል ፡ ነው ።

ቀ፡ ፯፻፵፪ = የዚህ ፡ ገምት ፡ ወቅላላነት ።

- (፩) ከእናት ፡ የሚገኘው ፡ የልጅ ፡ ተወላጅነት ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት የቀረጋገጠ ፡ ቢሆን ፡ ከዘዘዘ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ቀጥሮ ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የልጅ ፡ የመወለዱ ፡ የምስክር ፡ ጽሑፍ ፡ የአናቱ ፡ ባል ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ መሆኑን ፡ ባያመለክት ፡ እንኳ ፡ ወይም ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ ሌላ ፡ ወንድ ፡ መሆኑን ፡ ቢያመለክትም ፡ ይህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈው ፡ ቀጥሮ ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።
- (፫) እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ነገር ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፡ የመወለዱ ፡ ጽሑፍ ፡ ተቃዋሚ ፡ በባልዮው ፡ ስም ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፯፻፵፫ = እርግዝናው ፡ ስለሚቋቋምበት ፡ ጊዜ ።

- (፩) ልጁ ፡ የጋብቻው ፡ ሥርዐት ፡ በተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ ከየቱ ፡ ቀን ፡ በላይ ፡ ከመፋታቱም ፡ በኋላ ፡ የ፫ ፡ ቀን ፡ ሳይሞላ ፡ የተወለደ ፡ እንደ ሆነ ፡ አባትና ፡ እናቱ ፡ ተጋብተው ፡ በነበሩበት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ተጠናቀቀ ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።
- (፪) ለዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ግስረዳ ፡ እንዲቀርብ ፡ አይፈቀድም ።

ቀ፡ ፯፻፵፬ = የባል ፡ በአገር ፡ አለመኖር ።

የልጁ ፡ መወለድ ፡ ባልዮው ፡ በአገር ፡ የለም ፡ ተብሎ ፡ በፍርድ ፡ ከተነገረ ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ሆነ ፡ የተባለው ፡ ባል ፡ አባቱ ፡ አይደለም ።

ቍ ፡ ፯፻፵፮ ። ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ የሚኖር ፡ ወንድ ፡ አባት ነትን ፡ ስለመገመት ።

(፩) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ጊዜ ፡ የተጻፈው ወይም ፡ የተወለደው ፡ ልጅ ፡ አባቱ ፡ እናቱን ፡ ይዞ ፡ የተቀመጠው ፡ ነው ።

(፪) የሕሊና ፡ ግምትን ፡ ጠቅላላ ፡ ጉዳይና ፡ በርግዝና ፡ የመቁየትን ፡ የሕሊና ፡ ግምት ፡ የሚመለከቱት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተጻፉት ፡ ደንቦች ፡ ለዚህ ፡ ግምት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

አባትነትን ፡ ስለ ፡ ማወቅ ።

ቍ ፡ ፯፻፵፯ ። መሠረቱ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፉትን ፡ ቍጥሮች ፡ ተፈጻሚ ፡ በማድረግ ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ እገሌ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ያልታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከአባት ፡ የሚገኘው ፡ የልጅ ፡ መወለድ ፡ አባት ፡ የኔ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ ከማወቁ ፡ የተነሣ ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ መሆኑ ፡ ሊረጋገጥ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፯፻፵፰ ። የማወቁ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚጻፍበት ።

(፩) አባትነትን ፡ ማወቅ ፡ የተጻፈው ፡ ወይም ፡ የተወለደው ፡ ለልጅ ፡ አባት ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ የሚል ፡ እንደ ፡ ሰው ፡ በሚሰጠው ፡ ቃል ፡ ይታወቃል ።

(፪) ይህ ፡ የሚሰጠው ፡ ቃል ፡ አባትነትን ፡ ማወቅ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ፡ እንዲኖረው ፡ ሲል ፡ የተናገረ ፡ መሆኑ ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ።

ቍ ፡ ፯፻፵፱ ። የማወቁ ፡ አሠራር ፡ ፎርምና ፡ ማሰረጃ ።

(፩) አባትነትን ፡ ማወቅ ፡ በጽሑፍ ፡ ካልሆነ ፡ ምንም ፡ ውጤት ፡ የለውም ፡ (አይጻፍም) ።

(፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በ፻፵፰ ፡ ቍጥር ፡ ከተደነገጉት ፡ ሁኔታዎች ፡ ውጭ ፡ አባትነትን ፡ ለማወቁ ፡ በምስክር ፡ ለማረጋገጥ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፯፻፶ፀ ። በውክልና ፡ ስለሚነገረው ፡ ቃል ።

(፩) የኔ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ በማለት ፡ የሚሰጠውን ፡ ቃል ፡ የሚገልጸው ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰም ፡ ቢሆን ፡ ራሱ ፡ የልጅ ፡ አባትነት ፡ ነው ።

(፪) አባትነትን ፡ ለማስታወቅ ፡ የሚደረገው ፡ ወኪልነት ፡ በጽሑፍ ፡ ሆኖ ፡ ጻፎች ፡ ባጸደቁት ፡ ልዩ ፡ ውክልና ፡ ብቻ ፡ የሚሰጥ ፡ ነው ።

(፫) የመግለጫውንም ፡ ቃል ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለው ፡ ወይም ፡ በእርሱ ፡ ስም ፡ አሳዳሪው ፡ በጻፎች ፡ ፈቃድ ፡ ሊሰጥ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፶፱ ። ስለ ፡ አባት ፡ መሞት ።

(፩) የልጅ ፡ አባት ፡ የሞተ ፡ ወይም ፡ ፈቃዱን ፡ (ሕሳቡን) ፡ ለመግለጽ ፡ በማይችል ፡ በት ፡ ሁኔታ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአባትነቱን ፡ ማስታወቅ ፡ በእርሱ ፡ ስም ፡

ሆኖ ፡ በአባት ፡ በኩል ፡ ያለ ፡ ወንድ ፡ አያት ፡ ወይም ፡ ሴት ፡ አያት ፡ ሊፈጽም ፡ ይችላል ።
(፪) እነዚህ ፡ ሲታጡ ፡ በአባት ፡ በኩል ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቁጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ሊፈጽሙ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፯፻፶፩ ። ስለ ፡ እናቱ ፡ ማመን ።

(፩) የአባት ፡ ልጅን ፡ መቀበል ፡ ውጤት ፡ የሚያገኘው ፡ የልጅ ፡ እናት ፡ ያረጋ ፡ ገጠችለት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

(፪) የልጅ ፡ እናት ፡ የሞተች ፡ ወይም ፡ አሳቧን ፡ ለመግለጽ ፡ በማትችልበት ፡ ሁኔታ ፡ የተገኘች ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአባት ፡ የሚያደርገውን ፡ የልጅነቱን ፡ መቀበል ፡ በእናት ፡ በኩል ፡ ያለ ፡ ወንድ ፡ አያት ፡ ወይም ፡ ሴት ፡ አያት ፡ እንዲፈቅዱ ፡ ያስፈልጋል ።

(፫) በእናት ፡ በኩል ፡ ያሉ ፡ አያቶች ፡ ሲታጡ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቁጠሩ ፡ በእናት ፡ በኩል ፡ ያሉ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ለተከለከለው ፡ አሳዳሪ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ እንዲፈቅዱ ፡ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ፯፻፶፪ ። ስለ ፡ ልጅ ፡ አካለመጠን ፡ ማድረስ ።

የአባት ፡ ልጅን ፡ መቀበል ፡ የተደረገው ፡ ለልጅ ፡ አካለመጠን ፡ ካደረሰ ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ልጅን ፡ መቀበሉ ፡ ውጤት ፡ የሚያገኘው ፡ ልጅ ፡ ራሱ ፡ አባትነቱን ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፶፫ ። የመቀበሉ ፡ ፎርም ።

የአባትነትን ፡ ማወቅ ፡ የሚቀበለው ፡ ሰው ፡ ይህንኑ ፡ ካወቀ ፡ በኋላ ፡ እስከ ፡ ፩ ፡ ወር ፡ ከርከር ፡ ካላነሣ ፡ የአባትነትን ፡ ማወቅ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ፯፻፶፬ ። ስለ ፡ ልጅ ፡ መሞት ።

ልጅየው ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ የልጅ ፡ ልጅ ፡ ተክቶ ፡ ካልሞተ ፡ በቀር ፡ በአባት ፡ በኩል ፡ የሚነገረው ፡ የልጅ ፡ መታወቅ ፡ ከልጅ ፡ መሞት ፡ በኋላ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፶፭ ። ቃልን ፡ ስለመለወጥ ፡ (ስለማፍረስ) ።

(፩) ልጅ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ አባት ፡ የሰጠውን ፡ ቃል ፡ ለመለወጥ ፡ አይችልም ።

(፪) ልጅ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ የተቀበለ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ቃሉን ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰበት ፡ ዘመን ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ። እንዲሁም ፡ አካለመጠን ፡ ካደረሰ ፡ በኋላ ፡ አካለመጠን ፡ ባደረሰበት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ። ይህንንም ፡ ማድረግ ፡ የሚችለው ፡ ለልጅ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ በተቀበለ ፡ ጊዜ ፡ የተቀበለው ፡ አሳዳሪው ፡ ፈቅዶለት ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፫) ልጅ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ የተቀበለበትን ፡ ቃሉን ፡ የሚሻረው ፡ ራሱ ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሕጋዊ ፡ እንደራሴዎቹ ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ የላቸውም ።

ቍ ፡ ፯፻፶፮ ። ስለ ፡ መሠረዝ ።

(፩) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚል ፡ አንቀጽ ፡ በተሰጡት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ የገደል ፡ ሥራ ፡ የተገኘበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊፈርስ ፡ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ልጁ ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ከተቀበለው ፡ ሰው ፡ አልተጠነቅቀም ፡ ተብሎ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ለማስረዳት ፡ ካልተቻለ ፡ በቀር ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ የሰጠውን ፡ ቃል ፡ በሰጠው ፡ ወይም ፡ በማታለል ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለማፍረስ ፡ አይቻልም ።

ቀ ፡ ፯፻፶፯ ። ለአንድ ፡ ልጅ ፡ የብዙ ፡ ሰውን ፡ አባትነት ፡ ማወቅ ፡ ስለ ፡ መከልከል ።
ስለ ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ አባት ፡ ነኝ ፡ ሲል ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ አባትነቱን ፡ ካወቀለትና ፡ ይህንንም ፡ ማወቅ ፡ በሚገባ ፡ ከተቀበሉት ፡ በኋላ ፡ በመጀመሪያ ፡ የተሰጠው ፡ የማወቅ ፡ ቃል ፡ ፈርሶ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ የሚያደርገውን ፡ የኔ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ ማለትን ፡ ሊቀበሉት ፡ አይቻልም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።

በፍርድ ፡ ስለሚደረግ ፡ የአባትነት ፡ ማወቅ ።

ቀ ፡ ፯፻፶፰ ። ስለ ፡ መጥለፍና ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መድፈር ፡ ሥራ ።
ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ በመፈጸም ፡ ልጁ ፡ አባት ፡ የሌለው ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ ልጅነቱ ፡ የተካደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የልጁ ፡ እናት ፡ ልጁ ፡ በተጠነቅቀው ፡ ወራት ፡ የመጠለፍ ፡ ወይም ፡ የመደፈር ፡ ሥራ ፡ ደርሶባት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአባትነት ፡ መታወቅ ፤ በፍርድ ፡ ሊነገር ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፶፱ ። በፍርድ ፡ ለመጠየቅ ፡ ስለሚያስፈልጉ ፡ ምክንያቶች ።
(፩) አባትነቱ ፡ በፍርድ ፡ እንዲገለጽ ፡ የሚደረገው ፡ ክስ ፡ በልጁ ፡ እናት ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ እናቱ ፡ የሞተች ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አሳቧን ፡ ለመግለጽ ፡ በማትችል በት ፡ ሁኔታ ፡ የተገኘች ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በልጁ ፡ አሳዳሪ ፡ ሊቀርብ ፡ ይችላል ።
(፪) ልጁ ፡ ከተወለደ ፡ ወይም ፡ መጠለፉን ፡ ወይም ፡ መደፈሩን ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በወንጀል ፡ ውሳኔ ፡ ከተሰጠ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይቻልም ።

ቀ ፡ ፯፻፷፩ ። ስለ ፡ ክስ ፡ መከናወን ።
በፍርድ ፡ (በዳኝነት) ፡ የሚደረገው ፡ የአባትነት ፡ ማወቅ ፡ እናቱን ፡ ከጠለፈው ፡ ወይም ፡ በገይል ፡ ከተገናኘው ፡ ሰው ፡ ሥራ ፡ ልጁ ፡ ያልተጠነቅቀው ፡ ለመሆኑ ፡ ማፍረሻ ፡ በማይገኝለት ፡ አካላት ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ ለመጠለፍ ፡ ወይም ፡ ለመደፈሩ ፡ አቋም ፡ የሆኑት ፡ ነገሮች ፡ እንደ ፡ ተረጋገጡ ፡ ወዲያውኑ ፡ በፍርድ ፡ የሚነገረው ፡ የአባትነት ፡ ማወቅ ፡ ወዲያውኑ ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፯፻፷፪ ። የሌላ ፡ ሁኔታ ፡ ስለላመናር ።
በፍርድ ፡ ስለሚደረገው ፡ የአባትነት ፡ ማወቅ ፡ በመጠለፍ ፡ ወይም ፡ በመደፈር ፡ ካልሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሁኔታ ፡ ሊጠየቅ ፡ ወይም ፡ ሊወሰን ፡ አይቻልም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በአባትነት ፡ ምክንያት ፡ ስለሚነግው ፡ ክርክር ።

ቀ ፡ ፯፻፷፪ ። አባትነትን ፡ ስለ ፡ መወሰን ። (፩) መሠረቱ ።
ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱትን ፡ ቀጥሮች ፡ ተፈጻሚ ፡ በማድረግ ፡ አንድ ፡ ልጅ ፡ ብዙ ፡ አባቶች ፡ አሉት ፡ የተባለ ፡ ሲሆን ፤ ለልጁ ፡ አባትነት ፡ በሕግ ፡ በሚሰጠው ፡ አባቶች ፡ መካከል ፡ በሚደረግ ፡ ውል ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፷፫ ። (፪) ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።
(፩) የአባትነትን ፡ ውሳኔ ፡ የሚያሰጠውን ፡ ውል ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ ሊያረጋገጡትና ፡ ጻዥ ፡ ሊያጸድቁት ፡ ይገባል ።
(፪) ከወቅም ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ገይል ፡ ካልገጠመ ፡ በቀር ፡ የልጁን ፡ እናት ፡ ቃል ፡ መስማት ፡ ይገባል ።

ቀ ፡ ፯፻፷፬ ። ስለ ፡ ሕጋዊ ፡ ግምት ።
ስለ ፡ አባትነት ፡ በሚደረገው ፡ ክርክር ፡ ስምምነት ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ ያሉትን ፡ ሁለት ፡ ግምቶች ፡ በመከተል ፡ ይፈጸማሉ ።
(ሀ) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ከያዛት ፡ ሰው ፡ ይልቅ ፡ ባልዋ ፡ ይመረጣል ።
(ለ) እናቱ ፡ ልጁን ፡ በወለደችበት ፡ ጊዜ ፡ ላላት ፡ ባል ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ከማለት ፡ ይልቅ ፡ ልጁ ፡ በተጠነቅቀው ፡ ጊዜ ፡ ለነበራት ፡ ባል ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ማለት ፡ ይገባል ።

ቀ ፡ ፯፻፷፭ ። ያባትነትን ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡ (፩) የተፈቀዱ ፡ ሁኔታዎች ።
(፩) ልጁ ፡ የተወለደው ፡ ጋብቻው ፡ ከፈረሰ ፡ ወይም ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ከቀረ ፡ በኋላ ፡ ከ፪፻፲ ፡ ቀን ፡ በላይ ፡ ቁይቶ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባልዋው ወይም ፡ ከሴትዋው ፡ ጋራ ፡ የግብረ ፡ ሥራ ፡ ግንኙነት ፡ የነበረው ፡ ሰው ፡ የልጁ ፡ አዳት ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ ለሚለው ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ በውል ፡ ልጅነቱን ፡ ሊያውቅለት ፡ ይችላል ።
(፪) እንዲሁም ፡ ልጁ ፡ ከጋብቻው ፡ መፈረስ ፡ ወይም ፡ የግብረ ፡ ሥጋው ፡ ግንኙነት ፡ መናር ፡ ከቀረበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ሁለት ፡ መቶ ፡ ዐሥር ፡ ቀናትን ፡ አሳልፎ ፡ ተወልዶ ፡ እንደሆነ ፡ ለዓለቱ ፡ ወይም ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ላለው ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፯፻፷፮ ። (፪) ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።
(፩) በውል ፡ የሚደረግ ፡ የአባትነት ፡ ማስተላለፍ ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ ያረጋገጡትና ፡ ጻዥ ፡ ያጸድቁት ፡ መሆን ፡ አለበት ።
(፪) ከወቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ገይል ፡ ካልተከለከለች ፡ ባቀር ፡ የልጁ ፡ እናት ፡ ቃል ፡ መስማት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፯፻፳፯ ። ስለ ፡ እንደራሴነት ።

- (፩) በዚህ ፡ ክፍል ፡ የተመለከቱትን ፡ ውሎች ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያደረሱና ፡ በፍርድ ፡ ያልተከለከሉ ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ ራሳቸው ፡ መጨረስ ፡ አለባቸው ።
- (፪) ውሎቹን ፡ ሕጋዊው ፡ እንደራሴ ፡ (ወኪል) ፡ በባለጉዳዮቹ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ሊጨርሳቸው ፡ አይችሉም ።
- (፫) ውሎቹን ፡ የመጨረስ ፡ ወኪልነት ፤ በጽሑፍ ፡ ተደርጎ ፤ ይህንኑም ፡ ዳኞቹ ፡ አጽድቀውት ፡ በልዩ ፡ ውክልና ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፳፰ ። ቃልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስና ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

- (፩) በዚህ ፡ ክፍል ፡ የተመለከቱት ፡ ውሎች ፡ ሊፈርሱ ፡ አይችሉም ።
- (፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ «ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ » በሚል ፡ አንቀጽ ፡ የተሰጡትን ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ በጎይል ፡ በሚደረግ ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ ሊፈርሱ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ልጁ ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ከተቀበለው ፡ ሰው ፡ አልተፀነሰም ፡ ብሎ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ለማስረዳት ፡ ካልተቻለ ፡ በቀር ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ የሰጠውን ፡ ቃል ፡ በስሕተት ፡ ወይም ፡ በማታለል ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ልጅነት ፡ ማስረጃ ።

ቍ ፡ ፯፻፳፱ ። የመወለድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ።

በአባትነት ፡ ወይም ፡ በእናትነት ፡ በኩል ፡ የአንድ ፡ ሰው ፡ ልጅነት ፡ የአገሌ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ በሚል ፡ በመወለድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ይረጋገጣል ።

ቍ ፡ ፯፻፷፬ ። የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ። (፩) ትርጓሜ ።

- (፩) የመወለድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ በመኖሩ ፡ ልጅነቱ ፡ የተረጋገጠ ፡ ይሆናል ።
- (፪) አንድ ፡ ሰው ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ አለው ፡ የሚባለው ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ አንዲት ፡ ሴት ፡ ወይም ፡ ዘመዶቻቸው ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ የዚያ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የዚያች ፡ ሴት ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ እያሉ ፡ የሚገምቱት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፷፩ ። (፪) ስለ ፡ ማስረጃና ፡ ስለ ፡ ክርክር ።

- (፩) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ የባለጉዳዩ ፡ ዘመዶች ፡ ቢሆኑም ፡ ባይሆኑም ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባደረሱ ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ ለማስረዳት ፡ ይቻላል ።
- (፪) የባለጉዳዮቹ ፡ ዘመዶች ፡ ቢሆኑም ፡ ባይሆኑም ፡ አራት ፡ ምስክሮችን ፡ በማቅረብ ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ የለውም ፡ በማለት ፡ ክርክር ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፯፻፸፪ ። የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ በመጠየቅ ፡ ስለሚቀርብ ፡ ክስ ።

የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ክርክር ፡ የተነሳበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ፡ በመወለድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ከተዘረዘሩት ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ የማይሰማ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጅነቱን ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ፡ ለመጠየቅ ፡ በሚቀርበው ፡ ክስ ፡ መሠረት ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ በባለሥልጣን ፡ በተሰጠና ፡ ዳኞች ፡ ባጸደቁት ፡ ጽሑፍ ፡ ልጅነቱ ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፯፻፸፫ ። ክሱን ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

- (፩) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ዳኞች ፡ ካልፈቀዱት ፡ በቀር ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።
- (፪) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ፡ ክስን ፡ ለማቅረብ ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠው ፡ ዳኞቹ ፡ ክሱን ፡ እንዲቀበሉ ፡ ከሚያደርጉ ፡ በቂ ፡ ከሆኑ ፡ ከባድነት ፡ ካላቸው ፡ ተግባሮች ፡ የሚመነጨ ፡ ግምቶች ፡ ወይም ፡ ምልክቶች ፡ ሲኖሩ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፸፬ ። ክስን ፡ ስላለመቀበል ።

ልጅነቱን ፡ ለማረጋገጥ ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መወለዱ ፡ ከተሰጠው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጋራ ፡ የሚሰማ ፡ ሌላ ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ፡ ያለው ፡ እንደሆነ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ለመጠየቅ ፡ ክስን ፡ ለማቅረብ ፡ አይፈቀድለትም ።

ቍ ፡ ፯፻፸፭ ። ስለ ፡ ከሳሽ ።

- (፩) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ለመጠየቅ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚችሉት ፡ ልጁ ፡ ወይም ፡ አዳሳጊው ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ ናቸው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ነን ፡ የሚሉት ፡ ሰዎች ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ክሱ ፡ የተከናወነ ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ የልጁ ፡ አባት ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ አባት ፡ መሆን ፡ ሊደርስበት ፡ የሚችለው ፡ ሰው ፡ አባትነቱን ፡ ለመካድ ፡ ሲል ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፸፮ ። ክስ ፡ ስለሚቀርበት ፡ ጊዜ ።

- (፩) ልጅ ፡ በሕይወት ፡ እስካለ ፡ ድረስ ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ለመጠየቅ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።
- (፪) የልጁ ፡ አሳዳሪና ፡ በላይኛው ፡ ቍጥር ፡ በ፪ኛውና ፡ በ፫ኛው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተመለከቱት ፡ ሰዎች ፡ ልጁ ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችሉም ።

(፫) ልጁ ሐያ ግመት ሳይሞላው የሞተ ለንደ ሆነ ለርሱ ክሞት ለጎዳ በአንድ ግመት ጊዜ ውስጥ ካልሆነ ዘቀር ወራሾች ክሱን ለማቅረብ አይችሉም ።

ቀ፡ ፯፻፸፯ ። ስለ ተከላሽ ።

(፩) የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለመጠየቅ ክስ የቀረበችው እናት ነኝ የሞትለዋ በሆነች ጊዜ ክሱ የሚቀርበው በልጁ ላይ ነው ።

(፪) የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለመጠየቅ ክሱን የቀረበችው እናት ባልሆነች ጊዜ ክሱ የሚቀርበው እናት ነኝ በተባለችዋ ወይም በወራሾቿ ላይ ነው ።

(፫) የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለመጠየቅ ክስ የቀረበው በማናቸውም ሲሆን ክሱ የተከናወነ በሚሆንበት ጊዜ የልጁ እናት ነኝ የተባለችውና ልጁ ያጎት ነው የተባለው ሰው በክሱ ውስጥ እንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ ነው ።

ክፍል ፩ ።

በሁኔታው ላይ ስለሚነሳው ክርክርና ስለ መከድ ።

ንኡስ ክፍል ፩ ።

በሁኔታው ላይ ስለሚደረግ ክርክር ።

ቀ፡ ፯፻፸፰ ። መሠረቱ ።

በእናት በኩል ያለው መወለድ (ልጅነት) በማናቸውም ባለጎዳይ በምን ጊዜም ሁሉ ክርክር ሊደረግበት ይቻላል ።

ቀ፡ ፯፻፸፱ ። ክስን ስለ መቀበል ።

(፩) በሁኔታው ላይ ስለሚደረገው ክርክር የሚቀርበው ክስ ጻዮች ካልፈቀዱ በቀር ሊቀርብ አይችልም ።

(፪) በሁኔታው ላይ ክርክር ለማድረግ ስለሚቀርበው ክስ ፈቃድ የሚሰጠው ጻዮች ክሱን እንዲቀበሉ ከሚያደርጉ እርግጠኛ ከሆኑና በቂ ከባድነት ካላቸው ተግባሮች የሚመነጨ ግምቶች ወይም ምልክቶች ሲኖሩ ብቻ ነው ።

ቀ፡ ፯፻፸፲ ። ክስን ስለመቀበል ።

ከላሹ እከራክርበታለሁ የሚለው ልጅነት ለባለጎዳይ ካለው የመወለድ የምስክር ወረቀት የመነጨና ከዚህ ከመወለድ የምስክር ወረቀት ጋራ

የሚሰግግ የልጅነት ሁኔታ ያለው እንደ ሆነ በሁኔታው ለመከራከር ሲል ክላሹ የሚጠይቀው ፈቃድ አይሰጥም ።

ቀ፡ ፯፻፸፯ ። ስለ ተከላሽ ።

(፩) በሁኔታው ላይ የሚቀርበው ክስ በልጅነቱ (በመወለዱ) ላይ ክርክር በተነሳበት ሰው ወይም በወራሾች ላይ ይደረጋል ።

(፪) የልጁን እናት አስፈላጊ ሲሆን አባት የውጥ በነገሩ ክርክር ውስጥ እንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ ነው ።

ንኡስ ክፍል ፪ ።

ስለ መከድ ።

ቀ፡ ፯፻፸፱ ። መሠረቱ ።

ከአባት የሚመጣው ልልጁ አባት እኔ አይደለሁም በማለት የሚቀርባው ክርክር የሚፈጸመው የመከድ ክስ በማቅረብ ነው ።

ቀ፡ ፯፻፸፲ ። ክልጁ እናት ጋራ ግንኙነት ስላለመኖር (፩) መሠረቱ ።

የልጁ አባት ነህ ተብሎ በሕግ አባትነት የሚሰጠው ሰው ልጁ ከመወለዱ በፊት በ፪፻፵ኛውና በ፫፻፵ኛው ቀን መካከል ባለው ጊዜ ውስጥ ከልጁ እናት ጋራ በግብር ሥጋ ላለመገናኘቱ ተቃራኒ ግስረጃ በግዴታነት አኳኑን ያስረዳ እንደ ሆነ የተባለውን ልጅ ልጂ አይደለም ለማለት ይችላል ።

ቀ፡ ፯፻፸፱ ። (፪) ስለ ሕሊና ግምት ።

(፩) ከሁለቱ ልጎች ባቀረበው የመፋታት ግያቱ መሠረት ወይም በሁለቱ መካከል በጽሑፍ በተደረገው የመለያየት ስምምነት ምክንያት ባልኖረ ሚስት በእውነት ተለያይቶው ባንበሩበት ጊዜ በመካከላቸው የሥጋ ግብር ግንኙነት እንዳልተደረገ ይገመታል ።

(፪) ለዚህ ተቃራኒ ሆኖ የሚቀርበው ግስረጃ በግንኙነቶቹ ምክንያቶች ሲሆን ይሰጣል ይኸውም ግስረጃ በተለየ ተለሎች ከሆኑ ግምቶች ሊመነጭ (ሊገኝ) ይችላል ።

ቀ፡ ፯፻፸፱ ። አባት ነህ ለማለት ስላለመቻሉ (፩) መሠረቱ ።

የልጁ አባት ነህ ተብሎ አባትነቱ በሕግ የሚሰጠው ሰው ልጁ ከዚህ በተባለው ሰው ሥራ ተወልዶ ለማለት በወይነት በጭራሽ የማይቻል መሆኑን ተቃራኒ ግስረጃ በግዴታነት አኳኑን ያስረዳ እንደ ሆነ ልጁ የኔ አይደለም ለማለት ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፹፮ ። በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ።

(፩) ዳኞችን ፡ አሰፈቅዶ ፡ የልጅ ፡ መካድን ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ ይህንን ፡ ፈቃድ ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ በፍርድ ፡ በተከለከለው ፡ ሰው ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፹፯ ። (፪) ክስን ፡ ለመቀበል ፡ ስለ ፡ መቻል ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቀ፡፲፭ ፡ የተመለከተው ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፡ የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ ስለ ፡ ግለት ፡ የሚቀርበው ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ ዳኞቹ ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።

(፪) የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ ስለ ፡ ግለት ፡ ለሚቀርበው ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠው ፡ ዳኞቹ ፡ ክስን ፡ እንዲቀበሉ ፡ ከሚያደርጋቸው ፡ እርግጠኛ ፡ ከሆኑ ፡ በቂ ፡ ከባድነት ፡ ካላቸው ፡ ተግባሮች ፡ የመነጨ ፡ ግምቶች ፡ ወይም ፡ ምልክቶች ፡ ሲኖሩ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፯፻፹፰ ። (፪) ስለ ፡ ሕሊና ፡ ግምቶችና ፡ ስለ ፡ ከባድ ፡ ምልክቶች ።

(፩) የሕሊና ፡ ግምቶችና ፡ ከባድ ፡ (ትልቅ) ፡ ምልክቶች ፡ የሚባሉት ፡ ልጅህ ፡ ነው ፡ ከተባለው ፡ ሰው ፡ አባትነት ፡ ጋራ ፡ የማይሰማው ፡ (የማይገናኙ) ፡ ለመሆኖቸው ፡ በሲያንስ ፡ ዕውቀት ፡ ተለይተው ፡ የሚታዩ ፡ ግዙፍ ፡ ሁኔታዎች ፡ ለመሆን ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ እነዚህ ፡ ነገሮች ፡ ሲኖሩ ፡ በሰውዬው ፡ አባትነት ፡ ጥርጣሬ ፡ ለማግባት ፡ በሚችሉ ፡ አኳኋን ፡ የልጅን ፡ መወለድ ፡ ወይም ፡ እንዲያውም ፡ እርግጠኛ ፡ ለባልዎ ፡ ከደባቸው ፡ ምክንያት ፡ ሊመነጨ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፯፻፹፱ ። (፩) ስለ ፡ ሴሰኝነት ፡ (በባል ፡ ላይ ፡ ስለሚደረግ ፡ ዝመት) ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሴቲቱ ፡ ማመን ።

ሴቲቱ ፡ በባልዎ ፡ ላይ ፡ ያደረገችው ፡ የሴሰኝነት ፡ (የዝመት) ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ ልጁ ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ለመሆኑ ፡ የምትሰጠው ፡ የእምነት ፡ ቃል ፡ እነዚህ ፡ ነገሮች ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ከባድ ፡ ትልቅ ፡ ምልክት ፡ ሊቋጠሩ ፡ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፯፻፺ ። የማይመስል ፡ አባትነት ።

የልጅነት ፡ ሁኔታው ፡ እንዲገለጽለት ፡ በመጠየቅ ፡ ልጁ ፡ ከእናቲቱ ፡ ለመወለዱ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አባትነቱ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ የልጁ ፡ አባት ፡ ላለመሆኑ ፡ የሚያቀርባቸውን ፡ ምክንያቶች ፡ በማስረዳት ፡ የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ ለመካድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፺፩ ። ስለ ፡ ከሳሽ ።

የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚችለው ፡—
(፩) የልጁ ፡ አባት ፡ ነህ ፡ ተብሎ ፡ በሕጋዊነት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ የልጁ ፡ አባትነት ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ በተለይ ፡ እናቲቱ ፡ ወይም ፡ አባት ፡ ነኝ ፡ ባዩ ፡ ወይም ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ልጁ ፡ ራሱ ፡ ክስ ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፯፻፺፪ ። ክስ ፡ የሚቀርብበት ፡ ጊዜ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ የሚል ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ ልጁ ፡ ከተወለደ ፡ በኋላ ፡ በሚከተሉት ፡ የ፹ ፡ ቀናት ፡ ውስጥ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖሩ ፡ እንዲገለጽ ፡ ለመጠየቅ ፡ በቀረበው ፡ ክስ ፡ ምክንያት ፡ ልጁ ፡ ከእናቲቱ ፡ ለመወለዱ ፡ የተረጋገጠ ፡ ሲሆን ፡ የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ የሚል ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ የሚቀርበው ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖሩ ፡ እንዲገለጽ ፡ ለመጠየቅ ፡ የቀረበውን ፡ ክስ ፡ የሚወስን ፡ የመጨረሻ ፡ ፍርድ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ በየ፹ ፡ ቀናት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፯፻፺፫ ። (፪) ስለ ፡ ልዩ ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያት ።

(፩) ልጅህ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ አባትነቱ ፡ በሕግ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ልጁ ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ ስለሚቀርበው ፡ ክስ ፡ በተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፡ ክስን ፡ ለማቅረብ ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በርሱ ፡ ፈንታ ፡ ልጁ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ የመካድን ፡ ክስ ፡ ወደታች ፡ ከሚቋጠሩ ፡ ተወላጆቹ ፡ አንዱ ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ።

(፪) ተወላጆቹ ፡ (ተወላድያን) ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አባቱና ፡ እናቱ ፡ እነዚህም ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቋጠሩ ፡ ከወላጆቹ ፡ አንዱ ፡ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ ይቻላል ።

(፫) ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቋጠሩ ፡ ወላጆች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለውን ፡ መብት ፡ ማናቸውም ፡ ሌላው ፡ ወራሽ ፡ ወይም ፡ እንደራሴ ፡ ቀሪ ፡ ሆኖ ፡ ከወንድሞቹ ፡ ወይም ፡ ከእገቶቹ ፡ አንዱ ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፺፬ ። ክስን ፡ ስላለመቀበል ።

ባልዎ ፡ በጽሑፍ ፡ ፈቅዶ ፡ በጥበባዊ ፡ (በእርቲፊሬሲያል) ፡ መንገድ ፡ ልጁ ፡ የተወሰነ ፡ ለመሆኑ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ልጁ ፡ አይደለም ፡ የማለትን ፡ የክስ ፡ ጥያቄ ፡ ሊቀበሉት ፡ አይቻልም ።

ቀ ፡ ፯፻፺፭ ። ስለ ፡ ተከሳሽ ።

(፩) ልጁ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ በልጁ ፡ ላይ ፡ እርሱም ፡ ሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በወራሾቹ ፡ ላይ ፡ ይቀርባል ።

(፪) የልጁን ፡ እናት ፡ በሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ውስጥ ፡ እንድትገባ ፡ ማድረግ ፡ ያስፈልጋል ።

(፫) ልጁ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ በተለይ ፡ የመረጡት ፡ ተጠባባቂ ፡ ሞግዚት ፡ ወኪል ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፲፩

ሰለ ፡ ጉዲፈቻ ፡ የግር ፡ ልጅ

ቀ ፡ ፮፻፺፮ ፡ በጉዲፈቻ ፡ ስለሚገኝ ፡ ልጅነት

- (፩) በጉዲፈቻ ፡ አባትና ፡ በጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ መካከል ፡ በሚደረገው ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ የሚያስተሳስር ፡ የልጅነት ፡ ግንኙነት ፡ ሊፈጠር ፡ ይቻላል ።
- (፪) በጉዲፈቻ ፡ ልጅና ፡ በጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ መካከል ፡ ከአሠራሩ ፡ የተነሳ ፡ የሚገኙት ፡ የሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ የጋብቻ ፡ መተሳሰር ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በመጀመሪያው ፡ ምዕራፍ ፡ ተገልጾልኝ ።

ቀ ፡ ፮፻፺፯ ፡ ሰለ ፡ ጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ዕድሜ

- (፩) ግናቸውም ፡ ሰው ፡ ፤ አካላቸውን ፡ ካደረሰ ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ግድረግ ፡ ይቻላል ።
- (፪) ባለ ፡ ሚስት ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ በሚወልዱበት ፡ ጊዜ ፡ ከባልና ፡ ሚስት ፡ አንዱ ፡ የአርባ ፡ ዓመት ፡ ዕድሜ ፡ ያለው ፡ ከሆነ ፡ ይበቃል ።

ቀ ፡ ፮፻፺፰ ፡ ያገባ ፡ ሰው ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ስለ ፡ ግበጃቱ

- (፩) ጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ያገባ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለ ፡ ሚስቱ ፡ ባንድነት ፡ ሆነው ፡ የጉዲፈቻውን ፡ ልጅ ፡ ለመቀበል ፡ ውል ፡ ካላደረጉ ፡ የጉዲፈቻው ፡ ሥርዐት ፡ ሊፈጸም ፡ አይቻልም ።
- (፪) ባል ፡ የሚስቱን ፡ ሚስት ፡ የባልዋን ፡ ልጅ ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ያደረገት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገደል ፡ ቃል ፡ የተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ከባልና ፡ ሚስት ፡ አንዱ ፡ አሳቡን ፡ ለመግለጽ ፡ በማይችልበት ፡ ሁኔታ ፡ ሲገኝ ፡ ድንጋጌው ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ ፡ ፮፻፺፱ ፡ የተፀነሰውን ፡ ልጅ ፡ በጉዲፈቻ ፡ ስለ ፡ መውለድ

- (፩) የተፀነሰውን ፡ ልጅ ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።
- (፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገው ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅነት ፡ ልጁ ፡ ከመወለዱ ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ ልጁ ፡ ከተወለደ ፡ በኋላ ፡ በሚከተሉት ፡ ሦስት ፡ ወርች ፡ ውስጥ ፡ በእናት ፡ በኩል ፡ በሚደረገው ፡ ግስታወቅ ፡ ብቻ ፡ ሊቀር ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፮፻፺፻ ፡ ጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ልጅ ፡ ያለው ፡ ስለ ፡ መሆኑ

ጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ልጅም ፡ ቢኖረው ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅን ፡ መውለድ ፡ አይከለክልም ።

ቀ ፡ ፮፻፺፻፩ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ እንዲገኙ ፡ ሰው ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ግድረግ ፡ የግይገባ

ቸው ፡ ስለ ፡ መሆኑ

- (፩) ባለ ፡ ሚስት ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ግንም ፡ ሰው ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፤ እንደ ፡ ገና ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ለመሆን ፡ ይቻላል ።
- (፫) የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ ባለ ፡ ሚስት ፡ በጉዲፈቻ ፡ የወለዱት ፡ ሲሆን ፡ ከባልና ፡ ሚስት ፡ አንዳቸው ፡ በሞት ፡ የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ በሕይወት ፡ ካለው ፡ ጋር ፡ የሚጋባው ፡ አዲሱ ፡ ተጋቢ ፡ ጉዲፈቻ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፮፻፺፻፪ ፡ ውሉን ፡ ስለሚያደርጉ ፡ ወገኖች

- (፩) ስለ ፡ ጉዲፈቻ ፡ የሚደረገው ፡ ውል ፡ በጉዲፈቻ ፡ የሚወለደው ፡ ልጅ ፡ ዕድሜው ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በጉዲፈቻ ፡ አድራጊውና ፡ በጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ መካከል ፡ ይፈጸማል ።
- (፪) ጉዲፈቻ ፡ የሚደረገው ፡ ልጅ ፡ ዕድሜው ፡ ከ፲፮ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ ጉዲፈቻ ፡ አድራጊውና ፡ የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ይፈጽሙታል ።

ቀ ፡ ፮፻፺፻፫ ፡ የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ ወላጆች ፡ ፈቃድ

- (፩) የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ በሕይወት ፡ ያሉና ፡ የታወቁ ፡ ከሆኑ ፡ ሁለቱም ፡ ልጃቸው ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ እንዲሆን ፡ እንዲፈቅዱ ፡ ያስፈልጋል ።
- (፪) አባትና ፡ እናቱ ፡ ሞተው ፡ የሌሉ ፡ ወይም ፡ ፈቃዳቸውን ፡ ለመግለጽ ፡ የማይችሉ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የማይቻል ፡ ሲሆን ፡ ጉዲፈቻውን ፡ ለመፍቀድ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቁጠሩ ፡ ወላጆቻቸው ፡ በእነርሱ ፡ ምትክ ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) ልጁ ፡ ጉዲፈቻ ፡ እንዲሆን ፡ ፈቃድ ፡ ለመስጠት ፡ የሚችል ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቁጠር ፡ ወላጅ ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፮፻፺፻፬ ፡ ስለ ፡ ጉዲፈቻው ፡ ውል ፡ መጽናት

- (፩) የጉዲፈቻው ፡ ውል ፡ ዳኞች ፡ ካላጸኑት ፡ በቀር ፡ ውጤት የለውም ፡ (አይጸናም) ።
- (፪) ዳኞቹ ፡ ውሳኔ ፡ ከመስጠታቸው ፡ በፊት ፡ ጉዲፈቻ ፡ የሚሆነው ፡ ልጅ ፡ ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እርሱ ፡ የሚለውንና ፡ ይህን ፡ የጉዲፈቻውን ፡ ውል ፡ አስቀድሞ ፡ አሳዳጊው ፡ ያልፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ የአሳዳጊውን ፡ ቃል ፡ መስማት ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፮፻፺፻፭ ፡ የጉዲፈቻውን ፡ ውል ፡ ለማጽደቅ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ምክንያቶች

የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ለመሆን ፡ የሚያስፈልገው ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ሲኖርና ፡ ጉዲፈቻ ፡ ለሚሆነው ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ. ፳፻፮ = የጉዲፈቻን ፣ ውል ፣ ስለ ፣ ግፍረስ =

የጉዲፈቻ ፣ ውል ፣ ከተፈጸመ ፣ በኋላ ፣ በግናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ቢሆን ፣ ሊፈርስ ፣ አይችልም =

ምዕራፍ ፣ ፲፪ =

ስለ ፣ ቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ =

ቀ. ፳፻፯ = ስለ ፣ ግዴታው ፣ ዓላማ =

የቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ፣ ሰው ፣ ለባለጉዳዮች ፣ ሁኔታና ፣ ለአገሩ ፣ ለማድ ፣ የሚሰማውን ፣ በመከተል ፣ እንደሚገባ ፣ ዐይነት ፣ ተጠቀረው ፣ የሚመገባቸውን ፣ የሚኖርባቸውን ፣ የሚለብሳቸውንና ፣ ጤናውን ፣ የሚጠብቅባቸውን ፣ አስፈላጊ ፣ ነገሮች ፣ መስጠት ፣ አለበት =

ቀ. ፳፻፰ = ግዴታው ፣ በእነማን ፣ መካከል ፣ ያለ ፣ ስለመሆኑ =

(ጸ) የቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ ያለው ፣ በቀጥታ ፣ ወላጆችና ፣ ተወላጆች ፣ ወይም ፣ በቀጥታ ፣ የጋብቻ ፣ ዘመዶች ፣ መካከል ፣ ነው =

(፱) እንዲሁም ፣ ከአንድ ፣ አባትና ፣ ከአንድ ፣ እናት ፣ በተወለዱት ፣ ወይም በአባት ፣ በኩል ፣ ወይም ፣ በእናት ፣ በኩል ፣ ብቻ ፣ ወንድማማችና ፣ እትማማች ፣ በሆኑትም ፣ መካከል ፣ የቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ አለ =

ቀ. ፳፻፱ = (፲) ግዴታው ፣ የሚወገድበት ፣ አጋጣሚ ፣ ምክንያት =

በጋብቻው ፣ ምክንያት ፣ የዘምድና ፣ መተሳሰር ፣ በመፋታት ፣ ምክንያት ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በጋብቻ ፣ ዘመዶች ፣ መካከል ፣ ያለው ፣ የቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ ቀሪ ፣ ይሆናል =

ቀ. ፳፻፲ = (፫) በዳኝነት ፣ በኩል ፣ ስለሚነገር ፣ አባትነት =

ሴትዮዋ ፣ በተጠለፈች ፣ ወይም ፣ በተደፈረች ፣ ጊዜ ፣ ልጅህ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ በዳኝነት ፣ ለተነገረበት ፣ ሰው ፣ የቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ አይገባቸውም =

ቀ. ፳፻፲፩ = (፬) ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ቀለብ ፣ ለመቀበል ፣ የማይገባው ፣ ስለ ፣ መሆኑ =

እንዲሁም ፣ ቀለብ ፣ ተቀባዩ ፣ በቀለብ ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ሰው ፣ ወደ ፣ ላይና ፣ ወደ ፣ ታች ፣ በሚቁጠሩ ፣ ወላጆችና ፣ ተወላጆች ፣ ወይም ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ ሕይወት ፣ ላይ ፣ አደጋ ፣ በመጣል ፣ ሙከራ ፣ ተፈርዶበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ቀለብ ፣ መቀበሉ ፣ ይቀርባል =

ቀ. ፳፻፲፪ = ግዴታ ፣ እንዲኖር ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑ ፣ ሁኔታዎች =

የቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ የሚገባ ፣ ሆኖ ፣ የሚገኘው ፣ ግዴታው ፣ እንዲ

ፈጽሞለት ፣ የሚጠይቀው ፣ ሰው ፣ ሠርቶ ፣ ለመብላት ፣ የማይችል ፣ ሲሆንና ፣ በችግር ፣ ላይ ፣ የወደቀ ፣ ሲሆን ፣ ብቻ ፣ ነው =

ቀ. ፳፻፲፫ = ስለ ፣ ግዴታ ፣ አፈጻጸም ፣ ዐይነት =

(፩) በመደቡ ፣ የቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ የሚፈጸመው ፣ ጥሬው ፣ ለተጠቀረው ፣ የቀለቡን ፣ ገንዘብ ፣ በመስጠት ፣ ነው =

(፪) የዚህ ፣ የጠረታ ፣ ጠቅላላ ፣ ገንዘብ ፣ የሚወሰነው ፣ (የሚቁጠረው) ፣ የጠረታውን ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቀው ፣ ሰው ፣ ያለበትን ፣ ችግርና ፣ የከፋዩን ፣ ሀብት ፣ በማመዛዘን ፣ ነው =

ቀ. ፳፻፲፬ = ሁኔታውን ፣ ለማሻሻል ፣ ስለ ፣ መቻል =

ቀለብ ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ ተቀባዩ ፣ በሚያቀርቡት ፣ ጥያቄ ፣ መሠረት ፣ ለጠረታ ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ የተሰጠውን ፣ ውሳኔ ፣ በግናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ለማሻሻል ፣ ይቻላል =

ቀ. ፳፻፲፭ = የጠረታው ፣ ገንዘብ ፣ የሚከፈልበት ፣ ቦታ =

ዳኞቹ ፣ የሰጡት ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ውሳኔ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የጠረታ ፣ ገንዘብ ፣ የሚከፈሉት ፣ በተጠቀረው ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ነው =

ቀ. ፳፻፲፮ = የሚከፈል ፣ የጠረታ ፣ ገንዘብ = (፩) ሊተላለፍና ፣ ሊያዝ ፣ ስላለመቻሉ =

(፩) ለጠረታ ፣ የሚከፈል ፣ ገንዘብ ፣ ሊተላለፍና ፣ ሊያዝ ፣ አይቻልም =

(፪) እንዲሁም ፣ ስለ ፣ ተባለ ፣ ለጠረታ ፣ የሚከፈሉ ፣ ገንዘቦች ፣ የሚከፈልበት ፣ ጊዜ ፣ ከመድረሱ ፣ እስቀድሞ ፣ እንኳን ፣ ቢሆን ፣ በጠረታው ፣ ምግብ ፣ የሚጠቀመው ፣ ሰው ፣ ላለበት ፣ ችግር ፣ አሳቢ ፣ ለሚሆኑ ፣ ስለ ፣ እርዳታ ፣ ለተቋቋሙ ፣ ድርጅቶች ፣ ሊተላለፉ ፣ ይቻላል =

(፫) እንዲሁም ፣ ውዝግብን ፣ በጠረታው ፣ ለሚጠቀመው ፣ ሰው ፣ ለሕይወቱ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ የሰጡት ፣ ሰዎች ፣ ሊቀበሉት ፣ ይችላሉ =

ቀ. ፳፻፲፯ = (፬) የሚጠራቀም ፣ ስላለመሆኑ =

ቀለብ ፣ ተቀባዩ ፣ ውዝፋ ፣ ለኑሮው ፣ አስፈላጊ ፣ መሆኑን ፣ ካላረጋገጠ በቀር ፣ ግናቸውም ፣ ውዝፍ ፣ ቢሆን ፣ ለመከፈሉ ፣ የተወሰነውን ፣ ጊዜ ፣ በሚከተሉ ፣ ሦስት ፣ ወሮች ፣ ውስጥ ፣ የተባለውን ፣ ገንዘብ ፣ ሳይቀበለው ፣ ወይም ፣ ሳይጠይቀው ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ቀሪ ፣ ይሆንበታል =

ቀ. ፳፻፲፰ = ቀለብ ፣ ተቀባዩን ፣ ከቤት ፣ ለማኖር ፣ ስለ ፣ መቻል =

(፩) ቀለብ ፣ ሰጪው ፣ ቀለብ ፣ ተቀባዩን ፣ በመኖሪያ ፣ ቤቱ ፣ ተቀብሎ በማስቀመጥ ፣ ግዴታውን ፣ ልፈጽም ፣ ሲል ፣ ጥያቄ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል =

(፪) ዳኞች፣ ይህን የቀረበውን ጥያቄ የሚቀበሉት ወይም የማይቀበሉት ለመሆኑ አካባቢዎቹን፣ ነገሮች ሁሉ ተመልክተው ይወስናሉ።

(፫) ቀለብ ሰጪው ቀለብ ተቀባዩን በመኖሪያ ቤቅ እንዲያስቀምጥ ምን ጊዜም ቢሆን ለመገደድ አይችልም።

ቀ፡ ፳፻፲፱ ። ስለ ቀለብ ሰጪዎች ብዛት ። (፩) መሠረቱ ።

ለቀለብ ተቀባዩ ቀለብ ለመስጠት ግዴታ ያለባቸው ብዙ ሰዎች ያሉት እንደ ሆነ ከነርሱ መካከል አንዱን ሰጠች ሲል ጥያቄውን ሊያቀርብለት ይችላል።

ቀ፡ ፳፻፳፩ ። (፪) ስለ አቤቱ ።

(፩) ቀለብ እንዲከፍሉ የተፈረደባቸው ሰዎች ሳይከፍሉ የቀሩትን ባለዕዳዎች ለመከሰስ ይችላሉ።

(፪) ዳኞቹ ተከላኮቹ ባለዕዳዎች ያላቸውን ሁብትና ከከላኮች ጋር ያላቸውን የሥጋ ዝምድና ወይም የጋብቻ ዝምድና ደረጃ በማመዛዘን እነዚህ የተከለሱት ባለዕዳዎች የቀለቡን ገንዘብ በሙሉ ወይም በክፊል እንዲከፍሉ ሊፈርዱባቸው ይችላሉ።

ቀ፡ ፳፻፳፩ ። (፫) ለቀለብ ሰጪዎች የሚሰጥ የከፋይነት ተራ ።

ልዩ ልዩ የሆኑትም ቀለብ ሰጪዎች ባለባቸው ግዴታ ምክንያት በቀጥር የዚህን የቀለብ ሰጪነት ዕዳ የሚችሉበት የከፋይነት ተራ ።

- (ሠ) በመጀመሪያ ደረጃ ባል ወይም ሚስት፤
- (ለ) በሁለተኛ ደረጃ ተወላጆቹ እንደየደረጃቸው፤
- (ሐ) በሦስተኛ ደረጃ ወደ ላይ የሚቁጠሩ ወላጆቹ እንደየደረጃቸው፤
- (መ) በአራተኛው ደረጃ ከአንድ አባትና ከአንድ እናት የተወለዱ ወንድማማችና እንትማማች፤
- (ሠ) በአምስተኛው ደረጃ ከአባት ለኩል ወይም ከእናት ለኩል ብቻ ወንድማማችና እንትማማች፤
- (ረ) በስድስተኛው ደረጃ የጋብቻ ተወላጆቹ እንደየደረጃቸው፤
- (ሰ) በሰባተኛው ደረጃ የጋብቻ ወደ ላይ የሚቁጠሩ ወላጆች እንደየደረጃቸው፤

ቀ፡ ፳፻፳፪ ። (፬) በጋራ ቀለብ ሰጪዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት ።

(፩) የጋራ ቀለብ ሰጪዎች እርስ በርሳቸው ስለሌላቸው ግንኙነት ለጋራ ቀለብ ተቀባዮቸው ከእነርሱ መካከል አንዱ ቀለቡን እንዲሰጠው በማለት የሚጸና ስምምነት ለማድረግ ይችላሉ።

(፪) ቀለብ ተቀባዩ ስምምነቱን ይሁን ሲል የተቀበለ እንደ ሆነ ይህን ስምምነት የማያከብርበት ከባድ ምክንያት ካልተገኘለት በቀር ቀለቡን ለመቀበል ሌሎችን ቀለብ ሰጪዎች መጠየቅ አይችልም።

ቀ፡ ፳፻፳፫ ። ስለ ጉዲፈቻ ልጅነት ልዩ ሁኔታ ።

(፩) የጉዲፈቻ ልጅ ባል ወይም ሚስትና የቀጥታ መሥመር ተወላጆቹ የጉዲፈቻ አድራጊው ቤተ ዘመዶች ቀለቡን ለመስጠት በማይችሉበት ሁኔታ ካልተገኘ በቀር የሥር ወላጆቹን ቤተ ዘመዶች ቀለብ ለመጠየቅ አይችልም።

(፪) የሥር ወላጆቹ ቀለብ ለማግኘት ሌላውን ከገርያቸው አንዱን ለመጠየቅ የማይችሉ ካልሆኑ በቀር በጉዲፈቻ የሰጡትን ልጅ ቀለብ ሊጠይቁት አይችሉም።

ቀ፡ ፳፻፳፬ ። ስለ ሥርዐተ ቀብር ኪግራ ።

(፩) የቀለብ መስጠት ግዴታ ያለበት ሰው ለዚህ ለተባለው ሰው ሥርዐት ቀብር የወጣውንም ኪግራ ለመክፈል ተገዳጅ ይሆናል።

(፪) የዚህን ኪግራ ወጪ ያደረገው ሰው የሥራ አካሄድን በሚመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት ገዘንቡን እንዲያገባለት ቀለብ ሰጪውን ለመጠየቅ ይችላል።

ቀ፡ ፳፻፳፭ ። ልዩ ስምምነቶች ።

ልዩ ስምምነቶችን በማድረግ በዚህ ምዕራፍ የተጻፉትን ድንጋጌዎች ለመለወጥ አይፈቀድም።

አንቀጽ ፣ አምስት ።

ስለ ፣ ውርስ ፣ (ስለ ፣ አወራረስ) ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ውርስ ፣ አስተላለፍ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ጠቅላላ ፣ ድንጋጌዎች ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ውርስ ፣ አከፋፈትና ፣ በውስጡ ፣ ስለሚገኝበት ።

ቀ ፣ ፳፻፳፮ ፣ ስለ ፣ ውርስ ፣ መከፈት ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሞተበት ፣ ጊዜ ፣ የኖው ፣ መኖሪያው ፣ ስፍራ ፣ በሆነበት ፣ ቦታ ፣ የዚህ ፣ ግዥ ፣ ውርስ ፣ ይከፈታል ።

(፪) በግዥ ፣ መሞት ፣ ምክንያት ፣ የሚቋጠሩ ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ የግዥ ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ ለወራሾቹና ፣ የኑዛዜ ፣ ባለስጦታዎች ፣ ይተላለፋሉ ።

ቀ ፣ ፳፻፳፯ ፣ በውርስ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኘው (፩) ስለ ፣ ሕይወት ፣ የሚደረግ ፣ አሹራንስ ።

(፩) ግዥ ፣ ተጠቃሚውን ፣ ያልወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ አሹራንሱ ፣ ለግዥ ፣ ወራሾች ፣ ጥቅም ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግዥ ፣ በፈረመው ፣ ስለ ፣ ሕይወት ፣ አሹራንስ ፣ ውል ፣ አፈጻጸም ፣ የሚከፈሉ ፣ ገንዘቦች ፣ የውርስ ፣ ንብረት ፣ ክፍል ፣ ይሆናሉ ።

(፪) ተቃራኒ ፣ ሁኔታ ፣ ሲኖር ፣ የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ክፍል ፣ አይሆንም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፰ ፣ ፪ ፣ ጡረታና ፣ ካሣ ።

በሞት ፣ ምክንያት ፣ ለግዥ ፣ ዘመዶች ፣ ወይም ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የሚሰጡ ፣ ጡረታዎች ፣ ወይም ፣ ካሣዎች ፣ የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ክፍል ፣ አይሆንም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፱ ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐይነት ፣ ውርስ ።

(፩) የግዥ ፣ ውርስ ፣ ያለ ፣ ኑዛዜ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

(፪) ውርሱም ፣ በከፊል ፣ ያለ ፣ ኑዛዜና ፣ በከፊል ፣ በኑዛዜ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

(፫) ግዥ ፣ በኑዛዜ ፣ ያለደላደላቸው ፣ ሀብቶች ፣ ያለ ፣ ኑዛዜ ፣ ለሚወርሱት ፣ ይሰጣሉ ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

ወራሽ ፣ ለመሆን ፣ የሚያስፈልግ ፣ ችሎታ ።

ቀ ፣ ፳፻፴ ፣ ወራሽ ፣ ለመሆን ፣ የሚያስፈልጉ ፣ ምክንያቶች ።

ለግዥ ፣ ሀብት ፣ ወራሽ ፣ መሆን ፣ ለመቻል ፣ በሕይወት ፣ ያለ ፣ መሆንና ፣ ለወራሽነት ፣ የማይገባ ፣ አለመሆን ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፳፻፴፩ ፣ ለግዥ ፣ ወራሽ ፣ በሕይወት ፣ ስለመኖር ።

(፩) ግዥ ፣ በሞተበት ፣ ቀን ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ በሕይወቱ ፣ አለ ፣ የግለት ፣ ግስረጃ ፣ የሚደረገው ፣ ስለ ፣ ሰዎች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ አንቀጽ ፣ በተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ነው ።

(፪) የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ከአገር ፣ መጥፋት ፣ የሚያስከትሉትን ፣ ምክንያቶች ፣ ይወስናሉ ።

(፫) ምትክ ፣ ሆኖ ፣ መውረስን ፣ የሚመለከቱ ፣ ደንቦች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ፳፻፴፪ ፣ ስለ ፣ አብሮ ፣ ግዥ ፣ ሰዎች ።

ሁለት ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ የሞቱ ፣ ሲሆንና ፣ ከነዚህ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ በኋላ ፣ የሞተው ፣ የትኛው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለማወቅ ፣ ያልተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከአብሮ ፣ ግዥ ፣ ሰዎች ፣ ሀብት ፣ ወራሽነት ፣ ምንም ፣ ሳያገኝ ፣ የነዚህ ፣ ሰዎች ፣ የያንዳንዳቸው ፣ ውርስ ፣ በመወረሻ ፣ እንደ ፣ ሞተ ፣ ዐይነት ፣ ተቋጥሮ ፣ ይወሰናል ።

ቀ ፣ ፳፻፴፫ ፣ ስለ ፣ ወራሹ ፣ መሞት ።

ለአንድ ፣ ውርስ ፣ ወራሽ ፣ የሆነ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ውርሱ ፣ ከተከፈተ በኋላ ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የወራሽነቱ ፣ መብቶች ፣ ለርሱ ፣ ወራሾች ፣ ይተላለፋሉ ።

ቀ ፣ ፳፻፴፬ ፣ ስለ ፣ ተፀነሰ ፣ ልጅ ።

የተፀነሰ ፣ ልጅ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ሰዎች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ወራሽ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፳፻፴፭ ፣ በሕግ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶች ።

በሕግ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ በተለይ ፣ ለአንድ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ የኑዛዜን ፣ ስጦታ ፣ ለመቀበል ፣ ያላቸው ፣ ችሎታ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በሕግ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ በተለይ ፣ ለአንድ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ ተወስኗል ።

(ጀ) የውርሱ፣ እኩሌታው፣ በአባት፣ መሥመር፣ ላሉ፣ አያቶች፣ ወይም፣ ወደ፣ ታች፣ ለሚቁጠሩ፣ ተወላጆቻቸው፣ ይሆናል ። የቀረው፣ የውርሱ፣ እኩሌታ፣ በእናት፣ መሥመር፣ ላሉ፣ አያቶች፣ ወይም፣ ወደ፣ ታች፣ ለሚቁጠሩ፣ ተወላጆቻቸው፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፵፮ ። (ጀ) ለሌላ ፣ የዝምድና ፣ መሥመር ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

(ጅ) በአባት፣ ወይም፣ በእናት፣ የትውልድ ፣ መሥመር፣ የዘር ፣ ተከታይ፣ ሳይኖረው፣ የሞተ፣ አያት፣ ድርሻው ፣ ለዚህ ፣ መሥመር ፣ ወራሾች ፣ ይተላለፋል ።

(ገ) አንድ ፣ የትውልድ ፣ መሥመር ፣ የዘር ፣ ተከታይ ፣ ሳይኖራቸው ፣ የሞቱ ፣ አያቶች ፣ ማናቸውም ፣ የውርስ ፣ ሀብት ፣ ሁሉ ፣ ለሌላው ፣ ወገን ፣ የዝምድና ፣ መሥመር ፣ ወራሾች ፣ ይተላለፋል ።

ቍ ፡ ፳፻፵፯ ። አራተኛ ፣ የዝምድና ፣ ደረጃ ። (ጅ) መሠረቱ ።

የሦስተኛ ፣ ደረጃ ፣ ዘመድ ፣ ወራሾች ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሟቹ ፣ ቅድመ ፣ አያቶች ፣ ወራሾቹ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፵፰ ። አፈጻጸም ።

(ጅ) የውርሱ፣ እኩሌታ፣ የአባት ፣ መሥመር ፣ ለሆኑ ፣ ቅድመ ፣ አያቶች ፣ ወይም ፣ ለተወላጆቻቸው ፣ እኩሌታው ፣ የእናት ፣ መሥመር ፣ ለሆኑ ፣ ቅድመ ፣ አያቶች ፣ ወይም ፣ ለተወላጆቻቸው ፣ ይሰጣል ።

(ገ) በላይኛው ፣ ጎይላ ፣ ቃል ፣ የተነገረው ፣ ውሳኔ ፣ እንደተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ከሟቹ ፣ በኋላ ፣ በሕይወት ፣ የሚገኘው ፣ የዚህ ፣ ምትክ ፣ ለመሆን ፣ አግባብ ፣ ያለው ፣ ቅድመ ፣ አያት ፣ ወይም ፣ የዚህ ፣ ተወላጅ ፣ የውርሱን ፣ ሀብት ፣ እኩል ፣ ይካፈላል ።

ቍ ፡ ፳፻፵፱ ። የአባትን ፣ ለአባት ፣ ወገን ፣ የእናትን ፣ ለእናት ፣ ወገን ፣ መስጠት ፣ ደንብ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ (ጅ) መሠረቱ ።

(ጅ) ሟቹ ፣ ሳይናዘዝ ፣ በሞተ ፣ ጊዜ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ ቍጥሮች ፣ በተጻፈው ፣ ደንብ ፣ አፈጻጸም ፣ ለሟቹ ፣ በውርስ ፣ ወይም ፣ በስጦታ ፣ ከአባቱ ፣ መሥመር ፣ ወገን ፣ የመጣለትን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የእናት ፣ መሥመር ፣ ወገን ፣ ለሆኑ ፣ ወራሾች ፣ በርስትነት ፣ መስጠት ፣ አይቻልም ።

(ገ) እንደዚሁም ፣ ለሟቹ ፣ በውርስ ፣ ወይም ፣ በስጦታ ፣ ከእናቱ ፣ መሥመር ፣ ወገን ፣ የመጣለትን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የአባት ፣ ወገን ፣ ለሆኑ ፣ ወራሾች ፣ በርስትነት ፣ መስጠት ፣ አይቻልም ።

(፫) ከአባት ፣ ወገን ፣ አያት ፣ በስጦታ ፣ ወይም ፣ በውርስ ፣ የተገኘው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የእናት ፣ ወገን ፣ ለሆነ ፣ ተወላጅ ፣ እንዳይተላለፍ ፣ እንዲሁም ፣

ከእናት ፣ ወገን ፣ አያት ፣ የተገኘው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ለአባት ፣ ወገን ፣ እንዳይተላለፍ ፣ ለማድረግ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ ሁለት ፣ ጎይላ ፣ ቃሎች ፣ የተነገረው ፣ ደንብ ፣ ለሁለተኛ ፣ ደረጃ ፣ ትውልድም ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፬ ። (ጀ) አፈጻጸም ።

(ጅ) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ ደንብ ፣ ምክንያት ፣ በውርስ ፣ ለአንድ ፣ ወራሽ ፣ ከአንድ ፣ ወርስ ፣ የመጣለትን ፣ ድርሻ ፣ ሊሰጠው ፣ የማይቻል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በርስትነት ፣ ሊሰጠው ፣ ከማይቻለው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሪም ፣ መብት ፣ ብቻ ፣ ይሰጠዋል ።

(ገ) በዚህም ፣ የተነሣ ፣ ከመብቶቹ ፣ ለተቀነሱበት ፣ ወራሽ ፣ የሚከፈለው ፣ ምንም ፣ ኪሣራ ፣ የለም ።

ቍ ፡ ፳፻፶፭ ። (፫) ስለ ፣ መወሰን ።

በአባት ፣ መሥመር ፣ ወገን ፣ ወይም ፣ በእናት ፣ መሥመር ፣ ወገን ፣ ወራሾች ፣ ከሌሉ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ በሁለቱ ፣ ቍጥሮች ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ አይሆኑም ።

ቍ ፡ ፳፻፶፪ ። ለመንግሥት ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

ዘመዶች ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሟቹ ፣ ሀብት ፣ ወራሽነት ፣ ለመንግሥት ፣ ይተላለፋል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፫ ። ምትክነት ፣ (ጅ) መሠረቱ ።

(ጅ) ምትክ ፣ ባለበት ፣ ጊዜ ፣ ክፍያ ፣ በትውልድ ፣ አወራረድ ፣ ይፈጸማል ።

(ገ) ተተኪ ፣ የሆኑት ፣ ልጆች ፣ ምትክ ፣ በሆኑበት ፣ ሰው ፣ እግር ፣ ገብተው ፣ በወራሽነት ፣ መብቱ ፣ ይሰሩበታል ።

(፫) እነዚህም ፣ ሲሞቱ ፣ በዚህ ፣ ሐሳብ ፣ መሠረት ፣ ልጆቻቸው ፣ ምትክ ፣ ሁነው ፣ ይገባሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፶፬ ። (ጀ) ወራሽነትን ፣ የመተው ፣ ሁኔታ ።

(ጅ) ወራሽ ፣ ሁኖ ፣ ወራሽነትን ፣ አልፈልግም ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የእርሱ ፣ ተተኪ ፣ ሊገባበት ፣ አይችልም ።

(ገ) ነገር ፣ ግን ፣ ውርሱን ፣ አልፈልገውም ፣ በተባለው ፣ ሰው ፣ ምትክ ፣ ለመግባት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፮ ። ለመውረስ ፣ የማይገባ ፣ ስለ ፣ መሆን ።

ሟችን ፣ መውረስ ፣ የማይገባው ፣ ሰው ፣ ልጆች ፣ ወይም ፣ ሌሎች ፣ ወደ ፣ ታች ፣ የሚቁጠሩ ፣ ተወላጆች ፣ በእሱ ፣ ተተኪ ፣ ሆነው ፣ የሟች ፣ ወራሽ ፣ መሆን ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፳፻፲፮ ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ የዝምድና ፡ መተሰሳር ፡ አስፈላጊነት ።

ምትክ ፡ ለመሆን ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ከሚቼ ፡ ጋራ ፡ የዝምድና ፡ መተሰሳር ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምትክ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ሰለ ፡ ኑዛዜ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የኑዛዜ ፡ ዋጋ ፡ መኖር ፡ ሁኔታዎች ።

(ሀ) የሥራ ፡ ነገር ፡ ሁኔታዎች ።

ቀ ፡ ፳፻፲፯ ፡ ኑዛዜው ፡ ጥብቅ ፡ የሆነ ፡ የግል ፡ ጠባይ ፡ ያለው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ኑዛዜው ፡ የሚቼ ፡ ጥብቅ ፡ የሆነ ፡ ራሱ ፡ የሚፈጽመው ፡ ሥራ ፡ ነው ።

(፪) አንድ ፡ ሰው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ በሰሙ ፡ አንድ ፡ ኑዛዜ ፡ እንዲያደርግ ፡ እንዲለወጥ ፡ ወይም ፡ እንዲሻር ፡ ሥልጣን ፡ ሊሰጠው ፡ አይችልም ።

(፫) አንድ ፡ ሰው ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ወራሹን ፡ እንዲት ፡ እንደሚወስን ፡ ወይም ፡ ለማን ፡ እንደሚተላለፍ ፡ እንዲፈጸም ፡ ሊያደርግ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፲፰ ፡ የጋራ ፡ ኑዛዜ ፡ ስለ ፡ መከለከል ።

ብዙ ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ በሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ የተናዘዙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜው ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፲፱ ፡ ኑዛዜን ፡ ስለሚመለከት ፡ ቃል ፡ መግባት ።

(፩) ኑዛዜን ፡ ለማድረግ ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለመሻር ፡ ባንዱ ፡ ሰው ፡ የተደረገ ፡ ቃል ፡ መግባት ፡ በሕግ ፡ በኩል ፡ ውጤት ፡ የለውም ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ምንጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ተናዛዥ ፡ ኑዛዜውን ፡ ሊለውጥ ፡ ወይም ፡ ሊሻር ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፻፳ ፡ ችሎታ ፡ (፩) አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ኑዛዜ ።

አካለመጠን ፡ ስላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ኑዛዜ ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተመልክቷል ።

ቀ ፡ ፳፻፳፩ ፡ (፪) በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ።

በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ ኑዛዜ ፡ ለማድረግ ፡ የሚችለበት ፡ ሁኔታ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ ቢ... ቀጥሮ ፡ ተመልክቷል ።

ቀ ፡ ፳፻፳፪ ፡ (፫) የዳኞች ፡ ሥልጣን ።

(፩) ስለሆነም ፡ ዳኞች ፡ ከእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱትን ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላት ፡ ተናዛዥ ፡ በጤናው ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ ያላደረጋቸው ፡ የመሰላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ውጤት ፡ እንዲኖራቸው ፡ ያደርጋሉ ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ዋጋው ፡ ከአምስት ፡ ሺሕ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ የሆነውን ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ሁኔታ ፡ ሊያጸድቁት ፡ አይችሉም ።

(፫) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከውርሱ ፡ ሀብት ፡ ሦስቱን ፡ ሩብ ፡ ማግኘት ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፫ ፡ (፬) የአእምሮ ፡ መጉደል ።

ከዚህ ፡ እንደሚከተሉት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ተናዛዥ ፡ አእምሮ ፡ ጉደሉ ፡ ነበር ፡ በማለት ፡ ምክንያት ፡ ኑዛዜው ፡ ሊሻር ፡ አይችልም ። ይኸውም ፡ ተናዛዥ ፡ ኑዛዜውን ፡ ባደረገበት ፡ ጊዜ ፡ የታወቀ ፡ ዕብድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፬ ፡ (፭) በሕግ ፡ የተከለከለ ።

በሕግ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ኑዛዜ ፡ ማድረግን ፡ ስለሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ሙሉ ፡ ችሎታ ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፭ ፡ የማይቻል ፡ አፈጻጸም ።

(፩) አንድ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ በሚበቃ ፡ አኳኋን ፡ ተጠቃሚውን ፡ ወይም ፡ ጉዳዩን ፡ ካላመለከተ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) አፈጻጸሙም ፡ የማይቻል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደዚህ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፮ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ የሆኑ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላት ።

አንድ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ለሕግ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፯ ፡ ገይል ።

(፩) በአንድ ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፈውን ፡ ቃል ፡ ግቼ ፡ ያደረገው ፡ በተገዳጅ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁ ፡ ሲሆን ፡ በገይል ፡ የተደረጉ ፡ ውሎችን ፡ የሚመለከቱ ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በተመሳሳይነት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ. ፳፻፳፰ ። የመንፈስ መጫን ። (፩) መሠረቱ ።

በአንድ ጉዞ፣ ወሰጥ፣ ያለ፣ ቃል፣ በዚህ፣ የጉዞ፣ ቃል፣ ተጠቃሚ፣ የሆነው፣ ወይም፣ ማናቸውም፣ ሌላ፣ ሰው፣ በተናዛዥ፣ ላይ፣ በአለፈው፣ ከመጠን፣ በላይ፣ የሆነ፣ የመንፈስ መጫንን፣ ምክንያት፣ በማድረግ፣ ፈራሽ፣ ሊሆን፣ አይችልም ።

ቀ. ፳፻፳፱ ። (፪) ለአስተዳዳሪ፣ ወይም፣ ለሞግዚት፣ ጥቅም፣ የሚደረግ፣ የጉዞ፣ ቃል ።

- (፩) ስለሆነም፣ ለአስተዳዳሪው፣ ወይም፣ ለሞግዚቱ፣ ጥቅም፣ ሚቹ፣ ያደረገውን፣ የጉዞ፣ ቃል፣ ዳኞች፣ እንዲቀንሱ፣ ወይም፣ እንዲሸሩ፣ ተፈቅዷል ።
- (፪) ከዚህ፣ በላይ፣ ያለው፣ ጎይለ፣ ቃል፣ ደንብ፣ ሚቹ፣ ከሐያ፣ ዓመት፣ ዕድሜ፣ በፊት፣ የሞተ፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ተፈጻሚ፣ አይሆንም ።
- (፫) በጉዞው፣ ቃል፣ ተጠቃሚ፣ የሆነው፣ ወደ፣ ላይ፣ የሚቁጠር፣ የሚቹ፣ ወላጅ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህ፣ ደንብ፣ ተፈጻሚ፣ አይሆንም ።

ቀ. ፳፻፴፬ ። (፫) ሐኪሞች፣ ወይም፣ የቤተ፣ ክርስቲያን፣ ሰው ።

- (፩) ዳኞች፣ ሚቹ፣ ከመሞቱ፣ አስቀድሞ፣ ባሉት፣ ስድስት፣ ወር፣ ውስጥ፣ ሕክምና፣ ወይም፣ ርዳታ፣ ላደረጉለት፣ ሐኪም፣ ቀዳጅ፣ አስታማሚ፣ በሽተኛ፣ ጠባቂ፣ ጥቅም፣ ወይም፣ በሞያ፣ ሥራው፣ የሕክምና፣ ርዳታና፣ የመንፈስ፣ ርዳታ፣ ላደረገ፣ ለሌላ፣ ሰው፣ ጥቅም፣ ያደረገውን፣ የጉዞ፣ ቃል፣ ለመቀነስ፣ ወይም፣ ለመሻር፣ ይችላሉ ።
- (፪) ከዚህ፣ በላይ፣ ባለው፣ ጎይለ፣ ቃል፣ ሐኪም፣ ማለት፣ ማናቸውም፣ ሰው፣ ሕገ፣ ወጥ፣ በሆነ፣ ሁኔታም፣ ሆነ፣ ለሚቹ፣ አንድ፣ የሕክምና፣ ርዳታ፣ ያደረገ፣ ወይም፣ ያዘዘ፣ ማለት፣ ነው ።
- (፫) በጉዞው፣ ቃል፣ ተጠቃሚ፣ የሆነው፣ ሰው፣ የሚቹ፣ የሥጋ፣ ዘመድ፣ ወይም፣ የጋብቻ፣ ዘመድ፣ ወይም፣ ባል፣ ወይም፣ ሚስት፣ የሆኑ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የዚህ፣ ቅጥር፣ ደንብ፣ ተፈጻሚ፣ አይሆንም ።

ቀ. ፳፻፴፮ ። (፬) ለማዋዋል፣ ሥልጣን፣ የተሰጠው፣ ወይም፣ የጉዞ፣ ምስክርኛ ።

ዳኞች፣ ሚቹ፣ ለጉዞው፣ አደራረግ፣ ተሳታፊ፣ ለሆነ፣ ለአንድ፣ ለማዋዋል፣ ሥልጣን፣ ለተሰጠው፣ ሰው፣ ፍርድ፣ መዝገብ፣ ቤት፣ ሹም፣ ለ፩፣ ምስክር፣ ወይም፣ አስተርጓሚ፣ ያደረገውን፣ የጉዞ፣ ቃል፣ ለመቀነስ፣ ወይም፣ ለመሻር፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፳፻፴፯ ። (፭) የተናዛዥ፣ ባል፣ ወይም፣ ሚስት ።

ዳኞች፣ ሚቹ፣ በፊት፣ ካደረገው፣ ጋብቻ፣ የተገኙ፣ ተወላጆች፣ ያሉት፣ እንደሆነ፣ ለጳለኛው፣ ባል፣ ወይም፣ ሚስት፣ ጥቅም፣ ያደረገውን፣ የጉዞ፣ ቃል፣ ለመቀነስ፣ ወይም፣ ለመሻር፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፳፻፴፫ ። (፮) ስለ፣ ሰዎች፣ ጣልቃ፣ ገብነት ።

ከዚህ፣ በፊት፣ ባሉት፣ ቅጥሮች፣ ውስጥ፣ ከተመለከቱት፣ ሰዎች፣ ለአንዱ፣ ተወላጅ፣ ወይም፣ ወላጅ፣ ወይም፣ ባል፣ ወይም፣ ሚስት፣ ጥቅም፣ የተደረገ፣ የጉዞ፣ ቃል፣ ዳኞች፣ ሊቀንሱት፣ ወይም፣ ሊሸሩት፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፳፻፴፬ ። (፯) ለመቀነስ፣ ወይም፣ ለመሻር፣ ስለሚደረግ፣ ጥያቄ ።

- (፩) የጉዞው፣ ቃል፣ ሚቹ፣ ለባል፣ ወይም፣ ለሚስት፣ ጥቅም፣ ያደረገው፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የጉዞው፣ ቃል፣ እንዲቀንስ፣ ወይም፣ እንዲሻር፣ የማድረጉን፣ ጥያቄ፣ የሚቹ፣ ተወላጆች፣ ካልሆኑ፣ በቀር፣ ለዳኞች፣ ሌሎች፣ ሊያቀርቡት፣ አይችልም ።
- (፪) በሌላው፣ ጊዜ፣ ግን፣ ከሌሎቹ፣ ማናቸውም፣ ወራሾች፣ በቀር፣ ወደ፣ ላይ፣ የሚቁጠሩ ። የሚቹ፣ ወላጆች፣ ወይም፣ ወደ፣ ታች፣ የሚቁጠሩ፣ ተወላጆች፣ ወይም፣ ባል፣ ወይም፣ ሚስት፣ ለዳኞች፣ ሊያቀርቡ፣ ይችላሉ ።
- (፫) በጉዞው፣ ቃል፣ ተጠቃሚ፣ የሚሆነው፣ ሰው፣ ጉዞው፣ እንዲፈጸምለት፣ ጥያቄውን፣ ካቀረበበት፣ ቀን፣ አንሥቶ፣ በ፫፣ ወር፣ ውስጥ፣ የጉዞው፣ ቃል፣ እንዲቀንስ፣ ወይም፣ እንዲሻር፣ የሚለውን፣ ጥያቄ፣ ካቀረበ፣ ተቀባይነት፣ አያገኝም ።

ቀ. ፳፻፴፭ ። (፰) ዳኞች፣ ምክንያቱን፣ ማስታወቅ፣ ያለባቸው፣ ስለ፣ መሆኑ ።

ሚቹ፣ የተናዘዘውን፣ ቃል፣ ማፍረስ፣ ወይም፣ መቀነስ፣ ከልቡና፣ ፍርድ፣ ከርትዕ፣ ጋራ፣ የተሰማማ፣ ነው፣ የሚሉበትን፣ ምክንያት፣ ዳኞች፣ በፍርዳቸው፣ ውስጥ፣ መግለጽ፣ ይገባቸዋል ።

ቀ. ፳፻፴፮ ። ተንኩል ።

በአንድ፣ ጉዞ፣ ውስጥ፣ ያሉ፣ ቃላት፣ ተናዛዥ፣ በተንኩል፣ ምክንያት፣ ያደረጋቸው፣ ናቸው፣ በማለት፣ ሊሻሩ፣ አይችሉም ።

ቀ. ፳፻፴፯ ። ስሕተት ።

- (፩) ስሕተት፣ በሚገኝበት፣ ጊዜ፣ በስሕተት፣ ምክንያት፣ ውሎችን፣ ስለ፣ መሻር፣ የተመለከቱት፣ የዚህ፣ ሕግ፣ ድንጋጌዎች፣ በተመሳሳይነት፣ ተፈጻሚዎች፣ ይሆናሉ ።
- (፪) ስለ፣ ሆነም፣ በአንድ፣ ጉዞ፣ ውስጥ፣ ያለ፣ ቃል፣ በተናዛዥ፣ ስሕተት፣ የተደረገ፣ ነው፣ ተብሎ፣ ሊሻር፣ የሚችለው፣ ይህ፣ የተናዛዥ፣ ፈቃድ፣ እንዲያዘነብል፣ ያደረገው፣ ስሕተት፣ በጉዞው፣ አነጋገር፣ ወይም፣ ጉዞውን፣ በሚመለከት፣ በአንድ፣ የተጻፈ፣ ሰነድ፣ ግልጽ፣ ሁኖ፣ በሚገኝበት፣ ጊዜ፣ ብቻ፣ ነው ።

ቀ* ፳፻፸፮ ። የአንድ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ መሻር ፣ የሚያስከትለው ፣ ነገር ።

በእርግጠኛ ፣ አኳኋን ፣ በተናዛዥ ፣ መንፈስ ፣ ውስጥ ፣ ፈራሽ ፣ በሚሆነው ፣ ቃል ፣ አፈጻጸም ፣ በሌሎች ፣ ቃላት ፣ አፈጻጸም ፣ መካከል ፣ አስፈላጊ ፣ የሚያስተሳስር ፣ ነገር ፣ ያለ ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በአንድ ፣ ኑዛዜ ፣ ውስጥ ፣ ያለ ፣ ቃል ፣ መሻር ፣ በዚሁ ፣ ያሉትን ፣ ሌሎች ፣ ቃላት ፣ መሻር ፣ እያስከትልም ።

ቀ* ፳፻፸፱ ። ዋጋ ፣ የሌላቸው ፣ የውለታ ፣ ቃላት ፣ ግዴታዎች ።

- (፩) ተናዛዥ ፣ አንድ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታን ፣ በአንድ ፣ ውለታ ፣ የሰጠ ፣ ወይም ፣ ከአንድ ፣ ግዴታ ፣ ጋራ ፣ የሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ውለታ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ግዴታ ፣ የማይቻል ፣ ወይም ፣ ለሕግ ፣ ወይም ፣ ለመልካም ፣ ጠባይ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንዳልተጻፈ ፣ ይቆጠራል ።
- (፪) ይህ ፣ ሲሆን ፣ ምንም ፣ የውለታው ፣ ወይም ፣ የግዴታው ፣ መፈጸም ፣ ተናዛዥ ፣ ኑዛዜውን ፣ ያደረገበት ፣ ዋና ፣ ምክንያት ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ የኑዛዜው ፣ ስጦታ ፣ ፈራሽ ፣ አይሆንም ።

ለ/ የኑዛዜዎች ፣ ፎርምና ፣ ማሰሪያ ።

ቀ* ፳፻፹ ። ልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐይነት ፣ ኑዛዜዎች ።

- ምስት ፣ ዐይነት ፣ የኑዛዜ ፣ ፎርምች ፣ አሉ ፣ እነዚሁም ።
- (ሀ) በግልጽ ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣
- (ለ) በተናዛዥ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣
- (ሐ) በቃል ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣ ናቸው ።

ቀ* ፳፻፹፩ ። በግልጽ ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣ (፩) ፎርም ።

- (፩) በግልጽ ፣ የሚደረገው ፣ ኑዛዜ ፣ ተናዛዥ ፣ እየተናገረ ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ተናዛዥ ፣ ራሱ ፣ የሚጽፈው ፣ ነው ።
- (፪) ኑዛዜው ፣ በተናዛዥና ፣ በአራት ፣ ምስክሮች ፣ ፊት ፣ ካልተነበበና ፣ ይኸም ፣ ሥርዐት ፣ (ፎርማሊቴ ፣ መፈጸሙንና ፣ የተጻፈበትንም ፣ ቀን ፣ የሚያመለክት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።
- (፫) ተናዛዥና ፣ ምስክሮቹ ፣ በኑዛዜው ፣ ላይ ፣ ወዲያውኑ ፣ ፈርማቸውን ፣ ወይም ፣ ያውራ ፣ ጣት ፣ ምልክታቸውን ፣ ካላደረጉበት ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ* ፳፻፹፪ ። (፪) ፣ የምስክሮቹ ፣ ብዛት ።

በግልጽ ፣ ለሚደረገው ፣ ኑዛዜ ፣ ከምስክሮቹ ፣ መካከል ፣ አንዱ ፣ ዳኛ ፣ ወይም ፣ ውል ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ ኑዛዜውም ፣ የተደረገው ፣ ይህ ፣ ዳኛ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ሥራ

ቸውን ፣ በሚያካሄዱበት ፣ ክፍል ፣ ውስጥ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለኑዛዜው ፣ ዋጋ ፣ ለማግኘት ፣ ሁለት ፣ ምስክሮች ፣ ብቻ ፣ በቂ ፣ ናቸው ።

ቀ* ፳፻፹፫ ። (፫) የምስክሮቹ ፣ ችሎታ ።

- (፩) በግልጽ ፣ የሚደረገው ፣ ኑዛዜ ፣ ምስክሮች ፣ አካለመጠንን ፣ ያደረሱና ፣ በፍርድ ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ ያልተከለከሉ ፣ መሆን ፣ አለባቸው ።
- (፪) ምስክሮቹ ፣ ኑዛዜው ፣ የተጻፈበትን ፣ ቋንቋ ፣ ለማወቅና ፣ የተጻፈውን ፣ ለመስማት ፣ ወይም ፣ ለማንበብ ፣ ራሳቸው ፣ ችሎታ ፣ ያላቸው ፣ መሆን ፣ አለባቸው ።
- (፫) እነዚህ ፣ ትእዛዞች ፣ ያልተፈጸሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኑዛዜው ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ* ፳፻፹፬ ። በተናዛዥ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣ (፩) ፎርም ።

- (፩) በተናዛዥ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚደረገው ፣ ኑዛዜ ፣ ተናዛዥ ፣ ራሱ ፣ በሙሉ ፣ ካልጻፈው ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።
- (፪) ኑዛዜ ፣ መሆኑ ፣ በግልጽ ፣ ካልተመለከተ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።
- (፫) ኑዛዜው ፣ የተደረገባቸው ፣ ወረቀቶች ፣ እያንዳንዳቸው ፣ ተናዛዥ ፣ ካልፈረመባቸውና ፣ ቀን ፣ ካልጻፈባቸው ፣ ፈራሾች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ* ፳፻፹፭ ። (፪) በመኪና ፣ የተጻፈ ፣ ኑዛዜ ።

ተናዛዥ ፣ ያደረገውን ፣ ኑዛዜ ፣ ራሱ ፣ በመኪና ፣ ጽፎት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በያንዳንዱ ፣ ቅጠል ፣ ላይ ፣ ይህን ፣ ሁኔታ ፣ በእጁ ፣ ጽሕፈት ፣ ካለመለከተው ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ* ፳፻፹፮ ። (፫) የኑዛዜውን ፣ ጽሑፍ ፣ ለማወቅ ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ ተናዛዥ ።

በተናዛዥ ፣ የእጅ ፣ ጽሑፍ ፣ የሆነውን ፣ ኑዛዜ ፣ ተናዛዥ ፣ ያልተማረ ፣ መሐይምን ፣ በመሆኑ ፣ ወይም ፣ ኑዛዜው ፣ የተጻፈበትን ፣ ቋንቋ ፣ ባለማወቁ ፣ ፍቺውን ፣ በማያውቃቸው ፣ ፊደሎች ፣ የጻፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቀ* ፳፻፹፯ ። ኑዛዜው ፣ የተደረገበት ፣ ቀን ።

- (፩) በግልጽ ፣ ወይም ፣ በተናዛዥ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚደረገው ፣ ኑዛዜ ፣ ቀኑን ፣ ወሩንና ፣ ዓመተ ፣ ምሕረቱን ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ የመሳሰሉ ፣ መግለጫዎች ፣ ከሌሉበት ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።
- (፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ በሐሰት ፣ የተጻፈበት ፣ ምክንያት ፣ በዝንጋታ ፣ የተደረገ ፣ መሆኑና ፣ ኑዛዜው ፣ የተደረገበት ፣ እውነተኛ ፣ ቀን ፣ በኑዛዜው ፣ ላይ ፣ በተመለከተው ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ ከሚች ፣ በሚገኙት ፣ ሌሎች ፣ የጽሑፍ ፣ ሰነዶች ፣ ረዳትነት ፣ በትክክል ፣ ሊረጋገጥ ፣ የተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በኑዛዜ ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ የተመለከተው ፣ የቀን ፣ መሳሳት ፣ የኑዛዜውን ፣ መፍረስ ፣ እያስከትልም ።

ቀ* : ፳፻፳፰ ። ማስረጃ ፡ በመጥቀስ ፡ የሚደረግ ፡ ኑዛዜ ።

ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ኑዛዜና ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ የኑዛዜውን ፡ ቃል ፡ ለመረዳት ፡ ሚቹ ፡ ያልጻፈውንና ፡ ያልፈረመውን ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ መጥቀስ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ* : ፳፻፳፱ ። መፍቅ ፡ መሰረዝና ፡ መደለዝ ።

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ኑዛዜና ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ የተናዛዥን ፡ ፈቃድ ፡ ለመለወጥ ፡ የሚችል ፡ ፍቀት ፡ ስርዝ ፡ ወይም ፡ ድልዝ ፡ ያለባቸው ፡ ሲሆን ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የተናዛዥን ፡ ሐሳብና ፡ ማንኛዎችንም ፡ ሌሎች ፡ አካባቢ ፡ ነገሮችን ፡ በመገመት ፡ ከቀረው ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ የተለየ ፡ ቃል ፡ ለመሆን ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ፍቀት ፡ ስርዝ ፡ ወይም ፡ ድልዝ ፡ የያዘ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ብቻ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፫) በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ ሲሆን ፡ ፍቀቱን ፡ ስርዝ ፡ ወይም ፡ ድልዝ ፡ ተናዛዥ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ በፈርማው ፡ ያጸደቃቸው ፡ መሆናቸው ፡ ከታወቀ ፡ እንዲሁም ፡ የግልጽ ፡ ኑዛዜ ፡ ሲሆን ፡ ምስክሮቹ ፡ በፈርማቸው ፡ ያጸደቁት ፡ ከሆኑ ፡ ኑዛዜው ፡ ፈራሽነትን ፡ አያስከትልም ።

ቀ* : ፳፻፺ ። ተጨማሪ ፡ ነገሮች ።

(፩) አንድ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ኑዛዜ ፡ በጽሑፍ ፡ ጥያቄ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በመሥመሮቹ ፡ መካከል ፡ ወይም ፡ ከምስክሮቹ ፡ ፈርማ ፡ በኋላ ፡ ተጨማሪ ፡ ነገሮች ፡ ያሉበት ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቋንቋ ፡ የተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የሆነ ፡ ኑዛዜ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ተጨማሪ ፡ ነገሮች ፡ ፈራሽ ፡ አይሆንም ።

ቀ* : ፳፻፺፩ ። ኑዛዜን ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

(፩) ግልጽ ፡ ወይም ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ በአንድ ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ በተለይም ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ዘንድ ፡ ሊቀመጥ ፡ ይቻላል ።

(፪) ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ኑዛዜው ፡ የተቀመጠላቸውን ፡ ሰዎች ፡ በየአንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በፊደል ፡ ተራ ፡ የያዘ ፡ መዝገብ ፡ ይኖራል ።

(፫) ይኸው ፡ መዝገብ ፡ ኑዛዜው ፡ የተሰጠበትን ፡ ቀን ፡ የሚያመለክት ፡ ይሆናል ።

ቀ* : ፳፻፺፪ ። የቃል ፡ ኑዛዜ ፡ (፩) ፎርም ።

(፩) የቃል ፡ ኑዛዜ ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ የሞቱ ፡ መቃረብ ፡ ተሰምቶት ፡ የመጨረሻ ፡ ፈቃድ ፡ ቃሎቹን ፡ ለሁለት ፡ ምስክሮች ፡ የሰጠበት ፡ ነው ።

(፪) የቃል ፡ ኑዛዜ ፡ ምስክሮች ፡ አካለመጠንን ፡ ያደረሱና ፡ በፍርድ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ያልተከለከሉ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።

ቀ* : ፳፻፺፫ ። (፪) በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ቃል ።

ተናዛዥ ፡ በተለይ ፡ በአንድ ፡ የቃል ፡ ኑዛዜ ።

(ሀ) ለቀብሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚመለከቱትን ፡ ትእዛዞች ፡ ለመስጠት ፤

(ለ) እያንዳንዱ ፡ ወርስ ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ለመብለጥ ፡ የማይችል ፡ ግምት ፡ ያለው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለማድረግ ፤

(ሐ) አካለመጠንን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆች ፡ አስተዳዳሪን ፡ ወይም ፡ ሞግዚትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሳኔዎችን ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

ቀ* : ፳፻፺፬ ። (፫) ቅጣት ።

(፩) በቃል ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የገባ ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) በአንድ ፡ የቃል ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከ፳፻ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ስጦታ ፡ ተቀናሽ ፡ ይሆናል ።

ቀ* : ፳፻፺፭ ። ብዙ ፡ ኑዛዜዎች ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ያደረጋቸው ፡ የኑዛዜ ፡ ውሳኔዎች ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ የኑዛዜ ፡ ጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ ሊኖሩ ፡ ይችላሉ ።

(፪) አብሮ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ለመሆን ፡ በሚችሉበት ፡ መጠን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ኑዛዜዎች ፡ አብረው ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፫) የሁለት ፡ ኑዛዜዎችም ፡ ቃላት ፡ ሁለቱም ፡ ሊፈጸሙ ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኋላ ፡ በተደረገው ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ ላለው ፡ ቃል ፡ ምርጫ ፡ ይሰጠዋል ።

ቀ* : ፳፻፺፮ ። የኑዛዜው ፡ አስረጃ ። (፩) ማስረጃ ፡ ያለበት ፡ ሰው ።

በኑዛዜው ፡ የሰፈረውን ፡ ቃልና ፡ ኑዛዜው ፡ መኖሩን ፡ ማስረጃ ፡ ያለበት ፡ በዚሁ ፡ ኑዛዜ ፡ ተጠቃሚ ፡ ነኝ ፡ የሚለው ፡ ሰው ፡ ነው ።

ቀ* : ፳፻፺፯ ። (፪) የአስረጃው ፡ ዐይነት ።

(፩) በግልጽ ፡ ወይም ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ የኑዛዜ ፡ መኖር ፡ የሚረጋገጠው ፡ የኑዛዜውን ፡ ጽሑፍ ፡ ዋናውን ፡ በማቅረብ ፡ ወይም ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ ይሰጣል ።

ጣን ፡ በተሰጠው ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ትክክለኛ ፡ ሆኖ ፡ በተመሰከረ ፡ አንድ ፡ ግልባጭ ፡ በማቅረብ ፡ ነው ።

(፪) ኑዛዜዎቹን ፡ ለማስፈጸም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ መንገድ ፡ ለማስረዳት ፡ አይቻልም ።

(፫) በጥፋት ፡ ወይም ፡ በቸልተኛነት ፡ ኑዛዜው ፡ እንዲጠፋ ፡ ካደረገው ፡ ሰው ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ ሲሆን ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ መንገድ ፡ ኑዛዜዎቹን ፡ ለማስረዳት ፡ ይቻላል ።

(ሐ) ስለ ፡ ኑዛዜዎች ፡ መሻርና ፡ ውድቅ ፡ መሆን ።

ቀ ፡ ፳፻፲፮ ። ግልጽ ፡ የሆነ ፡ መሻር ።

(፩) ተናዛዥ ፡ ኑዛዜዎቹ ፡ ቀጋ ፡ ያላቸው ፡ እንዲሆኑ ፡ በሚያስፈልገው ፡ ፎርም ፡ ዐይነት ፡ ግልጽ ፡ አድርጎ ፡ በማስታወቅ ፡ ኑዛዜውን ፡ የሻረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜው ፡ በጠቅላላው ፡ አኳኋን ፡ የሚሻር ፡ ይሆናል ።

(፪) ተናዛዥ ፡ እንዲሁ ፡ በሆነ ፡ ፎርም ፡ ከአንድ ፡ የኑዛዜ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ጋራ ፡ አብሮ ፡ ሊፈጸም ፡ የማይቻል ፡ አንድ ፡ ውሳኔ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜው ፡ በከፊል ፡ የሚሻር ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፳፻፲፱ ። ማጥፋት ፡ ወይም ፡ መሰረዝ ።

(፩) እንደዚሁ ፡ ተናዛዥ ፡ ኑዛዜውን ፡ ለመሻር ፡ ወይም ፡ ለመለወጥ ፡ ያለውን ፡ ሐሳብ ፡ በቀ ፡ አድርጎ ፡ በመግለጽ ፡ ዐይነት ፡ ኑዛዜውን ፡ ራሱን ፡ በማጥፋት ፡ ወይም ፡ በመቅደድ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜውን ፡ አነጋገር ፡ በመሰረዝ ፡ ኑዛዜውን ፡ ወይም ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ የተመለከተውን ፡ አንድ ፡ ቃል ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ አስረጂ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተናዛዥ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ከተመለከቱት ፡ ተግባሮች ፡ አንዱን ፡ የፈጸመ ፡ እንደሆነ ፡ ኑዛዜውን ፡ ለመሻር ፡ ፍላጎት ፡ ያለው ፡ መሆኑ ፡ ይገመታል ።

(፫) ተቃራኒ ፡ አስረጂ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኑዛዜው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መሰረዝ ፡ የተናዛዥ ፡ ተግባር ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።

ቀ ፡ ፴፻ ። በኑዛዜ ፡ የተሰጠን ፡ ነገር ፡ ለሌላ ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) በኑዛዜ ፡ የተሰጠን ፡ ነገር ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ ከከፊል ፡ ተናዛዥ ፡ ፈቅዶ ፡ ለሌላ ፡ ማስተላለፍ ፡ የተደረገውን ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ፈራሽ ፡ ያደርግዋል ።

(፪) ይህ ፡ የተላለፈው ፡ ነገር ፡ ተመልሶ ፡ ከባለቤቱ ፡ እጅ ፡ ቢገባም ፡ እንኳ ፡ ኑዛዜው ፡ በከፊል ፡ እንደ ፡ ተሻረ ፡ ይቀራል ።

ቀ ፡ ፴፻፩ ። የመሻር ፡ ውጤት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ያንዱ ፡ ኑዛዜ ፡ መሻር ፡ አስቀድሞ ፡ ተደርጎ ፡ የነበረውን ፡ የኑዛዜውን ፡ ቃል ፡ አያጸድቀውም ።

(፪) በተሻሩት ፡ የኑዛዜዎች ፡ ቃላት ፡ ምትክ ፡ የገቡት ፡ አዳዲስ ፡ ቃላት ፡ ኑዛዜ ፡ በተደረገለት ፡ ሰው ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ ወይም ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ አልፈልግም ፡ በማለት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ፍጻሜ ፡ ለማግኘት ፡ ባይችሉም ፡ እንኳ ፡ የተሻሩት ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላት ፡ ተፈጻሚነት ፡ ለማግኘት ፡ አይገባቸውም ።

ቀ ፡ ፴፻፪ ። በቃል ፡ የሚደረግ ፡ ኑዛዜ ፡ ውድቅ ፡ መሆን ።

በቃል ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ ከተደረገበት ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ተናዛዥ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ በሕይወት ፡ ያለ ፡ ከሆነ ፡ ውድቅ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፴፻፫ ። በተናዛዥ ፡ የሚደረግ ፡ ኑዛዜ ፡ ውድቅ ፡ መሆን ።

በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ ፈራሽ ፡ የሚሆነው ፡ ኑዛዜው ፡ በተደረገ ፡ በሰባት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ እፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ዘንድ ፡ ያልተቀመጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፴፻፬ ። ስለ ፡ ልጅ ፡ መወለድ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) በአንድ ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱ ፡ ጠቅላላ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ስጦታዎች ፡ ምንም ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ ከኑዛዜው ፡ በኋላ ፡ ተናዛዥ ፡ አንድ ፡ ልጅ ፡ ቢወለድና ፡ ይህ ፡ ልጅ ፡ ውርሱን ፡ ለመቀበል ፡ የፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስጦታዎቹ ፡ ፈራሾች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ከኑዛዜው ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ የተናዛዥ ፡ ወደታች ፡ የሚቈጠር ፡ ተወላጅ ፡ የተወለደ ፡ ሆኖ ፡ በምትክነት ፡ ለወራሽነት ፡ ቀርቦ ፡ ይኸንኑ ፡ ውርስ ፡ የፈቀደ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተጻፈው ፡ ዐይነት ፡ ይፈጸማል ።

ቀ ፡ ፴፻፭ ። (፪) ልዩ ፡ አስተያየት ።

(፩) ስለሆነም ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ተጠቀሰው ፡ ተናዛዥ ፡ ጉዳዩን ፡ ቢያውቅ ፡ ኑሮ ፡ ስጦታውን ፡ አያስቀርም ፡ ነበር ፡ ተብሎ ፡ የሚገመት ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ዳኞች ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠትን ፡ ኑዛዜ ፡ ስጦታዎች ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንዳሉ ፡ እንዲጸኑ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተናዛዥ ፡ የወለደው ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ ወደታች ፡ የሚቈጠር ፡ ተወላጅ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ የውርሱ ፡ ሀብት ፡ ሦስት ፡ እሩብ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ግጥሞች ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፱፻፯ ። ለባል ፡ ወይም ፡ ለሚስት ፡ ተብሎ ፡ የሚደረግ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

ሟች ፡ ለባል ፡ ወይም ፡ ለሚስት ፡ ብሎ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ያደረገው ፡ ቃል ፡ ጭድቅ ፡ የሚሆነው ፡ ሟቹ ፡ ከባል ፡ ወይም ፡ ከሚስት ፡ ጋር ፡ ያደረገው ፡ ጋብቻ ፡ በመሞት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ የፈረሰ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፮ ። የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ጭድቅ ፡ መሆን ፡ (፩) መሠረቱ ።

ለአንድ ፡ ሰው ፡ የተደረገ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ጭድቅ ፡ የሚሆነው ፡ ኑዛዜ ፡ የተደረገ ላት ፡ ሰው ፡ ከተናዛዥ ፡ በፊት ፡ የሞተ ፡ ወይም ፡ የተደረገላትን ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለመቀበል ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያልፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፰ ። (፪) ምትክነት ።

የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላት ፡ ሰው ፡ ከተናዛዥ ፡ በፊት ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምትክ ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለው ።

(ሀ) የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የሚቹን ፡ ጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ የያዘ ፡ ሲሆን ፤

(ለ) ልዩ ፡ ስጦታ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ተቀባዩ ፡ ባለመኖሩ ፡ ሀብቱ ፡ ለመንግሥት ፡ የሚተላለፍ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

በኑዛዜዎቹ ፡ የሰፈረ ፡ ቃልና ፡ የኑዛዜ ፡ ትርጓሜ ።

ቀ ፡ ፱፻፱ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላት ።

ተናዛዥ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡—

(ሀ) አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ የጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ ወራሾች ፡ ማድረግ ፤

(ለ) ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ማድረግ ፤

(ሐ) አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ የሆኑ ፡ ወራሾቹን ፡ ከወራሽነት ፡ መንቀል ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ወይም ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂ ፡ ድርጅት ፡ ማቆም ።

(መ) የቀብሩን ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚመለከቱ ፡ ትእዛዞችን ፡ መናገር ፡ መጻፍ ፤

(ሠ) ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ሕጎች ፡ ሕጋዊ ፡ ውጤት ፡ ይኖራቸዋል ፡ የሚለውን ፡ የሐሳቡን ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፱፻፲ ። ትርጓሜ ።

(፩) ጥርጣራ ፡ በሚፈጥርበት ፡ ጊዜ ፡ በራሱ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በሌሎች ፡ አካባቢ ፡ ነገሮች ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ የተናዛዥ ፡ ፈቃድ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በተገመተው ፡ መሠረት ፡ ኑዛዜው ፡ መተርጎም ፡ አለበት ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የኑዛዜው ፡ ቃላት ፡ ግልጽ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተናዛዥ ፡ እውነተኛ ፡ ትክክለኛ ፡ ፈቃድ ፡ የተኛው ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ትርጓሜ ፡ በመስጠት ፡ ከኑዛዜው ፡ ቃል ፡ መራቅ ፡ አይፈቀድም ።

ቀ ፡ ፱፻፲፩ ። የሕሊና ፡ ግምት ።

(፩) ተናዛዥ ፡ የኔ ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ የኔ ፡ ሀብቶች ፡ ወይም ፡ የኔ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሚል ፡ ቃል ፡ ዐይነት ፡ አገላለጽ ፡ ተናዞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለነዚህ ፡ ቃላቶች ፡ ተናዛዥ ፡ በሞተበት ፡ ቀን ፡ የነበራቸውን ፡ ፍች ፡ በመመልከት ፡ እንደ ፡ ተናገራቸው ፡ ይገመታል ።

(፪) ስለዚህ ፡ የሕሊና ፡ ግምት ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፱፻፲፪ ። ጠቅላላና ፡ ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

(፩) ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ማለት ፡ ተናዛዥ ፡ ሀብቱን ፡ በጠቅላላ ፡ ወይም ፡ ከመላ ፡ ንብረቱ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ በሙሉ ፡ ሀብትነት ፡ ወይም ፡ በሌጣ ፡ ርስትነት ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚያወርስበት ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ነው ።

(፪) ማንኛውም ፡ ሌላ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ ፡ ፱፻፲፫ ። የኑዛዜ ፡ ስጦታና ፡ የክፍያ ፡ ደንብ ።

የኑዛዜው ፡ ቃል ፡ የተናዛዥን ፡ ተቃራኒ ፡ ሐሳብ ፡ የሚገልጽ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከውርስ ፡ ሀብት ፡ አንድ ፡ ድርሻን ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ንብረትን ፡ ሟቹ ፡ ለወራሾቹ ፡ መስጠቱ ፡ ተራ ፡ የሆነ ፡ የክፍያ ፡ ደንብ ፡ እንጂ ፡ እንደ ኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ አይቈጠርም ።

ቀ ፡ ፱፻፲፬ ። ስለ ፡ አንድ ፡ ጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ ወራሽ ፡ መመሪያ ። (፩) ፎርም ።

የአንድ ፡ የጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ ተቀባይን ፡ አመራሪ ፡ ማንኛውንም ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ መከተል ፡ የለበትም ።

ቀ ፡ ፱፻፲፭ ። (፪) ውጤት ።

(፩) የኑዛዜው ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሰው ፡ ይቈጠራል ።

(፪) በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላቸው ፡ ሌሎች ፡ ሰዎችና ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሾች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጠቅላላውን ፡ ውርስ ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ተናዛዥ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ከውርሱ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ በላይ ፡ አያገኝም ፡ ብሎ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ለመግለጽ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፮ ። ገደብ ፡ ያለበት ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ። (፩) መሠረቱ ።

በጠቅላላው፡ ወይም፡ በተለይ፡ የሚደረጉ፡ የኑዛዜ፡ ስጦታዎች፡ አንድ፡ ሁኔታ፡ ሲደርስ፡ የሚጸኑ፡ ወይም፡ አንድ፡ ሁኔታ፡ ሲደርስ፡ የሚቀሩ፡ ሁነው፡ ሊደረጉ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፯ ። (፪) የማግባት ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ማግባት ፡ ገደብ ።

- (፩) የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ በተለይ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ያግባ ፡ ወይም ፡ አያግባ ፡ ተብሎ ፡ የሚደረግ ፡ የኑዛዜ ፡ ገደብ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ነው ።
- (፪) በጠቅላላው ፡ ሁኔታ ፡ ወራሹ ፡ እንዳያገባ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዳያገባ ፡ የሚያስገድደው ፡ የኑዛዜው ፡ ገደብ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።
- (፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ወራሹ ፡ እስከ ፡ አገባ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እስከ ፡ አገባ ፡ ድረስ ፡ የአንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሀብትን ፡ ሪም ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ቀለብ ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ያገኛል ፡ ብሎ ፡ ተናዛገፍ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፰ ። (፫) የሕሊና ፡ ግምት ።

- (፩) የተናዛገፍ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ የተወሰነውን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ እንዳያደርግ ፡ በማለት ፡ በውለታ ፡ የተሰጠ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታውን ፡ በሚያስቀር ፡ ገደብ ፡ ዐይነት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይቆጠራል ።
- (፪) ወራሹ ፡ የተወሰነውን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ እንዲያደርግ ፡ በማለት ፡ በውለታ ፡ የተሰጠ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይል ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ ተባለው ፡ ዐይነት ፡ ይቆጠራል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፱ ። (፬) ማረጋገጫዎች ።

- (፩) ሟቹ ፡ ያደረገው ፡ ኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ሲደርስ ፡ ስጦታው ፡ ይቀራል ፡ በሚል ፡ ገደብ ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ስጦታውን ፡ የሚያስቀረው ፡ ሁኔታ ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተሰጠውን ፡ ሀብት ፡ ሊመልስ ፡ ማረጋገጫ ፡ የሚሆን ፡ ዋስ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጥ ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ ዳኞች ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለትን ፡ ሰው ፡ ሊያስገድዱት ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ሟቹ ፡ ያደረገው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ሲደርስ ፡ ስጦታው ፡ የሚጸና ፡ ይሆናል ፡ በሚል ፡ ገደብ ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ስጦታውን ፡ የሚያጸናው ፡ ሁኔታ ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ ሀብት ፡ በእጁ ፡ የሚያገኘው ፡ ሰው ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለተደረገለት ፡ ሰውም ፡ ሊያስረከብ ፡ በዚሁ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ በተደረገለት ፡ ሰው ፡ ጥያቄ ፡ ዋስ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጥ ፡ እንዲሁም ፡ ዳኞች ፡ ሊያስገድዱት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፱፻፳ ። ግዴታ ። (፩) መሠረቱ ።

ተናዛገፍ ፡ ወራሾቹን ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጣቸውን ፡ ሰዎች ፡ ከሚደርሳቸው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ በተለየ ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ ሕገልግሎት ፡ እንዲሰጡ ፡ ግድ ፡ እንዲሆንባቸው ፡ በኑዛዜው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፱፻፳፩ ። (፪) የግዴታው ፡ ወሰን ።

አንድ ፡ ግዴታ ፡ የተጣለበት ፡ ወራሽ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ስለዚህ ፡ ግዴታ ፡ አፈጻጸም ፡ በደረሰው ፡ ውርስ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊገደድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፱፻፳፪ ። (፫) ስለ ፡ ግዴታው ፡ አፈጻጸም ።

- (፩) በግዴታው ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የታዘዘለት ፡ እንዲፈጸምለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በአካባቢው ፡ ነገሮች ፡ ምክንያት ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ስለግዴታው ፡ አፈጻጸም ፡ አንድ ፡ ዋስ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሰጠው ፡ ወራሹን ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለትን ፡ ሰው ፡ ተጠቃሚው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፫) እንደዚሁም ፡ ተናዛገፍ ፡ የመረጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የተመረጠ ፡ ሰው ፡ ባይኖር ፡ ለያንዳንዱ ፡ የሟቹ ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ መብት ፡ ይኖራቸዋል ።

ቍ ፡ ፱፻፳፫ ። (፬) ስለ ፡ ኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ መፍረስ ።

- (፩) ተናዛገፍ ፡ ይህንን ፡ በግልጽ ፡ ካላመለከተ ፡ በቀር ፡ በኑዛዜው ፡ የተወሰነውን ፡ ግዴታ ፡ አለመፈጸም ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ አያፈርሰውም ።
- (፪) በኑዛዜው ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ያገኘ ፡ ሰዎች ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፳፬ ። በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

- (፩) በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ተጠቃሚው ፡ በሚቃ ፡ አኳኋን ፡ ተወስኗል ፡ የሚለው ፡ ለው ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ከሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ውስጥ ፡ ይህንን ፡ ሰው ፡ ወራሹን ፡ ወይም ፡ የጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠውን ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ አንዲመረጥ ፡ ኑዛዜው ፡ የሚስገድድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።
- (፪) በጉዳዩ ፡ ጥቅም ፡ ባለው ፡ በማናቸውም ፡ ሰው ፡ ጥያቄ ፡ በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነውን ፡ ለሚያስታቀው ፡ ሰው ፡ ምርጫውን ፡ የሚያከናውንበት ፡ ጊዜ ፡ ሊወስኑለት ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ይህን ፡ ማስታወቅ ፡ ሳያደርግ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለማስታወቅ ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ የተናዛገፍ ፡ ፈቃድ ፡ በተሻለ ፡ መጠን ፡ የሚፈጸም ።

በት ፡ ነው ፡ ብለው ፡ በሚገምቱበት ፡ መንገድ ፡ ተጠቃሚውን ፡ የሚመርጥ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ያደርጋሉ ።

ቀ ፡ ፱፻፳፭ ። ለድኾች ፡ የሚደረግ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

(፩) ሌላ ፡ ዝርዝር ፡ ሳይኖርበት ፡ ለድኾች ፡ ጥቅም ፡ የተሰጠ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ዋጋ ያለው ፡ ነው ።

(፪) የኑዛዜውም ፡ ስጦታ ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተናዛዥ ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ በነበረበት ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ስፍራ ፡ በሚገኘው ፡ ቦታ ፡ ላሉት ፡ ደኾች ፡ ጥቅም ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይገመታል ።

(፫) በርሱ ፡ ጠባቂነት ፡ የተናዛዥን ፡ ፈቃድ ፡ ለማስፈጸም ፡ ይህን ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ ለመቀበል ፡ ችሎታ ፡ ያለውን ፡ ባለሥልጣን ፡ ያስተዳደር ፡ ደንቦች ፡ ይወስናሉ ።

ቀ ፡ ፱፻፳፮ ። ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚደረግ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

(፩) ተናዛዥ ፡ የያንዳንዱን ፡ ድርሻ ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡ ሳይለይ ፡ ለሁለት ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አድርጎላቸው ፡ እንደሆነ ፡ ወይም ፡ አንዱን ፡ ሀብት ፡ ለሁለት ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አድርጎ ፡ እንደሆነ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ በተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ ትክክል ፡ የሆነ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) ከነዚህ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ከተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፡ ለርሱ ፡ የተደረገ ለትን ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ለመቀበል ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያልፈቀደ ፡ እንደሆነ ፡ ድርሻው ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ አብሮ ፡ ለተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ ይተላለፋል ።

ቀ ፡ ፱፻፳፯ ። በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተመለከተውን ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ መለየት ።

(፩) በኑዛዜ ፡ የተሰጠ ፡ ስጦታ ፡ በሚበቃ ፡ ተለይቷል ፡ የሚባለው ፡ ወራሹ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ከብዙ ፡ ዕቃዎች ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ግምት ፡ ዋጋ ፡ ካላቸው ፡ ዕቃዎች ፡ ውስጥ ፡ እንዲመርጥ ፡ ኑዛዜው ፡ የወሰነ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ።

(፪) የኑዛዜ ፡ ውርስ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ምርጫ ፡ የሚያደርገው ፡ ሚቹ ፡ የሚመርጠውን ፡ ሰው ፡ ባልለየ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ምርጫውን ፡ እንዲያደርግ ፡ የተመረጠው ፡ ሰው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ በወሰነለት ፡ ተገቢ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያላደረገ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፳፰ ። ማናቸውንም ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መተካት ።

(፩) በጠቅላላ ፡ ወይም ፡ በልዩ ፡ ሀብት ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ባይኖር ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ ሌላ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ሊቀበል ፡ ይችላል ፡ ብሎ ፡ ተናዛዥ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለተደረገለት ፡ ሰው ፡ የሚጠቅመው ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ የተመረጠው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ቀዳሚ ፡ የተደረገለት ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ ለመቀበል ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያልፈቀደ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፳፱ ። ለሌላ ፡ ሰው ፡ እንደሚተላለፍ ፡ አድርጎ ፡ መተካት ፤ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ተናዛዥ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ አልፎ ፡ ወይም ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሁኔታ ፡ የተፈጸመ ፡ ሲሆን ፡ ወራሹ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ የውርሱን ፡ ሀብቶች ፡ ወይም ፡ የተወሰኑትን ፡ ሀብቶች ፡ በርሱ ፡ ምትክ ፡ ለሚሆኑት ፡ ለአንዱ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ ማስተላለፍ ፡ አለበት ፡ የሚል ፡ ኑዛዜ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) ሀብቱን ፡ በመጀመሪያ ፡ የሚቀበል ፡ ወራሹ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ባለግዴታ ፡ ይባላል ።

(፫) የምትክነቱ ፡ ሥራ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ከወራሹ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ከተደረገለት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ንብረቱን ፡ የሚያገኘው ፡ ሰው ፡ ዋና ፡ ወራሹ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፴፬ ። (፪) የሚተካው ፡ ሰው ።

(፩) ዋናው ፡ ወራሹ ፡ ሚቹ ፡ በሚሞትበት ፡ ቀን ፡ ለመቀበል ፡ ችሎታ ፡ ያለው ፡ መሆን ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ።

(፪) ለውርስ ፡ መተካቱ ፡ ውጤት ፡ በሚያገኝበት ፡ ቀን ፡ ለመለየትና ፡ ለመቀበል ፡ ችሎታ ፡ ያለው ፡ ከሆነ ፡ በቂ ፡ ነው ።

(፫) ስለዚህ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ለሚቁጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ጥቅም ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ ለተጣለበት ፡ ሰው ፡ ወራሹ ፡ ለሆኑት ፡ ጥቅም ፡ የተደረገ ፡ የውርስ ፡ መተካት ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፴፭ ። (፫) ውጤት ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተጠቀሰው ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ በሚመለከተው ፡ ሀብት ፡ ንብረቱ ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይተላለፍ ፡ እንዳይያዝ ፡ ተብሎ ፡ የሚደረገው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ስምምነት ፡ ዐይነት ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ።

(፪) ከዚህ ፡ የሚቀጥሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ የዚህን ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ውጤት ፡ ለመወሰን ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ የጋራ ፡ ሀብትነት ፡ ስለ ፡ ሪምና ፡ ስለ ፡ ሌሎች ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ በሚመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ የተጻፉት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፱፻፴፪ ። (፩) የዳኞችን ፡ ሥልጣን ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

ግዴታ ፡ በተጣለበት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ከሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ በሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ ጥያቄ ፡ በሚገኘውም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆን ፡ ዳኞች ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ እንዲሸጥ ፡ እንዲተላለፍ ፡ ወይም ፡ እንዲያዝ ፡ ለማዘዝ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፱፻፴፫ ። (፩) ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) ዋናው ፡ ተጠቃሚ ፡ ወይም ፡ ወኪሉ ፡ ወይም ፡ ተናዛዥ ፡ የመተካቱን ፡ ሥርዓት ፡ ለማስፈጸም ፡ የመረጠው ፡ ሰው ፡ በማይገባ ፡ የተደረገን ፡ መሸጥ ፡ መለወጥ ፡ ወይም ፡ መያዝ ፡ እንዲፈረስ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) የመተካቱ ፡ ሥርዓት ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ በሚከተለው ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ከሳቸውን ፡ ቢያቅርቡ ፡ በቂ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፱፻፴፬ ። (፮) በመተካት ፡ ጉዳይ ፡ በአንድ ፡ ደረጃ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

(፩) ተናዛዥ ፡ ዋና ፡ ወራሽ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ሀብቶቹ ፡ ወይም ፡ መብቶቹ ፡ ከተላለፉ ፡ በኋላ ፡ የማይሸጡ ፡ የማይተላለፉ ፡ ወይም ፡ የማይያዙ ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ የሚያገባው ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ዋና ፡ ወራሽ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ሀብቶቹ ፡ ወይም ፡ መብቶቹ ፡ ከተላለፉ ፡ በኋላ ፡ የነዚህ ፡ ሀብቶች ፡ ወይም ፡ መብቶች ፡ ሁኔታ ፡ የሚወሰንበት ፡ ኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፱፻፴፭ ። (፯) በኑዛዜ ፡ ግዴታ ፡ የተጣለበት ፡ ሰው ፡ እንቢታ ።

የኑዛዜው ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ሲሰጠው ፡ ግዴታ ፡ የተጣለበት ፡ ሰው ፡ ስጦታውን ፡ ለመቀበል ፡ ያልቻለው ወይም ፡ ያልፈለገ ፡ ሲሆን ፡ በሱ ፡ ምትክ ፡ የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የሚደርሰውን ፡ ሰው ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲቀርብ ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፱፻፴፮ ። (፰) በምትክ ፡ እንዲቀርብ ፡ የተጠራው ፡ ሰው ፡ አለመቅረብ ።

(፩) ባለግዴታው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ ተደርጎ ፡ ይህ ፡ ግዴታ ፡ የሚጸናባቸውን ፡ ንብረቶችና ፡ መብቶች ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ከሱ ፡ ለምትክ ፡ የሚቀበለው ፡ ሰው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ በምትክነቱ ፡ ሥርዓት ፡ ሊፈጸም ፡ የማይችል ፡ መሆኑ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በነዚህ ፡ ሀብቶችና ፡ መብቶች ፡ በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ፈለገው ፡ ሊያዘባቸው ፡ ይችላል ።

(፪) የሚተካው ፡ ሰው ፡ በአለመቅረብ ፡ ወይም ፡ እንቢ ፡ በማለት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ተናዛዥ ፡ አስቦት ፡ የነበረው ፡ መተካት ፡ ሊፈጸም ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምትክ ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ የተደረገ ፡ ሰጠት ፡ ንብረቶች ፡ በዋናው ፡ ወራሽ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ወራሾች ፡ ይተላለፋሉ ።

ጸም ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምትክ ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ የተደረገ ፡ ሰጠት ፡ ንብረቶች ፡ በዋናው ፡ ወራሽ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ወራሾች ፡ ይተላለፋሉ ።

(፫) በኑዛዜው ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የተናዛዥ ፡ ወራሾች ፡ በነዚህ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ እንድም ፡ መብት ፡ አይኖራቸውም ።

ቍ ፡ ፱፻፴፮ ። ከወራሽነት ፡ መንቀል ። (፩) ግልጽ ፡ ኑዛዜ ።

(፩) ተናዛዥ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ የውርስ ፡ ስጦታ ፡ የሚያደርግለትን ፡ ሳይጠቅስ ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ የሚወርሱትን ፡ ወይም ፡ ከነዚህ ፡ አንዱን ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ቃል ፡ ከወራሽነት ፡ ለመንቀል ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ ሲሆን ፡ የተነቀሉት ፡ ወራሽ ፡ ወይም ፡ ወራሾች ፡ ከተናዛዥ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ሞቱ ፡ ተቋጥረው ፡ የውርሱ ፡ ሥርዓት ፡ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፱፻፴፯ ። (፪) ወደ ፡ ታች ፡ ለሚቋጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌ ።

(፩) ተናዛዥ ፡ ከርስት ፡ ከውርስ ፡ ለመንቀል ፡ የደረሰበትን ፡ ምክንያት ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ካልገለጸ ፡ በቀር ፡ ልጁን ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቋጠር ፡ ተወላጁን ፡ ከውርስ ፡ ቢነቅል ፡ አይጸናም ።

(፪) ተናዛዥ ፡ ወራሹን ፡ ከውርስ ፡ ለመንቀል ፡ የሰጠው ፡ ምክንያት ፡ ትክክል ፡ (እውነት) ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቋጥሮ ፡ ዳኞች ፡ ይህ ፡ ምክንያት ፡ ከውርስ ፡ (ከርስት) ፡ ለመንቀል ፡ የሚያበቃ ፡ መሆን ፡ አለመሆኑን ፡ ይመረምራሉ ።

(፫) ዳኞች ፡ ተናዛዥ ፡ በኑዛዜው ፡ ያስታወቀው ፡ ምክንያት ፡ ትክክል ፡ (እውነት) ፡ መሆን ፡ አለመሆኑን ፡ መመርመር ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፱፻፴፰ ። (፫) በዝምታ ፡ ከውርስ ፡ መንቀል ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ዘመዶቹ ፡ የሁለተኛ ፡ የ፫ኛ ፡ ወይም ፡ የአራተኛ ፡ ደረጃ ፡ ዝምድና ፡ ያላቸው ፡ ሆነው ፡ ተቃራኒ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ማድረግ ፡ የሚችሉን ፡ ዘመዶች ፡ ወራሽነት ፡ መንቀሉን ፡ ያስከትላል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የሚችሉ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቋጠሩ ፡ የተወላጆች ፡ ከወራሽነት ፡ መንቀልን ፡ አያስከትልም ።

(፫) ሟቹ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቋጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ናሮትና ፡ ከወራሽነት ፡ በግልጽ ፡ ያልነቀላቸው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኑዛዜ ፡ የጠቅላላ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሟቹ ፡ ልጅ ፡ ተቋጥሮ ፡ ከነዚህ ፡ ከተባሉት ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ከሚቋጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ጋራ ፡ በውርሱ ፡ ተካፋይ ፡ ይሆናል ።

ቊ : ፱፻፵፱ ። (፩) አንዳንድ ፡ የውል ፡ ቃላትን ፡ ስለ ፡ መከላከል ።

የኑዛዜውን ፡ ወይም ፡ በኑዛዜው ፡ ወ ስጥ ፡ ያለውን ፡ የአንድ ፡ ቃል ፡ መጽደቅ ፡ የተቃወሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወራሾቹን ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ መካከል ፡ አንዱን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ከወራሽነት ፡ ነቅተዋለሁ ፡ ብሎ ፡ ተናዛዥ ፡ የሚያስታውቅበት ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቊ : ፱፻፵፩ ። የግልግል ፡ ቃል ።

የውርስ ፡ ሀብት ፡ ስለ ፡ ማጣራት ፡ (ማስላት) ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ማካፈል ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ከወራሾቹ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ በተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረገው ፡ ክርክር ፡ ሁሉ ፡ ኑዛዜው ፡ እንደ ፡ ዘመድ ፡ ዳኞች ፡ አድርጎ ፡ በሚመርጣቸው ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚወሰን ፡ ይሆናል ፡ ብሎ ፡ ሟቹ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ቃል ፡ ለማግባት ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ወራሽነትን ፡ ስለ ፡ ማጣራት ።

ቊ : ፱፻፵፪ ። መሪ ፡ ሐሳብ ።

ወርሱም ፡ እስከ ፡ ተጣራ ፡ ድረስ ፡ እንደ ፡ ተለየ ፡ ንብረት ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቊ : ፱፻፵፫ ። ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሚሆን ፡ መያዣ ፡ (ዋስትና) ።

(፩) ከወርሱ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ ለገንዘባቸው ፡ ዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሚሆናቸው ፡ በመጣራት ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ በወርሱ ፡ ወ ስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ንብረት ፡ ነው ።

(፪) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ በወራሾቹ ፡ የግል ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ መብት ፡ የላቸው ም ።

(፫) ከወራሾቹ ፡ ከራሳቸው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ የውርሱ ፡ ሀብት ፡ በሚጣራበት ፡ ጊዜ ፡ በወርሱ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ መብት ፡ የላቸው ም ።

ቊ : ፱፻፵፬ ። በማጣራቱ ፡ ሥራ ፡ ስለሚፈጸመው ።

ወርሱን ፡ ማጣራት ፡ ማለት ፡—

(ሀ) የወርሱን ፡ ተቀባይ ፡ እነማን ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ መወሰን ።

(ለ) የወርሱ ፡ ሀብት ፡ ምን ፡ መሆኑን ፡ መወሰን ፤

(ሐ) ለወርሱ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ መቀበል ፡ ለመክፈል ፡ አስገዳጅ ፡ የሆነውን ፡ ዕዳ ፡ መክፈል ፤

(መ) ሟቹ ፡ በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ላደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ የሰጣቸውን ፡ መክፈል ፡ ነው ።

ቊ : ፱፻፵፭ ። የግልግል ፡ ቃል ።

ወራሾችና ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ ስለ ፡ ውርሱ ፡ ማጣራት ፡ ወይም ፡ መክፈል ፡ ጉዳይ ፡ በመካከላቸው ፡ በሚደረገው ፡ (በሚሆነው) ፡ ክርክር ፡ ሁሉ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ የዘመድ ፡ አስታራቂ ፡ ዳኞች ፡ እንዲያዩት ፡ ስምምነት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውርሱ ፡ አጣሪ ።

ቊ : ፱፻፵፮ ። መሠረቱ ።

ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ የሆነ ፡ ወርሱ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ አጣሪ ፡ ተብሎ ፡ በተመረጡ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚጣራ ፡ ይሆናል ።

ቊ : ፱፻፵፯ ። በሕግ ፡ ስለ ፡ መመሪያ ።

ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሾች ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ሰውየው ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ እንሥተ ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ ፎርማሊቲ ፡ የአጣሪነት ፡ መብት ፡ ይኖራቸዋል ።

ቊ : ፱፻፵፰ ። በኑዛዜ ፡ ስለ ፡ መመሪያ ።

(፩) ሟቹ ፡ አንድ ፡ ኑዛዜ ፡ የተወጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሟቹ ፡ በዚህ ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የኑዛዜው ፡ አስፈጻሚ ፡ እንዲሆን ፡ የመረጠው ፡ ሰው ፡ የአጣሪነት ፡ መብት ፡ ይኖራቸዋል ።

(፪) አንድ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ሰዎች ፡ ያላንዳች ፡ ፎርማሊቲ ፡ የአጣሪነት ፡ መብት ፡ ይኖራቸዋል ።

(፫) አንድ ፡ የኑዛዜ ፡ አስፈጻሚን ፡ የሚመርጥ ፡ ወይም ፡ በጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የሚደረግለትን ፡ ሰው ፡ የሚያመለክት ፡ ኑዛዜ ፡ መገኘት ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፡ የሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ የአጣሪነት ፡ ሥራ ፡ የሚያስቀረው ፡ ይሆናል ።

ቊ : ፱፻፵፱ ። አካለመጠንን ፡ ያላደረሰ ፡ ወይም ፡ የተከለከለ ፡ አጣሪ ።

አንድ ፡ አካለመጠንን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ቊጥሮች ፡ ቃላት ፡ መሠረት ፡ የውርሱ ፡ አጣሪ ፡ የሆነውን ፡ እንደሆነ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ አካሄድ ፡ ሞግዚቱ ፡ ወኪሉ ፡ ይሆናል ።

ቊ : ፱፻፶፬ ። በፍርድ ፡ የሚጣራ ፡ ወርሱ ። (፩) ይገባኛል ፡ ባይ ፡ የሌለው ፡ የውርስ ፡

ሀብት ፡ ወይም ፡ ጠያቂ ፡ የሌለው ፡ ውርስ ።

(፩) ወራሾቹ ፡ የማይታወቁ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፡ የሚሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ሁሉም ፡ ውርሱን ፡ ለማጣራት ፡ የማይፈቅዱ ፡ መሆናቸውን ፡

ገልጸው ፣ ያስታወቁ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ በሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ጻኞች ፣ አንድ ፣ አጣሪ ፣ ይሾማሉ ።

(ጀ) እንዲሁም ፣ ተናዛዥ ፣ ወራሾች ፣ ያልተዉና ፣ ውርሱም ፣ መንግሥት ፣ የሚወርሰው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጻኞች ፣ አንድ ፣ አጣሪ ፣ ይሾማሉ ።

(ቦ) እንዲሁ ፣ ሲሆን ፣ የአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ ወይም ፣ ደንቦች ፣ በጻኞች ፣ አጣሪ ፣ ሆኖ ፣ የሚመረጠውን ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ማን ፣ እንደሆነ ፣ ይወስናሉ ።

ቀ ፣ ፱፻፶፩ ፣ (ጀ) ሌሎች ፣ ሁኔታዎች ።

ጻኞች ፣ በማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ ጥያቄ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባሉት ፣ ቁጥሮች ፣ የተመለከተውን ፣ አጣሪ ፣ ለመተካት ፣ አንድ ፣ ውል ፣ ለመዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ለመምረጥ ፣ የሚችሉት ፤

(ሀ) ሒሳብ ፣ አጣሪውን ፣ የመረጠው ፣ ኑዛዜ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ መሆኑ ፣ የሚያከራክር ፣ ሆኖ ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪውን ፣ በመለየት ፣ ላይ ፣ የሚያጠራጥር ፣ ነገር ፣ ሲኖር ፤

(ለ) ብዙ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪዎች ፣ ኖረው ፣ ውርሱን ፣ ለማስተዳደርና ፣ ሒሳቡን ፣ ለማጣራት ፣ ያልተስማሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሐ) በወራሾች ፣ መካከል ፣ አንዱ ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ወይም ፣ የተከለከለ ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ በማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ምክንያት ፣ ጥቅሙን ፣ ለመከላከል ፣ የማይችል ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ያለ ፣ ሲሆን ፤

(መ) የወርሱ ፣ አስተዳደር ፣ ወይም ፣ ማጣራቱ ፣ ልዩ ፣ የሆነ ፣ ችግር ፣ ያስነሣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሠ) አጣሪው ፣ ትጉህ ፣ ያልሆነ ፣ ወይም ፣ ሐቀኛ ፣ ያልሆነ ፣ ወይም ፣ ሥራውን ፣ በሚገባ ፣ ለመፈጸም ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፱፻፶፪ ፣ ፋ ስ ።

ጻኞች ፣ በማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ ጥያቄ ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ ሥራው ፣ መልካም ፣ አፈጻጸም ፣ አንድ ፣ ፋ ስ ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ማረጋገጫ ፣ መያዣ ፣ እንዲሰጥ ፣ አጣሪውን ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፣ ፱፻፶፫ ፣ ሥራው ፣ የፈቃድ ፣ ሥራ ፣ ስለ መሆኑ ።

ማንም ፣ ሰው ፣ የአጣሪነት ፣ ሥራዎችን ፣ እንዲቀበል ፣ አይገደድም ።

ቀ ፣ ፱፻፶፬ ፣ ከሥራው ፣ ስንብት ፣ ስለ መጠየቅ ።

(፩) አጣሪው ፣ ሥራውን ፣ እፍጻሜ ፣ ለማድረስ ፣ ወይም ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ለመሥራት ፣

ራት ፣ በግልጽ ፣ ግዴታ ፣ የገባ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ሥራውን ፣ ለመተው ፣ ይችላል ።

(ጀ) የሥራው ፣ መተው ፣ በማይገባ ፣ ጊዜ ፣ የተደረገ ፣ እንደሆነ ፣ የአጣሪውን ፣ አላፈነት ፣ ያስከትላል ።

(ቦ) በማናቸውም ፣ ፁኔታ ፣ ሌሎች ፣ አጣሪዎች ፣ ካልተነገረ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ አዲስ ፣ አጣሪ ፣ ካልተመረጠ ፣ የአጣሪው ፣ ሥራዬን ፣ ትቻለሁ ፣ ማለት ፣ ዋጋ ፣ የለውም ።

ቀ ፣ ፱፻፶፭ ፣ የሥራው ፣ መቅረት ።

(፩) የአጣሪው ፣ ሥራ ፣ የሚቀረው ፣ አጣሪው ፣ በሕጉ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ወይም ፣ በጻኞች ፣ ውሳኔ ፣ መሠረት ፣ በአንድ ፣ አዲስ ፣ አጣሪ ፣ የተተካ ፣ እንደሆነ ፣ ነው ።

(ጀ) እንዲሁም ፣ የአጣሪው ፣ ሥራ ፣ የሚቀረው ፣ አጣሪው ፣ ሥራውን ፣ ፈጽሞ ፣ አሠረሩን ፣ የሚያመለክት ፣ ሒሳብ ፣ በሰጠ ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፱፻፶፮ ፣ የአጣሪው ፣ ሥራ ።

(ሀ) ሟቹ ፣ አንድ ፣ ኑዛዜ ፣ ትቶ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ መፈለግና ፣ በመጨረሻው ፣ ውርሱ ፣ የሚደርሳቸው ፣ ሰዎች ፣ እነማን ፣ እንደሆኑ ፣ ማረጋገጥ ።

(ለ) የውርሱን ፣ ሀብት ፣ ማስተዳደር ፤

(ሐ) መክፈያቸው ፣ የደረሰውን ፣ የውርስ ፣ ፅዳዎች ፣ መክፈል ።

(መ) ማቹ ፣ በኑዛዜ ፣ የደረጋቸውን ፣ ስጦታዎች ፣ መክፈልና ፣ የኑዛዜውን ፣ ቃል ፣ ለመፈጸም ፣ ማንኛቸውም ፣ ሌሎች ፣ አስፈላጊ ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ፱፻፶፯ ፣ የሥልጣን ፣ ወሰን ።

(፩) ሟቹ ፣ ወይም ፣ ጻኞች ፣ የአጣሪውን ፣ ሥልጣን ፣ ለመወሰን ፣ ወይም ፣ ሥራውን ፣ እንዲት ፣ እንደሚፈጽም ፣ ትእዛዝ ፣ ሊሰጡት ፣ ይችላሉ ።

(ጀ) ጻኞች ፣ ልዩ ፣ ምክንያት ፣ ካገኙ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባለው ፣ ገደለ ፣ ቃለ ፣ የተመለከቱትን ፣ ድንጋጌዎች ፣ ለመለወጥ ፣ ይችላሉ ።

(ቦ) ማናቸውም ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ተቃራኒ ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተባሉትን ፣ ውሳኔዎች ፣ አለመተላለፍ ፣ የሚያስከትለው ፣ የአጣሪውን ፣ ግልፈነት ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፱፻፶፰ ፣ ብዙ ፣ አጣሪዎች ።

(፩) ብዙ ፣ አጣሪዎች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ከሟቹ ፣ ወይም ፣ ከጻኞች ፣ የተሰጠ ፣ ተቃራኒ ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ ብዙ ፣ አጣሪዎች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ እነዚህ ፣ በመተባበር ፣ መሥራት ፣ አለባቸው ።

(ይ) አጣሪዎቹ፣ በማጣራት፣ ያሉትን ፣ ሥራዎች ፣ መከፋፈል ፣ ወይም ፣ ከነርሱ ፣ መካከል ፣ እንዲሁ ፣ በመወከል ፣ ይህን ፣ የሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ እንዲሁ ፣ ሊያደርጉ ፣ ይችላሉ ።

(ፎ) የነዚህ ፣ ዐይነት ፣ ቃላት ፣ ወይም ፣ የዚህ ፣ ዐይነት ፣ ውክልና ፣ የሌለ ፣ ሁኖ ፣ እንደ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪ ፣ ብቻውን ፣ የማጣራቱን ፣ እንዲሁ ፣ ሥራ ፣ ፈጽሞ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ ሥራ ፣ አካሄድ ፣ የተሰጡት ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፱፻፶፱ ። የአጣሪው ፣ የአገልግሎት ፣ ዋጋ ።

አጣሪው ፣ በሚቹ ፣ በተወሰኑት ፣ ሁኔታዎች ፣ (ውለታዎች) ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ በወራሾቹ ፣ ወይም ፣ በዳኞቹ ፣ መካከል ፣ በተደረገ ፣ ስምምነት ፣ የሚሠራው ፣ ሥራ ፣ የሚያረጋግጥለት ፣ ከሆነ ፣ እንደ ፣ የአገልግሎት ፣ ዋጋ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ፡ ፱፻፷ ። የሥራውን ፣ ክንውን ፣ ጉዳይ ፣ የሚያመለክት ፣ ራፖር ።

(ጸ) ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ሥራውን ፣ ሲጨርስ ፣ ወራሾች ፣ ለሆኑት ፣ የሥራውን ፣ ክንውን ፣ ጉዳይ ፣ የሚያመለክት ፣ ራፖር ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።

(፹) እንዲሁም ፣ በማናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ሟቹ ፣ ከሞተ ፣ ከስድስት ፣ ወር ፣ በኋላ ፣ ወይም ፣ ከዚህ ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ ከወራሾቹ ፣ ጋራ ፣ በስምምነት ፣ በተወሰነው ፣ ቀን ፣ ወይም ፣ ዳኞች ፣ በወሰኑት ፣ ቀን ፣ የሥራውን ፣ ክንውን ፣ በራፖር ፣ ማመልከት ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፱፻፷፩ ። አላፊነት ።

(፩) ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ በጥፋቱ ፣ ወይም ፣ በቸልተኝነቱ ፣ ለሚያደርጋቸው ፣ ጉዳዮች ፣ አላፊ ፣ ነው ።

(፪) ማናቸውም ፣ ለሕጉ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ወይም ፣ ለኑዛዜው ፣ ወይም ፣ በዳኞች ፣ ለሱ ፣ የተሰጡትን ፣ ትእዛዞች ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ተግባር ፣ ሁሉ ፣ እንደ ፣ ጥፋት ፣ ይቋጠራል ።

(፫) ዳኞች ፣ አጣሪው ፣ ከወራሾቹ ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ከተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ጋራ ፣ ባለው ፣ ግንኙነት ፣ ውስጥ ፣ በሚደረስበት ፣ አላፊነት ፣ ሥራዎቹን ፣ ለመፈጸም ፣ በማሰብ ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያደረገ ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ አላፊነት ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በከፊል ፣ ነጻ ፣ ሊያደርጉት ፣ ይችላሉ ።

ክፍል ፣ ፪ ።

መብት ፣ አለኝ ፣ ባዮችን ፣ ቍርጥ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

የወራሾቹን ፣ ሁኔታ ፣ ለጊዜው ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

ቀ፡ ፱፻፷፪ ። ኑዛዜውን ፣ ስለ ፣ መፈለግ ።

(ጸ) ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ከሁሉ ፣ አስቀድሞ ፣ ሟቹ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ትቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መፈለግ ፣ አለበት ።

(፹) ሒሳብ ፣ አጣሪውም ፣ ይህን ፣ እፍጻሚ ፣ ለማድረስ ፣ የሟቹን ፣ ጽሑፎች ፣ ይመረምራል ፣ እንዲሁም ፣ ሟቹ ፣ በኖረበት ፣ ቦታ ፣ በሚገኙት ፣ በሕግ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ ከተሰጣቸው ፣ ዘንድና ፣ በፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤቶች ፣ ውስጥ ፣ ተገቢ ፣ የሆኑ ፣ ፍለጋዎችን ፣ ያደርጋል ።

ቀ፡ ፱፻፷፫ ። ኑዛዜውን ፣ የማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

(፩) ሟቹ ፣ ያደረገውን ፣ እንደ ፣ ኑዛዜ ፣ በእጅ ፣ የያዘ ፣ ያገኘ ፣ ወይም ፣ ምስክር ፣ በመሆን ፣ ያወቀ ፣ ሰው ፣ ወዲያው ፣ የሟቹን ፣ መሞት ፣ እንዳወቀ ፣ ለሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

(፪) ኑዛዜውን ፣ የሚያፈርስ ፣ ነገር ፣ ያለበት ፣ መስሎ ፣ ቢታየውም ፣ የማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፱፻፷፬ ። ኑዛዜውን ፣ ስለ ፣ ማስቀመጥ ።

(፩) በግልጽ ፣ ወይም ፣ በሟቹ ፣ ጽሑፍ ፣ የሆነ ፣ ኑዛዜ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ባለጉዳይ ፣ ጥያቄ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኑዛዜው ፣ በተገኘበት ፣ ወይም ፣ በኖረበት ፣ ቦታ ፣ ባለው ፣ በሕግ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ፣ ዘንድ ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ወዲያው ፣ መቀመጥ ፣ አለበት ።

(፪) በቃል ፣ የሆነ ፣ ኑዛዜ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ሁኔታ ፣ የኑዛዜ ፣ ምስክር ፣ በሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ወዲያው ፣ በጽሑፍ ፣ ሆኖ ፣ መሰጠት ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፱፻፷፭ ። ስለ ፣ ኑዛዜ ፣ መከፈት ፣ (፩) ቀን ።

(፩) ሟቹ ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ በአርባው ፣ ቀን ፣ አጣሪው ፣ የሟቹን ፣ ኑዛዜ ፣ ይናገራል ።

(፪) ከዚህ ፣ ጊዜ ፣ በኋላ ፣ ኑዛዜ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተገኘበትን ፣ ቀን ፣ በሚከተለው ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ በሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ በተወሰነው ፣ ቀን ፣ ይነበባል ።

(፫) እንዲሁ ፣ ሲሆን ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ አስቀድሞ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ይቀመጣል ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፮ ። (ደ) አስቀድሞ ፣ የሚደረግ ፣ የኑዛዜ ፣ መከፈት ።

(፩) ሟቹ፡ ካዘዘ፡ ወይም ፡ ለቀብሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ዝግጅት ፡ ጉዳይ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ መጀመሪያ ፡ ወራሾች ፡ የሆኑት ፡ ኑዛዜው ፡ የሚነገርበትን ፡ ቀን ፡ አስቀድሞ ፡ ለማድረግ ፡ በድምፅ ፡ ብልጫ ፡ የተሰማው ፡ በት ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ በ፩ኛው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ ከተመ ፡ ለከተው ፡ ቀን ፡ ቀደም ፡ ሊል ፡ ይችላል ።

(፪) መጀመሪያ ፡ ወራሾች ፡ ከሆኑት ፡ አንዱ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ ለሚነገረው ፡ ኑዛዜ ፡ ለመገኘትና ፡ እንደራሴ ፡ ለማድረግ ፡ ያልቻለ ፡ እንደሆነ ፡ የኑዛዜው ፡ ጽሑፍ ፡ አስቀድሞ ፡ ከመነገሩ ፡ በፊት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ ባለው ፡ ለማዋቀል ፡ ሥል ፡ ጣን ፡ በተሰጠው ፡ ዘንድ ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ መቀመጥ ፡ አለ ፡ በት ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፯ ። (ዩ) ቦታ ።

(፩) ሟቹ ፡ በሕይወት ፡ ሳለ ፡ ወይም ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ኑዛዜው ፡ በተቀመጠበት ፡ ቦታ ፡ ባለው ፡ ለማዋቀል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ኑዛዜው ፡ ይከፈታል ።

(፪) ይህ ፡ ማስቀመጥ ፡ አልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜው ፡ የሚከፈተው ፡ ሟቹ ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ በነበረው ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፰ ። (፬) ማስታወቂያ ።

(፩) ስለ ፡ ሟቹ ፡ ውርስ ፡ ያለ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፡ የሆኑትና ፡ በመጀመሪያ ፡ ሕጉ ፡ የሟቹ ፡ ወራሾች ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ኑዛዜው ፡ ሲነበብ ፡ እንዲገኙ ፡ ወይም ፡ እንደራሴ ፡ እንዲልኩ ፡ ይጠራሉ ።

(፪) በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ኑዛዜው ፡ ሲፈለግ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ አራት ፡ አካለ መ ፡ ጠገን ፡ ያደረሱና ፡ ያልተከለከሉ ፡ ሰዎች ፡ መገኘት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፱ ። (፭) የዕለት ፡ ሥራ ፡ ተግባር ።

(፩) ኑዛዜው ፡ በሚፈለግበት ፡ ጊዜ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪውና ፡ ቀርቦው ፡ የሚገኙ ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ የኑዛዜውን ፡ ፎርምና ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ይመረምራሉ ።

(፪) የኑዛዜው ፡ ቃል ፡ ይነበባል ።

(፫) ኑዛዜውን ፡ ለማስቀመጥ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ዝግጅቶች ፡ ይደረጋሉ ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፲ ። (፮) ብዙ ፡ ኑዛዜዎች ።

ሟቹ ፡ አንድ ፡ ኑዛዜ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ኑዛዜዎች ፡ ቢተውም ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ያሉት ፡ ቍጥሮች ፡ ደንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፳ ። የክፍያ ፡ ደንብ ፡ ስለ ፡ ማዳጃም ፡ (፩) የኑዛዜ ፡ ውርስ ።

(፩) ሒሳብ ፡ አጣሪው ፡ በሰብሰባው ፡ ላይ ፡ ወዲያውኑ ፡ የሟቹ ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ እነማን ፡ እንደ ፡ ሆኑና ፡ የያንዳንዱም ፡ የውርስ ፡ መብት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያስታውቃል ።

(፪) ሒሳብ ፡ አጣሪውም ፡ ወዲያውኑ ፡ ወርሱ ፡ እንዴት ፡ እንደሚከፋፈል ፡ ለባለ ፡ ጉዳዮቹ ፡ ያስታውቃል ።

(፫) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ ባለጉዳዮች ፡ ማለት ፡ የሟቹን ፡ ሀብቶች ፡ እንዲቀበሉ ፡ የተጠሩ ፡ ሰዎችና ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ባይኖር ፡ ኑሮ ፡ ሀብቶችን ፡ እን ፡ ዲወስዱ ፡ ይጠሩ ፡ የኔብሩት ፡ ሰዎች ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፳፩ ። (፪) ሳይናዘዝ ፡ የሞተው ፡ ሰው ፡ ውርስ ።

(፩) እንዲሁም ፡ ሟቹ ፡ የኑዛዜው ፡ ቃል ፡ አለመተው ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪው ፡ የውርሱ ፡ አደራረግ ፡ እንደ ፡ ምን ፡ መሆን ፡ እንዳለበት ፡ ያቀደውን ፡ የአከፋፈል ፡ ዐይነት ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ ያስታውቃል ።

(፪) ይህም ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚነገረው ፡ የኑዛዜው ፡ አለመኖር ፡ እርግጥ ፡ መስሎ ፡ እንደ ፡ ታየ ፡ ወዲያውኑና ፡ እጅግ ፡ ቢዘገይ ፡ ሟቹ ፡ ካረፈ ፡ ከአርባ ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፳፪ ። ኑዛዜው ፡ ፈራሽ ፡ ነው ፡ የሚል ፡ ክስ ፡ (፩) ኑዛዜው ፡ ሲነገር ፡ ያሉ ፡ ሰዎች ።

(፩) ኑዛዜው ፡ ሲነበብ ፡ የነበሩ ፡ ወይም ፡ የተወከሉ ፡ ሰዎች ፡ ኑዛዜው ፡ አይጸናም ፡ ወይም ፡ አንዱ ፡ በኑዛዜው ፡ የተነገረ ፡ ቃል ፡ አይጸናም ፡ በማለት ፡ ክስ ፡ ለማቅ ፡ ረብ ፡ ያላቸውን ፡ ሒሳብ ፡ መግለጫ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ክፍያው ፡ በሒሳብ ፡ አጣሪው ፡ የቀረበውን ፡ የድልድልን ፡ አመዳደብ ፡ አሳብ ፡ ለመቃወም ፡ ኑዛዜው ፡ ከተነበ ፡ በበት ፡ አንሥቶ ፡ የሚቈጠር ፡ የዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ አላቸው ።

(፪) ይህ ፡ መግለጫ ፡ በጽሑፍ ፡ ካልሆነና ፡ ለአጣሪው ፡ ወይም ፡ ለዳኞች ፡ ወይም ፡ በውርሱ ፡ ላይ ፡ የተነሣውን ፡ ነገር ፡ ለመጨረስ ፡ ለተመረጠት ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ እንዲደርስ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ አይጸናም ።

(፫) ይህ ፡ መግለጫ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ጥያቄውን ፡ (ክስን) ፡ ለዳኞች ፡ ወይም ፡ ለሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ካላቀረበ ፡ በቀር ፡ የመጠየቅ ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።

ቍ ፡ ሀጸጸ፳፫ ። (፪) ኑዛዜው ፡ ሲነበብ ፡ ያልነጻፈ ፡ ሰዎች ።

(፩) በኑዛዜው ፡ ንባብ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ላልነበሩ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜው ፡ ንባብ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በወኪልነት ፡ ላልሰሙ ፡ ሰዎችና ፡ እንዲሁም ፡ ኑዛዜው ፡ በሌ ፡ ሉበት ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ የሚቈጠርበት ፡ መነሻ ፡ አጣፊው ፡ ስለ ፡ ክፍ ፡ ያው ፡ የድልድል ፡ አመዳደብ ፡ አሳቡን ፡ ከነገራቸው ፡ ቀን ፡ አንሥቋን ነው ።

(ጀ) ኑዛዜ፡ ከፈሰሰበት፡ ጊዜ፡ ከአምስት፡ ዓመት፡ በኋላ ፤ ወይም፡ ኑዛዜ፡ የሌለ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ሚቹ፡ ከሞተ፡ ከአምስት፡ ዓመት፡ በኋላ ፤ ስለኑዛዜው፡ መጽናትና፡ ስለ፡ ክፍያው፡ አመዳደብ፡ አጣሪው፡ ያቀረበው፡ የድልድል፡ አሳብ፡ በማናቸውም፡ አስተያየት፡ ቢሆን፡ መቃወሚያ፡ ሊቀርብበት፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፱፻፸፮ ። (፫) ለጊዜው፡ የሚደረጉ፡ ጥንቃቄዎች ።

ዳኞቹ፡ አንድ፡ ባለጉዳይ፡ ሲጠይቅና ፤ በተቀዳሚዎቹ፡ ቀ፡ ጥሮች፡ ለተመለከቱት፡ ጥያቄዎች፡ ፍርድ፡ እስኪሰጣቸው፡ ድረስ፡ የወራሽነቱ፡ ሥራ፡ አፈጻጸም፡ እንዳይዘገይ ፤ አስፈላጊዎች፡ መሰለው፡ የታዩዋቸውን ፤ ለጊዜው፡ የሚሆኑ፡ ጥንቃቄዎች፡ ሁሉ፡ ለማድረግ፡ ይችላሉ ።

ንኡስ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ወራሾችና ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡

ስለ ፡ ሚያደርጉት ፡ ምርጫ ።

ቀ፡ ፱፻፸፯ ። የአስፈላጊዎቹ፡ ወራሾች፡ አለመኖር ።

ማናቸውም ፡ ወራሽ ፡ እንዲወርስ ፡ የተጠራበትን ፡ ውርስ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለትን ፡ ለመቀበል ፡ አይገደድም ።

ቀ፡ ፱፻፸፯ ። ምርጫው ፡ የግል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (ጸ) ወራሽነትን፡ የመቀበል፡ ወይም ፡ አልቀበልም ፡ የማለት ፡ ፈቃድ ፡ የወራሹ ፡ የራሱ ፡ መብት ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፱) በዚህ ፡ በተባለው ፡ መብት፡ ከወራሹ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ ሊሠሩበት ፡ አይችሉም ።
- (፫) ከወርሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁትን ፡ ሰዎች፡ መብት፡ ለማጭበርበር፡ ወራሹ ፡ ወርሱን ፡ አልቀበልም ፡ በሚልበት ፡ ጊዜ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፱፻፸፰ ። ወርሱን ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ።

- (ጸ) ወራሹ ፡ ወርሱን ፡ አልቀበልም ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ የተሰጠው ፡ ጊዜ ፡ ወራሽ ፡ መሆኑን ፡ አጣሪው ፡ ካስታወቀው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ነው ።
- (፱) ዳኞቹ ፤ ወራሹ ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ኃይል ፡ ቃል ፤ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ሊያረዝሙት ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፱፻፸፱ ። የአልቀበልም ፡ ባይነት ፡ አደራረግ ።

- (ጸ) በኑዛዜው ፡ አልሰማማም ፡ ባይነት ፡ በጽሑፍ ፡ ወይም ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ ባሉበት ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።
- (፱) እንደዚሁም ፤ አልቀበልም ፡ ባይነቱ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቀ፡ ጥር ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለፉ ፡ በፊት ፡ ለአጣሪው ፡ ካልተነገረ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፱፻፹ ። የመቀበሉ ፡ አደራረግ ።

ወራሽነትን ፡ መቀበል ፡ በግልጽ ፡ ወይም ፡ በዝምታ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፱፻፹፩ ። በግልጽ ፡ የሚሆን ፡ ተቀባይነት ።

በወራሹ ፡ በኩል ፡ በግልጽ ፡ የሚሆን ፡ የወራሽነት ፡ መቀበል ፡ ወራሹ ፡ ወራሽነቱን ፡ በጽሑፍ ፡ ሰነድ ፡ ሲቀበል ፡ ነው ።

ቀ፡ ፱፻፹፪ ። በዝምታ ፡ የሚሆን ፡ ተቀባይነት ።

- (ጸ) በዝምታ ፡ ወራሽነትን ፡ ተቀብሏል ፡ የሚባለው ፡ ወራሹ ፡ በማያሻማ ፡ ዐይነት ፡ ወራሽነቱን ፡ የመቀበል ፡ አሳብ ፡ የሚገልጽ ፡ ተግባር ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።
- (፱) እንዲሁም ፤ ወራሹ ፡ በሕግ ፡ በተፈቀደለት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ወራሽነቱን ፡ አልቀበልም ፡ ያላለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውርሱን ፡ በዝምታ ፡ ተቀብሏል ፡ ይባላል ።

ቀ፡ ፱፻፹፫ ። ለሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ወራሽነቱን ፡ ስለ ፡ መልቀቅ ።

- (ጸ) ተለይተው ፡ ለተነገሩ ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ ተብሎ ፡ ወራሽነቱን ፡ መልቀቅ ፡ ማለት ፡ የወራሽነትን ፡ መብት ፡ እንደመተው ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።
- (፱) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ወራሽነቱን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ የለቀቀ ፡ ወራሽ ፡ ወራሽነቱን ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቈጠራል ።
- (፫) ወራሹ ፡ ለእገሌ ፡ ብሎ ፡ ሳይለይ ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ወራሾች ፡ ለሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ ድርሻውን ፡ የለቀቀ ፡ እንደሆነና ፡ ለዚሁም ፡ መቻቻያ ፡ ገንዘብ ፡ ያልተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውርሱን ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ አይቈጠርም ።

ቀ፡ ፱፻፹፬ ። የአጠባበቅ ፡ ወይም ፡ የአስተዳደር ፡ ተግባሮች ።

ወራሹ ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ስለሚገኙ ፡ ንብረቶች ፡ የፈጸማቸው ፡ እንደ ፡ ጥበቃ ፡ ወይም ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ማደራጀትን ፡ የመሰሉ ፡ የአጠባበቅ ፡ ተግባሮች ፡ እና ፡ አስቸኳዮች ፡ የሆኑ ፡ የአስተዳደር ፡ ተግባሮች ፡ ወራሹን ፡ ውርሱን ፡ በዝምታ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ አያስቈጥሩትም ።

ቀ፡ ፱፻፹፭ ። በውርሱ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መደበቅ ።

ወራሹ ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ባለ ፡ ንብረት ፡ መጠቀም ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ መደበቅ ፤ ወራሽነትን ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ያስቈጥረዋል ።

ቀ* : ፱፻፳፮ = ምርጫውን ፣ እያንዳንዱ ፣ ሰጡ ፣ የሚያደርገው ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።
ወራሾቹ ፣ ብዙ ፣ በሆኑ ፣ ጊዜ ፣ ወርሱን ፣ አንዳንዶቹ ፣ ሲቀበሉ ፣ ሌሎቹ ፣ አንቀበልም ፣ ሊሉ ፣ ይችላሉ ።

ቀ* : ፱፻፴፯ = ከመምረጡ ፣ በፊት ፣ የወራሽ ፣ መሞት ።
(፩) ወራሽ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ወራሽነቱን ፣ ከመቀበሉ ፣ ወይም ፣ አልቀበልም ፣ ከማለቱ ፣ አስቀድሞ ፣ የሞተ ፣ እንደሆነ ፣ ተቀባይነቱ ፣ ወይም ፣ የአልቀበልም ፣ ባይነቱ ፣ መላት ፣ ለርሱ ፣ ወራሾች ፣ ይተላልፋል ።
(፪) ከነዚህም ፣ ወራሾች ፣ አንዳንዶቹ ፣ ወራሽነቱን ፣ እንዲቀበሉ ፣ ሌሎቹ ፣ ግን ፣ አንቀበልም ፣ እንዲሉ ፣ ይፈቀድላቸዋል ።
(፫) የወራሾችን ፣ ውርስ ፣ አንቀበልም ፣ ያሉት ፣ ሰዎች ፣ በዚህ ፣ አድራጎታቸው ፣ መጀመሪያ ፣ የሞተውን ፣ ሰው ፣ ውርስ ፣ አንቀበልም ፣ እንዳሉ ፣ ይቁጠራሉ ።

ቀ* : ፱፻፹፰ = ምርጫው ፣ ቀርጠኛ ፣ ቃል ፣ መሆን ፣ ስለሚገባው ።
(፩) የውርሱን ፣ የመቀበል ፣ ወይም ፣ የአለመቀበል ፣ ቃል ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ ወለታ ፣ ሊኖርበት ፣ አይችልም ።
(፪) ወራሹ ፣ ውርሱን ፣ መቀበሉን ፣ ወይም ፣ የአለመቀበሉን ፣ ቃል ፣ ሲሰጥ ፣ በዚህ ፣ ወሰጥ ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ በውለታ ፣ ቃል ፣ ጨምርበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ምርጫ ፣ እንዳላደረገ ፣ ይቁጠራል ።

ቀ* : ፱፻፹፱ = ወራሽነትን ፣ በከፊል ፣ መቀበል ፣ ወይም ፣ አልቀበልም ፣ ማለት ።
(፩) ወርሱን ፣ በከፊል ፣ ለመቀበል ፣ ወይም ፣ አልቀበልም ፣ ለማለት ፣ አይቻልም ።
(፪) ስለሆነም ፣ ውርሱን ፣ አልቀበልም ፣ ያለ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ ያለኑዛዜ ፣ የሞተው ፣ ሰው ፣ ወራሽ ፣ በመሆን ፣ ወራሽነቱን ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።
(፫) እንደዚህም ፣ ልዩ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጠው ፣ ወራሽ ፣ ውርሱን ፣ አልቀበልም ፣ የኑዛዜውን ፣ ስጦታ ፣ እቀበላለሁ ፣ ወይም ፣ ውርሱን ፣ እቀበላለሁ ፣ የኑዛዜውን ፣ ስጦታ ፣ አልቀበልም ፣ ብሎ ፣ ለማማረጥ ፣ ይፈቀድለታል ።

ቀ* : ፱፻፺ = መቀበል ፣ የማይሻር ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።
(፩) ወራሹ ፣ ውርሱን ፣ እቀበላለሁ ፣ ያለው ፣ ቃል ፣ ሊፈርስ ፣ አይችልም ።
(፪) በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ የመቀበሉ ፣ ቃል ፣ ሊፈርስ ፣ አይቻልም ።

ቀ* : ፱፻፺፩ = ውርሱን ፣ ለቅቁአለሁ ፣ የማለት ፣ ቃል ፣ መሻር ፣ (፩) ምክንያት ።
(፩) ውርሱን ፣ አልፈልግም ፣ ያለውን ፣ ቃል ፣ ወራሹ ፣ ተገድዶ ፣ አድርጎት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሊሸረው ፣ ይችላል ።
(፪) እንዲሁም ፣ ይህን ፣ ወራሽነቱን ፣ ለቅቁአለሁ ፣ የማለቱን ፣ ቃል ፣ ለወራሽነት ፣ የተጠራ ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የዚህ ፣ ሰው ፣ ወደታች ፣ የሚቁጠር ፣ ተወላጅ ፣ ጭምር ።

ወደላይ ፣ የሚቁጠር ፣ ወላጅ ፣ ወይም ፣ ወንድም ፣ ወይም ፣ እጎት ፣ ወይም ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ በማታለል ፣ አድርጎት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሊሸረው ፣ ይችላል ።

(፫) በሌላ ምክንያት ፣ ግን ፣ ውርሱን ፣ ለቅቁአለሁ ፣ ያለውን ፣ ቃል ፣ ሊሸር ፣ አይቻልም ።

ቀ* : ፱፻፺፪ = (፪) አደራረጉና ፣ ውጤቶቹ ።
(፩) ወራሽነቱን ፣ ለቅቁአለሁ ፣ ያለውን ፣ ቃል ፣ መሻር ፣ የሚፈልግ ፣ ወራሽ ፣ ለቅቁአለሁ ፣ የማለት ፣ ቃሉን ፣ ለመስጠት ፣ ያስገደደው ፣ ገደል ፣ ከቀረለት ፣ ወይም ፣ የተታለለበት ፣ ተንኩል ፣ ከተገለጸ ፣ በኋላ ፣ በሁለት ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ለፍርድ ፣ ቤት ፣ ክሱን ፣ ካላቀረበ ፣ በቀር ፣ ክሱ ፣ ግጥ ፣ የሌለው ፣ ይሆናል ።
(፪) በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ቢሆን ፣ ለቅቁአለሁ ፣ የማለት ፣ ቃል ፣ ከተነገረ ፣ ከመሥር ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ ሊሻር ፣ አይቻልም ።
(፫) ወራሽነቱን ፣ ለቅቅሁ ፣ የማለትን ፣ ውጤቶች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ መሰረዝና ፣ መኖሪያ ፣ በሚለው ፣ ክፍል ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ እንቀጽ ፣ የተጻፉትን ፣ መሠረቶች ፣ በመከተል ፣ ዳኞቹ ፣ ይወስናሉ ።

ቀ* : ፱፻፺፫ = በወራሹ ፣ ምትክ ፣ ሆኖ ፣ ስለ ፣ መክሰስ ።
(፩) ውርሱን ፣ አልፈልግም ፣ መባሉ ፣ ጉዳት ፣ የሚያደርስባቸው ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ ውርሱን ፣ አልፈልግም ፣ ካለው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ አልፈልግም ፣ የተባለው ፣ ቃል ፣ ከተነገረበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በ፪ ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ዳኞች ፣ አልፈልግም ፣ የተባለውን ፣ ቃል ፣ እንዲያፈርሱት ፣ ክስ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላሉ ።
(፪) ለገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ጥቅም ፣ ሲባልና ፣ በሚጠይቁትም ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ዳኞቹ ፣ ውርሱን ፣ አልፈልግም ፣ የተባለውን ፣ ቃል ፣ ሊሸሩት ፣ አይችሉም ።
(፫) ወራሽነቱን ፣ ለቅቅሁ ፣ ብሎ ፣ ለተወው ፣ ወራሽ ፣ ጥቅም ፣ ሲባል ፣ ውርሱን ፣ አልፈልግም ፣ የተባለው ፣ ቃል ፣ አይሻርም ።

ቀ* : ፱፻፺፬ = የውርስ ፣ መቀበል ፣ ውጤት ።
ውርሱን ፣ መቀበል ፣ ግብ ፣ ከሞተበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ውጤት ፣ ይኖረዋል ።

ቀ* : ፱፻፺፭ = ወራሽነቱን ፣ የመልቀቅ ፣ ውጤት ።
(፩) ወራሽነቱን ፣ ትቻለሁ ፣ የሚል ፣ ወራሽ ፣ መቼውንም ፣ ወራሽ ፣ እንዳልሆነ ፣ ይገመታል ።
(፪) ወራሹ ፣ አልፈልግም ፣ ሲል ፣ የተወውን ፣ ድርሻ ፣ ወራሽነቱን ፣ ለተቀበሉት ፣ ለክብር ፣ ወራሾች ፣ አስፈላጊም ፣ ሲሆን ፣ ለተከታይ ፣ ወራሾች ፣ የሚተላለፍላቸው ፣ ይሆናል ።

(፫) ከነሱ ጋራ አብሮ ወራሽ የሆነው ውርሱን አልፎ ለገምብ ስራ ለመላቀቅን፣ ከአስታዎቻቸው ቀን ጀምሮ ወራሽነትን ከዚህ ቀደም የተቀበሉትን ወራሾች እስከ አንድ ወር አብሮ ወራሽ የሆነው ሰው የተወደደውን ውርስ እንቀበላለን፣ ወይም እንቀበልም ለማለት ይችላሉ።

ንኡስ፣ ክፍል ፣ ፫ ።

ለወራሹ ስለሚሰጡ የምስክር ወረቀቶችና የወራሽነት ጥያቄ

ቀ ፣ ፱፻፺፮ ። ለወራሹ የሚሰጥ የምስክር ወረቀት ። (፩) የምስክርነቱ ወረቀት ፣ መሰጠት ።

(፩) ወራሹ የሆነው ሰው ለሚቼ ወራሽ መሆኑና ከውርሱ ላይ የሚያገኘውን ድርሻ የሚያመለክት የወራሽነት የምስክር ወረቀት እንዲሰጡት ዳኞቹን ለመጠየቅ ይችላል ።

(፪) ዳኞቹም ለእንደዚህ ያለውን ጥያቄ ያቀረበውን ወራሽ ማስረጃዎቹን ሁሉ እንዲያቀርብና አስፈላጊ መሰሉ የታያቸውን ማናቸውንም የማረጋገጥ ሞትና እንዲሰጣቸው ሊያስገድዱት ይችላሉ ።

ቀ ፣ ፱፻፺፮ ። (፪) ውጤቶቹ ።

(፩) የምስክር ወረቀቱ እስከ ተሰረዘ ድረስ ለወራሹ በተባለው የምስክር ወረቀት እንደ ተገለጠው ወራሹ እንደ ሆነ ይገመታል ።

(፪) በወራሽነት ስም በወራሹ የተፈጸሙ ተግባሮች ያሉ እንደ ሆነ ተግባሮቹ በተፈጸሙበት ጊዜ የተባለው ወራሽ የወራሽነት መብት እንዳልነበረው በግልጽ ማወቁ ካልተረጋገጠ በቀር እነዚህን ተግባሮች ለመቃወም አይችልም ።

ቀ ፣ ፱፻፺፮ ። (፫) ስለ መሰረዝ ።

(፩) የወራሽነቱ ጥያቄ በቀረበላቸው ጊዜ ዳኞቹ ለእነርሱ የሰጡትን የወራሽ የምስክር ወረቀት ለመሰረዝ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁ ሲሆን የወራሹ የተሰጠውን የምስክር ወረቀት መመለስ አለበት ።

(፫) ወራሹ የምስክር ወረቀት ጠፍቶብኛል ሲል ያመካኘ ወይም በማናቸውም ሌላ ምክንያት ወረቀቱን ለመመለስ ያልቻለ እንደ ሆነ ለወደፊቱ በዚህ በተባለው የምስክር ወረቀት እንዳይገለገልበት የሚያረጋግጥ ለዚህ የሚገባውን ሞትና እንዲሰጥ ይፈረድበታል ።

ቀ ፣ ፱፻፺፱ ። የወራሽነት ጥያቄ ፣ (፩) መሠረቱ ።

አንድ ሰው የዋጋ ያለው የወራሽነት ማስረጃ ሳይኖረው ውርሱን ወይም ከውርሱ አንዱን ክፍል በእጁ ያደረገ እንደሆነ እውነተኛው ወራሽ ወራሽነቱ እንዲታወቅለትና የተወሰዱበት የውርስ ንብረቶች እንዲመለሱለት በዚህ ሰው ላይ የወራሽነት ጥያቄ ክስ ሊያቀርብበት ይችላል ።

ቀ ፣ ፲ ። (፪) ጥያቄውን ለማቅረብ የተወሰነ ጊዜ ።

(፩) ከሳቹ መብቱንና የውርሱ ንብረቶች በተከሳሹ መያዛቸውን ካወቀ ሦስት ዓመት ካለፈ በኋላ ስለወራሽነት ጥያቄ የሚቀርበው ክስተቀባይነት ለማግኘት አይችልም ።

(፪) እንደዚሁም ሚቹ ከሞተበት ወይም ከሳቹ በመብቱ ለመሥራት ከቻለበት ቀን አንሥቶ ዐሥራ አምስት ዓመት ካለፈ በኋላ ከዘር የወረደ ርስት ካልሆነ በቀር የተባለው የውርስ ጥያቄ ክስ በማናቸውም አስተያየት ቢሆን ተቀባይነት አያገኝም ።

ቀ ፣ ፲፩ ። (፫) ውጤቶች ።

(፩) ከሳቹ ባቀረበው የወራሽነት ጥያቄ ተከሳሹ የተረታ እንደ ሆነ እጅ ያደረጋቸውን የወራሽነትን ንብረቶች ሁሉ ለከሳሹ መመለስ አለበት ።

(፪) በቅን ልብና ባለሀብት ሁኛላሁ በማለት ምክንያት ሊከራከር አይችልም ።

(፫) ለቀረው ጉዳይ ሁሉ በዚህ ሕግ የተጻፉት አላገባብ መበልጸግን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች ይፈጸማሉ ።

ቀ ፣ ፲፪ ። (፬) ልዩ የኑዛዜ ስጦታ የተደረገላቸው ሰዎች ።

ከዚህ በላይ ባሉት ቀጥሮች የተነገሩት ድንጋጌዎች ልዩ የኑዛዜ ስጦታ ለተደረገላቸው ሰዎችም ተፈጻሚዎች ናቸው ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ስለ ውርስ ፣ አስተዳደር ።

ቀ ፣ ፲፫ ። መሠረቱ ።

አጣሪው ከተመረጠበት ቀን ጀምሮ የወራሽነት ባለመብቶች ድርሻቸውን ወይም የሚደርሱባቸውን ንብረቶች እስከ ተቀበሉ ድረስ የሚቹን ንብረት ማስተዳደር አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፬ ። እሸግ ።

- (፩) በውርስ፣ ንብረት፣ ላይ፣ ወይም፣ በአንዳንድ፣ የወራሽነት፣ ንብረቶች፣ ላይ፣ በማናቸውም፣ ባለጉዳይ፣ ጥያቄ፣ ዳኞች፣ ሟቹ፣ እንደጥፋት፣ ወይም፣ እሸግ፣ እንዲደረግ፣ ለማዘዝ፣ ይችላሉ ።
- (፪) የማሸጉና፣ እሸጉን፣ የማንሳት፣ ኪሳራ፣ የሚታሰበው፣ ለእንዲታሰብ፣ ግልጽ፣ ሲል፣ ጥያቄ፣ ባቀረበው፣ ሰው፣ ላይ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፭ ። የዕቃው ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ (፩) በውርሱ፣ ውስጥ፣ ስለሚገኘው፣ ንብረት።

- (፩) አጣሪው፣ የሟቹን፣ መሞት፣ ለሚከተሉ፣ አርባ፣ ቀናት፣ ውስጥ፣ በውርሱ፣ የሚገኙትን፣ ንብረቶች፣ በአንድ፣ የዕቃ፣ ዝርዝር፣ መዝገብ፣ ውስጥ፣ መጻፍ፣ አለበት ።
- (፪) አስፈላጊም፣ ከሆነ፣ አዳዲስ፣ ንብረቶች፣ ከተገኙበት፣ ቀን፣ እንሥቶ፣ በዐሥራ፣ አምስት፣ ቀን፣ ውስጥ፣ በተጨማሪ፣ በዝርዝር፣ መዝገብ፣ ላይ፣ ይጻፋሉ።

ቍ ፡ ሺ፮ ። (፪) የንብረቶቹ ፣ ግምት ።

- (፩) በውርስ፣ ንብረት፣ ወይም፣ ለውርስ፣ ዕዳ፣ ለሆኑት፣ እያንዳንዱ፣ ጉዳዮች፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ባሉት፣ ጊዜዎች፣ ውስጥ፣ አጣሪው፣ ለጊዜው፣ የዋጋ፣ ግምት፣ ይሰጣቸዋል ።
- (፪) አስፈላጊም፣ ሲሆን፣ ግምቱ፣ በልዩ፣ ዐዋቂዎች፣ ረዳትነት፣ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ሺ፯ ። (፫) ወራሾቹ ፣ ያለባቸው ፣ ግዴታዎች ።

- (፩) በሟቹ፣ ሞት፣ ምክንያት፣ የሚጠፋት፣ መብቶችና፣ ግዴታዎች፣ እንደ፣ ተጠበቁ፣ ሁነው፣ ወራሾቹ፣ በውርሱ፣ ባላቸው፣ ግንኙነት፣ ውስጥ፣ በዚህ፣ በሟቹ፣ ላይ፣ የነበራቸውን፣ መብቶችና፣ ግዴታዎች፣ እንደ፣ ያዙ፣ ይቋቋሉ ።
- (፪) እነዚህ፣ ወራሾች፣ ስለ፣ ተባሉት፣ መብቶችና፣ ግዴታዎች፣ በዕቃ፣ ዝርዝር፣ መዝገብ፣ እንዲረጋገጥ፣ ለማድረግ፣ አስፈላጊዎች፣ የሆኑትን፣ አስረጃዎች፣ ለአጣሪው፣ ማስታወቅ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፰ ። (፬) ለባለጉዳዮቹ ፣ የሚደረግ ፣ ማስታወቂያ ።

- (፩) ከውርሱ፣ አንድ፣ ድርሻ፣ ለማግኘት፣ መብት፣ ያላቸው፣ ሰዎች፣ ሁሉ፣ በኪሳራቸው፣ የዕቃው፣ መዝገብ፣ ዝርዝር፣ ግልባጭ፣ እንዲሰጣቸው፣ ለመጠየቅ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ይህን፣ የተባለውን፣ መብት፣ ከሟቹ፣ ላይ፣ ወይም፣ ከውርሱ፣ ላይ፣ ገንዘብ፣ ጠያቂ፣ ለሆኑት፣ ሰዎች፣ ዳኞች፣ ሊሰጧቸው፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፱ ። (፭) ግምቱን ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ስለ ፣ ማየት ።

- (፩) ከዚህ፣ በላይ፣ ባለው፣ ቍጥር፣ የተመለከቱት፣ ሰዎች፣ የወርሱ፣ ሀብት፣ የመጨረሻ፣ ክፍያ፣ እስከሚደረግ፣ ድረስ፣ ለጊዜው፣ አጣሪው፣ ያደረገው፣ የንብረቶቹ፣ ግምት፣ እንደ፣ ገና፣ እንዲታይ፣ ለመጠየቅ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ይህ፣ ለጊዜው፣ የተደረገው፣ ግምት፣ ትክክለኛ፣ አለመሆኑ፣ የታወቀ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ለልዩ፣ ዐዋቂዎች፣ የሚደረገው፣ ወጪ፣ የሚታሰበው፣ በውርሱ፣ ሀብት፣ ላይ፣ ነው ።
- (፫) እንደ፣ ገና፣ መታየቱን፣ ወራሾቹ፣ ያልጠየቁ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ግን፣ ወጪውን፣ የሚችለው፣ ግምቱን፣ እንደገና፣ ይታይልኝ፣ ያለው፣ ሰው፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፲ ። የአጣሪው ፣ ጠቅላላ ፣ ሥልጣን ።

- (፩) አጣሪው፣ እንደ፣ መልካም፣ የቤተ፣ ሰብ፣ አባት፣ ሆኖ፣ የውርሱን፣ ንብረቶች፣ በጥንቃቄ፣ በትጋት፣ ያስተዳድራል ።
- (፪) ወራሾቹ፣ በስምምነት፣ ወይም፣ ዳኞች፣ ማንኛውም፣ ባለጉዳይ፣ በሚያቀርቡት፣ ጥያቄ፣ ስለዚህ፣ ስለ፣ አስተዳደሩ፣ ጉዳይ፣ ለአጣሪው፣ መሪ፣ ትእዛዝ፣ ሊሰጡት፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፲፩ ። የጥበቃ ፣ ተግባሮች ።

- አጣሪው፣ በተለይ፣ ከዚህ፣ እንደሚከተለው፣ ለማድረግ፣ ይችላል ።
- (ሀ) የውርሱን፣ ንብረቶች፣ ሁሉ፣ ለመጠበቅ፣ አስፈላጊ፣ የሆኑትን፣ ማከናወንና፣ ክሶችን፣ ማቅረብ ።
- (ለ) በውርስ፣ ንብረቶች፣ ላይ፣ መብት፣ አለን፣ ሲሉ፣ ሦስተኛ፣ ወገኖች፣ የሚያቀርቡትን፣ ክስ፣ መከላከል ።

ቍ ፡ ሺ፲፪ ። የውርሱ ፣ የገንዘብ ፣ መብቶች ።

- (፩) አጣሪው፣ የመከፈያቸው፣ ጊዜ፣ ደርሶ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የውርሱ፣ የገንዘብ፣ መብት፣ የሆኑትን፣ ገንዘቦች፣ ሁሉ፣ እንዲከፈሉ፣ መጠየቅ፣ አለበት ።
- (፪) እነዚህንም፣ እየተቀበለ፣ የደረሰኝ፣ ወረቀት፣ ለመስጠት፣ ሥልጣን፣ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፲፫ ። የውርሱን ፣ ንብረቶች ፣ ስለ ፣ መሸጥ ።

- (፩) በቶሎ፣ የሚበላሹ፣ ወይም፣ በጥበቃቸው፣ ወይም፣ ለማስቀመጣቸው፣ ከፍ፣ ያለ፣ ወጪ፣ ገንዘብ፣ ወይም፣ ልዩ፣ ጥንቃቄ፣ የሚጠይቁትን፣ በውርሱ፣ ውስጥ፣ የሚገኙትን፣ ፍሪዎች፣ ሰብሎች፣ እንዲሁም፣ የሚንቀሳቀሱ፣ ንብረቶች፣ ሁሉ፣ ለመሸጥ፣ ይችላሉ ።

(፪) አጣሪው ፣ የውርሱን ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ የግድ ፣ አስፈላጊ ፣ በሚሆንበት ፣ መጠን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሌሎችን ፣ ተንቀሳቃሾች ፣ ንብረቶች ፣ ለመሸጥ ፣ አይችልም ።

(፫) በወራሾቹ ፣ ሁሉ ፣ ስምምነት ፣ ወይም ፣ በዳኞች ፣ ፈቃድ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የግዴታ ተቀላቅሎትን ፣ ንብረቶች ፣ ለመሸጥ ፣ አይችልም ።

ክፍል ፣ ፩ ።

የውርሱን ፣ ዕዳ ፣ ስለ ፣ መክፈል ።

ቀ ፣ ፲፱ ። የአከፋፈሉ ፣ ቅደም ፣ ተከተል ።

የውርሱ ፣ ዕዳዎች ፣ እንደሚከተለው ፣ ቅደም ፣ ተከተል ፣ ተራ ፣ ይከፈላሉ ።

(ሀ) በመጀመሪያ ፣ የሚከፈለው ፣ ለሥርዐተ ፣ ቀብሩ ፣ ወጪ ፣ የሆነው ፣ ገንዘብ ፤

(ለ) ቀጥሎ ፣ የሚከፈለው ፣ ስለ ፣ ውርሱ ፣ አስተዳደርና ፣ ውርሱን ፣ ለማጣራት ፣ የተደረገው ፣ ወጪ ፤

(ሐ) ሦስተኛ ፣ የሚቼን ፣ ዕዳዎች ፤

(መ) አራተኛ ፣ የጡረታን ፣ ዕዳ ፤

(ሠ) አምስተኛ ፣ ሚቼ ፣ ያደረጋቸውን ፣ ልዩ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታዎች ።

ቀ ፣ ፳፮ ። ለሥርዐተ ፣ ቀብር ፣ ወጪ ፣ የሆነ ፣ ገንዘብ ።

(፩) ሚቼ ፣ ይዘት ፣ የነበረው ፣ ማኅበራዊ ፣ ኑሮ ፣ ተገቢ ፣ መስሎ ፣ በሚታየው ፣ መጠን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የሥርዐተ ፣ ቀብሩ ፣ ወጪ ፣ ከሌሎቹ ፣ ዕዳዎች ፣ ቀደምትነት ፣ አይሰጠውም ።

(፪) ለሚቼ ፣ መታሰቢያ ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ፣ የተሰኘው ፣ ወጪ ፣ ለሥርዐተ ፣ ቀብሩ ፣ በወጣው ፣ ገንዘብ ፣ ውስጥ ፣ አይታሰብም ።

(፫) ለሚቼ ፣ መታሰቢያ ፣ ማድረግ ፣ ለሚሰቱ ፣ ወይም ፣ ለባል ፣ ወይም ፣ ለዘመዶች ፣ ሕጋዊ ፣ ግዴታ ፣ አይሆንባቸውም ።

ቀ ፣ ፳፯ ። ለወራሽነቱ ፣ አስተዳደር ፣ የተደረገው ፣ ወጪ ።

ውርሱን ፣ ለማስተዳደር ፣ ለማጣራት ፣ የሚደረጉት ፣ ወጪ ፣ ገንዘቦች ፣ እነዚህ ፣ ናቸው ።

(ሀ) ለማሸግ ፣ የዕቃ ፣ ዝርዝር ፣ ለመጻፍና ፣ ስለ ፣ ማጣራቱ ፣ ሒሳብ ፣ የወጣው ፣ ገንዘብ ፤

(ለ) ስለ ፣ ውርሱ ፣ ንብረቶች ፣ ደንበኛ ፣ ጥበቃ ፣ አጠባበቅ ፣ መልካም ፣ አያያዝና ፣ አስተዳደር ፣ አጣሪው ፣ ያደረገው ፣ ጠቃሚ ፣ የሆነ ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፤

(ሐ) ለክፍያ ፣ የተደረገው ፣ ወጪና ፣ የውርሱን ፣ ንብረቶች ፣ ለወራሾቹ ፣ ለግስተላለፍ ፣ የተደረገው ፣ ወጪ ፤

(መ) ለመንግሥት ፣ የሚከፈለውን ፣ የውርስ ፣ ማዛወሪያ ፣ ገንዘብ ፤

ቀ ፣ ፳፰ ። የሚቼ ፣ ዕዳዎች ፣ (፩) ገንዘብ ፣ ጠያቂዎችን ፣ ስለ ፣ መፈለግ ።

(፩) በውርሱ ፣ ላይ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብቶች ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ እንዳሉ ፣ ለማወቅ ፣ አጣሪው ፣ የተቻለውን ፣ ሁሉ ፣ ያደርጋል ።

(፪) ስለዚህም ፣ ነገር ፣ የሚቼን ፣ መዝገቦችና ፣ ወረቀቶች ፣ ይመረምራል ። እንዲሁም ፣ ሚቼ ፣ በፍረባቸው ፣ ስፍራዎች ፣ በሚገኙት ፣ የመንግሥት ፣ መዝገቦችና ፣ የሚቼም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለበት ፣ ቦታዎች ፣ በሚገኙት ፣ መዝገቦች ፣ አስፈላጊውን ፣ ፍለጋ ፣ ያደርጋል ።

ቀ ፣ ፳፱ ። (፪) ማስታወቂያ ።

(፩) እነዚህ ፣ ፍለጋዎች ፣ ያልገለጹዋቸው ፣ ከሚቼ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ እንዳሉ ፣ የሚያስገምት ፣ ነገር ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አጣሪው ፣ ጠቃሚ ፣ መስሎ ፣ በሚታየው ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂዎቹ ፣ ባለዕዳቸው ፣ መምቱን ፣ የሚገልጽ ፣ ተገቢ ፣ የሆነ ፣ ማስታወቂያ ፣ ያወጣል ።

(፪) እነዚህም ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ለርሱ ፣ እንዲያመለከቱ ፣ ያስታውቋቸዋል ። ስለዚህም ፣ ማስታወቂያ ፣ ከወጣበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ የሦስት ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ይወሰንላቸዋል ።

ቀ ፣ ፴፬ ። የመክፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ የደረሰ ፣ ዕዳዎች ።

(፩) ዕዳው ፣ እንዳይከፈል ፣ መቃወሚያ ፣ ካልቀረበ ፣ ወይም ፣ የውርሱ ፣ ጠቅላላ ፣ ሀብት ፣ ለባለዕዳዎቹ ፣ ሁሉ ፣ ተከፍሎ ፣ ሊደርስ ፣ ያለመቻሉ ፣ ዳግልጽ ፣ ካልታወቀ ፣ በቀር ፣ የውርስ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ከውርሱ ፣ ላይ ፣ የሚጠየቁትን ፣ የመክፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ የደረሰ ፣ ዕዳዎች ፣ ሁሉ ፣ ይከፍላል ።

(፪) እነዚህ ፣ ሁለቱ ፣ ሁኔታዎች ፣ ባጋጠሙ ፣ ጊዜ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ሕግ ፣ ላይ ፣ የተመለከቱትን ፣ የባለዕዳዎች ፣ የመክፈል ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ፣ ደንቦች ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ፴፭ ። ተፈጻሚነት ፣ ያለው ፣ ሰነድ ።

(፩) በሚቼ ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚነት ፣ ያላቸው ፣ ሰነዶች ፣ በአጣሪው ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) አጣሪው ፣ የውርሱን ፣ የንብረት ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ እስከሚያዘጋጅበት ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ የነዚህን ፣ ዕዳዎች ፣ መክፈል ፣ ለማዘግየት ፣ ይችላል ።

(ጸ) ውርሱ፣ እንዲሁ፣ ዕዳዎች፣ ለመክፈል፣ የሚችሉ፣ መሆኑ፣ ገልጽ፣ ሆኖ፣ የታየ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ግናቸውም፣ ባልጉዳይ፣ በሚያቀርበው፣ ጥያቄ፣ ዳኞች፣ ከዚህ፣ በላይ፣ የተጠቀሰው፣ ጊዜ፣ ከመድረሱ፣ በፊት፣ የውርሱን፣ ዕዳዎች፣ ወይም፣ አንዳንዶቹን፣ ዕዳዎች፣ እንዲከፍል፣ አጣሪውን፣ ለማስገደድ፣ ይችላሉ።

ቀ፡ ሺጽ፩ = የመክፈያቸው፣ ጊዜ፣ ያልደረሱ፣ ዕዳዎች።

(፩) ከውርሱ፣ ሀብት፣ ላይ፣ የገንዘብ፣ መጠየቅ፣ መብት፣ ያላቸውና፣ የመክፈያው፣ ጊዜ፣ ያልደረሱ፣ ገንዘብ፣ የሚጠይቁ፣ ሰዎች፣ የገንዘብ፣ መክፈያ፣ ጊዜ፣ ሲደርስ፣ ይህ፣ ገንዘብ፣ ሊከፈላቸው፣ እንዲችሉ፣ የማረጋገጫ፣ ዋስትና፣ እንዲሰጣቸው፣ ሊጠይቁ፣ ይችላሉ።

(፪) እንዲሁም፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ባለው፣ ገይለ፣ ቃል፣ የተመለከተው፣ ድንጋጌ፣ ከውርሱ፣ ላይ፣ የውለታ፣ ቃል፣ ያለበት፣ የገንዘብ፣ መጠየቅ፣ መብት፣ ላላቸው፣ ሰዎችም፣ ተፈጻሚዎች፣ ይሆናሉ።

ቀ፡ ሺጽ፪ = ለዕዳው፣ መክፈያ፣ የሆኑ፣ ንብረቶች (፩) ጥራ፣ ገንዘብ።

አጣሪው፣ የውርሱን፣ ዕዳ፣ ለመክፈል፣ አስቀድሞ፣ በውርሱ፣ ንብረት፣ ውስጥ፣ የሚገኘውን፣ ጥራ፣ ገንዘብ፣ ያወጣል።

ቀ፡ ሺጽ፫ = (፪) በኑዛዜ፣ ያልተሰጡ፣ ንብረቶች።

(፩) ዕዳዎቹን፣ ለመክፈል፣ ንብረቶቹን፣ ለመሸጥ፣ አስፈላጊ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ እንዲሁም፣ ንብረቶች፣ ለሌላ፣ ሰው፣ ከመሸጡ፣ በፊት፣ አጣሪው፣ ወራሾቹ፣ ለመግዛት፣ የሚፈልጉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ መጠየቅ፣ አለበት።

(፪) አንዱ፣ ወራሽ፣ በገበያው፣ ዋጋ፣ ወይም፣ በበለጠ፣ ዋጋ፣ እንዳለሁ፣ ያለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ አጣሪው፣ ለዚህ፣ ወራሽ፣ ንብረቶቹን፣ መሸጥ፣ አለበት።

ቀ፡ ሺጽ፬ = (፫) በኑዛዜ፣ የተሰጡ፣ ንብረቶች።

ሌሎችን፣ ንብረቶች፣ በመሸጥ፣ ዕዳዎቹን፣ ለመክፈል፣ የሚቻል፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሟቹ፣ በኑዛዜ፣ የሰጣቸውን፣ ንብረቶች፣ ለመሸጥ፣ አይቻልም።

ክፍል፡ ፮።

ከውርሱ፣ ላይ፣ ስለሚጠየቀው፣ የቀለብ፣ ገንዘብ።

ቀ፡ ሺጽ፭ = መሠረቱ።

የውርሱ፣ አጣሪ፣ በኑዛዜ፣ የተሰጡትን፣ ስጦታዎች፣ ከመክፈሉ፣ አስቀድሞ፣ አንዳንድ፣ ሰዎች፣ ይገባናል፣ ሲሉ፣ ለማረጋገጥ፣ የሚችሉትን፣ የቀለብ፣ ገንዘብ፣ መክፈል፣ አለበት።

ቀ፡ ሺጽ፮ = የቀለብ፣ ገንዘብ፣ (ጡረታ)፣ ጠያቂዎችን፣ መወሰን።

(፩) ከዚህ፣ በታች፣ በሚከተሉት፣ ቍጥሮች፣ በተወሰኑት፣ ሁኔታዎች፣ የቀለብ፣ ገንዘብ፣ የሚጠይቁ፣ ሰዎች፣ የሟቹ፣ ባል፣ ወይም፣ ሚስት፣ ወይም፣ ወደ፣ ታች፣ የሚቋጠሩ፣ ተወላጆች፣ ወይም፣ ወደ፣ ላይ፣ የሚቋጠሩ፣ ወላጆች፣ ወይም፣ ወንድሞችና፣ እጎቶች፣ ናቸው።

(፪) የውርሱ፣ ንብረት፣ ለመግገሥት፣ የሚገባ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ሟቹ፣ በሞተበት፣ ጊዜ፣ ከርሱ፣ ጋራ፣ ይኖሩ፣ የነበሩ፣ ወይም፣ እርሱ፣ ያኖራቸው፣ የነበሩ፣ ሰዎች፣ ከዚህ፣ በታች፣ በሚከተሉት፣ ቍጥሮች፣ በተወሰኑት፣ ሁኔታዎች፣ እንደዚህ፣ ቀለብ፣ የመጠየቅ፣ መብት፣ አላቸው።

ቀ፡ ሺጽ፯ = ለቀለብ፣ ገንዘብ፣ የመጠየቅ፣ መብት፣ አለመኖር።

እንዲሁ፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ባለው፣ ቍጥር፣ የተነገሩት፣ ሰዎች፣ በችግር፣ ላይ፣ ካልተገኙና፣ ሠርተው፣ ኑሩዎቻቸውን፣ ለማሸነፍ፣ የማይችሉ፣ ካልሆኑ፣ በቀር፣ የጡረታ፣ ቀለብ፣ ለመጠየቅ፣ አይችሉም።

ቀ፡ ሺጽ፰ = የጡረታ፣ ቀለብ፣ ጠያቂው፣ ያለኑዛዜ፣ ወራሽነት፣ ያለው፣ ስለ፣ መሆኑ።

(፩) ለሟቹ፣ ወደ፣ ታች፣ ለሚቋጠሩ፣ ተወላጆች፣ ወይም፣ ወደ፣ ላይ፣ ለሚቋጠሩ፣ ወላጆች፣ ወይም፣ ለወንድሞችና፣ ለእጎቶች፣ የጡረታ፣ ቀለብ፣ የሚሰጣቸው፣ የሟቹን፣ ውርስ፣ ወይም፣ ከውርሱ፣ አንዱን፣ ክፍል፣ በሕግ፣ መሠረት፣ የሚወርሱ፣ ሲሆን፣ ብቻ፣ ነው።

(፪) እንዲሁም፣ ሰዎች፣ ሟቹን፣ ለመውረስ፣ የማይገባቸው፣ ናቸው፣ ተብለው፣ ከውርሱ፣ ተከልክለው፣ እንደ፣ ሆነ፣ የጡረታ፣ ቀለብ፣ የማግኘት፣ መብት፣ አይኖራቸውም።

(፫) እንዲሁም፣ በሕግ፣ መሠረት፣ ከነሱ፣ ቅድሚያ፣ በሚያገኙ፣ ወራሾች፣ ምክንያት፣ ወራሽ፣ መሆናቸው፣ ቀርቶ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የቀለብ፣ ማግኘት፣ መብት፣ አይኖራቸውም።

ቀ፡ ሺጽ፱ = ከፍተኛ፣ የጡረታ፣ ቀለብ።

(፩) ወደታች፣ የሚቋጠሩ፣ ተወላጆች፣ ወይም፣ ወደ፣ ላይ፣ የሚቋጠሩ፣ ወላጆች፣ ወይም፣ ወንድሞችና፣ እጎቶች፣ ያላቸው፣ የጡረታ፣ ቀለብ፣ የመጠየቅ፣ መብት፣ ሟቹ፣ እነሱን፣ የሚጎዳ፣ የኑዛዜ፣ ቃል፣ ባያደርግ፣ ኑሮ፣ በሕግ፣ መሠረት፣ ከውርሱ፣ ለማግኘት፣ በሚችሉት፣ ንብረት፣ ዋጋ፣ ልክ፣ ለማግኘት፣ የመጠየቅ፣ መብት፣ ነው።

(፪) ሟቹ፣ ከመሞቱ፣ በፊት፣ ባለፉት፣ ፫፣ ዓመታት፣ ውስጥ፣ ያደረጋቸው፣ ችሮታዎች፣ በኑዛዜ፣ ቃል፣ እንደ፣ ተሰጡ፣ ይቋጠራሉ።

ቍ ፡ ሺ፬፮ ። ለባልና ፣ ሚስት ፣ የሚከፈል ፣ የጡረታ ፣ ገንዘብ ።

በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ሥጋ ፣ ዝምድናና ፣ ስለ ፣ ጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ በተጻፈው ፣ አንቀጽ ፣ ውስጥ ፣ ቀለብ ፣ መኖር ፣ የመስጠት ፣ ግዴታ ፣ በሚለው ፣ ምዕራፍ ፣ በተሠራው ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ከውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ ቀለብ ፣ የግጥም ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቍ ፡ ሺ፬፯ ። የቀለብ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ስለሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ።

- (፩) የቀለብ ገንዘብ ለማግኘት ፣ የሚደረገው ፣ ጥያቄ ፣ የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ከመከፋፈሉ ፣ በፊት ፣ ለአጣሪው ፣ መቅረብ ፣ አለበት ።
- (፪) አስቸኳይ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ አጣሪው ፣ ለባለጉዳዮቹ ፣ ለጊዜው ፣ የቀለብ ፣ ገንዘብ ፣ ሊሰጣቸው ፣ ይችላል ።
- (፫) አጣሪው ፣ የቀለብ ገንዘብን ፣ ጥያቄ ፣ አልቀበልም ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ውሳኔው ፣ ወዲያው ፣ ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ሊቀርብበት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፬፰ ። የቀለብ ፣ ገንዘብ ፣ አከፋፈል ።

- (፩) ቀለብ ፣ ተቀባይ ፣ የሚቼ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ተቀባይ ፣ እጅግ ፣ በያንስ ፣ የሰልሳ ፣ ዓመት ፣ ዕድሜ ፣ ያለው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቀለቡ ፣ አከፋፈል ፣ እስከ ፣ ዕድሜው ፣ ልክ ፣ ድረስ ፣ ቀለብ ፣ በመስጠት ፣ ነው ።
- (፪) በሌሎች ፣ ሁኔታዎች ፣ ጊዜ ፣ ቀለብ ፣ መክፈሉ ፣ የሚፈጸመው ፣ ለቀለብ ፣ ተቀባይ ፣ የተወሰነ ፣ ገንዘብ ፣ በመስጠት ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፬፱ ። ጡረታ ፣ (፩) የጡረታውን ፣ ገንዘብ ፣ መክፈልና ፣ ለዚህ የሚሰጥ ዋስትና ።

- (፩) ጡረታ ፣ የተፈቀደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሚቼ ፣ ከምትበት ፣ ቀን ፣ አንሥት ፣ የሚከፈል ፣ ይሆናል ።
- (፪) የጡረታውም ፣ ተከፋይ ፣ የሆነው ፣ ገንዘብ ፣ በተጠየረው ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ የሚከፈል ፣ ይሆናል ።
- (፫) አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፣ ዳኞች ፣ ስለ ፣ ጡረታው ፣ መክፈል ፣ ከፋዩ ፣ ዋስትና ፣ እንዲሰጠው ፣ ያደርጋሉ ።

ቍ ፡ ሺ፬፺ ። (፪) ግሻሻል ።

- (፩) የጡረታው ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ የመጨረሻ ፣ በሆነ ፣ ውሳኔ ፣ ይቋረጣል ።
- (፪) በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ያለው ፣ ንብረት ፣ በተገመገመ ፣ ጊዜ ፣ በሰሕተት ፣ የተደረገ ፣ ሆኖ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ የጡረታው ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ሊሻሻል ፣ አይቻልም ።
- (፫) በሕይወት ፣ ላለው ፣ የሚቼ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የተሰጠው ፣ የጡረታ ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ያገባ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ቀሪ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻ ። (፫) ለጡረታ ፣ ተከፋይ ፣ የሆኑ ፣ ገንዘቦች ።

- (፩) ለጡረታ ፣ ተከፋይ ፣ የሆኑ ፣ ገንዘቦች ፣ የማይተላለፉና ፣ የማይያዙ ፣ ናቸው ።
- (፪) ይህም ፣ ስለ ፣ ተባለ ፣ እነዚህ ፣ ለጡረታ ፣ ተከፋይ ፣ የሆኑ ፣ ገንዘቦች ፣ የመከፈያ ችው ፣ ጊዜ ፣ ከመድረሱ ፣ አስቀድሞ ፣ በሆንም ፣ እንኳ ፣ በጡረታው ፣ ተጠቃሚዎች ፣ ለሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ችግር ፣ አስፈላጊውን ፣ ለሚሰጡ ፣ የመረዳጃ ፣ ማገበር ፣ ድርጅቶች ፣ እንዲተላለፉ ፣ ለማድረግ ፣ ይቻላል ።
- (፫) እንዲሁም ፣ በጡረታው ፣ ተጠቃሚ ፣ ለሆነው ፣ ሰው ፣ ለኑሮው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ የከፈሉት ፣ ሰዎች ፣ ለጡረታ ፣ ተከፋይ ፣ የሆኑትን ፣ ገንዘቦች ፣ ለመያዝ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፩ ። የቀለብ ፣ ገንዘብ ፣ የሚመለከት ፣ ስምምነት ።

- (፩) ሚቼ ፣ በሕይወቱ ፣ ሳለ ፣ ከርሱ ፣ ውርስ ፣ ላይ ፣ ይገኛሉ ፣ ተብለው ፣ በታሰቡት ፣ የጡረታ ፣ ገንዘቦች ፣ ላይ ፣ የሚደረጉት ፣ ውሎች ፣ ወይም ፣ ጽሑፎች ፣ ፍርስ ፣ ናቸው ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ በዚህ ፣ ክፍል ፣ የተጻፉትን ፣ ደንቦች ፣ ለማስቀረት ፣ ወይም ፣ ለማሻሻል ፣ በማሰብ ፣ የተደረጉ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃሎች ፣ ሁሉ ፣ አይጻኑም ።

ክፍል ፡ ፮ ።

የኑዛዜ ፣ ስጦታዎችን ፣ ስለ ፣ መክፈል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፪ ። መሠረቱ ።

ሚቼ ፣ በኑዛዜ ፣ የሰጣቸውን ፣ ስጦታዎች ፣ በኑዛዜው ፣ ከወራሾቹ ፣ አንዱ ፣ እንዲከፍል ፣ ካላደረገ ፣ በቀር ፣ አጣሪው ፣ ሚቼ ፣ በኑዛዜው ፣ የሰጣቸውን ፣ ስጦታዎች ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፫ ። በኑዛዜው ፣ ስጦታ ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ምርጫ ።

ከዚህ ከጥሱ ፣ ያሉት ፣ ሁለት ፣ ቍጥሮች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ ስለወራሾች ፣ ወይም ፣ ጠቅላላ ፣ የኑዛዜው ፣ ስጦታ ፣ ለተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ምርጫ ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ የተጻፉ ፣ ውሳኔዎች ፣ ላይ ፣ የኑዛዜውን ፣ ስጦታ ፣ የተደረገላቸው ፣ ሰዎች ፣ ይህንን ፣ ስጦታ ፣ ለመቀበል ፣ ወይም ፣ አልፈዋልም ፣ ለግለትም ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፬ ። ብዙ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታዎች ።

ለአንድ ፣ ሰው ፣ በኑዛዜ ፣ ላይ ፣ ላይ ፣ የሆነ ፣ ብዙ ፣ ስጦታ ፣ እንዲቀበል ፣ የታዘዘለት ፣ እንደሆነ ፣ ከነዚህ ፣ ከኑዛዜ ፣ ስጦታዎች ፣ አንዱን ፣ ለመቀበል ፣ ሌላውን ፣ አልፈዋልም ፣ ለግለት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፱፩ ። የአልፈልግም ፡ የማለቱ ፡ ውጤቶች ።

የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ስጦታውን ፡ አልፈልግም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በኑዛዜው ፡ የታዘዘውን ፡ ነገር ፡ እንዲያስፈጽም ፡ በአደራ ፡ የተቀበለ ፡ ሰው ፡ ተጥሎበት ፡ ለነበረ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፲፱፪ ። የመክፈያው ፡ ጊዜ ።

በኑዛዜው ፡ የተሰጡትን ፡ ስጦታዎች ፡ ውርሱ ፡ ለመክፈል ፡ በቂ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ታየ ፡ የሚክፈል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፲፱፫ ። በኑዛዜው ፡ የተሰጡትን ፡ ስጦታዎች ፡ መቀነስ ።

(፩) ውርሱ ፡ በኑዛዜው ፡ የተሰጡትን ፡ ስጦታዎች ፡ ሁሉ ፡ ለመክፈል ፡ በቂ ፡ ያል ፡ ሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአከፋፈሉ ፡ ሟቹ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ የገለጸው ፡ ተራ ፡ ይጠበቃል ።

(፪) በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ በግልጽ ፡ የተነገረ ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደሆነ ፤ በኑዛዜው ፡ ወይም ፡ ሟቹ ፡ በጸፈው ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ላደረገው ፡ የአገልግሎት ፡ ዋጋ ፡ የተሰጡ ፡ ናቸው ፡ ተብሎ ፡ የተመለከ ፡ ቱት ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታዎች ፡ በቅድሚያ ፡ ይከፈላሉ ።

(፫) ሌሎቹ ፡ በኑዛዜው ፡ የተደረጉ ፡ ስጦታዎች ፡ ባላቸው ፡ ግምት ፡ መጠን ፡ የሚ ፡ ቀነሱ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፲፱፬ ። በኑዛዜ ፡ የተሰጠ ፡ የተለየ ፡ ነገር ።

(፩) የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ሁኔታ ፡ እንዳለ ፡ የዚህ ፡ ንብረት ፡ ተጨማሪ ፡ ከሆኑት ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ አጣ ፡ ሪው ፡ ያስረክባል ።

(፪) የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ሆኖ ፡ ይሰጠኝ ፡ ብሎ ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፲፱፭ ። በዐይነት ፡ ብቻ ፡ የተነገረ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

(፩) ዐይነቱ ፡ ብቻ ፡ የተነገረ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተናዛዎቹ ፡ ገን ፡ ዘብ ፡ ከሆኑት ፡ ያንኑ ፡ ዐይነት ፡ ንብረቶች ፡ ውስጥ ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደ ፡ ረገለት ፡ ሰው ፡ የመረጠውን ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

(፪) የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የተነገረላቸው ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ከሆኑ ፡ ነገሮች ፡ ውስጥ ፡ በኑዛዜ ፡ የታዘዘላቸውን ፡ ለመምረጥ ፡ የተጠፉ ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ ስለሚያደርጉት ፡ የምርጫ ፡ ቀዳሚነት ፡ ዕጣ ፡ ይጣላል ።

(፫) በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ዐይነት ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜ ፡ የተነገረለት ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ፈቀደ ፤ የኑዛዜ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪው ፡

በዐይነት ፡ መካከለኛ ፡ የሆነውን ፡ ንብረት ፡ እንዲሰጠው ፡ ወይም ፡ የእንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ንብረት ፡ ግምት ፡ እንዲከፍለው ፡ ኑዛዜ ፡ አስፈጻሚውን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፱፮ ። በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ ነገር ፡ በኑዛዜ ፡ መስጠት ።

(፩) በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ሟቹ ፡ በሚንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በመያዣ ፡ ወይም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የአስያዘው ፡ ንብረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕዳው ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ የተሰጠውን ፡ ስጦታ ፡ እንዲያገኝ ፡ መድን ፡ የሚሆን ፡ ማረጋገጫ ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) በመያዣ ፡ ወይም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ዋስትና ፡ የተሰጠበ ፡ ትን ፡ ዕዳ ፡ የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ የክፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ተተክቶ ፡ በሟቹ ፡ ወራሾች ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የነበረው ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፲፱፯ ። የሌላ ፡ ሰው ፡ ገንዘብ ፡ በኑዛዜ ፡ ስለ ፡ መስጠት ፡ (፩) የዐይነት ፡ ነገሮች ።

ሟቹ ፡ በዐይነት ፡ የሚሰጥ ፡ ዕቃ ፡ ተናዩ ፡ በሞተበት ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ ዕቃ ፡ ዐይ ፡ ነት ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አጣሪው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለተደረገለት ፡ ሰው ፡ ግምቱን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፱፰ ። (፪) የተለዩ ፡ ነገሮች ።

(፩) በኑዛዜው ፡ የተደረገው ፡ ስጦታ ፡ በተለየ ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሟቹ ፡ በሞተ ፡ በት ፡ ቀን ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ እንዳችም ፡ መብት ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኑ ፡ ዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

(፪) ስለሆነም ፤ ሟቹ ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ እያወቀ ፡ በኑዛዜው ፡ ሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስጦታው ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

(፫) እንደዚህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ አጣሪው ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠውን ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ መስ ፡ ጠት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፱፱ ። የገንዘብ ፡ መብትን ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(፩) የገንዘብ ፡ መብት ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሟቹ ፡ በሞተበት ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ መጠን ፡ ስጦታው ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ።

(፪) አጣሪው ፡ በኑዛዜ ፡ የተነገረውን ፡ ግዴታ ፡ የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ለተደረገለት ፡ ሰው ፡ ስጦታው ፡ የሚገኝበትን ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ ማስረጃ ፡ በመስጠት ፡ ግዴ ፡ ታውን ፡ ይፈጽማል ።

(፫) ውርሱ ፡ የገንዘቡ ፡ መብት ፡ ለመክፈሉ ፡ መድንነት ፡ የለበትም ።

ቀ. ሺ፱፱ ። በየጊዜው ፣ የሚክፈል ፣ በኑዛዜ ፣ የተደረገ ፣ ስጦታ (ጡረታ) ።

ሟቹ ፣ ካንድ ፣ ነገር ፣ የሚገኘውን ፣ ገንዘብ ፣ በኑዛዜ ፣ የሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ የሚታሰበው ፣ ተናዛዥ ፣ ከሞተበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ ነው ።

ቀ. ሺ፵ ። ፍሬዎችና ፣ ወለዶች ።

(፩) እንድ ፣ የተለየ ፣ ነገር ፣ በኑዛዜ ፣ የተሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚያፈራው ፣ ፍሬ ፣ የሚታሰበው ፣ ተናዛዥ ፣ ከሞተበት ፣ እንሥቶ ፣ ነው ።

(፪) በኑዛዜ ፣ የተሰጠው ፣ ጥሬ ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዚህ ፣ የገንዘብ ፣ ወለድ ፣ በሕጋዊው ፣ ወለድ ፣ ልክ ፣ የሚታሰበው ፣ አጣሪው ፣ ይህን ፣ ገንዘብ ፣ እንዲከፍል ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ከደረሰው ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ ነው ።

ቀ. ሺ፶፩ ። የማስረከቢያ ፣ ወጪ ።

በኑዛዜ ፣ የተሰጠውን ፣ ነገር ፣ ለማስረከብ ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ የሚታሰበው ፣ በውርሱ ፣ ላይ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፯ ።

ስለውርሱ ፣ መዘጋት ።

ቀ. ሺ፶፪ ። የውርሱ ፣ መዘጋያ ፣ ጊዜ ።

(፩) የውርሱ ፣ ሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ ሥራ ፣ ሟቹ ፣ ከሞተ ፣ ከአንድ ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ ይዘጋል ።

(፪) የነገሩ ፣ አካባቢ ፣ ሁኔታ ፣ የሚያስገድድ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ወይም ፣ ከባለጉዳዮቹ ፣ አንዱ ፣ ጥያቄ ፣ ሲያቀርብ ፣ ጻዥ ፣ ይህን ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ ሊያራዝሙት ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ሺ፶፫ ። የንብረቶች ፣ መቀላቀል ።

(፩) የውርሱ ፣ ሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ በተዘጋ ፣ ጊዜ ፣ ከውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ሆኖ ፣ የሚገኘው ፣ ንብረት ፣ ከሌላው ፣ ከወራሹ ፣ ንብረት ፣ ጋራ ፣ ይቀላቀላል ።

(፪) የጋራ ፣ ወራሾችም ፣ እንዳሉ ፣ የውርሱ ፣ ሆኖ ፣ የሚገኘው ፣ ንብረት ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ንብረት ፣ ይሆናል ።

ቀ. ሺ፶፬ ። አዲስ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ስለ ፣ መቅረባቸው ።

(፩) የውርሱ ፣ ሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ ከተዘጋ ፣ በኋላ ፣ የሚቀርቡ ፣ ከውርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቁ ፣ ሰዎች ፣ ገንዘባቸውን ፣ ወራሹ ፣ እንዲከፍላቸው ፣ መጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

(፪) ስለሆነም ፣ ከውርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቁት ፣ ሰዎች ፣ የወራሹ ፣ የራሱ ፣ ባለዕዳዎች ፣ ከሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ጋራ ፣ ስላለው ፣ ግንኙነት ፣ ወራሹ ፣ ከውርሱ ፣ ባገኘው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የቀደምትነት ፣ ልዩ ፣ መብት ፣ የላቸውም ።

(፫) ወራሹ ፣ በውርሱ ፣ ካገኘው ፣ ሀብት ፣ የበለጠ ፣ ገንዘብ ፣ ከውርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ ላላቸው ፣ ሰዎች ፣ እንዲከፍል ፣ አይገደድም ።

ቀ. ሺ፶፭ ። በግምት ፣ ውስጥ ፣ የሚገባ ፣ የድርሻ ፣ ዋጋ ።

(፩) ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ማስረጃ ፣ ካላቀረቡ ፣ በቀር ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ ሀብቶችና ፣ የነዚህም ፣ ሀብቶች ፣ ዋጋ ፣ በዕቃው ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብና ፣ በመከፋፈያው ፣ ጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ ነውተብሉ ይገመታል ።

(፪) የዕቃው ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ አልተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ይህንኑ ፣ ጽሑፍ ፣ ለማቅረብ ፣ ያልተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የንብረቶቹን ፣ ብዛትና ፣ ግምት ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎቹ ፣ በማናቸውም ፣ ማስረጃ ፣ ለማስረዳት ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ሺ፶፮ ። የመደበኛ ፣ ሁኔታ ።

(፩) የአንድ ፣ ንብረትን ፣ ግምት ፣ ስለሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ይህ ፣ ንብረት ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ የነበረ ፣ ለመሆኑ ፣ በወራሾቹ ፣ ለማስረዳት ፣ የቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እርሱ ፣ የሚለው ፣ ግምት ፣ የታመነ ፣ ይሆናል ።

(፪) ይህም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ያቀረበው ፣ ግምት ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ለመሆኑ ፣ እንደሚል ፣ ወራሾቹ ፣ የጠየቁ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መማል ፣ አለበት ።

ቀ. ሺ፶፯ ። የዕቃው ፣ መጥፋት ።

የውርሱ ፣ መጣራት ፣ ከተዘጋ ፣ በኋላ ፣ ደርሷል ፣ በሚለው ፣ ምክንያቶች ፣ የደረሰው ፣ ንብረት ፣ ዋጋ ፣ ተቀንሷል ፣ ወይም ፣ ጠፍቷል ፣ በማለት ፣ ከግዴታው ፣ ነጻ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ. ሺ፶፰ ። ልዩ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ግዴታ ።

(፩) የውርሱ ፣ ሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ ሥራ ፣ ከተዘጋ ፣ በኋላ ፣ የሚቀርቡ ፣ ከውርሱ ፣ ላይ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቅ ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ ልዩ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጣቸውን ፣ ሰዎች ፣ ከውርሱ ፣ በስጦታ ፣ በደረሰባቸው ፣ ንብረት ፣ መጠን ፣ ካልሆነ ፣ ዕዳ ፣ እንዲከፍሉ ፣ ሊጠይቁቸው ፣ አይችሉም ።

(፪) ወራሹ ፣ የማይከፍል ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ ከውርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ ላለው ፣ ሰው ፣ መክፈል ፣ የለበትም ።

(፫) በዚህ ሕግ ስለውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በተባለው ፣ አንቀጽ ፣ ውስጥ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ ጥስ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ በሚከራከርባቸው ፣ ሙብቶች ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የከሰሰውን ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ ሊከራከርባቸው ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ሺ፶፱ ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ ስለሚያቀርቡው ፣ ክስ ።

(፬) የውርሱን ፣ ዕዳ ፣ የከፈለ ፣ ልዩ ፣ ኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ተቀባይ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ስለ ከፈለገው ፣ ዕዳ ፣ በገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ሙብት ፣ ተተክቶ ፣ ወራሾቹን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፭) ከሌሎች ፣ ልዩ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ተቀባዮች ፣ ላይ ፣ ገን ፣ ለመጠየቅ ፣ ሙብት ፣ የለውም ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ውርሱ ፣ ክፍያ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ውርሱ ፣ አለመንጣጠል ፣ ለውርሱ ፣ ክፍያ ፣ ስለሚቀርብ ፣ ጥያቄ ።

ቍ ፣ ሺ፷ ፣ ስለ ፣ ውርሱ ፣ አለመንጣጠል ።

(፩) የውርሱ ፣ አከፋፈል ፣ እስኪፈጸም ፣ ድረስ ፣ በወራሾቹ ፣ መካከል ፣ ውርሱ ፣ ላይ ነጣጠል ፣ ይቋያል ።

(፪) የጋራ ፣ ወራሾች ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ባልተከፋፈሉት ፣ የውርሱ ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ ያላቸው ፣ ሙብት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብትነት ፣ ስለሪምና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ ግዙፍ ፣ ሙብቶች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይወሰናል ።

(፫) የውርሱ ፣ ሀብት ፣ አጣሪነትን ፣ የሚመለከቱ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እና ፣ ከዚህ ፣ ቍጥሩ ፣ ያሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ሺ፷፩ ፣ የልዩ ፣ ንብረቶች ፣ ሙሽጥ ፣ ወይም ፣ ክፍያ ።

የማይንጣጠለው ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ንብረት ፣ ክፍል ፣ የሆነውን ፣ ልዩ ፣ ንብረት ፣ በሐራጅ ፣ እንዲሸጥ ፣ ወይም ፣ እንዲከፋፈሉት ፣ ለማስገደድ ፣ አይችሉም ።

ቍ ፣ ሺ፷፪ ፣ የክፍያው ፣ ጊዜ ።

ውርሱ ፣ በተጣራ ፣ ጊዜ ፣ በግናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ቢሆን ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ውርሱን ፣ እንከፋፈል ፣ ብለው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ሺ፷፫ ፣ ውርሱን ፣ ለመከፋፈል ፣ የታዘዘ ፣ ጊዜ ።

(፩) ውርሱን ፣ ለመከፋፈል ፣ የቀረበው ፣ ጥያቄ ፣ የተደረገው ፣ በማይሰማ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ ሊበልጥ ፣ እስከማይችል ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ ውርሱ ፣ ሳይንጣጠል ፣ እንዲቋይ ፣ ለግዘዝ ፣ ይችላሉ ።

(፪) የውርሱ ፣ መከፋፈል ፣ የተፀነሰው ፣ ልጅ ፣ መወለድን ፣ ሁኔታ ፣ የሚጠብቅ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ ካልፈቀዱ ፣ በቀር ፣ ውርሱ ፣ ሳይንጣጠል ፣ መቋየት ፣ አለበት ።

(፫) እንዲሁ ፣ ያለው ፣ ነገር ፣ ባጋጠመ ፣ ጊዜ ፣ ዳኞቹ ፣ አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፣ የውርሱን ፣ ንብረቶች ፣ ሁሉ ፣ ወይም ፣ እንዳንድ ፣ ንብረቶችን ፣ የሚያስተዳድር ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ይመርጣሉ ።

ቍ ፣ ሺ፷፬ ፣ ውርሱን ፣ ስለ ፣ አለመንጣጠል ፣ የሚደረግ ፣ ስምምነት ።

(፩) የውርሱ ፣ መከፋፈል ፣ እንዲፈጸም ፣ ለመጠየቅ ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ያላቸው ፣ ሙብት ፣ ሚቹ ፣ በኑዛዜው ፣ ወይም ፣ የጋራ ፣ ወራሾቹ ፣ በመካከላቸው ፣ በሚያደርጉት ፣ ውል ፣ ሊወገድ ፣ ይችላል ።

(፪) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ገይለ ፣ ቃል ፣ የተመለከተው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለአምስት ፣ ዓመት ፣ ወይም ፣ በተባለው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ የተመለከተው ፣ አጭር ፣ ጊዜ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ውጤት ፣ የለውም ።

(፫) የኑዛዜው ፣ ወይም ፣ የውሉ ፣ ቃል ፣ የተወሰነውን ፣ ጊዜ ፣ ያላመለከተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከአምስት ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ ለሆነ ፣ ጊዜ ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በአምስቱ ፣ ዓመት ፣ መጨረሻ ፣ ወዳቂ ፣ ይሆናል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ስለሚመልሱት ፣ ንብረቶች ።

ቍ ፣ ሺ፷፭ ፣ የተመላሽነቱ ፣ መሠረት ።

ውርሱን ፣ የሚቀበለው ፣ የሚቹ ፣ ወደ ፣ ታች ፣ የሚቋጠር ፣ ተወላጅ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ መመለስ ፣ የለብሀም ፣ ተብሎ ፣ ከሚቹ ፣ ያገኘው ፣ ችሮታ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ተቀብሎት ፣ የነበረውን ፣ ዋጋውን ፣ ከውርሱ ፣ ውስጥ ፣ መልሶ ፣ ማግባት ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ሺ፷፮ ፣ የሚመለሱትን ፣ ስጦታዎች ፣ መለየት ።

(፩) በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ተመልሶ ፣ መግባት ፣ የሚገባው ፣ ነገር ፣ ከጋራ ፣ ወራሾቹ ፣ የአንዱን ፣ ለትዳሩ ፣ ማቋቋሚያ ፣ ወይም ፣ የዚህ ፣ የጋራ ፣ ወራሽ ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ ዕዳ ፣ መክፈያ ፣ እንዲሆነው ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ ነው ።

- (ጸ) ከጋራ ወራሾች ፣ ለአንዱ ፣ አስቀድሞ ፣ የተሰጠው ፣ የግጭ ፣ ገንዘብ ፣ ዋጋ ፣ መመለስ ፣ አለበት ። (ይቁጠርበታል) ።
- (ፑ) ከጋራ ወራሾች ፣ ለአንዱ ፣ ለመግሪያው ፣ ጧቸ ፣ ያደረገው ፣ ወጪ ፣ መመለስ ፣ የለበትም ፣ (አይቁጠርበትም) ።

ቀ ፣ ሺ፰፻ ፣ ከመመለሱ ፣ ነጻ ፣ ስለ ፣ መሆን ።

- (ጸ) ጧቸ ፣ ለወራሹ ፣ ያደረገለት ፣ ችሮታዎች ፣ በእልቅናና ፣ ከሚደርሰው ፣ ወጭ ፣ በማድረግ ፣ ወይም ፣ የተቀበለውን ፣ እንዳይመልስ ፣ (እንዳይቁጠርበት) ፣ ነጻ ፣ በማድረግ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባለው ፣ ወራሹ ፣ አስቀድሞ ፣ የወሰደውን ፣ ንብረት ፣ መመለስ ፣ የለበትም ።
- (ፑ) የቁም ፣ ስጦታ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ይህን ፣ ለሰብ ፣ ለማረጋገጥ ፣ አንድ ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ የወል ፣ ቃል ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።
- (ጸ) የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ጧቸ ፣ ለወራሹ ፣ የሰጠውን ፣ ነገር ፣ እንዳይመልስ ፣ ነጻ ፣ በማድረግ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ለማረጋገጥ ፣ በማናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ማስረጃ ፣ ለማስረጃት ፣ ይቻላል ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፱ ፣ ከአንድ ፣ ነገር ፣ የሚገኝ ፣ ጥቅም ፣ ወይም ፣ የአሱራንስ ፣ ገንዘብ ።

- (ጸ) ጧቸ ፣ ለወራሹ ፣ ካንድ ፣ ነገር ፣ ከሚያገኘው ፣ ገቢ ፣ ላይ ፣ ችሮታ ፣ ያደረገለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መመለስ ፣ የለበትም ።
- (ፑ) እንዲሁም ፣ ጧቸ ፣ ለወራሹ ፣ ጥቅም ፣ የከፈለውን ፣ የአሱራንስ ፣ ዋጋ ፣ መመለስ ፣ የለበትም ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፳ ፣ ቀጥታ ፣ ያልሆነ ፣ ጥቅም ።

ወራሹ ፣ ከጧቸ ፣ ጋራ ፣ ባደረጋቸው ፣ ስምምነቶች ፣ ወይም ፣ የማገበረተኛነት ፣ ወል ፣ ያገኛቸውን ፣ ትርፎች ፣ ወደ ፣ ወርሱ ፣ መልሶ ፣ ማግባት ፣ የለበትም ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፳፩ ፣ ገንዘቡን ፣ መልሶ ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ማግባት ፣ የለበት ፣ ሰው ።

- (ጸ) አስቀድሞ ፣ የተወሰደውን ፣ ንብረት ፣ ሊመልስ ፣ የሚገባው ፣ ወደታች ፣ የሚቋጠር ፣ የጧቸ ፣ ተወላጅ ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (ፑ) እንዲሁም ፣ ሌሎች ፣ ወራሾች ፣ የወሰዱትን ፣ እንዲመልሱ ፣ ጧቸ ፣ ግዴታ ፣ ሊያደርግባቸው ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፳፪ ፣ ወራሽ ፣ የሆነው ፣ ሰው ።

ችሮታው ፣ በተደረገለት ፣ ቀን ፣ የጧቸ ፣ ወራሽ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ የማይገመት ፣ የሆነ ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ ወራሹ ፣ አስቀድሞ ፣ የወሰደውን ፣ መመለስ ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፳፫ ፣ ምትክነት ።

- (ጸ) ማንም ፣ ሰው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ምትክ ፣ በመሆን ፣ ለወራሽነት ፣ የመጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ የተቀበላቸውን ፣ ስጦታዎች ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ መመለስ ፣ አለበት ።
- (ፑ) እንዲሁም ፣ ምትክ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ የተተካለት ፣ ሰው ፣ አስቀድሞ ፣ ከጧቸ ፣ የተቀበላቸውን ፣ ችሮታዎች ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ መመለስ ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፳፬ ፣ ወራሽነትን ፣ አልቀበልም ፣ ባይ ።

ውርሱን ፣ አልቀበልም ፣ ያለ ፣ ወራሽ ፣ ከጧቸ ፣ አስቀድሞ ፣ የወሰደውን ፣ ነገር ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ መልሶ ፣ ማግባት ፣ የለበትም ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፳፭ ፣ መመለሱ ፣ ያለው ፣ ውጤት ።

- (ጸ) የጋራ ወራሾች ፣ የሚከፋፈሉትን ፣ ጠቅላላውን ፣ የጧቸን ፣ ንብረት ፣ ለመመደብ ፣ ጧቸ ፣ በተዋቸው ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ መመለስ ፣ ያለባቸውን ፣ ጧቸ ፣ በቁም ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ የሰጣቸው ፣ ንብረቶች ፣ ዋጋ ፣ የሚጨመር ፣ ይሆናል ።
- (ፑ) አንድ ፣ የጋራ ወራሽ ፣ አስቀድሞ ፣ የወሰደውን ፣ ንብረት ፣ መመለስ ፣ ያለበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሊመልሰው ፣ እስከሚገባው ፣ ድረስ ፣ ያለውን ፣ ግምት ፣ አስቀድሞ ፣ ከድርሻው ፣ ላይ ፣ እንደ ፣ ተቀበለ ፣ ይቁጠራል ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፳፮ ፣ በጋራ ወራሾች ፣ መካከል ፣ የገንዘብ ፣ መመለስ ፣ ስላለው ፣ ወሰን ።

- (ጸ) አስቀድሞ ፣ የተወሰደውን ፣ ንብረት ፣ መመለስ ፣ የወራሽነቱን ፣ ሀብት ፣ ክፍያና ፣ ስለዚህም ፣ ጉዳይ ፣ በጋራ ወራሾች ፣ መካከል ፣ ያሉትን ፣ ግንኙነቶች ፣ በሚመለከት ፣ ነገር ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አንዳችም ፣ ውጤት ፣ የለውም ።
- (ፑ) ከውርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተነገረላቸው ፣ ሰዎች ፣ ወራሹ ፣ አስቀድሞ ፣ የተቀበለውን ፣ መመለስ ፣ አለበት ፣ ብለው ፣ ሊከራከሩ ፣ አይችሉም ።

ቀ ፣ ሺ፰፻፳፯ ፣ የገንዘብ ፣ መመለሱ ፣ አነስተኛ ፣ ገንዘብ ፣ በመውሰድ ፣ ስለሚፈጸም ።

- (ጸ) አስቀድሞ ፣ የተወሰደውን ፣ ነገር ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ የሚመለሰው ፣ ከድርሻው ፣ ላይ ፣ በመቀነስ ፣ ነው ።
- (ፑ) ወራሽ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ከሚደርሰው ፣ ድርሻ ፣ ግምት ፣ በላይ ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ አስቀድሞ ፣ የወሰደውን ፣ ንብረት ፣ ለመመለስ ፣ አይገደድም ።
- (ጸ) አስቀድሞ ፣ የተወሰዱትን ፣ ንብረቶች ፣ በዐይነታቸው ፣ እንዲመለሱ ፣ ተብሎ ፣ ጧቸ ፣ ከመሞቱ ፣ በፊት ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለማግባት ፣ አይፈቀድም ።

ቍ ፡ ሺ፻፯ ፡ የሚመለሰው ፣ ንብረት ፣ ግምት ።

(፩) ሲመለስ ፡ የሚገባው ፣ አስቀድሞ ፣ የተወሰደው ፣ ንብረት ፣ ግምት ፣ ሰነድ ፣ ላይ ፣ የተሰጠው ፣ ግምት ፣ ነው ።

(፪) የዚህ ፣ ዐይነት ፣ ግምት ፣ አልተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስጦታው ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ በነበረው ፣ ግምት ፣ መሠረት ፣ መመለስ ፣ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ሺ፻፰ ፡ አስቀድሞ ፣ የተሰጠው ፣ ንብረት ፣ መጥፋት ።

ወራሹ ፣ አስቀድሞ ፣ የወሰዳቸው ፣ ንብረቶች ፣ ቢጠፉና ፣ በተደረገላቸው ፣ ስጦታ ፣ መበልጸጉ ፣ ያቋረጠ ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ ንብረቶቹን ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ መልሶ ፣ ማግባት ፣ አለበት ።

ክፍል ፣ ፫ ።

የመከፋፈሉ ፣ አሠራር ።

ቍ ፡ ሺ፻፱ ፡ ክፍያው ፣ በግን ፣ እንደሚደረግ ።

(፩) የክፍያው ፣ ሥራ ፣ የሚፈጸመው ፣ በወራሾቹ ፣ መካከል ፣ በሚደረገው ፣ ስም ምንት ፣ ነው ።

(፪) ወራሾቹ ፣ ያልተስማሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከነርሱ ፣ መካከል ፣ አንዱ ፣ ተግባሩ ፣ ያለ ናዳው ፣ የክፍያ ፣ ሐሳብ ፣ እንዲጸድቅ ፣ ለዳኞች ፣ ይቀርባል ።

ቍ ፡ ሺ፻፲ ፡ ዳኞቹ ፣ የሚያደርጉት ፣ ግጽደቅ ። (፩) ለአንድ ፣ ወራሽ ፣ የሚደረገው ፣ ጥበቃ ።

(፩) ከወራሾቹ ፣ አንዱ ፣ ሳይኖር ፣ የቀረ ፣ ወይም ፣ በሚገባ ፣ ወኪል ፣ ያላደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከክፍያውን ፣ ዳኞች ፣ ካላጸደቁት ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የክፍያውን ፣ ፈራሽነት ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችለው ፣ እርሱ ፣ ሳይኖር ፣ ክፍያው ፣ የተፈጸመበት ፣ ወራሽ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፫) ይኸውም ፣ የክፍያው ፣ ፈራሽነት ፣ ጠያቂው ፣ ክፍያውን ፣ ካወቀ ፣ በኋላ ፣ በአንድ ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ደግሞ ፣ በማናቸውም ፣ አሳብ ፣ ሲሆን ፣ ሚቹከሞ ተበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በሚቁጠር ፣ በዐሥር ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ውስጥካልቀረበት ፣ በቀር ፣ ጥያቄው ፣ ውድቅ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳ ፡ (፫) ለገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ የሚደረግ ፣ ጥበቃ ።

(፩) እንዲሁም ፣ በጋራ ፣ ወራሾቹ ፣ መካከል ፣ የሚደረገው ፣ የውርሱ ፣ ሀብትከፍያ ፣ ከመፈጸሙ ፣ በፊት ፣ ከጋራ ፣ ወራሾቹ ፣ ከአንዱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ የጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የውርሱን ፣ ክፍያ ፣ ዳኞቹ ፣ እንዲያጸድቁት ፣ ያስፈልጋል ።

(፪) ይህን ፣ ጥያቄ ፣ የሚያቀርበው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ የክፍያው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ግጽደቅ ፣ በሚከናወንበት ፣ ጊዜ ፣ የሚያመለክተው ፣ ነገር ፣ መሰግት ፣ አለበት ።

(፫) የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ባደረጉት ፣ የማጭበርበር ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ ዳኞቹ ፣ ጥያቄውን ፣ አናጸድቅም ፣ ሲሉ ፣ እንቢ ፣ ካላሉ ፣ በቀር ፣ ስለ ፣ ሥርዐት ፣ የሚወጣው ፣ ገንዘብ ፣ የሚታሰበው ፣ ጥያቄውን ፣ ባቀረበው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ላይ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፩ ፡ የመከፋፈሉ ፣ አፈጻጸም ፣ ደንብ ።

(፩) ክፍያው ፣ የሚፈጸመው ፣ ሚቹ ፣ በጸረው ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ መሠረት ፣ ነው ።

(፪) ስለ ፣ ክፍያው ፣ አፈጻጸም ፣ የተጻፈ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ የሌለ ፣ እንደሆነ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ባሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፪ ፡ የንብረቶቹ ፣ ግምት ፣ (፩) መሠረቱ ።

(፩) በወራሾቹ ፣ ድርጅ ፣ የተመደቡት ፣ ንብረቶች ፣ ከክፍያው ፣ በሚደረግበት ፣ ቀን ፣ ይገመታሉ ።

(፪) የንብረቶቹን ፣ ግምት ፣ የሚያደርጉት ፣ ራሳቸው ፣ ወራሾቹ ፣ ናቸው ።

(፫) ወራሾቹ ፣ በግምቱ ፣ ያልተስማሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግምቱ ፣ እነሱ ፣ በመረጧቸው ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ በመምረጥ ፣ ባይስማሙ ፣ ዳኞች ፣ በመረጧቸው ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ግምቱ ፣ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፫ ፡ (፪) ልዩ ፣ ዐዋቂዎች ፣ የሚያደርጉት ፣ ግምት ።

(፩) ስለ ፣ ግይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ልዩ ፣ ዐዋቂዎች ፣ የሚያቀርቡት ፣ ቃላት ፣ ብሔር ፣ (ፕሮሴፔርባል) ፣ ግምቱ ፣ የተደረገበትን ፣ መሠረት ፣ የሚያሳይ ፣ መሆን ፣ አለበት ።

(፪) ፕሮሴፔርባሉ ፣ የተገመተው ፣ ንብረት ፣ በሚመች ፣ አኳኒን ፣ ለመከፋፈል ፣ መቻሉንና ፣ የሚከፈልበትንም ፣ አኳኒን ፣ መግለጽ ፣ አለበት ።

(፫) እንዲሁም ፣ ንብረቱ ፣ የሚከፋፈል ፣ ሲሆን ፣ የሚደለደለውን ፣ የያንዳንዱን ፣ ድርሻና ፣ የድርሻውን ፣ ግምት ፣ መወሰን ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፬ ፡ ዕጣ ፣ ድልድል ።

(፩) የክፍያዎቹን ፣ ድርሻ ፣ የሚያደላድለው ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ በስምምነት ፣ የመረጡት ፣ ሰው ፣ ነው ።

(፪) ወራሾቹ ፣ ያልተስማሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ የመረጡት ፣ ልዩ ፣ ዐዋቂ ፣ ድልድሉን ፣ ያደረጋል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፭ ፡ የውርሱ ፣ ንብረት ፣ በመሠረቱ ፣ በዐይነታው ፣ የሚከፋፈል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) ክፍያው ፣ በመሠረቱ ፣ የሚደረገው ፣ አያንዳንዱ ፣ ወራሽ ፣ ከውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ንብረት ፣ እየተሰጠው ፣ በዐይነታው ፣ ነው ።

(፪) በዐይነታው ፣ የተመደቡት ፣ ድርሻዎች ፣ ትክክል ፣ ያልሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተጨማሪ ፣ ገንዘብ ፣ በመስጠት ፣ ይስተካከላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፳፮ ፡ የድርሻዎች ፣ አመዳደብ ።

(፫) ከዚህ ፣ በታች ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ የተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ ወራሾች ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ አንድ ፣ ዐይነት ፣ አመዳደብ ፣ ያላቸውን ፣ ድርሻ ፣ ይቀበላሉ ።

(፬) በተቻለ ፣ መጠን ፣ ለያንዳንዱ ፣ ወራሽ ፣ በበለጠ ፣ የሚያገለግሉት ፣ ንብረቶች ፣ ይሰጡታል ።

ቍ ፡ ሺ፳፯ ፡ የንብረቶች ፣ አመጣጥ ።

በክፍያው ፣ ውስጥ ፣ ከፍያው ፣ እንደሚከተለው ፣ ይደለዳላል ።

(ሀ) የአባት ፣ መሥመር ፣ ወራሽ ፣ ለሆኑት ፣ ለሟች ፣ የዚህ ፣ መሥመር ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ያስተላለፉትን ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣

(ለ) የእናት ፣ መሥመር ፣ ወራሽ ፣ ለሆኑት ፣ ለሟች ፣ የዚህ ፣ መሥመር ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ያስተላለፉትን ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

ቍ ፡ ሺ፳፰ ፡ ኢትዮጵያውያን ፣ ያልሆኑ ፣ ወራሾች ።

ከወራሾች ፣ መካከል ፣ አንዳንዶቹ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ዜግነት ፣ ደግሞ ፣ አንዳንዶቹ ፣ የወጭ ፣ አገር ፣ ዜግነት ፣ ያላቸው ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በኢትዮጵያ ፣ ያሉት ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ የሚቻል ፣ ቢሆን ፣ ኢትዮጵያውያን ፣ ለሆኑት ፣ ወራሾች ፣ በቅድሚያ ፣ ይሰጣሉ ።

ቍ ፡ ሺ፳፱ ፡ የወራሾች ፣ ዕዳ ።

ከወራሾች ፣ አንዱ ፣ ለውርሱ ፣ የሚከፍለው ፣ ዕዳ ፣ ያለበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕዳው ፣ በድርሻው ፣ ውስጥ ፣ ይታሰባል ።

ቍ ፡ ሺ፴፩ ፡ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠባቸው ፣ ዕዳዎች ።

ለአንድ ፣ ወራሽ ፣ ስለ ፣ ሟች ፣ ዕዳ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ በመያዣ ፣ የተሰጡባቸው ፣ ንብረቶች ፣ የደረሱት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለዕዳዎቹ ፣ አላፈ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፴፪ ፡ በሚያስቸግር ፣ ሁኔታ ፣ የሚከፋፈሉ ፣ ሀብቶች ፣ (፩) መሠረቱ ።

በውርሱ ፣ ሀብት ፣ ውስጥ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ጉዳት ፣ ሳይደርባቸው ፣ ሊከፈሉ ፣ የማይችሉ ፣ ንብረቶች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከወራሾች ፣ መካከል ፣ ይህን ፣ የማይከፈሉ ፣ ሀብት ፣ ሊወስድ ፣ የሚገባው ፣ የትኛው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በስምምነት ፣ ለመወሰን ፣ ያልቻሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ንብረት ፣ ተሸጦ ፣ ገንዘብ ፣ በወራሾች ፣ መካከል ፣ ይከፋፈላል ።

ቍ ፡ ሺ፺፫ ፡ (፪) በሐራጅ ፣ ስለ ፣ መሸጥ ።

(፩) ከወራሾች ፣ መካከል ፣ አንደኛው ፣ ጥያቄ ፣ ያቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሽያጩ ፣ የሚደረገው ፣ በሐራጅ ፣ ነው ።

(፪) በወራሾች ፣ መካከል ፣ ስምምነት ፣ የታጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሐራጅ ፣ ጨረታ ፣ ውስጥ ፣ ባዕድ ፣ ሰዎች ፣ እንዲገቡ ፣ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ሺ፺፬ ፡ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ መታሰቢያ ፣ ዕቃዎች ።

(፩) የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ጽሑፎችና ፣ የመታሰቢያ ፣ እምነት ፣ ያላቸው ፣ ዕቃዎች ፣ እንዳይሸጡ ፣ ከወራሾች ፣ አንዱ ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

(፪) በወራሾች ፣ መካከል ፣ ስምምነት ፣ የታጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እነዚህ ፣ ዕቃዎች ፣ እንዲሸጡ ፣ ወይም ፣ ከወራሾች ፣ ለአንደኛው ፣ እንዲሰጡ ፣ የሚወስኑት ፣ ዳኞች ፣ ናቸው ።

(፫) እንደዚህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ የመታሰቢያ ፣ ዕቃ ፣ ከቤተ ፣ ዘመድ ፣ መካከል ፣ እንዳይወጣ ፣ አስፈላጊውን ፣ ጥንቃቄ ፣ ሁሉ ፣ ማድረግ ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፺፭ ፡ በክፍያ ፣ ውስጥ ፣ የሚገቡ ፣ መብቶች ፣ ዐይነት ።

(፩) በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ለተገኙት ፣ ንብረቶች ፣ ሟች ፣ ባለሀብት ፣ ወይም ፣ ተከራዩ ፣ ወይም ፣ ተጋዥ ፣ ወይም ፣ በእነዚህ ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ ሌላ ፣ መብት ፣ ነበረው ፣ ሳይባል ፣ ልዩነት ፣ ሳይደረግ ፣ የዚህ ፣ ክፍል ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) እነዚህን ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ለማድረግ ፣ በንብረቱ ፣ አከፋፈል ፣ ዐይነትና ፣ ሁኔታ ፣ የክፍያውን ፣ ሥርዐት ፣ ለመፈጸም ፣ የሚቻል ፣ መሆኑ ፣ ብቻ ፣ ይበቃል ።

ቍ ፡ ሺ፺፮ ፡ በብዙ ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ መካከል ፣ ንብረቱ ፣ ሳይከፋፈል ፣ ስለ ፣ ማቋቋም ።

(፩) ለአንድ ፣ ወራሽ ፣ ብቻ ፣ ብዙ ፣ መብቶች ፣ የሚሰጠውን ፣ የዚህን ፣ ክፍል ፣ ድንጋጌ ፣ ሌሎች ፣ ወራሾች ፣ በነዚህ ፣ መብቶች ፣ በአንድነት ፣ እንዲሠሩበት ፣ ተስማምተው በት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ክፍል ፣ ድንጋጌዎች ፣ እነሱም ፣ ሊጠቀሙበት ፣ ይችላሉ ።

(፪) ብዙዎቹ ፣ ወራሾች ፣ አንዱን ፣ ሀብት ፣ አብረን ፣ እንወርሳለን ፣ ሲሉ ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ካላደረጉ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ ሀብት ፣ ለብዙ ፣ ወራሾች ፣ በአንድነት ፣ ሊሰጣቸው ፣ አይችልም ።

ክፍል ። ፩ ።

መከፋፈሉ ፣ ከተፈጸመ ፣ በኋላ ፣ በወራሾቹ ፣ መካከል ፣ ስላለው ፣ ግንኙነት ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

የጋራ ፣ ተካፋዮች ፣ ሊሰጡ ፣ ስለሚገባቸው ፣ ዋስትና ።

ቍ ፣ ፲፯፮ ። ሕግን ፣ ስለ ፣ መጥቀስ ።

(፩) በየድርሻቸው ፣ ውስጥ ፣ የተደለደለውን ፣ ግዙፍ ፣ ሀብት ፣ ስለሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ ሻጭ ፣ ለገዥ ፣ መድን ፣ በሚሆነው ፣ ዐይነት ፣ ወራሾችም ፣ አንዱ ፣ ለአንዱ ፣ መድን ፣ ናቸው ።

(፪) በየድርሻው ፣ ውስጥ ፣ የተመደቡትን ፣ መብቶችና ፣ የገንዘብ ፣ ጠያቂነት ፣ መብቶች ፣ በሚመለከተው ፣ ጉዳይም ፣ እንዲሁ ፣ በዋጋ ፣ የገንዘብ ፣ መብት ፣ በሚተላለፍበት ፣ ጊዜ ፣ የሚሰጠውን ፣ መድን ፣ ዐይነት ፣ አንዱ ፣ ለአንዱ ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፲፯፯ ። የኪሣራው ፣ ልክ ።

ሊከፈል ፣ የሚገባው ፣ የኪሣራ ፣ ልክ ፣ የሚወሰነው ፣ ክፍያው ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ሀብቱ ፣ በነበረው ፣ ዋጋ ፣ መጠን ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፲፯፱ ። ኪሣራውን ፣ የሚከፍለው ፣ ሰው ።

(፩) እያንዳንዱ ፣ ወራሽ ፣ ኪሣራውን ፣ የሚከፍለው ፣ ከውርሱ ፣ በደረሰው ፣ ድርሻ ፣ ዋጋ ፣ መጠን ፣ ነው ።

(፪) ከወራሾቹ ፣ መካከል ፣ አንደኛው ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ የማይችል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ እያንዳንዱ ፣ ወራሽ ፣ ከደረሰው ፣ ዕጣ ፣ ጋራ ፣ ተመዘዛኝ ፣ በሚሆን ፣ መጠን ፣ ዕዳው ፣ መድን ፣ በተሰጠው ፣ ወራሽና ፣ ዕዳ ፣ ሊከፍሉ ፣ በሚችሉት ፣ ወራሾች ፣ መካከል ፣ የሚከፋፈል ፣ ይሆናል ።

ቍ ፣ ፲፱ ። የማረጋገጫ ፣ ዋስትና ፣ የማግኘት ፣ መብት ።

ከወራሾቹ ፣ አንደኛው ፣ በብልጫ ፣ ድርሻ ፣ ምክንያት ፣ ሊከፈለው ፣ የሚገባ ፣ ሐሳብ ፣ እንዳለው ፣ ወይም ፣ በድርሻው ፣ ውስጥ ፣ የተደለደለው ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ መክፈሉ ፣ የሚያጠራጥር ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መከፋፈሉ ፣ እንደ ፣ ተፈጸመ ፣ ይህ ፣ የጋራ ፣ ወራሽ ፣ መብቱን ፣ የሚያረጋግጡለት ፣ ዋስትና ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፲፱፩ ። ዋስትና ፣ የማይሰጥበት ፣ ሁኔታ ።

(፩) ውርሱን ፣ በጋራ ፣ ተካፋይ ፣ ከሆኑት ፣ አንደኛው ፣ የሚጠይቀው ፣ ዋስትና ፣ በራሱ ፣ ጥፋት ፣ በደረሰበት ፣ የመብት ፣ ማጣት ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ በውርስ ፣

የተገኘው ፣ ሀብት ፣ ከተከፋፈለ ፣ በኋላ ፣ ለደረሰ ፣ ነገር ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዋስትና ፣ ሊሰጠው ፣ አይገባውም ።

(፪) እንዲሁም ፣ የውርሱ ፣ መከፋፈል ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ከተካፋዮቹ ፣ ላንደኛው ፣ ስለ ፣ ደረሰው ፣ ዕጣ ፣ ያለመድን ፣ የተሰጠው ፣ መሆኑ ፣ በመከፋፈያው ፣ ጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ ተገልጾ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዋስትና ፣ አይሰጥም ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

ክፍያውን ፣ ስለ ፣ ማፍረስ ።

ቍ ፣ ፲፻፪ ። ክፍያው ፣ የሚፈርስበት ፣ ምክንያት ።

ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ የተመለከቱት ፣ ቍጥሮች ፣ ድንጋጌ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ የክፍያው ፣ ጉዳይ ፣ ሌሎች ፣ ውሎች ፣ በሚፈርሱበት ፣ አኳኋን ፣ ሊፈርስ ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፲፻፫ ። የተረሱ ፣ ንብረቶች ።

(፩) ክፍያው ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ በክፍያ ፣ ውስጥ ፣ ያልገቡ ፣ በውርሱ ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ ገብተው ፣ የሚቈጠሩ ፣ አዲስ ፣ ሀብቶች ፣ የተገኙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በነዚህ ፣ አዲስ ፣ ንብረቶች ፣ መጠን ፣ አዲስ ፣ የክፍያ ፣ ሥርዐት ፣ መፈጸም ፣ ያስፈልጋል ።

(፪) አስቀድሞ ፣ የተደረገው ፣ መከፋፈል ፣ እንዳለ ፣ ይረጋል ።

ቍ ፣ ፲፻፬ ። ንብረት ፣ ስለ ፣ መደበቅ ።

ይህ ፣ በክፍያ ፣ ውስጥ ፣ ሳይገባ ፣ ቀርቶ ፣ የተገኘው ፣ አዲስ ፣ ንብረት ፣ ከወራሾቹ ፣ በአንዱ ፣ እጅ ፣ እንደ ፣ ነበረና ፣ ይህንኑ ፣ ደብቆት ፣ የነበረው ፣ በመጥፎ ፣ ልቡና ፣ ከሆነ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ከደበቀው ፣ ንብረት ፣ የሚደርሰውን ፣ ድርሻ ፣ ያጣል ።

ቍ ፣ ፲፻፭ ። ክፍያውን ፣ ስለ ፣ ማቃናት ። (፩) ማቃናት ፣ ስለሚደረግበት ፣ ጊዜ ።

(፩) የአንዳንድ ፣ ንብረቶች ፣ ዋጋ ፣ በተሳሳተ ፣ ሁኔታ ፣ በመገመቱ ፣ ምክንያት ፣ የክፍያው ፣ ተጠቃሚ ፣ ከሆነው ፣ ወራሽ ፣ አንዱ ፣ ሊደርስው ፣ ከሚገባው ፣ ከሦስት ፣ ሩብ ፣ በታች ፣ ደርሶት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ባለመብት ፣ በሆነው ፣ ወራሽ ፣ ጠያቂነት ፣ የክፍያውን ፣ ሥርዐት ፣ እንደ ፣ ገና ፣ እንዲቃና ፣ ያደርጋል ።

(፪) እንዲሁም ፣ አስቀድሞ ፣ ተቀብሎት ፣ የነበረውን ፣ ስጦታ ፣ መልሶ ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ማግባት ፣ ያለበት ፣ ሆኖ ፣ ሳለ ፣ ይህንኑ ፣ ሁኔታ ፣ ለሌሎች ፣ ወራሾች ፣ ሳይገልጽ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተደረገው ፣ ክፍያ ፣ እንዲቃና ፣ ይደረጋል ።

ቍ ፣ ፲፻፮ ። (፪) ጥያቄው ፣ የሚቀርብበት ፣ ጊዜ ።

ክፍያው ፣ እንዲቃና ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ውርሱ ፣ በተከፋፈለ ፣ በ፫ ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ያልቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተቀባይነትን ፣ ያጣል ።

ቍ ፡ ሺ፻፯ ፡ (፫) የክፍያው ፣ መቃናት ፣ ውጤት ።

(ጸ) ክፍያው ፣ እንዲቃና ፣ የሚለውን ፣ ጥያቄ ፣ ዳኞች ፣ የተቀበሉት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለጠያቂው ፣ ሊከፈል ፣ የሚገባውን ፣ የኪሣራ ፣ ልክና ፣ ይህን ፣ ኪሣራ ፣ የሚከፍ ለው ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በምን ፣ ዐይነት ፣ ሁኔታ ፣ እንደሚከፈል ፣ ይወስናሉ ።

(፪) ክፍያው ፣ እንዲቃና ፣ የተደረገው ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ተመልሶ ፣ የሚገባ ፣ ስጦታ ፣ ባለመነገሩ ፣ ምክንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህን ፣ ስጦታ ፣ የተቀበለው ፣ የጋራ ፣ ወራሽ ፣ መልሶ ፣ ማግባት ፣ በነበረበት ፣ ዋጋ ፣ (ግምት) ፣ መጠን ፣ በተቃናው ፣ መከፋፈል ፣ ውስጥ ፣ ድርሻውን ፣ ያጣል ።

(፫) ይህን ፣ ንብረት ፣ በክፍያ ፣ ውስጥ ፣ ሳያገባ ፣ የቀረው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ መሆኑን ፣ ወራሹ ፣ ለማስረዳት ፣ የቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተመለከተው ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ ድንጋጌ ፣ ተፈጻሚ ፣ እንዳይሆን ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፰ ፡ (፬) የኪሣራው ፣ አከፋፈል ።

(ጸ) ሊከፈል ፣ የሚገባው ፣ ኪሣራ ፣ የሚወሰነው ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ በጥራ ፣ ገንዘብ ፣ ነው ።

(፪) አከፋፈሉን ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚቻለው ፣ የኪሣራ ፣ ጠያቂው ፣ አብሮ ፣ ወራሽ ፣ ከሆኑት ፣ ወይም ፣ ከወራሾቻቸው ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ከተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፱ ፡ የመከፈሉን ፣ ሥርዐት ፣ ስለ ፣ መቃወም ።

ከጋራ ፣ ወራሾቹ ፣ ባንደኛው ፣ ላይ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ ክፍያው ፣ የተደረገው ፣ በመብታችን ፣ ላይ ፣ ማጭበርበር ፣ ተደርጓል ፣ ብለው ፣ ክፍያውን ፣ ለመቃወም ፣ የሚችሉት ፣ ያደረጉት ፣ መቃወሚያ ፣ ሳይሰማ ፣ እነሱ ፣ በሌሎች ፣ መከፋፈሉ ፣ ተፈጽሞ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ክፍል ፡ ፭ ።

የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ከተከፋፈለ ፣ በኋላ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ያላቸው ፣ መብት ።

ቍ ፡ ሺ፻፲ ፡ የክሶች ፣ መከፋፈል ።

(ጸ) ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብቱ ፣ የማይከፋፈል ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በወራሾቹ ፣ ላይ ፣ የሚያቀርበውን ፣ ጥያቄ ፣ እያንዳንዱ ፣ ወራሽ ፣ በደረሰው ፣ የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ግምት ፣ መጠን ፣ ጥያቄውንም ፣ አከፋፍሎ ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ወራሾቹ ፣ ውርሱን ፣ ሲከፋፈሉ ፣ ባደረጉት ፣ ስምምነት ፣ ዕዳውን ፣ በሞላው ፣ ወይም ፣ አብዛኛውን ፣ አንዱ ፣ ወራሽ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ወራሾች ፣ እንዲከፍሉ ፣ ተስማምተው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ በዚህ ፣ ስምምነት ፣ ለመጠቀም ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፩ ፡ ከወራሾቹ ፣ አንዱ ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ ስላለመቻሉ ።

ከወራሾቹ ፣ መካከል ፣ አንደኛው ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ የማይችል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ዕዳው ፣ በሌሎቹ ፣ ወራሾች ፣ መካከል ፣ በትክክል ፣ ይከፈላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፪ ፡ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገላቸው ፣ ሰዎች ፣ እንደ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ተመሳሳይ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ ቍ፣፣፣ ውስጥ ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ በሚሆኑበት ፣ ጉዳይ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ከወርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ እንደ ፣ ሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ተመሳሳይ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፫ ፡ በወራሾች ፣ መካከል ፣ ስላለ ፣ ግንኙነት ።

(ጸ) ወርሱ ፣ ከተከፋፈለ ፣ በኋላ ፣ መክፈል ፣ ከሚገባው ፣ የበለጠ ፣ የዕዳ ፣ ድርሻ ፣ የከፈለው ፣ ወራሽ ፣ በብልጫ ፣ የከፈለውን ፣ ሒሳብ ፣ እንዲያገቡለት ፣ ሌሎቹን ፣ የጋራ ፣ ወራሾችን ፣ ሊጠይቃቸው ፣ ይችላል ።

(፪) የዋስትናን ፣ አሰጣጥ ፣ በሚመለከተው ፣ ረገድ ፣ ይህ ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ ስለሚሆንበት ፣ ጉዳይ ፣ ስለ ፣ ውል ፣ በጠቅላላው ፣ የሚለው ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፱ ።

ውርሱን ፣ ስለሚመለከቱ ፣ ስምምነቶች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ወደፊት ፣ በሚገኝ ፣ ውርሱ ፣ ላይ ፣ ስለሚደረግ ፣ የውል ፣ ስምምነት ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፬ ፡ ወደፊት ፣ በሚገኝ ፣ የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ማድረግ ፣ የተከለከለ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

በሕግ ፣ ተገልጸው ፣ ከተፈቀዱት ፣ ሁኔታዎች ፣ ውጭ ፣ ገና ፣ በሕይወቱ ፣ ባለው ሰው ፣ ወርሱ ፣ ላይ ፣ በአንድ ፣ በኩል ፣ የሚደረጉ ፣ ውሎችና ፣ ገዴታዎች ፣ ሁሉ ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፭ ፡ ወደፊት ፣ የሚገኝን ፣ ውርሱ ፣ ስለ ፣ መቀበል ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ መንቀፍ ።

(ጸ) ገና ፣ ለወደፊት ፣ ይሰጣል ፣ ተብሎ ፣ ተሰፋ ፣ የሚደረግበትን ፣ የውርሱ ፣ ሀብት ።

መተበል ፡ ወይም ፡ ያለመተበል ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ውርስ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡
ጠቀሾች ፡ ግብተኛዎች ፡ አይቻልም ።

(፪) ባለንብረት ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የረቀቀው ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡
ባለው ፡ ገይሎ ፡ ቃል ፡ የተመለከቱት ፡ የውል ፡ ስምምነቶች ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፮ ፡ ለግድረት ፡ ውል ፡ ስለ ፡ መግባት ።

አንድ ፡ ሰው ፡ ውርሱን ፡ አስጥሎ ፡ ወይም ፡ በተዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አደርግላለሁ ፡
ብሎ ፡ ለተዋዋዩ ፡ ወይም ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የውል ፡ ገዴታ ፡ ሲገባ ፡ አይች
ልም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የተከፋፈሉ ፡ ስጦታዎች ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፯ ፡ መሠረቱ ።

አባትና ፡ እናት ፡ ሌሎች ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ሌላጆቻቸውና ፡
ለሌሎች ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆቻቸው ፡ ሀብታቸውን ፡ ለመስጠ
ትና ፡ ለግክፋፈል ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፰ ፡ የአፈጻጸሙ ፡ ፎርም ።

በቁም ፡ ስለሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ፡ በሕግ ፡ በተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡
ይህ ፡ የስጦታ ፡ አከፋፈል ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፱ ፡ ግቡ ።

ይህ ፡ የስጦታ ፡ ማከፋፈል ፡ ጉዳይ ፡ በተፈጻመበት ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠ
ረው ፡ ወላጅ ፡ ባሉት ፡ ሀብቶች ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊፈጸም ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፻፳ ፡ የተረሳ ፡ ንብረት ።

ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠረው ፡ ወላጅ ፡ በሞተበት ፡ ቀን ፡ ትቷቸው ፡ የሚሞተው ፡
ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ በስጦታ ፡ መከፋፈሉ ፡ ውስጥ ፡ ሳይገቡ ፡ ቀርተው ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ በስጦታ ፡ መከፋፈል ፡ ውስጥ ፡ ያልገቡት ፡ ንብረቶች ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡
ይከፋፈላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፩ ፡ የተረሳ ፡ ልጅ ። (፩) ስጦታው ፡ ፈራሽ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ስጦታ ፡ አድራጊው ፡ የስጦታ ፡ ማከፋፈል ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ ከልጆቹ ፡ አንዱን ፡
የረሳው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ስጦታው ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ልጅ ፡ የወለደ ፡
እንደሆነ ፡ ሰጪው ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ የተተወው ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ እንደረሰዎቹ ፡
የስጦታ ፡ አከፋፈሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፪ ፡ ልዩ ፡ አስተያየት ።

(፩) ስለሆነም ፡ ሚቹ ፡ ይህን ፡ የተዘነጋጩን ፡ ልጅ ፡ ከውርስ ፡ መንቀሱን ፡ የሚገ
ልጽ ፡ የሚጻፍ ፡ ኑዛዜ ፡ ትቶ ፡ ሞቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የስጦታ ፡ ክፍያው ፡ እንዲፈ
ርስ ፡ መጠየቅ ፡ አይቻልም ።

(፪) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ከውርስ ፡ የተነቀለው ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ እንደራሴ
ዎቹ ፡ በውርሱ ፡ ላይ ፡ ሊኖራቸው ፡ የሚችለው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡
የተጠበቀ ፡ ነው ።

(፫) እንዲሁም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቅጥር ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ሚቹ ፡ በስ
ጦታ ፡ ማከፋፈል ፡ ውስጥ ፡ ከሰጣቸው ፡ ንብረቶች ፡ ለተረሳው ፡ ልጅ ፡ ድርሻ ፡
በቂ ፡ የሚሆኑ ፡ ሌሎች ፡ ንብረቶች ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተደረገው ፡ ማከፋፈል ፡
ድልድል ፡ እንዲፈርስ ፡ መጠየቅ ፡ አይቻልም ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፫ ፡ ጉዳት ።

(፩) በስጦታው ፡ አከፋፈል ፡ ውስጥ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ወደ ፡ ታች ፡
ከሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ አንዱ ፡ ከሚደርሰው ፡ ከሩብ ፡ የበለጠ ፡ ጉዳት ፡ ደር
ሶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የስጦታ ፡ አከፋፈሉ ፡ እንዲቀር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ጉዳት ፡ መኖሩ ፡ የሚገመተው ፡ የስጦታው ፡ ክፍያ ፡ በተደረገበት ፡ ቀን ፡ ንብ
ረቱ ፡ የነበረውን ፡ ዋጋ ፡ በመመልከት ፡ ነው ።

(፫) ይህ ፡ የስጦታ ፡ ክፍያ ፡ እንዲቀር ፡ የሚደረገው ፡ ክስ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠ
ረው ፡ ስጦታ ፡ አድራጊው ፡ ወላጅ ፡ በሞተ ፡ በሁለት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ የስጦ
ታው ፡ መከፋፈል ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በ፲ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ካል
ቀረበ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የውርስ ፡ መብቶችን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፬ ፡ የወራሹ ፡ መብት ።

(፩) ውርሱ ፡ ከተከፈተ ፡ በኋላ ፡ አንድ ፡ ወራሽ ፡ በውርስ ፡ የሚያገኘውን ፡ መብት ፡
በከፊል ፡ ወይም ፡ በሙሉ ፡ ለሌላ ፡ አሳልፎ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ካለው ፡ ንብረት ፡ በተለይ ፡ በአንድ ፡ ላይ ፡ ያሉ
ትን ፡ መብቶች ፡ ይህ ፡ ንብረት ፡ በእርሱ ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡
አሳልፎ ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቀላ : ሺ፻፳፮ ። አሳልፎ ፡ የተሰጠውን ፡ የውርስ ፡ ሀብት ፡ የማስቀረት ፡ (የማስመለስ) ፡ መብት ።

(፩) መብቱ ፡ የተላለፈው ፡ ከወራሾቹ ፡ ላንዱ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የውርስ ፡ መብት ፡ ከተላለፈለት ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ሌሎች ፡ የጋራ ፡ ወራሾች ፡ ግምቱን ፡ ከፍለው ፡ ለማስቀረት ፡ በሕግ ፡ የቀደምትነት ፡ መብት ፡ ተሰጥቷቸዋል ።

(፪) ይህን ፡ የማስመለስን ፡ መብት ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ስለ ፡ ጋራ ፡ ባለሀብትነት ፡ ስለ ፡ አላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይነት ፡ ስለ ፡ ሌሎች ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ በሚመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ የተጻፉት ፡ ደንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ሦስተኛ ፡ መጽሐፍ ።

ስለ ፡ ንብረቶች ።

አንቀጽ ፡ ስድስት ።

ስለ ፡ ንብረት ፡ በጠቅላላው ፡ ስለ ፡ ይዘታ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ንብረቶች ፡ በጠቅላላው ።

ቀላ : ሺ፻፳፯ ። ስለ ፡ ንብረቶች ፡ አከፋፈል ።

ግዙፍነት ፡ ያላቸው ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ የሆኑና ፡ ወይም ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ናቸው ።

ቀላ : ሺ፻፳፰ ። ግዙፍነት ፡ ስላላቸው ፡ ንብረቶች ፡ (፩) መሠረቱ ።

ግዙፍነት ፡ ያላቸው ፡ ንብረቶች ፡ ግዙፍዊ ፡ ሀልዎት ፡ ያላቸው ፡ ነገሮች ፡ ሆነው ፡ የማይለያይ ፡ ሁኔታቸውን ፡ ሳያጡ ፡ በራሳቸውም ፡ ሆነ ፡ በሰው ፡ ካንዱ ፡ ቦታ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ ሊዘዋወሩ ፡ የሚችሉ ፡ ናቸው ።

ቀላ : ሺ፻፳፱ ። (፪) ላምጨው ፡ የሚሰጡ ፡ ሰነዶች ።

ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የሕግ ፡ ደንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የገንዘብና ፡ ሌሎችም ፡ ግዙፍነት ፡ የሌላቸው ፡ ነገሮች ፡ መብቶች ፡ ላምጨው ፡ በተሰጠው ፡ ሰነድ ፡ ውስጥ ፡ ሲገኙ ፡ እንደ ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ነገሮች ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀላ : ሺ፻፷፱ ። (፫) ስለ ፡ ተፈጥሮ ፡ ጎይል ።

እንዲሁም ፡ እንደ ፡ ኤሌክትሪሲቲ ፡ ያሉት ፡ የኤኮኖሚ ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ የተፈጥሮ ፡ ጎይል ፡ ነገሮች ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የሕግ ፡ ደንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በሰው ፡

ገዢነት ፡ ወ ስጥ ፡ ያሉና ፡ ለሰው ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ የተደረጉ ፡ ከሆኑ ፡ እንደ ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ነገሮች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ናቸው ።

ቀላ : ሺ፻፵ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ የመሬት ፡ ርስቶችና ፡ ቤቶች ፡ ናቸው ።

ቀላ : ሺ፻፵፩ ። ያንድ ፡ ነገር ፡ ሙሉ ፡ ክፍሎች ፡ (፩) መሠረቱ ።

ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አንዱን ፡ ነገር ፡ የሚመለከቱት ፡ መብቶች ፡ ወይም ፡ ተግባሮች ፡ የዚህ ፡ የተባለው ፡ ነገር ፡ ሙሉ ፡ ክፍል ፡ የሚሆነውን ፡ ሁሉ ፡ ይጠቀልላሉ ።

ቀላ : ሺ፻፵፪ ። (፪) ትርጓሜ ።

(፩) የአንዱ ፡ ነገር ፡ ሙሉ ፡ ክፍል ፡ የሚባለው ፡ በልግድ ፡ እንደሚታየው ፡ ለዚህ ፡ ነገር ፡ አንድ ፡ አቋም ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠረው ፡ ነው ።

(፪) እንደዚሁም ፡ ከተባለው ፡ ነገር ፡ ጋራ ፡ በግዙፍነት ፡ የተያያዘ ፡ ሆኖ ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ነገር ፡ ሳይጠፋና ፡ አጉል ፡ ሳይሆን ፡ ለመለያየት ፡ የማይችል ፡ ነገር ፡ ሲኖር ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ የዚያ ፡ ነገር ፡ ሙሉ ፡ ክፍል ፡ ይባላል ።

ቀላ : ሺ፻፵፫ ። (፫) ዛፎችና ፡ ሰብሎች ።

(፩) ዛፎችና ፡ ሰብሎች ፡ ከመሬት ፡ ሳይለያዩ ፡ በሚቈዩበት ፡ ጊዜ ፡ ከመሬቱ ፡ ጋራ ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ከመሬቱ ፡ ጋራ ፡ መለያየት ፡ ያለባቸው ፡ ወይም ፡ መለያየታቸውን ፡ በሚያስከትል ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙ ፡ ከሆነ ፡ ራሱን ፡ የቻለ ፡ ግዙፍነት ፡ ያለውና ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀላ : ሺ፻፵፬ ። (፬) የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መብት ።

(፩) አንድ ፡ ነገር ፡ ያንድ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ወይም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ አካል ፡ ሆኖ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ የተለየ ፡ ሀብት ፡ ነው ፡ መባሉ ፡ ይቀራል ።

(፪) ከዚህም ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ የሌላ ፡ የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መብቶች ፡ ናቸው ፡ ይባሉ ፡ የነበሩት ፡ ቀሪዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፫) በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ከአላፊነት ፡ የተነሣ ፡ ወይም ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ያለአገባብ እንዲበለጽግ ፡ ከመደረጉ ፡ የተነሣ ፡ የተባሉት ፡ ሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ ያሏቸው ፡ መብቶች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀላ : ሺ፻፵፭ ። ደባሎች ፡ ነገሮች ፡ (፩) መሠረቱ ።

የሚያጠራጥር ፡ ጉዳይ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንድ ፡ ነገርን ፡ የሚመለከቱ ፡ መብቶች ፡ ወይም ፡ ተግባሮች ፡ ከዚህ ፡ ነገር ፡ ጋራ ፡ ተያይዘው ፡ የሚገኙትን ፡ ተጨማሪዎችን ፡ ነገሮች ፡ የሚጠቀልሉ ፡ ናቸው ።

ቊ ሺ፻፴፮ ። (፪) ትርጓሜ ።

የአንድ ፣ ነገር ፣ ተጨማሪ ፣ ነው ፣ የሚባለው ፣ ይህን ፣ ነገር ፣ በባለሀብትነት ፣ ወይም ፣ በባለአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይነት ፣ ይዞ ፣ በሚጠቀምበት ፣ ባንድ ፣ ሰው ፣ አሳብ ፣ ይህ ፣ ነገር ፣ ለሚያገለግልበት ፣ ጉዳይ ፣ በነዋሪ ፣ ዐይነት ፣ ከዚህ ፣ ጋራ ፣ ተያይዞ ፣ የሚገኘው ፣ ነው ።

ቋ ሺ፻፴፯ ። (፫) ደባል ፣ (ተጨማሪ) ፣ የሆነው ፣ ነገር ፣ ለጊዜው ፣ ስለ ፣ መለያየቱ ፣ ተጨማሪዎች ፣ ነገሮች ፣ ለጊዜው ፣ ብቻ ፣ ከዋናው ፣ ነገር ፣ የተለያዩ ፣ ሲሆኑ ፣ ተጨማሪ ፣ መሆናቸውን ፣ አያጠፉም ።

ቋ ሺ፻፴፰ ። (፬) የሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መብት ።

(፩) አንድ ፣ ተጨማሪ ፣ ነገር ፣ ከአንድ ፣ ከሚንቀሳቀስ ፣ ወይም ፣ ከማይንቀሳቀስ ፣ ሀብት ፣ ጋራ ፣ የመያያዙ ፣ ጉዳይ ፣ ይህ ፣ ተጨማሪ ፣ ነገር ፣ ከመያያዙ ፣ በፊት ፣ በዚህ ፣ ላይ ፣ የነበራቸውን ፣ የሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ባለመብትነት ፣ አያስቀርባቸውም ።

(፪) ቢሆንም ፣ ነገሩ ፣ ካንድ ፣ ንብረት ፣ ጋራ ፣ ከመያያዙ ፣ በፊት ፣ በጽሑፍ ፣ በተደረጉ ፣ ቀናቸው ፣ በተረጋገጠ ፣ ውሎች ፣ ላይ ፣ የተመለከተ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ እነዚህን ፣ መብቶች ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ባገኛቸው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆኑበት ፣ አይችሉም ።

ቋ ሺ፻፴፱ ። (፭) የተጨማሪነት ፣ ሁኔታ ፣ የሚቀርበት ፣ ጊዜ ።

(፩) ያንድ ፣ ነገር ፣ ባለሀብትነት ፣ ከዚህ ፣ ጋራ ፣ የተያያዘውን ፣ ተጨማሪ ፣ ነገር ፣ ደባልን ፣ ተን ፣ ለማስቀረት ፣ ይችላል ።

(፪) ተጨማሪው ፣ ነገር ፣ እንዲህ ፣ መሆኑን ፣ በማመን ፣ ከባለሀብቱ ፣ ጋራ በቅን ፣ ልቡና ፣ የተዋዋሉት ፣ የሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መብቶች ፣ እንደ ፣ ተጠባቂ ፣ ናቸው ።

ምዕራፍ ፣ ፮ ።
ስለ ፣ ይዘታ ።

ቋ ሺ፻፵ ። ትርጓሜ ።

ይዘታ ፣ ማለት ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ አንድን ፣ ነገር ፣ በእጁ ፣ አድርጎ ፣ በእውነት ፣ የሚያዝበት ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ነው ።

ቋ ሺ፻፵፩ ። በቀጥታ ፣ ወይም ፣ በጠባቂ ፣ የሆነ ፣ ይዘታ ።

በቀጥታ ፣ ወይም ፣ እንዲያው ፣ ነገሩን ፣ ይዞ ፣ ብቻ ፣ በሚቁይ ፣ በአንድ ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ አማካይነት ፣ ባለይዘታ ፣ ለመሆን ፣ ይቻላል ።

ቋ ሺ፻፵፪ ። የሚያልፍ ፣ መሰናከል ።

በይዘታው ፣ መብት ፣ መገልገሉ ፣ በሚያልፉ ፣ ነገሮች ፣ የተከለከለ ፣ ወይም ፣ የተቋረጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይዘታው ፣ የሚቀር ፣ አይሆንም ።

ቋ ሺ፻፵፫ ። ይዘታን ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

በውል ፣ ምክንያት ፣ ይዘታን ፣ የማስተላለፍ ፣ ነገር ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይዘታው ፣ የሚተላለፈው ፣ ነገሩን ፣ በሚያስረክብበት ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

ቋ ሺ፻፵፬ ። ነገሩን ፣ የሚያሳዩ ፣ አስረጂዎች ።

(፩) የሚተላለፈውን ፣ ነገር ፣ አዲስ ፣ ባለይዘታ ፣ ለሚሆነው ፣ ሰው ፣ የሚያሳዩት ይዘታውን ፣ የሚፈቅዱ ፣ አስረጂዎችን ፣ በማስረክብ ፣ ይዘታን ፣ ማስተላለፍ ፣ ይቻላል ።

(፪) ሰነዶችን ፣ ባቀረበና ፣ እውነተኛ ፣ ይዘታ ፣ ባለው ፣ ሰው ፣ መካከል ፣ ክርክር ፣ የተነሣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ክፉ ፣ ልቡና ፣ (ተንኩል) ፣ እንዳለበት ፣ ካልተገለጸ ፣ በቀር ፣ ለባለይዘታው ፣ ብልጫ ፣ ይሰጠዋል ።

ቋ ሺ፻፵፭ ። የይዘታ ፣ ማስታወቂያ ።

(፩) ዕቃዎቹ ፣ መኖራቸው ፣ የተረጋገጠና ፣ በዐይነት ፣ የሚሰጡ ፣ በመለየት ፣ የታወቁ ፣ በሆኑ ፣ ጊዜ ፣ የዕቃው ፣ ይዘታ ፣ አዲስ ፣ ባለይዘታ ፣ ለሚሆነው ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ተላለፈ ፣ የሚቁጠረው ፣ በዕቃው ፣ የሚያዘበት ፣ ሰው ፣ ዕቃውን ፣ ወደ ፣ ፈት ፣ አዲስ ፣ ይዘታ ፣ ለተሰጠው ፣ ሰው ፣ ነው ፣ የያዘሁት ፣ ብሎ ፣ ዋጋ ፣ ባለው ፣ (በሚጸና) ፣ አኳኋን ፣ የገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) በዕቃው ፣ በእውነት ፣ የሚያዝዝበት ፣ ሰው ፣ የከወረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከእርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ መብቶች ፣ እንደ ፣ ተጠባቂ ፣ ናቸው ።

ቋ ሺ፻፵፮ ። በስወር ፣ ወይም ፣ በሚያሻማ ፣ አኳኋን ፣ የተደረገ ፣ ይዘታ ።

(፩) በስወር ፣ ወይም ፣ በሚያሻማ ፣ አኳኋን ፣ የተደረገው ፣ ይዘታ ፣ ማናቸውንም ፣ መብት ፣ አይሰጥም ።

(፪) በስወር ፣ የተደረገ ፣ ይዘታ ፣ የሚባለው ፣ ነገሩን ፣ በእጁ ፣ ይዞ ፣ የሚገኘው ፣ ሰው ፣ በያዘው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ አንዳች ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ሌለው ፣ ለማሳሰብ ፣ በሚችል ፣ አኳኋን ፣ ባለይዘታነቱን ፣ የደበቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፫) በሚያሻማ ፣ ዐይነት ፣ የተደረገ ፣ ይዘታ ፣ የሚባለው ፣ በነገሩ ፣ የሚጠቀመው ፣ ሰው ፣ የራሱ ፣ ገንዘብ ፣ ለመሆኑ ፣ በአካባቢዎቹ ፣ ነገሮች ፣ ሁኔታ ፣ የሚያጠራጥር ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ ነገሩን ፣ በእጁ ፣ የያዘው ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ የያዘው ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቋ ሺ፻፵፯ ። የባለይዘታውን ፣ ስም ፣ ስለ ፣ መለወጥ ።

(፩) ስለ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ ባለይዘታ ፣ መሆንን ፣ የጀመረ ፣ ሰው ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ማስረጃ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ምን ፣ ጊዜም ፣ በጠባቂነት ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ ሆኖ ፣ ይገመታል ።

(፪) ለዚህ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ማስረጃ ፣ በማናቸውም ፣ መንገድ ፣ ሊቀርብ ፣ ይችላል ።

(፫) ስለ ፣ ሆነም ፣ በጠባቂነት ፣ የያዘው ፣ ሰው ፣ አሳቡን ፣ በመለወጡ ፣ ብቻ ፣ ለይዘታው ፣ ማስረጃ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፻፵፰ ። የይዞታ ፡ መድን ፤ (፩) በጎይል ፡ መከላከል ።

(፩) ባለይዞታ፡ የሆነ፡ ሰው፡ እንዲሁም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የያዘ ፡ ቢሆንም ፡ ይዞታውን ፡ ለመንጠቅ ፡ ወይም ፡ በይዞታው ፡ ላይ ፡ ሁከት ፡ ለማንሳት ፡ የሚያደርገውን ፡ ማንኛውንም ፡ ጎይል ፡ በመከላከል ፡ ለመመለስ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) እንዲሁም ፡ እጅ ፡ ያደረገው ፡ ነገር ፡ በንጥቂያ ፡ ወይም ፡ በስውር ፡ የተወሰደበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነጣቂውን ፡ በማስወጣት ፡ ወይም ፡ ነገሩን ፡ በግፍ ፡ ሲወስድ ፡ ከተገኘው ፡ ወይም ፡ ይዞ ፡ ሲሸሸ ፡ ከተያዘው ፡ ነጣቂ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ወዲያውኑ ፡ በጉልበት ፡ በማስለቀቅ ፡ የተወሰደበትን ፡ ነገር ፡ ለመመለስ ፡ ይችላል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ የጊዜው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ካላስገደደ ፡ በቀር ፡ ከእጅ ፡ እልፊት ፡ መታገሥ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ሺ፻፵፱ ። (፪) በዳኝነት ፡ የመጠየቅ ፡ ሥራ ።

(፩) ይዞታው ፡ የተወሰደበት ፡ ወይም ፡ በይዞታው ፡ ላይ ፡ ሁከት ፡ የተነሳበት ፡ ሰው ፡ የተወሰደበት ፡ ነገር ፡ እንዲመለስለት ፡ ወይም ፡ የተነሳው ፡ ሁከት ፡ እንዲወገድለት ፡ እንዲሁም ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) የያዘው ፡ ነገር ፡ ከተነጠቀበት ፡ ወይም ፡ በይዞታው ፡ ላይ ፡ ሁከት ፡ ከተነሳበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ በፍርድ ፡ ካልጠየቀ ፡ እጅ ፡ ይዛወርልኝ ፡ የማለት ፡ ክስ ፡ መብቱ ፡ ይቀርበታል ።

(፫) ተከላኹ ፡ የሥራውን ፡ አደራረግ ፡ የሚፈቅድ ፡ ለርሱ ፡ የሚናገርለት ፡ መብት ፡ መኖሩን ፡ በፍጥነትና ፡ በማይታበል ፡ ዐይነት ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ ዳኞቹ ፡ የተወሰደው ፡ ነገር ፡ እንዲመለስ ፡ ወይም ፡ የተነሳው ፡ ሁከት ፡ እንዲወገድ ፡ ያዛሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፶፬ ። የይዞታ ፡ መደረብ ።

(፩) የራሱ ፡ ሀብት ፡ ለማድረግ ፡ የሚገባ ፡ የይዞታ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ከራሱ ፡ የይዞታ ፡ ጊዜ ፡ ላይ ፡ ንብረቱን ፡ ያስተላለፈለትን ፡ ሰው ፡ የይዞታ ፡ ጊዜ ፡ ለመደረብ ፡ የሚችለው ፤ የንብረቱን ፡ ይዞታ ፡ ያስተላለፈለት ፡ ሰው ፡ በይርጋ ፡ የራሱ ፡ ይዞታ ፡ ለማድረግ ፡ የሚፈቅድ ፡ መብት ፡ ኖሮት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) ባለዐፅመርስቱ ፤ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ የከፈለውን ፡ ግብር ፡ መከራከሪያ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

አንቀጽ ፡ ፯ ።

ስለ ፡ ግል ፡ ሀብት ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ሀብት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ሁኔታ ፤ ሀብትን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ሀብት ፡ ስለሚቀርበትና ፡ ስለ ፡ ሀብትነት ፡ ማስረጃ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ሀብት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ሁኔታ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ መያዝ ።

ቀ፡ ሺ፻፶፩ ። መሠረቱ ።

ባለቤት ፡ የሌለውን ፡ አንድ ፡ ግዙፍነት ፡ ያለውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ ለመሆን ፡ በማሰብ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ሀብትነቱን ፡ ያገኛል ።

ቀ፡ ሺ፻፶፪ ። እንስሳት ።

(፩) ለማዳ ፡ የሆኑ ፡ ወይም ፡ የተያዙ ፡ እንስሶች ፡ ከባለሀብቱ ፡ ሰው ፡ ቢያመልጡና ፡ ቢጠፉ ፡ እርሱም ፡ በሚከተለው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ላይፈልጋቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ሙሉ ፡ መፈለጉን ፡ ቢተው ፡ ባለቤት ፡ የሌላቸው ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ ለቀንድ ፡ ከብቶች ፡ ለጋማ ፡ ከብቶች ፡ ለግመሎች ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ፡ ሺ፻፶፫ ። ንቦች ።

(፩) ቀፎዎቸውን ፡ ትተው ፡ የሄዱ ፡ ንቦች ፡ ባለቤት ፡ እንደሌለው ፡ ሀብት ፡ ይቋጠራሉ ።

(፪) በሌላ ፡ ቀፎ ፡ ውስጥ ፡ የገቡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቀፎው ፡ የገቡለት ፡ ሰው ፡ በእግኝ ፡ ባለመብትነት ፡ የንቦቹ ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ የቀድሞው ፡ የንቦቹ ፡ ባለሀብት ፡ የሄዱበትን ፡ ሲከታተል ፡ ደርሶ ባቸው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ቀፎ ፡ ውስጥ ፡ በገቡ ፡ ጊዜ ፡ በስፍራው ፡ ላይ ፡ ከተገኘ ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ሺ፻፶፬ ። ስለ ፡ ተገኘ ፡ ዕቃዎች ። (፩) የአገኘው ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ግዙፍነት፡ ያለውን፡ አንድ፡ ተንቀሳቃሽ፡ ነገር፡ ያገኘና፡ እጅ፡ ያደረገ፡ ሰው፡ ያገኘውን ፡ ነገር ፡ እንዲያስታውቅ ፡ የሚያዘዘውን ፡ የአስተዳደር ፡ ደንብ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፪) እንደዚህ ፡ ያለ፡ ደንብ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተገኘው ፡ ነገር ፡ ግልጽ ፡ እንዲወጣ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ መፈጸምና ፡ ያገኘውን ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ለማስታወቅ ፡ እንደ ፡ ነገሩ ፡ ሁኔታ ፡ የታዘዘውን ፡ ምርመራ ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቋ ፡ ሺ፻፶፭ ። (፪) የተገኘውን ፡ ነገር ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቊ፡፲፭ ፡ የተነገሩትን ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ የፈጸመ ፡ አገኝ ፡ ያገኛቸውን ፡ ነገሮች ፡ በእጁ ፡ አድርጎ ፡ ለማስቀመጥ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ለዕቃው ፡ አጠባበቅ ፡ በአእምሮ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቋ ፡ ሺ፻፶፮ ። (፫) የተገኘውን ፡ ነገር ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

- (፩) የጠፋ ፡ ዕቃ ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ ዕቃው ፡ በቶሎ ፡ የሚበላሽ ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ወይም ፡ ጥበቃው ፡ ብዙ ፡ ወጪ ፡ የሚያስፈልገው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያገኘውን ፡ ዕቃ ፡ በአደባባይ ፡ በሐራጅ ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ የዕቃው ፡ ምትክ ፡ ይሆናል ።

ቋ ፡ ሺ፻፶፯ ። (፬) የተገኘውን ፡ ዕቃ ፡ ባለሀብቱ ፡ መልሶ ፡ ስለሚወስድበት ፡ ሁኔታ ።

- (፩) የዚህ ፡ ዕቃ ፡ የባለሀብቱን ፡ መብት ፡ እስከሚቀርበት ፡ ድረስ ፡ ባለሀብቱ ፡ ዕቃው ፡ እንዲመለስለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዕቃውን ፡ ላገኘና ፡ እንዲጠበቅ ፡ ላደረጉ ፡ ሰዎች ፡ ኪሣራቸውን ፡ ሁሉ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቋ ፡ ሺ፻፶፰ ። (፭) ዕቃውን ፡ ላገኘ ፡ ሰው ፡ የሚሰጠው ፡ ኪሣራ ።

- (፩) አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ጻኞች ፡ የጠፋውን ፡ ዕቃ ፡ ላገኘ ፡ ሰው ፡ ካገኘው ፡ ዕቃ ፡ ግምት ፡ ከአራት ፡ አንድ ፡ ጉርሻ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ጻኞቹ ፡ ጉርሻ ፡ መስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑንና ፡ የገንዘቡንም ፡ ልክ ፡ የሚወስኑት ፡ የሁለቱን ፡ ባለጉዳዮች ፡ ሀብትና ፡ የጠፋበትን ፡ ነገር ፡ ባለሀብቱ ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ለማግኘት ፡ የነበረውን ፡ ዕድል ፡ በመገመት ፡ ነው ።
- (፫) የጠፋውን ፡ ነገር ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ ከመለሰበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ያልጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመጠየቅ ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

ቋ ፡ ሺ፻፶፱ ። የተቀበረ ፡ ገንዘብ ።

- (፩) ተቀብሮ ፡ የተገኘ ፡ ገንዘብ፡ ገንዘቡ ፡ የተገኘበት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ወይም ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ ባለቤት ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ይሆናል ።
- (፪) የተባለውን ፡ ገንዘብ ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ የተገኘውን ፡ ገንዘብ ፡ ግምት ፡ አጋማሽ ፡ በጉርሻ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) የተቀበሩ ፡ ገንዘቦች ፡ ተብለው ፡ የሚቈጠሩት ፡ ግናቸውም ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ የእኔ ፡ ናቸው ፡ ሲል ፡ የማይረታባቸው ፡ ሲገኙም ፡ ከአምሳ ፡ ዓመት ፡ ከማያንስ ፡ ዘመን ፡ አንሥቶ ፡ በእርግጥ ፡ ተቀብረው ፡ ወይም ፡ ተደብቀው ፡ የቈዩ መስለው ፡ የሚታዩ ፡ ናቸው ።

ቋ ፡ ሺ፻፷ ። ጥንታዊ ፡ ዕቃ ፡ (አንቲካ) ።

የጥንታዊ ፡ ነገርን ፡ ምርመራ ፡ አርኬዎሎጂኮችና ፡ ጥንታዊ ፡ ዕቃዎችን ፡ አንቲካዎችን ፡ የነዚህም ፡ ዘርፍ ፡ የሆኑትን ፡ ነገሮች ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ የወጡት ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የቅን ፡ ልቡና ፡ ባለይዘታነት ።

ቋ ፡ ሺ፻፷፩ ። መሠረቱ ።

- (፩) ግዙፍነት፡ ያለው ፡ የተንቀሳቃሽ ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ ለመሆን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ዋጋ ፡ ሰጥቶ ፡ ውል ፡ የተዋለ ፡ ሰው ፡ የተባለውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ነገር ፡ እጅ ፡ ሲያደርግ ፡ በቅን ፡ ልቡናው ፡ ምክንያት ፡ የዚህ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ።
- (፪) ከርሱ ፡ ጋራ ፡ የተዋለው ፡ ሰው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ መብት ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንበት ፡ አይችልም ።

ቋ ፡ ሺ፻፷፪ ። የቅን ፡ ልቡና ፡ ትርጓሜና ፡ ማስረጃ ።

- (፩) ግዙፍነት ፡ ያለውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ነገር ፡ የሚገዛ ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ንብረት ፡ እንዲያስተላልፍለት ፡ የተዋለውን ፡ ሰው ፡ ባለመብት ፡ ነው ፡ በማለት ፡ አምና ፡ ከተዋለ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ተዋወሏል ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ የገዛው ፡ እጅ ፡ ያደረገው ፡ ሰው ፡ በቅን ፡ ልቡናው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።

ቋ ፡ ሺ፻፷፫ ። ቅን ፡ ልቡና ፡ ምን ፡ ጊዜ ፡ መኖር ፡ እንደሚገባው ።

- (፩) ቅን ፡ ልቡና ፡ ንብረቱ ፡ እጅ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ መኖር ፡ አለበት ።
- (፪) እጅ ፡ አድራጊው ፡ እጅ ፡ ያደረገውን ፡ ንብረት ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ የዚህን ፡ ንብረት ፡ ባለመብትነት ፡ ለመስጠት ፡ መብት ፡ ያልነበረው ፡ መሆኑን ፡ ንብረቱን ፡ እጅ ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ ቢያውቅ ፡ ይህ ፡ ማወቁ ፡ ጉዳት ፡ አያደርስበትም ።

ቀ: ሺ፻፳፬ ። ለመጠየቅ ፣ አለመቻል ።

(፩) ግዙፍነት፣ ያለውን ተንቀሳቃሽ ፣ ነገር ፣ በፈቃዱ ፣ ከእጁ ፣ ያውጣ ፣ ሰው ፣ በቅን ፣ ልቡናው ፣ እጅ ፣ በግድረግ ፣ ባለሀብት ፣ ከሆነው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ መልስ ልኝ ፣ ለማለት ፣ አይችልም ።

(፪) ዕቃውን ፣ ከእጁ ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ እጅ ፣ ቢያገኘውም ፣ እንኳ ፣ ቀድሞ ፣ የለቀቅሁለት ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ ያስለቀቀኝ ፣ በማታለል ፣ ነውና ፣ ዕቃዬን ፣ መልስልኝ ፣ ብሎ ፣ ዕቃው ፣ በእጁ ፣ የተገኘውን ፣ ሰው ፣ ሊጠይቅ ፣ አይችልም ።

ቀ: ሺ፻፳፭ ። የተሰረቀውን ፣ ነገር ፣ ለመጠየቅ ፣ ስለ ፣ መቻል ።

(፩) አንድ ፣ ግዙፍነት፣ ያለው ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ነገር ፣ የተሰረቀበት ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ባለሀብት ፣ ከሆነው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ለመጠየቅ ፣ ክስ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

(፪) ዕቃው ፣ ከተሰረቀበት ፣ አንሥቶ ፣ በአምስት ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ክስ ፣ ካላቀረቡ ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ለመጠየቅ ፣ ክስ ፣ የማቅረብ ፣ መብቱን ፣ ያጣል ።

ቀ: ሺ፻፳፮ ። በዚህ ፣ ጊዜ ፣ ለባለይዘታው ፣ ስለሚከፈለው ፣ ኪሣራ ።

(፩) ፈለግ ፣ የተደረገበትን ፣ ዕቃ ፣ ተጠያቂው ፣ የገዛው ፣ ይህንን ፣ ዕቃ ፣ የመሳሰሉትን ፣ ነገሮች ፣ በሚሸጥ ፣ ነጋዴ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ በሕዝብ ፣ ገበያ ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ ዕቃ ፣ በሐራጅ ፣ በሚሸጥበት ፣ በአደባባይ ፣ ውስጥ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የእኔ ፣ ነው ፣ ባዩ ፣ (ተፋላሚው) ፣ ባስያዘው ፣ ነገር ፣ ገዢው ፣ ለዚህ ፣ ነገር ፣ የወጣሁትን ፣ ገንዘብ ፣ አግባልኝ ፣ ብሎ ፣ ሻጩን ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ የተባለውን ፣ ነገር ፣ ላገኘና ፣ በደንብ ፣ እንዲጠበቅ ፣ ላደረጉ ፣ ሰዎች ፣ ኪሣራቸው ፣ ሁሉ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቀ: ሺ፻፳፯ ። ጥሬ ፣ ገንዘብና ፣ ላምጫው ፣ የሚከፈል ፣ ሰነድ ።

(፩) ጥሬ ፣ ገንዘብን ፣ ወይም ፣ ለአምጫው ፣ የሚከፈል ፣ ሰነድን ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ካገኘ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ልቀቅልኝ ፣ ለማለት ፣ በማንኛቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ እነዚሁኑ ፣ ነገሮች ፣ በገዛው ፣ በሌላው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ እንደዚህ ፣ ያለ ፣ መክራከሪያ ፣ ለማቅረብ ፣ አይችልም ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ሦስት ፣ ስለ ፣ ይዘታ ።

ቀ: ሺ፻፳፰ ። መሠረቱ ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ባለእጅ (ባለይዘታ) ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ የዚሁኑን ፣ ንብረት ፣ ግብር ፣ ባለማዳረግ ፣ ፲፮ ፣ ዓመት ፣ በሰሙ ፣ ከከፈለ ፣ የዚሁ ፣ ሀብት ፣ ባለቤት ፣ ይሆናል ።

ስለ ፣ ሆነም ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ መሬት ፣ ሲሆንና ፣ በአገሩ ፣ ሥሪት ፣ መሠረት ፣ የመሬቱ ፣ ርስትነት ፣ የግል ፣ የአንድ ፣ ሰው ፣ ሳይሆን ፣ ተወላጆች ፣ የሚካፈሉት ፣ በሆነበት ፣ ስፍራ ፣ ተወላጅ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ የትውልድ ፣ ሐረጉን ፣ መዝዞ ፣ ርስቱ ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይህ ፣ የይርጋ ፣ ሕግ ፣ አያገደውም ።

(፪) በዚህ ፣ ሕግ ፣ በአንቀጽ ፣ ስድስት ፣ በምዕራፍ ፣ ሁለት ፣ የተደነገጉት ፣ ውሳኔዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ: ሺ፻፳፱ ። ስለ ፣ መምራት ።

(፩) ስለ ፣ ወ ሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ ውስጥ ፣ ስለ ፣ ይርጋ ፣ መቋረጥ ፣ የተነገሩት ፣ ውሳኔዎች ፣ ስለ ፣ ይዘታም ፣ ነገር ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ በይርጋ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ መክራከርና ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ማዋል ፣ በይርጋ ፣ መክራከርንም ፣ ስለ ፣ መተው ፣ የተነገሩት ፣ የዚሁ ፣ አንቀጽ ፣ ውሳኔዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፬ ።

የዋና ፣ ተጨማሪ ፣ ነገር ።

ቀ: ሺ፻፷ ። የንብረቱ ፣ ፍሬ ።

(፩) ያንድ ፣ ነገር ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ እንዲሁም ፣ ይህ ፣ ነገር ፣ የሚሰጠው ፣ የተፈጥሮ ፣ ፍሬ ፣ ባለሀብት ፣ ነው ።

(፪) ፍሬ ፣ ሲባልም ፣ ሀብቱ ፣ በየጊዜው ፣ የሚሰጠው ፣ አበልና ፣ ነገሩም ፣ እንደ ፣ ተመደበበት ፣ ጉዳይ ፣ ከዚሁ ፣ ላይ ፣ ለመውሰድ ፣ ልማድ ፣ በሚፈቅደው ፣ መሠረት ፣ የሚገኘው ፣ ሁሉ ፣ ነው ።

ቀ: ሺ፻፷፩ ። የአንስሳት ፣ ውላጆች ።

(፩) የአንስሳትን ፣ ውላጅ ፣ ባለሀብትነት ፣ በሚመለከተው ፣ ረገድ ፣ ባለሀብትነቱ ፣ የሚከተለው ፣ እንስሳቱን ፣ (እናቱን) ፣ ነው ።

(፪) ስለዚህም ፣ የአንስሳቱ ፣ ባለሀብት ፣ የወላጁ ፣ ባለሀብት ፣ ነው ።

ቀ: ሺ፻፷፪ ። ስለ ፣ ሰብል ፣ (፩) ባለመሬቱ ፣ ሲቃወመው ።

(፩) ባለመሬቱ ፣ ሲቃወመው ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ የዘራ ፣ ሰው ፣ የጀመረውን ፣ ሥራ ፣ ለመቀጠል ፣ ወይም ፣ የዘራውን ፣ ሰብል ፣ ለመሰብሰብ ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፪) ሰብሉ ፣ ተሰብስቦ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሙሉ ፣ የባለመሬቱ ፣ ይሆናል ።

(፫) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በሁለቱ ፣ ንኡስ ፣ ቀጥሮች ፣ የተጻፉት ፣ ውሳኔዎች ፣ በማንኛውም ፣ ምክንያት ፣ ባለመሬቱ ፣ መቃወሙን ፣ ለመግለጽ ፣ ባልቻለበትም ፣ ጊዜ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፸፫ ። (፪) ባለመሬቱ ፣ ሳይቃወም ።

- (፩) ባለመሬት፣ ሳይቃወመው፣ በሌላ ሰው፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ዘር ፣ የዘራ ፣ ሰው ፣ ሰው ፣ የጀመረውን ፣ ሥራ ፣ ወደ ፣ ፍጻሜ ፣ ለማድረስና ፣ የዘራውን ፣ ሰብል ፣ ለመሰብሰብ ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፪) ዘሩን ፣ የዘራው ፣ መሬቱ ፣ የራሱ ፣ ሀብት ፣ መስሎት ፣ ወይም ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ ሊዘራ ፣ መብት ፣ ያለው ፣ መስሎት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሰብሎት ፣ ከአራት ፣ እጅ ፣ ሦስቱን ፣ እጅ ፣ ለባለመሬቱ ፣ ለቆና ፣ አንዱን ፣ እጅ ፣ ሰብል ፣ ወስዶ ፣ መሬቱንም ለቆ ፣ ይሄዳል ።
- (፫) ዘሩን ፣ የዘራው ፣ መሬቱ ፣ የራሱ ፣ አለመሆኑን ፣ ወይም ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ ሊዘራ ፣ መብት ፣ የሌለው ፣ መሆኑን ፣ እያወቀ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሰብሎን ፣ በሙሉ ፣ ለባለመሬቱ ፣ ለቆ ፣ ይሄዳል ።
- (፬) ከዚህ በላይ ፣ ባሉት ፣ በሦስት ፣ ንኡስ ፣ ቍጥሮች ፣ የተጻፉት ፣ ውሳኔዎች ፣ ባለመሬቱ ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ መዝራቱን ፣ እያወቀ ፣ ባይቃወምም ፣ የጸኑ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፸፬ ። (፫) ይህ ፣ መብት ፣ የሚሠራበት ፣ ሁኔታ ።

- (፩) ከዚህ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ ለባለመሬቱ ፣ የታወቀለትን ፣ መብት ፣ መሬቱ ፣ ቀድሞ ፣ የታረሰ ፣ ወይም ፣ ያልታረሰ ፣ ቢሆንም ፣ ባለ ፣ መሬቱ ፣ ማግኘት ፣ ይገባዋል ።
- (፪) ሰብሎ ፣ ተሸጦ ፣ ወይም ፣ ተሰጥቶ ፣ ወይም ፣ ተበልቶ ፣ አልቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለመሬቱ ፣ ለርሱ ፣ የሚገባውን ፣ ሰብል ፣ በጠየቀበት ፣ ጊዜ ፣ ያለውን ፣ ግምቱን ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፫) ባለመሬቱ ፣ ሰብሎ ፣ በተሰበሰበ ፣ በአንድ ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ መብቱን ፣ ለማግኘት ፣ የሚገባውን ፣ ሳያደርግ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የመጠየቅ ፣ መብቱን ፣ ያጣል ።

ቀ፡ ሺ፻፸፭ ። ስለ ፣ አትክልቶች ፣ (፩) የባለመሬቱን ፣ ፈቃድ ፣ በመጣስ ፣ የተተከለ ።

- (፩) ባለመሬቱ ፣ ሳይፈቅድ ፣ በሌላ ሰው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ዛፍ ፣ የተከለ ፣ ሰው ፣ ከተከለቸው ፣ ዛፎች ፣ ላይ ፣ አንዳችም ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።
- (፪) አትክልቱ ፣ ለባለርስቱ ፣ ስላስገኘው ፣ የሀብት ፣ ጥቅም ፣ አንዳችም ፣ ኪሣራ ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።
- (፫) ዛፉ ፣ ከመሬቱ ፣ ላይ ፣ ይነሣልኝ ፣ ብሎ ፣ ባለርስቱ ፣ የጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለማንኛው ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችለው ፣ ተካዩ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፻፸፮ ። (፪) በባለመሬቱ ፣ ፈቃድ ፣ የተተከለ ።

- (፩) ዛፉን ፣ የተከለው ፣ ሰው ፣ ባለርስቱ ፣ ፈቅዶለት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለትክልቱን ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ለማስለቀቅ ፣ ቢፈልግ ፣ ሊከፍለው ፣ የሚገባው ፣ ኪሣራ ፣ የሚወሰነው ፣ ሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ ባደረጉት ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ ነው ።

- (፪) ሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ ስምምነት ፣ ለማድረግ ፣ ባይችሉ ፣ ግን ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ያለው ፣ ቍጥር ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፻፸፯ ። (፫) ስለ ፣ ኪሣራ ።

- (፩) በላይኛው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተው ፣ ኪሣራ ፣ የሚከፈለው ፣ የተተከሉት ፣ ዛፎች ፣ የሚሰጡት ፣ መደበኛ ፣ ጥቅም ፣ በሰብል ፣ አሰጣጥ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዛፎቹ ፣ በዐሥር ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ይሰጣሉ ፣ ተብሎ ፣ ከሚታሰበው ፣ ሰብል ፣ እኩሌታው ፣ ነው ።
- (፪) የተተከሉት ፣ ዛፎች ፣ የሚሰጡት ፣ መደበኛ ፣ ጥቅም ፣ በሰብል ፣ አሰጣጥ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የኪሣራው ፣ አከፋፈል ፣ የሚታሰበው ፣ ዛፎቹ ፣ በ፲ ፣ ዓመት ፣ ከሚያወጡት ፣ የዋጋ ፣ ግምት ፣ እኩሌታው ፣ ነው ።
- (፫) ቧሁለቱም ፣ ሁኔታዎች ፣ ቢሆን ፣ የዐሥር ፣ ዓመቱ ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ መቁጠር ፣ የሚጀመረው ፣ ባለመሬቱ ፣ የዛፉ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብትነት ፣ ፍጻሜ ፣ እንዲያገኝ ፣ ሲል ፣ አሳቡን ፣ ከገለጸበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፻፸፰ ። በሌላው ፣ ሰው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ሕንፃ ፣ ስለመሥራት ፣ ፩/ባለመሬቱ ፣ ሲቃወም ።

- (፩) ባለመሬቱ ፣ በግልጽ ፣ እየተቃወመው ፣ ማንም ፣ ሰው ፣ በሌላ ሰው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ሕንፃ ፣ የሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ሕንፃ ፣ ላይ ፣ አንዳችም ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።
- (፪) ባለመሬቱ ፣ እንደ ፣ መረጠ ፣ ሕንጻ ፣ የሠራውን ፣ ሰው ፣ ያለ ፣ ኪሣራ ፣ ለቆ ፣ እንዲሄድ ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ ባለሕንጻው ፣ በራሱ ፣ ኪሣራ ፣ አፍርሶ ፣ እንዲሄድ ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።
- (፫) ከዚህ በላይ ፣ ባሉት ፣ በሁለቱ ፣ ንኡስ ፣ ቍጥሮች ፣ የተጻፉት ፣ ውሳኔዎች ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ባለመሬቱ ፣ መቃወሙን ፣ ባልቻለበትም ፣ ጊዜ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፸፱ ። ፪/ ባለመሬቱ ፣ ሳይቃወም ።

- (፩) ባለመሬቱ ፣ ሳይቃወም ፣ በሌላ ሰው ፣ መሬት ፣ ሕንፃ ፣ የሠራ ፣ ሰው ፣ የዚህ ፣ ሕንጻ ፣ ባለሀብት ፣ ነው ።
- (፪) ባለመሬቱ ፣ ከባለ ፣ ሕንጻው ፣ ጋራ ፣ የተሰማመ-በትን ፣ ግምት ፣ በመክፈል ፣ ወይም ፣ በግምቱ ፣ ያልተሰማማ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በታች ፣ ባለው ፣ በቍጥር ፣ ሺ፻፹ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ የሕንፃውን ፣ ግምት ፣ በመክፈል ፣ ሕንፃውን ፣ ለማስለቀቅ ፣ ይችላል ።
- ስለሆነም ፣ የሕንጻው ፣ ባለሀብት ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ በራሱ ፣ ኪሣራ ፣ ሕንጻውን ፣ አፍርሶ ፣ ለመሄድ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፫) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ በሁለቱ ፣ ንኡስ ፣ ቍጥሮች ፣ የተጻፉት ፣ ውሳኔዎች ፣ ባለመሬቱ ፣ የሕንጻውን ፣ መሠራት ፣ እያወቀ ፣ ሳይቃወም ፣ በቀረበትም ፣ ጊዜ ፣ የሚጸኑ ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ሺ፻፹ ፣ ስለ ፣ ግምት ፣ አወሳሰን ።

(፬) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በቍጥር ፣ ሺ፻፸፱ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ ለባለ ፣ ሕንጻው ፣ የሚከፍለው ፣ ግምት ፣ በዚህ ፣ ፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ግልግልና ፣ ስለስምምነት ፣ በሚለው ፣ በጽኑነት ፣ አንቀጽ ፣ መሠረት ፣ ይሆናል ።

(፭) ሕንጻውን ፣ የሠራው ፣ ሰው ፣ መሬቱ ፣ የእርሱ ፣ አለመሆኑን ፣ አውቆ ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ ሲገባው ወይም ፣ መብት ፣ የሌለው ፣ መሆኑን ፣ እያወቀ የሆነ እንደሆነ ፣ ባለመሬቱም ፣ የሕንጻውን ፣ መሠራት ፣ እያወቀ ፣ ሳይቃወሙ ፣ ሠርቶ ፣ እንደሆነ ፣ ሕንጻውን ፣ ባለመሬቱ ፣ በዋጋ ፣ እንዲያስቀረው ፣ የሚስማማ ፣ ሲሆን ፣ ለሕንጻው ፣ ዋጋ ፣ ሊከፈል ፣ ከሚገባው ፣ ግምት ፣ ከአራት ፣ እጅ ፣ አንዱን ፣ እጅ ፣ ብቻ ፣ ባለመሬቱ ፣ ከፍሎ ፣ ሕንጻውን ፣ ያስቀረዋል ።

ቍ ፣ ሺ፻፹፩ ፣ የሌላ ፣ ሰው ፣ በሆነ ፣ መሥሪያ ፣ (ማቴሪያል) ፣ ሕንጻ ፣ ስለ ፣ መሥራት ።

(፮) የራሱ ፣ ባልሆኑ ፣ መሥሪያዎች ፣ ሕንጻ ፣ የሠራ ፣ የአትክልት ፣ ድርጅቶችን ፣ ያቋቋመና ፣ ሌሎችንም ፣ ሥራዎች ፣ የፈጸመ ፣ ባለመሬት ፣ ለሠራባቸው ፣ መሥሪያዎች ፣ ባለሀብት ፣ ይሆናል ።

(፯) የዕቃዎቹን ፣ ዋጋ ፣ መክፈልና ፣ አስፈላጊም ፣ ሲሆን ፣ ኪሣራና ፣ ካሣ ፣ እንዲከፈል ፣ ሊፈረድበት ፣ ይቻላል ።

(፰) የመሥሪያዎቹ ፣ ባለሀብት ፣ ዕቃውን ፣ ነቅሎ ፣ ለመውሰድ ፣ መብት ፣ የለውም ።

ቍ ፣ ሺ፻፹፪ ፣ ዐይነቱን ፣ መስጠት ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የራሱ ፣ ገንዘብ ፣ ያልነበረውን ፣ ነገር ፣ ያበጀ ፣ ወይም ፣ የለወጠ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ከታደሰው ፣ ነገር ፣ ይልቅ ፣ የሥራው ፣ ግምት ፣ ብልጫ ፣ ያለው ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ነገር ፣ የሠራተኛው ፣ ሀብት ፣ ይሆናል ።

(፪) በዕቃው ፣ ላይ ፣ ያዋለው ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ የበለጠ ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ ሠራተኛው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያላደረገው ፣ ሲሆን ፣ ዳኞች ፣ የአዲሱ ፣ ዕቃ ፣ ባለሀብት ነት ፣ ለዕቃው ፣ ባለሀብት ፣ እንዲሰጥ ፣ ለመፍቀድ ፣ ይችላሉ ።

(፫) ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርሱ ፣ አላፈነቶችና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ የተነገሩት ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ሺ፻፹፫ ፣ ቅልቅል ፣ ወይም ፣ ተጨማሪ ፣ ነገር ።

(፩) በጣም ፣ ሳይበላሹ ፣ ወይም ፣ በከባድ ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ኪሣራ ፣ ካልሆነ ፣ ሊለያዩ ፣ ወይም ፣ ሊላቀቁ ፣ የማይችሉ ፣ እስከ ፣ መሆን ፣ የተቀላቀሉ ፣ ወይም ፣ የተጣበቁ ፣ የብዙዎች ፣ ሀብቶች ፣ የሆኑ ፣ የሚንቀሳቀሱ ፣ ነገሮች ፣ ሲያጋጥሙ ፣ ባለጉዳዮቹ ፣ በነገሩ ፣ መቀላቀል ፣ ጊዜ ፣ የየራሳቸው ፣ ገንዘብ ፣ በነበረው ፣ ግምት ፣ ምክንያትና ፣ መጠን ፣ በመቀላቀል ፣ አዲስ ፣ ለሆነው ፣ ነገር ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) ነገር ፣ ግን ፣ ሁለት ፣ የሚንቀሳቀሱ ፣ ነገሮች ፣ ሲቀላቀሉ ፣ ወይም ፣ ሲዋሐዱ ፣ አንዱ ፣ የሌላው ፣ ተጨማሪ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ሊገመት ፣ የሚገባው ፣ ሲሆን ፣ በመቀላቀል ፣ አዲስ ፣ የሆነውን ፣ ነገር ፣ የዋናው ፣ ነገር ፣ ባለሀብት ፣ ይወስደዋል ።

(፫) ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርሱ ፣ አላፈነቶችና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ የተነገሩት ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ባለሀብትነትን ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

ቍ ፣ ሺ፻፹፬ ፣ የማስተላለፍ ፣ ምክንያቶች ።

ባለሀብትነት ፣ የሚተላለፈው ፣ በሕግ ፣ ወይም ፣ የግል ፣ ባለጉዳዮች ፣ በሚያደርጉዎቸው ፣ ሕጋዊነት ፣ ተግባሮች ፣ ይሆናል ።

ቍ ፣ ሺ፻፹፭ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችን ፣ ባለሀብትነት ፣ (ባለርስትነት) ፣ በውል ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ለማስተላለፍ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ማስመዝገብ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ሺ፻፹፮ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረቶች ።

(፩) ግዙፍነት ፣ ያላቸው ፣ የተንቀሳቃሽ ፣ ንብረቶች ፣ ባለሀብትነት ፣ ንብረቱን ፣ በመግዛት ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ አኳኋን ፣ ያገኘው ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ንብረቱን ፣ እጅ ፣ ባደረገው ፣ ጊዜ ፣ የተላለፈ ፣ ይሆናል ።

(፪) ልዩ ፣ የሆኑ ፣ አንዳንድ ፣ የሚንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችን ፣ የሚመለከቱት ፣ የሕጎች ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ሺ፻፹፯ ፣ ሀብትነትን ፣ ስለ ፣ መጠበቅ ።

የአንድ ፣ ንብረት ፣ ሀብትነቱ ፣ የሚተላለፍበት ፣ ለሌላ ፣ ጊዜ ፣ ይሁን ፣ በማለት ፣ የተደረጉ ፣ የውል ፣ ቃሎች ፣ በሕጉ ፣ መሠረት ፣ ባንድ ፣ የመንግሥት ፣ መዝገብ ፣ የተጻፉ ፣ ሆነው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ በግልጽ ፣ የተቀበሏቸው ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ ወይም ፣ በመንግሥት ፣ መዝገብ ፣ የተጻፉ ፣ ሆነው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ እንዲያውቋቸው ፣ ካልተደረገ ፣ በቀር ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆኑባቸው ፣ አይቻልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ሀብትነት ፡ መቅረት ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፮ ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ መጥፋት ።

ሀብትነቱ ፡ የዋለበት ፡ ዕቃ ፡ የተበላሸ ፡ ወይም ፡ ሀልዎቱ ፡ (መኖሩ) ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሀብትነቱ ፡ ይቀራል ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፱ ፡ ሀብትነቱ ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

እንደዚሁም ፡ ሀብትነቱ ፡ የሚቀረው ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ሀብትነቱ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ የተላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፺ ፡ ከርስት ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ መሰረዝ ።

በርስት ፡ መዝገብ ፡ የተመዘገቡ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሀብትነት ፡ በርስትነት ፡ ከዚሁ ፡ መዝገብ ፡ ሲሰረዝ ፡ ሀብትነቱ ፡ (ርስትነቱ) ፡ ይቀራል ።

ቍ ፡ ሺ፻፺፩ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ መተው ።

ግዙፍነት ፡ ያላቸው ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ባለሀብትነት ፡ ባለሀብቱ ፡ በማያጠራጥር ፡ ሁኔታ ፡ መብቱን ፡ የመተውን ፡ ሐሳብ ፡ ካስታወቀ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፻፺፪ ፡ ሀብትነትን ፡ የሚያስቀር ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ።

ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ ያንድ ፡ የሚንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ሀብቱ ፡ የሚገኝበትን ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ ሀብቱ ፡ መሆኑን ፡ ባለማወቅ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ያልተገለገለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መብቱን ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ይቀራል ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ሀብትነት ፡ ማስረጃ ።

ቍ ፡ ሺ፻፺፫ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ግዙፍ ፡ ሀብቶች ።

(፩) የሚንቀሳቀስ ፡ ግዙፍ ፡ ነገር ፡ ባለይዞታ ፡ (ባለእጅ) ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ እንደ ፡ ያዘው ፡ የዚሁ ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ (ባለቤት) ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይገመታል ።

(፪) ይህ ፡ ግምት ፡ እንደ ፡ ነገሩ ፡ አካባቢ ፡ ሁኔታ ፡ ልክ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ የሚከራከረው ፡ ሰው ፡ ትክክል ፡ ግምት ፡ ላለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፻፺፬ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ጠፍ ፡ የሆኑ ፡ ባለቤት ፡ (ጌታ) ፡ የሌላቸው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙ ፡ ጠፍ ፡ የሆኑ ፡ ባለቤት ፡ የሌላቸው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ የመንግሥት ፡ ንብረቶች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፺፭ ፡ የባለሀብትነት ፡ የርስት ፡ ምስክር ፡ ወረቀት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብትነትን ፡ በማወቅ ፡ በአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ለአንድ ፡ ሰው ፡ የተሰጠ ፡ የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ይህ ፡ ማስረጃ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ የዚሁ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያስቈጥረዋል ።

(፪) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የሚሰጥበት ፡ ደንብ ፡ ሥርዐት ፡ እንዲሁም ፡ በምን ፡ ጊዜ ፡ ሊታደስ ፡ እንደሚገባው ፡ በአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ደንብ ፡ ይወሰናል ።

(፫) እንዲሁም ፡ የአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ ለመተካት ፡ በዚህም ፡ ምክንያት ፡ በአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ አላፈነት ፡ ዋስትና ፡ ለማግኘት ፡ መጠባበቂያ ፡ እንዲሆን ፡ የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የመሰጠቱ ፡ ሥራ ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈለው ፡ ታክስ ፡ ልክ ፡ በአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ደንብ ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ሺ፻፺፮ ፡ (፩) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ።

ከዚህ ፡ በታች ፡ የተመለከቱትን ፡ ነገሮች ፡ ለማስረዳት ፡ የተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ (ሀ) የባለርስትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የተሰጠው ፡ ከደንብ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ለመስጠት ፡ ሥልጣን ፡ በሌለው ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የተሰጠው ፡ በማይረጋ ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለከላሹ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ በማይችል ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ሐ) ከላሹ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘው ፡ የገዛው ፡ የእርስት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ መሆኑን ፡ ማስረዳት ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ የሕሊና ፡ ግምት ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፻፺፯ ፡ (፪) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ግዴታዎች ።

(፩) አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ለሚመለከት ፡ ነገር ፡ የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ የአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ለዚሁ ፡ ለማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ጠፍ ፡ የሆኑ ፡ ባለቤት ፡ (ጌታ) ፡ የሌላቸው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ጠፍ ፡ የሆኑ ፡ ባለቤት ፡ የሌላቸው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ የመንግሥት ፡ ንብረቶች ፡ ናቸው ።

ሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ካሁን ፣ በፊት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ሰጥቶ ፣ የነበረው ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ እንዲመለስለት ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) ይህ ፣ የርስት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ጠፍቷል ፣ የሚያሰኝ ፣ ምክንያት ፣ የቀረበ ለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አንድ ፣ አዲስ ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ይሰጠኝ ፣ ብሎ ፣ የሚጠይቀው ፣ ሰው ፣ ይህ ፣ የቀድሞው ፣ ወረቀት ፣ ያለ ፣ መሰረዙ ፣ በምስ ስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ ሊያስከትል ፣ የሚችለውን ፣ ጉዳት ፣ ለማስወገድ ፣ እንዲ ቻል ፣ አዲስ ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ጠያቂው ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ዋስ ትና ፣ እንዲሰጥ ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ ሊያስገድደው ፣ ይችላል ።

ቀ ። ሺ፻፺፰ ። (፫) የመንግሥት ፣ አላፊነት ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ለአንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ከደንብውጭ ፣ የተሰጠ ውን ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ለመስጠት ፣ ሥልጣን ፣ በሌለው ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የተ ሰጠውን ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ በማመን ፣ በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ ካገኘ ፣ በኋላ ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ትክክለኛ ፣ ባለመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ ለሚደርስበት ፣ ጉዳት ፣ መንግ ሥት ፣ አላፊ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ ሳይሰርዘው ፣ የቀረውን ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ በማመን ፣ በአንድ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ አንድ ፣ መብት ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ ለሚደርስበት ፣ ጉዳት ፣ አላፊው ፣ መንግሥት ፣ ነው ።

(፫) በአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ሹማምቶችና ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ በአላፊነት ፣ በሚጠየቁት ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ መንግሥት ፣ ኪሣራውን ፣ የሚጠይቅበት ፣ መብቱ ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቀ ። ሺ፻፺፱ ። የርስት ፣ ወሰን ።

(፩) የመሬቱ ፣ ርስት ፣ ወሰን ፣ የሚታወቀው ፣ በርስት ፣ ክፍል ፣ ፕላንና ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ በሚደረግ ፣ የወሰን ፣ ምልክት ፣ ነው ።

(፪) በፕላኑ ፣ ላይ ፣ ባለው ፣ ወሰንና ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ በተደረገው ፣ ወሰን ፣ መካከል ፣ ልዩነት ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የፕላኑ ፣ ወሰን ፣ ትክክለኛ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ይገ መታል ።

ቀ ። ሺ፻፺፻ ። ስለ ፣ ግንብ ፣ ሥራዎች ፣ ስለ ፣ ተክሎችና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ ሥራዎች ።

(፩) ባንድ ፣ በታ ፣ ላይ ፣ የሚደረጉ ፣ ማንኛዎቹም ፣ ሥራዎች ፣ ተክሎችና ፣ ሌሎች ፣ ሥራዎች ፣ ከዚህ ፣ የሚከተሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ በባለ ሀብቱ ፣ (በባለርስቱ) ፣ ኪሣራ ፣ የተሠሩና ፣ የራሱ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ይገመታሉ ።

(፪) ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ የማቅረብ ፣ መብት ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቀ ። ሺ፻፺፩ ። ስለ ፣ አጥር ።

ሁለት ፣ ርስትን ፣ የሚለይ ፣ ማናቸውም ፣ አጥር ፣ የሁለቱ ፣ ርስት ፣ ባለሀብቶች ፣ የጋራ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ይገመታል ። ይኸውም ፣ ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ ከሌለና ፣ ከነ ዚህ ፣ ሁለት ፣ ቦታዎች ፣ አንዱ ፣ ብቻ ፣ አጥር ፣ ያለው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ነው ።

ቀ ። ሺ፻፺፪ ። ስለ ፣ ቦይ ።

(፩) ስለ ፣ ቦይ ፣ የአፈሩ ፣ አወጣጥ ፣ ወይም ፣ አጣጣል ፣ ከቦዩ ፣ በአንደኛው ፣ ወገን ፣ ብቻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የጋራ ፣ አለመሆኑን ፣ ያመለክታል ።

(፪) ቦዩ ፣ አፈሩ ፣ ወደ ፣ ተጣለበት ፣ ወገን ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ብቻ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ይገ መታል ።

(፫) ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ የማቅረብ ፣ መብት ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቀ ። ሺ፻፺፫ ። ስለ ፣ ውሃ ፣ ቧንቧዎች ፣ ስለጋዝና ፣ ኤሌትሪክ ፣ ማደያ ፣ መሥመሮች ።

የውሃ ፣ ቧንቧዎች ፣ የጋዝና ፣ የኤሌትሪክ ፣ ማደያ ፣ መሥመሮችና ፣ ሌሎችም ፣ እንደዚህ ፣ ከተዘጋጁበት ፣ መሬት ፣ ውጭ ፣ ቢገኙም ፣ እንኳ ፣ የሚነሡበት ፣ የዋናው ፣ ድርጅት ፣ ተጨማሪዎች ፣ ሆነው ፣ የሚገመቱና ፣ የዋናው ፣ ክፍል ፣ ባለቤት ፣ ንብረት ፣ ሆነው ፣ የሚቈጠሩ ፣ ናቸው ።

(፪) ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ የማቅረብ ፣ መብት ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።
የባለሀብቱ ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ።
ክፍል ፣ ፩ ።
ጠቅላላ ፣ ድንጋጌዎች ።

ቀ ። ሺ፻፺፬ ። ትርጓሜ ።

(፩) ሀብትነት ፣ ማለት ፣ በአንዱ ፣ ግዙፍ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ከሁሉ ፣ የሰፋ ፣ መብ ትን ፣ የያዘ ፣ ማለት ፣ ነው ።

(፪) ይህ ፣ መብት ፣ በሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ሥርዐቶች ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሊከፋፈል ፣ ወይም ፣ ሊቀነስ ፣ ወይም ፣ ሊወሰን ፣ አይችልም ።

ቀ ። ሺ፻፺፭ ። በመብቱ ፣ ውስጥ ፣ ስላለው ፣ ነገር ፣ በንብረቱ ፣ ስለ ፣ መገልገልና ፣ ስለ ፣ መጠቀም ።

(፩) በሕጎችና ፣ በደንቦች ፣ ከሚደረገው ፣ የመብት ፣ መቀነስ ፣ በቀር ፣ ባለሀብቱ ፣ በመሰለው ፣ መንገድ ፣ ሀብቱን ፣ ሊገለገልበትና ፣ ሊጠቀምበት ፣ ይችላል ።

(፪) ባለሀብት ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ በሕይወት ፣ ሳለ ፣ ወይም ፣ በሚሞትበት ፣ ጊዜ ፣ ዋጋ ፣ ተቀብሎ ፣ ወይም ፣ ዋጋ ፣ ሳይቀበል ፣ በንብረቱ ፣ ሊያዝዝበት ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺጸጸ፯ ። የመፋለም ፣ መብት ።

ባለሀብት ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ መብት ፣ ሳይኖረው ፣ እጁ ፣ ካደረገው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ከያዘው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ሀብቱ ፣ ይገባኛል ፣ ሲል ፣ ለመፋለም ፣ ማናቸውንም ፣ የጎይል ፣ ተግባር ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ የሚመለከቱ ፣ የተለዩ ፣ ደንቦች ።

ቀ. ሺጸጸ፰ ። ቦታውን ፣ ስለ ፣ ማጠር ።

ባለሀብቱ ፣ ቦታውን ፣ ማጠር ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺጸጸ፱ ። ወሰን ።

ወሰኖቹ ፣ የሚያጠራጥሩ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጎረቤቱ ፣ በጠየቀው ፣ ጊዜ ፣ እያንዳንዱ ፣ ባለሀብት ፣ (ባለርስት) ፣ ወሰኖቹን ፣ ለማረጋገጥ ፣ ርዳታ ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

ቀ. ሺጸጸ፲ ። የመሬት ፣ ውስጥ ፣ ሀብትነት ።

የመሬት ፣ ሀብትነት ፣ (የመሬት ፣ ርስትነት) ፣ ማለት ፣ መሬቱን ፣ ሥራ ፣ ለማስያዝ ፣ ጠቃሚ ፣ እስከ ፣ ሆነው ፣ ጥልቀት ፣ ድረስ ፣ ያለውን ፣ የውስጥ ሀብትነትን ፣ ጭምር ፣ የያዘ ፣ ነው ።

ቀ. ሺጸጸ፲፩ ። የመሬት ፣ ውስጥ ፣ ቀፈራ ፣ ወይም ፣ ሥራ ።

በራሱ ፣ መሬት ፣ ውስጥ ፣ ሥራዎችን ፣ የሚያደራጅ ፣ ወይም ፣ የሚቋቋር ፣ ባለሀብት ፣ (ባለርስት) ፣ የጎረቤቶቹን ፣ መሬት ፣ ማናጋት ፣ አይገባውም ፣ እንደዚህ ሁም ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ የሚገኙትን ፣ የሥራዎቹን ፣ ጥንካሬ ፣ አደጋ ፣ ወይም ፣ ጉዳት ፣ እንዳያገኛቸው ፣ ማድረግ ፣ ይገባዋል ።

ቀ. ሺጸጸ፲፪ ። የመሬት ፣ በላይ ፣ ሀብትነት ።

የመሬት ፣ ሀብትነት ፣ ማለት ፣ መሬቱን ፣ ሥራ ፣ ለማስያዝ ፣ ጠቃሚ ፣ እስከ ሆነውም ፣ ጥልቀት ፣ ድረስ ፣ ያለውን ፣ የወደ ፣ ላይ ፣ ሀብትነትን ፣ የያዘ ፣ ነው ።

ቀ. ሺጸጸ፲፫ ። ስለ ፣ ቅርንጫፍ ፣ ስለ ፣ ዛፍ ፣ ሥሮች ።

- (፩) ማናቸውም ፣ ሰው ፣ ወደ ፣ መሬቱ ፣ ላይ ፣ ተዘርግተው ፣ የገቡትን ፣ የጎረቤቱን ፣ የዛፍ ፣ ቅርንጫፍ ፣ በአንድ ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ እንዲቋቋሙ ፣ ይችላል ።
- (፪) ያንድ ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ የማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ ሳይኖርበት ፣ ከወሰኑ ፣ መሥመር ፣ አልፎ ፣ በመሬቱ ፣ ውስጥ ፣ ለውስጥ ፣ የሚሄዱትን ፣ ሥሮች ፣ ሊቋቋሙ ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ሺጸጸ፲፫ ። ስለ ፣ መሥራትና ፣ ተክል ፣ ስለ ፣ ማቋቋም ።

ባለሀብቱ ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ ለርሱ ፣ መልካም ፣ መስለው ፣ የታዩትን ፣ ሥራዎችና ፣ ተክሎች ፣ ለመሥራትና ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺጸጸ፲፬ ። በመሬቱ ፣ ላይ ፣ ያለ ፣ መብት ፣ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ባንድ ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ ውስጥ ፣ የተቋቋሙ ፣ ሥራዎችና ፣ ሌሎች ፣ የጥበብ ፣ ሥራዎች ፣ ወይም ፣ ከመሬቱ ፣ ጋራ ፣ ነዋሪነት ፣ ባለው ፣ ሁኔታ ፣ የተያያዙ ፣ ሁሉ ፣ ሌላ ፣ ባለሀብት ፣ ሊኖራቸው ፣ ይችላሉ ።
- (፪) የዚህ ፣ ባለሀብት ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ ንብረት ፣ የአገልግሎት ፣ ግዴታ ፣ ባለቤቶች ፣ ንብረቶች ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

ቀ. ሺጸጸ፲፭ ። (፪) የተጠበቁ ፣ ሁኔታዎች ።

- (፩) ያንድ ፣ ቤት ፣ ፎቆችን ፣ ወይም ፣ ክፍሎችን ፣ የጋራ ፣ ሀብትነት ፣ የሚመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።
- (፪) እንዲሁም ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ መሬት ፣ ስለ ፣ ተሠሩት ፣ ሕንጻዎች ፣ ጉዳይ ፣ የተነገረው ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ቀጥሮች ፣ የተመለከተው ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚነት ፣ የተጠበቁ ፣ ነው ።

ቀ. ሺጸጸ፲፮ ። በመሬቱ ፣ ላይ ፣ መግባትን ፣ ስለ ፣ መከላከል ።

ባለሀብቱ ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ ማንም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ እንዳይገባ ፣ ለመከላከል ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺጸጸ፲፯ ። አስፈላጊ ፣ የሆነ ፣ መግባት ፣ (፩) ሊደርስ ፣ የሚችል ፣ ጉዳት ፣ ወይም ።

አደጋ ።

- (፩) አንድ ፣ ሰው ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ መሬት ፣ ውስጥ ፣ ካልገባ ፣ በቀር ፣ ሊደርስ ፣ ከሚችል ፣ ጉዳት ፣ ወይም ፣ ከተቃረበ ፣ አደጋ ፣ ሌላውን ፣ ሰው ፣ ሊጠብቀው ፣ ወይም ፣ ራሱን ፣ ለመጠበቅ ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዚህ ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ እንደዚህ ፣ ባለ ፣ ሁኔታ ፣ የሚደረገውን ፣ እቦታው ፣ ላይ ፣ መግባት ፣ መቻል ፣ አለበት ፣ (መፍቀድ ፣ አለበት) ።
- (፪) ከዚህም ፣ የተነሣ ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለሀብቱ ፣ ተገቢ ፣ የሆነ ፣ ካሣ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺጸጸ፲፰ ። (፪) አጥር ፣ ወይም ፣ ቤት ፣ ስለ ፣ ማደስ ።

- (፩) በአንድ ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ የተመራውን ፣ አጥር ፣ ወይም ፣ ቤት ፣ ለማደስ ፣ በጎረቤት ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ማለፍ ፣ አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፣ ጎረቤት ፣ የሆነው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ መተላለፍን ፣ መፍቀድ ፣ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ የተነሣ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሀብቱ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፲፱ ። (፫) የጠፋ ፡ ነገሮች ፡ ወይም ፡ እንስሶች ።

(፩) በተፈጥሮ ፡ ጎይል ፡ ወይም ፡ በድንገተኛ ፡ ሁኔታ ፡ ማንኛዎቹም ፡ ዕቃዎችን በሌላ ፡ ምስተኛ ፡ ሰው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ከብቶች ፡ እንደ ፡ ንብ ፡ መንጋ ፤ እንደ ፡ ዶሮ ፡ የመሰሉ ፡ እንስሶች ፡ ተላልፈው ፡ እንዲሁ ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሙሉ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ እንዲፈልጉት ፡ እንዲወስዷቸው ፡ የመሬቱ ፡ ባለሀብት ፡ በመሬቱ ፡ ውስጥ ፡ መግባትን ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።

(፪) ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመሬቱ ፡ ባለሀብት ፡ ከዚህ ፡ ባለሙሉ ፡ ላይ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ኪሣራው ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፡ ዕቃውን ፡ ወይም ፡ እንስሳውን ፡ የመያዝ ፡ መብት ፡ ሊኖረው ፡ ይችላል ።

(፫) ባለመሬቱ ፡ ራሱ ፡ ወዲያውኑ ፡ ፈልጎ ፡ የጠፋውን ፡ ዕቃ ፡ ወይም ፡ እንስሳ ፡ ባለሙሉ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ እንዳይገባ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳ ። ስለ ፡ መተላለፊያ ፡ በዮችና ፡ ቧንቧዎች ።

(፩) ባለርስቱ ፡ የሚደርስበትን ፡ ኪሣራ ፡ በሙሉና ፡ አስቀድሞ ፡ ካገኘ ፡ በራሱ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ለሌሎች ፡ መሬቶች ፡ ጥቅም ፡ የሚሆኑ ፡ የውሃ ፡ ቧንቧዎች ፡ የጋዝ ፡ መተላለፊያዎች ፡ የኤሌክትሪክ ፡ መስመሮችና ፡ እነዚህን ፡ የመሳሰሉ ፡ ሌሎች ፡ ሥራዎች ፡ እንዲተላለፉ ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።

(፪) አሠራሩም ፡ ሌላ ፡ መሬት ፡ የአገልግሎት ፡ ግዴታ ፡ ላለበት ፡ መሬት ፡ የበለጠ ፡ በሚመች ፡ አኳኋንና ፡ ከሁሉ ፡ ያነሰ ፡ ኪሣራ ፡ በሚያስከትል ፡ ዐይነት ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(፫) የዚህም ፡ መሬት ፡ ባለቤት ፡ የተቋቋመው ፡ ሥራ ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ከመሬቱ ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ስፍራ ፡ እንዲዘዋወርና ፡ እንዲቋቋም ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳፩ ። የመተላለፍ ፡ መብት ፡ (፩) መሠረቱ ።

መሬቱ ፡ የተዘጋበት ፡ ወይም ፡ በመሬቱ ፡ ለመጠቀም ፡ ለሕዝብ ፡ በሚያገለግለው ፡ መንገድ ፡ ላይ ፡ በቂ ፡ ያልሆነ ፡ መጠን ፡ ያለው ፡ ባለሀብት ፡ ሊያደርስ ፡ በሚችለው ፡ ጉዳት ፡ መጠን ፡ ግምቱን ፡ ከከፈለ ፡ አስፈላጊውን ፡ መተላለፊያ ፡ እንዲሰጠው ፡ ጎረቤቱን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳፪ ። (፪) በእጅ ፡ ያለ ፡ መሬት ።

(፩) የመተላለፊያ ፡ መንገድ ፡ መብት ፤ የመተላለፊያ ፡ መንገድ ፡ እንዲወጣ ፡ በመሬቱ ፡ ተፈጥሮ ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ በጣም ፡ ሊጠየቅ ፡ በሚችለው ፡ ጎረቤት ፡ ላይ ፡ ይፈጸማል ።

(፪) ለዚህም ፡ ነገር ፡ የመሬቶቹና ፡ የመተላለፊያዎቹ ፡ ሁኔታ ፡ መተላለፊያ ፡ የታጠረበት ፡ (የተከለለው) ፡ ጠቃሚነትና ፡ መተላለፊያ ፡ እንዲወጣበት ፡ የተጠየቀው ፡ መሬት ፡ በመተላለፊያው ፡ መንገድ ፡ ምክንያት ፡ የሚደርስበትን ፡ ጉዳት ፡ ማመዛዘን ፡ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳፫ ። (፫) የመሬት ፡ ክፍያ ፡ ሲሆን ።

መሬቱ ፡ መተላለፊያ ፡ ያጣበት ፡ ምክንያት ፡ መሬቱ ፡ ተከፍሎ ፡ በመሸጡ ፡ በልጥጭ ፡ በክፍያ ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመተላለፊያው ፡ መንገድ ፡ እነዚህ ፡ ውሎች ፡ በተፈጸሙባቸው ፡ መሬቶች ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ይጠየቅ ፡ ዘንድ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳፬ ። (፬) አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ሥራዎች ።

የመተላለፊያ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ባለጥቅም ፡ በዚህ ፡ መብቱ ፡ ቢገለገል ፡ መተላለፊያ ፡ መንገድ ፡ ለወጣበት ፡ መሬት ፡ የሚደርስበት ፡ ጉዳት ፡ አነስተኛ ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ አስፈላጊዎች ፡ የሆኑትን ፡ እንዲሠራና ፡ እንዲጠብቅ ፡ ሊገደድ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳፭ ። በባለሀብትነት ፡ መብት ፡ አለመጠን ፡ ስለ ፡ መገልገል ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ባለሀብቱ ፡ በመብቱ ፡ በሚገለገልበት ፡ ጊዜ ፡ የጎረቤቱ ፡ ርስት ፡ ጥቅም ፡ የሚቀነስበትን ፡ ወይም ፡ የሚጎዳበትን ፡ ግናቸውንም ፡ ከመጠን ፡ ያለፈ ፡ ነገር ፡ ከመሥራት ፡ መጠበቅ ፡ ይገባዋል ።

(፪) በተለይም ፡ ጢስን ፡ ወይም ፡ ጠለሸትን ፡ ወይም ፡ በጉርብትና ፡ አኗኗር ፡ ሊታገሡት ፡ ከሚችሉው ፡ በላይ ፡ የሆኑትን ፡ ሽታዎች ፡ ጩኸቶች ፡ ወይም ፡ ንውጽ ፡ ውጽታዎች ፡ ወደ ፡ ጎረቤት ፡ እንዲሄድ ፡ ማድረግ ፡ የተከለከለ ፡ ነው ።

(፫) እነዚህም ፡ የሚወሰኑት ፡ የአገሩን ፡ ልማድ ፡ በመከተልና ፡ እንዲሁም ፡ የመሬቱን ፡ አቀማመጥና ፡ የተፈጥሮውን ፡ ዐይነት ፡ በመመልከት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳፮ ። (፪) ስለ ፡ ቅጣት ።

አንድ ፡ ባለሀብት ፡ በመብቱ ፡ ከመጠን ፡ በላይ ፡ በመገልገሉ ፡ ምክንያት ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ ጉዳት ፡ እንደሚደርስበት ፡ የሚያሠጋው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በሚደርስበት ፡ ጉዳት ፡ የኪሣራ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ሳይነካበት ፡ የተባለው ፡ ባለሀብት ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰበትን ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ እንዲያደርግ ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ ያደርሳል ፡ ተብሎ ፡ የተሠጋበት ፡ ነገር ፡ እንዳይደርስ ፡ አስፈላጊውን ፡ ጥንቃቄ ፡ እንዲፈጽም ፡ ሊከሰው ፡ ይችላል ።

ቀ. ሺ፪፻፳፯ = በባለሀብትነት፣ መብት፣ ላይ፣ የተሰጠት፣ የመብት፣ ወሰኖች፣ የማይ

ታለፉ፣ ስለ፣ መሆናቸው ።

(፩) የባለሀብቶች፣ ልዩ፣ መብቶችን፣ የሚቀንሱት፣ ከዚህ፣ በላይ፣ በተመለከቱት፣ ቀጥሮች፣ የተነገሩት፣ በርስት፣ መዝገብ፣ ባይጸፉም፣ እንዳሉ፣ የሚቋጠሩ፣ ናቸው ።

(፪) በሁለቱ፣ ወገን፣ ተዋዋሮች፣ ስምምነት፣ ሊሰረዙ፣ ወይም፣ ሊለዋወጡ፣ ሊሻሻሉ፣ ሊይዙም ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ስለ፣ ውሃዎች፣ ባለሀብትና፣ በውሃዎች፣ ስለ፣ መገልገል ።

ቀ. ሺ፪፻፳፰ = ለጎብረት፣ ኑር፣ ጥቅም፣ በቀደምትነት፣ አስፈላጊዎች፣ ስለ፣ መሆናቸው ።

(፩) ፈላጎችም፣ ቢሆኑ፣ ወይም፣ ባይሆኑ፣ ውሃዎች፣ ለጎብረት፣ ኑር፣ ጥቅም፣ ከሁሉ፣ በፊት፣ የተመደቡ፣ ናቸው ።

(፪) ለጎብረት፣ ኑር፣ ጥቅም፣ አስፈላጊዎች፣ እንደ፣ መሆናቸውም፣ መጠን፣ የሕዝብ፣ ባለሥልጣናት፣ የሚጠበቁቸውና፣ የሚጠበቁቸው፣ ናቸው ።

ቀ. ሺ፪፻፳፱ = የውሃ፣ ባለሀብት፣ ስለ፣ መሆን ።

ውሃ፣ የግል፣ ሀብት፣ ተብሎ፣ የሚገመተው፣ በሰው፣ እጅ፣ በተሠራው፣ በውሃ፣ ግጠራቀሚያ፣ በኩራ፣ ወይም፣ ለውሃ፣ በተበጀ፣ ጉድጓድ፣ ውስጥ፣ ሁኖ፣ ዐውቆ፣ የማይፈስ፣ ሲሆን፣ ነው ።

ቀ. ሺ፪፻፴ = የውሃ፣ ሕጋዊ፣ ሁኔታ ።

(፩) ውሃው፣ የወል፣ የጋርፍሽ፣ ሀብት፣ እንዲሆን፣ ወይም፣ ለጥቅም፣ እንዲውል፣ የሚያደርጉ፣ ሁኔታዎችና፣ እንዲሁም፣ የውሃው፣ የንብረት፣ ግዴታና፣ የመገልገል፣ መብቶች፣ በዚህ፣ አንቀጽ፣ በተነገሩት፣ ድንጋጌዎች፣ የተወሰኑ፣ ናቸው ።

(፪) የውሃ፣ መገደቢያ፣ ወይም፣ ማድረጊያ፣ የሆኑትን፣ የጎብረት፣ ሀብቶችን፣ ባለሀብትነት፣ የሚመለከቱት፣ የዚህ፣ ሕግ፣ ድንጋጌዎች፣ እንደ፣ ተጠበቁ፣ ናቸው ።

(፫) እንደዚሁም፣ የልዩ፣ ሕጎች፣ ድንጋጌዎችና፣ በጠቅላላ፣ ወይም፣ ለአንድ፣ ክፍል፣ በተሰጡት፣ የአስተዳደር፣ ደንቦች፣ የሚገኙት፣ ድንጋጌዎች፣ እንደ፣ ተጠበቁ፣ ናቸው ።

ቀ. ሺ፪፻፴፩ = ስለ፣ ዳኞች፣ ሥልጣን ።

(፩) ውሃው፣ ሊጠቅማቸው፣ በሚችሉ፣ ሰዎች፣ መካከል፣ ክርክር፣ የተነሣ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዳኞች፣ ፍርዳቸውን፣ ሲሰጡ፣ ለሀብትነት፣ የሚገባውን፣ ክብር፣ በመስ

ጠት፣ ልዩ፣ ልዩ፣ የሆኑት፣ ጥቅሞች፣ የሚሰጡበትን፣ መንገድ፣ መፈለግ፣ አለባቸው ።

(፪) ዳኞች፣ በሚሰጡት፣ ውሳኔ፣ ምናልባት፣ ከባለሀብትነት፣ መብቶች፣ ላይ፣ የደረሱ፣ ጉዳቶች፣ ቢኖሩ፣ በሕግ፣ የተደነገገ፣ ሌላ፣ ነገር፣ ከሌለ፣ በቀር፣ የጉዳት፣ ኪሣራን፣ የሚያሰጡ፣ ናቸው ።

ቀ. ሺ፪፻፴፪ = ውሃውን፣ ለቤት፣ ጉዳይ፣ ስለ፣ ግዋል ፣ (፩) የባለሀብቱ፣ መብቶች ።

የአንድ፣ መሪት፣ ባለሀብት፣ በመሪቱ፣ ላይ፣ ወይም፣ በመሪቱ፣ ውስጥ፣ የሚገኘውን፣ ውሃና፣ በመሪቱ፣ አዳርጦ፣ የሚያልፈውን፣ ወይም፣ በመሪቱ፣ ወሰን፣ የሚሄደውን፣ ውሃ፣ ለገል፣ ጥቅሙ፣ ለቤቱ፣ ሰዎች፣ ጥቅም፣ ለግዋልና፣ መንጋውን፣ ሊያጠጣበት፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፪፻፴፫ = (፪) የጎረቤቶች፣ መብት ።

ጎረቤቶች፣ ከውሃው፣ ጥጋ፣ እጅግ፣ የበዛ፣ የሆነውን፣ የማይመዘን፣ ገንዘብ፣ ካልከፈሉ፣ በቀር፣ ውሃ፣ በሌላ፣ ቦታ፣ የማያገኙ፣ በሆኑ፣ ጊዜና፣ የውሃው፣ ባለሀብትም፣ በመሪቱ፣ ላይ፣ የሚገኘው፣ የውሃው፣ ብዛት፣ ለራሱ፣ ቤት፣ አስፈላጊ፣ ከመሆን፣ አልፎ፣ የሚተርፍ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ለጎረቤቶቹ፣ አስፈላጊ፣ የሆነውንና፣ ከብቶቻቸውን፣ የሚያጠጡበትን፣ የገድ፣ አስፈላጊ፣ የሆነውን፣ ውሃ፣ መስጠት፣ አለበት።

ቀ. ሺ፪፻፴፬ = (፫) በጎረቤቶቹ፣ መብት፣ ላይ፣ ስለሚሰጠው፣ ደንብ ።

(፩) ጎረቤቶቹ፣ በዚህ፣ ባላቸው፣ መብት፣ የሚገለገሉበትን፣ አካላትን፣ የሚያመለክት፣ ደንብ፣ ለአእምሮ፣ ተስማሚ፣ በሆነ፣ ዐይነት፣ ባለሀብቱ፣ መወሰን፣ ይችላል ።

(፪) ለጎረቤቶቹ፣ በታወቀላቸው፣ በዚህ፣ መብት፣ በመገልገላቸው፣ ምክንያት፣ የመሪት፣ ባለሀብት፣ በመሪቱ፣ የሚገለገልበት፣ ወይም፣ የሚጠቀምበት፣ ነገር፣ ከፍ፣ ባለው፣ ዐይነት፣ የተቀነሰ፣ ወይም፣ የታወከ፣ እንደ፣ ሆነ፣ እነዚህ፣ ጎረቤቶቹ፣ የሚገባውን፣ ኪሣራ፣ እንዲሰጡት፣ ለማስገደድ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፪፻፴፭ = ስለ፣ ተከለከሉ፣ ሥራዎች ።

(፩) በጉድጓድ፣ ወሃ፣ በምንጭ፣ ውሃ፣ ወይም፣ በፈሳሽም፣ ሆነ፣ ወይም፣ በማይፈስ፣ በሌላ፣ ውሃ፣ የመገልገል፣ መብት፣ ያላቸው፣ ሰዎች፣ ይህን፣ የሚገለገሉበትን፣ ውሃ፣ ለማበላሸት፣ የሚችል፣ በመሪት፣ ውስጥ፣ እንደሚደረግ፣ የአድፍ፣ ውሃ፣ መሄጃ፣ እንደ፣ ሽንት፣ ቤት፣ ያለው፣ ማናቸውም፣ ሥራ፣ እንዳይውራ፣ ለመቃወም፣ ይችላሉ ።

(፪) ይህ፣ የተጠቀሰው፣ ሥራ፣ የባለጥቅምቱን፣ መብት፣ በመናቅ፣ ተሠርቶ፣ እንደ፣ ሆነም፣ የተባሉት፣ ባለጥቅምቶች፣ ሥራው፣ እንዲፈርስ፣ ለማስገደድ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፱፮ ። ስለ ፡ መስፍ ፡ ውሃ ፡ (፩) የባለሀብቱ ፡ መብት ።

(፩) ግንም ፡ ሰው ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ አቋርጦ ፡ የሚያልፈውን ፡ ወይም ፡ በመሬቱ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ የሚወርደውን ፡ ውሃ ፡ መሬቱን ፡ ለማጠጣት ፡ ሊገለገልበት ፡ ይችላል ።

(፪) ይህም ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ መብቱ ፡ ለቤት ፡ አገልግሎት ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ወይም ፡ መገንታቸውን ፡ ለማጠጣት ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ በሚገኘው ፡ ወይም ፡ መሬቱን ፡ አልፎ ፡ ከመሬቱ ፡ በታች ፡ በሚወርደው ፡ ውሃ ፡ የሚጠቀሙትን ፡ (የሚገለገሉትን ፡) ሰዎች ፡ በሚጎዳ ፡ አካላት ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፱፯ ። (፪) ለቤት ፡ አገልግሎት ፡ የሚሆን ፡ ውሃ ፡ ቀደምትነት ፡ ያለው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) መሬትን ፡ በመስፍ ፡ በማጣጣት ፡ የሚደረገው ፡ የውሃ ፡ መገልገል ፣ ይህንን ፡ ውሃ ፡ ለቤት ፡ አገልግሎት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ አካላት ፡ የሚገለገሉበትን ፡ ሰዎች ፡ የሚጎዳ ፡ ወይም ፡ ይጎዳል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጋ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ በውሃው ፡ ለመገልገል ፡ መብት ፡ አለን ፡ የሚሉበትን ፡ ለማስረዳት ፡ በቻሉ ጊዜ ፡ የተባለውን ፡ አዲሱን ፡ የውሃ ፡ መገልገል ፡ ለመቃወም ፡ ይችላሉ ።

(፪) በዚህ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ በውሃው ፡ ለመጠቀሚያ ፡ የሚሆኑ ፡ ግልጽ ፡ የሆኑ ፡ የታወቁ ፡ ትልልቅ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ የግዳጃም ፡ ሥራዎች ፡ ተፈጽመው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለመብቶቹ ፡ ለቤት ፡ አገልግሎት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ውሃውን ፡ ለሌላ ፡ ጥቅም ፡ ለማዋል ፡ በውሃው ፡ ለመጠቀም ፡ ያገኙት ፡ መብት ፡ አላቸው ፡ ይባላል ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፱፰ ። (፫) ቅብት ።

ዳኞች ፡ ከወደታች ፡ የሚገኙት ፡ ባለመሬቶች ፡ በውሃው ፡ ለመጠቀም ፡ ያገኙት ፡ መብት ፡ መኖሩን ፡ ያወቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ያገኙትን ፡ መብታቸውን ፡ በሚጎዳው ፡ መጠን ፡ ከወደ ፡ ላይ ፡ ባለው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የተጀመሩት ፡ ወይም ፡ የተፈጸሙት ፡ ሥራዎችና ፡ የተቋቋሙት ፡ ነገሮች ፡ እንዲቋረጡ ፡ ወይም ፡ ከአገልግሎት ፡ ውጭ ፡ እንዲሆኑ ፡ ያዝዛሉ ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፱፱ ። (፬) ለባለሀብቱ ፡ ስለሚገባው ፡ ኪሣራ ።

ከወደ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መሬት ፡ በላዩ ፡ አቋርጦ ፡ በሚያልፈው ፡ ወይም ፡ በወሰኑ ፡ ላይ ፡ በሚሄደው ፡ ውሃ ፡ እንዳይገለገል ፡ በሚወሰነው ፡ ክልላ ፡ ምክንያት ፡ መሬቱን ፡ ለማልማት ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ በልማቱ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከወደ ፡ ላይ ፡ ላለው ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ ኪሣራ ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፱፲ ። (፭) የኪሣራው ፡ ልክ ።

(፩) የዚህን ፡ የኪሣራውን ፡ ልክ ፡ ዳኞች ፡ በርትዕ ፡ መሠረት ፡ ይወስናሉ ።

(፪) ዳኞች ፡ ስለ ፡ ኪሣራው ፡ ውሳኔ ፡ የሚሰጡት ፡ የነገሩን ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ በተለይም ፡ በውሃው ፡ እንዳይገለገል ፡ በመከላከል ፡ ምክንያት ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚገኘው ፡ መሬት ፡ ዋጋ ፡ የተቀነሰውን ፡ ወደታች ፡ ያሉት ፡ ሰዎችም ፡ በውሃው ፡ ከመገልገላቸው ፡ የተነሳ ፡ የሚያገኙትን ፡ ጥቅም ፡ በማመዛዘን ፡ ነው ።

(፫) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ኪሣራው ፡ በቅን ፡ ልቡናና ፡ ከመሬቱ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ያሉት ፡ በውሃው ፡ የሚገለገሉት ፡ ሳይቃወሙባቸው ፡ የተሠሩትንና ፡ ዳኞች ፡ ከአገልግሎት ፡ ውጭ ፡ ያደረጉባቸውን ፡ ሥራዎችና ፡ የተቋቋሙትን ፡ ነገሮች ፡ ዋጋ ፡ የሚጨምር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፱፳ ። (፮) ባለሥልጣን ፡ ዳኞች ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱትን ፡ ክርክሮች ፡ ለመወሰን ፡ ሥልጣን ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ እነዚህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገሩት ፡ ሥራዎች ፡ በተደቀኑበት ፡ ወይም ፡ በተፈጸሙበት ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ስፍራ ፡ የሚዳኙት ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፱፳፩ ። ውሃውን ፡ ለእንዳስትረ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ማዋል ። (፩) የባለሀብቱ ፡ መብት ።

(፩) የመሬቱ ፡ ባለሀብት ፡ መሬቱን ፡ አቋርጦ ፡ በሚያልፈው ፡ ወይም ፡ በመሬቱ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ በሚሄደው ፡ ውሃ ፡ ወፍጮን ፡ ለመትከል ፡ የልብስ ፡ ማጠቢያን ፡ ወይም ፡ የሰው ፡ መታጠቢያን ፡ የመሳሰለ ፡ የእንዳስትረን ፡ ወይም ፡ የንግድን ፡ ድርጅት ፡ በማቋቋም ፡ ሊገለገልበት ፡ ይችላል ።

(፪) እርሱም ፡ ውሃው ፡ ከመሬቱ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ በሚወጣበት ፡ ጊዜ ፡ ውሃውን ፡ ያልተበላሸና ፡ ወሃው ፡ ለሚሄድላቸው ፡ ሰዎች ፡ አገልግሎት ፡ ለመሆን ፡ እንዲችሉ ፡ አድርጎ ፡ መልቀቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፱፳፪ ። (፪) የነዚህ ፡ መብቶች ፡ አወሳሰን ።

(፩) ባለሀብቱ ፡ ውሃው ፡ ከመሬቱ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ በሚወጣበት ፡ ጊዜ ፡ ውሃውን ፡ ያልለቀቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አበላሸቱ ፡ ወይም ፡ ለአንድ ፡ አገልግሎት ፡ የማይሆን ፡ አድርጎ ፡ የለቀቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ መስፍ ፡ ውሃ ፡ አገልግሎት ፡ በሚናገሩት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ይሆናሉ ።

(፪) ይህም ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ ከወደ ፡ ላይ ፡ ለሚገኘው ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ከወደታች ፡ ያሉት ፡ ባለመብቶች ፡ ሳይቃወሙ ፡ ለተፈጸሙትና ፡ ዳኞች ፡ ከአገልግሎት ፡ ውጭ ፡ ለአደረገባቸው ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ለተቋቋሙት ፡ ድርጅቶች ፡ ዋጋ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አንዳች ፡ ኪሣራ ፡ አይከፈለውም ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፵፱ ። ከውሃ ፡ ስለሚገኝ ፡ ገይል ።

የውሃውን ፡ ገይል ፡ በማከፋፈል ፡ በማመላለስ ፡ ወይም ፡ በመሸጥ ፡ ወራጆች ፡ የሆኑትን ፡ ውሃዎች ፡ ለማከናወን ፡ የሚችሉት ፡ ከመንግሥት ፡ ባለሥልጣናት ፡ ኮንሲሲዮን ፡ የተሰጣቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፩ ። ስለ ፡ ዝናም ፡ ውሃ ።

- (፩) የአንድ ፡ ቤት ፡ ባለሀብት ፡ (የቤት ፡ ጌታ) ፡ የጣራውን ፡ የዝናም ፡ ውሃ ፡ በራሱ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ እንዲወርድ ፡ ዐይነት ፡ እንጂ ፡ በጎረቤት ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ በማይወርድበት ፡ ዐይነት ፡ አድርጎ ፡ ለመሥራት ፡ ይገደዳል ።
- (፪) የሚያስፈልግም ፡ ሲሆን ፡ የዝናሙ ፡ ውሃ ፡ በመሬት ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ተበጅው ፡ የሕዝብ ፡ የውሃ ፡ መሄጃ ፡ በአሸንዳ ፡ ወይም ፡ በቧንቧ ፡ እንዲያመራ ፡ አስፈላጊዎች ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፪ ። ከወደ ፡ ታች ፡ የሚገኘው ፡ መሬት ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ከወደ ፡ ታች ፡ የሚገኙ ፡ መሬቶች ፡ የሰው ፡ እጅ ፡ ሳያገዝው ፡ በተፈጥሮ ፡ ከወደ ፊት ፡ ከሚገኙት ፡ መሬቶች ፡ የሚወርደውን ፡ ውሃ ፡ በግድ ፡ የሚቀበሉ ፡ ናቸው ።
- (፪) ከወደ ፡ ታች ፡ የሚገኘው ፡ የመሬት ፡ ባለሀብት ፡ እንደዚህ ፡ ባለ ፡ አኳኋን ፡ የሚፈሰውን ፡ ውሃ ፡ የሚያግድ ፡ ግድብ ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ።
- (፫) ከወደ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ የመሬት ፡ ባለሀብት ፡ ከወደ ፡ ታች ፡ የሚገኘውን ፡ የመሬት ፡ ግዴታ ፡ የሚያከብድ ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፫ ። የውሃ ፡ መውረጃውን ፡ የመጥረግ ፡ (የመሠንጠት) ፡ ሥራዎች ።

- (፩) ከወደ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ የመሬት ፡ ባለሀብት ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ የውሃ ፡ መውረጃ ፡ የመጥረግ ፡ (የመሠንጠት) ፡ ሥራዎችን ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከወደ ፡ ታች ፡ የሚገኙት ፡ የመሬቶች ፡ ባለሀብቶች ፡ ከተባለው ፡ መጥረግ ፡ የተነሣ ፡ በመሬታቸው ፡ ላይ ፡ የሚወርደውን ፡ ውሃ ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፈላቸው ፡ መቀበል ፡ አለባቸው ።
- (፪) ከወደ ፡ ታች ፡ የሚገኙት ፡ የመሬቶች ፡ ባለሀብቶች ፡ በዚህ ፡ ወደ ፡ እነርሱ ፡ በሚወርደው ፡ ውሃ ፡ ምክንያት ፡ የሚደርስባቸውን ፡ ጉዳት ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ አነስተኛ ፡ እንዲሆን ፡ ከወደ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ የመሬት ፡ ባለሀብት ፡ አስፈላጊውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ ማድረግና ፡ የሚገባውን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፫) ከወደታች ፡ የሚገኙት ፡ የመሬቶች ፡ ባለሀብቶች ፡ ወራጁ ፡ ውሃ ፡ ቤቶች ፡ ባሉበት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በቤቶች ፡ አጠገብ ፡ በሚገኝ ፡ ወለል ፡ ወይም ፡ የአትክልት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ አቋርጦ ፡ የሚያልፍ ፡ ሲሆን ፡ ውሃው ፡ በመሬት ፡ ውስጥ ፡ በሚደረግ ፡ ቦይ ፡ እንዲሄድ ፡ ሲሉ ፡ ከወደ ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ የመሬቶች ፡ ባለሀብቶች ፡ ማስገደድ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፬ ። ስለ ፡ አዳዲስ ፡ ምንጮች ።

መሬትን ፡ በመቁፈር ፡ ወይም ፡ የመሬት ፡ ውስጥ ፡ ሥራዎችን ፡ በመፈጸም ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ የመሬት ፡ ባለሀብት ፡ ከመሬቱ ፡ ውስጥ ፡ ውሃ ፡ ያመነጨ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተነገረው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፭ ። ውሃን ፡ ስለ ፡ መውሰድ ፡ (፩) ፡ የባለሀብቱ ፡ መብት ።

- (፩) ባለሀብቱ ፡ መሬቱን ፡ በውሃ ፡ ለማጠጣት ፡ ወይም ፡ ለማናቸውም ፡ ሌላ ፡ አገልግሎት ፡ በመሬቱ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ በሚሄደው ፡ ውሃ ፡ ለመጠቀም ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሃውን ፡ ለመውሰድ ፡ አስፈላጊዎች ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ ጎረቤት ፡ በሆነው ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ለማስደገፍ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) እነዚህን ፡ ሥራዎች ፡ ለመፈጸምና ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ለመያዝ ፡ በዚህ ፡ በጎረቤቱ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ለማሳለፍ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፮ ። ስለሚገባው ፡ ኪሣራ ።

- (፩) ለዚህ ፡ ለውሃ ፡ መክተሪያ ፡ የተሠራው ፡ ግድብ ፡ ከጎረቤቱ ፡ መሬት ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ነዋሪነት ፡ ባለው ፡ ሁኔታ ፡ የሚያሳጣው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለጎረቤቱ ፡ ኪሣራ ፡ የሚገባው ፡ ይሆናል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በግድቡ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ሥራዎቹን ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ በመጠበቅ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ ሥራዎቹ ፡ ተሠርተው ፡ የሚቋቋሙት ፡ ጊዜ ፡ በመርዘሙ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በሥራው ፡ ትልቅነት ፡ ምክንያት ፡ ጎረቤቱ ፡ በመሬቱ ፡ በሚያገኘው ፡ አገልግሎት ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ሁከት ፡ ከደንበኛው ፡ የጉርብትና ፡ ሁከት ፡ ያለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራ ፡ የሚገባው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፯ ። በግድቡ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

- (፩) በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ግድብን ፡ ለማስደገፍ ፡ የተጠየቀው ፡ አዋሳኝ ፡ ጎረቤት ፡ ለሥራውና ፡ ሥራውን ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚወጣውን ፡ ኪሣራ ፡ አጋማሽ ፡ ተካፋይ ፡ ሆኖ ፡ ግድቡ ፡ ለጋርዮሽ ፡ እንዲያገለግል ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) ለጋርዮሹ ፡ እንዲያገለግል ፡ የተጠየቀው ፡ ሥራዎቹ ፡ ከተጀመሩ ፡ ወይም ፡ ከተፈጸሙ ፡ በኋላ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከወንዙ ፡ በሁለቱም ፡ ወገን ፡ ያሉትን ፡ መሬቶች ፡ ለማጠጣት ፡ ሲባል ፡ የግድቡ ፡ የመለዋወጥ ፡ ሥራዎች ፡ የሚያስከትሉትን ፡ ትርፍ ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ ጠያቂው ፡ ብቻውን ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፰ ። ስለ ፡ መስኖ ፡ ቦይ ፡ (፩) ፡ የመሬት ፡ ባለሀብቶች ፡ መብት ።

ለቤቱ ፡ አስፈላጊነት ፡ ወይም ፡ መሬቱን ፡ ለማጠጣት ፡ ወይም ፡ ለማናቸውም ፡ ሌላ ፡ አገልግሎት ፡ በመሬቱ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ በማይሄድ ፡ ወይም ፡ በመሬቱ ፡

ላይ ፡ አቋርጦ ፡ በማያልፍ ፡ ውሃ ፡ ለመገልገል ፡ የፈለገ ፡ ባለሀብት ፡ ለባለርስት ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈል ፡ ትክክለኛ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲሰጥ ፡ ተደርጎ ፡ ይህን ፡ የተባለውን ፡ ውሃ ፤ አማካይነት ፡ ባላቸው ፡ መሬቶች ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ መሬቱ ፡ ለማሳለፍ ፡ መብቱን ፡ ከዳኞች ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጀጀዩ፣ (፪) የቦዮች ፡ ሥራ ፡ የሚሄድበት ፡ መሥመር ።

- (፩) ቦዮች ፡ የሚከተሉት ፡ መሥመር ፡ አቋቋማቸውና ፡ ዐይነታቸው ፡ የሚወሰኑው ፡ ለጉዳዩ ፡ አካባቢ ፡ የሆኑትን ፡ ሁኔታዎች ፡ በማየት ፡ ነው ።
- (፪) የቦዮች ፡ ሥራ ፡ ቦዮች ፡ የሚያልፉባቸው ፡ መሬቶች ፡ ባለሀብቶች ፡ በሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ የሚያደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ከሁሉ ፡ አነስተኛ ፡ እንዲሆን ፡ በማድረግ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፫) የቦዮችም ፡ አመራር ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ቤቶች ፡ በቆሙበት ፡ ቦታ ፡ እንዲሁም ፡ በቤቶች ፡ አጠገብ ፡ በሚገኘው ፡ ወለል ፡ ወይም ፡ የአትክልት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ እንዲሄድ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺጀጀዩ፣ (፫) የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ።

- (፩) ቦዩ ፡ በመሬታቸው ፡ ላይ ፡ ለሚያልፉባቸው ፡ ባለርስቶች ፡ አንድ ፡ ኪሣራ ፡ ይከፈላቸዋል ።
- (፪) የዚህም ፡ የኪሣራ ፡ ልክ ፡ ለመወሰን ፡ ባለመሬቶቹ ፡ ለዘወትር ፡ እንዳይጠቀሙበት ፡ የተደረገው ፡ መሬት ፡ ዋጋ ፡ ይገመታል ።
- (፫) ከዚህም ፡ በቀር ፡ ቦዩን ፡ በመሥራት ፡ ሥራውን ፡ በመጠበቅ ፡ ምክንያት ፡ ባለመሬቶች ፡ ከመሬታቸው ፡ በሚያገኙት ፡ ጥቅም ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ሁወከት ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ሺጀጀዩ፣ በመሬት ፡ ውስጥ ፡ ስለሚገኝ ፡ ውሃ ።

- (፩) በመሬት ፡ ውስጥ ፡ የታፈነና ፡ ወንዝነት ፡ ያለው ፡ የመሬት ፡ ውስጥ ፡ ውሃ ፡ የመንግሥት ፡ (የሕዝብ) ፡ ንብረት ፡ ነው ።
- (፪) ማንም ፡ ሰው ፡ ያለ ፡ ፈቃድ ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ከመቶ ፡ ሜትር ፡ አብልጦ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ጉድጓድ ፡ ለመቋቋር ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺጀጀዩ፣ ስለ ፡ ዓሣ ፡ ማጥመድና ፡ በጀልባ ፡ ስለ ፡ መሄድ ።

- (፩) ዓሣን ፡ የማጥመድ ፡ መብቶች ፡ በልዩ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተወሰኑ ፡ ናቸው።
- (፪) በፈላሽ ፡ ውሆችና ፡ በሐይቆች ፡ ላይ ፡ በጀልባ ፡ የመሄድ ፡ መብቶችም ፡ እንደዚሁ ፡ የተወሰኑ ፡ ናቸው ።

አንቀጽ ፡ ፳ ።

የጋራ ፡ ባለሀብትነት ፤ በአላባ ፡ ስለ ፡ መጠቀምና ፡ ስለ ፡ ሌሎች ፡ ገዙፍ ፡ መብቶች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የጋራ ፡ ባለሀብትነት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ደንቦች ።

ቍ ፡ ሺጀጀዩ፣ መሠረቱ ።

- (፩) የአንድ ፡ ንብረት ፡ ሀብትነት ፡ የብዙ ፡ ሰዎች ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ፤ እነዚህም ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ናቸው ።
- (፪) የእርሻ ፡ ኅብረቶችንና ፡ በዐዋጅ ፡ የታወቁትን ፡ የባለርስቶች ፡ ማኅበር ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በንብረቶች ፡ በኅብረት ፡ ስለ ፡ መጠቀም ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺጀጀዩ፣ የጋራ ፡ ሀብት ፡ ደንብ ፡ አመራር ።

- (፩) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ መብትና ፡ ግዴታዎች ፡ የሚወሰኑት ፡ የጋራ ፡ ሀብቱ ፡ በተቋቋመበት ፡ ውል ፡ መሠረትና ፡ የሕጉ ፡ ግልጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ በጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ መካከል ፡ በተደረገው ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ነው ።
- (፪) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ስምምነት ፡ ያልኖረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ስምምነቶቹ ፡ ያልተሟሉና ፡ የማይበቁ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺጀጀዩ፣ የእኩልነት ፡ አገማመት ።

የያንዳንዶቹ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ድርሻ ፡ ሀብት ፡ እኩል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ሺጀጀዩ፣ በድርሻው ፡ ላይ ፡ ስላለው ፡ መብት ።

- (፩) እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ የራሱን ፡ ድርሻ ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላል ።
- (፪) ከያንዳንዶቹ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ላይ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ የባለዕዳውን ፡ ድርሻ ፡ ለመያዝ ፡ ይችላሉ ።

ቀ. ሺ፪፻፳፩ ። ሕጋዊ ፣ የሆነ ፣ የቀዳሚነት ፣ መብት ።

- (ጸ) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ያልተከፈለውን ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ ከማንኛውም ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ በፊት ፣ ቀዳሚ ፣ ሆነው ፣ በግዥ ፣ የማስቀረት ፣ ሕጋዊ ፣ መብት ፣ አላቸው ።
- (፪) ይህ ፣ በቀዳሚነት ፣ የማስቀረት ፣ መብት ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ ስለሚሰጡበት ፣ አኳኋን ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በምዕራፍ ፣ ፩ ፣ በተነገረው ፣ ድንጋጌ ፣ ውስጥ ፣ የተመለከተው ፣ ደንብ ፣ ጸንቶ ፣ ይሠራበታል ።

ቀ. ሺ፪፻፳፪ ። ድርሻ ፣ ሀብትን ፣ ስለ ፣ መተው ።

- (ጸ) ከጋራ ፣ ባለንብረቶቹ ፣ አንዱ ፣ የአንድነት ፣ ከሆነው ፣ ሀብት ፣ ውስጥ ፣ ያለውን ፣ ድርሻ ፣ በፈቃዱ ፣ የለቀቀ ፣ መሆኑን ፣ የገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ የተለቀቀው ፣ ድርሻ ፣ የቀሩትን ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶች ፣ ድርሻ ፣ ያሳድጋል ።
- (፪) ድርሻውን ፣ የለቀቀው ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ሀብቱን ፣ ከመልቀቁ ፣ በፊት ፣ ስለ ፣ ነበረበት ፣ ዕዳ ፣ ገላፊነት ፣ አይቀርለትም ።

ቀ. ሺ፪፻፳፫ ። የአንድነት ፣ በሆነው ፣ ንብረት ፣ ስለ ፣ መገልገል ።

እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ሀብቱ ፣ እንዲያገለግል ፣ በተመደበበት ፣ ነገር ፣ መሠረትና ፣ ከሌሎቹ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ጋራ ፣ ተስማሚ ፣ በሚሆንበት ፣ መንገድ ፣ የአንድነት ፣ በሆነው ፣ ንብረት ፣ ሊገለገል ፣ (ሊጠቀም) ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፪፻፳፬ ። የንብረቱ ፣ ፍሬ ።

- (ጸ) ካልተከፈለው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሚገኘው ፣ ፍሬ ፣ ጥቅም ፣ እንዲሁም ፣ ያልተከፋፈለ ፣ ነው ።
- (፪) ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ክፍያ ፣ እንዲደረግ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፪፻፳፭ ። የንብረቱ ፣ አስተዳደር ። (ጸ) በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ስለ ፣ መሠራቱ ።

- (ጸ) የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ የሀብታቸውን ፣ አስተዳደር ፣ ሥራ ፣ አካሄድ ፣ የሚመሩት ፣ በአንድነት ፣ ነው ።
- (፪) የጋራ ፣ የሆነ ፣ ንብረትን ፣ ስለ ፣ ማስተዳደር ፣ በሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ ወሳኔ ፣ የሚያደርጉት ፣ በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ነው ፣ ይኸውም ፣ የድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ከሀብቱ ፣ አጋማሽ ፣ የበለጠ ፣ ቅጥር ፣ ድርሻ ፣ ያላቸው ፣ እንዲሆን ፣ ያስፈልጋል ።

ቀ. ሺ፪፻፳፮ ። (፪) የሁሉን ፣ ስምምነት ፣ የሚጠይቁ ፣ ጉዳዮች ።

የጋራ ፣ የሆነውን ፣ ንብረት ፣ ለመሸጥ ፣ ለማስተላለፍ ፣ ወይም ፣ በዋስትና ፣ ለማስያዝ ፣ ወይም ፣ የተመደበበትን ፣ አገልግሎት ፣ ለመለወጥ ፣ ሲሆን ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶቹ ፣ ሁሉ ፣ ስምምነት ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ቀ. ሺ፪፻፳፯ ። (፫) ወጪ ።

ለንብረቱ ፣ ማስተዳደሪያ ፣ ለግብርና ፣ ለሌሎችም ፣ ጉዳዮች ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ ወይም ፣ ከአንድነቱ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሚጠየቀውን ፣ ወጪ ፣ ሁሉ ፣ የሚችሉት ፣ እያንዳንዳቸው ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶች ፣ በየድርሻቸው ፣ መጠን ፣ ነው ።

ቀ. ሺ፪፻፳፰ ። ለንብረቱ ፣ መጠገኛ ፣ አስፈላጊ ፣ ወጪ ።

- (ጸ) ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ አንዱ ፣ ንብረቱ ፣ እንዳይበላሽ ፣ ወይም ፣ እንዳይጠፋ ፣ ያለ ፣ ፈቃድ ፣ ወጪ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህን ፣ ወጪ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ ሁሉ ፣ እንዲከፍሉት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።
- (፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ወጪው ፣ ለማይጠቅም ፣ ጉዳይ ፣ የወጣ ፣ መሆኑ ፣ ከተረጋገጠ ፣ ወይም ፣ ወጪ ፣ ማድረግ ፣ ያስፈለገው ፣ ገንዘቡን ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ራሱ ፣ አላፈ ፣ የሚሆንበት ፣ ሰው ፣ ካደረሱት ፣ ጥፋት ፣ የተነሣ ፣ አስፈላጊ ፣ በመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማንኛውንም ፣ ኪሣራ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይቻልም ።
- (፫) ማንኛውም ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ሁሉ ፣ በዚሁ ፣ ቅጥር ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ ድርሻውን ፣ ለቀሩት ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ በመልቀቅ ፣ ለንብረቱ ፣ መጠገኛ ፣ ወጪ ፣ የሆነውን ፣ ገንዘብ ፣ አልከፍልም ፣ ለማለት ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፪፻፳፱ ። ለንብረቱ ፣ መጠገኛ ፣ አስፈላጊ ፣ ያልሆነ ፣ ወጪ ። (፩) ጠቅላላ ፣ ደንብ ።

- (ጸ) ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ አንዱ ፣ ሳይፈቀድለት ፣ ለንብረቱ ፣ አስፈላጊ ፣ ያልሆኑትን ፣ የንብረቱን ፣ ዋጋ ፣ ለማሳደግ ፣ ጠቃሚ ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ ለማሳመር ፣ ወጪ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ ማንኛውንም ፣ ወጪ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ የለውም ።
- (፪) ከዚህ ፣ ንብረት ፣ ጋራ ፣ የተያያዘውን ፣ ነገር ፣ ብቻ ፣ ለይቶ ፣ ለመውሰድና ፣ ዋነኛውን ፣ ንብረት ፣ ቀድሞ ፣ በነበረበት ፣ ሁኔታ ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፪፻፷፬ ። (፪) ፍሬዎችን ፣ ስለ ፣ ማራባት ።

- (ጸ) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተነገረው ፣ ቅጥር ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ በንብረቱ ፣ ላይ ፣ ፍሬን ፣ ለማራባት ፣ ወይም ፣ የተገኘውን ፣ ፍሬ ፣ ወይም ፣ ሰብልን ፣ ለመሰብሰብ ፣ ስለ ፣ ተደረገ ፣ ወጪዎች ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።
- (፪) ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ አንዱ ፣ ሳይፈቀድለትም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ንብረቱን ፣ ለማልማት ፣ ወይም ፣ ፍሬውንና ፣ ሰብሉን ፣ ለመሰብሰብ ፣ ወጪ ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፍሬው ፣ ወይም ፣ ሰብሉ ፣ ከመከፋፈሉ ፣ አስቀድሞ ፣ ያወጣውን ፣ ገንዘብ ፣ ከዚህ ፣ ከፍሬውና ፣ ከሰብሉ ፣ ላይ ፣ ለመክፈል ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፪፻፷፭ ። ያልተከፈለ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረት ፣ በሐራጅ ፣ የሚሸጥበት ፣ ሁኔታ ።

- (ጸ) ይህን ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ስምምነትም ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ሀብቱ ፣ የሚንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ከሆነ ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ ያልተከፋፈለው ፣ ሀብት ፣ በግልጽ ፣ በሐራጅ ፣ እንዲሸጥ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበው ፡ ተስማሚ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ንብረቱ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ ለማያልፍ ፡ ጊዜ ፡ ሳይከፋፈል ፡ እንዲቁይ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺጀጀ፸፪ ። ያልተከፋፈለ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ክፍያ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ሀብቱ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ሀብቱ ፡ እንዲከፋፈል ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ክፍያው ፡ ለሀብቱ ፡ ተፈጥሮ ፡ ጠባይ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ለተመደበበት ፡ ጉዳይ ፡ ጉዳትን ፡ የሚያስከትል ፡ ተቃዋሚ ፡ ነገር ፡ ያለበት ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ የሀብቱን ፡ ባለዋጋነት ፡ በግልጽ ፡ የሚቀንሰው ፡ ወይም ፡ የሀብቱን ፡ ፍሬ ፡ አስጣጥ ፡ ክፍተኛ ፡ ግምት ፡ ባለው ፡ ሁኔታ ፡ የሚጎዳው ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ክፍያውን ፡ ከማድረግ ፡ ይልቅ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሐራጅ ፡ እንዲሸጥ ፡ ይታዘዛል ።

ቍ ፡ ሺጀጀ፸፫ ። (፪) የዳኞች ፡ ሥልጣን ።

(፩) የሀብቱ ፡ ክፍያ ፡ ወይም ፡ በሐራጅ ፡ የመሸጡ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበው ፡ ተስማሚ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ መሆኑን ፡ ዳኞች ፡ የተረዱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ለማያልፍ ፡ ጊዜ ፡ ንብረቱ ፡ ሳይከፋፈል ፡ እንዲቁይ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑ ፡ የተገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለሀብቱ ፡ አስተዳዳሪ ፡ የሚሆን ፡ ሰው ፡ ዳኞች ፡ ይመርጣሉ ።

ቍ ፡ ሺጀጀ፸፬ ። (፫) ንብረቱ ፡ እንዳይከፋፈል ፡ የማድረግ ፡ ስምምነት ።

(፩) ከጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ አንዱ ፡ ንብረቱ ፡ ይከፋፈል ፡ ብሎ ፡ የሚጠይቅበት ፡ መብቱ ፡ ይህ ፡ ንብረት ፡ አይከፋፈልም ፡ ተብሎ ፡ በተደረገው ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በባለሀብቶቹ ፡ ሁሉ ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ሊወገድ ፡ ይችላል ።

(፪) ቢሆንም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተደረገው ፡ ስምምነት ፡ ለአምስት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ላነሰ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ እንጂ ፡ — ከአምስት ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ለሆነ ፡ ጊዜ ፡ አይጻፍም ።

(፫) ስምምነቱ ፡ የተደረገው ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከአምስት ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ለሆነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአምስት ፡ ዓመት ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ የስምምነቱ ፡ ጊዜ ፡ ያልቃል ።

ቍ ፡ ሺጀጀ፸፭ ። የግልግል ፡ ስምምነት ።

(፩) የጋራ ፡ ንብረቱ ፡ በተቋቋመበት ፡ ውል ፡ ወይም ፡ በጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ ስምምነት ፡ በጋራ ፡ ባለንብረቶቹ ፡ መካከል ፡ የሚነሳው ፡ ክርክር ፡ ሁሉ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ውሳኔ ፡ ሊቋረጥ ፡ ይችላል ፡ ተብሎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይቻላል ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታም ፡ የሽምግልና ፡ ዳኝነቱ ፡ ሥራ ፡ የሚፈጸመው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ግልግልና ፡ ስለ ፡ ስምምነት ፡ በተመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺጀጀ፸፮ ። ንብረቱ ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ የማይከፋፈል ፡ ስለመሆኑ ። (፩)

ይህን ፡ ማድረግ ፡ የሚቻልበት ፡ ሁኔታ ።

ለሀብቱ ፡ የተፈጥሮ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ሀብቱ ፡ ለተመደበበት ፡ አገልግሎት ፡ አለመከፋፈሉ ፡ ተስማሚ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የሀብቱ ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ መክፋፈል ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ ለደገና ፡ አእምሮ ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የሀብቱ ፡ ያለ ፡ መከፈል ፡ ጉዳይ ፡ እስከ ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ጸንቶ ፡ እንዲኖር ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጀጀ፸፯ ። (፪) ንብረቱ ፡ የማይከፋፈልበት ፡ ሥርዐት ።

(፩) ሀብቱ ፡ ለመከፋፈል ፡ የማይችል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የያንዳንዱን ፡ የጋራ ፡ ባለንብረት ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ የሚወሰንና ፡ የአንድነት ፡ ሀብት ፡ የሆነው ፡ ነገር ፡ የሚተዳደርበትን ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ አንድ ፡ ያለመከፋፈል ፡ ደንብ ፡ ይደራጃል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶቹን ፡ ሁሉ ፡ ስምምነት ፡ ለማግኘት ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ደንብ ፡ ለማቆም ፡ ወይም ፡ ለማሻሻል ፡ ዳኞች ፡ ስምምነቱን ፡ ተቀብለው ፡ እንዲያጸድቁት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ልዩ ፡ ሁኔታዎች ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የአማካይ ፡ ወሰን ፡ አጥሮች ።

ቍ ፡ ሺጀጀ፸፰ ። የባለሀብት ፡ ነፃነት ።

ማንም ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ ጎረቤቱን ፡ አንድ ፡ የአማካይ ወሰን ፡ አጥር ፡ እንዲያጥር ፡ ወይም ፡ አጥሩን ፡ እንዲያድስ ፡ ሊያስገድድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺጀጀ፸፱ ። የወሰን ፡ መሐል ፡ ግንብ ፡ አጥርን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ስለ ፡ መሥራት ።

(፩) አንድ ፡ በአማካይ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ አጥር ፡ ፈርሶ ፡ ከባለርስቶቹ ፡ አንደኛው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ የመገንባትን ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንደኛው ፡ ባለርስት ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሊገነባው ፡ ይችላል ።

(፪) ከግንቡ፣ አንደኛው፣ ክፍል ፣ በጎረቤቱ ፣ ርስት ፣ ላይ ፣ የተሠራም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ የተገነባው ፣ አጥር ፣ የሠራው ፣ ንብረት ፣ ይሆናል ።

(፫) ቢሆንም፣ አጥሩን ፣ ያልሠራው ፣ ባለሀብት ፣ አጥሩን ፣ የሠራው ፣ ጎረቤቱ ፣ ያወጣውን ፣ ኪሣራ ፣ አጋግሽ ፣ መልሶ ፣ በመክፈል ፣ አጥሩን ፣ የጋራ ፣ የወሰን ፣ አማካይነት ፣ አጥር ፣ ሊያደርገው ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹ ። በአማካይ ፣ ወሰን ፣ አጥር ፣ ላይ ፣ ስላለ ፣ መብት ።

ማንኛውም፣ የጋራ ፣ ባለሀብት፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ አዋሳኝ ፣ ላይፈቅድለት ፣ የወሰን፣ አማካይ ፣ የግንብ ፣ አጥር ፣ ከፍ ፣ ለማድረግም ፣ ሆነ ፣ ሌላ ፣ ሕንጻ ፣ አስገድፎ ፣ ለመሥራት ፣ በር ፣ ለመቅደድ ፣ በጠቅላላውም ፣ በአጥሩ ፣ ላይ ፣ የባለሀብትነት ፣ ተገባር ፣ ለመፈጸም ፣ አይችልም ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ጀ ።

የአንድ ፣ ቤት ፣ ፎቅ ፣ ወይም ፣ ለመኖሪያ ፣ የተመደቡ ፣

ክፍሎች ፣ ባለሀብትነት ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹፩ ። የአንድነት ፣ ሀብት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚቈጠር ፣ ክፍል ።

(፩) ያንድ ፣ ቤት ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ፎቆች ፣ ወይም ፣ ለመኖሪያ ፣ የተመደቡ ፣ ክፍሎች ፣ (አፓርተሜን) ፣ የልዩ ፣ ልዩ ፣ ባለሀብቶች ፣ ንብረት ፣ በሆኑ ፣ ጊዜ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ሰነድ ፣ ከሌለ ፣ ከነዚህ ፣ ሀብቶች ፣ አንዱ ፣ ክፍል ፣ ለአንደኛው ፣ ባለንብረት ፣ የግል ፣ አገልግሎት ፣ የሚጠቅም ፣ እንዲሆን ፣ ከተደረገው ፣ በቀር ፣ የመሬቱና ፣ የሌላውም ፣ የቤቱ ፣ ክፍሎች ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ይቈጠራሉ ።

(፪) የቤቱን ፣ ለመኖሪያ ፣ የተመደቡትን ፣ ሁለት ፣ ክፍሎች ፣ አፓርተሜን ፣ የሚለያዩ ፣ ግድግዳዎች ፣ የነዚህ ፣ የቤት ፣ ክፍሎች ፣ ባለሀብቶች ፣ የጋራ ፣ ግድግዳዎች ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹፪ ። የጋራ ፣ ንብረት ፣ አስተዳደር ፣ ደንብ ።

(፩) የያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለንብረት ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ እንዲሁም ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ የጋራ ፣ ንብረታቸው ፣ የአስተዳደር ፣ ሥርዐት ፣ ስለማይንቀሳቀስ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብትነት ፣ ጉዳይ ፣ በወጣው ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ይመራል ።

(፪) ይህም ፣ ደንብ ፣ በማንቀሳቀሱ ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ለያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ያላቸውን ፣ ድርሻ ፣ ይወስናል ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹፫ ። የደንቡ ፣ ፎርም ።

የጋራ ፣ ንብረት ፣ የሚመራበት ፣ ደንብ ፣ በጽሑፍ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹፬ ። ደንቡን ፣ ስለ ፣ ማስቀመጥ ።

(፩) የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማስተዳደሪያ ፣ የሆነው ፣ የጽሑፍ ፣ ደንብ ፣ አንዱ ፣ ግልባጭ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ሀብት ፣ በሚገኝበት ፣ አገር ፣ ባለ ፣ ባንድ ፣ ውል ፣ አዋዋይ ፣ ዘንድ ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ ቤት ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ውስጥ ፣ ይቀመጣል ።

(፪) ይህንንም ፣ ደንብ ፣ ባለጥቅም ፣ የሆኑት ፣ ወገኖች ፣ ሁሉ ፣ ሊመለከቱትና ፣ አንዳንድ ፣ ግልባጭም ፣ እንዲሰጣቸው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹፭ ። ደንቡ ፣ የሚቋቋምበት ፣ ሁኔታ ።

(፩) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ማስተዳደሪያ ፣ የሚሆነውን ፣ ደንብ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ሕንጻ ፣ ከመሠራቱም ፣ በፊት ፣ ቢሆን ፣ ለወደ ፊት ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የሚሆኑት ፣ በሚያደርጉት ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ የሚሆነውን ፣ ሕንጻ ፣ ሥራ ፣ በወጠነው ፣ ሰው ፣ አማካይነት ፣ ሊዘጋጅ ፣ ይችላል ።

(፪) እንዲሁ ፣ ባልሆነ ፣ ጊዜ ፣ ከጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ አንዱ ፣ እንደ ፣ ጠየቀ ፣ ወዲያውኑ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ሁሉም ፣ ተስማምተው ፣ ያዘጋጁታል ።

(፫) በጋራ ፣ ንብረቱ ፣ አስተዳደር ፣ ደንብ ፣ ጉዳይ ፣ ደንቡን ፣ ስለ ፣ ማዘጋጀት ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ማሻሻል ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የሁሉም ፣ ስምምነት ፣ የማይገኝ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ዳኞች ፣ ደንቡን ፣ እንዲያጸድቁት ፣ ወይም ፣ እንዲያሻሽሉት ፣ ማድረግ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹፮ ። ደንቡን ፣ መቃወሚያ ፣ ስለ ፣ ማድረግ ፣ ደንቡን ፣ ስለ ፣ ማስቀመጥ ።

ለጋራ ፣ ንብረቱ ፣ ማስተዳደሪያ ፣ የሆነው ፣ ደንብ ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ መብት ፣ አለን ፣ የሚሉትን ፣ ማንኛዎቹንም ፣ ሰዎች ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆንባቸው ፣ የሚችሉው ፣ ይህን ፣ መብት ፣ ያገኙት ፣ ደንቡ ፣ በሕጉ ፣ መሠረት ፣ ሕግ ፣ በሚያዘበት ፣ ስፍራ ፣ ተቀማጭ ፣ ከሆነ ፣ በኋላ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹፯ ። በመዝገብ ፣ ቤት ፣ ያልተቀመጠ ፣ ደንብ ።

(፩) የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማስተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ በሚገባ ፣ ተቀማጭ ፣ ያልሆነ ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ የፈረሙትን ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ወይም ፣ ይህንኑ ፣ ደንብ ፣ በሚመለከት ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ የፈረሙትን ፣ ያስገድዳቸዋል ።

(፪) እንዲሁም ፣ በዚህ ፣ ሥርዐት ፣ መሠረት ፣ የነዚህን ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶችና ፣ ወራሾቻቸውን ፣ ከነዚህ ፣ ላይ ፣ ልዩ ፣ መብትና ፣ መያዣ ፣ የሌላቸውን ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ያስገድዳል ።

ቀ፡ ሺ፪፻፹፰ ። ያልተሟላ ፣ ወይም ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ስምምነት ።

የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማስተዳደሪያው ፣ ደንብ ፣ ምንም ፣ የማያመለክት ፣ ወይም ፣ ከመተዳደሪያው ፣ ደንብ ፣ አንዱ ፣ ክፍል ፣ በሕግ ፣ የተከለከለ ፣ ሲሆን ፣ እነዚህ ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማስተዳደሪያ ፣ ደንቦች ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ባሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ በተመለከተው ፣ ይሟላሉ ፣ ወይም ፣ የዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ድንጋጌዎች ፣ በምትክ ፣ ይገቡባቸዋል ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፱፱ ። የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የአንድነት ፡ ያልሆነት ፡ ክፍሎች ።

(፩) መሠረቱ ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለንብረት ፡ የአንድነት ፡ ሀብት ፡ ባልሆነው ፡ ክፍል ፡ ንብረቱ ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ ለባለሀብት ፡ የሚሰጣቸው ፡ መብቶች ፡ ይኖሩታል ።

(፪) በተለየም ፡ የግሉ ፡ የሆነውን ፡ ለመኖሪያ ፡ የተመደበትን ፡ ክፍሎች ፡ (አፓርተማን) ፡ ወይም ፡ ፎቅ ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ለማክራየት ፡ ወይም ፡ በዋስትና ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲ ። (፪) የተጠበቀ ፡ ሁኔታ ።

ምን ፡ ጊዜም ፡ በሆነ ፡ ግን ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የተመደበበትን ፡ አገልግሎት ፡ አክብሮት ፡ መጠበቅ ፡ ይገባዋል ፤ እንዲሁም ፡ የተከፈለ ፡ ድርሻው ፡ የሆነው ፡ ንብረት ፡ እንዲያገለግል ፡ የተመደበበትን ፡ ጉዳይም ፡ ሆነ ፡ የመጠቀሚያውን ፡ ዐይነት ፡ ነገር ፡ ሌሎችን ፡ ባለሀብቶች ፡ በሚጎዳ ፡ ሁኔታ ፡ ለመለወጥ ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲፩ ። የአንድነት ፡ የሆነው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ክፍሎች (፩) አገልግሎት ።

እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ ተካፍሎ ፡ የራሱ ፡ ድርሻ ፡ የሆነውን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ የአንድነት ፡ ንብረት ፡ በተመደበበት ፡ አገልግሎት ፡ መሠረት ፡ በሌሎች ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ መብት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ መሰናከል ፡ በማያመጣ ፡ መንገድ ፡ በድርሻ ፡ ሀብቱ ፡ ለመጠቀም ፡ ሙሉ ፡ ነፃነት ፡ አለው ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲፪ ። (፪) ወጪ ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ የአንድነት ፡ ለሆነው ፡ ንብረት ፡ አያያዝ ፤ አጠባበቅ ፡ አስተዳደር ፡ ወጪ ፡ የሚሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ ከሌሎች ፡ ባለንብረቶች ፡ ጋራ ፡ እንዲከፍል ፡ ይገደዳል ።

(፪) የአንድነት ፡ ለሆነው ፡ ንብረት ፡ ወጪ ፡ የሚሆነው ፡ ገንዘብ ፡ የሚደለደለው ፤ ከማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ክፍያ ፡ ድርሻ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ በሚሆን ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲፫ ። የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ። (፩) ሥራው ።

(፩) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፤ ሁሉም ፡ የጋራ ፡ ንብረታቸውን ፡ ለመምራት ፡ ሕጋዊ ፡ እንደራሴ ፡ በመሆን ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ በአንድ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ የሚገቡ ፡ ናቸው ።

(፪) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ የጋራ ፡ የሆነውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ መጠበቅ ፡ ስለ ፡ ማስተዳደር ፡ ጉዳይ ፡ በጋራው ፡ ንብረት ፡ ማስተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ ያደርጋል ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲፬ ። (፪) የሥራው ፡ አካሄድ ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለንብረት ፡ የአንድነት ፡ በሆነው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ካለው ፡ ድርሻ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ በሆነ ፡ መጠን ፡ በሥራ ፡ መሪው ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ቊጥሩ ፡ ተስተካካይ ፡ የሆነ ፡ ድምፅ ፡ የመስጠት ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

(፪) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ለሚያደርገው ፡ ስብሰባ ፡ ድምፅ ፡ የመስጠት ፡ ጉዳይ ፡ ባለሀብቱ ፡ እንደራሴውን ፡ ለመላክ ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲፭ ። (፫) ስብሰባ ።

(፩) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ስብሰባ ፡ የሚያደርገው ፡ በማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ መሪ ፡ አሳሳቢነት ፡ የጋራ ፡ የሆነው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ ነው ።

(፪) እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ አምስቱ ፡ ሥራ ፡ መምሪያ ፡ ማኅበሩ ፡ ስብሰባ ፡ እንዲያደርግ ፡ ከጠየቁ ፡ ማኅበሩ ፡ በግድ ፡ መሰብሰብ ፡ ይገባዋል ።

(፫) የማኅበሩን ፡ ስብሰባ ፡ ሥርዐቱን ፡ ጊዜውን ፡ የማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ መሪ ፡ ለሕሊና ፡ በሚሰማ ፡ ዐይነት ፡ ይወስናል ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲፮ ። (፬) ውሳኔ ።

(፩) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚጸኑት ፡ በማኅበረተኞች ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ነው ።

(፪) በስብሰባው ፡ ላልተገኙት ፡ ወኪሎቻቸውን ፡ ላልላኩት ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ የማኅበሩ ፡ ውሳኔ ፡ የሚገለጽላቸው ፡ በሥራ ፡ መሪው ፡ አማካይነት ፡ ነው ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲፯ ። (፭) ስለ ፡ አቤቱታ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ግንኛውም ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ እርሱ ፡ በሌለበት ፡ ማኅበሩ ፡ የሰጠውን ፡ የጋራ ፡ ንብረት ፡ ሥራ ፡ መምሪያ ፡ የሆነውን ፡ ደንብን ፡ ሕግ ፡ የሚጥሰውን ፡ ውሳኔ ፡ በዳኞች ፡ ፊት ፡ ሊቃውንት ፡ ይችላል ።

(፪) ይህም ፡ የመቃወም ፡ ክስ ፡ የማኅበሩ ፡ ውሳኔ ፡ ለባለተቆሙ ፡ በተገለጸለት ፡ ባንድ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ሳይቀርብ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቀባይነትን ፡ አያገኝም ።

(፫) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ የማኅበሩ ፡ ውሳኔ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ የሚወቁ ነው ፡ ፍርድ ፡ በሁሉም ፡ ላይ ፡ የሚጸና ፡ ነው ።

ቊ ፡ ሺጸጸ፲፰ ። (፩) ስለ ፡ ሥራ ፡ መሪው ፡ (ስንዲክ) ። (፩) ሹመት ።

(፩) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ የንብረት ፡ ሥራ ፡ የሚመራው ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ከመካከላቸው ፡ ወይም ፡ ከውጭ ፡ በመረጠት ፡ ባንድ ፡ የማኅበር ፡ ንብረት ፡ ሥራ ፡ ሹም ፡ (ስንዲክ) ፡ ነው ።

(፪) ሥራ ፣ መሪው ፣ ም፣ (ሰንደኩም) ፣ የሚሾመው ፣ በጋራ ፣ ባለንብረቶች ፣ ማኅበር ፣ መሪውን ፣ ነው ።

(፫) አስፈላጊ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ ባንደኛው ፣ ጥያቄ ፣ አቅራቢነት ፣ ለጊዜው ፣ የሚሆን ፣ አንድ ፣ ሥራ ፣ መሪ ፣ ዳኞች ፣ መርጠው ፣ ሊሾሙ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። (፪) የሥልጣን ፣ ማስረጃ ።

(፩) የጋራ ፣ ንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ የሥልጣንን ፣ የችሎታውን ፣ ማስረጃ ፣ ሰነድ ፣ ከጋራ ፣ ንብረት ፣ ሥራ ፣ መምሪያ ፣ ማኅበርተኞች ፣ ላይ ፣ ጠይቆ ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

(፪) አስፈላጊ ፣ ሆኖም ፣ ሲገኝ ፣ ይህ ፣ የሥልጣን ፣ ማስረጃ ፣ ሥራው ፣ ለምን ፣ ያህል ፣ ጊዜ ፣ ተወስኖ ፣ እንደ ፣ ተሰጠው ፣ ይገልጻል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። (፫) የአገልግሎት ፣ ዋጋ ።

(፩) በተለይ ፣ የተወሰነ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በመሠረቱ ፣ የንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ ማንኛውንም ፣ አበል ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፪) ሥራ ፣ መሪው ፣ ለማኅበሩ ፣ ሲል ፣ ወጪ ፣ ያደረገውን ፣ ሒሳብ ፣ ብቻ ፣ እንዲመለስ ፣ ለሰለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። (፬) የሥራ ፣ መሪው ፣ መሻር ፣ (መለወጥ) ።

(፩) የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ የንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ ማኅበር ፣ (ሰንደክ) ፣ በስምምነታቸው ፣ ላይ ፣ ሊገኝ ፣ የሚችለው ፣ ለሥራ ፣ መሪው ፣ የሚከፈለው ፣ የአበል ፣ አከፋፈል ፣ ጉዳይ ፣ እንደተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ የንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪውን ፣ (ሰንደክ) ፣ በማንኛውም ፣ ጊዜ ፣ ሊሾሩት ፣ ይችላሉ ።

(፪) ሥራ ፣ መሪው ፣ የተጣለበትን ፣ አደራ ፣ በግልጽ ፣ እንደ መጣሱ ፣ ያለ ፣ ወይም ፣ የተሰጠውን ፣ የሥራ ፣ ተግባር ፣ በሚገባ ፣ ለመፈጸም ፣ ችሎታ ፣ እንደሚጣት ፣ ያለ ፣ ከፍተኛ ፣ የሆነ ፣ ምክንያት ፣ ሲገኝበት ፣ ይህን ፣ የሥራ ፣ መሪውን ፣ የመሻር ፣ መብት ፣ የሚወስን ፣ ወይም ፣ የሚያግድ ፣ ተግባር ፣ አይፈቀድም ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። (፭) የሥራ ፣ መሪው ፣ ሥራዎች ።

(፩) ሥራ ፣ መሪው ፣ የአንድነት ፣ የሆነውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ እያያዘ ፣ የአጠባበቅና ፣ ንብረቴም ፣ በሚገባ ፣ ሁኔታ ፣ እንዲኖር ፣ የማደስ ፣ ሥራዎችን ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

(፪) አስፈላጊ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ የማኅበሩ ፣ አባሎች ፣ እንዲሰበሰቡና ፣ የሰጡት ፣ ወሳኔ ፣ ፍጻሜ ፣ እንዲያገኝ ፣ ይጠበቃል ።

(፫) በፍርድ ፣ በኩል ፣ ወይም ፣ ከፍርድ ፣ ወጭ ፣ ባለው ፣ ግንኙነት ፣ ሁሉ ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ የማኅበሩ ፣ ወኪል ፣ ሆኖ ፣ በማኅበሩ ፣ ስም ፣ ይሠራል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። (፮) የሥራ ፣ መሪው ፣ አላፊነት ።

(፩) ሥራ ፣ መሪው ፣ በተሰጠው ፣ የአንደራሴነት ፣ ሥልጣን ፣ መሠረት ፣ ለማኅበሩ ፣ (ለሰንደካው) ፣ አላፊ ፣ ነው ።

(፪) የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማኅበር ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ ያቀረበውን ፣ ሒሳብ ፣ በማጽደቅ ፣ ወይም ፣ አላፊነት ፣ የሚያመጣበት ፣ ሥራ ፣ አድርጎል ፣ የሚል ፣ አንድ ፣ ወሳኔ ፣ ቢያደርግ ፣ ይህን ፣ የሚቃወም ፣ ስምምነት ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ይህን ፣ ተግባር ፣ የፈጸመው ፣ በራሱ ፣ ድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ወይም ፣ የእርሱ ፣ አንደራሴ ፣ በሆነው ፣ ሰው ፣ አሳብ ፣ ከሆነ ፣ የሥራ ፣ መሪው ፣ ማኅበር ፣ የሰጠውን ፣ ውሳኔ ፣ በዳኞች ፣ ፈት ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ መጥፋት ።

የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ በእሳት ፣ ቃጠሎ ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ሁኔታ ፣ በሙሉ ፣ የጠፋ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ በታውኖ ፣ ከጠፋው ፣ ንብረት ፣ የተረፈው ፣ ዕቃ ፣ በግልጽ ፣ በሐራጅ ፣ እንዲሸጥ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ በክፊል ፣ መጥፋት ። (፩) የጋራ ፣ ንብረት ፣

ሥራ ፣ መሪ ፣ ማኅበር ፣ ሥልጣን ።

ንብረቱ ፣ በክፊል ፣ የፈረሰ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የጋራ ፣ ንብረቱ ፣ ማኅበር ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ እንደ ፣ ገና ፣ መሥራት ፣ ወይም ፣ አለመሥራት ፣ ወይም ፣ ማደስ ፣ የሚያስፈልገው ፣ ወይም ፣ የማያስፈልገው ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ ውሳኔ ፣ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። (፪) እንደ ፣ ገና ፣ የመሥራት ፣ ወሳኔ ።

(፩) የጋራ ፣ የሆነው ፣ ንብረት ፣ ማኅበር ፣ የሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ ሕንጻው ፣ እንደ ፣ ገና ፣ እንዲሠራ ፣ ወይም ፣ እንዲታደስ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሕንጻው ፣ ከፍል ፣ ወስጥ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ መሠራት ፣ ወይም ፣ መታደስ ፣ ለሚያስፈልገው ፣ ከፍል ፣ የሚሆነውን ፣ ወጪ ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ በሀብቱ ፣ ላይ ፣ ባለው ፣ ድርሻ ፣ መጠን ፣ ማጠቃለያ ፣ አለበት ።

(፪) የጋራ ፣ ሀብት ፣ የሆነው ፣ ሕንጻ ፣ የፈረሰው ፣ ወይም ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ አንዳንድ ፣ ከፍል ፣ ብቻ ፣ ነው ፣ እንጂ ፣ ሌላው ፣ አንዳንድ ፣ ከፍል ፣ አልፈረሰም ፣ የሚያሰኘው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ መነሳት ፣ አይገባም ።

(፫) በሕንጻው ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ አንዱ ፣ በአደረገው ፣ ጥፋት ፣ ነው ፣ ወይም ፣ ከነዚህ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ውስጥ ፣ የፍትሕ ፣ ብሔር ፣

አላፈው፣ በሆነው፣ በአንድ፣ ሰው፣ ጥፋት፣ ኪሣራው፣ በእርሱ፣ ላይ፣ ሊጣል፣ ይገባል፣ የሚባል፣ ጉዳይ፣ ቢኖር፣ ይህ፣ የተጠበቀ፣ ነው።

ቍ፡ ሺ፫፻፯ ። (ዩ) እንደ፣ ገና፣ እንዳይሠራ፣ የሚደረግ፣ ውሳኔ ።

(ጸ) የጋራ፣ ንብረቱ፣ ማኅበር፣ የሰጠው፣ ውሳኔ፣ በክፊል፣ የፈረሰው፣ የማይንቀሳ ቀስ፣ ንብረት፣ እንደ፣ ገና፣ እንዳይሠራ፣ ወይም፣ እንዳይታደስ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህ፣ ንብረት፣ ያልፈረሰውም፣ ክፍል፣ ጭምር፣ በግልጽ፣ ሐራጅ፣ ይሽ ጣል ።

(፱) የኅብረት፣ ንብረቱን፣ የሸያጭ፣ ዋጋም፣ የጋራ፣ ባለንብረቶቹ፣ እንደየድርሻ ችው፣ ይከፋፈሉታል ።

(፲) ከዚህ፣ በላይ፣ በአለው፣ ቍጥር፣ የተነገሩት፣ የሁለተኛውና፣ የሦስተኛው፣ ኅይለ፣ ቃል፣ ድንጋጌዎች፣ ተፈጻሚዎች፣ ናቸው ።

ቍ፡ ሺ፫፻፰ ። የንብረት፣ ማኅበር፣ ገንዘብ፣ ጠያቂዎች፣ መያዣ ።

የጋራ፣ ባለንብረቶች፣ ወይም፣ የንብረት፣ ሥራ፣ መሪው፣ የተበደሩትን፣ ዕዳ፣ አስፈላጊ፣ ከሆነ፣ ከሌላ፣ ሀብታችን፣ ጥቅም፣ ላይ፣ እንከፍላለን፣ ብለው፣ ግልጽ፣ የሆነ፣ ስምምነት፣ ካላደረጉ፣ በቀር፣ የጋራ፣ ንብረት፣ ሥራ፣ መሪ፣ ማኅበር፣ አባሎች፣ ባደረጉት፣ ውሳኔ፣ መሠረት፣ ለተደረጉት፣ የብድር፣ ወሎች፣ የዋስትና፣ መያዣ፣ የሚሆነው፣ የማይንቀሳቀሰው፣ የጋራ፣ ንብረ ቶና፣ የተከፋፈለውም፣ ድርሻ፣ ጭምር፣ ነው ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

በአላባ፣ ብቻ፣ ስለ፣ መጠቀም፣ መብት ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ጠቅላላ ፣ ደንቦች ።

ቍ፡ ሺ፫፻፱ ። ትርጓሜ ።

(ጸ) የአላባ፣ መብት፣ ማለት፣ የሚጠቀሙበትን፣ ነገር፣ ከመጠበቅ፣ ግዴታ፣ ጋራ፣ ከዚህ፣ ነገር፣ ላይ፣ በሚገኙት፣ ነገሮች (ፍሬዎች)፣ ወይም፣ መብቶች፣ ለመጠቀምና፣ ለመገልገል፣ የሚሰጥ፣ መብት፣ ነው ።

(፱) ይህም፣ መብት፣ በሚንቀሳቀሱና፣ በማይንቀሳቀሱ፣ ንብረቶች፣ በመብቶች፣ ወይም፣ ባንድ፣ ጠቅላላ፣ ንብረት፣ ላይ፣ ሊሆን፣ የሚችል፣ ነው ።

ቍ፡ ሺ፫፻፲ ። ስለ፣ መምራት፣ (ስለ፣ መጥቀስ) ።

(ጸ) አላባ፣ ማግኘትን፣ ማስተላለፍን፣ ማጣትን፣ የሚመለከቱ፣ ደንቦች፣ የአላ ባው፣ መብት፣ ግዙፍነት፣ ባለው፣ ተንቀሳቃሽ፣ ዕቃ፣ ላይ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ተቃራኒ፣ ድንጋጌ፣ ከሌለ፣ በቀር፣ ስለ፣ ግዙፍ፣ ተንቀሳቃሽ፣ ዕቃዎች፣ ሀብትነት፣ ማግ ኘት፣ ማስተላለፍና፣ ማጣት፣ የተደነገጉት፣ ደንቦች፣ ተፈጻሚዎች፣ ይሆናሉ ።

(፱) የአላባ፣ ጥቅም፣ ማግኘትን፣ ማስተላለፍን፣ ማጣትን፣ የሚመለከቱ፣ ደንቦች፣ በገን ዘብ፣ ወይም፣ ግዙፍነት፣ በሌላቸው፣ መብቶች፣ ወይም፣ ባንድ፣ ጠቅላላ፣ ንብ ረት፣ ላይ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ተቃራኒ፣ ድንጋጌ፣ ከሌለ፣ በቀር፣ ስለ፣ ገንዘብና፣ ግዙፍነት፣ ስለሌላቸው፣ ሌሎች፣ መብቶች፣ ማግኘት፣ ማስተላለፍና፣ ማጣት፣ የተደነገጉት፣ ደንቦች፣ ተፈጻሚዎች፣ ይሆናሉ ።

ቍ፡ ሺ፫፻፲፩ ። የአላባ፣ ለጥቅም፣ ተቀባዩ፣ መብቶች ።

(ጸ) የአላባ፣ ጥቅም፣ ተቀባዩ፣ በአላባነት፣ የተሰጠውን፣ ነገር፣ ወይም፣ መብት፣ እጅ፣ ለማድረግ፣ በዚሁም፣ ለመገልገልና፣ ንብረቱ፣ በሚያስገኘው፣ ፍሬም፣ ለመ ጠቀም፣ መብት፣ አለው ።

(፱) የማስተዳደሩም፣ መብት፣ የእርሱ፣ ነው ።

ቍ፡ ሺ፫፻፲፪ ። የንብረቱ፣ አስተዳደር ።

የአላባ፣ ጥቅም፣ ተቀባዩ፣ በመብቱ፣ በሚሠራበት፣ ጊዜ፣ የመልካም፣ አስ ተዳደርን፣ ሥርዐቶች፣ አክብሮ፣ መጠበቅ፣ አለበት ።

ቍ፡ ሺ፫፻፲፫ ። የንብረቱ፣ አያያዝ ።

የአላባ፣ ጥቅም፣ ተቀባዩ፣ ስለ፣ ንብረቱ፣ አያያዝና፣ ከዚሁም፣ ላይ፣ ስለሚገኘው፣ ጥቅም፣ የሚደረገውን፣ የወጪ፣ ገንዘብ፣ ኪሣራና፣ እንዲሁም፣ ከንብረቱ፣ ላይ፣ የማይለየውን፣ የዕዳ፣ ወለድ፣ መቻል፣ አለበት ።

ቍ፡ ሺ፫፻፲፬ ። ደንበኛ፣ ወጪ ።

(ጸ) የአላባ፣ ጥቅም፣ ተቀባዩ፣ በአላባነት፣ በያዘው፣ ንብረት፣ ደንበኛ፣ ከሆኑት፣ ገቢዎች፣ ላይ፣ የሚጠየቁትን፣ የዓመት፣ ግብሮችና፣ ሌሎቹንም፣ ወጪዎች፣ ሁሉ፣ የሚከፈሉበት፣ ጊዜ፣ ሲደርስ፣ በባለርስቱ፣ ስም፣ መክፈል፣ አለበት ።

(፱) የአላባ፣ ጥቅም፣ ተቀባዩ፣ በአላባነት፣ በያዘው፣ በማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ግብር፣ በመክፈል፣ ደረጋልኛል፣ ወይም፣ በዚሁ፣ በማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ላይ፣ የመብት፣ ማስረጃ፣ ይሆነኛል፣ ብሎ፣ ርስቱን፣ ሊከራከርበት፣ አይችልም ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፲፭ ። የተለዩ ፡ ወጪዎች ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በዚህ ፡ ሀብት ፡ በሚጠቀምበት ፡ ጊዜ ፡ ከባለ
ንብረቱ ፡ ላይ ፡ የሚጠየቁ ፡ አዲስ ፡ ልዩ ፡ ወጪዎች ፡ የተወሰኑ ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ ይህንን ፡ ወጪ ፡ የሚከፍለው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ነው ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ይህን ፡ በተለይ ፡ እንዲከፍል ፡ የተጠየቀውን ፡ ገን
ዘብ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ያለ ፡ ወለድ ፡ እንዲያበድረው ፡ ጠይቆት ፡ ያለ
አበደረው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ የተጠየቀው ፡ ልዩ ፡ ወጪ ፡ ከዚያው ፡ በአላባነት ፡
ከተሰጠው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ አንድ ፡ ነገሮች ፡ በመሸጥ ፡ ለመከፈል ፡
ይቻላል ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፲፮ ። የዕቃው ፡ መዝገብ ፡ ዝርዝር ።

የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ምን ጊዜም ፡ ቢሆን ፡
በአላባው ፡ ወሰን ፡ የሚገኙትን ፡ ንዋዮች ፡ ዝርዝራቸውን ፡ የሚናገር ፡
መዝገብ ፡ በሁለቱም ፡ ኪሣራ ፡ እንዲደረግላቸው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፲፯ ። የዕቃው ፡ መመለስ ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባ ፡ የመጠቀም ፡ ዘመን ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡
በአላባ ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ ለአላባ ፡ ሰጪው ፡ መልሶ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።

(፪) በዕቃው ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ መጥፋትና ፡ መበላሸት ፡ ከዕቅዱና ፡ ከችሎታው ፡
በላይ ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ መሆኑን ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ ለዕቃው ፡ መጥፋት ፡
ወይም ፡ መበላሸት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ገላፊ ፡ ይሆናል ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፲፰ ። ግዙፍ ፡ መብቶች ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባነት ፡ በሚጠቀምበት ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የአ
ላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪውን ፡ መብቶች ፡ ለመጉዳት ፡ የሚችል ፡ አንዳች ፡ ግዙፍ ፡
መብት ፡ ሊያቋቁምበት ፡ (ሊያደርግበት) ፡ አይችልም ።

(፪) በተለይም ፡ በአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ በሚያመጣ ፡
ዐይነት ፡ በአላባነት ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ ለዕዳ ፡ መያዣ ፡ አድርጎ ፡ መስ
ጠት ፡ አይችልም ።

(፫) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ሳይፈቅድለት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ እነዚ
ህን ፡ ደንቦች ፡ ጥሶ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአላባነት ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ መብቱ ፡
መቅረት ፡ አንዳችም ፡ ኪሣራ ፡ ሳይሰጠው ፡ ወዲያውኑ ፡ ከአላባነት ፡ ጥቅሙ ፡
ይወገዳል ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፲፱ ። የዕቃው ፡ መጥፋት ።

(፩) በአላባ ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባው ፡ መብት ፡ ቀሪ ፡
ይሆናል ።

(፪) በአላባነት ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ ለጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተነቀለ ፡
ወይም ፡ የተወሰደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በምትክነት ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ ጥቅም ፡ ላይ ፡
የአላባው ፡ ጥቅም ፡ ይተላለፋል ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፳ ። ኢንፎርሬሽን ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ መል
ካም ፡ መስሎ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እየራሳቸው ፡ መብታቸውን ፡ የሚጠ
ብቅ ፡ ኢንፎርሬሽን ፡ ይገባሉ ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌላቸው ፡ በቀር ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡
የገባው ፡ የኢንፎርሬሽን ፡ ወል ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ አይጠቅመውም ።

(፫) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌላቸው ፡ በቀር ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡
ተቀባዩ ፡ የገባው ፡ የኢንፎርሬሽን ፡ ወል ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ አይጠቅመ
ውም ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፳፩ ። የሀብቶቹ ፡ ግምት ።

(፩) በዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ በአላባነት ፡ በተሰጡት ፡
ንዋዮች ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ ግምት ፡ ሁለቱ ፡ ተዋዋሮች ፡ የተሰጧቸው ፡ ተቃ
ራኒ ፡ የሚሆን ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የንዋዮችን ፡ ሀብትነት ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡
ተቀባዩ ፡ አያስተላልፍም ።

(፪) ስለዚህ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባ ፡ የመጠቀሙ ፡ ዘመን ፡ ሲፈጸም ፡
ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የሚመልሰው ፡ ሀብቶቹ ፡ የተገመቱበትን ፡ ዋጋ ፡
ሳይሆን ፡ ያነኑ ፡ በአላባነት ፡ ተሰጥተውት ፡ የነበሩትን ፡ ሀብቶች ፡ ኒው ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፳፪ ። በአላባ ፡ የመጠቀም ፡ መብት ፡ መቅረት ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ ስለዚህ ፡ ማለቂያ ፡ የተወሰነው ፡
ቀን ፡ ሲደርስ ፡ የአላባው ፡ መብት ፡ ይቀራል ።

(፪) በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች ፡ በአላባ ፡ ተጠቃሚነት ፡
ከሁላላ ፡ ግመት ፡ በላይ ፡ መቁየት ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ሺ፫፻፳፫ ። የአላባ ፡ ሰጪው ፡ በአላባነት ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ የሚያዝበት ፡ ተግባር ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ በአላባ ፡ የሰጠውን ፡ ነገር ፡ ወይም ፡ አላባው ፡
በሚመለከተው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ትእዛዝ ፡ ቢያደርግ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተነገ
ረው ፡ በልዩ ፡ ግዴታም ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡
ተቀባዩን ፡ መብት ፡ ሊለውጠው ፡ አይችልም ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባ ፡ የተሰጠውን ፡ ሀብት ፡ ለመተው ፡ መፍቀ
ዱን ፡ በግልጽ ፡ ካላረጋገጠ ፡ በቀር ፡ በአላባው ፡ መጠቀሙን ፡ ይቀጥላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፮ ። ለአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ የሚሰጥ ፣ ዋስትና።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ መብቶቹ ፣ አደጋ ፣ (ጥፋት) ፣ የሚያገኛቸው ፣ መሆኑን ፣ ካስረዳ ፣ ለመብቱ ፣ ማረጋገጫ ፣ ዋስትና ፣ እንዲሰጠው ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩን ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) የአላባ ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ በሚያልቁ ፣ ነገሮች ፣ ላይ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ዕቃዎቹን ፣ ከማስረከብ ፣ በፊት ፣ ማስረጃም ፣ ላይ ሰጥ ፣ ዋስትና ፣ እንዲሰጠው ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩን ፣ መጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ በቂ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ በሚታሰብ ፣ በወሰነለት ፣ ቀን ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ ማረጋገጫ ፣ ዋስትና ፣ ያልሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ እየተቃወመ ፣ ሳለ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በያዘው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ሕግ ፣ ያልፈቀደውን ፣ ሁኔታ ፣ በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ መገልገሉን ፣ የቀጠለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ይዘታውን ፣ አስለቅቀው ፣ ለሌላ ፣ ጠባቂ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላሉ ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ግዙፍ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ሀብቶች ፣ የሚጸና ፣

(የሚፈጸም) ፣ ልዩ ፣ ደንብ ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፭ ። የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ግዴታ ፣ የሌለበት ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባ ፣ የሚሰጠውን ፣ ነገር ፣ በአላባ ፣ በሚቀበልበት ፣ ጊዜ ፣ ባለው ፣ ሁኔታ ፣ መወሰድ ፣ አለበት ።

(፪) ዕቃውን ፣ አድሰልኝ ፣ በማለት ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪውን ፣ ለማስገደድ ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፮ ። በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ መገልገል ።

(፩) የግዙፍ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ዕቃ ፣ በአላባ ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነ ሰው ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ ሊያገለግል ፣ በተመደበበት ፣ ጉዳይ ፣ መሠረት ፣ ሊገለገልበት ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ሀብት ፣ በሚገለገልበት ፣ ጊዜ ፣ ዕቃው ፣ በደንበኛ ፣ አገልግሎት ፣ ምክንያት ፣ ግግር ፣ ቢቀነስ ፣ አላባ ፣ ተቀባዩ ፣ አንዳችም ፣ ኪሣራ ፣ እንዲከፍል ፣ አይገደድም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፯ ። የሚያልቁ ፣ ነገሮች ።

(፩) አላባው ፣ በሚያልቁ ፣ ነገሮች ፣ ላይ ፣ ሆኖ ፣ እንዲያልቁ ፣ ሳይደረግ ፣ በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ለመገልገል ፣ የማይቻል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በአላባ ፣ ተጠቃሚው ፣ የነዚህ ፣ የሚያልቁ ፣ ነገሮች ፣ ባለሀብት ፣ ይሆናል ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይነቱ ፣ ሲቀር ፣ አላባው ፣ በተሰጠበት ፣ ጊዜ ፣ የሚያልቁት ፣ ነገሮች ፣ የነበራቸውን ፣ ግምት ፣ መመለስ ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፰ ። በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ አላባ ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ በነገሩ ፣ ዓላማና ፣ ነገሩ ፣ በሚሰጠው ፣ አገልግሎት ፣ መሠረት ፣ የተፈጥሮ ፣ ፍሬዎች ፣ ካፈሯቸው ፣ ነገሮች ፣ በተለያየበት ፣ ጊዜ ፣ ከተገኙ ፣ የፍሬዎቹ ፣ ባለሀብት ፣ ይሆናል ።

(፪) ያለ ፣ አገባብ ፣ የተወሰዱ ፣ አላባዎች ፣ አላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ይመለሳሉ ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፱ ። የተቀበረ ፣ ገንዘብ ።

የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባ ፣ የተሰጠውን ፣ ነገር ፣ በያዘው ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ለሚገኘው ፣ የተቀበረ ፣ ገንዘብ ፣ አንድም ፣ መብት ፣ የለውም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፴፬ ። የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ መብቶች ፣ ወሰን ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በያዘው ፣ ነገር ፣ መገልገሉ ፣ ከመጠን ፣ በላይ ፣ እንዳይሆን ፣ መጠንቀቅ ፣ አለበት ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባ ፣ የተሰጠውን ፣ ነገር ፣ ዐይነተኛ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ ለማሻሻል ፣ ወይም ፣ የሚገኝበትን ፣ ቦታ ፣ ለመለወጥ ፣ አይችልም ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ የአላባው ፣ ጊዜ ፣ እስከ ፣ ቁየበት ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ የተባሉት ፣ ግዴታዎቹ ፣ መፈጸማቸውን ፣ በሚገባ ፣ ሁኔታ ፣ ሊመረምር ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፴፭ ። በአላባነት ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ማክራየት ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባነት ፣ የሚጠቀምበትን ፣ ነገር ፣ ለማክራየት ፣ ይችላል ።

(፪) በአከራየው ፣ ነገር ፣ በየቀኑ ፣ የሚገኘው ፣ ኪራይ ፣ የርሱ ፣ ሀብት ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፴፪ ። ስለ ፣ ኪራይ ፣ መቅረት ።

(፩) ያንድ ፣ የሚንቀሳቀስ ፣ ነገር ፣ ኪራይ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይነቱ ፣ ሲቀር ፣ ይቀራል ።

(፪) ላንድ ፣ ገበሬ ፣ ወይም ፣ ተከራይ ፣ ባንድ ፣ ርስት ፣ ወይም ፣ ቤት ፣ ላይ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ የሰጣቸው ፣ ወሎች ፣ የአላባው ፣ ጊዜ ፣ ካለቀበት ፣ በኋላ ፣ እስከ ፣ ሦስት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪውን ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ የሚያስገድዷቸው ፣ ይሆናሉ ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ በአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በገበሬው ፣ ወይም ፣ በተከራይ ፣ መካከል ፣ የተደረገው ፣ ወል ፣ በመብቶቹ ፣ ላይ ፣ በማይገባና ፣

በተንኩል፣ የተደረገ፣ መሆኑን ፣ ያልረዳ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ በሚቀርበት ፣ ጊዜ ፣ ወዲያውኑ ፣ ውሉን ፣ ለማቋረጥ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፫ ። የሥራ ፣ ድርጅት ፣ ፕላን ፣ (፩) መደራጀት ፣ የሚገባበት ፣ ጊዜ ።

የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ በአላባ ፣ የተሰጠውን ፣ ንብረት ፣ የሚመለከት ፣ አንድ ፣ የሥራ ፣ ጥቅም ፣ ፕላን ፣ እንዲደራጅ ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችሉት ።

(ሀ) በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ እንደ ፣ ደን ፣ የመሰለ ፣ ሆኖ ፣ የሥራው ፣ ጥቅም ፣ በያመቱ ፣ ወይም ፣ ካንድ ፣ ዓመት ፣ ባነሰ ፣ ጊዜ ፣ ወ ስጥ ፣ አላባዎችን ፣ የሚሰጥ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ።

(ለ) በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ የድንጋይ ፣ መፍለጫ ፣ በታን ፣ የመሰለ ፣ ሁብትን ፣ የሚመልከት ፣ ሆኖ ፣ የሥራው ፣ ጥቅም ፣ ቀስ ፣ በቀስ ፣ ዋናውን ፣ ነገር ፣ የሚጨርሰው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፬ ። (፪) የአቋቋሙ ፣ ዐይነት ።

(፩) የሥራው ፣ ድርጅት ፣ ፕላን ፣ በባለጉዳዮቹ ፣ ስምምነት ፣ የሚቋቋም ፣ ይሆናል ።

(፪) በባለጉዳዮቹ ፣ መካከል ፣ ስምምነት ፣ ያልተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጻኞች ፣ በመረጧቸው ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ዐዋቂዎች ፣ የሥራው ፣ ድርጅት ፣ ፕላን ፣ የሚሰናዳ ፣ ሆኖ ፣ ጻኞቹ ፣ የሚያጸድቁት ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፭ ። (፫) መለዋወጥ ።

ልዩ ፣ የሆኑ ፣ ምክንያቶች ፣ የሥራውን ፣ ዐቅድ ፣ እንዳይፈጸም ፣ የከለከሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በኤኮኖሚ ፣ ረገድ ፣ መለዋወጡን ፣ መልካም ፣ አድርገው ፣ ያሳዩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ ባንዱ ፣ ጥያቄ ፣ ዐቅዱ ፣ ሊለወጥ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፮ ። በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ መሻሻል ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ለሚያደርገው ፣ ማሻሻል ፣ አንድም ፣ ኪሣራ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ርስት ፣ ላይ ፣ እንደዚሁ ፣ ለሚሠራቸው ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ አንድም ፣ ኪሣራ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ የአላባው ፣ ጥቅም ፣ ጊዜ ፣ ሲያልቅ ፣ የተሠሩትን ፣ ሥራዎች ፣ አፍርሶና ፣ ሀብቱን ፣ በተረከበ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ለመመለስ ፣ ብቻ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፯ ። ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ (፩) ትርጓሜ ።

ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ የሚባለው ፣ በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ ካንድ ፣ ዓመት ፣ መጠንኛ ፣ ከሆነ ፣ ገቢ ፣ ሀብት ፣ በላይ ፣ ወጪን ፣ የሚያስገድድ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፻ ። (፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ግዴታዎች ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ በማንኛዎቹም ፣ ሁኔታዎች ፣ በአላባ ፣ የተሰጠውን ፣ ነገር ፣ ለመጠበቅ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ የሚያስፈልግ ፣ ሲሆን ፣ በአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ማመልከት ፣ አለበት ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ይህን ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ ለማድረግ ፣ የሚገደደው ፣ ይህ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ በራሱ ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ በተለይም ፣ በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ጊዜ ፣ ከተጀመረ ፣ ወዲህ ፣ ባለማደስና ፣ ባለመጠን ፣ የደረሰ ፣ ጉድለት ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፱ ። (፫) ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ አፈጻጸም ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ ለማድረግ ፣ አይገደድም ።

(፪) ባለሀብቱ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ ለማድረግ ፣ የፈቀደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ በዚህ ፣ በመታደሻው ፣ ጊዜ ፣ የተነሣ ፣ የሚደርስበትን ፣ በአላባ ፣ ያለ ፣ መጠቀምና ፣ አንድ ፣ አንድ ፣ ጉዳትን ፣ መታገሥ ፣ አለበት ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ለዚህ ፣ አስተያየት ፣ በሚያደርጋቸው ፣ ውሳኔዎች ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይን ፣ ጥቅሞች ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ሺ፫፻፵፩ ። በመያዣ ፣ የተሰጡ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ፅዳ ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ባንድ ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ በልዩ ፣ ስም ፣ በማያዣ ፣ የተሰጠውን ፣ ርስት ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ አይገደድም ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ እንዲከፍል ፣ የተገደደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገንዘቡ ፣ እንዲመለስለት ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪውን ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፵፮ ። የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ክስ ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ በአላባነት ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ መብት ፣ አለኝ ፣ ለማለት ፣ ይችላል ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ይህን ፣ ነገር ፣ በሚመለከቱ ፣ የይዞታ ፣ (የጅ ፣ ማድረግ) ፣ ክሶችን ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፵፯ ። የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ስለ ፣ ማስታወቅ ።

(፩) አላባው ፣ በሚቋይበት ፣ ጊዜ ፣ አንድ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ የሆነ ፣ ከርስቱ ፣ ላይ ፣ አንዳንድ ፣ የንጥቂያ ፣ ተግባር ፣ ያደረገ ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪውን ፣ መብቶች ፣ ከጉዳት ፣ ላይ ፣ የጣለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ለአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ይህን ፣ ባያደርግ ፣ እርሱ ፣ ባደረገው ፣ ማበላከት ፣ ጎላፊ ፣ እንደሚሆነው ፣ ፁሉ ፣ ለሚደርሰው ፣ ጉዳት ፣ ጎላፊ ፣ ይሆናል ።

ቀ. ሺ፫፻፵፫ ። በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ መጥፋት ።

የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ በማርጀት ፣ የወደ ቀወን ፣ ወይም ፣ በድንገተኛ ፣ አጋጣሚ ፣ የፈረሰውን ፣ ለማደስ ፣ አይገደድም ።

ቀ. ሺ፫፻፵፬ ። በከፊል ፣ ስለ ፣ መጥፋት ።

በአላባ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ በከፊል ፣ ብቻ ፣ የጠፋ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአላባው ፣ መብት ፣ በቀሪው ፣ ላይ ፣ እንደ ፣ ጸና ፣ ይቋያል ።

ቀ. ሺ፫፻፵፭ ። የከብት ፣ መንጋ ፣ በአላባነት ።

(፩) በአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ጥፋት ፣ ሳይሆን ፣ በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ መንጋ ፣ በድንገተኛ ፣ አደጋ ፣ ወይም ፣ በበሽታ ፣ በሙሉ ፣ ያለቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ለአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ቆዳዎችን ፣ ለመመለስ ፣ ወይም ፣ የቆዳዎቹን ፣ ዋጋቸውን ፣ ለመስጠት ፣ ብቻ ፣ ይገደዳል ።

(፪) መንጋው ፣ በሙሉ ፣ ያለቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ በተወለዱት ፣ ከብቶች ፣ መጠን ፣ ያለቁትን ፣ መተካት ፣ አለበት ።

ቀ. ሺ፫፻፵፮ ። ይርጋ ።

(፩) በአላባ ፣ የተሰጠውን ፣ ነገር ፣ በመለወጥ ፣ ወይም ፣ ዋጋውን ፣ በመቀነስ ፣ ምክንያት ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ ከተመለሰበት ፣ ቀን ፣ አሥንቶ ፣ በአንድ ፣ ዓመት ፣ ይርጋ ፣ ይታገዳል ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ራሱ ፣ የሠራቸውን ፣ ሥራዎች ፣ ለማንሣት ፣ ያለው ፣ መብት ፣ እንደዚሁ ፣ በ፩ ፣ ዓመት ፣ ይርጋ ፣ ይታገዳል ።

ክፍል ፣ ፫ ።

የገንዘብና ሌሎች ግዙፎች ፣ ያልሆኑ ፣ ነገሮች ፣ የአላባ ፣ መብት ፣ ልዩ ፣ ደንቦች ።

ቀ. ሺ፫፻፵፯ ። ገቢ ።

የገንዘብ ፣ ወይም ፣ ግዙፍነት ፣ የሌለው ፣ ነገር ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ መብት ፣ ካገኘበት ፣ ነገር ፣ የሚገኙት ፣ ግዙፍ ፣ ወይም ፣ ድርሻ ፣ ገንዘቦች ፣ የመከፈያ ፣ ቀናቸው ፣ በደረሰ ፣ ጊዜ ፣ እኒሁኑ ፣ ለመውሰድ ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፫፻፵፰ ። ያልታሰቡ ፣ ልዩ ፣ ትርፎች ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ከሆነበት ፣ መብት ፣ ሊገኙ ፣ የሚችሉ ፣ ያልታሰቡ ፣ ልዩ ፣ ትርፎች ፣ ቢገኙ ፣ ለነዚህ ፣ ትርፎች ፣ ባለሀብት ፣ አይሆንም ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይነት ፣ መብት ፣ በነዚህም ፣ ትርፎች ፣ ላይ ፣ ይሆናል ።

ቀ. ሺ፫፻፵፱ ። በአዲስ ፣ አክሲዮኖች ፣ ስለ ፣ መጻፍ ።

(፩) በአላባነት ፣ ለተሰጠ ፣ አክሲዮን ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ስለ ፣ ወጡት ፣ አዲስ ፣ አክሲዮኖች ፣ በቀደምትነት ፣ የመጻፍ ፣ መብት ፣ የተሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መርጦ ፣ የመጻፍ ፣ መብት ፣ አክሲዮኑን ፣ በአላባነት ፣ ለሰጠው ፣ ባለሀብት ፣ ነው ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቃራኒ ፣ መብት ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ በገባባቸው ፣ አዲስ ፣ አክሲዮኖች ፣ ወይም ፣ የቀዳሚነት ፣ ፈራሚነትን ፣ መብት ፣ በመሸጥ ፣ ባገኘው ፣ ዋና ፣ ገንዘብ ፣ ላይ ፣ ይሆናል ።

ቀ. ሺ፫፻፶፬ ። የገንዘብ ፣ ወይም ፣ የመብቱ ፣ ዋና ፣ ገንዘብ ፣ (ካፒታል) ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ መብት ፣ የተሰጠበት ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ መብት ፣ አላባው ፣ ጸንቶ ፣ በሚቋይበት ፣ ጊዜ ፣ ተከፍሎ ፣ ወይም ፣ ተተክቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ በአከፋፈሉ ፣ ረገድ ፣ ተሰማምቶበት ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ ገንዘቡ ፣ ለአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ መሰጠት ፣ የለበትም ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ የሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ለአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ እንዲሰጥ ፣ ያልፈቀደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለዕዳው ፣ ሊከፈል ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ ለሚገባው ፣ በማስረከብ ፣ ከዕዳው ፣ ነፃ ፣ ይሆናል ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ዕዳው ፣ የሚከፈልበት ፣ ጊዜ ፣ ሲደርስ ፣ ገንዘቡን ፣ መረከብ ፣ በሚገባው ፣ ሰው ፣ እጅ ፣ እንዲቀመጥ ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺ፫፻፶፩ ። እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ የሚሰጠውን ፣ ጡረታ ፣ በአላባነት ፣ ስለ ፣ መስጠት ።

እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ በተሰጠ ፣ ጡረታ ፣ ላይ ፣ የሚሰጥ ፣ አላባ ፣ አላባው ፣ ጸንቶ ፣ በሚቋይበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ አንዳችም ፣ ነገር ፣ ለመመለስ ፣ ተገዳጅ ፣ ሳይሆን ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ የተባለውን ፣ ለጡረታ ፣ የሚከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ ለመቀበል ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ. ሺ፫፻፶፪ ። ልዩ ፣ የሆኑ ፣ ሰነዶችን ፣ ስለ ፣ መስጠት ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይ ፣ ከባለዕዳው ፣ ወይም ፣ አላባው ፣ የተሰጠበትን ፣ ሰነድ ፣ ካወጣው ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ በሁለቱም ፣ ባለጉዳዮች ፣ ኪሣራ ፣ አንዱ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጭነት ፣ መብት ፣ አንደኛው ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይነት ፣ መብት ፣ የሚያረጋግጡ ፣ ሁለቱ ፣ ልዩ ፣ ሰነዶች ፣ ይሰጡን ፣ ሲሉ ፣ ባለዕዳውን ፣ ወይም ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱን ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላሉ ።

(፪) ይህ ፣ ድንጋጌ ፣ በባንክኖቶች ፣ (ወረቀቶች) ላይ ፣ አይፈጸምም ።

ክፍል ፡ ፩ ።

በቤት ፡ ወ ስጥ ፡ የመኖር ፡ መብት ።

ቀ ፡ ፲፫፻፶፫ ። ትርጓሜ ።

በቤት ፡ ለ ስጥ ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ ማለት ፡ ባንድ ፡ ቤት ፡ ወ ስጥ፡የመቀመጥ፡
ወይም ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ የመያዝ ፡ መብት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፫፻፶፬ ። የመብቱ ፡ ባለጥቅሞች ።

በቤት ፡ ለ ስጥ ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ማናቸው ም ፡ ሰው ፡ ተቃራኒ ፡ ድን
ጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በያዘው ፡ ቤት ፡ ከሚስቱ ፣ በቀጥታ ፡ መሥመር፡ዘመዶቹ ፡
ከሆኑና ፡ ከቤተ ፡ ሰዎቹ ፡ ጋራ ፡ ለመኖር ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፲፫፻፶፭ ። ባንድ ፡ ቤት ፡ በከፊል ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ መብት ።

ባንድ ፡ ቤት ፡ ከፊል ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ለጋራ ፡
አገልግሎት ፡ በተቋቋሙት ፡ ነገሮች ፡ ለመጠቀም ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፲፫፻፶፮ ። የመጠገኛ ፡ ወጪ ፡ (ኪሣራ) ።

(፩) ባለመብት ፡ የሆነው ፡ ቤቱን ፡ ወይም ፡ ክፍሉን ፡ ብቻውን ፡ የሚገለገልበት ፡
ከሆነ ፡ ለመጠገን ፡ ደንበኛ ፡ ወጪዎችን ፡ (ኪሣራ) መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) በቤቱ ፡ ወ ስጥ ፡ የመኖሩ ፡ መብት ፡ ከባለሀብቱ ፡ ጋራ ፡ አብሮ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ የመጠገኛውን ፡ ወጪዎች ፡ የሚከፍለው ፡ ባለሀብቱ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፫፻፶፯ ። የማይተላለፍ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ባንድ ፡ ቤት ፡ የመኖሩ ፡ መብት ፡ ለሌላ ፡ የማይተላለፍ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ለወራ
ሾች ፡ የማይተላለፍ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፫፻፶፰ ። ወደ ፡ አላባ ፡ ደንበኛ ፡ ስለ ፡ መምራት ።

ለሌሎቹ ፡ ጉዳዮች ፡ የአላባ ፡ ደንበኛ ፡ ባንድ ፡ ቤት ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ ላይ ፡
ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ሳለ ፡ ንብረት ፡ አገልግሎት ።

ቀ ፡ ፲፫፻፶፱ ። ትርጓሜ ።

(፩) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ማለት ፡ ስለ ፡ ሌላው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ጥቅም ፡
በአንዱ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ ግዴታ ፡ ነው ።

(፪) ይህ ፡ ግዴታ ፡ አገልጋይ ፡ በሆነ ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ ፈንታ ፡ አገልግሎት ፡ የሚ
ቀበለው ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ አንዳንድ ፡ የልማድ ፡ ተግባሮች ፡ እንዲሠራወይም ፡
ከሀብቱ ፡ ጋራ ፡ የተያያዙትን ፡ አንዳንድ ፡ መብቶች ፡ ከማከናወን ፡ ራሱ ፡ እን
ዲታገድ ፡ ያስገድደዋል ።

ቀ ፡ ፲፫፻፷ ። የማድረግ ፡ ግዴታ ።

አንድ ፡ የማድረግ ፡ ግዴታ ፡ ከአንድ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ጋራ ፡ በተ
ጨማሪ ፡ የተያያዘ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊኖር ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፲፫፻፷፩ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ሀብትነት ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ የተቋቋመላቸው ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ የነበራቸው ፡ የማ
ይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሀብትነት ፡ መለወጥ ፡ የንብረቱን ፡ አገልግሎት ፡ የሚ
ለዋውጠው ፡ አይደለም ።

(፪) በሕግ ፡ የሚጠየቀው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገለት ፡ የንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡
እነዚህን ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ወደ ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ በሚተላለ
ቱበት ፡ ጊዜ ፡ የሚከተል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፫፻፷፪ ። ስለ ፡ ንብረት ፡ አገልግሎት ፡ መቋቋም ። (፩) ውል ፡ ወይም ፡ ኑዛዜ ።

(፩) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ አገልጋይ ፡ በሆነ ፡ ርስት ፡ ባለቤትና ፡ አገልግሎት ፡
በሚቀበለው ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ መካከል ፡ ከሚደረገው ፡ ውል ፡ የመነጨ ፡ ለመ
ሆን ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚሁም ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ ያንድ ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ ይህን ፡ ርስት ፡
በሁለት ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ወራሾች ፡ መካከል ፡ ከሚያከፋፍልበት ፡ ኑዛዜ ፡ የመ
ነጨ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፲፫፻፷፫ ። (፪) የጽሑፍ ፡ አስፈላጊነት ።

አንድ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ ለማቋቋም ፡ ዓላማ ፡ ያለው ፡ ተግባር ፡ በጽ
ሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ ፡ ፲፫፻፷፬ ። (፫) ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

አገልግሎት ፡ ለመስጠት ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ መሬት ፡ ይህ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡
ስለ ፡ መሆኑ ፡ ንብረቱ ፡ በሚገኝበት ፡ አገር ፡ ባለው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡
መዝገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ አይሆንም ።

ቀ ፡ ፲፫፻፷፭ ። ለንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ተቃዋሚ ፡ የሆነ ፡ ትርጓሜ ፡ መሠረት ።

ባንድ ፡ ሁል ፡ ወ ስጥ ፡ የሚገኘው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ ለማ
ቋቋም ፡ ወይም ፡ በንብረቱ ፡ ባለሀብት ፡ ላይ ፡ የግል ፡ ግዴታ ፡ ብቻ ፡ ለመው

ሰን፣ የተደረገ፣ መሆኑ፣ የሚያጠራጥር፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ሁለቱ፣ ተዋዋዮች፣ ተራ፣ (ሰነፍ)፣ የሆነ፣ ግዴታ፣ ብቻ፣ ለማቋቋም፣ እንደ፣ ተስማሙ፣ ይገመታል ።

ቀ፡ ሺ፻፶፮ ። በቀን ፣ ብዛት ፣ ምክንያት ፣ ለመገልገል ፣ መብት ፣ ግጥም ፣ (፩) የሚታይ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ።

(፩) ዐሥር ፣ ዓመት ፣ በመያዝ ፣ የሚታይ ፣ (የታወቀ) ፣ የአገልግሎት ፣ መብት ፣ ይገኛል ።

(፪) የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ የሚታይ ፣ ነው ፣ የሚባለው ፣ መኖሩን ፣ የሚገልጽ ፣ አንድ ፣ የውጭ ፣ ምልክት ፣ ያለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፻፶፯ ። (፪) የማይታይ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ።

የማይታይ ፣ (ያልታወቀ) ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መብት ፣ በቀን ፣ ብዛት ፣ ምክንያት ፣ መብት ፣ ሊያስገኝ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፻፶፰ ። (፫) ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ ስለ ፣ መቃወም ።

(፩) በቀን ፣ ብዛት ፣ በንብረት ፣ መገልገል ፣ ምክንያት ፣ የሚታይ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ መብት ፣ ያገኘና ፣ ይህንንም ፣ አገልግሎት ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ያስመዘገበ ፣ ማናቸውም ፣ ሰው ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ መኖርና ፣ መሠረቱን ፣ የሚገልጽ ፣ ሰነድ ፣ እንዲሰናዳለት ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) በቀን ፣ ብዛት ፣ መገልገል ፣ ምክንያት ፣ የሚገኘው ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መብት ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ካልተጻፈ ፣ በቀር ፣ ለሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፻፶፱ ። የፈቃድ ፣ ተግባር ።

(፩) ባንድ ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ለመገልገል ፣ ወይም ፣ ለመጠቀም ፣ የተሰጠ ፣ ፈቃድ ፣ ለተፈቀደለት ፣ ሰው ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ ሊሰጠው ፣ አይችልም ።

(፪) በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ፈቃዱ ፣ ሊሻር ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፻፷፬ ። የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መሠረት ።

(፩) ከአገልግሎት ፣ የሚመነጨ ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ በርስት ፣ መዝገብ ፣ በሚደረገው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚደነገጉ ፣ ይሆናሉ ።

(፪) የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ወሰን ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ገይለ ፣ ቃል ፣ በተደረገው ፣ ወሰን ፣ መሠረት ፣ በአመጣጡ ፣ ወይም ፣ በሰላምና ፣ በቅን ፣ ልቡናብዙ ፣ ጊዜ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ በተደረገበት ፣ ሁኔታ ፣ ሊጠናቀቅ ፣ ይችላል ።

(፫) የሚያጠራጥር ፣ ሲሆን ፣ ከአገልግሎት ፣ የሚመነጨ ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ በሚከተሉት ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ የሚወሰኑ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፷፩ ። የገጠር ፣ የመተላለፍ ፣ መብትና ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ።

(፩) የመተላለፍ ፣ መብት ፣ በእግር ፣ ወይም ፣ ከከብት ፣ ጋራ ፣ ወይም ፣ ሰብል ፣ በሌለበት ፣ ወቅት ፣ ወይም ፣ በእርሻ ፣ መካከል ፣ ወይም ፣ ከደን ፣ ለመውጣት ፣ መተላለፍን ፣ የመሰሉ ፣ ሁሉ ፣ ልዩ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የመተላለፍ ፣ መብት ፣ መጠን ፣ በቦታው ፣ ወሰን ፣ ላይ ፣ እንዳለው ፣ ያገር ፣ ልግድ ፣ ይሆናል ።

(፪) ስለ ፣ ግጥም ፣ ወይም ፣ ደን ፣ ስለ ፣ መግባት ፣ ውሃ ፣ ስለ ፣ ማጣጣት ፣ ስለ መስኖ ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ የገጠር ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መብት ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንዳለው ፣ ይደረጋል ።

ቀ፡ ሺ፻፷፪ ። ስለ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ አከናወን ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑ ፣ ዘዴዎች ፣ (ሁኔታዎች) ።

(፩) የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መኖር ፣ ለአከናወኑ ፣ አስፈላጊ ፣ ዘዴዎችን ፣ ያስከትላል ።

(፪) እንደዚህ ፣ ካንድ ፣ ምንጭ ፣ ውሃ ፣ የመቅዳት ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ እስከ ፣ ምንጩ ፣ ለመድረስ ፣ እንደዚህ ፣ የመተላለፍ ፣ መብት ፣ ይኖረዋል ።

ቀ፡ ሺ፻፷፫ ። አስፈላጊ ፣ ሥራዎች ፣ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መስጠት ፣ (መቀበል) ፣ የሚገባው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ለመጠቀምና ፣ አገልግሎቱን ፣ ለመጠበቅ ፣ አስፈላጊ ፣ ጥንቃቄዎችን ፣ ለማድረግና ፣ ሥራዎችን ፣ ሁሉ ፣ ለመሥራት ፣ ይችላል ።

(፪) የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ የሚያቋቁመው ፣ ሰነድ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ነገር ካልተናገረ ፣ በቀር ፣ የነዚህ ፣ ሥራዎች ፣ ወጪ ፣ በራሱ ፣ እንጂ ፣ የንብረቱን ፣ አገልግሎት ፣ ሰጪ ፣ የሚሆነው ፣ ርስት ፣ ባለቤት ፣ ኪሣራ ፣ አይሆንም ።

ቀ፡ ሺ፻፷፬ ። (፪) የመተው ፣ መብት ።

የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ሰጪ ፣ የሆነው ፣ ርስት ፣ ባለሀብት ፣ በአገልግሎቱ ፣ ለመጠቀም ፣ ወይም ፣ በደገና ፣ ለመኖር ፣ በኪሣራው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑ ፣ ሥራዎችን ፣ ለመሥራት ፣ ሰነዱ ፣ የሚያስገድደው ፣ ቢሆንም ፣ በአገልግሎቱ ፣ ለሚጠቀመው ፣ ባለሀብት ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠውን ፣ ርስት ፣ ወይም ፣ ለአገልግሎቱ ፣ አከናወን ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ድርሻውን ፣ በመተው ፣ ዘወትር ፣ ከግዴታው ፣ ነፃ ፣ ለመውጣት ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፻፷፭ ። በአገልግሎቱ ፣ የሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ ግዴታ ።

(፩) በአገልግሎቱ ፣ የሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ጉዳት ፣ እንዳያገኘው ፣ አድርጎ ፣ በመብቱ ፣ ሊሠራበት ፣ ይገባዋል ።

(ዪ) በአገልግሎት፣ የሚጠቀመው፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ በአገልግሎት ፣ የሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ አገልግሎት ፣ በሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠውን ፣ መሬት ፣ ሁኔታ ፣ የሚያከብድ ፣ ማለፊዎ፣ ሳይደርግ ፣ (ለማድረግ ፣ ሳይችል) ፣ በሰነድ ፣ መሠረት ፣ በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ሊገለገልበት ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ በአገልግሎት ፣ ተጠቃሚ ፣ ለሆነ ፣ መሬት ፣ የሚያስፈልጉ ፣ አዳዲስ ፣ ነገሮች ።

በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ተጠቃሚ ፣ ለሆነው ፣ መሬት ፣ የሚያስፈልጉት ፣ አዳዲስ ፣ ነገሮች ፣ ምንም ፣ የአገልግሎትን ፣ ግክበድ ፣ አያስከትሉም ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ስለሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ መከፋፈል ።

(ጸ) በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ የሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ የተከፋፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ሁኔታ ፣ የከበደ ፣ ሳይሆን ፣ አገልግሎት ፣ ሊያገዳገድ ፣ ድርሻ ፣ የተገባ ፣ ሆኖ ፣ ይቋያል ።

(ደ) እንዲሁም ፣ ለምሳሌ ፣ ስለ ፣ መተላለፍ ፣ መብት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግንኙዎቹም ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ሁሉ ፣ በዚያው ፣ በተለመደው ፣ ቦታ ፣ ለመተላለፍ ፣ የተገደዱ ፣ ይሆናሉ ።

(ዩ) በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ የሚጠቀመው ፣ ከድርሻዎች ፣ ሙሉ ፣ አንዱ ፣ ብቻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አገልግሎትን ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ የሌሎቹ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መብት ፣ እንዲሠረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ የንብረትን ፣ አገልግሎት ፣ ስለሚሰጠው ፣ መሬት ፣ መከፋፈል ።

(፩) የንብረትን ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ የተከፋፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እያገዳገዱ ፣ ክፍል ፣ እንደ ፣ ደንቡ ፣ አገልግሎትን ፣ ይቀጥላል ።

(፪) አገልግሎት ፣ ባንዳንድ ፣ ክፍሎች ፣ ላይ ፣ በርግጥ ፣ የማይከናወንና ፣ ለመከናወን ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የነዚህ ፣ ክፍሎች ፣ ባለሀብት ፣ በክፍሎች ፣ ላይ ፣ ያለው ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ እንዲሰረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ ግዴታ ።

የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ አገልግሎትን ፣ የሚቀንስ ፣ ወይም ፣ የማይመች ፣ ዘዴ ፣ የማድረግ ፣ ዝንባሌን ፣ ለመሥራት ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ ሥራ ፣ ዐይነት ፣ ስለ ፣ መለወጥ ።

የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ በሚሰጠው ፣ መሬት ፣ አንድ ፣ ክፍል ፣ ላይ ፣ ብቻ ፣ የሚደረግ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አገልግሎት ፣ ተቀባይ ፣ የሆነው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ ጥቅም ፣ ያለውና ፣ ወጪውን ፣ (ኪሣራውን) ፣ የሚችል ፣ ከሆነ ፣ ሥራው ፣ በአ

ገልግሎት ፣ ለሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ ምቹነትን ፣ ሳያሳጣ ፣ ሌላ ፣ ቦታ ፣ እንዲዛወር ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መቅረት ።

(፩) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ የተጻፈው ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ በጽሑፍ ፣ መሠረዝ ፣ ቀሪ ፣ ይሆናል ።

(፪) በአገልግሎት ፣ የሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ ለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የሚገባውን ፣ አገልግሎት ፣ ትቻለው ፣ ሲል ፣ በጽሑፍ ፣ በማረጋገጥ ፣ እሳቡን ፣ ለግልጽ ፣ የሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ አገልግሎት ፣ በመዝገብ ፣ የተጻፈው ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲሠረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይቻላል ።

(፫) እንዲሁም ፣ የሚታይ ፣ አገልግሎት ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ አገልግሎት ፣ መኖሩን ፣ የሚገልጹት ፣ ሥራዎች ፣ በጠፉ ፣ ወይም ፣ ከዐሥር ፣ ዓመት ፣ ጀምሮ ፣ የማያገለግሉ ፣ ሆነው ፣ በተገኙ ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ በመዝገብ ፣ የገባው ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲሠረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይቻላል ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ በከፊል ፣ መቅረት ።

የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ሁኔታ ፣ እንደ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መኖርና ፣ እሱን ፣ በሚመለከተው ፣ ዐይነት ፣ በደርጋ ፣ ቀሪ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ መልዕ ፣ ስለ ፣ መግዛት ፣ (፩) የሚቻልበት ፣ ሁኔታ ።

የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ መልዕ ፣ ለመግዛት ፣ የሚቻለው ።

(ሀ) ለአገር ፣ ኢኮኖሚ ፣ ጥቅም ፣ ወይም ፣ ለሌላ ፣ እንዳንድ ፣ የሕዝብ ፣ ጥቅም ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣

(ለ) በአገልግሎት ፣ ለሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠው ፣ ጥቅም ፣ አገልግሎትን ፣ በሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ የሚያስከትለው ፣ ማወከና የዋጋ ፣ መቀነስ ፣ የማይመዘን ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺያገጽ ፣ (፪) አሠራር ።

(፩) በባለጉዳዮቹ ፣ መካከል ፣ ስምምነት ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አገልግሎትን ፣ በሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ ጭቂ ፣ የአገልግሎትን ፣ መልዕ ፣ መግዛት ፣ ዳኞች ፣ ያዝዛሉ ።

(፪) የንብረትን ፣ አገልግሎት ፣ መልዕ ፣ በመግዛት ፣ የሚደርሰውን ፣ ኪሣራ ፣ ዳኞች ፣ ይወስናሉ ።

(፫) ዳኞች፣ ይህን፣ ኪሣራ፣ ለመወሰን፣ በአገልግሎት፣ ለሚጠቀሙት፣ መሬት፣ ጥቅም፣ ወይም፣ አገልግሎትን፣ ለሚሰጠው፣ መሬት፣ ጉዳት፣ አገልግሎት፣ ሊያስከትል፣ የሚችሉትን፣ ማናቸውንም፣ ምክንያትና፣ በተለይም፣ አገልግሎት፣ የቁየቦትን፣ ጊዜ፣ ያመዛዝናሉ፣ (በግምት፣ ውስጥ፣ ያገባሉ) ።

ቀ፡ ሺ፫፻፹፮ ። መልሶ፣ መግዛትን፣ የሚገባበት፣ የግል፣ ቃል ።

ባለጉዳዮቹ፣ አገልግሎትን፣ በሚያቋቁሙት፣ ጽሑፍ፣ ወይም፣ በኋላ፣ በተጻፈው፣ ውል፣ ውስጥ፣ ከዐሥር፣ ዓመት፣ ለመብለጥ፣ በማይችል፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ አገልግሎትን፣ መልሶ፣ ለመግዛት፣ ዳኞችን፣ የመጠየቅ፣ ሥልጣንን፣ ለማስቀረት፣ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፩ ።

በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት ።

ቀ፡ ሺ፫፻፹፯ ። ትርጓሜ ።

በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት፣ ዋጋን፣ በመክፈል፣ የአንድ፣ ንብረት፣ ሀብትነት፣ ወይም፣ የአላባጥቅም፣ ተቀባይነትን፣ ባንዳንድ፣ ምክንያቶች፣ የሚገዛውን፣ ሦስተኛ፣ ወገን፣ ለማስለቀቅ፣ ላንዱ፣ ሰው፣ የተሰጠ፣ መብት፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፹፰ ። በአገልግሎት፣ ብቻ፣ ላይ፣ የተመሠረተ፣ መብትን፣ ስለ፣ ማስቀረት ።

በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ ማናቸውም፣ መብት፣ ለብዙ፣ ዘመን፣ በቁየ፣ አገልግሎት፣ በሆነም፣ በአገልግሎት፣ ብቻ፣ ሊገኝ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፫፻፹፱ ። የጋራ፣ ባለሀብቶች፣ በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት ።

(፩) በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት፣ ከጋራው፣ ንብረት፣ ውስጥ፣ ለሚሸጠው፣ አንድ፣ ክፍል፣ ለጋራ፣ ባለሀብቶቹ፣ በሕግ፣ መሠረት፣ አላቸው ።

(፪) የጋራ፣ ባለሀብቶች፣ የሆኑት፣ ባልተከፋፈለው፣ ሀብት፣ ላይ፣ ባላቸው፣ ድርሻ፣ መጠን፣ ባንድ፣ ጊዜ፣ በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብታቸውን፣ ይሠሩበታል ።

(፫) ከመካከላቸው፣ አንዱ፣ ወይም፣ ብዙዎቹ፣ የተዉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሌሎቹ፣ በተተዉ፣ ንብረቶች፣ ሁሉ፣ በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብታቸው፣ ይሠሩበታል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፹፱ ። የዘመዶች፣ በቅድሚያ፣ የመግዛት፣ መብት (፩) መሠረት ።

አንድ፣ ሰው፣ ከዘመዶቹ፣ ከአንደኛው፣ በውርስ፣ ያገኘውን፣ ርስት፣ የሸጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የሻጩ፣ ዘመዶች፣ በቅድሚያ፣ የመግዛት፣ መብት፣ በሕግ፣ መሠረት፣ አላቸው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺ ። (፪) የዘምድና፣ ደረጃ፣ አገማመት ።

(፩) ሻጩ፣ የማይንቀሳቀሱትን፣ ንብረት፣ ያገኘው፣ በአባቱ፣ የዘምድና፣ መሥመር፣ ከሆነው፣ ከአንዱ፣ ዘመዱ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በቀደምትነት፣ ለመግዛት፣ በተሰጠው፣ መብት፣ ሊጠቀሙ፣ የሚችሉት፣ በሻጩ፣ የአባት፣ ወገን፣ የዘምድና፣ መሥመር፣ ውስጥ፣ የሚገኙት፣ ዘመዶቹ፣ ብቻ፣ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም፣ ሻጩ፣ የማይንቀሳቀሱትን፣ ንብረት፣ ያገኘው፣ በእናቱ፣ የዘምድና፣ መሥመር፣ ከሆነ፣ ከአንዱ፣ ዘመዱ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በቀደምትነት፣ ለመግዛት፣ በተሰጠው፣ መብት፣ ሊጠቀሙ፣ የሚችሉት፣ በሻጩ፣ የእናት፣ መሥመር፣ ውስጥ፣ የሚገኙት፣ ዘመዶቹ፣ ብቻ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፩ ። (፫) የቅደም፣ ተከተል፣ ተራ ።

የቤተ፣ ዘመድ፣ የይገባኛል፣ ቀዳሚነት፣ ተራ፣ የሚወሰነው፣ ኑዛዜ፣ በሌለ፣ ጊዜ፣ የውርስ፣ ንብረት፣ የሚከፋፈልበትን፣ አኳኋን፣ በሚመለከተው፣ በዚህ፣ ሕግ፣ ስለ፣ ውርስ፣ በተጻፈው፣ አንቀጽ፣ መሠረት፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፪ ። (፬) ለአንዳንድ፣ ሰዎች፣ የሚሰጥ፣ ምርጫ ።

በእነዚህ፣ ድንጋጌዎች፣ መሠረት፣ በይገባኛል፣ መብታቸው፣ ሊጠቀሙ፣ የሚችሉት፣ ብዙ፣ ሰዎች፣ ያሉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የቀዳሚነቱ፣ ምርጫ፣ የሚሰጠው፣ በሚሸጠው፣ መሬት፣ ላይ፣ ለሚኖሩት፣ ወይም፣ ራሳቸው፣ እየሠሩ፣ በዚህ፣ መሬት፣ ለሚጠቀሙት፣ ቤተ፣ ዘመዶች፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፫ ። ስለ፣ ብዙ፣ ባለመብቶች ።

(፩) በአንድ፣ የተራ፣ ደረጃ፣ ውስጥ፣ በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ እኩልነት፣ ያላቸው፣ ብዙዎች፣ ሰዎች፣ ያሉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ መብቱን፣ ዘንብረት፣ ይሠሩበታል፣ በመሬቱም፣ ትክክል፣ በሆነ፣ ድርሻ፣ የጋራ፣ ባለሀብቶች፣ ይሆናሉ ።

(፪) በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ የማይገለገሉ፣ ሰዎች፣ ድርሻ፣ የዘምድና፣ ተራ፣ ውስጥ፣ ያሉትን፣ የሌሎቹን፣ ዘመዶች፣ ድርሻ፣ የሚያበዛው፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፬ ። በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት፣ አመዳደብ ።

በሕግ፣ የተደነገገው፣ በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብቶች፣ በሚከተለው፣ ተራ፣ ተመድበዋል ።

(፩) የጋራ፣ ባለሀብት፣ በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት ።

(፪) የሥጋ፣ ዘመዶች፣ በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፮ ። የአንዳንዶች ፣ ሰዎችን ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብትን ፣ ስለ ፣ ማስቀረት ።

ዝቅተኛ ፣ ደረጃ ፣ ያለው ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብት ፣ ያለውን ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ መብት ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ሊቃወመው ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፮ ። በአንዳንድ ፣ ሁኔታዎች ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብትን ፣ ስለ ፣ ማስቀረት ።

የተሸጠው ፣ ርስት ፣ በከተማ ፣ ቀበሌ ፣ ውስጥ ፣ ሆኖ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ የተሸጠው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ማኖሪያ ፣ ሌላ ፣ ሕንጻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ እስቀድሞ ፣ ስለ ፣ ሥጋ ፣ ዘመዶች ፣ የተደነገገው ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብት ፣ ሊሠራበት ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፮ ። በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ የማይተላለፍ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) በሕግ ፣ የተደነገገው ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብት ፣ በሕግ ፣ መብቱ ፣ ከተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ጋራ ፣ የተሳሰረ ፣ ነው ።

(፪) መብቱንም ፣ ባለጥቅሞቹ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ሊያስተላልፉ ፣ አይችሉም ።

(፫) ከባለጥቅሞቹም ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ በዚህ ፣ መብት ፣ ተተክተው ፣ ሊሠሩበት ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፮ ። በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብትን ፣ እንዲሠሩበት ፣ ስለ ፣ ማድረግ ።

(፩) በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብት ፣ ባለጥቅም ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ባለሀብቱ ፣ በፈቃዱ ፣ ሀብቱን ፣ ወይም ፣ የሀብቱን ፣ አላባ ፣ በዋጋ ፣ በሚሸጥበት ፣ በመኖሪያ ፣ ሰው ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ በማለት ፣ በመብቱ ፣ ሊሠራበት ፣ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፣ ከባለሀብቱ ፣ ላይ ፣ የዕዳ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ባቀረበው ፣ ጥያቄ ፣ ሀብቱ ፣ በሚያዘበት ፣ ጊዜ ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ በመብቱ ፣ ሊሠራበት ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፺፮ ። የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ስለ ፣ ማስለቀቅ ።

የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ በሚያስፈልገው ፣ ምክንያት ፣ እንዲለቀቅ ፣ በሚደረግበት ፣ ጊዜ ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ባለጥቅም ፣ በዚህ ፣ መብቱ ፣ ሊሠራበት ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፱፻ ። በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ በማለት ፣ መብቱ ፣ እንዲገለገልበት ፣ ለመጠየቅ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ (፩) የማስተላለፍ ፣ ማስታወቅ ።

ማንም ፣ ሰው ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ በማለት ፣ መብት ፣ ሊገለገልበት ፣ የፈለገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ንብረቱ ፣ በሀብትነት ፣ ወይም ፣ በአላባነት ፣ ለገዥ ፣ ወይም ፣ በሐራጅ ፣ ለሚገዛው ፣ ሰው ፣ የተላለፈ ፣ መሆኑ ፣ ለይገባኛል ፣ ባዩ ፣ ከተነገረበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በሁለት ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ በመብቱ ፣ ሊገለገልበት ፣ የፈለገ ፣ መሆኑን ፣ ካሳስታወቀ ፣ መብቱ ፣ ይቀርባል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፩ ። (፪) ስላለማስታወቅ ።

(፩) ይህ ፣ እንደዚህ ፣ ያለው ፣ ማስታወቂያ ፣ ሳይነገር ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ በማያጠራጥር ፣ አኳኋን ፣ ንብረቱ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ የተላለፈ ፣ መሆኑን ፣ ካወቁበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በሚቋጠር ፣ በሁለት ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ በማለት ፣ መብታቸው ፣ ሊገለገሉበት ፣ የፈለጉ ፣ መሆናቸውን ፣ ማስታወቅ ፣ አለባቸው ።

(፪) የሥጋ ፣ ዘመዶች ፣ አዲሱ ፣ ባለሀብት ፣ (ገዢው) ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ እጅ ፣ ካደረገበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በሚቋጠር ፣ በስድስት ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ በማለት ፣ መብታቸው ፣ ሊገለገሉበት ፣ የፈለጉ ፣ መሆናቸውን ፣ ማስታወቅ ፣ አለባቸው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፪ ። በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ የማለት ፣ መብት ፣ ለማን ፣ እንደሚነገር ።

በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ በማለት ፣ መብት ፣ ለመጠቀም ፣ የሚፈልገው ፣ ሰው ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ቅጥሮች ፣ በተመለከቱት ፣ ጊዜዎች ፣ ውስጥ ፣ ይህ ፣ መብት ፣ ለሚመለከቱት ፣ ንብረት ፣ አዲስ ፣ ባለሀብት ፣ ለሆነው ፣ ሰው ፣ መግለጽ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ሺ፱፻፫ ። ዋስትና ፣ የመስጠት ፣ ግዴታ ።

በቀዳሚነት ፣ ይገባኛል ፣ በማለት ፣ መብት ፣ ለመገልገል ፣ እንደሚፈልገው ፣ የሚሰጠው ፣ መግለጫ ፣ የንብረቱን ፣ ሙሉ ፣ ዋጋ ፣ ለመክፈል ፣ የሚያረጋግጡና ፣ ጻፍቻው ፣ በቂ ፣ አድርገው ፣ የሚቀበሏቸው ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ ወይም ፣ ሌሎች ፣ ማረጋገጫዎች ፣ ካላቀረቡ ፣ በቀር ፣ መግለጫው ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፬ ። በተሰጠው ፣ መግለጫ ፣ የሚጠቀሙት ።

(፩) ከባለሙሰኞቹ ፣ አንዱ ፣ የሚያደርገው ፣ መግለጫ ፣ የሚጠቀሙት ፣ በተለይ ፣ ማስታወቂያውን ፣ ያደረገውን ፣ ሰው ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) ይህም ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ ማስታወቂያው ፡ የቀድሞው ፡ ባለሀብት ፡ ዘመዶች ፡ ከሆኑት ፡ በዝምድና ፡ ስም ፡ ብቻ ፡ ሥራውን ፡ በሚፈጽም ፡ ባንድ ፡ ዘመድ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ በዝምድናው ፡ መደብ ፡ እኩል ፡ የሆኑት ፡ ዘመዶች ፡ በማስታወቂያው ፡ ለመጠቀም ፡ አሳባቸውን ፡ የገለጹ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሁሉም ፡ ሊጠቀሙበት ፡ ይችላሉ ።

(፫) ይህም ፡ አሳብ ፡ ማስታወቂያው ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚቋጠር ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ካልተገለጸና ፡ ለዚህም ፡ በአመልካቹ ፡ ላይ ፡ የሚታሰብ ፡ ከዋጋው ፡ ድርሻውን ፡ ለመክፈል ፡ የሚያረጋግጡ ፡ በቂዎች ፡ የሆኑ ፡ ዋሶችን ፡ በመጥራት ፡ ወይም ፡ ማረጋገጫዎችን ፡ በመስጠት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ወ ጤት ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፮ ። በቀደምትነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ውጤት ።

(፩) በቀደምትነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ በመብቱ ፡ ለመገልገል ፡ መፈለጉን ፡ የገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የገዛው ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ ለይገባኛል ፡ ባዩ ፡ እንዲያስተላልፍለት ፡ ይገደዳል ።

(፪) የሚገባው ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ተክፈለው ፡ ይህን ፡ ግዴታውን ፡ ወዲያውኑ ፡ ራሱ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፯ ። ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ መብቶች ። (፩) ዋጋ ።

(፩) ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ የክፈለው ፡ ዋጋ ፡ እንዲመለስለት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ንብረቱን ፡ ገዝቶ ፡ የነበረው ፡ ሰው ፡ በሽያጩ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ ዋጋ ፡ በውነት ፡ ከክፈለው ፡ ዋጋ ፡ ዝቅተኛ ፡ መሆኑን ፡ ለማስረዳት ፡ አይፈቀድለትም ።

(፫) በቀደምትነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብት ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ግን ፡ በሽያጩ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ ዋጋ ፡ በማስመሰል ፡ የተነገረ ፡ ዋጋ ፡ ለመሆኑ ፡ በማናቸውም ፡ መንገድ ፡ ሁሉ ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፰ ። (፪) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ግምት ።

(፩) በቀደምትነት ፡ መግዛት ፡ ይገባኛል ፡ የማለትን ፡ መብት ፡ ያስከተለው ፡ የንብረት ፡ ማግኘት ፡ ያለውን ፡ የተፈጸመ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህንኑ ፡ ንብረት ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ የንብረት ፡ ግምት ፡ የሚተካክል ፡ ዋጋ ፡ የመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ክርክርም ፡ በተነሣበት ፡ ጊዜ ፡ ዋጋው ፡ የሚወሰነው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ያለ ፡ አገላለጽ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ በተመለከተው ፡ ምዕራፍ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፱ ። (፫) ስለ ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ።

(፩) ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ ከሚገባው ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ንብረቱ ፡ ሲተላለፍለት ፡ ያወጣቸውን ፡ የውልና ፡ የማዘዋወር ፡ ወጪዎች ፡ እንዲከፈሉ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ከዚህም ፡ ሌላ ፡ የዚህን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ከክፈለበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ተመለሰለት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ለክፈለው ፡ ዋጋና ፡ ወጪዎች ፡ ሕጋዊ ፡ ወለድ ፡ እንዲከፈሉ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብት ፡ ለመጠቀም ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ እጅ ፡ ካደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚቋጠር ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ ያፈራውን ፡ ሀብት ፡ ለባለይዘታው ፡ በመተው ፡ ወለዱን ፡ ከመክፈል ፡ ነፃ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፺ ። (፬) ወጪ ።

ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ በለቀቀው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ያወጣውን ፡ ገንዘብና ፡ ንብረቱ ፡ በእጅ ፡ ሆኖ ፡ በቋየበት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በተባለው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የደረሰውን ፡ መበላሸት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ አለ ፡ አገላለጽ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።
ባለሀብቱ ፡ አንዳንዶቹን ፡ ንብረቶች ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡
እንዳያደርግ ፡ መብቱን ፡ ስለ ፡ ማጥበብ ።
ከፍል ፡ ፩ ።
የግርን ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ የመግዛትን ፡
መብት ፡ ስለሚመለከት ፡ የውል ፡ ስምምነት ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፺፫ ። ትርጓሜ ።

(፩) የሽያጭ ፡ ተስፋ ፡ መስጠት ፡ ማለት ፡ የአንድ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ይህንኑ ፡ ሀብቱን ፡ ለመግዛት ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ወዲያው ፡ አሳቡን ፡ እንደ ፡

ገለጸለት ፣ እሸጥልሃለሁ ፣ ሲል ፣ ለዚያው ፣ ሰው ፣ የሚገባለት ፣ የስምምነት ፣ ቃል ፣ ነው ።

(፪) በቀደምትነት ፣ የመግዛት ፣ መብት ፣ ማለት ፣ የአንድ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ይህንን ፣ ሀብቱን ፣ ለመሸጥ ፣ በሚወስንበት ፣ ጊዜ ፣ አንድን ፣ ሰው ፣ በመምረጥ ፣ ሀብቱን ፣ እሸጥልሃለሁ ፣ ሲል ፣ ለዚህ ፣ ለመረጠው ፣ ሰው ፣ ከሚገባለት ፣ የስምምነት ፣ ቃል ፣ የሚመነጭ ፣ መብት ፣ ማለት ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፩ ፣ የዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ዓላማ ፣ ወሰን ።

(፩) ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ ወይም ፣ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፣ ለአንድ ፣ ሰው ፣ መብት ፣ የሚሰጠው ፣ ስምምነት ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የተለየ ፣ የሚንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ የሚመለከት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ለተስፋ ፣ ሰጪው ፣ የባለሀብትነቱን ፣ መብት ፣ የሚያጠብቅ ፣ በነዚህም ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ ለተስፋ ፣ ተቀባይ ፣ መብትን ፣ የሚሰጥ ፣ አይደለም ።

(፪) በሁለቱ ፣ ተዋዋቶች ፣ መካከል ፣ ያሉት ፣ የግዴታዎች ፣ ግንኙነቶች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በአራተኛው ፣ በአምስተኛው ፣ አንቀጽ ፣ ተወስኗል ።

(፫) ከዚህ ፣ በታች ፣ የሚከተሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እነዚህ ፣ ስምምነቶች ፣ ከሚያስከትሉት ፣ ከእውነተኛው ፣ ውጤት ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ አያመለክቱም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፪ ፣ ስምምነቱ ፣ የሚጻፍበት ፣ ሁኔታ ።

ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ ወይም ፣ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፣ ለአንድ ፣ ሰው ፣ መብት ፣ የሚሰጠው ፣ ስምምነት ፣ በጽሑፍ ፣ ካልተደረገና ፣ ባለጥቅሙ ፣ የሚጠቀምበት ፣ ጊዜና ፣ ዋጋ ፣ ተለይቶ ፣ ካልታወቀ ፣ በቀር ፣ ዋጋ ፣ የላቸውም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፫ ፣ ከፍተኛ ፣ ጊዜ ።

(፩) ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ ወይም ፣ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፣ በውል ፣ የሚሰጠው ፣ መብት ፣ ከፀሥር ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ ለሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሊሰጥ ፣ አይችልም ።

(፪) በውሉ ፣ ቃል ፣ ጊዜው ፣ ከፀሥር ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ እንዲቂይ ፣ ተነግሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከፀሥር ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ የሆነው ፣ ጊዜ ፣ ተቀናሽ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፬ ፣ ለሕዝብ ፣ ጥቅም ፣ ርስትን ፣ ስለ ፣ ማስለቀቅ ።

(፩) ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠትና ፣ ስለ ፣ ግዢ ፣ ቀደምትነት ፣ መብት ፣ መስጠት ፣ የሚደረጉት ፣ ስምምነቶች ፣ የሚመለከቱት ፣ ንብረት ፣ ስለ ፣ ሕዝብ ፣ ጥቅም ፣ የተወሰደ ፣ ወይም ፣ ለጊዜው ፣ የተያዘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፈራሾች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) በዚህ ፣ ምክንያት ፣ የነዚህ ፣ መብቶች ፣ ባለጥቅሞች ፣ ለሆኑት ፣ ሰዎች ፣ አንዳች ፣ ኪሣራ ፣ አይሰጣቸውም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፭ ፣ መብቶች ፣ የማይተላለፉ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

(፩) ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠትና ፣ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፣ በውል ፣ የሚሰጠው ፣ መብት ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የነዚህ ፣ መብቶች ፣ ባለጥቅም ፣ ለሆነው ፣ ሰው ፣ ብቻ ፣ የተሰጡ ፣ ናቸው ።

(፪) ባለጥቅሞች ፣ መብቶቻቸውን ፣ ሊያስተላልፏቸው ፣ አይችሉም ፣ እንዲሁም ፣ ለወራሾቻቸው ፣ አያልፍም ።

(፫) ከባለጥቅሙ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ በባለጥቅሙ ፣ ስም ፣ በሻጭነት ፣ ምርጫ ፣ ወይም ፣ በግዢ ፣ ቀደምትነትም ፣ መብት ፣ ለመሥራት ፣ አይችሉም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፮ ፣ ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ (፩) በንብረቱ ፣ ላይ ፣ ዋስትናን ፣ ስለ ፣ ማድቋም ።

(፩) ማንም ፣ ሰው ፣ በአንድ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ለመሸጥ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ የሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለጥቅሙ ፣ ለመግዛት ፣ መፈለጉን ፣ እንዲያስታውቅ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ እስኪያልፍ ፣ ድረስ ፣ ተስፋ ፣ ሰጪው ፣ ንብረቱን ፣ ለመሸጥ ፣ ለማስተላለፍ ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ማንኛውንም ፣ ዋስትና ፣ ሊያድቁም ፣ አይችልም ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ለመሸጥ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ በተሰጠው ፣ ውስጥ ፣ ከተጠቀሰው ፣ ዋጋ ፣ በላይ ፣ ላልሆነ ፣ ገንዘብ ፣ ዋስትና ፣ እንዲሆን ፣ በንብረቱ ፣ ላይ ፣ መያዣ ፣ ለማድቋም ፣ ወይም ፣ ንብረቱን ፣ በመያዣ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፯ ፣ (፪) ስለ ፣ ንብረቱ ፣ መያዝ ።

(፩) ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረት ፣ የተያዘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለዕዳው ፣ የንብረቱን ፣ መያዝ ፣ ቃል ፣ ለተገባለት ፣ ባለጥቅም ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፪) ባለጥቅሙም ፣ ውሉ ፣ እንዳይፈርስበት ፣ (እንዳይቀርበት) ፣ ይህ ፣ የተባለው ፣ ንብረት ፣ በፍርድ ፣ በሐራጅ ፣ ከመሸው ፣ በፊት ፣ ስለ ፣ ግዢ ፣ በተሰጠው ፣ የምርጫ ፣ መብቱ ፣ መሥራት ፣ አለበት ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፰ ፣ በቀደምትነት ፣ የመግዛት ፣ መብት ፣ በንብረት ፣ ላይ ፣ ዋስትናን ፣ ስለ ፣ ማድቋም ።

(፩) ለሌላ ፣ ሰው ፣ የግዥ ፣ ቀደምትነትን ፣ መብት ፣ የሰጠ ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የግዢ ፣ ቀደምትነት ፣ በሚመለከተው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ዋስትናን ፣ ሊያድቁምበት ፣ ይችላል ።

(፪) ይህን ፣ የተባለውን ፣ ንብረት ፣ ለመሸጥ ፣ ለመለወጥ ፣ ያበበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለዚህ ፣ መብት ፣ ባለጥቅም ፣ ማስታወቅ ፣ ብቻ ፣ አለበት ።

(፫) እንደዚሁም፡ የማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ የተያዘ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ለባለጥቅሙ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፬፻፲፱ ። በግጥር ፡ ቀደምትነት ፡ መብት ፡ ለመሥራት ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ።

(፬) የማይንቀሳቀሱን፡ ንብረት፡ የመሸጥ ፡ የመለወጥ ፡ አሳብ ፡ መኖሩን ፡ የገዥ ፡ ቀደምትነት ፡ መብት ፡ ለተሰጠው ፡ ባለጥቅም ፡ ከተነገረበት ፡ ጊዜ ፡ እንሥቶ ፡ በሚቆጠር ፡ በሁለት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እንዲሠራበት ፡ ያስፈልጋል ።

(፭) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይል ፡ ቃል ፡ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ በውል ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

(፮) ጊዜው ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ እንዲሆን ፡ ተወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያለክር ክር ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ወደ ፡ መሆን ፡ እንዲወርድ ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፲፬፻፳፩ ። በግዥ ፡ ቀደምትነት ፡ መብት ፡ ስላለመሥራት ።

(፩) የግዥ ፡ ቀደምትነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ባለጥቅም ፡ በመብቱ ፡ ሳይጠቀም በት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ያሳለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

(፪) ባለሀብቱም ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ን ፡ ንብረቱን ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡ በነፃ ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላል ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ንብረቱን ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፬፻፳፮ ። የንብረት ፡ መያዝ ።

(፩) ንብረት ፡ በሚያዝበት ፡ ጊዜ ፡ ንብረቱ ፡ በሐራጅ ፡ ከመሸጡ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ግጥር ፡ ቀደምትነት ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ ካልተሠራበት ፡ በቀር ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፪) ማናቸውም ፡ ለዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፲፬፻፳፯ ። ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ (፩) ሁኔታዎች ።

ለሽያጭ ፡ የተሰጠው ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ በውል ፡ የሚሰጠው ፡ መብት ፡ በማይንቀሳቀሱ ፡ ርስት ፡ መዘገብ ፡ በሚገባ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፲፬፻፳፰ ። (፪) ስለ ፡ ሌሎች ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ጉዳይ ፡ በሚያጋጥሙበት ፡ ጊዜ ፡ እነዚህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተባሉት ፡ መብቶች ፡ ይህ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ በሚገኘው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መዘገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችሉም ።

(፪) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ አመዘጋገብ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ መኖሩን ፡ ያወቁ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የነበረባቸው ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ሽያጭ ፡ የሚሰጠው ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ግዥ ፡ ቅድሚያነት ፡ የሚደረገው ፡

የስምምነት ፡ መብት ፡ በነዚህ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ አይሆንባቸውም ።

ቍ ፡ ፲፬፻፳፯ ። (፫) ስለ ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ንብረቶች ።

ለሽያጭ ፡ የተሰጠው ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ በውል ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ የሚመለከተው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ን ፡ ንብረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ የሚችለው ፡ የኛ ፡ ወገኖች ፡ የመብቶቹን ፡ መኖር ፡ ዐውቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የነበረባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፬፻፳፰ ። (፬) መቃወሙ ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ጭነት ።

(፩) ለሽያጭ ፡ የተሰጠው ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ በሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንበት ፡ በሚችልበት ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የማይንቀሳቀሱን ፡ ንብረት ፡ ለራሱ ፡ ገንዘብ ፡ ያደረገው ፡ መብታቸውን ፡ ባለማክበር ፡ በመግስ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ መብቱ ፡ በተቋቋመበት ፡ ጽሑፍ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ የተባለውን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የንብረቱን ፡ ሀብትነት ፡ እንዲለቅለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) ለሽያጭ ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ የተሰጠው ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ የንብረቱ ፡ ባለይዘታ ፡ የሆነው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ እጅ ፡ ካደረገበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በመብቱ ፡ ካልሠራበት ፡ መብቱ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፫) ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የማይንቀሳቀሱን ፡ ንብረት ፡ በሸጠለት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብቱ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ከፍል ፡ ፪ ።

ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ የማድረግ ፡ ስምምነት ።

ቍ ፡ ፲፬፻፳፰ ። ተንቀሳቃሽ ፡ የሆነውን ፡ ንብረት ፡ የሚመለከት ፡ ስምምነት ።

(፩) ግዙፍ ፡ የሆነ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ የሠራ ፡ ያወጣ ፡ የሸጠ ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ መያዝ ፡ ወሰን ፡ አደርጋለሁ ፡ ሲል ፡ የሚገባባቸው ፡ የውል ፡ ስምምነቶች ፡ በግልጽ ፡ በተቀበሏቸው ፡ ሰዎች ፡ ዘንድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የላቸውም ።

(፪) እነዚህ ፡ የውል ፡ ስምምነቶች ፡ በሕግ ፡ ግልጽ ፡ ሆነው ፡ ካልተፈቀዱ ፡ በቀር ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ አይጸኑባቸውም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፯ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ በግልጽ ፡ ከተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ ውጭ ፡ የተባለውን ፡ ንብረት ፡ የማይሸጥ ፡ ወይም ፡ የማይያዝ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፰ ። ተንቀሳቃሽ ፡ ያልሆነውን ፡ ንብረት ፡ የሚሸጥ ፡ የሚያስተላልፍ ፡ ሰው ፡ መብት ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ሀብትነትን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የሚያስተላልፍ ፡ ሰው ፡ ንብረቱ ፡ የተላለፈለትን ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ እንዳይሸጥ ፡—እንዳያስተላልፍ ፡ ለመከልከል ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላልፍ ፡ ያለውን ፡ ሥልጣን ፡ ለመቀነስ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚሁም ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ ከተላለፈለት ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ንብረቱ ፡ የማይያዝ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለመስማማት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፱ ። የውል ፡ ቃሎችን ፡ ስለ ፡ መተርጎም ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ ተብሎ ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ሁሉ ፡ በማጥበብ ፡ መተርጎም ፡ አለባቸው ።

(፪) እንደዚሁም ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይተላልፍ ፡ የሚነገረው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የማይንቀሳቀሱን ፡ መሪት ፡ የማይያዝ ፡ አያደርገውም ።

(፫) ደግሞ ፡ ንብረቱ ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ የተነገሩት ፡ ስምምነቶች ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በሰጧቸው ፡ ሁኔታዎች ፡ በወሰኑባቸው ፡ ወሰኖች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የላቸውም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፴ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ቃል ፡ ፎርም ።

አንድ ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ ወይም ፡ እንዳይያዝ ፡ የሚነገሩት ፡ ስምምነቶች ፡ ፈራሽነትን ፡ እንዳያስከትሉ ፡ በጽሑፍ ፡ መደረግና ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ የማይሸጥ ፡ የማይለወጥ ፡ ሆኖ ፡ የሚቋይበትን ፡ ጊዜ ፡ መለየት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፴፩ ። ከፍተኛ ፡ ጊዜ ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ ወይም ፡ እንዳይያዝ ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነቱ ፡ ከኻያ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ለሆነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ ሀብቱ ፡ ካደረገው ፡ ሰው ፡ ዕድሜ ፡ በላይ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

(፪) ስምምነት ፡ ከኻያ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውሉ ፡ ስምምነት ፡ ወ ጤት ፡ የሚያገኘው ፡ እስከ ፡ ኻያ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ጊዜው ፡ የሚቋጠርበት ፡ መነሻ ፡ የማይንቀሳቀሱን ፡ ንብረት ፡ ሀብትነት ፡ ለአገገው ፡ ሰው ፡ ከተላለፈበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፴፪ ። በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ ስላለመቻሉ ።

(፩) የውሉ ፡ ስምምነት ፡ የሚመለከተው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ተጽፎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ በመዝገብ ፡ ተጽፎ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችልም ።

(፪) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ ስምምነቱ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ባለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ተጽፎ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፴፫ ። ስለ ፡ ዳኞች ፡ ሥልጣን ። (፩) ንብረቱ ፡ እንዳይያዝ ፡ የሚደረግ ፡ ስምምነት ፡ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ እንዳይያዝ ፡ ለመፍቀድ ፡ የሚችሉት ፡—

(ሀ) ንብረቱ ፡ እንዳይያዝለት ፡ የሚጠይቀው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ለማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ ላለበት ፡ ሰው ፡ ላቀረበው ፡ ምግብ ፡ ዋጋ ፡ እንዲከፈለው ፡ ሲሆን ፡

(ለ) ዕዳው ፡ የመነጨው ፡ ባለሀብቱ ፡ ከሠራው ፡ ወንጀል ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፴፬ ። (፪) ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ የሚደረግ ፡ ስምምነት ።

(፩) ዳኞች ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ የተባለው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ እንዲሸጥ ፡ እንዲለወጥ ፡ ውሳኔ ፡ የሚያሰጥ ፡ መስሎ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለውን ፡ ንብረት ፡ እንዲሸጥ ፡ እንዲለወጥ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፪) ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ የተለየ ፡ ስምምነት ፡ በግድረግ ፡ የተባለውን ፡ ሥልጣን ፡ ሊያስቀሩባቸው ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ የተባለውን ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ በመጣስ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ እንዲሸጥ ፡ እንዲለወጥ ፡ ተብሎ ፡ የሚሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ የዚህን ፡ የንብረት ፡ ባለሀብትነት ፡ ያስተላለፈው ፡ (ያዛወረው) ፡ ሰው ፡ በሕይወት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እኛ ፡ እርሱም ፡ ፈቃዱን ፡ ለመግለጽ ፡ በሚችልበት ፡ ሁኔታ ፡ የሚገኝ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቀ. ሺ፬፻፴፮ ። ንብረት ፣ እንዳይያዝ ፣ የሚደረግ ፣ ስምምነት ፣ የሚሰጠው ፣ ውጤት ።

፩ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብትነት ።

(፩) እንዳይያዝ ፣ ስምምነት ፣ የተነገረበት ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ የተባለው ፣ ንብረት ፣ ተይዞ ፣ በፍርድ ፣ እስከ ፣ ተሸጠ ፣ ድረስ ፣ ንብረቱ ፣ እንዳይያዝ ፣ የተነገረ ፣ ስምምነት ፣ አለኝ ፣ ሲል ፣ ለማመልከት ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ ስምምነት ፣ አልጠቀምም ፣ በማለት ፣ አስቀድሞ ፣ የተነገረው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፫) ባለሀብቱ ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ይህ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የሚያዝ ፣ አለመሆኑን ፣ በሚገባው ፣ ጊዜ ፣ ሳያስታውቀው ፣ ቀርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ መያዝ ፣ ምክንያት ፣ ለሚወጣው ፣ ኪሣራ ፣ ኅላፊ ፣ ይሆናል ።

ቀ. ሺ፬፻፴፯ ። (፪) ሌሎች ፣ ሰዎች ።

(፩) ንብረቱ ፣ እንዳይያዝ ፣ የተነገረውን ፣ ስምምነት ፣ የውሉን ፣ ቃል ፣ የተናገረው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ እንዲያስከብር ፣ እርሱ ፣ የላከው ፣ ሰው ፣ ሊያመለክት ፣ ይችላል ።

(፪) የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ንብረቱ ፣ እንዳይያዝ ፣ በተነገረው ፣ ስምምነት ፣ ሊጠቀምበት ፣ ያልፈለገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የንብረቱ ፣ መያዝ ፣ የውሉን ፣ ቃል ፣ እንዲያስከብር ፣ ለተባለው ፣ ሰው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፫) ንብረቱን ፣ ለሚያስይዘው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂም ፣ ይህ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

ቀ. ሺ፬፻፴፮ ። (፫) የውሉን ፣ ቃል ፣ የማስታወቂያ ፣ ጊዜ ።

(፩) የንብረቱ ፣ መያዝ ፣ ተነግሮት ፣ በውሉ ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ የሚፈልግ ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ንብረቱ ፣ በሐራጅ ፣ ለሌላ ፣ ከመሸጡ ፣ በፊት ፣ በዚህ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ መፈለጉን ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፪) የዚህ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ መያዝ ፣ ያልተነገረው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ንብረቱ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ በሐራጅ ፣ ከተሰጠበት ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ በውሉ ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ መፈለጉን ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፫) የተባለው ፣ ንብረት ፣ እንዳይያዝ ፣ የተነገረው ፣ ስምምነት ፣ እነዚህን ፣ ጊዜዎች ፣ ለማስረዘም ፣ አይችልም ።

ቀ. ሺ፬፻፴፰ ። (፬) ንብረቱን ፣ በሐራጅ ፣ ከሚሸጠው ፣ ሰው ፣ ጋራ ፣ ስላሉት ፣ ግንኙነቶች ።

(፩) በውሉ ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ የሚፈልገው ፣ ማንም ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ የተወሰነውን ፣ ዋጋ ፣ በማስከፈል ፣ ወይም ፣ ዋጋው ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣

ሆነ ፣ በሐራጅ ፣ የተላለፈለት ፣ ሰው ፣ የከፈለውን ፣ ዋጋ ፣ በመክፈል ፣ ንብረቱ ፣ የተላለፈለት ፣ ሰው ፣ ንብረቱን ፣ እንዲያስተላልፍለት ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) በንብረቱ ፣ ላይ ፣ ስለተደረጉት ፣ ወጪዎች ፣ ወይም ፣ በሐራጅ ፣ ንብረቱ ፣ የተላለፈለት ፣ ሰው ፣ በንብረቱ ፣ ላይ ፣ ስላደረሰው ፣ ጉዳት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ በተነገረው ፣ ምዕራፍ ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ. ሺ፬፻፴፱ ። (፭) በሐራጅ ፣ ካገኘው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ንብረቱን ፣ የራሱ ፣ ካደረገ ፣ ሰው ፣

ጋራ ፣ ስላለ ፣ ግንኙነት ።

(፩) የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ በሐራጅ ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ ንብረቱን ፣ ለሌላ ፣ የሸጠ ፣ ያስተላለፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በአካባቢ ፣ ነገሮች ፣ ይህን ፣ ለማወቁ ፣ ማስረጃ ፣ ካልቀረበ ፣ በቀር ፣ ወይም ፣ ንብረቱን ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ያገኘ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ንብረቱን ፣ የራሱ ፣ ያደረገውን ፣ የኋለኛውን ፣ (አዲሱን) ፣ ሰው ፣ ለመጉዳት ፣ አይቻልም ።

(፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ ለመጠቀም ፣ የሚፈልግ ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ንብረቱ ፣ በሐራጅ ፣ በተላለፈበት ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ያለው ፣ መብት ፣ ንብረቱን ፣ ገንዘብ ፣ ባደረገው ፣ በኋለኛው ፣ (በአዲሱ) ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ይኖረዋል ።

(፫) እንዲህ ፣ ባልሆነ ፣ ጊዜ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ውጤት ፣ መስጠቱ ፣ ይቀራል ።

ቀ. ሺ፬፻፵ ። ንብረቱ ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የሚነገር ፣ የውል ፣ ቃል ፣ የሚሰጣ

ቸው ፣ ውጤቶች ። (፩) የውሉን ፣ ቃል ፣ ለመጥቀስ ፣ ማን ፣ እንደሚችል ።

(፩) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የተነገረውን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ በመጣስ ፣ ይህን ፣ የተባለውን ፣ ንብረት ፣ የሸጠ ፣ ባለሀብት ፣ ንብረቱን ፣ በገዛው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ በዚህ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ሊጠቀምበት ፣ አይችልም ።

(፪) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የተነገረውን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለመጥቀስ ፣ የሚችለው ፣ በውሉ ፣ ቃል ፣ የተስማማው ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ የውሉን ፣ ቃል ፣ ለማስከበር ፣ እርሱ ፣ የላከው ፣ ሰው ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ. ሺ፬፻፵፩ ። (፪) ጊዜ ።

አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ በተነገረው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ ሲባል ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ይህ ፣ ንብረት ፣ ከተሸጠበት ፣ ከተለወጠበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በሁለት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ከማለቁ ፣ በፊት ፣ ካልቀረበ ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፪ ። ንብረቱን ፡ የራሱ ፡ ካደረገው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ ስላሉት ፡ ገንጽነቶች ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ያደረገና ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ በተደረገው ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ በስምምነቱ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በዚህ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ የመግዛት ፡ ተቀዳሚነት ፡ መብታቸውን ፡ ሊጠቀሙበት ፡ ይችላሉ ።

(፪) ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ ሽጦለት ፡ በነበረው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ በዋሰነቱ ፡ የሚያቀርብበት ፡ አቤቱታ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፫ ። ስለ ፡ አደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪ ።

የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪን ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ ማገበሮችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ ሀብቶች ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

አንቀጽ ፡ ዘጠኝ ።

በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ በንብረት ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

ምዕራፍ ፡ አንድ ።

የመንግሥት ፡ ንብረት ፡ (የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት) ፡ እና ፡

ንብረትን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፬ ። የመንግሥት ፡ ንብረት ፡ አስተዳደር ፡ ሁኔታ ።

(፩) የመንግሥት ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ የአድሚኒስትራሲዮን ፡ ክፍል ፡ ንብረቶች ፡ በጠቅላላው ፡ የባለግል ፡ ንብረት ፡ ለሆኑት ፡ ሀብቶች ፡ በተደነገጉት ፡ ሕጎች ፡ የሚተዳደሩ ፡ ናቸው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ እነዚህ ፡ ንብረቶች ፡ ለጠቅላላ ፡ አገልግሎት ፡ ጥቅም ፡ የተመደቡ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚተዳደሩ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፭ ። የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ፡ (፩) መሠረቱ ።

የመንግሥት ፡ ንብረቶች ፡ ወይም ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ድርጅት ፡ ንብረቶች ፡ የሆኑ ፡ ሀብቶች ፡ ተብለው ፡ የሚቈጠሩት ፤

(ሀ) ሕዝብ ፡ እንዲጠቀምባቸው ፡ ወይም ፡ በቀጥታ ፡ እንዲገለገልባቸው ፡ የተመደቡ ፡ ሲሆኑ ፤

(ለ) ለአንድ ፡ የሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ለሚሆን ፡ የሥራ ፡ አገልግሎት ፡ ለተመደቡ ፡ ሲሆኑና ፡ በዐይነታቸው ፡ ወይም ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ አሠራሮች ፡ ለዚህ ፡ የአገልግሎት ፡ ድርጅት ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ሥራ ፡ ይበልጥ ፡ እንዲያገለግሉ ፡ የተመደቡ ፡ ሲሆኑ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፮ ። (፪) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

የመንግሥት ፡ ወይም ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ድርጅት ፡ ንብረቶች ፡ የሆኑት ፡ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረቶች ።

(ሀ) ኅዳናዎችና ፡ መንገዶች ፡ የውሃ ፡ በዮችና ፡ የምድር ፡ ባቡሮች ፤

(ለ) የባሕር ፡ ዳርቻዎች ፡ በወደብ ፡ ላይ ፡ የተቋቋሙ ፡ ነገሮችና ፡ የወደብ ፡ መብራቶች ።

(ሐ) በተለይ ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ የተቋቋሙ ፡ ሕንጻዎች ፡ እንደ ፡ ምሽግና ፡ እንደ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ያሉ ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፤ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረቶች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፯ ። (፫) ውሃዎች ።

(፩) እንደዚህም ፡ ወራጅ ፡ ውሃዎች ፡ ሐይቆችና ፡ በመራት ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙ ፡ የውሃ ፡ ንጣፎች ፡ በተለይ ፡ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ፡ ተብለው ፡ ይቈጠራሉ ።

(፪) የውሃዎችን ፡ ባለሀብትነትና ፡ አገልግሎት ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ የተጻፉት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ውሳኔዎች ፡ ይፈጸማሉ ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፰ ። (፬) ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ።

ከዚህም ፡ በቀር ፡ አቀማመጣቸው ፡ ወይም ፡ የተመደቡት ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ የሆኑና ፡ ለሕዝብ ፡ ትርጉም ፡ የተቀመጡ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረቶች ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀ ፡ ፲፮፻፵፱ ። ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ፡ ወሰን ፡ ስለ ፡ መሰጠት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ባለሥልጣናት ፡ የወራጅ ፡ ውሃዎችንና ፡ የባሕር ፡ ጠረፎችን ፡ የተፈጥሮ ፡ ወሰን ፡ ከሌላ ፡ ይመድባሉ ።

(፪) የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ መሆኑን ፣ ዳኞች ፣ የገመቱ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በነዚህ ፣ ውሳኔዎች ፣ የተነዱት ፣ የግል ፣ ባለሀብቶች ፣ ስለ ፣ ንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ በተደነገጉት ፣ ሕጎች ፣ መሠረት ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ እንዲያገኙ ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

(፫) በእንደዚህ ያለው ጉዳይ ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የሰጠውን ፣ ውሳኔ ፣ ዳኞች ፣ ሊሸፍት ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፬ ፣ ንብረትን ፣ ስለ ፣ ማስለቀቅና ፣ መሥመር ፣ ስለ ፣ ማግባት ።

(፩) የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ባለሥልጣናት ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረትን ፣ ለማስለቀቅ ፣ በተሰጠው ፣ ሥርዐት ፣ መሠረት ፣ ለአጭራ ፣ ጉዳዎችና ፣ ለመንገዶች ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ መሬቶች ፣ ከባለግሎች ፣ ላይ ፣ ለመውሰድ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ መሥመር ፣ ስለ ፣ ማግባት ፣ በተደነገገው ፣ ሥርዐት ፣ መሠረት ፣ የሕዝብ ፣ ጉዳዎችንና ፣ መንገዶችን ፣ ለማስፋትና ፣ ለማስተካከል ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፭ ፣ መሥመር ፣ ስለ ፣ ማግባት ። (፩) ሕንጻ ፣ ያልተሠራባቸው ፣ መሬቶች ።

በከተማው ፣ ፕላን ፣ አቀያዩ ፣ መሠረት ፣ በሕዝብ ፣ ጎዳናዎች ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ መሬቶች ፣ ሕንጻ ፣ ያልተሠራባቸው ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወዲያውኑ ፣ በዚህ ፣ በመንገድ ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ ገብተው ፣ ይመደባሉ ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፮ ፣ (፪) ሕንጻ ፣ የተሠራባቸው ፣ መሬቶች ።

(፩) በከተማው ፣ ቅያሱ ፣ መሠረት ፣ ለሕዝብ ፣ ጎዳና ፣ በተከለለ ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ የሚገኙ ፣ ሕንጻዎች ፣ የማፈግፈግ ፣ ግዴታ ፣ ይኖርባቸዋል ።

(፪) የነዚህ ፣ ሕንጻዎች ፣ ባለሀብት ፣ የነዚህን ፣ ሕንጻዎች ፣ ጥንካሬ ፣ የሚያሳድግ ፣ ወይም ፣ የሚቋቋሙትን ፣ ጊዜ ፣ የሚያራዝም ፣ ሥራ ፣ ለመሥራት ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፯ ፣ (፫) ስለ ፣ ኪሣራ ።

የንብረቶቹ ፣ ባለቤቶች ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ባለሙያዎች ፣ ሀብታቸው ፣ በከተማው ፣ ቅያሱ ፣ ፕላን ፣ መሠረት ፣ ስለ ፣ መወሰዱ ፣ ወይም ፣ ለዚህ ፣ ዐይነት ፣ አገልግሎት ፣ በመመደቡ ፣ ለሚደርስባቸው ፣ ጉዳት ፣ የሚጠይቁት ፣ ኪሣራ ፣ የሚወሰነው ፣ በዚህ ፣ እንቀጽ ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጥቅም ፣ ስለሚለቀቁ ፣ ሀብቶች ፣ ኪሣራ ፣ ለከፋፈል ፣ ጉዳይ ፣ በተደነገገው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፱ ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ሀብቶች ፣ የማይሸጡ ፣ የማይተላለፉ ።

ለፋ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ። ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ሀብቶች ፣ ከዚህ ፣ አገልግሎት ፣ ውጭ ፣ መሆናቸው ፣ ወይም ፣ ለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ መመደባቸው ፣ መቅረቱ ፣ በሚገባ ፣ ካልተወሰነ ፣ በቀር ፣ ሊሸጡ ፣ ሊተላለፉ ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፳ ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ የተደረገ ፣ ይዘታና ፣ በንብረት ፣ በመጠቀም ፣ ስለሚገኙ ፣ ሀብቶች ።

በቅን ፣ ልቡና ፣ በሆነ ፣ ይዘታ ፣ ወይም ፣ በንብረት ፣ በመጠቀም ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ በተመደበው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ለመሆን ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፻ ፣ ስለ ፣ ኪራይ ።

ውሎች ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደበውን ፣ ንብረት ፣ ለአገልግሎት ፣ እንዳይውል ፣ ለማድረግ ፣ ሲባል ፣ ካልተደረገ ፣ በቀር ፣ ንብረቶቹን ፣ በኮንሴሲዮን ፣ ለግል ፣ ሰዎች ፣ ለመስጠት ፣ ይቻላል ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፻ ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ በተመደበው ፣ ሀብት ፣ የመጠቀም ፣ ፈቃድ ።

(፩) የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ካልፈቀደ ፣ በቀር ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ለራሱ ፣ ጥቅም ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ከተመደበው ፣ ንብረት ፣ አንዱን ፣ ክፍል ፣ በባለግልነት ፣ ለመያዝ ፣ አይችልም ።

(፪) ይህም ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ የተፈቀደለት ፣ ባለጥቅም ፣ በዚህ ፣ በቦታ ፣ ላይ ፣ አንድ ፣ ሥራ ፣ ማቋቋም ፣ የሚችል ፣ መሆኑንና ፣ የሚቋቋመውን ፣ ሥራ ፣ ዐይነት ፣ ለይቶ ፣ ይገልጻል ።

(፫) ከዚህም ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ ፈቃድ ፣ ለምን ፣ ያህል ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ተሰጠና ፣ ተጠቃሚውም ፣ ምን ፣ ያህል ፣ ዋጋ ፣ እንደሚከፍል ፣ ለይቶ ፣ ይገልጻል ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፻ ፣ ግዴታን ፣ ስላለመፈጸም ።

ፈቃድ ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ የገባባቸውን ፣ ግዴታዎች ፣ ያልፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የሰጠውን ፣ ኮንሴሲዮን ፣ ወይም ፣ በሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሰጠውን ፣ ፈቃድ ፣ ሊሰርዘው ፣ ወይም ፣ ሊሸረው ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶፻ ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ስላለው ፣ የመሻር ፣ መብት ።

(፩) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደበውን ፣ ንብረት ፣ አጠባበቅን ፣ የሚጎዳ ፣ ወይም ፣ የንብረቱን ፣ አገልግሎት ፣ ግብ ፣ የሚቃወመውን ፣ ማናቸውንም ፣ ሥራ ፣ እንዲፈርስ ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ አሠራር ፣ እንዲቀር ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ አኳኋን ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ የተሰማማባቸውን ፣ ኮንሴሲዮናት ፣ ወይም ፣ በሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሰማቸውን ፣ ፈቃዶች ፣ ለመሻር ፣ ይችላሉ ።

(፫) በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ አስተዳደር ፣ ድርጅት ፣ ውሎች ፣ በተባለው ፣ አንቀጽ ፣ ላይ ፣ በተነገረው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ባለኮንሴሲዮኑ ፣ ወይም ፣ ባለይዘታው ፣ ያላቸው ፣ የኪሣራ ፣ መጠየቅ ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የሚጠቅሙትን ፣ ሀብቶች ፣ ስለ ፣ ማስለቀቅ ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፰ ። ትርጓሜ ።

ንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ማለት ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ለሕዝብ ፣ ጥቅም ፣ አገልግሎት ፣ የሚያስፈልገውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ይህንን ፣ ንብረት ፣ እንዲለቅ ፣ የሚያስገድድበት ፣ ሥርዐት ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፱ ። ይህ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ የሚውልበት ፣ ሁኔታ ።

(ጸ) የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ወይም ፣ የሪም ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ግዙፍ ፣ መብት ፣ ለማግኘት ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ ተብሎ ፣ ሊሠራበት ፣ ይቻላል ።

(፪) እንዲሁም ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ በወሰደው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የነበረው ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ ዘመኑ ፣ ከመፈጸሙ ፣ በፊት ፣ እንዲቋረጥ ፣ በማድረግ ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ሊሠራበት ፣ ይቻላል ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፻ ። ባለኮንሴሲዮን ።

የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ በኮንሴሲዮን ፣ የተሰጠው ፣ ሰውና ፣ አድሚኒስትራሲዮን ፣ ኮንሴሲዮን ፣ የሰጣቸውን ፣ ሌሎች ፣ ሰዎች ፣ በኮንሴሲዮን ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ መብት ፣ ሊኖራቸው ፣ አይችልም ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፻፲ ። ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጠቃሚ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ የሚደረግ ፣ መግለጫ ።

አንድ ፣ ሀብት ፣ እንዲለቀቅ ፣ የታቀደ ፣ ሲሆን ፣ ሀብቱ ፣ ከመወሰዱ ፣ በፊት ፣ ተገቢ ፣ የሆኑት ፣ ባለሥልጣናት ፣ አስቀድሞ ፣ ይህ ፣ ሀብት ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጠቃሚ ፣ መሆኑን ፣ መወሰንና ፣ በኢትዮጵያ ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ በቅጥር ፣ ፵፬ ፣ በተደነገገው ፣ መሠረት ፣ ግልጽ ፣ ሁኔታ ፣ እንዲወጣ ፣ መደረግ ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፻፳ ። ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጥቅም ፣ የሚሆን ፣ ሀብት ።

(ጸ) የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ግቡ ፣ ገንዘብ ፣ ለማግኘት ፣ ብቻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ንብረትን ፣ ለማስለቀቅ ፣ አይቻልም ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ በተሠሩት ፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ መሪ ቶቹ ፣ ያገኙትን ፣ የዋጋ ፣ ብልጫ ፣ ለንብረት ፣ ጥቅም ፣ እንዲሆን ፣ ለማድረግ ፣ ከሆነ ፣ ንብረቱን ፣ ለማስለቀቅ ፣ የሚቻል ፣ ይሆናል ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፻፳፩ ። ምርመራ ።

(ጸ) አንድ ፣ ንብረት ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ይጠቅማል ፣ መባሉ ፣ ከመገለጹ ፣ በፊት ፣ ምርመራ ፣ ማድረግ ፣ በቂ ፣ ምክንያት ፣ ያለበት ፣ መሰሉ ፣ ሲታይ ፣ ምርመራው ፣ በግልጽ ፣ የሚፈጸም ፣ ይሆናል ።

(፪) ይህ ፣ የጥናት ፣ ምርመራ ፣ በሚደረግበት ፣ ጊዜ ፣ ባለጉዳዮች ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ በታቀደው ፣ ሥራ ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ ነቀፌታና ፣ አስተያየት ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላሉ ።

(፫) ባለጉዳይ ፣ የሆነው ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የምርመራውን ፣ አሠራርና ፣ ጊዜ ፣ በደንቦቹ ፣ መሠረት ፣ ይወሰናል ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፻፳፯ ። የማስለቀቅ ፣ ትእዛዝ ።

(ጸ) አንድ ፣ ዐቅድ ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጥቅም ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ አግባብ ፣ ያላቸው ፣ ባለሥልጣናት ፣ ይህንን ፣ ዐቅድ ፣ ለመፈጸም ፣ እንዲለቀቁ ፣ ያስፈልጋል ፣ የሚባሉትን ፣ የግል ፣ ሰዎች ፣ ሕንጻዎች ፣ ያመለክታሉ ።

(፪) የነዚህ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ ሌጣ ፣ ባለርስቶችና ፣ ባለራዎች ፣ የታቀደውን ፣ የንብረት ፣ መልቀቅ ፣ ለያንዳንዳቸው ፣ በሚላክላቸው ፣ ማስታወቂያ ፣ ይገለጽላቸዋል ።

(፫) እንዲሁም ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ በአእምሮ ፣ በቂ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ በወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ንብረታቸውን ፣ በሚለቁበት ፣ ጉዳይ ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ አስተያየት ፣ እንዲያቀርቡ ፣ ጥያቄ ፣ ይደረግላቸዋል ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፻፳፰ ። የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ትእዛዝ ።

(ጸ) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ እንዲለቀቁ ፣ የሚደረገው ፣ በንብረት ፣ ማስለቀቂያ ፣ ትእዛዝ ፣ ነው ።

(፪) ይህም ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቂያ ፣ ትእዛዝ ፣ የሚለቀቀውን ፣ ንብረት ፣ ከማንኛውም ፣ መብት ፣ ነጻ ፣ አድርጎ ፣ ለአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ እንዲተላለፍ ፣ የሚያደርግ ፣ ነው ።

(፫) ምስተኛ ፣ ወገን ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ከአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ጋራ ፣ በቀጥታ ፣ ያሏቸው ፣ መብቶችና ፣ እንዲሁም ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ንብረቱን ፣ እንዲለቅ ፣ ለተደረገው ፣ ባለሀብት ፣ በሚከፍለው ፣ የኪግራ ፣ ገንዘብ ፣ ያሏቸው ፣ መብቶች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ፲፬፻፳፻፳፱ ። ትእዛዙን ፣ ስለ ፣ ማስታወቅ ።

(ጸ) ንብረት ፣ የማስለቀቁ ፣ ትእዛዝ ፣ የተለቀቀው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ለሆነው ፣ ሰውና ፣ በዚህ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ መብቶች ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ ላስመዘገቡት ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ እንዲያውቁት ፣ ይደረጋል ።

(፪) እንዲሁም፡ ባለሀብቱ፡ በዚህ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አላቸው ፡ ብሎ ፡ ለአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ላመለከተው ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ትእዛዙ ፡ ይነገራቸዋል ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፬ ። አንድ፡ የማይንቀሳቀስ፡ ንብረትን፡ በከፊል ፡ እንዲለቀቅ፡ ስለ ማድረግ።

(፩) አንድ ፡ ሕንጻ ፡ በከፊል ፡ እንዲለቀቅ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሀብቱ፡ ይህን ፡ ሕንጻ ፡ በሙሉ ፡ አድሚኒስትራሲዮን ፡ እንዲወስደው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም፡ አንድ ፡ መሬት ፡ በከፊል ፡ እንዲለቀቅ ፡ ሲደረግ ፡ ቀሪው ፡ የማይጠቅም ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመሬቱ ፡ ባለሀብት ፡ አድሚኒስትራሲዮን፡ በሙሉ ፡ እንዲወስድ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተባሉት ፡ መብቶች ፡ እንዲለቀቅ ፡ በተደረገው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ካላቸው ፡ መብቶች ፡ ሌላ ፡ ባለርስቱና ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ጎይለ ፡ ቃሎች ፡ የተጻፉት ፡ መብቶች ፡ ይኖራቸዋል ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፭ ። የኪሣራ ፡ ግምት ፡ አወሳሰን ።

ለሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ አገልግሎት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የተወሰደባቸው ፡ ባለሀብቶች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ባለርስቶች ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዮችና ፡ በዚህ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ የንብረቱን ፡ ማስለቀቂያ ፡ ትእዛዝ ፡ እንዲያውቁት ፡ ከተነገራቸው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚከተለው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ የሚጠይቁትን ፡ ኪሣራ ፡ ልክ ፡ ለአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፮ ። ግምቱ ፡ እንዳይከፈል ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

ባለጉዳዮች ፡ የሆኑ ፡ ሌሎችም ፡ ሰዎች ፡ በተባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ከአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ የሚከፈለው ፡ የኪሣራ ፡ ዋጋ ፡ ከአንድ ፡ ከተወሰነ ፡ ዋጋ ፡ በታች ፡ እንዳይሆን ፡ ወይም ፡ መብታቸውን ፡ በመጉዳት ፡ የኪሣራው ፡ ገንዘብ ፡ እንዳይከፈል ፡ ላስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፯ ። በመብቱ ፡ አገማመት ፡ ላይ ፡ ስለሚነሣ ፡ ክርክር ።

ባለጉዳዩ ፡ የጠየቀውን ፡ ዋጋ ፡ የአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ አልቀበልም ፡ ያለ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመብቱን ፡ አገማመት ፡ ክርክር ፡ የሚወስነው ፡ የግምት ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፰ ። የመገመት ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ።

(፩) የአገማመቱ ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ፡ በተሰጠት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ የሚቋቋም ፡ የሚሠራና ፡ የሚወሰን ፡ ይሆናል ።

(፪) የኮሚሲዮኑ ፡ ሥራ ፡ የአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ መክፈል ፡ ያለበትን ፡ የግምት ፡ ልክ ፡ መገመት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ክርክር ፡ በተነሣባቸው ፡ መብቶች ፡ ሥረ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ውሳኔ ፡ መስጠት ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፱ ። የንብረቱ ፡ አገማመት ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ስለ ፡ መሬት ፡ ማስለቀቅ ፡ የሚከፈለው ፡ ትክክል ፡ የሆነ ፡ ግምት ፡ ወይም ፡ መሰል ፡ ምትኩ ፡ መሬቱን ፡ ከማስለቀቁ ፡ የተነሣ ፡ በደረሰውና ፡ በተረጋገጠው ፡ ጉዳት ፡ ልክ ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህ ፡ ትክክል ፡ የሆነ ፡ ግምቱ ፡ ወይም ፡ መሰል ፡ ምትኩ ፡ የሚገመተው ፡ የአገማመት ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ፡ በገመተበት ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፳ ። በግምት ፡ ውስጥ ፡ የሚገቡት ፡ ነገሮች ።

(፩) ኮሚሲዮኑ ፡ በሚያደርገው ፡ ግምት ፡ ውስጥ ፡ ባለጉዳዮቹን ፡ በማስለቀቅ ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ስለሚወሰዳቸው ፡ ንብረቶች ፡ ወይም ፡ መብቶች ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ባለጉዳዮች ፡ ከዚያ ፡ በፊት ፡ ለአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ያቀረቡዋቸውን ፡ መግለጫዎች ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ ያገባል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ በተሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ምክንያት ፡ እንዲለቀቅ ፡ ያልተደረገው ፡ የመሬቱ ፡ ክፍል ፡ ያገኘውን ፡ የዋጋ ፡ ብልጫ ፡ እንዲሁም ፡ ኮሚሲዮኑ ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ ያገባል ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፮ ። (፫) በግምት ፡ ውስጥ ፡ የማይገቡ ፡ ነገሮች ።

(፩) የበለጠ ፡ ግምት ፡ ለማግኘት ፡ ሲባል ፡ በሚለቀቀው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የንብረት ፡ ማስለቀቂያ ፡ ትእዛዝ ፡ ከደረሰው ፡ በኋላ ፡ የተሠሩትን ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ማሻሻያዎች ፡ ኮሚሲዮኑ ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ አያገባቸውም ።

(፫) እንዲሁም ፡ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራዎች ፡ ሊፈጸሙ ፡ ነው ፡ በመባሉ ፡ ምክንያት ፡ የሚደርሰውን ፡ የዋጋ ፡ መነሣት ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ አያገባም ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፯ ። ለዳኞች ፡ የሚቀርብ ፡ አቤቱታ ።

(፩) የግምት ፡ ክፍል ፡ የሽምግልና ፡ የአገማመት ፡ ኮሚሲዮን ፡ በሰጣቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይቻላል ።

(፪) ይህም ፡ አቤቱታ ፡ የግምቱ ፡ ኮሚሲዮን ፡ ስለ ፡ ግምቱ ፡ ያደረገውን ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔ ፡ ለባለጥቅሞቹ ፡ ካስታወቀበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፸፰ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ እጅ ፡ ስለማድረግ ።

(፩) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ የሚያስለቅቀውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ዋጋውን ፡ ሳይከፍል ፡ እጅ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

(፪) የግምት ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ከወወሰነ ፡ በኋላ ፡ ግምት ፡ እንደሆነ ፡ ወደ ፡ ዳኛ ፡ እሄዳለሁ ፡ ብሎ ፡ የሚከራከረው ፡ ባለሀብቱ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ወዲያው ፡ ዋጋውን ፡ ከፍሎ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ እጅ ፡ ያደርጋል ።

ዳኞችም ፡ ዋጋውን ፡ ቢጨምሩለት ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ይከፍለዋል ። ዳኞች ፡ ግን ፡ ዋጋውን ፡ ሊቆገሱበት ፡ አይችሉም ።

(፫) ስለ ፡ ተወሰደው ፡ መሬት ፡ የሚሰጠው ፡ ምትክ ፡ መሬት ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ኮሚሲዮኑ ፡ እንደ ፡ ወሰነ ፡ ወዲያው ፡ ለተወሰደበት ፡ ሰው ፡ ይሰጠዋል ፡ ዳኞችም ፡ የተሰጠው ፡ መሬት ፡ አይበቃም ፡ ብለው ፡ ቢወስኑ ፡ ትርፉን ፡ ገንዘብ ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ይከፍለዋል ።

(፬) ለሚወሰደው ፡ መሬት ፡ ዋጋውን ፡ የግምት ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ፡ ከወወሰነ ፡ በኋላ ፡ ግምት ፡ በዛብኝ ፡ ወደ ፡ ዳኛ ፡ እሄዳለሁ ፡ ብሎ ፡ የሚከራከረው ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ዳኞች ፡ ፍርዳቸውን ፡ እስኪሰጡ ፡ ባለመሬቱን ፡ መሬቱን ፡ ማስለቀቅ ፡ አችልም ። ክሱ ፡ ለዳኞች ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ዳኞቹ ፡ የሚከፍለውን ፡ ግምት ፡ ሳይወስኑ ፡ የቀሩ ፡ እንደሆነ ፡ የንብረት ፡ ማስለቀቂያው ፡ ትእዛዝ ፡ ቀሪ ፡ ሆኖ ፡ የባለርስቱ ፡ መሬት ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ይሆናል ።

(፭) ለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ ክርክር ፡ የተነሳበት ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ባለ ፡ ጥቅም ፡ የሆነ ፡ አይከፈል ፡ ብሎ ፡ የተቃወመ ፡ እንደሆነ ፡ ክር ፡ ክር ፡ የተነሳበትን ፡ ገንዘብ ፡ አስይዞ ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ እጅ ፡ ማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፸፱ ፡ ዳኞች ፡ የሚያደርጉት ፡ የዋጋ ፡ ተጨማሪ ።

(፩) በቍጥር ፡ ሺ፬፻፸፰ ፡ በን ፡ ቍ ፡ ፪ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ መሬት ፡ ለተወሰደበት ፡ ሰው ፡ የሚከፍለውን ፡ ገንዘብ ፡ ዳኞች ፡ የጨመሩለት ፡ እንደሆነ ፡ የዳኞቹ ፡ ውሳኔ ፡ መጨረሻ ፡ ከሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ የተጨመረውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ አለበት ።

(፪) የመሬቱ ፡ ምትክ ፡ ለተሰጠውም ፡ ሰው ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈለው ፡ ቢወሰን ፡ በዚሁ ፡ ዐይነት ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፹ ፡ በገደብ ፡ የሚደረግ ፡ የንብረት ፡ ማስለቀቅ ።

(፩) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ያቀዳቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐቅዶች ፡ የሚጠይቁትን ፡ የገንዘብ ፡ ወጪ ፡ ለማወቅ ፡ ሲል ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ መብታቸውን ፡ በውለታ ፡ ሊያስለቅቃቸው ፡ መፈለጉን ፡ ሊያስታውቃቸው ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከተው ፡ የኪሣራ ፡ አገማመት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ንብረቱ ፡ እንዲለቀቅ ፡ የሚያደርገው ፡ ትእዛዝ ፡ ከመውጣቱ ፡ በፊት ፡ ተጀምሮ ፡ የሚፈጸም ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፹፩ ፡ ስለ ፡ አላፊነት ፡ (፩) ንብረት ፡ የማስለቀቅ ፡ ነገር ፡ ይደረጋል ፡ ስለማለት ፡ ንብረት ፡ የማስለቀቅ ፡ ነገር ፡ ይደረጋል ፡ በመባሉ ፡ ብቻ ፡ ለሚደርስበት ፡ ጉዳት ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ከአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ኪሣራ ፡ መጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፹፪ ፡ (፪) የኪሣራው ፡ አገማመት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ የተቃወመው ፡ የአገማመቱ ፡ ኪሣራ ፡ ተገቢ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአገማመቱን ፡ ኪሣራ ፡ የሚችለው ፡ ይህ ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ነው ።

(፪) ለመቃወሚያ ፡ የቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ያለ ፡ አገባብ ፡ ሆኖ ፡ በተገኘው ፡ መጠን ፡ ግን ፡ የአገማመቱን ፡ ኪሣራ ፡ የሚችለው ፡ ጥያቄ ፡ የአቀረበው ፡ ሰው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፹፫ ፡ የታሰበውን ፡ ዐቅድ ፡ ስለ ፡ መተው ፡ (፩) መሠረቱ ።

ይሠራሉ ፡ ተብለው ፡ ለንብረት ፡ ማስለቀቂያ ፡ የሆኑት ፡ ሥራዎች ፡ ሳይፈጸሙ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቀድሞዎቹ ፡ ባለሀብቶች ፡ የቀድሞ ፡ ሀብታቸውን ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ ይኖራቸዋል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፹፬ ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ የተነገረው ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ በመዝገብ ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ የያዘ ፡ ወይም ፡ የተመዘገበ ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ንብረቱን ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መልሶ ፡ ከሸጠበት ፡ ወይም ፡ ከሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ ጋራ ፡ የማይሰማማ ፡ መብት ፡ በዚህ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ዓመት ፡ ድረስ ፡ በሦስተኛ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህ ፡ በቀር ፡ የዚህ ፡ የተባለው ፡ መብት ፡ የሚሠራበት ፡ ሁኔታና ፡ የሚያስከትለው ፡ ጡጤት ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በአንቀጽ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ጋራ ፡ ሀብት ፡ ስለ ፡ ስለ ፡ አላባ ፡ ጥቅምና ፡ ስለ ፡ ሌሎች ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ በተጻፈው ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ በተነገረው ፡ መሠረት ፡ ተወስኗል ።

(፫) የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ በመብቱ ፡ መሠረት ፡ የቀድሞ ፡ ንብረቱን ፡ የሚገዛው ፡ ቀድሞ ፡ ንብረቱን ፡ በማስለቀቅ ፡ በተወሰደበት ፡ ጊዜ ፡ ከአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ በተቀበለው ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፹፭ ፡ የቀጥተኛ ፡ ያልሆነ ፡ የንብረት ፡ ማስለቀቅ ፡ (፩) መሠረቱ ።

የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ በባለግል ፡ ባለቤቶች ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚፈጽመው ፡ ሥራ ፡ በሀብቱ ፡ ጥቅም ፡ አሰጣጥ ፡ ላይ ፡ ክፍ ፡ ያለ ፡ መሰናክል ፡ የማያደርስበት ፡

ከሆነና የንብረቱንም ጥቅም፣ ከፍ፣ ባለ፣ አኳኋን፣ የሚቀንስ፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ የንብረት፣ ማሰለቀቅ፣ ሥነ፣ ሥርዐትን፣ ሳይከተል፣ በማይንቀሳቀሱ፣ ንብረቶች፣ ላይ፣ አንዳንድ፣ ሥራዎች፣ ለመፈጸም፣ ወይም፣ ቀዋሚ፣ የሆኑ፣ ድርጅቶች፣ ለማቋቋም፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፬፻፹፮ ። (፪) አፈጻጸም ።

ቀጥተኛ፣ ባልሆነ፣ የንብረት፣ ማሰለቀቅ፣ በተለይ፣ ሊፈጸሙ፣ የሚችሉም፣ ሥራዎች ።

- (ሀ) ተቋቁመው፣ የሚቋቋሙት፣ ጊዜ፣ ከአንድ፣ ወር፣ በታች፣ የሆነና፣ የማይንቀሳቀሱት፣ ሀብት፣ ደንበኛ፣ ፍራ፣ አሰጣጥ፣ የማይሰናክሉ፣ ሥራዎች፣ ሁሉ፣—
- (ለ) በመሬት፣ ውስጥ፣ ለውስጥ፣ የሚያልፉ፣ የውሃ፣ መሥመሮች፣ በአየር፣ ላይ፣ የሚያልፉ፣ መሥመሮች፣ የሰልክ፣ ወይም፣ የኤሌትሪክ፣ ምሰሶዎች፣ ናቸው።

ቀ፡ ሺ፬፻፹፯ ። (፫) የተጠበቀ ፣ መብት ።

ቀጥተኛ፣ ያልሆነ፣ የንብረት፣ ማሰለቀቅ፣ አሠራር፣ በመኖሪያ፣ ቤቶች፣ መብቶች፣ ላይ፣ ማናቸውንም፣ የመብት፣ መንካት፣ የሚያደርስ፣ ሊሆን፣ አይገባም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፹፰ ። (፬) ኪሣራ ።

- (፩) የግል፣ ባለንብረቶች፣ ከዚህ፣ በላይ፣ በተነገረው፣ ቁጥር፣ በተሠራው፣ ሥራ፣ ምክንያት፣ ጉዳት፣ የደረሰባቸው፣ ሲሆን፣ በደረሰባቸው፣ ጉዳት፣ መጠን፣ ብቻ፣ ኪሣራ፣ ለመጠየቅ፣ ይችላሉ ።
- (፪) በኪሣራ፣ አከፋፈሉ፣ ረገድ፣ ከአስተዳደር፣ ክፍል፣ ጋራ፣ በሰላማዊ፣ መንገድ፣ ለመስማማት፣ ያልተቻለ፣ ሲሆን፣ በንብረታቸው፣ ላይ፣ ሥራዎቹ፣ ከተፈጸሙበት፣ ቀን፣ አንሥቶ፣ በሚቋጠር፣ በሦስት፣ ዓመት፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ስለ፣ ኪሣራቸው፣ አከፋፈል፣ ጉዳይ፣ አቤቱታቸውን፣ ካላቀረቡ፣ ጥያቄያቸው፣ ተቀባይ፣ ነት፣ አያገኝም ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

የንብረት ፣ ስለ ፣ ሆኑ ፣ የእርሻ ፣ መሬቶች ።

ቀ፡ ሺ፬፻፹፱ ። መሠረቱ ።

ሀብትነታቸው፣ የንብረት፣ የሆኑ፣ (የደሽ)፣ እንደ፣ የጉሣ፣ ወይም፣ የመንደር፣ የሆኑ፣ መሬቶች፣ በንብረት፣ መሠራታቸው፣ የንብረቱን፣ ባህልና፣ ልማድ፣ የተከተሉ፣ መስሎ፣ በታየ፣ ጊዜ፣ በንብረት፣ የሚሠሩ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺ ። ልማቶችን ፣ በጽሑፍ ፣ ስለ ፣ ማድረግ ።

ለእነዚህ፣ ኅብረቶች፣ ለያንዳንዱ፣ እንደ፣ የልማቶቻቸውና፣ አስፈላጊም፣ ሲሆን፣ ልማቶቻቸውን፣ የሚያሟላ፣ በጽሑፍ፣ የሆነ፣ የመተዳደሪያ፣ ደንብ፣ እንዲያገኙ፣ ለማድረግ፣ ያገር፣ ግዛት፣ ሚኒስቴር፣ ያሰብበታል ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺፩ ። በመተዳደሪያው ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ ስለሚዳፈጡ ፣ ቃል ።

የንብረት፣ መተዳደሪያው፣ ደንብ፣ ከዚህ፣ ቀጥሎ፣ የተዘረዘሩትን፣ ጉዳዮች፣ በተለይ፣ መግለጽ፣ አለበት ።

- (ሀ) በንብረቱ፣ ውስጥ፣ ያሉትን፣ ሰዎች፣ ወይም፣ ቤተ፣ ዘመዶች፣
- (ለ) የንብረቱ፣ መብት፣ የሚዘረጋባቸውን፣ መሬቶች፣
- (ሐ) ኅብረቱ፣ የሚተዳደርበትን፣ አኳኋንና፣ ለንብረቱም፣ ወኪል፣ ለመሆን፣ ሥልጣን፣ ያላቸውን፣ ክፍሎች፣
- (መ) የንብረቱ፣ መሬቶች፣ ወይም፣ ሌሎች፣ ሀብቶች፣ በምን፣ አኳኋን፣ እን፣ ሚሠሩና፣ እንደ፣ ተከፋፈሉ፣
- (ሠ) የንብረቱ፣ መተዳደሪያ፣ ደንብ፣ በመሻሻል፣ የሚለዋወጥበትን፣ አኳኋን፣

ቀ፡ ሺ፬፻፺፪ ። ልዩነት ፣ ማድረግ ፣ ክልክል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

በንብረቱ፣ እባሎች፣ መካከል፣ በዘራቸው፣ በሃይማኖታቸው፣ ወይም፣ በማኅበራዊ፣ ኑሮ፣ ደረጃቸው፣ ልዩነትን፣ የሚያቋቁም፣ ውሳኔ፣ ወይም፣ ልማድ፣ ሁሉ፣ ፈራሽ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺፫ ። የንብረቱ ፣ መሬቶች ፣ የማይሸጡ ፣ የማይተላለፉ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

- (፩) በባለይዘታነት፣ ምክንያት፣ የንብረቱ፣ የሆኑትን፣ መሬቶች፣ ሀብትነት፣ ለማግኘት፣ አይቻልም ።
- (፪) ማንኛውም፣ ተቃራኒ፣ ልማድ፣ ቢኖር፣ እንኳ፣ የአገር፣ ግዛት፣ ሚኒስቴርን፣ ካላስፈቀደ፣ በቀር፣ ኅብረቱ፣ መሬቶቹን፣ ለመሸጥ፣ ለማስተላለፍ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ መያዣ፣ ለማቋቋም፣ ወይም፣ በወለድ፣ አገድ፣ ለመስጠት፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺፬ ። የንብረቱ ፣ ግዴታዎችና ፣ እንደራሴነት ።

- (፩) ኅብረቱ፣ በድርጅቶቹ፣ አማካይነት፣ ጡሮቹን፣ ለመዋዋል፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም፣ በዚህ፣ ዐይነት፣ በፍርድ፣ ቤት፣ ለመክሰስ፣ ወይም፣ ለመከሰስ፣ ይችላል ።
- (፫) ከውል፣ ውጭ፣ ስለሚደርሱ፣ አላፈነቶችና፣ ያላገባብ፣ ስለ፣ መበልጸግ፣ የተመለከቱት፣ የዚህ፣ ስር፣ ውሳኔዎች፣ በሌሎቹ፣ ማኅበሮች፣ ላይ፣ ተፈጻሚዎች፣ እንደሚሆኑ፣ ሁሉ፣ በእርሻ፣ ኅብረቶችም፣ ላይ፣ ተፈጻሚዎች፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺፭ ። የገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ መብት ።

- (፩) ከእርሻ፣ ኅብረቱ፣ ላይ፣ የገንዘብ፣ መጠየቅ፣ መብት፣ ያላቸው፣ ሰዎች፣ ለኅብረቱ፣ መሬት፣ የእርሻ፣ ሥራ፣ ወይም፣ ለንብረቱ፣ አባሎች፣ መተዳደሪያ

ፍጹም ፣ አስፈላጊ ፣ ያልሆኑትን ፣ የጎብረቱን ፣ የሚገባቱ ፣ ጎብረቶች ፣ ለማስቀመጥ ፣ ይችላሉ ።

(፪) የአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ካልፈቀደ ፣ በቀር ፣ ሌሎችን ፣ ጎብረቶች ፣ ለማስቀመጥ ፣ አይችሉም ።

(፫) ከጎብረቱ አባሎች ፣ ላይ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቅ ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ በጎብረቱ ፣ ጎብረት ፣ ላይ ፣ እንዳችኛም ፣ መብት ፣ የላቸውም ።

ቍ ፡ ፲፬፻፺፮ ። የመራቶች ፣ ግልግት ፣ ሥራ ፣ (፩) መሠረቱ ።

የአርሻ ፣ ጎብረት ፣ መራቶች ፣ የሚለሙበት ፣ አሠራር ፣ ሁኔታ ፣ በጎብረቱ መተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ (ቻርት) ፣ ይህም ፣ ባይኖር ፣ በልግድ ፣ መሠረት ፣ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፲፬፻፺፯ ። አፈጻጸም ።

(፩) የጎብረት ፣ ሀብት ፣ የሆኑት ፣ መራቶች ፣ ለአባሎቹ ፣ በድርሻ ፣ የሚደለደሉ ፣ ወይም ፣ በጎብረት ፣ ሥራ ፣ የሚውሉ ፣ መሆናቸው ፣ የሚወሰነው ፣ በልግድ ፣ ነው ።

(፪) በዚህም ፣ ውሳኔ ፣ መሠረት ፣ የጎብረቱና ፣ የጎብረቱ ፣ አባሎች ፣ በእነዚህ ፣ መራቶች ፣ ላይ ፣ ያሉባቸው ፣ ግዴታዎችና ፣ ያሉባቸው ፣ መብቶች ፣ ምን ፣ እንደሆኑ ፣ በልግድ ፣ ይወሰናሉ ።

(፫) እንዲሁም ፣ ቀድሞ ፣ የተደረጉትን ፣ የመራት ፣ ክፍያ ፣ ድልድሎች ፣ እንደገና ፣ የማሻሻል ፣ ጉዳይ ፣ የሚፈጸሙባቸው ፣ በምን ፣ ጊዜና ፣ በምን ፣ ሁኔታ ፣ እንደሆኑ ፣ ላይ ፣ ልማዶች ፣ ይወሰናሉ ።

ቍ ፡ ፲፬፻፺፰ ። ልማዶችን ፣ ስለ ፣ ማሻሻል ።

(፩) የአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ የጎብረቱን ፣ የኢኮኖሚ ፣ እድገት ፣ ለማሻሻል ፣ የኢትዮጵያ ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ የተመሠረተበትን ፣ የፍትሕንና ፣ የሞራልን ፣ መሠረታዊ ፣ አሳቦች ፣ ለመከተል ፣ ከነገሩ ፣ አካባቢ ፣ ሁኔታ ፣ ጋራ ፣ ተስማሚ ፣ በሚሆንበት ፣ መጠን ፣ የጎብረቱ ፣ ልማዶች ፣ በየጊዜው ፣ እንዲሻሻሉ ፣ ለማድረግ ፣ ያስብበታል ።

(፪) ልማዶች ፣ ወይም ፣ ከነዚህ ፣ አንዳንዶቹ ፣ እንዳይለወጡ ፣ ወይም ፣ የእነዚህ ፣ አለባዎች ፣ ለአገሪቱ ፣ ግምት ፣ በማይሰማ ፣ አኳኋን ፣ እንዲሆን ፣ የሚያደርግ ፣ ልማድ ፣ ወይም ፣ ውሳኔ ፣ ሁሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፲፬፻፺፱ ። ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ስለ ፣ ማቅረብ ።

የጎብረቱ ፣ ድርጅቶች ፣ በሰጡት ፣ ውሳኔ ፣ ላይ ፣ ማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕጉ ፣ ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ የሚችሉው ።

(፩) ውሳኔዎቹ ፣ ከኢትዮጵያ ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ ወይም ፣ ሊታለፉ ፣ ከማይቻሉት ፣ ከዚህ ፣ ሕግ ፣ ወይም ፣ ከሌሎች ፣ የኢትዮጵያ ፣ ሕጎች ፣ ጋራ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ።

(፪) ድርጅቶቹ ፣ ውሳኔውን ፣ የሰጡት ፣ ከሥልጣናቸው ፣ በላይ ፣ ወይም ፣ የሥነ ፣ ሥርዐትንና ፣ የፍትሕን ፣ መሠረታዊ ፣ ነገር ፣ በመተላለፍ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፲፭፻፱ ። ጸጥታን ፣ የሚመለከቱ ፣ ደንቦች ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተውን ፣ ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ የማቅረብን ፣ መብት ፣ የሚያስቀሩ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ መብት ፣ የሚሠራበትን ፣ አኳኋን ፣ በአገሪቱ ፣ ግምት ፣ የሚገባ ፣ ባልሆነ ፣ ግዴታ ፣ ውስጥ ፣ የሚያገባ ፣ ማናቸውም ፣ ገደብ ፣ ያለበት ፣ ልማድ ፣ ወይም ፣ ውሳኔ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

በመንግሥት ፣ የታወቁ ፣ የመራት ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ማኅበሮች ፣ መቋቋም ።

ቍ ፡ ፲፭፻፷፩ ። የጎብረት ፣ ሥራዎቹ ፣ የሚፈጸሙባቸው ፣ መንደሮች ።

ባንድ ፣ በተለየ ፣ መንደር ፣ ክፍ ፣ ያሉ ፣ ሥራዎች ፣ የሚሠሩ ፣ ሆነው ፣ በነዚህም ፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ በዚህ ፣ መንደር ፣ የሚገኙትን ፣ መራቶች ፣ ቀጋ ፣ እጅግ ፣ የሚለዋውጠው ፣ ሲሆን ፣ ይህን ፣ መንደር ፣ በጎብረት ፣ ሥራዎች ፣ የሚፈጸሙበት ፣ መንደር ፣ ብሎ ፣ የንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ ዐዋጅ ፣ ሊያስታውቅና ፣ በዚህ ፣ መንደር ፣ በሚገኙት ፣ መራቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ መካከከል ፣ በመንግሥት ፣ የታወቀ ፣ የመራት ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ እንዲቋቋም ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፭፻፷፪ ። የግል ፣ ሙከራ ።

ባንድ ፣ መንደር ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ መራቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ በጎብረት ፣ ይህን ፣ መንደር ፣ ለመሥራት ፣ ወይም ፣ ለማሻሻል ፣ ወይም ፣ ቀጋ ፣ ያለው ፣ ለማድረግ ፣ የጋራ ፣ ሥራዎችን ፣ ለመሥራት ፣ በፈቃዳቸው ፣ በመካከላቸው ፣ የባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፲፭፻፷፫ ። መንግሥት ፣ እንዲያጸድቀው ፣ የሚቀርብ ፣ ጥያቄ ።

አንድ ፣ የባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ እጅግ ፣ በያንስ ፣ ግማሽ ፣ የሚሆኑ ፣ ባለሀብቶች ፣ ያሉበት ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ይህ ፣ ማኅበር ፣ ዓላማውን ፣ እንዲፈቅድለትና ፣ በመንግሥት ፣ የታወቀ ፣ ማኅበር ፣ እንዲሆን ፣ ፈቃድ ፣ እንዲሰጠው ፣ የርሻ ፣ ሚኒስቴርን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፱ ። ምርመራ ።

የርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ ባለጉዳይ ፡ በሆኑ ፡ ባለሀብቶች ፡ መካከል ፡ በኤኮኖሚና ፡ በማኅበራዊ ፡ ጥቅም ፡ ረገድ ፡ ከማኅበሩ ፡ ይገኛል ፡ የተባለው ፡ ጥቅም ፡ በሀብት ፡ ነት ፡ መብቶች ፡ ላይ ፡ ሊያስከትል ፡ ከሚችለው ፡ ጉዳት ፡ ይልቅ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጥ ፡ መሆኑን ፡ ምርመራ ፡ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፳ ። የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ዐቅድ ፡ (ፕሮግራም) ።

- (፩) የርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ በሚያደርገው ፡ ምርመራ ፡ መንግሥት ፡ እንዲያውቀው ፡ ለማድረግ ፡ በሚደግፍ ፡ ሐሳብ ፡ ላይ ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማኅበሩ ፡ የሚሆን ፡ አንድ ፡ የደንብ ፡ ረቂቅ ፡ ያደራጃል ።
- (፪) ባለጉዳዮቹም ፡ በዚህ ፡ የደንብ ፡ ረቂቅ ፡ ላይ ፡ ሐሳባቸውን ፡ እንዲያስታውቁ ፡ ይጠየቃሉ ።
- (፫) የመጀመሪያው ፡ ረቂቅ ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ እንዲገለጽ ፡ ወይም ፡ እንዲላክ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ በ፮ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ መጨረሻውን ፡ የደንብ ፡ ረቂቅ ፡ የርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ ያደራጃል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፺ ። የማኅበሩ ፡ መታወቂያ ።

ማኅበሩን ፡ በመንግሥት ፡ የታወቀ ፡ (አፈሲያል) ፡ የሚያደርገው ፡ መብቱ ፡ የሚፈቅድለት ፡ ሚኒስትር ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚያወጣው ፡ ማስታወቂያ ነው ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፺፩ ። አንድ ፡ ማኅበር ፡ ለማቋቋም ፡ ወይም ፡ ለመፍቀድ ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚወጣው ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚጻፈው ።

- (፩) በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚወጣ ፡ ማስታወቂያ ፡ በመንግሥት ፡ የታወቀ ፡ የባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ከማቋቋሙ ፡ ወይም ፡ ከዚያም ፡ በፊት ፡ ያለውን ፡ ማኅበር ፡ በመንግሥት ፡ እንዲታወቅ ፡ ከማድረጉም ፡ በላይ ፡ ማኅበሩ ፡ ሥራውን ፡ የሚያከናውንበትን ፡ አጥቢያ ፡ ትክክለኛ ፡ ክልል ፡ ይወስናል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የማኅበሩን ፡ ደንብ ፡ ያጸድቃል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፺፪ ። ማኅበሩን ፡ ስለ ፡ መጠባበቅ ።

በመንግሥት ፡ የታወቀው ፡ የባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ሥራውን ፡ በተፈቀደለት ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ መፈጸም ፡ አለመፈጸሙን ፡ ጠቅሞ ፡ ወይም ፡ አብዛኛዎቹ ፡ መሪዎች ፡ በሚገኙበት ፡ መንግሥት ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚያመጣው ፡ ማስታወቂያ ፡ በተከለለው ፡ አጥቢያ ፡ የሚገኙት ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ባለሥልጣናት ፡ ይጠባበቁታል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ማኅበሮች ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፺፫ ። የማኅበሩ ፡ ጉባኤ ። (፩) አቋቋሙ ።

- (፩) በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ የሚወጣ ፡ ማስታወቂያ ፡ በሚወስነው ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ ላሉት ፡ መሪዎች ፡ ባለሀብት ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ በድንጋጌው ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚወጣ ፡ ማስታወቂያ ፡ በተመለከተው ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ አባልነታቸው ፡ በደንብ ፡ የታወቀላቸው ፡ ነው ።
- (፪) እንርሱም ፡ የዚህ ፡ ማኅበር ፡ የጉባኤው ፡ አባሎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፺፬ ። ስብሰባዎች ።

- (፩) በመንግሥት ፡ የታወቁ ፡ የመሪት ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ጉባኤ ፡ በማኅበሩ ፡ አስተዳደር ፡ ደንብ ፡ (በቻርቱ) ፡ ላይ ፡ በተወሰነው ፡ ቀንና ፡ ስፍራ ፡ በየግመቱ ፡ ይሰበሰባል ።
- (፪) ከዚህ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውጭ ፡ ደግሞ ፡ አስቸኳይ ፡ የሆኑ ፡ ጉዳዮች ፡ ሲያጋጥሙ ፡ ወይም ፡ ከማኅበሩ ፡ አባሎች ፡ አንድ ፡ አምስተኛው ፡ ሲጠይቅ ፡ ጉባኤው ፡ ይሰበሰባል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፺፭ ። የጉባኤው ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ።

- (፩) የጉባኤው ፡ ውሳኔ ፡ የሚጻፈው ፡ በስብሰባው ፡ ላይ ፡ የተገኙት ፡ ወይም ፡ እንደ ራሴዎቻቸውን ፡ የላኩት ፡ አባሎች ፡ በሰጡት ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ነው ።
- (፪) በመንግሥት ፡ የታወቁ ፡ የመሪት ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ይህንን ፡ ሥርዐት ፡ ለመለወጥና ፡ በማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ባላቸው ፡ ጥቅም ፡ ክፍተኛነት ፡ መጠን ፡ አባሎቹ ፡ ያላቸውን ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡ በተለይ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።
- (፫) በሌላ ፡ በኩልም ፡ ደግሞ ፡ ለአንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ ውሳኔዎች ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ ስለሚችሉው ፡ ጉባኤ ፡ ቍጥር ፡ (ስለ ፡ ኮሩምና) ፡ ስለ ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ልዩ ፡ ግደታዎች ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ደንቡ ፡ ሊያመለክት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፺፮ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ መሪዎች ።

- (፩) ጉባኤው ፡ በመንግሥት ፡ የታወቁ ፡ ማኅበሮችን ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ መሾምና ፡ መሻር ፡ እንዲሁም ፡ ሥራቸውን ፡ መቁጣጠር ፡ ይችላል ።
- (፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በሕግ ፡ የሰጡት ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ ድርጅቶችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ ሀብቶች ፡ በተጻፈው ፡ አንቀጽ ፡ የማኅበሮችን ፡ ሥራ ፡ መሪዎች ፡ (ዲሬክተሮች) ፡ የሚመለከቱት ፡ በነዚህ ፡ ሕግ ፡ ላይም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

(፫) እንዲሁም፡ በመንግሥት፡ የታወቁ፡ የመሬት፡ ባለቤቶችን፡ ሥራ፡ መሪዎች፡ ሥልጣንና፡ አላፈነት፡ ለመወሰን፡ ስለ፡ ማሳበሮች፡ ሥራ፡ መሪዎች፡ ሥልጣንና፡ አላፈነት፡ የተነገሩት፡ የዚህ፡ አንቀጽ፡ ሕጎች፡ ተፈጻሚዎች፡ ናቸው።

ቀ፡ ሺ፩፻፲፫ ። የመተዳደሪያውን፡ ደንብ፡ (ቻርተን)፡ ስለ፡ ማሻሻል፡ (ስለ፡ መለወጥ)።

(፩) በመተዳደሪያው፡ ደንብ፡ (ቻርተን)፡ ውስጥ፡ ደንቡን፡ ለማሻሻል፡ ሥልጣን፡ መስጠት፡ በግልጽ፡ ካልተመለከተ፡ በቀር፡ የማሳበሩን፡ መተዳደሪያ፡ ደንብ፡ በመንግሥት፡ የታወቀው፡ ማሳበር፡ ጉባኤ፡ ሊያሻሽልው፡ አይችልም።

(፪) ማናቸውንም፡ የደንቡን፡ ሌላ፡ ድንጋጌ፡ ሁሉ፡ ለማሻሻል፡ የእርሻ፡ ሚኒስቴር፡ ፈቃድ፡ አስፈላጊ፡ ነው።

ቀ፡ ሺ፩፻፲፬ ። ጉባኤው፡ በሰጠው፡ አንድ፡ ውሳኔ፡ ላይ፡ አቤቱታ፡ ስለ፡ ማቅረብ ።

(፩) ማናቸውም፡ በመንግሥት፡ የታወቁ፡ የመሬት፡ ባለቤቶች፡ ማሳበር፡ አባል፡ የሆነ፡ ሁሉ፡ ይህን፡ ተቃራኒ፡ የሆነ፡ ስምምነት፡ ቢኖርም፡ እንኳ፡ ጉባኤው፡ የሰጠውን፡ አባሉ፡ ያልገባበትንና፡ ከሕግ፡ ወይም፡ ከመተዳደሪያው፡ ደንብ፡ ውሳኔዎች፡ ተቃራኒ፡ በሆኑ፡ ውሳኔ፡ ላይ፡ መቃወሚያ፡ ለዳኞች፡ ለማቅረብ፡ ይችላል።

(፪) ይህም፡ የመቃወም፡ ክስ፡ አባሉ፡ ውሳኔውን፡ ካወቀበት፡ ቀን፡ ጀምሮ፡ እስከ፡ ስድስት፡ ወር፡ በማናቸውም፡ ሁኔታ፡ ደግሞ፡ ውሳኔው፡ ተፈጻሚነቱን፡ ካገኘበት፡ ቀን፡ አንሥቶ፡ በሁለት፡ ዓመት፡ ጊዜ፡ ውስጥ፡ ካልቀረበ፡ በቀር፡ የመክሰስ፡ መብቱን፡ ያጣል።

(፫) ፍርድ፡ ቤቱ፡ እንዲሰረዝ፡ ጥያቄ፡ የቀረበበት፡ ውሳኔ፡ እንዳይፈጸም፡ ሊያገድ፡ ይችላል።

ቀ፡ ሺ፩፻፲፭ ። የማሳበሩ፡ ግዴታዎችና፡ የማሳበሩ፡ እንደራሴነት ።

(፩) በመንግሥት፡ የታወቁ፡ የመሬት፡ ባለቤቶች፡ ማሳበር፡ በሥራ፡ መሪዎች፡ (በድርጅቶች)፡ አማካይነት፡ የውል፡ ስምምነቶችን፡ ለማድረግ፡ ይችላል።

(፪) በዚህም፡ ዐይነት፡ በፍርድ፡ ቤት፡ ለመክሰስ፡ ለመክሰስም፡ ይችላል።

(፫) ከውል፡ ውጭ፡ ስለሚደርሱ፡ አላፈነቶችንና፡ ያለ፡ አገባብ፡ ስለ፡ መበልጸግ፡ የተሠሩት፡ የዚህ፡ ሕግ፡ ውሳኔዎች፡ በተራ፡ ማሳበሮች፡ ላይ፡ ተፈጻሚዎች፡ በሚሆኑበት፡ ሁኔታ፡ በመንግሥት፡ በታወቁ፡ የመሬት፡ ባለቤቶች፡ ማሳበሮችም፡ ላይ፡ ተፈጻሚዎች፡ ይሆናሉ።

ቀ፡ ሺ፩፻፲፮ ። የርስት፡ ባለቤቶችነት ።

በማሳበረተኛነት፡ የተሰበሰቡት፡ የርስት፡ ባለቤቶች፡ የርስታቸውን፡ ባለቤቶችነት፡ እንደ፡ ያዙ፡ የሚቁዩ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ወይም፡ በመንግሥት፡ ለታወቀው፡ ማሳበር፡ ሀብትነቱን፡ የሚለቁ፡ እንደ፡ ሆነ፡ የማሳበሩ፡ ደንብ፡

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩ ።

የግል፡ ርስት፡ እንዳለ፡ የሚጠበቅበት፡ ሁኔታ ።

ቀ፡ ሺ፩፻፲፯ ። መሠረቱ ።

(፩) የማሳበሩ፡ ደንብ፡ ተቃራኒ፡ የሚሆን፡ ውሳኔ፡ ያለመለከት፡ እንደ፡ ሆነ፡ የማሳበሩ፡ አባሎች፡ ገንዘባቸው፡ የነበረውን፡ የግል፡ መሬት፡ ባለቤቶችነት፡ እንደ፡ ያዙ፡ ይቋያሉ።

(፪) ከዚህ፡ በታች፡ የሚከተሉት፡ ሕጎች፡ እንደ፡ ተጠበቁ፡ ሆነው፡ የግል፡ ርስት፡ ባለቤቶች፡ ከርስቱ፡ ጋር፡ ተያይዞ፡ በሚገኘው፡ መብታቸው፡ ይሠሩበታል።

ቀ፡ ሺ፩፻፲፰ ። የርስት፡ ባለቤቶችነት፡ መብት፡ መቀነስ ።

በመንግሥት፡ የታወቀው፡ የባለቤቶች፡ ማሳበር፡ ለሱ፡ በተመደበው፡ ክልል፡ ውስጥ፡ በሚገኙት፡ መሬቶች፡ ላይ፡ ሁሉ፡ በግብረት፡ እነዚህኑ፡ መሬቶች፡ ለመሥራት፡ ወይም፡ ማሳበሩን፡ እንዲታወቅ፡ ባደረገው፡ ሕግ፡ ውስጥ፡ የተፈቀዱትን፡ ሥራዎች፡ ለመፈጸም፡ ጠቃሚ፡ የሆኑትን፡ የግል፡ ንብረት፡ ሀብትነት፡ መብት፡ መቀነስ፡ ይችላል።

ቀ፡ ሺ፩፻፲፱ ። የጉዳትን፡ ኪሣራ፡ የማግኘት፡ መብት ።

በርስት፡ ባለቤቶች፡ ላይ፡ የተደረገው፡ የመብት፡ መቀነስና፡ በአንዳንድ፡ የርስት፡ መሬቶች፡ ላይ፡ የሚቋቋመው፡ የማይንቀሳቀስ፡ ንብረት፡ አገልግሎት፡ በዚህ፡ ምክንያት፡ መብታቸው፡ ለተቀነሰባቸው፡ ወይም፡ በመሬቶቻቸው፡ ላይ፡ ግዴታ፡ ለተጣለባቸው፡ ሰዎች፡ ኪሣራ፡ የሚያሰጡ፡ ይሆናሉ።

ቀ፡ ሺ፩፻፳ ። የጉዳት ፡ ኪሣራ ።

(፩) ከዚህ፡ በላይ፡ ባለው፡ ቍጥር፡ የተመለከቱት፡ የጉዳት፡ ኪሣራዎች፡ በማሳበሩ፡ ላይ፡ ወይም፡ በደንዳንዱ፡ የማሳበሩ፡ አባሎች፡ ላይ፡ ሊጣሉ፡ ይችላሉ።

(፪) አንድ፡ ወይም፡ ብዙዎች፡ የርስት፡ ባለቤቶች፡ ወይም፡ ጠቅላላው፡ ማሳበር፡ የሚከፍላቸውን፡ የጉዳት፡ ኪሣራዎች፡ ልክና፡ የሚከፍሉበትን፡ የድርሻ፡ መጠን፡ የሚወስነው፡ የማሳበሩ፡ ጉባኤ፡ ነው።

(፫) ባለጉዳዮቹ፡ ውሳኔው፡ ከተነገራቸው፡ ጊዜ፡ አንሥቶ፡ በሦስት፡ ወር፡ ጊዜ፡ ውስጥ፡ ለዳኞች፡ አቤቱታ፡ ለማቅረብ፡ ይችላሉ።

ቀ፡ ሺ፩፻፳፩ ። የርስትን፡ ባለቤቶችነት፡ የመልቀቅ፡ መብት ።

(፩) ማንም፡ የርስት፡ ባለቤቶች፡ የሆነ፡ ሰው፡ ምን፡ ጊዜም፡ ቢሆን፡ የርስቱን፡ ባለቤቶችነት፡ ለማሳበሩ፡ ወይም፡ ማሳበሩ፡ ለመረጠው፡ ሰው፡ በመልቀቅ፡ ከሚጠየቅበት፡ የገንዘብ፡ መዋጮ፡ ነጻ፡ ለመውጣት፡ ይችላል።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ ለለቃቂው ፡ ማኅበሩ ፡ ወዲያው ፡ በፍጥነት ፡ የርስ ቱን ፡ ዋጋ ፡ (ግምት) ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) የርስቱ ፡ ባለሀብት ፡ ለጉዳቱ ፡ ኪሣራ ፡ የሚከፈለውን ፡ እስኪቀበል ፡ ድረስ ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ የሚደረጉትን ፡ ሥራዎች ፡ ሁሉ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፱ ። የመሬቱ ፡ ዋጋ ፡ ግምት ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቀጥር ፡ በተባለው ፡ ጉዳይ ፡ የመሬቱን ፡ ዋጋ ፡ ለመገመት ፡ የማኅበሩን ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መከተል ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያሉትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፩ ፡ በተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ዋጋውን ፡ አስታራቂ ፡ የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ይወስናሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

መሬቶች ፡ የኅብረት ፡ ሀብት ፡ በሚሆኑበት ፡ ጊዜ ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፫ ። የመሬቱ ፡ ሀብትነት ፡ የሚዛወርበት ፡ ጊዜ ።

የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ማኅበሩ ፡ በሚሠራበት ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ መሬቶች ፡ የማኅበሩ ፡ እንዲሆኑ ፡ ወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የነዚህ ፡ ንብረቶች ፡ ሀብትነት ፡ የሚዛወረው ፡ ማኅበሩን ፡ እንዲታወቅ ፡ ያደረገው ፡ ማስታወቂያ ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ከወጣበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፬ ። የመዛወር ፡ ውጤቶች ።

(፩) መሬቶች ፡ ከተዛወሩበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የተዛወሩት ፡ መሬቶች ፡ ባለሀብቶች ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዮች ፡ በነዚህ ፡ መሬቶቻቸው ፡ ላይ ፡ በነበራቸው ፡ መብት ፡ ፈንታ ፡ ለማኅበሩ ፡ ከተዛወሩት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ በባለሀብትነት ወይም ፡ በአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይነት ፡ ድርሻ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) ለማኅበሩ ፡ በተዛወሩት ፡ መሬቶች ፡ በአጠገባቸው ፡ በሚገኙት ፡ መሬቶች ፡ መካከል ፡ ያሉት ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ አገልግሎቶች ፡ እንዳሉ ፡ ይቋያሉ ።

(፫) ለባለጉዳዮቹ ፡ መብት ፡ መድን ፡ የሚሆኑ ፡ የደንቡ ፡ ውሳኔዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ለማኅበሩ ፡ በተላለፉት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የተሰጡት ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብቶች ፡ ወይም ፡ ንብረቶችን ፡ መልሶ ፡ የመውሰድ ፡ ወይም ፡ የመግዛት ፡ መብቶች ፡ ውድቅ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፭ ። የየእንዳንዱ ፡ ድርሻ ።

የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሬቶቹ ፡ ደንቡ ፡ በተደነገገበት ፡ ጊዜ ፡ ያላቸውን ፡ ዋጋ ፡ በመገመት ፡ የያንዳንዱን ፡ ሰው ፡ ድርሻ ፡ ይወስናል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፮ ። የመሬቶቹ ፡ ግምት ። (፩) መሠረቱ ።

የመሬቶቹ ፡ ግምት ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ በሆነ ፡ መሠረት ፡ የሚፈጸመው ፡ በዚህ ፡ የገጠር ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ የያንዳንዱን ፡ ሄክታር ፡ መካከለኛ ፡ ግምት ፡ በማሰብነው ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፯ ። (፪) ማረሚያ ።

(፩) የመሬቶቹን ፡ ተፈጥሮና ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በግል ፡ ያለ፡ችግር ፡ የሚያገኝባቸውን ፡ ጥቅም ፡ በማመዛዘንና ፡ እንዲሁም ፡ በኋላ ፡ የማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ የሚሆኑትን ፡ የመሬቶቹ ፡ ባለሀብቶች ፡ ያደረጓቸውን ፡ የሥራዎችና ፡ የሕንጻዎች ፡ ዋጋ ፡ በማመዛዘን ፡ ግምቱ ፡ የሚታረም ፡ ይሆናል ።

(፪) መሬቱ ፡ እስከዚያን ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ በተሠራበት ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ መሬት ፡ የሚገኘውን ፡ ጥቅም ፡ ከፍ ፡ ለማድረግ ፡ ወይም ፡ አሠራሩን ፡ የቀና ፡ ለማድረግ ፡ በተፈጸሙት ፡ ሥራዎች ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከአንድ ፡ መሬት ፡ የሚገኙት ፡ ልዩ ፡ የሆኑት ፡ ጥቅሞች ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገቡም ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፰ ። የማኅበሩ ፡ ደንብ ።

(፩) በመንግሥት ፡ የታወቀ ፡ የመሬት ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ሀብቶች ፡ በሆኑት ፡ መሬቶቹና ፡ በሌሎቹ ፡ ሀብቶቹ ፡ ላይ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ዘንድ ፡ አንድ ፡ የግል ፡ ባለሀብት ፡ ያለው ፡ መብቶች ፡ አሉት ።

(፪) እንዲሁም ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ግዴታዎች ፡ አሉበት ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፱ ። የመሬቱ ፡ አሠራር ፡ ደንብ ፡ ሥርዐት ።

(፩) የማኅበሩ ፡ ጉባኤ ፡ የማኅበሩ ፡ ሀብቶች ፡ የሆኑትን ፡ መሬቶች ፡ የአሠራር ፡ ዐይነት ፡ ይወስናል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ከመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ (ክቻርቱ) ፡ ጋራ ፡ በሚስማማ ፡ ዐይነት ፡ በመንግሥት ፡ የታወቀውን ፡ ማኅበር ፡ አባሎች ፡ መብታቸውንና ፡ ግዴታቸውን ፡ ለይቶ ፡ ያመለክታል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፴ ። ድርሻን ፡ ለሌላ ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ማስያዝ ።

(፩) የማኅበሩ ፡ አባሎች ፡ በማኅበሩ ፡ ንብረቶች ፡ ውስጥ ፡ ያላቸውን ፡ ድርሻ ፡ በዋጋ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሲሞቱ ፡ ድርሻቸውን ፡ ለወራሾቻቸው ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለሚያደርጉላቸው ፡ ሰዎች ፡ ያስተላልፋሉ ።

(፫) ከነሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቻቸው ፡ የነዚህን ፡ አባሎች ፡ ድርሻ ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፴፩ ። የድርሻ ፡ መከፋፈል ።

የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ የማኅበሩ ፡ አባሎች ፡ ድርሻ ፡ የማይከፋፈል ፡ እንዲሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ለማግባት ፡ ወይም ፡ ለድርሻው ፡ መከፋፈል ፡ ወሰን ፡ እንዲኖረው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፴፪ ። የማኅበሩ ፡ ፈቃድ ።

- (፩) ድርሻው ፡ የተላለፈለት ፡ ወይም ፡ ወራሽ ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ ድርሻውን ፡ በሐራጅ ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ ድርሻውንም ፡ የማኅበሩ ፡ አባል ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ ወራሽ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቁጠር ፡ ተወላጅ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የማኅበሩን ፡ ፈቃድ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ባለጉዳዩ ፡ ጥያቄውን ፡ ካላቀረበ ፡ ወይም ፡ በአባልነቱ ፡ ስም ፡ በማኅበሩ ፡ ጉባኤ ፡ ተካፋይ ፡ ሁኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኅበሩ ፡ ያልተቀበለው ፡ መሆኑን ፡ እስከ ፡ ፫ ፡ ወር ፡ ካላስታወቀው ፡ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ አስረጃ ፡ እንኳ ፡ ቢኖር ፡ የማኅበሩን ፡ ፈቃድ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፴፫ ። ፈቃድን ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ ፈቃድ ፡ ሳይሰጥ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥያቄ ፡ ከተደረገለት ፡ ለባለ መብቱ ፡ ድርሻውን ፡ ማኅበሩ ፡ ራሱ ፡ ለመግዛት ፡ ያሰበ ፡ መሆኑን ፡ መግለጽ ፡ ወይም ፡ ማኅበሩ ፡ የሚፈቅድለትን ፡ ይህንኑ ፡ ድርሻ ፡ ገዝቶ ፡ ለመክፈል ፡ የሚችል ፡ ሌላ ፡ ገዥ ፡ ለባለመብቱ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ማኅበሩ ፡ ለባለመብቱ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተጻፈው ፡ ያላስታወቀ ፡ ወይም ፡ ያልተናገረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለመብቱ ፡ የገዛውን ፡ ድርሻ ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቀራል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፴፬ ። የማስተላለፍ ፡ ሁኔታዎች ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱትን ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ማመልከቻ ፡ ያደረጉለት ፡ ባለመብት ፡ ይህን ፡ ድርሻውን ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ ይገደዳል ።
- (፪) የማስተላለፉ ፡ ዋጋ ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በተነገሩት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።
- (፫) እነዚህ ፡ የደንቡ ፡ ውሳኔዎች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፩ ፡ በተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ዋጋውን ፡ አስታራቂ ፡ የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ይወስኑታል ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የከተማ ፡ ክልል ፡ የሆኑ ፡ ስፍራዎች ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፴፰ ። የክልሉ ፡ አቋቋም ።

- (፩) በበለጠ ፡ ቁጠባና ፡ ጤናማ ፡ በሆነ ፡ አካሄድ ፡ ከተግዎች ፡ እንዲሰፍቱ ፡ በማድረግ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ በሚያወጡት ፡ ድንጋጌ ፡ የከተማ ፡ ክልል ፡ የሚሆኑ ፡ ስፍራዎች ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) ድንጋጌው ፡ ይህን ፡ ለከተማ ፡ የተከለለውን ፡ ክልል ፡ በዋናነት ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፴፯ ። የከተማ ፡ ቅያሰ ፡ (ፕላን) ።

- (፩) የከተማ ፡ ቅያሰ ፡ በምንዳንዱ ፡ የከተማ ፡ ክልል ፡ ለሆነው ፡ ስፍራ ፡ ማዘጋጃ ፡ ቤቱ ፡ የከተማ ፡ ቅያሰ ፡ ያደራጃል ።
- (፪) የከተማውን ፡ ቅያሰና ፡ በዚህም ፡ ላይ ፡ የሚደረጉትን ፡ ማሻሻያዎች ፡ የአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ካላጸደቃቸው ፡ አይጸኑም ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፴፰ ። የቅያሱ ፡ ሁኔታዎች ።

- (፩) አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የከተማው ፡ ቅያሰ ፡ በከተማው ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ ምክትል ፡ ክልሎች ፡ እንዲኖሩበት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፪) ቅያሱ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ አካሄድ ፡ በተቋቋመት ፡ ምክትል ፡ ክልሎች ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ የቦታ ፡ ባለሀብቶች ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ሊጣሉ ፡ የሚችሉ ፡ የመብት ፡ መቀነስና ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ መሪት ፡ አገልግሎትን ፡ ሁሉ ፡ በጠቅላላው ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፴፱ ። የቅያሱ ፡ መፈጸም ።

- (፩) የከተማውን ፡ ቅያሰ ፡ ለማስፈጸም ፡ ማዘጋጃ ፡ ቤት ፡ በቦታዎቹ ፡ ባለሀብቶች ፡ ላይ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ የቦታ ፡ ባለሀብትነት ፡ መብት ፡ መቀነስ ፡ ሊያደርግ ባቸው ፡ ይችላል ።
- (፪) በተለየም ፡ ቤትን ፡ ለመሥራት ፡ ግዴታዎች ፡ መተላለፊያ ፡ መንገድ ፡ የመስጠትን ፡ ግዴታዎች ፡ ወይም ፡ በከተማው ፡ ለሚሄደው ፡ ውሃ ፡ መውረጃዎችና ፡ ቦቶች ፡ የሚመለከቱት ፡ ግዴታዎች ፡ ሊጣልባቸው ፡ ይችላል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ እንዳንድ ፡ የቦታ ፡ ክፍል ፡ እንዲለቁ ፡ ሊጠይቃቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፴፱ ። ግምት ፡ የመቀበል ፡ መብት ።

- (፩) በቦታዎቹ ፡ ባለሀብቶች ፡ ላይ ፡ የሚጣለው ፡ የመብት ፡ መቀነስና ፡ ቦታዎቹን ፡ የመልቀቅ ፡ ግዴታዎች ፡ መብታቸው ፡ ለተቀነሰባቸው ፡ ወይም ፡ ቦታዎቻቸው ፡ ለተወሰደባቸው ፡ ሰዎች ፡ ግምት ፡ የሚያሰጣቸው ፡ ይሆናል ።
- (፪) ለተወሰደባቸው ፡ ሰዎች ፡ የሚከፈለው ፡ ግምት ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በመጀመሪያው ፡ ምዕራፍ ፡ በተነገረው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፩ ። ቤትን ፡ የመሥራት ፡ ፈቃድ ።

- ማንም ፡ ሰው ፡ አስቀድሞ ፡ አሳቡን ፡ ሳይገልጽና ፡ በደንቦቹም ፡ መሠረት ቤትን ፡ የመሥራት ፡ ፈቃድ ፡ ሳይቀበል ፡ በከተማው ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ ቤት ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፩ ። የፈቃድ ፣ ጥያቄ ።

ፈቃድን ፣ ለማግኘት ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ የታሰበውን ፣ የሕንጻ ፣ ወይም ፣ የቤቶችን ፣ ዐይነት ፣ መዘርዘር ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፪ ። ስለ ፣ ሕንጻ ።

(፩) የሚሠራው ፣ ሕንጻ ፣ ቤት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህም ፣ ቤት ፣ ለመኖሪያ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ለሌላ ፣ አገልግሎት ፣ ማለት ፣ ለንግድ ፣ ወይም ፣ ለኢንዱስትሪ ፣ የሚያገለግል ፣ መሆኑን ፣ በጥያቄው ፣ መዘርዘር ፣ አለበት ።

(፪) ሕንጻው ፣ ፋብሪካ ፣ ወይም ፣ ማጋዘን ፣ ወይም ፣ የኢንዱስትሪና ፣ የንግድ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለመሥራት ፣ የተፈለገውን ፣ የኢንዱስትሪውን ፣ ወይም ፣ የንግዱን ፣ ዐይነት ፣ መዘርዘር ፣ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፫ ። ሌሎች ፣ ማስታወቂያዎች ።

ከዚህም ፣ በቀር ፣ ፈቃድን ፣ ለማግኘት ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ የሕንጻው ፣ የቤቶች ፣ ሥራዎች ፣ የሚጀመሩበትን ፣ ጊዜና ፣ የታሰበው ፣ ሕንጻ ፣ ወይም ፣ የቤቶቹ ፣ ሥራ ፣ የሚፈጀውን ፣ ጥንክብ ፣ መለየት ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፬ ። የፈቃድ ፣ መሰጠት ።

ማዘጋጃ ፣ ቤት ፣ የቀረበውን ፣ ጥያቄ ፣ አለመቀበሉን ፣ የሚያመለክት ፣ ወይም ፣ ጥያቄው ፣ ተቀባይነት ፣ እንዲያገኝ ፣ የተወሰኑትን ፣ ውለታዎች ፣ ጥያቄው ፣ ከቀረበበት ፣ ቀን ፣ እንደ ፣ በ፪ ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ለባለጉዳዩ ፣ ካላስታወቀው ፣ ፈቃድ ፣ እንደ ፣ ተሰጠው ፣ ይቀጠራል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፭ ። የሚፈቀዱ ፣ ውለታዎች ።

(፩) ሕንጻውን ፣ ለመሥራት ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ ለታሰበው ፣ ሕንጻ ፣ አገልግሎት ፣ ጠቃሚ ፣ የሚሆኑትን ፣ የመንገድ ፣ ሥራዎች ፣ ወይም ፣ አንዳንድ ፣ በዮች ፣ ጠያቂው ፣ እንዲሠራቸው ፣ የሚያደርግ ፣ ውለታ ፣ ሊኖርበት ፣ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፣ ሊሠራ ፣ የታሰበውን ፣ ሕንጻ ፣ ስፋት ፣ ሕንጻው ፣ የሚሠራባቸውን ፣ መሥሪያ ፣ ነገሮችን ፣ ወይም ፣ ዐይነትን ፣ (ጥድል) ፣ ከሚመለከቱ ፣ ውለታዎች ፣ ጋራ ፣ የተሰጠ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፮ ። የማይፈቀዱ ፣ ውለታዎች ።

ሕንጻን ፣ ወይም ፣ ቤቶችን ፣ ለመሥራት ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ ሥራውን ፣ የሚሠራውን ፣ ተቋራጭ ፣ ለይቶ ፣ የሚያስታውቅ ፣ ወይም ፣ የቦታው ፣ ባለሀብት ፣ የአንድ ፣ ወይም ፣ የብዙ ፣ ሰዎች ፣ አገልግሎት ፣ በሥራው ፣ ላይ ፣ እንዲያውል ፣ የሚል ፣ ውለታ ፣ ሊቀርብበት ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፯ ። የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ ስለ ፣ ማግኘት ።

(፩) ሕንጻን ፣ ወይም ፣ ቤቶችን ፣ ለመሥራት ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ የጠየቀው ፣ ሰው ፣ ሕንጻው ፣ ወይም ፣ ቤት ፣ በሚሠራበት ፣ አጠገብ ፣ ከሚገኙት ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ቦታዎች ፣ ላይ ፣ ቤት ፣ ሕንጻ ፣ እንዲሠሩ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መብት ፣ ያገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነ። የሚል ፣ ውለታ ፣ ሊኖርበት ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ ሕንጻን ፣ ወይም ፣ ቤቶችን ፣ ለመሥራት ፣ ፈቃድ ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ በውጭታ ፣ ያልተሰማው ፣ ሲሆን ፣ የነዚህን ፣ ባለሀብቶች ፣ ሕንጻ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ እንዲሠሩ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረቶቻቸው ፣ ላይ ፣ የአገልግሎት ፣ መብት ፣ እንዲሰጡት ፣ ሊያስገድዳቸው ፣ ይችላል ።

(፫) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ በግድ ፣ የሚሰጠውን ፣ የአገልግሎት ፣ መብት ፣ የሚወስኑትና ፣ እንዲሁም ፣ ከማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የአገልግሎት ፣ መብት ፣ ለተደረገበት ፣ ቦታ ፣ ባለሀብት ፣ የሚገባውን ፣ ኪሣራ ፣ የሚወስኑት ፣ ዳኞች ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፰ ። የፈቃድ ፣ አለመኖር ።

ሕንጻን ፣ ወይም ፣ ቤቶችን ፣ ለመሥራት ፣ ፈቃድ ፣ ሳይሰጥ ፣ ሕንጻ ፣ ወይም ፣ ቤት ፣ መሠራት ፣ የተጀመረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማዘጋጃ ፣ ቤት ፣ የሕንጻው ፣ ወይም ፣ የቤቶቹ ፣ ሥራዎች ፣ ወዲያው ፣ እንዲታገዱ ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፱ ። ለያንዳንዱ ፣ ሰው ፣ ቦታ ፣ ባለሀብትነት ፣ የተነገሩትን ፣ ደንቦች ፣

ስለ ፣ መጥቀስ ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተመለከቱት ፣ ሕጎች ፣ የተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ በአንድ ፣ የከተማ ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ የቦታዎች ፣ ባለሀብቶች ፣ በቦታዎቻቸው ፣ ላይ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ግል ፣ ሀብት ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ የተመለከቱት ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ አሏቸው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶ፀ ። በመንግሥት ፣ የታወቁ ፣ የቦታ ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ (፩) አቋቋሙ ።

በየአንዳንዱ ፣ ምክትል ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ የቦታዎች ፣ ባለሀብቶች ፣ ያለ ፣ አንዳች ፣ ሌላ ፣ ፎርማሊቲ ፣ በመንግሥት ፣ ከታወቀው ፣ ማኅበር ፣ ጋራ ፣ አብረው ፣ ይቀላቀላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፩ (፪) ። የድርጅቱ ፣ አባሎች ፣ ሥራ ።

(፩) በመንግሥት ፣ ለታወቁት ፣ የቦታ ፣ ባለሀብት ፣ ማኅበሮች ፣ የወጡት ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ምዕራፍ ፣ ስለ ፣ ድርጅቱ ፣ አባሎችና ፣ ስለ ፣ ሥራቸው ፣ የተጻፉት ፣ ሕጎች ፣ በከተማ ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ በሚገኙት ፣ የቦታ ፣ ባለሀብቶች ፣ መካከል ፣ ለተቋቋሙት ፣ ማኅበሮች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) የአንዳንድ ፣ ማኅበር ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ በማዘጋጃ ፣ ቤት ፣ የተረጋገጠ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፪ ። ማኅበሩ ፣ የምክር ፣ ድርጅት ፣ ብቻ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) በመንግሥት ፣ የታወቀ ፣ የባለቦታ ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ሥራው ፣ ምክር ፣ መስጠት ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) ማኅበር ፣ ማዘጋጃ ፣ ቤት ፣ ያቀረበለትን ፣ የከተማ ፣ ቅያሶች ፣ መርምር ፣ ስለ ፣ ቅያሶቹ ፣ ጠቃሚዎች ፣ መሰለው ፣ የታዩትን ፣ አስተያየቶችና ፣ ነቀፌታዎች ፣ ያስታግራል ።

አንቀጽ ፡ ፲ ።

ስለ ፣ ማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፣ መዝገቦቹ ፣ አያያዝና ፣ ግልጽ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፫ ። መሠረቱ ።

በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ ግዛት ፣ በያንዳንዱ ፣ አውራጃ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ተቋቁሞ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃብያን ፣ መዝገብ ፣ በተባሉት ፣ እጅ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፬ ። የመዛግብቱ ፣ ሥራ ፣ ድርጅት ፣ ጥበቃ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ ሹሞችና ፣ ረዳቶቻቸው ፣ የሚሾሙበትንና ፣ የመተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ የሚሆናቸውን ፣ የእርሻ ፣ ሚኒስቴር ፣ ይወሰናል ።

(፪) ይህም ፣ ሚኒስቴር ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ ሠራተኞችን ፣ ሥራ ፣ ድልድልና ፣ ሥራቸውንም ፣ በትክክል ፣ መካሄዱን ፣ ይጠብቃል ።

(፫) ስለ ፣ ማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ አጠባበቅ ፣ አያያዝ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፭ ። የርስት ፣ ክልል ፣ አገር ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ የሚቋቋመው ፣ በያንዳንዱ ፣ የርስት ፣ ክልል ፣ አገር ፣ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ የአገር ፣ ክልል ፣ የሚወሰነው ፣ በአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፮ ። ዋና ፣ ዋና ፣ መዝገቦች ።

በያንዳንዱ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ቤተ ፣ መዛግብትና ፣ ለያንዳንዱም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ክልል ፣ አገር ፣ ወሰን ፣ አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ሀብትነትን ፣ የሚመለከት ፣ መዝገብና ፣ አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣን ፣ የሚመለከት ፣ መዝገብን ፣ የሚያቋቁም ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፯ ። የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ።

የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ክፍል ፣ የሥራ ፣ ሁኔታ ፣ የዚህን ፣ ዐይነት ፣ ሥራ ፣ ለማቋቋም ፣ የሚያስችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከላይ ፣ ከተመለከቱት ፣ መዝገቦችም ፣ በቀር ፣ አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መጻፊያ ፣ መዝገብ ፣ ለያንዳንዱ ፣ የርስት ፣ ክልል ፣ አገር ፣ ይቋቋማል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፰ ። የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብቶች ፣ መዝገብ ።

የርስት ፣ መዝገብ ፣ ክፍል ፣ ሥራ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብን ፣ ለማቋቋም ፣ የማይፈቅድ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ መዝገብ ፣ ፈንታ ፣ በያንዳንዱ ፣ ቀበሌ ፣ የርስት ፣ ባለሀብቶችን ፣ የሚመለከት ፣ መዝገብ ፣ ይቋቋማል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፶፱ ። ሌሎች ፣ መዝገቦች ።

የእርሻ ፣ ሚኒስቴር ፣ በሚሰጠው ፣ በጠቅላላ ፣ ደንብ ፣ ወይም ፣ በልዩ ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ በአንድ ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ቤተ ፣ መዛግብት ፣ ተጨማሪ ፣ የሚሆኑ ፣ ሌሎች ፣ መዝገቦች ፣ እንዲቋቋሙ ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፷ ። መዝገቦችን ፣ ከስፍራቸው ፣ ማዘዋወር ፣ ክልክል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ቢሆን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገቦችን ፣ ከተቋቋሙበት ፣ ስፍራ ፣ ወደ ፣ ሌላ ፣ ለማዛወር ፣ አይቻልም ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፷፩ ። መዛግብቱ ፣ ግልጽ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ፣ (፩) መሠረቱ ።

የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገቦች ፣ ለሕዝብ ፣ ግልጽ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፷፪ ። (፪) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችና ፣ የባለርስቶች ፣ መዛግብት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃብያን ፣ መዛግብት ፣ ጥያቄ ፣ በቀረበላቸው ፣ ጊዜ ፣ በዚህ ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ስለሚገኘው ፣ ስለ ፣ አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የተጻፈውን ፣ ቃል ፣ ትክክል ፣ ግልባጭ ፣ መስጠት ፣ ይገባቸዋል ።

(፪) እንዲሁም ፣ በባለርስቶች ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ የተጻፈውን ፣ የመዝገብ ፣ ግልባጭ ፣ እንዲሰጡ ፣ በተጠየቁ ፣ ጊዜ ፣ የመዝገቡን ፣ ገጽ ፣ ወይም ፣ የገጻቸውን ፣ ትክክለኛ ፣ ግልባጭ ፣ ለጠያቂው ፣ መስጠት ፣ አለባቸው ።

(፫) አሰራሪም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ወይም ፣ ስለ ፡ አንዱ ፡ ባለርስት ፡ ጉዳይ ፡ በሚመለከተው ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፈ ፡ ነገር ፡ አለመኖሩን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ መስጠት ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፲፭፻፳፫ = (፫) ዋና ፡ ዋና ፡ መዝገቦች ፡ ወይም ፡ የማስረጃ ፡ ጽሑፎች ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ዐቃብያነ ፡ መዝገቦች ፡ ጥያቄ ፡ በቀረበላቸው ፡ ጊዜ ፡ በርስቶች ፡ ወይም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መጻፈያ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ተጽፎ ፡ የሚገኘውን ፡ ጽሑፍ ፡ ቅጂ ፡ ስለ ፡ ትክክል ፡ ግልባጭነቱ ፡ በፈርማቸው ፡ አረጋግጠው ፡ ለጠያቂው ፡ መስጠት ፡ አለባቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ጥያቄ ፡ በቀረበላቸው ፡ ጊዜ ፡ እነሱ ፡ ዘንድ ፡ ተቀምጦ ፡ የሚገኘውን ፡ የማስረጃ ፡ ጽሑፍ ፡ ትክክል ፡ ግልባጭ ፡ ስለ ፡ ትክክለኛነቱ ፡ ፈርመውና ፡ አረጋግጠው ፡ ለጠያቂው ፡ ይሰጣሉ ።

ቀ ፡ ፲፭፻፳፬ = የግልባጮችና ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ፎርም ።

ዐቃብያነ ፡ መዝገብ ፡ የሚሰጡት ፡ ግልባጮችና ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ሁሉ ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ማሳተም ፡ የዐቃቤ ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ ግልባጮቹንና ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶችን ፡ ለመስጠት ፡ በሚገባ ፡ የተፈቀደለት ፡ ሰው ፡ ፈርማ ፡ የመዝገቡ ፡ ግልባጭ ፡ ወይም ፡ የምስክር ፡ ወረቀቱ ፡ የተሰጠበት ፡ ቀንና ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ካልተደረገባቸው ፡ በቀር ፡ ፍርስ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፲፭፻፳፭ = የሚከፈል ፡ ገንዘብ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ለማስገባት ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ በሕግ ፡ ይወሰናል ።
(፪) እንዲሁም ፡ የመዝገብ ፡ ወይም ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ግልባጭ ፡ ዐቃብያነ ፡ መዝገብ ፡ ፈርመው ፡ ሲሰጡ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ይወሰናል ።

ቀ ፡ ፲፭፻፳፮ = ስለ ፡ አላፊነት ፡ (፩) ዐቃቤ ፡ መዝገብ ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ዐቃብያነ ፡ መዝገብ ፡ (መዝገብ ፡) ያገርዎች ፡ ያለባቸውን ፡ ግዴታ ፡ ባለመፈጸማቸው ፡ ወይም ፡ በመጥፎ ፡ ሁኔታ ፡ በመፈጸማቸው ፡ ወይም ፡ ዘግቶ ፡ በመፈጸማቸው ፡ ምክንያት ፡ በሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ቢያደርሱ ፡ አላፊዎች ፡ ናቸው ።
(፪) እንዲሁም ፡ በዚሁ ፡ ሕግ ፡ ላይ ፡ ከፊት ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርሱ ፡ አላፊነቶች ፡ በተጻፈው ፡ ምዕራፍ ፡ ውስጥ ፡ በተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ለዚህ ፡ ጉዳት ፡ መንግሥትም ፡ በአላፊነት ፡ ይጠየቃል ።
(፫) የዐቃብያነ ፡ መዝገብ ፡ የወንጀል ፡ ወይም ፡ የሥነ ፡ ሥርዐት ፡ አላፊነት ፡ ጉዳይ ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ የተጠቀሱት ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

በልዩ ፡ ልዩ ፡ መዝገብት ፡ ውስጥ ፡ ስለሚጻፉ ፡ ነገሮች ።

ቀ ፡ ፲፭፻፳፯ = የሀብትነት ፡ መዝገብ ፡ (የርስት ፡ መዝገብ) ። (፩) መሠረቱ ።

የአንድ ፡ ወይም ፡ የብዙ ፡ ሰዎችን ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የባለሀብትነት ፡ መብት ፡ ለማወቅ ፡ ወይም ፡ ለማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለማስቀረት ፡ በሕይወት ፡ ሳለ ፡ ወይም ፡ በሞት ፡ ምክንያት ፡ በግልጽ ፡ ወይም ፡ በግል ፡ የተደረጉት ፡ ማንኛዎቹም ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ በባለሀብቶች ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ይጻፋሉ ።

ቀ ፡ ፲፭፻፳፰ = (፪) ሀብትነትን ፡ (ርስትን) ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ጽሑፎች ።

- ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቀጥር ፡ መሠረት ፡ በባለሀብትነት ፡ (በባለርስትነት) ፡ ውስጥ ፡ የሚጻፉ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ናቸው ።
- (ሀ) የሽያጭ ፡ ወይም ፡ የስጦታ ፡ ወይም ፡ በማገበር ፡ ውስጥ ፡ መዋጮ ፡ በማድረግ ፡ ወይም ፡ የመካፈል ፡ ወይም ፡ የግልግል ፡ ጽሑፎች ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ጉዳይ ፡ ሲሆን ፡ ሀብትነትን ፡ የሚያቋቁሙ ፡ ውሎች ።
- (ለ) አንድ ፡ ወራሽ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ውርሱን ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለትን ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ሲሆን ፡ ውርሱን ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታውን ፡ የተቀበሉባቸው ፡ ጽሑፎች ፤
- (ሐ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱትን ፡ ጽሑፎች ፡ የሚሰርዙ ፡ ወይም ፡ የሚሸሩ ፡ ወይም ፡ የሚያስቀሩ ፡ ፍርዶች ፤
- (መ) የመፋለም ፡ ክስ ፡ ቀርቦ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሀብትነቱ ፡ ላይ ፡ የተፈረዱት ፡ ፍርዶች ፤
- (ሠ) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ባስያዙት ፡ በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ የሐራጅ ፡ ሽያጭ ፡ ላይ ፡ የተሰጡት ፡ ፍርዶች ፤

ቀ ፡ ፲፭፻፳፱ = (፫) ሌላ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መብትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ሥራዎች ።

- እንዲሁም ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተዘረዘሩት ፡ በባለሀብትነት ፡ (በርስት) ፡ መዝገብ ፡ የሚጻፉ ፡ ናቸው ።
- (ሀ) በአንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሌጣ ፡ ሀብትነትን ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይነትን ፡ ወይም ፡ የመኖርያነትን ፡ መብት ፡ ለማቋቋም ፡ ወይም ፡ ለማሳወቅ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለማስቀረት ፡ የተደረጉት ፡ ጽሑፎች ፤
- (ለ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የአገልግሎት ፡ መብት ፡ ለማቋቋም ፡ ለማሳወቅ ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለማስቀረት ፡ የተደረጉት ፡ ጽሑፎች ፤

(ሐ) ባንድ፣ በማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ላይ፣ ያለውን፣ የባለሀብትነትን፣ ወይም፣ የአላባ፣ ጥቅም፣ ተቀባይነትን፣ መብት፣ የሚቀንስ፣ ጭል፣ ለማቋቋም፣ ለማስለተላለፍ፣ ለመለዋወጥ፣ ወይም፣ ለማስቀረት፣ የተደረጉ፣ ጽሑፎች ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፩ ። (፩) ለፍርድ ፣ ቤት ፣ የ ረቀርቡ ፣ ክሶች ።

እንዲሁም ፣ በአንድ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ላይ፣ የባለሀብትነትን፣ ወይም፣ ግዙፍ፣ የሆነ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ሌላ ፣ መብትን፣ እንዲታወቁለት፣ የሚያስተላልፍለት፣ የሚሸርለት፣ የሚያስቀርለት፣ ፍርድ፣ ለማግኘት፣ እፍርድ፣ ቤት ፣ የሚቀርቡ ፣ ክሶች ፣ በባለሀብትነት ፣ (በርስት) ፣ መዝገብ ፣ ይጻፋሉ ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፩ ። (፪) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ኪራይ ።

ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ የተመለከቱት ፣ ጭሎች ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ሀብት ፣ መዝገብ ፣ የሚጻፉ ፣ ናቸው ።

(ሀ) ከአምስት፣ ዓመት፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የሚጻፍ ፣ ጭል ፣ የተደረገባቸው ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ሀብቶች ፣ ኪራይ ።

(ለ) ከሦስት፣ ዓመት፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የሚጻፍ ፣ ጭል ፣ የተደረገባቸው ፣ ገና ፣ ያላለፈ ፣ የኪራይ ፣ ሒሳብ ፣ የሚከፈልባቸው ፣ የቤት ፣ ኪራይ ፣ ወይም ፣ የእርሻ ኮንሴሲዮኖች ፣

(ሐ) ከሦስት፣ ዓመት ፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የሚጻፍ ፣ ጭል ፣ የተደረገባቸው ፣ ገና ፣ ያላለፈ ፣ የኪራይ ፣ ሒሳብ ፣ የሚከፈልባቸው ፣ አስቀድሞ ፣ የተከፈለባቸው ፣ የኪራይ ፣ ደረሰኝ ፣ ለአንድ ፣ ተክራይ ፣ ወይም ፣ ለአንድ ፣ ገበሬ ፣ የተሰጡ ፣ የቤት ፣ ኪራዮች ፣ ወይም ፣ የእርሻ ፣ ኮንሴሲዮኖች ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፪ ። (፫) ኮንሴሲዮን ።

እንዲሁም ፣ ወረዳ ፣ አውራጃ ፣ ወይም ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛቶች ፣ የሰጡአቸው ፣ የጭሆች ፣ ወይም ፣ የማዕድኖች ፣ ኮንሴሲዮን ፣ ጭል ፣ በባለሀብትነት ፣ (በርስት) ፣ መዝገብ ፣ መመዝገብ ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፫ ። የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የመያዣ ፣ መዝገብ፤ (፬) መሠረቱ ።

በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ በመያዣ ፣ መዝገብ ፣ ጭስጥ ፣ የሚጻፉ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ የተመለከቱት ፣ ናቸው ።

(ሀ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣን ፣ ወይም ፣ የወለድ ፣ አግደን ፣ መብት ፣ ለማቋቋም ፣ ወይም ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ የተደረጉ ፣ ጽሑፎች ፣ ሁሉ ።

(ለ) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ በወለድ ፣ አግደን ፣ ዋስትና ፣ የተረጋገጠውን ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ መብት ፣

በሕግ ፣ የታወቀውንና ፣ የቅደም ፣ ተከተል ፣ መብት ፣ ለማስተላለፍ ፣ የተደረጉት ፣ ጽሑፎች ፣ ሁሉ ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፬ ። (፭) ስለ ፣ ማስያዝ ።

እንዲሁም ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ ባለው ፣ ወይም ፣ በሌለው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ ክስ ፣ አቅራቢነት ፣ ይህ ፣ ንብረት ፣ እንዲያዝና ፣ እንዲሸጥ ፣ ለማድረግ ፣ ለፍርድ ፣ ቤት ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ በመያዣ ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ የሚጻፍ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፭ ። የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ (፮) መሠረቱ ።

(፩) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ (የርስት) ፣ ክልል ፣ አገር ፣ ውስጥ ፣ የሚገኘው ፣ እያንዳንዱ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ለዚህ ፣ በተቋቋመው ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ተራ ፣ ቍጥር ፣ ተሰጥቶት ፣ በመዝገቡ ፣ ውስጥ ፣ አንድ ፣ የተለየ ፣ ገጽ ፣ ይሰጠዋል ።

(፪) መዝገቡም ፣ በያንዳንዱ ፣ ገጾች ፣ ላይ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ተለይቶ ፣ በሚታወቅበት ፣ ሁኔታ ፣ የልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐይነቱን ፣ አጭር ፣ ዝርዝር ፣ ጽፎ ፣ ያመለክታል ።

(፫) የማይንቀሳቀሱ ፣ ሀብት ፣ የሚመለከቱት ፣ ከመዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ይገቡ ፣ የተባሉት ፣ ጽሑፎች ፣ ሁሉ ፣ ከሌሎቹ ፣ መዝገቦች ፣ ጋራ ፣ የሚጠቀሱበትን ፣ ቍጥሮችና ፣ የተመዘገቡበትን ፣ ቀንና ፣ ዓ. ም. ፣ በማመልከት ፣ በመዝገቡ ፣ ውስጥ ፣ ይጠቀሳሉ ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፮ ። (፯) ከከተማ ፣ ቅያስ ፣ ጋራ ፣ የሚኖራቸው ፣ ግንኙነት ።

(፩) በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ የሚጻፈው ፣ የያንዳንዱ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ በመዝገቡ ፣ ውስጥ ፣ አመዘጋገብና ፣ ዝርዝር ፣ በከተማ ፣ ቅያስ ፣ በተመለከተው ፣ መለካትና ፣ አሠራር ፣ መሠረት ፣ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ የሚጻፈው ፣ ከዚህ ፣ ፕላን ፣ ጋራ ፣ ሁል ፣ ጊዜ ፣ የተስማማ ፣ በመሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፯ ። (፰) በብዙ ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ ያሉ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

(፩) በብዙ ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ ያሉ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ የሚመዘገቡ ፣ በእያንዳንዱ ፣ ክልል ፣ መዝገቦች ፣ ውስጥ ፣ ሆኖ ፣ አንዱ ፣ ካንዱ ፣ መዝገብ ፣ ጋራ ፣ እየተጣቀሰ ፣ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ የሚመለከቱት ፣ ጥያቄዎችና ፣ ጽሑፎች ፣ የሚመዘገቡት ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የሚበልጠው ፣ ክፍል ፣ በሚገኝበት ፣ ክልል ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ነው ።

ቊ ፡ ሺ፭፻፸፰ ፡ (፩) የሕዝብ ፣ የሆኑ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

የግል ፣ ሀብት ፣ ያልሆኑና ፣ ለሕዝብ ፣ የሚያገለግሉ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መመዝገብ ፣ ያለባቸው ፣ እነሱን ፣ የሚመለከቱ ፣ ግዙፍ ፣ መብቶች ፣ ከሌሎች ፣ በቀር ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ መመዝገብ ፣ የለባቸውም ።

ቋ ፡ ሺ፭፻፸፱ ፡ (፩) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ አንዱን ፣ ክፍል ፣ ስለ ፣ መለየት ።

(፩) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የተከፋፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገቡ ፣ የዳርጋውን ፣ ቊጥር ፣ እየጠቀሰ ፣ እያንዳንዱን ፣ አዲስ ፣ ክፍል ፣ በመዝገቡ ፣ ይመዘግባል ።

(፪) በአዲሶቹም ፣ ገጾች ፣ ላይ ፣ ንብረቱ ፣ ከመከፋፈሉ ፣ በፊት ፣ ቊመዝግቦበት ፣ የነበረውን ፣ የቀድሞውን ፣ ገጽ ፣ ይጠቅስበታል ።

ቋ ፡ ሺ፭፻፸፱ ፡ (፪) ከመሪቱ ፣ አንዱን ፣ ቊጥር ፣ ስለ ፣ መለየት ።

(፩) ከአንድ ፣ ከማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አንድ ፣ ቊጥር ፣ ለተይቶ ፣ ከሌላ ፣ ንብረት ፣ ጋራ ፣ እንዲያያዝ ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መጀመሪያ ፣ የተመዘገበበት ፣ የመዝገብ ፣ ገጽ ፣ እንዳለ ፣ ይቋያል ።

(፪) በመዝገቡ ፣ ውስጥ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ስፋት ፣ በሚለው ፣ ግውጫ ፣ ውስጥ ፣ ከሀብቱ ፣ ላይ ፣ የተለወጠውን ፣ ነገር ፣ ማመልከት ፣ በቂ ፣ ነው ።

(፫) ይህን ፣ መለዋወጥ ፣ ያስከተለው ፣ ጽሑፍ ፣ የተደረገበትም ፣ ቊን ፣ በመዝገብ ፣ ይጻፋል ።

ቋ ፡ ሺ፭፻፸፱ ፡ (፫) የማይንቀሳቀሱ ፣ የብዙ ፣ ንብረቶች ፣ መቀላቀል ።

(፩) ያንድ ፣ ሰው ፣ ሀብት ፣ የሆኑ ፣ ብዙ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ በአንድነት ፣ ቊጠቃለው ፣ በአንድ ፣ ቊጥር ፣ እንደ ፣ አንድ ፣ ንብረት ፣ እንዲሆኑ ፣ በነዚህ ፣ በብዙዎቹ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ ገጽ ፣ ላይ ፣ የተጻፈ ፣ የመያዣ ፣ ወይም ፣ የወለድ ፣ አግድ ፣ መብት ፣ ካለ ፣ ወይም ፣ ከነዚህ ፣ ሀብቶች ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ የሆኑት ፣ ቊመዝገባዎች ፣ እንዲቀላቀል ፣ ካልፈቀዱ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ መጻፍ ፣ ሊፈጸም ፣ አይቻልም ።

(፪) እነዚህ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ለሌላ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ቊመብቶቹ ፣ ሳይፈቅዱ ፣ በአንድነት ፣ ቊጠቃልለው ፣ ሊመዘገቡ ፣ አይቻልም ።

(፫) ለእነዚህ ፣ ንብረቶች ፣ ጥቅም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ቊተሰጥቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአገልግሎት ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸው ፣ ርስቶች ፣ ቊለሀብቶች ፣ ካልፈቀዱ ፣ በቀር ፣ ቊጠቃልለው ፣ ለመመዝገብ ፣ አይቻሉም ።

ቋ ፡ ሺ፭፻፸፱ ፡ (፫) የተዘጉ ፣ የመዝገብ ፣ ገጾች ።

(፩) አንድ ፣ ሀብት ፣ በመከፋፈሉ ፣ ወይም ፣ በአንድነት ፣ በመደረጉ ፣ ምክንያት ፣ ቊተጽፎበት ፣ የነበረው ፣ ገጽ ፣ የማያገለግል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ የተደረገበትን ፣ ምክንያት ፣ የተፈጸመበትን ፣ ቊንና ፣ ግመተ ፣ ምሕረት ፣ እንዲሁም ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ መግለጫ ፣ በመዘርዘር ፣ ገጹ ፣ ከላይ ፣ ወደ ፣ ቊታች ፣ በቊጠቃ ፣ (ቊአግዳሚ) ፣ መሥመር ፣ በቊይ ፣ ቊለም ፣ ቊተሰርዞ ፣ ይዘጋል ።

(፪) እንዲሁም ፣ መዝገብ ፣ ገብቶ ፣ ቊተራ ፣ ቊጥር ፣ የተሰጠው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ በመዝገብ ፣ ወደማይጻፍ ፣ ንብረት ፣ መደብ ፣ ውስጥ ፣ የተዛወረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዚህ ፣ ዐይነት ፣ ሥርዐት ፣ ይፈጸማል ።

(፫) የተዘጉት ፣ የመዝገብ ፣ ገጾች ፣ በማንኛቸውም ፣ ምክንያት ፣ ቊሆን ፣ እንዲጠፉ ፣ አይደረግም ።

ቋ ፡ ሺ፭፻፸፱ ፡ የቊለሀብቶች ፣ መዝገብ ፣ (የቊለርስቶች ፣ መዝገብ) ፣ (፩) መሠረቱ ።

በፊደል ፣ ቊተራ ፣ ቊደም ፣ ቊተክተል ፣ ሆነው ፣ ከዋናዎቹ ፣ መዝገቦች ፣ በአንዱ ፣ ውስጥ ፣ በተመዘገበ ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ በክልሉ ፣ ውስጥ ፣ ላለው ፣ ለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ቊለሀብቶች ፣ ናቸው ፣ ቊተብለው ፣ የተገለጹት ፣ ሰዎች ፣ ስም ፣ በቊለሀብቶች ፣ መዝገብ ፣ የሚጻፍ ፣ ይሆናል ።

ቋ ፡ ሺ፭፻፸፱ ፡ (፪) የጋራ ፣ የሆነ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ።

(፩) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የብዙ ፣ ሰዎች ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በመዝገቡ ፣ ውስጥ ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ቊለሀብት ፣ በስሙ ፣ አንዳንድ ፣ ገጽ ፣ ይኖረዋል ።

(፪) የያዳንዱ ፣ የድርሻ ፣ ልክ ፣ ቊለሀብቱን ፣ በሚመለከተው ፣ የመዝገብ ፣ ገጽ ፣ ውስጥ ፣ ይጻፋል ።

ቋ ፡ ሺ፭፻፸፱ ፡ (፫) የብዙ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ቊለሀብትነት ።

አንድ ፣ ሰው ፣ በአንድ ፣ የርስት ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ የብዙ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ቊለሀብት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በልዩ ፣ ልዩ ፣ ንብረቶቹ ፣ ቊጥር ፣ በመዝገቡ ፣ ውስጥ ፣ በስሙ ፣ አንዳንድ ፣ ገጽ ፣ ይኖረዋል ።

ቋ ፡ ሺ፭፻፸፱ ፡ በየገጹ ፣ ላይ ፣ የሚጻፉ ፣ ጽሑፎች ።

በመዝገብ ፣ መመዝገብ ፣ ያለባቸው ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ሀብትን ፣ የሚመለከቱ ፣ ጽሑፎች ፣ ሁሉ ፣ በሌላ ፣ መዝገብ ፣ ያለውን ፣ ቊጥራቸውንና ፣ የተጻፈበትን ቊቀን ፣ ከሚያመለክት ፣ መግለጫ ፣ ጋራ ፣ ይህንኑ ፣ ንብረት ፣ በሚመለከተው ፣ የመዝገብ ፣ ገጽ ፣ ላይ ፣ ይጻፋሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

በመዝገቦቹ ፣ ላይ ፣

ሰለ ፣ ጽሑፎች ፣ አመዘጋገብ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ሰለ ፣ አመዘጋገቡ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፹፯ ። የመዝገቦቹ ፣ አቀራረብ ፣ ዐይነት ።

የባለሀብትነትና ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የሚመለከቱ ፣ መዝገቦች ፣ የታተሙ ፣ ቃሎች ፣ የሚገኙባቸው ፣ ገጾች ፣ የያዙ ፣ ሆነው ፣ ባለጉዳዮቹ ፣ የማያስፈልጓቸውን ፣ ቃሎች ፣ እየሰረዙ ፣ ባደ ፣ የሆኑትን ፣ ቦታዎች ፣ እንዲሞሉ ፣ ለማድረግ ፣ እንዲችሉ ፣ ለነሱ ፣ የተዘጋጁ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፹፰ ። የታተሙት ፣ ቃሎች ፣ ዐይነት ።

የእርሻ ፣ ሚኒስቴር ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገቦች ፣ ላይ ፣ የሚታተሙትን ፣ ቃሎች ፣ ዐይነትና ፣ የመዝገቡንም ፣ መጠን ፣ ይወስናል ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፹፱ ። ሰለ ፣ ታተሙት ፣ ቃሎች ፣ አሰጣጥ ።

(፩) ሰለ ፣ መዝገቦቹ ፣ አያያዝ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ የታተሙት ፣ ቃሎች ፣ ያሉባቸውን ፣ ጽሑፎች ፣ ክርሻ ፣ ሚኒስቴር ፣ ተቀብሎ ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ አገረ ፣ ገዥ ፣ ለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃብያ ፣ መዝገብ ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ይሰጣቸዋል ።

(፪) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገቦችን ፣ ዐቃብያ ፣ መዝገብ ፣ የሆኑ ሰዎች ፣ በእጃቸው ፣ ያሉትን ፣ የታተሙት ፣ ጽሑፎች ፣ በየስድስት ፣ ወር ፣ እያወጡ ፣ አስፈላጊ ፣ ከሆነ ፣ ለአገልግሎታቸው ፣ የሚያስፈልጉትን ፣ ተጨማሪ ፣ መጠባበቂያ ፣ ጽሑፎች ፣ እንዲሰጧቸው ፣ ይጠይቃሉ ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፺ ። የአመዘጋገቡ ፣ ዐይነት ።

(፩) በደንቦቹ ፣ በግልጽ ፣ ከታዘዙት ፣ አጫጭር ፣ ቃላት ፣ በቀር ፣ አንድም ፣ ማሳጠር ፣ ሳይደረግ ፣ አመዘጋገቡ ፣ ከመዝገቦቹ ፣ ውስጥ ፣ በጣም ፣ እንደሚነበብ ፣ ዐይነት ፣ መጻፍ ፣ አለበት ።

(፪) በማቸውም ፣ ሁኔታዎች ፣ ሁሉ ፣ አመዘጋገቡ ፣ የተፈጸሙበትን ፣ ቀንና ፣ (ጊዜና) ፣ በተጻፉበት ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ለአመዘጋገቡ ፣ የተሰጠውን ፣ ቍጥር ፣ ያመለክታል ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፺፩ ። ገንዘቦችን ፣ ወይም ፣ መያዣ ፣ የሆኑትን ፣ ነገሮች ፣ ሰለ ፣ ማመልከት ።

እንደ ፣ አመዘጋገብ ፣ ገንዘብን ፣ ወይም ፣ መያዣ ፣ የሆነ ፣ ነገርን ፣ የሚያመለክት ፣

የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ መያዣ ፣ የሆነው ፣ ነገር ፣ በአኅዝና ፣ በፈደል ፣ መመልከት ፣ አለባቸው ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፺፪ ። ቀንን ፣ ሰለ ፣ ማመልከት ።

(፩) ቀንን ፣ ሰለ ፣ መመዝገብ ፣ በአኅዝ ፣ የሚጻፈው ፣ በጣም ፣ በሚነበብ ፣ አኳኋን ፣ ሆኖ ፣ ዓመተ ፣ ምሕረት ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) ወርንና ፣ የወሩን ፣ ክፍል ፣ ቀኖች ፣ ግን ፣ በፈደል ፣ ብቻ ፣ መጻፍ ፣ አለባቸው ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፺፫ ። ሰለ ፣ አመዘጋገብ ፣ ጥያቄ ፣ ማድረግ ፣ አስፈላጊነት ።

የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ በሥልጣኑ ፣ ብቻ ፣ (ጠያቂ ፣ ሳይኖር) ፣ ምንም ፣ ነገር ፣ አይመዘግብም ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፺፬ ። በመዝገብ ፣ ለማጻፍ ፣ መጠየቅ ፣ የሚችል ።

(፩) ማንኛውም ፣ ባለጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ በመዝገብ ፣ ለማጻፍ ፣ ጥያቄ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

(፪) ጠያቂው ፣ ጥያቄውን ፣ በሚያደርግበት ፣ ጊዜ ፣ ይኸንኑ ፣ ጥያቄ ፣ ለማግባት ፣ በግልጽ ፣ በተወሰነው ፣ ታሪፍ ፣ የተመለከተውን ፣ ቍጥር ፣ ዋጋ ፣ ይከፍላል ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፺፭ ። የተጠበቁ ፣ ነገሮች ፣ ሰለ ፣ አለመኖር ።

በመዝገብ ፣ ለማጻፍ ፣ በሚቀርቡ ፣ ጥያቄዎች ፣ ውስጥ ፣ አንዳችም ፣ የመጠበቂያ ፣ ቃል ፣ ወይም ፣ ውለታ ፣ ሊኖርበት ፣ አይችልም ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፺፮ ። የጥያቄው ፣ አደራረግ ።

(፩) በመዝገቦች ፣ ውስጥ ፣ እንዲመዘገብ ፣ ለማድረግ ፣ የሚጠይቅ ፣ ሰው ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ የሚሰጠውን ፣ የታተሙ ፣ ጽሑፍ ፣ ሁለት ፣ ቅጂዎች ፣ ይሞላል ።

(፪) ጠያቂው ፣ በሥራት ፣ እንዲነበብ ፣ በመኪና ፣ ወይም ፣ በጥቅር ፣ ቀለም ፣ በታተሙ ፣ ጽሑፎች ፣ ውስጥ ፣ ያሉትን ፣ ባደ ፣ ቦታዎች ፣ እየሞላ ፣ ይጽፋል ።

(፫) ጠያቂው ፣ ከታተሙት ፣ ጽሑፎች ፣ ውስጥ ፣ ጠቃሚ ፣ ያልሆኑትን ፣ ጽሑፎች ፣ ይሰርዛል ፤ ወይም ፣ እነዚህን ፣ ጽሑፎች ፣ በሚመሳሰለው ፣ ባደ ፣ ቦታ ፣ ውስጥ ፣ አግድም ፣ የሆነ ፣ መሥመር ፣ ያደርጋል ።

ቍ ፣ ሺ፩፻፺፯ ። የተከለከሉ ፣ ጽሑፎች ።

(፩) ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ በተሰጡ ፣ የታተሙ ፣ ጽሑፎች ፣ ውስጥ ፣ ከተመለከቱት ፣ በቀር ፣ ማንኛውንም ፣ ተጨማሪ ፣ ጽሑፍ ፣ ለማድረግ ፣ አይችልም ።

(ጀ) አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ በታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ተመለከቱት ፡ ተጨማሪ ፡ ወይም ፡ አስረጂ ፡ ጽሑፎች ፡ በመምራት ፡ የተጓደሉትን ፡ ቃሎች ፡ ለማሟላት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፰ ። የዐቃቤ ፡ መዝገብ ፡ ተግባር ።

(ጅ) ዐቃቤ ፡ መዝገቡ ፡ ለሚቀርብለት ፡ እያንዳንዱ ፡ ጥያቄ ፤ ለዚህ ፡ ጥያቄ ፡ የሚሆን ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ ከመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ ይሰጠዋል ።

(ጆ) መዝገብ ፡ ያገርፍ ፡ በተሰጡት ፡ የታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ ፈርማውን ፡ እያደረገ ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱን ፡ ማጎተም ፡ በያንዳንዱ ፡ ጽሑፎች ፡ ላይ ፡ ያትምባቸዋል ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፱ ። ለጠያቂው ፡ አንዱን ፡ ጽሑፍ ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

ዐቃቤ ፡ መዝገቡ ፡ ጥያቄ ፡ ለአቀረበው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ በሚገባ ፡ የፈረመበትን ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ማጎተም ፡ ያለበትን ፡ አንዱን ፡ ጽሑፍ ፡ ጥያቄ ፡ ለአቀረበው ፡ ሰው ፡ ይሰጠዋል ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺ ። ሌላው ፡ የታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ ሁኔታ ።

(ጅ) ሌላው ፡ የታተመ ፡ ጽሑፍ ፡ ወዲያውኑ ፡ እርሱን ፡ በሚመለከተው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የሚገባ ፡ ይሆናል ።

(ጆ) የታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ አመዘጋገብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ባቀረቡበት ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ ተራ ፡ መሠረት ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፩ ። የተጨማሪ ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ።

አዲስ ፡ የተመዘገበው ፡ ሰነድ ፡ በመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ክፍል ፡ በክልሉ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ባልሆኑ ፡ ንብረቶች ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ በባለሀብቶች ፡ መዝገብ ፡ ወዲያውኑ ፡ ይጻፋል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ለአመዘጋገብ ፡ የሚያገለግሉ ፡ ፎርሙሎች ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፪ ። ለታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ የሚሆኑ ፡ ጽሑፎች ።

ለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦች ፡ የተሰናዱት ፡ የታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቍጥሉ ፡ ያሉትን ፡ ያመለክታሉ ።

(ሀ) ለማስመዝገብ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበበትን ፡ ቀን ፤

(ለ) የሚመዘገበውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትና ፡ ይህንኑ ፡ ንብረት ፡ ለመለየት ፡ የሚያገለግሉትን ፡ ሁሉ ፡ መግለጫዎች ፡ የሚለዩ ፡ ጽሑፎችን ፡ ጭምር ፤

(ሐ) አመዘጋገቡ ፡ የሚያመለክተውን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የቤት ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ የራሱን ፡ ስምና ፡ ያባቱን ፡ ስም ፤

(መ) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦች ፡ ባሉበት ፡ ከተማ ፡ ውስጥ ፡ ጠያቂው ፡ የመረጠውን ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታና ፡ የጠያቂውን ፡ የቤት ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ የራሱንና ፡ የአባቱን ፡ ስም ፤

(ሠ) ከጥያቄው ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ ተጨማሪ ፡ ወይም ፡ አስረጂ ፡ ሰነዶችን ፡ ብዛት ፡ ዐይነት ፡ የመጠቀሻ ፡ ቍጥራቸውን ፤

(ረ) ሊጠቀሱ ፡ የሚችሉትን ፡ አስቀድሞ ፡ የተመዘገቡትን ፡ ጽሑፎች ፡ ከነመጠቀሻ ፡ ቍጥራቸው ፤

ቍ ፡ ፲፮፻፺፫ ። ለባለሀብትነት ፡ (ለርሰት) ፡ የሚያገለግል ፡ የታተመ ፡ ጽሑፍ ፡ መዝገብ ፡ (ፎርሙል) ። (ጅ) ጠቅላላ ፡ ጥቅሶች ።

ለባለሀብትነት ፡ መዝገብ ፡ የሚያገለግሉ ፡ የታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ በውስጣቸው ፡ (ሀ) ለመመዘገብያው ፡ ምክንያት ፡ የሆነውን ፡ የጽሑፍ ፡ ዐይነት ፤

(ለ) ይህ ፡ አኳኒን ፡ ወይም ፡ ጽሑፍ ፡ የሚመለከተውን ፡ የመሰት ፡ ዐይነት ፤

(ሐ) በጽሑፉ ፡ ጊዜ ፡ ተከራይ ፡ መብት ፡ የተላለፈለትን ፡ ወይም ፡ ላላ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ የቤት ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ የራሱን ፡ ስም ፡ ያባቱን ፡ ስምና ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታውን ፡ ወይም ፡ የመረጠውን ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታውን ፤

(መ) መመዘገብ ፡ ስለሚያስፈልጋቸው ፡ ሌሎች ፡ ጽሑፎች ፡ ወይም ፡ ሁኔታዎች ፡ የተደረጉት ፡ ልዩ ፡ ስምምነቶች ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፬ ። (ጀ) ልዩ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተጠቀሱት ፡ ልዩ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ የሚመለከቱት ፤

(ሀ) የሽያጭ ፡ የማገበር ፡ መዋጮ ፡ የሕራጅ ፡ ሽያጭ ፡ የመሸጥ ፡ ተስፋ ፡ ቃል ፡ የሰጠታና ፡ ሌሎች ፡ ይህን ፡ የመሰሉ ፡ ነገሮች ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ የተላለፈውን ፡ መብት ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ ግምት ፤

(ለ) መከፋፈል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ከድርሻው ፡ በላይ ፡ የደረሰው ፡ ሊሰጥ ፡ የሚገባውን ፤

(ሐ) ኪራይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ኪራይ ፡ የሚቀይርበትን ፡ ጊዜ ፡ ልዩ ፡ የግመት ፡ ኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፤

(መ) የመክፈያቸው ፡ ጊዜ ፡ ያልደረሰውን ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ግንባታ ፡ ወይም ፡

ደረሰኝ ፣ በመሰጠት ፣ ሲሆን ፣ ከራዮቹ ፣ ለምን ፣ ያህል ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ተላለፉ ፣ ወይም ፣ ደረሰኝ ፣ እንደ ፣ ተሰጠባቸው ፣ ይገለጻል ፣ ለተወቀው ፣ ጊዜ ፣

(ሠ) የሽያጭ ፣ ተስፋ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሽያጭ ፣ ቢፈጸም ፣ የሚከፈለውን ፣ ዋጋ ፣ ልክፍ ፣ የተስፋ ፣ ሽያጭ ፣ ቃል ፣ የሚጸናበትን ፣ የመጨረሻ ፣ ቀን ፣

(ረ) የባለሀብትን ፣ መብት ፣ በሌላ ፣ አካላት ፣ ለመቀነስ ፣ ሲሆን ፣ እነዚህ ፣ የመብት ፣ መቀነስ ፣ የሚቀሩበትን ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፺፯፻፮ = ለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የሚያገለግሉ ፣ የታተሙ ፣ ጽሑፎች ።

ለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣዎች ፣ መዘገብ ፣ እንዲያገለግል ፣ የታተሙ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚያመለክተው ።

(ሀ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠውን ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ የራሱን ፣ ስም ፣ ያባቱን ፣ ስም ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታውን ፣

(ለ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠበትን ፣ የገንዘብ ፣ ልክ ፣

(ሐ) ዕዳው ፣ የሚከፈልበትን ፣ ቀን ፣

(መ) ገንዘብ ፣ በግመት ፣ የሚሰጠውን ፣ ወለድ ፣ ልክ ፣

(ሠ) በጀርባው ፣ ላይ ፣ በመጻፍ ፣ መብቱ ፣ ለሌላ ፣ የሚተላለፍ ፣ መሆኑን ፣ ወይም ፣ ለአምጪው ፣ የሚከፈል ፣ መሆኑን ፣

(ረ) መብቱ ፣ የተመዘገበው ፣ ከዚያ ፣ በፊት ፣ የተመዘገበውን ፣ መብት ፣ ለማደስ ፣ መሆኑን ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፺፯፻፯ = ተንቀሳቃሽ ፣ ያልሆነውን ፣ ንብረት ፣ ስለ ፣ መለየት ፣ (፩) መሠረቱ ።

(፩) በጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ የተመለከተውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ለመለየት ፣ ዐይነቱን ፣ የሚገኝበትን ፣ ቀበሌና ፣ በመዘገብ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጠውን ፣ የቅያብ ፣ ቅጥር ፣

(፪) ንብረቱ ፣ ቅያብ ፣ ባልተጣለበት ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ዐይነቱን ፣ ሁኔታውን ፣ በበላይ ፣ ያለውን ፣ እና ፣ በዙሪያው ፣ ያሉትን ፣ የአዋሳኞችን ፣ ስም ፣ በማመልከት ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ፺፯፻፰ = (፪) ዝርዝር ፣ የሆነ ፣ ጥላን ።

(፩) በጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ ለተመለከተው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ምልክት ፣ የሆነትን ፣ ነገሮች ፣ አስረጃ ፣ ከሆኑት ፣ ጠንቀቅ ፣ ጋራ ፣ ዝርዝር ፣ የሆነ ፣ ጥላን ፣ በማቅረብ ፣ የበለጠ ፣ ለመግለጽ ፣ ይቻላል ።

(፪) በተለይ ፣ እንደዚህ ፣ የሚደረገው ፣ ለመመዘገብ ፣ የሚገባው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚመለከተው ፣ የቅያብ ፣ ቅጥር ፣ ከተሰጠው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ እንዲሁ ፣ ክፍል ፣ ላይ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

(፫) ይህ ፣ ሲሆን ፣ የተደረገው ፣ አመዘጋገብ ፣ ከአመዘጋገብ ፣ ጥያቄ ፣ ጋራ ፣ ተያይዞ ፣ በሚገኘው ፣ ጥላን ፣ ላይ ፣ የተጻፉትን ፣ ልዩ ፣ ክፍሎች ፣ ቅጥር ፣ ይጠቅሳል ።

ቀ ፣ ፺፻፶፮ = በሕግ ፣ የሰጠውን ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ ድርጅት ፣ አመዘጋገብ ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ያንድ ፣ የንግድ ፣ ማኅበር ፣ ወይም ፣ ያንድ ፣ ማኅበር ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ በጠያቂው ፣ ስም ፣ በአባቱ ፣ ስም ፣ ፈንታ ፣ የሰጠውን ፣ መብት ፣ የተሰጠውን ፣ ድርጅት ፣ ስም ፣ ወይም ፣ የድርጅቱን ፣ የመጠሪያ ፣ ስም ፣ የሚገልጽ ፣ ይሆናል ።

(፪) እንዲሁም ፣ በተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚጠቀመው ፣ እንደ ፣ የንግድ ፣ ማኅበር ፣ እንደ ፣ ማኅበር ፣ ወይም ፣ ግኛቸውም ፣ የሰጠውን ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ ድርጅት ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ገይላ ፣ ቃል ፣ የተጻፈው ፣ ቃል ፣ ይፈጸማል ።

ቀ ፣ ፺፻፶፯ = የሞተ ፣ ሰው ፣ ሀብት ።

በአንድ ፣ በሞተ ፣ ሰው ፣ ሀብቶች ፣ ላይ ፣ የሚደረገው ፣ አመዘጋገብ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ እየተባለ ፣ አመዘጋገብ ፣ በግኛ ፣ ስም ፣ ሊፈጸም ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፺፻፶፰ = የጋራ ፣ የሆነ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የሆኑ ፣ የብዙ ፣ ሰዎች ፣ ሆኖ ፣ ባለጉዳይ ፣ አንዱ ፣ ባለሀብት ፣ ብቻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ይህ ፣ የዚህ ፣ ባልጉዳይ ፣ ድርሻ ፣ ብቻ ፣ በመጥቀስ ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ የዚህ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ስም ፣ ብቻ ፣ ይጠቀሳል ።

(፪) ጽሑፍ ፣ የሚመለከተው ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶችን ፣ ሁሉ ፣ ወይም ፣ ከነሱ ፣ አብዛኛዎቹን ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ የሆነ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ተብሎ ፣ ተጨማሪ ፣ አስረጃ ፣ በሆኑት ፣ ጽሑፎች ፣ ውስጥ ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ሀብትነት ፣ ወደሚመለከተው ፣ ሌላ ፣ ሰነድ ፣ መምሪያ ፣ ይደረግባቸዋል ።

(፫) በጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ ለተመለከቱት ፣ ልዩንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ በተመደባው ፣ ገጽ ፣ ላይ ፣ በባለሀብቶች ፣ መዘገብ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚጠቀሱ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ፺፻፶፱ = በሰነድ ፣ የሚጠቀሙት ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ።

መመዘገብ ፣ ባለበት ፣ ጽሑፍ ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ ፀሐገድነት ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቅጥር ፣ የተጻፉት ፣ ደንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፣ ፺፻፷፩ = የጠያቂው ፣ ሕጋዊ ፣ መኖሪያ ፣ ምርጫ ።

(፩) ጠያቂው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገቦች ፣ ባለበት ፣ ክትግ ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ቦታ ፣ ሕጋዊ ፣ መኖሪያ ፣ መኖሪያ ፣ አለበት ።

(፪) መመዘገብን፣ የሚመለከቱ ማስታወቂያዎች፣ ሁሉ፣ እዚህ፣ መኖሪያ፣ ቤቱ፣ ከተላኩ፣ የሚጸኑ ፤ ፍትህ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፲፫ ። አስረጂ ፣ ሰነዶች ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ጠያቂው፣ የሚወቅሙ መስለው፣ የታዩትን ፣ ሰነዶች፣ ሁሉ፣ ከጥያቄው፣ ጋራ፣ ማያያዝ ፣ ይችላል ።

(፪) ዐቃቤ ፣ መዘገብ፣ አስፈላጊ፣ የሆኑት ሰነዶች፣ ከዚህ ፣ ጥያቄ ፣ ጋራ ፣ አልተያያዙም ፣ በማለት ፣ ምክንያት ፣ ጥያቄውን ፣ አልቀበልም ፣ ለማለት ፣ አይችልም ።

(፫) ዐቃቤ ፣ መዘገብ ፣ እንደዚህ ፣ ያለው ፣ ሰነድ ፣ አስፈላጊ ፣ መሆኑን ፣ የዚህም ፣ ሰነድ ፣ መቅረት ፣ ለማስከተል ፣ የሚችለውን ፣ ምክንያት ፣ ለጠያቂው ፣ ሊያስጠነቅቀው ፣ ብቻ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፲፬ ። (፪) የተለመዱ ሰነዶች ።

ከጥያቄው ፣ ጋራ ፣ የተያያዙ ፣ ተጨማሪ ፣ ወይም ፣ አስረጂ ፣ ሰነዶች ፣ በተለይ ፣ የሚከተሉት ፣ ሊኖርባቸው ፣ ይችላል ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ጥላን ።

(፪) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ወይም ፣ በሰነድ ፣ በሚጠቀመው ፣ ሰው ፣ ስም ፣ እንዲሁ ፣ ጠያቂውን ፣ የሚፈቅድለት ፣ ውክልና ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ሰነድ ።

(፫) የሚመዘገበውን ፣ ውል ፣ ወይም ፣ ፍርድ ፣ ወይም ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣

(፬) የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ መዋቱን ፣ ወይም ፣ ከአገር ፣ የጠፋ ፣ መሆኑን ፣ የሚመሰክር ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ግልባጭ ።

(፭) ጠያቂው ፣ ስለማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ለፍርድ ፣ ቤት ፣ አንድ ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረቡን ፣ የሚያረጋግጥ ፣ ጽሑፍ ።

(፮) በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ላይ ፣ ላይ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ያላቸውን ፣ መብት ፣ የሚያመለክት ፣ ዝርዝር ።

ቀ፡ ሺ፰፻፲፭ ። (፫) አስረጂ ፣ የሆኑ ሰነዶች ፣ አቀማመጥ ።

(፩) የመመዘገብን ፣ ጥያቄዎች ፣ ለመደገፍ ፣ ወይም ፣ መመዘገብን ፣ ለማቃናት ፣ ወይም ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለመሰረዝ ፣ የሚሰጡ ፣ ተጨማሪ ፣ ወይም ፣ አስረጂ ፣ ሰነዶች ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገቦች ፣ አያደዙ ፣ ውስተ ፣ እንዲኖሩ ። የሚቀሙ ፣ ይሆናሉ ።

(፪) እያንዳንዱ ፣ ሰነድ ፣ የመጣቀሻ ፣ ላይ ፣ ቀ፡ ጥር ፣ ይሰጠዋል ።

(፫) ለያንዳንዱ ፣ ሰነድ ፣ አያደዙ ፣ አቀማመጥ ፣ በታሪኩ ፣ የተመለከተው ፣ ላይ ፣ ቀረጥ ፣ ይከፈላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፲፮ ። የሰነዱ ፣ ዐይነት ።

(፩) «የሰነዱ ፣ ዐይነት» ፣ በሚለው ፣ አርእስት ፣ ሥር ፣ የታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ቀጥሎ ፣ ያሉት ፣ ምርጫዎች ፣ ጉዳዮች ፣ የተዘረዘሩበት ፣ ይሆናል ። ሽያጭ ፣ የማገበር ፣ መዋጮ ፣ ስጦታ ፣ መከፋፈል ፣ ግልግል ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ የሐራጅ ፣ ሽያጭ ፣ ፍርድ ፣ የመብት ፣ መተው ፣ ለፍርድ ፣ ቤት ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ ሰነድ ፣ መሰረዝ ፣ መብት ፣ ማስታወቅ ፣ መብት ፣ ማቋቋም ፣ መብት ፣ መለወጥ ፣ መብት ፣ ማስቀረት ፣ የሽያጭ ፣ ተስፋ ፣ ቀል ፣ የኮንሴሲዮን ፣ ውል ፣ የማስቀረት ፣ መብት ፣ መከፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ ያልደረሱትን ፣ ኪራይ ፣ የማስተላለፍ ፣ ወይም ፣ አስቀድሞ ፣ የሚሰጥ ፣ ደረሰኝ ፣ የውርስ ፣ መብቶችን ፣ መቀበል ፣ የማይገኝ ፣ የማይተላለፍ ፣ የማይያዝ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቀ፡ ... የሆነውን ፣ የተያያዘውን ፣ ሰነድ ፣ ተመልክት ።

(፪) ጠያቂው ፣ ከነዚህ ፣ ጉዳዮች ፣ ውስጥ ፣ ለሥራው ፣ ዐይነት ፣ ይበልጥ ፣ የተሻሉትን ፣ ነገሮች ፣ ይመርጣል ።

(፫) ጠያቂው ፣ እንዳስፈላጊው ፣ ቀ፡ ... የሆነውን ፣ ሰነድ ፣ ተመልክት ፣ የሚለውን ፣ ቃል ፣ ይሰርዛል ፣ ወይም ፣ ይሞላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፲፯ ። የሚሰጠው ፣ መብት ፣ ዐይነት ።

“የመብት ፣ ዐይነት” ፣ በሚለው ፣ አርእስት ፣ ሥር ፣ ጥያቄ ፣ አቅራቢው ፣ ስው ፣ ይህ ፣ መብት ፣ የባለሀብትነት ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የጋራ ፣ ባለሀብትነት ፣ ድርሻ ፣ ወይም ፣ የሌላ ፣ ርስት ፣ መብት ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ መብት ፣ ወይም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መብት ፣ ወይም ፣ የባለሀብትነትን ፣ መብት ፣ መቀነስ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያመለክታል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፲፰ ። የገንዘብ ፣ መጠየቂያው ፣ መብት ፣ ልክ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ የወለድ ፣ አገድ ፣ መብትን ፣ ማረጋገጫ ፣ የተሰጠ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ የሚጻፈው ፣ በኢትዮጵያ ፣ ገንዘብ ፣ ነው ።

(፪) የገንዘብ ፣ መጠየቂያው ፣ መብት ፣ ልክ ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ መድን ፣ ሊሆን ፣ ለሚችለው ፣ ለከፍተኛው ፣ ገንዘብ ፣ የሚመዘገብ ፣ ይሆናል ።

(፫) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ከተሰጠበት ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ጋራ ፣ ለመስማማት ፣ ያልተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጻፎች ፣ የገንዘቡን ፣ ልክ ፣ ይወስናሉ ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፲፱ ። በትእዛዝ ፣ የሚከፈል ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ።

(አ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣው ፣ የሚያረጋግጠው ፣ በሰነድ ፣ ጀርባ ፣ ላይ ፣ በመጻፍ ፣ ብቻ ፣ የሚተላለፍ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብትን ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አመዘጋገቡ ፣ በሰነድ ፣ ያኾ ፣ ስም ፣ ይፈጸማል ።

(ለ) የዚህ ፣ የመመዘን ፣ ጥቅም ፣ ሌላ ፣ ፎርማሊቲ ፣ ሳያስፈልግ ፣ በሰነድ ፣ ጀርባ ፣ ላይ ፣ በኋላ ፣ ለሚፈረሙትም ፣ ሰዎች ፣ የሚጠቅም ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳ ። ለአምጫው ፣ የሚከፈል ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ።

(አ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣው ፣ የሚያረጋግጠው ፣ ለአምጫው ፣ የሚከፈል ፣ በተባለ ፣ ሰነድ ፣ ላይ ፣ የተጻፈ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሰነዱን ፣ ያወጣውን ፣ ሰው ፣ ስም ፣ ሰነዱ ፣ የወጣበትን ፣ ጊዜ ፣ ሴሪውን ፣ ቀጥተኛ ፣ የወጡትን ፣ ሰነዶች ፣ ዋጋ ፣ ልክ ፣ የሚያመለክት ፣ አንድ ፣ ተጨማሪ ፣ ሰነድ ፣ ይኖራል ።

(ለ) አስፈላጊም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተጨማሪው ፣ ሰነድ ፣ ለሰነዶቹ ፣ አምጫዎች ፣ ሊወከል ፣ የሚችለውን ፣ ሰው ፣ ስም ፣ ጨምሮ ፣ ያመለክታል ።

ክፍል ፣ ፫ኛ ።

የተመዘገቡትን ፣ ጽሑፎች ፣ ስለ ፣ ማቃናትና ፣ ስለ ፣ መሰረዝ ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፩ ። ማቃናት ፣ (አ) መሠረቱ ።

(አ) ለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ ተሰጥቶ ፣ ከመዝገብ ፣ ጋራ ፣ በተያያዘው ፣ የታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ የጉደለ ፣ ወይም ፣ ያልተተካከለ ፣ ነገር ፣ ያለበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አመዘጋገቡን ፣ ማቃናት ፣ ያስፈልጋል ።

(ለ) አመዘጋገቡ ፣ ፈራሽ ፣ የሚሆነው ፣ በሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ምክንያቶች ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፪ ። (ለ) ማቃናትን ፣ የሚመሰል ፣ መለዋወጥ ።

እንዲሁም ፣ ማቃናት ፣ የሚያስፈልገው ።

(ሀ) በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ ከተመለከቱት ፣ ሰዎች ፣ አንዱ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታውን ፣ ወይም ፣ በጽሑፉ ፣ ውስጥ ፣ የታወቀውን ፣ የመረጠውን ፣ የመኖሪያ ፣ ቤት ፣ ለመስወጥ ፣ ሲፈለግ ፤

(ለ) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ በወለድ ፣ አገድ ፣ መብት ፣ የተረጋገጠው ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ሩቡ ፣ የተከፈለ ፣ ሲሆን ፤

(ሐ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የተሰጠበትን ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ የተላለፈ ፣ ወይም ፣ በመያዣ ፣ የተሰጠ ፣ ሲሆን ፤

(መ) የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲለዋወጥ ፣ በባለጉዳዮቹ ፣ መካከል ፣ ስምምነት ፣ የተደረገ ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ ዳኞች ፣ የፈረዱ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፫ ። (የ) የፍርድ ፣ ቤት ፣ ትእዛዝ ፣ አስፈላጊ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(አ) ዳኞቹ ፣ ለዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ በሚሰጡት ፣ ትዛዝ ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የተመዘገበውን ፣ ቃል ፣ ለማቃናት ፣ አይቻልም ።

(ለ) ማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ የተመዘገበው ፣ ቃል ፣ እንዲቃና ፣ ትእዛዝ ፣ እንዲሰጡ ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፬ ። (፩) ስለ ፣ ማቃናት ፣ ሥራ ፣ አደራረግ ።

(አ) የቃሉ ፣ ማቃናት ፣ የሚፈጸመው ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ የሚያቃኑትን ፣ ቃሎች ፣ ልዩ ፣ ቀለም ፣ በመሰረዝ ፣ ነው ።

(ለ) ዐቃቤ ፣ መዝገቡ ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ፊት ፣ ላይ ፣ የተቃናበትን ፣ ቀንና ፣ እንዲቃናም ፣ ዳኞች ፣ የሰጡትን ፣ ፍርድ ፣ ከሚጠቅስ ፣ ቃል ፣ ጋራ ፣ “ ተቃንቷል ። ” የሚል ፣ ቃል ፣ ይጻፍበታል ።

(የ) ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የተሰጠውም ፣ ፍርድ ፣ ከአስረጂ ፣ ሰነዶች ፣ ጋራ ፣ በቤተ ፣ መዛግብት ፣ ይቀመጣል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፭ ። (፩) በተጨማሪ ፣ መዝገቦች ፣ ውስጥ ፣ ስለ ፣ መጥቀስ ።

እንዲሁም ፣ “ ተቃንቷል ። ” የተባለው ፣ ቃል ፣ ከተመዘገበ ፣ በኋላ ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ወይም ፣ በባለሀብቶቹ ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ ከተቃናበት ፣ ቀን ፣ ጋራ ፣ ይጻፋል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፮ ። (፩) የተቃናው ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ።

(አ) ለባለጉዳዮቹ ፣ የሚሰጡት ፣ የታተሙት ፣ ጽሑፎች ፣ ግልባጮች ፣ ከዋናው ፣ ጋራ ፣ በሙሉ ፣ ትክክለኛ ፣ የሆኑ ፣ ናቸው ።

(ለ) ግልባጮቹ ፣ መጀመሪያ ፣ በታተሙ ፣ ጽሑፎች ፣ ላይ ፣ የተጻፈውንና ፣ በኋላም ፣ የተደረገውን ፣ ማቃናት ፣ ያመለክታሉ ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፯ ። (፩) የመቃናቱ ፣ ውጤቶች ።

የተመዘገበውን ፣ ጽሑፍ ፣ የማቃናት ፣ ሥራ ፣ ውጤት ፣ የሚኖረው ፣ የመቃናቱ ፣ ሥራ ፣ ከተፈጸመበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፣ የጽሑፍ ፣ መመዘገብ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ አለማሆን ።

በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ ውስጥ ፣ አንድ ፣ ሰነድ ፣ መመዘገብ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ውጤት ፣ የሌለው ፣ የሚሆነው ።

- (ሀ) የተመዘገበበትን ፣ ቀን ፣ የማያመለክት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ለ) መመዘገቡ ፣ የሚመለከተውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ለመለየት ፣ የማያስችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሐ) የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ወይም ፣ የሚመዘገበውን ፣ መብት ፣ ያስተላለፈውን ፣ ሰው ፣ ለመለየት ፣ የማያስችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (መ) የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ የገዛውን ፣ ወይም ፣ ያገኘውን ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠውን ፣ ጊዜ ፣ ጠያቂ ፣ ወይም ፣ በተመዘገበው ፣ መብት ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ ለመለየት ፣ የማያስችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሠ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠበትን ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ ልክ ፣ የማያመለክት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ረ) ዋጋ ፣ በሌለው ፣ ሰነድ ፣ ላይ ፣ በመመሠረት ፣ ተመዘግቦ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሰ) ጊዜው ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ ዘግይቶ ፣ ተመዘግቦ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፱ ፣ ጊዜው ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ ስለሚመዘገብ ፣ ሰነድ ።

ጊዜው ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ የተመዘገበ ፣ ጽሑፍ ፣ ነው ፣ የሚባለው ፣ ከእርሱ ፣ በፊት ፣ በሚገባ ፣ አኳኋን ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ ውስጥ ፣ ከተደረገ ፣ ሌላ ፣ አመዘጋገብ ፣ ጋራ ፣ የማይስማማ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴ ፣ ስለ ፣ መሰረዝ ። (፩) የዳኛ ፣ ትእዛዝ ፣ አስፈላጊነት ።

ሕገ-የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ (ፈፈሽ) ነው ፣ በሚልበት ፣ ምክንያቶች ፣ ሁሉ ፣ ማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ አመዘጋገቡ ፣ እንዲሰረዝ ፣ በማለት ፣ ለዳኛች ፣ ጥያቄ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፩ ፣ (፪) የባለጉዳዮቹ ፣ ስምምነት ።

- (፩) አመዘጋገቡ ፣ የሚመለከተውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ በተመዘገበው ፣ መብት ፣ የሚጠቀመው ፣ ሰው ፣ አመዘጋገቡ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የፈቀደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አመዘጋገቡ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የሚል ፣ ትእዛዝ ፣ እንዲሰጡ ፣ በማለት ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።
- (፪) የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚሰጠው ፣ ውጤት ፣ አልቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ምክንያት ፣ የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ መኖሩ ፣ ጥቅም ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በመብቱ ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ፈቃድ ፣ መስጠት ፣ አለባት ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፪ ፣ (፫) በሥልጣን ፣ የሚደረግ ፣ መሰረዝ ።

- (፩) በመዘገብ ፣ በገባው ፣ ጽሑፍ ፣ ቃል ፣ የተመዘገበው ፣ መብት ፣ የተደረገው ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ የሆነ ፣ የተወሰነውም ፣ ጊዜ ፣ ያለፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አመዘጋገቡን ፣ ዐቃቤ ፣ መዘገቡ ፣ በሥልጣኑ ፣ (ጠያቂ ፣ ባይኖርም) ፣ ይሰርዝዋል ።
- (፪) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ መያዣ ፣ ከተመዘገበ ፣ ዐሥር ፣ ዓመት ፣ ሆኖት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንዲታደስ ፣ አልተጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተመዘገበውን ፣ ዐቃቤ ፣ መዘገቡ ፣ በሥልጣኑ ፣ ይሰርዝዋል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፫ ፣ (፬) የመሰረዝ ፣ ሥራ ፣ አደራረግ ።

- (፩) የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚሰረዘው ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ የተመሰረተ ፣ ሁለት ፣ መሥመሮች ፣ በማድረግ ፣ ነው ።
- (፪) ዐቃቤ ፣ መዘገቡ ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ፊት ፣ ላይ ፣ የተሰረዘበትን ፣ ቀን ፣ በመጥቀስ ፣ “ ተሰርዟል ” ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ ይጽፍበታል ። ያለም ፣ እንደሆነም ፣ እንዲሰረዝ ፣ ያዘዘውን ፣ ፍርዱን ፣ የሚጠቀስ ፣ ቃል ፣ ያደርግበታል ።
- (፫) ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የተሰጠው ፣ ፍርድ ፣ ከአስረጂ ፣ ሰነዶች ፣ ጋራ ፣ ሆኖ ፣ በቤተ-መዛግብት ፣ ውስጥ ፣ ይቀመጣል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፬ ፣ (፭) የተሰረዘው ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ።

- (፩) የተሰረዘው ፣ ጽሑፍ ፣ እንደሚነበብ ፣ ሆኖ ፣ በመዘገብ ፣ ውስጥ ፣ መኖር ፣ አለበት ።
- (፪) ባለጉዳዮቹ ፣ ከተሰረዘው ፣ በኋላ ፣ ግልባጭ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፭ ፣ (፮) ጽሑፉን ፣ በተጨማሪ ፣ መዘገቦች ፣ ስለ ፣ ማግባት ።

- (፩) እንደዚሁም ፣ “ ተሰርዟል ” ፣ የሚለው ፣ ቃል ፣ ከተመዘገበ ፣ በኋላ ፣ የተሰረዘበትንም ፣ ቀን ፣ ጭምር ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዘገብ ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ በባለሀብቶች ፣ መዘገብ ፣ ውስጥ ፣ ይገባል ።
- (፪) ባለጉዳዮቹ ፣ የሚሰጡት ፣ የነዚህ ፣ መዘገቦች ፣ ወረቀቶች ፣ የተሰረዘትን ፣ ጽሑፎች ፣ መጥቀስ ፣ የለባቸውም ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፮ ፣ ጽሑፍ ፣ በሚቃናበት ፣ ወይም ፣ በሚሰረዝበት ፣ ጊዜ ፣ ስለሚከፈለው ፣ ታክስ ።

- (፩) ማንም ፣ ሰው ፣ የተመዘገበ ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲቃና ፣ ወይም ፣ እንዲሰረዝ ፣ የጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥያቄውን ፣ በሚያቀርብበት ፣ ጊዜ ፣ በሕግ ፣ የተወሰነ ፣ ቀረፍ ፣ ይከፍላል ።
- (፪) ጽሑፉን ፣ ለማቃናት ፣ የሚወጣውን ፣ ኪነግራ ፣ በመጨረሻ ፣ የሚከፍል ፣ የሚቃናውን ፣ ስሕተት ፣ ያደረገው ፣ ወይም ፣ እንዳችም ፣ የተደረገ ፣ ስሕተት ፣ ባይኖር ፣ ጽሑፉ ፣ እንዲቃና ፣ ጥያቄ ፣ ያቀረበው ፣ ሰው ፣ ነው ።

(፫) ስለ፡ ጽሑፉ ፣ መሰረቱ ፣ የሚወጣውን ፣ ኪሣራ ፣ በመጨረሻ ፣ የሚከፍለው ፣ ጽሑፉ ፣ እንዲሰረዝ ፣ ጥያቄ ፣ ያቀረበው ፣ ሰው ፣ ነው ።

ፆዕራፍ ፡ ፱ ።

በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ማስመዘገብ ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፯ ። ሰነዶችን ፣ የማስመዘገብ ፣ ገደታ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃብያን ፣ መዛግብት ፣ እንዲመዘገቡ ፣ የቀረበላቸውን ፣ ሰነዶች ፣ ባለዋጋነት ፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ፈራጀች ፣ አይደሉም ።

(፪) ሕጉ ፣ ያዘዛቸውን ፣ ፎርማሊቲዎች ፣ ባለጉዳዮች ፣ ፈጽመዋቸው ፣ እንደ ሆነ ፣ ዐቃብያን ፣ መዛግብት ፣ ሰነዶችን ፣ ሳይዘገዩ ፣ መመዘገብ ፣ አለባቸው ።

(፫) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ ውስጥ ፣ አንድ ፣ ሰነድ ፣ መመዘገብ ፣ ስለ ሰነዱ ፣ ዋጋ ፣ መኖር ፣ ጉዳይ ፣ የሚያስከትለው ፣ ጉዳይ ፣ የለም ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፰ ። እርግጠኛ ፣ ጊዜ ።

በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገቦች ፣ ማስመዘገብ ፣ በነዚህ ፣ መዘገቦች ፣ ለተመዘገቡት ፣ ጽሑፎች ፣ ወይም ፣ በቤተ ፣ መዛግብቱ ፣ መዘገብ ፣ ቤት ፣ እንደ ፣ ተጨማሪ ፣ ወይም ፣ እንዳስረጁ ፣ ሰነዶች ፣ ሆነው ፣ ለተቀመጡት ፣ ጽሑፎች ፣ እርግጠኛ ፣ ቀን ፣ ይሰጣቸዋል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፱ ። ስለ ፣ ይርጋ ፣ ዘመን ፣ ወይም ፣ በዘመን ፣ ብዛት ፣ ስለሚረጋ ፣ መብት ።

በአንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የአንድ ፣ ጽሑፍ ፣ መመዘገብ ፣ በመመዘገቡ ፣ ብቻ ፣ መብት ፣ ስለሚያሳጣ ፣ ወይም ፣ መብት ፣ ስለሚያስጓጎ፣ የይርጋ ፣ መብት ፣ ጉዳይ ፣ አንድም ፣ ውጤት ፣ የለውም ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፵ ። የተመዘገበውን ፣ ጽሑፍ ፣ ስላለማወቅ ።

(፩) ማናቸውም ፣ ሰው ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ የገባውን ፣ ጽሑፍ ፣ መኖሩን ፣ አላውቅም ፣ ነበር ፣ ብሎ ፣ መክራከር ፣ አይችልም ።

(፪) ይህ ፣ የተባለው ፣ አለማወቅ ፣ የደረሰው ፣ ከሠራተኞች ፣ ጉድለት ፣ የተነሣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዐቃቤ ፣ መዘገቡና ፣ የመንግሥት ፣ ኅላፊነት ፣ ጉዳይ ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፵፩ ። በተመዘገቡት ፣ ሁለት ፣ ጽሑፎች ፣ መካከል ፣ ስለሚነግጡ ፣ ክርክር ።

(፩) ካንድ ፣ ሰው ፣ ተላልፎ ፣ ሲመዘገብ ፣ የሚገባውን ፣ መብት ፣ ሁለት ፣ ሰዎች ፣ ከዚህ ፣ ባለሙያነት ፣ አግኝተው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ መብቱን ፣ መጀመሪያ ፣ ላስመዘገበው ፣ ሰው ፣ ቅድሚያ ፣ ይሰጠዋል ።

(፪) በመጀመሪያ ፣ ያደረገውን ፣ ሰው ፣ መብት ፣ ተቃዋሚ ፣ በሚሆንበት ፣ መጠን ፣ የሁለተኛው ፣ ሰው ፣ መብት ፣ ውድቅ ፣ ይሆናል ።

(፫) መብቱን ፣ በሰጠው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ሁለተኛው ፣ ሰው ፣ ያሉት ፣ መብቶች ፣ የጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፵፪ ። በአንድ ፣ ቀን ፣ ስለ ፣ ተመዘገቡ ፣ መብቶች ።

(፩) ሁለት ፣ መብቶች ፣ በአንዱ ፣ ቀን ፣ ውስጥ ፣ የተመዘገቡ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሁለቱ ፣ በፊት ፣ የተጻፈው ፣ ሰነድ ፣ ቅድሚያ ፣ ይሰጠዋል ።

(፪) ሁለቱ ፣ ሰነዶች ፣ የተጻፉበት ፣ ጊዜ ፣ አንድ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ አንዱ ካንደኛው ፣ በፊት ፣ ለማጻፉ ፣ ማስረጃ ፣ የታጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በመዘገቡ ፣ ውስጥ ፣ የቅድሚያ ፣ መመዘገቢያ ፣ ቀጥር ፣ የተሰጠው ፣ ቅድሚያ ፣ አለው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፵፫ ። በፍርድ ፣ ቤት ፣ የሚቀርብ ፣ ጥያቄ ።

የሀብትነትን ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ግዙፍ ፣ መብትን ፣ የሚያረጋገጡ ፣ ወይም ፣ የሚያስተላልፉ ፣ ወይም ፣ የሚለውጡ ፣ ወይም ፣ የሚያስቀሩ ፣ ፍርዶች ፣ በሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ለመሆን ፣ የሚችሉት ፣ ይህን ፣ ፍርድ ፣ ለማግኘት ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ በሚገኝበት ፣ ስፍራ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ ከተጻፈበት ፣ ጊዜ ፣ አንጦቶ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፵፬ ። መጥፎ ፣ ልቡና ።

(፩) መመዘገቡ ፣ የሚመለከተውን ፣ መብት ፣ ጥያቄውን ፣ ያቀረበው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ መብቱን ፣ ያገኘው ፣ ሰው ፣ መጥፎ ፣ ልቡና ፣ መሆኑ ፣ የመመዘገቡን ፣ ዋጋ ፣ የሚያሸቀር ፣ አይሆንም ።

(፪) እንደዚህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በመመዘገቡ ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ እርግጠኛ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ የተከሳሹን ፣ መጥፎ ፣ ልቡና ፣ አረጋግጦ ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፵፭ ። መዘገብ ፣ ስላልገባ ፣ መብት ።

(፩) የአንድ ፣ ሰው ፣ መብት ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ ባለመግባቱ ፣ ምክንያት ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ መቃወሚያ ፣ ለመሆን ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማናቸውም ፣ ሰው ፣ ለሶስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ የሚሆን ፣ መብት ፣ መብቱን ፣ ካላስመዘገበው ፣ ሰው ፣ ሊያገኝ ፣ አይችልም ።

(፪) በእንደዚህ ፣ ያሉት ፣ ሁኔታዎች ፣ አንድ ፣ መብት ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ መብት ፣ ያገኘበትን ፣ ሰነድ ፣ ከማስመዘገቡ ፣ በፊት ፣ መብቱን ፣ የሰጠው ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ መብት ፣ ያገኘበትን ፣ ጽሑፍ ፣ ማስመዘገብ ፣ አለበት ።

ቀ. ሺ፰፻፵፯ ። መዝገብ ፣ ለባለሀብቱ ፣ ስለ ፣ ማስታወቅ ።

- (፩) ማንም ሰው ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ እንድ ፣ መብት ፣ ያስ መዝገብ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መብቱ ፣ ለሚመለከተው ፣ ለማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ የገባውን ፣ ጽሑፍ ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ የመሰከረበት ፣ ትክክል ፣ ግል ባጭ ፣ በስምንት ፣ ቀን ፣ ውስጥ ፣ ለባለሀብቱ ፣ መላክ ፣ አለባት ።
- (፪) ይህንን ፣ አሠራር ፣ ባለመፈጸሙ ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ወይም ፣ በጾታ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ ለሚደርስ ፣ ጉዳይ ፣ አላፈ ፣ ይሆናል ።

እንቀጽ ፣ ዐሥራ ፣ አንድ ።

ስለ ፣ ድርሰት ፣ ለለ ፣ ኪነ ፣ ጥበብ ፣ ባለሀብትነት ።

ቀ. ሺ፰፻፵፰ ። የመብቱ ፣ አሰጣጥ ።

- (፩) እንድ ፣ ሰው ፣ በአእምሮቱ ፣ አስቦ ፣ እንድ ፣ ቀዋሚ ፣ ነገር ፣ ፈጥሮ ፣ ያወጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፈጥሮ ፣ በግድግዳ ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ ለዚያ ፣ ፈጥሮ ፣ ላወጣው ፣ ግዙፍነት ፣ የሌለውን ፣ የባለሀብትነትን ፣ መብት ፣ ያገኛል ።
- (፪) ሥራው ፣ ማናቸውም ፣ የአገላለጽ ፣ ዐይነት ፣ መልክ ፣ ፎርም ፣ ማንኛውም ፣ ምስ ጋፍ ፣ ወይም ፣ ግዛት ፣ ቢኖረው ፣ ይህ ፣ መብት ፣ ይኖራል ።
- (፫) ሠራው ፣ የሠራው ፣ ነገር ፣ በሥራ ፣ ወይም ፣ በሥራ ፣ ማከናወን ፣ ውል ፣ (በእን ትሪፕሪዝ) ፣ ምክንያት ፣ እንኳን ፣ ቢሆን ፣ ለሠራው ፣ ሥራ ፣ ዐይነት ፣ ይህ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ. ሺ፰፻፵፱ ። በአእምሮ ፣ ታስቦ ፣ የሚወጣ ፣ ሥራ ።

- የአእምሮ ፣ ሥራዎች ፣ ናቸው ፣ የሚባሉት ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ናቸው ።
- (ሀ) እንደ ፣ መጻሕፍት ፣ በጥራዝ ፣ እየሆኑ ፣ እንደሚወጡት ፣ ጽሑፎች ፣ እንደ ፣ መጽሔት ፣ ጽሑፎች ፣ (ረቪዮ) ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ጋዜጦች ፣ በጉባኤ ፣ እንደ ፣ ሚደላውት ፣ ንግግሮች ፣ እንደ ፣ አጭር ፣ ንግግሮች ፣ እንደ ፣ ስብከቶች ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ቲያትሮች ፣ ቲያትሮች ፣ እንደ ፣ መሳሰሉ ፣ ሌሎች ፣ ሥራዎች ፣ ያሉት ፣ የዕውቀት ፣ ድርሰቶች ፣
- (ለ) በቃል ፣ ወይም ፣ ያለ ፣ ቃል ፣ በሙዚቃ ፣ እንዲሰሙ ፣ የተዘጋጁ ፣ ሥራዎች ፣ በሙዚቃ ፣ እንዲሰሙ ፣ የተዘጋጁ ፣ የቲያትር ፣ ሥራዎች ፣ በራዲዮ ፣ ድምፅ ፣ እንዲሰሙ ፣ ወይም ፣ በራዲዮቢዙዮል ፣ እንዲታዩ ፣ የተዘጋጁ ፣ ሥራዎች ፣ ለቲያትር ፣ የተዘጋጁ ፣ የዳንስ ፣ ወይም ፣ የዜማ ፣ ስልቶች ፣ ሆነው ፣ አፈጻጸ ማቸውም ፣ በጽሑፍ ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ አደራረግ ፣ የተወሰነ ፣ ሲሆን ፣
- (ሐ) እንደ ፣ ሥዕል ፣ እንደ ፣ ገድፍ ፣ ሥዕል ፣ እንደ ፣ ቅርጽ ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ድንጋይ ፣ ማነጥ ፣ ያሉ ፣ ሥራዎች ፣ እንዲሁም ፣ እንደ ፣ ፎቶግራፍ ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ሲሆን ፣ ያሉት ፣ የሚታዩ ፣ ሥራዎች ፣

- (መ) የሥዕል ፣ መጽሔቶች ፣ የጂኦግራፊ ፣ ካርታዎች ፣ ፕላኖች ፣ የመጀመሪያ ፣ ገድፍ ፣ ሥራዎች ፣ ጂኦግራፊ ፣ የአገር ፣ መልክን ፣ (ተፖግራፊ) ፣ የሕንጻ ፣ አሠራርን ፣ ለርዕዮተኛነት ፣ ኪነ ፣ ጥበብን ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ዕውቀትን ፣ ሁሉ ፣ የሚመለከቱ ፣ እንደ ፣ እጅ ፣ ጥበብ ፣ ማንኛ ፣ ያሉ ፣ የሥዕል ፣ ሥራዎች ፣
- (ሠ) በሠራዎቻቸው ፣ አእምሮ ፣ የተፈጠሩና ፣ የዚሁት ፣ አሠራር ፣ ልዩነት ፣ የሚ ያላዩ ፣ ሌሎችም ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ ናቸው ።

ቀ. ሺ፰፻፶፬ ። ትርጉም ፣ ማስማማት ።

የመጀመሪያው ፣ አዲስ ፣ ሥራ ፣ አውጪ ፣ መብት ፣ ሳይነካ ፣ የመጽሐፍን ፣ ትር ጉም ፣ የሥራውን ፣ ማስማማት ፣ (ማሻሻል) ፣ የሙዚቃ ፣ ማስማማቱን ፣ እና ፣ የድርሰትን ፣ ወይም ፣ የኪነ ፣ ጥበብን ፣ ዐይነት ፣ መለወጥ ፣ እንደ ፣ መጀመሪያ ፣ ሥራ ፣ ሆነው ፣ ይጠበቃሉ ።

ቀ. ሺ፰፻፶፭ ። አንቢክሎፔዲያ ፣ የቅኔ ፣ ጥርቅም ።

ነገሮቹን ፣ በማሟረጥ ፣ ወይም ፣ በሚዘጋጀት ፣ ክፍርሰቶችና ፣ ከኪነ ፣ ጥበብ ፣ ሥራዎች ፣ ተለቅመው ፣ የአእምሮ ፣ ሥራ ፣ ፈጠራ ፣ እንደሚወጣቸው ፣ እንደ ፣ አንቢክሎፔዲያ ፣ ስንደ ፣ ቅኔ ፣ ያሉት ፣ የጥርቅም ፣ አስተዋጽኦችም ፣ በነ ዚህ ፣ በተዋጽኦ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙ ፣ በያንዳንድ ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ያላቸው ፣ የመ ጀመሪያ ፣ አውጪዎች ፣ መብት ፣ ሳይነካ ፣ እንደ ፣ መጀመሪያ ፣ ሥራ ፣ ሆነው ፣ የሚጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ. ሺ፰፻፶፮ ። ግልጽ ፣ የሆኑ ፣ የመንግሥት ፣ ጽሑፎች ።

- (፩) የሕግ ፣ የአስተዳደር ፣ ወይም ፣ የዳኝነት ፣ ጠባይ ፣ ያላቸው ፣ ከመንግሥት ፣ ባለ ሥልጣናት ፣ የሚነገሩት ፣ ጽሑፎች ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ የተነገረውን ፣ ጥበቃ ፣ አያገኙም ።
- (፪) እንድ ፣ ተፈጥሮ ፣ በነጻ ፣ ሊባዙ ፣ ይቻላል ።

ቀ. ሺ፰፻፶፯ ። የወጣውን ፣ ሥራ ፣ የማስታወቅ ፣ መብት ።

- (፩) ያወጣውን ፣ ሥራ ፣ የማስታወቅ ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሥራ ፣ አውጪው ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (፪) እርሱ ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ በተባለው ፣ መብት ፣ የሚሠራ ፣ እርሱ ፣ የመረጠው ፣ ሰው ፣ ነው ፣ እርሱ ፣ የመረጠው ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሥራው ፣ አውጪ ፣ ወራ ሾች ፣ ናቸው ።
- (፫) የሥራ ፣ አውጪው ፣ ወራሾች ፣ ስለ ፣ ሥራው ፣ አወጣጥ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ማስታወቂያ ፣ ሁኔታዎች ፣ ያልተሰማው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ ወራሾቹ ፣ እያንዳንዳቸው ፣ ያቀረቡትን ፣ የጥያቄ ፣ ቃል ፣ የመዛህናሉ ።

ቀ: ሺ፯፻፶፫ = የወጣውን ሥራ ስለ ግሳዮትና ግባዳት =

- (አ) ያወጣውን ሥራ በሕይወቱ ላለ ሰግሳዮት መብት ያለው ሥራ አውጪው ብቻ ነው።
- (ለ) እንደዚሁም ያወጣውን ሥራ በሕይወቱ ላለ ሰግሳዮት መብት ያለው ያው ሥራ አውጪው ብቻ ነው።

ቀ: ሺ፯፻፶፬ = ሥራውን ስለ ግሰግግት =

- (አ) ስቲያትር ለሲኒማ ለራዲዮ ቢዚዮን ወይም ለግንኛውም ዐይነት ሥራ የሠራው ሥራ እንዲሰግግ ለመፍቀድ መብት ያለው ሥራ አውጪው ብቻ ነው።
- (ለ) የሌላ ሰው ሥራ ሆኖ አሠራሩን በግሰግግት ወጣ የሚባለው አዲስ ሥራ የአሠራሩን ሁኔታዎች በግዮት በራት ከወጣው ሥራ ጋራ ግልጽ የሆነ መሰልነት ሲኖረው ወይም በጥበት በመያያዝ ከተሰለፈ ሥራ የመነጨ ለመሆኑ በግልጽ ስታይ ነው።
- (ሀ) በሌላው ሰው ጽሑፍ ላይ ሐተታ መገለጽ ወይም በግጥም ላይ መገጠም ወይም በሚያሥቅ ዐይነት ሥዕሎችን ነድፎ የግውጣት የመጀመሪያውን ሥራ አስግምቶ እንደ ግውጣት አይቋጠርም።

ቀ: ሺ፯፻፶፭ = ትርጉም =

- (አ) ያውጣው ሥራ (መጽሐፍ) እንዳይተረጎም ደራሲው ለመታወቅ አይችልም።
- (ለ) ያለደራሲው ፈቃድ የተደረገው ትርጉም የገዢውን ሁኔታ በተተረጎመው መጽሐፍ መጀመሪያ ላይ በግልጽ ግመልክት አለበት።
- (ሀ) ይህን ሳይገልጽ የቀረ እንደ ሆነ የደራሲውን መብት እንደ ነካይቄ ጠራል።

ቀ: ሺ፯፻፶፮ = በገልፍ ያለ ዋጋ የሚደረግ ግሳዮት =

በተለይ በቤተ ዘመድ ክብብ ውስጥ ወይም በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ ለብቻና ያለ ዋጋ የሚፈጽመውን የሥራውን ግሳዮት ተግባር ሥራ አውጪው ለመከላከል አይችልም።

ቀ: ሺ፯፻፶፯ = የዘመኑ ሁኔታ ጽሑፎችና ወራዎች =

- (አ) የዘመኑን ጠባይ የሚገልጹ ጋዜጣዎች ወይም በማገተም መሰባሰታቸው በግልጽ ያልተሸበቀ እንደ ሆነ በማገተም ወጥተው ወይም በራዲዮ ተገልጸው ለመታየት ይችላሉ።

- (ለ) ቢሆንም የተገኙበት ምንጭ ሁል ጊዜ በግልጽ መነገር አለበት።
- (ሀ) የተራ ነገር ጠባይ ያላቸው የለፅት ወራዎች ላይ ላይ ሥራዎች በነጻ ታትመው ለመውጣት ይችላሉ።

ቀ: ሺ፯፻፶፰ = በአደባባይ የተደረጉ ገገግሮች =

በፖሊቲካ ጉባኤ በሕዝብ ስብሰባ ወይም በመገገሥት ሥነ በዓል ምክንያት በተሰበሰበው ሕዝብ ውስጥ የተደረጉትን ገገግሮች ከተነገሩበት ቀን አንሥቶ እስከ ዐሥራ አምስት ቀን ድረስ እየታተሙ ሊወጡና በራዲዮ ሊነገሩ ይችላሉ።

ቀ: ሺ፯፻፶፱ = የገገግሮቹ ወይም የጋዜጦቹ መድበል =

የራሱን ገገግሮችና ጽሑፎች በመጽሐፍ ዐይነት አድርጎ ለግውጣትና በአንድ ለግጠቃል መብት ያለው ራሱ ደራሲው ብቻ ነው።

ቀ: ሺ፯፻፷ = ሥራውን ሌላ ሰው እንዳያባዛ የመከላከል መብት ወሰን =

- (አ) ጸሓፊው እርሱ ስለ ደረሰው ጉዳይ የሚደረገውን ግፍታታትና በጋዜጣ የሚወጡትን የመገለጫ (ጽሑፎች) ለመከላከል አይችልም።
- (ለ) እንደዚሁም ለግል አገልግሎት ብቻ የሚሆን ከመጽሐፍ አንድ ቅጂ ወይም ግልባጭ ብቻ ለመውሰድ ይፈቀዳል።

ቀ: ሺ፯፻፷፩ = ጥቅሶች =

የሚጠቀሱ ነገሮች ከአንድ የቅኔ መጽሐፍ ሲሆን ከአርባ መሥመሮች ከሌላ ዐይነት መጽሐፍ ሲሆን ከዐሥር ሺሕ ፈደላት የግያልፉ (ግይበልጡ) ከሆኑ ከወጣው መጽሐፍ ውስጥ እንዳይጠቀሱ ደራሲው ለመከላከል አይችልም።

ቀ: ሺ፯፻፷፪ = የፎቶግራፍ ሥራዎች =

- (አ) የፎቶግራፍ ሥራዎች የሚጠበቁት በአንድ የፎቶግራፍ ግጠራተኛ ወስጥ ተያይዘው የሚገኙ ወይም በአንድ መጽሐፍ ውስጥ ታትመው የወጡ ሲሆኑ ነው።
- (ለ) በሌላ ሁኔታዎች የፎቶግራፍ አንሺውን ወይም የወኪሉን ስምና አድራሻ የያዙ ካልሆኑ በቀር እንዳይባዙ የተጠበቁ አይሆኑም።

ቀ: ሺ፯፻፷፫ = የወጣውን ሥራ ስለ ግስተላለፍ =

- (አ) አንድ ሰው እስከ ሰው ያወጣውን ግስተላለፍ (የዘጠናነት) የሌለው ሥራ ባለሀብትነት መጠበቅ ከሚገባው ከግዙፍ ዕቃ ባለሀብትነት የተለየ ነው።

- (ደ) ይህን ፊቅ ፣ በግንኙነት ለጅ ፣ ያደረገ ፣ ሰው ፣ ይህን ፊቅ ለጅ ፣ በግድረት ፣ ምክንያት ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ከግንኙነት ፣ መብቶች ፣ አንዱም ፣ አይሰጠውም ፣
- (ደ) ስለ ሆነም ፣ ሥራውን ፣ አስቦ ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ በለቀቀው ፣ ዕቃ ፣ ላይ ፣ በመብቱ ፣ እንደሥራበት ፣ አድርገልኝ ፣ ሲል ፣ የተባለው ፣ ግዙፍ ፣ ዕቃ ፣ ባለቤት ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ ለማስገደድ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፮ ፣ አሳትም ፣ ለማስወጣት ፣ ወደ ፣ ተጻፈው ፣ የውል ፣ ደንብ ፣ ስለ ፣ መምራት ።

ድርሰትን ፣ ወይም ፣ ኪነ ፣ ጥበብን ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ የዚህን ፣ ያወጣውን ፣ ሥራ ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ የሚለቅባቸው ፣ ሁኔታዎች ፣ የአሳትም ፣ ማስወጣት ፣ ውል ፣ በሚል ፣ አንቀጽ ፣ ውስጥ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ተወስኑዋል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፮ ፣ የወጣውን ፣ ሥራ ፣ ስለ ፣ መለዋወጥ ።

ማንኛውም ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ያወጣውን ፣ ሥራ ፣ ዐይነቱን ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ የለወጠበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባለው ፣ ሥራ ፣ የዚያ ፣ የለወጠው ፣ ሰው ፣ ነው ፣ በመባል ፣ እንዳይቀጥል ፣ ሥራ ፣ አውጪው ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፮ ፣ ሥራ ፣ አውጪው ፣ ግን ፣ መሆኑን ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

(ደ) ተቃራኒ የሚሆን ፣ አስረጃ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የሥራው ፣ አውጪው ፣ ነው ፣ የሚባለው ፣ ሥራው ፣ በሰው ፣ መውጣቱ ፣ የታወቀለት ፣ ሰው ፣ ነው ።

(ደ) ሥራ ፣ አውጪው ፣ ያወጣው ፣ ሥራ ፣ የፈጠራ ፣ ስምን ፣ በመስጠት ፣ እንኳ ፣ ቢሆን ፣ ስለ ፣ ሰው ፣ ትክክለኛነት ፣ አንዳች ፣ ጥርጥር ፣ ከሌል ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ በተወሰነት ፣ መብቶች ፣ ሊጠቀሙባቸው ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፮ ፣ የአውጪው ፣ ስም ፣ የሌለባቸው ፣ ሥራዎች ።

የአውጪው ፣ (የደራሲው) ፣ ስም ፣ የሌለባቸው ፣ ሥራዎችና ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቀጥር ፣ ከተጠቀሱት ፣ በቀር ፣ በፈጠራ ፣ ስም ፣ የተጻፉ ፣ ሌሎች ፣ ሥራዎች ፣ ሲገኙ ፣ በወጣው ፣ ሥራ ፣ ላይ ፣ ስሙ ፣ የተመለከተው ፣ አሳትም ፣ ጽሑፍ ፣ አውጪው ፣ ሌላ ፣ ማስረጃ ፣ ሳያስፈልግ ፣ የሥራ ፣ አውጪው ፣ ወኪል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይገመታል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፮ ፣ በብዙ ፣ ሰዎች ፣ የወጣው ፣ ሥራ ፣ (ደ) የጋራ ፣ ሥራዎች ፣ መብት ።

(ደ) በብዙ ፣ ሰዎች ፣ ሠሪነት ፣ ታስቦ ፣ የወጣው ፣ ሥራ ፣ የአውጪዎቹ ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ ይሆናል ።

(ደ) የሥራው ፣ አውጪነት ፣ መብት ፣ በመካከላቸው ፣ በሚደረግ ፣ በጋራ ፣ ስምንት ፣ ሊሠራበት ፣ ይገባል ።

- (ደ) የጋራ ፣ ሠሪዎቹ ፣ የያንዳንዱ ፣ ድርሻ ፣ መሳተፍም ፣ የወጣበት ፣ ከልዩልዩ ፣ ዐይነት ፣ ነገር ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የጋራው ፣ ሥራ ፣ የሚሰጠው ፣ ጥቅም ፣ ሳይነካ ፣ እያንዳንዱ ፣ ለዚህ ፣ ሥራ ፣ ባደረገው ፣ በራሱ ፣ ድርሻ ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ለብቻው ፣ መጠቀም ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፱ ፣ (ደ) ሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ ስለ ፣ መቃወም ።

(ደ) እንደ ፣ የወጣ ፣ ሥራ ፣ በአንዱ ፣ አውጪ ፣ ስም ፣ ብቻ ፣ የወጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ይህ ፣ በሥራው ፣ አውጪነት ፣ ስሙ ፣ የተጠራው ፣ ሰው ፣ እርሱ ፣ ብቻ ፣ የሥራው ፣ አውጪው ፣ ነው ፣ ለማለት ፣ በቂ ፣ ምክንያት ፣ ይሆናቸዋል ።

(ደ) የጋራ ፣ ሥራ ፣ አውጪዎቹ ፣ መብት ፣ እነዚህን ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፱ ፣ የሥራ ፣ አውጪው ፣ ወራሾች ፣ (ደ) የገንዘብ ፣ መብት ።

(ደ) አስቦ ፣ ሥራ ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ ያወጣውን ፣ ሥራ ፣ የማሳየት ፣ የማባዛት ፣ ወይም ፣ የሥራውን ፣ ማስማማት ፣ የመፍቀድ ፣ መብቱ ፣ እርሱ ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ ወራሾቹ ፣ ሥራው ፣ በአደባባይ ፣ ወጥቶ ፣ ከታወቀበት ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ አምሳይ ዓመት ፣ ድረስ ፣ ሊሠሩበት ፣ ይችላሉ ።

(ደ) ወራሾቹ ፣ በነገሩ ፣ ሳይስማሙ ፣ በሚቀሩበት ፣ ጊዜ ፣ ጻኞቹ ፣ እያንዳንዱ ፣ ወራሽ ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ያቀረበውን ፣ ጥያቄ ፣ ለማመዛዘን ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፱ ፣ (ደ) የሕሊና ፣ መብት ።

የወጣውን ፣ ሥራ ፣ እንደ ፣ ሌላ ፣ ደኛ ፣ ወገን ፣ ዐይነቱን ፣ ሲለውጥ ፣ ይህ ፣ ዐይነቱ ፣ የተለወጠው ፣ ሥራ ፣ የአውጪው ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ እንዲቀጥል ፣ የማስደረጉ ፣ መብት ፣ በሕይወት ፣ ሳሉ ፣ ከባልና ፣ ከሚስት ፣ አንዳቸው ፣ የሥራ ፣ አውጪው ፣ ወላጆች ፣ ልጆቹና ፣ የልጅ ፣ ልጆቹ ፣ በየራሳቸው ፣ ሊሠሩበት ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፱ ፣ ከሞት ፣ በኋላ ፣ የሚታወቅ ፣ ሥራ ።

ሥራውን ፣ ያወጣ ፣ ሰው ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ ሥራ ፣ ከታወቀበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ አምሳይ ዓመት ፣ ድረስ ፣ የተጠበቀ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፳፱ ፣ የሕዝብ ፣ ባለሥልጣኖች ፣ መብት ።

(ደ) የወጣው ፣ ሥራ ፣ አውጪው ፣ ባለቤቱ ፣ ወይም ፣ ወራሾቹ ፣ በግልጽ ፣ አስታውቀውት ፣ ከታዩ ፣ በኋላ ፣ ሠሪው ፣ ቢቃወምም ፣ ቅሉ ፣ ለጠቅላላ ፣ ጥቅም ፣ ከሆነ ፣ ይህ ፣ አስቦ ፣ ያወጣው ፣ ሥራ ፣ እንዲታይ ፣ ወይም ፣ መሰሉ ፣ እንዲባዛ ፣ ወይም ፣ ዐይነቱ ፣ የተስማማ ፣ በመሆን ፣ እንዲሻሻል ፣ የሕዝብ ፣ ባለሥልጣኖች ፣ ለመፍቀድ ፣ ይችላሉ ።

(ደ) የዚህ የአፈቃቀድ ምክንያቶች ፣ ፎርም ፣ ለሥራ ፣ አውጪው ፣ የሚገባ ፣ ትክክለኛ ፣ ኪሣራ ፣ እንዲሰጠው ፣ በሚናገረው ፣ ልዩ ፣ ሕግ ፣ ይወስናሉ ።

(፫) የሕዝብ ባለሥልጣናት ፣ በማናቸውም ምክንያት ፣ ቢሆን ፣ የሥራው ፣ ዐይነት ፣ እንዲለዋወጥ ፣ ለመፍቀድ ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፩ ፣ የድርሰት ፣ ወይም ፣ የኪነ ፣ ጥበብ ፣ ባለሀብትነት ።

(፩) የድርሰት ፣ ወይም ፣ የኪነ ፣ ጥበብ ፣ ባለ ፣ ሀብትነት ፣ መብት ፣ የተነካበት ፣ ሥራ ፣ አውጪ ፣ የተባለው ፣ መነካት ፣ እንዲቆም ፣ እና ፣ ሕግ ፣ በመተላለፍ ፣ (በመጣስ) ፣ የተደረጉት ፣ የሥራው ፣ ቅጂዎች ፣ ወይም ፣ የሥራው ፣ ማሻሻያዎች ፣ እንዲጠፉ ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) ከዚህም በላይ ፣ በሕሊናም ፣ ሆነ ፣ በግዙፉ ፣ ረገድ ፣ ስለ ፣ ደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ የገንዘብ ፣ ኪሣራ ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፫) ይህን ፣ ለማድረግ ፣ የሚችልባቸው ፣ ሁኔታዎች ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ ገላፊነት ፣ በሚል ፣ አንቀጽ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ተወስነዋል ።

አራተኛ ፣ መጽሐፍ ።

ስለ ፣ ግዴታዎች ።

አንቀጽ ፣ ፲፪ ።

ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፩ ፣ የውል ፣ ትርጓሜ ።

ውል ፣ ማለት ፣ ንብረታቸውን ፣ የሚመለከቱ ፣ ግዴታዎችን ፣ ለማቋቋም ፣ ወይም ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ ባላቸው ፣ ተወዳዳሪ ፣ ግንኙነት ፣ በሁለት ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ የሚደረግ ፣ ስምምነት ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፪ ፣ ውሎች ፣ የሚመሩባቸው ፣ ደንቦች ።

(፩) ውሎች ፣ ዐይነታቸው ፣ ምክንያታቸውም ፣ ማንኛውም ፣ ቢሆን ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በተጻፉት ፣ ጠቅላላ ፣ ደንቦች ፣ ይመራሉ ።

(፪) እነዚህን ፣ ጠቅላላ ፣ ደንቦች ፣ የሚለውጡ ፣ ወይም ፣ የሚያሟሉ ፣ ስለ ፣ አንዳንድ ፣ ውሎች ፣ የተጻፉ ፣ ልዩ ፣ የሆኑ ፣ ደንቦች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በጅኛው ፣ መጽሐፍ ፣ በገገድ ፣ ሕግ ፣ ውስጥ ፣ ተመልክተዋል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፫ ፣ የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ አፈጻጸም ።

(፩) ግዴታዎቹ ፣ ከውል ፣ የተገኙ ፣ ባይሆኑም ፣ የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ደንቦች ፣ ይፈጸሙባቸዋል ።

(፪) የአንዳንድ ፣ ግዴታዎችን ፣ ከስር ፣ አመጣጣቸውን ፣ ወይም ፣ ዐይነታቸውን ፣ በመመልከት ፣ ከዚህ ፣ ደንብ ፣ የተለዩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ውል ፣ አመሠራረት ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፮ ፣ የውል ፣ አቋሞች ።

የሚጸና ፣ ውል ፣ ነው ፣ ለማለት ፣ ምስት ፣ ሁኔታዎች ፣ ያስፈልጉታል ።

(ሀ) ውል ፣ ለመዋዋል ፣ ችሎታ ፣ ባላቸው ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ ጉድለት ፣ የሌለው ፣ ስምምነት ፣ መኖር ።

(ለ) በቂ ፣ የሆነ ፣ እርግጠኛነት ፣ ያለው ፣ የሚቻልና ፣ ሕጋዊ ፣ የሆነ ፣ ጉዳይ ።

(ሐ) ይኸውም ፣ የውሉ ፣ አጻጻፍ ፣ ፎርም ፣ (ዐይነት) ፣ በሕግ ፣ የታዘዘ ፣ ሆኖ ፣ እንደ ፣ ትእዛዙ ፣ ባይፈጸም ፣ ፈራሽነትን ፣ የሚያስከትል ፣ ሲሆን ፣ አንድ ፣ ልዩ ፣ ፎርም ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ፈቅዶ ፣ ስለ ፣ መዋዋል ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ውለታን ፣ የመቀበል ፣ አቋሞች ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፱ ፣ ውልን ፣ ፈቅዶ ፣ መዋዋል ፣ መሠረት ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

ውል ፣ ተዋዋዮቹ ፣ በገቡባቸው ፣ ግዴታዎችና ፣ እነዚህም ፣ አስገዳች ፣ እንዲሆኑ ፣ የተስማሙበትን ፣ በሚገልጸው ፣ የፈቃድ ፣ መስጠት ፣ ላይ ፣ የተመሠረተ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፹፩ ፣ የተዋዋዮቹ ፣ ስምምነት ።

(፩) ውሉ ፣ ፍጹም ፣ ነው ፣ ለማለት ፣ የሚቻለው ፣ ተዋዋዮቹ ፣ በተስማማ ፣ አኳኝ ፣ መፍቀዳቸውን ፣ ገልጸው ፣ ሲገኙ ፣ ነው ።

(፪) ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ሳያውቀው ፣ ከውሉ ፣ ውስጥ ፣ የማስቀረትና ፣ የማገድ ፣ ቃላት ፣ ተጨምረውበት ፣ ቢገኙ ፣ በአጻጻፍ ፣ በግልጽ ፣ ተነግሮ ፣ የሚገኘው ፣ የመፍቀድን ፣ ዋናውን ፣ ሁኔታ ፣ ሊቃቃውሱትና ፣ ሊቀንሱት ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፹፪ ፣ የውል ፣ አቀራረብና ፣ አቀባበል ።

(፩) ፈቃድን ፣ በቃል ፣ ወይም ፣ በጽሑፍ ፣ ወይም ፣ በተለመዱ ፣ ጠቅላላ ፣ ምልክቶች ፣ ወይም ፣ ለውሉ ፣ መነሻ ፣ ከሆነው ፣ ምክንያት ፣ የተነሣ ፣ ግዴታ ፣ ለመግባት ፣ መፍቀዱን ፣ በማያጠራጥር ፣ አሠራር ፣ ለማስታወቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ቢሆንም ፣ ለውሉ ፣ አቀባበል ፣ አቅራቢው ፣ የተለየ ፣ አሠራር ፣ ለመወሰን ፣ ይችላል ።

ቊ ፡ ሺ፳፻፹፪ ። ገምታ ። (፩) መሠረቱ ።

የውል ፡ አቀራረብ ፡ ሲቀርብለት ፡ ገም ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ የቀረበለትን ፡ የውል ፡ አሳብ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ አያስቁጥርም ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፫ ። (፪) የመቀበል ፡ ግዴታ ።

(፩) በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሰጠው ፡ ውል ፡ (ኩንሰሲዮን) ፡ ምክንያት ፡ የተወሰነ ፡ የውል ፡ አፈጻጸም ፡ ሲኖርና ፡ አስቀድሞ ፡ በተሠራው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የተለዩ ፡ ሰዎች ፡ የሚገደዱበት ፡ ሲሆን ፤ የተባሉት ፡ ሰዎች ፡ ውሉን ፡ ስለ መቀበላቸው ፡ ማረጋገጥ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ አይገኝም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሲሆን ፡ ውል ፡ ተቋቋመ (ተፈጸመ) ፡ የሚባለው ፡ የውሉን ፡ ድርድር ፡ አቀራረብ ፡ በተቀበለበት ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፬ ። (፫) አስቀድመው ፡ ስላሉ ፡ የውለታ ፡ ግንኙነቶች ።

(፩) ቀድሞ ፡ የነበረውን ፡ የውል ፡ ዘመን ፡ ለማስረዘም ፡ ወይም ፡ ለማሻሻል ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ ከተዋዋዩት ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ያቀረበውን ፡ ማስታወቂያ ፡ በገምታ ፡ ብቻ ፡ ለመቀበል ፡ ይቻላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በተለይ ፡ የሚሆነው ፡ ጽሑፍ ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ በተሰናዳ ፡ አቀራረብ ፡ ድርድሩ ፡ ቀርቦ ፤ በዚሁ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ በቂ ፡ ጊዜ ፡ ተቋርጦለት ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መልስ ፡ ሳይሰጥ ፡ ቢቀር ፡ የቀረበለትን ፡ ድርድር ፡ እንደ ተቀበለ ፡ ይቆጠራል ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፭ ። (፬) ፋክቱር ።

ከተዋዋዩት ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ በፋክቱር ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የግዴታ ፡ ማስታወሻ ፡ ጽፎበት ፡ ቢገኝ ፡ በዚሁ ፡ ጽሑፍ ፡ ለመስማማቱ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ አስቀድሞ ፡ ከሰጠው ፡ ስምምነት ፡ ጋራ ፡ የሚገጣጠም ፡ ስምምነት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ወይም ፡ በተለይ ፡ ይህንን ፡ ግዴታ ፡ በግልጽ ፡ ካልተቀበለ ፡ አያስገድደውም ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፮ ። (፭) ጠቅላላ ፡ የሆኑ ፡ የሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ ሁኔታዎች ።

ባለውል ፡ የፈጸማቸው ፡ ጠቅላላ ፡ የጉዳይ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሌላውን ፡ ተዋዋይ ፡ ወገን ፡ ሊያስገድዱት ፡ የሚችሉት ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ እነዚህን ፡ ጉዳዮች ፡ አስቀድሞ ፡ ዐውቋቸውና ፡ ወዶ ፡ ተቀብሏቸው ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ ባለሥልጣናት ፡ የደነገገቸው ፡ ወይም ፡ ያጸናቸው ፡ ሲሆኑ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፯ ። አሳብን ፡ ብቻ ፡ ስለ መግለጽ ።

(ሀ) ለተጠቃሚው ፡ ሳያስታውቅ ፡ አንድ ፡ ሰው ፤ አንድ ፡ ነገር ፡ ለመስጠት ፡ ፈቃደኛ ፡ መሆኑን ፤ አንድ ፡ ጉዳይ ፡ የማድረግ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ማድረግ ፡ አሳቡን ፡ የገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) እንዲሁም ፡ የንግድ ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ ተመን ፡ (ታሪፍ) ፡ ወይም ፡ የዕለት ፡ ገበያ ፡ ዋጋ ፡ መግለጫ ፤ ወይም ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ የሚያሳይ ፡ ጽሑፍ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የላከ ፤ ወይም ፡ በአደባባይ ፡ በሚለጠፍ ፡ ማስታወቂያ ፡ የገለጸ ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎችን ፡ ለሕዝብ ፡ ስለ መሸጥ ፡ ያሳየ ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሁሉ ፡ አድራጎት ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ አያስቁጥረውም ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፰ ። ለሕዝብ ፡ ስለሚደረግ ፡ ሐራጅ ።

(፩) ማንም ፡ ሰው ፡ ሀብቱን ፡ በሐራጅ ፡ የሚሸጥ ፡ መሆኑን ፡ ሲያስታውቅ ፤ አሳቡን ፡ መግለጹ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ውል ፡ እንዳቀረበ ፡ አይቆጠርም ።

(፪) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውል ፡ ተፈጻሚ ፡ ለማለት ፡ የሚቻለው ፡ በመጨረሻው ፡ ሐራጅ ፡ ለጨረታ ፤ የቀረበው ፡ ሀብት ፡ ለዋጋ ፡ አቅራቢው ፡ በተሰጠ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፱ ። ሽልማት ፡ ስለ መስጠት ፡ በግልጽ ፡ የተሰጠ ፡ የተሰፋ ፡ ቃል ።

(፩) የጠፋ ፡ ዕቃ ፡ ላገኘ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ለፈጸመ ፡ ሰው ፡ ሽልማት ፡ ይሰጠዋል ፡ ተብሎ ፡ በተሰጠ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ በአደባባይ ፡ ሊታወቅ ፡ በሚችል ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ማስታወቂያ ፡ ወጥቶ ፡ ቃል ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ የጠፋውን ፡ ዕቃ ፡ አግኝቶ ፡ ቢያመጣ ፡ ወይም ፡ እንዲፈጸም ፡ የተባለውን ፡ ሥራ ፡ ፈጽሞ ፡ ቢገኝ ፡ ይህን ፡ ያደረገው ፡ ሰው ፡ የወጣውን ፡ ማስታወቂያ ፡ ሳያውቅ ፡ ቢቀርም ፡ የተሰጠውን ፡ የተሰፋ ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቆጠራል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ቃል ፡ ሰጪውም ፡ በበኩሉ ፡ የሰጠውን ፡ የተሰፋ ፡ ቃል ፡ የመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፺ ። ጊዜ ፡ ተወሰኖ ፡ ስለሚቀርብ ፡ ውል ።

(፩) የመቀበያውን ፡ ጊዜ ፡ ወስኖ ፡ አንድ ፡ ውል ፡ እንዲደረግ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የሚያቀርብ ፡ ሁሉ ፡ ለዚሁ ፡ የወሰነው ፡ ጊዜ ፡ እስኪያልፍ ፡ ድረስ ፡ በዚሁ ፡ አቀራረብ ፡ የሰጠው ፡ ቃል ፡ ይጸናበታል ።

(፪) ከዚህ ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ሊድን ፡ የሚችለው ፡ ጊዜው ፡ ከማለፉ ፡ በፊት ፡ ያቀረበውን ፡ ውል ፤ የቀረበለት ፡ ሰው ፡ ያልተቀበለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፺፩ ። ጊዜ ፡ ሳይወሰን ፡ የሚቀርብ ፡ ውል ።

(፩) ለቀረበው ፡ ውል ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሳይደረግለት ፡ ቢቀር ፡ ውሉን ፡ ያቀረበው ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ ቃል ፡ ተገዳጅ ፡ ሆኖ ፡ የሚገኘው ፡ የቀረበለት ፡ ሰው ፡ መቀበል ፡ ያለ ፡ መቀበሉን ፡ መልስ ፡ ሊሰጥ ፡ ይችላል ፡ የነበረበት ፡ ጊዜ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ ይሆናል ፡ እስከሚባልበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ነው ።

(፪) መቀበሉን ፡ ዘግይቶ ፡ ቢያስታውቅና ፡ ውል ፡ አቅራቢው ፡ በዚህ ፡ ባቀረበው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መገደድ ፡ ባይፈልግ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለተቀባዩ ፡ ማስታወቂያ ፡ አለበት ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፺፪ ። ተዋዋዮች ፡ ሳይገናኙ ፡ ስለሚደረግ ፡ ውለታ ።

(፩) ተዋዋዮች ፡ ሳይገናኙ ፡ የተደረገ ፡ ውለታ ፡ ተዋውለውበታል ፡ ተብሎ ፡ የሚታወቀው ፡ ውል ፡ ተቀባዩ ፡ መቀበሉን ፡ ያስታወቀበት ፡ ስፍራና ፡ የላከበት ፡ ጊዜ ነው ።

(ጀ) በቴሌፎን ፣ የሚደረግ ፣ ውል ፣ ተዋዋዩ ፣ በቴሌፎን ፣ በተጠራበት ፣ ስፍራ ፣ የተፈጸመ ፣ ሆኖ ፣ ይቁጠራል ።

(ቦ) ይህን ተቃራኒ ፣ የሆኑት ፣ የተዋዋዩት ፣ ወገኖች ፣ ስምምነቶች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።
ቍ ፡ ሺ፳፻፲፪ ። የውል ፣ ማቅረብን ፣ ወይም ፣ መቀበልን ፣ ስለ ፣ ማሰቀረት ።

(ጸ) ውል ፣ ተቀባዩ ፣ የውል ፣ ድርድር ፣ መኖሩን ፣ ከማወቁ ፣ በፊት ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ መኖሩን ፣ እንዳወቀ ፣ ሠዲያውኑ ፣ ድርድሩ ፣ መሻሩን ፣ ያወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የውሉ ፣ ድርድር ፣ እንዳልተደረገ ፣ ይቁጠራል ።

(ጸ) ይኸው ፣ ደንብ ፣ የውሉን ፣ ድርድር ፣ ከተቀበለ ፣ በኋላ ፣ ትቻለሁ ፣ ለሚለው ፣ ወገን ፣ ተፈጻሚ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲፮ ። ፍጹም ፣ ያልሆነ ፣ የውል ፣ አቀባበል ።
የተጠበቀ ፣ ሁኔታ ፣ ያለበት ፣ ወይም ፣ ከቀረበው ፣ የውል ፣ ድርድር ፣ ቃል ፣ ጋራ ፣ በትክክል ፣ የማይሰማ ፣ የውል ፣ አቀባበል ፣ ድርድሩን ፣ እንደ ፣ አለመቀበል ፣ አዲስ ፣ ድርድር ፣ እንደ ፣ ማቅረብ ፣ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲፭ ። የውል ፣ ፍጹምነት ።

(ጸ) ከውሉ ፣ ባንዱ ፣ ሁኔታ ፣ ላይ ፣ ጥቃቅን ፣ ነገሮች ፣ ቢሆኑም ፣ እንኳ ፣ ከተዋዋዩት ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ አለመስማማቱን ፣ የሚገልጽ ፣ ነገር ፣ ካለ ፣ ውሉ ፣ ተፈጻሚ ፣ ለማለት ፣ አይቻልም ።

(ጀ) ተዋዋዮቹ ፣ በውላቸው ፣ የተሰማው ፣ መሆናቸውን ፣ ከገለጹና ፣ ካመኑ ፣ ስምምነቱ ፣ ያልተሟላ ፣ ሆኖ ፣ ቢገኝም ፣ ውሉ ፣ እንዳለ ፣ ሆኖ ፣ ይቁጠራል ።

(ቦ) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ በተዋዋዮቹ ፣ መካከል ፣ የጉደለው ፣ ስምምነት ፣ የሚሟላው ፣ በሕግ ፣ ተደንግጎ ፣ በሚገኘው ፣ ነው ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

የተዋዋዮቹ ፣ ፈቃድ ፣ ጉድለት ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲፮ ። ውልን ፣ የሚያፈርሱ ፣ ምክንያቶች ።

(ጸ) ውል ፣ የሚፈርሰው ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ የአንደኛው ፣ መፍቀድ ፣ በስሕተት ፣ በድንገተኛ ፣ ተንኮል ፣ ወይም ፣ በጎይል ፣ የተገኘ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲፮ ። ውልን ፣ ከመቀበል ፣ ስለሚያደርስ ፣ ስሕተት ።

መሳሳቱ ፣ ይታወቅልኝ ፣ ሲል ፣ የሚከራከረው ፣ ወገን ፣ ስሕተቱ ፣ ለመዋዋል ፣ ያደረሰው ፣ መሆኑን ፣ ማስረዳት ፣ አለበት ፣ እንዲህ ፣ መባሉ ፣ እውነቱን ፣ በውቅ ፣ ቢሆን ፣ ኖሮ ፣ ፈቅዶ ፣ የማይሠራው ፣ መሆኑ ፣ ሲታወቅ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲፰ ። ለውል ፣ አስፈላጊ ፣ በሆነ ፣ አቋም ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ መሳሳት ።

ለመዋዋል ፣ ያደረሰው ፣ ስሕተት ፣ ውል ፣ ማፍረሻ ፣ የሚሆነው ፣ ተዋዋዮቹ ፣ አስፈላጊ ፣ አቋም ፣ ነው ፣ ሲሉ ፣ በሚቀበሉት ፣ አኳኋን ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ ስሕተት ፣ ሲሆንና ፣ ወይም ፣ ውሉ ፣ ሲፈጸም ፣ በአኳኋና ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ አስፈላጊ ፣ አቋም ፣ በሆነው ፣ ላይ ፣ መሆኑ ፣ ሲገመት ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲፱ ። በውሉ ፣ ዐይነት ፣ ወይም ፣ ጉዳይ ፣ ላይ ፣ ስለሚሆን ፣ ስሕተት ።

ለመዋዋል ፣ ያደረሰው ፣ ስሕተት ፣ በተለይ ፣ ውሉን ፣ የሚያፈርሰው ፣

(ሀ) በውሉ ፣ ዐይነት ፣ ላይ ፣ ስሕተቱ ፣ የደረሰ ፣ ሲሆን ፣

(ለ) አንደኛው ፣ ተዋዋይ ፣ በሰጠው ፣ ቃል ፣ ስለ ፣ መሳሳቱ ፣ የሚያቀርበው ፣ መከራከሪያ ፣ ክፍ ፣ ያለ ፣ አስረጅነት ፣ የሚያገኝ ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ ውል ፣ ተቀባይ ፣ የሰጠው ፣ መልስ ፣ በእውነት ፣ ከፈቀደው ፣ እጅግ ፣ ያነሱ ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻ ። በተዋዋዩ ፣ ስለ ፣ ማሳሳት ።

ተዋዋዩ ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ሥራው ፣ ሞያው ፣ ምን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በማሳሳት ፣ የሆነ ፣ ውል ፣ የሚቀረው ፣ በተለመደው ፣ የነገር ፣ አግባብ ፣ ወይም ፣ በነገሩ ፣ ልዩ ፣ ሁኔታ ፣ ተዋዋዩን ፣ ወይም ፣ ሞያውን ፣ ማወቅ ፣ ለውሉ ፣ ዋና ፣ አስፈላጊ ፣ ጉዳይ ፣ መሆኑ ፣ የተገለጸ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፩ ። በቂ ፣ ምክንያት ፣ የማይሆን ፣ ስሕተት ።

(ጸ) ለመዋዋል ፣ ባደረሱት ፣ ምክንያቶች ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ ስሕተት ፣ ውሉን ፣ አያስቀረውም ።

(ጀ) በውሉ ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ የሒሳብ ፣ ስሕተት ፣ ብቻ ፣ የተሳሳተው ፣ ሒሳብ ፣ እንዲተካከል ፣ ያደርገዋል ፣ እንጂ ፣ ውሉን ፣ በሙሉ ፣ አያፈርሰውም ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፪ ። ለቅን ፣ ልቡና ፣ ደንብ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ አሠራር ።

(ጸ) በስሕተቱ ፣ ተጎጂ ፣ የሆነው ፣ ወገን ፣ የቅን ፣ ልቡና ፣ አሠራርን ፣ ተቃዋሚ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ ይታይልኝ ፣ ሲል ፣ አይችልም ።

(ጀ) ሌላው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ የሚፈቅድ ፣ መሆኑን ፣ ካረጋገጠ ፣ ተዋውሎበት ፣ በነበረው ፣ ውል ፣ መገደድ ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፫ ። ኪሣራ ፣ የመክፈል ፣ ግዴታ ።

ውሉ ፣ ከሚያደርስበት ፣ ግዴታ ፣ ለመዳን ፣ ሲል ፣ በስሕተቱ ፣ የሚያመካኘው ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ይህን ፣ ስሕተቱን ፣ ካላወቀለት ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ እንደ ፣ ነበረበት ፣ ካልገለጸ ፣ በቀር ፣ በውሉ ፣ መፍረስ ፣ ምክንያት ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ ይከፍላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፬ ። ተንኮል ።

(ጸ) በተንኮል ፣ የተደረገ ፣ ውል ፣ ፈራሽ ፣ የሚሆነው ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ውሉ ፣ እንዲደረግ ፣ ያደረገው ፣ በሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ላይ ፣ ተንኮል ፣ ባይደርስበት ፣ ኖሮ ፣ ውል ፣ የማያደርግ ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ሲገለጽ ፣ ነው ።

(ጀ) ከተዋዋዮቹ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ በሌላ ፣ ወገን ፣ ተንኮል ፣ ያለ ፣ ውዴታ ፣ ባደረገው ፣ ውል ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ ወገን ፣ ሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ይህ ፣ ተንኮል ፣ የደረሰበት ፣ መሆኑን ፣ ካላወቀለት ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ እንደ ፣ ነበረበት ፣ ካልተገልጸ ፣ ወይም ፣ ከውሉም ፣ ጥቅም ፣ ካገኘ ፣ በውሉ ፣ ተገዳጅ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፡ ለርግጠኛ ፣ ባልሆነ ፣ ጉዳይ ፣ ስለ ፡ መዋዋል ።

- (፩) በክፉ ፣ ልቡና ፣ ወይም ፣ በቸልተኛነት ፣ የተደረገ ፣ ሲሆን ፣ ይልቁንም ፣ በተዋዋዮቹ ፣ መካከል ፣ የተለየ ፣ የታወቀ ፣ መተማመን ፣ ያለ ፣ በመሆኑ ፣ በገንኙነታቸውም ፣ አንዱ ፣ ላንዱ ፣ የተለየ ፣ ታማኝነት ፣ እንዲኖረው ፣ ሲገደድ ፣ ለርግጠኛ ፣ ባልሆነ ፣ ጉዳይ ፣ የሰጠው ፣ ውል ፣ ለማፍረስ ፣ የሚፈቅድ ፣ ምክንያት ፣ ይሆናል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ዝም ፣ በማለት ፣ የተዋዋለው ፣ ሌላውን ፣ ወገን ፣ ያልተካከለውን ፣ ነገር ፣ አላምኖት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይኸው ፣ ሥርዐት ፣ ተፈጻሚ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺ ፡ በመገደድ ፣ የተደረገ ፣ ውለታ ።

- (፩) የጎይል ፣ ሥራ ፣ ለውሎ ፣ ማፍረሻ ፣ ምክንያት ፣ የሚሆነው ፣ አንደኛውን ፣ ወገን ፣ እሱን ፣ ራሱን ፣ ወይም ፣ ወላጆቹን ፣ ወይም ፣ ተወላጆቹን ፣ ወይም ፣ ባልን ፣ ወይም ፣ ሚስትን ፣ ከባድና ፣ የማይቀር ፣ አደጋ ፣ በሕይወቱ ፣ በአካሉ ፣ በክብሩ ፣ ወይም ፣ በንብረቱ ፣ እንደሚመጣበት ፣ ያሳመነው ፣ ሲሆን ፣ ነው ።
- (፪) ይኸውም ፣ የጎይል ፣ ሥራ ፣ አእምሮው ፣ የተደላደለውን ፣ ሰው ፣ ለማሥጋት ፣ የሚችል ፣ መሆን ፣ አለበት ።
- (፫) እንዲሁም ፣ ሲሆን ፣ የማስገደድ ፣ ሥራ ፣ የደረሰበትን ፣ ሰው ፣ ዕድሜውን ፣ ጾታውን ፣ አኳኋትን ፣ ማመዛዘን ፣ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፯ ፡ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ስለሚያደርገው ፣ የጎይል ፣ ሥራ ።

- (፩) በተዋዋለው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የጎይል ፣ ሥራ ፣ ሲፈጸም ፣ የጎይል ፣ ሥራ ፣ ሠሪው ፣ በስምምነቱ ፣ ተጠቃሚ ፣ ያልሆነ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ የውል ፣ ማፍረሻ ፣ ምክንያት ፣ ይሆናል ።
- (፪) የጎይል ፣ ሥራውን ፣ የፈጸመው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ሆኖ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ያላወቀውና ፣ ሊያውቀውም ፣ የማይገባው ፣ ያልሆነ ፣ እንደሆነ ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ አንዱ ፣ በመገደዱ ፣ ምክንያት ፣ ከውሎ ፣ አፈጻጸም ፣ እድናለሁ ፣ ባዩ ፣ ውሎ ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ሌላውን ፣ ወገን ፣ ላገኘው ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፰ ፡ በመብት ፣ ስለ ፣ ማስፈራራት ።

በመብት ፣ ማስፈራራት ፣ ውሎን ፣ ማፍረሻ ፣ የሚሆነው ፣ ከልክ ፣ ያለፈ ፣ ጥቅም ፣ ለማግኘት ፣ አገልግሎ ፣ ሲገኝ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፱ ፡ በአክብሮት ፣ ስለሚደረግ ፣ ውለታ ።

- (፩) ላይገደድ ፣ ወላጅን ፣ ወይም ፣ የበላይን ፣ በማክበር ፣ ብቻ ፣ በሆነ ፣ ሥጋት ፣ የተፈጸመ ፣ ጉዳይ ፣ ውልን ፣ ለማፍረስ ፣ በቂ ፣ አይደለም ።
- (፪) ቢሆንም ፣ ውሎን ፣ ያደረገው ፣ ከሚፈራውና ፣ ከሚያከብረው ፣ ሰው ፣ ጋራ ፣ ሆኖ ፣ ይኸውም ፣ ሰው ፣ በዚሁ ፣ ውል ፣ ከልክ ፣ ያለፈ ፣ ጥቅም ፣ አግኝቶበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሎ ፣ የሚፈርስ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፻ ፡ ስለ ፣ መጉዳት ።

- (፩) ላንደኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ወገን ፣ የበለጠ ፣ ጥቅም ፣ የሚሰጥ ፣ ነው ፣ በማለት ፣ ብቻ ፣ ውሎን ፣ ለማፍረስ ፣ አይቻልም ።

- (፪) ቢሆንም ፣ የተጎጂው ፣ ፈቃድ ፣ የተገኘው ፣ ችግሩን ፣ የመንፈስ ፣ ቀላልነቱን ፣ መጽጅቱን ፣ በዕድሜ ፣ መግፋቱን ፣ ወይም ፣ በንግድ ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ የልማድ ፣ ዕውቀት ፣ የሌለው ፣ መሆኑን ፣ በመደገፍ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ በሕሊናም ፣ ግፍ ፣ መስሎ ፣ ሲታይ ፣ ውሎን ፣ ለማፍረስ ፣ ይቻላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፣ ውለታው ፣ ጉዳይ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፩ ፡ የውል ፣ ጉዳይ ፣ አወሳሰን ።

ሕግ ፣ ከወሰናቸውና ፣ ከከለከላቸው ፣ ነገሮች ፣ በቀር ፣ ተዋዋዮች ፣ ሁሉ ፣ የሚዋዋሉበትን ፣ ጉዳይ ፣ እንደ ፣ መሰላቸው ፣ የመወሰን ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፪ ፡ የመስጠት ፣ የማድረግ ፣ ወይም ፣ ያለ ፣ ማድረግ ፣ ግዴታዎች ።

- (፩) ተዋዋዮቹ ፣ ለሚዋዋሉት ፣ ሰው ፣ በአንድ ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ መብት ፣ ለመስጠት ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ ስላለማድረግ ፣ ሊዋዋሉ ፣ ይችላሉ ።
- (፪) እናደርግልሃለን ፣ በማለት ፣ በተዋዋሉ ፣ ጊዜ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ የተወሰነ ፣ አድራጎት ፣ ለመፈጸም ፣ ሊዋዋሉና ፣ ወይም ፣ የሚዋዋሉት ፣ ሰው ፣ ጥቅም ፣ እንዲያገኝ ፣ የተቻላቸውን ፣ የሚያደርጉ ፣ መሆናቸውን ፣ ብቻ ፣ ሊዋዋሉ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፫ ፡ ለውለታው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑ ፣ ነገሮች ።

ውሎች ፣ አስገዳጅነታቸው ፣ በውሎ ፣ በተነገረው ፣ ጉዳይ ፣ ብቻ ፣ ሳይሆን ፣ ልማድ ፣ ፍትሕ ፣ ቅን ፣ ልቡና ፣ የውለታው ፣ ዐይነት ፣ የሚያስከትሉባቸውን ፣ ነገሮች ፣ ጭምር ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፬ ፡ በማይበቃ ፣ አወሳሰን ፣ የተመለከተ ፣ የውል ፣ ጉዳይ ።

- (፩) ተዋዋዮቹ ፣ ወይም ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ የገቡት ፣ ግዴታዎች ፣ በትክክልና ፣ በሚበቃ ፣ ሁኔታ ፣ ካልተገለጹ ፣ በቀር ፣ ውሎ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።
- (፪) ውል ፣ መተርጉምን ፣ ሰበብ ፣ በማድረግ ፣ ለተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ አንድ ፣ ውል ፣ ዳኞች ፣ ሊፈጥሩ ፣ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፭ ፡ የሚዋዋሉበት ፣ ጉዳይ ፣ ለመፈጸም ፣ የሚቻል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (፩) የውል ፣ ጉዳይ ፣ ለመፈጸም ፣ የሚቻል ፣ መሆን ፣ ይገባዋል ።
- (፪) ተዋዋዮቹ ፣ ወይም ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ሊፈጸም ፣ በማይቻል ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ የተዋዋለ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ የተዋዋሉበትም ፣ ነገር ፣ በፍጹም ፣ የማይቻልና ፣ የማይሞከር ፣ ጠባይ ፣ ያለው ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሎ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፮ ፡ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ወይም ፣ ለሕሊና ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ጉዳይ ።

- (፩) ተዋዋዮቹ ፣ ወይም ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ የገቡበት ፣ ግዴታ ፣ ሕግን ፣ ወይም ፣ መልካም ፣ ጠባይን ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሎ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(ዩ) እንዲሁም ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ለገባለት ፡ ግዴታ ፡ ሲል ፤ አንዱ ፡ ወገን ፡ የገባበት ፡ ግዴታ ፡ ለሕግ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ መሆኑ ፡ ይታያል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፯።(ሀ) ምክንያት ። (፩) መሠረቱ ።

ከተዋዋሮቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ የገባበት ፡ ምክንያት ፤ ውሉ ፡ ሕግ ፡ ወጥ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ መሆኑን ፡ ለማመዛዘን ፡ ከግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገባም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፰።(ለ)(፪) የተጠበቅ ፡ ሁኔታ ።

ስለ ፡ ሆነም ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ ሁለት ፡ ምክንያቶች ፡ ባጋጠሙ ፡ ጊዜ ፡ ዳኞች ፡ ውሉ ፡ እንዲፈጸም ፡ የቀረበላቸውን ፡ ጥያቄ ፡ አንቀበልም ፡ ለማለት ፡ ይችላሉ ።

(ሀ) ተዋዋሮቹ ፡ ወይም ፡ ከተዋዋሮቹ ፡ አንዱ ፡ የሚፈልጉት ፡ የውል ፡ ዓላማ ፡ ሕግ ፡ ወጥ ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ ግብረ ፡ ገብ ፡ ያልሆነ ፡ መሆኑ ፡ ከውሉ ፡ ቃል ፡ የታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) ይህ ፡ ዓላማ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈጸም ፡ ከሚጠይቀው ፡ ተዋዋይ ፡ ጽሑፍ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ውል ፡ አጻጻፍ ፡ (ፎርም) ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፱። ስለ ፡ ውል ፡ አጻጻፍ ፡ ነጻነት ።

(፩) በጠቅላላው ፡ ሥርዐት ፡ በሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋሮች ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ የተደረገ ፡ ስምምነት ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ በቂ ፡ ነው ።

(፪) ሕጉ ፡ በግልጽ ፡ የሚያስገድድ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ የሚጠበቅ ፡ አጻጻፍ ፡ (ፎርም) ፡ እንዲኖር ፡ ያስፈልጋል ።

(፫) እንዲሁም ፡ ተዋዋሮቹ ፡ የውላቸውን ፡ አፈጻጸም ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ አጻጻፍ ፡ ሥርዐት ፡ ሊወሰኑት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፳። ስለ ፡ ውል ፡ አጻጻፍ ፡ (ፎርም) ፡ የተሰጠ ፡ ደንብ ፡ አለመፈጸም ፡ የሚያስከትለው ።

(፩) ሕግ ፡ የተለየ ፡ ጽሑፍ ፡ (ፎርም) ፡ እንዲኖር ፡ ባዘዘ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ አኳኋን ፡ እስኪፈጸም ፡ ድረስ ፡ ውሉ ፡ እንደ ፡ ረቂቅ ፡ ብቻ ፡ ሆኖ ፡ ይታያል ።

(፪) እንደ ፡ ቴምብር ፡ መክፈል ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ መመዝገብ ፡ ግዴታ ፡ ያሉት ፡ ስለ ፡ ውል ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰኑት ፡ የቀረጥና ፡ የግብር ፡ ድንጋጌዎች ፡ አለመፈጸም ፡ ውሉን ፡ ፈራሽ ፡ አያደርገውም ።

(፫) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ውል ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰኑ ፡ የማስታወቂያ ፡ ድንጋጌዎች ፡ አለመፈጸም ፡ ውሉን ፡ ፈራሽ ፡ አያደርገውም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፳። ተቀዳሚ ፡ ውሎች ።

ተቀዳሚ ፡ ውሎች ፡ ለመሠረት ፡ ውል ፡ በተወሰነው ፡ አጻጻፍ ፡ (ፎርም) ፡ ዐይነት ፡ መሠረት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፳። ውልን ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

ዋናውን ፡ ውል ፡ የመለወጥ ፡ ጉዳይ ፡ ለዚህ ፡ ውል ፡ በተደነገገው ፡ አጻጻፍ ፡ (ፎርም) ፡ መሠረት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፳። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ባለቤትነት ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ መብት ፡ ወይም ፡ የመያዣ ፡ ወይም ፡ የሌላ ፡ አገልግሎት ፡ መብት ፡ ለማቋቋም ፡ ወይም ፡ ለማስተላለፍ ፡ የሚደረጉት ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍና ፡ በሚገባ ፡ አኳኋን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ ውል ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ፊት ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የሚመለከቱ ፡ የክፍያ ፡ ወይም ፡ የግዛወር ፡ ስምምነቶች ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍና ፡ በሚገባ ፡ አኳኋን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ ውል ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ፊት ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፳። ካስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ የሚደረጉ ፡ ውሎች ።

መገገሥት ፡ ወይም ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ የቆሙ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ግዴታ ፡ የሚዋዋሉባቸው ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍና ፡ በሚገባ ፡ አኳኋን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ባስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ ውል ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ሰው ፡ ፊት ፡ መሠረት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፳። ለብዙ ፡ ዘመን ፡ የሚቋቋሙ ፡ ውሎች ።

እንዲሁም ፡ —

(ሀ) የዋስትና ፡ ውሎች ፡

(ለ) የኢንሹራንስ ፡ ውሎች ፡ —

(ሐ) ይህ ፡ አጻጻፍ ፡ (ፎርም) ፡ በሕግ ፡ ያስፈልጋቸዋል ፡ የተባሉት ፡ ሌሎች ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፳። በስምምነት ፡ ስለሚሆን ፡ ያጻጻፍ ፡ ዐይነት ፡ (ፎርም) ።

ተዋዋሮቹ ፡ ለሚዋዋሉት ፡ ውል ፡ ሕግ ፡ የማያስገድደውን ፡ ልዩ ፡ አኳኋን ፡ (ፎርም) ፡ ለመፈጸም ፡ የተሰማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለምሳሌ ፡ ሕግ ፡ ሳያስገድድ ፡ በጽሑፍ ፡ ለመዋዋል ፡ የተሰማሙ ፡ ሲሆኑ ፡ ውሉ ፡ ፍጹም ፡ የሚሆነው ፡ የተሰማሙበትን ፡ የውላቸውን ፡ አፈጻጸም ፡ ሞልተው ፡ በተዋዋሉ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፳። የውል ፡ ጽሑፍ ፡ አኳኋን ፡ (ፎርም) ።

(፩) ውል ፡ በጽሑፍ ፡ እንዲደረግ ፡ ግዴታ ፡ ሲኖር ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ ተገልጿል ፡ በውሉ ፡ ግዴታ ፡ ያለባቸው ፡ ሰዎች ፡ ውሉ ፡ መፈረም ፡ አለባቸው ።

(፪) በሁለት ፡ ምስክሮች ፡ ፊት ፡ ካልተረጋገጠ ፡ አይጸናም ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፳፰ ። ፈርማ ።

(፩) ፈርማ ፡ በውሉ ፡ ተገዳጅ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ መጸፍ ፡ ይገባዋል ።

(፪) ለመፈረም ፡ የማይችል ፡ ሰው ፡ በጽሕፈት ፡ ፈርማው ፡ ፋንታ ፡ የጣት ፡ ምልክት ፡ መተካት ፡ ይችላል ።

(፫) የዕውራን ፡ ወይም ፡ የመሐይምናን ፡ ፈርማ ፡ የጣት ፡ ምልክት ፡ ፈርማ ፡ የነሱ ፡ ፈርማ ፡ መሆኑን ፡ ውል ፡ አዋቀይ ፡ ሹም ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ፍርድ ፡ ጸሐፊ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ጻፍ ፡ በሥራቸው ፡ ላይ ፡ ሆነው ፡ ያረጋገጧቸው ፡ ካልሆነ ፡ አያስገድዳቸውም ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፳፱ ። ምስክሮች ፡ (፩) ችሎታ ።

(፩) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ተዋዋሮች ፡ በተዋዋሉት ፡ ውል ፡ ምስክሮች ፡ እንዲኖሩ ፡ የተባለ ፡ ሲሆን ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ምስክሮች ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያደረሱና ፡ ያልተከለከሉ ፡ እንዲሆኑ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

(፪) የሰዎች ፡ ጾታ ፡ ወይም ፡ ዜግነት ፡ ምስክር ፡ የመሆንን ፡ ችሎታ ፡ አያስቀርም ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴ ። (፪) የምስክሮች ፡ አግባብ ።

(፩) የአንድ ፡ ውል ፡ ምስክሮች ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ እንዲመሰክሩ ፡ የሚፈለጉት ፡ ተዋዋሮች ፡ ውሉን ፡ ተስማምተው ፡ የፈጸሙ ፡ መሆናቸውንና ፡ የውሉ ፡ ቃል ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማረጋገጥ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ከተዋዋሮች ፡ ለአንዱ ፡ ዋስ ፡ ነን ፡ ብለው ፡ ገልጸው ፡ ውል ፡ የገቡ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ምስክሮች ፡ ተዋዋሮች ፡ ግዴታቸውን ፡ እንዲፈጽሙ ፡ የዋስትና ፡ አላፈነት ፡ የለባቸውም ።

ምዕራፍ ፪ ።

የውሎች ፡ ውጤት ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴፩ ። መሠረቱ ።

(፩) በሕጉ ፡ አግባብ ፡ የተቋቋሙ ፡ ውሎች ፡ ባቋቋሟቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ ናቸው ።

(፪) በውል ፡ የማይለወጡና ፡ አዛዥ ፡ የሆኑ ፡ የሕግ ፡ ቃሎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የሚገባው ፡ ቃል ፡ ተዋዋሮች ፡ የተሰማሙበት ፡ ነው ።

(፫) ተዋዋሮች ፡ እንዳይፈጸሙባቸው ፡ በማድረግ ፡ ያስቀረቡቸው ፡ ባልሆነበት ፡ መጠን ፡ ወይም ፡ በውል ፡ እንዳይለወጥ ፡ የሚያዝ ፡ ሕግ ፡ ባለ ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይፈጸሙባቸዋል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውል ፡ ትርጉም ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴፪ ። በቅን ፡ ልቡና ፡ ውሎችን ፡ ስለ ፡ መተርጎም ።

በተዋዋሮች ፡ መካከል ፡ ሊኖር ፡ የሚገባውን ፡ የቅንነትንና ፡ የመተማመንን ፡ ግንኙነት ፡ መሠረት ፡ በማድረግና ፡ በጉዳዮች ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ልማዳዊ ፡ ሥርዓት ፡ በመከተል ፡ ውሎች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ሊተረጎሙ ፡ ይገባል ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴፫ ። የትርጉሙ ፡ ወሰን ።

ውለታዎች ፡ ግልጽ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ከሚሰማው ፡ በመራቅ ፡ የተዋዋሮች ፡ ፈቃድ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ጻፎች ፡ ለመተርጎም ፡ አይችሉም ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴፬ ። የተዋዋሮች ፡ ሐሳብ ፡ አንድነት ።

(፩) የውሉ ፡ ቃል ፡ የሚያሻማ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የተዋዋሮች ፡ ሐሳብ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ለማወቅ ፡ መፈለግ ፡ ይገባል ።

(፪) ስለዚህም ፡ ተዋዋሮች ፡ ውላቸውን ፡ ከመዋዋላቸው ፡ አስቀድሞ ፡ ወይም ፡ ከተዋዋሉ ፡ በኋላ ፡ የነበሩበትን ፡ ሁኔታ ፡ ማመዘዝን ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴፭ ። ጠቅላላ ፡ አነጋገር ።

በውሉ ፡ የተገለጠው ፡ አነጋገር ፡ ምንም ፡ ጠቅላላ ፡ አነጋገር ፡ ቢሆን ፡ ውሉ ፡ የሚጸናው ፡ ተዋዋሮች ፡ ሊዋዋሉበት ፡ የፈለጉ ፡ መስሎ ፡ በሚታዩው ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴፮ ። የውል ፡ ቃሎችን ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ስለ ፡ መተርጎም ።

(፩) በውሉ ፡ መሠረት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ የሚገባውን ፡ ትርጉም ፡ በመስጠት ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ሁሉ ፡ አንደኛው ፡ ክፍል ፡ በአንደኛው ፡ አነጋገር ፡ ይተረጎማሉ ።

(፪) ሁለት ፡ ፍቺ ፡ ለሚያሳዩት ፡ ውለታዎች ፡ ትርጉም ፡ የሚሰጠው ፡ ለውሉ ፡ ጉዳይ ፡ ይበልጥ ፡ በሚሰማው ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴፯ ። ውጤት ፡ ያለው ፡ ትርጉም ።

አንድ ፡ ስምምነት ፡ ሁለት ፡ ፍቺ ፡ የሚያመጣ ፡ ሲሆን ፡ መቀበል ፡ የሚገባው ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ ሊሰጥ ፡ ከማይችለው ፡ አኳኋን ፡ ይልቅ ፡ ተጨባጭ ፡ ውጤት ፡ ሊሰጥ ፡ በሚችለው ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ሺ፯፻፴፰ ። ለባለዕዳው ፡ ምቹ ፡ የሆነ ፡ ትርጉም ።

(፩) የውሉ ፡ አኳኋን ፡ የሚያጠራጥር ፡ ሲሆን ፡ የሚተረጎመው ፡ በውሉ ፡ አስገዳጅ ፡ የሆነው ፡ በሚጠቀምበት ፡ ሁኔታ ፡ ሳይሆን ፡ በውሉ ፡ ተገዳጅ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ምቹ ፡ በሚሆንበት ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም፡ በጠቅላላው፡ ስምምነት፤ በውል፡ ዐይነት፤ ወይም፡ ለውል፡ ፎርም፡ ተመልክተው፡ የሚገኙት፡ ውለታዎች፡ በአንደኛው፡ ወገን፡ ተዋዋይ፡ ብቻ፡ የተሠሩ፡ ሲሆኑ፡ የሚተረጎሙት፡ እንዲቀበልና፡ እንዲፈቅድ፡ ለተጠየቀው፡ ለውል፡ ተቀባዩ፡ ጥቅም፡ ምቹ፡ በሚሆንበት፡ አኳኋን፡ ነው ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፱ ። ያለ፡ ዋጋ፡ ስለሚደረግ፡ ውል ።

ተዋዋይ፡ የተቀበለው፡ ግዴታ፡ በቀላል፡ አኳኋን፡ የሚተረጎምለት፡ የተቀበለው፡ ውል፡ ጥቅም፡ ለማግኘት፡ ያልተደረገ፡ መሆኑ፡ ሲታወቅ፡ ነው ።

ክፍል፡ ፪ ።

ስለ፡ ውሎች፡ አፈጻጸም ።

ቍ፡ ሺ፯፻፶፱ ። የውሉን፡ ግዴታ፡ መፈጸም፡ የሚገባው፡ ማን፡ እንደ፡ ሆነ፡ ስለ፡ ማወቅ ።

(፩) ከውሉ፡ ዐይነት፡ የተነሣ፡ ለባለገንዘቡ፡ ጥቅም ፤ ግዴታውን፡ ባለዕዳው፡ እንዲፈጽመው፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፤ ወይም፡ በዚህ፡ ዐይነት፡ እንዲደረግ፡ ግልጽ፡ የሆነ፡ ስምምነት፡ እንዳለ፤ ባለዕዳው፡ የዚህን፡ ግዴታ፡ እርሱ፡ ራሱ፡ መፈጸም፡ አለበት ።

(፪) በሌላው፡ ጊዜ፡ ሁሉ፡ ግዴታውን፡ እንዲፈጽምለት፡ ከባለዕዳው፡ ሥልጣን፡ የተቀበለ፡ ወይም፡ ስለ፡ ባለዕዳው፡ ሆኖ፡ ግዴታዎችን፡ እንዲፈጽም፡ በፍርድ፡ ወይም፡ በሕግ፡ የተፈቀደለት፡ ሌላ፡ ሦስተኛ፡ ወገን፡ የተባለውን፡ ግዴታ፡ ሊፈጽም፡ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፩ ። የገንዘቡ፡ መክፈል፡ ለማን፡ እንደሚገባው ።

የሚከፈለው፡ ለባለገንዘቡ፡ ወይም፡ ከባለገንዘቡ፡ ሥልጣን፡ ለተቀበለ፡ ወይም፡ ስለ፡ ርሱ፡ ሆኖ፡ እንዲቀበልለት፡ በፍርድ፡ ወይም፡ በሕግ፡ ለተፈቀደለት፡ ሰው፡ መክፈል፡ አለበት ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፪ ። ስለ፡ ባለገንዘቡ፡ ችሎታ፡ ማጣት ።

ባለገንዘቡ፡ ገንዘቡን፡ ለመቀበል፡ ችሎታ፡ ያልነበረው፡ ሆኖ፡ ሲገኝ፡ ባለዕዳው፡ የከፈለው፡ ገንዘብ፤ ለባለገንዘቡ፡ ጥቅም፡ መዋሉን፡ ካላሰረዳ፡ የባለዕዳው፡ መክፈል፡ ዋጋ፡ የሌለው፡ ይሆናል ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፫ ። የመቀበል፡ መብት፤ ለሌለው፡ ሰው፡ ስለ፡ መክፈል ።

(፩) ስለ፡ ባለገንዘቡ፡ ሆኖ፡ ለመቀበል፡ ሥልጣን፡ ለሌለው፡ ሰው፡ የተደረገ፡ አከፋፈል፡ የሚጻፍው፡ ባለገንዘቡ፡ አከፋፈሉን፡ ሲያጸድቀው፡ ወይም፡ የመክፈሉ፡ ጥቅም፡ ለባለገንዘቡ፡ የዋለ፡ ሲሆን፡ ነው ።

(፪) እንደዚሁም፡ በማያጠራጥር፡ አኳኋን፡ ባለገንዘቡን፡ መስሎ፡ ለተገኘ፡ ሰው፡ በቅን፡ ፍቱና፡ መክፈል፡ የሚጻፍ፡ አከፋፈል፡ ነው ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፩ ። ባለገንዘቡ፡ መሆኑ፡ አጠራጣሪ፡ ሆኖ፡ ሲገኝ ።

(፩) ሊከፈለው፡ የሚገባው፡ ሰው፡ ማን፡ እንደ፡ ሆነ፡ ባጠራጠረ፡ ጊዜ፡ ባለዕዳው፡ ለጠያቂው፡ አልከፍልም፡ በማለት፡ የሚከፈለውን፡ ሀብት፡ ለፍርድ፡ ቤት፡ በማሰረከብ፡ ከዕዳው፡ ነጻ፡ ለመውጣት፡ ይችላል ።

(፪) ያለውን፡ ክርክር፡ እያወቀ፡ ባለገንዘቦች፡ እኛ፡ ነን፡ ከሚሉት፡ እርግጠኞች፡ ካልሆኑ፡ ላንደኛው፡ ቢከፍል፡ ግን፡ አላፈነጭ፡ የራሱ፡ ነው ።

(፫) የተጀመረ፡ ሙግት፡ ያለ፡ እንደ፡ ሆነና፡ ገንዘቡም፡ ሊጠየቅ፡ የሚገባው፡ ከሆነ፤ ባለገንዘቦች፡ ነን፡ ከሚሉት፡ አንደኛው፡ ሊከፈል፡ የሚገባውን፡ ልክ፡ ባለዕዳው፡ እንዲያሰረክብ፡ ሊያስገድደው፡ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፪ ። የዕቃው፡ ዐይነት፡ አንድ፡ ስለ፡ መሆን ።

ባለገንዘቡ፡ ሊሰጠው፡ ከሚገባው፡ ዕቃ፡ በቀር፡ የቀረበለትን፡ ነገር፡ ዋጋ፡ ከሚቀበለው፡ ዕቃ፡ ዋጋ፡ ጋራ፡ እኩል፡ ወይም፡ የበለጠ፡ ቢሆን፡ እንኳ፡ ያንኑ፡ ካልሆነ፡ በቀር፡ ሌላ፡ እንዲቀበል፡ አይገደድም ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፮ ። በክፈል፡ ስለ፡ መክፈል ።

(፩) ዕዳው፡ በሙሉና፡ ባንድ፡ ጊዜ፡ የሚከፈል፡ እንደ፡ ሆነ፡ ባለገንዘቡ፡ በከፊል፡ መክፈልን፡ እንቢ፡ ለማለት፡ ይችላል ።

(፪) አንድ፡ ዕዳ፡ በከፊል፡ ክርክር፡ በተነሣበት፡ ጊዜ፡ ባለገንዘቡ፡ ባለዕዳው፡ ያመነለትን፡ ከዕዳው፡ በከፊል፡ መቀበልን፡ የፈቀደ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ባለዕዳው፡ ይህንኑ፡ ያመነውን፡ ሊከፍለው፡ ይገባል ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፯ ። በዕዳው፡ ዐይነት፡ መገደድ፡ (፩) ተገቢውን፡ ዐይነት፡ መክፈል ።

(፩) ዕዳው፡ ከራሱ፡ ተፈጥሮ፡ ዐይነት፡ በቀር፡ ሌላ፡ መጠሪያ፡ የሌለው፡ ሲሆን፡ ተቃራኒ፡ ውል፡ ከሌለ፡ በቀር፡ የመመለሱ፡ ምርጫ፡ የሚሰጠው፡ ለባለዕዳው፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም፡ ባለዕዳው፡ ተመሳሳይ፡ ከሆነው፡ ከመጠነኛው፡ ዐይነት፡ ዝቅተኛ፡ የሆነውን፡ ለማቅረብ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ሺ፯፻፵፰ ። (፪) በቂ፡ ያልሆነ፡ ዐይነት፡ ወይም፡ ብዛት ።

(፩) ግዴታው፡ የሚመለከተው፡ የዕቃውን፡ ዐይነት፡ እንደ፡ ሆነ፤ ጥቅም፡ ከሌለው፡ ወይም፡ ይኸው፡ መብት፡ እንዲጠበቅለት፡ ካልተዋዋለ፡ በቀር፡ ባለገንዘቡ፡ የዕቃው፡ ብዛት፡ ወይም፡ ዐይነቱ፡ በውሉ፡ ላይ፡ እንደ፡ ተመልክተው፡ በፍጹም፡ ትክክለኛ፡ ተመሳሳይ፡ ዐይነት፡ አይደለም፡ በማለት፡ ሊከፈለው፡ የቀረበለትን፡ አልቀበልም፡ ብሎ፡ እንቢ፡ ለማለት፡ አይችልም ።

(፪) የተሰጠው፡ ነገር፡ በትክክል፡ እንደ፡ ውሉ፡ ቃል፡ ተመሳሳይ፡ ያልሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፤ የራሱን፡ ፋንታ፡ እንደ፡ መጠኑ፡ (በሒሳብ፡) ለመቀነስ፡ ወይም፡ አስቀድሞ፡ ይህንኑ፡ ግዴታውን፡ ፈጽሞ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ለደረሰበት፡ ጉዳት፡ ኪሣራ፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል ።

ቊ: ሺ፯፻፵፱ ። የገንዘብ ፣ ዕዳ ።

- (፩) ገንዘብን ፣ የሚመለከት ፣ ዕዳ ፣ ሲሆን ፣ ዕዳው ፣ የሚከፈለው ፣ በአገሩ ፣ መገበያያ ፣ ገንዘብ ፣ ነው ።
- (፪) ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ሊከፍል ፣ የሚገባው ፣ የገንዘብ ፣ ሒሳብ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ሊወሰን ፣ የሚችለው ፣ የዋነኛ ፣ ጠባያቱን ፣ ዋጋዎች ፣ የግጥም ፣ ዕቃዎች ፣ ያገልግሎት ፣ ዋጋ ፣ ወይም ፣ ዋጋው ፣ ሊወሰን ፣ የሚችል ፣ የማንኛውንም ፣ ሌላ ፣ ዐይነት ፣ ዕቃ ፣ ዋጋ ፣ በመመልከት ፣ ነው ።

ቋ: ሺ፯፻፶፱ ። ሕጋዊ ፣ መገበያያ ፣ ያልሆነ ፣ ገንዘብ ።

ዕዳው ፣ በሚከፈልበት ፣ ቦታ ፣ ውሉ ፣ ሕጋዊ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ገንዘብ ፣ ጠቅላይ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ቃል ፣ በቃል ፣ እውነተኛ ፣ ዋጋ ፣ ወይም ፣ ይህንኑ ፣ የመሰለ ፣ ቃል ፣ ከሌለበት ፣ በቀር ፣ ዕዳው ፣ በሚከፈልበት ፣ ቀን ፣ ዋጋ ፣ ልክ ፣ በአገሩ ፣ ገንዘብ ፣ ሊከፈል ፣ ይቻላል ።

ቋ: ሺ፯፻፶፩ ። ሕጋዊ ፣ ወለድ ።

በውል ፣ ያልተወሰነ ፣ ወለድ ፣ (ጥቅም) ፣ ከፋይ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ በዓመት ፣ በመቶ ፣ ዘጠኝ ፣ ሒሳብ ፣ ይከፍላል ።

ቋ: ሺ፯፻፶፪ ። ስለ ፣ ተከፈለ ፣ ገንዘብ ፣ አቀናኝ ። (፩) ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ወለድ ፣ ዋና ፣ ገንዘብ ።

አንድ ፣ ተበዳሪ ፣ ከዋናው ፣ ዕዳ ፣ በቀር ፣ ወጪ ፣ ወለድ ፣ እንዲከፍል ፣ የሚገባው ፣ ሲሆን ፣ በከፊል ፣ የሚከፍለው ፣ ገንዘብ ፣ የሚቀነሰው ፣ መጀመሪያ ፣ ከወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ቀጥሎ ፣ ከወለዱ ፣ በመጨረሻ ፣ ከዋናው ፣ ገንዘብ ፣ ነው ።

ቋ: ሺ፯፻፶፫ ። (፪) በሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ የሚደረግ ፣ ምርጫ ።

- (፩) ለአንዱ ፣ ባለሀብት ፣ ብዙ ፣ ዐይነት ፣ ነገር ፣ የሚከፍል ፣ ባለዕዳ ፣ ዕዳውን ፣ በሚከፍልበት ፣ ጊዜ ፣ ከዕዳዎቹ ፣ ውስጥ ፣ የትኛውን ፣ አስቀድሞ ፣ ለመክፈል ፣ እንደሚፈልግ ፣ የመግለጽ ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፪) የትኛውን ፣ አስቀድሞ ፣ ለመክፈል ፣ መግለጫ ፣ ሳይሰጥ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለዕዳው ፣ ወዲያውኑ ፣ ያልተቃወመ ፣ ሲሆን ፣ ባለገንዘቡ ፣ ለየትኛው ፣ ዕዳ ፣ ደረሰኝ ፣ ለመስጠት ፣ እንደሚፈቅድ ፣ ለማመልከት ፣ ይችላል ።

ቋ: ሺ፯፻፶፬ ። (፫) ሕጋዊ ፣ የሆነ ፣ አቀናኝ ።

(፩) በደረሰኛ ፣ ላይ ፣ ምንም ፣ ያልተመለከተበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ከዕዳው ፣ የሚቀነሰው ፣ የመክፈያው ፣ ጊዜ ፣ ከደረሰው ፣ ዕዳ ፣ ላይ ፣ ነው ። ወይም ፣ የመክፈያው ፣ ቀን ፣ ያልደረሰ ፣ ዕዳ ፣ እንዳለ ፣ የመክፈያው ፣ ጊዜ ፣ ይበልጥ ፣ የተቃረበ ፣ ከሆነው ፣ ዕዳ ፣ ላይ ፣ ነው ።

- (፪) የመክፈያው ፣ ጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ ባለፈበት ፣ ዕዳ ፣ መካከል ፣ ወይም ፣ ጊዜው ፣ ለማለፍ ፣ በተቃረበ ፣ ዕዳ ፣ መካከል ፣ ክፍያው ፣ የሚታሰበው ፣ ባለዕዳው ፣ አስቀድሞ ፣ ለመክፈል ፣ ይበልጥ ፣ ከሚጠቅመው ፣ ዕዳ ፣ ሒሳብ ፣ ላይ ፣ ነው ።
- (፫) ዕዳዎቹ ፣ አንድ ፣ ዐይነት ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ እንደ የመጠናቸው ፣ ይቀነሳል ።

ቋ: ሺ፯፻፶፭ ። የመክፈያ ፣ ስፍራ ።

- (፩) ክፍያው ፣ ሊደረግ ፣ የሚገባው ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ በተመለከተው ፣ ስፍራ ፣ ነው ።
- (፪) የመክፈያው ፣ ስፍራ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ያልተመለከተ ፣ ሲሆን ፣ ክፍያው ፣ የሚፈጸመው ፣ ውሉ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ባለዕዳው ፣ ይገኝበት ፣ በነበረው ፣ በመደበኛ ፣ መኖሪያ ፣ ቤቱ ፣ ነው ።
- (፫) ቢሆንም ፣ የሚከፈለው ፣ ነገር ፣ የተረጋገጠ ፣ ግዙፍነት ፣ ወይም ፣ የተወሰነ ፣ አካል ፣ ያለው ፣ ሲሆን ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ ነገር ፣ ካልተመለከተበት ፣ በቀር ፣ ክፍያው ፣ የሚፈጸመው ፣ ውሉ ፣ በተፈጸመ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ በጉዳዩ ፣ የተመለከተው ፣ ዕቃ ፣ ይገኝ ፣ በነበረበት ፣ ስፍራ ፣ ነው ።

ቋ: ሺ፯፻፶፮ ። የመክፈያ ፣ ዘመን ።

- (፩) ክፍያው ፣ ሊደረግ ፣ የሚገባው ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ በተመለከተው ፣ ዘመን ፣ ነው ።
- (፪) የመክፈያው ፣ ዘመን ፣ ያልተመለከተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ክፍያው ፣ ወዲያውኑ ፣ መፈጸም ፣ ይችላል ።
- (፫) ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ የውሉን ፣ ግዴታ ፣ እንዲፈጽም ፣ እንዳስገደደው ፣ ክፍያው ፣ ወዲያውኑ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቋ: ሺ፯፻፶፯ ። ተዋዋዮቹ ፣ ባንድነት ፣ ስለሚፈጽሙት ፣ ግዴታ ።

ተዋዋዩ ፣ የተዋዋለበትን ፣ ግዴታ ፣ በውሉ ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ እንዲፈጽም ለት ፣ የሚጠይቀው ፣ ወገን ፣ ከውሉ ፣ ስምምነት ፣ የተነሣ ፣ ወይም ፣ በውሉ ፣ ትርፍ ፣ ጊዜ ፣ ካልተሰጠው ፣ በቀር ፣ እሱም ፣ በበኩሉ ፣ ያለውን ፣ ግዴታ ፣ ወዲያውኑ ፣ መፈጸም ፣ ወይም ፣ ለመፈጸም ፣ የተዘጋጀ ፣ መሆኑን ፣ ማረጋገጥ ፣ ይገባዋል ።

ቋ: ሺ፯፻፶፰ ። የጉዳት ፣ አላፊነትን ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

- (፩) አንድ ፣ ዕቃ ፣ የማስረከብ ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ፣ ባለዕዳ ፣ በውላቸው ፣ መሠረት ፣ ለተዋዋለው ፣ ሰው ፣ ከአስረከበበት ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ በዚህ ፣ ዕቃ ፣ ላይ ፣ የሚደሰርውን ፣ የመበላሸትን ፣ ወይም ፣ የመጥፋትን ፣ ጉዳት ፣ የሚችለው ፣ እሱ ፣ ነው ።
- (፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ዕቃውን ፣ እንዲረከብ ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ከተደረገለት ፣ ጊዜ ፣ አንሥቶ ፣ የሚደርሰውን ፣ ጉዳት ፣ የሚችለው ፣ ተዋዋዩ ፣ ነው ።
- (፫) አንድ ፣ ተዋዋይ ፣ በአንድ ፣ ውል ፣ ያለበትን ፣ ግዴታውን ፣ ሌላው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ በማያሻማ ፣ አኳኋን ፣ ውሉን ፣ አልፈጽምም ፣ ብሎ ፣ ያስታወቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ይኸው ፣ ሌላው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ የማይችል ።

ሁኔታ ጥሩ ፍርድ ቤቱ የወሰነ እንደ ሆነ ተዋዋይም በበኩሉ ግዴታውን አልፎም ለማለት ይችላል ።

ቍ ሺ፯፻፵፱ የዚህ መብት ወሰን ።

አንደኛው ወገን ተዋዋይ በውሉ መሠረት ግዴታውን ለመፈጸም የተዘጋጀ መሆኑን በማረጋገጥ በቂ የሆነ ምስክርና እንደ ሰጠ ወዲያው ከዚህ በላይ ባለው ቍጥር እንደተመለከተው አሳብ ውሉ መፈጸም አለበት ።

ቍ ሺ፯፻፷ ስለ አከፋፈሉ የሚሆን ወጪ ።

ስለ ዕዳው አከፋፈል የሚደረገው ሌላ ወጪ የሚታሰበው በውሉ ላይ ተቃራኒ የሆነ ስምምነት ከሌለ በቀር በባለዕዳው ላይ ነው ።

ቍ ሺ፯፻፷፩ ደረሰኝ ።

(፩) ዕዳውን የሚከፍል ባለዕዳ ስለ መክፈሉ የደረሰኝ እንዲሰጠው ዕዳውም በሙሉ ተከፍሎ እንደሆነ የውሉ ሰነድ እንዲመለስለት ወይም እንዲሰረዝለት የመጠየቅ መብት አለው ።

(፪) ክፍያው በሙሉ ያልሆነ እንደ ሆነ ወይም የውሉ ሰነድ ለባለ ሀብቱ ሌላ መብት የሚያስገኝለት ሲሆን ባለዕዳው አንድ ደረሰኝ እንዲሰጠው ወይም የከፈለው ገንዘብ ልክ በሰነዱ ላይ እንዲጻፍለት የማስገደድ መብት አለው ።

ቍ ሺ፯፻፷፪ ስለ ሰነድ ማጥፋት ።

ባለገንዘቡ ሰነዱ ጠፍቶብኛል ያለ እንደ ሆነ ሰነዱ ዋጋ የሌለው ስለ መሆኑና ዕዳውም ያለቀለት ስለ መሆኑ ማስረጃ እንዲሰጠው ዕዳ ከፋዩ የመጠየቅ መብት አለው ።

ክፍል ፫ ።

ስለ ውል መሻሻል ።

ቍ ሺ፯፻፷፫ ውሎች በዳኞች የማይሻሻሉ ስለ መሆናቸው ።

በሕጉ ላይ ተገልጾ የተመለከተ ካልሆነ በቀር ዳኞች ርትዕን ምክንያት በማድረግ ውሉን ለማሻሻልም ሆነ ለመለወጥ አይችሉም ።

ቍ ሺ፯፻፷፬ የውሉ ሚዛናዊነት ስለ መቅረቱ ።

(፩) የአፈጻጸሙ ሁኔታ ቢለወጥና ከተዋዋዮቹ አንደኛው ወገን የገባበት ግዴታ አስቦት ከነበረው የበለጠ ከባድ ቢሆንበትም እንኳ ውሉ እንዳለ ጸንቶ ይቋያል ።

(፪) በመሠረታዊው ስምምነታቸው ወይም በአዲስ ስምምነት የዚህ ዐይነት አጋጣሚ ነገር የሚያስከትለውን ሁኔታ የማሻሻሉ ጉዳይ የተዋዋዮቹ ወገኖች ነው እንጂ የዳኞች ሥልጣን አይደለም ።

ቍ ሺ፯፻፷፭ የዘመድ ዳኛ ስለ መምረጥ ።

የውሉ ስምምነት በሚደረግበት ጊዜ ወይም በኋላ የውሉን የዋጋ ሆኔታ የለወጠውን ነገር በስምምነት ለማሻሻል የሚቻልበትን መንገድ ለመፈለግ ተዋዋዮቹ ወገኖች ነገራቸውን ወደ ዘመድ ዳኛ እንዲቀርብ ሊሰማሙ ይችላሉ ።

ቍ ሺ፯፻፷፮ በተዋዋዮቹ ወገኖች መካከል ያለ ልዩ የመተማመን ግንኙነት ።

በተዋዋዮቹ ወገኖች መካከል ስምምነት የታጣ እንደ ሆነ ተዋዋዮቹ ወገኖች በሥጋ ዝምድና ወይም በጋብቻ ዝምድና የተሳሰረ ግንኙነት ወይም በመካከላቸው አንድ የመተማመን ልዩ ግንኙነት ያላቸው ከመሆኑ የተነሣ ለተዋዋያቸው በተለይ በርትዕ አስተያየት እንዲያደርጉ ለት በሚገደዱበት ጊዜ ዳኞች ውሉን ለማሻሻል ይችላሉ ።

ቍ ሺ፯፻፷፯ ከመንግሥት መሥሪያ ቤት ጋር ስለሚደረግ ውል ።

(፩) ከመንግሥት መሥሪያ ቤት ጋር የተደረጉ ውሎች ሊሻሻሉ የሚችሉት የውሉ ስምምነቶች የተፈጸሙበት የዋነኛው ስምምነት ሁኔታ በሕዝባዊ ባለሥልጣን የተለወጠ ሲሆንና ከመንግሥት መሥሪያ ቤት ጋር የተዋዋለው ሰው የውሉን ግዴታ ለመፈጸም የከበደ የገንዘብ ጉዳት የሚያመጣበት ወይም ለመፈጸም የማይቻል ሲሆን ነው ።

(፪) ስለ እንደዚህ ያለው ጉዳይ በአስተዳደር መሥሪያ ቤቶች ስለ ተፈጸሙ ውሎች ሁሉ በዚህ ስር ስለ አስተዳደር ክፍል መሥሪያ ቤት ውሎች የተነገሩት ደንጋጌዎች ተፈጻሚዎች ይሆናሉ ።

ቍ ሺ፯፻፷፰ እንደ ውሉ ለመፈጸም በከፊል የሚያጋጥም ችግር ።

ከተዋዋዮቹ አንደኛው ወገን የገባውን ግዴታ ለመፈጸም በከፊል የማይቻል ሲሆንበትና ቢሆንም የውሉ ስምምነት ውሳኔ እንዲቀር ለመፍረድ በቂ ምክንያት ሆኖ ሳይታይ የቀረ እንደ ሆነ ዳኞች የሚፈጸሙ ውን ግዴታ ለመቀነስ ይችላሉ ።

ቍ ሺ፯፻፷፱ የውሉ ሚዛናዊነት ።

ከላይ የተመለከቱት የሁለቱ ቍጥሮች ሁኔታ ባጋጠመ ጊዜ ዳኞች ውሳኔ ሲሰጡ የውሉ ሚዛናዊነት አፈጻጸም እንዳይጓደል ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው ።

ቍ ሺ፯፻፸፬ ስለ ችሮታ የሚሰጥ ጊዜ ።

(፩) ዳኞች የባለዕዳውን ሁኔታና የነገሩን አግባብ በመረዳት (በመመልከት) ይህንንም ሥልጣናቸውን በሥራ ላይ ሲያውሉ ከፍ ያለ ጥንቃቄ በማድረግ ለባለዕዳው ግዴታውን ለመፈጸሚያ አስፈላጊ ጊዜ የሚያሻው ሲሆን አንድ የችሮታ ጊዜ ሊሰጡት ይችላሉ ።

- (፪) ይህም፣ ጊዜ፣ በማንኛኛውም፣ ምክንያት፣ ቢሆን፣ ከሰድስት፣ ወር፣ የበለጠ፣ ሊሆን፣ አይችልም ።
- (፫) ተዋዋዮቹ፣ ወገኖች፣ ዳኞች፣ የምሕረት፣ ጊዜ፣ ሊሰጡ፣ አይችሉም፣ የሚል፣ ቃል፣ በውላኛው፣ ውስጥ፣ ሊያገቡ፣ ይችላሉ ።

ክፍል ፣ ፱ ።

ውልን ፣ ስላለመፈጸም ።

ቍ፡፳፻፳፩። የውል፣ አለመፈጸም፣ ስለሚያስከትለው ፣ ነገር ።

- (፩) ከተዋዋዮቹ፣ አንዱ፣ የውሉን፣ ግዴታ፣ ያልፈጸመ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሌላው፣ ወገን፣ እንደ፣ ነገሩ፣ አጋጣሚ፣ ሁኔታ፣ ውሉን፣ እንዲፈጽምለት፣ ሊጠይቅ፣ ይችላል፤ ይህም፣ ባይሆን፣ የውሉን፣ መፍረስ፣ ራሱ፣ ሊጠይቅ፣ ወይም፣ ሊገልጽ፣ ይችላል ።
- (፪) በሌላ፣ በኩል፣ ደግሞ፣ የውሉ፣ አለመፈጸም፣ ጉዳይ፣ ጉዳት፣ ስላደረሰበት፣ የጉዳት፣ ኪሣራ፣ እንዲከፈለው፣ ለመጠየቅ፣ መብት፣ ይኖረዋል ።

ቍ፡፳፻፳፪። የማስጠንቀቂያ፣ አስፈላጊነት ።

እንደ፣ ውሉ፣ ሳይፈጸምልኝ፣ ቀርቷል፣ በማለት፣ ክርክር፣ ለማቅረብ፣ የሚፈልገው፣ አንደኛው፣ ወገን፣ ተዋዋይ፣ የተዋዋለው፣ ሰው፣ ግዴታውን፣ እንዲፈጽምለት፣ ለማድረግ፣ አስቀድሞ፣ ማስጠንቀቂያ፣ ሊሰጠው፣ ያስፈልጋል ።

ቍ፡፳፻፳፫። ማስጠንቀቂያ፣ የሚደረግበት፣ ሥርዐትና፣ (ፎርም)፣ ዘመን ።

- (፩) የማስጠንቀቂያ፣ መስጠት፣ ጉዳይ፣ የሚደረገው፣ ይህን፣ እንድትፈጽም፣ የሚል፣ እንደ፣ መጨረሻ፣ ትእዛዝ፣ በሆነ፣ ማስታወቂያ፣ ወይም፣ በሌላ፣ አድራጎት፣ የባለገንዘቡን፣ አሳብ፣ መግለጫ፣ በሆነ፣ ዐይነት፣ የሚቀርብ፣ የውሉን፣ ፍጻሜ፣ ለማግኘት፣ የሚደረግ፣ ተግባር፣ ነው ።
- (፪) ይህን፣ ለማድረግ፣ የሚቻለው፣ ግዴታው፣ ተጠያቂ፣ ከሆነበት፣ ቀን፣ ጀምሮ፣ ነው ።

ቍ፡፳፻፳፬። ጊዜ፣ ስለ፣ መወሰን ።

- (፩) ባለ፣ ገንዘቡ፣ ለባዕዳው፣ ማስጠንቀቂያ፣ ሲሰጥ፣ ለግዴታው፣ መፈጸሚያ፣ የሚሆን፣ አንድ፣ የተወሰነ፣ ጊዜ፣ ሊወስንለት፣ ይችላል፤ ይህ፣ የተወሰነው፣ ጊዜ፣ ካለፈ፣ በኋላ፣ ግን፣ ውሉ፣ በዐይነታው፣ እንዲፈጸም፣ የማይቀበለው፣ መሆኑን፣ ያስታውቃል ።
- (፪) ይህ፣ ጊዜ፣ ሊወሰን፣ የሚገባው፣ በጉዳዩ፣ ዐይነትና፣ በአካባቢው፣ ሁኔታ፣ በአእምሮ፣ ግምት፣ በቂ፣ በሆነ፣ መጠን፣ ነው ።

ቍ፡፳፻፳፭። ማስጠንቀቂያ፣ መስጠት፣ ጠቃሚ፣ የማይሆንበት፣ ጉዳይ ።

- ማስጠንቀቂያ፣ መስጠት፣ ጠቃሚ፣ የማይሆነው ፤
- (ሀ) ያለ፣ ማድረግ፣ ግዴታ፣ በሚያጋጥምበት፣ ጊዜ ፤
- (ለ) ባለዕዳው፣ በውሉ፣ ላይ፣ በተመለከተው፣ መሠረት፣ የውሉን፣ ግዴታ፣ የሚፈጽምበት፣ ጊዜ፣ በውሉ፣ ላይ፣ ተመልክቶ፣ እንደ፣ ሆነና፣ ይህ፣ የተወሰነው፣ የግዴታ፣ መፈጸሚያ፣ ዘመን፣ ያለፈ፣ እንደ፣ ሆነ ፤
- (ሐ) ባለዕዳው፣ ግዴታውን፣ የማይፈጽም፣ ስለ፣ መሆኑ፣ በጽሑፍ፣ ያስታወቀ፣ እንደ፣ ሆነ ፤
- (መ) ማንኛውም፣ ሌላ፣ ተግባር፣ ሳያስፈልግ፣ በውሉ፣ የተወሰነው፣ ጊዜ፣ እንዳለፈ፣ ወዲያው፣ ለባለዕዳው፣ የመጨረሻ፣ ማስጠንቀቂያ፣ እንደ፣ ተሰጠው፣ ይቈጠራል፣ የሚል፣ ቃል፣ በስምምነቱ፣ ላይ፣ ተመልክቶበት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

ቍ፡፳፻፳፮። ውልን፣ በግድ፣ ስለ፣ ማስፈጸም ።

- (፩) ውሉ፣ በግዴታ፣ እንዲፈጸም፣ ሊታዘዝ፣ የሚቻለው፣ እንደ፣ ውሉ፣ ይፈጸምልኝ፣ ብሎ፣ ለሚጠይቀው፣ ተዋዋይ፣ ወገን፣ የተለየ፣ ጥቅም፣ የሚሰጠው፣ በሆነ፣ ጊዜና፣ አፈጻጸሙም፣ በባለዕዳው፣ ነጻነት፣ ላይ፣ ምንም፣ መስናክል፣ ሳያደርስበት፣ ሊፈጸም፣ የሚቻል፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ብቻ፣ ነው ።

ቍ፡፳፻፳፯። የማድረግና፣ ያለ፣ ማድረግ፣ ግዴታ ።

- (፩) ባለዕዳው፣ ሊፈጽመው፣ የሚገባውን፣ የማድረግ፣ ግዴታ፣ ባለገንዘቡ፣ በባለዕዳው፣ ኪሣራ፣ እንዲፈጽም፣ ወይም፣ እንዲያስፈጽም፣ ሊፈቅድለት፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም፣ ባለዕዳው፣ በውል፣ ተገድዶበት፣ የነበረውን፣ ያለማድረግ፣ ግዴታ፣ ተላልፎ፣ የሠራውን፣ ሁሉ፣ ባለገንዘቡ፣ በባለዕዳው፣ ኪሣራ፣ ሊያፈርስ፣ ወይም፣ ራሱ፣ ሊያስፈርስ፣ ሊፈቅድለት፣ ይችላል ።

ቍ፡፳፻፳፰። ዐይነቱ፣ በታወቀ፣ ነገር፣ ስለ፣ መዋዋል ።

በውሉ፣ የተገባው፣ ግዴታ፣ ዐይነቱ፣ በታወቀ፣ ነገር፣ ላይ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህን፣ ለመጠየቅ፣ መብት፣ ያለው፣ ወገን፣ ባለዕዳው፣ እንዲያስረክበው፣ የተገደደበትን፣ ዐይነቱ፣ የታወቀውን፣ ነገር፣ ያለ፣ አንዳች፣ ችግርና፣ ከፍተኛ፣ ግምት፣ ያለው፣ ወጪ፣ ለማድረግ፣ ሳይገደድ፣ በሌላ፣ ዐይነት፣ ዘዴ፣ ለማግኘት፣ የሚችል፣ ከሆነ፣ ውሉ፣ በግዴታ፣ እንዲፈጸም፣ ለማስገደድ፣ አይችልም ።

ቍ፡፳፻፳፱። የተሰጠውን፣ ነገር፣ አልቀበልም፣ ስለ፣ ማለት ።

ባለገንዘቡ፣ ሊመለስለት፣ የቀረበለትን፣ ነገር፣ ሕጋዊ፣ ባልሆነ፣ ምክንያት፣ አልቀበልም፣ ያለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ባለዕዳው፣ ይህን፣ ነገር፣ በባለገንዘቡ፣ ኪሣራ፣ ሕዝባዊ፣ በሆነ፣ የዕቃ፣ ማስቀመጫ፣ ቦታ፣ ወይም፣ በመንግሥት፣ መሥሪያ፣ ቤት፣ ሣጥን፣ ወይም፣ ዕቃው፣ ሊከፈልበት፣ ይገባው፣ በነበረበትና፣ ዳኞች፣ ባዘዙበት፣ በማንኛውም፣ ስፍራ፣ ለማስረከብ፣ መብት፣ አለው ።

ቍ፡ ሺ፯፻፳፰ ፡ ተገቢውን፣ ነገር፣ ለማድረግ፣ ስላለመቻል ።

ባለገንዘቡ፣ ማን፣ እንደ፣ ሆነ፣ ለማወቅ፣ ያልተቻለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ራሱ፣ ስለ፣ መሆኑ፣ የሚያጠራጥር፣ ሲሆን፣ ወይም፣ በባለገንዘቡ፣ የግል፣ ጉዳይ፣ ምክንያት፣ ለባለገንዘቡ፣ ተገቢ፣ የሆነው፣ ነገር፣ ሊቀርብ፣ (ሊሰጥ)፣ የማይቻል፣ ሲሆንም፣ እንደዚሁ፣ ለባለዕዳው፣ ከዚህ፣ በላይ፣ የተመለከተው፣ መብት፣ አለው ።

ቍ፡ ሺ፯፻፳፩ ፡ ዕቃውን፣ ስለ፣ መሸጥ ።

(፩) የተዋዋሉበት፣ ነገር፣ ዕቃ፣ ለመበላሸት፣ የሚችል፣ ይበላሻል፣ ተብሎ፣ የሚያሠጋ፣ ሲሆን፣ ወይም፣ ከራሱ፣ ዋጋ፣ ያልተመዘዘነ፣ የጥበቃ፣ ወይም፣ የማስቀመጫ፣ ዋጋ፣ የሚጠይቅ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ባለዕዳው፣ ፍርድ፣ ቤትን፣ አስፈቅዶ፣ ይህን፣ ዕቃ፣ በሐራጅ፣ ሊሸጠው፣ ይችላል ።

(፪) እንደዚሁም፣ ዕቃው፣ በዕለት፣ ገበያ፣ ተወስኖ፣ የታወቀ፣ ዋጋ፣ ያለው፣ ሲሆን፣ ወይም፣ በነዋሪ፣ ዋጋ፣ ተወስኖ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ደግሞ፣ በሐራጅ፣ ለመሸጥ፣ ከሚጠየቀው፣ ዋጋ፣ የሚበልጥ፣ ተመዘዛኝ፣ ያልሆነ፣ ወጪ፣ የሚያስፈልገው፣ ዝቅተኛ፣ ዋጋ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ባለዕዳው፣ የፍርድ፣ ቤትን፣ ፈቃድ፣ ጠይቆ፣ ዕቃውን፣ አስማምቶ፣ ለመሸጥ፣ ይችላል ።

(፫) እንዲሁም፣ ሲሆን፣ የዕቃውን፣ ሽያጭ፣ ዋጋ፣ ለመንግሥት፣ መሥሪያ፣ ቤት፣ ሣጥን፣ ማስረከብ፣ ይገባዋል ።

ቍ፡ ሺ፯፻፳፯ ፡ ማስረከብ፣ የሚጻፍበት ።

ያስረከበው፣ ዕቃ፣ ወይም፣ ዋጋ፣ ትክክለኛ፣ መሆኑ፣ በዳኞች፣ ከተረጋገጠለትና፣ ባለዕዳውም፣ ይህንን፣ በደንብ፣ ካስረከበ፣ ከግዴታ፣ ነጻ፣ ይሆናል ።

ቍ፡ ሺ፯፻፳፫ ፡ ያስረከበውን፣ ዕቃ፣ መልሶ፣ ስለ፣ መውሰድ ።

(፩) ያስረከበውን፣ ነገር፣ ተገቢ፣ ባለዋጋ፣ መሆኑ፣ ከታወቀለት፣ በኋላም፣ ቢሆን፣ ይህን፣ ያስረክዋል፣ ነገር፣ ባለገንዘቡ፣ የሚቀበለው፣ መሆኑን፣ ካላስታወቀ፣ ባለዕዳው፣ እስረከቦት፣ የነበረውን፣ ነገር፣ ወይም፣ ዋጋውን፣ መልሶ፣ ሊወስድ፣ ይችላል ።

(፪) ይህ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ዕዳው፣ እንደ፣ ገና፣ በባለዕዳው፣ ላይ፣ ይመለስበታል ።

(፫) ባለዕዳው፣ እስረከቦት፣ የነበረው፣ ነገር፣ ወይም፣ ዋጋው፣ ትክክል፣ መሆኑ፣ በዳኞች፣ ከታወቀ፣ በኋላ ፣ ቀድሞ ፣ በዋስትና፣ አላፈነት፣ ውስጥ፣ ገዳተው፣ የነበሩትን፣ ዋሶች፣ አላፈነት፣ እንደ፣ ገና፣ አያገኛቸውም ።

ቍ፡ ሺ፯፻፳፱ ፡ ውልን፣ በፍርድ፣ ስለ፣ መሰረዝ ።

በተወሰነው፣ ጊዜ፣ ግዴታዎችን፣ ያልፈጸመ፣ እንደ፣ ሆነና፣ ወይም፣ የፈጸማቸው፣ ሙሉ፣ ወይም፣ ፍጹም ፣ ባልሆነ፣ አኳኋን፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዳኞቹ፣ በአንደኛው፣ ወገን፣ ጠያቂነት፣ ውሉን፣ ሊያስተሩት፣ ይችላሉ ።

ቍ፡ ሺ፯፻፹፮ ፡ ቅን፣ ልቡና ።

(፩) ዳኞቹ፣ ውሳኔ፣ ለመስጠት፣ የተዋዋዮችን፣ ጥቅምና፣ ለቅን፣ ልቡና፣ የሚያስፈልገውን፣ ነገር፣ መሠረት፣ ማድረግ፣ ይገባቸዋል ።

(፪) በውሉ፣ ላይ፣ ዐይነተኛ፣ የሆነ፣ ውል፣ መጣስ፣ ካልተደረገ፣ በቀር፣ ዳኞች፣ ውሉ፣ እንዲፈረስ፣ አይበይኑም ።

(፫) እንዲሁም፣ የውሉ፣ መሠረታዊ፣ ነገሮች፣ ካልተነኩና፣ በዚሁም፣ ምክንያት፣ ጠያቂው፣ ይህን፣ የመሰለው፣ ነገር፣ ይሆናል፣ ቢል፣ ፍሮ፣ ተዋዋዩ፣ ካለመፈጸሙ፣ የተነሣ፣ ውሉ፣ በሚገኝበት፣ ሁኔታ፣ ውሉን፣ የማይዋዋል፣ መሆኑ፣ በአእምሮ፣ ግምት፣ ሊገለጽ፣ የሚቻል፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ አፈጻጸሙ፣ በዚሁ፣ ዐይነት፣ ነው ።

ቍ፡ ሺ፯፻፹፯ ፡ በአንድ፣ ወገን፣ ብቻ፣ የሚደረግ፣ የውል፣ ማፍረስ ። (፩) የውል፣

ማፍረሻ፣ የሚሆኑ፣ የውል፣ ቃሎች ።

በአንድ፣ ውል፣ ውስጥ፣ ውልን፣ የሚያፈርሱ፣ የስምምነቶች፣ ቃል፣ ተገልጻል፣ ከተጻፈበትና፣ የዚሁም፣ ስምምነት፣ አፈጻጸም፣ ጉዳይ፣ ተሟልቶ፣ ከተገኘ፣ አንደኛው፣ ተዋዋይ፣ ውሉ፣ ፈርሷል፣ ሲል፣ ለመግለጽ፣ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፯፻፹፯ ፡ (፪) ቍርጠኛ፣ የሆነ፣ የውል፣ መፈጸሚያ፣ ጊዜ ።

በውሉ፣ ላይ፣ አንድ፣ ግዴታ፣ መፈጸሚያ፣ ሆኖ፣ በተወሰነው፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ወይም፣ ማስጠንቀቂያ፣ በተሰጠበት፣ ጊዜ፣ በአእምሮ፣ ግምት፣ ይበቃል፣ ተብሎ፣ በተሰጠው፣ ቀን፣ ወይም፣ ደግሞ፣ በዳኛ፣ በተሰጠው፣ የችሮታ፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ከተዋዋዩ፣ አንደኛው፣ ወገን፣ የገባውን፣ ግዴታ፣ ሳይፈጽም፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ ይፍረስልኝ፣ የሚለው፣ ወገን፣ ይህ፣ ከዚህ፣ በላይ፣ የተነገረው፣ የማፍረስ፣ መብት፣ አለው ።

ቍ፡ ሺ፯፻፹፰ ፡ (፫) መፈጸም፣ ስላለመቻል ።

ከተዋዋዩቹ፣ አንደኛው፣ ወገን፣ የገባበትን፣ ግዴታ፣ ለመፈጸም፣ የማይቻለው፣ ሆኖ፣ ከተገኘ፣ ወይም፣ የመፈጸሚያውን፣ ጊዜ፣ ካዘገየ፣ በዚህም፣ ምክንያት፣ የውሉ፣ መሠረታዊ፣ ስምምነት፣ የተነካ፣ ሆኖ፣ ከተገኘ፣ ያንደኛው፣ ወገን፣ የውል፣ አፈጻጸም፣ ግዴታ፣ ጊዜ፣ ከመድረሱም፣ በፊት፣ ቢሆን፣ እንኳ፣ ውሉ፣ ይፈጸምልኝ፣ የሚለው፣ ወገን፣ ውሉ፣ እንደ፣ ፈረሰ፣ ለማስታወቅ፣ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፯፻፹፱ ፡ (፬) መፈጸምን፣ እንቢ፣ ስለ፣ ማለት ።

(፩) እንዲሁም፣ ከተዋዋዩቹ፣ አንደኛው፣ ወገን፣ ውሉን፣ የማይፈጽም፣ ስለ፣ መሆኑ፣ ግልጽ፣ በሆነ፣ መንገድ፣ ያስታወቀው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከላይ፣ የተመለከተው፣ የማፍረስ፣ መብት፣ አለው ።

(፪) ይህ፣ ሲሆን፣ አስቀድሞ፣ አንደኛውን፣ ወገን፣ ከማስጠንቀቅ፣ በፊት፣ የው

ሉን ፣ መሻር ፣ መብት ፣ ሊሠራበት ፣ አይችልም ፤ ይህ ፣ መብት ፣ ተሠርቶ በት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በውሉ ፣ ተገዳጅ ፣ የሆነው ፣ ወገን ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ከደ ፣ ረሰለት ፣ በኋላ ፣ በ፲፮ ፣ ቀን ፣ ውስጥ ፣ በውሉ ፣ መሠረት ፣ ለመፈጸም ፣ ስለ ፣ መቻሉ ፣ በቂ ፣ ዋስትና ፣ ያቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ የውል ፣ ማፍረስ ፣ መብት ፣ ይቀራል ።

(፫) አንደኛው ፣ ወገን ፣ ግዴታውን ፣ የማይፈጽም ፣ መሆኑን ፣ በጽሑፍ ፣ ካስታወቀ ፣ የማስጠንቀቂያ ፣ መስጠቱ ፣ ጉዳይ ፣ አስፈላጊ ፣ መሆኑ ፣ ይቀራል ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፯ ። ውልን ፣ ባለመፈጸም ፣ የተደረገ ፣ ጉዳት ።

(፩) ተዋዋዩ ፣ ግዴታውን ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ውሉን ፣ በግዴታ ፣ እንዲፈጽም ፣ ወይም ፣ እንዲፈረስ ፣ ከማስደረጉም ፣ በቀር ፣ ከነዚህ ፣ ማሻሻያዎች ፣ ጋራ ፣ አጣምሮ ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ለደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ መጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ቀጥሎ ፣ የተጻፉት ፣ ቀጥሮች ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ ኪሣ ፣ ራውና ፣ ልኩ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነት ፣ በሚ ፣ ለው ፣ ምዕራፍ ፣ በተጻፉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይወሰናል ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፩ ። ኪሣራ ፣ የሚከፈልበት ፣ ጊዜ ።

(፩) ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ምንም ፣ ጥፋት ፣ ባያደርግ ፣ እንኳ ፣ ያለ በትን ፣ ግዴታ ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህን ፣ ግዴታውን ፣ ባለ መፈጸሙ ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፪) ተዋዋይ ፣ የውል ፣ ግዴታውን ፣ ያልፈጸመበትን ፣ በቂ ፣ ምክንያት ፣ ካላስረዳና ፣ ይህም ፣ ምክንያት ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ መሆኑ ፣ ካልተረጋገጠለት ፣ የውሉ ፣ አለመፈጸም ፣ ከሚያመጣው ፣ አላፈነት ፣ ሊድን ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፪ ። ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ።

(፩) ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ሊመልሱት ፣ የማይቻል ፣ ጎይል ፣ ደርሷል ፣ የሚባ ፣ ለው ፣ አንድ ፣ ባለዕዳ ፣ ባላሰበው ፣ ነገር ፣ ድንገት ፣ ደራሽ ፣ ሆኖበት ፣ ግዴታ ውን ፣ እንዳይፈጸም ፣ ፍጹም ፣ መሰናክል ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ የሚያግደው ፣ ነገር ፣ ባጋጠመው ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

(፪) በአእምሮ ፣ ግምት ፣ ባለዕዳው ፣ ቀደም ፣ ብሎ ፣ ሊያስብበት ፣ የሚቻል ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ አንድ ፣ ድንገተኛ ፣ ደራሽ ፣ ነገር ፣ ወይም ፣ ለውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ ከባድ ፣ የሆነ ፣ ወጪ ፣ በባለዕዳው ፣ ላይ ፣ የሚደርስበት ፣ ቢሆን ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ አይገመትም ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፫ ። ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ፣ ነው ፣ የሚያሰኙ ፣ ምክንያቶች ።

እንደ ፣ ነገሩ ፣ ሁኔታ ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ፣ ነው ፣ ሊያሰኙ ፣ የሚ ፣ ችሉ ፣ ምክንያቶች ፤

(ሀ) ባለዕዳው ፣ አላፈ ፣ የማይሆንበት ፣ ያልታሰቡና ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የሚ መጡ ፣ ድንገት ፣ ደራሽ ፣ ነገሮች ፤

(ለ) ውሉ ፣ እንዳይፈጸም ፣ በመንግሥት ፣ የሚደረግ ፣ ክልከላ ፤

(ሐ) እንደ ፣ መሬት ፣ መናወጽ ፣ መብረቅ ፣ ማዕበል ፣ ይህን ፣ የመሳሰለ ፣ ፍጥረ ታዊ ፣ መቅሠፍት ፤

(መ) የጠላት ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ጦርነትና ፣ የአገር ፣ ውስጥ ፣ ጦርነት ፤

(ሠ) የባለዕዳው ፣ መሞት ፣ ወይም ፣ ባልታሰበ ፣ ሁኔታ ፣ የሚደርስበት ፣ ከባድ ፣ አደጋ ፣ ወይም ፣ ጽኑ ፣ ሕመም ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፬ ። ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ፣ አለመኖር ።

ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፤

(ሀ) በተዋዋዩ ፣ ፋብሪካ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ሥራውን ፣ ከሚያከናውንበት ፣ ባንደ ኛው ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ቅርንጫፍ ፣ ውስጥ ፣ የተደረገ ፣ የሠራተኞች ፣ አድማ ፣ ወይም ፣ የመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ መዘጋት ፣ ጉዳት ፤

(ለ) ለውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነው ፣ ዋነኛ ፣ ጠባይ ፣ ያለው ፣ ዕቃ ፣ ዋጋ ፣ መወደድ ፣ ወይም ፣ መርከብ ፤

(ሐ) ባለዕዳው ፣ ያለበትን ፣ የግዴታ ፣ አፈጻጸም ፣ ወጪ ፣ የሚያከብድበት ፣ የአ ዲስ ፣ ሕግ ፣ መውጣት ፤

ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ፣ ነው ፣ አያሰኝም ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፭ ። ጥፋት ፣ መደረጉን ፣ ስለ ፣ ማስረዳት ።

አንደኛው ፣ ወገን ፣ ሁለተኛውን ፣ ወገን ፣ ግዴታውን ፣ አልፈጸመልኝም ፣ ብሎ ፣ ኪሣራ ፣ ለማግኘት ፣ የሚችለውና ፣ የተዋዋዩን ፣ ጥፋት ፣ ለማረጋገጥ ፣ የሚያስፈልገው ፤

(ሀ) ባለዕዳው ፣ ለተዋዋዩ ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ፍጹሚ ፣ ሊያስገኝለት ፣ ለዚህም ፣ እርግጠኛ ፣ ነኝ ፣ ሳይል ፣ የሚችለውን ፣ ያህል ፣ ብቻ ፣ ለማድረግ ፣ ውል ፣ የገባ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ለ) ሕግ ፣ በአንድ ፣ በተወሰነ ፣ የውል ፣ ልዩነት ፣ ለይቶ ፣ ይህን ፣ ደንብ ፣ የጠቀሰ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፮ ። ከባድ ፣ ጥፋት ።

ውሉ ፣ ለአንደኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ጥቅም ፣ ብቻ ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ባልተ ፈጸመ ፣ ጊዜ ፣ ሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ኪሣራ ፣ ለመክፈል ፣ የሚገባው ፣ ከባድ ፣ የሆነ ፣ ጥፋት ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፯ ። ለተዋዋዩ ፣ ስለ ፣ ማስታወቅ ።

(፩) ባለዕዳው ፣ ግዴታውን ፣ ለመፈጸም ፣ የሚከለክለውን ፣ ምክንያት ፣ ለተዋዋዩ ፣ ወዲያውኑ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(ደ) ተዋዋዩ፣ በጊዜው፣ ማስታወቂያ፣ ደርሶት፣ ኖር፣ ቢሆን፣ ጉዳት፣ እንዳይደርስበት፣ አስፈላጊውን፣ ለማድረግ፣ ይችላል፣ ስለ፣ ነበረ፣ ግዴታውን፣ ባለመፈጸሙ፣ በተዋዋዩ፣ ላይ፣ ለደረሰው፣ ጉዳት፣ ባለዕዳው፣ ጎሳ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፯፻፶፭ ። የማስጠንቀቂያ፣ ውጤት ።

ለባለዕዳው፣ ማስጠንቀቂያ፣ ከደረሰው ፤ ውሉ ፣ ያልተፈጸመበት ፣ ከዐቅም፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ጎይል ፣ ምክንያት፣ ቢሆንም ፣ ኪሣራ ፣ መታሰብ ፣ አይቀርም ።

ቀ፡ ሺ፯፻፶፮ ። ደንበኛው፣ የኪሣራ፣ አቋራረጥ ።

(፩) የሚከፈለው፣ ኪሣራ፣ የሚታሰበው፣ አእምሮ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ውሉ ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ይደርሳል ፣ ብሎ ፣ በሚገምተው ፣ አስተያየት ፣ ልክ ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ አኳኋን ፣ የውሉ ፣ መሠረቶች ፣ ናቸው ፣ ተብለው ፣ የሚያዙት ፣ የውሉን ፣ ዐይነት ፣ መመልከት ፣ ብቻ ፣ ሳይሆን ፣ የተዋዋዮቹን ፣ የሞያ ፣ ሥራ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ የነበራቸውን ፣ ግንኙነት ፣ ባለዕዳው ፣ የሚያውቃቸውን ፣ ሁኔታዎችና ፣ ማንኛዎቹንም ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታዎች ፣ ሁሉ ፣ በመመልከት ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻ ። ዝቅተኛ ፣ ጉዳት ።

ባለገንዘቡ ፣ ከጠየቀው ፣ ዝቅ ፣ ያለ ፣ ጉዳት ፣ ያገኘው ፣ መሆኑን ፣ ባለዕዳው ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጎሳፈነቱ ፣ በዚህ ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፩ ። ከፍተኛ ፣ ጉዳት ።

(፩) ባለገንዘቡ ፣ ውል ፣ ሲያደርግ ፣ ጉዳቱን ፣ ይበልጥ ፣ የሚያከብዱትን ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ምክንያቶች ፣ ለባለዕዳው ፣ አስቀድሞ ፣ ያስታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራው ፣ ባለገንዘቡ ፣ በደረሰበት ፣ እርግጠኛ ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ይሆናል ።

(፪) የአፈጻጸሙ ፣ ጉድለት ፣ ባለዕዳው ፣ ለመጉዳት ፣ ሲል ፣ ባደረገው ፣ ነገር ፣ ወይም ፣ ጉልህ ፣ በሆነ ፣ ችልተኛነት ፣ ወይም ፣ ከባድ ፣ በሆነ ፣ ጥፋት ፣ ምክንያቶች ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለባለገንዘቡ ፣ የሚገባው ፣ ኪሣራ ፣ በደረሰበት ፣ እርግጠኛ ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፪ ። የጉዳት ፣ ኪሣራን ፣ የመቀነስ ፣ ግዴታ ።

(፩) ውል ፣ አልተፈጸመልኝም ፣ የሚለው ፣ ወገን ፣ ውሉ ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ምክንያት ፣ የሚደርሰው ፣ ኪሣራ ፣ ያነሰ ፣ እንዲሆን ፣ ተገቢ ፣ የሆነውን ፣ ጥንቃቄ ፣ ሁሉ ፣ ማድረግ ፣ አለበት ፣ ይኸውም ፣ ይህ ፣ የሚያደርገው ፣ ጥንቃቄ ፣ አስቸጋሪና ፣ ብዙ ፣ ወጪ ፣ እንዲያደርግ ፣ የማያስገድደው ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

(፪) ይህ ፣ ጥንቃቄ ፣ በቸልተኛነት ፣ ሳይደረግ ፣ ቢቀር ፣ ውሉን ፣ ያልፈጸመው ፣ ሰው ፣ የሌላውን ፣ ወገን ፣ ችልታ ፣ መከራከሪያ ፣ አድርጎ ፣ ኪሣራው ፣ እንዲቀንሰለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፫ ። የገንዘብ ፣ ዕዳ ፣ ስድስት ፣ ጊዜ ፣ በማሳለፍ ፣ ስለሚከፈል ፣ ወለድ ።

(፩) የገንዘብ ፣ ዕዳ ፣ እንዲከፍል ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ የደረሰው ፣ ባለዕዳ ፣ አነስተኛ ፣ ወለድ ፣ እንዲከፍል ፣ በስምምነቱ ፣ ቢወሰንም ፣ እንኳ ፣ በሕግ ፣ የተወሰነውን ፣ ወላድ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፪) በውለታው ፣ ውስጥ ፣ የበለጠ ፣ ወለድ ፣ የታሰበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ በከፍተኛው ፣ ወለድ ፣ መታሰቡ ፣ ይቀጥላል ።

(፫) ባለገንዘቡ ፣ ምንም ፣ ኪሣራ ፣ ባይደርስበትም ፣ ወላድ ፣ ይገባዋል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፬ ። (ደ) የወለድ ፣ ወለድ ።

(፩) ከባለዕዳው ፣ ላይ ፣ ያለው ፣ ገንዘብ ፣ በየጊዜው ፣ የሚከፈል ፣ ሆኖ ፣ ለባለገንዘቡ ፣ በየጊዜው ፣ የሚገኘው ፣ ገቢ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለምሳሌ ፣ ኪራይ ፣ የርሶት ፣ አላባ ፣ የዘወትር ፣ ጠረታ ፣ ወይም ፣ ለሕይወቱ ፣ የተወሰነ ፣ ጠረታ ፣ የአንድ ፣ ካርታል ፣ ወለድ ፣ ይህን ፣ የመሰለ ፣ ከሆነ ፣ ደንበኛው ፣ ወለድ ፣ የሚታሰበው ፣ ክስ ፣ ለአንድ ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ ከቀረበበት ፣ ቀን ፣ ጀምሮና ፣ ይኸውም ፣ ባለዕዳው ፣ የአንድ ፣ ዓመት ፣ ሙሉ ፣ ሐሳብ ፣ ያለበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) ተመላላሽ ፣ ሐሳብን ፣ የሚመለከቱት ፣ ደንበኞች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፭ ። የጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ ማቻቻያ ።

ባለገንዘቡን ፣ ያገኘው ፣ ጉዳት ፣ ጊዜ ፣ በማሳለፍ ፣ ምክንያት ፣ ከሚከፈለው ፣ ወለድ ፣ የበለጠ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉን ፣ በተዋዋሉ ፣ ጊዜ ፣ ባለዕዳው ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ተደርጎለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ውለታው ፣ ያልተፈጸመበት ፣ ባለገንዘቡን ፣ ለመጉዳት ፣ በመፈለጉና ፣ በከባድ ፣ ችልታና ፣ ወይም ፣ በከባድ ፣ ጥፋት ፣ ፈሆን ፣ ኪሣራውን ፣ ባለዕዳው ፣ በሙሉ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

የግዴታዎች ፣ መቅረት ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፮ ። (ሀ) ግዴታን ፣ የሚያስቀሩ ፣ መደበኛ ፣ ምክንያቶች ።

ውለታው ፣ በተደረገው ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ የተፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግዴታው ፣ ይቀራል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፯ ። (ለ) ሌሎች ፣ ምክንያቶች ።

እንደዚሁም ፣ ግዴታው ፣ የሚቀረው ።
(ሀ) ግዴታው ፣ የተፈጸመበት ፣ ውል ፣ የተሰረዘ ፣ ወይም ፣ የፈረሰ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
(ለ) ተዋዋዮቹ ፣ ወይም ፣ አጉዳ ፣ ወገን ፣ ውለታው ፣ እንደሚፈቀድለት ፣ እንዲያልቅ ፣ ያደረጉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
(ሐ) ተዋዋዮቹ ፣ ያለውን ፣ ግዴታ ፣ በሌላ ፣ ግዴታ ፣ በመተካት ፣ ለማደስ ፣ (ኖባሲዮን) ፣ የተሰማሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣

- (መ) ባለገንዘቡ ፣ ለባለዕዳው ፣ ያለበት ፣ ሌላ ፣ ግዴታና ፣ ዋናው ፣ ግዴታ ፣ የተቻቻሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሠ) የባለገንዘቡና ፣ የባለዕዳው ፣ መብት ፣ የተቀላቀለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ረ) የግዴታውን ፣ አፈጻጸም ፣ ሳይጠይቅ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ያለፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ውሎችን ፣ ስለ ፣ መሰረዝና ፣ ስለ ፣ ግፍረስ ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፳ ፣ የውልን ፣ ግፍረስ ፣ ግን ፣ ስለሚጠየቅ ።

- (፩) ከውል ፣ ፈቃድ ፣ መስጠት ፣ ጉድለት ፣ ወይም ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ በእንደኛው ፣ ችሎታ ፣ ግጣት ፣ የተነሣ ፣ ውሎ ፣ እንዲሰረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችለው ፣ በስምምነት ፣ ጉድለት ፣ ምክንያት ፣ ውሎን ፣ ለመሰረዝ ፣ እንዲጠይቅ ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ ወገን ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (፪) ውሎ ፣ የተደረገበት ፣ ጉዳይ ፣ ወይም ፣ ምክንያት ፣ ከሕግ ፣ ውጭ ፣ የሆነ ፣ ነው ፣ ወይም ፣ ለሕሊና ፣ ተቃራኒ ፣ ነው ፣ ወይም ፣ ለውሎ ፣ አጻጻፍ ፣ የተደነገገው ፣ ፎርም ፣ አልተጠበቀም ፣ ብሎ ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ግንኛውም ፣ ጥቅም ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ውሎ ፣ እንዲሰረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶ ፣ ውልን ፣ ለመፈጸም እንቢ ፣ ግለት ።

ውሎን ፣ ለመፈጸም ፣ እንቢ ፣ ለማለት ፣ የሚፈልገው ፣ ወገን ፣ ውሎ ፣ የማይረጋ ፣ መሆኑን ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊያደርገው ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፫ ፣ የውል ፣ መሰረዝ ፣ ክስ ።

- (፩) ውል ፣ የማይረጋበት ፣ ምክንያት ፣ ከቀረበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ የማሰረዝ ፣ ክስ ፣ ለማቅረብ ፣ አይቻልም ።
- ጉዳቱ ፣ የደረሰበት ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያደረሰ ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሎን ፣ የማሰረዝ ፣ ክስ ፣ መቅረብ ፣ የሚገባው ፣ ውሎ ፣ በተደረገ ፣ በሁለት ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፮ ፣ ውልን ፣ ለማጽናት መቻል ።

- (፩) ስምምነቱ ፣ የጉደለበት ፣ ተዋዋይ ፣ ፈቃዱ ፣ ሳይሆን ፣ የተዋዋለባቸው ፣ ሁኔታዎች ፣ ከቀሩ ፣ በኋላ ፣ ውሎን ፣ ለማሰረዝ ፣ እንዲጠይቅ ፣ የተሰጠውን ፣ መብት ፣ ለመተው ፣ ይችላል ።
- (፪) የማጽናቱም ፣ አሠራር ፣ መፍረስ ፣ እንዲቀርለት ፣ የተባለው ፣ ውል ፣ ስለዚህ ፣ ውል ፣ አሠራር ፣ ፎርም ፣ በተደነገገው ፣ አካላት ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፯ ፣ ጥያቄን ፣ ስላለመቀበል ።

በጉዳት ፣ ምክንያት ፣ ውሎ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የተጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በውሎ ፣ የሚጠቀመው ፣ ተዋዋይ ፣ ጉድለቱን ፣ ለመመያ ፣ በሚበቃ ፣ ያኸል ፣ ተጨ

ግሪውን ፣ ከፍሎ ፣ ውሎ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የቀረበውን ፣ ጥያቄ ፣ ለማቆም ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፱ ፣ (ሀ) ውለታን ፣ በከፊል ፣ ስለ ፣ ግፍረስ ።

ውሎ ፣ በመሠረቱ ፣ የማይረጋ ፣ ነው ፣ የሚያስኝ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ውሎ ፣ የተሳሳተው ፣ በእንዳንድ ፣ ክፍል ፣ ቃላት ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ የሚሰረዙት ፣ እነዚህ ፣ የተሳሳቱት ፣ ቃላት ፣ ብቻ ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፱ (ለ) የማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

(፩) ውሎ ፣ እንዲቀር ፣ እንዲፈርስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ወይም ፣ ፈርሷል ፣ ብሎ ፣ ለግስታወቅ ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ውሎ ፣ ፈርሷል ፣ ወይም ፣ አልፈረሰም ፣ የሚል ፣ መሆኑን ፣ ሌላው ፣ ወገን ፣ በጠየቀው ፣ ጊዜ ፣ በአጭር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ገልጾ ፣ ግስታወቅ ፣ አለበት ።

(፪) ይህኛውም ፣ ተዋዋይ ፣ በበኩሉ ፣ በአጭር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ መልስ ፣ ሳይሰጠው ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ ግሰረጃ ፣ ቢኖርም ፣ ውሎ ፣ እንዲፈርስ ፣ መርጧል ፣ ያሰኘዋል ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፮ ፣ የመሰረዙ ወይም የመፍረሱ ፣ ውጤት ።

(፩) አንድ ፣ ውለታ ፣ ሲሰረዝ ፣ ወይም ፣ ሲፈርስ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ውለታ ፣ ከመደረጉ ፣ በፊት ፣ እንደ ፣ ነበሩት ፣ ሁኔታ ፣ እንዲመለሱ ፣ ማድረግ ፣ ይገባቸዋል ።

(፪) ውለታውን ፣ ለመፈጸም ፣ የተሠራ ፣ ሁሉ ፣ ቀሪ ፣ ሆኖ ፣ በማናቸውም ፣ አካላት ፣ ውጤት ፣ የሌለው ፣ ይሆናል ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፯ ፣ የገኛውን ፣ ወገን ፣ መብት ፣ ስለ ፣ መጠበቅ ።

በቅን ፣ ልቡና ፣ ለሆነ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ የተሠራው ፣ ሥራ ፣ ውጤት ፣ ጠቃሚ ፣ ከሆነ ፣ እንደ ፣ ረጋ ፣ እንዲቀር ፣ ይደረጋል ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፯ ፣ እንደ ፣ ነበር ፣ ለማድረግ ፣ ስለ ፣ አለመቻል ።

(፩) ውለታውን ፣ ለመፈጸም ፣ የተሠራውን ፣ ሥራ ፣ ለማፍረስ ፣ የማይቻል ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ አስቸጋሪ ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ወይም ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ መሰናክል ፣ የሚያመጣ ፣ ሲሆን ፣ እነዚህ ፣ የተሠሩት ፣ ሥራዎች ፣ እንደ ፣ ረጉ ፣ እንዲቀሩ ፣ ይደረጋል ።

(፪) እንዲሁም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ጻዥ ፣ ተገቢ ፣ መስሎ ፣ እንደ ፣ ታያቸው ፣ ኪሣራ ፣ በማስከፈል ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ውሳኔ ፣ በማድረግ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ተዋዋዮቹን ፣ ውሎ ፣ ከመደረጉ ፣ በፊት ፣ እንደ ፣ ነበሩት ፣ ሁኔታ ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ሺ፰፻፶፰ ፣ ስለ ፣ ወጪ ።

ውሎ ፣ ከመፍረሱ ፣ ወይም ፣ ከመሰረዙ ፣ የተነሣ ፣ ንብረትን ፣ የመመለስ ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ፣ ሰው ፣ ንብረቱን ፣ ለውጥ ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ላይ ፣ ወጪ ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ መለዋወጥ ፣ ወይም ፣ ወጪ ፣ የተነሣ ፣ ያሉት ፣

መብቶች፣ ወይም ግዴታዎች፣ በዚህ ሕግ ያላገባብህ፣ መበልጸግን፣ በሚመለከተው ምዕራፍ ውስጥ በተወሰኑት ድንጋጌዎች መሠረት፣ ይመራሉ።

ክፍል ፪ ።

ውሳኔን ስለ ማስቀረትና ዕዳን ስለ መተው።

ቀ. ሺ፰፻፲፱ ። የሁለቱ ወገኖች መስማማት ።

(፩) ውልን የተዋዋሉት፣ ወገኖች ተስማምተው ሊያስቀሩት (ሊያፈርሱት) ይችላሉ።

(፪) ውሉ ቀሪ ሲሆን ወደፊት የውልን መፈጸም ግዴታ ያስቀራል።

(፫) የውሉ መፍረስ ያለፈውን ሁኔታ አይነካም።

ቀ. ሺ፰፻፳፩ ። በአንድ ወገን በኩል ውልን ስለ ማስቀረት ።

(፩) ሁለቱም ወገኖች ወይም አንደኛው በማስታወቅ ብቻ ውሉ እንዲቀር ለማድረግ ይፈቀዳል ብለው ለመዋዋል ይችላሉ።

(፪) ውሉ ከሁለት በበለጠ ሰዎች መካከል የተደረገ ሲሆን ከተዋዋሎች አንዱ ቢወጣ ውሉ እንደ ፈቀደበት ተዋዋሎች መካከል እንደ ረጋ ይቀራል ብለው ለመዋዋል ይችላሉ።

ቀ. ሺ፰፻፳፮ ። ጊዜ ያልተወሰነላቸው ውሎች ።

ውሉ የተደረገው ላልተወሰነ ጊዜ እንደ ሆነ በአንዱ ወገን ብቻ ማስታወቅ ውሉን የማስቀረት መብት ለሁለቱም ወገኖች ይኖራቸዋል።

ቀ. ሺ፰፻፳፯ ። የሚከበር ጊዜ ።

(፩) በማስታወቅ ብቻ ውሉን ለማስቀረት የሚፈልገው ወገን በሕግ ወይም በልማድ የተወሰነውን ጊዜ ማክበር አለበት።

(፪) ይህ የተወሰነ ጊዜ ባይኖር እንደ ሁኔታው በአእምሮ ግምት የሚበቃው ጊዜ መክበር አለበት።

ቀ. ሺ፰፻፳፱ ። ልዩ የእምነት ግንኙነት ።

በተዋዋሎች መካከል ለውሉ አስፈላጊ የሆነው እምነት መረዳዳት፣ አንድ ዐይነት አስተያየት ሲቀርብ እንደ ገና ማገናኘት የማይቻል ሆኖ ሲታይ አንዱ ወገን ጥያቄ ያቀረበ እንደ ሆነ ጻኞች ውሳኔውን ለማፍረስ ይችላሉ።

ቀ. ሺ፰፻፴፱ ። ያለ ጥቅም የተደረገ ውል ።

አንድ ውል ለአንድ ተዋዋይ ጥቅም ብቻ ተደርጎ ሌላው ተዋዋይ በቂ መሠረት ያለው ምክንያት አቅርቦ ውሉ እንዲፈርስ ጥያቄ ያቀረበ እንደ ሆነ ጻኞች እንደዚሁ ውሉን ለማፍረስ ይችላሉ።

ቀ. ሺ፰፻፴፮ ። ዕዳን ስለ መተው።

ባለገንዘብ ለባለዕዳው የምፈልግበህ ነገር የለም ብሎ ባስታወቀው

ጊዜ ባለዕዳ የሆነ ሰው ለባለዕዳዎቹ ማድረግ ስያ፤ እንዲቀርብ አልፈቅድም ብሎ ካላስታወቀ በቀር ዕዳው ይቀራል።

ክፍል ፫ ።

ስለ መተካት (ናባሊያን) ።

ቀ. ሺ፰፻፳፯ ። መሠረቱ ።

ግዴታው ቀሪ የሚሆነው ሁለቱ ወገኖች ሌላ አዲስ ግዴታ በጉዳዩ ወይም በምክንያቱ በተለይ አዲስ ግዴታ ሊተኩበት የተስማሙ እንደ ሆነ ነው።

ቀ. ሺ፰፻፳፰ ። የመተካቱ ውጤት ።

(፩) ከመጀመሪያው ግዴታ ጋር የሚገኙት የስትናዎች፣ ቅድሚያዎች፣ መያዣዎች፣ እንዳሉ፣ እንዲኖሩ ይሆን ዘንድ በግልጽ የተጠበቀ ካልሆነ በቀር ምትክ ወደሚሆነው የገንዘብ መብት እይተላለፉም።

(፪) እንዲሁም በግልጽ እንዲጠበቁ የተደረገ ካልሆነ በቀር ሃይታን ከመተካቱ አስቀድመው የነበሩ ወለዶች ሊጠየቁ አይችሉም።

ቀ. ሺ፰፻፳፱ ። ግዴታውን የማስቀረት ፍላጎት ።

አዲሱን ግዴታ ለመተካት እንዲቻል የመጀመሪያውን ግዴታ በማያጠራጥር አኳኝን የሚያስቀር ፈቃድ እንዲኖር አስፈላጊ ነው።

ቀ. ሺ፰፻፴፱ ። የምትክ አለመኖር ።

ተቃራኒ የውል ቃል ከሌለ በቀር ምትክ ሊደረግ የማይችለው ።

(ሀ) ዕዳውን የሚያረጋግጥ አዲስ ስነድ የተደረገ እንደ ሆነ፤

(ለ) ባለዕዳው ላለበት ዕዳ አንድ የሐዋላ ወረቀት ወይም ለመክፈል ቃል የተሰጠበት ወረቀት (ፕሮሚሶሪ ኖት) የፈጸመ እንደ ሆነ፤

(ሐ) ግዴታውን ለመክፈል አዲስ የስትናዎች የተደረጉ እንደ ሆነ ነው።

ቀ. ሺ፰፻፵፱ ። ተመላላሽ ሒሳብ ።

(፩) በያይነቱ የሆኑትን ጉዳዮች በተዘመደው ሒሳብ በማጻፍ ምትክ አይሆኑም።

(፪) ሆኖም ሒሳቡ ከቆመና ከታወቀ ምትክ ተደረጎ ይባላል።

(፫) ከጉዳዮቹ አንዱ ልዩ የስትና ያለው እንደ ሆነ፤ ባለገንዘቡ ሒሳቡ ከቆመና ከታወቀ በኋላም ሌላ ስምምነት ካልተደረገ በቀር እነዚህን የስትናዎች እንደ ያዘ ይቀራል።

ክፍል ፬ ።

ስለ ማቻቻል ።

ቀ. ሺ፰፻፴፩ ። የማቻቻሉ መሠረት ።

ሁለት ሰዎች አንዱ ለአንዱ ባለዕዳ ሆኖ ሲገኝ፤ ከዚህ እንደሚቀጥለው ደንብ የሁለቱን ዕዳዎች የሚያስቀር ማቻቻል ይደረጋል።

ቍ፡፲፮፻፴፪። መቻቻያ ፣ የሚያስደርጉ ፣ ሁኔታዎች ።

ማቻቻል ፣ የሚደረገው ፣ ለገንዘብ ፣ ዕዳዎች ፣ ወይም ፣ ተመሳሳይ ፣ በሆኑት ፣ የመከፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ በደረሰ ፣ ዕዳዎች ፣ መካከል ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቍ፡፲፮፻፴፫። መቻቻያን ፣ የማያስደርጉ ፣ ሁኔታዎች ።

ቀጥሎ ፣ ከተዘረዘረው ፣ በቀር ፣ የዕዳው ፣ ምክንያት ፣ ግናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ቢሆን ፣ ማቻቻያ ፣ ይደረጋል ።

(ሀ) የዕዳው ፣ ዐይነት ፣ ልዩ ፣ በመሆኑ ፣ ለባለገንዘቡ ፣ በእጁ ፣ የሚከፈል ፣ ሲሆን ፣ ይኸውም ፣ ለባለዕዳው ፣ ለቤተ ፣ ሰቡ ፣ ከደመወዙ ፣ አስፈላጊውን ፣ ወይም ፣ ለቀለቡ ፣ የሚሆነውን ፣ ዐይነት ፣ የመሳሰለ ፣ ሲሆን ፤

(ለ) ለመንግሥት ፣ ለመሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ የሚከፈል ፣ ገንዘብ ፣ ሲሆን ፤

(ሐ) ባለቤቱ ፣ በማይገባ ፣ የተወሰደበት ፣ እንዲመለስለት ፣ ጥያቄ ፣ ሲያቀርብ ፤

(መ) በአደራ ፣ የሰጠውን ፣ ዕቃ ፣ እንዲመለስለት ፣ ሲጠይቅ ፣ መቻቻያ ፣ ሊደረግ ፣ አይቻልም ።

ቍ፡፲፮፻፴፬። በችሮታ ፣ የሚሰጥ ፣ ጊዜ ።

በችሮታ ፣ የተሰጠ ፣ ተጨማሪ ፣ ጊዜ ፣ ለማቻቻያ ፣ ዕንቅፋት ፣ አይሆንም ።

ቍ፡፲፮፻፴፭። የአከፋፈል ፣ አቀናኝ ።

በአንድ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ብዙ ፣ የሚቻሉ ፣ ዕዳዎች ፣ ሲኖሩበት ፣ ስለ ፣ ማቻቻሉ ፣ አሠራር ፣ የአከፋፈል ፣ አቀናኝ ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በምዕራፍ ፣ ፪ ፣ የተመለከተው ፣ ደንብ ፣ ይጻፍበታል ።

ቍ፡፲፮፻፴፮። የማቻቻያው ፣ ውጤት ።

ሁለት ፣ ዕዳዎች ፣ በአንድ ፣ ጊዜ ፣ ሲኖሩ ፣ በአንድነት ፣ የሚቻሉት ፣ ባነስተኛው ፣ ዕዳ ፣ ልክ ፣ ነው ።

ቍ፡፲፮፻፴፯። የሦስተኛ ፣ ወገን ፣ መብት ።

ከዕዳዎች ፣ መካከል ፣ በአንዱ ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ የሦስተኛውን ፣ ወገን ፣ መብት ፣ በሚጎዳ ፣ አኳኋን ፣ ማቻቻል ፣ አይደረግም ።

ቍ፡፲፮፻፴፰። መቻቻያ ፣ እንዲደረግ ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ አስፈላጊ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) ማቻቻያ ፣ የሚደረገው ፣ ባለዕዳው ፣ እንዲቻልለት ፣ መፈለጉን ፣ ለባለገንዘቡ ፣ ሲያስታውቅ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) ዳኛው ፣ የማቻቻሉን ፣ ጉዳይ ፣ በራሱ ፣ ሥልጣን ፣ ብቻ ፣ ሊያዝ ፣ አይችልም ።

ቍ፡፲፮፻፴፱። መቻቻያን ፣ አልፈልግም ፣ ስለ ፣ ማለት ።

ባለዕዳ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ አስቀድሞ ፣ መቻቻልን ፣ አልፈልግም ፣ ለማለት ፣ ይችላል ።

ቍ፡፲፮፻፵፩። በውል ፣ የሚደረግ ፣ መቻቻል ።

(፩) በሕግ ፣ ከተወሰነውም ፣ በቀር ፣ መቻቻል ፣ በሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ ፈቃድ ፣ ሊደረግ ፣ ይቻላል ።

(፪) ተዋዋዮቹ ፣ አስቀድመው ፣ መቻቻል ፣ በምን ፣ አኳኋን ፣ እንደሚፈጸም ፣ መወሰን ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፲፮፻፵፪። በፍርድ ፣ ቤት ፣ ስለሚደረግ ፣ ማቻቻል ።

(፩) እንደኛው ፣ ዕዳ ፣ የበሰለ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ ለጊዜው ፣ ክርክር ፣ በሌለበት ፣ ገንዘብ ፣ መጠን ፣ ዕዳው ፣ እምን ፣ ድረስ ፣ እንዲቻቻል ፣ ሊገልጹ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንደኛው ፣ ዕዳ ፣ የበሰለ ፣ ባይሆንም ፣ ነገር ፣ ግን ፣ በቅርብ ፣ ጊዜ ፣ ሊከፈል ፣ የማያስችግር ፣ ከሆነ ፣ ዳኞች ፣ የበሰለውን ፣ ገንዘብ ፣ ባለዕዳው ፣ እንዳይከፍል ፣ አድርገው ፣ የአንደኛው ፣ ዕዳ ፣ የሚከፈልበት ፣ ቀን ፣ እስኪደርስ ፣ ከማስገደድ ፣ ሊያቋዩ ፣ ይችላሉ ።

ክፍል ፣ ፮ ።

ስለ ፣ መብት ፣ መቀላቀል ።

ቍ፡፲፮፻፵፫። የመቀላቀል ፣ መሠረት ።

የባለዕዳው ፣ የባለገንዘቡ ፣ መብት ፣ በአንድ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ሲጠቀሙ ፣ በሕግ ፣ ሁለቱን ፣ ዕዳዎች ፣ የሚያስቀር ፣ መቀላቀል ፣ ይሆናል ።

ቍ፡፲፮፻፵፫። የሦስተኛ ፣ ወገን ፣ መብት ።

ሦስተኛው ፣ ወገን ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቅበትን ፣ መብቱን ፣ በመጉዳት ፣ የዕዳ ፣ ማቀላቀል ፣ ሊደረግ ፣ አይቻልም ።

ቍ፡፲፮፻፵፬። የዕዳ ፣ መቀላቀል ፣ መቅረት ።

የዕዳው ፣ መቀላቀል ፣ ሲቀር ፣ ግዴታው ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ይጀመራል ።

ክፍል ፣ ፮ ።

ስለ ፣ ይርጋ ።

ቍ፡፲፮፻፵፭። የይርጋ ፣ ጊዜ ።

ሕግ ፣ በሌላ ፣ አኳኋን ፣ ካልወሰነ ፣ በቀር ፣ ውሉ ፣ እንዲፈጸም ፣ ወይም ፣ ካለመፈጸሙ ፣ የተነሣ ፣ ስለሚደርስ ፣ ጉዳት ፣ ወይም ፣ ውሉ ፣ እንዲፈረስ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ በዐሥር ፣ ዓመት ፣ ይርጋ ፣ ይቀራል ።

ቍ፡፲፮፻፵፮። የይርጋው ፣ መነሻ ፣ ጊዜ ።

የይርጋ ፣ ቀን ፣ መቄጠር ፣ የሚጀምረው ፣ ግዴታውን ፣ ለመጠየቅ ፣ ተገቢ ፣ ከሆነው ፣ ወይም ፣ ውሉ ፣ የሚሰጠው ፣ መብት ፣ ከተሠራበት ፣ ቀን ፣ ጀምሮ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፵፯ ፡ በየጊዜው ፡ የሚሰጥ ፡ ገንዘብ ።

በየጊዜው ፡ የሚሰጥ ፡ ገንዘብን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ይርጋ ፡ መቁጠር ፡ የሚጀመረው ፡ መከፈሉ ፡ ከተቋረጠበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፵፰ ፡ የጊዜው ፡ አቋጣጠር ።

(፩) የይርጋው ፡ መጀመሪያ ፡ ቀን ፡ ከይርጋው ፡ ዘመን ፡ ሊሳብ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ አይታሰብም ።

(፪) የይርጋው ፡ ቀን ፡ የሚሞላው ፡ ለይርጋው ፡ የተወሰነ ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

(፫) ምናልባት ፡ ይህ ፡ ቀን ፡ ገንዘቡ ፡ በሚከፈልበት ፡ ቦታ ፡ በሕግ ፡ የታወቀ ፡ የበዓል ፡ ቀን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይርጋው ፡ የሚሞላው ፡ ከበዓሉ ፡ ተከታይ ፡ በሆነው ፡ በዓል ፡ ባልሆነው ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፶፬ ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ።

የዋነኛው ፡ ገንዘብ ፡ ይርጋ ፡ በወለዱና ፡ በሌሎቹም ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘቦች ፡ ይጸናል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፶፯ ፡ መያዣ ።

ባለገንዘቡ ፡ ለገንዘቡ ፡ መያዣ ፡ በእጁ ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በይርጋ ፡ ገንዘቡ ፡ ቀርቷል ፡ ተብሎ ፡ መቃወሚያ ፡ ሳይሆንበት ፡ በመያዣው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ መብት ፡ እንዲፈጸምለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፶፩ ፡ ይርጋ ፡ የሚቋረጥባቸው ፡ ምክንያቶች ።

ይርጋ ፡ የሚቋረጠው ፡—

(ሀ) ባለዕዳ ፡ ዕዳውን ፡ ሲያምን ፡ ይልቅንም ፡ ወለድ ፡ ወይም ፡ ክዕዳው ፡ ላይ ፡ በከፊል ፡ ሰጥቶ ፡ ሲገኝ ፡ ወይም ፡ መያዣ ፡ ወይም ፡ ዋስ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ።

(ለ) ባለገንዘቡ ፡ መብቱ ፡ እንዲታወቅለት ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ክስ ፡ አቅርቦ ፡ ለባለዕዳው ፡ አስታውቆ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፶፪ ፡ የይርጋው ፡ ማቋረጥ ፡ ውጤት ።

(፩) ይርጋው ፡ ከተቋረጠበት ፡ ጀምሮ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ አዲስ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ ይጀምራል ።

(፪) ዕዳው ፡ በአንድ ፡ ማስረጃ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ፍርድ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አዲሱ ፡ የይርጋ ፡ አቋጣጠር ፡ ዘመን ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ፀሥር ፡ ዓመት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፶፫ ፡ የመታዘዝ ፡ ወይም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ግንኙነት ።

(፩) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ይርጋን ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ የሚችለው ፡ ባለገንዘቡ ፡ የሚፈልገውን ፡ ያልጠየቀበት ፡ ምክንያት ፡ ባለዕዳውን ፡ የመፍራትና ፡ የሚክበር ፡ ስሜት ፡ ኑሮት ፡ ለሱም ፡ የተቀራረበ ፡ ዝምድና ፡ ወይም ፡ ታዛዥነት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

(፪) እንዲህ ፡ ሲሆንም ፡ ዕዳውን ፡ ለመክፈል ፡ ዋስ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ከጎላሬነታቸው ፡ ነጻ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፶፱ ፡ ክፍት ፡ ልቡና ።

ይርጋ ፡ እንዳይቁጠርበት ፡ ክፍት ፡ ልቡናን ፡ መቃወሚያ ፡ አድርጎ ፡ ለመክራክር ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፷፮ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነቶች ።

ሕግ ፡ የወሰነው ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ እንዲቀር ፡ ወይም ፡ እንዲለወጥ ፡ አስቀድሞ ፡ ለመስማማት ፡ ወይም ፡ ለመዋዋል ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፷፯ ፡ የሞላውን ፡ ይርጋ ፡ ስለ ፡ መተው ።

(፩) በይርጋ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የሞላውን ፡ ይርጋ ፡ ለመተው ፡ ይችላል ።

(፪) ጻኞች ፡ በገዛ ፡ ሥልጣናቸው ፡ የይርጋውን ፡ ደንብ ፡ መከላከያ ፡ ለመጥቀስ ፡ አይችሉም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የአንዳንድ ፡ ግዴታዎች ፡ ወይም ፡ የአንዳንድ ፡ ውሎች ፡ አኳኋን ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጊዜ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፷፰ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

ውል ፡ ከተደረገ ፡ ጀምሮ ፡ ወይም ፡ ከሌላ ፡ ማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ አንድ ፡ ግዴታ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ በሕግ ፡ ፊት ፡ የሚረጋ ፡ ነገር ፡ መፈጸም ፡ ሲያስፈልግ ፡ የጊዜው ፡ አወሳሰን ፡ ቀጥለው ፡ በተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፷፰ ፡ በቀኖች ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

ጊዜው ፡ በቀኖች ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውል ፡ የተደረገበት ፡ ቀን ፡ ሳይታሰብ ፡ ዕዳ ፡ ለመፈክል ፡ የሚገባው ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፷፱ ፡ ብላምንቶች ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

ጊዜው ፡ በላምንቶች ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕዳውን ፡ መክፈል ፡ የሚገባው ፡ ውል ፡ በተደረገበት ፡ ቀን ፡ ስም ፡ በመጨረሻ ፡ ላምንት ፡ ውስጥ ፡ በዋለው ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፷፱ ፡ በወሮች ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) ጊዜው ፡ በወር ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ወሮች ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕዳውን ፡ ለመክፈል ፡ የሚገባው ፡ ውሎ ፡ በተደረገበት ፡ ቀን ፡ በመጨረሻው ፡ ወር ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ ነው ።

(፪) ጊዜውም ፣ የተወሰነው ፣ እንደ ጌሮፓ ፣ አቄጣጠር ፣ ከሆነና ፣ በመጨረሻው ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ይህ ፣ ቀን ፣ ሳይኖር ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ የሚገባው ፣ በተባለው ፣ ወር ፣ መጨረሻ ፣ ቀን ፣ ነው ።

(፫) ጳጉሜ ፣ እንደ ፣ ዐሥራ ፣ ሦስተኛ ፣ ወር ፣ አይቁጠርም ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፩ ። ለወርቸ ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

(፬) ለመፈጸሚያ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በወሩ ፣ መጀመሪያ ፣ ወይም ፣ የወሩ ፣ መጨረሻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በወሩ ፣ መጀመሪያ ፣ ወይም ፣ በወሩ ፣ መጨረሻ ፣ ቀን ፣ ማለት ፣ ነው ።

(፭) ጊዜው ፣ በወር ፣ መካከል ፣ ከሆነ ፣ የወሩ ፣ ፲፭ኛ ፣ ቀን ፣ ማለት ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፪ ። የበዓላት ፣ ቀኖች ።

በሚከፈልበት ፣ ቦታ ፣ የመክፈያው ፣ ቀን ፣ ከአንድ ፣ የበዓል ፣ ቀን ፣ ጋራ ፣ የገጠመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዓል ፣ ባልሆነበት ፣ በማግሥቱ ፣ በዋለው ፣ ቀን ፣ በደንብ ፣ ይተላለፋል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፫ ። የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

(፮) አንድ ፣ ግዴታ ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ እንዲፈጸም ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለዕዳው ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ሳያልቅ ፣ አስቀድሞ ፣ ግዴታውን ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

(፯) ግዴታው ፣ የሚፈጸምበትን ፣ ቀን ፣ ለመወሰን ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ ለሌላው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ለመሆኑ ፣ ሁኔታው ፣ የሚያስረዳ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የግዴታውን ፣ መፈጸሚያ ፣ ቀን ፣ በዚሁ ፣ ጊዜ ፣ መካከል ፣ ባለዕዳው ፣ ይወስናል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፬ ። የተወሰነን ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ ማርዘም ።

ላፈጸጸው ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ እንዲረዘም ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሌላ ፣ ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ አዲሱ ፣ ጊዜ ፣ የሚቁጠረው ፣ በመጀመሪያ ፣ የተሰጠው ፣ ጊዜ ፣ ካለቀበት ፣ ከመጨረሻው ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፭ ። የጊዜው ፣ ጠቃሚነት ።

በስምምነቱ ፣ ወይም ፣ በልዩ ፣ ሁኔታው ፣ ለባለገንዘቡም ፣ እንዲጠቅም ፣ ተብሎ ፣ ካልተደረገ ፣ በቀር ፣ የጊዜው ፣ መሰጠት ፣ ሁል ፣ ጊዜ ፣ ለባለዕዳው ፣ ጥቅም ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ ይቁጠራል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፮ ። የተወሰነ ፣ ጊዜን ፣ መጠበቅ ፣ ስለ ፣ መተው ።

(፩) በውሉ ፣ ውሳኔ ፣ ወይም ፣ በውሉ ፣ ዐይነት ፣ ወይም ፣ በነገሩ ፣ አኳኋን ፣ የተዋዋዮቹ ፣ ሐሳብ ፣ ተቃራኒ ፣ ሆኖ ፣ ካልተገኘ ፣ ባለዕዳው ፣ የተዋዋለበት ፣ ቀን ፣ ከመድረሱ ፣ በፊት ፣ ግዴታውን ፣ ለመፈጸም ፣ ይችላል ።

(፪) ለዕዳ ፣ መክፈያ ፣ ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ የተከፈለ ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ አይመለስም ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፯ ። የባለገንዘቡ ፣ መብት ።

(፩) ፍጻሜው ፣ ለራሱ ፣ ጥቅም ፣ ብቻ ፣ ካልተደረገ ፣ በቀር ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ሳይደርስ ፣ ባለገንዘቡ ፣ ግዴታው ፣ እንዲፈጸም ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ለባለዕዳው ፣ ግዴታውን ፣ እንዲፈጸም ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ የሚበቃ ፣ ጊዜ ፣ ይሰጠዋል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፰ ። የተወሰነውን ፣ ጊዜ ፣ የሚያስቀር ፣ ምክንያት ።

ባለዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ ችሎታ ፣ ማጣቱ ፣ በፍርድ ፣ የተረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ለባለገንዘቡ ፣ የሰጣቸውን ፣ ዋስትናዎች ፣ በእሱ ፣ ምክንያት ፣ ያጉዶ ላቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተወሰነው ፣ የጊዜው ፣ ጥቅም ፣ ይቀርበታል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ሁኔታ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፱ ። የሁኔታ ፣ መሠረት ።

ለውሉ ፣ ጉዳይ ፣ የሆነው ፣ ግዴታ ፣ መኖር ፣ ካጠራጣሪ ፣ ሁኔታ ፣ ጋራ ፣ የተያያዘ ፣ ሲሆን ፣ ውሉ ፣ በሁኔታ ፣ የተሠራ ፣ ነው ፣ ይባላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፲ ። ቅን ፣ ልቡና ።

አንደኛው ፣ ወገን ፣ የቅን ፣ ልቡናን ፣ አሠራር ፣ በመጣስ ፣ ውሉ ፣ እንዳይፈጸም ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ሁኔታው ፣ እንደ ፣ ተፈጸመ ፣ ለመቁጠር ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፳ ። ውሉን ፣ የማቁያ ፣ ሁኔታ ።

ተዋዋዮቹ ፣ ሌላ ፣ ተቃራኒ ፣ ሐሳብ ፣ ካልገለጹ ፣ ውሉ ፣ ውጤት ፣ ማግኘት ፣ የሚጀምረው ፣ ሁኔታው ፣ ከሚፈጸምበት ፣ ቀን ፣ ጀምሮ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፭ ። የሚያስቀር ፣ ሁኔታ ።

(፩) ውሉ ፣ የሚቀረው ፣ ያልተረጋገጠ ፣ ነገር ፣ ወደ ፣ ፊት ፣ ሲፈጸም ፣ ብቻ ፣ ከሆነ ፣ የውሉ ፣ ውጤት ፣ ወዲያውኑ ፣ ይጀመራል ።

(፪) ሁኔታው ፣ ሲፈጸም ፣ ግን ፣ ውሉ ፣ ውጤት ፣ መስጠቱ ፣ ይቀራል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፮ ። ተዋዋዮች ፣ ስለሚከለክሉት ፣ ነገር ።

ውሉ ፣ በሚፈጸምበት ፣ ጊዜ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ የውሉን ፣ ደንበኛ ፣ አፈጻጸም ፣ የሚከለክለውን ፣ ተግባር ፣ ሁሉ ፣ አለማድረግ ፣ አለባቸው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፳፱ ። የማስተዳደር ፣ ሥራዎች ።

ሁኔታው ፣ ከመፈጸሙ ፣ በፊት ፣ ያስተዳደር ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ የሠራውን ፣ ሁሉ ፣ በክፉ ፣ ልቡና ፣ ሠርቶት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሁኔታው ፣ ከተፈጸመ ፣

በኋላ ፣ ኪሣራ ፣ ይከፍላል ፣ እንጂ ፣ በአስተዳዳሪነት ፣ መብት ፣ የሠራተኛው ፣ ተግባሮች ፣ ጸንተው ፣ ይኖራሉ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፮ ። የማዘጋጀት ፣ ሥራዎች ።

- (፩) ሁኔታ ፣ ያለበት ፣ ውል ፣ ሲኖር ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ በማዘጋጀት ፣ ያሰፈጸማቸው ፣ ሥራዎች ፣ በሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ጥያቄ ፣ ይሰረዛሉ ።
- (፪) ባለጥቅሞቹ ፣ በሚበቃ ፣ ጊዜ ፣ ውለጥ ፣ የተሠራው ፣ ሥራ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የሚፈልግ ፣ መሆኑን ፣ እንዲገልጽ ፣ ይህን ፣ ሁለተኛውን ፣ ወገን ፣ ሊጠይቁት ፣ ይችላሉ ።
- (፫) የመሰረዘው ፣ ጉዳይ ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ፣ የሚወሰነው ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ የውሎችን ፣ መሰረዝ ፣ ወይም ፣ መፍረስ ፣ በሚመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ ላይ ፣ በተነገረው ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፯ ። ፍሬና ፣ ትርፍ ።

ሁኔታው ፣ ከመፈጸሙ ፣ በፊት ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ እስከዚያ ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያገኘው ፣ ፍሬና ፣ ትርፍ ፣ ሁኔታው ፣ ከተፈጸመ ፣ በኋላም ፣ ይረጋስታል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፰ ። የመጠበቂያ ፣ እርምጃ ።

በሁኔታ ፣ የተሰጡት ፣ መብቶች ፣ አደጋ ፣ የሚደርስባቸው ፣ ሆኖ ፣ ለተዋዋዩ ፣ ሲታየው ፣ ለሌላ ፣ ያለሁኔታ ፣ ለተሰጡ ፣ መብቶች ፣ የሚደረገውን ፣ መጠበቂያ ፣ ለእነዚህም ፣ ሊያደርግላቸው ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፱ ። ሊፈጸም ፣ የማይቻል ፣ ከሕግ ፣ ውጭ ፣ የሆነ ፣ ወይም ፣

ለሕሊና ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ሁኔታ ።
 የውሉን ፣ መኖር ፣ የሚያረጋግጠው ፣ ሁኔታ ፣ የማይቻል ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ወይም ፣ ለሕሊና ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለውል ፣ ጉዳይ ፣ አለመቻል ፣ ለውል ፣ ጉዳይ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ስለ ፣ ውል ፣ ጉዳይ ፣ የሕሊና ፣ ተቃራኒነት ፣ ስለሚሆነው ፣ ጉዳይ ፣ የሚጸኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ለዚህም ፣ በተመሳሳይነት ፣ ይፈጸማሉ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፲ ። ብችል ፣ እሠራለሁ ፣ ስለ ፣ ማለት ፣ ሁኔታ ።

- (፩) የሚሠራው ፣ ግዴታ ፣ በባለዕዳው ፣ ፈቃድ ፣ ሁኔታ ፣ ብቻ ፣ እንዲፈጸም ፣ ተዋውለው ፣ ሲገኝ ፣ ግዴታው ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።
- (፪) ውሉ ፣ የተደረገው ፣ ተገዳጁን ፣ ውሉ ፣ ባይፈጸምም ፣ ማናቸውም ፣ ጎላፊነት ፣ እንዳያገኘው ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ብችል ፣ እሠራለሁ ፣ ለማለት ፣ ሁኔታ ፣ እንደ ፣ ተሠራ ፣ ውል ፣ ሆኖ ፣ ይቁጠራል ።

ክፍል ፣ ፫ ።
ማማረጫ ፣ ያለው ፣ ግዴታ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፲፩ ። ማማረጫ ፣ ያለው ፣ ግዴታ ፣ መሠራት ።

ባለዕዳው ፣ በውለታው ፣ ከተመለከቱት ፣ ሁለት ፣ ዐይነቶች ፣ ግዴታዎች ፣ አንዱን ፣ የፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግዴታውን ፣ ፈጸመ ፣ ማለት ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፲፪ ። ግዴታ ፣ መምረጥ ።

- (፩) የመምረጥ ፣ መብት ፣ ተገልጾ ፣ ለባለገንዘቡ ፣ መዳም ፣ ለአንድ ፣ ሌላ ፣ የኛ ፣ ወገን ፣ ክልተኛው ፣ በቀር ፣ መርጦ ፣ መፈጸም ፣ የባለዕዳው ፣ ነው ።
- (፪) አንደኛው ፣ ወገን ፣ ግዴታውን ፣ ለመምረጥ ፣ ውሉ ፣ ሲፈቅድ ለት ፣ ያልመረጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ እንዲመርጥ ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ደርሶት ፣ ሳይመርጥ ፣ ቢቀር ፣ ወዲያው ፣ የመምረጡ ፣ መብት ፣ ለጀኛው ፣ ወገን ፣ ይሰጣል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፫ ። መፈጸም ፣ ስላለመቻሉ ።

- (፩) በውሉታ ፣ ከተመለከቱት ፣ ግዴታዎች ፣ አንዱን ፣ ለመፈጸም ፣ የማይቻል ፣ ሲሆን ፣ ባለዕዳው ፣ ቀሪውን ፣ ግዴታ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።
- (፪) የግዴታው ፣ አፈጻጸም ፣ ያልተቻለው ፣ ምርጫ ፣ ባልተሰጠው ፣ ወገን ፣ ጥፋት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራ ፣ ይከፍላል ።

ክፍል ፣ ፱ ።
ቃ ብ ድ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፬ ። የቃብድ ፣ ትርጉም ።

አንዱ ፣ ወገን ፣ ለአንዱ ፣ ወገን ፣ ቃብድ ፣ መስጠቱ ፣ በሚያከራክር ፣ ሁኔታ ፣ ውል ፣ መደረጉን ፣ ያረጋግጣል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፭ ። የውሉ ፣ አፈጻጸም ።

ቃብድ ፣ የተቀበለው ፣ ወገን ፣ ሌላ ፣ ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ መመለስ ፣ ወይም ፣ ውሉ ፣ ሲፈጸም ፣ ከሚገባው ፣ ገንዘብ ፣ ላይ ፣ መታሰብ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፮ ። የውል ፣ አለመፈጸም ።

- (፩) ሌላ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ቃብድ ፣ የሰጠው ፣ ወገን ፣ የሰጠውን ፣ ቃብድ ፣ በመልቀቅ ፣ ውለታውን ፣ በራሱ ፣ ፈቃድ ፣ ለማፍረስ ፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ሌላ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ቃብድ ፣ የተቀበለው ፣ ወገን ፣ የተቀበለውን ፣ ቃብድ ፣ አጠፈታ ፣ በመክፈል ፣ ውለታውን ፣ ለማፍረስ ፣ ይችላል ።

ክፍል ፣ ፳ ።
ስለ ፣ ጎላፊነት ፣ የተጻፈ ፣ የውል ፣ ቃል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፯ ። ጎላፊነትን ፣ ስለ ፣ ማስፋፋት ።

ተዋዋዮቹ ፣ በውላቸው ፣ ውለጥ ፣ ሁሉ ፣ ከወቅም ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ገይል ፣ ሳይፈጸም ፣ ቢቀርም ፣ የውሉ ፣ አለመፈጸም ፣ ለማያመጣው ፣ ጉዳት ፣ ጎላፊ ፣ እንሆናለን ፣ ብለው ፣ አላፊነታቸውን ፣ አስፋፍተው ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፰ ። አላፊነትን ፣ በጥፋት ፣ ጊዜ ፣ ብቻ ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

ተዋዋዮቹ ፣ በውሉ ፣ የሚደርስባቸውን ፣ አላፊነት ፣ ለመቀነስ ፣ አላፊነታቸውም ፣ ጥፋት ፣ ባደረጉ ፣ ጊዜ ፣ ብቻ ፣ እንዲሆን ፣ አድርገው ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፹፰ ። ስለ ፡ ሠራተኞች ፡ አድራጎት ።

- (፩) ውሉ ፡ በሠራተኞቻቸው ፡ ወይም ፡ በረዳቶቻቸው ፡ ጥፋት ፡ ያልተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ አላፈ ፡ አንሆንም ፡ ብለው ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ የተደረገው ፡ በአንደኛው ፡ ወገን ፡ ሥልጣን ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ የሚሠራው ፡ ሰው ፡ እንዲጎዳ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፹፱ ። ስለ ፡ መቀጫ ፡ ስምምነት ፡ (ስለ ፡ ገደብ) ።

አንደኛው ፡ ወገን ፡ ግዴታውን ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አንድሱ ፡ ወይም ፡ አዘግይቶ ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚከፈለውን ፡ መቀጫ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ አስቀድመው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺ ። የባለገንዘቡ ፡ መብት ።

- (፩) (የገደብ) ፡ የመቀጫ ፡ ስምምነት ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ የውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ እንዲቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፪) ኪሣራው ፡ የተወሰነው ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ መዘግየት ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ ለተጨማሪ ፡ ግዴታዎች ፡ አለመፈጸም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ባለገንዘቡ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈጸምና ፡ (ገደቡን) ፡ መቀጫውንም ፡ እንዲቀበል ፡ ሁለቱንም ፡ በአንድ ፡ ጊዜ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፩ ። የሚፈጸምበት ፡ ሁኔታ ።

ባለገንዘቡ ፡ መቀጫ ፡ (ገደብ) ፡ ሊቀበል ፡ የሚገባው ፡ ውሉ ፡ ባለመፈጸሙ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ በሚችልበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፪ ። የተረጋገጠ ፡ ጉዳት ።

- (፩) ባለገንዘቡ ፡ ኪሣራ ፡ ባይደርስበትም ፡ የተዋዋለው ፡ መቀጫ ፡ (ገደብ) ፡ ሊከፈለው ፡ ይገባዋል ።
- (፪) ባለገንዘቡ ፡ ከተወሰነው ፡ መቀጫ ፡ (ገደብ) ፡ የበለጠ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ ውሉ ፡ ያልተፈጸመው ፡ ባለዕዳው ፡ ባለገንዘቡን ፡ ለመጉዳት ፡ አስቦገሉልህ ፡ በሆነ ፡ ችልተኛነት ፡ ወይም ፡ በከባድ ፡ ጥፋት ፡ እንዳይፈጸም ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፫ ። የተወሰነውን ፡ ስምምነት ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ።

ግዴታው ፡ ባለመፈጸሙ ፡ እንዲከፈል ፡ የተወሰነውን ፡ መቀጫ ፡ (ገደብ) ፡ ዳኞች ፡ ለመቀነስ ፡ የሚችሉት ፡ ግዴታው ፡ በከፊል ፡ የተፈጸመ ፡ ሁኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፬ ። የማፍረስ ፡ ውጤት ።

- (፩) የውለታ ፡ መፍረስ ፡ የመቀጫውን ፡ (የገደቡን) ፡ ስምምነት ፡ ያስቀርዋል ።
- (፪) የመቀጫው ፡ (የገደቡ) ፡ ስምምነት ፡ መፍረስ ፡ ውሉን ፡ አያፈርስውም ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፭ ። በውሉ ፡ የሚወሰን ፡ ቅጣት ።

አንድ ፡ ተዋዋይ ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ ባንደለ ፡ ጊዜ ፡ ጀኛው ፡ ወገን ፡ የተለዩ ፡ ቅጣቶችን ፡ ያስፈጽምበታል ፡ ተብሎ ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ የተባሉትን ፡ ቅጣቶች ፡ የሚያስከትሉ ፡ ነገሮች ፡ ተደርገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማረጋገጥ ፡ የሚችሉት ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

በባለዕዳዎች ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ የማይከፋፈል ፡ አንድነት ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፮ ። አንድነት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ጊዜ ።

ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ከሌለና ፡ በሕግም ፡ ላይ ፡ የተገለጹ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ በማይከፋፈል ፡ አላፈነት ፡ ዕዳውን ፡ እንዲከፍሉ ፡ ይገደዳሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፯ ። ስለማይከፋፈል ፡ አላፈነት ።

- (፩) ባለገንዘቡ ፡ ስለ ፡ ግዴታው ፡ አፈጻጸም ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊሉ ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡ አላፈዎች ፡ የሆኑትን ፡ ሁሉ ፡ ወይም ፡ ከነዚህ ፡ አንዱን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) ዕዳው ፡ በሙሉ ፡ ተከፍሎ ፡ እስካለቀ ፡ ድረስ ፡ ባለዕዳዎች ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ይገደዳሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፰ ። ፍርድ ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ ነገር ።

ከባለዕዳዎቹ ፡ መካከል ፡ በአንዱ ፡ ላይ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ያቀረበው ፡ የገንዘብ ፡ ክስ ፡ ነገር ፡ ጠያቂውን ፡ በቀሩት ፡ ላይ ፡ ክስን ፡ እንዳያቀርብ ፡ አያግደውም ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፱ ። ዕዳዎቹ ፡ እንዲከፈሉ ፡ ስለሚደረገው ፡ ማስጠንቀቂያ ።

ለአንዱ ፡ ባለዕዳ ፡ የተደረገው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ (ማስታወቂያ) ፡ በሌሎቹ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ ውጤት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻ ። ስለማይረጋ ፡ ግዴታ ።

- (፩) ግዴታው ፡ በሕግ ፡ የተከለከለ ፡ ዓላማ ፡ ከመሆኑ ፡ የተነሣ ፡ እንዲሁም ፡ ግዴታውን ፡ የሚያፈርሱትን ፡ ልዩ ፡ ምክንያቶች ፡ በመጥቀስ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ሁሉ ፡ ባለገንዘቡን ፡ ለመቃወም ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የመስማማት ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ነው ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ባለዕዳ ፡ የተዋዋለው ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ግዴታን ፡ ለማፍረስ ፡ በሚደረግ

ገው፡ ክርክር፡ ምክንያት፡ ለመክራክር፡ የሚችለው፡ አንድነት፡ ከተበደሩት፡ ባለዕዳዎች፡ በስምምነቱ፡ ጉድለት፡ ተደርጎባቸዋል፡ የሚለው፡ ወይም፡ ችሎታ፡ የሌለው፡ ባለዕዳ፡ ብቻ፡ ነው።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፮ ፡ ስለ ማክራላና ፡ ስለ ደርጋ ።

ባለዕዳ፡ የሆኑት፡ ሁሉ፡ ዕዳው፡ በሙሉ፡ ወይም፡ በክፍል፡ ተከፍሏል፡ ወይም፡ በደርጋ፡ ታግዶዋል፡ በማለት፡ ባለገንዘቡን፡ ለመክራክር፡ ይችላሉ።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ ዕዳን ፡ ስለ ፡ መግር ።

(፩) ባለገንዘቡ፡ የጋራ፡ ባለዕዳዎች፡ ከሆኑት፡ መካከል፡ አንዱን፡ ዕዳውን፡ የማረው፡ እንደ፡ ሆነ፡ የጋራ፡ ባለዕዳዎች፡ ለሆኑት፡ ሁሉ፡ ለአንዱ፡ የተደረገ፡ ምሕረት፡ ጠቃሚ፡ ይሆናቸዋል።

(፪) ቢሆንም፡ ባለገንዘቡ፡ ዕዳውን፡ የማረው፡ ከጋራ፡ ባለዕዳዎች፡ መካከል፡ በተለይ፡ አንዱን፡ ብቻ፡ መሆኑን፡ ለመግለጽ፡ ይችላል።

(፫) እንዲሁም፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ ለሌሎች፡ የጋራ፡ ባለዕዳዎች፡ የዕዳው፡ መግር፡ ጠቃሚ፡ የሚሆናቸው፡ ዕዳውን፡ የተማረው፡ ባለዕዳ፡ በመጨረሻው፡ ይከፍላል፡ በነበረው፡ ገንዘብ፡ ልክ፡ ብቻ፡ ነው።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ ስለ ፡ መተካት ።

(፩) እንደዚሁም፡ ባለገንዘቡ፡ ከጋራ፡ ባለዕዳዎች፡ ከአንዱ፡ ጋራ፡ በፊትኛው፡ ዕዳው፡ ምትክ፡ ሌላ፡ እዲስ፡ ዕዳ፡ ለውጦ፡ እንዲተካ፡ የተስማማ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ከዚህ፡ በላይ፡ የተደነገጉት፡ ለዚህም፡ ይጸናሉ።

(፪) ባለገንዘቡ፡ በተለይ፡ ከአንዱ፡ ጋራ፡ መዋዋሉን፡ የገለጸ፡ እንደ፡ ሆነ፡ የዕዳው፡ መተካት፡ የሚጸናው፡ በዚህ፡ የጋራ፡ ባለዕዳ፡ ድርሻ፡ ላይ፡ ብቻ፡ ነው።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ ስለ ፡ ማቻቻል ።

ከባለዕዳዎች፡ አንዱ፡ ከዋናው፡ ባለገንዘብ፡ ላይ፡ ገንዘብ፡ ጠያቂ፡ ሆኖ፡ ሲገኝ፡ የጋራ፡ ባለዕዳዎች፡ ዕዳው፡ ይቻቻልልናል፡ ለማለት፡ የሚችሉት፡ ዕዳው፡ የሚቻቻልለት፡ የጋራ፡ ባለዕዳቸው፡ በመጨረሻው፡ ይከፍላል፡ በተከረው፡ ዕዳ፡ ልክ፡ ነው።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ መቀላቀል ።

ከጋራ፡ ባለዕዳዎች፡ መካከል፡ አንዱ፡ ገንዘብ፡ ጠያቂ፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ጎሳ፡ ለሆኑት፡ ለሌሎች፡ ባለዕዳዎች፡ ዕዳው፡ የሚቀርላቸው፡ ይህ፡ ገንዘብ፡ ጠያቂ፡ የሆነው፡ የጋራ፡ ባለዕዳ፡ በመጨረሻው፡ ዕዳውን፡ የሚከፍል፡ እንደ፡ ሆነ፡ በሚከፍለው፡ ልክ፡ ነው።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ ስለ ፡ አላፈነት ።

(፩) የአንድነት፡ ባለዕዳ፡ ከሆኑት፡ መካከል፡ አንዱ፡ በራሱ፡ አድራጎች፡ ፀሌሎችን፡ ሁኔታ፡ ለማክበድ፡ አይችልም።

(፪) የአንድነት፡ ባለዕዳ፡ ለሆኑት፡ ሁሉ፡ መክራክሪያ፡ የሚሆናቸውን፡ ነገር፡ ያልሠራበት፡ እንደ፡ ሆነ፡ ለጋራ፡ ተገዳጆቹ፡ አላፈ፡ ይሆናል።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ የመጨረሻ ፡ አከፋፈል ።

በውሉ፡ ወይም፡ በሕጉ፡ ተቃራኒ፡ ውሳኔ፡ የሌለ፡ እንደ፡ ሆነ፡ በአንድነት፡ ባለዕዳ፡ የሆኑት፡ ሰዎች፡ የሚከፍሉትን፡ ዕዳ፡ እያንዳንዳቸው፡ ትክክል፡ ድርሻቸውን፡ መክፈል፡ አለባቸው።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ ስለ ፡ ጥያቄ ።

(፩) ሊከፍለው፡ ከሚገባው፡ በላይ፡ አብልጦ፡ የከፈለ፡ የአንድነት፡ ባለዕዳ፡ አብልጦ፡ ስለ፡ ከፈለው፡ ገንዘብ፡ ሌሎችን፡ የያንዳንዳቸውን፡ ድርሻ፡ እንዲከፍሉት፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል።

(፪) ከአንድነት፡ ባለዕዳዎች፡ መካከል፡ አንዱ፡ ዕዳውን፡ መክፈል፡ ያልቻለ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ዕዳው፡ በየአንዳንዳቸው፡ ላይ፡ ሊደርስባቸው፡ በሚገባው፡ ድርሻ፡ መጠን፡ ይከፈላል።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ ስለ ፡ መዳረግ ፡ (ድርገት) ።

(፩) ጥያቄ፡ ማቅረብ፡ የሚችለው፡ የአንድነት፡ ባለዕዳ፡ የሆነው፡ ሰው፡ ለባለገንዘቡ፡ በከፈለው፡ ልክ፡ በባለገንዘቡ፡ መብት፡ ተዳራጊ፡ ይሆናል።

(፪) ገንዘቡን፡ ለከፈለው፡ የጋራ፡ ባለዕዳ፡ ማስረጃዎቹንና፡ ወደፊትም፡ ለሚያደርገው፡ ጥያቄ፡ የሚጠቅሙትን፡ አሠራር፡ ለመፈጸም፡ እንዲችሉ፡ ባለገንዘቡ፡ አስፈላጊውን፡ ሁሉ፡ ማድረግ፡ አለበት።

(፫) ከባለገንዘቡ፡ ተግባር፡ የተነሣ፡ በባለገንዘቡ፡ ስም፡ የአንድነት፡ ባለዕዳው፡ ለመዳረግ፡ ያልቻለ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ባለገንዘቡ፡ በዚህ፡ ሰው፡ ላይ፡ ለደረሰበት፡ ጉዳት፡ አላፈ፡ ይሆናል።

ከፍል ፡ ፪ ።

በባለገንዘቦቹ ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ አንድነት ።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ አንድነት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ጊዜ ።

ለዚህ፡ ጉዳይ፡ በተለይ፡ በግልጽ፡ የተነገረ፡ ስምምነት፡ ከሌለና፡ እንደዚሁም፡ በሕጉ፡ የተወሰነ፡ ካልሆነ፡ በቀር፡ በባለገንዘቦቹ፡ መካከል፡ አንድነት፡ የለም።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፱ ፡ የአንድነት ፡ መሠረታዊ ፡ ሒሳብ ።

(፩) አንድነት፡ ካላቸው፡ ባለገንዘቦች፡ የአንዳንዱ፡ ባለዕዳው፡ ዕዳውን፡ በሙሉ፡ እንዲከፍለው፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል።

(፪) አንድነት፡ ካላቸው፡ ባለገንዘቦች፡ ለአንዱ፡ የተከፈለ፡ ዕዳ፡ ባለዕዳውን፡ ነጻ፡ ያደርገዋል።

(፫) አንድነት፡ ካላቸው፡ ባለገንዘቦች፡ መካከል፡ ከአንዱ፡ ማስጠንቀቂያ፡ ካልደረሰው፡ ባለዕዳው፡ እንደ፡ ፈቀደ፡ ለአንዱ፡ ወይም፡ ለሌላው፡ ለመክፈል፡ ምርጫ፡ አለው።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፪ ። ስለ ፡ ይርጋ ።

አንድነት ፡ ካላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ መካከል ፡ ለአንዱ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ የሚያቋርጥ ፡ ተግባር ፤ ለሌሎችም ፡ ባለገንዘቦች ፡ የይርጋውን ፡ ዘመን ፡ ያቋርጥላቸዋል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፫ ። ዕዳን ፡ ስለ ፡ መማር ።

አንድነት ፡ ካላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ባለዕዳውን ፡ የማረው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ የተደረገው ፡ ምሕረት ፡ ባለዕዳውን ፡ ለዚህ ፡ ባለገንዘብ ፡ ከሚደርሰው ፡ ድርሻ ፡ እንጂ ፤ ከሌሎቹ ፡ ዕዳ ፡ ነጻ ፡ አያወጣውም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፬ ። ስለ ፡ መተካት ።

እንዲሁም ፡ በአንድ ፡ ባለገንዘብና ፡ በባለዕዳው ፡ መካከል ፡ ስለሚደረገው ፡ የመተካት ፡ ስምምነት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተደነገገው ፡ ይጸናል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፭ ። ስለ ፡ ማቻቻል ።

ባለዕዳው ፡ አንድነት ፡ ካላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ መካከል ፡ ከአንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለሌሎች ፡ አንድነት ፡ ለአላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ የተቻቻለውን ፡ ገንዘብ ፡ መከራከሪያ ፡ ማድረግ ፡ የሚችለው ፡ የተቻቻለው ፡ ገንዘብ ፡ በመጨረሻው ፡ ላቻቻለው ፡ ባለገንዘብ ፡ የሚጠቅም ፡ ሲሆንና ፤ በዚያውም ፡ ልክ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፮ ። የመጨረሻ ፡ አከፋፈል ።

- (፩) በውሉ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ውስጥ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውሳኔ ፡ ከሌለ ፡ አንድነት ፡ ያላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ ባለዕዳው ፡ ከከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ትክክል ፡ ድርሻ ፡ መቀበል ፡ አለባቸው ።
- (፪) ከድርሻው ፡ በላይ ፡ የወሰደ ፡ ባለገንዘብ ፡ በብልጫ ፡ ስለ ፡ ወሰደው ፡ ነገር ፡ ለሌሎቹ ፡ ባለገንዘቦች ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፫ ።
ስለማይከፋፈሉ ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፯ ። (ሀ) አለመከፋፈል ።

አንድነት ፡ ለአላቸው ፡ ግዴታዎች ፡ የተወሰኑት ፡ ደንቦች ፡ ከጉዳዩ ፡ የተነሣ ፡ የማይከፋፈል ፡ በሆነው ፡ ግዴታ ፡ ላይም ፡ በተመሳሳይነት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፰ ። (ለ) የባለዕዳዎች ፡ ብዙ ፡ መሆን ።

(፩) ግዴታዎቹ ፡ በውሉ ፡ የአንድነት ፡ አላፈነት ፡ ያለባቸው ፡ ያልሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የማይከፋፈሉ ፡ ያልሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግዴታው ፡ በዕዳው ፡ ተጠያቂ ፡ በሆኑ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ይከፋፈላል ።

(፪) እያንዳንድ ፡ ባለዕዳዎች ፡ በሚደርስባቸው ፡ ልክና ፡ በውሉ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ለተወሰነባቸው ፡ ሌላ ፡ የዕዳ ፡ ድርሻ ፡ ይጠየቃሉ ፡ (ይያዛሉ) ።

(፫) ከባለዕዳዎቹ ፡ አንደኛው ፡ ለዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ አላፈ ፡ ሆኖ ፡ ለመክፈል ፡ ዋስ ፡ ሆኖ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ በዋስትናው ፡ የሚገደድበት ፡ ደንብ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፱ ። (ሐ) የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ብዙ ፡ መሆን ።

(፩) ግዴታው ፡ የአንድነት ፡ አላፈነት ፡ ያለበት ፡ ያልሆነና ፡ በዐይነቱም ፡ ሁኔታ ፡ የማይከፋፈል ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መካከል ፡ ይከፋፈላል ።

(፪) እያንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሚደርሰውን ፡ ገንዘብ ፡ ብቻና ፡ በውል ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ የተወሰነለትን ፡ ድርሻ ፡ ብቻ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፬ ። ዋስትና ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፳ ። የዋስትና ፡ መሠረት ።

ለግዴታው ፡ አፈጻጸም ፡ ዋስ ፡ የሚሆን ፡ ሰው ፡ ባለዕዳው ፡ ግዴታውን ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለባለገንዘቡ ፡ ይህን ፡ ግዴታ ፡ ሊፈጽም ፡ ይገደዳል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፳፩ ። ስለ ፡ ባለዕዳው ፡ ፈቃድ ።

ባለዕዳው ፡ ላይጠይቅ ፤ ወይም ፡ ላያውቅም ፡ እንኳ ፡ ቢሆን ፡ ለሱ ፡ ዋስ ፡ ለመሆን ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፱፻፳፪ ። ስለ ፡ ዋስትና ፡ ፎርም ።

- (፩) በሕሊና ፡ ግምት ፡ ብቻ ፡ ዋስትና ፡ እንዳለ ፡ አይቁጠርም ።
- (፪) ዋስትና ፡ ግልጽ ፡ መሆን ፡ አለበት ፤ እንደዚሁም ፡ ከተደረገው ፡ ውል ፡ ወሰን ፡ ለማለፍ ፡ አይችልም ።
- (፫) ለግዴታው ፡ ዋስ ፡ የሆነበት ፡ የገንዘቡ ፡ ልክ ፡ በዋስትናው ፡ ውል ፡ ካልተገለጸ ፡ ዋስትናው ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፳፫ ። የዋናው ፡ ግዴታ ፡ ፈራሽ ፡ መሆን ።

- (፩) ዋስትና ፡ በማይጸና ፡ ግዴታ ፡ ላይ ፡ ሊኖር ፡ አይችልም ።
- (፪) በተዋዋዩ ፡ የፈቃድ ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ በመሆኑ ፡ ምክንያት ፡ በውሉ ፡ የመጣው ፡ ዕዳ ፡ ባለዕዳውን ፡ የማያስገድደው ፡ ቢሆንም ፡ ዋስ ፡ ባለዕዳው ፡ ውል ፡ ለመግባት ፡ የማይችልበትን ፡ ጉድለት ፡ እያወቀ ፡ ዋስ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋስትናው ፡ ሊጸናበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፳፬ ። የዋስትና ፡ ወሰን ።

(፩) ዋስነት ፡ ባለዕዳው ፡ ሊከፍለው ፡ ከሚገባው ፡ ነገር ፡ በላይ ፡ ወይም ፡ የበለጠ ፡ ከባድ ፡ ወጪ ፡ በሚያመጣ ፡ ሁኔታ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

(፪) ዋስኑት፣ ከዕዳው፣ በከፊል፣ ብቻና፣ ያነሰ፣ ወጪ፣ በሚያመጣ፣ ሁኔታ፣ ለሙስማማት፣ ይቻላል ።

(፫) ከዕዳው፣ በላይ፣ ወይም፣ በበለጠ፣ ከባድ፣ ወጪ፣ ሁኔታ፣ የተደረገ፣ ዋስኑት፣ በዋናው፣ ግዴታ፣ መጠን፣ ይቀነሳል፣ እንጂ፣ ፈራሽ፣ አይሆንም ።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፮ ። ለወደፊት፣ ስለሚሆን፣ ወይም፣ በአንድ፣ ዐይነት፣ ሁኔታ፣ ስለሚመጣ፣ ግዴታ ።

(፬) ወደፊት፣ ለሚሆን፣ ግዴታ፣ ወይም፣ በአንድ፣ ዐይነት፣ ሁኔታ፣ ለሚመጣ፣ ግዴታ፣ ዋስ፣ ለመሆን፣ ይቻላል ።

(፭) ዋስኑት፣ ለስንት፣ ጊዜ፣ እንደሚረጋጋ፣ በስምምነቱ፣ ቋንቋው፣ ሲሆን፣ የዋናው፣ ዕዳ፣ ተጠያቂነት፣ ካልደረሰ፣ በዚህ፣ ጊዜ፣ ዋሱ፣ ዋስትናውን፣ ሊያስቀር፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፯ ። ስለ፣ ዕዳ፣ መቅረት ።

(፮) ዋናው፣ ዕዳ፣ በማናቸውም፣ ምክንያት፣ ቀሪ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዋሱ፣ ነጻ፣ ይሆናል ።

(፯) ዋናው፣ ባለዕዳ፣ መቃወሚያ፣ አያደርጋቸውም፣ ነበር፣ ለማለት፣ ሳይቻል፣ ባለዕዳው፣ ባለገንዘቡን፣ በሚቃወምባቸው፣ ነገሮች፣ ሁሉ፣ ዋሱ፣ ሊከራከርባቸው፣ ይችላል ።

(፰) ነገሩን፣ እያወቀ፣ ውል፣ የገባ፣ ዋስ፣ ዋናው፣ ባለዕዳ፣ ግዴታ፣ የገባው፣ የፈቃድ፣ ጉድለት፣ ወይም፣ ችሎታ፣ የሌለው፣ በመሆኑ፣ ምክንያት፣ ነው፣ በማለት፣ ውሉ፣ ፍርስ፣ ነው፣ ብሎ፣ መከራከር፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፰ ። ዕዳን፣ በተለዋጭ፣ ስጦታ፣ ስለ፣ መክፈል ።

ባለገንዘቡ፣ አንድ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ወይም፣ ማናቸውንም፣ ዕቃ፣ ስለ፣ ገንዘቡ፣ ወዶ፣ የተቀበለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የተቀበለው፣ ዕቃ፣ በክርክር፣ ቢወሰድበትም፣ ዋሱ፣ ነጻ፣ እንደ፣ ወጣ፣ ይቀራል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፱ ። በዋናው፣ ባለዕዳ፣ ግዴታ፣ ላይ፣ ስለሚደረግ፣ መለዋወጥ ።

(፱) ውሉ፣ ከተደረገ፣ በኋላ፣ በባለገንዘቡና፣ በባለዕዳው፣ መካከል፣ የሚደረግ፣ ሌላ፣ ውል፣ የዋሱን፣ ግዴታ፣ ሊያብስበት፣ አይችልም ።

(፲) ለዕዳ፣ መክፈያ፣ ጊዜ፣ አራዝሞ፣ የመስጠትን፣ ጉዳይ፣ በተለይ፣ ዋሱን፣ ሳያስፈቅድ፣ ባለገንዘቡ፣ ለባለዕዳው፣ የመክፈያ፣ ጊዜ፣ አራዝሞ፣ የሰጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዋሱ፣ ነጻ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፴፬ ። ስለ፣ ይርጋ ።

በዋናው፣ ባለዕዳ፣ ላይ፣ የተጀመሩ፣ ክሶች፣ ለዋሱ፣ መቋጠር፣ የተጀመረላትን፣ የይርጋ፣ ዘመን፣ ያቋርጡበታል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፴፬ ። ስለ፣ ወለድ ።

ዕዳን፣ ለመክፈል፣ ዋስ፣ የሆነ፣ ሰው፣ ዕዳው፣ ወለድ፣ የሚያስከፍል፣ እንደ፣ ሆነ፣ ተቃራኒ፣ ስምምነት፣ ከሌለ፣ በቀር፣ በዋስትናው፣ ውል፣ ውስጥ፣ በተወሰነው፣ ገንዘብ፣ ልክ፣ ለወለዱም፣ እንደ፣ ተዋሰ፣ ይቋጠራል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፴፭ ። ስለ፣ ዳኝነት፣ ወጪ ።

በሚገባ፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ማስጠንቀቂያ፣ ደርሶት፣ ለባለገንዘቡ፣ ዕዳውን፣ ካልከፈለ፣ ዋሱ፣ በዋስትናው፣ ውል፣ ውስጥ፣ ከተወሰነው፣ ገንዘብ፣ በላይ፣ በዋሱም፣ ላይ፣ ለቀረበው፣ ክስ፣ የዳኝነት፣ ወጪ፣ ተገዳጅ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፴፪ ። ዕዳ፣ ስለሚከፈልበት፣ ጊዜ ።

(፩) ከባለዕዳው፣ መከሰር፣ የተነሣ፣ ዕዳው፣ በተሉ፣ እንዲከፈል፣ ቢጠየቅም፣ እንኳ፣ ዋናው፣ ዕዳ፣ እንዲከፈል፣ ከተወሰነበት፣ ጊዜ፣ አስቀድሞ፣ ዋሱን፣ ዕዳውን፣ እንዲከፍል፣ ማስገደድ፣ አይቻልም ።

(፪) የዋናው፣ ዕዳ፣ አከፋፈል፣ በአንዱ፣ በተቀዳሚ፣ ማስታወቂያ፣ መሠረት፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህ፣ የተባለው፣ ተቀዳሚ፣ ማስታወቂያ፣ ለዋሱም፣ ሊሰጠው፣ ይገባዋል ።

(፫) ዕዳው፣ በሚከፈልበት፣ ጊዜ፣ የሚደረገው፣ ማስታወቂያ፣ በዋሱ፣ ላይ፣ መቋጠር፣ የሚጀምረው፣ ማስታወቂያው፣ ከደረሰው፣ ቀን፣ ጀምሮ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፴፫ ። አንድነት፣ ስለ፣ ሆነ፣ ዋስትና ።

(፬) ዋሱ፣ አንድነት፣ በሆነ፣ ዋስትና፣ የጋራ፣ ባለዕዳ፣ ወይም፣ በሌላ፣ በማናቸውም፣ ተመሳሳይነት፣ ስም፣ በመሆን፣ ከዋናው፣ ባለዕዳ፣ ጋራ፣ የሚገደድ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ባለገንዘቡ፣ ለዋናው፣ ባለዕዳ፣ ከመናገሩ፣ በፊት፣ በዋሱ፣ ላይ፣ ክስ፣ ማቅረብና፣ በእጁ፣ ያለውንም፣ መያዣ፣ ለመሸጥ፣ ይችላል ።

(፭) ከዚህም፣ በቀር፣ በዚህ፣ ምዕራፍ፣ የተመለከቱ፣ ድንጋጌዎች፣ አንድነት፣ በሆነ፣ ዋስትና፣ ላይ፣ ተፈጻሚዎች፣ ናቸው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፴፬ ። ስለ፣ ተራ፣ ዋስትና ።

(፮) ከዚህ፣ በላይ፣ ከተመለከተው፣ ቍጥር፣ ውጭ፣ ዋናው፣ ባለዕዳ፣ ግዴታውን፣ የማይፈጽም፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ዋሱ፣ ለባለገንዘቡ፣ እንዲከፍለው፣ አይገደድም ።

(፯) ዋሱ፣ በዋስትና፣ የገባበትን፣ ግዴታ፣ እንዲከፍል፣ በባለገንዘቡ፣ ከመገደዱ፣ በፊት፣ ባለገንዘቡ፣ በዋናው፣ ባለዕዳ፣ ሀብቶች፣ ላይ፣ እንዲከራከርና፣ በተለይም፣ ከባለዕዳው፣ ሀብቶች፣ በመያዣ፣ የተቀበለውን፣ ሽጥ፣ ለማለት፣ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፴፮። = ከዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ተከራከር ፡ የማለት ፡ መብት ።

(፩) ዋሱ ፡ እንደ ፡ ተከሰሰ ፡ ወዲያውኑ ፡ ባለገንዘቡን ፡ ከባለዕዳው ፡ ጋራ ፡ ተከራከር ፡ ካለ ፡ በቀር ፡ ባለገንዘቡ ፡ ከዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ጋራ ፡ ለመከራከር ፡ ግዴታ ፡ የለበትም ።

(፪) የባለዕዳው ፡ የመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የተረጋገጠ ፡ ሲሆን ፡ ባለገንዘቡ ፡ ከባለዕዳው ፡ ጋራ ፡ እንዲከራከር ፡ ዋሱ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፴፯። = መከራከር ፡ የሚቻልባቸው ፡ ንብረቶች ።

(፩) ክርክሩን ፡ የሚጠይቀው ፡ ዋስ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ የዋናውን ፡ ባለዕዳ ፡ ንብረቶች ፡ መምራትና ፡ ለዚሁም ፡ ክርክር ፡ የሚያስፈልገውን ፡ በቂ ፡ ወጪ ፡ አስቀድሞ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሲሆን ፡ ዋሱ ፡ ዕዳው ፡ ከሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ውጭ ፡ ያሉትን ፤ ወይም ፡ በክርክር ፡ ላይ ፡ የሚገኙትን ፡ ወይም ፡ በመያዣ ፡ ተሰጥተው ፡ በእጁ ፤ የማይገኙትን ፡ የዋናውን ፡ ባለዕዳ ፡ ንብረቶች ፡ መምራት ፡ አይገባውም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፴፯። = ክስን ፡ ስላለማቅረብ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጠቀሰው ፡ ቍ፡ፕር ፡ እንደተባለው ፡ የተፈቀዱትን ፡ ንብረቶች ፡ ዋሱ ፡ ካሳየና ፡ ለክርክሩም ፡ አስፈላጊውን ፡ ወጪ ፡ ከክፈለ ፡ ዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ሳይከሰስ ፡ በመቁየቱ ፡ የመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለገንዘቡ ፡ በተመለከቱት ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ለዋሱ ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ፡ ሺ፱፻፴፰። = በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ስለሚቀርበው ፡ ክስ ።

(፩) ዋናው ፡ ግዴታ ፡ ተጠያቂ ፡ ሲሆን ፤ ባለገንዘቡ ፡ በስድስት ፡ ሳምንቶች ፡ ውስጥ ፡ ከባለዕዳው ፡ ላይ ፡ የመብቶቹን ፡ አፈጻጸም ፡ ይጠይቅ ፡ ዘንድ ፡ ክስ ፡ እንዲያቀርብ ፡ ዋሱ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) ዋሱ ፡ የነገረውን ፡ ባለገንዘቡ ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፤ ወይም ፡ ክሱን ፡ በሚገባ ፡ ትጋት ፡ ያልቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋሱ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፴፱። = ዕዳን ፡ ልክፈል ፡ ስለ ፡ ማለት ።

(፩) ዋናው ፡ ግዴታ ፡ ተጠያቂ ፡ ሲሆን ፤ ዋሱ ፡ የሚከፍለውን ፡ ዕዳ ፡ እንዲቀበለው ፡ ባለገንዘቡን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) ባለገንዘቡ ፡ የሚከፍለውን ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ በዋስትና ፡ የተሰጡትን ፡ መያዣዎች ፡ አልመልሰም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋሱ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፵። = ዋሱ ፡ ስለሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ።

(፩) ባለዕዳው ፡ ዐውቆት ፡ ወይም ፡ ሳያውቀው ፡ በተደረገው ፡ ዋስትና ፤ ዕዳን ፡ የክፈለ ፡ ዋስ ፡ በዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ላይ ፡ ክስን ፡ ለማቅረብ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህ ፡ ክስ ፡ ስለ ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ ወለዱና ፡ ስለ ፡ ወጪውም ፡ ጭምር ፡ ሊቀርብ ፡ ይችላል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ዋሱ ፡ የቀረበበትን ፡ ክስ ፡ ለዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ካስታወቀበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ባለው ፡ ኪሣራ ፡ ብቻ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በሌላ ፡ ወጪ ፡ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፵፩። = ስለ ፡ ኪሣራ ።

(፩) ዋሱ ፡ ዕዳውን ፡ ለባለገንዘቡ ፡ የከፈለው ፡ በባለዕዳው ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ ችልተኛነት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) የኪሣራውም ፡ ልክ ፡ የሚወሰነው ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፪ ፡ በተነገረው ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ፡ ሺ፱፻፵፪። = የጥያቄ ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማጣት ።

(፩) ከግዴታው ፡ ዐይነት ፡ የተነሣ ፡ እንዲቀሩ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ባለገንዘቡን ፡ መከራከሪያ ፡ እንዲሆኑት ፡ ለባለዕዳው ፡ የተሰጡት ፡ ሁሉ ፡ ዋሱ ፡ እንዲሠራባቸው ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ አለው ።

(፪) እነዚህን ፡ መከራከሪያዎች ፡ ሳይሠራባቸው ፡ የቀረ ፡ ዋስ ፡ እንዳይከፍል ፡ ለማድረግ ፡ የሚችሉትን ፡ የተሰጡትን ፡ የጥያቄ ፡ መብቶች ፡ ያጣል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ በርሱ ፡ በኩል ፡ ጥፋት ፡ ሳይኖር ፡ መከራከሪያዎች ፡ መኖራቸውን ፡ ላለማወቁ ፡ ማስረጃ ፡ ያቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ የማጣቱ ፡ ደንብ ፡ አይጻፍበትም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፵፫። = ሁለተኛ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ዋሱ ፡ መክፈሉን ፡ ሳይነግረው ፡ ቀርቶ ፡ ባለዕዳው ፡ ሁለተኛ ፡ የክፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋሱ ፡ የክፈለውን ፡ ከባለዕዳው ፡ መጠየቅ ፡ አይችልም ።

(፪) ባለገንዘቡን ፡ በማይገባ ፡ የተቀበለውን ፡ መልስ ፡ ብሎ ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፵፬። = ስለ ፡ መዳረግ ፡ (ዳረገት) ።

(፩) ዋሱ ፡ በከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በባለገንዘቡ ፡ መብት ፡ ተዳራጊ ፡ ሆኖ ፡ ይገባል ።

(፪) የዚህን ፡ ጥቅም ፡ መብት ፡ ለመተው ፡ አስቀድሞ ፡ መዋዋል ፡ አይፈቀድም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፵፭። = የባለገንዘቡ ፡ ግዴታዎች ።

ባለገንዘቡ ፡ የማስረጃ ፡ ሰነዶችን ፡ እንዲያስረክብ ፤ እንደዚሁም ፡ አቤቱታን ፡ ለማቅረብ ፡ ሊረዱት ፡ የሚችሉትን ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሥርዐት ፡ አበፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ደንቦች ፡ እንዲሞላና ፡ ስለ ፡ ገንዘቡም ፡ የተያዙት ፡ መያዣዎች ፡ እንዲሸጡ ፡ ዕዳውን ፡ ለከፈለው ፡ ዋስ ፡ አስፈላጊውን ፡ እንዲያደረግላቸው ፡ ይገደዳል ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፮ ። የግዴታ ፡ ዳረጎት ።

ከባለገንዘቡ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ዋሱ ፡ በባለገንዘቡ ፡ መብቶች ፣ መያዣ ምች ፣ ልዩ ፡ መብቶች ፡ በተዳራጊነት ፡ ሊገባ ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በባለገንዘቡ ፡ ዘንድ ፡ ካለበት ፡ ግዴታ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፯ ። የባለዕዳው ፡ መክሠር ።

- (ጸ) ባለዕዳው ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቡ ፡ የኪሣራውን ፡ ሥራ ፡ ለተቀበለው ፡ ሰው ፡ የገንዘቡን ፡ ማሰረጃ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።
- (፱) እንዲሁም ፡ ባለገንዘቡ ፡ የባለዕዳውን ፡ መክሠር ፡ እንዳወቀ ፤ ይህንኑ ፡ ሁኔታ ፡ ለዋሱ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፫) እነዚህ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ሳይከበሩ ፡ ቢቀሩ ፡ ባለገንዘቡ ፡ የዚሁኑ ፡ አሠራር ፡ ካለመፈጸሙ ፡ የተነሣ ፡ ስለሚደርስበት ፡ ጉዳት ፡ በዋሱ ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ በደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ልክ ፡ ያጣል ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፰ ። ለዋሱ ፡ ስለሚሰጥ ፡ ማረጋገጫ ።

- ዋሱ ፡ ከመክፈሉ ፡ በፊት ፡ ቢሆንም ፤ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ክስን ፡ ለማቅረብና ፡ ከባለዕዳውም ፡ የማረጋገጫ ፡ ዋስትናዎችን ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ ሦስት ፡ ነገሮች ፡ ባጋጠሙት ፡ ጊዜ ፡ ነው ።
- (ሀ) ባለዕዳው ፡ ዕዳውን ፡ እንዲከፍል ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ደርሶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
  - (ለ) የባለዕዳው ፡ መክሠር ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
  - (ሐ) ባለዕዳው ፡ በደረሰበት ፡ ኪሣራ ፡ ወይም ፡ ከኪሣራው ፡ ጥፋት ፡ የተነሣ ፡ ዋሱ ፡ በዋስትና ፡ ከገባበት ፡ ጊዜ ፡ ይልቅ ፡ በጣም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ጉዳት ፡ የሚደርስበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፱ ። የጠለፋ ፡ ዋስ ።

ስለ ፡ ዋናው ፡ ዋስ ፡ የሚደረገው ፡ የጠለፋ ፡ ዋስ ፤ በዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ላይ ፡ ስለሚቀርቡት ፡ አቤቱታዎች ፡ መልካም ፡ ውጤት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ፡ሺ፱፻፶ፀ ። የዋስ ፡ አረጋጋጭ ።

- (ጸ) ለዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ለዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ዋስም ፡ ዋስ ፡ ለመሆን ፡ ይቻላል ።
- (፱) ለዋስ ፡ አረጋጋጭ ፡ ከዋሱ ፡ ጋራ ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፤ የተራው ፡ ዋስ ፡ ግንኙነት ፡ ከባለዕዳው ፡ ጋራ ፡ እንዳለው ፡ ግንኙነት ፡ ነው ።
- (፫) በዋናው ፡ ባለዕዳና ፡ በዋሱ ፡ መካከል ፡ የሚሆነው ፡ የመብት ፡ መቀላቀል ፡ ባለገንዘቡን ፡ ባረጋጋጭ ፡ ዋስ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ የክስ ፡ መብት ፡ አያስቀርቡትም ።

ቍ፡ሺ፱፻፶፩ ። ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ዋስ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

- (ጸ) ለአንድ ፡ ባለዕዳ ፡ ለአንድ ፡ ዕዳ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ በአንድ ፡ ጊዜ ፡ ዋስ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለየድርሻቸው ፡ እንደ ፡ ተራ ፡ ዋሶች ፡ ለሌሎቹ ፡ ዋሶች ፡ እንደ ፡ አረጋጋጭ ፡ ዋስ ፡ ሆነው ፡ ይገደዳሉ ።
  - (፱) ዋሶቹ ፡ ተከታታይ ፡ በሆኑ ፡ ስምምነቶች ፡ ዋስ ፡ ሆነው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሁለተኛው ፡ ጊዜ ፡ ዋስ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ከሱ ፡ አስቀድሞ ፡ ዋስ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ አረጋጋጭ ፡ ዋስ ፡ ተቈጥሮ ፡ ይገደዳል ።
  - (፫) ከዋና ፡ ባለዕዳ ፡ ጋራ ፡ በመሆንም ፡ ሆነ ፤ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ በመሆንም ፡ ሆነ ፤ ዋሶቹ ፡ በአንድነት ፡ ዋስ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ ሌሎቹ ፡ ድርሻ ፡ የመጠየቁ ፡ መብት ፡ ሳይነካ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ስለ ፡ መላው ፡ ዕዳ ፡ ተገዳጆች ፡ ይሆናሉ ።
- ምዕራፍ ፡ ፯ ።**

ከውሉ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ስላላቸው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ።

ቍ፡ሺ፱፻፶፪ ። ውሉችን ፡ የሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

- (ጸ) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ተለይቶ ፡ የተመለከተ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ውሉች ፡ ውጤት ፡ ያላቸው ፡ በተዋዋሏቸው ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ነው ።
  - (፱) ከውሉ ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ የተነገሩት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።
  - (፫) እንደዚሁም ፡ ስለ ፡ እንደራሴነት ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።
- ክፍል ፡ ፩ ።**
- ስለ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ሆኖ ፡ የሚሰጥ ፡ ተስፋና ፡ የሚደረግ ፡ ውል ።**

ቍ፡ሺ፱፻፶፫ ። የትእዛዝ ፡ ቃል ፡ አሰጣጥ ።

አንድ ፡ ውል ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ከተዋዋሎቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፤ በራሱ ፡ ምትክ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ተተክቶ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ የተመለከተውን ፡ መብት ፡ እንዲሠራበት ፡ ከውሉም ፡ የሚመጣውን ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ የማድረግ ፡ ችሎታ ፡ እንዲኖረው ፡ ሊሰጣቸው ፡ ይችላል ።

ቍ፡ሺ፱፻፶፬ ። ውጤት ።

- (ጸ) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ የታሰበው ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ የመጠቀስ ፡ ጉዳይ ፡ በሦስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውሉ ፡ ውጤት ፡ በእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ እንደ ፡ ተፈጸመ ፡ ሆኖ ፡ ይቋጠራል ።
- (፱) ሰውዬውን ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ የመጥቀሱ ፡ ጉዳይ ፡ በተወሰነው ፡ ሦስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ሳይፈጸም ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ውጤቱን ፡ የሚያገኘው ፡ በሁለቱ ፡ ወገን ፡ ዋና ፡ ተዋዋሎች ፡ መካከል ፡ ነው ።

ቍ፡ሺ፱፻፶፭ ። መጪውን ፡ እመልሳለሁ ፡ (አጠናለሁ) ፡ ስለ ፡ ማለት ።

ሦስተኛው ፡ ሰው ፡ ተግባሩን ፡ የሚፈጽም ፡ ለመሆኑ ፤ መጪውን ፡ እመልሳለሁ ፡ ብሎ ፡ ግዴታ ፡ ለመግባት ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፶፮ ። እመልሳለሁ ፡ ማለት ፡ የሚያስከትለው ፡ ነገር ።

- (፩) እመልሰዋለሁ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ስለ፡እርሱ ፡ የገባለትን ፡ ግዴታ ፡ ያጸደቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እመልሳለሁ ፡ ባዩ ፡ ነጻ ፡ ይወጣል ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ እመልሳለሁ ፡ ባዩ ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ መልካም ፡ አፈጻጸም ፡ ዋስ ፡ አይደለም ።
- (፫) እመልሰዋለሁ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ውሉን ፡ ያላጸደቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህ ፡ ውል ፡ አለመፈጸም ፡ ጉዳይ ፡ በአንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ላይ ፡ ስለሚያደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ተጠያቂ ፡ የሚሆነው ፡ እመልሳለሁ ፡ ባዩ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፶፯ ። ለሌላ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መዋዋል ።

በአንድ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ አንደኛው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ሲል ፡ አንድ ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ልፈጽም ፡ እችላለሁ ፡ ብሎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፶፰ ። የተዋዋዩ ፡ መብት ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፤ ስለ ፡ ሌላ ፡ ሆኖ ፡ የተዋዋለው ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ለተመለከቱት ፡ ውል ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የመምረጥ ፡ መብት ፡ ያልተሰጠው ፡ ከሆነ ፡ ወይም ፡ ይኸው ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ ከውሉ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውን ፡ ጥቅም ፡ የማይፈልግ ፡ መሆኑን ፡ ካረጋገጠ ፤ ከውሉ ፡ የሚገኘውን ፡ ጥቅም ፡ ለራሱ ፡ ለማስቀረት ፡ ወይም ፡ የዚሁ ፡ ውል ፡ ስምምነት ፡ በሚያስገኘው ፡ ትርፍ ፡ የሚጠቀም ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ ሰው ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።
- (፪) በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ይህንን ፡ ጥቅም ፡ ፈቅዶ ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተስፋ ፡ ሰጪው ፡ የውሉን ፡ ግዴታ ፡ የማይፈጽም ፡ ሲሆን ፡ ተዋዋዩ ፡ በውሉ ፡ አለመፈጸም ፡ ምክንያት ፡ ሊያገኝ ፡ የሚገባው ፡ ጥቅም ፡ እንዲከፈለው ፡ ክርክር ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፶፱ ። የባለጥቅሙ ፡ ምርጫ ።

ለራሱ ፡ ጥቅም ፡ በውል ፡ ስምምነት ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፤ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ የመራጭነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህን ፡ ስምምነት ፡ ጥቅም ፡ እንደ ፡ ፈለገው ፡ የመቀበል ፡ ወይም ፡ ያለመቀበል ፡ ምርጫ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷ ። የተዋዋዩ ፡ ወራሾች ።

- (፩) ተስፋ ፡ ሰጪው ፤ በውሉ ፡ የገባውን ፡ ግዴታ ፡ ሊፈጽም ፡ የሚገባው ፤ ተዋዋዩ ፡ ከምት ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተዋዋይ ፡ በውሉ ፡ እንዲጠቀም ፡ ያመለከተው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ለመጠቀም ፡ መፍቀዱን ፡ ከገለጸ ፡ ተዋዋዩ ፡ በሞተበት ፡ ጊዜ ፡ የተሰጡት ፡ መብቶች ፡ በተስፋ ፡ ሰጪው ፡ ላይ ፡ ይኖሩታል ።

- (፪) የተዋዋይ ፡ ወራሾች ፡ ተዋዋዩ ፡ በውሉ ፡ ትርፍ ፡ ሊጠቀም ፡ ይችላል ፡ ሲል ፡ ሚቹ ፡ ተጠቃሚውን ፡ በማመልከት ፡ ቃል ፡ የሰጠለትን ፡ ሰው ፡ ለመለወጥ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷፩ ። የተጠቃሚው ፡ መብቶች ።

- (፩) ተጠቃሚው ፡ የውሉን ፡ ስምምነት ፡ የተቀበለው ፡ ሲሆን ፤ በተስፋ ፡ ሰጪው ፡ ላይ ፡ ውሉ ፡ የሚያስገኛቸውን ፡ መብቶች ፡ በማይመለስ ፡ አኳኋን ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቀራል ።
- (፪) ተስፋ ፡ ሰጪው ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ የሚያገኛቸውን ፡ በተለይ ፡ የራሱ ፡ የሆኑ ፡ ትን ፡ መከራከሪያዎች ፡ ሰበብ ፡ በማድረግ ፡ በተጠቃሚው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያደርግበት ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የገንዘብ ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍና ፡ ስለ ፡ መዳረግ ፡ (ዳረጎት) ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷፪ ። የገንዘብን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

የገንዘብ ፡ መብትን ፡ ማስተላለፍ ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በውል ፡ ካልተከለከለ ፡ ወይም ፡ የጉዳዩ ፡ ተፈጥሮ ፡ ካላገደው ፡ በቀር ፤ የባለዕዳው ፡ ፈቃጅነት ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ ባለገንዘቡ ፡ መብቱን ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ አሳልፎ ፡ መስጠት ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷፫ ። የማስተላለፉ ፡ መጠን ።

ወደ ፡ ኋላ ፡ የቀሩ ፡ የወለድ ፡ ገንዘቦችም ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ እንደ ፡ ተላለፉ ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷፬ ። ዋቢነት ።

- (፩) የገንዘቡ ፡ መብት ፡ መተላለፍ ፡ የተደረገው ፡ በዋጋ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አስተላላፊው ፡ በሚያስተላልፍበት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡ ፡ መኖር ፡ ዋቢ ፡ ይሆናል ።
- (፪) በግልጽ ፡ ግዴታ ፡ ካልገባ ፡ በቀር ፡ አስተላላፊው ፡ ለባለዕዳው ፡ መክፈል ፡ አላፈ ፡ አይሆንም ።
- (፫) የገንዘቡ ፡ መብት ፡ መተላለፍ ፡ ያለዋጋ ፡ ሲሆን ፡ አስተላላፊው ፡ ለገንዘቡ ፡ መኖር ፡ እንኳ ፡ ዋቢ ፡ አይሆንም ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷፭ ። የዋቢነት ፡ ወሰን ።

- (፩) መብቱን ፡ አስተላላፊው ፡ በዋቢነት ፡ ተገዳጅ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በመብት ፡ ተቀባዩ ፡ በኩል ፡ የሚገደደው ፡ በተቀበለው ፡ በዋናው ፡ ገንዘብና ፡ በወለዱ ፡ ልክ ፡ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ በቀር ፣ የመብት ፣ ማስተላለፊያውን ፣ ወጪና ፣ በባለዕዳው ፣ ላይ ፣ ክስ ፣ ቀርቦ ፣ ምንም ፣ ፍሬ ፣ ላያገኝ ፣ የቀረውን ፣ ለክሱ ፣ ኪሣራም ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፳፮ ። መቃወሚያ ፣ የሚሆኑ ፣ ልዩ ፣ ነገሮች ።

(፩) ባለዕዳው ፣ የገንዘቡ ፣ ማስከፈል ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ተላልፎ ፣ መስጠቱን ፣ ባወቀበት ፣ ጊዜ ፣ በነበረውና ፣ ሊያቀርባቸው ፣ በሚችለው ፣ የመቃወሚያ ፣ ነገሮች ፣ መብት ፣ አስተላላፊውን ፣ ሊቃወም ፣ ይችላል ፣ እንደ ፣ ነበረው ፣ ሁሉ ፣ መብት ፣ ተቀባዩን ፣ ሊቃወምባቸው ፣ ይችላል ።

(፪) መብቱን ፣ ከሚያስተላልፈው ፣ ባለገንዘብ ፣ ላይ ፣ ባለዕዳው ፣ የመክፈያው ፣ ጊዜ ፣ ያልደረሰ ፣ ገንዘብ ፣ ያለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መብቱ ፣ ከተላለፈለት ፣ ሰው ፣ እንዲቻቻልለት ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችለው ፣ የገንዘቡ ፣ መክፈያ ፣ ጊዜ ፣ መብቱ ፣ ከተላለፈ ፣ ወዲህ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፳፯ ። ባለዕዳው ፣ የሚያቀርበው ፣ መቃወሚያ ።

(፩) የዕዳ ፣ ማስከፈሉን ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ የመተላለፍ ፣ ጉዳይ ፣ በመብት ፣ አስተላላፊው ፣ ወይም ፣ በመብት ፣ ተቀባዩ ፣ በኩል ፣ ለባለዕዳው ፣ ከመገለጹ ፣ በፊት ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ዕዳውን ፣ ለመብት ፣ ሰጪው ፣ አስቀድሞ ፣ ከፍሎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለዕዳው ፣ በሚገባ ፣ ነጻ ፣ ይሆናል ።

(፪) የዚያው ፣ የአንዱ ፣ ዐይነት ፣ ዕዳ ፣ ማስከፈል ፣ መብት ፣ ተከታትሎ ፣ ለብዙ ፣ መብት ፣ ተቀባዮች ፣ ተላልፎ ፣ የተሰጣቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መብቱ ፣ ተላልፎ ፣ መስጠቱን ፣ ለባለዕዳው ፣ መጀመሪያ ፣ ላስታወቁት ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ ባለበት ፣ ጽሑፍ ፣ እከፍላለሁ ፣ ብሎ ፣ ባለዕዳው ፣ ለተቀበለው ፣ ሰው ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፫) ባለዕዳው ፣ መክፈል ፣ የሚገባው ፣ መብቱ ፣ የተላለፈለት ፣ ሰው ፣ መብቱ ፣ የተላለፈልኝ ፣ ከሁሉ ፣ ቀደምትነት ፣ ባለው ፣ ቀን ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ለሚከራክረው ፣ ወገን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፳፰ ። ባለገንዘቡ ፣ ስለሚሰጠው ፣ ዳረጎት ፣ (ድርጎ) ።

(፩) ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ የከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ ባለገንዘቡ ፣ የተቀበለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በራሱ ፣ መብቶች ፣ ተዳራጊ ፣ ሊያደርገው ፣ ይችላል ።

(፪) የዳረጎቱ ፣ ጉዳይ ፣ ግልጽ ፣ መሆንና ፣ የገንዘቡ ፣ መክፈል ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ ወዲያውኑ ፣ መፈጸም ፣ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፳፱ ። ባለዕዳው ፣ የሚሰጠው ፣ ዳረጎት ፣ (ድርጎ) ።

ባለዕዳው ፣ የተበደረውን ፣ ነገር ፣ ለመክፈል ፣ ሲል ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ጥሬ ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ሌላ ፣ አላቂ ፣ ነገር ፣ ተበድሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በመጀመሪያ ፣ አበዳሪ ፣ የነበረው ፣ ባይፈቅድም ፣ እንኳ ፣ ለዚሁ ፣ ለመጀመሪያው ፣ አበ

ዳሪ ፣ ሰጥቶት ፣ በነበረው ፣ መብት ፣ ይህን ፣ በመጨረሻ ፣ የተመለከተውን ፣ አበዳሪ ፣ ለመዳረግ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴ ። የዳረጎት ፣ ሁኔታ ።

(፩) በባለዕዳው ፣ ፈቃድነት ፣ የሚደረገው ፣ የዳረጎት ፣ ጉዳይ ፣ የሚጸናው ፣ የብድሩ ፣ ውል ፣ የተደረገበት ፣ ዘመን ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ ያለው ፣ ሲሆንና ፣ በብድር ፣ የተወሰደው ፣ ገንዘብ ፣ ለምን ፣ እንደ ፣ ተመደበ ፣ የተመለከተ ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ የገንዘቡ ፣ ደረሰኝ ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ እንዲኖረውና ፣ የተከፈለውም ፣ በመጨረሻ ፣ ከተበደረው ፣ ገንዘብ ፣ ለመሆኑ ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ቃል ፣ ሊመለከትበት ፣ ይገባል ።

(፫) ባለዕዳው ፣ ይህን ፣ ነገር ፣ እንዲጠቅስለት ፣ የመጀመሪያውን ፣ ባለገንዘብ ፣ ከጠየቀው ፣ በሚሰጠው ፣ ደረሰኝ ፣ ላይ ፣ ይህን ፣ ጠቅሶ ፣ ለመጻፍ ፣ እንቢተኛ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴፩ ። ሕጋዊ ፣ መዳረግ ፣ (ዳረጎት) ።

በባለገንዘቡ ፣ መብቶች ፣ በተከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ በሕግ ፣ የሚተላለፈው ፣ ድርጎ ።

(ሀ) ከሌሎች ፣ ጋራ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ ሆኖ ፣ አንድ ፣ ዕዳ ፣ እንዲከፍል ፣ በመገደድ ፣ ይህን ፣ ዕዳ ፣ ከፍሎ ፣ የጋራ ፣ ባለዕዳዎችን ፣ ድርሻ ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ ላለው ፣ ሰው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ለ) የአንድ ፣ ንብረት ፣ ባለቤት ፣ በመሆኑ ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ልዩ ፣ መብት ፣ ወይም ፣ ቀዳሚነት ፣ ባለው ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ በመያዣ ፣ መብት ፣ ያለው ፣ በመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ በልዩ ፣ መብት ፣ ወይም ፣ በመያዣ ፣ መብት ፣ (ጥርጊጅ) ፣ ወይም ፣ መያዣ ፣ ላለው ፣ ባለገንዘብ ፣ የከፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሐ) በሌላዎችም ፣ በሕግ ፣ በተወሰኑ ፣ ጉዳዮች ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴፪ ። በከፈል ፣ የሚደረግ ፣ ክፍያ ።

(፩) ድርጎ ፣ መዳረግ ፣ ገንዘቡ ፣ በከፈል ፣ ብቻ ፣ የተመለሰለትን ፣ ባለገንዘብ ፣ ሊጎዳው ፣ አይችልም ።

(፪) ባለገንዘቡ ፣ ከተዳራጊው ፣ የተቀበለው ፣ ገንዘብ ፣ በከፈል ፣ ከሆነ ፣ ላልተከፈለው ፣ ለቀረው ፣ ገንዘብ ፣ ባለገንዘቡ ፣ በመብቶቹ ፣ ከተዳራጊው ፣ በቀዳሚነት ፣ ሊሠራባቸው ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴፫ ። የማስተላለፍ ፣ ወይም ፣ የዳረጎት ፣ ውጤት ።

(፩) የተዳረገው ፣ ባለገንዘብ ፣ ወይም ፣ የባለገንዘብነት ፣ መብት ፣ የተላለፈለት ፣

ሰው ፣ በዕዳው ፣ ላይ ፣ በተሰጡት ፣ ልዩ ፣ መብቶች ፣ በዋስትናዎች ፣ በሌሎችም ፣ ተጨማሪ ፣ መብቶች ፣ ሊሠራባቸው ፣ ይችላል ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ መያዣውን ፣ ሰጭ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ካልፈቀደ ፣ በቀር ፣ ባለገንዘቡ ፣ በመያዣ ፣ ስም ፣ ተቀብሎት ፣ የነበረውን ፣ ሀብት ፣ የተዳረገ ፣ ሰው ፣ ከእጁ ፣ ሊያገባው ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፬ ። የዋነኛው ፣ ባለገንዘብ ፣ ግዴታዎች ።

(፩) የዕዳ ፣ ማስከፈሉን ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ አሳልፎ ፣ የሰጠው ፣ ወይም ፣ የገንዘቡን ፣ ክፍያ ፣ ከሌላ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የተቀበለ ፣ ባለገንዘብ ፣ የብድርን ፣ ሰነድ ፣ ለተላለፈለት ፣ ወይም ፣ ለተዳራጊው ፣ ሊያስረክበውና ፣ ያሉትንም ፣ የማስረጃ ፣ ሰነዶች ፣ ሊያቀርብለት ፣ እንዲሁም ፣ ደግሞ ፣ የሚጠይቃቸው ፣ መብቶቹ ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ ዋጋ ፣ እንዲኖራቸው ፣ አስፈላጊ ፣ የሚሆኑትን ፣ መረጃዎች ፣ ሁሉ ፣ እንዲሰጠው ፣ ይገደዳል ።

(፪) የዕዳው ፣ ማስከፈል ፣ መብት ፣ የተላለፈው ፣ ወይም ፣ ገንዘቡ ፣ የተመለሰለት ፣ በከፊል ፣ ብቻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ዕዳ ፣ መኖሩን ፣ የሚያረጋግጡትን ፣ በሁለት ፣ ምስክሮች ፣ የተፈረሙ ፣ ሰነዶች ፣ ትክክለኛ ፣ ግልባጭ ፣ ሊሰጥ ፣ ይገባዋል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፭ ። የማይነኩ ፣ ጉዳዮች ።

(፩) አንዳንድ ፣ መብቶችን ፣ የማስተላለፍ ፣ ጉዳይ ፣ በሕግ ፣ በታዘዘው ፣ ዐይነት ፣ እንዲፈጸም ፣ ያስፈልጋል ፣ ተብሎ ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ ተጠያቂው ፣ ሀብት ፣ በስሙ ፣ በትእዛዝ ፣ ወይም ፣ ላምጨው ፣ የሚከፈል ፣ ተብሎ ፣ በሚጠራ ፣ ሰነድ ፣ ውስጥ ፣ የገባ ፣ ሲሆን ፣ እንደዚህ ፣ ላለው ፣ ጉዳይ ፣ የተሰጠው ፣ ድንጋጌም ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፫ ።

የምትክ ፣ ውክልናና ፣ የዕዳ ፣ ማስተላለፍ ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፮ ። የምትክ ፣ ውክልና ፣ መሠረቱ ።

በሕጉ ፣ ወይም ፣ በልማታዊ ፣ ሕግ ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ ሁኔታ ፣ በባለገንዘቡ ፣ ፈቃድ ፣ ወይም ፣ ያለ ፣ ፈቃዱ ፣ ባለዕዳው ፣ ራሱ ፣ ሊፈጽመው ፣ የሚገባውን ፣ ግዴታ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ ሌላ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ሊወክል ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፯ ። የባለገንዘቡ ፣ መፍቀድ ፣ እቀበላለሁ ፣ ማለት ።

(፩) በምትክ ፣ የተወከለውን ፣ ፈቅዶ ፣ የተቀበለ ፣ ባለገንዘብ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ስምምነት ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ካልተገለጸ ፣ በቀር ፣ በዋነኛው ፣ ባለዕዳ ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ ይቁያል ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ የምትክ ፣ ውክልና ፣ ሥልጣን ፣ የተቀበለውን ፣ ሰው ፣ አስቀድሞ ፣ ከመጠየቁ ፣ በፊት ፣ ዋነኛውን ፣ ባለዕዳ ፣ ገንዘቡን ፣ እንዲከፍለው ፣ ሊጠይቀው ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፰ ። የተወካዩ ፣ መፍቀድ ፣ (እቀበላለሁ ፣ ማለት) ።

ለሚወክለው ፣ ሰው ፣ ባለዕዳም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ የልማድ ፣ አሠራር ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ተወካዩ ፣ የወኪልነቱን ፣ ሥልጣን ፣ እንዲቀበል ፣ አይገደድም ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፱ ። የውክልናውን ፣ ሥልጣን ፣ ስለ ፣ መሻር ።

(፩) በምትክ ፣ የተወከለው ፣ ሰው ፣ ለባለገንዘቡ ፣ የሚከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ ለመክፈል ፣ የምትክነቱን ፣ ሥልጣን ፣ ፈቅዶ ፣ ከተቀበለ ፣ ወይም ፣ ይህንኑ ፣ ዕዳ ፣ ከከፈለ ፣ በኋላ ፣ ምትክ ፣ አድራጊው ፣ ከምትክነት ፣ ሥልጣኑ ፣ ሊሸረው ፣ አይችልም ።

(፪) ምትክ ፣ አድራጊው ፣ ከሞተ ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ ማጣቱ ፣ ከተረጋገጠ ፣ በኋላም ፣ ቢሆን ፣ ተተኪው ፣ የምትክ ፣ አድራጊውን ፣ ግዴታ ፣ ለመቀበል ፣ ወይም ፣ የመክፈሉን ፣ ጉዳይ ፣ ለመፈጸም ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፲ ። የተተኪው ፣ መብቶች ።

(፩) ተተኪው ፣ ከምትክ ፣ አድራጊው ፣ ጋራ ፣ ባለው ፣ የግል ፣ ግንኙነት ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ በባለገንዘቡንና ፣ በምትክ ፣ አድራጊው ፣ መካከል ፣ ባለው ፣ የግል ፣ ግንኙነት ፣ ምክንያት ፣ የሚኖራቸውን ፣ ልዩነት ፣ ያላቸውን ፣ መከራከሪያዎች ፣ በመጥቀስ ፣ ባለገንዘቡን ፣ ሊከራከረው ፣ አይችልም ።

(፪) ተተኪው ፣ በባለገንዘቡና ፣ በሱ ፣ መካከል ፣ ያለውን ፣ የግል ፣ ግንኙነት ፣ በሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ ውስጥ ፣ ሊኖር ፣ በሚችለው ፣ መቃወሚያ ፣ ሊከራከር ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፯ ። የተተኪው ፣ የመክፈል ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ።

(፩) ባለዕዳው ፣ የዕዳውን ፣ መክፈል ፣ ሥልጣን ፣ ለተተኪው ፣ በማሳለፍ ፣ የተተኪውን ፣ መተካት ፣ ፈቅዶ ፣ ባለዕዳውን ፣ ነጻ ፣ ያወጣ ፣ ባለገንዘብ ፣ በስምምነታቸው ፣ ላይ ፣ የተገለጸ ፣ ልዩ ፣ መብት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ተተኪው ፣ የመክፈል ፣ ችሎታ ፣ ያጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዋነኛውን ፣ ባለዕዳ ፣ ሊጠይቀው ፣ አይችልም ።

(፪) ተተኪው ፣ የምትክነቱን ፣ ሥልጣን ፣ በተቀበለበት ፣ ጊዜ ፣ የመክፈል ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ መሆኑ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ ተረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግን ፣ ባለገንዘቡ ፣ ዋነኛውን ፣ ባለዕዳ ፣ ሊጠይቅ ፣ የሚችልበት ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ተጠበቀለት ፣ ይቁያል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፱ ። ማረጋገጫዎች ።

ዋስ ፣ የሆኑና ፣ ለዕዳው ፣ ዋስትና ፣ እንዲሆን ፣ ንብረታቸውን ፣ አላፈ ፣ ያደረጉ ፣

ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ የምትከነቱን ፣ ጉዳይ ፣ ፈቅደው ፣ የተቀበሉ ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ ለባለገንዘቡ ፣ ተገዳጆች ፣ አይሆኑም ።

ቀ፡ ሺ፱፻፹፫ ። ንብረትን ፣ መብትን ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

(፩) አንድ ፣ ንብረት ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ካለው ፣ መብትና ፣ ከሚጠየቅበት ፣ ዕዳ ፣ ጋራ ፣ የገዛ ፣ ሰው ፣ ግዢውን ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂዎቹ ፣ እንዳስታወቀ ፣ ወይም ፣ በጋዜጣ ፣ እንደ ፣ ገለጸ ፣ ወዲያው ፣ ለባለገንዘቦቹ ፣ አላፈ ፣ ይሆናል ።

(፪) የቀድሞው ፣ ባለዕዳ ፣ ከአዲሱ ፣ ባለዕዳ ፣ ጋራ ፣ በአንድነት ፣ አላፈ ፣ ሆኖ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ ይቋያል ።

(፫) ይህም ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ መታሰቡን ፣ የሚጀምረው ፣ የመክፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ ለደረሰ ፣ ዕዳዎች ፣ የግዢው ፣ መግለጫ ፣ ወይም ፣ ማስታወቂያ ፣ ከወጣበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ለሌሎች ፣ ዕዳዎች ፣ ደግሞ ፣ የመክፈያው ፣ ጊዜ ፣ ከደረሰበት ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፹፬ ። የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ መቀላቀል ።

ሁለት ፣ የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ (እንትረገጠዎት) ፣ ያላቸውን ፣ መብትና ፣ የሚጠየቅባቸውን ፣ ዕዳ ፣ አንዱ ፣ ለአንደኛው ፣ በማስተላለፍ ፣ ተደራርቦ ፣ በአንድነት ፣ በተቀላቀሉ ፣ ጊዜ ፣ በያንዳንዳቸው ፣ ላይ ፣ ለሚጠየቀው ፣ ዕዳ ፣ አላፈ ፣ የሚሆነው ፣ አዲሱ ፣ የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ (እንትረገጠዎት) ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፹፮ ። የአንድ ፣ ማኅበር ፣ መቋቋም ።

(፩) እንዲሁም ፣ አንድ ፣ የግል ፣ የነበረ ፣ የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ (እንትረገጠዎት) ፣ ወደ ፣ አንድነት ፣ ማኅበር ፣ ወይም ፣ ጎላፊነቱ ፣ ወደ ፣ ተለየ ፣ ማኅበር ፣ ስም ፣ በተለወጠ ፣ ጊዜ ፣ አፈጻጸሙ ፣ በላይኛው ፣ ዐይነት ፣ ነው ።

(፪) አዲሱ ፣ ማኅበር ፣ ወደ ፣ ራሱ ፣ አጠቃሎ ፣ ለደረበው ፣ ማኅበር ፣ ዕዳ ፣ ተጠያቂ ፣ ይሆናል ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ ወራሾች ፣ (የወገኖቹ ፣ ወራሾች) ።

ቀ፡ ሺ፱፻፹፮ ። መሠረቱ ።

(፩) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ካልተደረገና ፣ ወይም ፣ የውሉ ፣ ተፈጥሮ ፣ ዐይነት ፣ የሚከለክል ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የተዋዋዩ ፣ ወራሾች ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ በአውራጃቸው ፣ ስፍራ ፣ ከውሉ ፣ ውስጥ ፣ ይገባሉ ።

ቀ፡ ሺ፱፻፹፯ ። ስለ ፣ ሌላ ፣ ሆኖ ፣ መዋዋል ።

ስለ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ የተደረገ ፣ ስምምነት ፣ በስምምነቱ ፣ ተጠቃሚው ፣ ሰው ፣ ውሉን ፣

ከተቀበለ ፣ በኋላና ፣ ከመፈጸሙ ፣ በፊት ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወራሾቹ ፣ ተተክተው ፣ ይህ ፣ ውል ፣ በሚሰጠው ፣ ትርፍ ፣ ይጠቀማሉ ።

ክፍል ፣ ፮ ።

ከተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ።

ቀ፡ ሺ፱፻፹፰ ። መያዝ ።

(፩) ለባለዕዳው ፣ ግዴታ ፣ አፈጻጸም ፣ ማረጋገጫ ፣ የሚሆነው ፣ ሊያዝበት ፣ አይገባም ፣ ተብሎ ፣ በሕግ ፣ ከተደነገገው ፣ በቀር ፣ የሚገኘው ፣ ንብረቱ ፣ ሁሉ ፣ ነው ።

(፪) የመያዝን ፣ ጉዳይ ፣ የሚመለከቱ ፣ ይልቁንም ፣ የባለዕዳው ፣ ሀብት ፣ በዕዳ ፣ ማስከፈል ፣ ስም ፣ የመያዝን ፣ ጉዳይ ፣ የሚመለከተው ፣ ደንብ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ውስጥ ፣ ይገለጻል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፹፱ ። ባለዕዳው ፣ ያደረገው ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ (፩) መሠረቱ ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የፈጸማቸው ፣ ውሎች ፣ ክርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ያላቸውን ፣ ሰዎች ፣ መመለሻ ፣ ይሆናል ።

(፪) አንድ ፣ ሰው ፣ በተወሰነ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ የስምምነት ፣ ውል ፣ የፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ ካገኘበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ጽሑፍ ፣ ለሕዝብ ፣ እንዲገለጽ ፣ ማድረግ ፣ የታዘዘ ፣ ሲሆን ፣ ይህ ፣ ሥርዐት ፣ ከተፈጸመበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ከዚህ ፣ ሰው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ልዩ ፣ መብት ፣ የሚያገኙትን ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፺ ። (፪) ልዩ ፣ መብት ፣ ስላለው ፣ ባለገንዘብ ።

በሕጉ ፣ ላይ ፣ ተለይቶ ፣ በተገለጸው ፣ መሠረትና ፣ በተለይም ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ሕጉ ፣ ወይም ፣ የውሉ ፣ ስምምነት ፣ ልዩ ፣ መብት ፣ የሚሰጠው ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ ባለዕዳው ፣ የሀብቱን ፣ ሥራ ፣ የማካሄዱን ፣ ጉዳይ ፣ ራሱ ፣ እንዳያከናውን ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የታገደ ፣ ሲሆን ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ የአፈጻጸም ፣ ልዩነት ፣ አላቸው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፺፩ ። (፫) መሰል ።

(፩) እንዲሁም ፣ ውሉ ፣ የተደረገው ፣ ለይምሰል ፣ ሲሆን ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ለተደነገጉት ፣ ደንቦች ፣ ልዩ ፣ አፈጻጸም ፣ ይሰጣቸዋል ።

(፪) ድብቅ ፣ የሆነ ፣ የስምምነት ፣ ጽሑፍ ፣ ዋጋ ፣ የሚያገኘው ፣ በተዋዋዮቹ ፣ መካከል ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፫) ከተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ ከአንደኛው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ይህንን ፣ በማመን ፣ በተዋዋለበት ፣ ለይምሰል ፣ በተደረገው ፣ ውል ፣ ላይ ፣ መብቱን ፣ ለማዋል ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፪ ። የመጠበቅ ፡ ተግባሮች ።

አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የባለዕዳው ፡ መብቶች ፡ እንዳይጠፉ ፡ ሲል ፡ ማናቸው ገም ፡ የመጠበቂያ ፡ ተግባሮች ፡ በባለዕዳው ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ለማከናወን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፫ ። በባለዕዳው ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ መሥራት ።

(፩) አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የባለዕዳው ፡ መደኸየት ፡ ገንዘቡን ፡ የማያስከፍል ፡ ምክንያት ፡ እንዳይሆንበት ፡ ሲል ፤ ዳኞችን ፡ አስፈቅዶ ፡ እንደ ፡ ባለዕዳው ፡ እንደራሴ ፡ ሆኖ ፡ የባለዕዳውን ፡ መብቶች ፡ ሊሠራባቸው ፡ ይችላል ።

(፪) ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚጠይቅበት ፡ መብት ፡ በመብቱ ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ለባለዕዳው ፡ ብቻ ፡ የሚሆን ፡ መብት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነገሩን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ለመከታተል ፡ እንዲፈቀድለት ፡ የሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ሊከለከል ፡ ይገባል ።

(፫) እንዲሁም ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ የማይችል ፡ ሁኗል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጋ ፡ ባለዕዳ ፡ ክስ ፡ ባለማቅረብ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ መብቶቹ ፡ ጉዳት ፡ የሚደርስባቸው ፡ ካልሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ለመክሰስ ፡ እንዲፈቅድለት ፡ የሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ሊከለከል ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፬ ። ስለ ፡ ማስመሰል ።

አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ባለዕዳው ፡ ያደረገው ፡ ውል ፡ የማስመሰል ፡ እንጂ ፤ ተፈጻሚ ፡ እንዲሆን ፡ የተደረገ ፡ ያለመሆኑን ፡ በፍርድ ፡ እንዲታወቅለት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፭ ። የባለዕዳው ፡ አጭብርባሪነት ።

ባለዕዳው ፡ በአጭብርባሪነት ፡ ተግባሩ ፡ መብቱን ፡ አሳልፎ ፡ የሰጠ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ግዴታ ፡ የመፈጸም ፡ ስምምነት ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቡ ፡ እነዚህን ፡ ተግባሮች ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፮ ። ስለ ፡ አጭብርባሪነት ፡ ሥራ ።

(፩) አንድ ፡ ሥራ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ መብቶች ፡ ላይ ፡ በአጭብርባሪነት ፡ የተፈጸመ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚገመተው ፤ ባለዕዳው ፡ የሚጠየቀውን ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ እንዳይችል ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ ችሎታው ፡ ይበልጥ ፡ እንዲቀነስ ፡ ሲል ፤ እያወቀ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) የመክፈያ ፡ ጊዜያቸው ፡ ደርሶ ፡ የተከፈሉትን ፡ ዕዳዎች ፡ ሌሎች ፡ ባለገንዘቦች ፡ ሊቃወሙባቸው ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፯ ። ቅን ፡ ልቡና ፡ ስላላቸው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ።

ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የሚያቀርበው ፡ ክስ ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣበት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የተቃወመው ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ መብቶቹን ፡ ያገኘባቸው ፡ ሥራ

ዎች ፡ በዋጋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ መሠረት ፡ ክሱን ፡ አልቀበልም ፡ ሲል ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፰ ። የጊዜ ፡ ልክ ።

ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚችሉት ፤ የተነቀፈው ፡ ሥራ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፱ ። ውጤቱ ።

(፩) ባለዕዳው ፡ የፈጸመው ፡ ሥራ ፡ በማጭበርበር ፡ መሆኑ ፡ ከተገለጸ ፡ ክስ ፡ ያቀረበውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

(፪) በተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ባለው ፡ ግንኙነትና ፡ በሌሎቹ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ዘንድ ፡ በሚኖረው ፡ ጉዳይ ፡ ግን ፡ ሥራው ፡ ይጸናል ።

ቍ ፡ ፪፯ ። መካሠር ።

ባለዕዳው ፡ በከሠረ ፡ ጊዜ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ የባለዕዳውን ፡ የሥራ ፡ መብት ፡ ማከናወን ፡ ወይም ፡ ባለዕዳው ፡ ባደረገው ፡ የማጭበርበር ፡ ተግባር ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ የክስ ፡ ማቅረብን ፡ መብት ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ይኖራሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፯ ።

የውልን ፡ ጉዳይ ፡ ስለሚመለከት ፡ ማስረጃ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ ግዴታና ፡ አቀባበሉ ።

ቍ ፡ ፪፯፩ ። ማስረጃ ፡ የማቅረብ ፡ ግዴታ ።

(፩) አንድ ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጸምለት ፡ የሚጠይቅ ፡ ሰው ፡ ለግዴታው ፡ መኖር ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) እንዲሁም ፡ ግዴታው ፡ ፍርስ ፡ ነው ፡ ወይም ፡ ተለውጧል ፡ ወይም ፡ ቀርቷል ፡ የሚለው ፡ ወገን ፤ ይኸንኑ ፡ ግዴታ ፡ ያፈረሰውን ፡ የለወጠውን ፡ ወይም ፡ ያስቀረውን ፡ ተግባር ፡ ማስረጃ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪፯፪ ። የማስረጃ ፡ ዐይነቶች ።

በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ በተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ መሠረትና ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ደንብ ፡ ላይ ፡ በተገለጸው ፡ ድንጋጌ ፡ ዐይነት ፤ በጽሑፍ ፡ በምስክር ፤ በሕሊና ፡ ግምት ፡ በተከራካሪው ፡ ወገን ፡ እምነት ፤ ወይም ፡ በመሓላ ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪፯፫ ። ጽሑፍ ፡ በሆነ ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም) ፡ ይደረጉ ፡ የተባሉ ፡ ውሎች ። ውሎ ፡ በጽሑፍ ፡ እንዲሆን ፡ ሕግ ፡ ባዘዘ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ ጽሑፍ ፡ የተቀደደ ፡ የተ

ሰረቀ፣ የጠፋ፣ መሆኑ፣ ካልተረጋገጠ፣ በቀር፣ ውሉን፣ በምስክርነት፣ ወይም፣ በሕሊና፣ ግምት፣ ለማስረዳት፣ አይቻልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፩ ። በማስረጃ፣ አቀራረብ፣ ጉዳይ፣ ስለ፣ መዋዋል ።

አንዳንድ፣ ማስረጃዎችን፣ የሚያስቀሩትን፣ ወይም፣ አቀራረቡን፣ የሚቀንሱትን፣ ደንቦች፣ ጥሰው፣ ተዋዋዮቹ፣ እንዲዋዋሉ፣ አይፈቀድላቸውም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የጽሑፍ ፡ ማስረጃ ።

ቀ፡ ፪ሺ፭ ። የጽሑፍ ፡ ማስረጃ ፡ በቂነት ።

(፩) የጽሑፍ ፡ ሰነድ ፡ በላይ ፡ ስለሚገኘው ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ እንዲሁም ፡ በላይ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተጻፈው ፡ ቀን ፡ በተፈራራሚዎቹ ፡ መካከል ፡ ሙሉ ፡ እምነት ፡ የሚጣልበት ፡ በቂ ፡ ማስረጃ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ በእንደራሴ ፡ በተፈጸሙላቸው ፡ ሰዎች ፡ በኩልና ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ወራሾች ፡ በሆኑት ፡ ዘንድም ፡ ሙሉ ፡ እምነት ፡ የሚጣልበት ፡ በቂ ፡ ማስረጃነት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፮ ። መቃወሚያ ፡ ማስረጃ ።

(፩) በጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ቃሎች ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ለመቃወም ፡ የሚችሉት ፣ ቃሉ ፡ ይኸው ፡ ነው ፡ የሚለውን ፡ ወገን ፡ በማስማል ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ተጻፉት ፡ ቃላቶች ፣ የሰው ፡ ምስክር ፡ ወይም ፡ የሕሊና ፡ ግምት ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ አይቻልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፯ ። ጽሕፈትን ፡ ለመካድ ።

(፩) የግል ፡ በሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ የተጻፈ ፡ ሰነድ ፡ የቀረበለት ፡ ሰው ፡ የኔ ፡ አይደለም ፡ ለማለት ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ጽሕፈቱን ፡ ወይም ፡ ፈርማውን ፡ ግልጥ ፡ አድርጎ ፡ መካድ ፡ አለበት ።

(፪) ወራሽ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ የአውራሾችን ፡ ፊርማ ፡ ወይም ፡ ጽሕፈት ፡ መሆኑን ፡ አናውቅም ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ ይበቃቸዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰ ። የጽሕፈት ፡ ምርመራ ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ተከራካሪ ፡ ፊርማውን ፡ ወይም ፡ ጽሕፈቱን ፡ በካደ ፡ ጊዜ ፡ ወራሾቹም ፡ ማን ፡ እንደ ፡ ፈረመውና ፡ እንደ ፡ ጻፈው ፡ አናውቅም ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ፊርማው ፡ ወይም ፡ ጽሕፈቱ ፡ እንዲመረመር ፡ ዳኞች ፡ ሊያዙ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፱ ። ሦስተኛ ፡ ወገኖች ።

(፩) ሰነዱን ፡ የጻፈው ፡ ወይም ፡ የተቀበለው ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡

ባለሥልጣን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በሰነዱ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፉትን ፡ ቃሎች ፡ ሕሰተኛነት ፡ በማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ በቀረበው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ ቀን ፡ የተረጋገጠ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በተለይ ፡ ይህ ፡ የተጻፈው ፡ ቀን ፡ ሕሰተኛ ፡ መሆኑን ፡ በማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፲ ። በባለሥልጣን ፡ የተረጋገጠ ፡ ሰነድ ።

(፩) ሰነዱን ፡ ያዘጋጀው ፡ ወይም ፡ የተቀበለው ፡ ይህንን ፡ ለማድረግ ፡ የሚችል ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሥልጣኑ ፡ ራሱ ፡ ለመመርመር ፡ ያልቻላቸውን ፡ የውሉን ፡ ቃላት ፡ ሁሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እንደ ፡ ፈቀዱ ፡ ሊቃወሟቸው ፡ ይችላሉ ።

(፪) የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ ራሱ ፡ የመረመራቸውን ፡ የውል ፡ ቃላት ፡ ለመቃወም ፡ የሚቻለው ፡ ዳኞች ፡ ይህ ፡ እንዲፈጸም ፡ በተለይ ፡ የፈቀዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፲፩ ። በባለሥልጣን ፡ የተረጋገጠ ፡ የሰነድ ፡ ግልባጭ ።

(፩) በባለሥልጣን ፡ ከተረጋገጠ ፡ ዋነኛ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተቀዱ ፡ ግልባጮች ፡ ወይም ፡ ከዋናው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተነሡ ፡ ፎቶግራፍ ፡ ኮፒዎች ፡ ይህንን ፡ ጉዳይ ፡ ለመሥራት ፡ በተመደበ ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ በሆነ ፡ ሹም ፡ ትክክለኛ ፡ ግልባጭ ፡ መሆናቸው ፡ ከተመሰከረ ፡ የዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ።

(፪) ይኸውም ፡ ደንብ ፡ ከዋናው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ለተነሡ ፡ ፎቶግራፍ ፡ ኮፒዎችም ፡ ይጻፋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፲፪ ። የመንግሥት ፡ ቤተ ፡ መዛግብት ።

በመንግሥት ፡ ቤተ ፡ መዛግብት ፡ የሚቀመጡ ፡ የመንግሥት ፡ ወይም ፡ የግል ፡ ሰነዶች ፡ ከዋናው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተገለበጡት ፡ እንደ ፡ ደንቡ ፡ የመዘገብ ፡ ቤቱ ፡ ባለሥልጣን ፡ በሆነው ፡ ሰነድ ፡ አስቀማጭ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሆነ ፡ እንደ ፡ ዋናዎቹ ፡ ሰነዶች ፡ ተቋጥረው ፡ ይቃመናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፲፫ ። ማስተያያ ፡ ሰነዶች ፡ ወይም ፡ ፎቶግራፎች ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጠቀሱት ፡ ቅጥሮች ፡ የተመለከተው ፡ ነገር ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፡ ተከራካሪዎቹ ፡ ወገኖች ፡ ዋናው ፡ ሰነድ ፡ ይቅረብልን ፡ ብለው ፡ ዳኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ እይታሉም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ የያዙት ፡ ግልባጭ ፡ ከዋናው ፡ ሰነድ ፡ ጋራ ፡ ይህም ፡ ባይኖር ፡ ከቤተ ፡ መዛግብቱ ፡ ከተቀመጠው ፡ ግልባጭ ፡ ጋራ ፡ ቤራሳቸው ፡ ኪሣራ ፡ እንዲመሰክሩላቸው ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ ዋናው ፡ ሰነድ ፡ በራሳቸው ፡ ኪሣራ ፡ በፎቶግራፍ ፡ እንዲገለበጥላቸው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ጀቪ፲፬ ፡ የዋናው ፡ ሰነድ ፡ መጥፋት ።

ዋናው ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በቤተ ፡ መዛግብቱ ፡ የተቀመጠው ፡ ትክክል ፡ ግልባጭ ፡ በጠፋ ፡ (በሌላ) ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጠቀሱት ፡ ቍ፡፲፭ ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ በሚገባ ፡ የተገለበጡት ፡ የሰነድ ፡ ቅጂዎች ፡ ስርዝም ፡ ሆነ ፡ የቃል ፡ መለወጥ ፡ ድልዝ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ማናቸውም ፡ የሚያጠራጥር ፡ ነገር ፡ የሌለባቸው ፡ ከሆነ ፡ የሚታመኑ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ጀቪ፲፮ ፡ የተረጋገጠ ፡ ቀን ።

ሰነዱ ፡ የተጻፈበት ፡ እርግጠኛ ፡ ቀን ፡ ነው ፡ የሚባለው ።

(ሀ) ሰነዱን ፡ የጻፈው ፡ ወይም ፡ የተቀበለው ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ ሲሆን ፡ የጻፈበት ፡ ወይም ፡ የተቀበለበት ፡ ቀን ፤

(ለ) ሰነዱ ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ በጻፈው ፡ ወይም ፡ በተቀበለው ፡ ሌላ ፡ ሰነድ ፡ ውስጥ ፡ ተጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ሌላው ፡ ሰነድ ፡ የተጻፈበት ፡ ወይም ፡ ባለሥልጣኑ ፡ የተቀበለበት ፡ ቀን ፤

(ሐ) ይህን ፡ ሰነድ ፡ ከፈረሙት ፡ ወገኖች ፡ አንደኛው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለመፈረም ፡ የአካል ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሰውዬው ፡ የሞተ በት ፡ ወይም ፡ የመፈረም ፡ ዐቅም ፡ ያጣበት ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ጀቪ፲፯ ፡ የነጋዴዎች ፡ መዝገብ ።

(፩) የነጋዴዎች ፡ መዝግብት ፡ ለጻፋቸው ፡ ሰው ፡ አስረጅ ፡ ሊሆኑት ፡ አይችሉም ።

(፪) እነዚህ ፡ መዝግብት ፡ በጻፋቸው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ማስረጃ ፡ ይሆኑበታል ። ነገር ፡ ግን ፡ በነዚህ ፡ ለመጠቀም ፡ የሚፈልገው ፡ ወገን ፡ የሚጠቅመውን ፡ ቃል ፡ ከሚቃወመው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ለይቶ ፡ ጠቃሚውን ፡ ብቻ ፡ ያስረዳልኝ ፡ ለማለት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ጀቪ፲፰ ፡ የቤት ፡ መዝግብትና ፡ የቤት ፡ ደብዳቤዎች ።

የቤት ፡ መዝግብት ፡ የቤት ፡ ደብዳቤዎች ፡ ለጻፋቸው ፡ ሰው ፡ አስረጅ ፡ ሰነድ ፡ ሊሆኑት ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ጀቪ፲፱ ፡ በጻፉዎቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ አስረጅ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

የቤት ፡ መዝግብትና ፡ የቤት ፡ ደብዳቤዎች ፡ በጻፋቸው ፡ ላይ ፡ ተቃዋሚ ፡ ማስረጃ ፡ መሆናቸው ፡ የሚታመነው ።

(ሀ) አንድ ፡ ገንዘብ ፡ የተከፈለ ፡ መሆኑ ፡ በግልጽ ፡ ተመልክቶባቸው ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፤

(ለ) ግዴታው ፡ ለሚጠቅመው ፡ ሰው ፡ የሚያስረዳው ፡ ሰነድ ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ለዚህ ፡ ሰነድ ፡ ምትኩ ፡ እንዲሆን ፡ ተብሎ ፡ በግልጽ ፡ የተጻፈባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ጀቪ፲፱ ፡ የምክንያቱ ፡ ማስረጃ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ቃል ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ባለዕዳ ፡ መሆኑን ፡ ያመነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እከፍልሃለሁ ፡ የተባለው ፡ ወይም ፡ ዕዳው ፡ የታመነለት ፡ ሰው ፡ የነዚህን ፡ ምክንያት ፡ ማረጋገጥ ፡ የለበትም ።

(፪) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በሚገባ ፡ የተሰጠ ፡ ቃል ፡ እንዳለ ፡ ይቈጠራል ።

(፫) የግዴታው ፡ ምክንያት ፡ ስለ ፡ መደበቁ ፡ ማስረጃ ፡ በሚቀርብበት ፡ ጊዜ ፡ ይህንን ፡ ማስረዳት ፡ ያለበት ፡ ለግዴታው ፡ ሌላ ፡ ሕጋዊ ፡ ምክንያት ፡ አለ ፡ የሚለው ፡ ሰው ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡ የሚያስቈጥሩ ፡ የሕሊና ፡ ግምቶች ።

ቍ ፡ ጀቪ፳ፀ ፡ ዕዳው ፡ የተከፈለ ፡ ያህል ፡ የሚያስቈጥሩ ፡ የሕሊና ፡ ግምቶች ።

ሰነድ ፡ ለባለዕዳው ፡ መመለሱ ፡ ዕዳውን ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡ ያስቈጥራል ።

ቍ ፡ ጀቪ፳፩ ፡ የባለገንዘቡ ፡ ጽሕፈት ።

በእጁ ፡ ቁይቶ ፡ በሚገኘው ፡ በዕዳው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ባለገንዘቡ ፡ በግርጌው ፡ በጉኑ ፡ ወይም ፡ በጀርባው ፡ ጽፎበት ፡ የተገኘው ፡ ቃል ፡ የባለዕዳውን ፡ ነጻነት ፡ ወደ ፡ ማረጋገጥ ፡ የሚያዘነብል ፡ ጽሑፍ ፡ ከሆነ ፡ ሳይፈረምበት ፡ ወይም ፡ ቀን ፡ ሳይሞላበት ፡ ቢቀርም ፡ እንኳ ፡ እምነት ፡ ሊጣልበት ፡ የሚችል ፡ አስረጅ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ጀቪ፳፪ ፡ ስለ ፡ ውዝፍ ፡ ዕዳ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ስለሚከፈል ፡ ገንዘብ ።

(፩) የተከፈለው ፡ ዕዳ ፡ ወለዶችን ፡ ወይም ፡ በየተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈሉትን ፡ ሌሎች ፡ የክፍያ ፡ ድርሻዎች ፡ የሚመለከት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተከፋዩን ፡ ዐይነት ፡ ለይቶ ፡ ሳይገልጽ ፡ ለአንዱ ፡ የክፍያ ፡ ደረሰኝ ፡ የሰጠ ፡ ባለገንዘብ ፡ ያለፈውን ፡ ድርሻ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) ባለገንዘቡ ፡ ለዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ደረሰኝ ፡ ከሰጠ ፡ ባለዕዳው ፡ ወለዱንም ፡ ጭምር ፡ እንደ ፡ ከፈለ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ጀቪ፳፫ ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

ዕዳው ፡ እንዲከፈል ፡ መጠየቅ ፡ ከሚገባው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ሳይከፈል ፡ የቋየ ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡ የሚቈጠረው ፡ ፤

- (ሀ) ለንግድ ፡ ቤት ፡ ወኪሎች ፡ ለቢሮ ፡ ሠራተኞች ፡ በቀን ፡ ሒሳብ ፡ ለተቀጠሩ ፡ አሽከሮችና ፡ የቀን ፡ ሒሳብ ፡ ለሚከፈሉ ፡ የዕለት ፡ ኩሊዎች ፤ የሚከፈሉ ፡ የደመወዝ ፡ ዕዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ለአስተማሪዎችና ፡ ለአሠልጣኞች ፡ ለሚሰጡት ፡ ትምህርት ፡ በየወሩ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) ለባለሆቴሎች ፡ ለመጋቢዎችና ፡ ለማደሪያ ፡ ሆቴል ፡ ቤት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ለሚሰጡት ፡ ምግብና ፡ ለመኝታ ፡ ቤቱ ፡ ኪራይ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (መ) ለዕለት ፡ ምግብ ፡ ወይም ፡ ለዘወትር ፡ አገልግሎት ፡ ነጋዴዎች ፡ ለባለግል ፡ ሰዎች ፡ ለሸጡት ፡ ሀብት ፡ ወይም ፡ ለምግብ ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፱ ። በሁለት ፡ ዓመት ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

- ዕዳው ፡ እንዲከፈል ፡ መጠየቅ ፡ ከሚገባበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ሳይከፈል ፡ የቀረ ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡ የሚቈጠረው ፤
- (ሀ) ለሐኪሞች ፡ ለቀዳጅ ፡ ሐኪሞች ፡ ለጥርስ ፡ ሐኪሞች ፤ ለአዋላጅ ፡ ሴቶች ፤ ለመድኃኒት ፡ ቀማሚዎችና ፡ ሻሎች ፤ ለከብት ፡ ሐኪሞች ፤ በልዩ ፡ ሞያቸው ፡ ስላደረጉት ፡ አገልግሎት ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሰጡት ፡ ሕክምና ፡ ዋጋ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፤
  - (ለ) ለጠበቆች ፡ ለውል ፡ አዋዋቶች ፡ ለሌሎችም ፡ የሕግ ፡ አማካሪዎች ፡ በሞያ ፡ ሥራቸው ፡ ወይም ፡ በሹመት ፡ ሥራቸው ፡ ላደረጉት ፡ አገልግሎት ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፤
  - (ሐ) ለጥበበኞች ፡ ለአንጥረኞች ፡ በልዩ ፡ ሞያቸው ፡ ስለ ፡ ሠሩት ፡ ሥራ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፤
  - (መ) ለቤቶች ፡ ኪራይና ፡ ለእርሻ ፡ ሀብት ፡ ለሆነ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፤
  - (ሠ) ለመጠሪያ ፡ የሚከፈሉ ፡ ገንዘብ ፤
  - (ረ) በብድር ፡ ለተሰጠ ፡ የገንዘብ ፡ ወለድና ፡ በጠቅላላውም ፡ የዓመት ፡ ጊዜ ፡ ተወስኖለት ፡ በየዓመቱ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ባነሰ ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባው ፡ ዕዳ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፳ ። ተቃራኒ ፡ ማሰረጃ ።

- (ሀ) ባለዕዳው ፡ በጽሑፍ ፡ ዕዳውን ፡ ያመነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) በሕግ ፡ የተደነገገው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሳይደርስ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ገንዘቡን ፡ እንዲከፍለው ፡ ባለዕዳውን ፡ ከፍርድ ፡ ቤት ፡ አስጠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕዳው ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡ መቁጠሩ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፳ ። መሐላ ።

- (ጳ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቊጥሮች ፡ ላይ ፡ ለተገለጠው ፡ የሕሊና ፡ ግምት ፡ መቃወሚያ ፡ የሚሆን ፡ ማንኛውንም ፡ ዐይነት ፡ ማሰረጃ ፡ ለመቀበል ፡ አይቻልም ።
- (፪) ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ግን ፤ ዕዳው ፡ በእርግጠኛ ፡ መከፈሉን ፡ ወይም ፡ ያለመከፈሉን ፡ ለማሰረዳት ፡ ባለገንዘቡ ፡ ለባለዕዳው ፡ ወይም ፡ ባለዕዳው ፡ ለባለገንዘቡ ፡ የመሐላ ፡ ቃሉን ፡ ሊያወርድለት ፡ ይችላል ።
- (፫) የባለገንዘቡ ፡ ወይም ፡ የባለዕዳው ፡ ወራሾች ፡ ገንዘቡ ፡ የተከፈለ ፡ ወይም ፡ ያልተከፈለ ፡ መሆኑን ፡ ለማሰረዳት ፡ የመሐላ ፡ ቃላቸውን ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

አንቀጽ ፡ ፲፫ ።

ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነትና ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፯ ። ከውል ፡ ውጭ ፡ የሆኑ ፡ የአላፊነት ፡ ምንጮች ።

- (ጳ) አንድ ፡ ሰው ፡ በራሱ ፡ በኩል ፡ ምንም ፡ የገባው ፡ ግዴታ ፡ ባይኖር ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳትን ፡ ካደረሰ ፡ አላፊ ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በሕጉ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ሊያደርስ ፡ የሚችል ፡ ሥራ ፡ ከሠራ ፡ ወይም ፡ በእጁ ፡ የያዘው ፡ ነገር ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ካደረሰ ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።
- (፫) በመጨረሻውም ፡ በጥፋት ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ አላፊነት ፡ ሲኖር ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ለፈጸመው ፡ አድራጎት ፡ በሕጉ ፡ አላፊነት ፡ አለበት ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ አላፊ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

በጥፋት ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተመሠረተ ፡ አላፊነት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ደንቦች ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፰ ። ጠቅላላ ፡ መሠረት ።

ማንም ፡ ሰው ፡ ከራሱ ፡ ጥፋት ፡ የተነሣ ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ካደረሰ ፡ ላደረገው ፡ ጉዳት ፡ ከሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፱ ። የጥፋት ፡ ልዩ ፡ ልዩነት ።

- (ጳ) አስቦ ፡ ወይም ፡ በቸልተኛነት ፡ በሚሠራ ፡ ተግባር ፡ ጥፋት ፡ ሊደረግ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ ተግባርን ፡ መፈጸም ፡ ወይም ፡ ተግባርን ፡ አለመፈጸም ፡ ጥፋት ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴ ። መልካም ፡ ጠባይ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ሕሊናን ፡ ወይም ፡ መልካም ፡ ጠባይን ፡ ተቃዋሚ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ የማይገባውን ፡ ሥራ ፡ የሠራ ፡ ወይም ፡ የሚገባውን ፡ ሳይሠራ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥፋት ፡ ማድረግ ፡ ነው ።
- (፪) እንደዚህ ፡ ስላለውም ፡ ጉዳይ ፡ ትክክለኛ ፡ አእምሮ ፡ ባለው ፡ ሰው ፡ አሠራር ፡ ዐይነት ፡ አስተያየት ፡ ማድረግ ፡ ተገቢ ፡ ነው ።
- (፫) በሕግ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ጥፋት ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚገመተው ፡ የጥፋት ፡ አድራጊውን ፡ ዕድሜም ፡ ሆነ ፡ የአእምሮውን ፡ ትክክለኛነት ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ ባለመያዝ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፩ ። በሞያ ፡ ሥራ ፡ ስለሚደረግ ፡ ጥፋት ።

- (፩) በልዩ ፡ ሞያው ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ የሚፈጽም ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ በሞያው ፡ የሥራ ፡ ተግባሩን ፡ የሚያካሂድ ፡ ሰው ፡ የዚህ ፡ የሞያ ፡ ሥራው ፡ የሚመራበትን ፡ ደንብ ፡ መጠበቅ ፡ ይገባዋል ።
- (፪) በሥነ ፡ ጥበብ ፡ ወይም ፡ ራሱ ፡ በሚሠራው ፡ ኪነ ፡ ጥበብ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ አለመከተሉ ፡ ሲገለጽ ፡ ባለመጠንቀቅ ፡ ወይም ፡ በችልተኛነት ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፪ ። የመጉዳት ፡ አሳብ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የግል ፡ ጥቅሙን ፡ ለመፈለግ ፡ ሳይሆን ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ለመጉዳት ፡ በማሰብ ፡ በሠራው ፡ ሥራ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ከተደረገው ፡ ጉዳት ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ የሌለውን ፡ የራሱን ፡ ጥቅም ፡ ሲፈልግ ፡ እያወቀ ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክፍ ፡ ያለ ፡ ጉዳትን ፡ ያደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፫ ። በሥልጣን ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ የተሰጠውን ፡ ሥልጣን ፡ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ የሠራበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አጥፊ ፡ ነው ።
- (፪) የመንግሥት ፡ ሠራተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ለጠቅላላው ፡ ጥቅም ፡ እንዲያገለግል በት ፡ በሥራው ፡ (በሹመቱ) ፡ ያገኘውን ፡ ሥልጣን ፡ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ ወይም ፡ ለተለየ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ያዋለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፬ ። ስለ ፡ መብቶች ፡ ግብ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ሳይነኩ ፤ አንድ ፡ ሰው ፡ የተሰጠውን ፡ መብቱን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ያዋለበት ፡ ሁኔታ ፡ ከኢኮኖሚክና ፡ (የቁጠባ ፡ ዘዴ) ፡ ከማጎበራዊ ፡ አስተዳደር ፡ ጋር ፡ ተስማሚ ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ መንቀፍ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፭ ። ሕግን ፡ ስለ ፡ መጣስ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ ላይ ፡ በትክክል ፡ ተገልጾ ፡ የተመለከተውን ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌ ፤ ልዩ ፡ ደንብና ፡ ሥርዐት ፡ የጣሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፪) ሕግን ፡ አለማወቅ ፡ ይቅርታ ፡ ሊያስገኝ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፮ ። የበላይ ፡ ትእዛዝ ።

- (፩) በበላይ ፡ ባለሥልጣን ፡ ትእዛዝ ፡ የተፈጸመ ፡ ተግባር ፤ ትእዛዙ ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ የሥራውን ፡ ጥፋትነት ፡ ግድ ፡ አያስቀረውም ።
- (፪) የተባለውን ፡ ሥራ ፡ ሠርቶ ፡ የተገኘ ፡ ሰው ፤ የዚህን ፡ ሥራ ፡ ሕግ ፡ ወጥነት ፡ እያወቀ ፤ በተለይም ፡ ትእዛዝ ፡ ሰጪው ፡ ሥልጣን ፡ (ችሎታ) ፡ እንደ ፡ ሌለውና ፡ የሥራውን ፡ የዐመፅ ፡ ጠባይ ፤ ወይም ፡ አስወቃሽነቱን ፡ እያወቀ ፡ ሠርቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፫) በነገሩ ፡ ሁኔታ ፡ ዐይነት ፤ በተለይም ፡ አጥፊው ፡ ጥብቅ ፡ በሆነ ፡ በመንግሥታዊ ፡ ወይም ፡ በወታደራዊ ፡ ዲሲፕሊን ፡ ምክንያት ፤ በተሰጠው ፡ ትእዛዝ ፡ ለመከራከር ፡ ወይም ፡ ያንን ፡ የታዘዘውን ፡ እንጂ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ለማድረግ ፡ በማይችልበት ፡ ሁኔታ ፡ ውስጥ ፡ ከመገኘት ፡ የተነሣ ፡ የተባለውን ፡ ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥፋት ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፯ ። የውል ፡ አለመፈጸም ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በአንድ ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ የመጣበትን ፡ ግዴታ ፡ ሳይፈጽም ፡ በቀረ ፡ ጊዜ ፡ ከውሉ ፡ ውጭ ፡ ለሆነ ፡ ነገር ፡ አላፊነትን ፡ የሚያስከትልበትን ፡ ጥፋት ፡ እንደ ፡ ሠራ ፡ አያስቁጥረውም ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የውል ፡ አለመፈጸም ፡ ደንብ ፡ ብቻ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።
ልዩ ፡ ሁኔታዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፰ ። ሰውነትን ፡ ስለ ፡ መጉዳት ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ሳይፈቅድ ፡ በሚያደርገው ፡ መንካት ፡ በዚህ ፡ በመንካቱ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሰውዬውን ፡ በቀጥታም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሕይወት ፡ ባለው ፡ ወይም ፡ በሌለው ፡ ነገር ፡ አማካይነት ፡ ቢነካውም ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፫) በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ለማድረግ ፡ የተደረገ ፡ የመዛት ፡ ሁኔታ ፡ ብቻ ፡ በጠቅላላው ፡ ጥፋት ፡ አይባልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፱ ። (፪) በቂ ፡ ምክንያት ።

- ተከላሹ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ፡ የማይባለው ፤
- (ሀ) ከላሹ ፡ ሥራውን ፡ የሚቃወም ፡ መሆኑን ፡ ተከላሹ ፡ በአእምሮው ፡ ግምት ፡ ሊያስበው ፡ የማይችል ፡ መሆኑ ፡ የታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

ቍ ፡ ፪ሺ፵፱ ። ኧ) በቂ ፡ ምክንያት ።

(፩) በጋዜጣ ፡ ታትሞ ፡ የተወራ ፡ የሰም ፡ ማጥፋት ፡ ነገር ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ተከላኹም ፡ በጋዜጣ ፡ አማካይነት ፡ የሰውን ፡ ስም ፡ ያጠፋው ፡ በተለይ ፡ አንዱን ፡ ሰው ፡ ለመጉዳት ፡ አስቦ ፡ ሳይሆንና ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ቸልተኛነትም ፡ ያላደረገ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በከላኹም ፡ ጠያቂነት ፡ የሰም ፡ ማጥፋቱን ፡ ጉዳይ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ቃሉን ፡ መልሶ ፡ ይቅርታ ፡ ከጠየቀ ፡ አላፈነቱ ፡ ይወገድለታል ።

(፪) የሰም ፡ ማጥፋቱ ፡ ነገር ፡ የተደረገው ፡ ከአንድ ፡ ሳምንት ፡ በበለጠ ፡ ጊዜ ፡ በሚወጣ ፡ (በሚታተም) ፡ ጋዜጣ ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሰም ፡ ማጥፋቱ ፡ ነገር ፡ የሚለውጥበትን ፡ ይቅርታ ፡ መጠየቂያው ፡ ጽሑፍ ፡ ጠያቂው ፡ ራሱ ፡ በመረጠው ፡ ጋዜጣ ፡ ላይ ፡ በፍጥነት ፡ እንዲታተምለት ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለለው ።

(፫) የሰም ፡ ማጥፋቱ ፡ ነገር ፡ የሚለውጥበትን ፡ ጋዜጣ ፤ ጠያቂው ፡ ባልመረጠ ፡ ጊዜ ፤ የሰም ፡ ማጥፋቱ ፡ ነገርና ፡ ይቅርታ ፡ መጠየቂያ ፡ ነገር ፡ የሚታተመው ፡ በዚያው ፡ ቀድሞ ፡ በወጣው ፡ ጋዜጣ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶ ። የባልና ፡ የሚሰትን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መንካት ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፤ ሴትዮዋ ፡ ባለባል ፡ መሆኑን ፡ እያወቀ ፡ ያለባልዋ ፡ ፈቃድ ፡ ባልዋን ፡ ትታው ፡ እንድትሄድ ፡ ቅርጥ ፡ አሳብ ፡ እንዲኖራት ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

(፪) አንድ ፡ ሰው ፡ ባለሚስት ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፤ ሚስት ፡ እንዳለችው ፡ እያወቀ ፤ ሚስቷቱ ፡ ሳትፈቅድ ፡ ትታት ፡ እንዲሄድ ፡ ያደረገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ባሉዋ ፡ ነገሩን ፡ እንደሚቃወም ፡ ሲያውቀው ፡ የሰው ፡ ሚስት ፡ ተቀብሎ ፡ እቤቱ ፡ ያስቀመጠ ፡ ወይም ፡ ያስተናገደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፩ ። (፪) የሚበቃ ፡ ምክንያት ።

በላይኛው ፡ ቍጥር ፡ በ፫ኛው ፡ ንኡስ ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ጥፋት ፡ የማይቁጥሩት ፤

- (ሀ) ባልና ፡ ሚስቱ ፡ ተለያይተው ፡ ለመኖር ፡ ተስማምተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ባልዮው ፡ በሚስቱ ፡ ላይ ፡ የማሠቅየት ፡ ተግባር ፡ በመፈጸሙ ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ባልዮው ፡ በሚስቱ ፡ ላይ ፡ ግፍ ፡ መሥራቱን ፡ ተከላኹ ፡ በሕሊና ፡ መንገድ ፡ በእርግጥ ፡ በመገመቱ ፡ ሴትዮዋን ፡ ተቀብሎ ፡ ያኖራት ፡ ሰብአዊ ፡ ርኅራኄን ፡ በሚመለከት ፡ አድራጎት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፪ ። የማስተማርና ፡ የመጠበቅ ፡ ግዴታ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ አገባብ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ በራሱ ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ በራሱ ፡ ጠባቂነት ፡ ሥር ፡ እንዲተዳደር ፡ በአደራ ፡ የተሰጠውን ፡

ሌላውን ፡ ሰው ፡ በአስተዳዳሪነቱ ፡ ምክንያት ፡ ሊፈጽምለት ፡ የሚገባውን ፡ በሕሊና ፡ አገማመት ፡ ከእርሱ ፡ ዘንድ ፡ የሚጠበቀውን ፡ ተግባር ፡ በጊዜው ፡ አጋጣሚና ፡ በልማድ ፡ አሠራር ፡ ሁኔታ ፡ ባለው ፡ ምቹት ፡ መጠን ፡ በትምህርት ፡ የማሳደግና ፡ በሚገባ ፡ የመጠበቅን ፡ ጉዳይ ፡ ሳይፈጽምለት ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

በዚሁ ፡ ባደረገው ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ በሥልጣኑ ፡ ሥር ፡ የሚተዳደረው ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አላፈ ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ ከዚሁ ፡ ጉድለት ፡ የተነሣ ፡ በሥልጣኑ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ የሚጠብቀው ፡ ሰው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ባደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ምክንያት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፫ ። በሌላው ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ መሬት ፡ ስለ ፡ መግባት ።

አንድ ፡ ሰው ፤ በሕግ ፡ ሳይፈቀድለትና ፡ ቤቱን ፡ ወይም ፡ መሬቱን ፡ በደንብ ፡ ባለእጅ ፡ የሆነው ፡ ወይም ፡ የያዘው ፡ ሳይፈቀድለትና ፡ የማይፈቅድ ፡ መሆኑንም ፡ በግልጽ ፡ እየተናገረ ፤ የሌላ ፡ ሰው ፡ ርስት ፡ በሆነ ፡ መሬት ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ የገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፬ ። ንብረትን ፡ ስለ ፡ መድፈር ።

አንድ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ ሳይፈቀድለት ፡ ባለንብረቱ ፡ ሳይፈቅድለትና ፡ አለመፍቀዱንም ፡ በመግለጽ ፡ ሲናገር ፡ በደንብ ፡ በእጅ ፡ የሆነውን ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ የወሰደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፭ ። ውል ፡ ከማድረግ ፡ በፊት ፡ የተደረገ ፡ ድርድር ።

አንድ ፡ ሰው ፤ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ከሱ ፡ ጋራ ፡ ውል ፡ እንዲያደርጉ ፡ አሳቡን ፡ ከገለጸላቸው ፡ በኋላና ፡ እነዚሁንም ፡ ሰዎች ፡ ወጪ ፡ እንዲያደርጉ ፡ አግባብቷቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፮ ። በውል ፡ የገባውን ፡ የግዴታ ፡ ቃል ፡ ስላለማክበር ፡ (ስለ ፡ መጣስ) ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በሁለት ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ውል ፡ መኖሩን ፡ እያወቀ ፡ ውል ፡ ካደረጉት ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ካንደኛው ፡ ወገን ፡ ጋራ ፡ ሌላ ፡ ውል ፡ አድርጎ ፡ ቀድሞ ፡ የነበረውን ፡ ውል ፡ ለመፈጸም ፡ እንደማይቻል ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፡ የመጀመሪያው ፡ ውል ፡ ተጣሰብኝ ፡ ብሎ ፡ የክስ ፡ አቤቱታ ፡ የሚያቀርበው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፤ ውሉ ፡ እንዲፈጸም ፡ አስፈላጊውን ፡ ጥንቃቄ ፡ በቸልተኛነት ፡ ሳያደርግ ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ የኋለኛው ፡ ተዋዋይ ፡ በአላፈነት ፡ አይጠየቅም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፯ ። የማይገባ ፡ ውድድር ።

አንድ ፡ ሰው ፤ ሐሰተኛ ፡ በሆነ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ቅን ፡ ልቡናን ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ አድራጎት ፡ የአንዱን ፡ ፋብሪካ ፡ የሥራ ፡ ፍሬ ፡

(ዕቃ) ፡ ወይም ፡ የአንድ ፡ የግጥም ፡ ቤት ፡ መልካም ፡ ስም ፡ የሚያጠፋ ፡ ስብከት ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፰ ። የሌለውን ፡ አስመስሎ ፡ ማሳየት ።

አንድ ፡ ሰው ፤ በሚሰጠው ፡ የማረጋገጫ ፡ ቃል ፤ በጠባቤ ፤ በአካሄዱ ፡ ወይም ፡ ባለ ማድረጉ ፡ የአንድ ፡ ያልተወሰነ ፡ ነገር ፡ ሁኔታ ፡ መኖሩን ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ አንዳንድ ፡ ባዕዶች ፡ ሰዎች ፡ እንዲያምኑ ፡ ያግባባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚሁንም ፡ ነገር ፡ እርግጠኛውን ፡ ሀልዎት ፡ በተቃራኒ ፡ ሁኔታ ፡ እንዲያምኑ ፡ ቅን ፡ ሕሊናን ፡ ተቃዋሚ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ሌሎቹን ፡ ሰዎች ፡ ያግባባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፱ ። ያልተካከለ ፡ ወሬ ። (፩) መሠረቱ ።

- ማንም ፡ ሰው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ወይም ፡ በቸልተኛነት ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ያልተካከለ ፡ ወሬ ፡ የማስተላለፍ ፡ ጥፋት ፡ እንዳደረገ ፡ የሚቈጠረው ፡—
- (ሀ) ከእርሱ ፡ ወሬውን ፡ የሰማው ፤ ወይም ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ወሬ ፡ በማመን ፡ በሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ጉዳት ፡ የሚያገኘው ፡ መሆኑን ፡ ያወቀ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) በልዩ ፡ ሞያ ፡ ሥራው ፡ ምክንያት ፡ ትክክለኛ ፡ ወሬ ፡ (መረጃ) ፡ እንዲሰጥ ፡ የሚገባው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷ ። (፪) ልዩነት ።

- (፩) ይህን ፡ ያልተካከለ ፡ ወሬ ፡ የሰጠ ፡ ሰው ፤ በሰጠው ፡ ወሬ ፡ ላይ ፡ ያስረዳው ፡ የአንዱን ፡ ሰው ፡ ሁኔታዎቹን ፤ ዐመሉን ፡ ለመክፈል ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፤ ችሎታውን ፡ በመናገር ፡ ለዚሁ ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ እምነት ፡ ወይም ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ የግጥም ፡ ዕቃ ፡ እንዲያገኝ ፡ በማሰብ ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አላፈነት ፡ የለበትም ።
- (፪) ይህንንም ፡ የመግለጫ ፡ ቃሉን ፡ በጽሑፍ ፡ አድርጎ ፡ ራሱ ፡ ካልፈረመ ፡ በቀር ፡ አላፈነት ፡ ሊመለከተው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፩ ። (፫) ምስክሮች ።

- (፩) አንድ ፡ ነገር ፡ መፈጸሙን ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ መፈጸሙን ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ አድራጎት ፡ መኖሩን ፡ ወይም ፡ ያለመኖሩን ፡ የሚያረጋግጡ ፡ ምስክሮች ፡ የሰጡት ፡ የምስክርነት ፡ ቃል ፡ እርግጠኛ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ።
- (፪) አላፈነታቸውም ፡ የአረጋገጡትን ፡ እውነት ፡ ያልሆነ ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ እውነተኛ ፡ በማመን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ለሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ነው ።
- (፫) ምስክሮቹ ፡ ይህን ፡ ያደረጉት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስሕተት ፡ እንዲገቡ ፡ ባደረጓቸው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብታቸው ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፪ ። ምክር ፡ ወይም ፡ የአደራ ፡ ቃል ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

አንድ ፡ ሰው ፡ ለሌላው ፡ ሰው ፡ ምክር ፡ ቢሰጥ ፡ ወይም ፡ አደራ ፡ ቢለው ፡ ጥፋተኛ ፡ አይደለም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፫ ። ስለ ፡ መያዝ ።

አንድ ፡ አበዳሪ ፡ ባለዕዳው ፡ ሊክፍለው ፡ የሚገባውን ፡ ዕዳ ፡ ለማስከፈል ፡ ሲል ፡ ሊቀበል ፡ ከሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ ያልሆነ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ነገር ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ የያዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፬ ። የፍርድን ፡ ትእዛዝ ፡ ስለ ፡ መፈጸም ።

- (፩) አንድ ፡ ፍርድ ፡ አስፈጻሚ ፤ ዳኛው ፡ የሰጠው ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ ትክክለኛ ፡ እሠራሩን ፡ የያዘ ፡ (ፎርም) ፡ ከሆነ ፡ የተሰጠውን ፡ ትእዛዝ ፡ ቢፈጽም ፡ ጥፋተኛ ፡ አይደለም ።
- (፪) ነገር ፡ ግን ፡ ትእዛዙ ፡ ከደንበኛው ፡ እሠራር ፡ ፎርም ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ፍርድ ፡ አስፈጻሚው ፡ ከተሰጠው ፡ ትእዛዝ ፡ ያለፈ ፤ ወይም ፡ ትእዛዙን ፡ ሕግን ፡ ባለማክበር ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፭ ። ስለ ፡ ይርጋ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ በባለይዘታነቱ ፡ ወይም ፡ በይርጋ ፡ ደንብ ፡ መክሰስ ፡ ቀርቶልኛል ፡ ብሎ ፡ ቢከራከር ፡ ጥፋተኛ ፡ አይደለም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

አጥፊ ፡ ሳይሆን ፡ አላፊ ፡ ስለ ፡ መሆን ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፮ ። አስፈላጊ ፡ ሁኔታ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ራሱን ፡ ወይም ፡ ሌላውን ፡ ሀብቱን ፡ ወይም ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ሀብት ፡ በርግጥ ፡ ሊደርስበት ፡ ከሚችል ፡ አደጋ ፡ ለማዳን ፡ ሲከላከል ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ነገር ፡ ግን ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ጉዳቱ ፡ በደረሰበት ፡ ሰው ፡ ጥፋተኛ ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አላፊነት ፡ አያመጣም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፯ ። በሰው ፡ አካል ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ስለ ፡ ማድረስ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በሠራው ፡ ሥራ ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ አካል ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አላፊ ፡ ነው ።
- (፪) ቢሆንም ፤ ይህን ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰው ፡ ሥራ ፡ በሕግ ፡ የተፈቀደ ፡ የታዘዘ ፡

እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሥራው ፡ የተፈጸመው ፡ ራስን ፡ ለማዳን ፡ በሚገባ ፡ ሲከላከል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ አደጋው ፡ ሊደርስ ፡ የቻለው ፡ በተባዳዩ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአድራጊው ፡ ላይ ፡ ማኖራቱም ፡ አላፈነት ፡ አይደርስበትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፰ ፡ (፪) የስፖርት ፡ ሥራ ፡ (ጨዋታ) ።

አንድ ፡ ሰው ፡ የስፖርት ፡ ሥራ ፡ በመሥራት ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ በዚሁ ፡ እስፖርት ፡ ተካፋይ ፡ የሆነውን ፡ ወይም ፡ ተመልካቹን ፡ ቢያቁሰለው ፤ በስፖርት ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ የሚመለከተውን ፡ ደንብ ፡ በግልጽ ፡ ካልጣሰ ፡ ወይም ፡ የተንኮላ ፡ ሥራ ፡ ካልፈጸመ ፡ በቀር ፡ በአላፈነት ፡ አይጠየቅም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፹፱ ፡ አደገኛ ፡ ሥራ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የሚፈነዳ ፡ ወይም ፡ መርዝ ፡ የሚሆኑ ፡ ቅመማት ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በማዋል ፡ ወይም ፡ በማከማቸት ፤ ወይም ፡ ከፍተኛ ፡ ጉልበት ፡ ያለው ፡ የኤሌክትሪክ ፡ መሥመር ፡ በመዘርጋት ፤ ወይም ፡ የመሬትን ፡ የተፈጥሮ ፡ መልክ ፡ በመለወጥ ፡ ወይም ፡ በተለይ ፡ አደገኛ ፡ የሆነ ፡ የእንዳስትሪ ፡ ሥራ ፡ በማካሄድ ፡ ይህ ፡ ሥራው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ያደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከተውን ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰው ፡ መንግሥትም ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ሥራ ፡ በባለሥልጣን ፡ የተፈቀደለት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ቢሆንም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ደንብ ፡ ይጻፍል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷ ፡ (፪) ለመድረስ ፡ የሚችል ፡ አደጋ ።

ጥፋት ፡ ያለበት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ጎረቤት ፡ በሆኑት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ በአደጋ ፡ ምክንያት ፡ የደረሰ ፡ መበላሸት ፡ አላፈነትን ፡ አያመጣም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፩ ፡ እንስሳዎች ፡ ባደረጉት ፡ ጉዳት ፡ የሚመጣ ፡ አላፈነት ፡ (፩) የእንሳስው ፡ ባለቤት ።

የአንድ ፡ እንስሳ ፡ ባለሀብት ፡ ከብቱ ፡ ጉዳቱን ፡ ያደረሰው ፡ በድንገት ፡ በማምለጥም ፡ ቢሆን ፡ ያደርጋል ፡ ተብሎ ፡ ያልታሰበውንም ፡ ጉዳት ፡ አድርሶ ፡ ቢገኝ ፤ ይህ ፡ እንስሳው ፡ ባደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፪ ፡ (፪) የእንስሳው ፡ ጠባቂ ።

(፩) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ እንዲያውለው ፡ በራሱ ፡ ጠባቂነት ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ከብት ፡ በእርሱ ፡ እጅ ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ ላደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ እንስሳውን ፡ በኪራይ ፡ ወይም ፡ በተውሶ ፡ ወይም ፡ ለመጠበቅ ፡ ወይም ፡ ለመቀለብ ፤ ወይም ፡ ደግሞ ፡ በማኖራቱም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ሁኔታ ፡ የተረከበ ፤ በራሱ ፡ ጠባቂነት ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ እንስሳ ፡ ጉዳት ፡ ባደረገው ፡ ጉዳት ፡ ላይ ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ረሰ ፡ ጊዜ ፡ አላፈ ፡ የሚሆነው ፡ ይኸው ፡ እንስሳ ፡ በእጁ ፡ የሚገኘው ፡ ሰው ፡ ነው ። (፫) አንድ ፡ እንስሳ ፡ በታዛዥነት ፡ የተረከበ ፤ ወይም ፡ ለባለከብቱ ፡ ወይም ፡ ለሌላው ፡ ሰው ፡ የሚሠራበት ፡ ሰው ፤ እንስሳው ፡ ያደረሰው ፡ ጉዳት ፡ በርሱ ፡ ጥፋት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አላፈ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፫ ፡ (፫) የአላፈነቶች ፡ ግንኙነት ።

(፩) የእንስሳው ፡ ባለሙሉት ፡ እንስሳው ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰበትን ፡ ተበዳይ ፡ ከካሰ ፡ በኋላ ፤ የእንስሳው ፡ ጠባቂ ፡ የነበረውን ፡ ሰው ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።

(፪) እንስሳው ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰው ፡ በባለሀብቱ ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ በራሱ ፡ አላፈነት ፡ ውስጥ ፡ የሚተዳደረው ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ያደረሰበትን ፡ ኪሣራ ፡ በሙሉ ፡ እንዲመልሰለት ፡ ጠባቂ ፡ የነበረውን ፡ ሰው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፬ ፡ (፬) ጌታው ፡ የለቀቀው ፡ እንስሳ ።

(፩) የሰው ፡ አገልጋይ ፡ የሆነ ፡ የቤት ፡ እንስሳ ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህ ፡ እንስሳ ፡ ባለቤት ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ እንስሳውን ፡ ጉዳት ፡ ላደረሰበት ፡ ሰው ፡ የለቀቀውን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከአላፈነቱ ፡ ለመዳን ፡ ይችላል ።

(፪) ቢሆንም ፤ እንስሳው ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰው ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ በሱ ፡ ሥልጣን ፡ ሥር ፡ በሚተዳደረው ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡ ከሆነ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ መብት ፡ አይኖረውም ።

(፫) የቤት ፡ እንስሶችና ፡ የቤት ፡ አራዊት ፡ ተብለው ፡ የሚቈጠሩት ፡ ለመደሰት ፡ ወይም ፡ ከነሱ ፡ ጥቅምን ፡ ለማግኘት ፡ እንደ ፡ ተሰመደው ፡ ሰው ፡ የሚያኖራቸው ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፭ ፡ (፭) ጠባቂው ፡ የለቀቀው ፡ እንስሳ ።

(፩) የእንስሳው ፡ ጠባቂ ፡ (እረኛ) ፡ የሚገደደው ፡ ጉዳቱ ፡ በደረሰበት ፡ ጊዜ ፤ እንስሳው ፡ በነበረው ፡ ግምት ፡ ልክ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ሆኖም ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ በቤት ፡ እንስሳና ፡ በቤት ፡ አራዊት ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ጉዳቱ ፡ በራሱ ፡ ወይም ፡ በርሱ ፡ አላፈነት ፡ ሥር ፡ በሚገኘው ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡ የተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለእንስሳው ፡ ጠባቂ ፡ ተገዳጅነት ፡ ወሰን ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፮ ፡ ለተበዳዩ ፡ ለስሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ የሚሆን ፡ መያዣ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለቤት ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ እንስሶች ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ገብተው ፡ ጉዳት ፡ ያደረሱትን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባውን ፡ ኪሣራ ፡ ከባለከብቱ ፡ ላይ ፡ እስኪቀበል ፡ ድረስ ፡ እንስሶችን ፡ መያዣ ፡ አድርጎ ፡ በእጁ ፡ ሊያቈይ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ከእንስሳው ፡ ግምት ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ የሆነውን ፡ ጉዳት ፡ ለማስ

ቀረት፣ እንስሳውን፣ ለመግደል፣ አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፤ እንስሶቹን ፣ ለመግደል፣ መብት ፣ አለው ።

(፫) በሁለቱ ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታዎች ፣ ሳይዘገይ ፣ ለእንስሶቹ ፣ ባለቤት ፣ ማስታወቅ ፣ ይገባዋል ። ባለቤቱንም ፣ ባያውቀው ፣ ለማግኘት ፣ የሚችልበትን ፣ አስፈላጊውን ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

ቍ፣፪ሺ፸፮ ። ሕንጻ፣ (ቤት) ። (፩) መሠረቱ።

(፩) ያንድ ፣ ሕንጻ ፣ ባለሀብት ፣ ወይም ፣ ባለይዘታ ፣ ሕንጻው ፣ ሊያደርስ ፣ ይችላል ፣ ተብሎ ፣ ያልታሰበ ፣ ድንገተኛ ፣ ነገር ፣ ቢያደርስም ፣ ይህ ፣ ሕንጻ ፣ በሚያደርስው ፣ ጉዳት ፣ አላፈ ፣ ነው ።

(፪) ሕንጻውን ፣ የሠራውን ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ሕንጻ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኘውን ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ሕንጻ ፣ ባደረሰው ፣ ጉዳት ፣ አጥፊ ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ ለባለቤቱ ፣ ያለው ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቍ፣፪ሺ፸፯ ። (፪) ሕንጻን ፣ ስለመልቀቅ ።

(፩) የሕንጻው ፣ ባለቤት ፣ ይህን ፣ ቤቱን ፣ ጉዳት ፣ ለደረሰበት ፣ ሰው ፣ የለቀቀለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከአላፈነቱ ፣ ውጭ ፣ ለመሆን ፣ ይችላል ።

(፪) ቢሆንም ፣ ጉዳቱ ፣ የደረሰው ፣ እሱ ፣ ራሱ ፣ ባደረገው ፣ ጥፋት ፣ ወይም ፣ እርሱ ፣ በሥልጣን ፣ ሥር ፣ በሚያሳድረው ፣ ሰው ፣ ጥፋት ፣ ከሆነ ፣ ይህ ፣ መብት ፣ እይኖረውም ።

ቍ፣፪ሺ፸፰ ። (፫) የሚያሠጋ ፣ ጉዳት ።

ከሌላ ፣ ሰው ፣ ቤት ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ ይደርስብኛል ፣ ብሎ ፣ የሚሠጋ ፣ ሰው ፣ የዚህ ፣ አሥጊ ፣ የሆነው ፣ ሕንጻ ፣ ባለቤት ፣ ይህ ፣ ጉዳት ፣ ከመድረሱ ፣ በፊት ፣ እስቀድሞ ፣ አሥጊው ፣ ነገር ፣ እንዲወገድለት ፣ አስፈላጊውን ፣ ጥንቃቄ ፣ እንዲያደርግ ፣ ሊጠይቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፣፪ሺ፸፱ ። (፬) ከሕንጻ ፣ ላይ ፣ የሚወድቁ ፣ ነገሮች ።

በአንድ ፣ ሕንጻ ፣ ውስጥ ፣ የሚኖር ፣ ሰው ፣ ከዚህ ፣ ሕንጻ ፣ እየወደቁ ፣ በሌላው ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ በሚያደርሱት ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ነገሮች ፣ አላፈ ፣ ነው ።

ቍ፣፪ሺ፸፲ ። መኪናዎችና ፣ ባለሞተር ፣ ተሽከርካሪዎች ፣ (፩) ባለቤቱ።

(፩) የአንድ ፣ መኪና ፣ ወይም ፣ የአንድ ፣ ባለሞተር ፣ ተሽከርካሪ ፣ ባለቤት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ አደጋውን ፣ ያደረሰው ፣ ይህን ፣ መኪና ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ባለሞተር ፣ ተሽከርካሪ ፣ ለማንቀሳቀስ ፣ ወይም ፣ ለመንዳት ፣ ባልተፈቀደላትም ፣ ሰው ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ መኪናው ፣ ወይም ፣ ባለሞተር ፣ ተሽከርካሪው ፣ ባደረሰው ፣ ጉዳት ፣ አላፈ ፣ የሚሆነው ፣ ባለሀብቱ ፣ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፣ አደጋው ፣ በደረሰ ፣ ጊዜ ፣ መኪናው ፣ ወይም ፣ ተሽከርካሪው ፣ የተሰረቀበት ፣ ለመሆኑ ፣ ማስረዳት ፣ የቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለሀብቱ ፣ አላፈነት ፣ የለበትም ።

ቍ፣፪ሺ፸፲፩ ። (፪) ጠባቂ ፣ ወይም ፣ ሠራተኛ ።

(፩) እንዲሁም ፣ መኪናውን ፣ ወይም ፣ ባለሞተር ፣ ተሽከርካሪውን ፣ ለግል ፣ ጥቅሙ ፣ ሊገለገልበትና ፣ ሊጠቀምበት ፣ የወሰደው ፣ ሰው ፣ ይህ ፣ መኪና ፣ ወይም ፣ ባለሞተር ፣ ተሽከርካሪው ፣ በእጁ ፣ በሚገኙበት ፣ ጊዜ ፣ ላደረሰው ፣ ጉዳት ፣ አላፈ ፣ ነው ።

(፪) ከመኪናው ፣ ወይም ፣ ከባለሞተር ፣ ተሽከርካሪው ፣ ጋራ ፣ ግንኙነት ፣ ያለው ፣ ታዛዥ ፣ ስለ ፣ ባለቤቱ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ በመኪናው ፣ ወይም ፣ በባለሞተር ፣ ተሽከርካሪው ፣ በሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ መኪና ፣ ወይም ፣ ባለሞተር ፣ ተሽከርካሪው ፣ ጉዳት ፣ ያደረሰው ፣ በራሱ ፣ ጥፋት ፣ ምክንያት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ አላፈ ፣ አይሆንም ።

ቍ፣፪ሺ፸፲፪ ። (፫) የአላፈነቶች ፣ ግንኙነት ።

(፩) የመኪናው ፣ የባለሞተር ፣ ተሽከርካሪው ፣ ባለቤት ፣ ተበዳዩን ፣ ተገድዶ ፣ ከካህ ፣ በኋላ ፣ ጠባቂ ፣ የነበረውን ፣ ሰው ፣ በኪሣራው ፣ አከፋፈል ፣ ሊጠይቀው ፣ ይችላል ።

(፪) እሱ ፣ ራሱ ፣ ባደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ጥፋት ፣ ካልሠራ ፣ ወይም ፣ ጉዳቱ ፣ የደረሰው ፣ በርሱ ፣ ሥልጣን ፣ ሥር ፣ በሚተዳደረው ፣ ሰው ፣ በተደረገ ፣ ጉድለት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የከፈለው ፣ ኪሣራ ፣ በሙሉ ፣ እንዲመለስለት ፣ ጠባቂውን ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፣፪ሺ፸፲፫ ። የተሽከርካሪዎች ፣ መጋጨት ።

(፩) ሁለት ፣ ባለሞተር ፣ ተሽከርካሪዎች ፣ ሲጋጩ ፣ እያንዳንዱ ፣ ተሽከርካሪ ፣ በየራሱ ፣ አንዱ ፣ በአንዱ ፣ ላይ ፣ አደጋ ፣ እንዳደረሰ ፣ ይቁጠራል ።

(፪) ለየአንዳንዱ ፣ ተሽከርካሪ ፣ ባለሀብት ፣ ወይም ፣ ለአደጋው ፣ አላፈ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ በአደጋው ፣ ምክንያት ፣ ከደረሰው ፣ ጠቅላላ ፣ ጉዳት ፣ ገሚሱን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፫) ይህ ፣ አደጋ ፣ የደረሰው ፣ በተለይ ፣ ወይም ፣ በጠቅላላው ፣ በአንደኛው ፣ መኪና ፣ ነጂ ፣ ስሕተት ፣ መሆኑ ፣ በማስረጃ ፣ የተገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግን ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ያለው ፣ ደንብ ፣ አይጻፍም ።

ቍ፣፪ሺ፸፲፬ ። የተሠሩ ፣ ዕቃዎች ።

(፩) ትርፍ ፣ ለማግኘት ፣ ሲል ፣ ዕቃዎችን ፣ የሚሠራ ፣ እነዚህት ፣ ዕቃዎች ፣ ለሕዝብ ፣ የሚያቀርብ ፣ ሰው ፣ በዕቃዎቹ ፣ በሚገባ ፣ ሲጠቀምባቸው ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አላፈ ፣ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፣ ይህ ፣ ዕቃ ፣ በልማድ ፣ እንደሚደረገው ፣ ተመርምሮ ፣ ቢሆንኖሮ ፣ ጉዳቱን ፣ ያመጣው ፣ ጉድለት ፣ ተገልጾ ፣ ሊታወቅ ፣ የሚችል ፣ ከሆነ ፣ ምንም ፣ አላፈነት ፣ የለበትም ።

ቍ፡፪ሺ፹፮። ከአላፊነት፣ ውጭ፣ ስለ፣ መሆን ።

(፩) በእንስሳት ፣ በሕንጻዎች ፣ በቤተሰብ ፣ በመኪናዎች፣ ወይም፣ በባለሞተር፣ ተሽከርካሪዎች፣ ወይም፣ በፋብሪካ፣ ተሠርተው፣ በወጡት፣ ነገሮች፣ ምክንያት ፣ አደጋ፣ በሚፈጠርበት፣ ወይም፣ በሚደርስበት፣ ጊዜ፣ ሕጉ፣ አላፊዎች፣ የሚያደርጋቸው፣ ሰዎች፣ አንዳች፣ ጥፋት፣ ያላደረጉ፣ መሆናቸውን፣ በማስረዳት፣ ወይም፣ የጉዳቱ፣ ምክንያት፣ ሳይታወቅ፣ በመቅረት ፣ ወይም፣ ጉዳቱን፣ ለመከልከል፣ አንችልም፣ ነበር ። ወይም፣ ጉዳቱ፣ የደረሰው፣ በሌላ ሦስተኛ፣ ወገን፣ ጥፋት፣ ነው፣ ብሎ፣ በማስረዳት፣ ጉዳቱ፣ በደረሰበት፣ ሰው፣ በኩል፣ ከአላፊነት፣ ለማምለጥ፣ አይችሉም ።

(፪) ጉዳቱ፣ የደረሰው፣ በከፊል፣ ወይም፣ በሙሉ፣ ከተበዳዩ፣ ጥፋት፣ የተነሣ፣ መሆኑ፣ ካልተረጋገጠ፣ በቀር ፣ በከፊልም፣ ሆነ፣ በሙሉ፣ ከአላፊነቱ፣ ለመዳን፣ አይችሉም ።

ቍ፡፪ሺ፹፯። ሌሎች፣ ነገሮች ።

የአንድ፣ ነገር፣ ባለቤት፣ ወይም፣ ጠባቂ፣ የሆነ፣ ሰው፣ ራሱ፣ ጥፋት፣ ካላደረገ፣ ወይም፣ በራሱ፣ አላፊነት፣ ውስጥ፣ የሚተዳደር፣ ሰው፣ ካለጠፋ፣ በቀር፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ባሉት፣ ቍ፡፲፭፣ ከተመለከተው፣ አስተያየት፣ ውጭ፣ በሆነ፣ ጉዳይ፣ በአላፊነት፣ አይጠየቅም ።

ቍ፡፪ሺ፹፰። የውል፣ ግንኙነቶች ።

(፩) ጉዳቱን፣ ካደረሰው፣ አደገኛ፣ እንዲሁት ፣ ወይም፣ እንስሳት ፣ ወይም፣ ሕንጻ፣ ወይም፣ ሌላ፣ ነገር፣ ግንኙነት፣ ያለውና፣ በሕግ፣ በኩልም፣ ለነዚህም፣ አላፊ፣ ነው፣ ከተባለው፣ ሰው፣ ጋራ፣ ተዋውያለሁ፣ የሚለው፣ ሰው፣ አሥጊ፣ የሆኑ፣ ነገሮችን፣ በመፍጠር፣ ወይም፣ በእንስሳዎች፣ ወይም፣ በሕንጻዎች፣ ወይም፣ በሌላ፣ ነገሮች፣ ለሚደርሱ፣ ጉዳቶች፣ የአላፊነትን፣ ደንቦች፣ በመጥቀስ፣ ከአላፊነት፣ ለመዳን፣ አይችልም ።

(፪) እንዲህ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ጉዳቱ፣ የሚያደርሰው፣ ነገር፣ የሚመራው፣ በተደረገው፣ የውል፣ ደንብ፣ መሠረት፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፹፱። ጥቅም፣ የሌለው፣ ግንኙነት ።

(፩) እንዲሁም፣ ውል፣ ባይኖርም፣ እንኳ፣ ጉዳቱ፣ በተደረገ፣ ጊዜ፣ ባለሀብቱ፣ ወይም፣ ጠባቂው፣ አንድ፣ ጥቅም፣ ሳያገኝ፣ በእንስሳው፣ በሕንጻው ፣ ወይም፣ በሌላ፣ ነገር፣ ይገለገል፣ የነበረው፣ ሰው፣ እንስሳው፣ ሕንጻው ፣ ወይም፣ ሌላ፣ ነገር፣ ለሚያደርሰው፣ ጉዳት፣ የአላፊነትን፣ ደንቦች፣ ጠቅሶ፣ ለመከራከር፣ አይችልም ።

(፪) እንዲህ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ጥፋት፣ ካላደረጉ ፣ ባለሀብቱ፣ ወይም፣ ጠባቂው፣ አላፊነት፣ የለባቸውም ።

ክፍል ፣ ፫ ።

የካሣ፣ አከፋፈልና ፣ ልክ ።

ንኡስ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ፣ ጉዳት፣ ኪሣራ ።

(ሀ) ግልጽ፣ የሆኑ ፣ ጉዳቶች ።

ቍ፡፪ሺ፺። የኪሣራ፣ አከፋፈል ።

(፩) በመደቡ፣ በጉዳቱ፣ ምክንያት፣ ተበዳዩ፣ የሚካሄደው፣ ለጉዳቱ፣ ተመዛዛኝ፣ የሆነ፣ ኪሣራ፣ በመክፈል፣ ነው ።

(፪) የሰዎች፣ ነጻነትና፣ የሦስተኛ፣ ወገን፣ መብቶች፣ እንደ፣ ተጠበቁ፣ ሆነው፣ በጉዳቱ፣ ኪሣራ፣ ፋንታ፣ ወይም፣ ከኪሣራው፣ በላይ፣ ለጉዳቱ፣ ኪሣራ፣ እንዲሆን፣ ወይም፣ ለጉዳቱ፣ ወሰን፣ ለማድረግ፣ አስፈላጊ፣ የሆኑ፣ ነገሮችን፣ ሁሉ፣ ዳኞች፣ ለመበየን፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፺፩። የኪሣራው፣ ልክ ።

ለደረሰው፣ ጉዳት፣ አላፊ፣ መሆኑ፣ በሕግ፣ የታወቀው፣ ሰው፣ የሚከፍለው፣ የጉዳት፣ ካሣ፣ አላፊነቱን፣ ያመጣው፣ ጉዳይ፣ በተበዳዩ፣ ላይ፣ ከደረሰው፣ ጉዳት፣ ጋራ፣ እኩል፣ ሆኖ፣ መመዛዘን፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፺፪። ለወደፊት፣ ሊደርስ፣ ስለሚችል፣ ጉዳት ።

ለወደፊት፣ ሊደርስ፣ ይችላል፣ ተብሎ፣ የሚገመተው፣ ጉዳት፣ የተረጋገጠ፣ ሲሆን ፣ እስኪፈጸም፣ ድረስ፣ ሳይጠበቅ፣ ካሣ፣ ሊከፈለው፣ ይገባል ።

ቍ፡፪ሺ፺፫። አሹራንስ፣ የገባ፣ ተበዳዩ ።

(፩) ተበዳዩ፣ ለደረሰበት፣ ጉዳት፣ ኪሣራ፣ እንዲከፈለው፣ አሹራንስ፣ ቢገባም፣ አሹራንስ፣ እንዳልገባ፣ ሰው፣ ሁሉ፣ ለደረሰበት፣ ጉዳት፣ ካሣ፣ ለመጠየቅ፣ ይችላል ።

(፪) አሹራንስ፣ አድራጊው፣ እከፍላለሁ፣ ብሎ፣ በገባው፣ የአሹራንሱ፣ ውል፣ መሠረት፣ የከፈለውን፣ የአሹራንስ፣ ኪሣራ፣ ይህን፣ ጉዳት፣ ካደረሰው፣ ሰው፣ ላይ፣ በራሱ፣ ስም፣ ሆኖ፣ ግናቸውንም፣ ኪሣራ፣ ሊጠይቅ፣ አይችልም ።

(፫) ነገር፣ ግን፣ የአሹራንስ፣ ውል፣ አድራጊው፣ ለደረሰው፣ ጉዳት፣ አላፊ፣ ከሚሆነው፣ ሰው፣ ላይ፣ በተበዳዩ፣ ስም፣ ተዳራጊ፣ ሆኖ፣ የተበዳዩን፣ መብቶች፣ የመጠየቅ፣ ሥልጣን፣ እንዲኖረው፣ አስቀድሞ፣ ለመዋዋል፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፺፬። ጉዳት፣ የደረሰበት፣ ጡረተኛ ።

(፩) ተበዳዩ፣ በደረሰበት፣ ጉዳት፣ ምክንያት፣ መጠሪያ፣ የሚቀበል፣ እንደ፣ ሆነ፣ መጠሪያ፣ እንደማይቀበል፣ ሰው፣ ሁሉ፣ ለደረሰበት፣ ጉዳት፣ ኪሣራ፣ ለመጠየቅ፣ ይችላል ።

- (ጄ) ጡረታ ፣ የሚከፍል ፣ ሰው ፣ በተጠየረ ፣ ላይ ፣ በደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ምክንያት ፣ ለተነጋገረው ፣ ጡረታ ፣ በመክፈሉ ፣ ጡረታውን ፣ ለመክፈል ፣ ያደረሰውን ፣ የጉዳት ፣ ሥራ ፣ የፈጸመውን ፣ ሰው ፣ ማናቸውንም ፣ ኪሣራ ፣ ይክፈለኝ ፣ ብሎ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ ሊጠይቀው ፣ አይችልም ።
- (ቺ) ከተበዳዩ ፣ ጋራ ፣ በሚያስተሳስረው ፣ ግንኙነት ፣ ምክንያት ፣ በተበዳዩ ፣ ስም ፣ ተዳራጊ ፣ ሆኖ ፣ የተበዳዩን ፣ መብት ፣ ሊጠይቅ ፣ ይችላል ፣ ተብሎ ፣ አስቀድሞ ፣ ለመስማማት ፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፮ ፣ ስለ ፣ ሞት ፣ አደጋ ፣ (ገ) አንዳንድ ፣ የቅርብ ፣ ዘመዶች ፣

ስለ ፣ አላቸው ፣ መብቶች ።

- (ገ) የተነጋገረው ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ ወይም ፣ ወላጆቹና ፣ ልጆቹ ፣ በተነጋገረው ፣ ላይ ፣ ከደረሰው ፣ የሞት ፣ አደጋ ፣ የተነሣ ፣ በራሳቸው ፣ ስም ፣ ሆነው ፣ በመተዳደሪያ ፣ ረገድ ፣ ለሚደርስባቸው ፣ ጉዳት ፣ ካሳ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።
- (ገ) ስለዚህ ፣ ጉዳት ፣ የሚከፈለው ፣ ካሳ ፣ ምግብን ፣ (መተዳደርን) ፣ በመስጠት ፣ እንደሚደረገው ፣ ጡረታ ፣ መልክና ፣ ዐይነት ፣ ይሆናል ።
- (ገ) ከላሾቹ ፣ ቀለብ ፣ እንዲሰጧቸው ፣ የሚጠይቋቸው ፣ ዘመዶች ፣ ቢኖሯቸው ፣ እንኳ ፣ ይህ ፣ በምግብ ፣ ረገድ ፣ ለመጠሪያ ፣ የሚሰጣቸው ፣ ካሳ ፣ ይገባቸዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፮ ፣ ሌሎች ፣ ሰዎች ።

ሌሎች ፣ ሰዎች ፣ አደጋ ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ ይረዳቸው ፣ ወይም ፣ ያስተዳድራቸው ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ቢያረጋግጡ ፣ እንኳ ፣ በተበዳዩ ፣ ላይ ፣ በደረሰው ፣ የሞት ፣ አደጋ ፣ ምክንያት ፣ በገዛ ፣ ራሳቸው ፣ ስም ፣ ሆነው ፣ ማናቸውንም ፣ ኪሣራ ፣ ሊጠይቁ ፣ አይችሉም ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፮ ፣ ቅን ፣ ልቡና ።

- (ገ) ሰደረሰው ፣ ጉዳት ፣ የሚከፈለው ፣ ካሳ ፣ ለቅን ፣ ልቡና ፣ ተቃራኒ ፣ በሆነው ፣ አኳኋን ፣ ሊጠየቅ ፣ አይችልም ።
- (ገ) ተበዳዩ ፣ በማስተዋል ፣ ቢሠራ ፣ ኖሮ ፣ የደረሰበትን ፣ ጉዳት ፣ ሊያግደው ፣ ወይም ፣ ሊያቀለው ፣ የሚችል ፣ ሲሆን ፣ በደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ መጠን ፣ በሙሉ ፣ ካሳ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፮ ፣ ስለ ፣ ተበዳዩ ፣ ጥፋት ።

- (ገ) በተበዳዩ ፣ ላይ ፣ የደረሰው ፣ ጉዳት ፣ በከፊሉ ፣ በገዛ ፣ ራሱ ፣ ጭፍት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለተበዳዩ ፣ የሚከፈለው ፣ የጉዳት ፣ ካሳ ፣ በከፊሉ ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (ገ) የጉዳቱ ፣ ካሳ ፣ በእንዴት ፣ ያለ ፣ ሁኔታ ፣ መኳሥ ፣ የሚገባው ፣ መሆኑ ፣ መጠኑ ፣ ለመወሰን ፣ የአካባቢዎችን ፣ ሁኔታዎች ፣ ሁሉ ፣ በተለይም ፣ ጉዳት ፣ እንዲደርስ ፣ ጥፋቶቹ ፣ የተባበሩበት ፣ መጠን ፣ እንደዚህም ፣ የነዚህን ፣ ጥፋቶች ፣ የየአንዳንዳቸውን ፣ ከባድነት ፣ በመገመት ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፱ ፣ በርትዕ ፣ የመወሰን ፣ ችሎታ ። (ገ) ጥፋት ፣ መሆኑን ፣ ስላለማወቅ ።

- (ገ) የሥራውን ፣ ጥፋት ፣ ለመገመት ፣ የማይችል ፣ ሰው ፣ አላፈነትን ፣ የሚያስከትል ፣ ሥራ ፣ ፈጽሞ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ላይ ፣ አስተያየት ፣ እንዲደረግበት ፣ ርትዕ ፣ ሲያስገድድ ፣ ዳኞች ፣ ሊከፈል ፣ የሚገባውን ፣ የካሳውን ፣ ልክ ፣ መወሰን ፣ ይችላሉ ።
- (ገ) ስለዚህ ፣ ዳኞች ፣ የነገረተኞችን ፣ ንብረት ፣ ሁኔታንም ፣ እንደዚህም ፣ በዳዩን ፣ ካሳ ፣ በመክፈሉ ፣ የሚደርስበትን ፣ ጉዳት ፣ ማመዛዘን ፣ አለባቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፱ ፣ (ገ) የበላይ ፣ ትእዛዝ ።

- (ገ) በዲሲፕሊን ፣ ወይም ፣ በታዛዥነት ፣ የተግባር ፣ ተገቢነት ፣ ስሜት ፣ ምክንያት ፣ ጥፋተኛው ፣ ጥፋቱን ፣ እንዲፈጽም ፣ አድርጎት ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ በርትዕ ፣ (በአገባብ) ፣ በኩል ፣ አስገዳጅ ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ዳኞቹ ፣ የካሳውን ፣ ልክ ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።
- (ገ) ለዚህም ፣ ነገር ፣ ዳኞች ፣ የመታዘዙን ፣ ተገቢነት ፣ ማነስ ፣ ማደጉን ፣ መገመት ፣ አለባቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፱ ፣ (ገ) ይደርሳል ፣ ተብሎ ፣ ሊታሰብ ፣ የማይችል ፣ ጉዳት ።

- (ገ) ሊታሰብ ፣ በማይቻሉ ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታዎች ፣ ምክንያት ፣ የደረሰው ፣ ጉዳት ፣ እስከዚህ ፣ ክፍ ፣ ያለ ፣ ነገር ፣ ያልከትላል ፣ ተብሎ ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ ሊታሰብ ፣ የማይችል ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ የታወቀ ፣ ሲሆን ፣ የርትዕ ፣ ሁኔታ ፣ የሚያስገድድ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ዳኞች ፣ ለዚህ ፣ ጉዳት ፣ አላፈ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ሊከፍል ፣ የሚገባውን ፣ የካሳ ፣ ልክ ፣ አሻሽለው ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።
- (ገ) አላፈነቱ ፣ የደረሰው ፣ ሆነ ፣ ብሎ ፣ ከተደረገ ፣ ጥፋት ፣ የመነጨ ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ ግን ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ቢሆን ፣ በዚህ ፣ ሥልጣናቸው ፣ ሊሠሩበት ፣ አይችሉም ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፱ ፣ (ገ) ስለ ፣ ግምት ፣ አስቸጋሪነት ።

- (ገ) ስለ ፣ ጉዳቱ ፣ ምን ፣ ያህል ፣ ኪሣራ ፣ እንደሚከፍል ፣ በትክክል ፣ ለመወሰን ፣ ያልተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ የነገሮቹን ፣ ተራ ፣ ሁኔታዎችንና ፣ ተጉጂውም ፣ ያደረገውን ፣ ጥንቃቄ ፣ አመዛዝነው ፣ በመገመት ፣ የኪሣራውን ፣ ልክ ፣ በርትዕ ፣ ይወስናሉ ።
- (ገ) ስለ ፣ ሆነም ፣ የሚከፈለው ፣ ካሳ ፣ መጠን ፣ ብቻ ፣ ሳይሆን ፣ የጉዳቱም ፣ መፈጸም ፣ የሚያጠራጥር ፣ የሆነ ፣ ጊዜ ፣ ማንኛቸውንም ፣ የጉዳት ፣ ካሳ ፣ እንዲከፈል ፣ ለማድረግ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፺፱ ፣ (ገ) አስፈላጊ ፣ ሁኔታ ።

ግንም ፣ ሰው ፣ ጥፋት ፣ ሳያደርግ ፣ ራሱን ፣ ለማዳን ፣ ወይም ፣ ሌሎችን ፣ ከጉዳት ፣ ወይም ፣ ከድንገተኛ ፣ አደጋ ፣ ለማዳን ፣ ሲል ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ ጉዳት

ትን ፣ ያደረሰ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ አድራጊው ፣ የሚከፍለውን ፣ የካሣ ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ በርትዕ ፣ ይወስናሉ ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፬ ፣ ለደንቡ ፣ ብቻ ፣ ስለሚወሰኑት ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራዎች ።

የከሳሹ ፣ መብት ፣ በመደፈሩ ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ የመጣው ፣ አላፈነት ፣ በተከሳሹ ፣ ምክንያት ፣ መሆኑን ፣ ለማስረዳት ፣ ብቻ ፣ የክስ ፣ ተግባር ፣ ባህሪ ፣ ለሚቀርብበት ፣ ጊዜ ፣ ለደንቡ ፣ ብቻ ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራዎች ፣ ሊወሰኑ ፣ ይችላሉ ።

(ለ) የሕሊና ፣ ጉዳት ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፭ ፣ መሠረቱ ።

(ጸ) ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ ለመክፈል ፣ ተመዛዛኝ ፣ በሆነ ፣ አድራጎት ፣ ሊፈጸም ፣ በሚችልበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ጥፋተኛው ፣ በደሉ ፣ ለሚያስከትለው ፣ የሕሊና ፣ ጉዳት ፣ ካሣን ፣ መክፈል ፣ ይገባዋል ።

(፪) የሕሊና ፣ ጉዳት ፣ በሕጉ ፣ በግልጽ ፣ ካልተመለከተ ፣ በቀር ፣ ስለ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ የገንዘብ ፣ ኪሣራ ፣ አያስከፍልም ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፮ ፣ ታሰቦ ፣ ስለ ፣ ተደረገ ፣ ጥፋት ።

በከሳሹ ፣ ላይ ፣ ታሰቦ ፣ የሕሊና ፣ ጉዳት ፣ በሚደረግበት ፣ ጊዜ ፣ ዳኞቹ ፣ በዚህ ፣ በደል ፣ ካሣ ፣ ስም ፣ ተከሳሹ ፣ ለከሳሹ ፣ በርትዕ ፣ አንድ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍል ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ ለበጎ ፣ አድራጎት ፣ ድርጅት ፣ እንዲከፈል ፣ ለመፍረድ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፯ ፣ በተበዳዩ ፣ ሰውነት ፣ ላይ ፣ ስለሚደርሰው ፣ ጉዳት ።

ተከሳሹ ፣ በከሳሹ ፣ ላይ ፣ አስቀያሚ ፣ ወይም ፣ የሚያስጠላ ፣ መጥፎ ፣ መንካት ፣ አድርጎ ፣ በተገኘ ፣ ጊዜ ፣ ለከሳሹ ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ በጎ ፣ ድርጅት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ በካሣ ፣ ስም ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍል ፣ ዳኞች ፣ ሊወሰኑ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፰ ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ ሰውን ፣ ስለ ፣ መያዝ ፣ ስለ ፣ ማገድ ።

እንዲሁም ፣ ተከሳሹ ፣ ሕግን ፣ ተቃራኒ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ የከሳሹን ፣ ነፃነት ፣ አግዶ ፣ በተገኘ ፣ ጊዜ ፣ ለከሳሹ ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ በጎ ፣ ድርጅት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ ካሣ ፣ ስም ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ ሊቋረጥለት ፣ ይቻላል ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፱ ፣ ስምን ፣ ስለ ፣ ማጥፋት ።

ከሳሹ ፣ ተሰድቦ ፣ ወይም ፣ ስሙ ፣ ጠፍቶ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ ለከሳሹ ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ በጎ ፣ ድርጅት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ በካሣ ፣ ስም ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍል ፣ ሊደረግ ፣ የሚችለው ።

(ሀ) ከሳሹ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የሚያስቀጣ ፣ ወንጀል ፣ ሠርቷል ፣ በማለት ፣ ስሙን ፣ በማጥፋት ፣ የበደለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ለ) የስም ፣ ማጥፋት ፣ ሥራዎች ፣ ከሳሹን ፣ በጥያ ፣ ሥራው ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ ወይም ፣ እውነተኛነት ፣ የሌለው ፣ መሆኑን ፣ ለማሳመን ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሐ) ነጋዴ ፣ ሆኖ ፣ ዕዳውን ፣ ለመክፈል ፣ አይችልም ፣ በማለት ፣ አስመስሎ ፣ ለማሳመን ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(መ) ተላላፊ ፣ በሽታ ፣ አድርጎታል ፣ በማለት ፣ አስመስሎ ፣ ለማሳመን ፣ የሚጥር ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ረ) አስነዋሪ ፣ የሆነ ፣ ጠባይ ፣ አለው ፣ በማለት ፣ አስመስሎ ፣ ለማሳመን ፣ የሚጥር ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፲ ፣ የባልና ፣ ሚስትን ፣ መብት ፣ ስለ ፣ መድፈር ።

ተከሳሹ ፣ የባልነትን ፣ ወይም ፣ የሚስትነትን ፣ መብቶች ፣ ነክቶ ፣ በተገኘ ፣ ጊዜ ፣ ለከሳሹ ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ በጎ ፣ ድርጅት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ በካሣ ፣ ስም ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ ሊቋረጥ ፣ ይቻላል ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፲፩ ፣ ልጅን ፣ ነጥቆ ፣ ስለ ፣ መውሰድ ።

የልጁ ፣ ጠባቂነት ፣ የከሳሹ ፣ ሆኖ ፣ ተከሳሹ ፣ ልጁን ፣ ነጥቆ ፣ በመውሰዱ ፣ ጥፋተኛ ፣ ሆኖ ፣ በወንጀል ፣ በሚቀጣበት ፣ ጊዜ ፣ ለከሳሹ ፣ ወይም ፣ እሱ ፣ ላመለከተው ፣ በጎ ፣ ድርጅት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ በካሣ ፣ ስም ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ ሊቋረጥ ፣ ይቻላል ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፲፪ ፣ ንብረቶችን ፣ ስለ ፣ መድፈር ።

ከሳሹ ፣ እንዳይደርስበት ፣ በግልጽ ፣ ያስታወቀውን ፣ በመቃወም ፣ ተከሳሹ ፣ በደንብ ፣ በእጁ ፣ ወይም ፣ በይዘታው ፣ የሚገኘውን ፣ ንብረት ፣ የወሰደበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በርስቱና ፣ በቤቱ ፣ የገባበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በከሳሹ ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ ካሣ ፣ ሊወስን ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፲፫ ፣ የአካል ፣ ጉዳት ፣ ወይም ፣ የሰው ፣ ሞት ።

አካሉ ፣ በመጥፋት ፣ ለተበደለው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ሰውዬው ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለዘመዱ ፣ የጉዳት ፣ ካሣ ፣ ዳኞች ፣ በአስተያየት ፣ ተገቢ ፣ ኪሣራ ፣ ሊቋረጡ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፲፬ ፣ የንጽሕፍን ፣ ክብር ፣ ስለ ፣ መድፈር ።

(ጸ) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ በመድፈር ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ ለክብረ ፣ ንጽሕፍ ፣ ተቃራኒ ፣ በሆነ ፣ ተግባር ፣ በወንጀል ፣ የተቀጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ ለተደፈረችው ፣ ቤት ፣ በሕሊና ፣ በደል ፣ ካሣ ፣ ስም ፣ ተከሳሹ ፣ የሚሰጠውን ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ ለመቀረጥ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ለቤቱ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ በጎይል ፣ ለተገሠሠ ችው ፣ ልጁ ፣ ገረድ ፣ ቤተ ፣ ዘመዶች ፣ ካሣ ፣ ሊቋረጥ ፣ ይቻላል ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፭ ። በሚስት ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ደረሰ ፣ ጉዳት ።

(ጵ) ማንም ፣ ሰው ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ሚስት ፣ ላይ ፣ የአካል ፣ ጉዳት ፣ በማድረሱ ፣ በትዳር ፣ በኩል ፣ ለባሏ ፣ የምትሰጠው ፣ ጥቅም ፣ ወይም ፣ ደስታ ፣ እንዲቀነስ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ በደል ፣ ካሣ ፣ ዳኞች ፣ በበዳዩ ፣ ላይ ፣ ለባለቤቷ ፣ በርትዕ ፣ ተገቢ ፣ የሆነ ፣ ኪሣራ ፣ ሊቁርጡለት ፣ ይችላሉ ።

(፪) በዚህ ፣ ምክንያት ፣ በሚስቱ ፣ ላይ ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ባል ፣ የሚያቀርበው ፣ ክስ ፣ ሚስቱ ፣ ለደረሰባት ፣ ጉዳት ፣ ስለ ፣ ካሣ ፣ ጥቅም ፣ ከምታቀርበው ፣ ክስ ፣ የተለየ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፮ ። ስለ ፣ አገር ፣ ልማድ ።

(ጵ) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተመለከቱት ፣ ቍ፡፲፫፻፲፭ ፣ መሠረት ፣ የካሣውን ፣ ልክ ፣ ምን ፣ ያህል ፣ መሆኑን ፣ በርትዕ ፣ በአስተያየት ፣ ለመወሰንና ፣ እንዲሁም ፣ የቤተ ፣ ዘመዱ ፣ እንደራሴ ፣ ሆኖ ፣ ለመነጋገር ፣ የሚችል ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለማወቅ ፣ ዳኞች ፣ የአገር ፣ ልማድን ፣ መሠረት ፣ አድርገው ፣ ይይዛሉ ።

(፪) ዳኞች ፣ እነዚህን ፣ የአገር ፣ ልማዶች ፣ ጊዜያቸው ፣ ያለፈና ፣ ከሕሊና ፣ ከሰብአዊ ፣ አእምሮ ፣ ተቃራንነት ፣ መሆናቸውን ፣ መዘንጋት ፣ አይገባቸውም ።

(፫) የጉዳት ፣ ካሣውም ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ከአንድ ፣ ሺሕ ፣ የኢት/ብር ፣ የበለጠ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፯ ። የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ።

(ጵ) በሥራ ፣ ላይ ፣ የሚውሉ ፣ የአገር ፣ ልማዶች ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደ ፣ ራሴነት ፣ ሥልጣን ፣ እንዳላቸው ፣ የሚቁጠሩት ፣—

(ሀ) የተበደለው ፣ ሰው ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፤

(ለ) እነዚህ ፣ በሌሉበት ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ የሌላቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዕድሜ ፣ ታላቅ ፣ የሆነና ፣ ለመሥራት ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ልጅ ፤

(ሐ) ልጆቹ ፣ ባይኖሩ ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ የሌላቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አባት ፤

(መ) አባት ፣ ባይኖር ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እናት ፤

(ሠ) እናት ፣ ባትኖር ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ የሌላት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከወንድሞቹ ፣ ወይም ፣ ከእሳቶቹ ፣ ታላቅ ፣ የሆነና ፣ ለመሥራት ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

በሌላ ፣ አኳኋን ፣ ስለ ፣ መካሥ ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፰ ። ዕቃዎችን ፣ ስለ ፣ መመለስ ።

(ጵ) ዳኞች ፣ ከከሳቹ ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ የተወሰዱበት ፣ ዕቃዎችና ፣ እነዚሁም ፣ ዕቃዎች ፣ ከተወሰዱበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ያፈሯቸውን ፣ ጥቅሞች ፣ ለከሳቹ ፣ እንዲመለስለት ፣ ያላሉ ።

(፪) ዕቃዎቹ ፣ ጠፍተው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከወቅም ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ገደል ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ተከላቹ ፣ ግምታቸውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፫) ተከላቹ ፣ ሊመልሳቸው ፣ ለሚገባው ፣ ዕቃዎች ፣ ወጪ ፣ እድርጎ ፣ እንደሆነ ፣ እንደዚህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ያለ ፣ ምክንያት ፣ ስለ ፣ መክበር ፣ የተደነገጉት ፣ ውሳኔዎች ፣ ይጸናሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፱ ። በዐይነቱ ፣ ስለ ፣ መተካት ።

(ጵ) የተበላሹ ፣ ወይም ፣ የተጎዱ ፣ ዕቃዎችን ፣ የማበላሸቱ ፣ ወይም ፣ የጉዳቱ ፣ አላፈ ፣ ከሆነው ፣ ሰው ፣ እንዲተኩ ፣ ወይም ፣ በዚሁ ፣ ሰው ፣ ኪሣራ ፣ እንዲሠሩ (እንዲታደሱ) ፣ የሚስማማ ፣ ውጤት ፣ የሚሰጥ ፣ መስሎ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ተከላቹ ፣ ዐይነቱን ፣ እንዲተካ ፣ ወይም ፣ በራሱ ፣ ኪሣራ ፣ እንዲሠሩ ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚህም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ዳኞች ፣ ያተካኩን ፣ ወይም ፣ ያሠሩን ፣ ዐይነት ፣ ይወስናሉ ።

(፫) ስለ ፣ ሆነም ፣ እንዲከፍል ፣ የተወሰነው ፣ በመንግሥት ፣ ላይ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግምቱን ፣ ይከፍላል ፣ እንጂ ፣ ዐይነቱን ፣ ይተካ ፣ ተብሎ ፣ ሊወሰንበት ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፻፳ ። ስለ ፣ ክብርና ፣ ስለ ፣ መልካም ፣ ዝና ።

በለዎች ፣ ኩብር ፣ ወይም ፣ በመልካም ፣ ዝና ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆኑ ፣ ሥራዎች ፣ የተፈጸሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ እነዚህ ፣ የጥቅም ፣ ተግባሮች ፣ ያደረሱትን ፣ ውጤት ፣ ለመሻር ፣ በተከላቹ ፣ ኪሣራ ፣ ተገቢ ፣ የሆነ ፣ የሰም ፣ ማደሻ ፣ ማስታወቂያ ፣ እንዲገልጽና ፣ እንዲጸና ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፩ ። ማስጠንቀቂያዎች ።

(ጵ) ዳኞች ፣ ተከላቹ ፣ በከሳቹ ፣ ላይ ፣ ጉዳትን ፣ የሚያመጣ ፣ ነገር ፣ እንዳይሠራ ፣ በመሥራትም ፣ ላይ ፣ ቢገኝ ፣ እንዳይቀጥል ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ገና ፣ እንዳይጀምር ፣ የሚያግድ ፣ ትእዛዝ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላሉ ።

(፪) የጉዳት ፣ ተግባር ፣ በከሳቹ ፣ ላይ ፣ ጉዳቱን ፣ የሚያመጣ ፣ መሆኑን ፣ ለማመን ፣ በቂ ፣ ምክንያቶች ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንደዚሁም ፣ ከሳቹን ፣ የሚያስፈራው ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራውን ፣ በመክፈል ፣ የማይካሥ ፣ ጠባይ ፣ ያለው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የማገጃ ፣ ትእዛዝ ፣ አይሰጥም ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፪ ። ተገቢ ፣ ያልሆነ ፣ ውድድር ።

ተከላቹ ፣ ለቅን ፣ ለፀና ፣ ተቃራኒ ፣ በፊን ፣ አኳኋን ፣ የሚደርገውን ፣ የተንኩል ፣ ውድድር ፣ እንዲተው ፣ ዳኞች ፣ ትእዛዝ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፫። በይመስላል ፡ ስለሚፈጸም ፡ ተግባር ።

ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በይመስላል ፡ እምነት ፡ አድርገው ፡ የፈጸሙት ፡ ተግባር ፡ በአድራጎቱ ፡ ወይም ፡ ባለመናገሩ ፡ ለዚህ ፡ ሁኔታ ፡ አላፈ ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆናቸው ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ለሌላ ፡ ሰው ፡ ተግባር ፡ አላፈ ፡ ስለ ፡ መሆን ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፬። ስለ ፡ አባት ፡ አላፈነት ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አላፈነትን ፡ የሚያስከትል ፡ ሥራ ፡ የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ ለተሠራው ፡ ሥራ ፡ አላፈ ፡ የሚሆን ፡ አባት ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፭። የልጁ ፡ ሌሎች ፡ ጠባቂዎች ።

በአባት ፡ አላፈነት ፡ ምትክ ፡ ሆነው ፡ የሚጠየቁት ።

- (ሀ) በልጅዎ ፡ ላይ ፡ ባባትነት ፡ ሥልጣን ፡ በምትሠራበት ፡ ጊዜ ፡ እናት ።
- (ለ) አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ከአባቱ ፡ ቤት ፡ ውጭ ፡ ሲኖር ፡ በእምነት ፡ የተሰጠው ፡ የልጁ ፡ ጠባቂ ።
- (ሐ) ልጅ ፡ እተማሪ ፡ ቤት ፡ ሳለ ፤ ወይም ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ በሚግርበት ፡ ጊዜ ፡ የቀለም ፡ ወይም ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ አስተማሪው ፤
- (መ) ከዚህ ፡ በሚከተሉት ፡ ቍ፡፲፫፡ መሠረት ፡ ለልጁ ፡ አላፈ ፡ ነው ፡ በሚባልበት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ናቸው ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፮። ስለ ፡ መንግሥት ፡ አላፈነት ፡ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የመንግሥት ፡ ሹም ፡ ወይም ፡ ሠራተኛ ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ ኪሣራውን ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳል ።
- (፪) የተደረገው ፡ ጥፋት ፡ የመንግሥቱን ፡ ሥራ ፡ ሲሠራ ፡ የደረሰው ፡ የሥራ ፡ ጥፋት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተነዳው ፡ ሰው ፡ ኪሣራ ፡ ከመንግሥት ፡ ላይ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ፤ ሆኖም ፡ ስለ ፡ ከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ መንግሥት ፡ የተባለውን ፡ ሠራተኛ ፡ ወይም ፡ ሹም ፡ መልሶ እንዲከፍለው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) ሠራተኛው ፡ ያደረገው ፡ ጥፋት ፡ የግል ፡ ጥፋቱ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መንግሥት ፡ አላፈነት ፡ አይኖርበትም ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፯። (፪) የሥራ ፡ ጥፋት ።

(፩) ጥፋቱ ፡ እንደ ፡ ሥራ ፡ ጥፋት ፡ ሆኖ ፡ የሚቁጠረው ፡ ጥፋት ፡ አድራጊው ፡ በዚህ ፡ ጥፋት ፡ ላይ ፡ የወደቀው ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ በሥልጣኑና ፡ ለሥራው ፡ ክፍል ፡ መልካም ፡ ያደረገ ፡ መስሎት ፡ የፈጸመው ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

(፪) ከዚህ ፡ ውጭ ፡ በሆነው ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ጉዳይ ፡ ግን እንደ ፡ ግል ፡ ጥፋት ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

(፫) በቅን ፡ ልቡና ፡ ያልተሠራ ፡ ለመሆኑ ፡ ተቃዋሚ ፡ ማስረጃ ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሹሙ ፡ ወይም ፡ የሠራተኛው ፡ አሠራር ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንደ ፡ ተሠራ ፡ ይገመታል ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፰። (፫) ተመሳሳይነት ፡ ያላቸው ፡ ነገሮች ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ሁለት ፡ ቍ፡፲፫፡ የተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ በገንጠም ፡ ነገሥቱ ፡ መንግሥት ፡ ክፍለ ፡ አገሮችና ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ብተቋቋሙ ፡ በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ በተሰጣቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ሠራተኞችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፱። የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ድርጅቶች ፡ አላፈነት ።

የማኅበሩ ፡ እንደራሴዎች ፡ ወኪሎች ፡ ወይም ፡ ደመወዝተኞች ፡ የተሰጣቸውን ፡ ሥራ ፡ በሚያከናውኑበት ፡ ጊዜ ፡ አላፈነትን ፡ የሚያስከትል ፡ ሥራ ፡ የፈጸሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ በአላፈነት ፡ የሚጠየቁ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች ፡ ወይም ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ ንብረት ፡ ድርጅቶች ፡ ናቸው ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፬። ስለ ፡ አሠሪ ፡ አላፈነት ።

አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ሥራውን ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ አላፈነትን ፡ የሚያስከትል ፡ ጥፋት ፡ የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በአላፈነት ፡ የሚጠየቀው ፡ አሠሪው ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፭። ሥራዎችን ፡ ስለ ፡ ማካሄድ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ሁለት ፡ ቍ፡፲፫፡ ለተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ አፈጻጸም ፡ አላፈነት ፡ የደረሰው ፡ ሥራውን ፡ በማከናወን ፡ ላይ ፡ ነው ፡ የሚባለው ፡ በመሥራት ፡ ወይም ፡ ባለመሥራት ፡ የደረሰውን ፡ ጥፋት ፡ ሥራን ፡ በማከናወን ፡ ሐሳብ ፡ ተፈጽሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) በመሥራት ፡ ወይም ፡ ባለመሥራት ፡ የደረሰው ፡ ጥፋት ፡ ሥልጣንን ፡ በመተላለፍ ፡ ሆኖ ፡ ሠራው ፡ እንዳይሠራ ፡ በግልጽ ፡ ተከልክሎ ፡ ቢገኝ ፡ እንኳ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ ምክንያቱን ፡ ካላወቀ ፡ ወይም ፡ ሊያውቀው ፡ ይገባው ፡ ነበር ፡ የሚል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ጎላፈነት ፡ የሚጠየቀውን ፡ ከልከላው ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ ከጎላፈነት ፡ አያድነውም ።

ቀ* : ጀቪ፻፴፰ = የሕሊና ፣ ግምት

(፩) የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ የማገዘር ፣ እንደራሴ ፣ ወይም ፣ ወኪል ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ደመወዝኛ ፣ እንደ ፣ ደንቡ ፣ በሚሠራበት ፣ ቦታና ፣ ጊዜ ፣ የስ ሕተት ፣ ተግባር ፣ የፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጉዳቱን ፣ ሥራውን ፣ በማከናወን ፣ ላይ ፣ ላለ ፣ እንደ ፣ ሠራው ፣ ይቁጠራል ።

(፪) በዚህ ፣ ግምት ፣ ላይ ፣ ተቃዋሚ ፣ የሆነ ፣ ማሰረጃ ፣ ለማቅረብ ፣ ይፈቀዳል ።

ቀ* : ጀቪ፻፴፫ = በሥልጣን ፣ ስላለመሥራት

የጥፋቱን ፣ ተግባር ፣ ለመፈጸም ፣ ወይም ፣ የሚገባውን ፣ ላሰመፈጸም ፣ የተሰ ጠው ፣ ሥልጣን ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ ሆኖት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ቢሥልጣን ፣ ያከናወ ነው ፣ ነው ፣ ሊባል ፣ አይቻልም ።

ቀ* : ጀቪ፻፴፬ = በራሱ ፣ ሥልጣን ፣ ስለሚሠራ ፣ ሠራተኛ

አንድ ፣ ሰው ፣ የተጠየቀውን ፣ ሥራ ፣ በሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ ለሠራው ፣ ጥፋት ፣ ጥፋተኛው ፣ በሥራ ፣ ሰጪው ፣ ሥልጣን ፣ ሥር ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነገንቱንም ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ መሆኑ ፣ ከታወቀ ፣ አሠራው ፣ በአላፊነት ፣ አይጠየቅም ።

ቀ* : ጀቪ፻፴፭ = ስምን ፣ ስለ ፣ ማጥፋት

የጋዜጣ ፣ መሪ ፣ የአንድ ፣ ተባራሪ ፣ ማስታወቂያ ፣ ወይም ፣ (ፖንፍሌት) ፣ አሳ ታሚ ፣ መጽሐፍ ፣ አውጪ ፣ ደራሲው ፣ ለጻፈው ፣ የስም ፣ ማጥፋት ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ አላፈዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ* : ጀቪ፻፴፮ = የአላፊነቶች ፣ መደራረብ

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ለአንድ ፣ ጉዳት ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ አላፊ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ በሕግ ፣ የተረጋገጠ ፣ መሆኑ ፣ ጉዳት ፣ አድራጊው ፣ ላደረገው ፣ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ መክፈልን ፣ አያስቀርለትም ።

(፪) ጉዳትን ፣ ያደረሰውና ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ አላፊ ፣ የሆነው ፣ ለካሣው ፣ አከፋፈል ፣ የአንድነት ፣ ግዴታ ፣ አለባቸው ።

(፫) በሕጉ ፣ አስተያየት ፣ ረገድ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ አላፊ ፣ ነው ፣ የተባ ለው ፣ ሰው ፣ በበኩሉ ፣ ጉዳት ፣ ያደረሰውን ፣ ዋነኛውን ፣ አላፊ ፣ በቀረበበት ፣ ክስ ፣ ውስጥ ፣ እንዲገባ ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ካሣ ፣ ስለሚጠየቅበት ፣ ክስ ።

ቀ* : ጀቪ፻፴፰ = የማይደፈሩ ፣ ሕጋዊ ፣ መብቶች ፣ (፩) ነጋሢ

ጥፋትን ፣ ምክንያት ፣ በማድረግ ፣ በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ ምንም ፣ የጎላፊነት ፣ ክስ ፣ አይቀርብም ።

ቀ* : ጀቪ፻፴፰ = (፪) ስለ ፣ ሚኒስትሮች ፣ ስለ ፣ ፓርላማ ፣ አባሎችና ፣ ስለ ፣ ጻኞች

(ሀ) በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ አባሎች ፣ ላይ ፤

(ለ) በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ በፓርላማ ፣ አባሎች ፣ ላይ ፤

(ሐ) በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ ጻኞች ፣ ላይ ፤

የሥራቸው ፣ ነክ ፣ በሆነው ፣ ተግባር ፣ የጎላፊነት ፣ ክስ ፣ ሊቀርብባቸው ፣ አይ ቻልም ።

ቀ* : ጀቪ፻፴፱ = ልዩነት

ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተነገረው ፣ ቍጥር ፣ ደንብ ፣ የተከበሩት ፣ ሰዎች ፣ በሥራቸው ፣ ምክንያት ፣ ባደረጉት ፣ ተግባር ፣ በወንጀል ፣ ተቀጥተዋል ፣ ብሎ ፣ ከሳሹ ፣ ጠቅሶ ባቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ደንብ ፣ አይጸናላቸውም ።

ቀ* : ጀቪ፻፵፩ = የአስተዳደር ፣ ሕግ ፣ ስለሚወስናቸው ፣ ተግባሮች

መንግሥት ፣ በአላፊነት ፣ በሚጠየቅበት ፣ ጊዜ ፣ ክስ ፣ በማን ፣ ላይ ፣ መቅረብ ፣ የሚገባው ፣ ለመሆኑና ፣ እንደዚሁም ፣ የትኛው ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ክፍል ፣ በመጨረሻው ፣ ዐይነት ፣ አከፋፈል ፣ ወይም ፣ በእንደት ፣ አኳኋን ፣ ዕዳውን ፣ መክ ፈል ፣ የሚገባው ፣ ለመሆኑ ፣ ያስተዳደር ፣ ደንቦች ፣ ይወስናሉ ።

ቀ* : ጀቪ፻፵፩ = አስረጅ ፣ ለማቅረብ ፣ ግዴታ ፣ ያለበት

የደረሰበትን ፣ ጉዳት ፣ ልክና ፣ እንዲሁም ፣ የአካባቢ ፣ ሁኔታዎች ፣ መሠረት ፣ በማድረግ ፣ ተከላኩን ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍለው ፣ ያለበትን ፣ ግዴታ ፣ ማስረዳት ፣ ያለበት ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ ነው ።

ቀ* : ጀቪ፻፵፪ = ጉዳት ፣ አድራጊውን ፣ ለይቶ ፣ ስለ ፣ ማወቅ

(፩) ከብዙ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ ጉዳቱን ፣ የፈጸመው ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በርግጥ ፣ ለማወቅ ፣ ባልተቻለ ፣ ጊዜ ፣ በርትዕ ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖ ፣ ሲታይ ፣ አድርጓል ፣ ለማለት ፣ የሚቻለውን ፣ ስብሰባና ፣ በዚሁ ፣ መካከል ፣ አጥፊው ፣ በርግጥ ፣ እንደሚገኝ ፣ የታወቀውን ፣ ጻኞች ፣ ለጉዳቱ ፣ እንዲክስ ፣ ሊፈርዱበት ፣ ይችላሉ ።

(፪) ይህን ፣ የመሰለ ፣ ነገር ፣ ባጋጠመ ፣ ጊዜ ፣ ጻኞቹ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ ለአድራጊው ፣ አላፊ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ለጉዳት ፣ እንዲክስ ፣ ለመፍረድ ፣ ይችላሉ ።

ቀ* : ጀቪ፻፵፫ = ክስ ፣ ስለሚቀርብበት ፣ ጊዜ

(፩) ተበዳዩ ፣ ክስ ፣ ማቅረብ ፣ የሚችለው ፣ ካሣ ፣ የሚጠይቅበት ፣ ጉዳት ፣ ከደረ ሰበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ ነው ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ጉዳቱ ፣ በወንጀል ፣ የሚያስቀጣ ፣ ሆኖ ፣ የይርጋ ፣ ዘመኑ ፣ ርዝመት ፣ የበለጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የካሣው ፣ ጉዳይ ፣ ክስ ፣ የይርጋ ፣ ዘመን ፣ ልክ ፣ በዚሁ ፣ መሠረት ፣ ይሆናል ።

(፫) ተበዳዩ ፣ የራሱ ፣ የሆኑትን ፣ ነገሮች ፣ የሚጠይቅበትና ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ በተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ የሚከራከርበት ፣ መብቱ ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፬፡ሰለ ፣ ተበዳዩ ፣ ወራሾች ።

- (፩) በተበዳዩ ፣ ላይ ፣ ለደረሰው ፣ የገንዘብ ፣ ጉዳት ፣ ወራሾች ፣ ካሣን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ። ስለ ፣ ሆነም ፣ በሕጉ ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ ደንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፤
- (፪) የተበዳዩ ፣ ወራሾች ፣ በተበዳዩ ፣ ላይ ፣ ለደረሰው ፣ ለሕሊና ፣ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችሉት ፣ ተበዳዩ ፣ በሕይወቱ ፣ ሳለ ፣ ክስ ፣ ጀምሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (፫) የጉዳቱ ፣ አላፊ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ወራሾች ፣ ልክ ፣ እንደ ፣ ጎላፊው ፣ ተቈጥረው ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍሉ ፣ ይገደዳሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፭፡ከተበዳዩ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቁ ፣ ሰዎች ።

- (፩) ገንዘብ ፣ የሚጠይቁ ፣ ሰዎች ፣ ይህ ፣ ባለዕዳቸው ፣ ጉዳት ፣ ደርሶበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጉዳቱም ፣ ሰውነቱን ፣ ሙሉ ፣ አካሉን ፣ ወይም ፣ ክብሩን ፣ የሚነካ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሱ ፣ ስም ፣ ሆነው ፣ ለደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ ሊጠይቁ ፣ አይችሉም ።
- (፪) ባለገንዘቦቹ ፣ ካበደሩበት ፣ ቀን ፣ በኋላ ፣ በባለዕዳው ፣ ላይ ፣ የገንዘብ ፣ ጥቅምን ፣ ብቻ ፣ የሚነካ ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባሉት ፣ ባለገንዘቦች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ የተወሰኑትን ፣ ሁኔታዎች ፣ በመከተል ፣ የባለዕዳውን ፣ የክስ ፣ መብት ፣ ሊሠሩበት ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፮፡የገንዘብ ፣ መብት ፣ የማይተላለፍ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (፩) ለተበዳዩ ፣ የሚከፈለው ፣ ካሣ ፣ መኖሩና ፣ ልኩም ፣ በፍርድ ፣ እስኪታወቅና ፣ እስኪወሰን ፣ ድረስ ፣ ተበዳዩ ፣ ለጉዳቱ ፣ አላፊ ፣ በሚሆነው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቅ ፣ መብት ፣ ሊያስተላልፍ ፣ አይችልም ።
- (፪) በፍርድ ፣ ከታወቀለትና ፣ ልኩም ፣ ከተወሰነለት ፣ በኋላ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ መሠረት ፣ ሊያስተላልፍ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፯፡አላፊ ፣ ስለ ፣ መሆን ፣ የሚደረግ ፣ የውል ፣ ስምምነት ።

- (፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ራሱ ፣ የሠራው ፣ ጥፋት ፣ የሚያስከትለውን ፣ አላፊነት ፣ ለማስወረድ ፣ ለማስወገድ ፣ መዋዋል ፣ አይፈቀድለትም ።
- (፪) ሌላው ፣ ለሚሠራው ፣ ጥፋት ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ በአላፊነት ፣ ሊጠየቅ ፣ የሚገባው ፣ ሰው ፣ ለሚሠራው ፣ ጥፋት ፣ አላፊ ፣ እንዳይሆን ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላል ።
- (፫) በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ መሠረት ፣ ጥፋትም ፣ ባይኖር ፣ በሚደርሰው ፣ አደጋ ፣ ሁሉ ፣ ካሣ ፣ መክፈል ፣ የሚገባም ፣ ሆኖ ፣ ቢገኝ ፣ ጥፋት ፣ ካልተደረገ ፣ በቀር ፣ ካሣ ፣ አይከፈልም ፣ የሚል ፣ ስምምነት ፣ ለመዋዋል ፣ ይቻላል ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፰፡ግልግል ።

አንድ ፣ አደጋ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ ሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ ለዚህ ፣ አደጋ ፣ መሻሻያ ፣ ካሣ ፣ የማይከፈልበት ፣ መሆኑን ፣ ሊስማሙበት ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ አደጋ ፣ በምን ፣ ዐይነት ፣ እንደሚከሰት ፣ በስምምነት ፣ ሊገለገሉ ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፱፡የወንጀል ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ስላለው ፣ ሥልጣን ።

በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ ጥፋት ፣ ተደርጓል ፣ ብሎ ፣ ለመወሰን ፣ በወንጀል ፣ ፍርድ ፣ ተከሳሹ ፣ ነፃ ፣ መለቀቁ ፣ ወይም ፣ በወንጀል ፣ አያስከስሰውም ፣ ተብሎ ፣ መበየኑ ፣ ዳኞቹን ፣ አያግዳቸውም ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፩፡የኪሣራው ፣ መገመቻ ፣ ጊዜ ።

- (፩) ዳኞች ፣ በተበዳዩ ፣ ላይ ፣ የደረሰበትን ፣ ጉዳት ፣ ለማመዛዘን ፣ የፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የሚሰጡበትን ፣ ቀን ፣ መሠረት ፣ አድርገው ፣ መያዝ ፣ አለባቸው ።
- (፪) ሊደርስ ፣ የሚችለውን ፣ ጉዳት ፣ ፍርድ ፣ በሚወሰንበት ፣ ጊዜ ፣ ለመገመት ፣ የማይቻል ፣ መስሎ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለጊዜው ፣ ብቻ ፣ የሚጸና ፣ ትእዛዝ ፣ ፍርድ ፣ ሰጥተው ፣ ይህ ፣ ፍርድ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ እንዲታይ ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ ይችላል ፣ የሚል ፣ ፈቃድ ፣ መስጠት ፣ ይችላሉ ።
- (፫) ይህ ፣ ፍርድ ፣ እንደገና ፣ ይታይልን ፣ የማለት ፣ ጥያቄ ፣ ለጊዜው ፣ የተሰጠው ፣ ትእዛዝ ፣ ፍርድ ፣ ከተወሰነበት ፣ ቀን ፣ ጀምሮ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ከዘገየ ፣ ለመቅረብ ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፪፡በፍርድ ፣ ያለቀ ፣ ነገር ፣ መጽናት ።

- (፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተው ፣ ነገር ፣ ከሌለ ፣ በዳኞች ፣ የተደረገ ፣ የጉዳት ፣ ግምት ፣ የመጨረሻ ፣ ነው ።
- (፪) ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ የተባለው ፣ ጉዳት ፣ በአመጣጡ ፣ ምክንያት ፣ አስቀድሞ ፣ ካሣ ፣ ከጠየቀበት ፣ ጉዳት ፣ ጋራ ፣ ግንኙነት ፣ የሌለው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ለዚህ ፣ ለደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ በአዲስ ፣ ክስ ፣ ካሣ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፫፡የይግባኝ ፣ አለመኖር ።

ስለ ፣ ኪሣራ ፣ ጥቅም ፣ አከፋፈል ፣ በመጀመሪያ ፣ ደረጃ ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ ዳኞች ፣ የተወሰነ ፣ ፍርድ ፣ ለበላይ ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ ለይግባኝ ፣ ለመቅረብ ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፬፡የተጠበቁ ፣ ሁኔታዎች ።

ቢሆንም ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተው ፣ ደንብ ፣ ልዩ ፣ አስታያየት ፣ የሚሰጠው ፤

- (ሀ) ዳኞች ፣ ሊገምቱት ፣ የሚገባቸውን ፣ የነገሩን ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ያላገባብ ፣ በመያዝ ፣ ውሳኔ ፣ ሰጥተው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ሊገምቱ ፣ የሚገባቸውን ፣

ትክክለኛውን ፡ መንገድ ፡ ትተው ፡ ያላገባብ ፡ የሆነውን ፡ ያገማመት ፡ መንገድ ፡ ይዘው ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) በዳኞች ፡ የተወሰነው ፡ የኪሣራ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በግልጽ ፡ ከእእምሮ ፡ ግምት ፡ ውጭ ፡ የሆነና ፡ የተወሰነውም ፡ በማድላት ፡ ወይም ፡ በዝንባሌ ፡ መሆኑ ፡ እርግጥ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ሐ) በዳኞቹ ፡ የተወሰነው ፡ የጉዳቱ ፡ ካሳ ፡ በሒሳብ ፡ ማሳሳት ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፬ ። በየጊዜው ፡ ስለሚከፈል ፡ ገንዘብ ።

(፩) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ የኪሣራ ፡ ሒሳብ ፡ አከፋፈል ፡ እንደ ፡ ጊዜው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ተስማሚ ፡ መሆኑን ፡ የሚያሳስብ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ ዳኞች ፡ የካሳው ፡ ሒሳብ ፡ በየጊዜው ፡ እንዲከፈል ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፪) ይህ ፡ ሲሆን ፡ ባለዕዳው ፡ ኪሣራውን ፡ በየጊዜው ፡ ሊከፍል ፡ የሚችል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ በቂ ፡ ዋስትና ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፭ ። ያንድነት ፡ ኅላፊነት ።

(፩) ብዙዎች ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ በሆነው ፡ ጉዳይ ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ካሳን ፡ እንዲከፍሉ ፡ የተገደዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአንድነት እያንዳንዳቸው ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ለበደሉ ፡ ተግባር ፡ አነሳሽ ፡ በሆነውና ፡ በዋናው ፡ አድራጊ ፡ በበደሉ ፡ ተግባር ፡ ተባባሪዎች ፤ መካከል ፡ ልዩነት ፡ አይደረግም ።

(፫) እንዲሁም ፡ የግዴታው ፡ መነሻ ፡ ለየአንዳንዶቹ ፡ ከውል ፡ ውስጥ ፡ ለየአንዳንዳቸው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ ኅላፊነት ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ልዩነት ፡ ሳይደረግ ፡ አንድ ፡ ለሆነ ፡ ጉዳት ፡ እንዲከሰት ፡ ግዴታ ፡ ባለባቸው ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ ኅላፊነት ፡ የአንድነት ፡ ኅላፊነት ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፮ ። የማይከፋፈል ፡ ጥፋት ። (፩) መሠረቱ ።

አላፊዎች ፡ ከሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ውስጥ ፡ አንዱ ፡ ብቻ ፡ ጥፋት ፡ የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በመጨረሻው ፡ የተወሰነውን ፡ ዕዳ ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ብቻ ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፯ ። (፪) በርትዕ ፡ ልዩነት ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(፩) የመንግሥት ፡ ሠራተኛ ፤ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ የአንድ ፡ ማኅበር ፡ እንደራሴ ፡ ወይም ፡ ወኪል ፡ ወይም ፡ ደመወዘኛ ፡ ጥፋቱን ፡ የፈጸመው ፡ ሥራውን ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በመጨረሻው ፡ ጊዜ ፡ ዕዳውን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ መንግሥት ፡ ወይም ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ አሠራው ፡ ይከፍላሉ ፡ ብለው ፡ ዳኞች ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፪) ዳኞቹ ፡ ውሳኔያቸውን ፡ በሚሰጡበት ፡ ጊዜ ፤ የተሠራውን ፡ ጥፋት ፡ ከባድነትና ፡ አድራጊው ፡ ጥፋቱን ፡ ሲሠራ ፡ የተሰጡትን ፡ ሥራዎች ፡ አብልጦ ፡ ለመፈጸም ፡ ሲል ፡ የነበረውን ፡ ፈቃድ ፡ መገመት ፡ አለባቸው ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፰ ። ማመዘዘንን ፡ የሚያስፈልጉ ፡ ነገሮች ።

(፩) ዳኞች ፡ ጥፋት ፡ አድራጊው ፡ ጥፋት ፡ በአደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ፈቃዱ ፡ ሥራውን ፡ በመልካም ፡ ለማከናወን ፡ መሆኑንና ፡ ያደረገውንም ፡ ጥፋት ፡ ከባድነት ፡ ያመዘዝናሉ ።

(፪) ዳኞቹ ፡ ኅላፊ ፡ ናቸው ፡ የተባሉት ፡ ሰዎች ፡ ያላቸውን ፡ የየአንዳንዳቸውን ፡ ሀብት ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ መያዝ ፡ የለባቸውም ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፱ ። የዚህ ፡ ልዩነት ፡ ወሰን ።

በዳኞቹ ፡ በኩል ፡ አንዳች ፡ የኅላፊነት ፡ ክፍያ ፡ የማይፈቀደው ፤

(ሀ) ኅላፊነቱን ፡ ያመጣው ፡ ሥራ ፡ ታስቦ ፡ ለመጉዳት ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) ወይም ፡ ይህ ፡ ተግባር ፡ ወንጀል ፡ ሆኖ ፡ አድራጊው ፡ ቅጣት ፡ ተፈርዶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፷ ። የሚከፋፈል ፡ ጥፋት ።

(፩) ብዙዎች ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ በሆነ ፡ ጉዳይ ፡ የጥፋት ፡ ተግባርን ፡ በመፈጸም ፡ ላይ ፡ የተባበሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞች ፡ በመጨረሻ ፡ በየአንዳንዳቸው ፡ መካከል ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባውን ፡ ዕዳ ፡ በርትዕ ፡ ይወስኑባቸዋል ።

(፪) ዳኞች ፡ በሚሰጡት ፡ ውሳኔ ፡ የነበሩትን ፡ ምክንያቶች ፡ ሁሉ ፡ በተለይም ፡ የየአንዳንዳቸውን ፡ በደለኛ ፡ ጥፋት ፡ ያደረሰውን ፡ የጉዳት ፡ ተግባር ፡ መጠንና ፡ የጥፋቱንም ፡ ከባድነት ፡ መገመት ፡ አለባቸው ።

ቍ፡፪ሺ፻፷፩ ። ስለ ፡ መዳረግ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ከሚወሰነው ፡ ዕዳ ፡ የክፍያውን ፡ ድርሻውን ፡ መክፈል ፡ የሚገባው ፡ ሲሆን ፤ ዕዳውን ፡ በሙሉ ፡ የከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከእርሱ ፡ ጋራ ፡ ዕዳውን ፡ እንዲከፍሉ ፡ ግዴታ ፡ ባለባቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው።

(፪) ጥያቄውን ፡ ለማቅረብ ፡ በተበደለው ፡ ሰው ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ ይቋጠራል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።
ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ።
ክፍል ፡ ፩ ።
ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ኦ፡፪ሺ፻፷፪ ። ጠቅላላ ፡ መሠረት ።

በሌላ ፡ ሰው ፡ የሥራ ፡ ድካም ፡ ወይም ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ሀብት ፡ በሆነ ፡ ነገር ፡ በመገልገል ፡ በቂ ፡ ባልሆነ ፡ ምክንያት ፡ ጥቅም ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፤ አላገባብ ፡ ጥቅም ፡ ባገኘበት ፡ መጠንና ፡ ለባለሀብቱ ፡ ወይም ፡ ጉልበቱ ፡ ለደከመው ፡ ሰው ፡ ይህ ፡

አድራጎት ፣ በደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ መጠን ፣ ለባለሀብቱ ፣ ወይም ፣ ጉልበቱ ፣ ለደከመው ፣ ሰው ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፷፫ ። ያላገባብ ፣ የተገኘ ፣ መበልጸግ ፣ ስለ ፣ መቅረቱ ።

(፩) መልስ ፣ በሚባልበት ፣ ጊዜ ፣ ተከሳኞች ፣ ላለመበልጸጉ ፣ ማስረጃ ፣ ባቀረበበት ፣ መጠን ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ የለበትም ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ተከሳኞች ፣ በክፉ ፣ ልቡና ፣ ዕቃውን ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ አስተላልፎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ መመለስ ፣ እንዳለበት ፣ ማወቅ ፣ ሲገባው ፣ አስተላልፎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፫) ያለ ፣ አገባብ ፣ የበለጸገበትን ፣ ሀብት ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ለሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ሰጥቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ የወሰደውን ፣ እንዲመልስ ፣ ሊጠየቅ ፣ ይቻላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የማይገባውን ፣ ስለ ፣ መክፈል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፷፬ ። የማይገባውን ፣ ስለ ፣ መክፈል ።

(፩) ሊከፍል ፣ የማይገባውን ፣ ነገር ፣ የከፈለ ፣ ሰው ፣ እንዲመለስለት ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) የሚከፈለው ፣ ነገር ፣ የተቀበለው ፣ እምነትን ፣ በሚያጉድል ፣ ሁኔታ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማይገባውን ፣ ነገር ፣ የከፈለው ፣ ሰው ፣ ከከፈለበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ይህ ፣ የከፈለው ፣ ነገር ፣ የሰጠውን ፣ ፍሬ ፣ ወይም ፣ ሕጋዊውን ፣ ወለድ ፣ ጭምር ፣ እንዲመልስለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፷፭ ። ስሕተት ፣ ስላለመኖሩ ።

ሊከፍለው ፣ የማይገባው ፣ ዕዳ ፣ መሆኑን ፣ እያወቀና ፣ የሚያስከፍለውም ፣ ምክንያት ፣ ያለመኖሩን ፣ እየተረዳው ፣ በራሱ ፣ ፈቃድ ፣ የከፈለ ፣ ሰው ፣ ይመለስልኝ ፣ ብሎ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፷፮ ። በቂ ፣ ምክንያት ።

(፩) የመክፈሉ ፣ ጉዳይ ፣ የተፈጸመው ፣ በይርጋ ፣ ለታገደ ፣ ዕዳ ፣ (ወይም) ፣ የሕሊና ፣ ግዴታ ፣ የበጎ ፣ አድራጎትን ፣ መንፈስ ፣ በመከተል ፣ ሁኔታ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለከፋዩ ፣ አይመለስለትም ።

(፪) እንዲሁም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የከፈለው ፣ ሰው ፣ የሚከፍለውን ፣ ነገር ፣ ያለ ዋጋ ፣ የመስጠት ፣ ችሎታ ፣ ያልነበረው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያላገባብ ፣ የከፈለው ፣ ሊመለስለት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፷፯ ። የማይመለስ ፣ ዕዳ ።

(፩) የማይገባውን ፣ ገንዘብ ፣ ያላገባብ ፣ የተቀበለ ፣ ሰው ፣ የተቀበለውን ፣ ገን

ዘብ ፣ ያላገባብ ፣ ለከፈለው ፣ ሰው ፣ የማይመልስለት ፣ ይህ ፣ ባለገንዘብ ፣ የብድሩ ፣ ሒሳብ ፣ ስለተከፈለው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያበደረበትን ፣ ሰነድ ፣ ቀደ ፣ ወይም ፣ ሰርዘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ዋሶቹን ፣ ከዕዳው ፣ ነፃ ፣ አውጥቶዋቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ደግሞ ፣ ከእውነተኛው ፣ ባለዕዳው ፣ ላይ ፣ ሊቀበል ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ በይርጋ ፣ አሳልፎ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) ይህ ፣ በሆነበት ፣ ጊዜ ፣ ያላገባብ ፣ የከፈለው ፣ ሰው ፣ ሒሳቡን ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችለው ፣ ከዋናው ፣ ባለዕዳ ፣ ላይ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፷፰ ። የዚህ ፣ ክፍሉ ፣ ተፈጻሚነት ።

አንድ ፣ ሰው ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ በእጁ ፣ የቁየውን ፣ ዕቃ ፣ እንዲመልስ ፣ የተገደደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሕግ ፣ ወይም ፣ የውል ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ ሰው ፣ የተባለውን ፣ ዕቃ ፣ ከመለዋወጥ ፣ የተነሣ ፣ ያሉት ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ ከዚህ ፣ በታች ፣ በሚከተሉት ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ይወሰናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፷፱ ። የግድ ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖ ፣ ስለ ፣ ተደረገው ፣ ወጪ ።

የያዘውን ፣ ዕቃ ፣ እንዲመልስ ፣ የተገደደ ፣ ሰው ፣ ዕቃው ፣ እንዳይጠፋ ፣ ወይም ፣ እንዳይበላሽ ፣ ያደረገው ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ጠቃሚ ፣ ሳይሆን ፣ ከቀረ ፣ ወይም ፣ የወጪው ፣ ግዴታ ፣ ዕቃውን ፣ ሊመልስ ፣ በተገደደው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ተገዳጁ ፣ ጎላፊ ፣ በሚሆንበት ፣ ሰው ፣ ጥፋት ፣ ምክንያት ፣ ሆኖ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ ተገዳጁ ፣ ለተባለው ፣ ጉዳይ ፣ ያወጣው ፣ ገንዘብ ፣ ሊመለስለት ፣ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፸፬ ። ስለ፣ዕቃው ፣ አጠባበቅ ፣ የተደረገ ፣ ወጪ ።

የያዘውን ፣ ዕቃ ፣ ለመመለስ ፣ የተገደደ ፣ ሰው ፣ ለዕቃው ፣ አጠባበቅ ፣ ስለ ፣ ተደረገው ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ በይዘታው ፣ ምክንያት ፣ ስለ ፣ ከፈለው ፣ ግብር ፣ አንዳች ፣ ኪሣራ ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፸፭ ። የዕቃውን ፣ ዋጋ ፣ ከፍ ፣ ስላደረገው ፣ ወጪ ።

(፩) እንደዚሁም ፣ ለዕቃው ፣ የተደረገው ፣ ወጪ ፣ የዕቃውን ፣ ዋጋ ፣ ግምት ፣ ከፍ ፣ አድርጎት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕቃውን ፣ ለመመለስ ፣ የተገደደው ፣ ሰው ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ያወጣው ፣ ገንዘብ ፣ ሊመለስለት ፣ ይገባል ።

(፪) ቢሆንም ፣ ለዕቃው ፣ መጀመሪያ ፣ ከነበረው ፣ ዋጋ ፣ በላይ ፣ ብልጫ ፣ እንጂ ፣ ዕቃውን ፣ በሚመልስበት ፣ ጊዜ ፣ ከሚገኘው ፣ የዕቃው ፣ ዋጋ ፣ ግምት ፣ በላይ ፣ ባደረገው ፣ ወጪ ፣ ልክ ፣ ሊጠይቅ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፪ ። ክፉ ፡ ልቡና ።

- (፩) ወጪ፡ ገንዘብ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ተከላኮ፡ ዕቃውን ፡ ለመመለስ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ ያውቅ ፡ እንደ፡ነበረ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ይገባው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ርትዕም ፡ ሲያስገድድ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተውን ፡ ኪሣራ ፡ ጻኞች ፡ ለመቀነስ ፡ ወይም ፡ በጭራሽ ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ደግሞ ፡ ርትዕ ፡ ሲያስገድድ ፡ ለከላኮ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተውን ፡ ኪሣራ ፡ የሚከፍልበት ፡ ቢበዛ ፡ የሁለት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፫ ። የማለያየት ፡ መብት ።

የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ ለመመለስ ፡ የተገደደው ፡ ሰው ፡ ዕቃውን ፡ ከመመለሱ ፡ በፊት ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ አገጣጥሞት ፡ የቂየውን ፡ ነገር ፡ ክፍ ፡ ያለ ፡ ጉዳት ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሳይደርስ ፡ ለማላቀቅ ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለይቶ ፡ ለመውሰድ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፬ ። የመያዝ ፡ መብት ።

- (፩) የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስ ፡ የተገደደ ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ሊመለስለት ፡ የሚገባውን ፡ የኪሣራ ፡ ወጪ ፡ ገንዘብ ፡ ካልተቀበለ ፡ እስኪቀበል ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ ኪሣራው ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ መክፈሉን ፡ የሚያረጋግጥለት ፡ በቂ ፡ ዋስትና ፡ ካልተቀበለ ፡ አልመልስም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ዕቃውን ፡ የመያዝ ፡ መብት ፡ ለሌባ ፡ ወይም ፡ ዕቃውን ፡ እጅ ፡ ሲያደርግ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሕግም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የሚጸናው ፡ ል ፡ የሚሰጠው ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ እንደሌለው ፡ እያወቀ ፡ እጅ ፡ ባደረገ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ አይጸናለትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፭ ። ስለ ፡ ዕቃው ፡ መበላሸት ።

- (፩) የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስ ፡ የተገደደ ፡ ሰው ፡ ዕቃውን ፡ አበላሸቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለባለመብቱ ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) የዕቃው ፡ መበላሸት ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ጎይል ፡ የደረሰ ፡ እንኳን ፡ ቢሆን ፤ ዕቃው ፡ በተበላሸበት ፡ ጊዜ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሕግም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የሚጸናው ፡ ል ፡ የሚሰጠው ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ሌለው ፡ ያውቅ ፡ ኖሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ለደረሰው ፡ መበላሸት ፡ ጎላፊ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፮ ። ስለ ፡ ዕቃው ፡ መጥፋት ።

- (፩) ዕቃው ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፈል ፡ በሚጠፋበት ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

- (፪) በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ ለባለመብቱ ፡ ዕቃው ፡ በዐይነቱ ፡ ሊከፈለው ፡ በማይቻልበት ፡ ጊዜ ፡ እነዚህ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፯ ። የኪሣራው ፡ ልክ ።

- (፩) የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ ዕቃውን ፡ ለመመለስ ፡ ባልተቻለበት ፡ ቀን ፡ ከነበረው ፡ ዋጋ ፡ እኩል ፡ መሆን ፡ አለበት ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስ ፡ የተገደደ ፡ ሰው ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ የሚጸናው ፡ ል ፡ የሚሰጠው ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ እንደሌለው ፡ ያውቅ ፡ ኖሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተጨማሪ ፡ ሁኖ ፡ ስለ ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ ሊጠየቅ ፡ ይቻላል ።
- (፫) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ዕቃው ፡ እንዲመለስለት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በእጁ ፡ ይዘት ፡ እንደ ፡ ኖረ ፡ ሆኖ ፡ ኪሣራው ፡ ይታሰብለታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፰ ። ዕቃው ፡ ያስገኘው ፡ ፍሬ ።

- (፩) የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስ ፡ የተገደደ ፡ ሰው ፡ የተቀበለው ፡ ዕቃ ፡ ያፈራውን ፡ ነገር ፡ ያስቀራል ።
- (፪) ዕቃውን ፡ እጅ ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ የሚጸናው ፡ ል ፡ የሚሰጠው ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ እንደሌለው ፡ እያወቀ ፡ እጅ ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለከላኮ ፡ ዕቃው ፡ ያፈራውን ፡ ግምት ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

አንቀጽ ፡ ፲፬ ።

ስለ ፡ እንደራሴነት ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፱ ። የእንደራሴነት ፡ ምንጭ ።

የሌላ ፡ ሰው ፡ እንደራሴ ፡ በመሆን ፡ ሥራዎችን ፡ የመፈጸም ፡ ሥልጣን ፡ የሚገኘው ፡ ከሕግ ፡ ወይም ፡ ከውል ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፲ ። ስለ ፡ ሥልጣን ፡ ፎርም ።

ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ፤ ሕጉ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ እንዲደረግ ፡ ያስገደደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ የሚፈጽምበት ፡ ሥልጣን ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ ለወኪሉ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፸፮ ። ስለ ፡ ሥልጣን ፡ ወሰን ።

- (፩) የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ የተገኘው ፡ በውል ፡ መሠረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥልጣኑ ፡ የሚወሰነው ፡ በተዋዋዮቹ ፡ ስምምነት ፡ ነው ።

(፪) እንደራሴው፣ የተሰጠውን ሥልጣን ሦስተኛ፣ ወገን ለሆነ ሰው፣ አስታውቆ፣ እንደ ሆነ በሦስተኛው ሰው ላይ ሥልጣን የሚጸናው፣ ባስታወቀው ማስታወቂያ መሠረት ነው።

(፫) የእንዳራሴነት ሥልጣን የሚተረጎመው ሳይሰፋፋ በጠባቡ ነው።

ቍ፡፪ሺ፻፹፪ ፡ ስለ ሥልጣን ማቅረት

(፩) ተቃራኒ የሆነው ሁሉ ስለ ስልጣን ማቅረት፣ ወይም ማሻሻያ ማድረግ፣ መሞቱ ወይም የሌለ መሆኑ ወይም ችሎታ የሌለው መሆኑ ወይም ደግሞ መክሰው የተገለጸ እንደ ሆነ ከአንድ ጽሑፍ የተገኘው ሥልጣን ይቀራል።

(፪) እንዲሁም የሰውነት መብት የተሰጠው ድርጅት መኖሩ ሲቀር ይህ ሥልጣን ይቀራል።

ቍ፡፪ሺ፻፹፫ ፡ ሥልጣን ስለ መውሰድ

(፩) እንደራሴ ሆኖ በማንኛውም ጊዜ በእሱ ስም ሆኖ እንዲሠራ በሦስተኛ ወገን ሰዎች ፊት ለእንደራሴው የሰጠውን ሥልጣን ሊቀንስበት ወይም ጨርሶ ሊያስቀርበት ይችላል።

(፪) ይህን መብት የሚያስቀር በውሉ ውስጥ የሚገኝ ማንኛውም ጽሑፍ ፈራሽ ነው።

ቍ፡፪ሺ፻፹፬ ፡ እንደራሴነት ስለ መመለስ

(፩) ሥልጣንን የሚያረጋግጥ ጽሑፍ የተሰጠው እንደራሴ በተሰጠው ሥልጣን የሚሠራበት ጊዜ ሲፈጸም ይህን የተሰጠውን የሥልጣን ጽሑፍ ለሆኖ መመለስ አለበት።

(፪) እንደራሴው ሒሳብ ሳይጣራና የሚገባኝን ሆኖ ሳይሰጠኝ የተሰጠኝን ሥልጣን ይገድ እቁያለሁ ለማለት አይፈቀድለትም።

ቍ፡፪ሺ፻፹፭ ፡ የእንደራሴነት ጽሑፍ ስለ መጥፋት

እንደራሴው የሹመቱ ወረቀት መጥፋቱን ያስታውቅ እንደ ሆነ ሆኖ በእንደራሴው ኪሣራ ከፍርድ ቤቱ የእንደራሴነቱን መሰረዝ የሚገልጽ ውሳኔ ለማግኘት ይችላል።

ቍ፡፪ሺ፻፹፮ ፡ ሥልጣን ስለ ማረጋገጥ

ከአንድ እንደራሴ ጋር ሕጋዊ ተግባር የፈጸመ የሦስተኛ ወገን ሁሉ ጊዜ እንደራሴው ሥልጣንን እንዲያረጋግጥለት ሊያስገድድና እንደዚሁም የእንደራሴነቱ ተግባር በጽሑፍ የተደረገ እንደ ሆነ እንደራሴው ስለ ዚሁ ተግባር በሚገባ የፈረመበትን ግልባጭ እንዲሰጠው ለማስገደድ ይችላል።

ቍ፡፪ሺ፻፹፯ ፡ ተቃዋሚ ጥቅሞች

(፩) እንደራሴው በፈጸመው ውል ምክንያት የሆኑ የሚኖሩ የእንደራሴው ጥቅሞች የሚቃወሙ የሆኑ እንደ ሆነ ይህን ውል የፈረመው የቻፍ ወገን ይህን ሁኔታ ያወቀና ሊያውቀውም የሚገባ የሆነ እንደ ሆነ በሆኖ ጥያቄ መሠረት ይህ የተፈጸመው ውል ሊፈርስ ይችላል።

(፪) ሆኖ የዚሁ አካባቢ ሁኔታ ካወቀበት ጊዜ ጀምሮ እስከ ሁለት ዓመት ድረስ ውሉን ለማፍረስ አሳቡን ማስታወቅ አለበት።

(፫) አንደኛው ወገን ተዋዋይ ይህን ማስታወቂያ ከተቀበለ ወዲህ በሁለት ወር ጊዜ ውስጥ ውሉን የመቀጠል አሳቡን ያልገለጠ እንደ ሆነ ውሉ ይፈርሳል።

ቍ፡፪ሺ፻፹፰ ፡ ከገዛ ራስ ጋር ስለሚደረግ ውል

(፩) እንደራሴው ለራሱ ጉዳይ በመሥራትም ሆነ ወይም በሌላ ሰው ስም ለሌላ ሰው ጉዳይ በመሥራት ውሉን ከራሱ ጋር ባደረገ ጊዜ ሆኖ ይህ ውል እንዲፈርስ ለመጠየቅ ይችላል።

(፪) ከዚህ በላይ በተጻፈው ቍጥር በ፪ና በ፫ ንዑስ ቍጥሮች የተሰጡ ውሳኔዎች ለዚህም ተፈጻሚነት አላቸው።

(፫) ስለ ኮሚሲዮኔሮች የተሠሩት ልዩ ድንጋጌዎች የተጠበቁ ናቸው። (ቍ)

ቍ፡፪ሺ፻፹፱ ፡ ፍጹም ስለ ሆነ እንደራሴነት

(፩) እንደራሴው ከወኪልነቱ ሥልጣን ወሰን ሳያልፍ በሌላ ሰው ስም የመዋዋል ተግባሮችን የፈጸመ እንደ ሆነ ለእነዚህ በርሱ የተፈጸሙት ተግባሮች በቀጥታ በሆኖ ይህን ተፈጻሚ ሆነው ይቁጠራሉ።

(፪) ነገር ግን ውሉ በተደረገበት ጊዜ በእንደራሴው ፈቃድ ላይ የተፈጸሙትን ጉድለቶች ሆኖ ለራሱ ጥቅም ጠቅሶ ሊከራከርባቸው ይችላል።

(፫) ከእንደራሴው ጋር የውል ስምምነት ያደረገ ሰው እንደራሴው ባደረገበት የማሳሳት ጉዳት ሆኖ ለከራከረው ይችላል።

ቍ፡፪ሺ፻፺ ፡ የሥልጣን ወሰን ስለ ማለፍ ወይም ቀሪ ስለ ሆነ ሥልጣን

(፩) እንደራሴው የሥልጣን ወሰን በመተላለፍ በሌላ ሰው ስም የሠራ እንደ ሆነ በስሙ የተሠራለት ሰው ራሱ እንደ ፈቀደ እንደራሴው የፈጸመውን ተግባር ለማጽደቅ ወይም ለማፍረስ ይችላል።

(፪) እንደዚሁም እንደራሴው ቀሪ በሆነው ሥልጣን መሠረት በሌላ ሰው ስም በሠራ ጊዜ በስሙ የተሠራለት ሰው እንደ ፈቀደ በስሙ የተሠራውን ሥራ ለማጽደቅ ወይም ለመሻር ይችላል።

ቍ፡ ፪ሺ፻፺፩ ። ለጅሚ ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ ምርጫ ።

- (፩) ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ የተዋዋሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጅሚው ፡ በስሙ ፡ የተሠራለትን ፡ ሥራ ፡ ለማጽደቅ ፡ ወይም ፡ ለማፍረስ ፡ የቋረጠውን ፡ ውሳኔ ፡ በፍጥነት ፡ እንዲያስታውቃቸው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ጅሚው ፡ የመቀበሉን ፡ ውሳኔ ፡ በፍጥነት ፡ ሳያስታውቃቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደራሴው ፡ የሠራውን ፡ ሥራ ፡ እንዳልተቀበለው ፡ ይቋጠራል ።

ቍ፡ ፪ሺ፻፺፪ ። የመቀበሉ ፡ ውጤት ።

ጅሚው ፡ እንደራሴው ፡ የፈጸመውን ፡ ተግባር ፡ ያጸደቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደ ፡ ራሴው ፡ የፈጸመውን ፡ ተግባር ፡ ከውክልናው ፡ ሥልጣን ፡ ሳያልፍ ፡ እንደ ፡ ፈጸመው ፡ ይቋጠራል ።

ቍ፡ ፪ሺ፻፺፫ ። ያለመቀበል ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

- (፩) እንደራሴው ፡ የሠራውን ፡ ሥራ ፡ ጅሚው ፡ ባልተቀበለው ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ መሰረዝና ፡ መፍረስ ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ የስምምነቱን ፡ ተግባር ፡ የፈጸመው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የእንደራሴነትን ፡ ሥልጣን ፡ መኖሩን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ በማመኑ ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ባሉት ፡ ቍ፡፲፫፡፩ ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ካሳ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፻፺፬ ። ስለሚደርሱት ፡ አላፊነቶች ።

- (፩) ስለ ፡ ደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ መጠየቅ ፡ የሚገባው ፡ እንደራሴው ፡ ነው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፤ የእንደራሴነቱን ፡ ሥልጣን ፡ የሚያስቀረውን ፡ ምክንያት ፡ ባለማወቅ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ሠርቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአላፊነት ፡ አይጠየቅም ።
- (፫) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚጠየቀው ፡ ጅሚው ፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፻፺፭ ። (፩) ስለ ፡ ጅሚው ፡ አላፊነት ።

- በሌላም ፡ በኩል ፡ በሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ሁሉ ፡ ጅሚው ፡ ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ በሙሉ ፡ አላፊ ፡ የሚሆነው ፤
- (ሀ) ጅሚው ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የእንደራሴነቱን ፡ ሥልጣን ፡ አስታውቆ ፡ ሳለ ፤ የሰጠውን ፡ የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊሉ ፡ መሰረዙን ፡ ለዚያው ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ያላስታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ጅሚው ፡ ለእንደራሴው ፡ የሰጠውን ፡ የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲመልስለት ፡ እንደራሴውን ፡ ከማስገደድ ፡ ችላ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ እንዲ

ሁም ፡ ይህ ፡ ጅሚው ፡ የሰጠው ፡ የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ ጽሑፍ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ያላደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

- (ሐ) በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ አኳኋን ፡ ጅሚው ፡ በሚሰጣቸው ፡ መግለጫዎች ፡ ወይም ፡ በሥጫው ፡ ወይም ፡ በአመራሩ ፡ ወይም ፡ ሊያደርግ ፡ የሚገባውን ፡ ባለማድረጉ ፡ ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ ስምምነት ፡ የሚያደርጉት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እንደራሴው ፡ ይህ ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ መስሎቸው ፡ ስሕተት ፡ ያደረሰባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፻፺፮ ። ከአላፊነት ፡ ውጭ ፡ ስለ ፡ መሆን ።

- (፩) ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ የተዋዋለው ፡ ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከመዋዋሉ ፡ በፊት ፡ የእንደራሴነቱን ፡ ሥልጣን ፡ ጽሑፍ ፡ ዐውቆ ፡ የተዋዋለ ፡ ከሆነ ፤ በነገሩ ፡ የማታለል ፡ ሥራ ፡ ከሌለበት ፡ በቀር ፡ ከሥልጣኑ ፡ አልፎ ፡ የሠራውን ፡ እንደራሴ ፡ ማንኛውንም ፡ ኪሣራ ፡ ሊጠይቀው ፡ አይችልም ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የሚዋዋለው ፡ ማንም ፡ ቢሆን ፡ ግድ ፡ የሌለው ፡ ከሆነና ፡ እንደራሴውም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የተፈጸመውን ፡ ውል ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ለማድረግ ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ ማንኛውንም ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፻፺፯ ። እንደራሴው ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ስለሚፈጽመው ፡ ተግባር ።

- (፩) እንደራሴው ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ የተዋዋለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ መዋዋላቸውን ፡ ቢያውቁትም ፡ እንኳ ፡ ከነዚህ ፡ ጋራ ፡ የፈጸማቸው ፡ ተግባሮች ፡ ለሚያስከትሉባቸው ፡ ግዴታዎችና ፡ መብቶች ፡ እሱ ፡ ራሱ ፡ ባለቤት ፡ ይሆናል ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የተባሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ከጅሚው ፡ ጋራ ፡ አንዳችም ፡ ቀጥታ ፡ ግንኙነት ፡ የላቸውም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በእንደራሴው ፡ ስም ፡ ሆነው ፡ የእንደራሴውን ፡ መብት ፡ ከጅሚው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡ ፪ሺ፻፺፰ ። ስለ ፡ ጅሚው ፡ መብቶች ።

- (፩) ሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ያገኙባቸው ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ እንደራሴው ፡ ለጅሚው ፡ ሲል ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ያፈራቸውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፤ ጅሚው ፡ ገንዘቦቹ ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ እንደራሴው ፡ ለጅሚው ፡ ሲል ፡ ያገኛቸውን ፡ የገንዘብ ፡ መብቶች ፡ ጅሚው ፡ በእንደራሴው ፡ ተተክቶ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) ስለሆነም ፤ ጅሚው ፡ በበኩሉ ፡ በእንደራሴው ፡ ዘንድ ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ ፈጽሞ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ እነዚህን ፡ መብቶች ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።
ስለ ፣ ወኪልነት ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ ትርጓሜ ።

ውክልና ፣ ማለት ፣ ተወካይ ፣ የተባለ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ወካይ ፣ ለተባለው ፣ ሰው ፣ እንደራሴ ፣ ሆኖ ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ሕጋዊ ፣ ሥራዎች ፣ በወካዩ ፣ ስም ፣ ለማከናወን ፣ ግዴታ ፣ የሚገባበት ፣ ውል ፣ ማለት ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፩ ።

የወኪልነት ፣ ሥልጣን ፣ አቋቋምና ፣ የሥራው ፣ ግብ ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ የውክልና ፣ ፎርም ።

- (፩) ውክልና ፣ በግልጽ ፣ ወይም ፣ በዝምታ ፣ ሊሰጥ ፣ ይችላል ።
- (፪) ቢሆንም ፣ ተወካዩ ፣ ሊፈጽመው ፣ የሚገባው ፣ የሥራ ፣ ተግባር ፣ ስለ ፣ አፈጻጸሙ ፣ በአንዳንድ ፣ ሕጋዊ ፣ ፎርም ፣ ውስጥ ፣ እንዲገባ ፣ የሚያስፈልገው ፣ ሲሆን ፣ ውክልናው ፣ ለተወካዩ ፣ ሊሰጠው ፣ የሚገባው ፣ ይኸው ፣ ሕግ ፣ በሚያዝዘው ፣ ፎርም ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ ውክልናን ፣ ስለ ፣ መቀበል ።

- (፩) ውክልናን ፣ የመቀበል ፣ ጉዳይ ፣ በግልጽ ፣ ወይም ፣ በዝምታ ፣ ሊፈጸም ፣ ይችላል ።
- (፪) ተወካዩ ፣ ወኪል ፣ የሚሆንበት ፣ ነገር ፣ ከሚያካሂደው ፣ ሥራ ፣ ጋራ ፣ ግንኙነት ፣ ያለው ፣ ጉዳይ ፣ መሆኑ ፣ በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ ከሆነ ፣ ወይም ፣ ከሞያ ፣ ሥራው ፣ አመራር ፣ ጋራ ፣ የሚመሰሰል ፣ ጉዳይ ፣ ከሆነ ፣ ወይም ፣ ይህንን ፣ የመሰለውን ፣ ጉዳይ ፣ ለመሥራት ፣ ፈቃደኛ ፣ ለመሆኑ ፣ በአደባባይ ፣ ገልጸ ፣ አሳብ ፣ በማቅረብ ፣ አስታውቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውክልናውን ፣ የማይቀበል ፣ ለመሆኑ ፣ ወዲያው ፣ ካልገለጸ ፣ በቀር ፣ እንደ ፣ ተቀበለ ፣ ይቈጠራል ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ የውክልናው ፣ ወሰን ።

- (፩) የውክልናው ፣ ወሰን ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ በግልጽ ፣ ተጠቅሶ ፣ ካልተመለከተ ፣ በቀር ፣ ለውክልናው ፣ የሚሰጠው ፣ ወሰን ፣ እንደ ፣ ጉዳዩ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።
- (፪) ውክልናው ፣ ለአንድ ፣ ልዩ ፣ ጉዳይ ፣ ወይም ፣ ለየአንዳንዱ ፣ ጉዳዮች ፣ ወይም ፣ ለወካዩ ፣ ጉዳዮች ፣ ሁሉ ፣ ጠቅላላ ፣ ውክልና ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ ጠቅላላ ፣ ውክልና ።

በጠቅላላ ፣ አነጋገር ፣ የተደረገ ፣ ውክልና ፣ ለተወካዩ ፣ የአስተዳደርን ፣ ሥራ ፣ እንዲፈጽም ፣ ከሚያደርገው ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ ሥልጣን ፣ አይሰጠውም ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ የአስተዳደር ፣ ሥራ ።

- (፩) የወካዩን ፣ ሀብት ፣ የማስቀመጥ ፣ የመጠበቅ ፣ ከሦስት ፣ ዓመት ፣ ለማያልፍ ፣ ዘመን ፣ የማከራየት ፣ በብድር ፣ የተሰጠውን ፣ ሀብት ፣ የመሰብሰብ ፣ ከሀብቱ ፣

የሚመጣውን ፣ ገቢ ፣ ተቀብሎ ፣ የማስቀመጥና ፣ ለተከፈሉ ፣ ዕዳዎች ፣ ደረሰኝ ፣ የመስጠት ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ እንደ ፣ አስተዳደር ፣ ሥራ ፣ ይቈጠራሉ ።

- (፪) እንዲሁም ፣ የሰብልን ፣ መሸጥ ፣ ለሽያጭ ፣ የተመደቡ ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎችን ፣ ወይም ፣ ይበላሻሉ ፣ ተብለው ፣ የሚታሰቡ ፣ ነገሮችን ፣ የመሸጥ ፣ ሥራ ፣ እንደ ፣ አስተዳደር ፣ የሥራ ፣ አፈጻጸም ፣ የሚቈጠር ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ ልዩ ፣ ውክልና ።

- (፩) ተወካዩ ፣ ከአስተዳደር ፣ ሥራ ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ ሥራ ፣ ለመሥራት ፣ የሚያስፈልግ ፣ ሲሆን ፣ ልዩ ፣ ውክልና ፣ እንዲኖረው ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።
- (፪) ተወካዩ ፣ ልዩ ፣ የውክልና ፣ ሥልጣን ፣ ከሌለው ፣ በቀር ፣ ይልቁንም ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችን ፣ መሸጥ ፣ ወይም ፣ አሲዞ ፣ መበደር ፣ ካፒታሎችን ፣ በአንድ ፣ ማገባት ፣ ዘንድ ፣ ለማግባት ፣ የለውጥ ፣ ግዴታን ፣ ውል ፣ መፈራረም ፣ መታረቅ ፣ ለመታረቅ ፣ ውል ፣ መግባት ፣ ስጦታ ፣ ማድረግና ፣ በአንድ ፣ ጉዳይ ፣ በፍርድ ፣ ቤት ፣ ቀርቦ ፣ መከራከር ፣ አይችልም ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ ልዩ ፣ ውክልና ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ሥልጣን ።

- (፩) ልዩ ፣ ውክልናው ፣ በላዩ ፣ ተዘርዝረው ፣ የተመለከቱትን ፣ ጉዳዮችና ፣ የነዚህ ፣ ተከታታይና ፣ ተመሳሳይ ፣ የሆነውን ፣ እንደ ፣ ጉዳዩ ፣ ዐይነትና ፣ እንደ ፣ ልማድ ፣ አሠራር ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ ከማከናወን ፣ በቀር ፣ ለተወካዩ ፣ ሌላ ፣ ሥልጣን ፣ አይሰጠውም ።
- (፪) ተወካዩ ፣ ከተሰጠው ፣ የውክልና ፣ ሥልጣን ፣ ውጭ ፣ አልፎ ፣ የፈጸመውን ፣ የሥራ ፣ ተግባር ፣ ወካዩ ፣ ካላጸደቀው ፣ ወይም ፣ በሥራ ፣ አመራር ፣ መሠረታዊ ፣ ደንብ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ወካዩን ፣ አያስገድድውም ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ የማጽደቅ ፣ ግዴታ ።

- (፩) ተወካዩ ፣ በውክልናው ፣ ከተሰጠው ፣ ሥልጣንና ፣ ወካዩ ፣ ከሰጠው ፣ ትእዛዝ ፣ ውጭ ፣ በማለፍ ፣ ሠርቶ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተወካዩ ፣ የሠራው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ሥራውን ፣ ወካዩ ፣ እንዲያጸድቅለት ፣ ይገደዳል ።
- (፪) ወካዩ ፣ የሥራውን ፣ አረማመድና ፣ መልካም ፣ አካሄድ ፣ ሁኔታ ፣ ቢረዳው ፣ ኖሮ ፣ ለተወካዩ ፣ የሥራውን ፣ የሥልጣን ፣ ወሰን ፣ ማስፋት ፣ የሚያስፈልግ ፣ መሆኑን ፣ መገመት ፣ ይችላል ፣ ነበር ፣ ተብሎ ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ የሚታመን ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝም ፣ አፈጻጸሙ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።
- (፫) ተወካዩ ፣ ያልተፈቀደለትን ፣ ሥራ ፣ በገዛ ፣ አሳቡ ፣ ከመፈጸሙ ፣ አስቀድሞ ፣ የሥልጣኑን ፣ ወሰን ፣ እንዲያስፋሉት ፣ ወካዩን ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚያስችልው ፣ ምቹ ፣ መንገድ ፣ እያለው ፣ ፈቃድ ፣ ሳይጠይቅ ፣ ቸል ፣ ብሎ ፣ በራሱ ፣ አሳብ ፣ ሠርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ አስፈላጊ ፣ ተግባሩን ፣ ከፈጸመ ፣ በኋላ ፣ ለወካዩ ፣ ሳያስታውቀው ፣ ቀርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያለ ፣ ፈቃድ ፣ የፈጸምኩትን ፣ አጽናልኝ ፣ ብሎ ፣ ወካዩን ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።

ክፍል ፣ ፪ ።

የተወካዩ ፣ ግዴታዎች ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፳ ። ጥብቅ ፣ የሆነ ፣ ቅን ፣ ልቡና ።

- (፩) ተወካዩ ፣ ከወካዩ ፣ ጋራ ፣ በሚያስተሳስረው ፣ ግንኙነት ፣ ውስጥ ፣ ጥብቅ ፣ የሆነ ፣ ቅን ፣ ልቡና ፣ ሊኖረው ፣ ይገባል ።
- (፪) የውክልናውን ፣ ሥልጣን ፣ የሚያስቀሩትን ፣ ምክንያቶችና ፣ ወይም ፣ የቃላቶችውን ፣ አነጋገር ፣ ማሻሻል ፣ አስፈላጊ ፣ የሚሆንበትን ፣ ምክንያት ፣ ለወካዩ ፣ አሳብ ፣ ማቅረብና ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፵ ። አፈጻጸሙ ።

- (፩) ተወካዩ ፣ ሥራውን ፣ የሚፈጽመው ፣ በተለይ ፣ ለወካዩ ፣ ጥቅም ፣ ሊሰጥ ፣ በሚችልበት ፣ መንገድ ፣ ብቻ ፣ ነው ፤ ስለዚህም ፣ በወኪልነቱ ፣ ምክንያት ፣ በሚሠራው ፣ ሥራ ፣ ወካዩ ፣ ሳያውቅ ፣ አንዳችም ፣ ጥቅም ፣ ለግሉ ፣ መውሰድ ፣ አይችልም ።
- (፪) ተወካዩ ፣ በውክልናው ፣ ምክንያት ፣ ያገኛቸውን ፣ መረጃዎች ፣ የወካዩን ፣ ጥቅም ፣ በሚጎዳ ፣ ሁኔታ ፣ ሊሠራባቸው ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፲ ። የውክልናው ፣ ሒሳብ ፣ አያያዝ ።

- (፩) ተወካዩ ፣ በውክልና ፣ ሥራው ፣ ምክንያት ፣ ገቢ ፣ ላደረገው ፣ ገንዘብና ፣ በሥራውም ፣ ላገኘው ፣ ትርፍ ፣ ሁሉ ፣ ያገኘው ፣ ገንዘብ ፣ ሁሉ ፣ ለወካዩ ፣ የማይገባው ፣ እንኳ ፣ ቢሆን ፣ ስለ ፣ ሒሳብ ፣ አያያዝ ፣ ሥራ ፣ ለወካዩ ፣ አላፈ ፣ ይሆናል ።
- (፪) ተወካዩ ፣ ለወካዩ ፣ ሊከፍል ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ ለራሱ ፣ ጥቅም ፣ አውሎት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገንዘቡን ፣ ከወሰደበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ አንድም ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ሳያስፈልግ ፣ እስከ ፣ ወለዱ ፣ ለወካዩ ፣ ሊከፍለው ፣ ይገባል ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፲፩ ። አስፈላጊ ፣ ትጋት ።

- (፩) ተወካዩ ፣ በውክልና ፣ ሥራው ፣ ላይ ፣ በሚገኝባቸው ፣ ጊዜዎች ፣ ሁሉ ፣ በውክልናው ፣ የተሰጠውን ፣ አደራ ፣ አንድ ፣ መልካም ፣ የቤተ ፣ ሰብ ፣ አባት ፣ ቤተ ፣ ሰቡን ፣ ለመጠበቅ ፣ እንደሚያደርገው ፣ ሁሉ ፣ በትጋትና ፣ በጥንቃቄ ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።
- (፪) በአላፊነት ፣ የሚጠየቀው ፣ በማታለል ፣ በሠራው ፣ ሥራ ፣ ብቻ ፣ ሳይሆን ፣ በሥራው ፣ አመራር ፣ በሚያደርጋቸው ፣ ጥፋቶችም ፣ ጭምር ፣ ነው ።
- (፫) የውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ በነፃ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የወካዩን ፣ ጉዳዮች ፣ እንደራሱ ፣ ጉዳይ ፣ አድርጎ ፣ ተጠንቅቆ ፣ ከሠራ ፣ በአላፊነት ፣ ሊያስጠይቀው ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፲፪ ። ዋቢነት ፣ የሌለው ፣ ጉዳይ ።

- (፩) በውላቸው ፣ ውስጥ ፣ ተቃዋሚ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ የሚገኝበት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ተወካዩ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ ቢሠራም ፣ ከሌላው ፣ ጋራ ፣ ላደረገው ፣ ውል ፣ አፈጻጸም ፣ ጉዳይ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ አላፊነት ፣ ሊጠየቅ ፣ አይገባውም ።
- (፪) ውሉን ፣ በፈጸመበት ፣ ጊዜ ፣ የተዋዋለው ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ቃል ፣ ለመፈጸም ፣ የማይችልና ፣ በገባበት ፣ ግዴታ ፣ መሠረት ፣ ገንዘቡን ፣ የማይከፍል ፣ መሆኑን ፣ የሚያውቅ ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ የሚገባው ፣ የሆነ ፣ እን ፣ ደሆነ ፣ አፈጻጸሙ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ከተጻፈው ፣ የተለየ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፲፫ ። የሒሳብ ፣ ማቅረብ ፣ ግዴታ ።

- (፩) ተወካዩ ፣ ወካዩ ፣ በጠየቀው ፣ ጊዜ ፣ የሥራውን ፣ አካሄድ ፣ መግለጫና ፣ ሒሳብ ፣ በየጊዜው ፣ የማቅረብ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።
- (፪) የተሰጠውን ፣ የውክልና ፣ ሥራ ፣ መፈጸሙን ፣ ያለመዘግየት ፣ ለወካዩ ፣ ማስታወቅ ፣ ይገባል ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፲፬ ። የሥራውን ፣ አመራር ፣ ተግባር ፣ ስለ ፣ ማጽደቅ ።

- (፩) ተወካዩ ፣ ያቀረበው ፣ የሥራ ፣ አካሄድ ፣ መግለጫ ፣ ለወካዩ ፣ ደርሶት ፣ የጉዳዩ ዐይነትና ፣ ልማዳዊው ፣ ደንብ ፣ ለመልስ ፣ መስጫ ፣ የሚበቃ ፣ ጊዜ ፣ እስከ ሚፈቅድለት ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ (በቀረበለት ፣ መግለጫ ፣ መሠረት ፣ የሚፈቅድ ፣ ወይም ፣ የማይፈቅድ ፣ መሆኑን) ፣ መልስ ፣ ሳይሰጠው ፣ ከተወሰነው ፣ የበለጠ ፣ ጊዜ ፣ በዝምታ ፣ ያሳለፈው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተወካዩ ፣ የያዘውን ፣ የሥራ ፣ አካሄድ ፣ ዘዴ ፣ ወካዩ ፣ ፈቅዶ ፣ እንደ ፣ ተቀበለው ፣ ያስቈጥረዋል ።
- (፪) ተወካዩ ፣ ወካይ ፣ ከሰጠው ፣ ትእዛዝ ፣ አልፎ ፣ ሠርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ በውክልናው ፣ ከተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ በላይም ፣ ሠርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለወካዩ ፣ ላቀረበው ፣ መግለጫ ፣ ተቃዋሚ ፣ ወይም ፣ አጽዳቂ ፣ መልስ ፣ ካልተሰጠው ፣ አፈጻጸሙ ፣ ከላይ ፣ በተመለከተው ፣ ዐይነት ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፲፭ ። በተወካይ ፣ ስለ ፣ መተካት ። (፩) የሚቻልበት ፣ ሁኔታ ።

- (፩) ከውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ ውጭ ፣ የሆነውን ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ በራሱ ፣ ምትክ ፣ አድርጎ ፣ እንዲያሠራ ፣ ወካዩ ፣ ካልፈቀደለት ፣ በቀር ፣ ተወካዩ ፣ የተወክለበትን ፣ ሥራ ፣ እሱ ፣ ራሱ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።
- (፪) የተወካዩ ፣ በሥራው ፣ ላይ ፣ መገኘት ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ መተካቱ ፣ እንደ ፣ ልማዳዊው ፣ ሕግ ፣ ለወካዩ ፣ እኩል ፣ ሆኖ ፣ የሚታየው ፣ ከሆነ ፣ ተወካዩ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ተተክቶ ፣ ሥራውን ፣ እንዲያሠራ ፣ እንደ ፣ ተፈቀደለት ፣ ያህል ፣ ይቈጠራል ።
- (፫) ተወካዩ ፣ በውክልናው ፣ የተሰጠውን ፣ የሥራ ፣ ጉዳይ ፣ ራሱ ፣ እንዳያካሂደው ፣ ድንገተኛ ፣ መሰናክል ፣ የገጠመው ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ የወካዩም ፣ ሥራ ፣

መልካም ፡ አመራር ፡ ጉዳይ ፡ የሚያስገድደው ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህን ገም ፡ ከግድረት ፡ በፊት ፡ ለወካዩ ፡ ለማስታወቅና ፡ ለማስፈቀድ ፡ ጊዜ ፡ የሚያጥረው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሌላ ፡ ሰው ፡ ተክቶ ፡ ሥራውን ፡ ማሠራት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፲፮ ። (ዪ) የተወካዩ ፡ አላፊነት ።

(፩) ተወካዩ ፡ በግደገባ ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ተክቶ ፡ ያሠራው ፡ ሰው ፡ በሚያደርገው ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፤ እሱ ፡ ራሱ ፡ እንደ ፡ ሠራው ፡ ያህል ፡ ተቈጥሮ ፡ በአላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

(፪) በሥራው ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ እንዲተካና ፡ እንዲያሠራ ፡ በሚገባ ፡ ተፈቅዶ ለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ግን ፤ በአላፊነት ፡ የሚጠየቀው ፡ ተተኪውን ፡ በመምረጥ ፡ ላይ ፡ ጥንቃቄ ፡ ባላደረገበት ፡ ጉዳይና ፡ ለተተኪውም ፡ የሰጠው ፡ የሥራ ፡ መሪ ፡ ትእዛዝ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ጉድለት ፡ በሚመለከተው ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፲፯ ። (፫) በወካዩና ፡ በተተኪው ፡ ተወካይ ፡ መካከል ፡ ያሉ ፡ ግንኙነቶች ።

(፩) በወካዩና ፡ በተተኪው ፡ ተወካይ ፡ መካከል ፡ ያሉት ፡ ግንኙነቶች ፡ የሚወሰኑት ፡ ተተኪው ፡ ወኪል ፡ ዋናው ፡ ወኪል ፡ በሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ለመተካት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ያህል ፡ በሚገባ ፡ ያመነ ፡ ሲሆን ፡ ተተኪው ፡ ወኪል ፡ ይህን ፡ ሥልጣን ፡ ያገኘው ፡ በቀጥታ ፡ ከወካዩ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ያህል ፡ በመቀጠር ፡ ነው ።

(፪) እንዲህ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ ጉዳዩ ፡ የሚወሰነው ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ አመራር ፡ በተነገረው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፲፰ ። ስለ ፡ ብዙ ፡ ወኪሎች ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ በአንድ ፡ ዐይነት ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ተወክለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህን ፡ የውክልና ፡ ሥልጣን ፡ ሁሉም ፡ በአንድነት ፡ መቀበላቸው ፡ ካልተረጋገጠ ፡ በቀር ፡ ውክልናው ፡ እንደ ፡ ጻፍ ፡ አይቈጠርም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በአንድ ፡ ውል ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ተወክለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሠሩዎቻቸው ፡ ሥራዎች ፡ ወካዩን ፡ ሊያስገድዱት ፡ የሚችሉት ፡ ተወካዮቹ ፡ ሁሉ ፡ አብረው ፡ ሠርተው ፡ ሲገኙ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ወካዩ ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፲፱ ። በውል ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ስለሚከፈል ፡ የድካም ፡ ዋጋ ።

(፩) ተወካዩ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ታሰቦ ፡ የተመለከተውን ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ የመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) በውሉ ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ ከመጠን ፡ ያለፈ ፡ ሆኖ ፡ ያገኙት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ተወካዩም ፡ ከሰጠው ፡ የአገልግሎት ፡ ፍሬ ፡ የበለጠ ፡ ሆኖ ፡ የገመቱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞች ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ከተመለከተው ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ በመጠኑ ፡ ሊቀንሱ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፳፬ ። በውል ፡ ያልተወሰነ ፡ የድካም ፡ ዋጋ ።

(፩) ስለ ፡ ድካሙ ፡ ዋጋ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ በውል ፡ ላይ ፡ ያልተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሥራውን ፡ ተግባር ፡ በውክልናው ፡ የፈጸመው ፡ በሞያ ፡ ሥራው ፡ ውስጥ ፡ በተመለከተ ፡ በግል ፡ ሥራው ፡ ካልሆነና ፡ እንደ ፡ ልማዳዊው ፡ ሕግ ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ ማግኘት ፡ የሚገባው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ወኪሉ ፡ ዋጋ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አይኖረውም ።

(፪) በተዋዋዮቹ ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ የሌለ ፡ ሲሆንና ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ለሞያ ፡ ሥራ ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባው ፡ በታወቀው ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ ማስታወቂያ ፡ ታሪፍና ፡ በልማዳዊው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ለወኪሉ ፡ የሚከፈለውን ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ ዳኞች ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፳፭ ። ተከፋይና ፡ ወጪ ።

(፩) ለተወካዩ ፡ ስለ ፡ ውክልናው ፡ ሥራ ፡ ማስኬጃና ፡ ማከናወኛ ፡ የሚሆን ፡ ተቀዳሚ ፡ ተከፋይ ፡ ወጪ ፡ ሊሰጠው ፡ ይገባል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተወካዩ ፡ ስለ ፡ ውክልና ፡ ሥራው ፡ መልካም ፡ አካሄድ ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ ወካዩ ፡ ሊከፍለው ፡ ይገባል ።

(፫) የዚህም ፡ የተቀዳሚ ፡ ተከፋይና ፡ የወጪ ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ወጪ ፡ ከሆነበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እንዳችም ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሳያስፈልግ ፡ መታሰብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፳፮ ። ግዴታና ፡ ኪሣራ ።

(፩) ተወካዩ ፡ ለወካዩ ፡ ጥቅምና ፡ ለውክልናው ፡ ሥራ ፡ መልካም ፡ አካሄድ ፡ ሲል ፡ በወኪልነቱ ፡ ከገባው ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ወካይ ፡ ነፃ ፡ ሊያወጣው ፡ ይገባል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተወካዩ ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ ያመጣው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የውክልና ፡ ሥራውን ፡ በሚያከናውንበት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ አደጋ ፡ ወካዩ ፡ ኪሣራ ፡ ሊከፍለው ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፳፯ ። ለመቃወም ፡ የሚቻልበት ፡ ነገር ።

(፩) ወካዩ ፡ የሥራው ፡ ጉዳይ ፡ መልካም ፡ ውጤት ፡ አላገኘም ፡ በግለት ፡ ምክንያት ፤ ለወኪሉ ፡ ሊከፍለው ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ አልከፍልም ፡ ለማለት ፡ አይችልም ።

(፪) ተወካዩ ፡ ሊከፍለው ፡ ከሚገባው ፡ በተለይም ፡ የውክልና ፡ ሥራውን ፡ ሲፈጽም ፡ ስላደረገው ፡ ጥፋት ፡ ከሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ ወካዩ ፡ ለተወካዩ ፡ የሚከፍለውን ፡ ገንዘብ ፡ ለማቻቻል ፡ ይችላል ።

ቀ. ጀቪጀ፻፳፬ ። የመያዝ፣ መብት ።

ወካዩ ፣ ሊከፍለው ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ ጫርሶ ፣ እስኪከፍለው ፣ ድረስ ፣ ተወካዩ ፣ በውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ መሠረት ፣ እንዲሠራበትና ፣ እንዲገለገልበት ፣ ከተረከበው ፣ ዕቃ ፣ ውስጥ ፣ ሊከፈለው ፣ በሚገባው ፣ ገንዘብ ፣ መጠን ፣ በእጁ ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላል ።

ቀ. ጀቪጀ፻፳፭ ። ስለ ብዙ ወካዮች ።

ብዙ ወካዮች ፣ ሆነው ፣ ለአንድ ፣ ዐይነት ፣ የጋራ ፣ ጉዳይ ፣ የወከሉት ፣ እንደ ፣ ሆነ ወካዮቹ ፣ ሁሉ ፣ ስለ ፣ ውክልናው ፣ ውል ፣ መልካም ፣ አፈጻጸም ፣ ጉዳይ ፣ እየአንገግተው ፣ ለተወካዩ ፣ በሙሉ ፣ አላፈጸሙ ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፬ ።
ስለ ፣ ውክልና ፣ መቅረት ።

ቀ. ጀቪጀ፻፳፮ ። ውክልናውን ፣ ስለ ፣ መሻር ።

(አ) ወካዩ ፣ አስፈላጊ ፣ መሰሉ ፣ በታየው ፣ ጊዜ ፣ የውክልናውን ፣ ሥልጣን ፣ ለመሻርና ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖም ፣ ቢገኝ ፣ ተወካዩ ፣ የውክልና ፣ ሥልጣኑን ፣ የተቀበለበትን ፣ የውል ፣ ጽሑፍ ፣ በፈቀደ ፣ ጊዜ ፣ እንዲመልሰለት ፣ ሊያስገድደው ፣ ይችላል ።

(ለ) ይህንንም ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ. ጀቪጀ፻፳፯ ። የውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ መሻር ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ።

(አ) በውክልናው ፣ የተሰጠው ፣ የሥልጣን ፣ ጊዜ ፣ ከማለቁ ፣ በፊት ፣ ወካዩ ፣ ወኪሉን ፣ ከሥልጣኑ ፣ ሽርት ፣ እንደ ፣ ሆነ ወይም ፣ የሽረቱ ፣ ጉዳይ ፣ በተወካዩ ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ የሚያደርስበት ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ወካዩ ፣ ተወካዩን ፣ ከሥልጣኑ ፣ በሻረው ፣ ጊዜ ፣ በሚደርስበት ፣ ጉዳት ፣ ሁሉ ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(ለ) የውሉ ፣ መጽኛ ፣ ዘመን ፣ የተወሰነው ፣ ለራሱ ፣ ልዩ ፣ ጥቅም ፣ ብቻ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ወይም ፣ ተወካዩን ፣ ለመሻር ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ምክንያት ፣ ካለው ፣ ወካዩ ፣ ማናቸውም ፣ አላፈነት ፣ የለበትም ።

ቀ. ጀቪጀ፻፳፰ ። ስለ ብዙ ወካዮች ።

(አ) ብዙ ወካዮች ፣ ሁነው ፣ ለጋራ ፣ ጉዳያቸው ፣ የወከሉትን ፣ ተወካይ ፣ አንዱ ፣ ብቻ ፣ ሊሸረው ፣ አይችልም ።

(ለ) ስለ ፣ ተወካዩ ፣ መሻር ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ትክክለኛ ፣ ምክንያት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ወካዮቹ ፣ በመላው ፣ ሳይሰማሙበት ፣ አንዱ ፣ ወካይ ፣ ብቻውን ፣ ተወካዩን ፣ ሊሸረው ፣ አይችልም ።

ቀ. ጀቪጀ፻፳፱ ። ወኪሉ ፣ የውክልና ፣ ሥልጣኑን ፣ ስለ ፣ መተው ።

(አ) ተወካዩ ፣ የውክልናውን ፣ ሥራ ፣ የሚተው ፣ መሆኑን ፣ ለወካዩ ፣ አስታውቆ ፣ ውክልናውን ፣ ለመተው ፣ ይችላል ።

(ለ) ይህ ፣ የተወካዩ ፣ ሥራ ፣ መተው ፣ በወካዩ ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ የሚያደርስበት ፣ ከሆነ ፣ ተወካዩ ፣ በወካዩ ፣ ላይ ፣ የደረሰውን ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ። ሆኖም ፣ ተወካዩ ፣ የውክልናውን ፣ ሥራ ፣ መቀጠሉ ፣ በራሱ ፣ ላይ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ግምት ፣ ያለው ፣ ጉዳት ፣ የሚያደርስበት ፣ መሆኑ ፣ ከታወቀና ፣ ሥራውንም ፣ ለመቀጠል ፣ በፍጹም ፣ የማያስችለው ፣ ምክንያት ፣ መኖሩ ፣ ከተረጋገጠለት ፣ ማንኛውንም ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ ለመክፈል ፣ አይገደድም ።

ቀ. ጀቪጀ፻፴ ። የተወካዩ ፣ መሞት ፣ ወይም ፣ ሥራ ፣ ያለ ፣ መቻል ።

(አ) ተወካዩ ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሰፍራው ፣ ያለመኖሩ ፣ የተረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለመሥራት ፣ ችሎታ ፣ ያጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ኪሣራ ፣ ደርሶበት ፣ በንግድ ፣ ኪሣራ ፣ ላይ ፣ መውደቁ ፣ የተረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ታስቦ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ውል ፣ ተመልክቶ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ የውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ ወዲያውኑ ፣ ይቀራል ።

(ለ) የተወካዩ ፣ ወራሾች ፣ ወይም ፣ ሕጋዊ ፣ እንደራሴ ፣ የውክልና ፣ ሥልጣን ፣ መኖሩን ፣ ካወቁ ፣ በተወካዩ ፣ ላይ ፣ ይህን ፣ የመሰለ ፣ ነገር ፣ እንደ ፣ ደረሰበት ፣ ወዲያውኑ ፣ ለወካዩ ፣ ማስታወቅ ፣ አለባቸው ።

(ሐ) እንዲሁም ፣ ዋናው ፣ ተወካይ ፣ ይህን ፣ የመሰለ ፣ ነገር ፣ ከደረሰበት ፣ በኋላ ፣ ወካዩ ፣ ነገሩን ፣ ዐውቆ ፣ አስፈላጊውን ፣ ድርጅት ፣ እስኪያደርግ ፣ ድረስ ፣ ለወካዩ ፣ ጥቅም ፣ የሚሆነውን ፣ አስፈላጊ ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ መፈጸም ፣ አለባቸው ።

ቀ. ጀቪጀ፻፴፩ ። ስለ ብዙ ወካዮች ።

(አ) ብዙዎች ፣ ተወካዮች ፣ አንድ ፣ ዐይነት ፣ ጉዳይ ፣ ለማከናወን ፣ ተወክለው ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ከመካከላቸው ፣ አንደኛው ፣ በአንድ ፣ ምክንያት ፣ ሥራውን ፣ ለመቀጠል ፣ የማያስችለው ፣ ነገር ፣ ገጥሞት ፣ የውክልናውን ፣ ሥራ ፣ ለማቋረጥ ፣ የተገደደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ እንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጉዳይ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ቃል ፣ በውላቸው ፣ ውስጥ ፣ ተመልክቶ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ የአንዱ ፣ ሥራ ፣ ማቆም ፣ የሁሉንም ፣ ተወካዮች ፣ ሥራ ፣ ለማቆም ፣ ይችላል ።

(ለ) ሌሎቹ ፣ ተወካዮች ፣ የውክልና ፣ ሥልጣናቸው ፣ የቆመበትን ፣ ምክንያት ፣ እንዳወቁ ፣ ወዲያውኑ ፣ ለወካዩ ፣ ማስታወቅ ፣ አለባቸው ። ወካዩም ፣ አስፈላጊውን ፣ ነገር ፣ እስኪያዘጋጅ ፣ ድረስ ፣ የሥራው ፣ ሁኔታና ፣ የጊዜው ፣ አጋጣሚ ፣ የሚያስገድደውን ፣ ዋና ፣ ዋና ፣ ጉዳይ ፣ እያከናወኑ ፣ መቆየት ፣ ይገባቸዋል ።

ቀ. ጀቪጀ፻፴፪ ። የወካዩ ፣ መሞት ፣ ወይም ፣ ሥራ ፣ ያለ ፣ መቻል ።

(አ) ወካዩ ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሰፍራው ፣ አለመኖሩ ፣ የተረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለመሥራት ፣ ችሎታ ፣ ያጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በንግድ ፣ የመውደቅ ፣

ኪሣራ፣ የደረሰበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለጉዳዩ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ውል ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ የውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ ወዲያውኑ ፣ ይቀራል ።

(፪) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ተወካዩ ፣ ሥራውን ፣ ቢያቋርጥ ፣ በጉዳዩ ፣ ላይ ፣ አደጋ ፣ የሚደርስበት ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ በውክልናው ፣ ሥልጣንም ፣ መሠረት ፣ ሥራውን ፣ ጀምሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዋናው ፣ ወካይ ፣ ወራሾች ፣ ወይም ፣ ሕጋዊ ፣ እንደራሴዎች ፣ አስፈላጊውን ፣ ጉዳይ ፣ እስኪያደርጉና ፣ ራሳቸውም ፣ ሊያስቡበት ፣ እስኪችሉ ፣ ድረስ ፣ ሥራውን ፣ መቀጠል ፣ አለበት ።

ክፍል ፣ ፮ ።

ለሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ የውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፫ ። ወደ ፣ እንደራሴነት ፣ ደንብ ፣ ስለ ፣ መምራት ።

በወካዩ ፣ በተወካዩና ፣ የሦስተኛ ፣ ወገን ፣ በሆኑ ፣ በሌሎች ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ የሚደገረው ፣ የግንኙነት ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በምዕራፍ ፣ ፩ ፣ በተደነገገው ፣ ደንብ ፣ ላይ ፣ በተመለከተው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ይከናወናል ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ኮሚሲዮን ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ግዥ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ሽያጭ ፣ ኮሚሲዮን ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፩ ፣ ትርጓሜ ።

(፩) የግዥ ፣ ወይም ፣ የሽያጭ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሲባል ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራው ፣ ተወካይ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሰጭ ፣ ተብሎ ፣ ለሚጠራው ፣ ወካይ ፣ ተወካዩ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ ነገር ፣ ግን ፣ ለወካዩ ፣ ጥቅም ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎችን ፣ ዋጋ ፣ ያላቸው ፣ ወረቀቶችን ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ የመሳሰሉትን ፣ ሌላ ፣ ነገሮች ፣ ለመግዛት ፣ ወይም ፣ ለመሸጥ ፣ ግዴታ ፣ የሚገባበት ፣ ውክልና ፣ ማለት ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ ክፍል ፣ ውስጥ ፣ ከተመለከተው ፣ ግልጽ ፣ ድንጋጌና ፣ የማሻሻል ፣ ደንብ ፣ በመሠረቱ ፣ ልዩነት ፣ ከሚኖረው ፣ በቀር ፣ የውክልና ፣ ደንብ ፣ ለእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ውል ፣ ጉዳይ ፣ ይጸናል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፭ ፣ የአጠባበቅ ፣ ጥንቃቄዎች ።

(፩) ኮሚሲዮኔር ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ስም ፣ የተላኩለትን ፣ ዕቃዎች ፣ ለመጠበቅ ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ መፈጸምና ፣ ዕቃዎችም ፣ የተበላሹ ፣ መስለው ፣ የታዩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በመዘገየት ፣ ደርሰው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዕቃ ፣ ጫኛው ፣ ዘንድ ፣ እንደ ፣ ባለንብረት ፣ ሆኖ ፣ የኮሚሲዮን ፣ ሰጪውን ፣ መብት ፣ ይዞ ፣ መሥራት ፣ አለበት ።

(፪) ስለ ፣ እንደዚህ ፣ ያለውም ፣ ጉዳይ ፣ ዕቃዎቹ ፣ እንዳልደረሱ ፣ ያህል ፣ በሚያስቁጥር ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ወዲያውኑ ፣ አሳቡን ፣ ማቅረብ ፣ ይገባዋል ።

(፫) አንድ ፣ ሰው ፣ የኮሚሲዮኑን ፣ አደራ ፣ ያልተቀበለም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ የኮሚሲዮኑ ፣ ሥራ ፣ ጉዳይ ፣ የዚህን ፣ ሰው ፣ የዋና ፣ የግል ፣ ሥራውን ፣ የሚመለከት ፣ ከሆነ ፣ ይህን ፣ የመሰሉ ፣ ግዴታዎችን ፣ መፈጸም ፣ ይገባዋል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፮ ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎች ፣ መሸጥ ።

በኮሚሲዮን ፣ የተላኩትን ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎች ፣ በቶሎ ፣ ይበላሻሉ ፣ ተብሎ ፣ የሚያወጋ ፣ ነገር ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎች ፣ በሚገኙበት ፣ አገር ፣ ባሉት ፣ ባለሥልጣኖች ፣ ፊት ፣ እንዲሸጣቸው ፣ መብት ፣ ይኖረዋል ፣ እንዲያውም ፣ የኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ጥቅም ፣ የሚያስገድደው ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ይህንኑ ፣ የመፈጸም ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፯ ፣ አስቀድሞ ፣ ዋጋ ፣ ስለ ፣ መክፈል ።

ሻጭ ፣ ዕቃውን ፣ ከማስረከቡ ፣ በፊት ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ሳይፈቅድለት ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ላልተረከበው ፣ ዕቃ ፣ አስቀድሞ ፣ ዋጋ ፣ የክፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለሚመጣው ፣ ኪሣራና ፣ ጥፋት ፣ አላፊ ፣ የሚሆነው ፣ ራሱ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፰ ፣ በዱቤ ፣ የመሸጥ ፣ ጉዳይ ።

(፩) የሽያጭ ፣ ጉዳይ ፣ በሚፈጸምበት ፣ ስፍራ ፣ ያለው ፣ የንግድ ፣ ልማድ ፣ የዚሁ ፣ ዐይነት ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሰጪውም ፣ ተቃዋሚ ፣ የሆነ ፣ ትእዛዝ ፣ ካልሰጠው ፣ በቀር ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ለዕቃ ፣ ገዢው ፣ ዕቃውን ፣ በዱቤ ፣ ሸጦ ፣ የዋጋውን ፣ መክፈያ ፣ ጊዜ ፣ ሊወስንለት ፣ ይችላል ።

(፪) ለዕቃ ፣ ገዢው ፣ የመክፈያ ፣ ቀን ፣ የፈቀደለት ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ገዢው ፣ ማን ፣ መሆኑንና ፣ ለዋጋ ፣ መክፈያ ፣ የፈቀደለት ፣ ለምን ፣ ያህል ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፫) ኮሚሲዮኔር ፣ በራሱ ፣ ጥፋት ፣ ይህን ፣ ጉዳይ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ሳያስታውቅ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዕቃው ፣ ዋጋ ፣ እጅ ፣ በእጅ ፣ እንደ ፣ ተከፈለ ፣ ከመቁጠሩም ፣ ይልቅ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ባለው ፣ ቀጥር ፣ ውስጥ ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ የጸና ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፱ ፣ ያለ ፣ ፈቃድ ፣ የተደረገ ፣ ዱቤ ።

(፩) ኮሚሲዮኔር ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ የሰጠውን ፣ ትእዛዝ ፣ በመቃወምና ፣ የአገሩንም ፣ ልማድ ፣ ተቃራኒ ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ የንግድ ፣ ዕቃውን ፣ በዱቤ ፣ ሸጦ ፣ ለዋጋው ፣ መክፈያ ፣ ጊዜ ፣ ሰጥቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለንብረቱ ፣ የዕቃውን ፣ ዋጋ ፣ ወዲያውኑ ፣ እንዲከፍለው ፣ ኮሚሲዮኔርን ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጊዜ ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ለዕቃው ፣ ዋጋ ፣ አከፋፈል ፣ ጊዜ ፣ በመስጠት ፣ ያገኘውን ፣ ትርፍ ፣ ለግል ፣ ጥቅሙ ፣ ለማስቀረት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ጀጅጀጀጃ ። ኮሚሲዮኔት ፣ መስጠት ፣ ስለሚገባው ፣ ዋቢነት ።

- (፩) ኮሚሲዮኔት ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሥራው ፣ የተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ ራሱ ፣ በሚያምነው ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ እንዲሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ሥራው ፣ ከሌሎች ፣ ጋራ ፣ ለተዋዋለው ፣ ግዴታ ፣ መልካም ፣ አፈጻጸም ፣ ስለ ፣ ዕቃውም ፣ ዋጋ ፣ አከፋፈል ፣ ጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ አላፊ ፣ ነው ።
- (፪) ዋጋ ፣ ያላቸው ፣ ወረቀቶችን ፣ የመግዛትና ፣ የመሸጥ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በራሱ ፣ እምነት ፣ ሊሠራ ፣ የሚችል ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራ ፣ ነው ።
- (፫) የንግድ ፣ ዕቃዎችን ፣ ለመግዛት ፣ ወይም ፣ ለመሸጥ ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ የኮሚሲዮኑ ፣ ውል ፣ በተደረገበት ፣ አገር ፣ ያለው ፣ የንግድ ፣ ልማዳዊ ፣ ሕግ ፣ የዚህ ፣ ዐይነት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ንግድ ፣ ለተዋዋላቸው ፣ ሰዎች ፣ አላፊ ፣ ዋስ ፣ ሆኗቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በራሱ ፣ እምነት ፣ ሥልጣን ፣ የሚሠራ ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ ነው ።

ቍ ፡ ጀጅጀጀጄ ። በራሱ እምነት ፣ ስለሚሠራ ፣ ኮሚሲዮኔት ።

- (፩) በራሱ ፣ እምነት ፣ የሚሠራ ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ በኮሚሲዮኑ ፣ ጉዳይ ፣ ለሚዋዋለው ፣ ሰው ፣ ሙሉ ፣ አላፊ ፣ የሆነ ፣ ዋስ ፣ ነው ።
- (፪) የውሉን ፣ ስምምነት ፣ ያለመፈጸም ፣ ጉዳይ ፣ ያስከተለው ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ጉድለት ፣ በተነሣ ፣ ምክንያት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ ላይረገው ፣ ውል ፣ አፈጻጸም ፣ ለማናቸውም ፣ አጋጣሚ ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ አላፊ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ጀጅጀጀጅ ። የአደጋ ፣ መጠባበቂያ ፣ ውል ፣ (ኢንሹራንስ) ።

ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ትእዛዝ ፣ ካልሰጠው ፣ በቀር ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ የአደጋ ፣ መጠባበቂያ ፣ ውል ፣ (ኢንሹራንስ) ፣ እንዲያደርግ ፣ አይገደድም ።

ቍ ፡ ጀጅጀጀፆ ። ለኮሚሲዮኔት ፣ የሚከፈል ፣ የድካም ፣ ዋጋ ።

- (፩) ለኮሚሲዮኔት ፣ ሊከፈለው ፣ የሚገባው ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ የኮሚሲዮኑን ፣ ውል ፣ በተዋዋለበት ፣ አገር ፣ ባለው ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ እንዲከፈለው ፣ ይደረጋል ።
- (፪) ልማድ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ የፈጸመውን ፣ የሥራ ፣ ፍሬ ፣ መሠረት ፣ አድርጎ ፣ በመያዝና ፣ ሥራውንም ፣ ለማከናወን ፣ ያደረገውን ፣ ወጪና ፣ የደረሰበትን ፣ ኪሣራና ፣ ድካም ፣ በመገመት ፣ ዳኞች ፣ በትክክለኛ ፣ ፍትሐዊ ፣ መንገድ ፣ ሊወሰኑ ፣ ይችላሉ ።
- (፫) ኮሚሲዮኔት ፣ በራሱ ፣ እምነት ፣ የሚሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በኮሚሲዮኑ ፣ ውል ፣ መሠረት ፣ የተወሰነለትን ፣ በልማድ ፣ ወይም ፣ በትክክለኛ ፣ ሥርዐት ፣ መሠረት ፣ ልዩ ፣ የሆነ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ ፡ ጀጅጀጀጇ ። የድካም ፣ ዋጋ ፣ የሚከፈለበት ፣ ጊዜ ።

- (፩) ኮሚሲዮኔት ፣ እንዲፈጽም ፣ ለታዘዘው ፣ ሥራ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ የሚኖረው ፣ የታዘዘውን ፣ ጉዳይ ፣ እግቡ ፣ በማድረስ ፣ በሚገባ ፣ በፈጸመ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ሥራ ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረው ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ጉድለት ፣ የተነሣ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አፈጻጸሙ ፣ እግቡ ፣ ሊደርስ ፣ ሲችል ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ ተሰናክሎ ፣ በቀረ ፣ ጊዜ ፣ ነው ።
- (፪) ሥራውን ፣ በሚያካሂድበት ፣ ስፍራ ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ልማድ ፣ ካልኖረ ፣ በቀር ፣ እንዲፈጽም ፣ የተሰጠው ፣ የሥራ ፣ ጉዳይ ፣ እግቡ ፣ ደርሶ ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረው ፣ በሌላ ፣ ምክንያት ፣ ከሆነ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።

ቍ ፡ ጀጅጀጀገ ። የድካም ፣ ዋጋ ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ማጣት ።

- (፩) ኮሚሲዮኔት ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ፊት ፣ እምነቱን ፣ በማጥደል ፣ ጥፋተኛ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማንኛውንም ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ ይቀርብታል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ የገዛውን ፣ ዕቃ ፣ በእርግጥ ፣ ከገዛበት ፣ ዋጋ ፣ አብልጦ ፣ የገዛው ፣ ያስመሰለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የሚሸጠውን ፣ ከሸጠበት ፣ ከእውነተኛው ፣ ዋጋ ፣ በታች ፣ አሳንሶ ፣ የሸጠ ፣ ያስመሰለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ መብት ፣ የማጣቱ ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ጀጅጀጀገፅ ። ልዩ ፣ ልዩ ፣ ወጪና ፣ ተቀዳሚ ፣ ተከፋይ ።

- (፩) ኮሚሲዮኔት ፣ ከኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ያዘዘውን ፣ የሥራ ፣ ጉዳይ ፣ ለማከናወን ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያደረገውን ፣ ወጪና ፣ በተቀዳሚነት ፣ የከፈለውን ፣ ሒሳብ ፣ ሁሉ ፣ ከነወለዱ ፣ እንዲከፍለው ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፪) ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ወጪ ፣ ያደረገበት ፣ ጉዳይ ፣ ፍጻሜ ፣ ያላገኘም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ሥራውን ፣ ለማከናወን ፣ የከፈለው ፣ ወጪ ፣ ሊመለስ ፣ ይገባል ።

ቍ ፡ ጀጅጀጀገፉ ። የመያዝ ፣ መብት ።

- (፩) ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ለኮሚሲዮኔት ፣ ሊከፍል ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ እስኪከፍለው ፣ ድረስ ፣ ኮሚሲዮኔት ፣ እንድትገኝ ፣ ነገር ፣ በመያዣ ፣ ስም ፣ የማስቀረት ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፪) ይህንንም ፣ መብት ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ሊገዛ ፣ ወይም ፣ ሊሸጥ ፣ ከመደባቸው ፣ ዕቃዎች ፣ ውስጥ ፣ በማናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ዕቃ ፣ ላይ ፣ ሊፈጽም ፣ ይችላል ።
- (፫) እንዲሁም ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ስም ፣ ከተቀበለው ፣ ከአንድ ፣ ዕቃ ፣ ዋጋ ፣ ላይ ፣ ይዞ ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፵፰።የኮሚሲዮኔሩ ፣ የመግዛት ፣ መብት ።

- (፩) እንዲገዛ ፣ ወይም ፣ እንዲሸጥ ፣ ትእዛዝ ፣ የተቀበለበት ፣ ዕቃ ፣ የንግድ ፣ ታሪፍ ፣ ተወስኖለት ፣ ወይም ፣ በገበያ ፣ ተወስኖ ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ሲሆን ፣ ኮሚሲዮኔሩ ፣ እንደ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ ከራሱ ፣ ጋራ ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ለመፈጸም ፣ ይችላል ።
- (፪) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጊዜ ፣ በስምምነቱ ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ልማድ ፣ ሊከፈለው ፣ የሚገባውን ፣ መብት ፣ አይከለክልበትም ።
- (፫) ከራሱ ፣ ጋራ ፣ የሚስማማበት ፣ ዋጋ ፣ ከኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ከወሰነው ፣ ዋጋ ፣ በንግድ ፣ ታሪፍ ፣ ወይም ፣ በዕለት ፣ የገበያ ፣ ዋጋ ፣ ከተወሰነው ፣ በታች ፣ ሊሆን ፣ አይገባውም ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፵፱።የይመስላል ፣ ግምት ።

ኮሚሲዮኔሩ ፣ ራሱ ፣ ገዥ ፣ ወይም ፣ ሻጭ ፣ ሆኖ ፣ በግዥው ፣ ወይም ፣ በሽያጭ ፣ ጉዳይ ፣ ከማን ፣ ጋራ ፣ እንደ ፣ ተዋዋለ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ሳይገልጽለት ፣ በውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ አደራ ፣ የተፈጸመ ፣ መሆኑን ፣ ብቻ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ያስታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የገዥነቱን ፣ ወይም ፣ የሻጭነቱን ፣ አላፈነት ፣ እሱ ፣ ራሱ ፣ እንደ ፣ ወሰደ ፣ ይቈጠራል ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፱። ስለ ፣ ኮሚሲዮን ፣ መቅረት ።

ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ ኮሚሲዮኔሩ ፣ ቢሞቱ ፣ የመሥራት ፣ ችሎታ ፣ ቢያጡ ፣ ወይም ፣ በአገር ፣ አለመኖራቸው ፣ ቢረጋገጥም ፣ እንኳ ፣ የኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ የኮሚሲዮኔሩ ፣ ወራሾች ፣ ወይም ፣ እንደራሴዎቻቸው ፣ የነዚህ ፣ ምትክ ፣ ሆነው ፣ የንግድ ፣ ሥራውን ፣ በማካሄድ ፣ ከቀጠሉ ፣ የኮሚሲዮኑ ፣ ሥራ ፣ እንደ ፣ ቀረ ፣ አይቈጠርም ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ማመላለሻ ፣ ኮሚሲዮን ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፩።የማመላለሻ ፣ ኮሚሲዮን ።

- (፩) የማመላለሻ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሲባል ፣ ላኪ ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ወይም ፣ የትራንስፖርት ፣ መልክተኛ ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራ ፣ ተወካይ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ ነገር ፣ ግን ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ተብሎ ፣ ለተጠራው ፣ ወካይ ፣ ጥቅም ፣ ሲል ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎች ፣ የማመላለሻ ፣ ስምምነት ፣ ከትራንስፖርት ፣ ኮሚሲዮኔሮች ፣ ጋራ ፣ የመዋዋል ፣ ውክልና ፣ ማለት ፣ ነው ።
- (፪) የግዥው ፣ ወይም ፣ የሽያጭ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ደንቦች ፣ ለእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ውልም ፣ የሚጸኑ ፣ ናቸው ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፪። የአደጋ ፣ መጠባበቂያ ፣ ውልና ፣ እንሹራንስ ፣ የዚህ ፣ ለውጥ ፣ መብት ።

- (፩) ዕቃ ፣ ላኪው ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ለሚል ካቸው ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎች ፣ መጠባበቂያ ፣ እንሹራንስ ፣ እንዲያደርግ ፣ አይገደድም ።
  - (፪) የማመላለሱን ፣ (የትራንስፖርት) ፣ ጉዳይ ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ ሊጠባበቀው ፣ ይችላል ።
  - (፫) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጊዜ ፣ ዕቃ ፣ ጫኛ ፣ የሚገባውን ፣ መብት ፣ ያገኛል ። የሚደርስበትንም ፣ ግዴታ ፣ ይፈጽማል ።
- ምዕራፍ ፣ ፬ ።
ዳኞች ፣ ስለሚሰጡት ፣ ውክልና ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፫። መሠረቱ ።

አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ሥራን ፣ ወይም ፣ የተመደቡ ፣ ሥራዎችን ፣ በሌላው ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ እንዲያከናውን ፣ ዳኞች ፣ ጠባቂ ፣ ባላደራ ፣ ለተባለው ፣ ለአንድ ፣ ሰው ፣ ውክልና ፣ ለመስጠት ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፬። እንዲሾም ፣ ስለ ፣ መጠየቅ ።

- (፩) እንደራሴ ፣ እንዲደረግበት ፣ ለሚያስፈልገው ፣ ሰው ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የሆኑ ፣ ወይም ፣ ዘመዶች ፣ የሆኑ ፣ ወኪል ፣ እንዲሾሙለት ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ሌላ ፣ ሰው ፣ ግን ፣ ይህን ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፭። የዳኞች ፣ ውሳኔ ።

- (፩) እንደራሴ ፣ ይደረግለት ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ በመራቅ ፣ ወይም ፣ በሕመም ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ምክንያት ፣ ወኪል ፣ ከማጣት ፣ ሁኔታ ፣ ውጭ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ዳኞች ፣ ወኪል ፣ እንዲሾሙለት ፣ የቀረበላቸውን ፣ ጥያቄ ፣ አይቀበሉትም ።
- (፪) እነርሱም ፣ የሚሾሙት ፣ ጠባቂ ፣ ባላደራ ፣ አስቸኳይ ፣ የሆኑትን ፣ ጉዳዮች ፣ ብቻ ፣ እንዲያከናውን ፣ ይፈቅዱለታል ።
- (፫) እንደራሴ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ መብቶች ፣ በሙሉ ፣ የሚጠበቁበትንና ፣ እንደራሴ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ ንብረት ፣ ጠባቂ ፣ ባላደራ ፣ በጥበቃ ፣ ሥራው ፣ ምክንያት ፣ በአላፈነት ፣ የሚፈረድበት ፣ ፍርድ ፣ እንዲፈጸም ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ትእዛዞች ፣ ሁሉ ፣ ያደርጋሉ ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፮። ውጤቶች ።

- (፩) ዳኞች ፣ የመረጡት ፣ ጠባቂ ፣ ባለአደራ ፣ እንደራሴው ፣ እንዲሆን ፣ ለተሾሙለት ፣ ሰው ፣ የርሱ ፣ ወኪል ፣ ሆኖ ፣ መሾሙን ፣ እንደ ፣ ተቻለ ፣ ወዲያው ፣ ያስታውቀዋል ።
- (፪) ወኪልነቱን ፣ የሰጡት ፣ ዳኞች ፣ በሆኑ ፣ ጊዜ ፣ እንደራሴ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የጠባቂው ፣ (ባለአደራው) ፣ የየራሳቸው ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በሁለተኛው ፣ ምዕራፍ ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይወሰናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፭ ።

ስለ ፡ ሥራ ፡ አመራር ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፶፯ ። የአፈጻጸሙ ፡ ሥልጣን ።

አንድ ፡ ሰው ፡ የነገሩን ፡ ሁኔታ ፡ እየተገነዘቡ ፡ ይህን ፡ እንዲፈጽም ፡ ሳይገደድ ፡ የወኪልነትም ፡ ሥልጣን ፡ ሳይሰጠው ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ጉዳይ ፡ በመምራት ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ጉዳዩን ፡ ያካሄደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራ ፡ ጉዳይ ፡ አመራር ፡ እንዳለ ፡ ይቁጠራል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፶፰ ። ባለቤቱ ፡ ያልፈቀደውን ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ መምራት ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የባለቤቱን ፡ ፈቃድ ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ መንገድ ፡ የሥራውን ፡ ጉዳይ ፡ መምራት ፡ ያከናወነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ የተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ፤ እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ የሚመጣ ፡ አላፈነትን ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰነውን ፡ ድንጋጌ ፡ መፈጸም ፡ ይቻላል ።

(፪) ባለንብረቱ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅን ፡ ተግባር ፡ ያጸይቀለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚነት ፡ አይኖራቸውም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፶፱ ። ለባለንብረቱ ፡ ጥቅም ፡ በማይሰጥ ፡ ሁኔታ ፡ የተፈጸሙ ፡ የሥራ ፡ ጉዳይ ፡ አመራሮች ።

(፩) የሥራው ፡ አመራር ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰነው ፡ ለባለንብረቱ ፡ ጥቅም ፡ ሳይሆን ፡ ሥራ ፡ መሪው ፡ ለራሱ ፡ ጥቅም ፡ ሲል ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ጉዳይ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ሥራውን ፡ ለመምራት ፡ ወጥኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያለአገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ ሊጸና ፡ ይችላል ።

እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ የሚመጣን ፡ አላፈነት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ የሚጸና ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህ ፡ ሥራ ፡ መሪ ፡ ያካሄደው ፡ የሌላው ፡ ሰው ፡ ጉዳይ ፡ ከራሱ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ የተያያዘ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ አንዱ ፡ ሥራ ፡ ካንደኛው ፡ ተለይቶ ፡ ብቻውን ፡ ሊካሄድ ፡ የማይችል ፡ በመሆኑ ፡ ምክንያት ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ሥራ ፡ ከራሱ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ደርቦ ፡ መርቶት ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መጽናታቸው ፡ አይቀርም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፷ ። የሥራ ፡ መሪው ፡ ግዴታዎች ።

(፩) የሌላውን ፡ ሰው ፡ የሥራ ፡ ጉዳይ ፡ ለመምራት ፡ የወጠነው ፡ የሥራ ፡ መሪ ፡

የወጠነውን ፡ የሥራ ፡ ጉዳይ ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ለባለንብረቱ ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

(፪) የጉዳዩ ፡ ባለቤት ፡ የሥራውን ፡ ጉዳይ ፡ ራሱ ፡ ለማካሄድ ፡ እስኪችል ፡ ድረስ ፡ ሥራ ፡ መሪው ፡ የወጠነውን ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ሥራ ፡ መቀጠል ፡ አለበት ።

(፫) የሥራውን ፡ ሁኔታ ፡ መግለጫ ፡ ስለ ፡ መስጠት ፡ ጉዳይ ፡ አንድ ፡ ተወካይ ፡ ሊፈጽመው ፡ የሚገባውን ፡ ጉዳይ ፡ የመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፷፩ ። ትጋትና አላፈነት ።

(፩) ሥራ ፡ መሪው ፡ ለማከናወን ፡ የወጠነውን ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ መልካም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ አባት ፡ ለቤተ ፡ ዘመዱ እንደሚያስብና ፡ እንደሚጠነቀቅ ፡ ያህል ፡ በጥንቃቄና ፡ በትጋት ፡ ማከናወን ፡ ይገባዋል ።

(፪) ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፤ ዳኞች ፡ ከሥራ ፡ መሪው ፡ ጥፋት ፡ የተነሣ ፡ ለሚደርሰው ፡ ካሣና ፡ ኪሣራ ፡ አከፋፈል ፡ ጉዳይ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ሲያስቡ ፡ ሥራ ፡ መሪው ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ሥራ ፡ ለማካሄድ ፡ ያነሣሁትን ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያቶች ፡ ገምቶ ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ የኪሣራውን ፡ ውሳኔ ፡ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ ማመዛዘን ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፷፪ ። የመሪው ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ።

ሥራ ፡ መሪው ፡ ይህን ፡ ሥራ ፡ ለመምራት ፡ በውል ፡ ግዴታ ፡ ለመግባት ፡ የማይችል ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በመሪው ፡ ሥራ ፡ አላፈ ፡ የሚሆነው ፡ በጥቅሙ ፡ በከበረበት ፡ መጠን ፡ ተመዛዛኝ ፡ ሊሆን ፡ በሚችል ፡ ግምት ፡ ወይም ፡ በክፍል ፡ ልቡና ፡ በሥራው ፡ ካገኘው ፡ ትርፍ ፡ ባስቀረው ፡ ጥቅም ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፷፫ ። ቅን፡ልቡና ።

(፩) የሥራ ፡ መሪው ፡ ከባለንብረቱ ፡ ጋራ ፡ በሚያደርገው ፡ የሥራ ፡ ግንኙነት ፡ ጉዳይ ፡ ሁሉ ፡ የቅን ፡ ልቡናን ፡ ደንብ ፡ መከተል ፡ አለበት ።

(፪) እንደዚህ ፡ ላለው ፡ ነገር ፡ የውክልናን ፡ ሥልጣን ፡ ስለሚመለከቱት ፡ ጉዳዮች ፡ የተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ ይጸናል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፷፬ ። የባለንብረቱ ፡ ግዴታዎች ።

(፩) የሥራው ፡ አመራር ፡ እንዲወጠንና ፡ በሥራ ፡ መሪው ፡ እንዲካሄድ ፡ የባለቤቱ ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገድድ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ መሪው ፡ በስሙ ፡ የወጠነውን ፡ የሥራ ፡ ተግባር ፡ ባለንብረቱ ፡ ሊያጸድቅለት ፡ ይገባዋል ።

(፪) ሥራ ፡ መሪውም ፡ ይህን ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ መራለት ፡ ሥራውን ፡ ለማካሄድ ፡ ያወጣውን ፡ ወጪ ፡ መክፈል ፡ ለድካሙም ፡ የሚገባውን ፡ ዋጋ ፡ መስጠትና ፡ ለሥራውም ፡ መምራት ፡ ጉዳይ ፡ ያወጣውን ፡ ወጪ ፡ መተካት ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ በሥራው ፡ ጉዳይ ፡ ለደረሰበት ፡ አደጋ ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) ለሥራው ፡ ማካሄጃ ፡ በሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ሒሳብ ፡ ወጪ ፡ የሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ አንዳችም ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ ወጪ ፡ ከሆነበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ወለድ ፡ ይታሰብለታል ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፷፮። የሥራውን ፡ ማጽደቅ ፡ ጉዳይ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በሥራው ፡ የጉዳዩ ፡ ባለቤት ፡ የሥራውን ፡ አመራር ፡ ተግባር ፡ ለሥራ ፡ መሪው ፡ የሚያጸድቅለት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ውክልና ፡ ጉዳይ ፡ የወጣው ፡ ደንብ ፡ ይጻፍበታል ።

አምስተኛ ፡ መጽሐፍ

ስለ ፡ ልዩ ፡ ውሎች ።

አንቀጽ ፡ ፲፩ ።

መብቶች ፡ ማስተላለፍን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሽያጭ ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፷፰። ትርጓሜ ።

ሽያጭ ፡ ማለት ፡ ሻጭ ፡ የሆነው ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ገዥ ፡ ለሆነው ፡ ሌላ ፡ ወገን ፡ ዋጋው ፡ በገንዘብ ፡ የተወሰነውን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ገዢው ፡ ሊከፍለው ፡ ግዴታ ፡ በገባበት ፡ መሠረት ፡ ሊያስረክብና ፡ ሀብትነቱን ፡ ሊያስተላልፍ ፡ የሚገደድበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፷፯። የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ተፈጻሚነት ። (፩) ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ ተንቀሳቃሽ ።

- (፩) በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ የተወሰኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ግዙፍነት ፡ ባላቸው ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ነገሮች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) ግዙፍነት ፡ ያላቸውን ፡ አንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ የሆኑትን ፡ ነገሮች ፡ ስለሚመለከት ፡ የመሸጥ ፡ ውል ፡ የተወሰኑ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፷፰። (፪) ከማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የማይለይ ፡ አካል ፡ የሆነ ፡ ክፍል ።

- (፩) ከማይንቀሳቀሱ ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ ክፍሎች ፡ መሸጥ ፡ እነዚህ ፡ ክፍሎች ፡ በተደረገው ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ ከማይንቀሳቀሱ ፡ ነገር ፡ ተለይተው ፡ ግዙፍነት ፡ እንዳላቸው ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ በመሆን ፡ ለገዢው ፡ መተላለፍ ፡ የሚገባቸው ፡ ሲሆን ፡ የተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ መሸጥ ፡ ይባላል ።
- (፪) ይልቁንም ፡ እንደዚህ ፡ የሚሆንበት ፡ ሰብልን ፡ ወይም ፡ የሚፈረስ ፡ ሕንጻ ፡ የተሠራባቸው ፡ ነገሮችን ፡ ወይም ፡ ድንጋይን ፡ እብን ፡ በረድን ፡ እነዚህን ፡ የመ

ሳሰሉትን ፡ ከመሬት ፡ የሚወጡትን ፡ ነገሮች ፡ የመሸጥ ፡ ነገር ፡ ሲሆን ፡ ነው ።
ቀ፡፪ሺ፪፻፷፱። የማስረከብ ፡ ስምምነት ።

ስለዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ተፈጻሚነት ፡ የሚሠሩትን ፡ ወይም ፡ የሚወጡትን ፡ ግዙፍነት ፡ ያላቸውን ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ነገሮች ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ፡ የሚደረገው ፡ ውል ፡ እነዚህን ፡ የተባሉትን ፡ ነገሮች ፡ ለማስረከብ ፡ ግዴታ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ ለሚሠራው ፡ ወይም ፡ ለሚወጣው ፡ ነገር ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዐይነቶች ፡ ነገሮች ፡ መስጠት ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ እንደ ፡ ሽያጭ ፡ ውል ፡ ይቁጠራል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የውሉ ፡ አደራረግ ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፸፬። የሚሸጠው ፡ ነገር ።

- (፩) የሚሸጠው ፡ ነገር ፡ የሻጩ ፡ ገንዘብ ፡ ሆኖ ፡ ሀልዎት ፡ ያለው ፡ ነገር ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የሽያጩ ፡ ጉዳይ ፡ ሻጩ ፡ ወደፊት ፡ ለገዢው ፡ የሚያስረክበውና ፡ ሠርቶ ፡ ለማውጣት ፡ ግዴታ ፡ የሚገባበት ፡ ነገር ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ የሌላ ፡ ገንዘብ ፡ በሆነ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፸፩። ዋጋውን ፡ ሌላ ፡ ሽማግሌ ፡ እንዲገምተው ፡ ስለ ፡ መተው ።

- (፩) ዋጋውን ፡ ሌላ ፡ ሽማግሌ ፡ እንዲገምተው ፡ ለመተው ፡ ይችላል ።
- (፪) የተባለው ፡ ሌላ ፡ ሽማግሌ ፡ ዋጋውን ፡ ለመገመት ፡ ያልፈለገ ፡ ወይም ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሽያጩ ፡ ይቀራል ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፸፪። የውሉ ፡ ዐይነት ።

- (፩) የሽያጩ ፡ ውል ፡ ያለአንዳች ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ሁኔታ ፡ ያለበት ፡ መሆን ፡ ይችላል ።
- (፪) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ የገቡባቸው ፡ ግዴታዎች ፡ የውሉን ፡ መኖር ፡ የሚነኩ ፡ ምክንያቶች ፡ ለመሆን ፡ አይችሉም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ውሉ ፡ መፈጸም ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፸፫። ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

- (፩) ሻጩ ፡ በውሉና ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ እንደ ፡ ተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ ማስረከብ ፡ ግዴታው ፡ ነው ።
- (፪) ሻጩ ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ ባለሀብትነት ፡ ለገዢው ፡ ለማዛወርና ፡ ለዚህም ፡ ለሸጠው ፡ አንዳንድ ፡ ጉድለቶች ፡ ዋቢ ፡ መሆን ፡ ግዴታው ፡ ነው ።

(፫) ከዚህም ፡ በቀር ፤ በሽያጭ ፡ ውል ፡ የተጣሉበትን ፡ ሌሎች ፡ ግዴታዎች ፡ ለመፈጸም ፡ ይገደዳል ።

(ሀ) የማስረከብ ፡ ግዴታ ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፩ ። በግዴታው ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ነገር ።

ማስረከብ ፡ ማለት ፡ በውሉ ፡ በተጨማሪው ፡ ውስጥ ፡ የተመለከተውን ፡ ነገር ፡ ለገዢው ፡ በውሉ ፡ ልክ ፡ መስጠት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፭ ። በግምት ፡ የሚወሰን ፡ ብዛት ።

(፩) ሻጩ ፡ ብዛቱ ፡ በግልጽ ፡ የተወሰነ ፡ ነገር ፡ ለማስረከብ ፡ ግዴታ ፡ ገብቶ ፡ እንደ ሆነ ፤ ለገዢው ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ ብቻ ፡ የተደረገ ፡ መሆኑን ፡ የሚገልጹ ፡ ምክንያቶች ፡ ካልተገኙበት ፡ በቀር ፡ የሚሰጠውን ፡ ነገር ፡ የብዛት ፡ ልክ ፡ መወሰን ፡ የሻጩ ፡ ነው ።

(፪) በተደረገው ፡ ውል ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ ይሁን ፡ በተባለው ፡ የግምት ፡ ብዛትና ፡ በውነተኛው ፡ ባስረከበው ፡ ብዛት ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ ልዩነት ፡ የተገዛው ፡ ነገር ፡ የአንድ ፡ መርከብ ፡ ሙሉ ፡ ጭነት ፡ የንግድ ፡ ዕቃ ፡ ሲሆን ፡ ከመቶ ፡ ዐሥር ፡ በሌላ ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ ከመቶ ፡ አምስት ፡ በላይ ፡ መሆን ፡ የለበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፮ ። የማስረከቢያው ፡ ጊዜ ።

የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ የማስረከቢያው ፡ ጊዜ ፡ በሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ቃል ፡ ያልተገለጸ ፡ ሲሆን ፤ ገዢው ፡ አስረክበኝ ፡ ብሎ ፡ ሲጠይቅ ፤ ሻጩ ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ ወዲያውኑ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፯ ። በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚደረግ ፡ ማስረከብ ።

የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ ማስረከብ ፡ የሚፈጸምበት ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይሁን ፡ በመባባል ፡ ሁለት ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ የተሰማሙ ፡ እንደ ሆነ ፤ ገዢው ፡ የሚረከብበትን ፡ ቀን ፡ የሚወስንበት ፡ ምክንያት ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፤ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ የማስረከቢያውን ፡ ቀን ፡ መወሰን ፡ የሻጩ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፰ ። የማስረከቢያውና ፡ የዋጋው ፡ መክፈል ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ መሆን ።

(፩) በውሉ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የተሸጠውን ፡ ማስረከብ ፡ ከዋጋው ፡ መክፈል ፡ ጋራ ፡ በአንድ ፡ ጊዜ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ሻጩ ፡ ዋጋው ፡ እስኪከፈልው ፡ ፍረሱ ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ በጊዜ ፡ ይዞ ፡ ለመቆየት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፱ ። የማስረከቢያው ፡ ቦታ ። (፩) መሠረቱ ።

የተሸጠው ፡ ነገር ፡ መረከቢያ ፡ ቦታ ፡ በሁለት ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ያልተገለጸ ፡ እንደ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ ማስረከብ ፡ የሚችል ፡ ውሉ ፡ በተደረገበት

ጊዜ ፡ በነበረው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባይኖረው ፡ ዘወትር ፡ በሚቀመጥበት ፡ መኖሪያ ፡ ቤቱ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፬ (፪) ልዩነት ።

(፩) የተሸጠው ፡ አንድ ፡ የተረጋገጠ ፡ ነገር ፡ ሲሆንና ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ የተባለው ፡ ነገር ፡ ያለበትን ፡ ቦታ ፡ ያወቁ ፡ እንደ ሆነ ፡ ሻጩ ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ ማስረከብ ፡ ያለበት ፡ በዚህ ፡ በተባለው ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የተሸጡት ፡ ነገሮች ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ሆነው ፡ ከአንድ የንግድ ፡ ዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ውስጥ ፡ የሚወሰዱ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጠቅላላ ፡ ነገር ፡ ሲሆኑ ፤ ወይም ፡ ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ በሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ በታወቀ ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ የሚሠሩ ፡ ወይም ፡ የሚወጡ ፡ ሲሆኑም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተነገረው ፡ ይሆናል ።

(ለ) ባለሀብትነቱን ፡ ለገዢው ፡ የማስተላለፍ ፡ ግዴታ ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፮ ። ባለሀብትነቱን ፡ ለገዢው ፡ ለማስተላለፍ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ግዴታዎች ።

ሻጩ ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ የማያስነካ ፡ መብት ፡ ለገዢው ፡ ለማስተላለፍ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ተግባሮች ፡ ለመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፱ ። የኔ፡ነው ፡ ባይ ፡ ሲመጣ ፡ መድን ፡ ስለመሆን ። (፩) መሠረቱ ።

በተሸጠው ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ በውሉ ፡ ጊዜ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ በነበረው ፡ መብት ፡ ምክንያት ፡ ሻጩ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ይለቀቅልኝ ፡ የሚለውን ፡ መጪ ፡ ለመመለስ ፡ ለገዢው ፡ መድን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፲ ። (፪) ስለ መድኑ ፡ የተሰጠ ፡ ሕጋዊ ፡ ወሰን ።

(፩) ገዢው ፡ በገዛው ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ይለቀቅልኝ ፡ ባይ ፡ መኖሩን ፡ በውሉ ፡ ጊዜ ፡ ዐውቆ ፡ እንደ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ መጪውን ፡ ለመመለስ ፡ ቃሉን ፡ ሰጥቶ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ መድንነት ፡ የለበትም ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ይለቀቅልኝ ፡ ባይነቱ ፡ ሻጩ ፡ በሰጠው ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ምክንያት ፡ የተፈጠረ ፡ እንደ ሆነ ፤ ለሸጠው ፡ ነገር ፡ መድንነቱ ፡ የርሱ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፯ ። መድን ፡ ላለመሆን ፡ የሚደረግ ፡ ውለታ ።

(፩) ይለቀቅልኝ ፡ ባይ ፡ (መጪን) ፡ ለመመለስ ፡ የሻጩን ፡ መድንነት ፡ የሚያስቀሩ ፡ ወይም ፡ የሚቀንሱ ፡ ውለታዎች ፡ በጠባቡ ፡ መተርጉም ፡ አለባቸው ።

(፪) የተሸጠው ፡ ነገር ፡ ለይለቀቅልኝ ፡ ባይ ፡ በሚለቀቅበት ፡ ጊዜ ፡ በግልጽ ፡ የገባ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ እነዚህ ፡ ውለታ

ዎች፣ በሺያጩ፣ ላይ፣ የተቀበለውን፣ ዋጋ፣ በሙሉ፣ ወይም፣ በከፊል፣ ለገዢው፣ የመመለስ፣ ግዴታ፣ እንዲኖር፣ ያደርጋሉ ።

- (፫) ሻጩ፣ በሸጠው፣ ነገር፣ ላይ፣ ለሌላ፣ ሰው፣ ያለውን፣ የይለቀቅልኝ፣ ባይነት፣ መብት፣ ሆነ፣ ብሎ፣ ሰውሮት፣ ቢገኝ፣ ወይም፣ ይህ፣ ይለቀቅልኝ፣ ባይነት፣ ሻጩ፣ በሠራው፣ ሥራ፣ ምክንያት፣ የተፈጠረ፣ ሲሆን፣ አላፈነትን፣ የሚያስቀር፣ ወይም፣ የሚቀንስ፣ ማንኛቸውም፣ ውለታ፣ ፈራሽ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፮ ። ሻጩን፣ በዋቢነት፣ ስለ፣ ማሳለፍ ።

- (፩) የኔ፣ ነው፣ ባይ፣ የተነሣበት፣ ገዥ፣ በርሱ፣ ላይ፣ ለተነሣው፣ ሙግት፣ ሻጩን፣ በዋቢነት፣ ማሳለፍ፣ አለበት ።
- (፪) ሻጩ፣ በሚገባ፣ ጊዜ፣ ለነገሩ፣ እንዲያልፍ፣ ሲጠየቅ፣ ይለቀቅልኝ፣ ባይ፣ የመጣው፣ በገዢው፣ በሚመካኝ፣ ምክንያት፣ መሆኑን፣ ካላስረዳ፣ በቀር፣ ዋቢ፣ የመሆን፣ ግዴታ፣ አለበት ።
- (፫) ሻጩ፣ ለነገሩ፣ እንዲያልፍ፣ ያልተጠየቀ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በአስፈላጊው፣ ጊዜ፣ ለነገሩ፣ ቢያልፍ፣ ኖሮ፣ ሙግቱ፣ ለርሱ፣ ይቀናው፣ እንደ፣ ነበረ፣ በሚያስረዳበት፣ መጠን፣ ለነገሩ፣ ያለ፣ ማለፉ፣ ምክንያት፣ ሳይነካው፣ ከአላፈነት፣ ግዴታ፣ ነጻ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፯ ። ግልግል ።

ግዥው፣ በዳኛ፣ ፊት፣ ከሚደረገው፣ ክርክር፣ ውጭ፣ ለሌላው፣ ሦስተኛ፣ ሰው፣ መብቱን፣ ዐውቆለት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ከተባለው፣ ሦስተኛ፣ ሰው፣ ጋራ፣ ወደ፣ ተገላግሎ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሻጩ፣ የኔ፣ ነውና፣ ይለቀቅልኝ፣ ባይ፣ መጨን፣ ለመመለስ፣ የማይችል፣ መሆኑን፣ ካላስረዳ፣ በቀር፣ ገዢው፣ ሻጩ፣ እንዲያልፍለት፣ መድንነቱን፣ ለመጠየቅ፣ አይችልም ።

(ሐ) በተሸጠው፣ ነገር፣ ላይ፣ ለሚገኝ፣ ጉድለት፣ ዋቢ፣ መሆን ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፰ ። መሠረቱ ።

ሻጩ፣ ያስረከበው፣ ነገር፣ እንደ፣ ውሉ፣ ትክክል፣ ለመሆኑና፣ ጉድለትም፣ የሌለበት፣ ለመሆኑ፣ ለገዢው፣ መድን፣ (አላፈ)፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፱ ። እንደ፣ ውሉ፣ ትክክል፣ ስለ፣ መሆኑ ።

ዕቃው፣ እንደ፣ ውሉ፣ ትክክል፣ ሆኖ፣ አልተገኘም፣ የሚባለው፣ —

- (ሀ) ሻጩ፣ ከተሸጠው፣ ነገር፣ አንዱን፣ ክፍል፣ ብቻ፣ የሰጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ሻጩ፣ ሊሰጥ፣ በውል፣ ቃል፣ ከገባበት፣ ልክ፣ አብልጦ፣ ወይም፣ አላንሶ የሰጠ እንደሆነ፤

(ለ) በውሉ የተመለከተው ሳይሆን ሌላ ነገር ወይም ዐይነቱ ሌላ የሆነውን ነገር የሰጠ እንደሆነ ነው።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፲ ። ዋቢ፣ ያላቸው፣ ጉድለቶች ።

ዋቢ፣ ሊሰጥበት፣ የሚገባው፣ —

- (ሀ) የሸጠው፣ ነገር፣ ለደንበኛው፣ አገልግሎት፣ ወይም፣ በገገድ፣ ረገድ፣ ለመጠቀሚያ፣ ጥሩነት፣ የሌላቸው፣ ሲሆን፤
- (ለ) የሸጠው፣ ነገር፣ በውሉ፣ ውስጥ፣ በግልጽ፣ ወይም፣ በውስጣዊ፣ አሳብ፣ ለተነገረው፣ ልዩ፣ አገልግሎት፣ የሚሆኑ፣ አስፈላጊ፣ የሚሆኑት፣ ጥሩነት፣ የሌሉት፣ ሲሆን፤
- (ሐ) ዕቃዎቹ፣ በውሉ፣ ቃል፣ ውስጥ፣ በግልጽ፣ ወይም፣ በዝምታ፣ የተመለከተው፣ ዐይነታቸው፣ ወይም፣ ልዩነታቸው፣ የሌለ፣ ሲሆን፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፯ ። የማመዛዘን፣ ግምት፣ ስለሚደረግበት፣ ጊዜ ።

- (፩) ዕቃው፣ እንደ፣ ውሉ፣ ትክክል፣ መሆኑ፣ እንዲሁም፣ ጉድለቶች፣ የሌሉበት፣ መሆኑ፣ የሚወሰነው፣ የአደጋ፣ አላፈነት፣ በሚዛወርበት፣ ጊዜ፣ ዕቃው፣ በነበረው፣ ሁኔታ፣ መሠረት፣ ነው ።
- (፪) ውሉ፣ ፈርሷል፣ ወይም፣ ለጉድለው፣ ነገር፣ ምትክ፣ ይሰጥ፣ ብሎ፣ መግለጫ፣ በመስጠት፣ ምክንያት፣ የአደጋ፣ ኪሣራ፣ አላፈነት፣ አልተዛወረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዕቃው፣ እንደ፣ ውሉ፣ ትክክል፣ ኑሮ፣ ቢሆን፣ የአደጋ፣ ኪሣራ፣ ይዛወር፣ ነበር፣ የሚባልበትን፣ ጊዜ፣ መሠረት፣ በማድረግ፣ ነው ።
- (፫) በዕቃው፣ ላይ፣ የተገኘ፣ ጉድለት፣ ወይም፣ የዕቃው፣ ትክክል፣ ያለመሆን፣ የደረሰው፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ከተመለከተው፣ ቀን፣ በኋላ፣ ቢሆንም፣ ዕቃው፣ እንደ፣ ውሉ፣ ትክክል፣ ያልሆነው፣ ወይም፣ ጉድለት፣ የደረሰበት፣ በሻጩ፣ አድራጎት፣ ወይም፣ እሱ፣ አላፈ፣ በሆነው፣ ሰው፣ አድራጎት፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዕቃው፣ እንደ፣ ውሉ፣ ትክክል፣ ሳይሆን፣ ለመቅረቱ፣ ወይም፣ ጉድለት፣ ያለበት፣ ሆኖ፣ ለመገኘቱ፣ ሻጩ፣ መድን፣ መሆን፣ ይገባዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፩ ። ገዢው፣ የሚያደርገው፣ ምርመራ ።

- (፩) ገዢው፣ የገዛውን፣ ነገር፣ ለመመርመር፣ እንደ፣ ተቻለው፣ ወዲያው፣ ባጭር፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ነገሩን፣ መመርመር፣ አለበት ።
- (፪) ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ የውል፣ ቃል፣ ከሌለ፣ በቀር፣ የዚህ፣ ምርመራ፣ አሠራር፣ ፎርም፣ ምርመራው፣ በሚፈጸምበት፣ ስፍራ፣ ባሉት፣ ልማዶች፣ መሠረት፣ ይፈጸማል ።
- (፫) ገዢው፣ በምርመራው፣ ውጤት፣ እጠቀማለሁ፣ የሚል፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዕቃውን፣ የጥሩት፣ አደጋ፣ የሚያገኘው፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ሻጩን፣ ወይም፣ ወኪሉን፣ በምርመራው፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ መጥራት፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፪ ። ገዢው፣ የሚያደርገው፣ ማስታወቅ ።

- (፩) የተደረገው፣ ምርመራ፣ ዕቃው፣ እንደ፣ ውሉ፣ ትክክል፣ አለመሆኑን፣ ወይም፣ ጉድለት፣ ያለው፣ መሆኑን፣ የገለጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ገዢው፣ ይህንን፣ ባጭር፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ለሻጩ፣ ማስታወቅ፣ አለበት ።

(፪) ጉድለቱን ፣ ሲያስታውቅ ፣ ገዢው ፣ እንደ ልማድ ፣ አሠራርና ፣ በቅን ፣ ልዩና ፣ የጉድለቱን ፣ ዐይነት ፣ መለየት ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፫ ። አለማስታወቅ ።

(፩) ገዢው ፣ የነገሩን ፣ ጉድለት ፣ ሳያስታውቅ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ ጉድለት ፣ መኖሩን ፣ ካላመነ ፣ በቀር ፣ ገዢው ፣ ዕቃው ፣ ከውሎ ፣ ስምምነት ፣ ጋራ ፣ እንድ ፣ ዐይነት ፣ አይደለም ፣ ወይም ፡—

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ እንደ ፣ አሠራሩ ፣ ልማድ ፣ በተደረገው ፣ ምርመራ ፣ ሊገለጽ ፣ ያልቻለው ፣ ጉድለት ፣ በኋላ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባለው ፣ ጉድለት ፣ እንደ ፣ ተገለጸ ፣ ገዢው ፣ ወዲያው ፣ በፍጥነት ፣ የተገለጸውን ፣ ጉድለት ፣ ለሻጩ ፣ ካስታወቀ ፣ ስለ ፣ ጉድለቱ ፣ ሻጩን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፫) አስቦ ፣ ገዢውን ፣ እንዲታለል ፣ ያግባባ ፣ ሻጩ ፣ ጉድለቱ ፣ እንደሚገባ ፣ በቂ ፣ ሆኖ ፣ አልተለየልኝም ፣ ወይም ፣ በአስፈላጊ ፣ ጊዜ ፣ አላስታወቅኸኝም ፣ በማለት ፣ ከአላፈነት ፣ ሊያመልጥ ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፬ ። የስምምነት ፣ አላፈነት ።

ሻጩ ፣ የገባበት ፣ አላፈነት ፣ ለነገሩ ፣ እንዳንድ ፣ ዐይነት ፣ ወይም ፣ ለነገሩ ፣ መልካም ፣ አገልግሎት ፣ እስከዚህ ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ ነው ፣ ሲል ፣ ጊዜ ፣ በመወሰን ፣ ዋቢ ፣ ሆኖ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ የነገሩን ፣ ጉድለት ፣ በዚያው ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ለሻጩ ፣ ማስታወቅ ፣ በቂው ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፭ ። የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ጉድለቶች ፣ ገዢው ፣ ስለ ፣ ማወቁ ።

(፩) ሻጩ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ጉድለቶች ፣ ውሎ ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ ገዢው ፣ ዐውቆዋቸው ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዋቢነት ፣ አይያዝም ።

(፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሻጩ ፣ የገባበት ፣ አላፈነት ፣ ግልጽ ፣ ቢሆንም ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፮ ። የገዢው ፣ ከባድ ፣ ቸልተኛነት ።

(፩) የተሸጠው ፣ ነገር ፣ ጉድለቶች ፣ ግልጽ ፣ ሆነው ፣ የሚታዩ ፣ እንደ ፣ ሆኑና ፣ ገዢው ፣ ያላወቃቸውም ፣ ከራሱ ፣ ከባድ ፣ ቸልተኛነት ፣ ብቻ ፣ የተነሣ ፣ ሲሆን ፣ ሻጩ ፣ ለነዚህ ፣ ጉድለቶች ፣ ዋቢ ፣ አይሆንም ።

(፪) ነገር ፣ ግን ፣ በዚህም ፣ ጊዜ ፣ ቢሆን ፣ ሻጩ ፣ ለተሸጠው ፣ ነገር ፣ ጉድለት ፣ የለበትም ፣ ሲል ፣ በግልጽ ፣ አስታውቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ለዕቃው ፣ አንዳንድ ፣ ዐይነት ፣ ዋቢ ፣ በመሆን ፣ ተዋውሎ ፣ ሲገኝ ፣ አላፈነት ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፯ ። ከዋቢነት ፣ የሚያድን ፣ የውል ፣ ቃል ።

የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ጉድለቶች ፣ ገዢው ፣ እንዳያውቃቸው ፣ ሻጩ ፣ በተንኩል ፣ ደብዳቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አላፈነትን ፣ የሚሰርዙ ፣ ወይም ፣ የሚቀንሱ ፣ ውለታዎች ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፰ ። የዋቢነት ፣ ክስ ፣ የሚቀርብበት ፣ ጊዜ ።

(፩) ክስ ፣ ማቅረቡን ፣ የከለከለው ፣ የሻጩ ፣ አጭብርባሪነት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ገዢው ፣ ዕቃው ፣ እንደ ፣ ውሎ ፣ ትክክል ፣ አለመሆኑን ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ ያለበት ፣ መሆኑን ፣ ካስታወቀበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ዓመት ፣ ክስ ፣ ያላቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕቃው ፣ እንደ ፣ ውሎ ፣ ትክክል ፣ አይደለም ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ ያለበት ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ የመክሰስ ፣ መብቱን ፣ ያጣል ።

(፪) ሁለቱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ ይህን ፣ የተባለውን ፣ ጊዜ ፣ ለማሳጠር ፣ አይችሉም ።

(፫) ስለ ፣ ተባለው ፣ ዐይነት ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ነገሩ ፣ መልካም ፣ አገልግሎት ፣ ሻጩ ፣ የሰጠው ፣ ዋቢነት ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ክሱን ፣ ለማቅረብ ፣ መነሻ ፣ የሚያደርገው ፣ የተባለው ፣ ጊዜ ፣ የተፈጸመበትን ፣ ቀን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፱ ። የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ሲያልፍ ፣ የገዢው ፣ ሁኔታ ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተመለከተው ፣ ቍጥር ፣ የተነገረው ፣ ጊዜ ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ከውሎ ፣ ጋራ ፣ ትክክል ፣ ያለመሆኑን ፣ ወይም ፣ ጉድለቱን ፣ ለማንሣት ፣ አይችልም ።

(፪) ነገር ፣ ግን ፣ ዋጋውን ፣ ያልከፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የነገሩን ፣ ከውሎ ፣ ጋራ ፣ ያለ መስማማት ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ አስታውቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ስለ ፣ አከፋፈል ፣ ለሚደረግለት ፣ ጥያቄ ፣ የዋጋውን ፣ መቀነስ ፣ ወይም ፣ በተገኘው ፣ ጉድለት ፣ ምክንያት ፣ ስለ ፣ ደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ መክፈልን ፣ መቃወሚያ ፣ ሊያደርጋቸው ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፫፻ ። ጉድለትን ፣ ለማደስ ፣ የሚችል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) ሽያጩ ፣ እንድ ፣ ዐይነት ፣ ባላቸው ፣ ነገሮች ፣ ላይ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ በውሎ ፣ የተወሰኑት ፣ ጊዜዎች ፣ እስኪያልፉ ፣ ድረስ ፣ ጉድለት ፣ በተገኘባቸው ፣ ነገሮች ፣ ፋንታ ፣ አዲስ ፣ የሆኑትን ፣ ነገሮች ፣ ለማቅረብ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) ሽያጩ ፣ በገዢው ፣ ልዩ ፣ ትእዛዝ ፣ መሠረት ፣ ሻጩ ፣ በሚሠራቸው ፣ ወይም ፣ በሚያወጣቸው ፣ ነገሮች ፣ ሲሆን ፣ የነዚህ ፣ ነገሮች ፣ የመረከባቸው ፣ መዘግየት ፣ ለገዢው ፣ ችግር ፣ ወይም ፣ ኪሣራ ፣ የሚያመጣበት ፣ አይሁን ፣ እንጂ ፣ ነገሮቹን ፣ ለማስረከብ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ካለፈ ፣ በኋላም ፣ ቢሆን ፣ በነገሮቹ ፣ የተገኙትን ፣ ጉድለቶች ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ለማደስ ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ይሆናል ።

(፫) ስለ ፣ ጉዳት ፣ የተወሰነው ፣ ኪሣራ ፣ መቀበል ፣ መብት ፣ ለገዢው ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ነው ።

(መ) የሻጩ ፣ ሌሎች ፣ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፫፻፩ ። አስረጅ ፣ ጽሑፎችን ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

(፩) ሻጩ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ የሚመለከቱ ፣ አስረጅ ፣ ጽሑፎችን ፣ ለገዢው ፣ እንዲያስተላልፍ ፣ ልማድ ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ ከማ

ስረከብ ፣ ሌላ ፣ የተባሉትን ፣ አስረጅ ፣ ጽሑፎችን ፣ ለገዢው ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

(ደ) ይኸውም ፣ አስረጅ ፣ ጽሑፎች ፣ የመስጠት ፣ ሥራ ፣ በውሉ ፣ በተወሰነው ፣ ወይም ፣ ለልማድ ፣ ትክክል ፣ በሆነው ፣ ስፍራ ፣ በሙሉ ፣ ትጋትና ፣ በተቻለ ፣ ፍጥነት ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

(፫) አስረጅ ፣ ጽሑፎች ፣ ክውሉ ፣ ጋራ ፣ የተሰማሙ ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ ገዢው ፣ ሊቀበላቸው ፣ አይገደድም ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፱ ። ኢንፎር-ንስ ።

አካባቢ ፣ ሁኔታዎችን ፣ በመመልከት ፣ የማመልከት ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ ማድረግ ፣ ልማድ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ሻጩም ፣ ራሱ ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ ለማድረግና ፣ ለመፈረም ፣ ግዴታ ፣ የሌለበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ እንዲያደርግ ፣ ገዢው ፣ ለሻጩ ፣ አላስታወቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ እንደዚህ ፣ ያለውን ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ ለመዋዋል ፣ ገዢው ፣ የጠየቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጭ ፣ አስፈላጊዎች ፣ የሆኑትን ፣ መግለጫዎች ፣ ሁሉ ፣ ለገዢው ፣ ማስታወቅ ፣ ግዴታው ፣ ነው ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

የገዢው ፣ ግዴታዎች ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፲፱ ። ጠቅላላ ፣ ድንጋጌ ።

(አ) ገዢው ፣ ዋጋ ፣ ለመክፈልና ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ለመረከብ ፣ ይገደዳል ።

(በ) ከዚህም ፣ በቀር ፣ ገዢው ፣ በሽያጭ ፣ ውል ፣ የገባቸውን ፣ ሌሎች ፣ ግዴታዎች ፣ ሁሉ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፬ ። ዋጋውን ፣ የመክፈል ፣ ግዴታ ።

(አ) ዋጋን ፣ የመክፈል ፣ ግዴታ ፣ ዋጋውን ፣ ለመክፈል ፣ ስለ ፣ ማዘጋጀት ፣ ወይም ፣ በአላፈነት ፣ ስለ ፣ ማረጋገጥ ፣ በተደረገው ፣ ውል ፣ ወይም ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ባለው ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ አስፈላጊ ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ሁሉ ፣ የመፈጸምን ፣ ግዴታ ፣ ይጠቀልላል ።

(በ) ገዢው ፣ እንደ ፣ ነገሩ ፣ ሁኔታዎች ፣ የሐዋላ ፣ ደብዳቤ ፣ እንዲሰጥ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ገንዘብ ፣ የሚያስጥ ፣ ሰነድ ፣ (ከሬዲ ፣ ደኩማንቴር) ፣ እንዲከፍት ፣ ወይም ፣ የባንክ ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ዋስ ፣ እንዲሰጥ ፣ ሊገደድ ፣ ይቻላል ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፭ ። በክብደት ፣ የተወሰነ ፣ ዋጋ ።

ዋጋው ፣ የተወሰነው ፣ በዕቃው ፣ ክብደት ፣ መሠረት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥርጣሬ ፣ ባለ ፣ ጊዜ ፣ መገመት ፣ ያለበት ፣ የዕቃው ፣ የራሱ ፣ ብቻ ፣ ጥሩ ፣ ክብደቱ ፣ ነው ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፮ ። የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ዕቃ ።

የተሸጠው ፣ ዕቃ ፣ በገበያ ፣ የተወሰነ ፣ ወይም ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ሲሆን ፣ ሁለቱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ ስለ ፣ ተሸጠው ፣ ነገር ፣ ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ በሚያስረክብበት ፣ ቀንና ፣ ቦታ ፣ በሚገበይበት ፣ ዋጋ ፣ እንደ ፣ ተዋዋሉ ፣ ይቈጠራል ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፯ ። ሻጭ ፣ ዘወትር ፣ የሚሸጣቸው ፣ ነገሮች ።

(አ) ሽያጭ ፣ ዘወትር ፣ ሻጩ ፣ በሚሸጠው ፣ ነገር ፣ ሲሆን ፣ ሁለት ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ ሽያጭ ፣ ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ በሚያስረክብበት ፣ ቀንና ፣ ቦታ ፣ ዘወትር ፣ በሚሸጡበት ፣ ዋጋ ፣ እንደ ፣ ተዋዋሉ ፣ ይቈጠራል ።

(በ) ሻጩ ፣ ባቀረበው ፣ ፋክቱር ፣ ላይ ፣ የተጻፈው ፣ ዋጋ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ከተጻፈው ፣ ዋጋ ፣ ጋራ ፣ ትክክለኛ ፣ ዋጋ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ይገመታል ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፰ ። የዕቃው ፣ ብዛት ፣ በውሉ ፣ ከተመለከተው ፣ ብዛት ፣ በላይ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(አ) ሻጩ ፣ በውሉ ፣ ከተመለከተው ፣ ብዛት ፣ በላይ ፣ ዕቃ ፣ ለገዢው ፣ ያቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ በውሉ ፣ ከተመለከተው ፣ ብዛት ፣ በላይ ፣ የሆነውን ፣ ላለመቀበል ፣ ወይም ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

(በ) ገዢው ፣ የቀረበለትን ፣ በሙሉ ፣ የተቀበለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በተጨማሪው ፣ ዕቃ ፣ ብዛት ፣ መጠን ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፱ ። ዋጋው ፣ የሚከፈልበት ፣ ቦታ ።

(አ) ገዢው ፣ በውሉ ፣ በተወሰነው ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(በ) የተወሰነ ፣ ቦታ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ ያለበት ፣ በሻጩ ፣ ቤት ፣ ነው ።

(፫) ውሉ ፣ የዋጋው ፣ መክፈል ፣ የተሸጠው ፣ ነገር ፣ ወይም ፣ ሰነዶች ፣ በገዢው ፣ እጅ ፣ ሲገቡ ፣ መሆን ፣ አለበት ፣ የሚል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ቃል ፣ ዋጋው ፣ እነዚህ ፣ በሚሰጡበት ፣ ቦታ ፣ ዋጋው ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፲ ። ዋጋው ፣ የሚከፈልበት ፣ ጊዜ ። ፩ ፣ የጅ ፣ በጅ ፣ ሽያጭ ።

የዋጋው ፣ መክፈል ፣ ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ በሚረከብበት ፣ ጊዜ ፣ ሲሆን ፣ ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ሳይመረምር ፣ ዋጋውን ፣ ለመክፈል ፣ አይገደድም ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፯ ። (ደ) የዱቤ ፣ ሽያጭ ።

በዱቤ ፣ በተደረገው ፣ ሽያጭ ፣ ዋጋው ፣ የሚከፈልበት ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ከተረከበ ፣ በኋላ ፣ ሻጩ ፣ እንደ ፣ ጠየቀው ፣ ወዲያው ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቀ፡፪፻፲፱፻፳፰ ። ከማስረከብ ፣ ጋራ የሚደረጉ ፣ ተግባሮች ።

ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ የማስረከብ ፣ ገዴታውን ፣ ለመፈጸም ፣ እንዲችል ፣

አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፣ ገዢው ፣ በበኩሉ ፣ የሚደረጉትን ፣ አስፈላጊ ፣ ተግባሮች ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፫ ፣ ዕቃውን ፣ መረከብ ።

ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ከተረከበ ፣ በኋላ ፣ ዕቃውን ፣ እጅ ፣ ስለ ፣ ማድረግ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ተግባሮች ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ንእስ ፣ ክፍል ፣ ፫ ።

በሻጩና ፣ በገዢው ፣ ላይ ፣ ያሉ ፣ አጠቃላይ ፣ ደንጋጌዎች ።

(ሀ) ወጪ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፮ ፣ የውሉ ፣ ወጪ ።

ለሽያጭ ፣ ስለ ፣ ተደረገው ፣ ውል ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ገዢው ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፭ ፣ ስለ ፣ መክፈል ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ።

(ጸ) ለገዛው ፣ ነገር ፣ ዋጋውን ፣ ስለ ፣ መክፈል ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችለው ፣ ገዢው ፣ ነው ።

(ጸ) ውሉ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ ሻጩ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱን ፣ ወይም ፣ መኖሪያውን ፣ በመለወጡ ፣ ምክንያት ፣ ወጪው ፣ በኩቱ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ ተጨማሪ ፣ የሆነውን ፣ ወጪ ፣ መቻል ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፮ ፣ ስለ ፣ ማስረከብ ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ።

(ጸ) የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ማስረከብ ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ሻጩ ፣ ነው ።

(ጸ) ይኸውም ፣ ወጪ ፣ በተለይ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ለመቀጠር ፣ ለመለካትና ፣ ለመመዘን ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ ያጠቃልላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፯ ፣ ከመረከብ ፣ በኋላ ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ።

የገዛውን ፣ ነገር ፣ ከተረከበ ፣ በኋላ ፣ የሚወጣውን ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ገዢው ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፰ ፣ የማመላለስ ፣ (የትራንስፖርት) ፣ ወጪ ።

(ጸ) የተሸጠው ፣ ነገር ፣ ወደ ፣ መረከቢያው ፣ ቦታ ፣ መላኩ ፣ ቀርቶ ፣ ወደ ፣ ሌላ ፣ ቦታ ፣ የሚላክ ፣ ሲሆን ፣ (የትራንስፖርት) ፣ የማመላለሱን ፣ ወጪ ፣ የሚችለው ፣ ገዢው ፣ ነው ።

(ጸ) ነገር ፣ ግን ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ መረከብ ፣ ያለ ፣ ኪሣራ ፣ ይሆናል ፣ የሚል ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማመላለሱን ፣ (የትራንስፖርት) ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ሻጩ ፣ ነው ።

(፫) ከሁለቱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ ማንኛቸውም ፣ አላፈ ፣ በማይሆኑበት ፣ ነገር ፣ ምክንያት ፣ (ትራንስፖርት) ፣ ማመላለሻው ፣ የተቋረጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለዩ ፣ የሆኑትን ፣ ወጪ ፣ መጠን ፣ ያደጋግባል ።

(ለ) የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ መጠበቅ ።

ነውን ፣ የማመላለሻ ፣ (የትራንስፖርት) ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ድንገተኛውን ፣ የሚችሉው ፣ ወገን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፱ ፣ የጉምሩክ ፣ ቀረጥ ።

(ጸ) ስለ ፣ ዕቃው ፣ ማምጣት ፣ የሚከፈለውን ፣ የጉምሩክ ፣ ቀረጥ ፣ ወይም ፣ የመጣውን ፣ ዕቃ ፣ ስለሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ የሚከፈለውን ፣ ሌላ ፣ ተከፋይ ፣ ገንዘብ ፣ የሚችለው ፣ ሻጩ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ በዚህ ፣ በሚከፈለው ፣ ቀረጥ ፣ ላይ ፣ ሌላ ፣ ተጨማሪ ፣ ተከፋይ ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ተጨማሪ ፣ ሒሳብ ፣ ከዋጋው ፣ ጋራ ፣ ይደመራል ።

(ጸ) ስለ ፣ ሆነም ፣ ይህን ፣ ቀረጥ ፣ የደረሰበትን ፣ ዕቃ ፣ ተቀባዩ ፣ ሳይረከብ ፣ የቂየው ፣ በሻጩ ፣ ወይም ፣ ሻጩ ፣ በአላፊነት ፣ በሚጠየቅበት ፣ ሰው ፣ አድራጎት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ገዢው ፣ ተረክቦ ፣ ቢሆን ፣ ኖሮ ፣ በዕቃው ፣ ላይ ፣ ሌላ ፣ ተጨማሪ ፣ ቀረጥ ፣ ወይም ፣ ሒሳብ ፣ መክፈል ፣ ሊደርስ ፣ አይችልም ፣ ነበረ ፣ ብሎ ፣ ሻጩ ፣ ካላስረዳ ፣ በቀር ፣ ይህን ፣ በተጨማሪነት ፣ የሚጠየቀውን ፣ ሒሳብ ፣ የሚከፍል ፣ ሻጩ ፣ ነው ።

(፫) በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ የጉምሩክ ፣ ቀረጥ ፣ በሚቀነስበት ፣ መጠን ፣ ዋጋም ፣ ይቀንሳል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፳፭ ፣ የሻጩ ፣ ግዴታ ።

(ጸ) ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ሳይረከብ ፣ ወይም ፣ ዋጋውን ፣ ሳይከፍል ፣ የዘገየ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ በገዢው ፣ ኪሣራ ፣ ማስጠበቅ ፣ አለበት ።

(ጸ) ሻጩ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ በመጠበቅ ፣ ያወጣው ፣ ወጪ ፣ እስኪከፈለው ፣ ድረስ ፣ የተባለውን ፣ ነገር ፣ በጁ ፣ ለማቂየት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፳፩ ፣ የገዢው ፣ ግዴታ ።

(ጸ) ገዢው ፣ የተሸጠውን ፣ ገንዘብ ፣ የተቀበለ ፣ ሲሆን ፣ የማይፈልገው ፣ መሆኑን ፣ በሚያስብበት ፣ ጊዜ ፣ የተቀበለውን ፣ ነገር ፣ በሻጩ ፣ ኪሣራ ፣ ማስጠበቅ ፣ አለበት ።

(ጸ) የተቀበለውን ፣ ነገር ፣ አንዳች ፣ ምክንያት ፣ ሳይሰጥ ፣ እንዲያው ፣ ዝም ፣ ብሎ ፣ ወደ ፣ ሻጩ ፣ ለመመለስ ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፫) የተቀበለውን ፣ ነገር ፣ በመጠበቅ ፣ ያወጣው ፣ ወጪ ፣ እስኪከፈለው ፣ ድረስ ፣ ይህን ፣ የተቀበለውን ፣ ነገር ፣ በጁ ፣ ይዞ ፣ ለማቂየት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፳፪ ። የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ማስረከብ ፣ ወይም ፣ መሸጥ ።

ሻጩ ፣ ወይም ፣ ገዢው ፣ ጠቅላላው ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ በሚል ፣ አንቀጽ ፣ በተሰጡት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ውሳኔዎች ፣ መሠረት ፣ ዕቃውን ፣ በማስረከብ ፣ ወይም ፣ በመሸጥ ፣ ዕቃውን ፣ ከመጠበቅ ፣ ግዴታ ፣ ነፃ ፣ ለመውጣት ፣ ይችላል ።

(ሐ) ሲደርሱ ፣ የሚችሉትን ፣ አደጋዎች ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፳፫ ። መሠረቱ ።

የአደጋ ፣ አላፊነት ፣ ለገዢው ፣ ተዛውሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዕቃው ፣ ላይ ፣ ጥፋት ፣ ቢደርስ ፣ ወይም ፣ ሞጋው ፣ ቢለዋወጥ ፣ እንኳ ፣ ገዢው ፣ ሞጋውን ፣ መክረል ፣ ይገባል ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፳፬ ። የተሸጠውን ፣ ዕቃ ፣ ስለ ፣ ማስረከብ ።

(ጸ) በውሎና ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ሁኔታዎች ፣ መሠረት ፣ ዕቃው ፣ ለገዢው ፣ ከተሰጠበት ፣ ጊዜ ጀምሮ ፣ የአደጋ ፣ አላፊነትም ፣ ለገዢው ፣ ይዛወራል ።

(፺) ለገዢው ፣ የተሰጠው ፣ እንደ ፣ ውሎ ፣ ትክክል ፣ ያልሆነ ፣ ዕቃ ፣ ቢሆንም ፣ ገዢው ፣ ውሎ ፣ እንዲፈርስ ፣ ያላስታወቀ ፣ ወይም ፣ ያልጠየቀ ፣ ወይም ፣ ዕቃው ፣ እንዲለወጥና ፣ እንዲተካለት ፣ ያልጠየቀ ፣ ሲሆን ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ የተጻፈው ፣ ደንብ ፣ ይፈጸማል ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፳፭ ። የገዢው ፣ መዘግየት ።

(ጸ) እንዲሁም ፣ ለደርሱ ፣ የሚችሉ ፣ የአደጋ ፣ አላፊነቶች ፣ ገዢው ፣ የዕቃ ፣ ማስረከቢያ ፣ ሞጋውን ፣ ለመክረል ፣ ከሚዘገይበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ለገዢው ፣ ይዛወራሉ ።

(፺) ሽያጩ ፣ የተደረገው ፣ የተወሰነ ፣ ዐይነት ፣ በአላቸው ፣ ነገሮች ፣ ላይ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ ስለ ፣ ውሎ ፣ አፈጻጸም ፣ በግልጽ ፣ የተጠበቁትን ፣ ነገሮች ፣ ለብቻ ፣ አስቀድሞ ፣ ለይቶ ፣ ማኖሩን ፣ ለገዢው ፣ ካላስታወቀው ፣ ገዢው ፣ ሳይቀበል ፣ በመዘግየቱ ፣ በነዚህ ፣ ነገሮች ፣ ሊደርሱ ፣ የሚችሉት ፣ የአደጋ ፣ አላፊነቶች ፣ ወደርሱ ፣ አይዛወሩበትም ።

(፻) ዐይነታቸው ፣ ተለይቶ ፣ የታወቁት ፣ ነገሮች ፣ ከዐይነታቸው ፣ የተነሣ ፣ የማይለያዩ ፣ በመሆናቸው ፣ ምክንያት ፣ ገዢው ፣ እስኪረከባቸው ፣ ድረስ ፣ ሻጩ ፣ ለይቶ ፣ ለማስቀመጥ ፣ የማይችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ እነዚህን ፣ ዕቃዎች ፣ ሊረከብ ፣ የሚችልበትን ፣ ማኖራቸውንም ፣ የተቻለውን ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ ቢያደርግ ፣ በቂ ፣ ነው ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፳፮ ፣ በጉዞ ፣ ላይ ፣ ስላለ ፣ ነገር ።

(ጸ) ሽያጩ ፣ የተፈጸመው ፣ በጉዞ ፣ ላይ ፣ ባለው ፣ ነገር ፣ ሲሆን ፣ የተሸጠው ፣ ነገር ፣ ለሜኑ ፣ በመሰጠቱ ፣ የማስረከቡ ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ተፈጻሚ ፣ ሊደርሱ ፣ የሚችሉት ፣ የአደጋዎች ፣ አላፊነቶች ፣ በገዢው ፣ ላይ ፣ ይሆናሉ ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ውሎ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ የተሸጠው ፣ ዕቃ ፣ ጠፍቶ ፣ ወይም ፣ ተበላሽቶ ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ሻጩም ፣ የሚያውቅ ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ የሚገባው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፳፯ ፣ ወጪዎችን ፣ የሚመለከት ፣ የውል ፣ ቃል ።

(፩) ስለ ፣ ወጪ ፣ የተደረገው ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ይልቁንም ፣ ወጪውን ፣ የሚችለው ፣ ሻጩ ፣ እንዲሆን ፣ የተደረገ ፣ ቢሆንም ፣ ይህ ፣ ሁኔታ ፣ ለደርሱ ፣ የሚችሉትን ፣ የአደጋ ፣ አላፊነቶች ፣ ለማዛወር ፣ በቂ ፣ አይሆንም ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፳፰ ፣ በክፍል ፣ በክፍል ፣ ተደርገው ፣ በአንድነት ፣ የሚጫኑ ፣ ሸቀጦች ።

ሸቀጦቹ ፣ በክፍል ፣ በክፍል ፣ ተደርገው ፣ በአንድነት ፣ በተጫኑ ፣ ጊዜ ፣ ሻጩ ፣ ለገዢው ፣ ዕቃው ፣ የተጫነበትን ፣ ማስረጃ ፣ ወረቀት ፣ ወይም ፣ ዕቃው ፣ መጫኑን ፣ የሚያስረዳ ፣ ሌላ ፣ ማስታወቂያ ፣ ከላከለት ፣ ሻጩ ፣ ዕቃውን ፣ ለሜኑ ፣ በመስጠት ፣ የማስረከቡን ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ፈጻሚ ፣ ሊደርስ ፣ የሚችለው ፣ አላፊነት ፣ ለገዢዎች ፣ ለየአንዳንዱ ፣ በየድርሻቸው ፣ መጠን ፣ ይዛወራል ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ውልን ፣ ስላለመፈጸም ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ውልን ፣ በግድ ፣ ስለ ፣ ማስፈጸም ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፳፱ ፣ የመረከብን ፣ ግዴታ ፣ ስላለመፈጸም ፣ (፩) መሠረቱ ።

ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ በደንብ ፣ ያላስረከበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተዋዋለበት ፣ ውል ፣ በግድ ፣ ሲፈጸም ፣ ልዩ ፣ የሆነ ፣ ጥቅም ፣ የሚያስገኝለት ፣ ሆኖ ፣ ሲታየው ፣ ገዢው ፣ ውሎ ፣ በግድ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፴ ፣ (፪) ምትክ ፣ ለመስጠት ፣ ስለ ፣ መቻሉ ።

የሽያጭ ፣ ስምምነት ፣ የተደረገበት ፣ ዕቃ ፣ በልማድ ፣ ምትክ ፣ ሊገዛበት ፣ የሚቻል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የተባለው ፣ ምትክ ፣ በገዢው ፣ በኩል ፣ ያለ ፣ ችግርና ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ወጪ ፣ ሳይደረግበት ፣ ሊፈጸም ፣ የሚቻል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ውሎ ፣ በግድ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ ለማስገደድ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ጀቪ፣፻፴፩ ፣ (፫) የማስገደድ ፣ ጊዜ ።

(፩) ገዢው ፣ ውሎ ፣ ሳይፈጸም ፣ መዘግየቱን ፣ ከተመለከተ ፣ በኋላ ፣ በግዴታ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ የማስገደድ ፣ አሳቡን ፣ ባጭር ፣ ጊዜ ፣ ለሻጩ ፣ ያልገለጸለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሎ ፣ በግድ ፣ እንዲፈጸም ፣ ለማስገደድ ፣ የሚፈቀድለት ፣ መብቱን ፣ ያጣል ።

(፪) የውሉ ፣ መፈጸሚያ ፣ ጊዜ ፣ በጥብቅ ፣ ተወስኖ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተነገረው ፣ የግስታወቂያው ፣ ጊዜ ፣ ልዩ ፣ በሆነ ፣ ጥብቅ ፣ አኳኋን ፣ የተገመተ ፣ መሆን ፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፴፪ ። ዕቃው ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ቃል ፣ ትክክል ፣ ስለ ፣ አለመሆኑ ፣ ወይም ፣ ጉድ

ለት ፣ ያለበት ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) ገዢው ፣ የተሸጠውን ፣ ዕቃ ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ትክክል ፣ ያለመሆኑን ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ ያለበት ፣ መሆኑን ፣ በሚገባ ፣ ያስታወቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉን ፣ በግዴታ ፣ ለማስፈጸም ፣ በሚቻልበት ፣ ጊዜ ፣ ሻጩ ፣ አዲስ ፣ ዕቃዎች ፣ ወይም ፣ ከዕቃው ፣ የጉድለውን ፣ እንዲያስረክበው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) የሽያጭ ፣ ስምምነት ፣ በገዢው ፣ ልዩ ፣ ትእዛዝ ፣ መሠረት ፣ ሻጩ ፣ በሚሠራው ፣ ወይም ፣ ከአንድ ፣ ሥራ ፣ በሚያወጣው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ሲሆንና ፣ የተሠራው ፣ ወይም ፣ የወጣው ፣ ነገር ፣ ጉድለት ፣ ሲገኝበት ፣ ሻጩ ፣ ጉድለቱን ፣ በማጥፋት ፣ ሊያድሰው ፣ የሚችል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሚገባ ፣ ጊዜ ፣ እንዲያድስለት ፣ ገዢው ፣ ሻጩን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፴፫ ። ዋጋን ፣ አለመክፈል ።

ገዢው ፣ ዋጋውን ፣ ያልከፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለዕቃው ፣ የተደረገው ፣ የሽያጭ ፣ ስምምነት ፣ በንግድ ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ ሁለቱን ፣ ባለጉዳዮች ፣ በሚያቻችል ፣ ሽያጭ ፣ ለመሆን ፣ የሚችል ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሻጩ ፣ ዋጋው ፣ እንዲከፈለው ፣ ለማስገደድ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፴፬ ። ዐይነቱ ፣ ወደፊት ፣ የሚገለጽ ፣ ሽያጭ ።

(፩) ፣ የሻጩ ፣ መብት ።

በውሉ ፣ ውስጥ ፣ ገዢው ፣ ከስምምነቱ ፣ በኋላ ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ፎርም ፣ መለካትን ፣ ወይም ፣ ለነገሩ ፣ ሌላውን ፣ ዐይነት ፣ ሁሉ ፣ ስለ ፣ መስጠት ፣ የመወሰን ፣ መብት ፣ የርሱ ፣ እንዲሆን ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ የሚለየውን ፣ ዐይነት ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ ለርሱ ፣ በሚበቃ ፣ በተወሰነለት ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ሳይለይ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ ራሱ ፣ ለገዢው ፣ አስፈላጊ ፣ የሚሆነውን ፣ በሚያውቀው ፣ መሠረት ፣ ዐይነቱን ፣ ሊለይለት ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፴፭ ። (፪) ለነገሩ ፣ አሠራር ፣ የተሰጠው ፣ ዐይነትና ፣ ውሳኔ ።

(፩) ሻጩ ፣ ለነገሩ ፣ የሰጠውን ፣ ዐይነት ፣ ሁኔታ ፣ ለይቶ ፣ እንደዚያው ፣ እንደ ፣ ተለየው ፣ ለገዢው ፣ ያስታውቃል ። ደግሞ ፣ የተለየ ፣ አሠራር ፣ ዐይነት ፣ የሚፈልግ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚበቃ ፣ ጊዜ ፣ ይወስንለታል ።

(፪) ገዢው ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የሚፈልገውን ፣ የአሠራር ፣ ልዩነት ፣ ዐይነት ፣ ሳይለይ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ የፈጸመው ፣ ዐይነት ፣ አስገዳጅ ፣ ይሆናል ። (ገዢውን ፣ እንዲቀበል ፣ ያስገድደዋል) ።

ንሉስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

የውል ፣ መፍረስ ።

(ሀ) ገዢው ፣ ውሉን ፣ የሚያፈርስበት ፣ ምክንያት ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፴፮ ። መሠረቱ ።

(፩) በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተመለከተት ፣ ሁኔታዎች ፣ መሠረት ፣ ገዢው ፣ ውሉ ፣ ፈርሷል ፣ ብለው ፣ እንዲበይኑ ፣ ለጻኞች ፣ ግመልከቻ ፣ ግቅረብ ፣ ወይም ፣ ውሉ ፣ ፈርሷል ፣ ብሎ ፣ ግስታወቅ ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ የተጻፉት ፣ ከዚህ ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፴፯ ። ጥብቅ ፣ የሆነ የውሳኔ ፣ ጊዜ ።

(፩) ዕቃዎች ፣ በገበያ ፣ ላይ ፣ ዋጋቸው ፣ የተወሰነ ፣ ሲሆንና ፣ ገዢውም ፣ እነዚህን ፣ በገበያ ፣ ላይ ፣ ሊያገኛቸው ፣ የሚችል ፣ ሲሆን ፣ ስለ ፣ ግስረክብ ፣ የሚወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ዘወትርም ፣ የጠበቀ ፣ ነው ።

(፪) እንደዚህም ፣ በውሉ ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ሻጩ ፣ ወይም ፣ ገዢው ፣ ቀኑን ፣ ለመወሰን ፣ የሚችሉ ፣ ሲሆን ፣ ይህ ፣ የተወሰነው ፣ ቀን ፣ በጥብቅ ፣ እንደ ፣ ተወሰነ ፣ ይቁጠራል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፴፰ ። ተጨማሪ ፣ ጊዜ ። (፩) ስለ ፣ መቻሉ ።

(፩) የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ግስረክብ ፣ የተሰጠው ፣ ጊዜ ፣ በጥብቅ ፣ ያልተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ሲሆን ፣ ጻኞቹ ፣ ለሻጩ ፣ ግዴታውን ፣ የሚፈጽሙበት ፣ የቸርታ ፣ ጊዜ ፣ ሊሰጡት ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ ገዢው ፣ ለሻጩ ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ተጨማሪ ፣ ጊዜ ፣ ወስኖ ፣ ይህ ፣ ጊዜ ፣ ካለፈ ፣ ዕቃውን ፣ የማይቀበል ፣ መሆኑን ፣ ለሻጩ ፣ ሊያስታውቅ ፣ ይችላል ።

(፫) ሻጩ ፣ የተወሰነው ፣ ተጨማሪ ፣ ጊዜ ፣ ሲደርስ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ያላስረከበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ያለ ፣ ክርክር ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፴፱ ። የማይበቃ ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ መስጠት ።

(፩) ገዢው ፣ የወሰነው ፣ የመረከብ ፣ ጊዜ ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ በቂ ፣ ያልሆነ ፣ ሊሆን ፣ ሻጩ ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ በቂ ፣ ጊዜ ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ ካልሆነ ፣ የግ

ረከቡን፣ ተገባር፣ እንደግዴረጽም፣ በአጭር፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ለገዢው፣ ለግስታውቅ፣ ይችላል።

(፪) ላያስታውቅ፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ግን፣ ገዢው፣ የወሰነውን፣ ጊዜ፣ ሻጩ፣ እንደ፣ ተቀበለ፣ ይቋጠራል።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፵፱ = የመረከቢያ ስፍራ =

(፩) ሻጩ፣ ሊያስረከብ፣ ይገባው፣ የነበረበትን፣ ስፍራ፣ ትቶ፣ ዕቃውን፣ በሌላ፣ ስፍራ፣ ያስረከብ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ የተፈጸመበት፣ መንገድ፣ የውሉን፣ ስምምነት፣ የመጣስ፣ ዐይነተኛ፣ ነገር፣ ሆኖ፣ ካልተገኘ፣ በቀር፣ ገዢው፣ በሚያቀርብው፣ ጥያቄ፣ ጻኞች፣ ውሉ፣ እንዲፈረስ፣ አይበይኑም።

(፪) እንዲሁም፣ ከውሉ፣ ግዴታ፣ የጉደለውን፣ ነገር፣ ውሉ፣ ወይም፣ በሚፈቅድው፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ሻጩ፣ ሊያሻሽል፣ የግዴታ፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ጻኞች፣ ውሉ፣ እንዲፈረስ፣ አይፈረጽም።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፩ = በሙሉ ለገዢው ያልተላለፈ ሀብት ነት።

(፩) መብቱን፣ በሚነካ፣ ጉድለት፣ ምክንያት፣ ሻጩ፣ የኔ፣ ነው፣ ከሚሉ፣ ሦስተኛ፣ ወገኖች፣ መብት፣ ሁሉ፣ ነፃ፣ የሆነ፣ ነገር፣ ለገዢው፣ ላያስረከብ፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉን፣ ለማፍረስ፣ ይቻላል።

(፪) ነገር፣ ግን፣ ገዢው፣ ዕቃውን፣ ሲገዛ፣ ከዚህ፣ በላይ፣ የተነገረው፣ የሌላ፣ ሰው፣ መብት፣ ያለበት፣ መሆኑን፣ እያወቀ፣ ገዝቶት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ ፍርስ፣ ለመሆን፣ አይችልም።

(፫) እንደዚሁም፣ የሌላ፣ ሰው፣ መብት፣ ያለበት፣ ሆኖ፣ የተገኘው፣ የተሸጠው፣ ዕቃ፣ እጅግም፣ የግያጎዳ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነኛ፣ ገዢው፣ በዕቃው፣ ላይ፣ የተባለው፣ የሌላ፣ ሰው፣ መብት፣ መኖሩን፣ በያውቅም፣ ፍር፣ ሳይገዛው፣ የግዴታ፣ እንደ፣ ነበረ፣ መስሎ፣ ሲታይ፣ ውሉ፣ ፍርስ፣ ለመሆን፣ አይችልም።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፪ = እንዲለቅ፣ ስለ፣ መደረጉ =

(፩) ሻጩ፣ የኔ፣ ነው፣ ባይ፣ ተፋላሚ፣ ሲመጣ፣ ለገዢው፣ መደን፣ መሆን፣ የሚገባው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ገዢ፣ የገዛውን፣ ዕቃ፣ በሙሉ፣ ሲለቅ፣ ውሉ፣ ያለ፣ ከርከር፣ ፈራሽ፣ ይሆናል።

(፪) ገዢው፣ ከገዛው፣ ነገር፣ በከፊል፣ እንዲለቅ፣ የተደረገ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ ሊፈረስ፣ ይችላል።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፫ = በከፊል ስለ፣ ግስረከብ =

(፩) ሻጩ፣ የሸጠውን፣ ዕቃ፣ እንዲጎን፣ ከፍል፣ ብቻ፣ ያስረከበ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ካስረከበው፣ ዕቃ፣ እንዲጎን፣ ከፍል፣ ብቻ፣ እንዲጎን፣ ውሉ፣ ቃል፣ ትክ

ከል፣ ሆኖ፣ ያልተገኘ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ገዢው፣ ውሉ፣ በዚህ፣ አካላት፣ የሚፈጸም፣ መሆኑን፣ ተገንዝቦት፣ ቢሆን፣ ፍር፣ ውሉን፣ አያደርግም፣ ነበር፣ ተብሎ፣ ካልተገመተ፣ በቀር፣ ገዥ፣ በሞላው፣ ውሉ፣ እንዲፈረስ፣ ለመጠየቅ፣ አይችልም።

(፪) ገዢው፣ የገዛውን፣ ነገር፣ በከፊል፣ እንዲለቅ፣ የተደረገ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉን፣ ለማፍረስ፣ ይችላል።

(፫) እንዲሁም፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ገዢው፣ እንዲለቅ፣ የተደረገው፣ ዕቃ፣ እጅግም፣ የግያጎዳ፣ የነገሩ፣ ከፍል፣ ሲሆንኛ፣ ገዢው፣ የዚህን፣ በጣም፣ የግያጎዳ፣ ያልሆነውን፣ ነገር፣ መልቀቅ፣ የሚደርስበት፣ መሆኑን፣ ዐውቆ፣ ቢሆን፣ ፍርም፣ ሳይገዛው፣ የግዴታ፣ እንደ፣ ነበረ፣ መስሎ፣ ሲታይ፣ ውሉን፣ ለማፍረስ፣ አይቻልም።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፬ = የተሸጠው ነገር፣ ጉድለት =

(፩) የተሸጠው፣ ነገር፣ ሻጩ፣ ለገዢው፣ ሞላ፣ ሊሆንበት፣ የሚገባው፣ ጉድለት፣ የተገኘበት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉን፣ ለማፍረስ፣ ይቻላል።

(፪) እንዲሁም፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ጉድለቱ፣ እጅግም፣ የግያጎዳ፣ እንደ፣ ሆነኛ፣ ገዢው፣ ጉድለቱን፣ ዐውቆ፣ ፍርም፣ ቢሆን፣ ጉድለት፣ የተገኘበትን፣ ነገር፣ ሳይገዛው፣ የግዴታ፣ እንደ፣ ነበረ፣ ሲታይ፣ ውሉን፣ ለማፍረስ፣ አይቻልም።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፭ = ከተሸጡት፣ ነገሮች፣ በአንዱ፣ ከፍል፣ ብቻ፣ የሚገኝ፣ ጉድለት =

- (፩) መሠረቱ =
- (፩) የተሸጡት፣ ነገሮች፣ ብዙዎች፣ ሲሆኑ፣ ወይም፣ የአንድ፣ ጠቅላላ፣ ነገር፣ ዕቃዎች፣ ሲሆንኛ፣ የተገኘው፣ ጉድለት፣ ከነገሮቹ፣ መካከል፣ በአንዳንዶቹ፣ ላይ፣ ብቻ፣ ሲሆን፣ ውሉን፣ ለማፍረስ፣ የሚቻለው፣ ጉድለት፣ በተገኘባቸው፣ ነገሮች፣ ብቻ፣ ነው።
- (፪) እንዲሁም፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ገዢው፣ ለሻጩ፣ ጉድለት፣ የሌለባቸው፣ ሆነው፣ ስለ፣ ተረከባቸው፣ ነገሮች፣ እንደ፣ ግምታቸው፣ መጠን፣ ዋጋቸውን፣ ይከፍላል።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፮ = (፪) ልዩነት =

(፩) ጉድለት፣ የተገኘበት፣ ነገር፣ ወይም፣ ዕቃው፣ በገዢው፣ ወይም፣ በሻጩ፣ ላይ፣ ጉዳት፣ ሳያደርስ፣ ጉድለት፣ ከሌለባቸው፣ ነገሮች፣ ሊነጠል፣ የግዴታ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉን፣ በሙሉ፣ ለማፍረስ፣ ይቻላል።

(፪) ተጨማሪ፣ የሆኑት፣ ነገሮች፣ በልዩ፣ ልዩ፣ ዋጋ፣ የተሸጡ፣ እንኳ፣ ቢሆን፣ በዋናው፣ ነገር፣ የተደረገው፣ የውል፣ መፍረስ፣ በተጨማሪዎቹም፣ ላይ፣ ይደርሳል።

(ለ) ሻጩ፣ ውሉን፣ የሚያፈርስበት፣ ምክንያት =

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፯ = መሠረቱ =

(፩) በዚህ፣ ሕግ፣ ስለ፣ ውሎች፣ በጠቅላላው፣ በሚለው፣ አንቀጽ፣ በተመለከ

ቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፣ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብለው ፡ እንዲፈርዱ ለት ፡ ጻኞቹን ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፉት ፡ የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፰ ፡ የዋጋ ፡ አለመክፈል ።

(፩) ዋጋውን ፡ የመክፈል ፡ መብት ፡ በውሉ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ለሻጩ ፡ የተሰጠው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ዋጋው ፡ ያልተከፈለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ሻጩ ፡ ወዲያውኑ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ሽያጩ ፡ የተደረገው ፡ ዋጋቸው ፡ በተወሰነ ፡ ወይም ፡ የዕለት ፡ ዋጋቸው ፡ በታወቀ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ወይም ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ መብት ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ለሻጩ ፡ በግልጽ ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ሻጩ ፡ የሚበቃ ፡ ቀን ፡ ሰጥቶ ፡ በማስጠንቀቂያ ፡ ቃል ፡ ለገዢው ፡ የወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፫) እንደዚህም ፡ ጻኞች ፡ ለገዢው ፡ የችርታ ፡ ጊዜ ፡ ሰጥተውት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ይህ ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፱ ፡ ዕቃውን ፡ ስላለመረከብ ።

ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ በውሉ ፡ በተነገሩት ፡ ውለታዎች ፡ አደራረግ ፡ ያልተረከበ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ይህ ፡ ገዥ ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ አለመረከብ ፡ ዋጋውን ፡ ሳይክፍል ፡ ይቀራል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጋ ፡ ሲሆን ፣ ወይም ፡ የነገሩ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሲታዩ ፡ ከውሉ ፡ ዋነኛው ፡ አንዱ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ መረከብ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፬ ፡ ለይቶ ፡ የማስታወቅ ፡ ጉድለት ።

በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ገዢው ፡ ከስምምነቱ ፡ በኋላም ፡ ቢሆን ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ ፎርም ፡ (ቅጡን) ፡ ለመለካት ፡ ወይም ፡ ለነገሩ ፡ ሌላውን ፡ ዐይነት ፡ ሁሉ ፡ ስለ ፡ መስጠት ፡ የመወሰን ፡ መብት ፡ ለርሱ ፡ እንዲሆን ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የሚለየውን ፡ ዐይነት ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ለርሱ ፡ በሚበቃ ፡ ሻጩ ፡ በወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሳይለይ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(ሐ) ሁለቱም ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ውሉን ፡ የሚያፈርሱባቸው ፡ ምክንያቶች ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፮ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ በማከታተል ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ፡ የተደረገው ፡ ውል ።

(፩) በማከታተል ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ፡ በተደረገው ፡ ውል ፡ ከሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ አንዱ ፡ ግዴታ ፡ የገባበትን ፡ ነገር ፡ ሳይፈጽም ፡ በመቅረቱ ፡ ወይም ፡

የሚሰጠው ፡ ነገር ፡ የተበላሸ ፡ በመሆኑ ፡ ምክንያት ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ወደፊት ፡ ሊፈጸም ፡ የሚገባቸውም ፡ የመስጠት ፡ ተግባሮች ፡ ሳይፈጸሙ ፡ ይቀራሉ ፡ ወይም ፡ የተበላሹ ፡ ይሆናሉ ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጋ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ ሥጋት ፡ ያደረሰት ፡ ወገን ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፣ ገዢው ፡ የሚረከባቸው ፡ ነገሮች ፡ ሳይፈጸሙለት ፡ ከቀሩት ፡ ወይም ፡ ከተበላሹ ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ በመሆናቸው ፡ ምክንያት ፡ ለርሱ ፡ ጠቃሚነት ፡ የሌላቸው ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ወደፊት ፡ ለሚረከባቸው ፡ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ ለተረከባቸው ፡ ወይም ፡ ለሁለቱም ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፯ ፡ ውልን ፡ ለመፈጸም ፡ የማይችል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ለውሉ ፡ መፈጸም ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊትም ፡ ቢሆን ፡ አንድ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ የተዋዋለውን ፡ ቃል ፡ ለመፈጸም ፡ የማይችል ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ የውሉ ፡ መሠረት ፡ የሚነካ ፡ እስከ ፡ መሆን ፡ መፈጸሙ ፡ የሚዘገይ ፡ ሲሆን ፣ ሌላው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፫ ፡ አስቀድሞ ፡ የሚደረግ ፡ የውል ፡ ማፍረስ ።

ለውሉ ፡ መፈጸም ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ ከሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ አንዱ ፡ ውሉን ፡ የማይፈጽም ፡ መሆኑን ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፡ ያስታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚል ፡ አንቀጽ ፡ በተጻፈው ፡ መሠረት ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(መ) የውሉ ፡ መፍረስ ፡ ሁኔታዎችና ፡ የሚያስከትላቸው ፡ ውጤቶች ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፬ ፡ በመዘግየት ፡ ምክንያት ፡ የሚደረግ ፡ የሚገባ ፡ የውል ፡ መፍረስ ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ከውሉ ፡ አንዱን ፡ ዋነኛ ፡ የሆነውን ፡ ግዴታ ፡ ሳይፈጽም ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ሌላውን ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ እንዲፈጽምለት ፡ መፈለጉን ፡ ከጠየቀ ፡ በኋላ ፡ ባጭር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ምላሽ ፡ ሳይሰጠው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በሚገባ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፮ ፡ የውሉ ፡ መፍረስ ፡ የሚያስከትላቸው ፡ ውጤቶች ።

(፩) ውሉ ፡ በፈረሰ ፡ ጊዜ ፡ ተገቢ ፡ ለመሆን ፡ የሚችሉት ፡ ከሣራዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ባደረጉት ፡ ውል ፡ ከገቡባቸው ፡ ግዴታዎች ፡ ነጻ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) አንዱ ፡ ወገን ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ፈጽሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ጉዳዩ ፡ ያወጣውን ፡ ከሣራ ፡ ጭምር ፡ የሰጠው ፡ ነገር ፡ እንዲመለስ ለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በየቦኩላቸው ፡ የፈጸሙት ፡ ግዴታ ፡ እንዳለ ፡ የተቀበሉትን ፡ ነገር ፡ ስለ ፡ መመለስ ፡ በያንዳንዳቸው ፡ ላይ ፡ ስለሚወድቀው ፡ ግዴታ ፡

አንዱ፣ ወገን ለሌላው ስለሰጠ፣ የመመለስ ግዴታ፣ እስኪፈጸምለት፣ ድረስ ሌላውም፣ አልመለሰም ለማለት፣ ይችላል።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፮ = የዋጋው፣ ወለድና ሌላ ጥቅም።

(፩) ሻጩ፣ የተቀበለውን፣ ዋጋ፣ በሚመለስበት፣ ጊዜ፣ ሁሉ፣ ዋጋውን፣ ከተቀሰበት፣ ቀን፣ እንሥቶ፣ ከነወለዱ፣ መክፈል፣ አለበት።

(፪) ገዢውም፣ የገዛውን፣ ነገር፣ ሲመልስ፣ ከዚያው፣ ነገር፣ ያገኘውን፣ ጥቅም፣ ጭምር፣ መመለስ፣ አለበት።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፯ = የተገዛውን፣ ነገር፣ እንዳለ፣ ለመመለስ፣ አለመቻል።

(፩) በርሱ፣ ወይም፣ እርሱ፣ አላፈ፣ በሚሆንለት፣ ሰው፣ ምክንያት፣ ሳይሆን፣ የገዛው፣ ነገር፣ በሙሉ፣ ወይም፣ አንዱ፣ ክፍል፣ ብቻ፣ ጠፍቶ፣ ወይም፣ ተበላሽቶ፣ የተገኘ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ገዢው፣ ውሉ፣ እንዲፈርስ፣ የመጠየቅ፣ ወይም፣ የማስታወቅ፣ ወይም፣ ፈርሷል፣ የተባለውን፣ ውል፣ የመጥቀስ፣ መብቱን፣ እንደ፣ ያዘ፣ ይቋቋም።

(፪) እንዲሁም፣ በልግድ፣ እንደሚደረገው፣ የገዛውን፣ ነገር፣ ለምርመራ፣ ሰጥቶት፣ በምርመራው፣ ምክንያት፣ የተበላሸ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህን፣ የተባለውን፣ መብት፣ እንደ፣ ያዘ፣ ይቋቋም።

(፫) ነገር፣ ግን፣ ገዢው፣ የገዛውን፣ ነገር፣ ስለ፣ ሸጠው፣ ወይም፣ ስለ፣ ለዋወጠው፣ ወይም፣ የተባለው፣ ነገር፣ በርሱ፣ ምክንያት፣ ስለ፣ ጠፋ፣ ወይም፣ ስለ፣ ተበላሽ፣ ለመመለስ፣ የማይቻለው፣ ሆኖ፣ ሲገኝ፣ ውሉ፣ ሊፈርስ፣ አይችልም።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፰ = በተሸጠው፣ ነገር፣ ላይ፣ ስለሚደርስ፣ መለዋወጥ።

የተሸጠው፣ ነገር፣ ዐይነት፣ ተለዋውጦ፣ በሚገኝበት፣ ጊዜ፣ ገዢው፣ ውሉ፣ እንዲፈርስ፣ ለመጠየቅ፣ ወይም፣ ለማስታወቅ፣ ያለውን፣ መብቱን፣ እንደ፣ ያዘ፣ የሚቋቋም።

(ሀ) ውሉ፣ እንዲፈርስለት፣ የሚጠይቅበትን፣ ወይም፣ የሚያስታውቅበትን፣ ጉድለት፣ ለማግኘት፣ ከመቻሉ፣ በፊት፣ ገዢው፣ የገዛው፣ ነገር፣ ወይም፣ አንዱን፣ ክፍል፣ ከለዋወጠው፣ በኋላም፣ ቢሆን፣ ጉድለቱ፣ የተገለጸ፣ እንደ፣ ሆነ፣

(ለ) በነገሩ፣ ላይ፣ የደረሰው፣ መለዋወጥ፣ ግን፣ የማይጎዳ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፱ = ወጪ፣ ገንዘብ።

(፩) ገዢው፣ ስለ፣ ገዛው፣ ነገር፣ ያደረገውን፣ ወጪ፣ ገንዘብ፣ ስለሚመለከተው፣ ጉዳይ፣ ያለአገባብ፣ ስለ፣ መበልጸግ፣ በሚል፣ ምዕራፍ፣ በተነገረው፣ ሕግ፣ የተጻፉት፣ ውሳኔዎች፣ ተፈጻሚዎች፣ ይሆናሉ።

(፪) ገዢው፣ የገዛውን፣ ነገር፣ እንዲለቅ፣ በተደረገበት፣ ጊዜ፣ ከዚያው፣ ከሚያሰለቅቀው፣ ሦስተኛ፣ ወገን፣ ኪግራውን፣ ለመተባበል፣ የግይቶች፣ ካልሆነ፣ በተር፣ ለገዛው፣ ነገር፣ ያደረገውን፣ ወጪ፣ ከሻጩ፣ ለመጠየቅ፣ አይችልም።

ንኡስ፣ ክፍል፣ ይ።
የጉዳት፣ ኪግራ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፷፩ = ጠቅላላ፣ ውሳኔ።

(፩) አንዱ፣ ወገን፣ ተዋዋይ፣ ለአንደኛው፣ ወገን፣ ከገባበት፣ ግዴታዎች፣ አንዱን፣ ሳይፈጸምለት፣ በመቅረቱ፣ ምክንያት፣ ጉዳት፣ እድርሰበት፣ ሲገኝ፣ ሻጩ፣ ወይም፣ ገዢው፣ ስለ፣ ደረሰበት፣ ጉዳት፣ ኪግራውን፣ ለመጠየቅ፣ ይችላል።

(፪) ውሉ፣ በትክክልና፣ በተወሰነው፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ሳይፈጸም፣ በተረፈ፣ ጊዜ፣ ውሉ፣ ቢፈርስም፣ ጸንቶ፣ ቢተርም፣ ኪግራ፣ ለመጠየቅ፣ ይችላል።

(ሀ) ውሉ፣ ባልፈረሰ፣ ጊዜ፣ ስለሚሰጥ፣ ኪግራ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፷፩ = የኪግራው ልክ።

(፩) ውሉ፣ ያልፈረሰ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የጉዳት፣ ኪግራው፣ በዚህ፣ ሕግ፣ ስለ፣ ውሉች፣ በጠቅላላው፣ በሚለው፣ አንቀጽ፣ መሠረት፣ ይወሰናል።

(፪) ገዢው፣ ዋጋውን፣ ሳይከፍል፣ በሚዘገይበት፣ ጊዜ፣ በሕግ፣ በተወሰነው፣ ወለድ፣ መሠረት፣ የመዘገየት፣ ወለድ፣ መክፈል፣ አለበት።

(፫) በገዢውና፣ በሻጩ፣ መካከል፣ ሁለቱን፣ የሚያገናኝ፣ ተመላላሽ፣ ሒሳብ፣ ከሌለ፣ በተር፣ በየግመቱ፣ በዋናው፣ ገንዘብ፣ ላይ፣ የወለድ፣ ወለድ፣ እይክፈልም።

(ለ) ውሉ፣ በፈረሰ፣ ጊዜ፣ ስለሚሰጥ፣ ኪግራ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፷፪ = ነገሩ፣ የታወቀ፣ ዋጋ፣ ያለው፣ ስለ፣ መሆኑ። (፩) መሠረቱ።

(፩) ውሉ፣ በፈረሰ፣ ጊዜ፣ የተሸጠው፣ ነገር፣ የታወቀ፣ ዋጋ፣ ያለው፣ ሲሆን፣ የጉዳቱ፣ ኪግራ፣ የውሉን፣ ፈራሽነት፣ የማስታወቅ፣ መብት፣ ሊሠራበት፣ በተቻለበት፣ ቀን፣ ወይም፣ ውሉ፣ በዳኞች፣ ፍርድ፣ ወይም፣ በሙሉ፣ መብት፣ ፈራሽ፣ በሆነበት፣ ቀን፣ ማግኘት፣ በነበረው፣ ዋጋ፣ መካከል፣ ካለው፣ የዋጋ፣ ልዩነት፣ ጋራ፣ እኩል፣ ይሆናል።

(፪) ከዚህም፣ ሌላ፣ በምትክ፣ በሚሆን፣ ግዥ፣ ወይም፣ በማቻቻያ፣ በሚደረግ፣ የሽያጭ፣ ውል፣ ምክንያት፣ የሚደርሰውም፣ ደንበኛ፣ ወጪ፣ አብሮ፣ ይታሰባል።

(፫) ለኪሣራው ፣ ግመዛዘኛ ፣ የሚሆነው ፣ ዋጋ ፣ ገዢው ፣ ወደም ፣ ሻጩ ፣ የንግድ ፣ ሥራዎቻቸው ፣ በሚያከናውኑበት ፣ ደንበኛ ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ የተነገሩትን ፣ ሸቀ ጦች ፣ ለመግዛት ፣ ወይም ፣ ለመሸጥ ፣ የሚሄዱበት ፣ ገበያ ፣ ዋጋ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፫። (፪) በምትክ ፣ ስለ ፣ ሆነ ፣ ግዥ ፣ ወይም ፣ በመቻቻያ ፣ ስለ ፣ ተደረገ ፣ ሽያጭ ።

(፩) ገዢው ፣ በምትክ ፣ የተደረገውን ፣ ግዥ ፣ ወይም ፣ ሻጩ ፣ የማቻቻያውን ፣ ሽያጭ ፣ በውነት ፣ ፈጽመው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የጉዳትን ፣ ኪሣራ ፣ ለማሰብ ፣ መሠረት ፣ የሚደረገው ፣ ስለ ፣ ግዥው ፣ የተከፈለው ፣ ዋጋ ፣ ወይም ፣ ላባሽያጩ ፣ የተገኘው ፣ ዋጋ ፣ ነው ።

(፪) አንዱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ በምትክ ፣ የሆነው ፣ ግዥ ፣ ወይም ፣ በመቻቻያ ፣ የተረገው ፣ ሽያጭ ፣ በክፍ ፣ ልቡና ፣ ወይም ፣ ለንግድ ፣ አሠራር ፣ ደንበኛ ፣ ባለሆነ ፣ አኳኋን ፣ መፈጸሙን ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራው ፣ ሊቀነስ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፬። የበለጠ ፣ ጉዳት ።

(፩) ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ውሉ ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ ከልዩ ፣ አካባቢዎች ፣ ምክንያቶች ፣ የተነሣ ፣ የጉዳቱ ፣ ልክ ፣ የበለጠ ፣ ለመሆን ፣ እንደ ፣ ሚችል ፣ ለሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚከፈለው ፣ ኪሣራ ፣ በውነት ፣ በደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ አንድ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ግዴታው ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረበት ፣ ተዋዋዩን ፣ በመጉዳት ፣ ፍላጎት ፣ በከባድ ፣ ቸልተኛነት ፣ ወይም ፣ ከባድ ፣ በሆነ ፣ ጥፋት ፣ ምክንያት ፣ መሆኑን ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተጻፈው ፣ ይፈጸማል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፭። ነገሩ ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) ዕቃው ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ሲሆን ፣ የሚከፈለው ፣ የጉዳቱ ፣ ኪሣራ ፣ ዕውቀት ፣ ባለው ፣ ሰው ፣ ግምት ፣ የውሉ ፣ አለመፈጸም ፣ ባለገንዘቡ ፣ ይደርስበታል ፣ ተብሎ ፣ በሚገመተው ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ነው ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ባለፈው ፣ ቍጥር ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ሲሆን ፣ ስለ ፣ ኪሣራው ፣ የሚከፈለው ፣ የካሣ ፣ ልክ ፣ በእውነት ፣ ከደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ጋራ ፣ እኩልነት ፣ ያለው ፣ በሚሆን ፣ መጠን ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፮። ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ የውሉ ፣ መፍረስ ።

(፩) ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ ውሉ ፣ በሚፈርስበት ፣ ጊዜ ፣ ዕቃው ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ሲሆን ፣ ኪሣራ ፣ የሚገመተው ፣ ስለ ፣ ግዴታው ፣ መፈጸም ፣ በውሉ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ማለቂያ ፣ መጨረሻ ፣ ቀን ፣ ዕቃው ፣ ባለው ፣ ዋጋ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

(፪) በውሉ ፣ ማንኛውም ፣ ጊዜ ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራው ፣ የሚገመ

ተው ፣ የውሉን ፣ መፍረስ ፣ የማስታወቅ ፣ መብት ፣ ሊሠራበት ፣ በቻለ ፣ ቀን ፣ የነበረውን ፣ የዕቃውን ፣ ዋጋ ፣ መሠረት ፣ በግድረግ ፣ ነው ።

(፫) ስለ ፣ ሆነም ፣ የጉዳቱ ፣ ኪሣራ ፣ አስቀድሞ ፣ ለተሸጠው ፣ ዕቃ ፣ ምትክ ፣ በተገዛበት ፣ ጊዜ ፣ እርግጥ ፣ ከተከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ በላይ ፣ ወይም ፣ አስቀድሞ ፣ ለተሸጠው ፣ ዕቃ ፣ የማቻቻያ ፣ ሽያጭ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ እጅ ፣ በእጅ ፣ ከተከፈለው ፣ ዋጋ ፣ በላይ ፣ ለመሆን ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፯። የገዛውን ፣ ዕቃ ፣ እንዲለቅ ፣ ስለ ፣ መደረግ ።

ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ እንዲለቅ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ሻጩ ፣ ሌላውን ፣ ኪሣራ ፣ መክፈሉ ፣ ሳይቀር ፣ ክስ ፣ የሚያቀርብ ፣ መሆኑን ፣ ለሻጭ ፣ ግዥ ፣ ነግሮት ፣ ቢሆን ፣ ሊያስቀረው ፣ ይችላል ፣ የነበረ ፣ ወጪ ፣ ቀሪ ፣ ሆኖ ፣ ለዳኝነት ፣ ከዳኝነት ፣ ውጭ ፣ ያወጣውን ፣ ገንዘብ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ክፍል ፣ ፱ ።

ልዩ ፣ ልዩ ፣ የሽያጭ ፣ አሠራር ።

ጉዳት ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ከብቶችና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ በሕይወት ፣ ስላሉ ፣ እንሰሰች ፣ ሽያጭ ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፰። (፩) መሠረቱ ።

ከዚህ ፣ ቍጥሉ ፣ ባሉት ፣ ቍጥሮች ፣ የተመለከተው ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ስለ ፣ ከብቶችና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ በሕይወት ፣ ስላሉ ፣ እንሰሰች ፣ ሽያጭ ፣ የተመለከተው ፣ ደንብ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ተወስኖዋል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፱። ተላላፊ ፣ በሽታዎች ፣ መድን ፣ የመሆን ፣ ሕጋዊ ፣ ግዴታ ።

ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ እንስሳ ፣ በሚያስረክብበት ፣ ጊዜ ፣ እንስሳው ፣ ከዚህ ፣ ቍጥሉ ፣ ካሉት ፣ በሽታዎች ፣ በአንዱ ፣ ያልተያዘ ፣ ለመሆኑ ፣ መድን ፣ ነው ። በሽታዎች ፣ የተባሉትም ፣ ከአባይ ፣ ውሻ ፣ በሽታ ፣ ከግናቸውም ፣ ዐይነት ፣ እንሰሰች ፣ ሁሉ ፣ ከደስታ ፣ በሽታ ፣ በቀንድ ፣ ከብቶችና ፣ እነሱንም ፣ ለመሳሰሉት ፣ ሁሉ ፣ ከላግ ፣ በሽታ ፣ በቀንድ ፣ ከብቶች ፣ ከዕባጭና ፣ ከንድፍት ፣ በጋማ ፣ ከብቶችና ፣ እነሱንም ፣ በመሳሰሉት ፣ ሁሉ ፣ ከአባ ፣ ሠንጋና ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐይነት ፣ መሻገር ፣ አመጣሽ ፣ በሽታዎች ፣ በጋማ ፣ ከብት ፣ በቀንድ ፣ ከብቶች ፣ በፍየልና ፣ በበጎች ፣ ላይ ፣ ከአፍታ ፣ (አፈማዝ) ፣ በቀንድ ፣ ከብቶች ፣ በበግ ፣ በፍየሎችና ፣ በላሞች ፣ እንዲሁም ፣ በአሳማና ፣ በግመል ፣ ላይ ፣ ከአባ ፣ ጉርባና ፣ ነቀርሳ ፣ በሽታ ፣ በቀንድ ፣ ከብቶች ፣ ላይ ፣

ከባንች ፡ ፈንጣጣ ፡ በባንችና ፡ በአሳዎች ፡ ላይ ፤
 ከልዩ ፡ ዐይነቶች ፡ የአሳዎች ፡ በሽታና ፡ ፈንጣጣ ፤
 ከእኩክ ፡ (የቆዳ ፡ በሽታ) ፡ ቢጋግ ፡ ከብትና ፡ እነሱን ፡ በመሳሰሉት ፡ ሁሉ ፤
 ከአሳግ ፡ ነቀርሳ ።
 ከንድፍት ፡ (ቲሪፓና ፡ ዞግዚሰ) ፡ ከገንብ ፡ የሚተላለፍ ፡ በሽታ ፡ በጋግ ፡ ከብ
 ቶችና ፡ በግመል ፡ ላይ ፤
 ከኤፕ ፡ ተሰጋጅሮሲስ ፡ (የጉበት ፡ በሽታ) ፡ በጋግ ፡ ከብቶች ፡ ላይ ፤
 ከኩልኩልት ፡ አባፋ ፡ (ጉስቶ ፡ ግቶሲስ) ፡ (ትል ፡ በሽታ) ፡ በባንች ፡ ላይ ፤
 ከውርጃ ፡ በሽታ ፡ በተንድ ፡ ከብቶች ፡ በበግና ፡ በፍየሎች ፡ ላይ ፤
 ከመኸገር ፡ አመጣሽ ፡ በሽታ ፤
 ከተላላፊ ፡ የጋግ ፡ ከብት ፡ የመስክ ፡ በሽታ ፤
 ከልዩ ፡ ዐይነት ፡ የአዕዋፍ ፡ በሽታ ፤
 ተላላፊ ፡ ከሆነና ፡ የተጋበአ ፡ ጠባይ ፡ ያለው ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ የቆዳ ፡ በሽታና ፡
 ግናቸውም ፡ ዐይነት ፡ የጉብ ፡ በሽታ ፡ ሁሉ ፤

ቀ ፡ ጀቪ፻፲፭ ፡ (ጀ) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቀጥር ፡ ለተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተቃራኒ ፡ የሚ
 ሆን ፡ ግናቸውም ፡ ውል ፡ ፍርስ ፡ ነው ። (አይረጋም) ፡

ቀ ፡ ጀቪ፻፲፮ ፡ ስለ ፡ ጉድለቶች ፡ (ጀ) መድን ፡ የመሆን ፡ ሕጋዊ ግዴታ ።

የተሸጠው ፡ እንስሳ ፡ ለተፈጥሮው ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ለተነገረው ፡ አገልግሎት ፡
 እንዳይሆን ፡ የሚያደርገው ፡ ጉድለት ፡ ያደረገበት ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
 ሻጩ ፡ መድን ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፲፱ ፡ (ጀ) በስምምነት የሚደረግ የውል ፡ ቃል ።

(ጸ) ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ለእንስሳው ፡ አልበት ፡ የተባለውን ፡ ጉድለት ፡
 ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቀጥር ፡ መሠረት ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡
 ለግስወገድ ፡ ይችላሉ ።

(ጀ) ደግሞ ፡ በሻጩ ፡ በኩል ፡ እንስሳው ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ስጦታ ፡ አለው ፡ ስለ
 ሚባለው ፡ ነገር ፡ የመድንነቱን ፡ ወሰን ፡ ለግስፋትና ፡ ስለ ፡ ዋቢነቱም ፡
 የውል ፡ ቃል ፡ ለግድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፫ ፡ የውሉ ፡ መፍረስ ።

እንደ ፡ ሕጉ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ስለ ፡ እንስሳው ፡ መድን ፡ መሆን ፡ የሚ
 ገባ ፡ ሲሆን ፡ ተላላፊ ፡ በሽታ ፡ የያዘው ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡
 እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ የሽያጩ ፡ ውል ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፬ ፡ የእንስሳው ፡ መሞት ።

መድን ፡ መሆን ፡ ባለበት ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡
 በዚህ ፡ ጉድለት ፡ በደረሰው ፡ ድንገተኛ ፡ ነገር ፡ ምክንያት ፡ እንስሳው ፡ የሞተ ፡
 እንደ ፡ ሆነ ፤ የእንስሳው ፡ መሞት ፡ የሻጩ ፡ ኪሣራ ፡ ሆኖ ፡ ዋጋውን ፡ መመለስ ፡
 አለበት ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፭ ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ።

ከዚህም ፡ በቀር ፡ ሻጩ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁለት ፡ ምክንያቶች ፡
 በገዢው ፡ ላይ ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
 (ሀ) ለሽያጩ ፡ ውል ፡ መፍረስ ፡ ምክንያት ፡ የሆነው ፡ እንስሳ ፡ በሽታ ፡ ያልያ
 ዘው ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ የሌለበት ፡ መሆኑን ፡ በግልጽ ፡ አረጋግጦ ፡ መድን ፡
 ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
 (ለ) ለሽያጩ ፡ ውል ፡ መፍረስ ፡ ምክንያት ፡ የሆነውን ፡ እንስሳ ፡ ሻጩ ፡ ባስረ
 ከበበት ፡ ጊዜ ፡ እንስሳው ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡
 ሻጩ ፡ ግወቁን ፡ ለግስረዳት ፡ የተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፮ ፡ የውሉ ፡ አለመፍረስ ።

(ጸ) ገዢው ፡ የእንስሳውን ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ በሁለቱ ፡ ተዋዋዮች ፡ መካ
 ከል ፡ በጽሑፍ ፡ በተነገረው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡
 በልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ አሳይቶ ፡ እንስሳው ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡
 መሆኑን ፡ ለሻጩ ፡ ካላስታወቀው ፡ ገዢው ፡ በሻጩ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብ
 ቱን ፡ ያጣል ።

(ጀ) በውል ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ እንስሳውን ፡ ካስረከ
 በበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በሠላሳ ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የእንስሳውን ፡ በሽታ ፡
 ወይም ፡ ያለበትን ፡ ጉድለት ፡ በልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ አሳይቶ ፡ ለሻጩ ፡ ካላስታ
 ወቀው ፡ እንደዚህ ፡ ገዢው ፡ በሻጩ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

በዐይነት ፡ ስለሚደረግ ፡ ሽያጭ ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፯ ፡ ሻጩ ፡ ጎላፊ ፡ መድን ፡ የሚሆንባቸው ፡ ዐይነቶች ።

(ጸ) ዐይነትን ፡ ወይም ፡ ሞዴልን ፡ (ናሙናን) ፡ በግሳየት ፡ የሚደረግ ፡ ሽያጭ ፡
 የተባለው ፡ ነገር ፡ ዐይነት ፡ ልክ ፡ እንደ ፡ ታየው ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ እንደ ፡
 ታየው ፡ ሞዴል ፡ መሆን ፡ አለበት ።

- (ደ) በተሰጠው ፡ ዐይነትና ፡ (በፍሙናው) ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የዚሁ ፡ ዐይነት ፡ አጻጻፍ ፡ መካከል ፡ የሚያጣላ ፡ ነገር ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተሰጠው ፡ ዐይነት ፡ ብልጫ ፡ ይኖረዋል ።
- (ዩ) የሚያጣላ ፡ ነገር ፡ ሳይኖር ፤ ልዩነት ፡ ብቻ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተባለው ፡ ዕቃ ፡ የዐይነቱንና ፡ (ፍሙናውን) ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፉትን ፡ ዐይነቶች ፡ ሁለቱም ፡ እንዲኖረው ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = የዕቃውን፡ዐይነት፡ሰለ፡ማቅረብ ።

ዐይነቱ ፡ የተሰጠው ፡ ወገን ፡ ለማሳየት ፡ የሚያቀርበው ፡ ዐይነቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ከተቀበለው ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ መሆኑን ፡ ማስረዳት ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = የነዚህ፡ውሳኔዎች፡ተፈጻሚነት ።

(፩) ሽያጫ ፤ (ፍሙናውን) ፡ ዐይነቱን ፡ (ኢሻንቲዮውን) ፡ ወይም ፡ ሞዴሉን ፡ ለገዢው ፡ ለማሳየት ፡ ያህል ፡ ብቻ ፡ እንጂ ፤ የዕቃውን ፡ ዐይነት ፡ ለመስጠት ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ መገደድ ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዐይነትን ፡ (ኢሻንቲዮን) ፡ ወይም ፡ ሞዴሉን ፡ በማሳየት ፡ የተደረገ ፡ ሽያጭ ፡ አለ ፡ አይባልም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

በፈተና ፡ የሚደረግ ፡ ሽያጭ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = ወደ፡ለመቀበል፡የሚሰጥ፡ጊዜ ።

- (፩) የሽያጫ ፡ ውል ፡ በፈተና ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገዢው ፡ በውሉ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የተባለውን ፡ ነገር ፡ ወደ ፡ መቀበሉን ፡ ወይም ፡ አለመቀበሉን ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) በውሉ ፡ ማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ ለመፈተን ፡ የወሰደውን ፡ ነገር ፡ ወደ ፡ መቀበሉን ፡ አለመቀበሉን ፡ የሚያስታውቅበትን ፡ በቂ ፡ ጊዜ ፡ ሻጩ ፡ ሊወስንለት ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = የገዢው፡ዝምታ።

(፩) ገዢው ፡ የወሰደውን ፡ ነገር ፡ ወደ ፡ መቀበሉን ፡ ወይም ፡ አለመቀበሉን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቀጥር ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያላስታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተባለውንም ፡ ነገር ፡ እንዲፈትን ፡ ተሰጥቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሽያጫ ፡ ውል ፡ ደንበኛ ፡ ይሆናል ።

(፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተነገረው ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ ዕቃውን ፡ እንዳልፈለገው ፡ ሆኖ ፡ ይቋጠራል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = የዝምታ፡መቀበል።

እንደዚህም ፡ ገዢው ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ሳይለይ ፡ ለወሰደው ፡ ነገር ፡ ዋጋውን ፡ በውሉ ፡ ወይም ፡ በክፍል ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ለመፈተን ፡ አስፈላጊ ፡

ከነበረው ፡ ሥራ ፡ አልፎ ፡ በወሰደው ፡ ነገር ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ አደራረግ ፡ የሠራበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሽያጫ ፡ ደንበኛ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = በነገሩ ፡ ሊደርስ ፡ የሚችል ፡ መበላሸት ።

የሚፈተኑውን ፡ ነገር ፡ ገዢው ፡ የተረከበውም ፡ እንኳ ፡ ቢሆን ፤ ገዢው ፡ ለመፈተን ፡ የወሰደውን ፡ ነገር ፡ መውደዱን ፡ ሳያስታውቅ ፡ በሚቋይበት ፡ ጊዜ ፡ በተባለው ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ሊደርስ ፡ የሚችለው ፡ መበላሸት ፡ በሻጩ ፡ ላይ ፡ ይሆናል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።

ዋጋው ፡ በየጊዜው ፡ ስለሚከፈልለት ፡ ሽያጭ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = ለሻጩ ፡ ያለው ፡ የመምረጥ ፡ መብት ።

በየጊዜው ፡ ዋጋው ፡ እንዲከፈል ፡ ውለታ ፡ በማድረግ ፤ አንድ ፡ ነገር ፡ ተሸጦ ፤ ለገዢው ፡ የተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ በየጊዜው ፡ እንዲከፍለው ፡ ከተመደበው ፡ ገንዘብ ፡ አንዱን ፡ መደብ ፡ እንዲከፍለው ፡ ሻጩ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሰጥቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ያልተከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ እንዲያገባለት ፡ ገዢውን ፡ ለመክሰስ ፡ ይችላል ፤ ወይም ፡ የውሉን ፡ ፈራሽነት ፡ የማስታወቅ ፡ መብት ፡ የራሱ ፡ እንዲሆን ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = የውሉ ፡ መፍረስ ።

- (፩) ውሉ ፡ በፈረሰ ፡ ጊዜ ፤ ሻጩና ፡ ገዢው ፡ አንዱ ፡ ለአንዱ ፡ የተሰጣጡትን ፡ ነገር ፡ መመለስ ፡ አለባቸው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፤ ሻጩ ፡ በገዢው ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ ቁየው ፡ ነገር ፡ አገልግሎት ፡ የሚገባ ፡ ኪራይና ፡ በማገልገሉ ፤ ስለ ፡ ተበላሽበትም ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) በገዢው ፡ ላይ ፡ በጣም ፡ ከባድ ፡ የሆኑትን ፡ ግዴታዎች ፡ ለመጣል ፡ የሚኖረው ፡ ማንኛውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፶፰፻፷ = ቀሪው ፡ ዕዳ ፡ ስለሚከፈል ፡ የአስገዳጅነት ፡ ውል ።

- (፩) ዋጋው ፡ በየጊዜው ፡ እንዲሰጥ ፡ የተደረገው ፡ አከፋፈል ፡ በሚቀርበት ፡ ጊዜ ፡ ቀሪውን ፡ ዕዳ ፡ የማስከፈል ፡ አስገዳጅነት ፡ በውሉ ፡ ተነግሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለዕዳው ፡ በማከታተል ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ ያልከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከሽያጩ ፡ ዋጋ ፡ ዐሥረኛው ፡ እጅ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሻጩ ፡ በተደረገው ፡ ስምምነት ፡ ሊጠቀምበት ፡ አይችልም ።
- (፪) በገዢው ፡ ላይ ፡ የበለጠና ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ወጪን ፡ የሚያስከትል ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ አይጻፍም ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ባለሀብትነቱን ፣ ለራሱ ፣ በማስጠበቅ ፣ የሚደረግ ፣ ሽያጭ ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፮ ። በሌላ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ስለሚሆን ፣ ውል ።

- (፩) ይዞታው ፣ ለገዥው ፣ ተላልፎ ፣ ባለሀብትነቱ ፣ ግን ፣ ዋጋው ፣ እስኪከፈልለት ፣ ድረስ ፣ የሻጩ ፣ ሆኖ ፣ እንዲቋይ ፣ የተደረገ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ በተዘጋጀ ፣ የሕዝብ ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ በገዢው ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ ካልተጻፈ ፣ በቀር ፣ የተባለው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ነገሩን ፣ በገዙት ፣ በሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆንባቸው ፣ አይችልም ።
- (፪) በንግድ ፣ ሕግ ፣ በተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ነገሩን ፣ የገዛው ፣ ሰው ፣ በከሠረ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ከገዢው ፣ ገንዘብ ፣ በሚፈልጉት ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፮ ። በዕቃው ፣ ላይ ፣ ሊደርሱ ፣ የሚችሉ ፣ አደጋዎች ።

የማስረከቡ ፣ ተግባር ፣ ከተፈጸመበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ በዕቃው ፣ ላይ ፣ ሊደርሱ ፣ የሚችሉ ፣ አደጋዎች ፣ የገዢው ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፱ ። የሽያጭ መፍረስ ።

- (፩) ሽያጩ ፣ በሚፈርስበት ፣ ጊዜ ፣ ሻጩ ፣ በየጊዜው ፣ በተደረገው ፣ አከፋፈል ፣ የተቀበለውን ፣ ገንዘብ ፣ ለገዢው ፣ መመለስ ፣ አለበት ።
- (፪) ደግሞም ፣ በገዢው ፣ እጅ ፣ ስለ ፣ ቆየው ፣ ነገር ፣ አገልግሎት ፣ የሚገባ ፣ ኪራይና ፣ በማገልገሉ ፣ ስለ ፣ ተበላሹትም ፣ ኪሣራን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።
- (፫) በገዢው ፣ ላይ ፣ በጣም ፣ ከባድ ፣ የሆኑትን ፣ ግዴታዎች ፣ ለመጣል ፣ የሚናገረው ፣ ማንኛውም ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

የተሸጠውን ፣ መልሶ ፣ ስለ ፣ መግዛት ፣ የሚደረግ ፣ ውል ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፱ ። መልሶ ፣ የመግዛት ፣ ችሎታ ።

ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ መልሶ ፣ ከገዥው ፣ ለመግዛት ፣ የሚፈቅድለትን ፣ መብት ፣ አስጠብቆ ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፱ ። የሚወሰነው ፣ ጊዜ ።

- (፩) ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ መልሶ ፣ ስለ ፣ መግዛት ፣ ባለው ፣ ችሎታ ፣ የሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ የበለጠ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።
- (፪) ከዚህ ፣ ያነሰ ፣ ጊዜ ፣ በመወሰን ፣ ስምምነት ፣ አልተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሁለት ፣ ዓመት ፣ የተወሰነ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፱ ። ቅጣት ፣ (ኪሣራ) ።

- (፩) መልሶ ፣ በመግዛት ፣ ውል ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ገዢው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ሊሸጠው ፣ አይችልም ።
- (፪) ነገር ፣ ግን ፣ ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ መልሶ ፣ እንዲገዛ ፣ የሚፈቅደው ፣ ውል ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ በተዘጋጀው ፣ የሕዝብ ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ በገዢው ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ካልተጻፈ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ የተባለው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ለመሸጥ ፣ አለመቻል ፣ ለሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ ለመሆን ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፱ ። (ሀ) የሻጩ ፣ ግዴታ ።

- (፩) የሸጠውን ፣ መልሶ ፣ ለመግዛት ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ሻጭ ፣ የተቀበለውን ፣ ዋጋ ፣ ለባለው ፣ መመለስና ፣ ተዋዋዩ ፣ ስለ ፣ ሽያጩ ፣ ውል ፣ ያደረገውን ፣ ወጪ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።
- (፪) ገዢው ፣ ለገዛው ፣ ነገር ፣ ያደረገው ፣ ወጪ ፣ እንዳለም ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ በሚለው ፣ ምዕራፍ ፣ የተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የሚፈጸሙ ፣ ይሆናሉ ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፮ ።

ዕቃውን ፣ ከመላክ ፣ ግዴታ ፣ ጋራ ፣ የሚደረግ ፣ ሽያጭ ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፱ ። ዕቃውን ፣ የማመላለስ ፣ ጥንቃቄ ።

ውሉ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ሻጩ ፣ እንዲልክ ፣ የሚያስገድደው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተሸጠው ፣ ዕቃ ፣ በሽያጩ ፣ ውል ፣ እስከ ፣ ተመለከተው ፣ ስፍራ ፣ ድረስ ፣ እንዲደርስ ፣ ሻጩ ፣ በተለመዱት ፣ ዘዴዎች ፣ ለመላክ ፣ አስፈላጊዎችን ፣ የማመላለስ ፣ ውሎች ፣ ከዕቃ ፣ ጫኑ ፣ ጋራ ፣ መዋዋል ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ፪፻፲፱፻፺፱ ። ማስረከብ ፣ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የሽያጩ ፣ ውል ፣ የዕቃውን ፣ ማንጓዝ ፣ ግዴታ ፣ የሚጨምር ፣ ሲሆን ፣ ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የዕቃው ፣ ማስረከብ ፣ ጉዳይ ፣ የሚፈጸመው ፣ ዕቃውን ፣ ለዕቃ ፣ አመላላሹ ፣ በመስጠት ፣ ነው ።
- (፪) ይህን ፣ የዕቃ ፣ ማመላለስ ፣ ሥራ ፣ የሚያከናውነው ፣ ሻጩ ፣ በራሱ ፣ የማመላለሻ ፣ ዘዴዎች ፣ ወይም ፣ በሻጩ ፣ ስም ፣ በሚሠሩና ፣ እሱ ፣ በቀጠራቸው ፣ ዕቃ ፣ አመላለሾች ፣ አማካይነት ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የዕቃው ፣ ማስረከብ ፣ ሥራ ፣ የሚፈጸመው ፣ በገዢው ፣ ስም ፣ የተደረገ ፣ የዕቃ ፣ ማመላለስ ፣ ውል ፣ ተሠርቶ ፣ ለዕቃ ፣ አመላላሹ ፣ ዕቃው ፣ በተሰጠ ፣ ጊዜ ፣ ነው ።
- (፫) የዕቃው ፣ ማንጓዝ ፣ ሥራ ፣ በብዙ ፣ ዕቃ ፣ አመላላሾችና ፣ በተከታታይ ፣ ሁኔታ ፣ የሚፈጸም ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ የሽያጩም ፣ ውል ፣ ሻጩ ፣ ስለ ፣ ዕቃው ፣ ማንጓዝ ፣ እንደ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ውል ፣ በማድረግ ፣ ጠቅላላውን ፣ የዕቃ ፣

መጫን፣ ውል፣ ራሱ፣ እንዲፈጽም፣ የሚያስገድደው፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የዕቃው፣ ማስረከብ፣ ጉዳይ፣ የሚፈጸመው፣ ዕቃውን፣ ለመጀመሪያው፣ ዕቃ፣ አመላላሽ፣ በመስጠት፣ (በማስረከብ)፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፺፮፣ (፪) ውልን፣ ለመፈጸም፣ የተላከ፣ መሆኑ፣ ያልተገለጸበት፣ ዕቃ ።

አድራሻ፣ በማድረግ፣ ወይም፣ በሌላ፣ አኳኋን፣ ለጫኛ፣ የተሰጠው፣ ዕቃ፣ የተላከው፣ ውልን፣ ለመፈጸም፣ መሆኑን፣ የሚገልጽ፣ ነገር፣ ያልተደረገበት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሻጩ፣ ለገዢው፣ ዕቃው፣ መላኩን፣ ማስታወቂያ፣ አስፈላጊ፣ በሆነ፣ ጊዜም፣ የዕቃውን፣ ዝርዝር፣ የሚያስታውቅ፣ ወረቀት፣ ካላከለት፣ በቀር፣ የማስረከቡ፣ ነገር፣ እንደ፣ ተፈጸመ፣ ሆኖ፣ አይቁጠርም ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፺፯፣ በውሃ፣ ላይ፣ የሚደረግ፣ ማንንዝ ።

(፩) ከዚህ፣ በላይ፣ እንደ፣ ተነገሩት፣ ድንጋጌዎች፣ ዕቃውን፣ እንዲጭን፣ የሚሰጠው፣ ዕቃ፣ ጫኝነቱ፣ በውሃ፣ ላይ፣ የማመለስ፣ ሥራ፣ ለሚሠራ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የማስረከቡ፣ ሥራ፣ የሚፈጸመው፣ እንደ፣ ውሉ፣ አኳኋን፣ ዕቃውን፣ በመርከቡ፣ ላይ፣ ወይም፣ በመርከቡ፣ አጠገብ፣ በመስጠት፣ ነው ።

(፪) ሻጩ፣ ለገዢው፣ ዕቃው፣ በመርከብ፣ የተሳፈረበትን፣ ደረሰኝ፣ ወይም፣ ማናቸውንም፣ ይህን፣ የመሰለ፣ ሌላ፣ ሰነድ፣ እንደ፣ ውሉ፣ ቃል፣ የማቅረብ፣ መብቱ፣ የተጠበቀ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፺፰፣ ሻጩ፣ ዕቃውን፣ ለመያዝ፣ መብት፣ ያለው፣ ስለ፣ መሆኑ ።

(፩) ዕቃው፣ የሚጫንበት፣ ውል፣ ሻጩ፣ ዕቃው፣ በጉዞ፣ ላይ፣ ባለበት፣ ጊዜ፣ ሊያዝበት፣ መብት፣ የሚሰጠው፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ሻጩ፣ ዋጋው፣ እስኪከፈለው፣ ድረስ፣ ዕቃው፣ መላኩን፣ ለማዘግየት፣ ይችላል ።

(፪) ስለ፣ ሆነም፣ ውላቸው፣ ዕቃውን፣ ሻጩ፣ ለገዢው፣ የሚያስረክበው፣ በተላከበት፣ ስፍራ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ዋጋው፣ የሚከፈለው፣ ዕቃውን፣ ካስረከበ፣ በኋላ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሻጩ፣ ዕቃውን፣ መያዝና፣ ማቆየት፣ አይችልም ።

(፫) ሻጩ፣ ዕቃው፣ በጉዞ፣ ላይ፣ ሳለ፣ የሚያዝበት፣ በመሆኑ፣ ዕቃውን፣ ልኮ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዕቃው፣ በተላከበት፣ ስፍራ፣ ዋጋው፣ ሳይከፈለው፣ ለገዢው፣ እንዳይሰጥ፣ መቃወም፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፺፱፣ ጽሑፍ፣ ከተቀበለ፣ በኋላ፣ ስለሚደረግ፣ የዋጋ፣ አከፋፈል ።

(፩) ዕቃውን፣ ለመቀበል፣ የሚያስችል፣ ዕቃው፣ የተጫነበት፣ ማስረጃ፣ ወረቀት፣ (ኮኔስማ)፣ ወይም፣ ሌላ፣ ጽሑፍ፣ ተደርጎለት፣ እንደ፣ ሆነ፣ በዚህም፣ ዕቃ፣ ለማዘዝ፣ ይህነት፣ ጽሑፍ፣ መያዝ፣ የሚያስፈልግ፣ ሲሆን፣ በውሉ፣ የተመለከቱት፣ ወይም፣ በልማድ፣ የታወቁት፣ ጽሑፎች፣ ሳይሰጡ፣ የዕቃውን፣ ዋጋ፣ መጠየቅ፣ አይቻልም ።

(፪) ዕቃውን፣ ለመቀበል፣ የሚያስችለው፣ ጽሑፍ፣ ለገዢው፣ ከተሰጠው፣ ዕቃውን፣ ለመመርመር፣ አልቻልሁም፣ በግለት፣ ዋጋውን፣ አልከፍልም፣ ለግለት፣ መብት፣ የለውም ።

(፫) ጽሑፍ፣ ዕቃው፣ የተጫነበት፣ ማስረጃ፣ ወረቀት፣ ወይም፣ ሌላ፣ ጽሑፍ፣ ሲሆንና፣ ዕቃውን፣ ለመቀበል፣ የሚያስችለው፣ ይኸው፣ ጽሑፍ፣ ሲሆን፣ ወይም፣ በዕቃው፣ ለማዘዝ፣ ይህነት፣ ጽሑፍ፣ መያዝ፣ አስፈላጊ፣ ሲሆን፣ ጽሑፎቹን፣ የመስጠት፣ ግዴታ፣ የውሉ፣ ፍሬ፣ ነገር፣ ሆኖ፣ ይቁጠራል ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፣ ዕቃውን፣ በመንገድ፣ ላይ፣ ስለ፣ ማቆም ።

(፩) ሻጩ፣ ዕቃውን፣ ከላከ፣ በኋላ፣ ገዢው፣ መክፈል፣ አለመቻሉን፣ በፍርድ፣ እንደ፣ ተነገረ፣ የሰማ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የተባለው፣ ዕቃው፣ የተጫነበትን፣ የደረሰኝ፣ ማስታወቂያ፣ ወይም፣ የገዛውን፣ እንዲረከብ፣ የሚፈቅድለት፣ ማንኛቸውም፣ ሌላ፣ ሰነድ፣ በጁ፣ ቢገኝም፣ ለገዢው፣ ዕቃው፣ እንዳይሰጠው፣ ሲል፣ ሻጩ፣ ለመቃወም፣ ይችላል ።

(፪) ሻጩ፣ ዕቃው፣ የተጫነበት፣ የማስታወቂያ፣ ደረሰኝ፣ ወይም፣ ከዚህ፣ በላይ፣ የተመለከተውን፣ ሰነድ፣ በደንብ፣ ይዞ፣ የሚጠይቅ፣ ሌላ፣ ሦስተኛ፣ አምጪ፣ ዕቃውን፣ እንዳይረከብ፣ ለመቃወም፣ አይችልም ።

(፫) በዚህ፣ ጊዜ ስለ ዕቃው፣ የተጫነበትን፣ የማስታወቂያ፣ ደረሰኝ፣ ወይም፣ ሰነዱ፣ ዕቃዎቹን፣ ስለ፣ ማስተላለፍ፣ በሚመለከተው፣ ጉዳይ፣ ልዩ፣ ልዩ፣ ድንጋጌዎች፣ ያሉበት፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ወይም፣ የደረሰኛ፣ ወይም፣ የሰነዱ፣ አምጪ፣ ያመጣውን፣ ደረሰኝ፣ ወይም፣ ሰነድ፣ ለማግኘት፣ ዐውቆ፣ ሻጩን፣ ለመጉዳት፣ ሲል፣ ያደረገው፣ መሆኑን፣ ሻጩ፣ ካላስረዳ፣ በቀር፣ ዕቃው፣ እንዳይሰጥ፣ የመቃወም፣ መብት፣ የለውም ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፩፣ የተገዛውን፣ ነገር፣ የመረከብ፣ ግዴታ ።

(፩) የተሸጠው፣ ነገር፣ ለገዢው፣ ተልኮለት፣ እንደ፣ ሆነና፣ በመረከቢያው፣ ቦታ፣ ዝግጁ፣ ሆኖ፣ ሲገኝለት፣ ገዢው፣ ዕቃውን፣ ለመቀበል፣ የማይፈቅድ፣ ሲሆን፣ ዋጋውን፣ ሳይከፍልና፣ ያለ፣ ችግርም፣ ሌላ፣ ወጪ፣ ሳያደርግ፣ ለመቀበል፣ ከቻለ፣ የተላከውን፣ ነገር፣ በሻጩ፣ ስም፣ ሆኖ፣ መቀበል፣ አለበት ።

(፪) ሻጩ፣ በሸጠው፣ ነገር፣ መድረሻ፣ ቦታ፣ ላይ፣ ሲገኝ፣ ወይም፣ በዚህ፣ ቦታ፣ ላይ፣ ስለ፣ ርሱ፣ ሆኖ፣ የተላከውን፣ ነገር፣ አላፈ፣ ሆኖ፣ እንዲቀበልለት፣ የተደረገ፣ ሰው፣ ሲኖር፣ ከዚህ፣ በላይ፣ በተጻፈው፣ መሥመር፣ የተሰጠው፣ ውሳኔ፣ ተፈጻሚ፣ አይሆንም ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፪፣ በነገሩ፣ ላይ፣ የተገኘው፣ ጉድለት፣ መታየት ።

(፩) የተሸጠው፣ ነገር፣ በሚላክበት፣ ጊዜ ለገዢው፣ በተባለው፣ ነገር፣ መድረሻ፣ ቦታ፣ ላይ፣ የተላከለትን፣ ነገር፣ መመርመር፣ አለበት ።

(፩) ገዢው፣ የገዛውን ፊት፣ መልሶ፣ የላከው፣ ከጭነቱ፣ ላይራገፍ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነና፣ ሻጩም፣ ውሉ፣ በተደረገበት፣ ጊዜ፣ ዕቃው፣ ተመልሶ፣ መላክ፣ የሚችል፣ መሆኑን፣ የሚያውቅ፣ ወይም፣ ግወቅ፣ የሚገባው፣ እንደ፣ ሆነ፣ የተሸጠው፣ ዕቃ፣ ምርመራ፣ የሚደረገው፣ ይህ፣ ዕቃ፣ ተመልሶ፣ ወደ፣ አዲሱ፣ መድረሻ፣ በታው፣ በደረሰ፣ ጊዜ፣ ነው።

ንኡስ፣ ክፍል፣ ፮።

በሐራጅ፣ ስለሚደረግ ሽያጭ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፫። የውሉ፣ አደራረግ።

(፩) በሐራጅ፣ የሚደረግ ሽያጭ፣ ተፈጸመ፣ የሚባለው፣ ሻጩ፣ ወይም፣ ለሐራጁ፣ አሻሽጥ፣ የተመረጠው፣ ሰው፣ ዕቃውን፣ ለገዢው፣ ያንተ፣ ነው፣ ባሉበት፣ ጊዜ፣ ነው።

(፪) ሻጩ፣ ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ አሳቡን፣ ካልገለጸ፣ በተቀር፣ ሐራጁን፣ የሚያካሂደው፣ ዋጋ፣ ላበለጠ፣ ለመሸጥ፣ መብት፣ እንዳለው፣ ይቈጠራል።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፬። በሐራጅ፣ ገዥ፣ የሆነ፣ ሰው፣ ግዴታ።

(፩) በሐራጅ፣ ላይ፣ እገዛለሁ፣ ያለ፣ ሰው፣ ለሽያጩ፣ ሁኔታ፣ በተመለከቱት፣ ቃላት፣ መሠረት፣ በሚያደርገው፣ የዋጋ፣ አቀራረብ፣ ይገደዳል።

(፪) ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ የውል፣ ቃል፣ የሌለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከቀረበው፣ ዋጋ፣ በላይ፣ ሌላ፣ ዋጋ፣ ካልተነገረ፣ ወይም፣ ያቀረበውን፣ ዋጋ፣ ከተለመደው፣ ከሐራጅ፣ ድምፅ፣ በኋላ፣ ወዲያውኑ፣ ካልተቀበሉት፣ ከግዴታው፣ ነጻ፣ ይሆናል።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፭። እጅ፣ በጅ፣ ስለ፣ መክፈል።

(፩) በሽያጩ፣ ስምምነት፣ ሁኔታ፣ ውስጥ፣ የተነገረ፣ ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ ነገር፣ ከሌለ፣ በሐራጅ፣ ገዢው፣ እጅ፣ በጅ፣ ዋጋውን፣ ለመክፈል፣ ግዴታ፣ አለበት።

(፪) ሻጩ፣ ገንዘብ፣ እጅ፣ በጅ፣ ወይም፣ በሽያጩ፣ ስምምነት፣ እንደ፣ ተነገሩት፣ ሁኔታዎች፣ ያልተከፈለው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሻጩ፣ ውሉ፣ ፈርሷል፣ ብሎ፣ ወዲያው፣ ለግስታወቅ፣ ይችላል።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፮። ሻጩ፣ ዋቢ፣ ስለ፣ መሆኑ።

(፩) ሻጩ፣ በተለመደው፣ የሽያጭ፣ ስምምነት፣ ለሚሸጠው፣ ነገር፣ ዋቢ፣ በመሆን፣ እንደሚገደድ፣ ሁሉ፣ በአደባባይና፣ በፈቃድ፣ ለሚደረገው፣ የሐራጅ፣ ስምምነት፣ ዋቢ፣ ነው።

(፪) እርሱ፣ የተገኘው፣ ሥራ፣ የሠራ፣ ካልሆነ፣ በተቀር፣ ሻጩ፣ በገድ፣ ለሚደረግ፣ ሐራጅ፣ ዋቢ፣ መሆን፣ የለበትም።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፲፮። በሐራጅ፣ ይሸጥልኝ፣ ባዩ፣ ዋቢ፣ ስለ፣ መሆኑ።

(፩) አንድ፣ ሰው፣ ባቀረበው፣ ጥያቄ፣ ምክንያት፣ ሐራጅ፣ ሲባል፣ ጥያቄ፣ አቅራቢው፣ በሐራጅ፣ ስለሚሸጠው፣ ነገር፣ ለሰጠው፣ ዝርዝር፣ ዋቢ፣ ነው።

(፪) እንዲሁም፣ በዚህ፣ ነገር፣ ለሠራው፣ አታላይነትም፣ ተጠያቂ፣ ይሆናል።

ምዕራፍ ፩።

የመሸጥ ውል፣ መሰልነት፣ ያላቸው፣ ልዩ፣ ልዩ፣ ውሎች።

ክፍል ፩።

የለውጥ ውል።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፲፱። ከሽያጭ ውል፣ ያለው፣ ልዩነት።

(፩) እያንዳንዱ፣ ለዋጭ፣ ለመለዋወጥ፣ የተነገሩትን፣ ነገሮች፣ ስለሚመለከት፣ ጉዳይ፣ የአንድ፣ ሻጭ፣ መብቶችና፣ ግዴታዎች፣ አሉት።

(፪) በለውጡ ውል፣ መሠረት፣ ተጨማሪ፣ ገንዘብ፣ እንዲከፍል፣ ግዴታ፣ ያለበት፣ ለዋጭ፣ ተጨማሪውን፣ ገንዘብ፣ ስለሚነካው፣ ጉዳይ፣ ገዥ፣ የሆነ፣ ሰው፣ በሚገደድበት፣ ግዴታ፣ ይገደዳል።

(፫) ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ የውል፣ ቃል፣ ከሌለ፣ በተቀር፣ ስለ፣ ለውጥ ውል፣ የሚደረገውን፣ ወጪ፣ ሁለቱ፣ የለውጥ፣ ተዋዋቶች፣ እኩል፣ በኩል፣ ይችላሉ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፬። ስለ፣ ሽያጭ ውል፣ ወደ፣ ተሰጡት፣ ደንቦች፣ መምራት።

የሽያጩን፣ ስምምነት፣ ውል፣ የሚመለከቱት፣ ደንቦች፣ ስለ፣ ለውጥ ውል፣ ለቀረበውም፣ ጉዳይ፣ ተፈጻሚ፣ ይሆናል።

ክፍል ፪።

የባለሀብትነትን፣ መብት፣ ሳይሆን፣ ሌሎችን፣ መብቶች፣

ስለ፣ ግስተላለፍ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፲፫። ሪምን፣ ስለ፣ ግስተላለፍ።

(፩) አንድ፣ ሰው፣ በአንድ፣ ንብረት፣ ላይ፣ ያለውን፣ የሪም፣ መብት፣ ለሌላ፣ ሰው፣ በዋጋ፣ ባስተላለፈ፣ ጊዜ፣ የሽያጭን፣ ውል፣ የሚመለከቱት፣ ደንቦች፣ ተፈጻሚ፣ ይሆናሉ።

(፪) የዕቃውን፣ ሀብትነት፣ ስለ፣ ግስተላለፍ፣ ሻጩ፣ ግዴታ፣ እንዳለበት፣ እንዲሁም፣ በዚህ፣ ጊዜ፣ ሪም፣ ሰጪው፣ ሪሙን፣ የግስተላለፍ፣ ግዴታ፣ አለበት።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፲፩። ግዙፍነት፣ የሌላቸውን፣ መብቶች፣ ስለ፣ ግስተላለፍ።

(፩) አንድ፣ ሰው፣ ግዙፍነት፣ የሌላቸውን፣ መብቶች፣ በዋጋ፣ ለሌላ፣ ሰው፣ የሚያስተላልፍ፣ ሲሆን፣ ልዩ፣ የሆኑት፣ ሕጎች፣ እንደ፣ ተጠበቁ፣ ሆነው፣ በተቻለ፣ መጠን፣ የሽያጭ፣ ደንቦች፣ ተፈጻሚ፣ ይሆናሉ።

(፪) ስለ ፡ ገንዘብ ፡ መብት ፡ ማስተላለፍ ፡ የተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚል ፡ አንቀጽ ፡ ተገልጸው ፡ ይገኛሉ ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ኪራይ ፡ ሽያጭ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፪ ። ሽያጭን ፡ ስለ ፡ መምሰሉ ።

ተዋዋዮቹ ፡ የሚያደርጉት ፡ ውል ፡ የዕቃ ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ ነው ። በየጊዜውም ፡ የተወሰነው ፡ ገንዘብ ፡ ከተከፈለ ፡ በኋላ ፡ ተከራይ ፡ ለተከራይ ፡ የዕቃው ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ፡ ብለው ፡ የተዋዋሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ስለ ፡ ሽያጭ ፡ የተወሰኑት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፫ ። ሊደርሱ ፡ የሚችሉ ፡ አደጋዎች ።

የተከራየው ፡ ነገር ፡ ከተሰጠው ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሊደርስ ፡ የሚችል ፡ አደጋ ፡ በተከራይ ፡ ላይ ፡ የሚታሰብ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፬ ። ውልን ፡ ስላለመቀጠል ፡ የሚደረግ ፡ ማስታወቅ ።

ተከራይ ፡ የተከራየውን ፡ ነገር ፡ ለአከራይ ፡ በመመለስ ፤ በማንኛቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፭ ። የውል ፡ መፍረስ ።

- (፩) ውሉ ፡ በፈረሰ ፡ ጊዜ ፡ አከራይ ፡ በከራይ ፡ የተቀበለውን ፡ ገንዘብ ፡ ለተከራይ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።
- (፪) ነገር ፡ ግን ፡ አከራይ ፡ የሚገባውን ፡ ከራይና ፡ ተከራይ ፡ የተከራየውን ፡ ነገር ፡ በመገልገል ፡ ስለ ፡ ጎዳበት ፡ ኪሣራን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) በተከራይ ፡ ላይ ፡ ይበልጥ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ወጪን ፡ የሚያስከትል ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማንኛውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፬ ።

የዕቃ ፡ ማቅረብ ፡ ውል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፮ ። ትርጓሜ ።

የዕቃዎች ፡ ማቅረብ ፡ ውል ፡ ግለት ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ አንዱ ፡ ለሌላው ፡ ተዋዋይ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዕቃዎች ፡ በየጊዜው ፡ ወይም ፡ ባለማድረግ ፡ በዋጋ ፡ ለመስጠት ፡ ውለታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፯ ። የውሉ ፡ ዓላማ ።

- (፩) የሚቀርበው ፡ ዕቃ ፡ ልክ ፡ ያልተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ አቅራቢው ፡ ውሉ ፡ የተደረገበትን ፡ ጊዜ ፡ በማመዘዝ ፡ ለተዋዋዩ ፡ ደንበኛ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የሚገኘውን ፡ ያህል ፡ ለመስጠት ፡ ይገደዳል ።
- (፪) ተዋዋዮቹ ፡ የሚቀርበውን ፡ ዕቃ ፡ በጠቅላላው ፡ ወይም ፡ በየአንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ የሚቀርበውን ፡ ከፍ ፡ ያለውን ፡ ወይም ፡ ያነሰውን ፡ ወሰን ፡ ብቻ ፡ ቁርጠው ፡ የተዋዋሉ ፡ ሲሆኑ ፤ የአቅራቢው ፡ ተዋዋይ ፡ ሊቀበለው ፡ የሚገባውን ፡ ልክ ፡ በነዚህ ፡ በተሰጡት ፡ ወሰኖች ፡ ውስጥ ፡ ለመወሰን ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) ሊቀርብ ፡ የሚገባው ፡ ዕቃ ፡ ልክ ፡ ለተዋዋዩ ፡ አስፈላጊነት ፡ እንደሚበቃ ፡ ሆኖ ፡ እንዲሰጥ ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ፤ የቀረበው ፡ ልክ ፡ አነስተኛ ፡ ተብሎ ፡ ከተወሰነው ፡ ልክ ፡ በላይ ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝ ፡ እንኳን ፡ ተቀባዩ ፡ አስፈላጊውን ፡ በሙሉ ፡ ለመውሰድ ፡ ይገደዳል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፰ ። ዋጋ ።

የሚቀርቡት ፡ ዕቃዎች ፡ በየተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ የሚቀርቡ ፡ ሲሆኑ ፤ በውሉ ፡ የተነገረ ፡ የውለታ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ የነዚህ ፡ ዕቃዎች ፡ የየአንዳንዱ ፡ ጊዜ ፡ ዋጋ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፩ ፡ በተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፱ ። የዋጋው ፡ መከፈያ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ዕቃዎቹ ፡ በየጊዜው ፡ የሚቀርቡ ፡ ሲሆኑ ፤ ዋጋቸው ፡ በየቀረቡበት ፡ ጊዜ ፡ ተካፋይ ፡ ነው ።
- (፪) ባለማድረግ ፡ ሊቀርቡ ፡ የሚገባቸው ፡ ሲሆኑ ፤ ዋጋው ፡ በልማድ ፡ በሚወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ይከፈላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፳ ። የጊዜው ፡ ወሰን ።

- (፩) ለሚቀርቡት ፡ ዕቃዎች ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሲኖር ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ሁለቱ ፡ ተዋዋዮች ፡ ጥቅም ፡ እንደ ፡ ተወሰነ ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።
- (፪) በሚቀርቡት ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሆነው ፡ ስለሚቀርቡት ፡ ዕቃዎች ፡ ጊዜ ፡ ለመወሰን ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ጊዜውን ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፳፩ ። ውልን ፡ አለመፈጸም ።

- (፩) ከተዋዋዮቹ ፡ አንዱ ፡ ስለ ፡ ተነገረው ፡ የዕቃ ፡ ማቅረብ ፡ የገባቸውን ፡ ግዴታዎች ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ አለመፈጸሙም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ነገር ፡ ያሳየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይኸውም ፡ ነገር ፡ ለወደፊት ፡ በሚፈጸሙ ፡ ግዴታዎች ፡ የደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ ውስጥ ፡ እምነት ፡ የሚያጠፋ ፡ ጠባይ ፡ ያለበት ፡ ሲሆን ፤ ውሉ ፡ ለመፍረስ ፡ ይችላል ።

- (ጸ) ዕቃ ፣ አቅራቢው ፣ ለተዋለው ፣ ሰው ፣ አስቀድሞ ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ግስታወቂያ ፣ ካልሰጠ ፣ በቀር ፣ ለውሉን ፣ ለግፍረስ ፣ ወይም ፣ አፈጻጸሙን ፣ ግቅም ፣ አይችልም ።
- (፫) ግንኙኛውም ፣ ስለዚህ ፣ ጉላይ ፣ የተነገረው ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፮ = የምርጫ ፣ ስምምነት ፣ (ጸ) የሚቋይበት ፣ ጊዜ ።

- (ጸ) አንድ ፣ ሰው ፣ የተለየ ፣ ዐይነት ፣ ያላቸው ፣ ዕቃዎች ፣ ባስፈለጉት ፣ ጊዜ ፣ በምርጫ ፣ ከአንድ ፣ ዕቃ ፣ አቅራቢ ፣ ብቻ ፣ ለመውሰድ ፣ ግዴታ ፣ የሚገባበት ፣ ውል ፣ ከምስት ፣ ዓመት ፣ የበለጠ ፣ ጊዜ ፣ ለጸና ፣ አይችልም ።
- (፪) ይበልጥ ፣ እንዲቋይ ፣ ተደርጎም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከምስት ፣ ዓመት ፣ የበለጠ ፣ ለጸና ፣ አይችልም ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፫ = (፪) ተፈጻሚነት ።

- (ጸ) እንደዚህ ፣ ባለ ፣ ቃል ፣ ውል ፣ የሚገባ ፣ ተዋዋይ ፣ ሌሎች ፣ ምስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ያቀረቡለትን ፣ ውለታዎች ፣ ለዕቃ ፣ አቅራቢው ፣ ግስታወቅ ፣ አለበት ።
- (፪) ለምርጫ ፣ ባለው ፣ መብት ፣ እጠቀግለሁ ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕቃ ፣ አቅራቢው ፣ በውሉ ፣ በተወሰነው ፣ ወይም ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ግስታወቅ ፣ አለበት ። ካለበት ወቅት ፣ መብቱ ፣ ይቀርባል ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፬ = ከተመረጠው ፣ አቅራቢ ፣ ብቻ ፣ በደንበኛው ፣ ያለበት ፣ የመቀበል ፣ ግዴታ ።

- (ጸ) በውሉ ፣ ውስጥ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ አንዳንድ ፣ የዕቃ ፣ ዐይነት ፣ ከአንድ ፣ የታወቀ ፣ ዕቃ ፣ አቅራቢ ፣ ብቻ ፣ ለመውሰድ ፣ የተዋለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ በውሉ ፣ የተነገረውን ፣ የዕቃ ፣ ዐይነት ፣ ከሌላ ፣ ምስተኛ ፣ ወገን ፣ ለመውሰድ ፣ አይችልም ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ ሰው ፣ በውሉ ፣ የተነገሩትን ፣ ዕቃዎች ፣ ለመሥራት ፣ ወይም ፣ ለማውጣት ፣ አይችልም ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፭ = ለተመረጠው ፣ ደንበኛ ፣ ብቻ ፣ ለማቅረብ ፣ በዕቃ ፣ አቅራቢው ፣ ያለበት ፣ ግዴታ ።

- (ጸ) ዕቃ ፣ አቅራቢው ፣ ለአንድ ፣ የታወቀ ፣ ሰው ፣ ብቻ ፣ ለማቅረብ ፣ የተዋለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕቃ ፣ አቅራቢው ፣ በውሉ ፣ በተነገረው ፣ ቀበሌ ፣ ውስጥ ፣ ውሉ ፣ በሚቋይበት ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ የተነገሩትን ፣ የዕቃ ፣ ዐይነቶች ፣ በቀጥታም ፣ ሆነ ፣ በጅ ፣ አዙር ፣ ለሌላ ፣ ምስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ጥቅም ፣ ለማቅረብ ፣ አይችልም ።
- (፪) ተዋዋይ ፣ የግል ፣ ሆነው ፣ የተጠበቁለትን ፣ ነገሮች ፣ በመሸጥ ፣ በተወሰነለት ፣ ቀበሌ ፣ ውስጥ ፣ ለማስፋፋት ፣ ተዋውሎ ፣ ላለ ፣ ይህን ፣ ግዴታ ፣ ያልፈ

ጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በውሉ ፣ የተነገረውን ፣ አነስተኛን ፣ መጠን ፣ ሸጦ ፣ ቢገኝ ፣ እንኳን ፣ ገላፈ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፮ = ውሉን ፣ ስለ ፣ ግስቀረት ።

የዕቃው ፣ አቀራረብ ፣ የተወሰነ ፣ የውል ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ አልተጻፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አስቀድሞ ፣ ግስታወቂያ ፣ ስለ ፣ መስጠት ፣ በውሉ ፣ የተጻፈውን ፣ ጊዜ ፣ አስቀድሞ ፣ በመስጠት ፣ ወይም ፣ አስቀድሞ ፣ ስለ ፣ ግስታወቅ ፣ የተጻፈ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ በቂ ፣ ጊዜ ፣ በመስጠት ፣ ተዋዋዮቹ ፣ እየአንዳንዳቸው ፣ ውሉ ፣ እንዲቀር ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ስጦታ ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፯ = ትርጓሜ ።

ስጦታ ፣ ግለት ፣ አንድ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ግለት ፣ ሰጪው ፣ ተቀባይ ፣ ተብሎ ፣ ለሚጠራው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ችሮታ ፣ በማድረግ ፣ አሳብ ፣ ከንብረቶቹ ፣ አንዱን ፣ የሚለቅበት ፣ ወይም ፣ ግዴታ ፣ የሚገባበት ፣ ውል ፣ ነው ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፰ = በሞት ፣ ምክንያት ፣ የሚደረጉ ፣ ስጦታዎች ።

ሰጪው ፣ ሲሞት ፣ ይፈጸማሉ ፣ ተብለው ፣ በተወሰኑት ፣ ስጦታዎች ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ኑዛዜ ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፱ = ስለ ፣ ጋብቻ ፣ ርዳታ ፣ የሚደረጉ ፣ ስጦታዎች ።

- (ጸ) በጋብቻ ፣ ምክንያት ፣ በሚደረጉት ፣ ስጦታዎች ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ሌሎቹ ፣ ስጦታዎች ፣ የተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።
- (፪) እነዚህ ፣ ስጦታዎች ፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ በዋጋ ፣ እንደ ፣ ተደረጉ ፣ ሆነው ፣ አይቋጠሩም ።
- (፫) ስለዚህ ፣ ስጦታዎች ፣ በተለይ ፣ የተነገሩት ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፲ = ያለዋጋ ፣ የሚሆን ፣ አገልግሎት ።

ያለዋጋ ፣ የሚደረግ ፣ የአገልግሎት ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ የራሱን ፣ ዕቃ ፣ ያለዋጋ ፣ ለሌላው ፣ ሰው ፣ ዝግጁ ፣ ማድረግ ፣ ስጦታ ፣ አይባልም ።

ቍ ፣ ጀቪጃፆ፳ = አለመቀበል ።

እንደዚሁም ፣ ወራሽነትን ፣ አልፈልግም ፣ ብሎ ፣ መተው ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ የተደረገለትን ፣ ስጦታ ፣ አልቀበልም ፣ ግለት ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ መብትን ፣ የሚ

ያስገኘውን ፣ ወይም ፣ መብትን ፣ እንደ ፣ ያዙ ፣ ለመቅረት ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ግዴታ ፣ ሳይፈጽሙ ፣ መቅረት ፣ ስጦታ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ አይቈጠርም ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፴፪ ፣ የተፈጥሮ ግዴታ ።

መንፈሳዊ ፣ ተግባርን ፣ ለመፈጸም ፣ የሚደረገው ፣ የገንዘብ ፣ መክፈል ፣ ሥራ ፣ ስጦታ ፣ አይባልም ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፴፫ ፣ ስለ ፣ ሥራ ፣ ዋጋ ፣ የሚደረግ ፣ ስጦታ ።

እንደዚሁም ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ለሰጪው ፣ ወይም ፣ ለቤተ ፣ ሰቡ ፣ ስላደረገው ፣ አገልግሎት ፣ በልማድ ፣ መሠረት ፣ ያደረገው ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ መክፈል ፣ ስጦታ ፣ አይባልም ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፴፬ ፣ ስጦታ ፣ ማድረግ ፣ የሰጭ ፣ የራሱ ፣ ተግባር ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (፩) ስጦታ ፣ የሰጭ ፣ የራሱ ፣ የተለየ ፣ ተግባር ፣ ነው ።
- (፪) ስጦታ ፣ የሚደረገው ፣ በወኪሉ ፣ ሲሆን ፣ የሚሰጡት ፣ ንብረቶች ፣ እንዴት ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ለማን ፣ እንደሚሰጡ ፣ ገልጾ ፣ ካላስታወቀ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፴፭ ፣ ስለ ፣ ስጦታ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ።

- (፩) ስጦታ ፣ አደርጋለሁ ፣ ብሎ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ አንዳች ፣ ግዴታ ፣ አያስከትልም ።
- (፪) እንደዚህ ፣ ያለውን ፣ ቃል ፣ አለመፈጸም ፣ ቃል ፣ የተሰጠው ፣ ወገን ፣ በዚህ ፣ በተሰጠው ፣ ቃል ፣ ምክንያት ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያወጣው ፣ ገንዘብ ፣ እንዲመለስ ፣ ብቻ ፣ ያስገድዳል ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፴፮ ፣ ስጦታን ፣ ተቀባዩ ፣ እቅብላለሁ ፣ ማለት ፣ አስፈላጊ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (፩) የስጦታ ፣ ውል ፣ ፍጹም ፣ የሚሆነው ፣ ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ለእርሱ ፣ የተደረገውን ፣ ልግስና ፣ እቅብላለሁ ፣ ብሎ ፣ አሳቡን ፣ የገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።
- (፪) ሰጪው ፣ ከሞተ ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ ከአጣ ፣ በኋላ ፣ ስጦታውን ፣ እቅብላለሁ ፣ የማለት ፣ ቃል ፣ ዋጋ ፣ የለውም ።
- (፫) ስጦታን ፣ የስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ሕጋዊ ፣ እንደራሴ ፣ ስለሱ ፣ ሆኖ ፣ ሊቀበል ፣ ይችላል ። የስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ወራሾች ፣ ግን ፣ ስለሱ ፣ ሆነው ፣ መቀበል ፣ አይችሉም ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፴፯ ፣ የሰጪው ፣ አእምሮ ፣ ትክክል ፣ አለመሆን ።

- (፩) ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ባሉት ፣ ሁኔታዎች ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የሰጪው ፣ አእምሮው ፣ ትክክል ፣ አልነበረም ፣ የማለት ፣ ምክንያት ፣ ስጦታን ፣ አያፈርስም ፣ ስጦታው ፣ ፈራሽ ፣ የሚሆነው ።

(ሀ) ሰጪው ፣ ስጦታውን ፣ ባደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ተከልክሎ ፣ የነበረ ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ስጦታው ፣ በሞግዚቱ ፣ በኩል ፣ በደንብ ፣ ያልተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ።

(ለ) ሰጪው ፣ በፍርድ ፣ እንዲከለከል ፣ ጥያቄ ፣ የቀረበው ፣ በአይወቱ ፣ ላለ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ዳኞች ፣ ለቀረበላቸው ፣ ጥያቄ ፣ ውሳኔ ፣ ለመስጠት ፣ ከመቻላቸው ፣ በፊት ፣ ሰጪው ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ።

(ሐ) የሰጪው ፣ አእምሮ ፣ ትክክል ፣ አለመሆን ፣ ስለ ፣ ስጦታው ፣ በተደረገው ፣ የውል ፣ አጻጻፍ ፣ የሚታወቅ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፴፰ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ የሆነ ፣ ምክንያት ።

(፩) ስጦታው ፣ የተደረገበት ፣ ምክንያት ፣ ገብረ ፣ ገብ ፣ ካልሆነ ፣ ወይም ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ከሆነ ፣ መንፈስ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ገብረ ፣ ገብነት ፣ የሌለው ፣ ወይም ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ምክንያት ፣ ያለበት ፣ ስጦታ ፣ ከዚያው ፣ ከስጦታው ፣ አደራረግ ፣ ወይም ፣ ከሰጪው ፣ የጽሑፍ ፣ አስረጅ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ ስጦታው ፣ ፍርስ ፣ መሆኑን ፣ ለማስረዳት ፣ አይቻልም ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፴፱ ፣ የመንፈስ ፣ መጫን፣ (፩) በውርስ ፣ አንቀጽ ፣ በተመለከተው ፣ ሁኔታ ።

(፩) ዳኞች ፣ የኑዛዜን ፣ ቃል ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ ሕግ ፣ በሚፈቅዳቸው ፣ ሁኔታ ፣ ስጦታን ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ ይችላሉ ።

(፪) ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ የሰጪው ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱ ፣ (ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት) ፣ ቢሆንም ፣ ስጦታው ፣ እንዲቀነስ ፣ ወይም ፣ እንዲሻር ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፫) ለአስተዳዳሪ ፣ (ላላዳጊ) ፣ ወይም ፣ ለሞግዚት ፣ የተደረገ ፣ ስጦታ ፣ ሲሆን ፣ የሰጪውን ፣ ዕድሜ ፣ መገመት ፣ አያስፈልግም ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፵፩ ፣ (፪) ክርክር ፣ ያለበት ፣ በመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ ስለ ፣ ተደረገ ፣ ስጦታ ።

ስጦታው ፣ የተደረገው ፣ የሰጪውን ፣ ወይም ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ ያንደኛውን ፣ ወይም ፣ የዘመዱን ፣ ጥቅም ፣ የሚጎዳ ፣ ክርክር ፣ በተነሣበት ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ ሆኖ ፣ ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የተነሣው ፣ ክርክር ፣ እንዲወገድ ፣ የመንፈስ ፣ መጫን ፣ መብቱን ፣ (የሥልጣን ፣ መብቱን) ፣ በዚህ ፣ ላይ ፣ እንዲያውል ፣ ወይም ፣ እንዲረዳው ፣ ለማድረግ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ የተደረገው ፣ ስጦታ ፣ እንዲፈርስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡፪ሺ፬፻፵፮ ፣ (፫) ስጦታን ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ የሚቀርብ ፣ ጥያቄ ።

(፩) ስጦታ ፣ እንዲቀነስ ፣ ወይም ፣ እንዲሻር ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ስጦታው ፣ ከተደረገበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ለዳኞች ፣ ካልቀረበ ፣ በቀር ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ።

(ደ) ግድግዳ፣ ደረገውን ፣ ኑዛዜ ፣ በመጫን ፣ ምክንያት ፣ ነው ፣ በግለት ፣ ኑዛዜው ፣ እንዲፈረስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ሕግ ፣ የሚፈቅድላቸው ፣ ሰዎች ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ ሰጭ ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ በቀም ፣ ያደረገው ፣ ስጦታ ፣ እንዲፈረስ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይቻልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፪ ፣ ስሕተት ፣ ወይም ፣ ተንኩል ።

(ጸ) በመሳሳት ፣ የተደረገ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ እንዲሻር ፣ ሕግ ፣ በሚፈቅደው ፣ ምክንያት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የሰጭ ፣ ወራሾች ፣ በሰጭ ፣ ስሕተት ፣ ምክንያት ፣ ስጦታው ፣ እንዲሻር ፣ ጥያቄ ፣ ለማቅረብ ፣ አይችሉም ።

(፲) የሰጪው ፣ ወራሾች ፣ በተደረገው ፣ ስጦታ ፣ ተንኩል ፣ አለበት ፣ በግለት ፣ ስጦታው ፣ እንዲሻር ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችሉም ።

(ሮ) ስጦታው ፣ ስሕተት ፣ ወይም ፣ ተንኩል ፣ ያለበት ፣ ነው ፣ በግለት ፣ ሰጪው ፣ በሕይወቱ ፣ ሳለ ፣ ስጦታው ፣ እንዲሻር ፣ ክስ ፣ አቅርቦ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግን ፣ ወራሾቹ ፣ ክሱን ፣ ለመተጠል ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፫ ፣ የስጦታው ፣ ሥርዐት ፣ ፎርም ፣ (ጸ) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ወይም ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ መብትን ፣ የሚሰጥ ፣ ስጦታ ፣ በግልጽ ፣ በሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣ አሠራር ፣ ዐይነት ፣ ካልተደረገ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፬ ፣ (ደ) የሚንቀሳቀሱ ፣ ግዙፎች ፣ ንብረቶችና ፣ ለአምጪው ፣ የሚከፈሉ ፣ ሰነዶች ።

(ጸ) ግዙፎች ፣ የሆኑ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረቶችና ፣ ለአምጪው ፣ የሚከፈሉ ፣ ሰነዶች ፣ እጅ ፣ ብጅ ፣ ሚደረግ ፣ ግስተላለፍ ፣ ብቻ ፣ ሊሰጡ ፣ ይቻላል ።

(ደ) ወይም ፣ ለማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ስጦታ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ ሥርዐት ፣ ጥልቀት ፣ ሊሰጡ ፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፭ ፣ (ሮ) ሌሎች ፣ መብቶችና ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብቶች ።

(ጸ) ሌሎች ፣ መብቶችን ፣ ወይም ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብቶችን ፣ በዋጋ ፣ ስለ ፣ ግስተላለፍ ፣ በታዘዘው ፣ ሥርዐት ፣ ፎርም ፣ መሠረት ፣ ሊሰጡ ፣ ይቻላል ።

(ደ) ተቀባዩ ፣ ያለበትን ፣ ዕዳ ፣ በመተው ፣ ስጦታ ፣ ለደረግ ፣ ይቻላል ።

(ሮ) ሰጭ ፣ ከሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ጋራ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ጥቅም ፣ እንዲሰጥ ፣ የተዋዋለ ፣ በትን ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ለስጦታ ፣ ተቀባይ ፣ በመስጠት ፣ ስጦታ ፣ ለማድረግ ፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፮ ፣ የተሰወረ ፣ ስጦታ ።

(ጸ) ስጦታን ፣ ዋጋ ፣ የተቀበሉበት ፣ ዐይነት ፣ አድርጎ ፣ ለመስጠት ፣ ይቻላል ።

(ደ) ስለ ፣ ስጦታዎች ፣ የተወሰኑት ፣ ጠረጣሪዎችን ፣ ደንቦች ፣ በሰውር ፣ በተደረገ ፣ ስጦታዎች ፣ ላይ ፣ ተጠቅሞቻቸው ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፯ ፣ ማስረጃ ።

(ጸ) ስጦታ ፣ አለ ፣ የሚለው ፣ ሰው ፣ ስጦታ ፣ መኖሩን ፣ ማስረጃት ፣ አለበት ።

(ደ) ግዙፍ ፣ የሆኑ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረቶችን ፣ ወይም ፣ ለአምጪው ፣ የሚሰጡ ፣ ሰነዶችን ፣ ይዞ ፣ መገኘት ፣ የነዚህ ፣ ነገሮች ፣ ይዞታ ፣ የሚያሻማ ፣ ምክንያት ፣ የሌለበት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ይዞታው ፣ ስጦታ ፣ መኖሩን ፣ አያረጋግጥም ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፰ ፣ በውለታ ፣ ቢስነት ፣ ምክንያት ፣ ስጦታን ፣ ስለ መሻር ።

፩ ፣ ሰጪው ፣ የሚያቀርበው ፣ ክስ ።

(ጸ) ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ሚችን ፣ ለመውረስ ፣ የማይገባ ፣ የሚያደርግ ፣ ወንጀል ፣ በሰጭ ፣ ላይ ፣ በመሥራት ፣ ውለታ ፣ ቢስ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማኖሩ ፣ ውም ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ስጦታው ፣ ሊሻር ፣ ይቻላል ።

(ደ) ተቀባዩ ፣ ያደረገውን ፣ ውለታ ፣ ቢስነት ፣ ሰጪው ፣ ምሕረት ፣ አድርጎለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስጦታውን ፣ ለመሻር ፣ አይቻልም ።

(ሮ) ሰጪው ፣ ያደረገውን ፣ ስጦታ ፣ ለመሻር ፣ የሚችልበትን ፣ ምክንያት ፣ ካወቀ ፣ በኋላ ፣ ያደረገለትን ፣ ስጦታ ፣ የመሻር ፣ አሳቡን ፣ በአንድ ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ለተቀባዩ ፣ ያላስታወቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማኖሩም ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ አስረጅ ፣ ቢኖር ፣ እንኳ ፣ ይቅርታ ፣ እንደ ፣ አደረገለት ፣ ይገመታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፱ ፣ የስጦታ ፣ አድራጊው ፣ ወራሾች ፣ ስለሚያቀርቡት ፣ ክስ ።

የሰጪው ፣ ወራሾች ፣ አውራሻቸው ፣ ያደረገውን ፣ ስጦታ ፣ እንዲሻር ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችሉት ፤

(ሀ) ሰጪው ፣ በሕይወቱ ፣ ሳለ ፣ ለተቀባዩ ፣ ያደረገለትን ፣ ስጦታ ፣ የመሻር ፣ አሳቡን ፣ በማያሻማ ፣ አነጋገር ፣ አስታውቆት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ለ) ተቀባዩ ፣ ሰጪውን ፣ ሆነ ፣ ብሎ ፣ እንዲሞት ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሐ) የውለታ ፣ ቢስነት ፣ ሥራ ፣ ሰጪው ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ ተሠርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(መ) ሰጪው ፣ በስጦታ ፣ መሻር ፣ መብቱ ፣ እንዳይሠራበት ፣ ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ከልክሎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፶፬ ፣ የልጅ መወለድ ።

በተደረገው ፣ የስጦታ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ስጦታ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ ልጅ ፣ በመወለዱ ፣ ምክንያት ፣ ስጦታውን ፣ ለመሻር ፣ አይቻልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፶፮ ፣ የሚሰጠው ፣ ነገር ።

(ጸ) ስጦታ ፣ የሚደረገው ፣ ስጦታው ፣ በተደረገበት ፣ ቀን ፣ የሰጪው ፣ ገንዘብ ፣ ከሆነ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) ስጦታው ፡ ገና ፡ ወደፊት ፡ የሚገኙትን ፡ ንብረቶች ፡ የሚመለከት ፡ በሚሆን በት ፡ መጠን ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፪ ። ክርክር ፡ ያለበት ፡ ሀብት ።

ስጦታው ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ክርክር ፡ ያለበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ስጦታ ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፫ ። አላባን ፡ ለራስ፣ጠብቆ ፡ ስለሚደረግ ፡ ስጦታ ።

ሰጪው ፡ የሰጣቸውን ፡ ንብረቶች ፡ አላባውን ፡ ለራሱ ፡ የተጠበቀ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፬ ። በየጊዜው ፡ ስለሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ።

በግልጽ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ስጦታ ፡ በየጊዜው ፡ የሚሰጥ ፡ ነገር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሰጪው ፡ ሲሞት ፡ ይቋረጣል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፭ ። ገደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታ ።

- (፩) ስጦታው ፡ ገደብ ፡ ያለበት ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ የተጣለበት ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።
- (፪) በነዛዜ ፡ ለሚሰጡ ፡ ነገሮች ፡ ስለ ፡ ገደብ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ግዴታ ፡ በውርስ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ የተሠራው ፡ ደንብ ፡ በቁም ፡ ስጦታዎችም ፡ ላይ ፡ ለተደረገ ፡ ገደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፮ ። የማይቻል ፡ ወይም ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ የሆነ ፡ ገደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታ ።

- (፩) ሰጪው ፡ ስጦታውን ፡ ገደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ እድርት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ገደቡ ፡ ወይም ፡ ግዴታው ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ ለሕግ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።
- (፪) ገደቡ ፡ ወይም ፡ ግዴታው ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠር ፡ ሲሆን ፡ ስጦታውን ፡ ያደረገበት ፡ ዋና ፡ ምክንያት ፡ ገደቡ ፡ ወይም ፡ ግዴታው ፡ ሊሆንም ፡ እንኳ ፡ ስጦታው ፡ አይፈርስም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፯ ። በጋብቻ ፡ ምክንያት ፡ የሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ።

- (፩) በጋብቻ ፡ ምክንያት ፡ ወደፊት ፡ ለሚጋቡ ፡ ዕውቀቶች ፡ የሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ፡ ጋብቻው ፡ እስተፈጸም ፡ ድረስ ፡ ታግዶ ፡ የሚቋይ ፡ ውለታ ፡ ያለባቸው ፡ ስጦታዎች ፡ ሆነው ፡ ይቋያሉ ።
- (፪) በጋብቻ ፡ ምክንያት ፡ ለዕውቀቶች ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ወይም ፡ ልሌሎች ፡ ዘመዶቻቸው ፡ የተደረጉትም ፡ ስጦታዎች ፡ ጋብቻው ፡ እስተፈጸም ፡ ድረስ ፡ ታግዶ ፡ የሚቋይ ፡ ውለታ ፡ ያለባቸው ፡ ስጦታዎች ፡ ሆነው ፡ ይቋያሉ ።
- (፫) የጋብቻው ፡ መሰረዝ ፡ ወይም ፡ መፍረስ ፡ ውጤት ፡ ስጦታዎችን ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ስላ ፡ ጋብቻ ፡ ስጦታዎችን ፡

ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ (ዝምድና) ፡ በተነገረው ፡ አንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፰ ። ለሰጭ ፡ ቀለብ ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ።

- (፩) በግልጽ ፡ የተነገረ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ባይኖርም ፡ ሰጪው ፡ በድንገት ፡ ላይ ፡ ወድቆ ፡ ሲገኝ ፡ ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ ለሰጭ ፡ የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።
- (፪) ሰጭ ፡ እንደ ፡ መረጠ ፡ ቀለቡን ፤ እርሱ ፡ ስጦታ ፡ ካደረገለት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ሕግ ፡ ለርሱ ፡ ቀለብ ፡ ለመስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለባቸው ፡ ከሚላቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) ለሰጭ ፡ ቀለቡን ፡ የሰጡ ፡ ሰዎች ፡ የሰጡትን ፡ ቀለብ ፤ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፱ ። ዕዳ ፡ የመክፈል ፡ ግዴታ ።

ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ የሰጪውን ፡ ዕዳ ፡ እንዲከፍል ፡ ውል ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ ስለ ፡ ሰጭው ፡ መክፈል ፡ ያለበት ፡ የዕዳው ፡ ልክ ፡ ተወስኖ ፡ የታወቀ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፷፩ ። ስጦታው ፡ ለሰጭ ፡ እንዲመለስ ፡ ስለሚደረግ ፡ ውል ።

- (፩) ከሰጭ ፡ አስቀድሞ ፡ ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሰጭ ፡ የሰጣቸው ፡ ነገሮች ፡ እንዲመለሱለት ፡ በስጦታው ፡ ውስጥ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ለማግባት ፡ ይችላል ።
- (፪) በግልጽ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተቀባይ ፡ ወደታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ትቶ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስጦታዎቹ ፡ እንዲመለሱ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ሊሠራበት ፡ አይቻልም ።
- (፫) ስጦታ ፡ የተደረገው ፡ ስጦታዎቹ ፡ ለሰጭ ፡ እንዲመለሱ ፡ ውል ፡ ከማድረግ ፡ ጋራ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተሰጡት ፡ ንብረቶች ፡ እንዳይሸጡ ፡ እንዳይለወጡ ፡ የሚያደርግ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ውጤት ፡ አለው ፤ የዚህም ፡ ዐይነት ፡ ውል ፡ የሚፈጸምበትን ፡ ደንብ ፡ የሚከተል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፷፩ ። ምትክነት ።

- (፩) ተቀባይ ፡ የተሰጡትን ፡ ንብረቶች ፡ ጠብቆ ፡ አቋይቶ ፡ እሱ ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ሲፈጸም ፡ በስጦታው ፡ የተቀበላቸውን ፡ ንብረቶች ፡ ለሚተኩ ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ ማስተላለፍ ፡ አለበት ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ሰጭ ፡ በስጦታው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ማግባትና ፡ በስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ የሚተኩ ፡ ሰዎች ፡ እንዲቀሩ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህ ፣ ያለው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ በኑዛዜ ፣ የተነገረውን ፣ ምትክነት ፣ ስለ ሚመለከት ፣ ነገር ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በተጻፉት ፣ ሥርዐቶች ፣ ፎርማሊቴዎች ፣ መንገድና ፣ ግዴታዎች ፣ መሠረት ፣ ውጤት ፣ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፪ ። ግዴታ ፣ ስለ ፣ መፈጸም ።

(፩) ሰጭ ፣ በስጦታ ፣ ውስጥ ፣ ያለው ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ፣ ውል ፣ እንዲፈጸም ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) ውል ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ግዴታውን ፣ እንዲያስፈጽምለት ፣ ሰጭ ፣ የመረጠው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የሰጪው ፣ ወራሾች ፣ ይህ ፣ የማስገደድ ፣ መብት ፣ አላቸው ።

(፫) ተቀባዩ ፣ ግዴታውን ፣ መፈጸም ፣ ያለበት ፣ ስጦታው ፣ በተደረገለት ፣ ቀን ፣ በነበረው ፣ ግምት ፣ መጠን ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፫ ። ለበጎ ፣ አድራጎት ፣ ወይም ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ድርጅት ፣ ስለሚ ደረግ ፣ ስጦታና ፣ ስለ ፣ አደራ ፣ ንብረት ፣ ጠባቂ (ፊዴዩኮሚ) ።

በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ ስለ ፣ ተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ሰጪው ፣ ለበጎ ፣ አድራጎት ፣ ወይም ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ድርጅት ፣ የሚደረጉ ፣ ስጦታዎችንና ፣ የአደራ ፣ ንብረት ፣ ጥበቃን ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፬ ። ግዴታን ፣ ባለመፈጸም ፣ ምክንያት ፣ የስጦታው ፣ መሻር ።

(፩) ተቀባይ ፣ ግዴታዎችን ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ምክንያት ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቍጥር ፣ በተመለከቱት ፣ ሰዎች ፣ ጥያቄ ፣ ስጦታው ፣ ሊሻር ፣ ይችላል ።

(፪) ተቀባይ ፣ ግዴታውን ፣ ያልፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስጦታው ፣ ይሻራል ፣ ብሎ ፣ ሰጭ ፣ በስጦታው ፣ ውል ፣ በግልጽ ፣ ያላመለከተና ፣ የስጦታውም ፣ መሻር ፣ የሚያመጣውን ፣ ነገር ፣ የወሰነ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በሰጪው ፣ ወራሾች ፣ ጠያቂነት ፣ ስጦታው ፣ ሊፈርስ ፣ አይችልም ።

(፫) የተደረገውን ፣ ስጦታ ፣ ለመሻር ፣ ይቻላል ፣ ተብሎ ፣ ፍርድን ፣ ስለ ፣ መስጠት ፣ የሚነገሩ ፣ ምክንያቶችና ፣ የስጦታው ፣ መሻር ፣ ውጤቶች ፣ ውሎችን ፣ ስለ መሻርና ፣ ስለ ፣ መሰረዝ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተነገሩት ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፭ ። መድን ፣ ስለ ፣ መሆን ።

(፩) ሰጭ ፣ ያደረገውን ፣ ስጦታ ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ባይ ፣ ሲመጣ ፣ መድን ፣ ለመሆን ፣ በግልጽ ፣ ውል ፣ ገብቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ባይ ፣ የመጣው ፣ በሰጭ ፣ ተንኩል ፣ ወይም ፣ በሰጭ ፣ የግል ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስጦታ ፣ ላደረጉለት ፣ ሰው ፣ መድን ፣ ይሆናል ።

(፪) ስጦታውን ፣ አስለቃቂ ፣ ሲመጣ ፣ የሰጭ ፣ መድንነት ፣ ነገር ፣ በሺያጭ ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ መድን ፣ በተሠራው ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ይፈጸማል ።

(፫) ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የተደረገለትን ፣ ስጦታ ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ባይ ፣ ያስለቀቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከተሰጠው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ አላባ ፣ አግኝቶ ፣ በአላባው ፣ የተቻለ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በስጦታው ፣ ምክንያት ፣ ያደረገው ፣ ወጪ ፣ በነዚህ ፣ ደንቦች ፣ እንዲመለስለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፮ ። ስለ ፣ ጉድለት ፣ የሚሰጥ የመድንነት ቃል ።

(፩) ሰጭ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ጉድለት ፣ አላፈ ፣ መድን ፣ ሊሆን ፣ በግልጽ ፣ ቃል ፣ ካልገባ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የተንኩል ፣ ሥራ ፣ ካልሠራ ፣ በቀር ፣ ስለ ፣ ተባለው ፣ ጉድለት ፣ አላፈ ፣ መድን ፣ አይሆንም ።

(፪) እንደዚህም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የጉድለቱ ፣ መድንነት ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ሽያጭ ፣ ውል ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ የተነገረው ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ። (ከቍ ፣ ፪ሺ፪፻፲፮ ፣ እስከ ፣ ፪ሺ፫፻፱) ።

(፫) በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ በስጦታ ፣ የወሰደው ፣ ሀብት ፣ ጉድለት ፣ ያለበት ፣ በመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ ያደረሰበትን ፣ ጉዳት ፣ ከዚህ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ ያገኘው ፣ አበል ፣ ያልተካለት ፣ ሲሆን ፣ በነዚህ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ በስጦታ ፣ የወሰደው ፣ ነገር ፣ ያደረሰበት ፣ ኪሣራ ፣ እንዲከፈለው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፯ ። ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ ስለሚያቀርበው ክስ ።

(፩) ከሰጪው ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ መብታቸውን ፣ ለመጉዳት ፣ ሰጪው ፣ በተንኩል ፣ ያደረገውን ፣ ስጦታ ፣ ለመቃወም ፣ ይችላሉ ።

(፪) ይህን ፣ ስለሚመለከተው ፣ ነገር ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ ይፈጸማሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፰ ። የመጠሪያ ፣ መብት ፣ ስላላቸው ፣ ሰዎች ፣ (፩) መሠረቱ ።

ከሰጪው ፣ ውርስ ፣ ላይ ፣ የመጠሪያ ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ ይህ ፣ የውርስ ፣ ሀብት ፣ የማይበቃ ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ሰጪው ፣ ከመሞቱ ፣ ከሦስት ፣ ዓመት ፣ በፊት ፣ የሚቹን ፣ ስጦታ ፣ ከተቀበሉ ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ የመጠሪያ ፣ መብታቸውን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፱ ። (፪) የሚገመተው ዋጋ ።

(፩) ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የሚገደደው ፣ በተቀበላቸው ፣ ንብረቶች ፣ ዋጋ ፣ መጠን ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) ግምቱም ፣ የሚደረገው ፣ ስጦታ ፣ በተደረገበት ፣ ቀን ፣ በነበረው ፣ ዋጋ ፣ ነው ።

(፫) አስፈላጊ ፣ ሲሆንም ፣ በስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ላይ ፣ የተጣሉት ፣ ግዴታዎች ፣ ዋጋ ፣ ተቀናሽ ፣ ይሆናል ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፭ ። ለብዙ ሰዎች የተደረጉ ስጦታዎች ።

- (፩) ሚቼ፡ ከመሞቱ፡ አስቀድሞ፡ ባለፉት፡ ሦስት፡ ዓመቶች፡ ውስጥ ለብዙ ሰዎች፡ ስጦታዎች፡ አድርጎ፡ እንደ ሆነ ስጦታ፡ የተደረገላቸው ሰዎች፡ እየአንዳንዱ ለየተሰጧቸው ገብረቶች፡ መጠን ለየተሰጠ ሰዎች፡ ለላቸው ሰዎች፡ የሚከፈለውን ገንዘብ ማውጣት፡ አለባቸው ።
- (፪) በልዩ ልዩ የተደረጉት ስጦታዎች፡ እየአንዳንዳቸው የተሰጡበት ጊዜ በግምት፡ ውስጥ አይገባም ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የሚያልቅ ፡ ነገር ፡ ብድር ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፩ (፩) ፡ ትርጓሜ ።

የሚያልቅ ፡ ነገር ፡ ብድር ፡ ማለት ፡ ከተዋዋቶቹ አንዱ ፡ ወገን ፡ አበዳሪው ሌላውን ፡ ተበዳሪ ፡ ሰው ፡ የተበደረውን ፡ ነገር ፡ በዐይነቱ ለመመለስ ፡ ተገዳጅ ፡ በግድረግ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ በማገልገል ፡ የሚያልቅ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ለተበዳሪው ፡ ለመስጠት ፡ ሀብትነቱን ፡ ለማስተላለፍ ፡ የሚገደድበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፪ ። (፪) የብድር ፡ ማስረጃ ።

- (፩) በብድር የተሰጠው ገንዘብ ፡ \$500 የኢትዮጵያ ብር ፡ በላይ ሲሆን ፡ የብድሩን ውል ፡ በጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በፍርድ ቤት ፡ በተደረገ ፡ የእምነት ቃል ፡ ወይም ፡ መሐላ፡ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለማስረጃት ፡ አይቻልም ።
- (፪) ለብድር ውል ፡ ማናቸውም ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ አይቻልም ።
- (፫) እንደዚሁም ፡ ከ\$500 የኢትዮጵያ ብር ፡ የበለጠ ፡ ገንዘብ ፡ የመክፈል ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ይፈጸማል ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፫ ። (፫) በባለባንኮችና በደንበኞቻቸው መካከል ፡ ስላሉ ግንኙነቶች ።

- (፩) ከዚህ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተነገረው ፡ ድንጋጌ ፡ ዋነኛው ፡ ሥራቸው ፡ የባንክ ፡ ሥራ ፡ በሆነ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ማኅበሮችና ፡ በደንበኞቻቸው ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።
- (፪) በነዚህ ሰዎች መካከል ፡ ባለው ፡ ግንኙነት ፡ የብድርን ፡ ውል ፡ ወይም ፡ የተበደረውን ፡ ገንዘብ ፡ መልሶ ፡ መክፈልን ፡ በምስክሮች ፡ ወይም ፡ በአክሞር ፡ ግምት ፡ ማስረጃ ፡ ለማስረጃት ፡ ይቻላል ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፬ ። የአበዳሪው ግዴታ ።

- (፩) በሽያጭ ውል ፡ ምዕራፍ ፡ የተነገሩት ፡ የሻጭን ፡ ግዴታዎች ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ በአበዳሪ ላይ ፡ የሚፈጸሙ ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) ነገር ፡ ግን ፡ ብድሩ ፡ እንዲያው ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ሆነ ፡ የአበዳሪው ፡ ግዴታዎች ፡ በቀላሉ ፡ የሚገመቱ ፡ ይሆናሉ ።

- (፫) በዚህ ጊዜ ላይ ላይ ለሚገኘው ፡ እርሱ ፡ ለሚያውቀው ፡ ጉድለት ፡ ብቻ ፡ ካልሆነ ፡ ዋቢ ፡ መሆን ፡ የለበትም ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፮ ። ተበዳሪው ፡ ፊደል ፡ ስላለመቻሉ ።

- (፩) ውሉ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ተበዳሪው ፡ የመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ሆነ ፡ አበዳሪው ፡ በብድር ፡ ሊሰጠው ፡ ቃል ፡ የገባለትን ፡ ነገር ፡ ለመክልከል ፡ ይችላል ።
- (፪) ይህ ፡ ለመክፈል ፡ አለመቻሉ ፡ ውሉ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ ደርሶ ፡ እንደ ሆነ ፡ አበዳሪው ፡ ውሉ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ነገሩን ፡ ቢያውቀውም ፡ እንኳን ፡ አልሰጥም ፡ የማለት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፯ ። ስለ ወጪና ስለ ዕቃው ፡ ለመግባት ፡ ተዋዋቶች ፡ ያሉባቸውን ፡ ግዴታዎች ፡ የሚመለከት ፡ በሽያጭ ውል ፡ ምዕራፍ ፡ የተጻፉት ፡ ደንቦች ፡ በሚያልቅ ፡ ነገር ፡ ብድር ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

- (፩) ስለ ወጪና ፡ ስለ ዕቃው ፡ ለመግባት ፡ ተዋዋቶች ፡ ያሉባቸውን ፡ ግዴታዎች ፡ የሚመለከት ፡ በሽያጭ ውል ፡ ምዕራፍ ፡ የተጻፉት ፡ ደንቦች ፡ በሚያልቅ ፡ ነገር ፡ ብድር ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) በዚህ ነገር ፡ ባበዳሪው ላይ ፡ የሻጭ ፡ ግዴታዎች ፡ በተበዳሪው ፡ ላይ ፡ የገዢው ፡ ግዴታዎች ፡ ይፈጸማሉ ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፰ ። ለደርሰው የሚችል ፡ አደጋ ።

- (፩) ተበዳሪው ፡ ለተበደረው ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ።
- (፪) የተበደረው ፡ ነገር ፡ የጠፋ ፡ ወይም ፡ የተበላሸ ፡ እንደ ሆነ ፡ ከተቀበለበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በነገሩ ፡ የሚደርሰውን ፡ የጥፋት ፡ ወይም ፡ የመበላሸት ፡ አደጋ ፡ የሚችል ፡ እርሱ ፡ ይሆናል ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፱ ። ወለድ (፩) የሚከፈለበት ፡ ጊዜ ።

ተበዳሪው ፡ ወለድ ፡ እንዲከፍል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ላበዳሪው ፡ ወለድ ፡ መክፈል ፡ የለበትም ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፲ ። (፪) የወለዱ ፡ ልክ ።

- (፩) ተዋዋቶች ፡ በወለድ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ በዓመት ፡ በመቶ ፡ ከዐሥራ ፡ ሁለት ፡ በላይ ፡ እንዲሆን ፡ ለመዋዋል ፡ አይችሉም ።
- (፪) ብድሩ ፡ በወለድ ፡ እንዲሆን ፡ ውል ፡ ቢኖር ፡ በወለድ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ግን ፡ ከፍተኛ ፡ እንዲሆን ፡ በጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ውል ፡ የሌለ ፡ እንደ ሆነ ፡ ተበዳሪው ፡ ዘጠኝ ፡ በመቶ ፡ በዓመት ፡ ወለድ ፡ መክፈል ፡ ይገባዋል ።
- (፫) በወለድ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ በመቶ ፡ ከአሥራ ፡ ሁለት ፡ በላይ ፡ በዓመት ፡ እንዲሆን ፡ በጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ውል ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ ተበዳሪው ፡ በመቶ ፡ ዘጠኝ ፡ ብቻ ፡ በዓመት ፡ ወለድ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ፡ጀቪ፡፬፻፸፯ ። (፫) የመክፈል ፡ አስገዳጅነት ።

ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ወለዱ ፡ ውሉ ፡ ከተደረገበት ፡ አንሥቶ ፡ በሚቈጠር ፡ በየዓመቱ ፡ መጨረሻ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፩ ፡ የወለድ ፡ ወለድ ።

- (፩) ተዋዋዮቹ ፡ ወለዱ ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ ተጨማሪ ፡ ሆኖ ፡ ወለድ ፡ ይወልዳል ፡ ብለው ፡ አስቀድመው ፡ ለመዋዋል ፡ አይችሉም ።
- (፪) ስለ ፡ ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ የወለድ ፡ ወለድ ፡ አስተሳሰብ ፡ ደንቦች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፪ ፡ የብድር ፡ መመለሻ ፡ ጊዜ ። (፩) በውል ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ተበዳሪው ፡ የተበደረውን ፡ ነገር ፡ በብዛቱና ፡ በዐይነቱ ፡ ልክ ፤ በውሉ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ለመመለስ ፡ ይገደዳል ።
- (፪) ብድሩ ፡ በወለድ ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተበዳሪው ፡ የተበደረውን ፡ ለመመለስ ፡ ማሰቡን ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በፊት ፡ ላበዳሪው ፡ አስታውቆ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ሊመልስለት ፡ ይችላል ።
- (፫) ከዘጠኝ ፡ በመቶ ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ወለድ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ምንም ፡ እንኳ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖር ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተባለው ፡ ይፈጸማል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፫ ፡ (፪) የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ አለመኖር ።

- (፩) ብድሩ ፡ የሚመለስበት ፡ አንዳችም ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አበዳሪው ፡ መልስሰጥኝ ፡ ሲል ፡ ከጠየቀበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ተበዳሪው ፡ የተበደረውን ፡ ነገር ፡ መመለስ ፡ አለበት ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ተበዳሪው ፡ የተበደረውን ፡ ነገር ፡ ላበዳሪው ፡ ለመመለስ ፡ አሳቡን ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በፊት ፡ ካስታወቀ ፡ በኋላ ፡ ሊመልስለት ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፬ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ።

ተበዳሪው ፡ እንደ ፡ ተቻለው ፤ ወይም ፡ ገንዘብ ፡ እንዳገኘ ፡ ሊመልስ ፡ ውል ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞቹ ፡ የነገሩን ፡ ሁኔታ ፡ በማመዛዘን ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በላይ ፡ የማያልፍ ፡ የሚከፍልበትን ፡ ጊዜ ፡ ሊወስኑለት ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፭ ፡ የሚመለሰው ፡ ነገር ፤ (፩) በኢትዮጵያ ፡ ብር ።

- (፩) በብድር ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ በኢትዮጵያ-ብር ፡ የሚታሰብ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተበዳሪው ፡ የተበደረውን ፡ ገንዘብ ፡ በሚከፍልበት ፡ ቀን ፡ የሕግ ፡ መገባደያ ፡ ሆኖ ፡ የሚገኘውን ፡ ኖትም ፡ ሆነ ፡ ዝርዝር ፡ በተበደረው ፡ መጠን ፡ በመክፈል ፡ ነፃ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ተበዳሪው ፡ ገንዘቡ ፡ በብድር ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ ወዲህ ፡ በዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ግዥ ፡ ላይ ፡ የደረሰውን ፡ የዋጋ ፡ መለዋወጥ ፡ ማሰብ ፡ የለበትም ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ገንዘቡ ፡ በብድር ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ ወዲህ ፡ ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ የተሰጠውን ፡ ትርጓሜ ፡ መለወጥ ፡ ማሰብ ፡ የለበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፮ ፡ (፪) ብድሩ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) በብድር ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ የተጻፈ ፡ ሲሆን ፤ ተበዳሪው ፡ የተበደረውን ፡ ገንዘብ ፡ በሚከፍልበት ፡ ቀን ፤ በተባለው ፡ ገንዘብ ፡

አገር ፡ ውስጥ ፡ የሕግ ፡ መገባደያ ፡ ሆኖ ፡ የሚገኘውን ፡ ያንኑ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ በተበደረው ፡ ቀ፡ ጥር ፡ ልክ ፡ ኖት ፡ ዝርዝር ፡ በመስጠት ፡ ነፃ ፡ ይሆናል ።

(፪) የሚፈቅድም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሚከፍልበት ፡ ቀን ፡ ከዚህ ፡ ከተበደረው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ እኩል ፡ የሚቁጠር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በመክፈል ፡ ነፃ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፯ ፡ (፫) የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ እንክብል ፡ ገንዘቦች ።

- (፩) በብድር ፡ የተሰጡ ፡ ነገሮች ፡ ወይም ፡ እንክብሎች ፡ ወይም ፡ ለምግብ ፡ የሚሆኑ ፡ ነገሮች ፡ ወይም ፡ ሸቀጦች ፡ ሲሆኑ ፡ ተበዳሪው ፡ በተበደረው ፡ ልክ ፡ ብዛቱንና ፡ ዐይነቱን ፡ በመክፈል ፡ ነፃ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ከብድሩ ፡ ጊዜ ፡ ወዲህ ፡ የሆነው ፡ የነዚህ ፡ የእንክብሎች ፡ ለምግብ ፡ የሚሆኑ ፡ ነገሮችና ፡ የሸቀጦች ፡ ዋጋ ፡ መለዋወጥ ፡ ከግምት ፡ አይገባም ።
- (፫) ተበዳሪው ፡ የተበደረውን ፡ ነገር ፡ ለመመለስ ፡ የማይቻለው ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ በርሱ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ መመለሱ ፡ እጅግ ፡ አስቸጋሪ ፡ ሲሆንበት ፤ ዕዳው ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ (የተገመተ) ፡ የብድሩን ፡ ግምት ፡ ላበዳሪው ፡ በመስጠት ፡ ከዕዳው ፡ ነፃ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፰ ፡ የተበዳሪው ፡ መዘግየት ፡ (፩) ውሉን ፡ ማፍረስ ።

- (፩) ተበዳሪው ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ሲታሰብ ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ በማከታተል ፡ የተዘለለው ፡ ወለድ ፡ የዋና ፡ ገንዘብ ፡ ዐሥረኛ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አበዳሪው ፡ ወለድ ፡ ሳይከፈለኝ ፡ ቀረ ፡ በማለት ፡ በብድር ፡ የሰጠው ፡ ነገር ፡ እንዲመለስለት ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በብድር ፡ የተሰጠው ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ በየጊዜው ፡ በከፊል ፡ እንዲመለስ ፡ ስምምነት ፡ ሲኖር ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።
- (፫) ለዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ማንኛቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፱ ፡ ኪሣራ ።

- (፩) ተበዳሪው ፡ የተበደረውን ፡ ነገር ፡ ከመመለስ ፡ ወይም ፡ የሚገባውን ፡ ወለድ ፡ ከመክፈል ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ ውሉ ፡ በጠቅላላው ፡ በሚል ፡ አንቀጽ ፡ በተሰጡት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ጊዜ ፡ በማስተላለፍ ፡ የሚከፈለውን ፡ ወለድ ፡ እንዲከፍል ፡ ይገደዳል ።
- (፪) ይህን ፡ ግዴታ ፡ የሚያከብር ፡ ማንኛቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

መጠሪያን ፡ ስለ ፡ ማቋቋም ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺ ፡ ትርጓሜ ።

- (፩) መጠሪያን ፡ የማቋቋም ፡ ውል ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ንብረትን ፡ በለውጥ ፡ በማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በመተው ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ የሚባል ፡ ገንዘብን ፡ ወይም ፡ ብዛታቸው ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ የሚሆኑ ፡ የሚያልቁ ፡ ዕቃዎች ።

ችን፣ በየጊዜው፣ ለማስከፈል፣ የማስገደድ፣ መብትን፣ አንዱ፣ ወገን፣ ለአንዱ፣ የሚሰጥበት፣ ውል፣ ነው ።

(፪) የመጠሪያ፣ የውል፣ ቃል፣ በስጦታ፣ ላይ፣ እንደሚደረግ፣ ግዴታ፣ ሆኖ፣ ስም ምንት፣ ሊደረግበት፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፩ ። ዕዳውን፣ ስለሚያመለክት፣ ሰነድ ።

(፩) ሰነዱን፣ በእጁ፣ ከያዘ፣ ዘጠኝ፣ ዓመት፣ ያለፈ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዕዳ፣ አስከፋዩ፣ አዲስ፣ ሰነድ፣ እንዲሰጠው፣ ዕዳ፣ ከፋዩን፣ ሊያስገድድ፣ ይችላል ።

(፪) አዲሱ፣ ሰነድ፣ የሚዘጋጀው፣ በዕዳ፣ አስከፋይ፣ ኪሣራ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፪ ። ዘለዓለም፣ ስለሚኖር፣ መጠሪያ፣ እስከ፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ ስለሚቁይ፣ መጠሪያ፣ መጠሪያ፣ ለዘለዓለም፣ ወይም፣ እስከ፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ ሆኖ፣ መቋቋም፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፫ ። መክፈል፣ ያለበትን፣ ገንዘብ፣ ስለ፣ መክፈል ።

(፩) ተቃራኒ፣ የውል፣ ቃል፣ ከሌለ፣ የመጠሪያ፣ ገንዘብ፣ ውሉ፣ ከተፈጸመበት፣ እንሥቶ፣ በየዓመቱ፣ መጨረሻ፣ ይከፈላል ።

(፪) ተዋዋዮቹ፣ ያልተከፈለ፣ የመጠሪያ፣ ገንዘብ፣ ወለድ፣ ይሰጣል፣ ብለው፣ አስቀድመው፣ መስማማት፣ አይችሉም ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፬ ። ወደ፣ ብድር፣ ደንቦች፣ ስለ፣ መምራት ።

ከዚህ፣ በላይ፣ ባለው፣ ምዕራፍ፣ የተደነገጉት፣ ውሳኔዎች፣ በመጠሪያ፣ ማቋቋም፣ ውል፣ ላይም፣ ተፈጻሚ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፭ ። የተጠበቁ፣ ደንቦች ።

በመንግሥት፣ ወይም፣ በሌሎች፣ በሕዝብ፣ አገልግሎት፣ መሥሪያ፣ ቤቶች፣ ስለ፣ መጠሪያዎች፣ የተመለከቱ፣ ደንቦች፣ እንደ፣ ተጠበቁ፣ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ለዘለዓለም ፣ ስለሚኖር ፣ መጠሪያ ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፮ ። መልሶ፣ ስለ፣ መግዛት፣ ችሎታ (፩) መሠረቱ ።

ምንም፣ እንኳ፣ ተቃራኒ፣ የውል፣ ቃል፣ ቢኖር፣ ለዘለዓለም፣ የተቋቋመውን፣ መጠሪያ፣ ዕዳ፣ ከፋይ፣ እንደ፣ ገና፣ ሊገዛው፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፯ ። (፪) የሚቻሉ፣ ውሳኔዎች ።

(፩) ሆኖም፣ ዕዳ፣ ጠያቂው፣ ከመሞቱ፣ በፊት፣ ወይም፣ በሥር፣ ዓመት፣ ከማይበልጥ፣ ጊዜ፣ በፊት፣ መልሶ፣ መግዛት፣ አይቻልም፣ ብለው፣ ተዋዋዮቹ፣ ስምምነት፣ ለማድረግ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም፣ የአንድ፣ ዓመት፣ ማስጠንቀቂያ፣ ለዕዳ፣ ጠያቂው፣ ካልተሰጠው፣ በቀር፣ መልሶ፣ መግዛት፣ የማይቻል፣ መሆኑን፣ ተዋዋዮቹ፣ ለመቀጠል፣ ይችላሉ ።

(፫) ከዚህ፣ የበለጠ፣ ጊዜዎች፣ በውሉ፣ ተጽፎው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ባሉት፣ (ጎይለ፣ ቃሎች)፣ የተመለከቱት፣ ከፍተኞች፣ የሆኑ፣ ጊዜዎች፣ ይተኩባቸዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፰ ። መልሶ፣ የመግዛት፣ ግዴታ ።

ለዘለዓለም፣ የተቋቋመን፣ መጠሪያ፣ ዕዳ፣ ከፋይ፣ መልሶ፣ እንዲገዛ፣ የሚገደደው፤

(ሀ) ሁለት፣ ዓመት፣ ግዴታዎቹን፣ ሳይፈጽም፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፤

(ለ) ለዕዳ፣ ጠያቂው፣ በውሉ፣ ተስፋ፣ የተሰጡትን፣ ማረጋገጫዎች፣ ወይም፣ እነዚህ፣ ከሌሉ፣ የሚገዳደሩ፣ አዲስ፣ ማረጋገጫዎች፣ ያልሰጠ፣ እንደ፣ ሆነ፤

(ሐ) ባለዕዳው፣ የመክፈል፣ ችሎታ፣ ማጣቱ፣ በፍርድ፣ የተረጋገጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፺፱ ። መልሶ፣ ሲገዛ፣ የሚሰጠው፣ ዋና፣ ገንዘብ ።

(፩) መጠሪያውን፣ መልሶ፣ በገዛ፣ ጊዜ፣ ዕዳ፣ ከፋዩ፣ (ስለ፣ ወለድ)፣ በሕግ፣ በተወሰነው፣ ወለድ፣ መሠረት፣ የመጠሪያውን፣ ዋና፣ ገንዘብ፣ የሚገዳደር፣ ገንዘብ፣ ለዕዳ፣ ጠያቂው፣ መክፈል፣ አለበት ።

(፪) ስለዚህ፣ ጉዳይ፣ የዕዳ፣ ከፋዩን፣ ሁኔታ፣ የሚያከብድ፣ የውል፣ ቃል፣ ሁሉ፣ ፈራሽ፣ ነው ።

ንሑስ ፣ ክፍል ፡ ፪ ።

እስከ፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ ስለሚቁይ፣ መጠሪያ ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻ ። መጠሪያው፣ የሚቁይበት፣ ጊዜ ። (፩) የአንድ፣ ሰው፣ ዕድሜ ።

(፩) እስከ፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ የሚቁይ፣ መጠሪያ፣ በዕዳ፣ ጠያቂው፣ ዕድሜ፣ በዕዳ፣ ከፋዩ፣ ወይም፣ በአንድ፣ ስሦተኛ፣ ወገን፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ መቋቋም፣ ይችላል ።

(፪) ተቃራኒ፣ የውል፣ ቃል፣ ከሌለ፣ በዕዳ፣ ጠያቂው፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ እንደ፣ ተቋቋመ፣ ይቁጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፩ ። (፪) የብዙ፣ ሰዎች፣ ዕድሜ ።

(፩) ዕድሜ፣ ልክ፣ የሚቁይ፣ መጠሪያ፣ በብዙ፣ ሰዎች፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ ለመቋቋም፣ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም፣ ዕዳ፣ ጠያቂው፣ የሞተ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በሌላ፣ ሰው፣ ላይ፣ ይተላለፋል፣ የሚል፣ የውል፣ ቃል፣ ማግባት፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፪ ። የሚፈርስበት፣ ሁኔታ ።

(፩) ጡረታው፣ የተቋቋመባቸው፣ ሰዎች፣ የመጠሪያውል፣ በተቋቋመበት፣ ቀን፣ አንዳቸውም፣ በሕይወት፣ የሌሉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ መጠሪያውን፣ የሚያቋቁሙ፣ ውል፣ ፈራሽ፣ ነው ።

(፪) መጠሪያው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ይተላለፋል ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የመጠሪያው ፣ ውል ፣ በሚቋቋምበት ፣ ቀን ፣ ይተላለፍለቃል ፣ የተባለው ፣ ሰው ፣ ይው ፣ በሕይወት ፣ ከሌለ ፣ መጠሪያውን ፣ የሚያስተላልፈው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፱ ። ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ ወይም ፣ በአንድ ፣ ሦስተኛውን ፣ ላይ ፣ የተቋቋመ ፣ መጠሪያ ፣ ለዕዳ ፣ ጠያቂዎች ፣ ወራሾች ፣ ይተላለፋል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳ ። ለመጠሪያ ፣ ለሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ በሕግ ፣ ከተወሰነው ፣ ወለድ ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ አራጣ ።

(፩) እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ የሚቁይ ፣ መጠሪያ ፣ አንድ ፣ ዋና ፣ ገንዘብን ፣ በመክፈል ፣ ለውጥ ፣ የተቋቋመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ የሚሰጣቸው ፣ ገንዘቦች ፣ ከዚህ ፣ ዋና ፣ ገንዘብ ፣ ከመቶ ፣ ሐያ ፣ የሚበልጡ ፣ ለመሆን ፣ አይችሉም ።

(፪) አንድ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ወለድ ፣ በጽሑፍ ፣ ውል ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከመቶ ፣ ኻያ ፣ የሚበልጥ ፣ ወለድ ፣ በስምምነት ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወለዶቹ ፣ የሚከፈሉት ፣ በመቶ ፣ ዐሥራ ፣ ሁለት ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፩ ። ስለ ፣ ውሉ ፣ መፍረስ ።

አቋቋሚው ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ በውል ፣ ቃል ፣ የተነገሩትን ፣ ማረጋገጫዎች ፣ ያልሰጠው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ የሚቁየው ፣ መጠሪያ ፣ የተቋቋመለት ፣ ሰው ፣ ውሉ ፣ እንዲፈረስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፪ ። ገንዘቦችን ፣ ስለአለመክፈል ።

(፩) የመጠሪያ ፣ ገንዘቦችን ፣ ያለመክፈል ፣ መጠሪያው ፣ የተቋቋመለት ፣ ሰው ፣ ዋናው ፣ ገንዘብ ፣ እንዲመለስለት ፣ ወይም ፣ ያስተላለፋቸው ፣ ሀብቶች ፣ በእጁ ፣ እንዲገቡ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይፈቅድለትም ።

(፪) የዕዳ ፣ ከፋዩን ፣ ሀብቶች ፣ ማስያዝና ፣ ማሸጥ ፣ ከሽያጭም ፣ ዋጋ ፣ ላይ ፣ እንዲታዘዝለት ፣ ወይም ፣ እንዲፈቀድለት ፣ ማድረግ ፣ ለገንዘቦች ፣ ሥራም ፣ በቂ ፣ የሚሆን ፣ ገንዘብ ፣ የመውሰድ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፫ ። መልሶ ፣ የመግዛት ፣ ችሎታ ፣ አለመኖር ።

(ኘ) ዋናውን ፣ ገንዘብ ፣ እመልሳለሁ ፣ በማለትና ፣ የከፈላቸውንም ፣ ገንዘቦች ፣ በመተው ፣ ዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ መጠሪያውን ፣ ከመክፈሉ ፣ ነፃ ፣ ለመውጣት ፣ አይችልም ።

(፪) የተጠየቀ ፣ ወይም ፣ መጠሪያው ፣ የተቋቋመባቸው ፣ ሰዎች ፣ ዕድሜ ፣ በሚቁይበት ፣ ጊዜ ፣ የመጠሪያው ፣ አከፋፈል ፣ ምንም ፣ እንኳ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ወጪ ፣ የሚያስፈልገው ፣ ቢሆን ፣ ዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ መጠሪያውን ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፬ ። ለመድረስ ፣ የሚችል ፣ ጉዳት ።

(፩) እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ የሚሆነው ፣ መጠሪያ ፣ ለዕዳ ፣ ጠያቂው ፣ የሚከፈለው ፣ መጠሪያ ፣ በተቋቋመበት ፣ ሰው ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ ነው ።

(፪) ሆኖም ፣ አስቀድሞ ፣ የሚከፈል ፣ ለመሆኑ ፣ ስምምነት ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አከፋፈሉ ፣ በሚደረግበት ፣ ቀን ፣ ገንዘቦች ፣ ተከፋይ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፭ ። መብትን ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍና ፣ ስለ ፣ መያዝ ።

(፩) ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ ዕዳ ፣ ጠያቂው ፣ መብቶቹን ፣ ለማስተላለፍ ፣ ይችላል ።

(፪) ለአንድ ፣ ሦስተኛውን ፣ ወገን ፣ ጥቅም ፣ መጠሪያው ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ የሚያቋቁም ፣ ሰው ፣ መጠሪያውን ፣ በሚአቋቁምበት ፣ ጊዜ ፣ ከዚህ ፣ ሦስተኛው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ዕዳ ፣ የሚጠይቁ ፣ ሰዎች ፣ የመጠሪያውን ፣ ገንዘብ ፣ ለመያዝ ፣ አይችሉም ፣ ሲል ፣ በውል ፣ ቃል ፣ ውስጥ ፣ ለመጻፍ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፮ ። ስለ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂነት ፣ መብት ፣ ማስረጃ ።

እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ የሚቁይ ፣ የመጠሪያ ፣ ዕዳ ፣ ጠያቂው ፣ በሕይወቱ ፣ መኖሩን ፣ ወይም ፣ መጠሪያ ፣ የተቋቋመበት ፣ ሰው ፣ መኖሩን ፣ ማስረጃ ፣ ካላቀረበ ፣ ገንዘቦችን ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፯ ። በአሹራንስ ፣ መሠረት ፣ የሚከፈል ፣ መጠሪያ ።

እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ የሚቁይ ፣ መጠሪያ ፣ በአሹራንስ ፣ መሠረት ፣ የሚከፈል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአሹራንስን ፣ ውል ፣ የሚመለከቱ ፣ ደንቦች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

አንቀጽ ፡ ፲፮ ።

የሥራዎች ፣ አገልግሎት ፣ መስጠትን ፣ የሚመለከቱ ፣ ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፣ ሥራ ፣ ውል ፣ በጠቅላላው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፰ ። (፩) ትርጓሜ ።

የሥራ ፣ ውል ፣ ማለት ፣ ከተዋዋሉት ፣ ወገን ፣ አንዱ ፣ ሠራተኛው ፣ ለሌላው ፣ ወገን ፣ ለአሠሪው ፣ አንድ ፣ ግዙፍነት ፣ ያለው ፣ ወይም ፣ የአእምሮ ፣ ሥራ ፣ በተወሰነ ፣ ወይም ፣ ባልተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ አሠሪው ፣ ሊከፍለው ፣ በተገደደበት ፣ አንድ ፣ ደመወዝ ፣ በርሱ ፣ አገልግሎትና ፣ በርሱ ፣ መሪነት ፣ ሥራውን ፣ ለማከናወን ፣ ግዴታ ፣ የገባበት ፣ ውል ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፱ ። (፪) የመንግሥት ፣ ሹማዎቶችና ፣ ሠራተኞች ።

(፩) የሕዝብ ፣ ባለሥልጣኖች ፣ ከሹማዎቶች ፣ ጋራ ፣ ባሏቸው ፣ ግንኙነቶች ፣ ላይ ፣ የዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ደንጋጌዎች ፣ አይፈጸሙባቸውም ።

(፪) በልዩ ፡ ሕጎች ፡ ተቃራኒ ፡ ውሳኔዎች ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ከኢንዱስትሪሌል ፡ ወይም ፡ ከንግድ ፡ ሥራ ፡ ማካሄጃዎች ፡ ጋራ ፡ በመንግሥት ፡ ወይም ፡ በአስተዳደር ፡ (በአድሚኒስትራቲብ) ፡ ወይም ፡ በቴክኒክ ፡ ክፍሎች ፡ መሪነት ፡ በሚደረጉ ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፱ ። (፫) የማይነኩ ፡ ልዩ ፡ ሠራተኞች ።

የሠራተኞችን ፡ አንዳንድ ፡ ልዩ ፡ ሁኔታ ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውሎ ፡ አፈጻጸም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፭ ። የውል ፡ አፈጻጸም ።

ለሥራ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ ማናቸውም ፡ የተለየ ፡ ፎርም ፡ አያስፈልገውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፮ ። የኅብረት ፡ ስምምነቶች(፩) መሠረቱ ።

አሠሪዎች ፡ ወይም ፡ የአሠሪዎች ፡ ስብሰባ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፤ የሠራተኞች ፡ ስብሰባ ፡ በሌላው ፡ ወገን ፤ ከኅብረት ፡ ስምምነቶች ፡ ውስጥ ፡ እነዚህ ፡ የሚመሩ ፡ የእያንዳንዳቸው ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የሚደረጉበትን ፡ ሁኔታዎች ፡ መወሰን ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፯ ። (፪) ውሎ ፡ የሚጸናበትና ፡ የሚቈይባቸው ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍ፣፲፭ ፡ የተመለከቱት ፡ የጋራ ፡ ስምምነቶች ፡ በጽሑፍ ፡ ካልሆኑና ፡ ደንበኛ ፡ በሆኑ ፡ የሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ካልጸደቁ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የላቸውም ።

(፪) ቢሆንም ፡ ማንኛውም ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፤ ውሎ ፡ ከተደረገ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የ፮ ፡ ወር ፡ ማስታወቂያ ፡ ተሰጥቶ ፡ የኅብረቱ ፡ ስምምነት ፡ ቀርቷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፰ ። (፫) ውጤቶች ።

(፩) ለሠራተኛው ፡ የሰለጠነ ፡ የሚጠቅሙ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ የእያንዳንዳቸው ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ቃል ፡ ከኅብረት ፡ ስምምነት ፡ ጋራ ፡ የማይሰማሙ ፡ ሲሆን ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

(፪) ፈራሾች ፡ የሆኑት ፡ የየአንዳንድ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ቃል ፡ በኅብረት ፡ ስምምነት ፡ በተመለከቱት ፡ ቃል ፡ የሚተኩ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፱ ። ለዐይነት ፡ የሚሆኑ ውሎች ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ለሆኑ ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ዐይነት ፡ የሚሆኑ ፡ ውሎች ፡ ማዘጋጀት ፡ ይችላሉ ።

(፪) የተዘጋጁትም ፡ የውል ፡ ዐይነቶች ፡ ውሎች ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ የሚሆኑት ፡ በሚገባ ፡ ታትመው ፡ በግልጽ ፡ በወጡ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፳ ። (፪) ውጤቶች ።

(፩) የእያንዳንዳቸው ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ በዐይነት ፡ ውሎች ፡ ሁኔታዎች ፡ እንደ ፡ ተደረጉ ፡ ይገመታሉ ።

(፪) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ በዐይነት ፡ ውሎች ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱትን ፡ ሁኔታዎች ፡ በጽሑፍ ፡ መለወጥ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፳፩ ። የሥራ ፡ ማካሄጃው ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ።

(፩) በሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ ውስጥ ፡ አሠሪው ፡ ያዘጋጀው ፡ የውስጥ ፡ ትእዛዝ ፡ ደንብ ፡ በጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ሆኖ ፡ ከመቀጠሩ ፡ በፊት ፡ ካልተሰጠው ፡ በቀር ፡ ሠራተኛውን ፡ አያስገድደውም ።

(፪) በዚህ ፡ ደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ አሠሪው ፡ በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ ያደረጋቸው ፡ ቅጣቶች ፡ ለሕግ ፡ ወይም ፡ ለሚገባ ፡ ፍርድ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፤ እንደ ፡ ገና ፡ በዳኞች ፡ ለመሻሻል ፡ (መታየት) ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፳፪ ። ሠራተኛውን ፡ የሚነዳ የውል ፡ ቃል ።

(፩) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከተጻፈው ፡ በአነሰ ፡ አኳኋን ፡ ለሠራተኛው ፡ የሚጠቅም ፡ የሥራ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በሕግ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ካልተፈቀደ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

(፪) ይህም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሠራተኛው ፡ ሥራ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፳፫ ። ግዴታው ፡ የራሱ ፡ ስለ መሆኑ ።

በውሎ ፡ ወይም ፡ በሁኔታዎቹ ፡ ተቃራኒ ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ሠራተኛው ፡ ለሠራው ፡ ቃል ፡ የሰጠበትን ፡ ሥራ ፡ ራሱ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፳፬ ። የትጉህነት ፡ አሠራር ፡ ግዴታ ።

(፩) ሠራተኛው ፡ ሥራውን ፡ በጥንቃቄ ፡ መሥራት ፡ አለበት ።

(፪) አስቦ ፡ ወይም ፡ በቸልተኛነት ፡ ወይም ፡ ባለመጠንቀቅ ፡ በአሠሪው ፡ ላይ ፡ ለሚያደርሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፫) አላፈነት ፡ አለበት ፡ ወይም ፡ የለበትም ፡ ብሎ ፡ ለመገመት ፡ የሚቻለው ፡ አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ ቃል ፡ የሰጠበትን ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ እንዲሁም ፡ የሠራተኛው ፡ ሥራ ፡ ነው ።

ኛውን ፣ የትምህርት ፣ ደረጃ ፣ ችሎታዎችና ፣ የሥራ ፣ ደረጃውን ፣ አሠሪው ፣ የሚያውቀው ፣ ወይም ፣ ይገባው ፣ የነበረውን ፣ ማወቅ ፣ መሠረት ፣ በማድረግ ፣ ነው ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡የሥራው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ (ዲ.ሲ.ፕ.ሊ.ን) ።

የሥራውን ፣ አፈጻጸም ፣ የሚመለከቱ ፣ የአሠሪው ፣ ትእዛዞች ፣ ለውሉ ፣ ለሕጉና ፣ ለመልካም ፣ ጠባይ ፣ አንዳችም ፣ ተቃራኒነት ፣ ከሌላቸውና ፣ እነዚህንም ፣ መፈጸም ፣ አደጋ ፣ የማያመጣ ፣ ከሆነ ፣ ሠራተኛው ፣ መታዘዝ ፣ አለበት ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡መሠረት ፣ የሚገባው ፣ ሥራ ፣ (ጀ) መሠረቱ ።

ሠራተኛው ፣ ሊሠራው ፣ ግዴታ ፣ የገባበትን ፣ ሥራ ፣ ብቻ ፣ መሥራት ፣ አለበት ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡(ጀ) ስለ ፣ ሥራ ፣ መለወጥ ።

(ጀ) ቢሆንም ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ አሠሪው ፣ ስለ ፣ ሥራው ፣ ማካሄጃ ፣ ጥቅም ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖ ፣ የሠራተኛውን ፣ ደመወዝ ፣ የሚቀንስ ፣ ወይም ፣ ከሁኔታው ፣ ዋና ፣ ነገር ፣ የሚለዋወጥ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ ልዩ ፣ ሥራ ፣ መስጠት ፣ ይችላል ።

(ጀ) አዲሱ ፣ ሥራ ፣ ሠራተኛው ፣ ከተቀጠረበት ፣ ሥራ ፣ ይበልጥ ፣ ከፍ ፣ ያለ፣ ደመወዝ ፣ ያለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሠራተኛው ፣ ይህን ፣ ደመወዝ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡(ቸ) ስለ ፣ ተጨማሪ ፣ ሥራ ።

(ቸ) አሠሪው ፣ በውሉ ፣ ከተመለከተው ፣ በላይ ፣ የሥራ ፣ ፍራ ፣ እንዲሰጥ ፣ ሠራተኛውን ፣ መጠየቅ ፣ ይችላል ።

(ቸ) ሠራተኛው ፣ ይህን ፣ ተጨማሪ ፣ ሥራ ፣ መሥራት ፣ ከቻለና ፣ አልሠራም ፣ ማለቱም ፣ ለቅን ፣ ልቡና ፣ አሠራር ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሠራተኛው ፣ ይህን ፣ ተጨማሪ ፣ ሥራ ፣ መሥራት ፣ አለበት ።

(ቸ) ሠራተኛውም ፣ አስቀድሞ ፣ በተሰማሙበት ፣ ደመወዝ ፣ አንጻር ፣ በተወሰነ ወገን ፣ በሁኔታዎቹ ፣ ዐይነት ፣ ለዚህ ፣ ተጨማሪ ፣ ሥራ ፣ ተጨማሪ ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡(ቫ) በቀጥር ፣ ወይም ፣ በሙሉ ፣ ሥራን ፣ ስለ ፣ መሥራት ።

(ቫ) በቀጥር ፣ ወይም ፣ በሙሉ ፣ ሥራው ፣ ደመወዝ ፣ የሚከፈለው ፣ ሠራተኛው ፣ አሠሪው ፣ ከሆነው ፣ ሰው ፣ ውሉ ፣ በሚጻፍበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ብዛት ፣ ያለው ፣ ሥራ ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

(ቫ) በቀጥር ፣ ወይም ፣ በሙሉ ፣ የሚሠራ ፣ ሥራ ፣ ለመስጠት ፣ ካልቻለ ፣ አሠሪው ፣ በሰዓት ፣ ወይም ፣ በቀን ፣ ሠራተኛውን ፣ ሊያሠራው ፣ ይችላል ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡መሣሪያዎችን ፣ መሥሪያዎችን ፣ (ከ) ስለ ፣ ማቅረብ ።

(ከ) ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ወይም ፣ ልማድ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ለሥራው ፣ አስፈላጊ ፣ የሚሆኑትን ፣ መሥሪያዎች ፣ መሣሪያዎች ፣ ለሠራተኛው ፣ የሚያቀርበው ፣ አሠሪው ፣ ነው ።

(ከ) ሠራተኛው ፣ ግዴታ ፣ ሳይኖርበት ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በከፊል ፣ ያቀረባቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አሠሪው ፣ ኪሣራውን ፣ ይከፍለዋል ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡(ከ) በጥበቃ ፣ ስለ ፣ ማኖር ።

ሠራተኛው ፣ ለሥራው ፣ አፈጻጸም ፣ የተሰጡትን ፣ ነገሮች ፣ በጥንቃቄ ፣ መያዝ ፣ አለበት ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡ሠራተኛው ፣ ስለሚፈጥረው ፣ ነገር ።

(ከ) ለአሠሪው ፣ ሥራ ፣ ሲል ፣ ሥራውን ፣ በሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ ሠራተኛው ፣ ፈጥሮ ፣ ያወጣው ፣ ነገር ፣ የራሱ ፣ ነው ።

(ከ) ግን ፣ ግን ፣ ሠራተኛው ፣ ፈጥሮ ፣ ወይም ፣ ፈልጎ ፣ እንዲያወጣ ፣ በተለይ ፣ ተቀጥሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለአሠሪው ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡የሥራ ፣ ማካሄጃን ፣ ስለሚመለከቱ ፣ መግለጫዎች ።

(ከ) ሠራተኛው ፣ የሥራው ፣ ውል ፣ ካለቀ ፣ በኋላም ፣ ቢሆን ፣ በሥራው ፣ ጊዜ ፣ ያወቃቸውን ፣ የአሠሪውን ፣ ምስጢሮች ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።

(ከ) በአሠሪው ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ በማድረግ ፣ ዐይነት ፣ በሥራው ፣ ጊዜ ፣ ያገኛቸውን ፣ መግለጫዎች ፣ ሊሠራባቸው ፣ አይገባውም ።

ከፍል ፣ ቸ ።

ለሠራተኛው ፣ ስለሚገባው ፣ ደመወዝ ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡ስለ ፣ ደመወዝ ፣ መብት ።

ይህ ፣ ሥራ ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ እንዲሠራ ፣ ልምድ ፣ ካልሆነ ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ሥራ ፣ በሚሠራ ፣ ሰው ፣ ዋጋ ፣ ውስጥ ፣ የሚገባ ፣ ከሆነ ፣ ሥራ ፣ ሁሉ ፣ በደመወዝ ፣ እንደ ፣ ተሠራ ፣ ይገመታል ።

ቀ፡ጀጅጅጅጅ፡የደመወዙ ፣ ልክ ።

(ከ) በተሰማሙበት ፣ ወይም ፣ በጎብረት ፣ ስምምነቶች ፣ ያለውን ፣ ወይም ፣ ለአሠሪው ፣ አስገዳጅ ፣ በሆኑ ፣ ዐይነት ፣ ውሎች ፣ መሠረት ፣ ሠራተኛው ፣ ደመወዝ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

(ከ) እነዚህ ፣ የውል ፣ ቃሎች ፣ ከሌሉ ፣ የደመወዝ ፣ ውል ፣ በልማድ ፣ ጥያቄዎች ፣ ወይም ፣ ሥራው ፣ በሚሠራበት ፣ ቦታ ፣ ልምዶች ፣ የተወሰነ ፣ ይሆናል ።

(ከ) ልምዶች ፣ ከሌሉ ፣ ግን ፣ በርትዕ ፣ መሠረት ፣ ጃኞች ፣ ቆወስኑታል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፴፮። ስለ፡ ደመወዝ ፣ አወሳሰን ።

- (፩) ደመወዝ ፣ ላንድ ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ በሰዓት ፣ በቀን ፣ በሳምንት ፣ በዐሥራ ፣ አምስት ፣ ቀን ፣ በወር ፣ ወይም ፣ በዓመት ፣ ሊወሰን ፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ባንድ ፣ በተወሰነ ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ በቅጥር ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ በሙሉ ፣ ሥራ ፣ ሠራተኛው ፣ ለአሠሪው ፣ በሚሰጠው ፣ ሥራ ፣ መጠን ፣ ለመሆን ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፴፯። ከትርፍ ፣ ተከፋይ ፣ ስለ ፣ መሆን ።

- (፩) ደመወዙ ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በክፊል ፣ አሠሪው ፣ ካገኛቸው ፣ ትርፎች ፣ ካንድ ፣ ድርሻ ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ ከሥራ ፣ ማካሄጃ ፣ የገንዘብ ፣ ክንውን ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ በሥራ ፣ ማካሄጃው ፣ ውስጥ ፣ ከተገኘው ፣ የቁጠባ ፣ ገንዘብ ፣ ካንድ ፣ ድርሻ ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ ይህንኑ ፣ ከመሰለ ፣ ከሌላ ፣ ከሥራ ፣ ዋጋ ፣ ውስጥ ፣ በመቶ ፣ ይህን ፣ ያህል ፣ ተብሎ ፣ ለመወሰን ፣ ይቻላል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ እያንዳንዱ ፣ የዕቃ ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ (ኢንቫንቴር) ፣ ካደረገ ፣ በኋላ ፣ አሠሪው ፣ ለሠራተኛው ፣ ሊከፍለው ፣ የሚገባውን ፣ ሒሳብ ፣ ያስረክበዋል ።
- (፫) ሠራተኛውም ፣ በተዋዋሉት ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ የተመረጠው ፣ አንድ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ስምምነት ፣ ባይኖር ፣ ጻኞች ፣ የመረጡት ፣ ሰው ፣ የተሠራውን ፣ ሒሳብ ፣ እንዲመረመርለት ፣ ለማስደረግ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፴፰። ጉርሻዎች ።

ደመወዝም ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በክፊል ፣ ደንበኞች ፣ ለሠራተኛው ፣ ከከፈሉት ፣ ጉርሻዎች ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ሠራተኞቹ ፣ አሠሪው ፣ ከተቀበላቸው ፣ ውስጥ ፣ መሆን ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፴፱። የመከፈያው ፣ ጊዜ ።

- (፩) ግዙፍነት ፣ ያለውን ፣ ሥራ ፣ ለመሥራት ፣ የተገደዱ ፣ ሠራተኞች ፣ ደመወዝ ፣ የሚከፈለው ፣ በቀን ፣ መቅጠሪያው ፣ በየዐሥራ ፣ አምስት ፣ ቀን ፣ መጨረሻ ፣ ወይም ፣ በውሉ ፣ አጭር ፣ ሆኖ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ መጨረሻ ፣ ነው ።
- (፪) ለጸሓፊዎችና ፣ ለቢሮ ፣ ወይም ፣ ለማጋዘን ፣ ሠራተኞች ፣ የሚከፈለው ፣ በየወሩ ፣ መጨረሻ ፣ ወይም ፣ በውሉ ፣ አጭር ፣ ሆኖ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ መጨረሻ ፣ ነው ።
- (፫) የሥራው ፣ ውል ፣ ሲያልቅ ፣ ጸግኖቻቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ደመወዝ ፣ ተከፋይ ፣ ይሆናል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፵ፀ። ሥራ ፣ ስለ ፣ ግዳም ።

የሚከተሉት ፣ ሁለቱ ፣ ቅጥሮች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ ሥራውን ፣ ላልሠራባቸው ፣ ቀናች ፣ ሠራተኛው ፣ ደመወዝ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ የለውም ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፵፩። የሥራ፣ አለመኖር።

- (፩) ሠራተኛው ፣ አንድም ፣ የሥራ ፣ አገልግሎት ፣ ባይሰጥም ፣ እንኳ ፣ ይኸውም ፣ ሁኔታ ፣ አሠሪው ፣ ሥራ ፣ ሳይሰጠው ፣ በመቅረቱ ፣ ወይም ፣ አሠሪው ፣ እንዳይሠራ ፣ ከመከልከሉ ፣ የተነሳም ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ደመወዙን ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፪) ሠራተኛው ፣ የሥራ ፣ አገልግሎት ፣ ሳይሰጥ ፣ በመቆጠብና ፣ ሌላ ፣ ሥራ ፣ በመፈጸም ፣ ያገኛቸውን ፣ ጥቅሞች ፣ አሠሪው ፣ ከደመወዙ ፣ ለመቀነስ ፣ ይችላል ።
- (፫) የሥራው ፣ አለመኖር ፣ በአሠሪው ፣ ጥፋት ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሠራተኛው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ሌላ ፣ ሥራ ፣ በመፈጸም ፣ ሊያገኝ ፣ ይችላል ፣ የነበረውን ፣ ጥቅሞች ፣ አሠሪው ፣ እንደዚሁ ፣ ከደመወዙ ፣ ለመቀነስ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፵፪። ስለ፣ ሠራተኛው ፣ መታመም ፣ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ሠራተኛው ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ የሦስት ፣ ወር ፣ የሥራ ፣ አገልግሎት ፣ ሰጥቶ ፣ ሆነ ፣ ብሎ ፣ ሳይሆን ፣ በበሽታ ፣ ምክንያት ፣ አገልግሎት ፣ እንዳይሰጥ ፣ የታወከ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የደመወዙን ፣ ግማሽ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፪) ሠራተኛው ፣ ለአሠሪው ፣ አንድ ፣ ዓመት ፣ ወይም ፣ ይበልጥ ፣ ሥራውን ፣ ከመተዉ ፣ በፊት ፣ ሠርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የደመወዙ ፣ መብት ፣ ካንድ ፣ ወር ፣ በኋላ ፣ ይቀራል ። እንዲህ ፣ ካልሆነ ፣ ግን ፣ ካሥራ ፣ አምስት ፣ ቀን ፣ በኋላ ፣ ቀሪ ፣ ይሆናል ።
- (፫) አሠሪው ፣ አስገዳጅ ፣ በሆነው ፣ ሕጋዊ ፣ አጅራንስ ፣ መሠረት ፣ ለሠራተኛው ፣ ሥራውን ፣ በመተዉ ፣ ምክንያት ፣ የተከፈሉትን ፣ ገንዘቦች ፣ ከዕዳው ፣ ለመቀነስ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፵፫። (፪) ለያንዳንድ ፣ ሥራ ፣ በቅጥር የሚከፈል ፣ ደመወዝ ፣ ወይም ፣ ጉርሻ ።

- (፩) ደመወዝ ፣ በያንዳንዱ ፣ ሥራ ፣ በቅጥር ፣ ወይም ፣ በመላው ፣ ሥራ ፣ የሚከፈል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ያለውን ፣ ቅጥር ፣ እንዲሠራበት ፣ ለማድረግ ፣ በበሽታ ፣ ምክንያት ፣ የታወከው ፣ ሠራተኛ ፣ ይሠራው ፣ የነበረውን ፣ ሥራ ፣ ዐይነት ፣ የሚፈጸሙ ፣ ብሥራው ፣ ማካሄጃ ፣ ውስጥ ፣ ባሉት ፣ ሠራተኞች ፣ በሚከፈለው ፣ መካከለኛ ፣ ደመወዝ ፣ ግምት ፣ ይወሰናል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ደግሞ ፣ ሥራውን ፣ ከመተዉ ፣ እስቀድሞ ፣ የነበረው ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ታሞ ፣ የነበረው ፣ ሠራተኛ ፣ ይቀበላው ፣ የነበረው ፣ ደመወዝ ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ ይገባል ።
- (፫) የሚከፈለውም ፣ ደመወዝ ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በክፊል ፣ በጉርሻዎች ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ ሠራተኞቹ ፣ ወይም ፣ በማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ዐይነት ፣ ለመቁጣጠር ፣ በሚቻል ፣ አኳኋን ፣ አሠሪው ፣ የሚቀበላቸው ፣ ጉርሻዎች ፣ ብቻ ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ ይገባሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፵፬ ። ደመወዝን ፣ ስለ ፣ መያዝ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

- (፩) በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በተወሰነው ፣ አደራረግ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የሠራተኛ ፣ ደመወዝ ፣ በገንዘብ ፣ ጠያቂዎቹ ፣ በኩል ፣ ለመያዝ ፣ አይችልም ።
- (፪) እንደዚህ ፣ ባለ ፣ አኳኋን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ላንድ ፣ ሦስተኛ ፣ ሰው ፣ ሠራተኛው ፣ ለማስተላለፍ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፵፮ ። ከደመወዝ ፣ ላይ ፣ አስቀድሞ ፣ ስለ ፣ መውሰድ ።

- (፩) ከሠራተኛው ፣ ችግር ፣ የተነሣ ፣ ለአሠሪውም ፣ ምንም ፣ ጉዳት ፣ የሚያመጣበት ፣ ካልሆነ ፣ በሠራው ፣ ሥራ ፣ ለሠራተኛው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ ገንዘብ ፣ አሠሪው ፣ አስቀድሞ ፣ መስጠት ፣ አለበት ።
- (፪) ሠራተኛው ፣ ደመወዙን ፣ ለሌላ ፣ ለማስተላለፍ ፣ በሚችልበት ፣ መጠን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ገና ፣ ባልተፈጸመ ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ ለሠራተኛው ፣ አስቀድሞ ፣ ገንዘብ ፣ መክፈል ፣ ሊፈቀድ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፵፯ ። ስለ ፣ ማቻቻል ።

- (፩) ሠራተኛው ፣ ደመወዙን ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ማስተላለፍ ፣ በሚችልበት ፣ መጠን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አሠሪው ፣ በሠራተኛው ፣ ስም ፣ ለሌላ ፣ የከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ ማቻቻያ ፣ አድርጎ ፣ ሠራተኛውን ፣ ለመቃወም ፣ አይችልም ።
- (፪) ስለ፣ ሆኖ ፣ ሠራተኛው ፣ አስቦ ፣ በአሠሪው ፣ ላይ ፣ ላደረገው ፣ ጉዳት ፣ ምክንያት ፣ ሊከፍለው ፣ የሚገባውን ፣ ኪሣራ ፣ መቻቻያ ፣ አድርጎ ፣ ያላንዳች ፣ ወሰን ፣ ሠራተኛውን ፣ ሊቃወመው ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፵፰ ። ከደመወዝ ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ መያዝ ።

- (፩) ከደመወዝ ፣ ላይ ፣ ይያዛል ፣ ተብሎ ፣ ስምምነት ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ሠራተኛው ፣ በአጋጣሚ ፣ አሠሪውን ፣ ሊያደርስበት ፣ የሚችለውን ፣ ጉዳት ፣ ለመካስ ፣ እንደ ፣ ተያዘ ፣ ሆኖ ፣ ይገመታል ።
- (፪) ደመወዙን ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ለማስተላለፍ ፣ በሚችልበት ፣ መጠን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ የደመወዝ ፣ መያዝ ፣ አይፈቀድም ።
- (፫) ደመወዙም ፣ ከተያዘበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ወለድ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ክፍል ፣ ፬ ።

ስለ ፣ አሠሪው ፣ የጸጥታ ፣ አጠባበቅ ፣ ግዴታ ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፵፰ ። መሠረቱ ።

- (፩) የሠራተኛውን ፣ ሕይወት ፣ ሙሉ ፣ ሰውነቱን ፣ ጤንነቱን ፣ የሕሊና ፣ (የሞ

ራል) ፣ ክብሩን ፣ በመጠበቅ ፣ ረገድ ፣ አሠሪው ፣ ለሥራው ፣ ልዩ ፣ ሁኔታዎች ፣ ተገቢ ፣ የሆኑትን ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ሁሉ ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

- (፪) በልማድና ፣ በቴክኒክ ፣ ሥራዎች ፣ መሠረት ፣ በዚህ ፣ ግብ ፣ ለሥራው ፣ ማካሄጃ ፣ ቦታዎችን ፣ ማቋቋምና ፣ አስፈላጊ ፣ መሣሪያን ፣ በተለይ ፣ ማደራጀት ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፵፱ ። በሥራ ፣ ምክንያት ፣ የሚደርሱ ፣ አደጋዎች ።

በሥራው ፣ ምክንያት ፣ በሠራተኛው ፣ ላይ ፣ ለሚደርሱ ፣ አደጋዎች ፣ አሠሪው ፣ አላፈ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፶፬ ። ለሥራው ፣ ተመሳሳይ ፣ ስለሚሆን ፣ ሌላ ፣ ሥራ ።

ይህ ፣ ሥራ ፣ በአሠሪው ፣ የታዘዘም ፣ ባይሆን ፣ ለሥራ ፣ ማካሄጃው ፣ ጥቅም ፣ ሠራተኛው ፣ በሚሠራው ፣ ሥራ ፣ ማካሄድ ፣ ምክንያት ፣ ለሚደርሱበት ፣ አደጋዎች ፣ አሠሪው ፣ አላፈ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፶፮ ። በሥራው ፣ ጊዜና ፣ ቦታ ፣ ስለሚሆኑ ፣ አደጋዎች ።

- (፩) ሠራተኛው ፣ ፣ ባንድ ፣ በተወሰነለት ፣ መሬት ፣ ወይም ፣ ቦታ ፣ ውስጥ ፣ የሥራውን ፣ አገልግሎት ፣ ሲፈጽም ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሥራው ፣ ጊዜና ፣ ቦታ ፣ በሠራተኛው ፣ ለሚደርሱበት ፣ አደጋዎች ፣ አሠሪው ፣ አላፈ ፣ ነው ።
- (፪) በሥራው ፣ ሰዓት ፣ የሚፈቀደው ፣ የዕረፍት ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሥራ ፣ ጊዜ ፣ ሆኖ ፣ ይቁጠራል ።
- (፫) በነዚህ ፣ ዕረፍት ፣ ጊዜ ፣ ለሠራተኞች ፣ ማረፊያ ፣ የተዘጋጁት ፣ ቦታዎች ፣ እንደ ፣ ሥራ ፣ ቦታ ፣ ክፍል ፣ ሆነው ፣ ይቁጠራሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፶፪ ። በሞያ ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ስለሚደርሱ ፣ በሽታዎች ።

- (፩) በሠራተኛው ፣ ላይ ፣ በሥራው ፣ ምክንያት ፣ ለሚደርሱበት ፣ በሽታዎች ፣ አሠሪው ፣ አላፈ ፣ ነው ።
- (፪) ምንም ፣ ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ ቢኖር ፣ እንኳ ፣ ያስተዳደር ፣ ደንቦች ፣ በልዩ ፣ ልዩ ፣ ኢንዱስትሪዎች ፣ የሚደርሱትን ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ እንደ ፣ ደረሱ ፣ የሚቁጠሩትን ፣ በሽታዎች ፣ ይወስናሉ ።
- (፫) ከነዚህ ፣ በሽታዎች ፣ ዝርዝር ፣ ውጭ ፣ ለሆነው ፣ ወይም ፣ የእነዚህ ፣ ዝርዝር ፣ በሌለ ፣ ጊዜ ፣ ሠራተኛው ፣ በሥራው ፣ ምክንያት ፣ በሽታው ፣ የደረሰበት ፣ ለመሆኑ ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ለማስረዳት ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፻፶፫ ። ስለ ፣ አሠሪው ፣ ከአላፈነት ፣ መዳን ።

(፩) ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ ጥፋት ።

- (፩) አደጋው ፣ ወይም ፣ በሽታው ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ አስቦ ፣ ባደረገው ፣ ጥፋት ፣ መሆኑን ፣ አሠሪው ፣ ካስረዳ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባሉት ፣ ቍጥሮች ፣ ከተወሰነው ፣ አላፈነት ፣ አሠሪው ፣ ነጻ ፣ ይሆናል ።

(፪) እንዲሁም፡ አደጋው፡ ወይም፡ በሽታው፡ የደረሰበት፡ ሠራተኛው፡ በግልጽ፡ በጽሑፍ፡ የተሰጠውን፡ ትእዛዝ፡ በመተላለፍ፡ መሆኑን፡ ካስረዳ፡ አሠሪው፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፶፬ ። (፪) ከሥራው፡ ጋራ፡ ግንኙነት፡ ስለ፡ አለመኖር ።

አደጋው፡ ከሠራተኛው፡ ሥራ፡ ጋራ፡ ወይም፡ ሠራተኛው፡ ግንኙነት፡ ካለው፡ ከሥራው፡ ውል፡ ጋራ፡ ምንም፡ ግንኙነት፡ የሌለው፡ መሆኑን፡ ካስረዳ፡ አሠሪው፡ አላፈነት፡ የለበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፶፭ ። (፫) ሌሎች፡ ምክንያቶች ።

አሠሪው፡ በሌላ፡ በማናቸውም፡ ምክንያት፡ ከአላፈነት፡ አይደንም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፶፮ ። የአላፈነት፡ መጠን ።

፩ ፡ የሕክምናና የሌሎች ፡ ወጪዎች ።

(፩) አሠሪው፡ ስለ፡ ሕክምና፡ መድኃኒቶች፡ ሆስፒታልና፡ ሌሎችም፡ አደጋው፡ ወይም፡ በሽታው፡ ሠራተኛውን፡ የሚያስገድዱትና፡ በሚገባ፡ አኳኝን፡ የተደረጉትን፡ ወጪዎች፡ ሁሉ፡ መክፈል፡ አለበት ።

(፪) በአደጋው፡ ወይም፡ በበሽታው፡ ጠንቅ፡ ሠራተኛው፡ የሞተ፡ እንደ፡ ሆነ፤ በዚህ፡ አኳኝን፡ ለመቃብር፡ ሥርዐቶች፡ አስፈላጊ፡ የሆኑትን፡ ወጪዎች፡ አሠሪው፡ መክፈል፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፶፯ ። (፪) የደመወዝ፡ ክፍል ።

(፩) በአደጋው፡ ወይም፡ በበሽታው፡ ምክንያት፡ ሠራተኛው፡ ለመሥራት፡ የታወከ፡ እንደ፡ ሆነ ፤ ሠራተኛው፡ ሥራውን፡ ከተወበት፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ፡ እስከ፡ አንድ፡ ዓመት፡ ከደመወዙ፡ ከመቶ፡ ሰባ፡ አምስት፡ አሠሪው፡ መክፈል፡ አለበት ።

(፪) ከሠራተኛው፡ ደመወዝ፡ የበለጠ፡ ሳይሆን፡ አሠሪው፡ የሚሰጠው፡ ገንዘብ፡ ሠራተኛው፡ በአሠሪው፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ለቁየበት፡ ለያንዳንድ፡ ዓመት፡ በመቶ፡ አምስት፡ ይጨመራል ።

(፫) ሆኖም፡ በወር፡ ከአምስት፡ መቶ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር፡ የሚበልጥ፡ ገንዘብ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፶፰ ። (፫) ስለ፡ ቀለብ፡ ግዴታ ።

(፩) ከዚህ፡ በፊት፡ ባለው፡ ቀጥር፡ የተመለከተው፡ ጊዜ፡ ካለቀ፡ በኋላና፡ ሠራተኛው፡ ከአደጋው፡ ወይም ፡ ከበሽታው፡ የተነሣ ፡ ግማሹን፡ ወይም ፡ በሚበልጥ፡ የሥራ፡ ችሎታውን፡ በጭራሽ፡ ያጣ፡ ሆኖ፡ ሲገኝ፡ አሠሪው፡ ለሠራተኛውና፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆቹ፡ የቀለብ፡ መክፈል፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

(፪) አሠሪው፡ ይህ፡ ግዴታ፡ የሚደርስበት፡ በምትክነት፡ ስለ፡ ሆነ ፡ ሠራተኛው፡ ከቤተ፡ ዘመዱ፡ አባሎች፡ ይህን፡ የቀለብ፡ ርዳታ ፡ ለማግኘት፡ ያልቻለ፡ እንደ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፫) ይህ፡ ግዴታ፡ በዚህ፡ ስርገብ ፡ ስለ፡ ቤተ፡ ዘመድ፡ በተነገረው፡ መጽሐፍ፡ በተመለከቱት፡ ደንቦች፡ ይወሰናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፶፱ ። (፬) ስለ፡ አሠሪው፡ ከባድ፡ ጥፋት፡ ወይም፡ አታላይነት ።

(፩) በሠራተኛው፡ ላይ፡ የደረሰው፡ ጉዳት፡ ወይም፡ በሽታ፡ በአሠሪው፡ አታላይነት፡ ወይም፡ ከባድ፡ ጥፋት፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ከዚህ፡ በፊት፡ ያሉት፡ የሁለቱ፡ ቀጥሮች፡ ውሳኔዎች፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆኑም ።

(፪) በዚህ፡ ስርገብ ፡ ከውል፡ ውጭ፡ ስለሚደርስ፡ አላፈነት፡ በሚለው፡ ምዕራፍ፡ ውሳኔዎች፡ መሠረት፡ ሠራተኛው፡ ቤተ፡ ዘመዱና፡ ወራሾቹ፡ የደረሱባቸውን፡ የጉዳት፡ ካሣ፡ አሠሪውን፡ ለመጠየቅ፡ ይችላሉ ።

(፫) አሠሪው፡ ስሕተት ፤ አለመጠንቀቅ ፤ ወይም፡ ችላ ፡ ባይነት ፤ ሲያደርግና ፡ ይኸውም ፡ በነገላለግነት ፡ በድፍረት ፡ ወይም ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ ጤንነት ፡ ገድ ፡ የሌለው ፡ ሆኖ ፡ ሲተረጎም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፭ ።

ለሠራተኞች፡ የሚገባ፡ የዕረፍት፡ ጊዜ ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፷፰ ። የተለመዱ፡ ሰዓቶችና፡ ቀኖች ።

አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ የተለመዱትን ፡ የዕረፍት ፡ ሰዓቶችና ፡ ቀኖች ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፷፩ ። የዓመት፡ የዕረፍት፡ ፈቃድ ።

ሥራ ፡ አሠሪው ፡ የሠራተኛውን ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከጊዜው ፡ ዋነኛውን ፡ ክፍል ፡ የተገለገለበት ፡ ሲሆን ፡ ለሠራተኛው ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ፡ መስጠትና ፡ ለዕረፍት ፡ በሚሰጠውም ፡ ጊዜ ፡ ደመወዙን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፷፯ ። ዕረፍቱ፡ የሚቆይበት፡ ጊዜ ።

(፩) ሠራተኛው፡ በአሠሪው፡ ሥራ፡ ውስጥ፡ ወይም፡ በአንድ፡ የሥራ፡ ማከናወኛ፡ ክፍል፡ ከአንድ፡ ዓመት፡ እስከ፡ ፭ ፡ ዓመት፡ ሠርቶ፡ እንደ፡ ሆነ ፡ የዕረፍቱ፡ ጊዜ ፡ የሚሰጠው ፡ መደዳውን ፡ ሀሥር ፡ ቀን ፡ ይሆናል ።

(፪) ሠራተኛው፡ በአሠሪው፡ ሥራ፡ ውስጥ፡ ወይም፡ በአንድ፡ የሥራ ፡ ማከናወኛ፡ ክፍል ፡ ሲሠራ ፡ ከአምስት ፡ እስከ ፡ ፲ ፡ ዓመት ፡ ቁይቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕረፍቱ ፡ ጊዜ ፡ መደዳውን ፡ ፀሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ይሆናል ።

(፫) ሠራተኛው፡ በአሠሪው፡ ሥራ፡ ውስጥ፡ ወይም፡ ባንድ፡ የሥራ ፡ ማከናወኛ፡

ክፍል ፡ ሲሠራ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ይበልጥ ፡ ሆኖት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕረፍቱ ፡ ጊዜ ፡ የሚቆየው ፡ መደዳውን ፡ ኻያ ፡ ቀን ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፫ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ማለቅ ።

የሥራው ፡ ውል ፡ ባለቀ ፡ ጊዜ ፡ ሠራተኛው ፡ ለአሠሪው ፡ በዓመቱ ፡ ውስጥ ፡ የሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ተገምቶ ፡ የሚገባውን ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፬ ። ስለሚቀነሱ ፡ ቀኖች።

- (፩) በሠራተኛው ፡ ጥያቄ ፡ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ ከዕረፍቱ ፡ ላይ ፡ የተሰጡትን ፡ የዕረፍት ፡ ቀኖች ፡ አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ ከሚገባው ፡ ከዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ቀኖች ፡ ላይ ፡ ይቀንሳል ።
- (፪) ሠራተኛው ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ ያልሠራባቸውን ፡ ቀኖች ፡ አሠሪው ፡ ለመቀነስ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፲፪፻፶፮ ። የዕረፍት ፡ ጊዜ።

- (፩) የዕረፍቱም ፡ ጊዜ ፡ ከዓመቱ ፡ ውስጥ ፡ ምቹ ፡ በሆነ ፡ ወራት ፡ ይፈቀዳል ።
- (፪) ይኸውም ፡ የሥራውን ፡ ዐይነት ፡ (አሠሪውንና ፡ የሠራተኛውን ፡ ጥቅሞች ፡ እንደ ፡ ተቻለ ፡ በማስማማት ፡ ነው ።
- (፫) ዕረፍቱን ፡ የሚያገኝበት ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ለሠራተኛው ፡ ካንድ ፡ ወር ፡ በፊት ፡ ይነገረዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፮ ። ለመውለድ ፡ ስለሚሰጥ ፡ ዕረፍት።

- (፩) ልጅ ፡ ለመውለድ ፡ የምትጠባበቅ ፡ ሠራተኛ ፡ በመውለጃዋ ፡ ጊዜ ፡ ያንድ ፡ ወር ፡ ዕረፍት ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አላት ።
- (፪) በዚህ ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ግማሽ ፡ ደመወዝዋን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ውልን ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፯ ። ጊዜው ፡ የተወሰነው ፡ ውል ።

- (፩) የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፡ ያለቀ ፡ ይሆናል ።
- (፪) የተወሰነ ፡ ሥራን ፡ ለመፈጸም ፡ የተደረገ ፡ ውል ፡ በስምምነት ፡ የሆነው ፡ ሥራ ፡ ሲፈጸም ፡ ያለቀ ፡ ይሆናል ።
- (፫) የተፈጸመውን ፡ ውል ፡ አልቋል ፡ ለማለት ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ማናቸውም ፡ ማስታወቂያ ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፰ ። ውሉ ፡ የሚቆይበት ፡ ክፍተኛ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ከአምስት ፡ ዓመት ፡ ለሚበልጥ ፡ ጊዜ ፡ የአገልግሎትን ፡ ሥራ ፡ ለመዋዋል ፡ አይቻልም ።
- (፪) ከተዋዋቶቹ ፡ ባንዱ ፡ ወገን ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ ወይም ፡ ከ፩ ፡ ዓመት ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረግ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ተዋዋቶቹን ፡ ሊያስገድዳቸው ፡ አይችልም ።
- (፫) ይህ ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ የስድስት ፡ ወር ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ በመስጠት ፡ ተዋዋቶቹ ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፱ ። ስለ ፡ ውል ፡ ማደስ ።

ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ አሠሪው ፡ ሳይቃወመው ፡ ሠራተኛው ፡ ሥራውን ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ እንደ ፡ ታደሰ ፡ ይቆጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፩ ። የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ ውል ።

- (፩) ውሉ ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የተጠየቀው ፡ የሥራው ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሁኔታ ፡ ውሉ ፡ የሚቆይበትን ፡ ጊዜ ፡ የሚያመለክቱ ፡ ያልሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ተዋዋቶች ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ አሠሪው ፡ ወይም ፡ ሠራተኛው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ አስቀድሞ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፩ ። ማስጠንቀቂያ ፡ ለመስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነው ፡ ጊዜ ።

- (፩) ማስጠንቀቂያው ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከሰባት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ መስጠት ፡ አለበት ። ውጤትም ፡ የሚያገኘው ፡ ከሚከተለው ፡ የደመወዝ ፡ መክፈያ ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።
- (፪) የሥራው ፡ ውል ፡ ካንድ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ቆይቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለወሩ ፡ መጨረሻ ፡ ሆኖ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከሁለት ፡ ወር ፡ አስቀድሞ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፫) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ገይለ ፡ ቃሎች ፡ ለተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ለሠራተኛው ፡ ደመወዙን ፡ ወዲያው ፡ የሰጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠቱ ፡ ይቀርለታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፪ ። ውሉ ፡ የሚቀርበት ፡ ምክንያት ።

የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነውን ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ያደረገበትን ፡ ወይም ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነለትን ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የሚያድስበትን ፡ ምክንያት ፡ ሠራተኛው ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ በጽሑፍ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፣ ። ከሥራ፣ በማሰናበት፣ ስለሚሰጥ፣ ኪሣራ ።

አሠራው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ በማድረግ ፡ ወይም ፡ አላድስም ፡ በማለት ፡ ይህን ፡ ውሳኔ ፡ በግልጽ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ተገቢ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ* ጀቪጅጃጅፀ ። የኪሣራው፣ ልክ።

(፩) የዚህን ፡ ተገቢ ፡ የሆነውን ፡ የኪሣራ ፡ ገንዘብ ፡ ለመወሰን ፡ የሠራተኛውን ፡ የአገልግሎት ፡ ጊዜና ፡ የሥራውን ፡ ዐይነት ፡ የሚያስወቅሱትንም ፡ ጥፋቶች ፡ ከባድነት ፣ የሥራ ፡ ማካሄጃውን ፡ ገንዘብ ፡ ሁኔታና ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ማናቸውንም ፡ ግልጽ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ ዳኞች ፡ ይመረምራሉ ።

(፪) ኪሣራውም ፡ ሠራተኛው ፡ ባለፈው ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ከተቀበለው ፡ ደመወዝ ፡ ሊበልጥ ፡ አይችልም ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። በቂ፣ ምክንያቶች ።

(፩) ከውሉ ፡ ዐይነት ፡ የተነሣ ፡ ውሉ ፡ እንዲታደስ ፡ ወይም ፡ እንዲራዘም ፡ ባሉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ለአእምሮ ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ምክንያት ፡ ባልተገኘ ፡ ጊዜ ፡ አሠራው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ ላይ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ የሚፈለገውን ፡ የቴክኒክ ፡ ዕውቀቶችን ፡ ቅን ፡ ሕሊና ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፣ ትክክለኛነቱን ፣ ወይም ፡ ፈጣንነቱን ፣ በሥራው ፡ ያላሳየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠራው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ይገመታል ።

(፫) ሠራተኛው ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ በቅን ፡ ልብና ፡ ቀሪ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠራው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ይቈጠራል ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። ውሉን፣ ያስቀረው፣ ሠራተኛው፣ ስለ፣ መሆኑ ።

(፩) ውሉን ፡ ያስቀረው ፡ አሠራው ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ሠራተኛው ፡ ውሉን ፡ እንዲያፈርስ ፡ አሠራው ፡ በአድራጎት ፡ ገፋፍቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሥራ ፡ በማሰናበቱ ፡ የሚወሰንለትን ፡ ኪሣራ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) በተለይም ፡ አሠራው ፡ ሠራተኛውን ፡ በማይገባ ፡ ሁኔታ ፡ ያጥላላው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የውሉን ፡ ዋና ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ በመንካት ፡ ወይም ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ በመደጋገም ፡ የጣሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። ስለ፣ እምነት፣ ሥራዎች።

(፩) የሥራው ፡ ውል ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ችሎታዎችን ፡ የሚጠይቁ ፡ የእምነት ፡ ሥራዎች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠራው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ የሚያደርግበትን ፡ ወይም ፡ የማያድስበትን ፡ ምክንያት ፡ ለማስታወቅ ፡ አይገደድም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሲሆን ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ የተደረገው ፡ በማይገባ ፡ ጊዜና ፡ አንደኛውን ፡ ወገን ፡ ለመጥዳት ፡ ወይም ፡ ሊደርስበት ፡ የሚችለውን ፡ ጉዳት ፡ ባለማሰብ ፡ መሆኑ ፡ ካልተረጋገጠ ፡ በቀር ፡ የውሉ ፡ መቅረት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈልን ፡ አያስከትልም ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ፈራሽነት ። (፩) መሠረቱ ።

ለመፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ የሆነ ፡ ምክንያት ፡ የኖረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠራው ፡ ወይም ፡ ሠራተኛው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሳይሰጥ ፡ የሥራውን ፡ ውል ፡ ወዲያውኑ ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። (፪) ግዴታዎችን ፡ ስላለመፈጸም ።

ባንድ ፡ ወገን ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ያሉ ፡ የግዴታዎች ፡ አለመፈጸም ፡ በሁኔታዎችና ፡ በልምዶች ፡ አንጻር ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ከባድ ፡ ጠባይ ፡ ካላሳየ ፡ በቀር ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ አይሆንም ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። (፫) ያለ ፡ ፈቃድ ፡ ሥራን ፡ ስለ ፡ መተው ።

ሁኔታው ፡ በሠራተኛው ፡ ጥፋት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በበሽታ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ሠራተኛው ፡ እንዳይሠራ ፡ የተከለከለበት ፡ ሁኔታ ፡ ለአሠራው ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ አይሆንም ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። (፬) የሥራ ፡ አድማ ።

(፩) ላንድ ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ የሠራተኛው ፡ ተካፋይ ፡ መሆን ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ የተደረገው ፡ አሠራውን ፡ ለመጥዳት ፡ ብቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ የተከለከለ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ለአሠራው ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ይሆናል ።

(፪) ከነዚህ ፡ ሁኔታዎች ፡ ውጭ ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ አይሆንም ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። (፭) የአሠራው ፡ መክሠር ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ።

አሠራው ፡ የከሠረ ፡ ወይም ፡ ለመክፈል ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ስለ ፡ ደመወዙ ፡ ዋስትና ፡ የጠየቃቸው ፡ ማረጋገጫዎች ፡ ዋሶች ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያልተሰጡት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ቀ* ጀቪጅጃጅ፤ ። ስለ ፡ ኪሣራ ፡ ግዴታ ። (፩) አላገባብ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

ከተዋዋዩ ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ በማይገባ ፡ ሁኔታ ፡ ውሉን ፡ ያፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማይገባ ፡ ውሉን ፡ ስላቋረጠ ፡ ውል ፡ አፍራኩ ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፹፬ ። (፪) በሚገባ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ የሚያደርሰው ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ውልን ፡ በመጣስ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ከመሰለ ፡ መጣስ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ያልፈጸመው ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ በመተው ፡ በተዋዋዩ ፡ ላደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፹፮ ። ስለ ፡ ሠራተኛው ፡ መሞት ።

- (፩) የሠራተኛው ፡ መሞት ፡ የሥራውን ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ያደርገዋል ።
- (፪) የሠራተኛው ፡ ወራሾች ፡ በውሉ ፡ ምክንያት ፡ ምንም ፡ የግል ፡ ግዴታ ፡ አይደርስባቸውም ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፹፯ ። ስለ ፡ አሠሪው ፡ መሞት ።

- (፩) ስምምነቱ ፡ የተደረገው ፡ አሠሪውን ፡ በመመልከት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በአሠሪው ፡ መሞት ፡ የሥራው ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ አይሆንም ።
- (፪) በአሠሪው ፡ መሞት ፡ የሥራው ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ቀን ፡ ጊዜው ፡ ላልተወሰነ ፡ የሥራው ፡ ማስታወቂያ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ያህል ፡ ተቋጥሮ ፡ አሠሪው ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ሠራተኛው ፡ ደመወዙን ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፹፰ ። የሥራ ፡ ማካሄጃን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

- (፩) አሠሪው ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃውን ፡ ለሌላ ፡ ያስተላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እሱ ፡ ያደረጋቸው ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ በሠራተኞቹና ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃውን ፡ በገዛው ፡ ሰው ፡ መካከል ፡ ይቀጥላሉ ።
- (፪) ሠራተኞቹ ፡ የሥራው ፡ ማካሄጃ ፡ ከመተላለፉ ፡ በፊት ፡ ያገኙባቸውን ፡ የነባርነት ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) የሥራው ፡ ማካሄጃ ፡ በተላለፈለት ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ለሠራው ፡ ሥራ ፡ ሊከፈል ፡ ለሚገባው ፡ ገንዘብና ፡ እንዲሁም ፡ አስተላላፊው ፡ ውሉን ፡ በማፍረስ ፡ ሊከፍል ፡ ለሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ ጭምር ፡ እነዚህ ፡ ገንዘቦች ፡ ሊከፈሉ ፡ የሚገባ ፡ መሆኑን ፡ የሚያውቅ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለሠራተኛው ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ በተላለፈው ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ መዘገብ ፡ ወይም ፡ በሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ ደብተር ፡ ተጽፎ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገዢው ፡ ካስተላለፈው ፡ ጋራ ፡ ባንድነት ፡ ይገደዳል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፹፰ ። ስለ ፡ ተሠራው ፡ ሥራ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ።

- (፩) ሠራተኛው ፡ የውሉ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ የሥራውን ፡ ዐይነትና ፡ ሥራዎቹ ፡ የቁየበትን ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ እንዲሁም ፡ የአሠሪው ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፡ ያለበት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ እንዲሰጠው ፡ አሠሪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

- (፪) ለጠባዩና ፡ ለፈጸመው ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ ያስተያየት ፡ ግምት ፡ በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ እንዲሰጠው ፡ ሠራተኛው ፡ አሠሪውን ፡ በግልጽ ፡ ካልጠየቀው ፡ በቀር ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ አስተያየት ፡ አይገኝበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፹፱ ። መወዳደር ፡ እንዳይደረግ ፡ የሚደረግ ፡ የውል ፡ ቃል ።

፩ ፡ መሠረቱ ።

- (፩) ለሠራተኛው ፡ የተሰጠው ፡ ሥራ ፡ የአሠሪውን ፡ ደንበኞች ፡ ለማወቅ ፡ ወይም ፡ በጉዳዮቹ ፡ ምስጢር ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ የፈቀደለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ አሠሪውን ፡ ለመወዳደር ፡ እንዳይችል ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ሁኔታ ፡ አሠሪውን ፡ በሚወዳደር ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃው ፡ ውስጥ ፡ ተካፋይ ፡ እንዳይሆን ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ መዋዋል ፡ ይችላሉ ።

- (፪) ይህ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በግልጽና ፡ በጽሑፍ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፺፯ ። (፪) ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ ወሰን ።

- (፩) መወዳደርን ፡ የሚከለክለው ፡ ስምምነት ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ የሚሆነው ፡ ለአሠሪው ፡ ተገቢ ፡ የሆኑትን ፡ ጥቅሞች ፡ ለመጠበቅ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ መጠንና ፡ ለሠራተኛው ፡ የወደፊት ፡ አኗኗር ፡ ዕድል ፡ በርትዕ ፡ መሠረት ፡ ተቃራኒ ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።
- (፪) በተለይም ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ የሚጸናው ፡ ለሠራተኛው ፡ የተከለከለው ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ ስፍራውና ፡ ጊዜው ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፺፰ ። (፫) ስለ ፡ ቅጣት ።

- (፩) የተከለከለውን ፡ የመወዳደር ፡ ስምምነት ፡ የጣሰ ፡ ሰው ፡ ስምምነቱን ፡ በመጣሱ ፡ ለሚደርሰው ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ አላፈ ፡ ነው ።
- (፪) ክልከላውን ፡ የጣሰ ፡ ይቀጣል ፡ ብለው ፡ ተዋውለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ሠራተኛው ፡ ለአሠሪው ፡ የተወሰነውን ፡ መቆጫ ፡ በመክፈል ፡ ነጻ ፡ ለመውጣት ፡ ይችላል ።
- (፫) ይህ ፡ መብት ፡ ለራሱ ፡ እንዲጠበቅ ፡ በጽሑፍ ፡ በግልጽ ፡ ተወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ በቀር ፡ አደጋ ፡ በደረሰባቸው ፡ ወይም ፡ ያደርስባቸዋል ፡ ተብለው ፡ በሚያሠጉት ፡ ጥቅሞች ፡ ትልቅነት ፡ መጠንና ፡ ከሠራተኛው ፡ አሠሪው ፡ የተነሣ ፡ ውሳኔው ፡ ተገቢ ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ይህ ፡ ሠራተኛው ፡ ያደረገው ፡ የውል ፡ መተላለፍ ፡ ሥራ ፡ እንዲቀር ፡ አሠሪው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፺፱ ። (፬) ስለ ፡ ውሉ ፡ ቃል ፡ ፈራሽነት ።

- (፩) የመወዳደር ፡ ክልከላ ፡ እንዲጠበቅ ፡ ለማድረግ ፡ አሠሪው ፡ እርግጠኛ ፡ ጥቅም ፡ የሌለው ፡ መሆኑ ፡ ሲታወቅ ፡ የመወዳደሩ ፡ ክልከላ ፡ ስምምነት ፡ ቀሪ ፡ ሆይ ፡ ናል ።

- (ጀ) በሠራተኛው ላይ፣ ትክክለኛ፣ ምክንያት፣ ሳያገኝበት፣ አሠራው፣ የሥራውን፣ ውል፣ ያፈረሰ፣ ወይም፣ ለማደስ፣ እንቢ፣ ያለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ አሠራው፣ ውድድርን፣ በሚከለክለው፣ ውለታ፣ ለመጠቀም፣ አይችልም ።
- (ቸ) እንዲሁም፣ ሠራተኛው፣ ውሉን፣ እንዲያፈርስ፣ ትክክለኛ፣ ምክንያት፣ የሰጠው፣ አሠራው፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውድድሩን፣ በሚከለክለው፣ ውለታ፣ አሠራው፣ ሊጠቀምበት፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፫ ። የቀሪ ፡ ሒሳብ ፡ የመጨረሻ ፡ ደረሰኝ ።

- (ጸ) ሠራተኛው፣ የፈረመበት፣ የቀሪ ፡ ሒሳብ ፡ የመጨረሻ ፡ ደረሰኝ፣ አሠራው፣ ለሚሰጠው፣ ደመወዝ ፡ ብቻ፣ እንደ፣ ተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።
- (፹) ሠራተኛው፣ ከአሠራው ላይ ሊያገኛቸው የሚችለው ሌሎች ገንዘቦች፣ የተከፈሉ ሆነው የሚገመቱት፣ አሠራውን ፡ ነጻ የሚያደርጉት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ደረሰኞች ፡ ሆነው ፡ አከፋፈላቸውን ፡ የሚያመለክቱ ፡ ወይም ፡ የሠራተኛውን ፡ አልፈልግም ፡ ማለትን ፡ የሚያስረዱ ፡ ሰነዶች ፡ በተገኙ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ አንዳንድ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሥራ ፡ ውሎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሞያ ፡ ሥራ ፡ መልመጃ ፡ ውል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፬ ። አሠራው ፡ ለሥራ ፡ ለማጁ ፡ የሚሰጠው ፡ ትምህርት ።

- (፩) በሥራ ፡ መልመጃ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ አሠራው ፡ ለሥራ ፡ ለማጁ ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ትምህርትን ፡ በሚያስፈልገው ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ መስጠት ፡ ይገባዋል ።
- (፪) በውሉ ፡ ላይ ፡ ከተመለከተው ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ባላቸው ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ አሠራው ፡ ሥራ ፡ ለማጁን ፡ ያውለዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፭ ። ትምህርት ፡ ቤቶችን ፡ ስለ ፡ ማዘውተር ።

- (፩) ሥራ ፡ ለማጁ ፡ የግዴታ ፡ ትምህርት ፡ ቤቶችን ፡ እንዲያዘውተር ፡ አሠራው ፡ ይጠባበቃል ።
- (፪) አሠራውም ፡ ትምህርት ፡ ቤቶችንና ፡ የሞያ ፡ ሥራዎችን ፡ ትምህርት ፡ እንዲሁም ፡ በሥራ ፡ ለማጅች ፡ ፈተና ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ እንዲችል ፡ ለሥራ ፡ ለማጁ ፡ አስፈላጊውን ፡ ጊዜ ፡ ይፈቅድለታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፮ ። የተከለከሉ ፡ ሥራዎች ።

ከሁኔታዎች ፡ የተነሳ ፡ የሚገባ ፡ ልዩ ፡ ምክንያት ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ አሠራው ፡ ሥራ ፡ ለማጁ ፡ በሌሊት ፡ ወይም ፡ በእሑድ ፡ እንዲሠራ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፯ ። ወደ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ ደንቦች ፡ ስለ ፡ መመራት ።

እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ደንቦች ፡ በሥራ ፡ መልመጃ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ይጻፍሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሥራ ፡ መከራ ፡ ውል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፰ ። በሙከራ ፡ ስለ ፡ መቅጠር ።

- (፩) ሠራተኛውን ፡ በሙከራ ፡ ለመቅጠር ፡ ይቻላል ።
- (፪) ይህንን ፡ ሁኔታ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ጽሑፍ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሙከራ ፡ የተቀጠረው ፡ ሠራተኛ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተቀጠረ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፱ ። የሕሊና ፡ ግምት ።

ከአሽከሮች ፡ ጋራ ፡ የተደረገ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ የመጀመሪያዎቹ ፡ ሁለት ፡ ሳምንቶች ፡ እንደ ፡ ሙከራ ፡ ጊዜ ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፻ ። ለሙከራ ፡ የተደረገን ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

- (፩) በሙከራው ፡ ጊዜ ፡ እያንዳንዱ ፡ ወገን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ለመስጠት ፡ ሳይገደድ ፡ ወይም ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፍል ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።
- (፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ሙከራው ፡ አስፈላጊ ፡ ለሆነ ፡ አነስተኛ ፡ ጊዜ ፡ የተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ አነስተኛ ፡ ጊዜ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ አይቻልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

በቤተ ፡ ሰብ ፡ አስተዳደር ፡ ውስጥ ፡ ስለሚኖር ፡ አሽከር ፡ የሥራ ፡ ውል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፻ ። ስለ ፡ ሠራተኛው ፡ ጤናና ፡ ግብረ ፡ ገብነቱ ።

ሠራተኛው ፡ ከአሠራው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ጋራ ፡ የሚኖር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠራው ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታዎችን ፡ የምግብን ፡ የሥራና ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜዎችን ፡ የሚመለከቱትን ፡ የሠራተኛውን ፡ ጤና ፡ ግብረ ፡ ገብነቱን ፡ የሚጠብቁትን ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዝግጅቶች ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፺፻፱ ። ሠራተኛውን ፡ የማስታመም ፡ ግዴታ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) በአሠራው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖረውና ፡ እርሱም ፡ የሚጠብቀው ፡ አሽከር ፡ የታመመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ለታመመው ፡ ሠራተኛ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ሕክምናዎች ፡ በቤቱም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ሆስፒታል ፡ ለማስታመም ፡ አሠራው ፡ አስፈላጊውን ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።
- (፪) ውሉ ፡ ከተጀመረ ፡ ቢያንስ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአንድ ፡ ወር ፡ በሚቀይ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሁም ፡ ውሉ ፡ ከተጀመረ ፡

ከሦስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በሚቁይ ፡ ጊዜ ፤ ይህ ፡ የማስታመም ፡ ግዴታ ፡ የተወሰነ ፡ ነው ።

(፫) በበሽታው ፡ ጊዜ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ አሠሪው ፡ ከሠራተኛው ፡ ደመወዝ ፡ ላይ ፡ ለመቀነስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፫ ። (፪) ነጻ ፡ ስለሚያደርጉ ፡ ምክንያቶች ።

(፩) ሠራተኛው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ አስቦ ፡ በሽታው ፡ እንዲይዘው ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ከተመለከቱት ፡ ግዴታዎች ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

(፪) በሽታውን ፡ ተቃዋሚ ፡ ከሚሆን ፡ ካንድ ፡ አስገዳጅ ፡ አሹራንስ ፡ የመነጨን ፡ አንድ ፡ መብት ፡ በመፈጸም ፡ ባንድ ፡ ሆስፒታል ፡ ውስጥ ፡ ሠራተኛው ፡ የገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአሠሪው ፡ ግዴታ ፡ እንዲሁ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፫) በሠራተኛው ፡ በሽታ ፡ ምክንያት ፡ ውሉን ፡ በማፍረስ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ከተመለከቱት ፡ ግዴታዎች ፡ አሠሪው ፡ ነጻ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፬ ። ስለ ፡ ደመወዝ ፡ አከፋፈል ።

(፩) የሥራው ፡ ውል ፡ ያነሰ ፡ ጊዜ ፡ ካልወሰነ ፡ በቀር ፡ ከአሠሪው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ጋራ ፡ በአሽከርካሪ ፡ የሚኖሩ ፡ ሠራተኞች ፡ ደመወዝ ፡ የሚከፈላቸው ፡ በየሦስት ፡ ወር ፡ መጨረሻ ፡ ነው ።

(፪) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ሲሆን ፡ ደመወዝ ፡ ተከፋይ ፡ ይሆናል ።
ክፍል ፡ ፩ ።
ስለ ፡ እርሻ ፡ ሥራ ፡ ውል ።
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።
ስለ ፡ እርሻ ፡ ውል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፭ ። መሠረቱ።

(፩) የእርሻ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ፡ የሚመራው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎችና ፡ በተለይም ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ንኡስ ፡ ክፍሎች ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፤ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚፈጸሙበት ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፮ ። ጊዜው፡ያልተወሰነ፡ ውል ።

(፩) ጸንቶ ፡ የሚቁይበት ፡ ጊዜ ፡ ባልተወሰነ ፡ ውል ፡ መራቱን ፡ ያከራየ ፡ ባለመራት ፡ ውሉን ፡ የሚያፈርስ ፡ መሆኑን ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ በፊት ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ የተሰጠው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ገበሬው ፡ በመራቱ ፡ ላይ ፡ በኖረበት ፡ ለየአንዳንዱ ፡ ዓመት ፡ የአንድ ፡ ወር ፡ ተጨማሪ ፡ ጊዜ ፡ ይኖረዋል ።

(፫) ስለ ፡ ገበሬው ፡ መሰናበት ፡ የተሰጠው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ግን ፡ ከመጋቢት ፡ ፩ ፡ ቀን ፡ ካለው ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ማናቸውንም ፡ ውጤት ፡ አያስከትልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፯ ። ባለመራቱ ፡ ገበሬውን ፡ ለመመገብ ፡ ስላለበት ፡ ግዴታ ።

(፩) የእርሻ ፡ ሥራ ፡ ገበሬ ፡ በተወሰነ ፡ የእርሻ ፡ ስፍራ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ሙሉ ፡ የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለመራቱ ፡ ለዚህ ፡ ገበሬ ፡ ምግብ ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

(፪) ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ በዚህ ፡ ግዴታ ፡ ላይ ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በተመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ የተባሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይጸኑበታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፰ ። ይህ ፡ ግዴታ ፡ ሁለተኛ ፡ ደረጃ ፡ ግዴታ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ባለመራቱ ፡ ሊመግባቸው ፡ የሚገደድበት ፡ ሌሎች ፡ የሥጋ ፡ ዘመዶችና ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዘመዶች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነሱን ፡ በመጉዳት ፡ ገበሬው ፡ አሠሪውን ፡ ባለመራት ፡ ቀለብ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ገበሬው ፡ ምግብ ፡ ሊሰጡት ፡ የሚችሉ ፡ የሥጋ ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዘመዶች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለመራቱን ፡ ምግብ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፱ ። የጊዜው ፡ ወሰን ።

ባለመራቱ ፡ ገበሬውን ፡ ለመመገብ ፡ ያለበት ፡ ግዴታ ፡ የእርሻ ፡ ሥራው ፡ ውል ፡ ከተፈጸመ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ የሚቀር ፡ ይሆናል ።
ምዕራፍ ፡ ፫ ።
ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲ ። ትርጓሜ ።

የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡ ውል ፡ ማለት ፡ አሠሪው ፡ በገባው ፡ ውለታ ፡ ለ፩ኛው ፡ ወገን ፡ የሥራውን ፡ ዋጋ ፡ ሊከፍለው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭም ፡ በገላፈነት ፡ የተሰጠውን ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ በገባበት ፡ ውለታ ፡ ሊፈጽም ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ የተደረገ ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፩ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሥራ ፡ ማከናወኛዎች ።

(፩) የሥራ ፡ ማከናወኛው ፡ ዓላማ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማከናወኛውን ፡ ውል ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የማይንቀሳቀሱትን ፡ ንብረቶች ፡ በሚመለከተው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተመልክተዋል ።

(፪) የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ጠቅላላ ፡ ዋጋ ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ የማይበልጥ ፡ ከሆነ ፡ ግን ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፪ ። በዝምታ ፡ መቀበል ።

(፩) አንድ ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ በግልጽ ፡ ያስታወቀ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ በሙያ ፡ ሥራው ፡ ክንውን ፡ ውስጥ ፡ የገባ ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ ሰው ፡ የሥ

ራውን፣ ማቅረብ፣ ተቀብሎ፣ የታዘዘለትን፣ ሥራ፣ ለመፈጸም፣ ወዲያውኑ፣ እንቢታውን፣ ካላስታወቀ፣ የማከናወኛው፣ ውል፣ የተፈጸመ፣ ይሆናል ።

- (፪) አንድ፣ ሰው፣ አንድ፣ ሥራ፣ ለመፈጸም፣ በባለሥልጣኖች፣ የተመረጠ፣ ሲሆንና፣ ለመፈጸም፣ አለመፈለጉን፣ ወዲያውኑ፣ ካላስታወቀ፣ እንደዚሁ፣ ውሉ፣ ተፈጻሚ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፭ ። መሣሪያዎችና፣ መሥሪያዎች ።

- (፩) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ሥራን፣ ለመፈጸም፣ አስፈላጊ፣ መሣሪያዎችንና፣ መሥሪያዎችን፣ የሚያቀርበው፣ በራሱ፣ ኪሣራ፣ ነው ።

- (፪) ነገር፣ ግን፣ መሣሪያዎችንና፣ መሥሪያዎችን፣ አሠራው፣ እንዲሰጥ፣ ሆኖ፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ሥራውን፣ ብቻ፣ እንዲሠራ፣ ለመዋዋል፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፬ ። ሥራ፣ ተቋራጭ፣ የሚያቀርባቸው፣ መሥሪያዎች ።

- (፩) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ለሚያቀርባቸው፣ መሥሪያዎች፣ መልካምነት፣ አላፈ፣ ነው ።

- (፪) ስለ፣ መሥሪያዎቹ፣ መልካምነት፣ ሻጭ፣ አላፈ፣ እንደ፣ መሆኑ፣ ሥራ፣ ተቋራጭም፣ አላፈ፣ ነው ።

- (፫) አንድ፣ ተዋዋይ፣ የገባበት፣ የዕውቀት፣ የሥራ፣ ውለታ፣ ተዋዋይ፣ የተዋዋለበት፣ ነገር፣ በሚሰጣቸው፣ ዕቃዎች፣ ግምት፣ መጠን፣ ሥራው፣ ተጨማሪ፣ ሆኖ፣ የሚታይ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የሽያጭ፣ ውል፣ እንጂ፣ የሥራ፣ ማከናወኛ፣ ውል፣ አይሆንም ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፭ ። አሠራው፣ ያቀረባቸው፣ መሥሪያዎች ።

- (፩) መሥሪያዎቹን፣ ያቀረባቸው፣ አሠራው፣ ሲሆን፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ በጥንቃቄ፣ ሊሠራባቸው፣ ይገባል ።

- (፪) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ የሠራባቸውን፣ መሥሪያዎች፣ ለአሠራው፣ ገልጸ፣ ሥራው፣ ከተፈጸመ፣ በኋላ፣ የተረፈውን፣ ይመልስለታል ።

- (፫) አሠራው፣ ያቀረባቸው፣ መሥሪያዎች፣ የተበላሹ፣ ሲሆኑ፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ወዲያውኑ፣ ለአሠራው፣ ማስታወቅ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፮ ። የሥራ፣ ተቋራጭ፣ ነጻነት ።

- (፩) የኪነ፣ ጥበብን፣ ደንቦች፣ በማክበር፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ እንደሚመስለው፣ ሥራውን፣ ይፈጽማል ።

- (፪) ውሉን፣ ባደረገ፣ ጊዜ፣ እንደ፣ ተስማማበት፣ መጠን፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ በአሠራው፣ ትእዛዞች፣ ለመሄድ፣ አይገደድም ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፯ ። ራሱ፣ ባለቤቱ፣ ስለሚፈጽመው፣ ሥራ ።

ከታዘዘው፣ ሥራ፣ ዐይነት፣ የተነሣ፣ የሥራ፣ ተቋራጭ፣ ችሎታ፣ ለአሠራው፣ ቁም፣ ነገር፣ የሌላቸው፣ ካልሆኑ፣ በቀር፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ራሱ፣ ሥራውን፣ መፈጸም፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፰ ። ስለ፣ ሥራ፣ አፈጻጸም፣ መዘግየት ።

- (፩) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ሥራውን፣ ሳይጀምር፣ በመቄየቱ፣ በውሉ፣ በተወሰነው፣ የቀጠሮ፣ ጊዜ፣ ለመፈጸም፣ የማይችል፣ መሆኑ፣ ግልጽ፣ ሲሆን፣ ሥራውን፣ የሚጀምርበትን፣ በቂ፣ የሆነ፣ ጊዜ፣ አሠራው፣ ሊወስንለት፣ ይችላል ።

- (፪) ይህ፣ የቀጠሮ፣ ጊዜ፣ አልፎ፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ሥራውን፣ ያልጀመረ፣ ሲሆን፣ ወይም፣ ለቅን፣ ልቡና፣ ተቃራኒ፣ በሆነ፣ አኳኋን፣ ያቋረጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ስለ፣ ሥራው፣ አፈጻጸም፣ የተወሰነውን፣ ጊዜ፣ ሳይጠብቅ፣ አሠራው፣ ውሉ፣ ፈርሷል፣ ብሎ፣ ለማስታወቅ፣ ይችላል ።

- (፫) እንዲህም፣ ሲሆን፣ ከዚህ፣ በቀር፣ አስፈላጊ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ አሠራው፣ ከሥራ፣ ተቋራጭ፣ ላይ፣ ኪሣራ፣ መጠየቅ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፱ ። ጊዜ፣ ስላልተወሰነበት፣ ጉዳይ ።

- (፩) በውሉ፣ ማንኛውም፣ ጊዜ፣ ያልተመለከተበት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ወዲያውኑ፣ ሥራውን፣ ጀምሮ፣ በአሠራር፣ ልምድ፣ መሠረት፣ በቂ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ይህንኑ፣ ሥራ፣ መፈጸም፣ አለበት ።

- (፪) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ሥራውን፣ ወዲያውኑ፣ ያልጀመረ፣ ወይም፣ ይህን፣ አፈጻጸም፣ ያቋረጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ባለው፣ ቅጥር፣ የተደነገጉት፣ ውሳኔዎች፣ ተፈጻሚ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፳ ። ሥራን፣ ደኅና፣ አድርጎ፣ ስላለመሥራት ።

- (፩) ውሉ፣ ጸንቶ፣ በሚቄይበት፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ሥራው፣ በመጥፎ፣ አኳኋን፣ ወይም፣ ለውሉ፣ ተቃራኒ፣ በመሆን፣ የሚፈጸም፣ ሆኖ፣ ሲታይ፣ አሠራው፣ ለተመለከተው፣ ጉድለት፣ ማሻሻል፣ በቂ፣ የሆነ፣ ጊዜ፣ ለሥራ፣ ተቋራጭ፣ ለመወሰን፣ ይችላል ።

- (፪) በውሉና፣ በኪነ፣ ጥበብ፣ ደንቦች፣ መሠረት፣ በዚህ፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ሥራውን፣ ያላደሰ፣ እንደ፣ ሆነ፣ አሠራው፣ መብቶቹን፣ ለማስከበር፣ ስለ፣ ሥራው፣ መጨረሻ፣ ጊዜ፣ የተመለከተውን፣ የውል፣ ቃል፣ ሳይጠብቅ፣ ውሉ፣ ፈርሷል፣ ብሎ፣ ማስታወቅ፣ ይችላል ።

- (፫) ከዚህም፣ በቀር፣ አስፈላጊ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ አሠራው፣ ከሥራ፣ ተቋራጭ፣ ላይ፣ ለደረሰበት፣ ጉዳት፣ ኪሣራ፣ መጠየቅ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፳፩ ። ሥራን፣ ለአሠራው፣ ስለ፣ ማስረከብ ።

- (፩) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ሥራውን፣ በጨረሰ፣ ጊዜ፣ በውሉ፣ በተመለከተው፣ ቦታ፣ ወይም፣ ይህ፣ ቦታ፣ በውሉ፣ ውስጥ፣ ባይገኝ፣ የሥራ፣ ተቋራጭ፣ የሥራ፣ ማከናወኛ፣ ቦታ፣ ወይም፣ መኖሪያ፣ ቤት፣ በአለበት፣ ቦታ፣ ለአሠራው፣ ያስረክባል ።

(፪) ለጉዳዮቹ፣ እንደ፡ ተለመደው፣ የሥራ፣ አካሄድ፣ አሠሪው፣ ሥራውን፣ በፍጥነት፣ ይቀበላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፳፪ ። የጉድለት፣ ዋስትና ።

(፩) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ሥራው፣ የተከናወነው፣ በውሉ፣ ላይ፣ በተመለከተው፣ መሠረት፣ በትክክል፣ ስለ፣ መሆኑና፣ ጉድለትም፣ የሌለበት፣ ስለ፣ መሆኑ፣ ለአሠሪው፣ አላፈ፣ መድን፣ የመሆን፣ ግዴታ፣ አለበት ።

(፪) በአንድ፣ ነገር፣ ላይ፣ የሚደርስ፣ ጉድለትን፣ አላፈ፣ መድንን፣ የሚመለከተው፣ በዚህ፣ ሕግ፣ ስለ፣ ሽያጭ፣ በተነገረው፣ ምዕራፍ፣ የተመለከቱት፣ ደንቦች፣ በሥራ፣ ተቋራጭና፣ በአሠሪው፣ መካከል፣ ስላሉት፣ ግንኙነቶች፣ ተፈጻሚ፣ ይሆናሉ ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፳፫ ። የመክፈያ፣ ጊዜ ።

(፩) ሥራው፣ የተፈጸመ፣ ሆኖ፣ አሠሪው፣ ከተረከበ፣ (ከተቀበለ) ፤ ለሥራ፣ ተቋራጭ፣ ዋጋው፣ ተከፋይ፣ ይሆናል ።

(፪) ሥራዎቹን፣ በከፊል፣ ለማስረከብና፣ ክፍያዎቹም፣ በከፊል፣ እንዲሆኑ፣ ስምምነቶች፣ ተደርገው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህንን፣ ሥራ፣ አሠሪው፣ ሲረከብ፣ (ሲቀበል)፣ ለዚህ፣ ሥራ፣ የተመደበው፣ ዋጋ፣ ተከፋይ፣ ይሆናል ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፳፬ ። በቍርጥ፣ የተወሰነ፣ ዋጋ ።

(፩) ዋጋው፣ በቍርጥ፣ የተወሰነ፣ ሲሆን፣ አሠሪው፣ ይህን፣ ዋጋ፣ መክፈል፣ አለበት ።

(፪) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ የበለጠ፣ ሥራ፣ አስፈላጊው፣ በማለት፣ ወይም፣ ከተመለከተው፣ በላይ፣ ውድ፣ ዋጋ፣ አወጣ፣ በማለት፣ ከተወሰነው፣ ዋጋ፣ በላይ፣ ለሥራው፣ ተጨማሪ፣ ገንዘብ፣ መጠየቅ፣ አይችልም ።

(፫) አሠሪው፣ ያነሰ፣ ሥራ፣ አስፈላጊው፣ በማለት፣ ወይም፣ ከተመለከተው፣ በታች፣ ያነሰ፣ ዋጋ፣ አወጣ፣ በማለት፣ ከተወሰነው፣ ዋጋ፣ ይቀንሳልኝ፣ ብሎ፣ መጠየቅ፣ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፳፭ ። ስምምነት፣ የተደረገበትን፣ ሥራ፣ ስለ፣ መለወጥ ።

(፩) ስለ፣ ሥራው፣ አፈጻጸም፣ ሁኔታ፣ በፊት፣ የተስማሙትን፣ ሁለቱ፣ ወገኖች፣ በአዲስ፣ ስምምነት፣ ቢለውጡት፣ እንኳ፣ ለሥራው፣ የተወሰነ፣ ቍርጥ፣ ዋጋ፣ ያው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይቀራል ።

(፪) እንዲሁም፣ ስምምነት፣ ካልተደረገ፣ በቀር፣ በዚህ፣ መለወጥ ፤ ዋጋ፣ ለመጨመር፣ ወይም፣ ለመቀነስ፣ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፳፯ ። አስቀድሞ፣ ያልተወሰነ፣ ዋጋ ።

(፩) ዋጋው፣ በውሉ፣ ያልተወሰነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በሙያ፣ ሥራዎች፣ ታሪፍና፣ (የዋጋ፣ ልክ)፣ በልማድ፣ መሠረት፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ይወስናል ።

(፪) የሙያ፣ ሥራዎች፣ ታሪፍና፣ ልማድ፣ በሌለ፣ ጊዜ፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ለሥራ፣ ያዋለውን፣ መሥሪያዎች፣ ዋጋ፣ ሥራውን፣ ለመፈጸም፣ አስፈላጊ፣ የሆነ፣ ደንቦች፣ ሥራና፣ የተቋራጩን፣ ወጪዎች፣ በመገመት፣ ይወስናል ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፳፰ ። በተቃረኑ፣ ግምት፣ ዋጋን፣ ስለ፣ መወሰን ።

ውሉ፣ በሚወሰንበት፣ ጊዜ፣ ስለ፣ ዋጋው፣ በተቃረኑ፣ ግምት፣ ስምምነት፣ ተደርጎ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከተደረገው፣ ግምት፣ ዋጋው፣ ከመቶ፣ ሓያ፣ ሊበልጥ፣ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፳፱ ። የመያዝ፣ መብት ።

(፩) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ የሠራቸው፣ ወይም፣ ያደሳቸውና፣ በጁ፣ የሚገኙትን፣ የአሠሪው፣ የሆኑትን፣ ተንቀሳቃሽ፣ ዕቃዎች፣ በውሉ፣ መሠረት፣ በአሠሪው፣ ላይ፣ ስላለው፣ ገንዘብ፣ ዋስትና፣ ለመያዝ፣ መብት፣ አለው ።

(፪) አሠሪው፣ ለሥራ፣ ተቋራጭ፣ የሰጣቸው፣ ዕቃዎች፣ የሦስተኛ፣ ወገን፣ የሆኑ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የተሰጡት፣ ዕቃዎች፣ ሦስተኛው፣ ወገን፣ ሳያውቀው፣ ወይም፣ ከፈቃዱ፣ ውጭ፣ መሆኑን፣ ያወቀ፣ ወይም፣ ሊያውቅ፣ የሚገባው፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ ስለ፣ መያዝ፣ መብቱ፣ ይህንን፣ ሦስተኛ፣ ወገን፣ ለመቃወም፣ ይችላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፴፱ ። ሊደርስ፣ ስለሚችል፣ አደጋ ።

(፩) ሥራው፣ በሚፈጸምበት፣ ጊዜ፣ አስፈላጊዎች፣ መሥሪያዎች፣ ከዐቅም፣ በላይ፣ በሆነ፣ ኅይል፣ የጠፉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ኪሣራው፣ መሥሪያዎቹን፣ ባቀረበው፣ ወገን፣ ላይ፣ ነው ።

(፪) ከዚህም፣ በቀር፣ የአደጋን፣ አላፈነት፣ ስለ፣ ማስተላለፍ፣ በዚህ፣ ሕግ፣ ስለ ሽያጭ፣ በተነገረው፣ ምዕራፍ፣ የተመለከቱትን፣ ደንቦች፣ መሠረት፣ አድርጎ፣ መያዝ፣ ይቻላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፷፻፵፱ ። ስለ፣ ሥራ፣ ተቋራጭ፣ መሞት ።

(፩) ሥራ፣ ተቋራጭ፣ የሞተ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ከዐቅም፣ በላይ፣ በሆነ፣ ኅይል፣ ሥራውን፣ ለመፈጸም፣ የማይችል፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ የተደረገው፣ የሥራ፣ ተቋራጭን፣ የግል፣ ችሎታዎች፣ በመገመት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ ቀሪ፣ ይሆናል ።

(፪) ሊሠራባቸው፣ ከቻለ፣ አሠሪው፣ በከፊል፣ የተፈጸሙትን፣ ሥራዎች፣ እንዲረከብና፣ (እንዲቀበልና)፣ የነዚህንም፣ ዋጋ፣ እንዲከፍል፣ ይገደዳል ።

(፫) ትክክለኛ ጥያቄ ማቅረብ፣ ስርዓት ለዚህ ሥራ አፈጻጸም የተሰናዱት ስርዓቶችና ጥላቻ ለንደሱ ስርዓት አሠራር ማስገደድ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፩ ። አንዱ ወገን ብቻ ውልን ስለ ማፍረስ ።

- (፩) አሠራር ስርዓት ማፍረስ ለማፍረስ ይችላል ።
- (፪) በዚህም ጊዜ ሥራ ተቋራጭ በስምምነት የተደረገውን ዋጋ ለማግኘት ስርዓት አለው ።
- (፫) ቢሆንም ሥራ ተቋራጭ ውሉ ከመፍረሱ የተነሳ የቀረበውን ወጪና በሌላ ሥራ ያገኘውን ወይም ለማግኘት ይችላል የነበረውን በክፍል ልቡናና በቸልተኛነት ሳያገኝ የቀረው ሁሉ ተቀናሽ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ስለ ዕውቀት ሥራ ማከራየት ውል ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፪ ። የሚፈጸሙ ድንጋጌዎች ።

- (፩) የዕውቀት ጠባይ ሥራዎች አገልግሎት ዓላማ ያለው ውል በሚከተሉት ድንጋጌዎች ተወስኗል ።
- (፪) ከነዚህ ውሳኔዎች ጋርና ከተመለከተው ግንኙነት ዐይነት ጋር ለመስማማት በሚችሉበት መጠን ከዚህ በፊት ባለው ምዕራፍ ድንጋጌዎች ለንደዚህ ይፈጸማሉ ።
- (፫) የልዩ ልዩ ምደባዎችን ተግባር የሚመለከቱ የልዩ ስነ ጥናት ድንጋጌዎች ለንደ ጠበቁ ናቸው ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፫ ። ግዴታው የግል ስለ መሆኑ ።

- (፩) የዕውቀት ሥራውን የተዋዋለ ሰው ግዴታዎቹን ራሱ መፈጸም አለበት ።
- (፪) ተባብሮ መሥራት በውሉ ወይም በልማድ የተፈቀደ ሲሆንና ከሥራ አገልግሎት መስጠት ዓላማ ጋር የሚስማማ ከሆነ በሱ መሪነትና አላፊነት ረዳቶችን ማሠራት ይችላል ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፬ ። አሠራር አስቀድሞ ስለሚከፍለው ገንዘብ ።

- (፩) ስለ ሥራ አፈጻጸም አስፈላጊ ወጪዎችን አሠራር ለተዋዋዩ አስቀድሞ ይከፍላል ።
- (፪) ለንደዚህ በልማድ መሠረት ከሥራ ዋጋ በከፊል አስቀድሞ ሊሰጠው ይገባዋል ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፭ ። ከመጠን በላይ ስለሚደረገው የሥራ ዋጋ ።

በሁለት ወገኖች መካከል ስምምነት የተደረገበት የሥራ ዋጋ ከመጠን በላይ መሆኑ ግልጽ ሆኖ ሲገኝ የዕውቀት ሥራውን ለሚያዋውለው ሰው

የሞያ ሥራ ተግባር ክብር ተቃራኒ የሆነ ለንደ ሆነ ጥያቄ ሊቀንሱት ይችላሉ ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፮ ። ስለሚጠየቅበት ጥንቃቄና አላፊነት ።

- (፩) በውቀት ሥራው የሚዋዋል ሰው በልማድና በሙያ ሥራ ድንጋጌዎች መሠረት ከልብ በመሥራት ለአሠራር ጥቅሞች በሚሻል አካሄድ ሥራን ለመፈጸም ግዴታ ለንደ ገባ ይቈጠራል ።
- (፪) የኪነ ጥበብን ደንቦች በማፍረስ ጥፋት ካላደረገ በቀር በአሠራር በኩል ሥራ ተቋራጭን አላፊነት አይነካውም ።
- (፫) ሳይሠራ ከመቅረቱ የተነሳ ለንደሁም በአሠራር ላይ ጉዳትን የሚያመጣ ሥራ ያደረገ ለንደ ሆነ አጥፊ ነው ለመባል ይቻላል ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፯ ። ስለ ውል መፍረስ ። (፩) የአሠራር ውል ማፍረስ ።

- (፩) አሠራር ስርዓት ማፍረስ ለማፍረስ ይችላል ።
- (፪) በዚህ ጊዜ ለተዋዋዩ ስለ ወጪዎቹ ኪሣራን ለንደ ሰጥኖ ለፈጸመው ሥራ በርትዕ የሚገባውን ዋጋ ለንደ ከፍል ይሆናል ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፰ ። (፪) የሠራው ውል ማፍረስ ።

- (፩) የዕውቀት ሥራውን ያዋዋለ ሰው በማፍረስ ስርዓት ስርዓት ማፍረስ ይችላል ።
- (፪) በዚህ ጊዜ ከሥራው ዋጋና ወጪዎች ላይ አስቀድሞ የተቀበላቸውን ለአሠራር ይመልሳል ።
- (፫) ውሉ ሲፈርስ አሠራር ከዚህ የተነሳ የሚያገኘው ጉዳት ከሁሉ ያነሰ ካልሆነ በቀር ኪሣራ ሊከፍለው ይገባል ።

ምዕራፍ ፡ ፭ ።

ስለ ሕክምና ወይም ስለ ሆስፒታል ውል ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፱ ። የሕክምና ውል ትርጓሜ ።

የሕክምና ውል ማለት አንድ ሕኪም ውለታ ገብቶ የሚገባውን ገንዘብ በመቀበል ላንድ ሰው የሕክምና ሥራዎችን ለንደ ያደርግላትና በተቻለውም በመልካም ጤና ለንደ ቁይ ወይም ሊያድነው የሚደረግ ውል ነው ።

ቀ፡ ጀቢጫጫ፲ ። የሕክምና ሞያ ።

የሕክምና ውልን የሚመለከቱ ደንቦች ለቀዳሾች ለጥርስ ሕኪሞች ለአእምሮ በሽታ ሕኪሞች ለ(ራዲዮሎጂ) ለአዋላጅ ሴቶች ለአስታማሚዎች

ችና ሰዎችን፣ ከግንኙነት፣ ከጥበብ፣ ጋራ፣ ተያይዘው ፣ የጥያቄዎች፣ ተግባርን ፣ የመሳሰሉን ፣ በሚሠሩ ሌሎች ሰዎችም ፣ ላይ ፣ ይፈጸምባቸዋል ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፩ ። የሆስፒታል ፣ ውል ፣ ትርጓሜ ።

የሆስፒታል ፣ ውል ፣ ማለት ፣ አንድ ፣ የሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ስለ አንድ ፣ የታወቀ ፣ በሽታ ፣ ብዙ ፣ ሐኪሞች ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ሆኖ ፣ ላንድ ፣ ሰው ፣ የሕክምና ፣ ሥራዎች ፣ ሊያደርግለት ፣ የሚደረግ ፣ ውል ፣ ነው ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፪ ። ስለ ፣ ውሉ ፣ መፈጸም ።

- (፩) ውሉ ፣ በተጥታ ፣ በሚታከመው ፣ ሰው ፣ ቤሐኪሙ ፣ ወይም ፣ በሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ መካከል ፣ ሊደረግ ፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ በሚታከመው ፣ ሰው ፣ ፋንታ ፣ ከሐኪሙ ፣ ወይም ፣ ከሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጋራ ፣ ሦስተኛ ፣ ሰው ፣ ውሉን ፣ ሊያደርግ ፣ ይችላል ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፫ ። ስለ ፣ ታከመው ፣ ሰው ፣ ግዴታ ።

በርሱ ፣ ፈንታ ፣ ሦስተኛ ፣ ሰው ፣ ውሉን ፣ ያደረገለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የታከመው ፣ ሰው ፣ ለሐኪሙ ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ ለሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ዋጋውን ፣ የሚከፍለው ።

- (ሀ) በርሱ ፣ ፈንታ ፣ ውሉን ፣ ያደረገው ፣ ሰው ፣ አባቱ ፣ እናቱ ፣ ወይም ፣ በሕጉ ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ በውል ፣ ስለ ጤናው ፣ አጠባበቅ ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ፣ ሰው ፣ ሲሆን ፣
- (ለ) ውሉም ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ ፈቃደኛነቱን ፣ ለማስታወቅ ፣ ያልቻለ ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ጊዜ ፣ ሕክምና ፣ ለደረግለት ፣ አስቸኳይ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፬ ። ሐኪሙን ፣ ስለ ፣ ጠራው ፣ ሰው ፣ ግዴታ ።

ለሌላው ፣ ሰው ፣ ብሎ ፣ ከሐኪሙ ፣ ወይም ፣ ከሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጋራ ፣ ውል ፣ ያደረገ ፣ ሰው ፣ ፣ ለሐኪሙ ፣ ስለሚገባው ፣ ገንዘብ ፣ ስለ ፣ ሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ዋጋ ፣ አከፋፈል ፣ የሚገደደው ፤

- (ሀ) ሕክምና ፣ ለተደረገለት ፣ ሰው ፣ በሕጉ ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ጤናው ፣ አጠባበቅ ፣ ውል ፣ ያደረገ ፣ ሲሆን ፣
- (ለ) ለሐኪሙ ፣ ወይም ፣ ለሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ራሱ ፣ አላፈ ፣ መሆኑን ፣ በግልጽ ፣ የተሰማግ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፭ ። ክስ ፣ ስለ ፣ ማቅረብ ።

ለሐኪሙ ፣ ወይም ፣ ለሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ከክፈለ ፣ በኋላ ፣ ሕክምና ፣ በተደረገለት ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ክስ ፣ የማቅረብ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፮ ። የሚከፈል ፣ ዋጋ ።

- (፩) ለሐኪሙ ፣ የሚገባው ፣ ገንዘብ ፣ ለሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚከፈለው ፣ ዋጋ ፣ በውሉ ፣ ውስጥ ፣ ይወሰናል ።
- (፪) በውሉ ፣ ውስጥ ፣ ያልተመለከተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በልማድ ፣ መሠረት ፣ ይወሰናል ።
- (፫) ይህ ፣ የሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ ዋጋ ፣ ከመጠን ፣ በላይ ፣ በመሆኑ ፣ የሕክምናን ፣ ሞያ ፣ ክብር ፣ ተቃራኒ ፣ ሲሆን ፣ ዳኞች ፣ ሊያሻሽሉት ፣ ይችላሉ ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፯ ። ስለ ፣ ሐኪም ፣ አላፈነት ።

- (፩) በዚያ ፣ ጥበብ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ጥፋት ፣ ካላደረገ ፣ በቀር ፣ ሐኪሙ ፣ ለመታከም ፣ ለተዋዋለው ፣ ሰው ፣ አላፈነት ፣ የለበትም ።
- (፪) ሳይሠራ ፣ ከመቅረቱ ፣ ወይም ፣ ከመሥራቱ ፣ የተነሣ ፣ በአከመው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ የሚያመጣ ፣ ሥራ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አጥፊ ፣ ነው ፣ ለመባል ፣ ይቻላል ።
- (፫) እንዲሁም ፣ ሕክምና ፣ ሊያደርግለት ፣ የተቀበለውን ፣ ሰው ፣ በቂ ፣ ባልሆነ ፣ ምክንያት ፣ የተወ ፣ በልማድ ፣ መሠረትም ፣ በርሱ ፣ ፋንታ ፣ የሚተካውን ፣ ሰው ፣ ያልሰጠ ፣ ሐኪም ፣ አላፈ ፣ ነው ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፰ ። የማዳን ፣ ዋስትና ።

ሐኪሙ ፣ ላደረጋቸው ፣ ሕክምና ፣ መልካም ፣ ውጤት ፣ ለመስጠት ፣ በግልጽ ፣ በጽሑፍ ፣ ያላፈነትን ፣ ግዴታ ፣ ካልሰጠ ፣ በቀር ፣ አይጠየቅም ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፵፱ ። ግዴታው ፣ የግል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (፩) ለአንድ ፣ ሰው ፣ ሕክምናን ፣ ለማድረግ ፣ ግዴታ ፣ የገባ ፣ ሐኪም ፣ ራሱ ፣ ግዴታዎቹን ፣ መፈጸም ፣ ይገባዋል ።
- (፪) ይሁን ፣ እንጂ ፣ በሱ ፣ መሪነትና ፣ ሙሉ ፣ አላፈነት ፣ በረዳቶች ፣ ማሠራት ፣ ይችላል ።
- (፫) ከረዳቶቹ ፣ በእንዲሁ ፣ ጥፋት ፣ ሕክምና ፣ በተደረገለት ፣ ሰው ፣ ለደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነት ፣ በሚለው ፣ ምዕራፍ ፣ በተጻፉት ፣ ቀጥሮች ፣ መሠረት ፣ አላፈ ፣ ይሆናል ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፶ፀ ። በሦስተኛ ፣ ሰው ፣ ዘንድ ፣ ጎላፈ ፣ ስለ ፣ መሆን ።

- (፩) የበሽተኛዋ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ የበሽተኛው ፣ ሚስት ፣ ወላጆቻቸውና ፣ ተወላጆቻቸው ፣ ብቻ ፣ በታመመው ፣ ሰው ፣ ሞት ፣ ምክንያት ፣ ለሚደርስባቸው ፣ ጉዳት ፣ ሐኪሙን ፣ ካሳ ፣ መጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

(፪) የበሽተኛው ፣ ሞት ፣ የደረሰው ፣ በሐኪሙ ፣ አሰቦ ፣ ጥፋት ፣ ግድረግ ፣ ካል ሆነ ፣ በቀር ፣ በነዚህ ፣ ሰዎች ፣ በደረሰው ፣ የሕሊና ፣ ጉዳት ፣ ምክንያት ፣ ከሣ ፣ አይሰጥም ።

(፫) ምንም ፣ ሟቹ ፣ ለሕይወታቸው ፣ አስፈላጊ ፣ ነገርን ፣ ይሰጣቸው ፣ እንደ ፣ ነበረና ፣ ወይም ፣ በርሱ ፣ ጥበቃ ፣ ውስጥ ፣ እንደ ፣ ነበሩ ፣ ቢያስረዱም ፣ ሌሎች ፣ ሰዎች ፣ በበሽተኛው ፣ መሞት ፣ ምክንያት ፣ በራሳቸው ፣ ስም ፣ ምንም ፣ የጉ ዳት ፣ ከሣ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችሉም ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፩ ። ስለ ፣ ሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ አላፈነት ። (፩) ስለ ፣ ሕክምናው ፣ አፈጻጸም ።

በሐኪሞች ፣ ወይም ፣ እሱ ፣ ባሠራቸው ፣ ረዳት ፣ ሠራተኞች ፣ ጥፋት ፣ በበሽተ ኛው ፣ ላይ ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ የሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ረገድ ፣ አላፈ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፪ ። (፪) ስለ ፣ ሆቴሉ ፣ ሥራ-አፈጻጸም-ጥንቃቄ ።

በሽተኛው ፣ ስለ ፣ ሕክምናው ፣ ጥቅም ፣ በማለት ፣ በሆስፒታሉ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የተመገበና ፣ የተቀመጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለዚህ ፣ መቀመጥና ፣ ስለዚህ ፣ መመገብ ፣ አላፈነቱንና ፣ ግዴታዎቹን ፣ የሚመለከት ፣ የሆቴል ፣ ሥራን ፣ ውል ፣ በሚመሩት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ደንቦች ፣ ጽሑፎች ፣ መሠረት ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፣ ሆቴል ፣ ሥራ ፣ ውል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፫ ። ትርጓሜ ።

(፩) የሆቴል ፣ ሥራ ፣ ውል ፣ ማለት ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ የሆቴልን ፣ ሥራ ፣ የሞያ ፣ ተግባሩ ፣ በግድረግ ፣ ሰውን ፣ ለአንድ ፣ ሌሊት ፣ ወይም ፣ ለብዙ ፣ ሌሊት ፣ ለማ ናር ፣ የሚደረግ ፣ ውል ፣ ማለት ፣ ነው ።

(፪) ቤቱ ፣ ላንድ ፣ ወር ፣ ወይም ፣ ካንድ ፣ ወር ፣ ለሚበልጥ ፣ ጊዜ ፣ በውል ፣ የተ ሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ እንጂ ፣ የሆ ቴል ፣ ሥራ ፣ ውል ፣ አይባልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፬ ። ውሉ ፣ የሚቈይበት ፣ ጊዜ ።

(፩) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ውል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የሆቴሎች ፣ ክፍል ፣ ቤቶች ፣ የሚከ ራዩት ፣ ከእኩለ ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ እኩለ ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ ነው ።

(፪) ሰውዬው ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ያልተከራየውን ፣ ክፍል ፣ ቤት ፣ ባለሆቴሉ ፣ በእ ኩለ ፣ ቀን ፣ እንዲለቅለቅ ፣ ለማሰገደድ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፭ ። ስለ-ውል-ማደስ ።

ተከራይ ፣ ወይም ፣ ባለሆቴሉ ፣ ውሉን ፣ ላለመቀጠል ፣ (ላለማርዘም) ፣ ሐሳባቸ ውን ፣ ከእኩለ ፣ ቀን ፣ በፊት ፣ ያላስታወቁ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባንድ ፣ ደንበኛ ፣ የተያዘ ፣ ክፍል ፣ ቤት ፣ ላንድ ፣ ተጨማሪ ፣ ቀን ፣ እንደ ፣ ተከራየ ፣ ያህል ፣ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፮ ። ተጨማሪ ፣ አገልግሎቶችን ፣ ስለመስጠት ።

ቤትን ፣ ከማከራየት ፣ በላይ ፣ ለቤቱ ፣ ተጨማሪ ፣ ነገሮችን ፣ በመስጠትና ፣ የቤት ፣ ዕቃን ፣ በሆቴሉ ፣ ደረጃና ፣ በልማድ ፣ መሠረት ፣ መብራትን ፣ የመሳሰለ ፣ ባለሆቴሉ ፣ ለተከራየው ፣ ሰው ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፯ ። ስለ ፣ መንገደኛው ፣ ዕቃዎች ፣ አጠባበቅ ።

ተጨማሪ ፣ ዋጋ ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ ሳይኖረው ፣ ክፍለ ፣ ቤቱ ፣ ከተከራየበት ፣ ቀን ፣ ጧት ፣ ጀምሮ ፣ የኪራይ ፣ ጊዜ ፣ እስካለቀበት ፣ ቀን ፣ ማታ ፣ ድረስ ፣ ባለሆ ቴሉ ፣ ተከራይን ፣ ተቀብሎና ፣ ዕቃዎቹንም ፣ ሊጠብቅ ፣ ግዴታው ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፰ ። ባለሆቴሉ ፣ ስለሚሰጠው ፣ ዋስትና ።

(፩) ባለሆቴሉ ፣ ያከራያቸውን ፣ ቤቶችና ፣ ለሁሉ ፣ የሚያገለግሉ ፣ ክፍሎችን ፣ ለመቀመጫ ፣ ተገቢ ፣ ጤናማና ፣ ጉዳት ፣ የማያመጡ ፣ ለመሆናቸው ፣ ለተከ ራይ ፣ ዋስትናውን ፣ ያረጋግጣል ።

(፪) ለተከራይ ፣ መብል ፣ ወይም ፣ መጠጥ ፣ የሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ ጤናማ ፣ ጠባያቸውና ፣ መርዛም ፣ ላለመሆናቸውም ፣ እንዲሁ ፣ አላፈ ፣ ነው ።

(፫) አደጋው ፣ የደረሰው ፣ ከዕቅድ ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ በማይታለፍ ፣ ጎይል ፣ ወይም ፣ በተጎጂው ፣ ስሕተት ፣ ምክንያት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ከዚህ ፣ አላፈነቱ ፣ ለመ ዳን ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፱ ። ስለ ፣ ባለመብል ፣ ቤቶችና ፣ ስለ ፣ ቡና-ቤቶች ።

ባለመብል ፣ ቤቶችና ፣ ባለቡና ፣ ቤቶች ፣ ለሚሰጡት ፣ መብልና ፣ መጠጥ ፣ ጤናማ ፣ ለመሆናቸውና ፣ መርዛም ፣ ላለመሆናቸው ፣ ለደንበኞቻቸው ፣ አላፈዎች ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፷ ። ክፍለ ፣ ቤቶችን ፣ ስለ ፣ መያዝ ።

(፩) ለታወቀ ፣ ቀን ፣ አንድ ፣ ክፍለ ፣ ቤት ፣ የያዘ ፣ ተከራይ ፣ በባለሆቴሉ ፣ ክፍለ ፣ ቤቱ ፣ የተያዘለት ፣ ለመሆኑ ፣ ማስታወቂያ ፣ ከደረሰው ፣ በኋላ ፣ ከዕቅድ ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ጎይል ፣ ምክንያት ፣ ባይገባበት ፣ እንኳ ፣ ለዚህ ፣ ክፍለ ፣ ቤት ፣ ያንድ ፣ ቀን ፣ ዋጋ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፪) ከዚህ ፣ ግዴታ ፣ ነጻ ፣ የሚሆነው ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የመኝታ ፣ ክፍሉን ፣ መልቀቁን ፣ ለባለሆቴሉ ፣ አስታውቆና ፣ ባለሆቴሉም ፣ ይህን ፣ ማስታወቂያ ፣ ተቀብሎ ፣ የተያዘውን ፣ ክፍለ ፣ ቤት ፣ ላንድ ፣ ሦስተኛ ፣ ሰው ፣ ማከራየት ፣ የቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፫) ተቃራኒ፣ የሆነ፣ ውል፣ ከሌለ፣ በቀር፣ ክፍለ፣ ቤቱ፣ የተያዘው፣ ለብዙ፣ ቀን፣ ቢሆንና፣ የገንዘቡም፣ አከፋፈል፣ በሳምንት፣ ወይም፣ በወር፣ ሆኖ፣ ቢመለከትም፣ የጉዳት፣ ኪሣራ፣ የሚከፈለው፣ ላንድ፣ ቀን፣ ብቻ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፩ ። የውል፣ መፍረስ ።

- (፩) ክፍለ፣ ቤቱን፣ ለብዙ፣ ቀን፣ የተከራየ፣ እንደ፣ ሆነና፣ ተከራዩ፣ እሱ፣ ባለው፣ ቀን፣ ያልያዘው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ ይፈርሳል ።
- (፪) ከተከራዩ፣ ወይም፣ በርሱ፣ ምትክ፣ ከሆነው፣ ሰው፣ ተከራዩ፣ መከራየቱን፣ አልተውም፣ የሚል፣ ማስታወቂያ፣ ካልደረሰው፣ በቀር፣ ባለሆቴሉ፣ በዚሁ፣ ጊዜ፣ ክፍለ፣ ቤቱን፣ ለሌላ፣ ሰው፣ ቢያከራይ፣ እንድም፣ አላፈነት፣ አይነካውም ።
- (፫) ባለሆቴሉ፣ አስቀድሞ፣ ገንዘብ፣ ተቀብሎ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የተቀበለው፣ ገንዘብ፣ ለኪራዩ፣ ዋጋ፣ በቂ፣ እስከሚሆንበት፣ ቀን፣ ድረስ፣ ለተከራዩ፣ ክፍለ፣ ቤቱን፣ ጠብቆ፣ ማስቀመጥ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፪ ። የመያዝ፣ መብት ።

- (፩) ተከራዩ፣ በሆቴል፣ ውስጥ፣ የቈየበትን፣ ጊዜ፣ በመገመት፣ የሚከፈለውን፣ ገንዘብ፣ በሙሉ፣ እስከ፣ ክፈለ፣ ድረስ፣ ያመጣቸውን፣ ዕቃዎች፣ ባለሆቴሉ፣ መያዝ፣ ይችላል ።
- (፪) ለነዚሁ፣ ዕቃዎች፣ ባለሆቴሉ፣ ዕቃ፣ ይዞ፣ የሚያበድር፣ ሰው፣ መብትና፣ ቀደምትነት፣ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፫ ። የአላፈነት፣ መሠረት ።

- (፩) ደንበኞቹ፣ በሆቴሉ፣ ውስጥ፣ ላስቀመጧቸው፣ ዕቃዎች፣ ባለሆቴሉ፣ እንደ፣ እንድ፣ ደመወዘኛ፣ አደራ፣ አስቀማጭ፣ ይገደዳል ።
- (፪) እንድ፣ ደንበኛ ፤ ዕቃዎቹን፣ ወደ፣ ሆቴሉ፣ ውስጥ፣ ለማምጣቱ፣ ማናቸውንም፣ ዐይነት፣ ማስረጃ፣ ሊያቀርብ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፬ ። ቍርጥ፣ ዋጋ፣ ስለ፣ መወሰን ።

የባለሆቴሉ፣ ጎላፈነት፣ ፭፻ ፣ የኢትዮጵያ፣ ብር፣ በሆነ፣ ገንዘብ፣ የተወሰነ፣ ሆኗል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፭ ። ስላልተወሰነ፣ አላፈነት ። (፩) በአደራ፣ ዕቃ፣ ሲቀመጥ፣ ወይም፣

ጥፋት፣ ሲገኝ ።

የሆነ፣ ሆኖ፣ የባለሆቴሉ፣ ጎላፈነት፣ ያልተወሰነ፣ የሚሆነው ፤

- (ሀ) የተደረገው፣ ጉዳት፣ በባለሆቴሉ፣ ወይም፣ ከቤተ፣ ሰቡ፣ ወይም፣ ከሠራተኞቹ፣ በእንዲ፣ ጥፋት፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ ፤
- (ለ) ጉዳቱ፣ የደረሰው፣ ደንበኛው፣ ለባለሆቴሉ፣ በተለይ፣ በአደራ፣ በሰጣቸው፣ ዕቃዎች፣ ላይ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፮ ። (፪) አደራ፣ ማስቀመጥን፣ እንቢ፣ ስለ፣ ማለት ።

- (፩) ባለሆቴሉ፣ ትክክል፣ ባልሆነ፣ ምክንያት፣ በአደራ፣ ለማስቀመጥ፣ አልቀበልም፣ ያላቸውን፣ ዕቃዎች፣ ጉዳት፣ ያገኛቸው፣ እንደ፣ ሆነ፣ እንዲሁ፣ የባለሆቴሉ፣ ጎላፈነት፣ ያልተወሰነ፣ ነው ።
- (፪) እንደ፣ ሆቴሉ፣ ማዕርግና፣ እንዳሉት፣ ክፍሎች፣ መጠን፣ ዕቃው፣ ያለ፣ መጠን፣ ዋጋ፣ ያለው፣ ወይም፣ ለማኖር፣ የማይመች፣ ሁኔታ፣ ያለው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ለእንቢታው፣ ትክክል፣ ምክንያት፣ ይሆነዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፯ ። ጎላፈነት፣ የሚቀርበት ።

- (፩) ጎላፈነቱ፣ የሚቀረው፣ ዕቃው፣ የተሠረቀው፣ የጠፋው፣ ወይም፣ የተበላሸው፣ በደንበኛው፣ በራሱ፣ ጥፋት፣ ወይም፣ ደንበኛውን፣ በሚጠይቁት፣ በሚከተሉት፣ ወይም፣ እሱን፣ በሚያገለግሉ፣ ሰዎች፣ ጥፋት፣ መሆኑን፣ ባለሆቴሉ፣ ያስረዳ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።
- (፪) እንዲሁም፣ የዕቃው፣ መጥፋት፣ ወይም፣ መበላሸት፣ በዕቃው፣ ዐይነት፣ ወይም፣ ጉድለት፣ ወይም፣ ከዐቅም፣ በላይ፣ በሆነ፣ ጎይል፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከጎላፈነት፣ ነጻ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፰ ። ስለ፣ ማስታወቅ፣ ግዴታ ።

ደንበኛው ፤ ጉዳቱን፣ እንዳወቀ፣ ወዲያውኑ፣ ካላስታወቀ፣ በቀር፣ ባለሆቴሉ፣ ከጎላፈነት፣ ነጻ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፱ ። ጎላፈነትን፣ የሚያስቀር፣ ስምምነት ።

የባለሆቴሉን፣ ጎላፈነት፣ ለማስቀረት፣ ወይም፣ ለመቀነስ፣ የሚደረግ፣ የውልቃል፣ ሁሉ፣ አይጸናም ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸ፀ ። ሕጉ፣ የሚፈጸምበት፣ ወሰን ።

- (፩) ደንበኛው፣ ዕቃዎቹን፣ አስቀድሞ፣ ልኮ፣ እርሱ፣ ካልቀረ፣ በቀር፣ ዕቃዎቹ፣ በሆቴሉ፣ ውስጥ፣ ከገቡ፣ ወዲህ፣ የዚሁ፣ ምዕራፍ፣ ድንጋጌዎች፣ ተፈጻሚ ይሆናሉ ።
- (፪) እንዲሁም፣ በሆቴሉ፣ ክፍሎች፣ ውስጥ፣ ወይም፣ በሆቴሉ፣ ለደንበኞች፣ በሆኑ፣ በታዎች፣ ውስጥ፣ ያሉ፣ እንደ፣ ተሽከርካሪዎች፣ አቶሞቢሎች፣ በሕይወት፣ ያሉ፣ እንስሳዎች፣ ዕቃዎችም፣ ላይ፣ ተፈጻሚ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፩ ። እንደ፣ ሆቴሎች፣ የሚቈጠሩ፣ ቤቶች ።

የዚህ፣ ምዕራፍ፣ ደንበኞች፣ በሆስፒታል፣ መሥሪያ፣ ቤቶች፣ በዕረፍት፣ ቤቶች፣ በሕዝብ፣ መደሰቻዎች፣ በመታጠቢያ፣ ቤቶች፣ በኪራይ፣ በሚመገቡ፣ ሰዎች፣ መኖሪያ፣ ቤቶች፣ በምግብ፣ ቤቶች፣ አልጋ፣ ባለባቸው፣ የማደሪያ፣ (የባር)፣ ክፍል፣ ቤቶች፣ ለሕዝብ፣ በተሠሩ፣ በረቶችና፣ ሌሎች፣ እነዚሁን፣ በመሳሰሉ፣ ሥራዎች፣ በሚካሄዱ፣ በታዎች፣ ላይ፣ ሁሉ፣ ተፈጻሚ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፯ ።
አትሞ ፣ የማውጣት ፣ (ፐብሊሺንግ) ፣ ውል ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፱ ። ትርጓሜ ።

አትሞ ፣ የማውጣት ፣ ውል ፣ ማለት ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ደራሲ ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራው ፣ ባንድ ፣ የድርሰት ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ ኪነ ፣ ጥበብ ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ ግዙፍነት ፣ የሌለውን ፣ የባለሀብትነት ፣ መብቶች ፣ ወይም ፣ ከነዚህ ፣ መብቶች ፣ በከፊል ፣ አትሞ ፣ አውጪ ፣ (ፐብሊሺር) ፣ ተብሎ ፣ ለሚጠራው ፣ ለሌላው ፣ ወገን ፣ የሚሰጥ በት ፣ አትሞ ፣ አውጪውም ፣ ድርሰቱን ፣ ለማተም ፣ ለማሳየት ፣ ወይም ፣ ለማባዛት ፣ ወይም ፣ ለሕዝብ ፣ ለመንዛት ፣ ግዴታ ፣ የሚገባበት ፣ ውል ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፲ ። የማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

ሥራው ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በከፊል ፣ ላንድ ፣ ሌላ ፣ አትሞ ፣ አውጪ ፣ ተሰጥቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ድርሰቱን ፣ ደራሲው ፣ ዐውቆት ፣ ለሕዝብ ፣ ታትሞ ፣ ተገልጾ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ደራሲ ፣ ውሉን ፣ ከማድረጉ ፣ በፊት ፣ አትሞ ፣ ለሚያወጣው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፲፱ ። የውሉ ፣ ዐይነት ፣ (ፎርም)።

ሥራውን ፣ ለማባዛት ፣ ወይም ፣ ለማሳየት ፣ ደራሲው ፣ አትሞ ፣ ለሚያወጣው ፣ የሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ ግልጽ ፣ መሆን ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፳፱ ። ወደፊት ፣ በሚወጡት ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

፩ ፣ ወሰን ።

- (፩) አእምሮ ፣ ባለው ፣ ሰው ፣ አስቀድሞ ፣ በመመልከት ፣ ተግባር ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ በማይበልጥ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ በደራሲው ፣ ለመፈጸም ፣ የሚችሉ ፣ መሆናቸው ፣ ከታወቁ ፣ ደራሲው ፣ ገና ፣ ያላለቀ ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ የተለየ ፣ በአንድ ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ መብት ፣ ለማስተላለፍ ፣ የሚዋዋለው ፣ ውል ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ነው ።
- (፪) ከዚህ ፣ ወሰን ፣ አልፎ ፣ ወደፊት ፣ በሚወጡት ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ደራሲው ፣ መብቶቹን ፣ ለማስተላለፍ ፣ የተዋዋለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ምንም ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖር ፣ እንኳ ፣ አትሞ ፣ ከሚያወጣው ፣ የተቀበለውን ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ አስቀርቶ ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ውሉን ፣ ማፍረስ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፳፯ ። (፪) አትሞ ፣ አውጪው ፣ ያለው ፣ የቀደምትነት ፣ መብት ።

(፩) ይፍረስ ፣ ያለው ፣ ደራሲ ፣ ውሉ ፣ ከፈረሰበት ፣ ጊዜ ፣ አንሥቶ ፣ ቢበዛ ፣ እስከ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ አትሞ ፣ ማውጣትን ፣ ተዋውሎት ፣ ለነበ

ረው ፣ ሰው ፣ ከሌሎች ፣ ሰዎች ፣ በፊት ፣ የቀደምትነት ፣ መብቱን ፣ ሊሰጠው ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

- (፪) እነዚህንም ፣ መብቶች ፣ ለማግኘት ፣ ሦስተኞች ፣ ወገኖች ፣ ያቀረቡለትን ፣ የውለታ ፣ ሁኔታዎች ፣ ለአታሚው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።
- (፫) በቀደምትነት ፣ መብቱን ፣ ሊሠራበት ፣ መፈለጉን ፣ አትሞ ፣ አውጪው ፣ በሚገባ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ካላስታወቀ ፣ ይህ ፣ መብት ፣ ይቀርበታል ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፳፰ ። የውሉ ፣ ውጤት ።

- (፩) በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በተደነገጉት ፣ ውሳኔዎች ፣ መሠረት ፣ የውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ እንደሚያስገድደው ፣ መጠን ፣ ደራሲው ፣ በሥራው ፣ ላይ ፣ ያሉትን ፣ መብቶች ፣ ለአትሞ ፣ አውጪው ፣ ያስተላልፍለታል ።
- (፪) እነዚህን ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃልን ፣ በግልጽ ፣ ለመጻፍ ሕጉ ፣ ያልከለከለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ እነዚህን ፣ ውሳኔዎች ፣ ለመለወጥ ፣ ይችላሉ ።
- (፫) የሚያጠራጥር ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማተም ፣ የውል ፣ ቃሎች ፣ ለደራሲው ፣ ጥቅም ፣ እንደሚሆኑ ፣ የሚተረጎሙ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፳፱ ። በጠባቡ ፣ ስለ መተርጎም ።

- (፩) ባንድ ፣ ዐይነት ፣ ሁኔታ ፣ ሥራውን ፣ እንዲሠራ ፣ ለአትሞ ፣ አውጪው ፣ የተሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ በጠባቡ ፣ መተርጎም ፣ አለበት ።
- (፪) አትሞ ፣ አውጪው ፣ በውሉ ፣ ውስጥ ፣ ከተመለከተው ፣ አሠራር ፣ ዐይነት ፣ ውጭ ፣ በሌላ ፣ አሠራር ፣ ዐይነት ፣ ሊጠቀምበት ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፳፲ ። በሥራው ፣ ለመጠቀም ፣ የተፈቀደ ፣ የአሠራር ፣ ዐይነት ።

- (፩) የውሉ ፣ ቃሎች ፣ ምንም ፣ በጠቅላላ ፣ አነጋገር ፣ ቢነገሩም ፣ እንኳ ፣ ውሉ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ አስበውት ፣ በነበረ ፣ ወይም ፣ ሊያስቡት ፣ ይገባቸው ፣ በነበረ ፣ አሠራር ፣ ዐይነት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አትሞ ፣ አውጪው ፣ በሌላ ፣ ዐይነት ፣ አሠራር ፣ ለመጠቀም ፣ መብት ፣ የለውም ።
- (፪) እንዲሁም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ አእምሮ ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ በሚገምተው ፣ ዐይነት ፣ ማመዘዘን ፣ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪፻፳፻፱፻፳፯ ። መለዋወጥ ፣ መተርጎም ።

አንድ ፣ ሥራን ፣ ለማባዛት ፣ ወይም ፣ ለማሳየት ፣ የተሰጠ ፣ ፈቃድ ፣ መለዋወጥን ፣ ወይም ፣ እንዲተረጎም ፣ መፍቀድን ፣ በሌላ ፣ ዐይነት ፣ ሥራ ፣ ማስማማትን ፣ አይፈቅድም ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፩፮ ። በራዲዮ፣ የተነገሩትን፣ ሥራዎች፣ ስለ፣ መመዘገብ ።

አንድ፡ ሥራ፣ በራዲዮ፣ እንዲነገር፣ የተሰጠ፣ ፈቃድ ፤ በራዲዮ፣ የተነገረውን፣ ሥራ፣ ድምፅን፣ ወይም፣ ሥዕልን፣ ተቀብለው፣ ለማስቀረት፣ በሚችሉ፣ መሣሪያዎች፣ እንዲመዘገብ፣ መፍቀድን፣ አይጨምርም ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፪፮ ። የተለያዩ፣ ሥራዎችና፣ ሙሉ፣ የሆኑ፣ ሥራዎች ።

(፩) ያንድ፡ ደራሲ፣ ሥራዎችን፣ ለየብቻ፣ አትሞ፣ የማውጣት፣ መብት፣ ሁሉንም፣ አንድ፣ ላይ፣ የማውጣትን፣ መብት፣ አይጨምርም ።

(፪) ያንድ፡ ደራሲን፣ ሙሉ፣ ሥራዎች፣ ወይም፣ ከሥራዎች፣ አንዱን፣ ዐይነት፣ ክፍል፣ አትሞ፣ የማውጣት፣ መብት፣ ልዩ፣ ልዩ፣ ሥራዎች፣ የያዙትን፣ ለየብቻ፣ የማውጣትን፣ መብት፣ አትሞ፣ ለሚያወጣው፣ አይሰጠውም ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፫፮ ። የደራሲው፣ መድንንት ።

አትሞ፣ ከማውጣት፣ ውል፣ የተነሣ፣ ደራሲው፣ አትሞ፣ ለሚያወጣው፣ ሰው፣ የሚያስተላልፋቸው፣ የድርሰት፣ የኪነ፣ ጥበብ፣ መብቶች፣ እንዳሉትና፣ እነዚህንም፣ ለማስተላለፍ፣ ባለመብት፣ ለመሆኑ፣ አትሞ፣ ለሚያወጣው፣ ሰው፣ መድን፣ ነው ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፬፮ ። አትሞ፣ ለሚያወጣው፣ ሰው፣ የተላለፈ፣ መብት ።

(፩) አትሞ፣ የሚያወጣው፣ ሰው፣ አትሞ፣ ያወጣቸው፣ ድርሰቶች፣ እስካለቁ፣ ድረስ፣ ደራሲው፣ ሥራውን፣ በሙሉ፣ ወይም፣ ከነዚህ፣ አንዱን፣ ክፍል፣ አትሞ፣ የሚያወጣውን፣ ሰው፣ በሚጎዳ፣ አኳኋን፣ ሊያዘበት፣ አይችልም ።

(፪) በጎብረት፣ ከተደረሰ፣ ድርሰት፣ ወይም፣ ከተጻፈ፣ ቃል፣ አንዱን፣ ክፍል፣ የማውጣቱ፣ ተግባር፣ ከተፈጸመ፣ ሦስት፣ ዓመት፣ ካላለፈ፣ በቀር፣ ደራሲው፣ እንደ፣ ገና፣ ለማውጣት፣ አይችልም ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፭፮ ። በሁለት፣ አትሞ፣ አውጪዎች፣ መካከል፣ ስለሚነሣ፣ ክርክር ።

(፩) አንድ፣ ደራሲ፣ መብቶችን፣ ላንድ፣ አትሞ፣ አውጪ፣ ካስተላለፈ፣ በኋላ፣ እነዚህን፣ መብቶች፣ ለሌላ፣ አትሞ፣ አውጪ፣ ያስተላለፈ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሁለተኛው፣ ባለውል፣ የመጀመሪያውን፣ ውል፣ ካላወቀ፣ በቀር፣ የሚያደርገው፣ ውል፣ ዋጋ፣ ያለው፣ ይሆናል ።

(፪) ደራሲው፣ በያንዳንዳቸው፣ ተዋዋቶች፣ ላይ፣ ለሚደርሰው፣ ጉዳት፣ ኪሣራ፣ መክፈል፣ አለበት ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፮፮ ። ድርሰቱን፣ አትሞ፣ ስለ፣ ማውጣት ።

(፩) አትሞ፣ አውጪው፣ ድርሰቱን፣ ሳያሳጥር፣ ሳይጨምር፣ እንዲሁም፣ ሳይለዋውጥ፣ ተገቢ፣ በሆነ፣ ፎርም፣ ማውጣት፣ አለበት ።

(፪) ድርሰቱንም፣ ሕዝብ፣ እንዲያውቀውና፣ የተለመዱትንም፣ የማስታወቂያ፣ አሠራር፣ ማድረግ፣ አለበት ።

(፫) የመሸጫውንም፣ ዋጋ፣ ይወስናል ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፯፮ ። ደራሲው፣ ስለሚያደርገው፣ እርማት (ማረም) ።

(፩) ያትሞ፣ አውጪውን፣ ጥቅሞች፣ ካላበላሹ፣ ወይም፣ ጎላፊነትን፣ የሚጨምርበት፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ደራሲው፣ በማናቸውም፣ ጊዜ፣ ድረስቱን፣ ለማረምና፣ ለማሻሻል፣ ይችላል ።

(፪) በዚሁም፣ ምክንያት፣ አትሞ፣ አውጪው፣ ያደረጋቸውን፣ ወጪዎች፣ መክፈል፣ አለበት ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፰፮ ። እንደ፣ ገና፣ አትሞ፣ ስለ፣ ማውጣት ።

አትሞ፣ አውጪው፣ እንደ፣ ገና፣ አትሞ፣ ከማውጣቱ፣ በፊት፣ ደፊሱው፣ ድርሰቱን፣ ለማሻሻል፣ እንዲችል፣ የሚያስፈልገውን፣ ማድረግ፣ አለበት ።

ቀ፡ ጀቪ፻፶፱፮ ። እንዲታተሙና፣ እንዲወጡ፣ የተፈቀደላቸው፣ ድርሰቶች ።

(፩) ተቃራኒ፣ የውል፣ ቃል፣ ክሌል፣ በቀር፣ አትሞ፣ አውጪው፣ ለማውጣት፣ መብት፣ ያለው፣ በመጀመሪያው፣ አትሞ፣ ያወጣቸውን፣ ብቻ፣ ነው ።

(፪) አትሞ፣ ለማውጣት፣ ምን፣ ያህል፣ ቅጂዎች፣ መሆናቸውን፣ ውሉ፣ ለይቶ፣ ያላመለከተ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ብዛቱን፣ የሚወስነው፣ አትሞ፣ አውጪው፣ ነው ።

ቀ፡ ጀቪ፻፷፩፮ ። ታትሞ፣ የወጣው፣ ስለ፣ ማለቁ ።

(፩) በብዙ፣ ጊዜ፣ እያተመ፣ ወይም፣ የሚታተመውን፣ ሁሉ፣ ድርሰት፣ ለማውጣት፣ ላትሞ፣ አውጪው፣ ውሉ፣ የፈቀደለት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ደራሲው፣ ስለ፣ ድርሰቱ፣ በመጨረሻው፣ ታትሞ፣ የወጣው፣ ካለቀ፣ እንደ፣ ገና፣ አትሞ፣ እንዲያወጣ፣ ያንድ፣ ዓመት፣ የተወሰነ፣ ጊዜ፣ ሊወሰንበት፣ ይችላል ።

(፪) በዚሁ፣ በተወሰነው፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ሥራውን፣ ካልፈጸመ፣ አትሞ፣ አውጪው፣ መብቶችን፣ ያጣል ።

(፫) ይህን፣ ውሳኔ፣ ተቃራኒ፣ የሆነ፣ የውል፣ ቃል፣ ሁሉ፣ ፈራሽ፣ ነው ።

ቀ፡ ጀቪ፻፷፪፮ ። ተከታትለው፣ ታትመው፣ ስለሚወጡ፣ ድርሰቶች፣ የሚደረግ፣ የውል፣ ስምምነት ።

(፩) አትሞ፣ አውጪው፣ ብዙ፣ ጊዜ፣ አትሞ፣ ለማውጣት፣ መብት፣ ያለው፣ እንደ፣ ሆነ፣ በሚከተሉት፣ አንዳንድ፣ ታትመው፣ በሚወጡት፣ ላይ፣ የመጀመሪያው፣ አትሞ፣ ማውጣት፣ ስምምነቶች፣ ቃል፣ እንዲሠራባቸው፣ እንደ፣ ተወሰነ፣ ይቁጠራል ።

(፪) በተለይም፣ የደራሲውን፣ የሥራ፣ ዋጋ፣ የሚመለከቱ፣ የውል፣ ቃሎች፣ በዚሁ፣ ይፈጸማሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፮፻፺፪ ። የደራሲው ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ።

(፩) መሠረቱ ።

(፩) የሥራውን ፡ ዋጋ ፡ ሁሉ ፡ ለመተው ፡ ስምምነት ፡ አድርጓል ፡ ለማለት ፡ አካባቢው ፡ ሁኔታዎቹ ፡ በሚፈቅዱበት ፡ ጊዜ ፡ ታትሞ ፡ የሚወጣን ፡ ድርሰት ፡ የሰጠ ፡ ደራሲ ፡ ለሥራ ፡ ዋጋ ፡ መብት ፡ እንዳለው ፡ ሆኖ ፡ ይቆጠራል ።

(፪) ተዋዋዮቹ ፡ ያልተስማሙበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለደራሲው ፡ ተገቢ ፡ የሆነውን ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ በርትዕ ፡ ዳኞች ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፮፻፺፫ ። (፪) ያለ ፡ ዋጋ ፡ የሆኑ ፡ ቅጂዎች ።

(፩) ደራሲው ፡ የተወሰነ ፡ ብዛት ፡ ያለውን ፡ የድርሰቱን ፡ ቅጂዎች ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ የነዚህ-ት ፡ ቅጂዎች ፡ ብዛት ፡ ዳኞች ፡ በርትዕ ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፮፻፺፬ ። (፫) ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ድርሰቱ ፡ ለመሸጥ ፡ ዝግጁ ፡ ሲሆን ፡ የደራሲው ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ወዲያው-ት ፡ ተከፋይ ፡ ይሆናል ።

(፪) ከሸያጩ ፡ ውጤት ፡ በሙሉው ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ የደራሲውን ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ለመክፈል ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ስምምነት ፡ አድርገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ በተስማሙባቸው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሸያ ጩን ፡ ውጤቶች ፡ ለደራሲው ፡ ማስረዳት ፡ አለበት ።

(፫) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ ያትሞ ፡ አውጪው ፡ ሒሳብ ፡ በያመቱ ፡ መጀመሪያ ፡ ወር ፡ ለደራሲው ፡ መሰጠት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፮፻፺፭ ። ስለ ፡ ድርሰቱ ፡ መጥፋት ፡ (፩) ታትሞ ፡ ከመውጣቱ ፡ በፊት ።

(፩) ድርሰቱ ፡ ለአሳትሞ ፡ አውጪው ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ ታትሞ ፡ ከመውጣቱ ፡ በፊት ፡ በድንገተኛ ፡ ነገር ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ ለደራሲው ፡ የሥራ ፡ ዋጋውን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) ደራሲው ፡ የጠፋው ፡ ድርሰት ፡ ቅጂው ፡ በጁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአትሞ ፡ አውጪው ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

(፫) እንዲህ ፡ ካልሆነም ፡ ድርሰቱ ፡ የማያስቸግር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አትሞ ፡ አውጪውም ፡ ሲጠይቀው ፡ ደራሲው ፡ የሚገባ ፡ ገንዘብ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ድርሰቱን ፡ አዘጋጅቶ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፮፻፺፮ ። (፪) ታትሞ ፡ ከወጣ ፡ በኋላ ።

(፩) አትሞ ፡ አውጪው ፡ ያሰናዳው ፡ ከታተመ ፡ በኋላ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ በድንገተኛ ፡ ነገር ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ የጠፋትን ፡ ቅጂዎች ፡ በኪሣራው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማሠራት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ኪሣራው ፡ ከመጠን ፡ በላይ ፡ ሳይሆን ፡ ለማድረግ ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ እነዚህ-ት ፡ ቅጂዎች ፡ መተካት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፮፻፺፯ ። ስለ ፡ ውሎ ፡ ቀሪነት ።

(፩) ሥራው ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ደራሲው ፡ የሞተ ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ ወይም ፡ ጥፋት ፡ ሳይኖርበት ፡ ለመጨረስ ፡ ያልተቻለው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማተሙ ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፪) ያትሞ ፡ አውጪው ፡ መሞት ፡ ወይም ፡ የደረሰበት ፡ የችሎታ ፡ ማጣት ፡ ውሎን ፡ ቀሪ ፡ አያደርገውም ።

(፫) አትሞ ፡ አውጪው ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መክሠሩ ፡ በሚገለጽበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ገና ፡ ያልደረሰባቸውን ፡ ግዴታዎች ፡ ለመፈጸም ፡ ዋስትና ፡ ካልተሰጠው ፡ በቀር ፡ ደራሲው ፡ ሥራውን ፡ ለሌላ ፡ አትሞ ፡ አውጪ ፡ መስጠት ፡ ይችላል ።

አንቀጽ ፡ ዐሥራ ፡ ሰባት ።

የዕቃ ፡ ጥበቃን ፡ በዕቃ ፡ መገልገልን ፡ ወይም ፡ በዕቃ ፡ መጠቀሙን ፡ የሚመለከቱ ፡

ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፮፻፺፰ ። የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ደንብ ፡ አፈጻጸም ።

(፩) አንድ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃ ፡ እንዲጠብቅ ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ እንዲጠቀምበት ፡ ከተዋዋዩ ፡ ወገን ፡ በውል ፡ ተስማምቶ ፡ በመረከቡ ፡ ይህ ፡ ዕቃ ፡ በእጁ ፡ የሚገኝ ፡ ሰው ፡ ከተዋዋዩ ፡ ጋር ፡ በሚኖረው ፡ ግንኙነት ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከቱት ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ አሉት ።

(፪) በተንቀሳቃሹ ፡ ዕቃ ፡ ባለቤትና ፡ ዕቃው ፡ በእጁ ፡ በሚገኘው ፡ ሰው ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በሕጉ ፡ ላይ ፡ በተገለጸው ፡ መሠረት ፡ ከማንኛውም ፡ ውል ፡ በሆነውም ፡ ነገር ፡ እንዲሁ ፡ እነዚህ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚጸኑ ፡ ናቸው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፱ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

- (፩) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ኪራይ ፡ የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ በተጻፈው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተገልጸዋል ።
- (፪) በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መገልገልና ፡ መጠቀም ፡ ለሌላሰው ፡ የተሰጠው ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ያገልግሎት ፡ ትውስትን ፡ የሚመለከቱት ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፱ ። ባለቤት ።

- (፩) ባለሀብት ፡ (ባለቤት) ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ ዕቃውን ፡ አሳልፎ ፡ በባለይዘታው ፡ እጅ ፡ እንዲገኝ ፡ አድራጊውን ፡ ሰው ፡ ለማመልከት ፡ ነው ።
- (፪) ባለይዘታው ፡ በዚህ ፡ ዕቃ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ወይም ፡ አለኝ ፡ የሚለው ፡ መብት ፡ ከባለሀብትነት ፡ መብት ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ መብት ፡ ሲሆን ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌች ፡ በተመሳሳይነት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፩ ። የማስረከብ ፡ ግዴታ ።

ባለሀብቱ ፡ ዕቃውን ፡ ለባለይዘታው ፡ በሚሰጥበት ፡ ጊዜ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ለተመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ወይም ፡ የዕቃው ፡ ተፈጥሮ ፡ ጠቃሚ ፡ አገልግሎት ፡ ሊሰጥ ፡ በሚችልበት ፡ ዐይነት ፡ እንዲያገለግል ፡ ከተጨማሪው ፡ ጋራ ፡ አድርጎ ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፪ ። ወደ ፡ ሽያጭ ፡ ደንብ ፡ ስለ ፡ መምራት ።

የዕቃው ፡ ማስረከቢያ ፡ ስፍራና ፡ ዘመን ፡ እንዲሁም ፡ የዕቃው ፡ መለዋወጫ ፡ የሆኑትን ፡ ተጨማሪ ፡ ነገሮች ፡ የመጥቀስ ፡ ጉዳዮች ፡ የሚከናወኑት ፡ ስለ ፡ ሽያጭ ፡ ደንብ ፡ በወጣው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፫ ። በዕቃው ፡ ላይ ፡ የሚገኝ ፡ ጉድለት ። (፩) ስለ ፡ ውል ፡ መፍረስ ።

- (፩) ዕቃው ፡ ተላልፎ ፡ በሚሰጥበት ፡ ጊዜ ፡ ለባለይዘታው ፡ ሊያገለግል ፡ የነበረውን ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ግምት ፡ ሊያሳጣው ፡ የሚችል ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ዕቃ ፡ ለማናገር ፡ ወይም ፡ ለመጠበቅ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ችግር ፡ የሚያመጣበት ፡ ወይም ፡ እጅግ ፡ ከፍተኛ ፡ ወጪ ፡ የሚያደርስበት ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ባለይዘታው ፡ ውሉ ፡ እንዲፈረስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ዕቃው ፡ ጉድለት ፡ የተገኘበት ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ የተገለጸበት ፡ ተላልፎ ፡ ከተሰጠው ፡ በኋላም ፡ ቢሆን ፡ ለባለይዘታው ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

- (፫) የውሉ ፡ ስምምነት ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ባለሀብቱ ፡ ይህ ፡ ጉድለት ፡ መኖሩን ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ይገባው ፡ የነበረ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ባለይዘታው ፡ በዕቃው ፡ አገልግሎት ፡ ማግኘት ፡ ይገባው ፡ የነበረው ፡ ልዩ ፡ ጥቅም ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገባም ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፬ ። (፪) ኪሣራ ።

- (፩) ባለሀብቱ ፡ ዕቃውን ፡ ባስረከበበት ፡ ጊዜ ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ሊያውቅ ፡ የሚገባው ፡ እንደ ፡ ነበረና ፡ ይህ ፡ ጉድለት ፡ መኖሩንም ፡ ለባለይዘታው ፡ ሳያስታውቅ ፡ ችላ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጉድለቱ ፡ በባለይዘታው ፡ ላይ ፡ ላደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) ጉድለቱ ፡ የደረሰው ፡ ውሉ ፡ በመፈጸም ፡ ላይ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ሆኖ ፡ የደረሰውም ፡ ከባለሀብቱ ፡ ጥፋት ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ አፈጻጸሙ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፭ ። (፫) የውሉ ፡ ስምምነት ፡ መድን ።

ባለሀብቱ ፡ ይህ ፡ ዕቃ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጠባይ ፡ አለው ፡ ብሎ ፡ እንዳረጋገጠው ፡ ሳይሆን ፤ አለው ፡ የተባለው ፡ ጠባያዊ ፡ ዐይነት ፡ ያልነበረው ፡ ወይም ፡ የሌለው ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈረስ ፡ የዕቃው ፡ ጉድለትም ፡ ላደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ባለይዘታው ፡ ኪሣራ ፡ ሊጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፮ ። (፬) ባለይዘታው ፡ ያወቃቸው ፡ ጉድለቶች ።

- (፩) የውሉ ፡ ስምምነት ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፤ ባለይዘታው ፤ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ጉድለት ፡ እንደ ፡ ነበረበት ፡ የሚያውቅ ፡ መሆኑን ፡ ባለሀብቱ ፡ ካስረዳ ፤ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተገኘው ፡ ጉድለት ፡ አላፈ ፡ መድን ፡ አይሆንም ።
- (፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ነገር ፡ ባለሀብቱ ፡ የሰጠው ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ዋስትና ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፯ ። (፭) አደገኛ ፡ ጉድለት ።

- (፩) ዕቃው ፡ በባለይዘታው ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ በጤንነቱ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ከሱ ፡ ጋራ ፡ በሚኖሩ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ በሠራተኞቹ ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ በጤንነታቸው ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ለማድረስ ፡ የሚችል ፡ ጉድለት ፡ የተገኘበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃው ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ ያወቀው ፡ የውሉን ፡ ስምምነት ፡ ባደረገበት ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈረስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) ይህን ፡ ደንብ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ ቀሪ ፡ ነው ፡ (ዋጋ ፡ የለውም) ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፶፰ ። (፮) አላፊነት ፡ የለብኝም ፡ ተብሎ ፡ ስለሚደረግ ፡ የውል ፡ ቃል ።

ባለሀብቱ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ጉድለት ፡ ሳይገልጽ ፡ የደበቀው ፡ በግታለል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የዕቃው ፡ ጉድለቶች ፡ ለባለይዘታው ፡ የሚሰጡትን ፡

ጠቃሚ ለገልግሎት ፈጽሞ የሚያጠፋበት (የሚያፈርሱበት) ሆነው የተገኙ እንደ ሆነ ገለጻቸው በዕቃው ጉድለቶች ምክንያት ከሚደርሱበት አላፈነት ለመዳን አላፈነትን የተወሰነ ለማድረግ በውሉ ውስጥ የጠቀሰው የስምምነት ቃል (ዋጋ የለውም) ቀሪ ነው።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፱ ፡ ሰላማዊ መጠቀም ።

ውሉ ጸንቶ በሚቋቋምበት ዘመን ፤ ባለይዘታው በዕቃው ሰላማዊ ጥቅም ለማግኘት እንዲችል ባለሀብቱ አላፈ መድን መሆን አለበት።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲ ፡ በዕቃው ላይ ስለሚደርሰው መለወጥ ።

ባለሀብቱ የዕቃውን የገልግሎት ጥቅም ለመቀነስ ወይም በባለይዘታው ላይ ከፍ ያለ ወጪ ሊያመጣ የሚችል ማንኛውም የመለወጥ ጠባይ በዕቃው ላይ እንዲደርስ ማድረግ አይገባውም።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፩ ፡ ድንገተኛ ሁከት ።

- (፩) በዕቃው ላይ መብት አለን የማይሉ ሌሎች ሰዎች በዚህ ዕቃ ምክንያት ስለሚያደርሱት ሁከት ባለሀብቱ አላፈ መድን እንዲሆን አይገደድም።
- (፪) ባለይዘታው በእነዚህ ሦስተኛ ወገኖች ላይ በራሱ ስም መቃወሚያ ለማቅረብ ይችላል።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፪ ፡ ግዴታና ግብር ።

በዕቃው ላይ የሚጠየቀውን ግዴታና የሚከፈለውን ግብር የሚችል ባለሀብቱ ነው።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፫ ፡ ዕለ ለመጠበቅ ስለሚገኝ ።

- (፩) ባለይዘታው ስለ ዕቃው ጥበቃ ስለ ማኖሩ ጉዳይ ጥንቃቄ ማድረግ አለበት።
- (፪) ባለሀብቱ ካልፈቀደለት በቀር የዕቃውን ለገልግሎት ለሌላ ጉዳይ ሊያውለው አይችልም።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፬ ፡ ለባለሀብቱ የማስታወቅ ግዴታ ።

ለዕቃው መልካም አያያዝና ጥበቃ ባለሀብቱ እንዲደርስ አስፈላጊ የሚሆኑበትን ጉዳዮች እንደ አስቸኳይ የሆኑ የማደስ ሥራዎች ያሉትን ነገሮችና ድንገት የሚገኙበትን ጉድለቶች በሌሎች ሦስተኛ ወገኖች በኩል የሚደርስበትን የመውሰድ የሁከት ወይም ጉዳት ይህን የመሳሰለ ነገር እንደ ደረሰ ወዲያውኑ የዕቃው ባለይዘታ ለባለሀብቱ ማስታወቅ አለበት።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፭ ፡ ዕቃውን ለማኖርና በመልካም አያያዝ ለመጠበቅ የሚያስፈለግ ወጪ ።

- (፩) ዕቃውን ለማኖርና ለመጠበቅ ላያያዙ ወጪ ማድረግ የሚያስፈልግ ሆኖ የዚህን ዐይነት ወጪ መቻል ያለበት ባለይዘታው ባልሆነ ጊዜ ይህ ወጪ ማስፈለጉን ለባለሀብቱ ማስታወቅ ይገባል።
- (፪) ለዚህ ጉዳይ አስቸኳይ የሆነ ወጪ አስፈላጊ ባለይዘታው ይህን አስፈላጊ ወጪ እንዳደረገ ወዲያውኑ ለባለሀብቱ አስታውቆ እንደ ሆነ ያወጣው ገንዘብ እንዲመለስለት ለመጠየቅ ይችላል።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፮ ፡ የባለሀብቱ ተቋጣጣሪነት ።

- (፩) ባለይዘታው እሱን የሚመለከቱትን ግዴታዎች በሚገባ የሚፈጽምና የማይፈጽም መሆኑን ለማረጋገጥ ባለሀብቱ በማንኛውም ጊዜ ምርመራ ለማድረግ መብት አለው።
- (፪) ይህ ምርመራ ግን በባለይዘታው ላይ ከፍ ያለ ሁከትና የማበላጨት ስሜት በማያደርስበት ሁኔታ ትክክለኛነት ያለው ሆኖ እንዲፈጸም ያስፈልጋል።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፯ ፡ በዕቃው ላይ መብት አለኝ ስለሚል ሦስተኛ ወገን ።

- (፩) ሌላ ሦስተኛ ወገን ዕቃው የኔ ነው ወይም በዕቃው ላይ መብት አለኝ ብሎ የተነሳ እንደ ሆነ ባለይዘታው ይህን ጉዳይ ወዲያውኑ ለባለሀብቱ ማስታወቅ አለበት ፤ ላያስታወቅ በቀር ግን ኪሣራ ይከፍላል።
- (፪) ይህም ሦስተኛ ወገን ክስ አቅርቦ እንደ ሆነ ክርክሩ በከላሹና በባለሀብቱ መካከል እንዲፈጸምና ባለይዘታው ከነገሩ ውጭ እንዲሆን ለመጠየቅ ይችላል።
- (፫) በእንደዚህ ያለው አጋጣሚ ጊዜ ዕቃውን ጻኞች ባዘዙት ሁኔታ ባመለከቱት ስፍራ በባለሀብቱ ኪሣራ መልሶ በማስረከብና በማስቀመጥ በውሉ ከገባበት ግዴታ ነጻ ለመውጣት ይችላል።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፰ ፡ መልሶ የመስጠት ግዴታ ።

- (፩) ባለይዘታው ዕቃውን መልሶ መስጠት የሚገባው በተረከበበት ጊዜ በነበረበት ሁኔታና በተረከበበት ስፍራ ነው።
- (፪) በተረከበበት ጊዜ ዕቃው በምን ሁኔታ ይገኛል እንደ ነበረ የሚታወቀው ተዋዋሮች ወገኖች ስምምነትን ሲያደርጉ በሰጡት ዝርዝር መግለጫ መሠረት ነው።
- (፫) የዚህ ዐይነት ዝርዝር መግለጫ የሌለ እንደ ሆነ ባለይዘታው ዕቃውን በተረከበ ጊዜ በመልካም ሁኔታ እንደ ነበረ ሆኖ ይታሰባል።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፺፱ ። ከባለይዘታው ፡ የተወሰደበት ፡ ዕቃ ።

- (፩) ራሱን ፡ ተጠያቂ ፡ በማያደርገው ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያት ፡ ዕቃው ፡ ከባለይዘታው ፡ ላይ ፡ ተወስዶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከመመለስ ፡ ግዴታ ፡ ነጻ ፡ ይወጣል ።
- (፪) ይህ ፡ ዕቃ ፡ ከእጁ ፡ የወጣበትን ፡ ምክንያትና ፡ ባለይዘታ ፡ መሆኑ ፡ የቀረበትን ፡ አጋጣሚ ፡ ነገር ፡ ወዲያውኑ ፡ በፍጥነት ፡ ለባለሀብቱ ፡ ማስታወቅ ፡ ይገባዋል ።
- ሳያስታውቅ ፡ ቢቀር ፡ ግን ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፫) ይህ ፡ ዕቃ ፡ ከባለይዘታው ፡ ስለ ፡ ተወሰደበት ፡ በምትኩ ፡ የሚሰጠውን ፡ ልዋጭ ፡ ዕቃ ፡ የመቀበል ፡ መብትና ፡ በባለይዘታው ፡ መብት ፡ ተተክቶ ፡ ባለገንዘቡ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፩ ። የዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ። (፩) ጥቅም ፡ ያለው ፡ ጥበቃ ።

- (፩) ባለይዘታው ፡ ዕቃውን ፡ ለመጠበቅ ፡ ዋጋ ፡ ይከፈላል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ እንዲገለገልበት ፡ ተፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ዕቃ ፡ በመገልገል ፡ እርግጠኛ ፡ ጥቅም ፡ የሚያገኝበት ፡ ሲሆን ፡ ዕቃውን ፡ ከተረከበ ፡ በኋላ ፡ ቢጠፋ ፡ ወይም ፡ ቢበላሽ ፡ ባለይዘታው ፡ አላፈ ፡ ነው ።
- (፪) ዕቃው ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተበላሸው ፡ በዕቃው ፡ እንዲገለገልበት ፡ አሳልፎ ፡ በሰጠው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ለጊዜው ፡ ብቻ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ በተለይ ፡ በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ለጠፋው ፡ ወይም ፡ ለተበላሸው ፡ ዕቃ ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፩ ። (፪) የአላፈነቱ ፡ ወሰን ።

- (፩) ባለይዘታው ፡ አላፈነቱ ፡ የሚቀርለት ፡ የዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ የደረሰው ፡ ከዕቅድ ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ኅይል ፡ ምክንያት ፡ ለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ለዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ ለመበላሸቱ ፡ ምክንያት ፡ የሆነው ፡ ከእርጅና ፡ ወይም ፡ ከዕቃው ፡ ጉድለት ፡ የተነሣ ፡ መሆኑን ፡ ባስረዳ ፡ ጊዜ ፡ ከአላፈነት ፡ ለመዳን ፡ ይችላል ።
- (፫) ዕቃው ፡ በሚሰጠው ፡ መጠነኛ ፡ አገልግሎት ፡ በመጠቀም ፡ ወይም ፡ ለዕቃው ፡ መገልገያ ፡ በተፈቀደው ፡ ተገቢ ፡ ሁኔታ ፡ ሲገለገልበት ፡ ቢበላሽ ፡ ባለይዘታው ፡ አላፈነት ፡ አያገኘውም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፪ ። (፫) ጥቅም ፡ የሌለው ፡ ጥበቃ ።

- (፩) ባለይዘታው ፡ በዕቃው ፡ ምንም ፡ የማይጠቀምበት ፡ ሲሆንና ፡ ጥበቃውንም ፡ የሚያከናውነው ፡ በፍጹም ፡ ለባለሀብቱ ፡ ጥቅም ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃው ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተበላሸው ፡ ራሱ ፡ ባደረሰው ፡ ጥፋት ፡ ካልሆነና ፡ ወይም ፡ ለባለሀብቱ ፡ እንዲመለስ ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተሰጠው ፡ በኋላ ፡

ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ በአላፈነት ፡ አያስጠይቀውም ።

- (፪) የዕቃውን ፡ አጠባበቅና ፡ አያያዝ ፡ እንደ ፡ ራሱ ፡ ዕቃ ፡ አጠባበቅና ፡ አያያዝ ፡ አድርጎ ፡ ከመጠበቅ ፡ የተቀነሰ ፡ ጥንቃቄ ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ ባለይዘታው ፡ ማንኛውም ፡ አላፈነት ፡ አይደርስበትም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፫ ። ማስጠንቀቂያ ፡ የደረሰው ፡ ባለይዘታ ።

- (፩) ባለይዘታው ፡ ዕቃውን ፡ እንዲመልስ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ቢደርሰውም ፡ እንኳ ፡ ዕቃውን ፡ ቢመልስም ፡ ባይመልስም ፡ ከመጥፋት ፡ ወይም ፡ ከመበላሸት ፡ ለማዳን ፡ የማይችል ፡ መሆኑን ፡ ካስረዳ ፡ እንዲያውም ፡ ተገቢ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለባለሀብቱ ፡ እንደ ፡ መለሰ ፡ ያህል ፡ የሚገመት ፡ ከሆነ ፡ በአላፈነት ፡ መጠየቅ ፡ ይቀርለታል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፬ ። ለዕቃው ፡ የተደረገለት ፡ ማሻሻል ፡ (፩) ኪሣራ ፡ የመቀበል ፡ መብት ።

- (፩) ባለይዘታው ፡ ለዕቃው ፡ ስላደረገው ፡ የማሻሻል ፡ ሥራ ፡ ማንኛውንም ፡ ኪሣራ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ የለውም ።
- (፪) ቢሆንም ፡ ለዕቃው ፡ መሻሻል ፡ የተደረገው ፡ ሥራ ፡ የተፈጸመው ፡ በባለሀብቱ ፡ ፈቃድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለይዘታው ፡ ባንድ ፡ በኩል ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ወጪ ፡ ያደረገውን ፡ በሌላ ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ ይህን ፡ ዕቃ ፡ ለባለሀብቱ ፡ በሚያስረክብበት ፡ ጊዜ ፡ የዕቃውን ፡ ዋጋ ፡ ግምት ፡ ከፍተኛ ፡ ለማድረግ ፡ የቻለው ፡ በመታደሱ ፡ ምክንያት ፡ ሲሆን ፡ የዚህኑ ፡ ግምት ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ ዝቅተኛ ፡ ሒሳብ ፡ ድረስ ፡ መልሶ ፡ ገቢ ፡ እንዲያደርግለት ፡ ባለሀብቱን ፡ በሕግ ፡ አግባብ ፡ ሊያስገድደው ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፭ ። (፪) መቻቻልና ፡ አንሥቶ ፡ የመውሰድ ፡ መብት ።

- (፩) ባለይዘታው ፡ ማንኛውም ፡ ኪሣራ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ባይኖረውም ፡ እንኳ ፡ የራሱን ፡ አላፈነት ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ሆኖ ፡ በሱ ፡ ጥፋት ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ ያጉደለውን ፡ የዕቃው ፡ ዋጋ ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ሊያድስ ፡ ከሚገደድበት ፡ ወጪ ፡ በቀር ፡ ያለውን ፡ የሒሳብ ፡ ግምት ፡ ሊያቻቻል ፡ ይችላል ።
- (፪) በሌላ ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ ባለይዘታው ፡ ለዕቃው ፡ ማሻሻያ ፡ ያደረገው ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ፡ ከላይ ፡ ተለይቶ ፡ ቢወሰድ ፡ በዋናው ፡ ዕቃ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የማያደርስበት ፡ ከሆነ ፡ የጨመረውን ፡ አንሥቶ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፮ ። በመያዣ ፡ የማቋቋም ፡ መብት ።

- (፩) ባለይዘታው ፡ በዚሁ ፡ ምዕራፍ ፡ ውስጥ ፡ በተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ለመጠየቅ ፡ የተሰጠውንና ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባውን ፡ ሒሳብ ፡ ባለሀብቱ ፡ አጠናቆ ፡ እስኪከፍለው ፡ ድረስ ፡ ዕቃውን ፡ ሳይመልስ ፡ ለዚሁ ፡ መብቱ ፡ መያዣ ፡ አድርጎ ፡ ለማቋቋም ፡ ይችላል ።

- (፪) ከዚህ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ ለሱ ፡ የሚሰጠውን ፡ ገንዘብ ፡ በመጠየቅ ፡ እስኪከፈለኝ ፡ ድረስ ፡ ዕቃውን ፡ አልመልስም ፡ ለማለት ፡ አይችልም ።
- (፫) ለባለይዘታው ፡ የምክፍለው ፡ ገንዘብ ፡ የለብኝም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ግዴታውን ፡ ለመፈጸም ፡ የሚበቃ ፡ ዋስ ፡ ሰጥቶ ፡ ዕቃው ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲመለስለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ዕቃ ፡ ማከራየት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፯ ። ትርጓሜ ።

ያንድ ፡ ዕቃ ፡ ኪራይ ፡ ሲባል ፡ አከራይ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ተከራይ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ ሁለተኛው ፡ ወገን ፡ ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ባንድ ፡ ነገር ፡ እየተጠቀመ ፡ ለዚህ ፡ ልውጫ ፡ ኪራይ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚሰማውበት ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፰ ። ኪራይና ፡ ሽያጭ ።

- (፩) የተከራየው ፡ ነገር ፡ ባለሀብትነት ፡ የአከራይ ፡ ሆኖ ፡ ቁይቶ ፡ የውሉ ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሲፈጸም ፡ ላከራይ ፡ ይመለስለታል ።
- (፪) ተከራይ ፡ ለተከራየው ፡ ዕቃ ፡ ለተወሰኑ ፡ የመክፈያ ፡ ጊዜያቶች ፡ ኪራይን ፡ ሲከፍል ፡ ቁይቶ ፡ የዕቃው ፡ ባለቤት ፡ ይሆናል ፡ የሚል ፡ ስምምነት ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ተጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተዋዋቶቹ ፡ ውሉን ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ነው ፡ ቢሉትም ፡ እንኳ ፡ የሽያጭ ፡ ውል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፱ ። ክራይና ፡ ትውስት ።

በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ማንኛውም ፡ የኪራይ ፡ ገንዘብ ፡ አልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተውሰደ ፡ ዕቃ ፡ ጉዳይን ፡ የሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፬ ። ከመጠን ፡ አሳልፎ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

- (፩) ተከራይ ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ልማዳዊው ፡ ሕግ ፡ ሳይሆን ፡ በተከራየው ፡ ዕቃ ፡ ያላገባብ ፡ በመገልገሉ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሊታደስ ፡ የማይችል ፡ ጉዳት ፡ ይደርስበታል ፡ ተብሎ ፡ የሚ

ያሠጋ ፡ ሆኖ ፡ የታየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራይ ፡ ውሉ ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

- (፪) ከመጠየቁም ፡ በፊት ፡ ጉዳት ፡ ደርሶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የውሉ ፡ መፍረስ ፡ የሚያጎዳው ፡ ሲሆን ፡ አከራይ ፡ ኪሣራም ፡ ጭምር ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፩ ። የዕቃው ፡ ጠበቃ ።

- (፩) ተከራይ ፡ ዕቃውን ፡ በመልካም ፡ አያያዝ ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።
- (፪) የዚህንም ፡ የጠበቃ ፡ ወጪ ፡ የሚችል ፡ ራሱ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፪ ። የኪራይ ፡ አከፋፈል ።

- (፩) ተከራይ ፡ ለኪራይ ፡ መክፈያ ፡ በየተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከልማዳዊው ፡ ሕግ ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ በሆነው ፡ ዐይነት ፡ ኪራይን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) ስለ ፡ ኪራይ ፡ አከፋፈል ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ስምምነት ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ ተቃራኒ ፡ ልማድ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራይ ፡ ሒሳብ ፡ የሚከፈለው ፡ በየተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፡ በሦስት ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፫ ። ክፍያውን ፡ ስለ ፡ ማዘግየት ።

- (፩) ተከራይ ፡ ለኪራይ ፡ መክፈያ ፡ የተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ክፍያውን ፡ ያዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራይ ፡ ያሥር ቀን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሰጥቶት ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያልተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራይ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ፡ ብሎ ፡ ለተከራይ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) ቀኑም ፡ የሚቆጠረው ፡ ለተከራይ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ ከደረሰለት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፬ ። ተከራይቶ ፡ ማከራየት ።

ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተከራይ ፡ አከራይን ፡ ሳያስፈቅድ ፡ የተከራየውን ፡ ዕቃ ፡ አሳልፎ ፡ ለማከራየት ፡ ወይም ፡ ውሉን ፡ አሳልፎ ፡ ለመስጠት ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፭ ። የውሉ ፡ ማለቂያ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ጊዜው ፡ የሚያልቀው ፡ ተዋዋቶች ፡ ወገኖች ፡ የተሰማሙበት ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሲደርስ ፡ ነው ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተዋዋቶች ፡ ቢሞቱ ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ቢያጡም ፡ እንኳ ፡ የተወሰነው ፡ ዘመን ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ አያልቅም ።
- (፫) ቢሆንም ፡ ተከራይ ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ላለፈውም ፡ ሒሳብ ፡ ሆነ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ለሚመጣው ፡ የኪራይ ፡ መክፈያ ፡ ዘመን ፡ ሒሳቡን ፡ በሚሰማማ ፡ ጊዜ ፡

ውስጥ ፡ የሚሰፍል ፡ ለመሆኑ ፡ ግረጋገጫ ፡ የሚሆን ፡ በቂ ፡ ዋስትና ፡ ካልሰጠው ፡ በቀር ፡ አከራይ ፣ ውሉ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፮ ። ጊዜ ፡ ያልተወሰነላቸው ፡ ውሎች ።

(፩) የኪራይ ፡ ዘመን ፡ ጸንቶ ፡ የሚቋቋምበት ፡ ጊዜ ፡ በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ ሳይመለከት ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ አንዱ ፣ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ውሉ ፡ እንዲያልቅ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ፩ኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ የተከራየውን ፡ ዕቃ ፡ ስለመመለስ ፡ ያለበትን ፡ ግዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ ወይም ፡ የቀረበውን ፡ ለማስረከብ ፡ (ለመረከብ) ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ ነው ፡ የሚባል ፡ ጊዜ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፯ ። መልሶ ፡ በማስረከብ ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ መዘግየት ።

(፩) ተከራይ ፡ ዕቃውን ፡ እንዲመልስ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከደረሰው ፡ በኋላ ፡ ሳይመልስ ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃውን ፡ እስከ ፡ መለሰበት ፡ ጊዜ ፡ ያለውን ፡ የኪራይ ፡ ሒሳብ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) እንዲሁም ፡ የመዘግየቱ ፡ ጉዳይ ፡ በአከራይ ፡ ላይ ፡ ላደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፰ ። የውሉ ፡ ዘመን ፡ መቀጠል ፡ (መርዘም) ።

(፩) ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ዘመን ፡ እንዲጸና ፡ በተደረገ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ስምምነት ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ የተከራየውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስለት ፡ ሳይጠይቀው ፡ የጊዜው ፡ ውሳኔ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ዕቃው ፡ በተከራይ ፡ ባለይዞታነት ፡ የቋየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ በመጀመሪያው ፡ (በዋነኛው) ፡ ውል ፡ በተስማሙበት ፡ ሁኔታና ፡ መሠረት ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ጸንቶ ፡ እንዲቋይ ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ እንደ ፡ ተስማሙበት ፡ ያህል ፡ ይቋጠራል ።

(፪) ቢሆንም ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ስለ መጀመሪያው ፡ (ስለ ፡ ዋነኛው) ፡ ውል ፡ መልካም ፡ አፈጻጸም ፡ ዋሶች ፡ የነበሩት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ከግዴታው ፡ ነጻ ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

እንበሳን ፡ ስለ ፡ መከራየት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ባንድ ፡ የርሻ ፡ መሬት ፡ ሥራ ፡ ኪራይ ፡ ውስጥ ፡ ከብትን ፡ ጭምር ፡

ስለ ፡ መከራየት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፱ ። የነዚህ ፡ ደንቦች ፡ አፈጻጸም ።

ገበሬው ፡ የተጋዛው ፡ (የተከራየው) ፡ የርሻ ፡ መሬት ፡ ሥራ ፡ ከብቶች ፡ ያሉበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ በሚከተሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፵፱ ። የከብት ፡ ሽያጭ ። (፩) የገበሬው ፡ መብት ።

(፩) ተጋዥ ፡ ገበሬ ፡ የርሻ ፡ መሬት ፡ ክፍል ፡ የሆኑትን ፡ ከብቶች ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ገበሬው ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ በብዛትና ፡ በዐይነት ፡ የሚተካከል ፡ ዘር ፡ ያለው ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ ማኖር ፡ አለበት ።

(፫) አከራይ ፡ የርቢው ፡ ከብት ፡ የበረከተ ፡ (የቦዛ) ፡ ቢሆንም ፡ ከብቶቹን ፡ እንዲሸጥ ፡ ተጋዥን ፡ ገበሬ ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፶፩ ። (፪) ያከራይ ፡ መብት ።

(፩) አከራይ ፡ የርሻው ፡ መሬት ፡ ክፍል ፡ የሆኑትን ፡ ከብቶች ፡ ለመሸጥ ፡ አይችልም ።

(፪) አከራይ ፡ በየዓመቱ ፡ ከመሬቱ ፡ ላይ ፡ የሚገኘውን ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ ዝርዝር ፡ እንዲሰጠው ፡ ገበሬውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፫) አከራይ ፡ በገበሬው ፡ አሠራር ፡ ምክንያት ፡ የርቢው ፡ ከብት ፡ ካንድ ፡ እሩብ ፡ በሚበልጥ ፡ የተቀነሰ ፡ መሆኑን ፡ የተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራይን ፡ ውል ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፶፪ ። የከብቶች ፡ ጥቅም ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ከዚህ ፡ (የሚቀጥሉት) ፡ ቍጥሮች ፡ የተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ገበሬው ፡ ከከብቶቹ ፡ በሚገኙት ፡ ነገሮች ፡ (በቁርባቸው) ፡ በቆዳዎቻቸውና ፡ በብዛታቸው ፡ በመርባታቸው ፡ በነጻ ፡ ሊገለገልባቸው ፡ ይችላል ።

(፪) ገበሬው ፡ የሚከፍለው ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ከነዚህ ፡ ጥቅሞች ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ እነዚህ ፡ ጥቅሞች ፡ በመገመት ፡ የተወሰነ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራውን ፡ አካሄድ ፡ ለአከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፶፫ ። (፪) የቦግ ፡ ጠጉር ።

(፩) ገበሬው ፡ የሥራውን ፡ ክንውን ፡ መሪነት ፡ የያዘ ፡ ወይም ፡ መንጋው ፡ ከአምሳ ፡ ያነሰ ፡ ከሆነ ፡ የቦጎቹን ፡ ጠጉር ፡ ብቻ ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።

(፪) ሥራውን ፡ የሚመራ ፡ አከራይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የቦጎቹም ፡ መንጋ ፡ ከአምሳ ፡ በላይ ፡ ቢሆን ፡ የቦጎቹን ፡ ጠጉር ፡ ለመሸጥ ፡ የሚችለው ፡ አከራይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፶፬ ። (፫) ፍግ ።

የከብቶቹ ፡ ፍግ ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ በተለይ ፡ ስለ ፡ መሬቱ ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ መዋል ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፶፭ ። (፬) ርቢ ።

በሚሞቱ ፡ ወይም ፡ በታሪዱ ፡ ከብቶች ፡ ልክ ፡ የርቢ ፡ ከብቶች ፡ መተካት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፮ ። መልሶ ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ሲያልቅ ፡ ገበሬው ፡ እመሬቱ ፡ ላይ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ በዘር ፡ በብዛትና ፡ በዐይነት ፡ የሚተካከል ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ መተው ፡ አለበት ።
- (፪) የርቢው ፡ ከብት ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ በኪራዩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በግምት ፡ የገባ ፡ ቢሆንም ፡ ይህ ፡ ግዴታ ፡ ይኖርበታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፯ ። ጉድለት ። (፩) የአከራዩ ፡ ኪሣራ ።

- (፩) ጉድለት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ የሚከፈለውም ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ካንድ ፡ ከተወሰነ ፡ ጥቅም ፡ ድርሻ ፡ ወይም ፡ ከተወሰነ ፡ ከከብቶች ፡ ጥቅም ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራው ፡ የአከራዩ ፡ ነው ።
- (፪) የከብቶቹ ፡ ኪሣራ ፡ በገበሬው ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ ራሱ ፡ አላፊ ፡ በሆነለት ፡ ሰው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ጉድለት ፡ ገበሬው ፡ አላፊ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፰ ። (፪) የገበሬው ፡ ኪሣራ ።

ለኪራዩ ፡ የሚከፈለው ፡ ዋጋ ፡ በተለይ ፡ ከከብቶቹ ፡ ጥቅም ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ በሌለው ፡ አኳኋን ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ላለቀረባቸው ፡ ከብቶች ፡ ዋጋ ፡ (ግምት) ፡ አላፊ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፱ ። (፫) የአላፊነቱ ፡ መጠን ።

- (፩) ገበሬው ፡ ያለቀረባቸው ፡ ከብቶች ፡ ዋጋ ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በሚደረገው ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ ይሆናል ።
- (፪) ይህን ፡ የመሰለ ፡ ግምት ፡ ያልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ የሚቀርቡት ፡ ከብቶቹ ፡ በሚያወጡት ፡ ግምት ፡ ልክ ፡ ገበሬው ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የከብቶቹ ፡ ኪራይ ፡ ዋና ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፩ ። የነዚህ ፡ ደንቦች አፈጻጸም ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ዋና ፡ ዓላማ ፡ ለእርሻ ፡ ወይም ፡ ለንግድ ፡ ጥቅም ፡ ለመስጠት ፡ በሚችሉ ፡ ከብቶች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ እንስሳዎች ፡ የተቋቋመ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ ቍጥሮች ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) ልማድ ፡ ሀገር ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፩ ። ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ውሎች ።

- (፩) ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ውሎች ፡ አንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ (ዘር) ፡ ከብቶችን ፡ በሚመለከት ፡ ወይም ፡ ባንዳንድ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ግዛት ፡ አውራጃዎች ፡ ውስጥ ፡

መፈጸም ፡ ያለባቸው ፡ ለዐይነት ፡ የሚሆኑ ፡ ውሎችን ፡ የርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ ሊያደራጁቸው ፡ ይችላል ።

- (፪) የከብት ፡ ዐይነቶችን ፡ ወይም ፡ ለዐይነት ፡ የተደራጁት ፡ ውሎች ፡ ከሚመለከቷቸው ፡ መሪዎች ፡ ከአንዱ ፡ ላይ ፡ የሚደረጉ ፡ ውሎች ፡ ለዐይነት ፡ በተሠሩት ፡ ውሎች ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ተደረጉ ፡ ይቈጠራሉ ።
- (፫) ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በሚያደርጉት ፡ ግልጽ ፡ ስምምነት ፡ ለዐይነት ፡ የተሠሩትን ፡ ውሎች ፡ ሁኔታ ፡ ሊለውጡት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፪ ። ውሎ ፡ የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ (ዘመን) ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ነገር ፡ ቃል ፡ በውሎ ፡ ውስጥ ፡ በግልጽ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ውሎ ፡ ለአራት ፡ ዓመት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይገመታል ።
- (፪) የአራቱ ፡ ዓመት ፡ መቈጠር ፡ የሚጀመረው ፡ ውሎ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፫ ። ለመሬቱ ፡ ባለቤት ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

- (፩) የርቢው ፡ ከብት ፡ በኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ገበሬ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ለሚሠራበት ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ይህ ፡ ማስታወቂያ ፡ ያልደረሰው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ልማድ ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ አከራዩ ፡ ከተጋገፍ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈለው ፡ የርቢውን ፡ ከብት ፡ በማስያዝ ፡ ወይም ፡ በማቋዩት ፡ መብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።
- (፫) ከብቶቹ ፡ የገበሬው ፡ ሀብት ፡ አለመሆናቸውን ፡ ያውቅ ፡ ነበር ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ነበረበት ፡ ብሎ ፡ ማመካኘት ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፬ ። የርቢው ፡ ከብት ፡ ግምት ።

- (፩) በኪራዩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ለርቢው ፡ ከብት ፡ የተደረገው ፡ ግምት ፡ ለተከራዩ ፡ ሀብትነቱን ፡ አያስተላልፍም ።
- (፪) የግምቱ ፡ መገለጽ ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ በሚቀርበት ፡ ጊዜ ፡ ኪሣራውን ፡ ወይም ፡ ጥቅሙን ፡ የመውሰድ ፡ ዓላማ ፡ ከመሆኑ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፭ ። ስለ ፡ ርቢው ፡ ከብት ፡ አጠባበቅ ።

- (፩) ተከራዩ ፡ ስለ ፡ ርቢው ፡ ከብት ፡ አያያዝና ፡ አጠባበቅ ፡ የተለመደውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።
- (፪) ተከራዩም ፡ ለዚህ ፡ አጠባበቅ ፡ ራሱ ፡ ወጪውን ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፮ ። የርቢ ፡ ከብቶች ፡ ውላጆች ።

በርቢ ፡ የተሰጠው ፡ ከብቶች ፡ ልጆች ፡ የአከራዩና ፡ የተከራዩ ፡ የጋራ ፡ ሀብት ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፯ ። የከብቶቹ ፡ ጥቅም ።

ተከራይ ፡ ለርቢ ፡ በተሰጡት ፡ ከብቶች ፡ ወተት ፡ ፍግና ፡ ሥራ ፡ ብቻውን ፡ ይጠቀማል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፰ ። የበግ ፡ ጠጉር ።

(፩) ለርቢ ፡ የተሰጡ ፡ በጎች ፡ ጠጉር ፡ በአከራዩና ፡ በተከራይ ፡ መካከል ፡ እኩል ፡ ይከፋፈላል ።

(፪) ተከራይ ፡ የሚሸልቅበትን ፡ ቀን ፡ ለአከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፱ ። ስለ ፡ ከብቶች ፡ መሸጥ ።

(፩) ተከራይ ፡ ያለ ፡ አከራይ ፡ ፈቃድ ፡ በተሰጡት ፡ ከብቶች ፡ ሆነ ፡ በርቢ ፡ ከተገኙት ፡ ልጆች ፡ ሆነ ፡ ከመንጋው ፡ ውስጥ ፡ አንድም ፡ ከብት ፡ ለመሸጥ ፡ አይችልም ።

(፪) አከራይም ፡ ያለ ፡ ተከራይ ፡ ፈቃድ ፡ ለመሸጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷ ። ስለ ፡ ከብቶች ፡ መጥፋት ።

(፩) ተከራይ ፡ ስለ ፡ ከብቶቹ ፡ መሞት ፡ መጥፋት ፡ አላፈ ፡ የሚሆነው ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

(፪) ይህን ፡ ጥፋት ፡ ማስረጃት ፡ ያለበት ፡ አከራይ ፡ ነው ።

(፫) ተከራይ ፡ የሞቱትን ፡ ከብቶች ፡ ቆዳ ፡ ዘወትር ፡ ለአከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷፩ ። ሒሳብ ፡ ስለ ፡ መተሳሰብ ።

(፩) አከራይ ፡ ገበሬው ፡ የርቢ ፡ ከብቶቹን ፡ ዝርዝር ፡ ቍጥር ፡ በያመቱ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ የዓመቱንም ፡ ሒሳብ ፡ እንተሰጠ ፡ ሊለው ፡ ይችላል ።

(፪) የገበሬው ፡ ነው ፡ በሚባል ፡ ምክንያት ፡ የርቢዎቹ ፡ ከብቶች ፡ ከሩብ ፡ በላይ ፡ የቀነሱ ፡ የመሰለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራይ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷፪ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ማለቅ ።

(፩) ውሉ ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ በስምምነት ፡ እንዲያልቅ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ የሚቀር ፡ ይሆናል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ የሚፈልገው ፡ ወገን ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ አስቀድሞ ፡ የማስቀረት ፡ ሒሳቡን ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷፫ ። ስለ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መሞት ።

(፩) ውሉ ፡ በአከራይ ፡ ወይም ፡ በተከራይ ፡ መሞት ፡ የሚቀር ፡ አይሆንም ።

(፪) ተከራይ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እርሱ ፡ በሞተ ፡ በ፮ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሒሳባቸውን ፡ ለአከራይ ፡ በመግለጽ ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ ማድረግ ፡ ይችላል ።

(፫) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ የሚያልቀው ፡ አከራይ ፡ የተከራይ ፡ ወራሾች ፡ ሒሳብ ፡ በደረሰው ፡ ቢያንስ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ካለው ፡ መጋቢት ፡ ፩ ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷፬ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ሒሳብ ፡ መጣራት ።

(፩) የኪራይ ፡ ውል ፡ ሲያልቅ ፡ ወይም ፡ በሚፈርስበት ፡ ጊዜ ፡ አዲስ ፡ የርቢው ፡ ከብት ፡ ግምት ፡ ይደረጋል ።

(፪) አከራይ ፡ የመጀመሪያው ፡ ግምት ፡ እስከሚሰተካከል ፡ ድረስ ፡ ከያንዳንዱ ፡ ዐይነት ፡ ከብቶች ፡ መውሰድ ፡ ይችላል ።

(፫) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ትርፍ ፡ የሆነው ፡ በአከራይና ፡ በተከራይ ፡ መካከል ፡ እኩል ፡ በእኩል ፡ ይከፋፈላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷፭ ። የማይበቃ ፡ የርቢ ፡ ከብት ።

(፩) የመጀመሪያውን ፡ ግምት ፡ ለመሙላት ፡ በቂ ፡ ከብቶች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራይ ፡ የተረፉትን ፡ ወስዶ ፡ በጠፋው ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ውሳኔ ፡ ያደርጋሉ ።

(፪) የከብቶቹ ፡ መጉደል ፡ በተጋዥ ፡ ወይም ፡ እሱ ፡ አላፈ ፡ በሚሆነው ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡ ካልሆነ ፡ በተጋዥ ፡ አይታሰቡበትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷፮ ። ፈራሽ ፡ የሆኑ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

(፩) ተከራይ ፡ ባልታሰበ ፡ ድንገተኛ ፡ ምክንያት ፡ ያለ ፡ ጥፋቱ ፡ የደረሰበትን ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ መጥፋት ፡ በሙሉ ፡ ይከፍላል ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተከራይ ፡ ከሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ የበለጠ ፡ ኪራይ ፡ ይከፍላል ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፫) እንዲሁም ፡ አከራይ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ሲቀር ፡ ከሰጠው ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ በላይ ፡ ይወስዳል ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ መገልገያ ፡ ብድር ፡ ወይም ፡ ትውስት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷፯ ። ትርጓሜ ።

ለመገልገያ ፡ መዋሰን ፡ ሲባል ፡ አዋሽ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋሾ ፡ የሚባለው ፡ ሁለተኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ወስዶ ፡ በነጻ ፡ እንዲገለገልበት ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፷፰ ። ውሉ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ የሚሰጥ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ውሰት ፡ በፍጹም ፡ ዋጋ ፡ የማይከፈልበት ፡ በነጻ ፡ የሚሰጥ ፡ ነው ።

(፪) አዋቾች፡ ላዋሰው፡ ዕቃ፡ አበል፡ ይከፈላል፡ የሚል፡ ቃል፡ በውሉ፡ ላይ፡ በተመለከተ፡ ጊዜ፡ ግን፡ ስለ፡ ዕቃ፡ ከራይ፡ የተሰጠው፡ ድንጋጌ፡ ተፈጻሚ፡ መሆን፡ አለበት ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፷፱ ። የዕቃው፡ ባለሀብትነት ።

(፩) አዋቾች፡ ላዋሰው፡ ዕቃ፡ ባለሀብት፡ ሆኖ፡ ይቋያል ።
(፪) የውሉ፡ ዘመን፡ ሲፈጸም፡ ተዋቾች፡ ዕቃውን፡ ሊመልስለት፡ ይገባል ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፬ ። የዕቃው፡ አያያዝ ።

(፩) ተዋቾች፡ ዕቃውን፡ በሚገባ፡ ጥበቃ፡ መያዝ፡ አለበት ።
(፪) የዚህንም፡ የአያያዝ፡ ወጪ፡ የሚችል፡ ራሱ፡ ነው ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፩ ። የዕቃው፡ አገልግሎት ።

(፩) ተዋቾች፡ በዕቃው፡ እንዲገለገልበት፡ በውሉ፡ ስምምነት፡ ላይ፡ ከተመለከተው፡ ውጭ፡ በሆነ፡ በሌላ፡ ዐይነት፡ ሊገለገል፡ ወይም፡ በውሉ፡ ላይ፡ የተለየ፡ ስምምነትም፡ ባይኖር፡ የዕቃው፡ ተፈጥሮ፡ ዐይነት፡ ከሚፈቅድለት፡ ውጭ፡ በሆነ፡ ሁኔታ፡ ሊገለገልበት፡ አይችልም ።
(፪) አዋቾች፡ ካልፈቀደለት፡ በቀር፡ በተዋሰው፡ ዕቃ፡ ሌሎች፡ እንዲገለገሉበት፡ አሳልፎ፡ ለመስጠት፡ አይፈቀድለትም ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፪ ። ዕቃውን፡ ስለ፡ መመለስ ።

(፩) ተዋቾች፡ በውሉ፡ ላይ፡ በተወሰነው፡ ጊዜ፡ ዕቃውን፡ መመለስ፡ አለበት ።
(፪) ለዕቃው፡ መመለሻ፡ የተወሰነ፡ ጊዜ፡ የሌለ፡ እንደ፡ ሆነና፡ ተዋቾች፡ ዕቃውን፡ መመለስ፡ ስለሚገባው፡ ጉዳይ፡ ልማዳዊ፡ አሠራር፡ የሌለ፡ ሲሆን፤ አዋቾች፡ እንዲመልስለት፡ ሲጠይቀው፡ ወዲያውኑ፡ መመለስ፡ አለበት ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፫ ። ከተወሰነው፡ ጊዜ፡ በፊት፡ ስለ፡ መመለስ ። (፩) የተዋቾች፡ መብት፡ በውሉ፡ ላይ፡ የተወሰነው፡ ጊዜ፡ ከማለቁ፡ በፊት፡ ዕቃው፡ ሊመለስለት፡ ባዋቾች፡ ላይ፡ ጉዳት፡ የማያደርስበት፡ ከሆነ፡ ተዋቾች፡ የውሉ፡ ዘመን፡ ከመድረሱ፡ በፊትም፡ ቢሆን፡ ዕቃውን፡ ለመመለስ፡ መብት፡ አለው ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፬ ። (፪) ያዋቾች፡ መብት ።

ተዋቾች፡ በውሉ፡ ከተፈቀደለት፡ አገልግሎት፡ ውጭ፡ በሆነ፡ ዐይነት፡ በዕቃው፡ የተገለገለበት፡ እንደ፡ ሆነና፡ ዕቃውን፡ ያበላሸው፡ እንደ፡ ሆነ፡ ሌላ፡ ሰው፡ እንዲገለገልበት፡ አሳልፎ፡ የሰጠ፡ እንደ፡ ሆነ፤ ወይም፡ ደግሞ፡ አዋቾች፡ በቃው፡ ራሱ፡ እንዲገለገል፡ የሚያስፈልገው፡ አስቸኳይና፡ ድንገተኛ፡ ያልታሰበ፡ ጉዳይ፡ የደረሰበት፡ እንደ፡ ሆነ፤ በውሉ፡ ላይ፡ የተወሰነው፡ ዘመን፡ ከመድረሱ፡ በፊትም፡ ቢሆን፡ አዋቾች፡ ዕቃው፡ እንዲመልስለት፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፮ ። የተዋቾች፡ መሞት ።

ተዋቾች፡ የሞተ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ለተዋቾች፡ ረጅም፡ ጊዜ፡ የፈቀደለትም፡ ሆኖ፡ ይህ፡ ጊዜ፡ ከመድረሱ፡ በፊትም፡ ቢሆን፡ የተዋቾች፡ ወራሾች፡ ዕቃውን፡ ወዲያውኑ፡ እንዲመልሱለት፡ አዋቾች፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፯ ። ያለመጠን፡ ስለ፡ መገልገል ።

(፩) ተዋቾች፡ በዕቃው፡ ያለመጠን፡ በመገልገሉ፡ ወይም፡ ሌላ፡ ሰው፡ ያላገባብ፡ እንዲገለገልበት፡ አሳልፎ፡ በማይገባ፡ በመስጠቱ፡ ዕቃው፡ የተበላሸ፡ እንደ፡ ሆነ፤ የዕቃው፡ መበላሸት፡ ያስከተለው፡ ሊታለፍ፡ በማይቻል፡ ከዐቅም፡ በላይ፡ የሆነ፡ ምክንያት፡ ቢሆንም፡ እንኳ፡ ተዋቾች፡ ስለ፡ ዕቃው፡ መበላሸት፡ አላፈ፡ ይሆናል ።
(፪) ያለበትን፡ ግዴታ፡ ቢያፈርስም፡ እንኳ፡ ዕቃው፡ ከመጥፋት፡ ወይም፡ ከመበላሸት፡ የማይድን፡ እንደ፡ ነበረ፡ በቂ፡ ማስረጃ፡ ካላቀረበ፡ በቀር፡ ከዚህ፡ አላፈነት፡ ለመዳን፡ አይችልም ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፰ ። ሊቀር፡ የሚቻል፡ ጥፋት ።

ሊታለፍ፡ በማይችል፡ ከዐቅም፡ በላይ፡ በሆነ፡ ምክንያትም፡ ቢጠፋ፡ እንኳ፤ ከተዋሰው፡ ዕቃ፡ ይልቅ፡ የራሱ፡ ዕቃ፡ እንደሚሻል፡ ገምቶ፡ የራሱን፡ ዕቃ፡ አሳልፎ፡ ለጥፋት፡ ባለመስጠት፤ ከሁለቱ፡ አንደኛውን፡ ብቻ፡ ከጥፋት፡ ለማዳን፡ ሲችል፡ የራሱን፡ ዕቃ፡ ለማዳን፡ መርጦ፡ እንደ፡ ሆነ፤ በዚህ፡ ምክንያት፡ ለጠፋው፡ ዕቃ፡ ተዋቾች፡ አላፈ፡ መሆኑ፡ አይቀርለትም ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፱ ። በውሉ፡ ላይ፡ የተገመተ፡ ዕቃ ።

የውሉ፡ ጽሑፍ፡ በተደረገበት፡ ጊዜ፡ የዕቃውን፡ ግምት፡ አመልክቶ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ይህ፡ ዕቃ፡ በማናቸውም፡ ሁኔታ፡ ቢጠፋ፡ ተዋቾች፡ በአላፈነት፡ መጠየቅ፡ አለበት ።
ምዕራፍ፡ ፱ ።
አደራ ።
ክፍል፡ ፩ ።
ስለ፡ አደራ፡ በጠቅላላው ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፸፱ ። ትርጓሜ ።

አደራ፡ ማለት፡ አደራ፡ ተቀባይ፡ የተባለው፡ አደራ፡ አስቀማጭ፡ የተባለውን፡ የሌላ፡ ሰው፡ ዕቃ፡ ተቀብሎ፡ በአደራ፡ ጠባቂነት፡ እንዲያስቀምጥለት፡ የሚገባበት፡ የውል፡ ግዴታ፡ ማለት፡ ነው ።

ቀ*፡ ፪ሺ፯፻፹፬ ። አደራ፡ በሁኔታ፡ ስለሚደረግ፡ ሽያጭ፡ ስለ፡ ሥራ ።

(፩) አደራ፡ ተቀባይ፡ እንደ፡ ውሉ፡ ስምምነት፡ ለዕቃው፡ ማስቀመጥ፡ ዋጋ፡ እንዲከፈልበት፡ ተፈቅዶለት፡ እንደ፡ ሆነ፡ ተፈጻሚ፡ የሚሆነው፡ የአደራ፡ ማስቀመጥ፡ ደንብ፡ ሳይሆን፡ ስለ፡ ሁኔታ፡ ሽያጭ፡ በተወሰነው፡ ድጋጌ፡ ነው ።

(፪) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ዕቃውን ፡ እንዲያድስ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ እንዲለው
ጠው ፡ የሚገደድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተፈጻሚ ፡ የሚሆነው ፡ ደንጋጌ ፡ ያደራ ፡ ማስቀ
መጥ ፡ ደንብ ፡ ሳይሆን ፡ የውልና ፡ የሥራ ፡ ደንብ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፩ ፡ የዕቃው፡ባለቤትነት ።

(፩) አደራ ፡ ሰጪው ፡ የዕቃው ፡ ባለቤት ፡ ሆኖ ፡ ይቋያል ።
(፪) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ለአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ የተወሰነው ፡ የውሉ ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡
ሲደርስ ፡ ዕቃውን ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ሊመልስለት ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፪ ፡ በአደራ፡የተቀመጠ፡አላቂ፡ዕቃ ።

(፩) ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ የተሰጠው ፡ ዕቃ ፡ ጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ በማገልገል ፡
የሚያልቅ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ብዛት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ አደራ ፡ ተቀባ
ዩም ፡ እንዲገለገልበት ፡ ተፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡
ጉዳይ ፡ የአላቂ ፡ ነገርን ፡ ብድር ፡ የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡
ይሆናሉ ።
(፪) ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ የተሰጠው ፡ ዕቃ ፡ ጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የተረከበ
ውም ፡ ሳይታሸግና ፡ ሳይዘጋበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንዲጠቀምበት ፡ ፈቃድ ፡
እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፫ ፡ አደራ ፡ በተቀመጠው፡ዕቃ፡ስለ፡መገልገል ።

(፩) አደራ ፡ የተቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ካል
ፈቀደለት ፡ በቀር ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ሊገለገልበት ፡ አይችልም ።
(፪) ይህን ፡ ደንብ ፡ የጣሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ ዕቃ ፡ ኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ ደንብ ፡
በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ይጸናበታል ።
(፫) አደራ ፡ ሰጪው ፡ የዕቃው ፡ ኪራይ ፡ እንዲከፈለው ፡ አደራ ፡ ተቀባዩን ፡ ሊጠይቅ ፡
ይችላል ። ኪራይም ፡ የሚወሰንለት ፡ በትክክለኛ ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፬ ፡ ያለ ፡ ዋጋ፡ወይም ፡ በደመወዝ፡የሚሰጥ፡አደራ ።

(፩) ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ አንድ ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ እንዲከፈ
ለው ፡ በውላቸው ፡ ላይ ፡ ማናቸውንም ፡ ስምምነት ፡ ካላደረጉ ፡ በቀር ፡ በአ
ደራ ፡ የሚቀመጥ ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ የማይከፈልበት ፡ ነው ።
(፪) ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ የአደራ ፡ ተቀባዩን ፡ ልዩ ፡ የጥያቄ ፡ ሥራ ፡
ዐይነተኛ ፡ ነገርና ፡ ሌሎችንም ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያቶች ፡ ሁሉ ፡ መሠረት ፡
አድርጎ ፡ መገመት ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፭ ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጥን ፡ አጋጣሚ፡ጉዳይ ፡ ስለ፡መለወጥ ።

(፩) አስቸኳይ ፡ የሆነ ፡ ድንገተኛ ፡ አጋጣሚ ፡ ነገር ፡ የሚያስገድደው ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡
አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ አቀማመጥ ፡ በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ ከተመለከ

ተው ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ሊጠብቅ ፡ ወይም ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ እርግ
ጠኛ ፡ የሆነ ፡ የማይቀር ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ የመበላሸት ፡ አደጋ ፡ የሚደርስ
በት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በተለይ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ አሳልፎ ፡ በአደራ ፡ ለመስጠት ፡
ወይም ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ። (ይገባዋልም) ።

(፪) ይህንንም ፡ እንዳደረገ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፮ ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጡ ፡ ጊዜ፡ማለቅ ።(፩)የአደራ ፡ ሰጪው ፡ መብት ።

(፩) ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ አደራ ፡ የተቀመጠውን ፡ ዕቃ ፡ ስለ ፡
መመለስ ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አደራ ፡
ሰጪው ፡ እንደ ፡ ጠየቀ ፡ ወዲያውኑ ፡ ዕቃው ፡ ሊመለስለት ፡ ይገባል ።
(፪) በተሰማመ-በት ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ መሠረት ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ዕቃውን ፡ ለመ
ጠበቅና ፡ ላያያዙ ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ እንዲከፍል ፡ ይገደ
ዳል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፯ ፡ (፪) የአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ መብት ።

(፩) ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ አደራ ፡ የተቀመጠውን ፡ ዕቃ ፡ መልሶ ፡
ስለ ፡ መውሰድ ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡
አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ዕቃውን ፡ መልሶ ፡ እንዲወስድ ፡ በማንኛ
ውም ፡ ጊዜ ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።
(፪) ማንኛውም ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በስምምነታቸው ፡ ላይ ፡ ያልተመለከተ ፡ ቢሆ
ንም ፡ እንኳ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ዕቃውን ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ በቂ ፡ ጊዜ ፡ እን
ዲኖረው ፡ ዳኞች ፡ በአስተያየት ፡ ጊዜውን ፡ ሊወስኑለት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፰ ፡ ስለ፡ብዙ ፡ አደራ፡ሰጪዎች ።

(፩) ዕቃውን ፡ ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ የሰጡት ፡ ብዙ ፡ አደራ ፡ ሰጪዎች ፡ እንደ ፡
ሆኑና ፡ ይህ ፡ ዕቃ ፡ በምን ፡ ዐይነት ፡ ተመልሶ ፡ ሊወሰድ ፡ እንደሚገባ ፡ ያል
ተሰማመ-በት ፡ ሲሆን ፤ ይህን ፡ ውሳኔ ፡ የመስጠቱ ፡ መብት ፡ የዳኞች ፡ ነው ።
(፪) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ብዙ ፡ ወራሾች ፡ ትቶ ፡ በሞተ ፡ ጊዜና ፡ ዕቃውም ፡ የማይከ
ፋፈል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ መልሶ ፡ የመውሰዱን ፡ ደንብ ፡ የሚወስኑት ፡ ዳኞች ፡
ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፱ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን፡ጥቅም፡የተቀመጠ፡አደራ ።

(፩) በአደራ ፡ የተቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጥቅም ፡ ሆኖ ፡ ይህም ፡ ሦስ
ተኛ ፡ ወገን ፡ ላደራ ፡ ሰጪውና ፡ ለተቀባዩ ፡ ስምምነቱን ፡ አስታውቋቸው ፡
እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሳይፈቅድ ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ዕቃውን ፡
ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ መልሶ ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፯ ። ስለ፡ ዕቃው፡ መመለስ ።

- (፩) አደራ፡ ተቀባዩ፡ ይህን፡ ዕቃ፡ ባንድ፡ በተወሰነ፡ ቦታ፡ እንዲያስቀምጥና፡ እንዲጠብቅ፡ በስምምነቱ፡ ላይ፡ የተመለከተ፡ ነገር፡ እንዳለ፤ ዕቃው፡ ተመልሶ፡ ሊሰጥ፡ የሚገባው፡ በዚህ፡ በተወሰነው፡ ስፍራ፡ ነው ።
- (፪) በማናቸውም፡ ምክንያት፡ ስለ፡ ዕቃው፡ መመለስ፡ የሚደርሰው፡ ወጪና፡ ጉዳት፡ የአደራ፡ ሰጪው፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፩ ። ፍሬውን፡ ስለ፡ መመለስ ።

አደራ፡ ተቀባዩ ፡ በአደራ ፡ ካስቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ላይ ፡ ያገኘው ፡ ፍሬ ፡ ሁሉ ፡ ለባለቤቱ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፪ ። ዕቃው ፡ ለማን ፡ መመለስ ፡ እንደሚገባው ።

- (፩) አደራ፡ ተቀባዩ፡ በአደራ፡ ያስቀመጠውን፡ ዕቃ፡ ለአደራ፡ ሰጪው፡ ወይም፡ ይቀበልልኝ፡ ብሎ፡ ላመለከተው፡ ሰው፡ መመለስ፡ አለበት ።
- (፪) አደራ፡ ሰጪው፡ ላስቀመጠው፡ ዕቃ፡ ባለቤት ፡ ስለ፡ መሆኑ፡ ማስረጃ፡ እንዲያቀርብለት፡ አደራ፡ ተቀባዩ፡ ሊጠይቀው፡ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፫ ። የአደራ፡ ሰጪው፡ ግዴታዎች ።

- (፩) አደራ፡ ሰጪው፡ በውሉ፡ ላይ፡ የተስማሙበትን፡ የአደራ፡ ጠባቂነት፡ የድካም፡ ዋጋ፡ ለአደራ፡ ተቀባዩ፡ መክፈል፡ አለበት ።
- (፪) ዕቃውንም፡ በመልካም፡ አያያዝ፡ ለማኖር፡ ያደረገውን፡ ወጪ፡ ሁሉ፡ ሊከፍለው፡ ይገባል ።
- (፫) ጉዳት፡ የደረሰበት፡ በአደራ፡ ተቀባዩ፡ ወይም፡ እሱ፡ አላፈ፡ በሚሆንበት፡ ሰው፡ ጥፋት፡ (ጉድለት) ፡ ካልሆነ፡ በቀር፡ የአደራ፡ ማስቀመጡ፡ ጉዳይ፡ ላደረሰበት፡ ጉዳት፡ ሁሉ፡ አደራ፡ ሰጪው፡ ኪሣራ፡ መክፈል፡ ግዴታ፡ አለበት ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፬ ። በመያዣ፡ የማቋቋም፡ መብት ።

አደራ፡ ተቀባዩ ፡ በአደራ ፡ ስላስቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ሒሳብ ፡ በሙሉ ፡ እስኪሰጠው ፡ ድረስ ፡ በአደራ ፡ የተቀመጠውን ፡ ዕቃ ፡ በእጁ ፡ ለማቋቋም ፡ ይችላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፮ ። የአደራ፡ ተቀባዩ፡ ወራሽ ።

- (፩) ያደራ፡ ተቀባዩ፡ ወራሽ፡ ዕቃው፡ በአደራ፡ የተቀመጠ፡ መሆኑን፡ ሳያውቅ፡ በቅን፡ ልቡና፡ ሸጠት፡ ወይም፡ ለውጦት፡ እንደ፡ ሆነ፤ እንዲመልስ፡ የሚገደደው፡ ዋጋውን፡ ብቻ፡ ነው ።
- (፪) የዕቃውም፡ ዋጋ፡ ገና፡ አልተከፈለ፡ እንደ፡ ሆነ፤ አደራ፡ ሰጪው፡ በሻጭ፡ ወራሽ፡ መብት፡ ተተክቶ፡ ገዢውን፡ በቀጥታ፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።
በትእዛዝ ፡ የተቀመጠ ፡ አደራ ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፮ ። ትርጓሜ ።

አንድ፡ ዕቃ፡ ሕጋዊ፡ ሁኔታው፡ በክርክር፡ ላይ፡ ያለ፡ ወይም፡ የሚያጠራጥር፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፤ ዕቃው፡ ለሦስተኛ፡ ወገን፡ ተሰጥቶ፡ ይህ፡ በትእዛዝ፡ አስቀማጭ፡ የሚባለው፡ ባለአደራ፡ በዕቃው፡ ላይ፡ የተደረገው፡ ጥርጣራ፡ ከተገለጸ፡ በኋላ፡ ባለመብት፡ ነው፡ ለተባለው፡ ሰው፡ እንዲመልስ፡ የተደረገ፡ እንደ፡ ሆነ፤ በትእዛዝ፡ የተቀመጠ፡ አደራ፡ ይባላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፯ ። የትእዛዝ ፡ ባለአደራን፡ ስለ፡ መምረጥና ፡ አላፈነቱን ፡ ስለ፡ ማስወረድ ።

- (፩) የትእዛዝ ፡ ባለአደራ ፡ የሚመረጠው ፡ በሁለቱ ፡ ተከራካሪ ፡ ወገኖች ፡ ስም ምንት ፡ ነው ።
- (፪) ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ያልተስማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጻኞች ፡ ይመርጡታል ።
- (፫) ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በጉዳዩ ፡ ካልተስማሙበትና ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የትእዛዝ ፡ በለአደራው ፡ የተሰጠውን ፡ ልዩ ፡ ትእዛዝ ፡ ጊዜው ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ አላፈነቱን ፡ ሊያስወርድ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፰ ። ስለ፡ ዕቃው፡ መመለስ ።

የትእዛዝ ፡ ባለአደራው ፡ በጉዳዩ ፡ ጥቅም ፡ ያላቸው ፡ ሁሉ ፡ ካልተስማሙበት ፡ ወይም ፡ ጻኞች ፡ ካላዘዙት ፡ በቀር ፡ ዕቃውን ፡ ለመመለስ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፶፱ ። ወደ ፡ አደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ደንብ ፡ ስለ፡ መመራት ።

ከዚህ ፡ የተረፈው ፡ ጉዳይ ፡ ስለ፡ አደራ ፡ ዕቃ ፡ አቀማመጥ ፡ በተወሰነው ፡ ደንብ ፡ ይፈጸማል ።

ክፍል ፡ ፫ ።
አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ አደራ ።

ቍ፡ ፪ሺ፰፻ ። ትርጓሜ ።

አንድ፡ ሰው፡ የራሱ፡ ንብረት፡ በሆኑት፡ ዕቃዎቹ፡ ላይ፡ የማይታገድ፡ እርግጠኛ፡ አደጋ፡ የሚደርስባቸው፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ እነዚህን፡ ዕቃዎች፡ ከቀረበው፡ አደጋ፡ ለማሸሽ፡ ሲል፡ ሌላ፡ ሰው፡ በአደራ፡ ተቀብሎ፡ እንዲያስቀምጥለት፡ የሰጠ፡ እንደ፡ ሆነ፤ ይህ፡ አድራጎት፡ አስፈላጊ፡ የአደራ፡ ማስቀመጥ፡ ይባላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፰፻፩ ። አስፈላጊ ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

(፩) የዚህን ፡ ዐይነት ፡ አስፈላጊ ፡ አደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ጉዳይ ፡ እንዲፈጸም ፣ የአደራው ፡ ዕቃ ፡ የቀረበለት ፡ ሰው ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ካልኖረው ፡ በቀር ፡ አልቀበልም ፡ ማለት ፡ አይችልም ።

- (፪) የአደራ፡ ማስቀመጡ፡ ከአንድ፡ ሳምንት፡ የበለጠ፡ ተራዝሞ፡ የሚቋይ፡ ሲሆን፡ የድካም፡ ዋጋ፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል ።
- (፫) የአደራ፡ ማስቀመጡ፡ የድካም፡ ዋጋ፡ በስምምነት፡ የተወሰነው፡ አደራው፡ በተሰጠ፡ ጊዜ፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ዳኞች፡ ገንዘቡን፡ ሊቀንሱ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፪ ። የአሠራሩ፡ ፎርምና፡ ማስረጃ ።

- (፩) አስፈላጊ፡ የአደራ፡ ማስቀመጥ፡ ጉዳይ፡ ከማናቸውም፡ ያሠራር፡ ሥርዐት፡ ነጻ፡ ነው ።
- (፪) በማናቸውም፡ ዐይነት፡ መንገድ፡ ማስረጃ፡ ለግቅረብ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፫ ። ስለ፡ አደራ፡ ማስቀመጥ፡ የተሰጠውን፡ ደንብ፡ ስለ፡ ማጽናት ።

ከዚህ፡ ለሚተርፈው፡ ጉዳይ፡ ያስፈላጊ፡ አደራ፡ ማስቀመጥ፡ ሥርዐት ፤ ስለ፡ አደራ፡ ማስቀመጥ፡ ደንብ፡ በተሰጠው፡ ድንጋጌ፡ መሠረት፡ ይመራል ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ባለቤቱ፡ ሳያውቅ፡ የተገኙ፡ ዕቃዎች፡ ወይም፡ ሌላ፡ ሰው፡ ዘንድ፡ የተቀመጡ፡ ዕቃዎች ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፬ ። ያግኝው፡ መብትና፡ ግዴታ ።

- (፩) አንድ፡ ዕቃ፡ አግኝቶ፡ የዚሁ፡ ዕቃ፡ ባለይዘታ፡ የሆነ፡ ሰው፡ በሕጉ፡ መሠረት ፤ ልክ፡ እንደ፡ አደራ፡ ተቀባይ፡ ሆኖ፡ የሚቋጠር፡ ነው ።
- (፪) በዚህ፡ ሕግ፡ የግል፡ ባለሀብትነት፡ በተባለው፡ አንቀጽ ፡ ለዚህ፡ ጉዳይ፡ የተመለከቱት፡ ድንጋጌዎች፡ የተጠበቁ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፭ ። ሰውዬው፡ ሳያውቅ፡ ወይም፡ ያለ፡ ፈቃዱ፡ በአደራ፡ የተቀመጠ፡ ዕቃ ።

- (፩) ሰውዬው፡ ሳያውቅ፡ ወይም፡ ያለ፡ ፈቃዱ፡ አንድ፡ ዕቃ፡ በሌላ፡ ሰው፡ እጅ፡ ተቀምጦ፡ እንደ፡ ሆነ፡ የአደራ፡ ማስቀመጥ፡ ደንብ ፡ ላስቀማጩ፡ አይረጋለትም ።
- (፪) በዚህ፡ ዐይነት፡ ይህን፡ የመሰለውን፡ ዕቃ፡ አስቀማጭ፡ የሆነ፡ ሰው፡ በማንኛውም፡ አላፈነት፡ ተጠያቂ፡ አይሆንም ። (ማንኛውም፡ ግዴታ፡ አይደርስበትም) ።

ምዕራፍ ፡ ፭ ።

የዕቃ፡ ማከማቻ፡ ቦታ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፮ ። ትርጓሜ ።

የዕቃ፡ ማከማቻት፡ ማለት፡ ሸቀጦችን፡ እየተቀበለ፡ በማከማቻ፡ ስፍራ፡ እንዲያስቀምጥ፡ ከሕዝብ፡ አገልግሎት፡ መሥሪያ፡ ቤት፡ ባለሥልጣኖች፡ ለዚህ፡ ዐይነት፡ የንግድ፡ ሥራ፡ ፈቃድ፡ የተሰጠው፡ ዕቃ፡ አከማቻ፡ የተባለ፡ ሰው፡ ይህን፡

ዕቃ፡ የገዛው፡ ወይም፡ በመያዣ፡ የተቀበለው፡ የማከማቻ፡ ዕቃ፡ ሰው፡ ተብሎ፡ ለሚጠራው፡ ሰው፡ ጥቅም ፤ ዕቃውን፡ ተቀብሎ፡ በማከማቻው፡ ስፍራ፡ እንዲያስቀምጥለት፡ በውል፡ ግዴታ፡ የሚገባበት፡ ውል፡ ማለት፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፯ ። የሸቀጡ፡ መጥፋትና፡ መበላሸት ።

- (፩) ዕቃውን፡ በማከማቻ፡ ስፍራ፡ እንዲያስቀምጥ፡ የተረከበው፡ አስቀማጭ ፡ ስለ፡ ሸቀጡ፡ መጥፋትና፡ መበላሸት፡ አላፈ፡ ይሆናል ።
- (፪) ሸቀጡን፡ ከመጥፋት፡ ወይም፡ ከመበላሸት፡ ያደረሰው፡ ከዐቅም፡ በላይ፡ የሆነ፡ ጎይል፡ መሆኑ፡ ወይም፡ በሸቀጡ፡ ተፈጥሮ፡ ዐይነትና፡ ጉድለት፡ ወይም፡ ካጠቃለሉ፡ መጥፎነት፡ የተነሣ፡ መሆኑን፡ ካላስረዳ፡ በቀር፡ በአላፈነት፡ ከመጠየቅ፡ አይድንም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፰ ። ለዕቃ፡ ሰጪው፡ የማስታወቅ፡ ግዴታ ።

የሸቀጡ፡ የተፈጥሮ፡ ጠባይ፡ የመለወጥ፡ ነገር፡ በታየበት፡ ጊዜ፡ ሌላ፡ ዐይነት፡ ጥንቃቄ፡ እንዲደረግበት፡ አስፈላጊ፡ መሆኑን፡ በዕቃ፡ መከማቻ፡ ስፍራ፡ አስቀማጭ፡ የሆነው፡ ሰው፡ ለሸቀጥ፡ ሰጪው፡ የማስታወቅ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፱ ። ዕቃውን፡ መልሶ፡ ስለ፡ መስጠት ።

- (፩) ለሸቀጡ፡ ማስቀመጥ፡ የተወሰነው፡ ጊዜ፡ እስኪደርስ፡ ድረስ፡ ተረካቢው፡ በማከማቻ፡ ስፍራ፡ ሸቀጡን፡ ማኖር፡ አለበት ።
- (፪) አስቀማጭ፡ የሆነ፡ ሰው፡ ያልታሰበ፡ አጋጣሚ፡ ነገር፡ ከደረሰበት፡ ለሸቀጡ፡ ማስቀመጥ፡ የተወሰነው፡ ጊዜ፡ ከመድረሱ፡ በፊት፡ ባለአደራው፡ ዕቃውን፡ ለባለቤቱ፡ መመለስ፡ ይችላል፡ በሚለው፡ ሰበብ፡ ለመከራከር፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲ ። ሸቀጡን፡ ከሌላ፡ ሸቀጥ፡ ጋራ፡ ስለ፡ ማደባለቅ ።

- (፩) ይህ፡ መብት፡ ተለይቶና፡ ተገልጾ፡ በውሎ፡ ስምምነት፡ ላይ፡ ካልተሰጠው፡ በቀር ፤ በሸቀጥ፡ ማከማቻ፡ ስፍራ፡ አስቀማጭ፡ የሆነው፡ ሰው፡ የተረከባቸውን፡ ዕቃዎች፡ ተፈጥሮዎቻቸውና፡ ዐይነታቸው፡ ተመሳሳይ፡ ቢሆንም፡ ካላቂ፡ ዕቃዎች፡ ጋራ፡ አደባባይ፡ ለማስቀመጥ፡ አይችልም ።
- (፪) በእንደዚህ፡ ያለ፡ ዐይነት፡ ሸቀጦች፡ ተቀላቅለው፡ በተገኙ፡ ጊዜ፡ አደራ፡ ሰጪው፡ ተገቢ፡ የሆኑትን፡ ከፊል፡ ድርሻዎች፡ እንዲሰጡት፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል ።
- (፫) ይህ፡ ሲሆን፡ ሸቀጡን፡ አከማቻ፡ የሆነው፡ ሰው ፤ ለአደራ፡ ሰጪው፡ ድርሻውን፡ ሌሎችን፡ ሳይጠይቅ፡ ሊመልስለት፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፩ ። የሸቀጥ ፡ ሽያጭ ።

- (፩) በስምምነታቸው ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ካለፈ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ሸቀጡን ፡ ላይወስድ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሸቀጥ ፡ አስቀማጭ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከሰጠው ፡ በኋላ ፡ ሸቀጦቹን ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ላይወስን ፡ ቀርቶ ፡ ሸቀጡ ፡ በአደራ ፡ ከተቀመጠ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ባለፈውም ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ ሸቀጦቹ ፡ የመበላሸት ፡ አደጋ ፡ ይደርስባቸዋል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጉ ፡ ሆነው ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊሸጣቸው ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፪ ። የዋጋው ፡ አወሳሰድ ።

ሸቀጡን ፡ ለመሸጥ ፡ የተደረገው ፡ ወጪና ፡ ለአስቀማጭ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ሌላው ፡ ሒሳብ ፡ ተቀናሽ ፡ ሆኖ ፡ ዕቃው ፡ የተሸጠበት ፡ ዋጋ ፡ ለባለመብቶቹ ፡ ተቀማጭ ፡ ሆኖ ፡ መቁየት ፡ አለበት ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፫ ። ደረሰኝና ፡ የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ።

- (፩) አደራ ፡ ሰጪው ፡ በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ ላስቀመጠው ፡ ሸቀጥ ፡ ደረሰኝ ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቀባዩ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፪) በደረሰኙ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ ሁሉ ፡ ያለበት ፡ የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ከደረሰኙ ፡ ጋራ ፡ ተያይዞ ፡ መሰጠት ፡ አለበት ።
- (፫) ደረሰኙና ፡ ይህ ፡ የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፤ ከሸቀጥ ፡ ተረካቢው ፡ እጅ ፡ ተቀማጭ ፡ ሊሆን ፡ ከሚገባው ፡ አንድ ፡ ቀሪና ፡ ሂያጅ ፡ ካለው ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ ተጎርዶ ፡ ላስረካቢው ፡ ይሰጣል ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፬ ። በደረሰኙና ፡ በመያዣ ፡ ማስቀመጫውም ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ የሚጻፍ ፡ ዝርዝር ።

በደረሰኙና ፡ በመያዣ ፡ ማስቀመጫው ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ ሊመለከት ፡ ባቸው ፡ የሚገባው ፡ —

- (ሀ) የአስቀማጭ ፡ ስምና ፡ የአባት ፡ ስም ፤ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ ስም ፡ ዋና ፡ መኖሪያው ፤
- (ለ) የማከማቻው ፡ ቤት ፡ ያለበት ፡ ስፍራ ፤
- (ሐ) በተከማቻነት ፡ የተሰጡት ፡ ሸቀጦች ፡ ዐይነትና ፡ የተፈጥሮ ፡ ጠባይ ፡ እንዲሁም ፡ ተለይተው ፡ ሊገለጹ ፡ የሚችሉበት ፡ ዝርዝር ፡ ማመልከቻ ፡ ሁሉ ፤
- (መ) ስለ ፡ ገንዘብ ፡ ዕቃ ፡ የጉምሩክ ፡ ቀረጥ ፡ ተከፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ዕቃዎቹም ፡ አሹራንስ ፡ የተከፈሉባቸው ፡ መሆኑ ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፭ ። በነዚህ ፡ ሰነዶች ፡ ተጠቃሚዎች ።

- (፩) የደረሰኝና ፡ የመያዣ ፡ ማስቀመጫው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ በአስረካቢው ፡ ወይም ፡ ይኸው ፡ አስረካቢው ፡ ለእገሌ ፡ ይሰጥልኝ ፡ ብሎ ፡ ባመለከተው ፡ በሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ስም ፡ ተጽፎው ፡ ሊሰጡ ፡ ይቻላል ።
- (፪) አባሪ ፡ በመሆንም ፡ ሆነ ፡ በመነጣጠል ፡ በነዚህ ፡ ሰነዶች ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ ተፈርሞባቸው ፡ ለሌላ ፡ እንዲተላለፉ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፮ ። የሁለቱ ፡ ሰነዶች ፡ ባለይዞታ ፡ መብት ።

- (፩) የደረሰኝና ፡ የመያዣውን ፡ ማስቀመጫ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ሰነዶች ፡ ሁለቱንም ፡ ባንድነት ፡ የያዘ ፡ ሰው ፤ በሸቀጥ ፡ ማከማቻ ፡ ቦታ ፡ የተቀመጡት ፡ ዕቃዎች ፡ እንዲሰጡት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ እነዚህ ፡ ዕቃዎች ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ በብዙ ፡ ክፍል ፡ እንዲመደቡና ፡ ለእነዚህም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ብዙ ፡ መደቦች ፡ ዕቃ ፡ ተቀባዩ ፡ በመጀመሪያው ፡ ደረሰኝና ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ሰነድ ፡ ምትክ ፡ አንዳንድ ፡ ልዩ ፡ ደረሰኝና ፡ አንዳንድ ፡ የመያዣ ፡ ማስቀመጥ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፯ ። የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ መብት ።

የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀቱ ፡ ሰነድ ፡ ብቻ ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ዕቃ ፡ አስቀማጭ ፡ ዘንድ ፡ በተቀመጡት ፡ የገንዘብ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፰ ። የመያዣውን ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

- (፩) በመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ሰነድ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ በመጀመሪያ ፡ የማስተላለፍ ፡ ጽሑፍ ፡ በሚመለከትበት ፡ ጊዜ ፡ የዕዳውን ፡ ልክና ፡ ወለዱን ፡ እንዲሁም ፡ የሚከፈልበትን ፡ ቀን ፡ ለይቶ ፡ ማመልከት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።
- (፪) በመያዣው ፡ ወረቀት ፡ በጀርባው ፡ የመጻፍ ፡ ዝርዝር ፡ መግለጫና ፡ የዚሁኑ ፡ ዝርዝር ፡ የማመልከቱ ፡ ጽሑፍ ፡ በደረሰኙ ፡ ላይ ፡ ተደርጎ ፡ የዚሁ ፡ ጽሑፍ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ እንዲፈርምበት ፡ ያስፈልጋል ።

ቊ ፡ ፪ሺ፰፻፲፱ ። ተገቢውን ፡ መግለጫ ፡ ስላለማመልከት ።

- (፩) በመያዣ ፡ መስጫው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ጽሑፍ ፡ በዕዳ ፡ ተጠይቆ ፡ እንዲከፈል ፡ የሚገባውን ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ ወስኖ ፡ ያላመለከተ ፡ ሲሆን ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑት ፡ ዕቃዎች ፡ በሙሉ ፡ ግምታቸውና ፡ ሙሉ ፡ ዋጋቸው ፡ ለተጠያቂው ፡ ዕዳ ፡ ዋስትና ፡ እንደ ፡ ተሰጡ ፡ ያህል ፡ ይቁጠራሉ ።
- (፪) ደረሰኙ ፡ በስሙ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የዚሁ ፡ ደረሰኝ ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ሊከፈል ፡ የማይገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ክፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በመ

ጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ በደረሰች ፡ ጀርባ ፡ በጻፈው ፡ ሰውና ፡ በክፉ ፡ ልቡና ፡ የመያዣ ፡ ዕቃውን ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክቡን ፡ አቅርቦ ፡ ሊቃወም ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ጀቪ፳፻፳፩ ። የደረሰች ፡ ሰነድ ፡ ባለይዞታ ፡ መብት ።

(፩) የዕቃው ፡ ደረሰች ፡ ሰነድ ፡ ብቻ ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ በዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡትን ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ የመመርመር ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ለዕቃ ፡ ማስቀመጡ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፡ ዕቃውን ፡ በመያዣ ፡ ስም ፡ ሊያዘው ፡ ሰው ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ለዕቃ ፡ ተረካቢው ፡ ወይም ፡ ለትእዛዝ ፡ ባለአደራው ፡ በመስጠት ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡትን ፡ ዕቃዎች ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ጀቪ፳፻፳፩ ። መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ዕቃውን ፡ ስለ ፡ መሸጡ ።

(፩) የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሳይከፈለው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ በሕግ ፡ በተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ያለመክፈሉን ፡ መግለጫ ፡ (ፕሮቴ) ፡ አቅርቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመክፈያው ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ባለፈ ፡ በስምንተኛው ፡ ቀን ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡትን ፡ ዕቃዎች ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።

(፪) የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ የሚጠይቀውን ፡ ሒሳብ ፡ በገዛ ፡ ፈቃዱ ፡ የከፈለ ፡ በዚህ ፡ በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ ፈራሚ ፡ በዚህኛው ፡ መብት ፡ ተተክቶ ፡ የከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) ዕዳው ፡ እንዲከፈል ፡ የተወሰነው ፡ ዘመን ፡ ካለፈ ፡ ከስምንት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ የሸቀጦችን ፡ ሽያጭ ፡ ለማከናወን ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ጀቪ፳፻፳፪ ። በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡት ፡ ሸቀጦች ፡ መሸጥ ።

ሸቀጦችን ፡ ተረካቢ ፡ የሆነው ፡ ወይም ፡ የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ሰነድ ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ተይዘው ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡትን ፡ ሸቀጦች ፡ በሚያሸጥበት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ መያዣ ፡ ዕቃ ፡ ደንብ ፡ በተመለከተው ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ በተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ያሻሻሉ ፡ ሥርዐት ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ጀቪ፳፻፳፫ ። በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ የፈረሙትን ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ።

(፩) የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የያዛቸውን ፡ ሸቀጦች ፡ ሽያጭ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ የፈረሙትን ፡ ሰዎች ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

(፪) በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ ተከታታይ ፡ ፈራሚዎች ፡ በሆኑት ፡ ላይ ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚቻልበት ፡ የጊዜ ፡ አወሳሰን ፡ ደንብ ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ ወረቀት ፡ በተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ነው ።

(፫) ጊዜውም ፡ መታሰብ ፡ የሚጀምረው ፡ ሸቀጦቹ ፡ ከተሸጡበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ጀቪ፳፻፳፬ ። በደንብ ፡ የታዘዘውን ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርማሊቲ) ፡

ስለ ፡ ለመፈጸም ።

(፩) የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ የሚጠይቀው ፤ ሒሳብ ፡ እንዲከፈለው ፡ የተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ያለ ፡ መክፈሉን ፡ መግለጫ ፡ (ፕሮቴ) ፡ ካላቀረበ ፡ ወይም ፡ ባቀረበ ፡ ባሥራ ፡ አምስቱ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ሸቀጦቹ ፡ እንዲሸጡ ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊውን ፡ ሥርዐት ፡ ካልጀመረ ፡ በቀር ፡ በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ሊያቀርብ ፡ የሚችለውን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ያጣል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በደረሰች ፡ ሰነድ ፡ ጀርባ ፡ የፈረሙትንና ፡ ባለዕዳውን ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቋያል ።

(፫) ይህን ፡ ጥያቄ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፡ የተወሰነው ፡ ይርጋ ፡ ዘመን ፡ የሚጻፍው ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ መያዣ ፡ ውል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የሚጻፍባቸው ፡ ሁኔታዎች ።

ቀ ፡ ጀቪ፳፻፳፭ ። የመያዣ ፡ ውል ፡ ትርጓሜ ።

(፩) የመያዣ ፡ ውል ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ባለዕዳ ፤ በባለገንዘቡ ፡ በኩል ፡ የገባውን ፡ ግዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ መቻሉን ፡ በማረጋገጥ ፡ መያዣ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራውን ፡ ዕቃ ፡ ለመስጠት ፡ የሚገደድበት ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ጀቪ፳፻፳፮ ። መያዣ ፡ ሰጪው ።

ለሌላው ፡ ሰው ፡ ዕዳ ፡ ዋስ ፡ እንዲሆን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከባለገንዘቡ ፡ ጋራ ፡ የመያዣውን ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፮ ። ዋስትና ፡ የተሰጠበት ፡ ዕዳ ።

ወደፊት ፡ ስለሚፈጸም ፡ ግዴታ ፡ ወይም ፡ ሁኔታ ፡ ስላለበት ፡ ግዴታ ፡ በመያዣ ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፯ ። የአሠራሩ ፡ ሁኔታ ፡ ፎርም ።

(፩) ዋስትና ፡ የተሰጠበት ፡ ግዴታ ፡ ከፍተኛው ፡ ገንዘብ ፡ ምን ፡ ያህል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማንኛቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ በግልጽ ፡ ተጠንቅቆ ፡ በመያዣው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ መመልከት ፡ ይገባዋል ። ይህ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ ውሉ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

(፪) የመያዣው ፡ ውል ፡ ከ፩፻ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገና ፡ ይኸውም ፡ ጽሑፍ ፡ እርግጠኛ ፡ ቀን ፡ ካገኘበት ፡ ዘመን ፡ ጀምሮ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አይጻፍም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፰ ። በመያዣ ፡ የተሰጠ ፡ ነገር ።

(፩) በመያዣነት ፡ የሚሰጠው ፡ አንድ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፤ ወይም ፡ በጠቅላላ ፡ ላው ፡ ዕቃ ፡ ተብለው ፡ ከሚጠሩ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ የመብት ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነድ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፪) ተለያይቶ ፡ በአደባባይ ፡ በሐራጅ ፡ ለመሸጥ ፡ የሚቻል ፡ ነገር ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፱ ። መያዣው ፡ በባለገንዘቡ ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) በዕቃው ፡ ለማዘዝ ፡ የሚያስችሉት ፡ ሰነዶች ፡ ከተሰጡት ፡ ባለገንዘቡ ፡ መያዣውን ፡ እጅ ፡ እንዳደረገ ፡ ያህል ፡ ይቁጠራል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጠው ፡ የሸቀጥ ፡ መያዣ ፡ ምስክር ፡ ወረቀት ፡ ወይም ፡ የሸቀጥ ፡ መላኪያ ፡ ሸኝ ፡ ደብዳቤ ፤ ወይም ፡ በጉዞ ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ የተጫኑ ፡ ሸቀጦች ፡ የሚያመለክተው ፡ መሸኛ ፡ ወረቀት ፡ በስተጀርባው ፡ በባለገንዘቡ ፡ ስም ፡ ተጽፎ ፡ ከተሰጠው ፡ መያዣው ፡ በእጁ ፡ እንዳለ ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፴፩ ። በተዋዋዮቹ ፡ ስምምነት ፡ መያዣው ፡ በሦስተኛ ፡

ሰው ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ መቀመጡ ።

(፩) መያዣው ፡ በሦስተኛ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ እንዲቀመጥ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ሊስማሙ ፡ ይችላሉ ።

(፪) የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ ስለ ፡ አደራ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ በወጣው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ይከናወናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፴፪ ። መያዣው ፡ በባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) በሕጉ ፡ ላይ ፡ ተገልጾ ፡ ካልተፈቀደ ፡ በቀር ፡ በመያዣ ፡ ተሰጥቶ ፡ ተይዞዋል ፡ የተባለው ፡ ዕቃ ፡ ከባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ሳይወጣ ፡ በመያዣ ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ሆኖ ፡ ሊቁጠር ፡ አይችልም ።

(፪) በሕግ ፡ ከተፈቀደው ፡ በቀር ፡ መያዣው ፡ በባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ይሆናል ፡ ብለው ፡ ቢዋወሉ ፡ ውሉ ፡ አይጻፍም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፴፫ ። የመያዣ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ ደንብ ።

(፩) የመያዣ ፡ አስጣጥን ፡ ውል ፡ የሚመለከቱ ፡ የውል ፡ አፈጻጸም ፡ ደንቦች ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ ከተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ውል ፡ አጻጻፍና ፡ አፈጻጸም ፡ በሚሰጥ ፡ ልዩ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ መያዣ ፡ እየተቀበሉ ፡ እንዲያበድሩ ፡ ተፈቅዶላቸው ፡ ስለሚቋቋሙ ፡ ማጎበሮች ፡ በሚወጣ ፡ ልዩ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ የሚደነገግ ፡ ጉዳይ ፡ ነው ።

(፪) በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ በተቀመጡት ፡ ሸቀጦች ፡ ስለ ፡ መዋዋል ፡ ጉዳይ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ ስለሚቀመጥ ፡ ዕቃ ፡ በሚለው ፡ ምዕራፍ ፡ ውስጥ ፡ ተነግሮአል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ (፪) ።

የመያዣ ፡ ሰጪው ፡ መብትና ፡ ግዴታ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፴፬ ። የመያዣው ፡ ዕቃ ፡ ባለሀብት ።

(፩) በመያዣው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ባለመብት ፡ የሚሆነውን ፡ ለይተው ፡ ካልተዋወሉ ፡ በቀር ፡ አስያዥ ፡ በመያዣነት ፡ ለሰጠው ፡ ዕቃ ፡ ባለቤት ፡ ሆኖ ፡ የመቁየት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) በዚህም ፡ መብቱ ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡ ሊያዝበት ፡ በተለየም ፡ መያዣውን ፡ ሊሸጠው ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ተተኪ ፡ መያዣ ፡ አድርጎ ፡ አሳልፎ ፡ ሊያሲዘው ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፴፭ ። መያዣውን ፡ ለመጠበቅና ፡ በመልካም ፡ ለመያዝ ፡

የሚደረግ ፡ ወጪ ።

ዕቃውን ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ ለመጠበቅና ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ለመያዝ ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ አሲያዥ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፴፮ ። ባለገንዘቡ ፡ የሚያደርገው ፡ ክመጠን ፡ ማለፍ ።

ዕቃውን ፡ በመያዣ ፡ ስም ፡ የተረከበው ፡ ባለገንዘብ ፡ በመያዣው ፡ ላይ ፡ መብቱ ፡ ከሚፈቅድለት ፡ በማለፍ ፡ አላገባብ ፡ ሠርቶ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳው ፡ የመያዣው ፡ ዕቃ ፡ ከባለገንዘቡ ፡ እጅ ፡ ወጥቶ ፡ የትእዛዝ ፡ ባላደራ ፡ በሆነ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ተዛውሮ ፡ እንዲቀመጥ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፵፯ ። ዕዳውን ፡ አስቀድሞ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ዕቃ ፡ አስያጅ ፡ የሆነው ፡ ባለዕዳው ፡ ዕቃው ፡ የተያዘበትን ፡ ገንዘብ ፡ በግና ችውም ፡ ጊዜ ፡ በመክፈል ፡ የተያዘው ፡ ዕቃ ፡ እንዲመለስለት ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህን ፡ ደንብ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ አይጸናም ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፵፰ ። ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሰጠው ፡ መያዣ ።

(፩) መያዣውን ፡ የሰጠው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የማስያዘት ፡ ጉዳይ ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በባለገንዘቡና ፡ በባለዕዳው ፡ መካከል ፡ የተደረገው ፡ ውል ፡ የዚህን ፡ የዕቃ ፡ አስያገፍን ፡ ሁኔታ ፡ ሊያብስበት ፡ (ሊጎዳው) ፡ አይችልም ።

(፪) ዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ በዚህ ፡ አልከራክርም ፡ ብሎ ፡ ነበር ፡ በማለት ፡ ለመቃወም ፡ ሳይቻል ፡ ባለዕዳው ፡ ሊከራክርበት ፡ የሚገባውን ፡ መብት ፡ ሁሉ ፡ መያዣ ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ ሊከራክርበት ፡ ይችላል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

ዕቃውን ፡ የያዘ ፡ የባለገንዘብ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፵፱ ። ጠቅላላ ፡ መሠረቱ ።

(፩) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ በባለዕዳው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ለሌሎች ፡ ባለገንዘቦች ፡ ያላቸው ፡ መብት ፡ ለሱም ፡ ይኖረዋል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፡ የመያዣውን ፡ ዕቃ ፡ ስለሚመለከተው ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ የተገለጸው ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፶፬ ። የመያዣው ፡ ዕቃ ፡ አገልግሎት ።

መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መያዣ ፡ ሰጪው ፡ ባለዕዳ ፡ ካልፈቀደለት ፡ ወይም ፡ ለተያዘው ፡ ዕቃ ፡ አጠባበቅ ፡ አገልግሎት ፡ ፍጹም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ በተያዘው ፡ ዕቃ ፡ ለመገልገል ፡ አይችልም ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፶፮ ። የመያዣው ፡ ፍሬ ።

(፩) መያዣው ፡ ፍሬ ፡ የሚሰጥ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍሬውን ፡ መሰብሰብ ፡ የሚገባቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ወይም ፡ ጠባቂው ፡ ናቸው ።

(፪) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ከመያዣው ፡ ለተገኘ ፡ ፍሬ ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ።

(፫) መያዣው ፡ የሚሰጠው ፡ ፍሬ ፡ በቅደም ፡ ተከተል ፡ ለጥበቃውና ፡ ለአያያዙ ፡ ለተደረገው ፡ ወጪ ፡ መያዣው ፡ ለተያዘበት ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ለዋናውም ፡ ገንዘብ ፡ እየታሰበ ፡ ይቀነሳል ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፶፯ ። የእጅ ፡ ክስ ።

(፩) መያዣውን ፡ የተቀበለ ፡ ባለገንዘብ ፡ ስለ ፡ መያዣው ፡ የእጅ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) መያዣውን ፡ የሚጠብቀው ፡ ሰው ፡ ይህንን ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነበት ፡ ምክንያት ፡ ለባለገንዘቡና ፡ መያዣውን ፡ ለሰጠው ፡ ሰው ፡ ሳይዘገይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፶፰ ። መያዣው ፡ የኔ ፡ ነው ፡ ስለሚል ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ።

መያዣ ፡ የተቀበለ ፡ ባለገንዘብ ፡ ይህን ፡ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ የባለቤትነት ፡ መብት ፡ ከሌለው ፡ ሰው ፡ ላይም ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ በሚሰጠው ፡ መብት ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፶፱ ። ልዩነት ።

ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ የመያዣው ፡ ባለቤት ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ መያዣውን ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መያዣ ፡ ሰጪው ፡ የባለቤትነት ፡ መብት ፡ የሌለውና ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ የማይችል ፡ መሆኑን ፡ እያወቀ ፡ ወይም ፡ ሊያውቅ ፡ ሲገባው ፡ የያዘ ፡ መሆኑን ፡ ካስረዳ ፡ የተያዘውን ፡ ዕቃ ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ ዕቃው ፡ በዋስትና ፡ የተያዘበትን ፡ ዕዳ ፡ በመክፈል ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፷፩ ። መያዣውን ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

(፩) ገንዘቡ ፡ በመክፈሉ ፡ ወይም ፡ በማንኛውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ ሲያልቅ ፡ መያዣውን ፡ የተቀበለ ፡ ባለገንዘብ ፡ ለዕቃ ፡ አስያገፍ ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ ይቀበልልኝ ፡ ላለው ፡ ሰው ፡ ዕቃውን ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

(፪) መያዣውን ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መያዣ ፡ የሆነውን ፡ ዕቃ ፡ አስኪመልስ ፡ ድረስ ፡ በአንድ ዕቃ ፡ ጥቅም ፡ በሚያገኝ ፡ ባለይዘታ ፡ ላይ ፡ በሚፈጸመው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ስለዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፷፪ ። ይዘት ፡ የማቋየት ፡ መብት ።

በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ በተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ መያዣውን ፡ የተቀበለ ፡ ባለገንዘብ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ሁሉ ፡ በሙሉ ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፡ የመያዣውን ፡ ዕቃ ፡ በእጁ ፡ የማቋየት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ* : ጀቪ፻፶፱፻፷፫ ። የመያዣው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ።

መያዣውን ፡ ተረክቦ ፡ የሚጠብቀው ፡ ባለገንዘቡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ እንቀጽ ፡ በተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ መያዣው ፡ መጥፋትና ፡ በመበላሸት ፡ አላፈ ፡ የሚሆነው ፡ ራሱ ፡ ነው ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፵፰ ። ስለ ፡ ዕቃ ፡ መተካት ።

መያዣው ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢጠፋ ፡ ወይም ፡ ቢበላሽ ፤ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መብት ፡ የሚተካው ፤ ስለ ፡ ዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ አላፈ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ሊከፍል ፡ በሚገባው ፡ ኪሣራ ፤ ወይም ፡ የዕቃውን ፡ አሱራንስ ፡ ያደረገው ፡ በሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ዕቃውን ፡ የወሰደው ፡ ባለሥልጣን ፡ ሊከፍለው ፡ በሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።

የመያዣ ፡ ውል ፡ የሚቀርበት ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፵፱ ። ውሉ ፡ በተጨማሪ ፡ ዐይነት ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ዕቃው ፡ የተያዘበት ፡ የዋስትና ፡ ዕዳ ፡ የተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመያዣው ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ሆኖ ፡ የተያዘውም ፡ ዕቃ ፡ ላስያዥ ፡ ይመለሳል ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፶፬ ። መያዣው ፡ የማይከፋፈል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የብድሩ ፡ ገንዘብና ፡ የመያዣው ፡ ዕቃ ፡ ለመከፋፈል ፡ የሚችል ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ በሙሉ ፡ ካልተከፈለው ፡ በቀር ፡ መያዣውን ፡ በሙሉም ፡ ሆነ ፡ በከፊል ፡ እንዲመልስ ፡ አይገደድም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፭ ።

የመያዣ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፶፩ ። መያዣን ፡ ይዞ ፡ ለመቅረት ፡ ስለሚደረግ ፡ ስምምነት ።

(፩) ዕዳው ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ ባለዕዳው ፡ ሳይከፍል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለገንዘቡ ፡ በሕጉ ፡ የተደነገገውን ፡ ሥርዐት ፡ ፎርማሊቴ ፡ ሳይፈጽም ፡ መያዣውን ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ ለራሱ ፡ ማስቀረት ፡ ይችላል ፡ ብለው ፡ ቢስማሙ ፤ ስምምነቱ ፡ መያዣው ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ቢሆንም ፡ አይጸናም ።

(፪) ለዕዳው ፡ መክፈያ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከደረሰ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ባለዕዳው ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡ ፡ ምትክ ፡ መያዣውን ፡ እንዲለቅ ፡ ሊስማሙ ፡ ይችላሉ ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፶፪ ። የመያዣው ፡ ውል ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የመያዣው ፡ ውል ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ እንዲችል ፡ ባለገንዘቡ ፡ በመያዣው ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ በሚልበት ፡ ጊዜ ፡ መያዣው ፡ በባለገንዘቡ ፡ ወይም ፡ ተዋዋዮቹ ፡ በመረጡት ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ እንዲገኝ ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፤ የዕዳ ፡ ዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሆነው ፡ ዕቃ ፡ ከባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ካልወጣ ፤ ወይም ፡ በባለገንዘቡ ፡ ፈቃድ ፡ ከባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ተመልሶ ፡ ከገባ ፤ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ባለገንዘቡ ፡ አምጣ ፡ ብሎ ፡ ለመጠየቅ ፡

መብት ፡ በሌለው ፡ በሦስተኛ ፡ ወገን ፡ እጅ ፡ የሚገኝ ፡ ከሆነ ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ ምንም ፡ ዐይነት ፡ ዋጋ ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፶፫ ። ስለ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ አሰጣጥ ።

(፩) መያዣውን ፡ የያዘው ፡ ባለገንዘብ ፡ የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ ከመሸጡ ፡ በፊት ፡ አስያዥ ፡ ባለዕዳ ፡ የገባውን ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጽም ፡ ሳይፈጽም ፡ ቢቀር ፡ ግን ፡ ዕቃውን ፡ የሚያሸጥበት ፡ መሆኑን ፡ አስቀድሞ ፡ በማስጠንቀቅ ፡ ማስታወቂያ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

(፪) የዚህም ፡ ዐይነት ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መያዣውን ፡ ሰጭ ፡ ለሆነው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሊሰጠው ፡ ይገባል ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፶፬ ። የመያዣው ፡ መሸጥ ።

(፩) ማስጠንቀቂያው ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ተከታዩ ፡ ስምንት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ማንኛውም ፡ መቃወሚያ ፡ ሳይቀርብ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የቀረበው ፡ መቃወሚያ ፡ መሠረት ፡ የሌለው ፡ መሆኑ ፡ የታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቡ ፡ መያዣውን ፡ በአደባባይ ፡ በሐራጅ ፡ ለማሸጥ ፡ ይችላል ።

(፪) መያዣ ፡ የሆነው ፡ ነገር ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በዕለት ፡ ገበያ ፡ የተወሰነ ፡ ዋጋ ፡ እንዳለው ፡ ይህን ፡ የመሰለውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲሸጥ ፡ በተፈቀደለት ፡ ሰው ፡ አማካይነት ፡ ዕቃው ፡ እንዲሸጥ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፶፭ ። ዳኞች ፡ የሚያደርጉት ፡ አወሳሰን ።

መያዣ ፡ ሰጪው ፡ መቃወሚያ ፡ አቅርቦላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ የመያዣው ፡ ዋጋ ፡ የባለገንዘቡን ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ የሚበቃውን ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ዕቃ ፡ እንዲሸጥና ፡ ዕዳው ፡ እንዲከፈል ፡ የባለገንዘቡን ፡ መብት ፡ በዚህ ፡ ብቻ ፡ ሊወስኑበት ፡ ይችላሉ ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፶፮ ። መያዣው ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ (ባለገንዘቡ) ፡ የሚሰጥበት ፡ ሁኔታ ።

ባለገንዘቡ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡ ፡ መያዣ ፡ በዋስትና ፡ የተቀበለውን ፡ ዕቃ ፡ በልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ በተሰጠው ፡ ግምት ፡ መጠን ፡ ወይም ፡ በዕለት ፡ ገበያ ፡ በተወሰነው ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ተገምግሞቶ ፡ ሊከፈለው ፡ ከሚገባው ፡ ሒሳብ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ የሚሆነውን ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ ዕዳው ፡ ለራሱ ፡ እንዲያስቀረው ፡ እንዲፈቀድለት ፡ ዳኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ* : ፪ሺ፰፻፶፯ ። የቀዳሚነት ፡ መብት ።

(፩) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ከመያዣው ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ከሌሎቹ ፡ ባለገንዘቦች ፡ ቀድሞ ፡ የመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) የመያዣው ፡ ዋስትና ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ለተመለከተው ፡ ለዋናው ፡ ዕዳና ፡ ለወለዱ ፤ ጊዜው ፡ በማለፍ ፡ ለሚከፈለው ፡ ወለድ ፤ መያዣውን ፡ ለመጠበቅ ፡

ቅና ፡ በመልካም ፡ አያያዝ ፡ ለማኖር ፡ ወይም ፡ ለመሸጥ ፡ ለሚደረገው ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፶፰ ፡ የባለገንዘቡ ፡ መብቶች ፡ ወሰን ።

(ጳ) ባለገንዘቡ ፡ በመያዣው ፡ ውል ፡ ከተወሰነው ፡ ከፍተኛ ፡ ገንዘብ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ትርፍ ፡ ነገር ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ብሎ ፡ ሊከራከርበት ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ የተገኘ ፤ ከባለዕዳው ፡ ወይም ፡ ከዕቃ ፡ አስያዥ ፡ ላይ ፡ የሚጠይቀው ፡ ሌላ ፡ ገንዘብ ፡ ቢኖረውም ፡ በመያዣው ፡ ላይ ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ብሎ ፡ ሊከራከር ፡ አይችልም ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፶፱ ፡ የዋጋው ፡ አሰጣጥ ።

(ጳ) የመያዣው ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ሊከፈለው ፡ እስከሚገባው ፡ ተመዛዛኝ ፡ ሒሳብ ፡ ድረስ ፡ ተሰጥቶ ፡ ዕቃ ፡ አስያዥ ፡ ዕዳውን ፡ እንደ ፡ ከፈለ ፡ ያህል ፡ ይቁጠራል ።

(፪) ከዕዳው ፡ ሒሳብ ፡ የተረፈው ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ለዕቃ ፡ አስያዥ ፡ ይሰጣል ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፷፰ ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ ተቀበሉ ፡ ብዙ ፡ ባለገንዘቦች ።

(ጳ) ዕቃው ፡ ብዙ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ጠያቂ ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቦቹ ፡ ሒሳባቸው ፡ የሚከፈላቸው ፡ እንደ ፡ ቅድሚያ ፡ ደረጃቸው ፡ ነው ።

(፪) የቅድሚያ ፡ ደረጃቸውም ፡ የሚመደበው ፡ መያዣውን ፡ ባደረጉበት ፡ ቀን ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፷፩ ፡ የገዥው ፡ መብቶች ።

(ጳ) መያዣውን ፡ የገዛው ፡ ሰው ፡ ለዕቃው ፡ ባለቤትነቱ ፡ ከማናቸውም ፡ ዕዳ ፡ ነጻ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፷፪ ፡ የባለገንዘቡ ፡ አላፈነት ።

የመያዣው ፡ ውል ፡ በተጻፈበት ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ነገር ፡ መኖሩን ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለውን ፡ የሌላውን ፡ ዕቃ ፡ የሚሸጥ ፡ ባለገንዘብ ፡ ዕቃውን ፡ በመሸጡ ፡ ማንኛውም ፡ አላፈነት ፡ አይደርስበትም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነዶችን ፡ ወይም ፡ ግዙፍ ፡ ያልሆኑ ፡ ሌሎች ፡

ሀብቶችን ፡ ስለ ፡ ማስያዝ ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፷፫ ፡ በመያዣ ፡ ሰጪውና ፡ በባለዕዳው ፡ መካከል ፡ ስላሉ ፡ ግንኙነቶች ።

በዋሉና ፡ በዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ደንብ ፡ የተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ ዕቃውን ፡ ባስያዘው ፡ በሦስተኛው ፡ ወገንና ፡

በዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ በሚመለከተውም ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ሆኖ ፡ የሚጻፍ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፷፬ ፡ የሰነድ ፡ ማስረጃ ፡ የሌለው ፡ ገንዘብ ።

(ጳ) በሰነድ ፡ ላይ ፡ ያልተገለጸ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ሰነድ ፡ በመያዣ ፡ ሲሰጥ ፡ ዋስትና ፡ የሚሰጥበት ፡ ገንዘብ ፡ ማንኛውም ፡ ብዛት ፡ ቢኖረው ፤ በመያዣው ፡ የተሰጠው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ማስረጃ ፡ የምን ፡ ያህል ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ዋስትና ፡ የሚሰጥበት ፡ ገንዘብ ፡ ሰነድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አብዛኛውን ፡ ልክ ፡ በግልጽ ፡ የሚያመለክት ፡ የጽሑፍ ፡ ማስረጃ ፡ እንዲኖር ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) በመያዣ ፡ የተሰጠው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ የመያዣው ፡ ገንዘብ ፡ ባለዕዳ ፡ እንዲያውቀው ፡ ካልተደረገ ፡ ወይም ፡ እሱ ፡ የተረጋገጠ ፡ ቀን ፡ በተመለከተበት ፡ ጽሑፍ ፡ ውሉን ፡ ካልተቀበለ ፡ የተሰጠው ፡ መያዣ ፡ አይጻፍም ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፷፭ ፡ በሰነድ ፡ ላይ ያልተገለጸ ፡ መብት ።

(ጳ) የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ያልሆነና ፡ በሰነድ ፡ ያልተገለጸ ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ መብት ፡ በመያዣ ፡ ሲሰጥ ፤ የመያዣው ፡ ውል ፡ የሚከናወነው ፡ ለነዚህ ፡ መብቶች ፡ ማስተላለፍ ፡ በተደነገገው ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም) ፡ ነው ።

(፪) በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ የመብት ፡ ዐይነትና ፡ ዋስትና ፡ የሚሰጥበትን ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነድ ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ በመዘርዘር ፡ የሚገልጽ ፡ ቀኑ ፡ የተረጋገጠ ፡ የጽሑፍ ፡ ማስረጃ ፡ እንዲኖር ፤ በማንኛውም ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ሲሆን ፡ ፍጹም ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ሳይፈጸም ፡ ቢቀር ፡ ግን ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፫) አንዳንዶቹ ፡ መብቶች ፡ በመያዣነት ፡ ሲሰጡ ፤ የሚሠራባቸው ፡ ደንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፷፮ ፡ በሰነድ ፡ የተገለጸ ፡ መብት ፡ ወይም ፡ ገንዘብ ።

(ጳ) በመያዣነት ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ መብት ፡ በዕዳ ፡ መተማመኛ ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ መለዋወጫ ፡ ባልሆነ ፡ በሌላ ፡ ሰነድ ፡ የተጻፈ ፡ ሲሆን ፤ ይህ ፡ ሰነድ ፡ መያዣ ፡ በተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ወይም ፡ በመያዣው ፡ ውል ፡ በተሰማሙበት ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ሊቀመጥ ፡ ይገባል ።

(፪) የንግድ ፡ መለዋወጫ ፡ መሆናቸው ፡ በጽሑፍ ፡ የተገለጹትን ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ የሆኑትንና ፡ ሰነዶች ፡ በመያዣ ፡ የመሰጠቱ ፡ ሥርዐት ፡ የሚፈጸመው ፡ በንግድ ፡ ሕግ ፡ ላይ ፡ በተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፷፯ ። በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የገቢ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጡ ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡

ሰነዶች ። (፩) የመያዣው ፡ ወሰን ።

(፩) እንደ ፡ ጥቅም ፡ ድርሻ ፡ (ዲቢዳንድ) ፡ የሆኑ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወለድ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገኙ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነዶች ፡ በመያዣ ፡ በተሰጡ ፡ ጊዜ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ መያዣነታቸው ፡ የሚጸናው ፡ ወደፊት ፡ በሚያስገኙት ፡ ትርፎች ፡ ላይ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ የመከፈያቸው ፡ ጊዜ ፡ ባለፉት ፡ ትርፎች ፡ ላይ ፡ አይደለም ።

(፪) እነዚህ ፡ ተጨማሪ ፡ ትርፎች ፡ በልዩ ፡ ሰነዶች ፡ ላይ ፡ ተለይተው ፡ በመዘር ዘር ፡ የተመለከቱ ፡ ከሆኑ ፡ በሕጉ ፡ ላይ ፡ በተፈቀደው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ራሳቸው ፡ መያዣ ፡ ሆነው ፡ ካልተሰጡ ፡ በቀር ፡ በመያዣው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ገቡ ፡ አይቁጠሩም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፷፰ ። (፪) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መብትና ፡ ግዴታ ።

(፩) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ስለ ፡ ዋስትና ፡ የተቀበለው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነድ ፡ የሚያስገኘውን ፡ ወለድና ፡ እንደዚሁም ፡ የዚሁ ፡ የገንዘብ ፡ መቀበያ ፡ ሰነድ ፡ ባለዕዳ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በየጊዜው ፡ መከፈል ፡ የሚገባቸውን ፡ ሌሎችን ፡ ገቢዎች ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ያገኘውንም ፡ ለእሱ ፡ ራሱ ፡ ከሚከፈሉት ፡ ገንዘቦች ፡ ሊቀነስ ፡ የሚገባው ፡ አስቀድሞ ፡ ስላደረጋቸው ፡ ወጪዎች ፡ ቀጥሎ ፡ ስለሚቀበላቸው ፡ ወለዶች ፡ በመጨረሻም ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ ነው ።

(፫) አስያዣ ፡ የዚህን ፡ ዐይነት ፡ አክፋፈል ፡ ለመቃወም ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፷፱ ። መጠየቂያ የሚሆኑ ፡ ተግባሮች ።

መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ በመያዣ ፡ የተረከባቸውን ፡ መብቶች ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ተግባር ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፬ ። በመያዣ የተሰጡ ፡ አክሲዮኖች ።

አክሲዮኖች ፡ በመያዣ ፡ በተሰጡ ፡ ጊዜ ፡ በአክሲዮኔሮች ፡ ጉባኤ ፡ ላይ ፡ የሚቀመጠው ፡ አክሲዮኔሩ ፡ ራሱ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ አክሲዮን ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ አይደለም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፩ ። በመያዣ ፡ ስለተሰጠው ፡ የገንዘብ ፡ ሰነድ የባለዕዳው ፡ መብቶች ።

(፩) በመያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነድ ፡ ባለዕዳ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ከእሱ ፡ ገንዘብ ፡ ፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ የሚከራከርበትን ፡ መብት ፡ መያዣ ፡ የተቀበለውን ፡ ሌላውንም ፡ ባለገንዘብ ፡ ሊከራከርበት ፡ ይችላል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የመያዣ ፡ መስጫውን ፡ ውል ፡ ያቋቋመውን ፡ ስምምነት ፡ ያላንዳች ፡ ክርክር ፡ ባለዕዳው ፡ ፈቅዶ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በእሱና ፡ ከእሱ ፡ ላይ ፡

ገንዘብ ፡ በሚፈልገው ፡ መካከል ፡ በነበረው ፡ ግንኙነት ፡ የሆነውን ፡ የዕዳ መቻቻል ፡ ሊከራከርበት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፪ ። በመያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ሰነድ ፡ የሚያመጣውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለመቀበል ።

(፩) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ የሚጠይቀው ፡ መብት ፡ እንዲከፈለው ፡ የተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፤ በመያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ሰነድ ፡ የሚያመጣውን ፡ ገንዘብ ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ዕዳው ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ እንዳይከፈል ፡ መያዣ ፡ ሰጪው ፡ የተቃወመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳው ፡ የሚጠየቀውን ፡ ገንዘብ ፡ ገቢ ፡ ካላደረገ ፡ ወይም ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባውን ፡ ነገር ፡ ካላስረከበ ፡ በቀር ፡ ከዕዳው ፡ ነጻ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

(፫) ስለ ፡ ዕዳው ፡ ክፍያ ፡ የተሰጡት ፡ ገቢ ፡ ገንዘቦች ፡ ወይም ፡ አላቂ ፡ የሆኑ ፡ ሌሎች ፡ ነገሮች ፡ የሚቀመጡበት ፡ ስፍራ ፡ የሚመረጠው ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፤ ይህ ፡ ስምምነት ፡ ባይኖር ፤ በዳኞች ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፫ ። የገንዘብ ፡ መጠየቂያውን ፡ መብት ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በመያዣ ፡

የተሰጠውን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

ዋስትና ፡ የተሰጠበት ፡ ዕዳ ፡ እንዲከፈል ፡ የመጠየቂያው ፡ ጊዜ ፡ ደርሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለውን ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ መብት ፡ ወይም ፤ ባለዕዳው ፡ ስለ ፡ ዕዳው ፡ ክፍያ ፡ ያስረከባቸውን ፡ ዕቃዎች ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ውስጥ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡ ክፍል ፡ የተመለከተውን ፡ ሥርዐት ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ ለማሸጥ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፬ ። በላይኛው ፡ ክፍል ፡ ወደ ፡ ተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ ስለ ፡ መመራት ።

የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ሰነዶችን ፡ ወይም ፡ ግዙፍ ፡ ያልሆኑ ፡ ሀብቶችን ፡ በመያዣ ፡ የመስጠትን ፡ ሥርዐት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ ላይ ፡ ላልተመለከተው ፡ ደንብ ፡ ሁሉ ፤ በጠቅላላው ፡ የመያዣን ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ ስለሚመለከተው ፡ ደንብ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ ይጸናል ።

አንቀጽ ፡ ዐሥራ ፡ ስምንት ።

የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ስለ ፡ ሚመለከቱ ፡ ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፮ ። መሠረቱ ።

(፩) ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ፡ የሚመራው ፡ በዚሁ ፡ ሕግ ፡ ያንድ ፡ ነገ

ርገጥ፡ ባለሀብትነት፡ ማስተላለፍን፡ ስለሚመለከቱ፡ ውሎች፡ በተደነገገው፡ አንቀጽ፡ በተመለከተው፡ ደንብ፡ መሠረት፡ ነው።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፮ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መሥራትና ፡ መሸጥ ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ አንድ ፡ ቤት ፤ አንድ ፡ የቤት ፡ ክፍል ፡ ወይም ፡ ገና ፡ የሌለ ፡ አንድ ፡ የሚሠራ ፡ ሕንጻ ፡ ለመስጠት ፡ ግዴታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፤ የአንድ ፡ ሕንጻ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ ይባላል ፡ እንጂ ፤ የሽያጭ ፡ ውል ፡ ሊባል ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፯ ፡ የውሎ ፡ ፎርም ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ፡ ውል ፡ በጽሑፍ ፡ ሳይደረግ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፰ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ ማጻፍ ።

ያንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ፡ ውል ፡ ንብረቱ ፡ ባለበት ፡ አገር ፡ በሚገኘው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ሀብት ፡ መዝገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ዘንድ ፡ ውጤትን ፡ ሊያስገኝ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፱ ፡ የንብረቱ ፡ ሻጭ ፡ የነገሩ ፡ ተካፋይ ፡ እንዲሆን ፡ አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ መሆኑ።

(፩) ገዢው ፡ የገዛውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሀብትነት ፡ በስሙ ፡ ለማዛወር ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ለማጻፍ ፡ እንዲችል ፡ ሻጩ ፡ የንብረቱን ፡ ሰነድና ፡ ማንኛውንም ፡ ማስረጃ ፡ ሁሉ ፡ ሊሰጠው ፡ ይገባል ።

(፪) ይህ ፡ ግዴታም ፡ ለሽያጩ ፡ ውል ፡ እንደ ፡ ዋና ፡ ስምምነት ፡ ሆኖ ፡ የሚገመት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፲ ፡ ሻጩ ፡ አንዳንድ ፡ መብቶችን ፡ መግለጽ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ስለ ፡ መሆኑ።

(፩) በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ሳይጻፉ ፡ በገዥ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑበት ፡ የሚችሉትን ፡ የተሸጠውን ፡ የማይንቀሳቀስውን ፡ ንብረት ፡ የሚመለከቱትን ፡ የፎቶ ፡ ወገኖች ፡ መብቶች ፡ ሻጩ ፡ ለገዥ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በማይንቀሳቀስው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጥቅም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ የተጻፉትን ፡ መብቶች ፡ ሻጩ ፡ ለገዢው ፡ ገልጾ ፡ እንዲያስታውቀው ፡ ውሎ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፮ ፡ የተመዘገቡ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ። (፩) መሠረቱ ።

ገዢው ፡ የማይንቀሳቀስው ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ስፍራ ፡ ባለው ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፉትን ፡ የማይንቀሳቀስውን ፡ ንብረት ፡ የሚመለከቱትን ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ እንደሚያውቅ ፡ ሁኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፱ ፡ (፪) የሻጩ ፡ ግልጽ ፡ ዋስትና ።

(፩) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከቱትን ፡ መብቶች ፡ በሚመለከት ፡ ምክንያት ፡ በሽግግር ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመነቀል ፡ ነገር ፡ ሊደርስ ፡ አይችልም ፡ ብሎ ፡ ሻጩ ፡ መድን ፡ ሊሆን ፡ ቃል ፡ ካልገባ ፡ በቀር ፡ ገዢው ፡ የማስለቀቅን ፡ ዋስትና ፡ በሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ሊከፈሉት ፡ ሊጠቀሙት ፡ አይችልም ።

(፪) ይህም ፡ የአላፊነት ፡ ዋስትና ፡ ሊገኝ ፡ የሚችለው ፡ በሽያጩ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ በግልጽ ፡ የተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፲ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣና ፡ የወለድ ፡ አግድ ።

የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ባለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ (በዕዳ ፡ ገንዘብ) ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ በያዘው ፡ ሰው ፡ ጠያቂነት ፡ በፍርድ ፡ ተይዞ ፡ እንዲሸጥ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገዢው ፡ ስለ ፡ መነቀሉ ፡ ሻጩ ፡ በመድንነቱ ፡ እንዲያልፍ ፡ ለመጠየቅና ፡ በዚሁም ፡ መብቱ ፡ ለመከራከር ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፱ ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀስ ንብረት ፡ ስለ መሸጥ ።

(፩) የተሸጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ የሻጩ ፡ ሀብት ፡ ሳይሆን ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመነቀልን ፡ የአላፊነት ፡ ዋስትናን ፡ የሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ንብረት ፡ እንዲለቅ ፡ መደረጉን ፡ ሳይጠብቅ ፡ በዚህ ፡ የመነቀል ፡ የአላፊነት ፡ ዋስትና ፡ ድንብ ፡ አስቀድሞ ፡ ሊጠቀምበት ፡ ይችላል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ የገዥነት ፡ መብቱን ፡ እንዳያጣ ፡ ጻፎች ፡ ፍርድ ፡ ሊሰጡ ፡ በደረሱበት ፡ ጊዜ ፡ የመነቀሉም ፡ ጉዳይ ፡ የማያስፈራው ፡ ከሆነ ፡ በነዚህ ፡ ደንቦች ፡ ሊጠቀሙት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፮ ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ።

በውሎ ፡ ላይ ፡ የተጻፈ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የተሸጠውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ገዢው ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ ሕጋዊ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ለሚል ፡ ሰው ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሻጩ ፡ ለገዢው ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ የለበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፸፮ ፡ የሻጩ ፡ አላፊነት ።

ገዢው ፡ የገዛውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዋጋውና ፡ በውሎ ፡ ካደረገው ፡ ወጪ ፡ በላይ ፡

ገዢው ፣ ይህን ፣ ንብረት ፣ ለማልሚያ ፣ ያወጣውን ፣ ገንዘብ ፣ እንዲመልሰለት ፣ ሻጩን ፣ በአላፊነት ፣ ይጠይቃል ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፹፯ ። ጉዳት ።

የማይንቀሳቀስ ፣ የንብረትን ፣ ሽያጭ ፣ ገዢው ፣ ወይም ፣ ሻጩ ፣ ተጎዳሁ ፣ በማለት ፣ ምክንያት ፣ ሊያፈርሱት ፣ አይችሉም ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፹፰ ። በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ ስለሚገኘው ፣ ሀብት ፣ የሚሰጥ ፣ ዋስትና ። (፩) መሠረቱ ።

የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ስፋት ፣ በውሉ ፣ ውስጥ ፣ የተመለከተ ፣ ከሆነ ፣ ሻጩ ፣ በዚህ ፣ በንብረት ፣ ውስጥ ፣ ስለሚገኘው ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ አላፊ ፣ ዋስ ፣ ነው ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፹፱ ። (፪) የገዢው ፣ መብት ።

(፩) በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ የተገኘው ፣ ሀብት ፣ 'ይገኛል ፣ ተብሎ ፣ ከተረጋገጠው ፣ በታች ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ በዚህ ፣ በጉዳሉ ፣ ሀብት ፣ መጠን ፣ የዋጋ ፣ ቅናሽ ፣ እንዲደረግለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ ያለው ፣ ሀብት ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ከተመለከተው ፣ ዋጋ ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ከዐሥር ፣ እንድ ፣ ያነሰ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደሆነ ፣ ወይም ፣ ሻጩ ፣ እንደ ፣ ገለጸው ፣ ንብረቱ ፣ ለተመደበበት ፣ ጉዳይ ፣ የማያገለግል ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ውሉ ፣ እንዲሰረዝለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፺ ። (፫) ሁኔታና ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ።

በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ ባለው ፣ ሀብት ፣ ጉድለት ፣ ምክንያት ፣ ላይ ፣ የተመሠረተው ፣ የገዢው ፣ የክስ ፣ አቤቱታ ፣ መቅረብ ፣ የሚገባው ፣ በጉድለቱ ፣ ማረጋገጫ ፣ ዋስትና ፣ ላይ ፣ በተመሠረተው ፣ ሁኔታና ፣ ለዚያው ፣ በሚጻፍው ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ መሠረት ፣ መሆን ፣ አለበት ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፺፩ ። (፬) የሻጩ ፣ መብት ።

(፩) የተሸጠው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ልክ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ከተመለከተው ፣ በላይ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ሆኖ ፣ ቢገኝም ፣ እንኳ ፣ ሻጩ ፣ ዋጋ ፣ እንዲጨመርለት ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።

(፪) ሻጩ ፣ ስሕተት ፣ የደረሰበት ፣ በገዢው ፣ ወይም ፣ በእንደራሴው ፣ አታላይነት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ (ሻጩ) ፣ መብቱን ፣ የሚጠይቅበት ፣ ደንብ ፣ እንደ ፣ ተጠበቀለት ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፺፪ ። ውሉ ፣ በግዴታ ፣ የሚፈጸምበት ፣ ሁኔታ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የገዛ ፣ ሰው ፣ ውሉ ፣ እንደ ፣ ቃሉ ፣ ዐይነት ፣ እንዲፈጸምለት ፣ ለማድረግ ፣ የተለየ ፣ ጥቅም ፣ እንዳልው ፣ ሆኖ ፣ ይገመታል ።

(፪) ስለዚህ ፣ ውሉ ፣ እንደ ፣ ቃሉ ፣ ዐይነት ፣ እንዲፈጸምለት ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፫) ስለ ፣ ሆነም ፣ ሻጩ ፣ ውሉን ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ቃል ፣ ከመፈጸም ፣ መዘግየቱን ፣ ከተረዳበት ፣ ጊዜ ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ ውሉ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ ካልጠየቀ ፣ በቀር ፣ ገዢው ፣ ውሉ ፣ በግዴታ ፣ እንዲፈጸም ፣ የማድረግ ፣ መብቱን ፣ ያጣል ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፺፫ ። መልሶ ፣ የመግዛትን ፣ መብት ፣ አስጠብቆ ፣ ስለሚደረግ ፣ ሽያጭ ።

(፩) ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ከገዢው ፣ ላይ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ መልሶ ፣ ለመግዛት ፣ የሚችልበትን ፣ መብቱን ፣ በሽያጩ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ አስጠብቆ ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላል ።

(፪) የጋራ ፣ ሀብትነትን ፣ የአላባ ፣ ተቀባይነትን ፣ የሌሎች ፣ ግዙፍ ፣ መብቶችን ፣ በሚመለከቱት ፣ አንቀጾች ፣ ለመሸጥ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠትን ፣ የሚመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ በዚህም ፣ ስምምነት ፣ ተፈጻሚነትን ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፺፬ ። ከሽያጭ ፣ ጋራ ፣ የተዛመዱ ፣ ውሎች ።

የልዋጭን ፣ ውል ፣ ከሀብትነት ፣ በቀር ፣ መብቶችን ፣ ማስተላለፍን ፣ የኪራይ ፣ ሽያጭን ፣ መብት ፣ ስለሚያስተላልፉ ፣ ውሎች ፣ ጉዳይ ፣ በተነገረው ፣ አንቀጽ ፣ የተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ በሚመለከቱት ፣ ጉዳዮችም ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፺፭ ። የኪራይ ፣ ሽያጭ ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ መዘገብ ፣ ስለ ፣ ማጻፍ ።

የኪራይ ፣ ሽያጭ ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ ተከራዩ ፣ ገዥ ፣ በውሉ ፣ የተሰጠውን ፣ የቀደምትነት ፣ መግዛት ፣ መብቱን ፣ ንብረቱ ፣ በሚገኝበት ፣ አገር ፣ ባለው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መጻፊያ ፣ መዘገብ ፣ ላይ ፣ ለማጻፍ ፣ ይችላል ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ኪራይ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ኪራይ ፣ በጠቅላላው ።

ቀ፡ ጀቪጽ፻፺፮ ። ትርጓሜ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ሀብት ፣ ኪራይ ፣ ማለት ፣ አከራይ ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራው ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ተከራይ ፣ ተብሎ ፣ ለሚጠራው ፣ ለሌላው ፣ ወገን ፣ ላንድ ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ተከራይ ፣ በጥራ ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ነገር ፣ ኪራይ ፣ እየከፈለ ፣ ባንድ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ሀብት ፣ እንዲጠቀም ፣ ወይም ፣ እንዲገለገል ፣ የሚረጋገጥበት ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ማለት ፣ ነው ።

(፪) የንግድ ፣ ወይም ፣ የእንዳስትሪ ፣ ሥራ ፣ የሚከናወንባቸውን ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችን ፣ ኪራይ ፣ የሚመለከቱትና ፣ በንግድ ፣ ወይም ፣ ልዩ ፣ ሕጎች ፣ የተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፺፰ ፡ ኪራይና ፣ ሽያጭ ።

ተከራይ ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ኪራይ ፣ ከከፈለ ፣ በኋላ ፣ ለተከራየው ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ይሆናል ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ በኪራይ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ ተመልክቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሁለቱ ፣ ተዋዋዮች ፣ ስምምነታቸውን ፣ እንደ ፣ ኪራይ ፣ ውል ፣ ብለው ፣ ቢሰይሙትም ፣ እንኳ ፣ ውላቸው ፣ እንደ ፣ ሽያጭ ፣ ውል ፣ ይቁጠራል ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፰፻፺፰ ፡ የውሉ ፣ ማስረጃ ።

(፩) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ሀብት ፣ ተከራይቶ ፣ ነበረ ፣ ብሎ ፣ ለማስረጃት ፣ የሚቻለው ፣ የመከራየቱ ፣ ሁኔታና ፣ ጊዜ ፣ ከመጀመሩ ፣ በፊት ፣ የጽሑፍ ፣ ማስረጃ ፣ በማቅረብ ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ ችሎት ፣ ፊት ፣ በተሰጠ ፣ የቃል ፣ መተማመን ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ ላይ ፣ በተሰጠ ፣ የመሐላ ፣ ቃል ፣ አስረጅነት ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) እንዲህ ፣ ያለ ፣ ውል ፣ አለ ፣ ብሎ ፣ ለማስረጃት ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ማስረጃዎች ፣ ሌላ ፣ ለማቅረብ ፣ አይቻልም ።

(፫) ቢሆንም ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ የመከናወኑን ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ውል ፣ መኖሩን ፣ ምስክሮች ፣ በማቅረብ ፣ ወይም ፣ በግምት ፣ አስተያየት ፣ ለማስረጃት ፣ ይቻላል ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፺፱ ፡ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ ስለ ፣ መጻፍ ።

(፩) ካጅ ፣ ዓመት ፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የተደረገ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የኪራይ ፣ ውሎች ፣ ንብረቶቹ ፣ በሚገኙበት ፣ አገር ፣ ባለው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ካልተጻፉ ፣ በቀር ፣ ለሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆኑ ፣ አይችሉም ።

(፪) ከአምስት ፣ ዓመት ፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የተደረገ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ያልተጻፈ ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ ያለው ፣ ከሆነ ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ መብት ፣ ያጸፉትን ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መብታቸውን ፣ ካጸፉበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ ፩ ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

(፫) እንደዚህ ፣ ያልሆነ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ ላልተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ ይቁጠራል ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻ ፡ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ስለ ፣ ማስረከብ ።

(፩) አከራይ ፣ ያከራየውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ሀብት ፣ ከተጨማሪ ፣ ዕቃዎቹ ፣ ጋራና ፣ በውሉ ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ በሀብቱ ፣ ተፈጥሮ ፣ መሠረት ፣ ለተመደበበት ፣ ጉዳይ ፣ ሊያገለግል ፣ በሚችልበት ፣ ሁኔታ ፣ አሟልቶ ፣ ለተከራይ ፣ ማስረከብ ፣ አለበት ።

(፪) የማስረከቢያው ፣ ጊዜና ፣ ስፍራ ፣ የሚወሰነው ፣ ስለ ፣ ሽያጭ ፣ ውል ፣ በተነገረው ፣ ድንጋጌና ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፩ ፡ የሥራዎች ፣ ሁኔታና ፣ የዕቃ ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ (፩) መሠረቱ ።

(፩) አንደኛው ፣ ወይም ፣ ሌላው ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ ለተከራይ ፣ አገልግሎትና ፣ ጥቅም ፣ የተሰጠው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የሚገኝበት ፣ ሁኔታና ፣ እንዲሁም ፣ ከተከራየው ፣ ሀብት ፣ ጋራ ፣ ተያይዞ ፣ የሚገኘው ፣ የተንቀሳቃሽ ፣ ዕቃ ፣ ዝርዝርና ፣ የዋጋውም ፣ ግምት ፣ ጭምር ፣ ተዘጋጅቶ ፣ ጥያቄው ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ ወዲያውኑ ፣ ለተከራይ ፣ መሰጠት ፣ አለበት ።

(፪) ይህን ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ሁሉ ፣ ዋጋ ፣ የለውም ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፪ ፡ (፪) ወጪ ።

(፩) ለተከራየው ፣ ሀብት ፣ የስፍራ ፣ ሁኔታና ፣ ለዕቃው ፣ ዝርዝር ፣ መጻፈያ ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችሉት ፣ ሁለቱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ ናቸው ።

(፪) ተከራይ ፣ ለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ገንዘብ ፣ አስቀድሞ ፣ ወጪ ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለአከራይ ፣ ከሚከፍለው ፣ የኪራይ ፣ ገንዘብ ፣ ላይ ፣ እንደ ፣ ሒሳቡ ፣ ቀንሶ ፣ ለማስቀረት ፣ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፫ ፡ (፫) ቅጣት ።

(፩) ከተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ አንደኛው ፣ የስፍራውን ፣ ሁኔታና ፣ የዕቃውን ፣ ዝርዝር ፣ የሚያመለክተውን ፣ ሰነድ ፣ በአድነት ፣ ሁኖ ፣ ለማዘጋጀት ፣ ሳይቀርብ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሌላው ፣ ወገን ፣ ብቻ ፣ በራሱ ፣ ሠርቶ ፣ ወይም ፣ አሠርቶ ፣ ለተዋዋዩ ፣ ሊያስታውቀው ፣ ይችላል ።

(፪) ይህኛውም ፣ ወገን ፣ የሚያደርጋቸውን ፣ መቃወሚያዎችና ፣ ይጠበቅልኝ ፣ የሚለውን ፣ መብቱን ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ላንደኛው ፣ ተዋዋዩ ፣ ካላስታወቀ ፣ ይህን፣የቦታ ፣ ሁኔታ ፣ መግለጫና ፣ ዝርዝሩን ፣ ፈቅዶ ፣ እንደ ፣ ተቀበላቸው ፣ ይቁጠራል ።

(፫) አንደኛው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ የሚያቀርባቸው ፣ መቃወሚያዎችና ፣ ይጠበቅልኝ ፣ የሚላቸው ፣ መብቶች ፣ ዋጋ ፣ የሚኖራቸው ፣ ማስታወቂያው ፣ ከደረሰው ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በ፮ ፣ ወሮች ፣ ውስጥ ፣ በራሱ ፣ ኪሣራ ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ሁኔታና ፣ የዕቃ ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ ያዘጋጀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፬ ። የዕቃው ፡ ጉድለት ፡ (፩) የውሉ ፡ መፍረስ ።

- (፩) የመረካከቡ ፡ ጉዳይ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፤ የተከራየው ፡ ሀብት ፡ የተመደበ በትን ፡ አገልግሎት ፡ እንደሚቀንስ ፡ ዐይነት ፡ ከፍተኛ ፡ ግምት ፡ ያለው ፡ ጉድለት ፡ የተገኘበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ከተረከበ ፡ በኋላ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉድለት ፡ የደረሰ ፡ ወይም ፡ የተገኘበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ውሉ ፡ እንዲሰረዝልኝ ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።
- (፫) ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ አከራዩ ፡ ይህን ፡ ጉዳይ ፡ ለይቶ ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፣ ተከራዩ ፡ በተከራየው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ልዩ ፡ ጥቅም ፡ ከግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገባም ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፭ ። (፪) የጉዳት ፡ ኪሣራ ።

- (፩) አከራዩ የተከራየውን ፡ ሀብት ፡ ለተከራዩ ፡ ባሰረከበበት ፡ ጊዜ ፡ የተከራየው ፡ ሀብት ፡ ጉድለት ፡ እንደ ፡ ነበረበት ፡ ሲያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ሲሆን ፡ በንብረቱ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ጉድለት ፡ ለተከራዩ ፡ ሳያስታውቅ ፡ በቸልታ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ አስረከቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ በተከራዩ ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፤ አላፈ ፡ ሆኖ ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የውሉ ፡ ዘመን ፡ በመፈጸም ፡ ላይ ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉድለት ፡ በአከራዩ ፡ ስሕተት ፡ ምክንያት ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተከራዩ ፡ ላይ ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፮ ። (፫) ከውሉ ፡ መፍረስ ፡ ጋራ ፡ ስላለ ፡ ግንኙነት ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ የተመለከተው ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ከውሉ ፡ መፍረስ ፡ ጋራ ፡ ምንም ፡ ግንኙነት ፡ የለውም ።
- (፪) ውሉን ፡ ማፍረስ ፡ አስፈላጊ ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ኪሣራው ፡ እንዲከፈል ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።
- (፫) የውሉ ፡ መፍረስ ፡ በሚወሰንበት ፡ ጊዜ ፡ ይልቅንም ፡ በውሉ ፡ መፍረስ ፡ ምክንያት ፡ የደረሰውን ፡ ጉዳት ፡ ለመካሥ ፡ ሲባል ፡ የጉዳቱ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፈል ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፯ ። (፬) የሚታይ ፡ ጉድለት ።

ተከራዩ ፡ የሚከራከርበት ፡ ጉድለት ፡ የሚታይ ፡ ጉድለት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ይህንንም ፡ ጉድለት ፡ ውሉን ፡ በፈረመበት ፡ ጊዜ ፡ የሚያውቀው ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተውን ፡ የመስራቲያ ፡ መብቱን ፡ ሊጠቀምበት ፡ አይችልም ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፰ ። (፭) አደገኛ ፡ ጉድለት ።

- (፩) ስለ ፡ ሆነም ፡ የተከራየው ፡ ሀብት ፡ በተከራዩ ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ በጤንነቱ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ አብረው ፡ በሚኖሩት ፡ ቤተ ፡ ሰቦቹ ፡ ወይም ፡ በሠራተኞቹ ፡ ሕይወትና ፡ ጤንነት ፡ ላይ ፡ ከባድ ፡ ሆኖ ፡ የሚገመት ፡ አደጋ ፡ የሚያደርስ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ጉድለት ፡ የሚታይ ፡ ጉድለት ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉድለት ፡ መኖሩን ፡ ውሉን ፡ በተዋዋለበት ፡ ጊዜ ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ተከራዩ ፡ የውሉን ፡ መፍረስ ፡ ውሳኔ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማንኛውም ፡ ስምምነት ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፱ ። (፮) አላፈነትን ፡ የሚያስወግድ ፡ ስምምነት ።

በተከራየው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ጉድለት ፡ አከራዩ ፡ በመጥፎ ፡ ልቡና ፡ ደብቆ ፡ ሳይገልጽ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ እነዚህ ፡ ጉድለቶች ፡ ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ ሀብት ፡ ጠቃሚነት ፡ የሚያስቀሩ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በንብረቱ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ የሚደርስበትን ፡ አላፈነት ፡ የሚያስወግድ ፡ ወይም ፡ አላፈነቱን ፡ የተወሰነ ፡ የሚያደርጉ ፡ ማንኛቸውም ፡ ስምምነቶች ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፲ ። (፯) በውሉ ፡ ስምምነት ፡ የተሰጠ ፡ ዋስትና ።

- (፩) የተከራየው ፡ ሀብት ፡ አለው ፡ ብሎ ፡ አከራዩ ፡ በግልጽ ፡ ያረጋገጠው ፡ ዐይነተኛ ፡ ነገር ፡ በሀብቱ ፡ ላይ ፡ የሌለ ፡ ወይም ፡ ሳይኖር ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራዩ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስለት ፡ ለመጠየቅና ፡ እንዲሁም ፡ በዚህ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ይህን ፡ መብት ፡ በመቀነስ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ አከራዩ ፡ ሊከራከርባቸው ፡ አይችልም ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፲፩ ። በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሰላም ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

ተከራዩ ፡ በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የኪራዩ ፡ ዘመን ፡ ጸንቶ ፡ እስከሚቋቋምበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ በሰላም ፡ ሊጠቀምበት ፡ እንዲችል ፡ አከራዩ ፡ ዋስትና ፡ ይሰጠዋል ።

ቀ* : ጀቪ፱፻፲፪ ። የተከራየውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

አከራዩ ፡ ካልፈቀደለት ፡ በቀር ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ ጸንቶ ፡ እስከሚቋቋምበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሁኔታ ፡ ለመለወጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፲፫ ። በተከራየው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ በማለት ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡

የሚያቀርበው ፡ ክርክር ።

- (፩) የተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የኔ ፡ ነው ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ብሎ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ክርክር ፡ ያነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራይ ፡ ወዲያውኑ ፡ ላከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ይህ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ክርክሩን ፡ በፍርድ ፡ ፊት ፡ ያቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተነሣው ፡ ክርክር ፡ በሦስተኛው ፡ ሰውና ፡ ባከራይ ፡ መካከል ፡ እንዲፈጸምና ፡ ተከራይ ፡ ከነገሩ ፡ ውጭ ፡ እንዲሆን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) በዚሁ ፡ በተነሣው ፡ ክርክር ፡ ምክንያት ፡ በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚገለገልበት ፡ ጥቅሙ ፡ ተቋርጦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሁከትና ፡ ችግር ፡ የደረሰበት ፡ መሆኑን ፡ ለአከራይ ፡ ካስታወቀ ፡ ጥቅሙ ፡ ለተቋረጠበት ፡ ጊዜ ፡ ካለው ፡ ሒሳብ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ በሚሆን ፡ መጠን ፡ ከኪራይ ፡ ላይ ፡ ቀንሶ ፡ ማስቀረት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፲፬ ። ቀላል ፡ የሆነ ፡ አድራጎት ፡ ሁከት ።

- (፩) በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የባለቤትነት ፡ መብት ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ መብት ፡ አለን ፡ በማይሉ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ አድራጎት ፡ ለሚነሣው ፡ ሁከት ፡ አከራይ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጥ ፡ አይገደድም ።
- (፪) ይህን ፡ የመሰለውን ፡ ሁከት ፡ ለማስወገድ ፡ ተከራይ ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ለመከራከር ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፲፭ ። ቀረጥና ፡ ግብር ።

ከተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚጠየቀውን ፡ ቀረጥና ፡ ግብር ፡ የሚከፍል ፡ አከራይ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፲፮ ። ስለ ፡ ማሳደስ ፡ (፩) ያከራይ ፡ ግዴታዎች ።

አከራይ ፡ የተከራየውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሚገባ ፡ መጠበቅና ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ዘመን ፡ ጸንቶ ፡ እስከሚቋቋምበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ለንብረቱ ፡ ማደሻ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውንና ፡ በኪራይ ፡ ውስጥ ፡ የማይታሰቡትን ፡ የማደሻ ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፲፯ ። (፪) ለአከራይ ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

የተከራየው ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ ጥበቃውና ፡ ስለ ፡ አያያዙ ፡ የማደሻ ፡ ወጪ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ሁኑ ፡ ይህንንም ፡ ወጪ ፡ የሚችለው ፡ ተከራይ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ ተከራይ ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ ላከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ ግዴታ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፲፰ ። (፫) የማደሱ ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትለውን ፡ የመቻል ፡ ግዴታ ።

የተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የማደስ ፡ ሥራ ፡ የሚያሻው ፡ ሲሆንና ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ እስኪያልቅ ፡ ድረስ ፡ ለመጠበቅ ፡ የማይቻል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትለው ፡ መሰናክል ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆንና ፡ የማደሱ ፡ ሥራ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ከተከራየው ፡ ንብረት ፡ በከፊሉ ፡ አገልግሎቱን ፡ የሚያቋርጥበት ፡ ቢሆንም ፡ ተከራይ ፡ ሥራው ፡ እስኪሠራ ፡ መታገሥ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፲፱ ። (፬) የአከራይ ፡ ግዴታ ፡ ወሰን ።

አከራይ ፡ ላከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ የአርሻ ፡ መሬት ፡ ማደሻ ፡ የሚያወጣው ፡ ገንዘብ ፡ በሦስት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ከሚያገኘው ፡ ኪራይ ፡ የበለጠ ፡ ሒሳብ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህን ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ እንዲፈጸም ፡ ሊገደድ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፳ ። የአከራይ ፡ ግዴታዎችን ፡ አለመፈጸም ፡ የሚያስከትለው ።

- (፩) አከራይ ፡ ሊፈጽማቸው ፡ የሚገባውንና ፡ ለተከራይ ፡ ጥቅም ፡ የሚሆኑት ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ ጊዜ ፡ ሳይፈጅ ፡ ሳይፈጽማቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራይ ፡ እነዚህን ፡ ሥራዎች ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ለማሠራትና ፡ ያወጣውን ፡ ወጪ ፡ ከሕጋዊ ፡ ወለዱ ፡ ጋራ ፡ ከኪራይ ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ቀንሶ ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።
- (፪) ከፈቀደም ፡ እንደ ፡ ጊዜውም ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ተከራይ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅና ፡ አስፈላጊም ፡ ከሆነ ፡ ውሉ ፡ እንዲሰረዝለት ፡ ለማድረግ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፳፩ ። ተከራይ ፡ በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚጠቀምበት ፡

ሁኔታ ።

- (፩) ተከራይ ፡ በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚጠቀመው ፡ አስፈላጊ ጊዜውን ፡ የጥበቃ ፡ ጥንቃቄ ፡ በማድረግና ፡ በኪራይ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ንብረቱ ፡ የተመደበበትን ፡ አገልግሎት ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ነው ።
- (፪) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ ውሉ ፡ ካለቀ ፡ በላይ ፡ ውጤቱን ፡ የሚቀጥል ፡ መለዋወጥ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ሁኔታና ፡ ንብረቱ ፡ በተመደበበት ፡ የፍሬ ፡ አሰጣጥ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ለመፈጸም ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፳፪ ። የአከራይ ፡ መቋጣጠር ።

- (፩) አከራይ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ግዴታዎች ፡ ተከራይ ፡ አክብሮ ፡ የሚጠብቅ ፡ መሆኑን ፡ ለመቋጣጠር ፡ ይችላል ።

(፪) ይህም ፡ የመቁጣጠር ፡ ጉዳይ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚገባው ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በተከራይ ፡ ላይ ፡ እንዳችም ፡ ችግር ፡ በማያመጣና ፡ ትክክለኛ ፡ ነው ፡ በሚጻፍ ፡ ሁኔታ ፡ ተከራይንም ፡ በማያበሳጭ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፫ ። የኪራይ ፡ አከፋፈል ።

(፩) ተከራይ ፡ በኪራይ ፡ ውል ፡ በተወሰኑት ፡ ጊዜዎች ፡ የንብረቱን ፡ ኪራይ ፡ ወይም ፡ የርሻ ፡ አበል ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) የኪራይ ፡ መክፈያውና ፡ ዘመን ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ያልተመለከተ ፡ ሲሆን ፡ በሕግ ፡ በተወሰኑት ፡ ጊዜዎች ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፪ ። የአከራይ ፡ ይዞ ፡ የማቂየት ፡ መብት ። (፩) መሠረቱ ።

ያንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ አከራይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ባለፈው ፡ ዓመት ፡ ላልተከፈለው ፡ ኪራይና ፡ ላለበትም ፡ ዓመት ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ሊከፈለው ፡ ለሚገባው ፡ ኪራይ ፡ ዋስትና ፡ ለቤቱ ፡ ማጌጫ ፡ ከሚያገለግሉት ፡ ዕቃዎችም ፡ ሆነ ፡ ለሰፍራው ፡ ማልሚያ ፡ ከሚጠቅሙት ፡ መሣሪያዎች ፡ ውስጥ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፩ ። (፪) መብቱ ፡ የሚፈጸምባቸው ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ።

(፩) አከራይ ፡ የዕቃዎቹ ፡ ባለቤቶችን ፡ የተከራይ ፡ አለመሆኑን ፡ ዐውቆ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ይገባው ፡ ኑሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዕቃዎቹ ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብቱ ፡ ሊፈጸም ፡ አይችልም ።

(፪) አከራይ ፣ ተከራይ ፡ ወደ ፡ ተከራየው ፡ ስፍራ ፡ ያመጣቸው ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ሀብቶች ፡ የራሱ ፡ አለመሆናቸውን ፡ ያወቀው ፡ ውሉ ፡ ጸንቶ ፡ በሚቁይበት ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እንዲፈርስ ፡ ካላመለከተ ፡ በቀር ፡ በእነዚህ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ ይዞ ፡ የማቂየት ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፮ ። (፫) ውጤቱ ።

(፩) ይዞ ፡ የማቂየት ፡ መብት ፡ ባለው ፡ መሠረት ፣ በዳኞቹ ፡ ፈቃድ ፣ ተከራይን ፡ በተከራየው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፣ ኪራይን ፡ ወይም ፡ የርሻውን ፡ አበል ፡ ለመክፈል ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆኑት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ እንዲተው ፡ አከራይ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) በስውር ፡ ወይም ፡ በጎይል ፡ የተወሰዱትን ፡ ዕቃዎች ፡ ከነበሩበት ፡ ስፍራ ፡ ከተዛወሩ ፡ በኋላ ፡ አከራይ ፡ በዐሥር ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ በፍርድ ፡ ያሲያዛቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአከራይን ፡ መብቶች ፡ በቀደምትነት ፡ መክፈያ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፯ ። ውሉ ፡ የሚጸናበት ፡ ጊዜ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ኪራይ ፣ ለተወሰነ ፡ ወይም ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሊደረግ ፡ ይችላል ። ስለሆነም ።

(፪) ከገምሳ ፡ ዓመት ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ሊደረግ ፡ አይችልም ።

(፫) ከገምሳ ፡ ዓመት ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ለሚቁይ ፡ ዘመን ፡ የተደረገ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ ለአምሳ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ያህል ፡ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፰ ። ያከራይ፡ወይም ፡ የተከራይ ፡ መሞት ።

(፩) የኪራይ ፡ ውል ፣ በአከራይ ፡ ወይም ፡ በተከራይ ፡ መሞት ፣ ወይም ፡ በአከራይ ፡ ወይም ፡ በተከራይ ፡ ላይ ፡ በሚደርሰው ፡ የችሎታ ፡ ማጣት ፡ ምክንያት ፡ አይፈርስም ።

(፪) ስለ ፡ መሬት ፡ ኪራይ ፡ የተጻፉት ፡ ልዩ ፡ ደንቦችና ፡ እንዲሁም ፡ ስለ ፡ ተከራይ ፡ መክሠር ፡ በንግድ ፡ ሕግ ፡ የኪሣራን ፡ ደንብ ፡ የሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፱ ። በኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ መጥፋት ።

(፩) በኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ በሚቁይበት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ባልታሰበ ፡ ምክንያት ፡ በሙሉ ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ውሉ ፡ ያለ ፡ ክርክር ፡ ያላ ፡ አንዳች ፡ ፎርማሊቲ) ፡ ይፈርሳል ።

(፪) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የጠፋው ፡ በከፊል ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፣ ተከራይ ፡ እንደ ፡ አካባቢዎቹ ፡ ምክንያቶች ፡ የጋው ፡ እንዲቀንስለት፡ወይም ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) በነዚህ ፡ በሚጠይቃቸው ፡ ነገሮች ፡ በሁለቱም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ አንዳች ፡ ኪሣራ ፡ ሊጠይቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፴፬ ። አከራይ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ስለ ፡ አለመፈጸሙ ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ጠቃሚነት ፡ ወይም ፡ አገልግሎት ፡ ከፍ ፡ ባለ ፡ በሚያገድድል ፡ አኳኋን ፡ አከራይ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራይ ፣ የኪራይ ፡ ውል ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፡ ወይም ፡ ከውሉ ፡ መፍረስ ፡ ሌላ ፣ አከራይ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ባለመፈጸሙ ፡ ምክንያት ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ተከራይ ፡ ተመዛዛኝ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፴፭ ። ተከራይ ፡ ግዴታዎችን ፡ ስለ ፡ አለመፈጸሙ ።

(፩) የአከራይን ፡ መብት ፡ አደጋ ፡ በሚደርስበት ፡ አኳኋን ፡ ተከራይ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ አከራይ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፣ ወይም ፡ ከውሉ ፡ መፍረስ ፡ ሌላ ፣ ተከራይ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ባለመፈጸሙ ፡ ምክንያት ፡ በሚያደርስበት ፡ ጉዳት ፡ ተመዛዛኝ ፡ የሚሆን ፡ የጉዳቱን ፡ ኪሣራ ፡ አከራይ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፪ ። የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ በሚሆን ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ የኪራይ ።

ውል ፡ መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) በአከራዩና ፡ በተከራዩ ፡ መካከል ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ የተነገረ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ተከራዩ ፡ ከተረከበው ፡ በኋላ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ወይም ፡ አላባ ፡ ተቀባይ ፡ ለሚሆነው ፡ ሰው ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፪) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ለሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ተብሎ ፡ የሚለቀቅበት፤ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፫ ። (፪) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሚጻፍበት ፡ መዝገብ ፡ ያልተጻፈ ፡ የኪራይ ፡ ውል ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ የርስት ፡ መዝገብ ፡ ያልተጻፈ ፡ ሲሆን ፤ ንብረቱን ፡ የገዛው ፡ ወይም ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ውል ፡ አድርጎ ፡ ለመገመት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ የተረጋገጠ ፡ ቀን ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገዢው ፡ ውሉን ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ ካጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ተከራዩ ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ለገዢው ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፬ ። ይህን ፡ ግምት ፡ ስለሚመለከተው ፡ የውል ፡ ቃል ። (፩) ውጤቱ ።

(፩) የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘው ፡ ወይም ፡ የገዛው ፡ ሰው ፤ የኪራይ ፡ ውል ፡ እንዳይቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ የሚችል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፤ በአከራዩና ፡ በተከራዩ ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉን ፡ እንዳይቀጥል ፡ የሚፈልግ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ንብረቱን ፡ ለገዛው ፡ ወይም ፡ ላገኘው ፡ ሰው ፡ ጥያቄ ፡ ካቀረበለት ፡ በኋላ ፤ የገዛው ፡ ወይም ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ የመሥራት ፡ ፈቃድ ፡ እንዳለው ፡ ወይም ፡ እንደሌለው ፡ ለተባለው ፡ ተከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ በተባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በተሰጠው ፡ መብት ፡ ያልሠራበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ የገዛው ፡ ወይም ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፭ ። (፪) መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ ውለታ ፡ አድርጎ ፡ ስለሚደረገው ፡ ሽያጭ ።

የሸጠውን ፡ ንብረት ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ ውል ፡ አድርጎ ፡ ንብረቱን ፡ የሸጠ ፡ ሰው ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ አልቆ ፡ ፍጹም ፡ ባለሀብት ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፤ ባለይዞታውን ፡ ለማስለቀቅ ፡ ባለው ፡ መብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፮ ። ንብረቱን ፡ የመመለስ ፡ ግዴታ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የኪራዩ ፡ የውል ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፤ ተከራዩ ፡ በኪራይ ፡ የያዘውን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለአከራዩ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

(፪) እንደዚሁም ፡ ከማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ጋራ ፡ የተቀበላቸውን ፡ የተፈጥሮ ፡ ዐይነታቸውን ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ የሚገኙትን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ የተፈጥሮ ፡ ዐይነታቸውን ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ለአከራዩ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፯ ። (፪) ለኪራይ ፡ ከተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ከዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ ጋራ ፡ ትክክለኛ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በአከራይና ፡ በተከራይ ፡ መካከል ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ የተደረገ ፡ ስምምነት ፡ እንዳለ ፤ ተከራዩ ፤ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታና ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ በተነገረው ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ የተቀበለውን ፡ ነገር ፡ እንዳለ ፡ አድርጎ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፰ ። (፫) ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ በተዋዋዮቹ ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ አለመኖር ።

(፩) ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ በአከራይና ፡ በተከራይ ፡ መካከል ፡ የተደረገ ፡ የመተማመኛ ፡ ጽሑፍ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራዩ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ተቀበለው ፡ ይገመታል ።

(፪) ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ በተዋዋዮቹ ፡ መካከል ፡ የተደረገ ፡ የመተማመኛ ፡ ጽሑፍ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፤ ተጨማሪ ፡ ነገሮች ፡ እንዳልነበሩበት ፡ ሁኖ ፡ ይገመታል ።

(፫) በነዚህ ፡ ግምቶች ፡ ላይ ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፱ ። (፬) የዳኞች ፡ አመዛዝን ።

ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፤ የተሰናዳው ፡ ጽሑፍ ፡ በአንድ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ብቻ ፡ ሆኖ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ያልተቀበለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞች ፡ አካባቢዎቹን ፡ ምክንያቶች ፡ በመመልከት ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ ለሚሆነው ፡ ስምምነት ፡ የሚገባ ፡ መስሎ ፡ የሚታያቸውን ፡ ግምት ፡ ይሰጡታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፵፬ ። የተከራየው ፡ ነገር ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ።

(፩) ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ ነገር ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፤ ነገሩ ፡ የጠፋ ፡ ወይም ፡ የተበላሸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናል ።

(፪) በተለየም ፤ የተባለውን ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ ያደረሰው ፡ በቤተ ፡ ሰቡ ፡ ወይም ፡ ወደማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ ባስገባው ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ቡጎላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵፩ ። የኅላፊነቱ ፡ ወሰን ።

- (፩) ተከራይ ፤ የተከራየው ፡ ነገር ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ በአከራይ ፡ ወይም ፡ በድንገተኛ ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ መሆኑን ፡ ያሰረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኅላፊነቱ ፡ ይቀርላል ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተባላሸው ፡ ነገር ፡ ከማርጃቱ ፡ ወይም ፡ ከማናቸውም ፡ በነገሩ ፡ ከተገኘው ፡ ጉድለት ፡ የተነሣ ፡ መሆኑን ፡ ያሰረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኅላፊነት ፡ ይቀርላል ።
- (፫) የነገሩ ፡ መበላሸት ፡ ነገሩን ፡ በደንበኛ ፡ አገልግሎት ፡ ላይ ፡ በማዋልና ፡ በተፈቀደው ፡ አደራረግ ፡ ሲሆን ፡ ተከራይ ፡ ኅላፊነት ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵፪ ። ማስጠንቀቂያ ፡ የተሰጠው ፡ ተከራይ ።

የተቀበለውን ፡ ነገር ፡ እንዲመልስ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የተሰጠው ፡ ተከራይ ፤ የተባለው ፡ ነገር ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተበላሸው ፡ ይህንኑ ፡ ነገር ፡ በአስፈላጊው ፡ ጊዜ ፡ ለአከራይ ፡ መልሶለት ፡ ቢሆን ፡ ኑሮ ፡ ከመጥፋቱ ፡ ወይም ፡ ከመበላሸቱ ፡ ሁኔታ ፡ የማይድን ፡ መሆኑን ፡ ለማስረዳት ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኅላፊነቱ ፡ ይቀርላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵፫ ። የጉዳቱ ፡ ኪሣራ ፡ መጠን ።

- (፩) ለመመለስ ፡ ያልቀረቡት ፡ ነገሮች ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ቀድሞ ውኑ ፡ ተገምተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራይ ፡ ለነዚህ ፡ ነገሮች ፡ የተሰጠውን ፡ ግምት ፡ ዋጋ ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳል ።
- (፪) አከራይ ፤ ተከራይ ፡ እነዚህን ፡ ነገሮች ፡ ከተሰጣቸው ፡ ግምት ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ መሸጥ ፡ መለወጡን ፡ ያሰረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተጨማሪዎች ፡ የሆኑትን ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራዎች ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ስለ ፡ ተባለ ፤ በተከራይ ፡ በኩል ፡ የተደረገው ፡ የነገሩ ፡ መሸጥ ፡ መለወጥ ፤ አከራይና ፡ ተከራይ ፤ የኪራይ ፡ ውል ፡ በተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ሁለቱም ፡ በተሰማሙበት ፡ አሳብ ፤ መሠረት ፡ ለሥራው ፡ ደንበኛ ፡ የአስተዳደር ፡ ተግባር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ አስቀድሞ ፡ ባለው ፡ ኅይለ ፡ ቃል ፡ የተነገረው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵፬ ። በተከራይ ፡ ጥፋት ፡ ስለሚደርስ ፡ የውል ፡ መፍረስ ።

በተከራይ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ ውሉ ፡ የፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተደረገው ፡ ጥፋት ፡ ሊያስከትለው ፡ የሚችል ፡ ኪሣራን ፡ መክፈሉ ፡ ሳይቀርለት ፡ በኪራይ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ተወስኖ ፡ የነበረው ፡ ቀን ፡ እስኪደርስ ፡ ንብረቱን ፡ እንደገና ፡ ለማከራየት ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ ጊዜ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ የቤቱን ፡ ኪራይ ፡ ወይም ፡ የርሻ ፡ አበል ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የቤትን ፡ ኪራይ ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵፭ ። የዚህ ፡ ክፍል ፡ ተፈጻሚነት ።

- (፩) የአከራይና ፡ የተከራይ ፡ ውል ፤ ቤትን ፡ ከነዕቃው ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ዕቃ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ባለክፍሎች ፡ ቤት ፤ ወይም ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ማናቸውንም ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ ሕንጻ ፡ ወይም ፡ የሕንጻ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ለመከራየት ፡ ሲሆን ፤ የዚህ ፡ ክፍል ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ አገልግሎት ፡ መሰጠትን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ የተነገሩት ፡ ስለ ፡ ሆኑል ፡ ውል ፡ የተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵፮ ። ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ውሎች ።

- (፩) በታወቀ ፡ ቀበሌ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የሚገኙትን ፡ ቤቶች ፡ ወይም ፡ ክፍለ ፡ ቤቶች ፡ ኪራይ ፡ የሚመለከቱ ፡ ሲሆኑ ፤ ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ውሎችን ፡ የማዘጋጃ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ሊያደራጁ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) እነዚህን ፡ ቤቶችና ፡ ክፍለ ፡ ቤቶች ፡ የሚመለከቱ ፡ በያንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረጉ ፡ ውሎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተነገሩት ፡ ለዐይነት ፡ በተደራጁት ፡ ውሎች ፡ ሁኔታ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ተደረጉ ፡ ሆነው ፡ ይገመታሉ ።
- (፫) ተዋዋቶቹ ፡ በሚያደርጓቸው ፡ ግልጽ ፡ ስምምነቶች ፡ ለዐይነት ፡ ከተደራጁት ፡ ውሎች ፡ የተለዩ ፡ ስምምነት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵፯ ። በክፈል ፡ ስለሚደረግ ፡ የሕንጻ ፡ ኪራይ ። (፩) የአከራይ ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ለአንድ ፡ ተከራይ ፡ በኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ ሕንጻ ፡ በክፈል ፡ ብቻ ፡ ሲሆን ፡ አከራይ ፡ የዚህን ፡ ሕንጻ ፡ ሌሎች ፡ ክፍሎች ፡ በሚያከራይበት ፡ ጊዜ ፡ ልማድን ፡ በመከተልና ፡ የበታዎቹን ፡ ተፈጥሮ ፡ በመመልከት ፡ የመጀመሪያውን ፡ ተከራይ ፡ ጥቅም ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ሌሎቹን ፡ ተከራዮች ፡ ሲመርጥ ፡ እንዲሁም ፡ ከነዚህ ፡ ተከራዮች ፡ ጋራ ፡ በሚያደርጋቸው ፡ ውሎች ፡ ውስጥ ፡ ለሚያገባቸው ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ አከራይ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተባለው ፡ ግዴታ ፡ ይኖርበታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵፰ ። (፪) የተከራይ ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ተከራይ ፤ በክፈል ፡ ከተከራየው ፡ ቤት ፡ በሌላው ፡ ክፍል ፡ ለሚኖሩት ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ የሚገባው ፡ አክብሮት ፡ እንዲኖረው ፡ ይገደዳል ።
- (፪) ተከራይ ፡ ወይም ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ የሚኖሩት ፡ ሰዎች ፤ ወይም ፡ በተከራየው ፡ ሕንጻ ፡ ውስጥ ፡ እርሱ ፡ የሚያስገባቸው ፡ ሰዎች ፡ በሁኔታቸው ፡ (በአካሄዳቸው ፡ ወይም ፡ በኑሮዎቻቸው ፡ ዐይነት ፡ ሕንጻውን ፡ የተከራዩትን ፡ የሌሎች ፡

ሰዎች ፡ መልካም ፡ ኑሮ ፡ ያወኩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እከራዬ ፡ የውሉን ፡ መፍረስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) በአዋኪዎቹ ፡ ምክንያት ፡ ስለ ፡ ደረሰባችሁ ፡ ጉዳት ፡ እነዚህ ፡ ሌሎች ፡ ተከራዮች ፡ የጉዳትን ፡ ኪሣራ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ* ፪ሺ፬፻፵፱ ። ተከራዬ ፡ በተከራየው ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ዕቃ ፡ ለማስገባት ፡ ስለ ፡ አለበት ፡ ግዴታ ።

(፩) ተከራዬ ፡ እንደ ፡ ቤቱ ፡ አገልግሎትና ፡ እንደ ፡ ቦታው ፡ ልማድ ፡ በተከራየው ፡ (በማይንቀሳቀስ) ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ዕቃ ፡ ማግባት ፡ አለበት ።

(፪) ተከራዬ ፤ ዕቃዎች ፡ ያሏቸውን ፡ ቤቶች ፡ ተከራይቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ኪራዩን ፡ አስቀድሞ ፡ ከፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለኪራዩ ፡ ዋስ ፡ ጠርቶ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ማረጋገጫ ፡ ሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ግዴታ ፡ በተከራዬ ፡ ላይ ፡ አይፈጸምበትም ።

ቀ* ፪ሺ፱፻፶፯ ። የኪራዩ ፡ ልክ ።

(፩) የኪራዩ ፡ ልክ ፡ በሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ስምምነት ፡ ይወሰናል ።

(፪) በሚያጠራጥር ፡ ጊዜ ፤ የማዘጋጃ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ በወሰኑት ፡ ታሪፍ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ የተወሰነ ፡ ታሪፍ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቦታዎቹን ፡ ልማድ ፡ በመከተል ፡ ይወሰናል ።

ቀ* ፪ሺ፱፻፶፩ ። ኪራዩ ፡ የሚከፈልበት ፡ ጊዜ ።

(፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ዓመታት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ ኪራዩ ፡ በየሥስት ፡ ወር ፡ መጨረሻ ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።

(፪) ውሉ ፡ በጣም ፡ አጭር ፡ ለሆነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በየወሩ ፡ መጨረሻ ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።

(፫) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ ኪራዩ ፡ የውሉ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ (ሲያቆም) ፡ መከፈል ፡ አለበት ።

ቀ* ፪ሺ፱፻፶፪ ። የተከራዩ ፡ ላይክፍል ፡ መቁየት ።

(፩) የኪራዩ ፡ መከፈያ ፡ ጊዜ ፡ ደርሶ ፡ ተከራዩ ፡ በተባለው ፡ ጊዜ ፡ ከመከፈል ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኪራዩ ፡ ውል ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ ለሚበልጥ ፡ ጊዜ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እከራዩ ፡ የሠላሳ ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሰጥቶ ፡ ውሉ ፡ ለአንስተኛ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ የዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሰጥቶ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ላይክፍል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉ ፡ የሚፈርስ ፡ መሆኑን ፡ ለተከራዩ ፡ ሊያስታውቀው ፡ ይችላል ።

(፪) የጊዜው ፡ መቁጠር ፡ የሚጀመረው ፡ ተከራዩ ፡ የአከራዩን ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተቀበለበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

(፫) እነዚህን ፡ ጊዜዎች ፡ የሚያሳጥሩ ፡ ወይም ፡ ኪራዩ ፡ ባለመከፈሉ ፡ ምክንያት ፡ ወዲያው ፡ ውሉን ፡ የማፍረስ ፡ መብት ፡ ለአከራዩ ፡ የሚሰጡ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ። (ዋጋ ፡ የላቸውም) ።

ቀ* ፪ሺ፱፻፶፫ ። ቤቶቹን ፡ ስለ ፡ ማደስ ። (፩) የተከራዩ ፡ ግዴታዎች ።

ተከራዩ ፡ ሊያድሳቸው ፡ የሚገባውን ፡ የተከራያቸውን ፡ ቤቶች ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ለማደስ ፡ ይገደዳል ።

ቀ* ፪ሺ፱፻፶፬ ። (፪) የማደስ ፡ ትርጉም ።

(፩) ተከራዩ ፡ ቤቶችን ፡ ማደስ ፡ ይገባዋል ፡ የተባሉት ፡ (የሚባለው) ፡ በኪራዩ ፡ ውል ፡ ተከራዩ ፡ ይፈጽማቸዋል ፡ ተብሎ ፡ የተወሰኑት ፡ ናቸው ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ቤቶችን ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ ተብለው ፡ የሚቁጠሩት ፡ መዝገያዎችን ፡ ወይም ፡ መስኮቶችን ፡ የቤት ፡ ወለሎችን ፡ ወይም ፡ ንጣፎቹን ፡ የውሃ ፡ መቅጃ ፡ መዘውሮችንና ፡ የውሃ ፡ መስደጃዎችን ፡ ለማደስ ፡ አስፈላጊዎች ፡ የሆኑት ፡ ተግባሮች ፡ ናቸው ።

(፫) እንደዚሁም ፡ በተከራየው ፡ ቤት ፡ ለመጠቀም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ቤቶችን ፡ የማጥዳትና ፡ በደንብ ፡ የመያዝ ፡ ሥራዎች ፡ ቤትን ፡ እንደ ፡ ማደስ ፡ ያሉ ፡ ተግባሮች ፡ ናቸው ።

ቀ* ፪ሺ፱፻፶፭ ። (፫) በማርጀት ፡ ወይም ፡ ካቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ነገር ፡ መበላሸት ።

(፩) ቤቶቹ ፡ በማርጀት ፡ ወይም ፡ ካቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ የተበላሹ ፡ ሲሆኑ ፡ ተከራዩ ፡ ማናቸውንም ፡ ቤቶችን ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ መፈጸም ፡ የለበትም ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በኪራይ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ በገባ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ምክንያት ፡ ይህን ፡ ደንብ ፡ ሊለውጥ ፡ ይችላል ።

ቀ* ፪ሺ፱፻፶፮ ። በማደስ ፡ ምክንያት ፡ በቤቱ ፡ ሳይገለገሉ ፡ ስለ ፡ መቁየት ።

(፩) በኪራዩ ፡ ውል ፡ ጊዜ ፤ አከራዩ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ባልሆነው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚፈጽማቸው ፡ ቤትን ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ የበለጠ ፡ ጊዜ ፡ የቁዩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ለዚህ ፡ ለተወሰነው ፡ ቀንና ፡ ሳይገለገልበት ፡ ለቁየው ፡ ክፍል ፡ የኪራዩን ፡ ዋጋ ፡ ይቀንሳል ።

(፪) የማደሱ ፡ ሥራዎች ፡ ዐይነት ፡ ለተከራዩና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ መኖሪያ ፡ ሊቀመጡበት ፡ የማይቻል ፡ ያደረገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራዩ ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፶፯ ። የተከራይትን ፡ ስለ ፡ ማከራየት ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ተከራይ ፡ እርሱ ፡ የተከራየውን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ለማከራየት ፡ ይችላል ።
- (፪) የተከራየውን ፡ ለማከራየት ፡ ከመፍቀዱ ፡ በፊት ፡ ተከራይ ፡ አሳቡን ፡ ለአከራይ ፡ ማስታወቅና ፡ አከራይ ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለውን ፡ ተቃዋሚነት ፡ ማወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፶፰ ። (፪) የአከራይ ፡ ተቃዋሚነት ።

- (፩) በተከራይ ፡ በኩል ፡ የሚደረገው ፡ ማከራየት ፡ አከራይ ፡ ይህንን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለሌሎች ፡ ተከራዮች ፡ ሲያከራይ ፡ ለገባው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ተቃራኒ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ወይም ፡ የተባለው ፡ ማከራየት ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ እርግጠኛ ፡ ጉዳትን ፡ የሚያመጣበት ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ይህን ፡ ተከራይ ፡ የሚያደርገውን ፡ ማከራየት ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።
- (፪) ተከራይ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።
- (፫) የከራይ ፡ ውል ፡ ስምምነት ፡ በተፈረመ ፡ ጊዜ ፡ ተቃዋሚነትን ፡ ያስከተለውን ፡ ነገር ፡ ተከራይ ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጉዳት ፡ ካላ ፡ የመጠየቅ ፡ መብቱ ፡ ለአከራይ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፶፱ ። (፫) የተከራይን ፡ አከራይነት ፡ የሚያጠብቀው ፡ የውል ፡ ቃል ።

- (፩) የከራይ ፡ ውል ፡ ተከራይ ፡ የተከራየውን ፡ ቤት ፡ እንዲያከራይ ፡ ወይም ፡ ተከራይ ፡ ከማከራየቱ ፡ በፊት ፡ የአከራይን ፡ ፈቃድ ፡ መቀበል ፡ ያስፈልጋል ፡ ሲል ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) የከራይ ፡ ውል ፡ ተከራይ ፡ የተከራየውን ፡ ቤት ፡ ከማከራየቱ ፡ በፊት ፡ ሌላውን ፡ ተከራይ ፡ ሲያከራይ ፡ አከራይ ፡ ወደ ፡ እንዲቀበለው ፡ ያስፈልጋል ፡ የሚል ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ አከራይ ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ ፈቃዱን ፡ የከለከለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራይ ፡ የከራይ ፡ ውል ፡ እንዲፈረስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፷፩ ። (፬) የተከራይ ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) የተከራየውን ፡ ቤት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ያከራይ ፡ ሰው ፡ በከራይ ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ ለአከራይ ፡ ለገባቸው ፡ ግዴታዎች ፡ ተገዳጅ ፡ ይሆናል ።
- (፪) አከራይ ፡ የተከራየውን ፡ አከራይነት ፡ ፈቅዶም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንኳ ፡ ተከራይ ፡ ያሉበት ፡ ግዴታዎች ፡ አይቀሩለትም ።
- (፫) ተከራይ ፡ ካሉበት ፡ ግዴታዎች ፡ ነጻ ፡ የሚሆነው ፡ በርሱና ፡ በአከራይ ፡ መካከል ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፷፩ ። (፭) ከተከራይ ፡ የተከራየ ፡ ሰው ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ከተከራይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ በከራይ ፡ የተሰጡትን ፡ ቦታዎች ፡ ጥቅም ፡ በሚመለከት ፡ ሁሉ ፡ የዋናውን ፡ የኪራይ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ በሙሉ ፡ ማክበር ፡ አለበት ።
- (፪) እነዚህን ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ እንዲያከብር ፡ ከተከራይ ፡ የተከራየውን ፡ ሰው ፡ አከራይ ፡ በቀጥታ ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።
- (፫) ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ እነዚህን ፡ ውሎች ፡ ሳያውቅ ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ እንዳይጠብቃቸው ፡ ተከራይ ፡ ፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ በአከራየው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ የክስ ፡ ማቅረብ ፡ መብቱ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፷፪ ። (፮) አከራይ ፡ ስለሚያቀርበው ፡ ቀጥታ ፡ ክስ ።

- (፩) ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ ከተሰማማበት ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ ላለው ፡ ተጠያቂ ፡ አይሆንም ።
- (፪) ዋናው ፡ አከራይ ፡ ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየውን ፡ ሰው ፡ የተከራየበትን ፡ ዋጋ ፡ በቀጥታ ፡ በእጁ ፡ ለርሱ ፡ እንዲከፍለው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፫) ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ ለዋናው ፡ ኪራይ ፡ ላለበት ፡ ጊዜ ፡ ከሚከፍለው ፡ ዋጋ ፡ በቀር ፡ አስቀድሞ ፡ ለአከራዮች ፡ ከፍያለሁ ፡ በማለት ፡ ዋናውን ፡ አከራይ ፡ ለመቃወም ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፷፫ ። (፯) ይዞ ፡ የማቋየት ፡ መብት ።

ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ተከራየው ፡ ቦታ ፡ ባመጣቸው ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ዋናው ፡ አከራይና ፡ ተከራይ ፡ ይዞ ፡ በማቋየት ፡ መብታቸው ፡ ለመሥራት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፷፬ ። (፰) የኪራይ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ መፍረስ ።

- (፩) ዋናው ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ሲሆን ፡ ተከራይ ፡ ያደረገው ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ አከራይ ፡ በግልጽ ፡ ተከራይ ፡ እንዲያከራይ ፡ ፈቅዶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋናውን ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ለመፈጸም ፡ ሁለተኛ ፡ ተከራይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በዋናው ፡ ተከራይ ፡ ፋንታ ፡ ሊተካ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፷፭ ። ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማለቅ ።

ስለ ፡ ኪራይ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ልዩ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ ሳሆን ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ ፎርማሊቱ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፷፮ ። ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማለቅ ።

- (፩) የኪራይ ፡ ውል ፡ የተደረገው ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራይ ፡ ተከራይን ፡ ለማስታወቅ ፡ ወይም ፡ ተከራይ ፡ አከራይን ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ አለቀ ፡ የሚባለው ፡ በኪራዩ ፡ ውል ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ተከታይ ፡ የኪራይ ፡ ዘመን ፡ ዋጋ ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማለቅ ፡ ማስታወቁን ፡ ባይሰጥ ፡ ኑሮ ፡ ኪራዩ ፡ ሊከፈልበት ፡ ይገባው ፡ በነበረበት ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፳፯ ፡ ቤቱን ፡ የሚያገኝ ፡ ወይም የሚገዛ ፡ ሰው ።

(፩) ቤቱን ፡ የሚገዛ ፡ ወይም ፡ የሚያገኝ ፡ ሰው ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ለማቋረጥ ፡ እንዲችል ፡ መብት ፡ ተሰጥቶት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ እንዲቋረጥ ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቅጥር ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።

(፪) ለዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፳፰ ፡ ስለ ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ መራዘም ።

(፩) የኪራይ ፡ ውል ፡ ሲያልቅ ፡ ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ ነገር ፡ አከራዩ ፡ ዐውቆና ፡ ፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ የተቀመጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ታደሰ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) ስለ ፡ ሌላው ፡ ነገር ፡ የሁለት ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ መብትና ፡ ግዴታዎች ፡ አስቀድሞ ፡ በተነገረው ፡ ውል ፡ በተነገሩት ፡ ውለታዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማሉ ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ስለ ፡ መጀመሪያ ፡ ውል ፡ የተሰጠው ፡ ዋስትና ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፳፱ ፡ አከራዩ ፡ ቤቱን ፡ መልሶ ፡ ስለ ፡ መውሰድ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አከራዩ ፡ እኔው ፡ ራሴ ፡ እቀመጥበታለሁ ፡ ቢል ፡ እንኳ ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ።

(፪) በኪራዩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ አከራዩ ፡ ቤቱን ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ሊቀመጥበት ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፡ የሚናገር ፡ ስምምነት ፡ እንዳለ ፡ የተባለው ፡ አከራይ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረጉትን ፡ የኪራይ ፡ ውሎች ፡ ለማቋረጥ ፡ የተወሰኑትን ፡ ጊዜዎች ፡ መጠበቅና ፡ ለተከራዩም ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ለመስጠት ፡ አከራይ ፡ ይገደዳል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷ ፡ ስለ ፡ ቤቱ ፡ መቃጠል ፡ (፩) መሠረቱ ።

ተከራዩ ፡ በቤቱ ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ቃጠሎ ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ኅይል ፡ ወይም ፡ በቤቱ ፡ ሥራ ፡ ጉዳዮች ፡ ወይም ፡ ቃጠሎው ፡ ከጎረቤቱ ፡ ቤት ፡ መያያዝ ፡ የተነሣ ፡ መሆኑን ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ ተከራዩ ፡ ለአከራዩ ፡ ኅላፊ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷፩ ፡ (፪) ስለ ፡ ብዙ ተከራዮች ።

(፩) ተከራዮቹ ፡ ብዙዎች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተከራይነት ፡ በያዙባቸው ፡ ቤቶች ፡ ክፍል ፡ ዋጋ ፡ መጠን ፡ ሁሉም ፡ ለቃጠሎው ፡ በኅላፊነት ፡ ይጠየቃሉ ።

(፪) ቃጠሎው ፡ ከነርሱ ፡ መካከል ፡ አንደኛ ፡ ተከራይ ፡ ባለበት ፡ ቤት ፡ የጀመረ ፡ ለመሆኑ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለው ፡ ተከራይ ፡ ብቻ ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናል ።

(፫) ከተከራዮቹ ፡ መካከል ፡ አንዳንዶቹ ፡ ቃጠሎው ፡ እነርሱ ፡ ባሉበት ፡ ዘንድ ፡ ያለ ፡ መጀመሩን ፡ ያስረዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህ ፡ ተከራዮች ፡ ኅላፊዎች ፡ አይሆኑም ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷፪ ፡ አከራዩ ፡ በከፊል ፡ ስለሚኖርበት ቤት ።

(፩) አከራዩ ፡ የሚኖርበት ፡ ከተቃጠለው ፡ ቤት ፡ በአንዱ ፡ ኮፍል ፡ በሆነም ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ አከራዩ ፡ የሚቀመጥበትን ፡ ክፍል ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ቤቱን ፡ እንደ ፡ ተከራየው ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷፫ ፡ በቤቱ ፡ ላይ ፡ ስለሚደረግ ፡ ማሻሻል ።

(፩) የወጪ ፡ መካፈል ፡ መብት ።

(፩) ተከራዩ ፡ ያላከራዩ ፡ ፈቃድ ፡ በተከራየው ፡ ቤት ፡ ላይ ፡ ስላደረገው ፡ ማሻሻያ ፡ አንዳች ፡ ወጪ ፡ እንዲከፍለው ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ የለውም ።

(፪) ማሻሻያውን ፡ ያደረገው ፡ በአከራዩ ፡ ፈቃድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ እንዲከፈለው ፡ አከራዩን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷፬ ፡ ማቻቻልና አንሥቶ የመውሰድ መብት ።

(፩) ምንም ፡ እንኳ ፡ ተከራዩ ፡ አንዳች ፡ ኪሣራ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ባይኖራቸው ፡ የቤቱን ፡ ባለባቸው ፡ ክፍል ፡ ያደረጉትን ፡ ሥራዎችና ፡ በርሱ ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ ኅላፊ ፡ ለሆነባቸው ፡ የቤቱን ፡ ዋጋ ፡ ዝቅ ፡ ያደረጉትን ፡ መበላሸቶች ፡ ለማቻቻል ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ አሠራሩ ፡ ቤቱን ፡ ሳይጎዳ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚችል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ማሻሻያዎች ፡ አንሥቶ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ መሬት ፡ የተሰጡት ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷፭ ፡ የዚህ ፡ ክፍል ፡ ተፈጻሚነት ።

(፩) የኪራይ ፡ ውል ፡ የሚመለከተው ፡ ዋናው ፡ ዓላማ ፡ አንድ ፡ መሬትን ፡ በሆነ ፡ ጊዜና ፡ ተከራዩም ፡ መሬቱን ፡ የሚያለማው ፡ ሲሆን ፡ የዚህ ፡ ክፍል ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ጄቪ፱፻፳፮ ። ለዐይነት ፣ የሚሆኑ ፣ ውሎች ።

- (፩) ለዐይነት ፣ የሚሆኑትን ፣ ውሎች ፣ ለአንዳንድ ፣ የግብርና ፣ አገልግሎት ፣ የሚውሉ ፣ መሬቶች ፣ ወይም ፣ በአንዳንድ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ አውራጃዎች ፣ የሚገኙትን ፣ መሬቶች ፣ የሚመለከቱትን ፣ ለዐይነት ፣ የሚሆኑትን ፣ ውሎች ፣ የእርሻ ፣ ሚኒስቴር ፣ ሊደነግጋቸው ፣ ይችላል ።
- (፪) እነዚህን ፣ መሬቶች ፣ የሚመለከቱት ፣ በያንዳንድ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ የሚደረጉት ፣ ውሎች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተነገሩት ፣ ዐይነት ፣ በተደራጁት ፣ ውሎች ፣ ሁኔታ ፣ እንደ ፣ ተደረጉ ፣ ሆነው ፣ ይገመታሉ ።
- (፫) ተዋዋዮቹ ፣ በሚያደርጉዋቸው ፣ ግልጽ ፣ ስምምነቶች ፣ ለዐይነት ፣ ከተደራጁት ፣ ውሎች ፣ የተለዩ ፣ ስምምነቶች ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።

ቀ* ጄቪ፱፻፳፯ ። መሬት ፣ ስለሚሰጠው ፣ ጥቅም ፣ የሚደረግ ፣ አመራር ። (፩) መብቱ ።

- (፩) የመሬቱ ፣ ልማት ፣ ሥራ ፣ የሚመራው ፣ በሁለቱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ ነው ።
- (፪) የመሬቱ ፣ ኪራይ ፣ የሚከፈለው ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ አብዛኛው ፣ ከመሬቱ ፣ ሰብሎች ፣ በአንድ ፣ በተወሰነ ፣ መጠን ፣ ልክ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ መሬቱ ፣ ከሚያፈራቸው ፣ በአንዳንድ ፣ ሰብሎች ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ስምምነት ፣ ወይም ፣ ልማድ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የመሬቱ ፣ ሥራ ፣ አመራር ፣ የአከራዩ ፣ ነው ።
- (፫) የመሬቱ ፣ ኪራይ ፣ የሚከፈለው ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ አብዛኛው ፣ ለአከራዩ ፣ በእጁ ፣ በገንዘብ ፣ የሚከፈለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ወይም ፣ ልማድ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የመሬቱ ፣ ልማት ፣ ሥራ ፣ አመራር ፣ የገበሬው ፣ ነው ።

ቀ* ጄቪ፱፻፳፰ ። (፪) የአንደኛው ፣ ወገን ፣ (ተዋዋይ) ፣ መብት ።

- (፩) የታሰቡት ፣ ውሳኔዎች ፣ ውጤቶቻቸው ፣ የኪራዩ ፣ ውል ፣ ካለቀ ፣ በኋላ ፣ የሚቀጥል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የሥራው ፣ መሪ ፣ ለአንደኛው ፣ ወገን ፣ ማማከር ፣ አለበት ።
- (፪) ይህ ፣ የተባለው ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ በሚገባ ፣ ጊዜ ፣ ውሳኔውን ፣ ሳያስታውቅ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ መጠበቁም ፣ ክፍ ፣ ያለ ፣ ጉዳት ፣ የሚያስከትል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባለው ፣ (የሥራ ፣ መሪው) ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ በዚህ ፣ ሰው ፣ ፈንታ ፣ ውሳኔውን ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

ቀ* ጄቪ፱፻፳፱ ። መሬቱን ፣ የማልማት ፣ ግዴታ ።

- (፩) ገበሬው ፣ (ተጋገዩ) ፣ መሬቱ ፣ ጥቅም ፣ እንዲሰጥ ፣ ለማድረግና ፣ በፍሬያማነት ፣ መልካም ፣ ሁኔታ ፣ እንዲገኝ ፣ አድርጎ ፣ ለመያዝ ፣ ይገደዳል ።

- (፪) ተከራዩ ፣ ይህን ፣ ግዴታ ፣ ያልፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አከራይ ፣ ውሎ ፣ እንዲፈርስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ* ጄቪ፱፻፴፱ ። የተከሉ ፣ ዐይነትና ፣ አደራረግ ።

- በውሎ ፣ መሠረት ፣ የመሬቱ ፣ ልማት ፣ ሥራ ፣ መሪነት ፣ የተሰጠው ፣ ወገን ፣ የሚደረገውን ፣ የግብርና ፣ ዐይነት ፣ አሠራር ፣ ይወስናል ።

ቀ* ጄቪ፱፻፴፱ ። የሥራዎች ፣ ወቅት ።

- (፩) በማናቸውም ፣ ሁኔታዎች ፣ የግብርናውን ፣ ሥራዎች ፣ ወይም ፣ ሌሎች ፣ ተግባሮች ፣ የሚፈጸሙበትን ፣ ጊዜ ፣ የሚወስን ፣ ገበሬው ፣ (ተከራዩ) ፣ ነው ።
- (፪) በዚህ ፣ ጉዳይ ፣ አከራዩ ፣ ገበሬውን ፣ ከማስጠንቀቅ ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ ነገር ፣ ማድረግ ፣ አይችልም ።

ቀ* ጄቪ፱፻፴፱ ። መሬቱን ፣ ለማልማት ፣ ስለሚደረገው ፣ ወጪ ።

- (፩) መሬቱን ፣ ለማልማት ፣ የሚደረገው ፣ ተራ ፣ የሆነ ፣ ወጪ ፣ በገበሬው ፣ ላይ ፣ የሚታሰብ ፣ ነው ።
- (፪) ስለ ፣ መሬቱ ፣ የሚከፈለው ፣ ኪራይ ፣ መሬቱ ፣ ከሚያፈራቸው ፣ ነገሮች ፣ አንዱን ፣ ክፍል ፣ ወይም ፣ መሬቱ ፣ የሚያፈራቸውን ፣ አንዳንድ ፣ ሰብሎች ፣ በመስጠት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገበሬው ፣ (ተጋገዩ) ፣ ለዘር ፣ የሚሆን ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ለማድረግ ፣ በማይችልበት ፣ ሁኔታ ፣ ሲገኝ ፣ አከራዩ ፣ ይህን ፣ ለዘር ፣ የሚሆነውን ፣ ወጪ ፣ ያለ ፣ ወለድ ፣ አስቀድሞ ፣ በብድር ፣ መስጠት ፣ አለበት ።
- (፫) በዚህ ፣ ዐይነት ፣ በብድር ፣ የተሰጠው ፣ ሒሳብ ፣ በመጪው ፣ ጊዜ ፣ ከሚገኘው ፣ ሰብል ፣ ላይ ፣ ለአከራዩ ፣ ይከፈላል ።

ቀ* ጄቪ፱፻፴፱ ። ስለ ፣ ማደስና ፣ ስለ ፣ መልካም ፣ አያያዝ ።

- (፩) ተከራዩ ፣ በኪራይ ፣ ተስጥተውት ፣ የሚገለገልባቸውን ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ የአህልና ፣ የገለባ ፣ ቤቶች ፣ በረቶች ፣ ስለሚመለከቱ ፣ ቦታዎች ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ አስቀድሞ ፣ በተጻፈው ፣ ክፍል ፣ የተነገሩትን ፣ የቤት ፣ ማደስ ፣ ሥራዎች ፣ ለመፈጸም ፣ ይገደዳል ።
- (፪) ከዚህም ፣ በቀር ፣ በቦታዎቹ ፣ (በአገራዎቹ) ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ በኪራይ ፣ የተሰጠ ፣ መሬት ፣ ክፍል ፣ የሆኑትን ፣ መንገዶች ፣ የውሃ ፣ ጉድጓዶች ፣ አጥሮች ፣ የውሃ ፣ መንገዶች ፣ የውሃ ፣ ቦቶችና ፣ ግድቦች ፣ በቦታዎቹ ፣ ልማድ ፣ (በአገራዎቹ) ፣ መሠረት ፣ በደንብ ፣ ለመያዝ ፣ (ለመጠን) ፣ ይገደዳል ።

ቀ* ጄቪ፱፻፴፱ ። ማርጃት ፣ ወይም ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ገደል ።

- (፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተው ፣ የማደሱ ፣ ሥራ ፣ በማርጃት ፣ ወይም ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ምክንያት ፣ ቢሆንም ፣ በገበሬው ፣ (በጢስኛው) ፣ ኪሣራ ፣ ይሆናል ።

(፪) እንደዚሁ ፡ ገበሬው ፡ (ጢሰኛው) ፡ በማርጀት ፡ ወይም ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ የጠፋትን ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ መሣሪያዎች ፡ መተካት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፮ ። ልዩ ፡ የሆነ ፡ ወጪ ።

ገበሬው ፡ (ጢሰኛው) ፡ ልዩ ፡ ሆኖ ፡ በደረሰ ፡ አደጋ ፡ መሬቱን ፡ ለማደስ ፡ (ለማቋቋም) ፡ የሚደረገውን ፡ ኪሣራ ፡ እንዲያወጣ ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፯ ። የመሬት ፡ ቍራጭ ፡ (ክፍል) ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

(፩) ከሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ የመሬቱን ፡ ግልግል ፡ ሥራ ፡ መሪነት ፡ የያዘው ፡ ወገን ፡ የሥራውን ፡ ክንውን ፡ ለማካሄድ ፡ ቀና ፡ እንዲሆን ፡ ከሌሎች ፡ ባለሀብቶች ፡ (ባለርስቶች) ፡ ወይም ፡ ገበሬዎች ፡ (ጢሰኞች) ፡ ጋራ ፡ የመሬት ፡ ክፍልን ፡ (ቍራጭን) ፡ ልውጫ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ ልውጫ ፡ የገበሬው ፡ ተግባር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከነዚህ ፡ የመሬት ፡ ክፍል ፡ ቍራጭ ፡ አገልግሎት ፡ በቀር ፡ የርስትነትን ፡ መብት ፡ ሊነካ ፡ አይችሉም ።

(፫) ልውጫውን ፡ አከራይ ፡ ካልወሰነው ፡ ወይም ፡ አከራይ ፡ ካልፈቀደ ፡ በቀር ፡ ውሉ ፡ ሲያልቅ ፡ ያለ ፡ እንዳች ፡ አሠራር ፡ ውጤት ፡ መስጠታቸው ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፰ ። መሬቱን ፡ ስለ ፡ ማደራጀት ።

ገበሬው ፡ (ጢሰኛው) ፡ በኪራይ ፡ የተሰጠውን ፡ መሬት ፡ አእምሮ ፡ በሚቀበለው ፡ ዐይነት ፡ ለሚደረገው ፡ ክንውን ፡ እንቅፋት ፡ የሚሆኑትን ፡ ዳገቶች ፡ (አረሆች) ፡ ገብታዎች ፡ በዮች ፡ ወይም ፡ አጥሮችን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፱ ። የሚከፈለው ፡ የኪራይ ፡ ዐይነት ።

(፩) የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ ባንድ ፡ በተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ በተወሰነ ፡ ከግብርና ፡ በሚገኘው ፡ ሰብል ፡ ወይም ፡ በተወሰኑ ፡ ሰብሎች ፡ እንደ ፡ ጊዜው ፡ ሸመታ ፡ ዋጋ ፡ በሚወሰን ፡ ገንዘብ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ በኪራይ ፡ ከተሰጠው ፡ መሬት ፡ ከሚገኘው ፡ ከተወሰነ ፡ ሰብል ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ፍሬዎች ፡ ውስጥ ፡ መሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፱ ። የሚከፈለው ፡ የኪራይ ፡ ልክ ።

የሚከፈለው ፡ የኪራይ ፡ ልክ ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፬ ። ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ የሕሊና ፡ ግምት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ በኪራይ ፡ ከተሰጠው ፡ መሬት ፡ ከሚገኘው ፡ ሰብል ፡ ግማሽ ፡ ይሆናል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ሰብል ፡ ባከራይና ፡ በገበሬው ፡ (በጢሰኛው) ፡ መካከል ፡ በዐይነት ፡ የሚከፋፈል ፡ ይሆናል ።

(፫) ገበሬው ፡ (ጢሰኛው) ፡ ማናቸውም ፡ ክፍያ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ ለሚመጣው ፡ ሰብል ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ዘር ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፭ ። ሕጋዊ ፡ ከፍተኛ ፡ ድርሻ ።

(፩) ለአከራይ ፡ የሚሰጠው ፡ ሰብል ፡ መጠን ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ከሦስት ፡ ሩብ ፡ ለመብለጥ ፡ አይችልም ።

(፪) በውል ፡ ውስጥ ፡ ከዚህ ፡ የበለጠ ፡ ድርሻ ፡ የተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ውል ፡ ፈራሽ ፡ ሆኖና ፡ ሰብሎ ፡ ባከራይና ፡ በገበሬው ፡ መካከል ፡ እኩል ፡ የሚከፋፈል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፪ ። ለቀለብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ ሰብል ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ገበሬው ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ለቀለብና ፡ ከእርሱ ፡ ጋራ ፡ ለሚኖሩት ፡ ቀለብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ የሰብል ፡ ድርሻ ፡ ማስቀረት ፡ (መያዝ) ፡ ይችላል ።

(፪) ምን ፡ ጊዜም ፡ በሆን ፡ ግን ፡ ሰብሎ ፡ ለአከራይ ፡ ቀለብና ፡ ከእርሱ ፡ ጋራ ፡ ለሚኖሩት ፡ ሰዎች ፡ ቀለብ ፡ እንዲሁ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ አይፈጸምም ።

(፫) እንደዚህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሰብሎን ፡ አከራይና ፡ ገበሬው ፡ እኩል ፡ ይካፈላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፫ ። የአከራይ ፡ የተጠበቁ ፡ መብቶች ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ አፈጻጸም ፡ ምክንያት ፡ አከራይ ፡ የሚገባውን ፡ ሙሉ ፡ የሰብል ፡ ድርሻውን ፡ ሳያገኝ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተከታዩ ፡ ዓመት ፡ ሰብል ፡ ላይ ፡ ድርሻውን ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፬ ። ሰብል ።

(፩) የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ ከዚህ ፡ ሰብል ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ይኸንኑ ፡ ሰብል ፡ በመመልከት ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ሰብሎን ፡ ከመሰብሰብ ፡ በፊት ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ለአከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በውሉ ፡ መሠረት ፡ ለአከራይ ፡ የሚደርሰው ፡ የሰብል ፡ ድርሻ ፡ እስከሚሰጠው ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ገበሬው ፡ ይህን ፡ ሰብል ፡ መጠበቅና ፡ ማስቀመጥ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፮ ። ኪራይ ፡ የሚከፈለበት ፡ ጊዜ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የሚከፈለው ፡ በገንዘብ ፡ ወይም ፡ ከግብርናው ፡ በሚገኘው ፡ በተወሰነ ፡ ሰብል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪራይ ፡ በያንዳንዱ ፡ ዓመት ፡ መጨረሻ ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።

(፪) የኪራዩ ፡ ውል ፡ አከራዩ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለገበሬው ፡ ካስረከበ በት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ይቁጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፺፮ ። የገበሬው ፡ ሳይከፍል ፡ መዘግየት ።

(፫) ገበሬው ፡ ያለፈውን ፡ ጊዜ ፡ ኪራይ ፡ ሳይከፍል ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራዩ ፡ የሰላ ፡ ቀን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ በመስጠት ፡ ይህ ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ሳይከፍል ፡ ቢቀር ፡ ውሉ ፡ የሚፈርስ ፡ መሆኑን ፡ (ያስታውቀዋል) ፡ ሊያስገነዝቡ ፡ ይችላል ።

(፬) ይህ ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ የሚጀመረው ፡ ገበሬው ፡ የአከራዩ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰው ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ነው ።

(፭) ይህን ፡ የማስታወቂያ ፡ ጊዜ ፡ የሚቀንሱ ፡ ወይም ፡ የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ ባለመከፈሉ ፡ ምክንያት ፡ ወዲያውኑ ፡ ለአከራዩ ፡ የማፍረስ ፡ መብትን ፡ የሚሰጡ ፡ ማንኛዎቹም ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ወይም ፡ ልማዶች ፡ ሁሉ ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፺፮ ። ስለ ፡ መሬቱ ፡ አበል ፡ ሁኔታ ።

(፩) የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ በኪራይ ፡ ከተሰጠው ፡ መሬት ፡ ሰብል ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ከተወሰነ ፡ ሰብል ፡ ውስጥ ፡ በመጠን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ሰብል ፡ ከመሬቱ ፡ ላይ ፡ ከተነሣ ፡ በኋላ ፡ ለአከራዩ ፡ የሚገባው ፡ ድርሻ ፡ ወዲያው ፡ ጥያቄ ፡ እንዳደረገ ፡ የሚሰጠው ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ልማዶች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፺፮ ። (የሚከፈለውን ፡ የኪራዩን ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የሚከፈለው ፡ የመሬት ፡ ኪራይ ፡ ዋጋ ፡ በገንዘብ ፡ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ በተወሰነ ፡ ሰብል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ በእንበጣ ፡ ወረራ ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ ድርቅ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ ይኸንኑ ፡ በመሰለ ፡ ልዩ ፡ መዓት ፡ ላንድ ፡ ዓመት ፡ የተመደበው ፡ የሰብል ፡ (የሀብት) ፡ ገቢ ፡ ከደንበኛው ፡ መጠን ፡ ግማሽ ፡ ሆኖ ፡ የተቀነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕዳውን ፡ በከፊል ፡ ይቅርልኝ ፡ ለማለት ፡ ወይም ፡ የዕዳው ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሰጠኝ ፡ ሲል ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ማንኛዎቹም ፡ ውሎችና ፡ ልማዶች ፡ ሁሉ ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፺፱ ። (፪) ለመጠየቅ ፡ ስላለመቻል ።

(፩) የሰብል ፡ መጥፋት ፡ የደረሰው ፡ ከመሬቱ ፡ ከተነሣ ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ዕዳው ፡ ይቅርልኝ ፡ ብሎ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

(፪) ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርሰው ፡ ምክንያት ፡ ያለና ፡ በዚያኑ ፡ ጊዜ ፡ የታወቀ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ እንደዚሁ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ገበሬው ፡ በራሱ ፡ የደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ በአንዱ ፡ አሹራንስ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አኳኋን ፡ የተጠበቀ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዘገየ ፡ ጊዜ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፫ሺ ። (፫) ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ የዕዳ ፡ ልክ ።

(፩) ገበሬው ፡ ሲቀንስልኝ ፡ ይገባኛል ፡ ሲል ፡ የሚጠይቀውን ፡ የዕዳ ፡ ልክ ፡ ለመገመት ፡ የተለመደውን ፡ (የሰብል) ፡ የሀብት) ፡ ገቢና ፡ የደረሰበትን ፡ ጉዳት ፡ ትልቅነት ፡ በማመዛዘን ፡ ይደረጋል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ገበሬው ፡ ባለፉት ፡ ዓመታት ፡ ሰብል ፡ ሊያገኝ ፡ ያልቻለውን ፡ ጥቅም ፡ ወይም ፡ ወደፊት ፡ ውሉ ፡ እስከሚያልቅ ፡ ድረስ ፡ በቀሩት ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ አገኛለሁ ፡ የሚለውን ፡ የሰብል ፡ ትርፍ ፡ በመገመት ፡ ነው ።

(፫) ርትዕ ፡ ካላስገደደና ፡ የውሉ ፡ መለዋወጥ ፡ ገበሬውን ፡ ከቤተ ፡ ሰቡ ፡ ጋራ ፡ ለማኖር ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ እንዲቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የውሉን ፡ ግዴታዎች ፡ መለወጥ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፫ሺ፩ ። የተከራይ ፡ አከራይ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ገበሬው ፡ የተከራየውን ፡ መሬት ፡ ያለ ፡ አከራዩ ፡ ፈቃድ ፡ ለማከራየት ፡ መብት ፡ የለውም ።

(፪) ተከራዩ ፡ መሬቱን ፡ አሳልፎ ፡ ለሌላ ፡ ለማከራየት ፡ አከራዩ ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ ምክንያት ፡ የከለከለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ውሉ ፡ እንዲሻር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪ ። (፪) ልዩነት ።

(፩) ስለ ፡ ሆነም ፡ በአከራዩ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የማያስከትል ፡ ከሆነ ፡ ገበሬው ፡ በውል ፡ በተቀበለው ፡ ነገር ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ቤቶች ፡ ለሌላ ፡ ለማከራየት ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ክፍል ፡ የተከራይ ፡ አከራዩን ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ ይህን ፡ በመሰላለሁ ፡ ላይ ፡ የጸኑ ፡ ይሆናሉ ፡ እንዲሁም ፡ አሳልፎ ፡ ማከራየቱን ፡ አከራዩ ፡ በፈቀደም ፡ ጊዜ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፫ሺ፫ ። የውሉ ፡ ማለቅ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ለኪራዩ ፡ ውል ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ የሰድስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ሰጥቶ ፡ ስንብቱን ፡ ካስታወቀ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ ውሉ ፡ የሚያልቅ ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ልማዶች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፩ ። (ዪ) ስለ ፡ ውሉ ፡ መታደስ ።

- (፩) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ስንብት ፡ ያልተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ስንብት ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ ገበሬውን ፡ አክራቶ ፡ እያወቀ ፡ ሳይቃወመው ፡ በመሬቱ ፡ መጠቀሙን ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኪራቶ ፡ ውል ፡ በተጨማሪ ፡ ለአራት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ የታደሰ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ለቀረበው ፡ ጉዳይ ፡ ሁሉ ፡ የሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መብትና ፡ ግዴታዎች ፡ አስቀድመው ፡ ባደረጉት ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ የሚፈጸሙ ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ አስቀድሞ ፡ ለነበረው ፡ ውል ፡ የተሰጠው ፡ ዋስትና ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፪ ። (፫) ለረዥም ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ ውሎች ።

- (፩) የኪራቶ ፡ ውል ፡ ባንድ ፡ ሰው ፡ ዕድሜ ፡ ወይም ፡ ከፀሥር ፡ ዓመት ፡ ለሚበልጥ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መሬቱን ፡ ከተረከበ ፡ ፀሥር ፡ ዓመት ፡ ያለፈ ፡ ሲሆን ፡ ገበሬው ፡ በራሱ ፡ ፈቃድ ፡ ብቻ ፡ የውሉን ፡ ዘመን ፡ ለመለዋወጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ የሚያልቀው ፡ ገበሬው ፡ ውሉን ፡ ለመሰረዝ ፡ የመፍቀዱ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለአከራቶ ፡ ከደረሰው ፡ ከአራት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ የኪራቶ ፡ ውል ፡ በመጋቢት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ያልቃል ።
- (፫) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ የተጻፈውን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ ልማድ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፫ ። (፬) ጊዜው ፡ ያልተወሰነ ፡ ኪራይ ።

- (፩) ጸንቶ ፡ የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ባልተወሰነ ፡ ውል ፡ የተደረገ ፡ ኪራይ ፡ የመሬቱ ፡ ይዞታ ፡ በገበሬው ፡ እጅ ፡ ከገባበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አራት ፡ ዓመት ፡ ለሚጸና ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ያህል ፡ ይቈጠራል ።
- (፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ልማዶች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፬ ። (፭) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ስለ ፡ መተው ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የሚገዛ ፡ ወይም ፡ የሚያገኝ ፡ ሰው ፡ የኪራቶ ፡ ውል ፡ እንዲቋረጥ ፡ የፈለገ ፡ ሆኖ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ ለርሱ ፡ ተሰጥቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ ከገዛበት ፡ ወይም ፡ ካገኘበት ፡ አንሥቶ ፡ በሚከተለው ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ለገበሬው ፡ ስንብት ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፪) የኪራቶ ፡ ውል ፡ ይህ ፡ ስንብት ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ቢያንስ ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ በመጋቢት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።
- (፫) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ወይም ፡ ልማዶች ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፭ ። (፮) የተከራቶ ፡ መብት ።

- (፩) የስንብት ፡ ማስታወቂያ ፡ የተሰጠው ፡ (የተነገረው) ፡ ገበሬ ፡ ለአከራቶ ፡ ንብረቱን ፡ ለገዛው ፡ ወይም ፡ ለአገኘው ፡ ሰው ፡ ሐሳቡን ፡ በማስታወቅ ፡ ውሉ ፡ የሚያልቅበትን ፡ ቀን ፡ ለማሳጠር ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አከራቶ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ የገዛው ፡ ወይም ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ የገበሬው ፡ ሐሳብ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰው ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ገበሬው ፡ በወሰነው ፡ ቀን ፡ ውሉ ፡ የሚቋረጥ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፮ ። ስለ ፡ ገበሬው ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ አከራቶ ፡ መሞት ።

- (፩) ገበሬው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የርሱ ፡ ወራሾች ፡ መብቱን ፡ ያቁየላቸው ፡ ሰው ፡ ከሞተበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ በሚከተሉት ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ለአከራቶ ፡ ስንብት ፡ በመስጠት ፡ የኪራቶ ፡ ውል ፡ እንዲቋረጥ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) አከራቶ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራው ፡ ክንውን ፡ መሪነት ፡ በኪራቶ ፡ ውል ፡ ለአከራቶ ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራቶ ፡ ከሞተበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ በሚከተሉት ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ለአከራቶ ፡ ወራሾች ፡ ስንብት ፡ በመስጠት ፡ ገበሬው ፡ የኪራቶ ፡ ውል ፡ እንዲቋረጥ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፫) ከዚህ ፡ በፊት ፡ በተመለከቱት ፡ ሁለት ፡ ጉዳይ ፡ ቃሎች ፡ ውሉ ፡ በሚከተለው ፡ መጋቢት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ አከራቶ ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ የገበሬውን ፡ ወይም ፡ የገበሬውን ፡ ወራሾች ፡ ስንብት ፡ ከተቀበሉ ፡ በኋላ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፯ ። ስለ ፡ ገበሬው ፡ መታመም ። (፯) የገበሬው ፡ መብት ።

- (፩) ገበሬውን ፡ ራሱን ፡ ወይም ፡ ከቤተ ፡ ሰቡ ፡ አንዱን ፡ ሥራውን ፡ በደንበኛው ፡ ሁኔታ ፡ ለመቀጠል ፡ የማያስችለው ፡ በሽታ ፡ የያዘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በውሉ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ የኪራቶን ፡ ውል ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።
- (፪) ገበሬው ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ የተገለገለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአከራቶ ፡ አንዳችም ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ የለበትም ።
- (፫) ውሉም ፡ የሚያልቀው ፡ የገበሬው ፡ ማስታወቂያ ፡ ለአከራቶ ፡ ከደረሰው ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፲፩ ። (፱) የአከራቶ ፡ መብት ።

- (፩) ገበሬውን ፡ ወይም ፡ ከገበሬው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ አንዱን ፡ ሥራውን ፡ በደንበኛው ፡ ሁኔታ ፡ ለመቀጠል ፡ የማያስችለው ፡ በሽታ ፡ የያዘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚከፈለው ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ከተወሰነ ፡ የሰብል ፡ ድርሻ ፡ ወይም ፡ ከትወሰነ ፡ ከመሬቱ ፡ አበል ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራቶ ፡ በውሉ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ የኪራቶን ፡ ውል ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።

- (፪) አከራዩ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ የተገለገለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለገበሬው ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ መጠነኛ ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ውስጥ ፡ ግማሹን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፫) ውሉም ፡ የሚያልቀው ፡ ለገበሬው ፡ የአከራዩ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰው ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፪ ። ቃጠሎ ።

የተከራየው ፡ ነገር ፡ በእሳት ፡ መጥፋቱን ፡ ወይም ፡ መበላሸቱን ፡ የሚያመለክተው ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ያለው ፡ ክፍል ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለገበሬው ፡ በኪራይ ፡ በተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ክፍል ፡ በሆኑ ፡ የመኖሪያ ፡ ቤትና ፡ ሌሎች ፡ ሕንጻዎች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፫ ። ውሉ ፡ ሲቋረጥ ፡ የሚደረግ ፡ ሥርዐት ፡ (፩) ጉዝጓዝ ፡ ሣርና ፡ ፍግ ።

- (፩) መሬቱን ፡ ለቆ ፡ የሚወጣው ፡ ገበሬ ፡ ስለ መሬቱ ፡ ደንበኛ ፡ አሠራር ፡ በሚያስገድደው ፡ ጥንቃቄ ፡ መሠረት ፡ የመጨረሻውን ፡ ዓመት ፡ ገለባ ፡ ሣሩንና ፡ ፍጉን ፡ መተው ፡ አለበት ።
- (፪) ገበሬው ፡ መሬቱን ፡ ሲረከብ ፡ አነስተኛ ፡ መጠን ፡ የተቀበለም ፡ ቢሆን ፡ ትርፍ ፡ ሆኖ ፡ ለሚገኘው ፡ መጠን ፡ ኪሣራ ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) ገበሬው ፡ ይበልጥ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለጉዳዩ ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፬ ። (፪) ዘር ።

ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ መሬቱን ፡ ለቆ ፡ የሚወጣ ፡ ገበሬ ፡ ለሚመጣው ፡ ዓመት ፡ ሰብል ፡ ዘር ፡ እንዲተው ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፭ ። (፫) የግብርና ፡ ሥራ ፡ ወጪ ፡ (ኪሣራ) ።

- (፩) ገበሬው ፡ ውሉን ፡ በሚተውበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተለቀሙ ፡ ፍሬዎችን ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ የለውም ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ርትዕ ፡ የሚያስገድድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ላደረጋቸው ፡ የተክል ፡ ሥራዎች ፡ ወጪ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲቀበል ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ይኸውም ፡ ኪሣራ ፡ አከራዩ ፡ ከሚያገኛቸው ፡ ፍሬዎች ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፮ ። በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተደረገው ፡ ማሻሻል ። —(፩) መሠረቱ ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ የተቋረጠው ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ በራሱ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ እሱ ፡ ባደረጋቸው ፡ ወጪዎች ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ የማሻሻል ፡ ሥራ ፡ የፈጸመ ፡ ገበሬ ፡ ውሉ ፡ በሚያልቅበት ፡ ጊዜ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

- (፪) እንደዚሁ ፡ በተከራየው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ውሉ ፡ በሚፈቅድለት ፡ መሠረት ፡ ቤቶች ፡ የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ኪሣራ ፡ (ግምት) ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፮ ። (፪) የኪሣራው ፡ (የግምቱ) ፡ ክፍል ።

- (፩) የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ ልክ ፡ ከተደረገት ፡ ማሻሻያዎች ፡ ወይም ፡ ከተሠሩት ፡ ቤቶች ፡ የተነሣ ፡ መሬቱ ፡ ያገኘው ፡ ብልጫ ፡ ለ፱ ፡ ዓመት ፡ ከሚታሰብበው ፡ ጋራ ፡ የሚተካክል ፡ ነው ።
- (፪) ለዚህ ፡ ኪሣራ ፡ አከፋፈል ፡ ዳኞች ፡ ለአከራዩ ፡ ጊዜ ፡ መስጠት ፡ (መፍቀድ) ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፯ ። (፫) አንሥቶ ፡ የመሄድ ፡ (የመውሰድ) ፡ መብት ።

ገበሬው ፡ ከመረጠ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ሳያደርስ ፡ ለማድረግ ፡ የተቻለ ፡ ከሆነ ፡ ያደረጋቸውን ፡ የማሻሻል ፡ ሥራዎች ፡ አንሥቶ ፡ ለመውሰድ ፡ ወይም ፡ ቤቶችን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሥራ ፡ ውል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፱ ። ተፈጻሚነት ፡ ያላቸው ፡ ደንቦች ።

- (፩) የሥራ ፡ ተቋራጭነቱ ፡ ውል ፡ የተደረገው ፡ የሕንጻን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ የተሠራውን ፡ ለማደስ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ለማደራጀት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚመራ ፡ ይሆናል ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ የሥራ ፡ አገልግሎት ፡ መስጠትን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭነትን ፡ የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ በተባሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተወገዱ ፡ ሆኖ ፡ በማይገኙበት ፡ መጠን ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፳ ። የውሉ ፡ መፈጸም ፡ አስረጅነት ።

- (፩) ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ስለሚፈጽሙት ፡ ሥራዎችና ፡ ስለ ፡ ዋጋው ፡ ካልተሰጣቸው ፡ በቀር ፡ የተቋራጭነት ፡ ውል ፡ አለ ፡ አይባልም ።
- (፪) የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ አሠሪው ፡ እያወቀ ፡ ሥራዎቹን ፡ ለመሥራት ፡ ጀምሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ከዋጋው ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ ገንዘብ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውል ፡ ለመኖሩ ፡ በቂ ፡ ማረጋገጫ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፳፩ ። የሚፈጸሙ ፡ ሥራዎች ። (፩) በቂ ፡ የሆነ ፡ የሥራዎች ፡ ዝርዝር ።

- (፩) የሚሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ዐይነት ፡ በጥላን ፡ በንድፍ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አስረጃዎች ፡ ሊለይ ፡ ይችላል ።

(፪) የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ በእንደዚህ ፡ ያሉት ፡ አስረ ጂዎች ፡ የተመለከቱትን ፡ ነገሮች ፡ አጥብቆ ፡ መከተል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፳፪ ። (፪) በጠቅላላው ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

(፩) የሚሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ የተነገሩት ፡ በጠቅላላው ፡ አኳኋን ፡ ብቻ ፡ እንደሆነ፤ የነዚህን ፡ ሥራዎች ፡ ብዛት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ውሉ ፡ በጠባብ ፡ ዐይነት ፡ መተርጉም ፡ አለበት ።

(፪) ደግሞም ፡ የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ለአእምሮ ፡ ግምት ፡ አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ በሚታየው ፡ መጠን ፡ ያሠራውን ፡ ፈቃድ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፳፫ ። የዋጋው ፡ አወሳሰን ፡ ዐይነት ።

(፩) የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ ለመፈጸም ፡ የተዋዋላቸው ፡ ሥራዎች ፡ ዋጋ፡ በጅምላ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

(፪) የሥራዎቹ ፡ ዋጋ ፡ አቅራቢያ ፡ በሆነ ፡ ግምትም ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፫) ዋጋው ፡ በጅምላ ፤ ወይም ፡ በአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሥራው ፡ ዋጋ ፡ የሚገመተው ፡ ለሥራ ፡ በዋሉት ፡ ነገሮችና ፡ ግምት ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ ሥራ ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፬ ። በአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ የሚደረግ ፡ ዋጋ ።

(፩) የሥራው ፡ ዋጋ ፡ በአቅራቢያ ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ በጅምላ ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ተዋዋለ ፡ ታስቦ ፡ ሥራውን ፡ ለመፈጸም ፡ ይገደዳል ።

(፪) የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ በደረሰበት ፡ ወጪና ፡ አስቸጋሪ ፡ ነገሮች ፡ ምክንያት ፡ የሚወሰነው ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ አቅራቢያ ፡ ግምት ፡ ተብሎ ፡ ከተሰማግበት ዋጋ ፡ ሓያ ፡ በመቶ ፡ ካልበለጠ ፡ በቀር ፡ የመጨረሻውን ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ፈለገ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፫) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ ዋጋ ፡ ባደረገው ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ አሠሪው ፡ አንዳች ፡ አስረጅ ፡ ሊጠይቀው ፡ ወይም ፡ ክስ ፡ ሊያቀርብበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፳፭ ። በጅምላ ፡ ወይም ፡ በአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ የተወሰነ ፡ ዋጋ ።

(፩) የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

(፩) የሥራው ፡ ዋጋ ፡ ለሥራ ፡ የሚውሉትን ፡ ነገሮችና ፡ ሥራ ፡ በመመልከት ፡ የሚወሰን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖር ፡ የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራዎቹ ፡ የደረሱበትን ፡ ሁኔታና ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ ላሠራው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በውሉ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በየወሩ ፡ መጨረሻ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፳፮ ። (፪) የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሥራው ፡ ዋጋ ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ፪ቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ የተሰማሙበትን ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ከአሠሪው ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ስለዚህ ፡ ነገር ፡ የተነገረ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለአሠሪው ፡ በሰጠው ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ለሥራው ፡ የሚሆን ፡ ደመወዝ ፡ ሊያገባበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯ ። (፫) ላሠሪው ፡ ያለው ፡ መብት ።

አሠሪው ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ሒሳብ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ እንዲመረምሩት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፰ ። የሥራ ፡ ምርመራ ።

አሠሪው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ሥራዎቹ ፡ የደረሱበትን ፡ ሁኔታ ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ የዋሉትን ፡ መሥሪያዎች ፡ ዐይነትና ፡ የተሠራውን ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ በልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ ለማስመርመር ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፱ ። ሥራውን ፡ ስለ ፡ መቀበልና ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ዋጋውን ፡ መክፈል ፤ ሥራው ፡ እንደ ፡ ተመረመረና ፡ አሠሪው ፡ እንደ ፡ ተቀበለው ፡ የሚያስገምት ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የተከፈሉት ፡ ገንዘቦች ፡ ከዋጋው ፡ ላይ ፡ በቅድሚያ ፡ እንደተከፈሉ ፡ የሚገመት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይል ፡ ቃል ፡ የተሰጠው ፡ አገማመት ፡ የሚጸና ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፫፻፴፬ ። በከፊል ፡ ሥራውን ፡ ስለ ፡ መቀበልና ፡ ዋጋውን ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ውሉ ፡ በደረጃ ፡ እንዲፈጸም ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ ደረጃ ፡ ሥራ ፡ በተፈጸመ ፡ ቍጥር ፡ ምርመራውና ፡ የአቀባበሉ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ይፈጸማል ።

(፪) የያንዳንዱ ፡ የሥራ ፡ ደረጃ ፡ በተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ በተፈጸሙት ፡ ሥራዎች ፡ መጠን ፡ ከሥራው ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ አንዱ ፡ ክፍል ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፴፩ ። አሠሪው ፡ የሚጠይቃቸው ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ። (፩) የአሠሪው ፡ መብት ።

የተጠየቀት ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ፡ በቴክኒክ ፡ ረገድ ፡ ሊፈጸሙ ፡ የሚችልና ፡ የሥራውንም ፡ ጥንካሬ ፡ የማይጎዱ ፡ ከሆኑ ፡ አሠሪው ፡ አስቀድሞ ፡ ከተሰማግበት ፡ የሥራ ፡ ዐቅድ ፡ አንዳንድ ፡ መለዋወጥ ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፴፪ ። (፪) የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

(፩) ከሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ እንዲቀነስ ፡ ሥራ ፡ አሠሪው ፡ የጠየቀው ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ወጪ ፡ በቀነሰለት ፡ መጠን ፡ በውል ፡ ተወስኖ ፡ ከነበረው ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ እንዲቀነስለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ አሠሪው ፡ በጠየቀው ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ፡ ምክንያት ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ወጪ ፡ የሚያበዛ ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትል ፡ ወይም ፡ አላፈነቱን ፡ የሚያከብድበት ፡ በመሆኑ ፡ መጠን ፡ ለዚህ ፡ ለተጨማሪው ፡ ሥራ ፡ ዋጋውና ፡ የሚከፈለው ፡ አበል ፡ ተጨምሮ ፡ እንዲከፈለው ፡ አሠሪውን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) በሚቀነሰው ፡ ወይም ፡ በሚጨመረው ፡ የዋጋ ፡ አከፋፈል ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ያልተስማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተጨማሪ ፡ ወይም ፡ ተቀናሽ ፡ ሥራ ፡ የሚከፈለውን ፡ ሒሳብ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ የሚመርጡዋቸው ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ እነዚህም ፡ ባይኖሩ ፡ ዳኞች ፡ ይወስኑታል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፴፫ ። (፫) የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ እንቢታ ።

(፩) አሠሪው ፡ የጠየቃቸው ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ፡ ስምምነት ፡ የተደረገባቸውን ፡ ፕላኖች ፡ ንድፎች ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሰነዶች ፡ የሚነኩ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ አሠሪው ፡ የጠየቃቸው ፡ መለዋወጥ ፡ በብዛታቸውም ፡ ወይም ፡ በዐይነታቸው ፡ ስምምነት ፡ ከተደረገበት ፡ ሥራ ፡ በአፈጻጸማቸው ፡ ሌላ ፡ ልዩ ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትሉ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

(፫) ሥራው ፡ በተለይ ፡ በፍጹም ፡ እንደ ፡ ልዩ ፡ ሆኖ ፡ የሚገመተው ፡ አስቀድሞ ፡ ከታሰበው ፡ ሥራ ፡ ግምት ፡ ወይም ፡ ሊገመት ፡ ከሚችለው ፡ ከመቶ ፡ ሐያ ፡ በላይ ፡ መለዋወጥን ፡ የሚያስከትል ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፴፬ ። ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚያቀርባቸው ፡ መለዋወጥ ።

(፩) በቴክኒክ ፡ ምክንያት ፡ ስምምነት ፡ የተደረገበት ፡ ዕቅድ ፡ እንዲለዋወጥ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አስቸኳይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለአሠሪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) የታሰበው ፡ መለዋወጥ ፡ አሠሪውን ፡ አንድም ፡ ተጨማሪ ፡ ዋጋ ፡ ለመክፈል ፡ የሚያስገድድው ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫ሺ፴፭ ። ውሉን ፡ ስለ ፡ ማስቀረት ።

አሠሪው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ አንዳችም ፡ ጥፋት ፡ ባያደርግም ፡ እንኳ ፡ የፈረመውን ፡ ውል ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፴፮ ። የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ መብት ። (፩) ዋጋው ፡ በጅምላ ፡ ወይም ፡ በአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ የተደረገ ፡ ሲሆን ።

(፩) አሠሪው ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ ውሉን ፡ ያፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስምምነት ፡ የተደረገበትን ፡ የጅምላ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ የአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በውሉ ፡ መሻር ፡ ምክንያት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከማውጣት ፡ የቀረለት ፡ ወጪ ፡ ከዚህ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ ተቀናሽ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፫) አቅራቢያ ፡ በሆነ ፡ ግምት ፡ ዋጋው ፡ ተወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ሁለት ፡ ኅይለ ፡ ቃሎች ፡ መሠረት ፡ አሠሪው ፡ መክፈል ፡ ያለበትን ፡ ገንዘብ ፡ እስከ ፡ ሐያ ፡ በመቶ ፡ ድረስ ፡ በማብዛት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፴፯ ። (፪) ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ዋጋዎች ።

(፩) የሥራው ፡ ዋጋ ፡ በመሥሪያዎቹና ፡ ሥራውን ፡ ለመፈጸም ፡ አስፈላጊ ፡ በሚሆነው ፡ ሥራ ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ የተወሰነ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውሉ ፡ መፍረስ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለሱ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ አስቀድሞ ፡ ለተሠራባቸው ፡ መሥሪያዎችና ፡ ለተሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ተቋራጭ ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) እንዲሁም ፡ አሠሪው ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ላደረጋቸው ፡ ውሎች ፡ በራሱ ፡ ሒሳብ ፡ ማሰብ ፡ አለበት ። ወይም ፡ በነዚህ ፡ ውሎች ፡ መሻር ፡ ምክንያት ፡ ለሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ የሚደርስበትን ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) በመጨረሻም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ አሠሪው ፡ ሊከፍለው ፡ ግዴታ ፡ የገባበትን ፡ ጠቅላላ ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፴፰ ። የውሉ ፡ መፍረስ ።

(፩) የውሉ ፡ መፍረስ ፡ በሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጥፋት ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ አሠሪው ፡ በሚገባ ፡ የጠየቀውን ፡ መለዋወጥ ፡ ለመፈጸም ፡ ባለመቀበል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አስቀድመው ፡ በተሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ብዛት ፡ መጠን ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስምምነት ፡ ከተደረገበት ፡ የሥራ ፡ ዋጋና ፡ የአገልግሎት ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ባለመፈጸሙ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ የአሠሪው ፡ የኪሣራ ፡ መጠየቁ ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፴፱ ። ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚሰጠው ፡ መድን ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራውን ፡ ካስረከበበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ስለ ፡ መልካም ፡ አሠራሩና ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ ስለ ፡ ጠንካራነቱ ፡ ለዐሥር ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ መድን ፡ ነው ።

(፪) በዚሁም ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በሥራ ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ በተሠራበት ፡ መሬት ፡ ዐይነት ፡ ምክንያት ፡ በተሠራው ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መባላሸት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(ቸ) ማናቸውም ፡ ይህን ፡ ጊዜ ፡ የሚያሳጥር ፡ ወይም ፡ መድንነቱን ፡ የሚሸር ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ አይጸናም ።

ቍ ፡ ፫ሺግ፬ ። የምክትል ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭነትና ፡ ሠራተኞች ፡ በቀጥታ ፡ ያላቸው ፡ የክስ ፡ መብት ።

በአንድ ፡ የሕንጻ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭነት ፡ ውስጥ ፡ የሚሠሩ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭች ፡ ወይም ፡ ሠራተኞች ፡ የሠሩበትን ፡ ሥራ ፡ ዋጋ ፡ ለመክፈል ፡ ክሳቸውን ፡ ባቀረቡ በት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሊከፍል ፡ በሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ባሠሪው ፡ ላይ ፡ በቀጥታ ፡ ገንዘባቸውን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ስለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣና ፡ ስለ ፡ ወለድ ፡ አግድ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ አቋቋም ።

ቍ ፡ ፫ሺግ፭ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ የማቋቋሚያው ፡ ሰነድ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ በቀጥታ ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ ወይም ፡ በውል ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ በኑዛዜ ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺግ፮ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሻጭ ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ ሕግ ፡ የሚሰጠው ፡

መያዣ ።

አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሸጠ ፤ ያስተላለፈ ፡ ሰው ፡ ለተዋዋለበት ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ አከፋፈል ፡ ዋስትናና ፡ በሽያጭ ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ ለተመለከቱት ፡ ሌሎች ፡ ግዴታዎች ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆነው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ በዚህ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፫ሺግ፯ ። ለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የጋራ ፡ ተካፋይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሕግ ፡

የሚሰጠው ፡ መያዣ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ተካፋይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በክፍያው ፡ መሠረት ፡ በሌሎች ፡ የጋራ ፡ ተካፋዮች ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ ሕግ ፡ የሚሰጠው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህም ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የሚሰጠው ፡ ከክፍያው ፡ ውስጥ ፡ ለሚገብበት ፡ ድርሻውና ፡ ምናልባትም ፡ በክፍያ ፡ ያገኛቸውን ፡ ሀብቶች ፡ እንዲለቅ ፡ ቢፈረድበት ፡ የጋራ ፡ ተካፋዮቹ ፡ ሊከፍሉት ፡ ለሚገባው ፡ ኪሣራ ፡ ዋስትና ፡ ነው።

ቍ ፡ ፫ሺግ፱ ። በፍርድ ፡ የሚሰጥ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ።

(፩) ዳኞች ፡ በዳኝነት ፡ የሰጡት ፡ ፍርድ ፡ ሽማግሌች ፡ በሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ የሰጡት ፡ ብይን ፡ ወይም ፡ የሰጡት ፡ ትእዛዝ ፡ ተፈጻሚነት ፡ እንዲያገኝ ፡ ለማረጋገጥ ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ በሌላው ፡ ወገን ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ እንዲኖረው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፪) ይህም ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ ወይም ፡ የሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ ብይን ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ የዕዳ ፡ ልክና ፡ ስለዚህም ፡ ዕዳ ፡ በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ ንብረቶች ፡ ለይቶ ፡ ያመለክታል ።

ቍ ፡ ፫ሺግ፳ ። የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሚቋቋምበት ፡ ሰነድ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ የሚቋቋም ፡ ውል ፡ ወይም ፡ ሕጋዊ ፡ ሰነድ ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

(፪) መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ገንዘብ ፡ ካልተመለከተ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺግ፳፯ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ ዋስትና ፡ የተሰጠው ፡ ዕዳ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ አሁን ፡ ለተደረገ ፡ ለወደፊቱ ፡ ለሚደረግ ፡ በውለ ፡ ገብነት ፡ ለሚደርስ ፡ ወይም ፡ ይደርሳል ፡ ለሚባል ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ዋስትና ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በትእዛዝ ፡ ወይም ፡ ለአምጪው ፡ በሚከፈል ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ለተመለከተው ፡ ገንዘብ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ ውል ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺግ፳፰ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ሊሆኑ ፡ የሚችሉ ፡ ንብረቶች ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ሊቋቋም ፡ የሚችለው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ እንደማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ሊሆኑ ፡ ይችላሉ ፡ ተብሎ ፡ የተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺግ፳፯ ። መያዣ ፡ የሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ።

(፩) በመያዣነት ፡ መሰጠቱ ፡ የተመዘገበ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣውን ፡ በሚያቋቁመው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ በግልጽ ፡ መጠቀስ ፡ አለበት ።

(፪) ሰነዱም ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የሚገኝበትን ፡ ወረዳ ፡ የንብረቱን ፡ ዐይነት ፡ የሚቻልም ፡ ቢሆን ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ የተጻፈበትን ፡ የካርታ ፡ ቍጥር ፡ በቀላይ ፡ ማመልከት ፡ ይገባዋል ።

(፫) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የሚገኘው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መዝገብ ፡ ባልተቋቋመበት ፡ አውራጃ ፡ ውስጥ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሰነድ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ሁለቱን ፡ አዋሳኞቹን ፡ ገልጸ ፡ ማመልከት ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፵፱ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ለመስጠት ፡ የሚያስፈልግ ፡ ችሎታ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ በባለዕዳው ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ዕዳ ፡ መያዣ ፡ ሰጥቶ ፡ በሚዋዋል ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፤ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

(፪) ለራሱ ፡ ዕዳ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆን ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ለዕዳ ፡ በመያዣነት ፡ ለመስጠት ፡ የሚቻለው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለመሸጥ ፡ ችሎታ ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፫) ለሌላ ፡ ሰው ፡ ዕዳ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ለመያዣ ፡ መስጠት ፡ የሚቻለው ፡ ይህንን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ሳይቀበል ፡ በችሮታ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ሊያዝበት ፡ ችሎታ ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶ ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ቅጣት ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍፕር) ፡ ውስጥ ፡ የተጻፈው ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ የሰጠው ፡ የመያዣ ፡ ውል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ፡ (አይጸናም) ።

(፪) ይህ ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ሁብቱን ፡ በመያዣ ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ ይህንን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሊያዝበት ፡ ችሎታ ፡ ቢያገኝም ፡ እንኳ ፡ አስቀድሞ ፡ ሰጥቶት ፡ የነበረው ፡ መያዣ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ አይሆንም ።

(፫) እንዲሁም ፡ ወደፊት ፡ ይሠራሉ ፡ የሚባሉትን ፡ ሕንጻዎች ፡ መያዣ ፡ መስጠት ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶፩ ። (፪) በባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የታወቀ ፡ ንብረት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፤ የአንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ መሆኑን ፡ ዐውቆለት ፡ የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ከሰጠው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ የተደረገ ፡ የንብረት ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ የሚጸና ፡ ነው ።

(፪) የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የተሰጠበት ፡ ማስረጃ ፡ ፍርስ ፡ ሆኖ ፡ የተሰረዘ ፡ ቢሆንም ፡ በመያዣው ፡ የሚከራከረው ፡ ሰው ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ አለ ፡ መሆኑ ፡ ካልተገለጸ ፡ በቀር ፡ የርስት ፡ መያዣው ፡ ውል ፡ የሚጸና ፡ ነው ።

(፫) የርስት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ በሚሰጥበት ፡ ጊዜ ፡ በአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ከምስክር ፡ ወረቀት ፡ መስጫው ፡ ታክስ ፡ ጋራ ፡ ከሚከፈለው ፡ ለመጠበቂያ ፡ ዋስትና ፡ ከተመደበው ፡ ገንዘብ ፡ በዕዳ ፡ የተያዘውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረቱን ፡ ዕዳ ፡ ክፍሉ ፡ ንብረቱን ፡ ላስለቀቀው ፡ ባለሀብት ፡ ይከፈላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶፪ ። የማጻፍ ፡ አስፈላጊነት ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ ቢሆን ፡ ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ አገር ፡ ባለው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ርስት ፡ መዝገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ማንኛውንም ፡ ዐይነት ፡ ውጤት ፡ አያስገኝም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶፫ ። የአጻጻፉ ፡ ሥርዐት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ መያዣ ፡ እንዲመዘገብ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበለት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ሠራተኛ ፤ የውሉን ፡ አመዘጋገብ ፡ ሥርዐት ፡ የሚፈጽመው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ አመዘጋገብ ፡ ሥርዐት ፡ በሚመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ በተደነገገው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ነው ።

(፪) የዚሁም ፡ አንቀጽ ፡ ደንብ ፡ አመዘጋገብ ፡ የሚሻሻልበትን ፡ የሚለወጥበትን ፡ ሥርዐት ፡ ወስኗል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶፬ ። የማስመዝገቢያው ፡ ወጪ ።

(፩) የማስመዝገቢያውን ፡ ወጪ ፡ የሚችለው ፡ በመጨረሻው ፡ ባለዕዳው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ ያስመዘገበና ፡ ለዚህም ፡ ወጪውን ፡ አስቀድሞ ፡ የከፈለ ፡ ሰው ፡ የከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ባለዕዳው ፡ እንዲከፍለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶፭ ። የገንዘብ ፡ መብት ፡ መቀነስ ።

(፩) ባለዕዳው ፡ ከዕዳው ፡ ጠቅላላ ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ሩቡን ፡ ከከፈለ ፡ በኋላ ፡ ከመዝገቡ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ እንዲተካክልለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ገንዘብ ፡ ጠያቂውም ፡ ይህን ፡ የመዝገብ ፡ መተካክል ፡ ጉዳይ ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።

(፫) ባለዕዳው ፡ ከተበደረው ፡ ገንዘብ ፡ በከፈሉ ፡ በመክፈል ፤ በመያዣ ፡ ካስያዛቸው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ውስጥ ፡ በዚህ ፡ መጠን ፡ በከፈሉ ፡ እንዲለቀቅለት ፡ ለመጠየቅ ፡ አይፈቀድለትም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶፮ ። የገንዘብ ፡ መብት ፡ መጨመር ።

(፩) በመጀመሪያ ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ በማስተካከል ፡ ብቻ ፡ የገንዘቡን ፡ ልክ ፡ ለመጨመር ፡ አይቻልም ።

(፪) በመጀመሪያ ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ ከተጻፈው ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲኖረው ፡ ከተፈለገ ፡ ይህንን ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ማስመዝገብ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፶፮ ። ለማስመዘገብ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(ጸ) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የተያዘበትን ፡ ዕዳ ፡ የመክፈል ፡ ግዴታ ፡ የሌለበት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በዕዳ ፡ ተይዟል ፡ የተባለውን ፡ ይህንኑ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ገዝቶ ፡ ግዥውን ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መጻፊያ ፡ መዘገብ ፡ ውስጥ ፡ ካጸፈ ፡ በኋላ ፡ የተመዘገበውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በመያዣ ፡ ማጻፍ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ እንዲያዝ ፡ በፍርድ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ መወሰኑ ፡ በመዘገብ ፡ ከተጻፈ ፡ በኋላ ፡ ወይም ፡ ባለዕዳው ፡ መክሠሩ ፡ ከተገለጸ ፡ በኋላ ፡ የሚደረግ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በመያዣ ፡ መጻፍ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ፡ ፫ሺ፶፯ ። የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ መብት ፡ የሚቀርበት ፡ ሁኔታ ።

(ጸ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ውጤት ፡ የሚኖረው ፡ ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ነው ።

(፪) ይህ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለፉ ፡ በፊት ፡ ይህ ፡ ውል ፡ እንዲታደስ ፡ አዲስ ፡ የመዘገብ ፡ ማጻፍ ፡ ጉዳይ ፡ የተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጸንቶ ፡ የሚቈይበት ፡ ዘመን ፡ ይራዘማል ።

(፫) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ የተመዘገበው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ አዲሱ ፡ የመዘገብ ፡ ማስጻፍ ፡ ጉዳይ ፡ ከተፈጸመበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ወደፊት ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ውጤት ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ውጤቶች ።

ቀ፡ ፫ሺ፶፱ ። መሠረቱ ።

(ጸ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፤ መያዣው ፡ የሚመለከተውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ያስያዙት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከንብረቱ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ የሚጠይቀው ፡ ገንዘብ ፡ ከሌሎቹ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በፊት ፡ ለርሱ ፡ በቀዳሚነት ፡ እንዲከፈለው ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የመጀመሪያው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ከተመዘገበ ፡ በኋላ ፤ መብቱን ፡ ላስመዘገበ ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ባለዕዳው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ቢሸጥ ፡ ቢያስተላልፍም ፡ እንኳ ፡ የመያዣ ፡ መብቱን ፡ ያስመዘገበው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላል ።

(፫) ከዚህም ፡ በቀር ፡ ባለመያዣ ፡ የሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ለማንኛቸውም ፡ ሌሎች ፡ ተራ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ያላቸው ፡ መብት ፡ ሁሉ ፡ ይኖረዋል ።

ቀ፡ ፫ሺ፷ ። ንብረትን ፡ የማስቀረት ፡ ስምምነት ።

(ጸ) ዕዳው ፡ እንዲከፈል ፡ በተወሰነበት ፡ ጊዜ ፡ ሳይከፈል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያገኘበትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ይወስዳል ። ወይም ፡ በሕጉ ፡ የተመለከተውን ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርማሊቲ) ፡ ሳይጠብቅ ፡ ሊሸጠው ፡ ይችላል ፡ የሚል ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ ከተመዘገበ ፡ በኋላ ፡ የተደረገ ፡ ስምምነት ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ለዕዳው ፡ መክፈያ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያገኘበትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፤ የዕዳው ፡ መክፈያ ፡ አድርጎ ፡ ባለዕዳው ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ለመስጠት ፡ (ይችላል ፡ ብሎ) ፡ መስማማት ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፷፩ ። ክስ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፡ (፩) ሥልጣን ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ አመዘገብ ፤ ወይም ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ስለ ፡ መሸጥ ፡ የሚመለከቱትን ፡ ጉዳዮች ፡ ሁሉ ፤ ለማየት ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጣቸው ፡ ይኸው ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ የሚገኙት ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፫ሺ፷፪ ። (፪) መኖሪያ ፡ ቦታን ፡ ለይቶ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(ጸ) በማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢነት ፡ በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠውና ። ንብረቱንም ፡ በመያዣ ፡ ሰጭ ፡ የሆነ ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታቸውን ፡ እነዚህ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ በሚገኙበት ፡ ክፍል ፡ ለይቶ ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

(፪) ሕጋዊ ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታቸውን ፡ እንዲመርጡ ፡ ከተጠየቁበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ሳይመርጡ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሚመለከቱት ፡ ጉዳዮች ፡ በሚገባ ፡ ከቀረቡላቸው ፡ በኋላ ፡ የባለጉዳዮቹን ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ መርጠው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፫ሺ፷፫ ። (፫) (ወኪል) ፡ የንብረት ፡ ጠባቂ ።

እንዲሁም ፡ በማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢነት ፡ ስሙና ፡ መኖሪያ ፡ ቤቱ ፡ ላልታወቀ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ይህ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በክርክሩ ፡ ላይ ፡ ራሱ ፡ እንዲኖር ፡ በሕጉ ፡ ላይ ፡ ተመልክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ አንድ ፡ አስቸኳይ ፡ ውሳኔ ፡ መስጠት ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሲሆን ፡ ዳኞች ፡ ለዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አንድ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂ ፡ ለመሾም ፡ ይችላሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ቀደምትነት ፡ የብልጫ ፡ መብት ።

(ሀ) ይህ ፡ መብት ፡ የሚመለከታቸው ፡ ንብረቶች ።

ቍ ፡ ፫፻፳፬ ። ከንብረቱ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ የሆነና ፡ ተጨማሪ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይና ፡ ከንብረቱ ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ ባላቸው ፡ ክፍሎች ፡ እንዲሁም ፡ ተጨማሪ ፡ ክፍሎችንም ፡ ጭምር ፡ የሚጠቀልል ፡ ነው ።

(፪) በመያዣው ፡ ውል ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ንብረቱ ፡ ተጨማሪ ፡ ሆነው ፡ በግልጽ ፡ የተመለከቱት ፡ ዕቃዎች ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ይቋጠራሉ ።

(፫) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፭ ። የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መብት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ ከሚመለከተው ፡ ከማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ በተለዩትና ፡ ባለሀብትነታቸውም ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በተዛወሩት ፡ ክፍሎች ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ የባለመያዣነት ፡ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ሁኔታ ፡ በአጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ መያዣ ፡ የሆነው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ቢቀነስ ፡ ቢጠፋ ፡ ወይም ፡ ቢበላሽ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ አንቀጾች ፡ በታወቁለት ፡ መብቶቹ ፡ ብቻ ፡ ሊገለገልባቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፮ ። የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ አዲስ ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ መሥራትና ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ። (፩) መሠረቱ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ በሚመለከተው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትና ፡ እንዲሁም ፡ በዚህ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚሠሩትን ፡ አዳዲስ ፡ ሥራዎች ፡ ተክሎችና ፡ ሰብሎች ፡ የሚጠቀልል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯ ። (፪) የሥራ ፡ ተቋራጫችና ፡ የዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ ልዩ ፡ መብት ።

(፩) ስለ ፡ ሆነም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተጠቀሰውን ፡ በማደስ ፡ የማሻሻል ፡ ሥራና ፡ የሕንጻ ፡ ሥራ ፡ የፈጸሙ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጫችና ፡ ለሥራው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ የማደሻውን ፡ ዕቃ ፡ የሸጡ ፡ አትክልት ፡ ዘር ፡ ወይም ፡ የሰብል ፡ ፍራ ፡ ያቀረቡ ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ ለፈጸሙት ፡ ሥራና ፡ ላቀረቡት ፡ ዕቃ ፡ ስለሚከፈላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጉዳይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ካላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ (ብልጫ) ፡ ቅድሚያ ፡ ይሰጣቸዋል ።

(፪) በዚህም ፡ በክፍያ ፡ ክርክር ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጻኞች ፡ የድርሻውን ፡ ልክ ፡ ይወስናሉ ።

(፫) እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በልዩ ፡ ልዩዎች ፡ ሥራ ፡ ተቋራጫችና ፡ በዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረገውን ፡ የክፍያ ፡ ጉዳይ ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፳፰ ። የቤትና ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ኪራይ ።

(፩) በኪራይ ፡ የተሰጠውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚመለከተው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ንብረቱ ፡ በፍርድ ፡ ከተያዘበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የሚታሰበውን ፡ የቤትና ፡ የርሻ ፡ ኪራይን ፡ ይጠቀልላል ።

(፪) ቤት ፡ ተከራዮችና ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ተከራዮች ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ መያዙ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተሰጣቸው ፡ በኋላ ፡ የቤቱን ፡ ወይም ፡ የመሬቱን ፡ ኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ በሚጸና ፡ አኳኋን ፡ ሊከፍሉ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፫፻፳፱ ። ለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የተመደበ ፡ ኪሣራ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ንብረቱ ፡ በጠፋ ፡ ወይም ፡ በተበላሸ ፡ ጊዜ ፡ ለዚህ ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባውን ፡ አሹራንስ ፡ ወይም ፡ በአላፊነት ፡ የሚከፈል ፡ የኪሣራን ፡ ሒሳብ ፡ የሚጠቀልል ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ንብረቱ ፡ በሚወሰድበት ፡ ጊዜ ፡ ለባለዕዳው (ለባለሀብቱ) ፡ የሚከፈለውን ፡ ግምት ፡ የሚጠቀልል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፺ ። (፪) ስለ ፡ አከፋፈሉ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ፈቃድ ።

(፩) በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብታቸውን ፡ ያስመዘገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፤ በአሹራንስ ፡ በኅላፊነት ፡ ወይም ፡ ንብረት ፡ በመልቀቅ ፡ ምክንያት ፡ መያዣውን ፡ ለሰጠው ፡ ባለዕዳ ፡ የሚከፈሉት ፡ ኪሣራዎች ፡ ሊሰጡት ፡ አይችሉም ።

(፪) ይህን ፡ የመሰለ ፡ ኪሣራ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ ለተመዘገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የኪሣራውን ፡ ልክና ፡ ምክንያት ፡ እንዲሁም ፡ የሚከፍለውን ፡ ሰው ፡ ስምና ፡ አድርሻ ፡ ያስታውቃል ።

(፫) ለዚህ ፡ አከፋፈል ፡ ይህ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሠላሳ ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ ባለመብት ፡ የሆኑ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መቃወማቸውን ፡ ያልገለጹ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራው ፡ ለባለዕዳዎች ፡ እንዲከፈል ፡ እንደ ፡ ተስማሙ ፡ ያህል ፡ ይገመታሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፸፩ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ መያዣ ፡ የሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ መብት ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ለሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ያልበለጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሱው ፡ እንዲከፈለው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ በኪሣራው ፡ ገንዘብ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለመሥራት ፡ ወይም ፡ ለማደስ ፡ የሚያውለው ፡ ለመሆኑ ፡ ግዴታ ፡ የገባ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ተስፋ ፡ የሰጠበት ፡ ንም ፡ ነገር ፡ ለመፈጸም ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሆን ፡ በቂ ፡ ሆነው ፡ የሚገመቱ ፡ ዋስትናዎች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ መያዣዎች ፡ ያቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለኪሣራ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፫) በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ በሆነም ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ ለሱ ፡ የሚከፈለውን ፡ ኪሣራ ፡ ዳኞች ፡ በመረጡት ፡ በትእዛዝ ፡ ባለአደራ ፡ ተይዞ ፡ እንዲቀመጥ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፪ ። በስመ ፡ ርስቱ ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ መሰጠት ።

በስመ ፡ ርስት ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ አላባው ፡ ባለቀ ፡ ጊዜ ፡ በሙሉ ፡ በርስቱ ፡ ላይ ፡ የሚጠቀለል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፫ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ ማጎድል ። (፩) የባለዕዳው ፡ አድራጎት ።

- (፩) ባለዕዳው ፡ በራሱ ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ቸልተኛነት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ እንዲቀነስ ፡ ወይም ፡ እንዲጎዳ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ አዲስ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) ለገንዘቡ ፡ ተገቢ ፡ ሆኖ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ እነዚህን ፡ መያዣዎች ፡ ያላቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለዕዳ ፡ መክፈያው ፡ ከተወሰነው ፡ ቀን ፡ አስቀድሞ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ለዋስትናው ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ገንዘብ ፡ መልሶ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፬ ። ንብረቱን ፡ የሚገዛ ፡ የሦስተኛ ፡ ሰው ፡ አድራጎት ።

ከባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ንብረቱን ፡ በገዛ ፡ በሦስተኛ ፡ ሰው ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ቸልተኛነት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ የተቀነሰ ፡ ወይም ፡ የተጎዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ እንዲሠራባቸው ፡ ባለፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱት ፡ መብቶች ፡ ይኖሩታል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፭ ። ሌሎች ፡ ምክንያቶች ።

ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ያለበት ፡ የዋጋ ፡ መቀነስ ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ ያስቀንሳል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሰፈራ ፡ ጉዳይ ፡ ከባለዕዳው ፡ አዲስ ፡ ዋስትናዎችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ዕዳ ፡ በከፊልም ፡ ሆነ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ መብት ፡ አይሰጠውም ።

(ለ) ቀደምትነት ፡ ያላቸው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብቶች ።

ቍ ፡ ፫፻፸፮ ። የተመዘገበ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ (ካፒታል) ።

በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የተመዘገበውን ፡ ገንዘቡን ፡ ከሌሎች ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በፊት ፡ በቀደምትነት ፡ እንዲከፈለው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ መድን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፸፯ ። የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ።

- (፩) እንዲሁም ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ በተመዘገበው ፡ የወለድ ፡ መጠን ፡ የዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ከሌሎች ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ አስቀድሞ ፡ ለመክፈል ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ መድን ፡ ነው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ መሠረት ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ወለዱ ፡ በቀደምትነት ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።
- (፫) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ በሚመዘገበበት ፡ ጊዜ ፡ ወለዱ ፡ በቀደምትነት ፡ የሚከፈልበት ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ይሆናል ፡ ተብሎ ፡ ሊጻፍ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፫፻፸፰ ። አስፈላጊ ፡ ወጪዎችና ፡ ለአሹራንስ ፡ የሚከፈል ፡ ዋጋ ።

እንዲሁም ፡ ባለዕዳው ፡ ሊከፍላቸው ፡ የሚገባ ፡ ሁኖ ፡ ሳለ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ጥበቃ ፡ ያደረጋቸውን ፡ አስፈላጊ ፡ ወጪዎችና ፡ ለንብረቱ ፡ አሹራንስ ፡ የከፈላቸውን ፡ ዋጋዎች ፡ ከሌሎቹ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በፊት ፡ በቀደምትነት ፡ ለመክፈል ፡ ያው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መድኑ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፸፱ ። በፍርድ ፡ ለማሲያዝ ፡ የሚደረጉ ፡ የተለመዱ ፡ ወጪዎች ።

እንዲሁም ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ በፍርድ ፡ ለማሲያዝ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ ከሌሎች ፡ ባለገንዘቦች ፡ በፊት ፡ በቀደምትነት ፡ ለመክፈል ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መድኑ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹ ። ሕጋዊ ፡ ወለድ ።

(፩) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ አራት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ገንዘቦች ፣ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ ከተያዘበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ ወለድን ፡ ይሰጣሉ ።

(፪) በመያዣ ፡ የተሰጠ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ ተይዞ ፡ ሐራጅ ፡ እስከ ፡ ተፈጸመበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ለሚታሰበው ፡ የወለድ ፡ ገንዘብ ፡ በመያዣ ፡ የተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መድኑ ፡ ነው ።

(ሐ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ያስመዘገቡ ፡ ብዙዎች ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፩ ። መሠረቱ ።

(፩) ባንድ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አስመዝግበው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቀደምትነት ፡ መብታቸውን ፡ የሚሠሩበት ፡ ተራ ፡ የሚወሰነው ፡ መብታቸውን ፡ ያስመዘገቡበትን ፡ ቀን ፡ በመከተል ፡ ነው ።

(፪) የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብታቸው ፡ እርግጠኛ ፡ የሆነበት ፡ ወይም ፡ እንዲከፈል ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚቻልበት ፡ ቀን ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገባም ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፪ ። ባንድ ፡ ቀን ፡ የተመዘገቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

ባንድ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ የተመዘገቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በየመጠናቸው ፡ ይከፋፈላሉ ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፫ ። ስለ ፡ መተካት ።

(፩) ማናቸውም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ከርሱ ፡ በፊት ፡ ቀደምትነት ፡ ያለውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አስፈቅዶ ፡ የቀደምትነቱን ፡ ተራ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ። በተራ ፡ ተከታይ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ባደረገው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ እንዲያዝ ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ከርሱ ፡ በፊት ፡ ተራ ፡ የነበረውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ማስፈቀድ ፡ አስፈላጊው ፡ አይደለም ።

(፪) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በቀደምትነት ፡ ተራ ፡ የሚተካው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ከርሱ ፡ በፊት ፡ የነበረው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የቀደምትነት ፡ ተራ ፡ ይኖረዋል።

፪ ፡ የመከታተል ፡ መብት ።

(ሀ) ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፬ ። የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የመሸጥ ፡ የመለወጥ ፡ መብት ።

(፩) በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሰጠ ፡ ሰው ፡ ይኸንን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ለመሸጥ ፡ ለመለወጥ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፭ ። በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ስላለመሆኑ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ባለገንዘብ ፡ የንብረቱ ፡ የመሸጥ ፡ መለወጡ ፡ ጽሑፍ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦች ፡ ከመጻፉ ፡ በፊት ፡ የመያዣ ፡ መብቱን ፡ አስመዝግቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ ከገዢው ፡ እጅ ፡ በፍርድ ፡ ሊያስዝ ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፮ ። በፈተኛው ፡ ባለዕዳ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ውጤት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ መሸጥ ፡ መለወጥ ፡ በጠቅላላው ፡ በፈተኛው ፡ ባለዕዳ ፡ ግዴታ ፡ ላይ ፡ አንድም ፡ መለዋወጥ ፡ አያመጣም ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ገዢው ፡ ዕዳውን ፡ እከፍላለሁ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቡ ፡ በፈተኛው ፡ ባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ የማይተው ፡ መሆኑን ፡ በጽሑፍ ፡ ካላስታወቀ ፡ በቀር ፡ የቀድሞው ፡ ባለዕዳ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

(፫) የተደረገው ፡ የመሸጥ ፡ የመለወጥ ፡ ስምምነት ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ እንዲያውቀው ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ መግለጫው ፡ ካልተላከ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፯ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የማይከፋፈል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የማይከፋፈል ፡ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ከተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ አንዱ ፡ ክፍል ፡ የተሸጠ ፡ የተለወጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ንብረቱ ፡ የተከፋፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የንብረቱ ፡ እያንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ መያዣ ፡ ለተሰጠበት ፡ ሙሉ ፡ ዕዳ ፡ መክፈያ ፡ መሆኑ ፡ አይቀርለትም ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፰ ። በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ግዙፍ ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ ማቋቋም ።

(፩) በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የሰጠ ፡ በዚህ ፡ ንብረቱ ፡ ላይ ፡ በአላባ ፡ የመጠቀም ፤ የንብረት ፡ አገልግሎት ፤ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣዎች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ ሊያቋቁም ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፹፱ ። በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ አለመሆኑ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መብቱን ፡ ካስመዘገበበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የተመዘገቡ ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑበት ፡ አይችሉም ።

(፪) እነዚህን ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ እንዳልተቋቋሙ ፡ አድርጎ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ሊያሸጥ ፡ ይችላል ።

(፫) ባለግዙፍ ፣ መብት ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ በፍርድ ፣ እንዲያዝ ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሱ ፣ በኋላ ፣ መብታቸውን ፣ ካስመዘገቡት ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ካላቸው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ በፊት ፣ በቀደምትነት ፣ የመብቱ ፣ ዋጋ ፣ እንዲከፈለው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(ለ) ገዥ ፣ የሆነ ፣ የሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ሁኔታ ።

ቀ፡ ፫ሺ፯ ። የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ በፍርድ ፣ ስለ መያዣ ። (፩) እንደ ፣ ዋስ ፣ ስለ ፣ መቁጠር ።

የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ መብት ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረት ፣ የገዛ ፣ ሰው ፣ የመያዣው ፣ መብት ፣ ከተሰጠው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ ጋራ ፣ ስላለው ፣ ግንኙነት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በጠቅላላው ፣ ስለ ውሎች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ ውስጥ ፣ ስለ ዋስ ፣ በተሰጡት ፣ መብቶች ፣ ሊሠራባቸው ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፱ ። (፪) ቤቶችን ፣ ስለ ፣ ማሻሻል ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ መሥራት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ መብት ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረት ፣ የገዛ ፣ ሰው ፣ ቤት ፣ በመሥራት ፣ ወይም ፣ በማሻሻል ፣ ተክል ፣ ወይም ፣ ሰብል ፣ በማድረግ ፣ የዚህን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዋጋ ፣ እንዲጨመር ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሽያጭን ፣ ጽሑፍ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ካስመዘገበበት ፣ ቀን ፣ በኋላ ፣ ንብረቱ ፣ እንዲያገኝ ፣ ያደረገውን ፣ የዋጋ ፣ ብልጫ ፣ ከንብረቱ ፣ ሽያጭ ፣ ዋጋ ፣ ላይ ፣ እንዲቀንስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ገዢው ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ከመግዛቱ ፣ በፊት ፣ በንብረቱ ፣ ላይ ፣ የነበሩት ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትና ፣ ግዙፍ ፣ መብቶች ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ሊሠራባቸው ፣ ያልተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሣራ ፣ እንዲያገኝ ፣ ያደርጉለታል ።

ቀ፡ ፫ሺ፳፪ ። (፫) የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ መጥፋት ፣ ወይም ፣ መበላሸት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረት ፣ የገዛ ፣ ሰው ፣ በጠቅላላው ፣ ስለ ንብረቱ ፣ መጥፋት ፣ ወይም ፣ መበላሸት ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ መብት ፣ ላላቸው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ አላፈ ፣ አይሆንም ።

(፪) ለዚህ ፣ መጥፋትና ፣ ለዚህ ፣ መበላሸት ፣ አላፈ ፣ የሚሆነው ፣ በሱ ፣ አድራጎት ፣ ወይም ፣ በቸልተኛነቱ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ይኸውም ፣ የሆነው ፣ ንብረቱን ፣ በፍርድ ፣ የማስያዝ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ የተጀመረና ፣ ማስታወቂያ ፣ የተላከበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፳፫ ። (፬) አላባ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረት ፣ የገዛ ፣ ሰው ፣ ንብረቱ ፣ በፍርድ ፣ ከመያዣ ፣ በፊት ፣ ከንብረቱ ፣ ላገኘው ፣ አላባ ፣ መጠየቅ ፣ የለበትም ።

(፪) ገዢው ፣ ንብረቱ ፣ ከእጁ ፣ እንዳለ ፣ በፍርድ ፣ ከተያዘበት ፣ ቀን ፣ ጀምሮ ፣ የአላባው ፣ ባለሀብት ፣ መሆኑ ፣ ይቀራል ።

ቀ፡ ፫ሺ፳፬ ። (፭) በመድኑ ፣ ላይ ፣ ስለሚቀርበው ፣ ክስ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ መብት ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረት ፣ የገዛ ፣ (ያገኘ) ፣ ሰው ፣ ይህ ፣ ንብረት ፣ ከእጁ ፣ ባለፈው ፣ በፍርድ ፣ የተያዘበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ንብረቱን ፣ ባስተላለፈለት ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ በመድኑነቱ ፣ ላይ ፣ ክስ ፣ ሊያቀርብበት ፣ ይችላል ።

(፪) ንብረቱን ፣ ያገኘው ፣ ሰው ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ ይህ ፣ ክስ ፣ የማቅረብ ፣ መብት ፣ ይኖረዋል ።

(፫) በመሸጥ ፣ በመለወጥ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ በጽሑፍ ፣ ግልጽ ፣ በሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ክስ ፣ ሊወገድ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፫ሺ፳፭ ። (፮) መተካት ።

(፩) ከእጁ ፣ ንብረቱ ፣ የተያዘበት ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረት ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ መብት ፣ በተሰጠው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ መብቶች ፣ የሚተካ ፣ ይሆናል ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ከባለዕዳው ፣ ወይም ፣ ከባለዕዳው ፣ ዋስ ፣ ላይ ፣ ለዕዳው ፣ መድን ፣ የሆነውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ በገዙት ፣ በ፫ኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ በተባለው ፣ መተካት ፣ ሊሠራባቸው ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፫ሺ፳፮ ። (፯) የትእዛዝ ፣ ባለአደራ ፣ ስለ ፣ መምረጥ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ በመያዣ ፣ መብት ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረት ፣ የገዛ ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ የመያዣ ፣ ዋስትና ፣ የተሰጠባቸውን ፣ ዕዳዎች ፣ እሱ ፣ ከራሱ ፣ ለመክፈል ፣ በማይገደድበት ፣ ጊዜ ፣ ንብረቱን ፣ በፍርድ ፣ ለማስያዝ ፣ ከሚያረገው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ውጭ ፣ እንዲሆን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይቻላል ።

(፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የመያዣ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ የሚፈጸምበት ፣ አንድ ፣ ባለአደራ ፣ ይመርጣል ፣ ወይም ፣ ዳኞቹ ፣ እንዲመርጡ ፣ ይጠይቃል ።

(፫) የትእዛዝ ፣ ባለአደራው ፣ የመያዣ ፣ ውሳኔ ፣ ለመስጠት ፣ ሥልጣን ፣ ያለው ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ ባለበት ፣ ስፍራ ፣ ነዋሪ ፣ መሆን ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ስፍራ ፣ መኖሪያውን ፣ መሰየም ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፫ሺ፳፯ ። የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ ላላቸው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ፈቅዶ ፣ ገንዘብ ፣ ስለ ፣ መክፈል ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠበትን ፣ ንብረትን ፣ ሀብትነት ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ ካለው ፣ ሰው ፣ ተስማምቶ ፣ ወይም ፣ ንብረቱ ፣ በዚህ ፣ ባለገንዘብ ፣ ጥያቄ ፣

በፍርድ ፡ እንዲያዝ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ባይሰማማም ፡ ገንዘቡን ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ሊከፍለው ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ መብትህ ፡ ተቀላቅሏል ፡ የማለት ፡ መቃወሚያ ፡ ሊቀርብበት ፡ ሳይቻል ፡ ገንዘቡ ፡ በተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ምትክ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፫፻፺፭ ። ከመያዣነት ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ። (፩) የሚቻል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ እሱ ፡ ራሱ ፡ መያዣ ፡ የተሰጠባቸውን ፡ ዕዳዎች ፡ ለመክፈል ፡ የሚገደድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ መያዣ ፡ የተሰጠባቸውን ፡ ዕዳዎች ፡ ከፍሎ ፡ ንብረቱን ፡ ነጻ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፺፱ ። (፪) ከመያዣነት ፡ ነጻ ፡ ለማድረግ ፡ ሐሳብ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ መያዣነቱን ፡ ነፃ ፡ ለማድረግ ፡ የሚፈልግ ፡ ንብረቱን ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ የመያዣ ፡ መብታቸውን ፡ ላስመዘገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችና ፡ እንዲሁም ፡ መብቱን ፡ ላስተላለፈለት ፡ ባለሀብት ፡ ቀጥሎ ፡ ያለው ፡ ቃል ፡ የተዘረዘረበትን ፡ ጽሑፍ ፡ ያስታውቃቸዋል ።

(ሀ) የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘበትን ፡ የማስረጃ ፡ ጽሑፍ ፤ የማስረጃውን ፡ ጽሑፍ ፡ ያገኘበትን ፡ ቀንና ፡ ይህንኑም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ያስመዘገበበትን ፡ ቀን ፤

(ለ) እርሱ ፡ ያገኘውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ትክክለኛነት ፡ ለማረጋገጥ ፡ ተገቢ ፡ የሆነው ፡ መግለጫ ፡ ቃል ፡ በተለይም ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ የሚገኝበት ፡ ቦታና ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ቍጥር ፡ የሚያመለክት ፡ (መግለጫ) ፡ ቃል ፤

(ሐ) ንብረቱ ፡ የተገዛበትን ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ ያገኘው ፡ በችሮታ ፡ ስም ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዚህ ፡ ለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚሰጠውን ፡ ግምት ፤

(መ) ይህንኑ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ ግምት ፡ ለመክፈል ፡ የሚያቀርበውን ፡ ጥያቄ ፤

(ሠ) በንብረቱ ፡ ላይ ፡ ተሰጥተው ፡ የተመዘገቡትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብቶች ፡ ዝርዝር ፡ እንዲሁም ፡ የተመዘገቡትን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ስም ፤ የገንዘባቸውን ፡ ልክና ፡ የተመዘገቡበትን ፡ ቀን ፤

(ረ) ይህ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ በሚያዝበት ፡ ጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ የሚችል ፡ ባለሥልጣን ፡ የሆነው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በሚቀመጥበት ፡ ስፍራ ፡ ይህን ፡ የተባለውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘውን ፡ ሰው ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታ ።

ቍ ፡ ፫፻፺፪ ። (፫) ለመክፈል ፡ የሚቀርበው ፡ (ጥያቄ) ፡ ቃል ፡ የማይመለስ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ከመያዣነት ፡ ነጻ ፡ ለማድረግ ፡ ለመክፈል ፡ ቃል ፡ የሰጠውን ፡ ሰው ፡ እስከ ፡ ስላ ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ የሰጠው ፡ ቃል ፡ ተገዳጅ ፡ ያደርገዋል ።

(፪) ጥያቄውን ፡ ከቀረበላቸው ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ጋራ ፡ በመስማማት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ለመመለስ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፺፩ ። (፬) የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

(፩) መያዣን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ በስላ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ አንቀበለውም ፡ ሲሉ ፡ ያልመለሱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥያቄው ፡ የቀረበላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ተቀበሉ ፡ ይገመታሉ ፡ (ይቁጠራሉ) ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ንብረቱን ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ ለመክፈል ፡ ያቀረበውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ እንደ ፡ ተራቸው ፡ ይካፈሉታል ።

ቍ ፡ ፫፻፺፪ ። (፭) መያዣን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ አለመቀበል ።

(፩) አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፤ ባለሀብቱ ፡ መያዣን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ ያቀረበለትን ፡ ጥያቄ ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሐራጅ ፡ እንዲሸጥ ፡ ይደረጋል ።

(፪) መያዣን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ አንቀበልም ፡ የሚሉ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሐራጅ ፡ ለማሸጥ ፡ የሚደረገውን ፡ ወጪ ፡ አስቀድመው ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፺፫ ። (፮) በሐራጅ ፡ የመሸጥ ፡ ወጪ ።

(፩) ይህን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ ለመክፈል ፡ ካቀረበው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በልጦ ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ ከመቶ ፡ ዐሥር ፡ በላይ ፡ ብልጫ ፡ በማድረግ ፡ ወሳጅ ፡ ያገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለሐራጅ ፡ የወጣው ፡ ገንዘብ ፡ ንብረቱን ፡ ባገኘው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ይታሰብበታል ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፤ ኪሣራው ፡ መያዣውን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ አንቀበልም ፡ ባለት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ይታሰባል ።

ቍ ፡ ፫፻፺፬ ። (፯) መያዣን ፡ የማስለቀቅ ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መቅረት ።

የተባለው ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ የመያዣ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በተጀመረና ፡ ይኸውም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ መያዣ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ተመዝግቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ መያዣ ፡ የነበረውን ፡ መብት ፡ ለማስለቀቅ ፡ ያለው ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

(ሐ) የንብረት ፡ ዋስትናን ፡ የሰጠ ፡ ሰውን ፡ ውል ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቊ ፡ ፫፻፶፮ ። የሕሊና ፡ ግምት ።

ግንም ፡ ሰው ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ለሚከፍለው ፡ ዕዳ ፡ በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሌሎቹ ፡ ንብረቶቹ ፡ ላይ ፡ ግዴታ ፡ ገብቷል ፡ ተብሎ ፡ አይገመትም ።

ቊ ፡ ፫፻፶፯ ። ንብረቱን ፡ አሲዞ ፡ ዋስ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሰው ፡ ሁኔታ ።

ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ የሁለቱ ፡ ቊጥሮች ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ንብረት ፡ አሲዞ ፡ ዋስ ፡ የሚሆን ፡ ሰው ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ገዛ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ይቈጠራል ።

ቊ ፡ ፫፻፶፰ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ።

(፩) ግዙፍ ፡ ዋስትና ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ በራሱ ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ቸልተኛነት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ እንዲቀነስ ፡ ወይም ፡ እንዲጎዳ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አዲስ ፡ ዋትስና ፡ እንዲሰጠው ፡ ግዙፍ ፡ ዋስትና ፡ ሰጥቶት ፡ የነበረውን ፡ ሰው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ንብረቱን ፡ ግዙፍ ፡ ዋስትና ፡ አድርጎ ፡ ከሰጠው ፡ ሰው ፡ በገዛ ፡ ፫ኛ ፡ ወገን ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ቸልተኛነት ፡ የተቀነሰ ፡ ወይም ፡ የተጎዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ይኸውም ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቊ ፡ ፫፻፶፱ ። ሌሎች ፡ ልዩነቶች ።

(፩) ንብረቱን ፡ አሲዞ ፡ ዋስ ፡ የሆነ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ከእጁ ፡ የተያዘ በት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ቀድሞ ፡ ይህን ፡ ንብረት ፡ ባስተላለፈለት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ማናቸውንም ፡ ጥያቄ ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

(፪) የመያዣ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በሚፈጸምበትም ፡ ጊዜ ፡ ከነገሩ ፡ ውጭ ፡ ልሁን ፡ ብሎ ፡ ሊጠይቅ ፡ አይችልም ።

(፫) እንዲሁም ፡ በንብረት ፡ ላይ ፡ የተሰጠውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ዕዳ ፡ ከፍሎ ፡ መያዣውን ፡ ለማስቀረት ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ መቅረት ።

ቊ ፡ ፫፻፷፬ ። መሠረቱ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተመዘገበበት ፡ ጽሑፍ ፡ በተሰረዘ ፡ ጊዜ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፪) ያሰራረዙ ፡ አኳኋን ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ርስት ፡ መዝገብ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ ተደንግጓል ።

ቊ ፡ ፫፻፷፫ ። የመሰረዝ ፡ ምክንያቶች ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲሰረዝ ፡ አግባብ ፡ ያለው ፡ ማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡—

(ሀ) መያዣው ፡ የሚመለከተው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ቀሪ ፡ ሲሆን ፤

(ለ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የመያዣውን ፡ መብት ፡ ይቅርብኝ ፡ ብሎ ፡ ሲተው ፤

(ሐ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ በፍትሕ ፡ በሐራጅ ፡ ተሸጠ ፡ ዋጋው ፡ ለባለመብቶቹ ፡ የተከፈለ ፡ ሲሆን ፤

(መ) መያዣው ፡ እንዲለቀቅ ፡ ጥያቄ ፡ በቀረበበት ፡ ጊዜ ፡ የቀረበውን ፡ ገንዘብ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ተቀብለው ፡ በባለመብቶቹ ፡ መካከል ፡ ገንዘቡን ፡ የተከፋፈሉ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፫፻፷፩ ። በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣነት ፡ ስለሚሰጥ ፡ የአላባ ፡ መብት ።

(፪) በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የአላባው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ተቋቁሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አላባው ፡ በሚቀርበት ፡ ጊዜ ፡ አግባብ ፡ ያለው ፡ ማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ እንዲሰረዝ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በመጉዳት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ የአላባውን ፡ መብት ፡ በሚጸና ፡ አኳኋን ፡ ለመተው ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፫፻፷፪ ። የመያዣውን ፡ መብት ፡ ይቅርብኝ ፡ ብሎ ፡ ስለ ፡ መተው ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብትን ፡ የባለገንዘቡ ፡ ይቅርብኝ ፡ ብሎ ፡ መተው ፤ በተገለጸ ፡ ዐይነትና ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የመያዣውን ፡ መብት ፡ የባለገንዘቡ ፡ ይቅርብኝ ፡ ማለት ፡ የሚጠይቀውን ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ተው ፡ አያስቈጥረውም ።

ቊ ፡ ፫፻፷፫ ። በባለመያዣ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አጥፊነት ፡ ምክንያት ፡ መተካት ፡ ስለ ፡ ማይችል ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሚመለከተው ፡ የባለዕዳው ፡ ያልሆነውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሆኖ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ጥፋት ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ በዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መብቶች ፡ ለመተካት ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ እንዲሰረዝ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯፱ ። የመሰረዝ ፡ ምክንያት ።

- (፩) በዳኞች ፡ ትእዛዝ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ሊሰረዝ ፡ አይችልም ።
- (፪) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መብቱ ፡ እንዲሰረዝ ፡ መፍቀዱን ፡ በጽሑፍ ፡ ሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ መሰረዙን ፡ ማዘዝ ፡ አለባቸው ።
- (፫) ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፤ በማይገባ ፡ መሰረዝን ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ በአላፊነት ፡ የሚያስጠይቀው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯፳ ። የመሰረዙ ፡ ውጤቶች ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ መሰረዝ ፡ ከዚህ ፡ መብት ፡ በኋላ ፡ በተራ ፡ ለተመዘገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሚጠቅም ፡ ይሆናል ።
- (፪) ባለሀብቱ ፡ በተሰረዘው ፡ መያዣ ፡ ቦታና ፡ ስፍራ ፡ አዲስ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ለማቋቋም ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯፳፩ ። ያለ ፡ መብት ፡ የተደረገው ፡ መሰረዝ ።

- (፩) በማይገባ ፡ የተደረገው ፡ ቢሆን ፤ የመያዣ ፡ መብት ፡ መሰረዝ ፤ በማናቸውም ፡ አንዳች ፡ ሁኔታ ፡ ሊሻር ፡ አይችልም ።
- (፪) በማይገባ ፡ የተሰረዘው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ይጸፍና ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ተመዝግቦ ፡ የሚጸናውም ፡ ከዚህ ፡ ከተመዘገበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።
- (፫) በማይገባ ፡ በተፈጸመው ፡ መሰረዝ ፡ አላፈጸመ ፡ በሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ክስን ፡ የማቅረቡ ፡ መብቶች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፱ ።
ስለ ፡ ወለድ ፡ አግድ ፡ « አንቲክሬዝ ። »

ቍ ፡ ፫፻፶፯፳፮ ። ትርጓሜ ።

ወለድ ፡ አግድ ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ባለዕዳ ፡ ግዴታውን ፡ ለመፈጸም ፡ ማረጋገጫ ፡ በማድረግ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለማስረከብ ፡ የሚገደድበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯፳፯ ። የወለድ ፡ አግድ ፡ መቋቋም ። (፩) መሠረቱ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ መቋቋም ፡ የሚመለከቱት ፡ የዚህ ፡ ያሁኑ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚከተለው ፡ ቍ፡፲፭ ፡ የተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ ስለ ፡ ወለድ ፡ አግድ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ ላይም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯፳፰ ። (፪) ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ደንቦች ።

- (፩) ወለድ ፡ አግድ ፡ በውል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊቋቋም ፡ አይችልም ።
- (፪) ለአምጨው ፡ ወይም ፡ በትእዛዝ ፡ ለሚተላለፍ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ የወለድ ፡ አግድ ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ አይቻልም ።
- (፫) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሌግ ፡ ርስት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ወለድ ፡ አግድ ፡ ሊቋቋም ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯፳፱ ። በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ተዋዋቶች ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ።

ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ ቍ፡፲፭፡፮ ፡ የተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ አከራይንና ፡ ተከራይን ፡ ወይም ፡ ገበሬን ፡ የሚያገናኙትን ፡ ነገሮች ፡ በሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ የተዋዋሉት ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ አንዱ ፡ ለአንደኛው ፡ ባላቸው ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ የሚመሩ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፶፯፳፻ ። የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ።

- (፩) (የተባለውን) ፡ ወለድ ፡ አግዱን ፡ ያቋቋመው ፡ (የተዋዋለው) ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ከተጨማሪዎቹ ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ ለሚይዘው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ለተመለከተው ፡ ሰው ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።
- (፪) የተባለው ፡ ማስረከብ ፤ ሳይፈጸም ፡ እስከ ፡ ቁየበት ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ወደ ፡ ባለዕዳው ፡ እጅ ፡ የገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወለድ ፡ አግዱ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፯፳፻፱ ። የንብረቱ ፡ ጉድለቶች ፡ መድንነት ።

- (፩) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ባለበት ፡ ሁኔታ ፡ የሚሰጥ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ንብረቱን ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ በንብረት ፡ በሚገኙት ፡ ጉድለቶች ፡ ምክንያት ፡ መድን ፡ እንዲሆን ፡ አይገደድም ።
- (፫) ነገር ፡ ግን ፡ ጎላፊነት ፡ የሚያገኘው ፡ ውሉ ፡ ሲደረግ ፡ እነዚህ ፡ ጉድለቶች ፡ መኖራቸውን ፡ እያወቀ ፡ ሳይገልጽቸው ፡ ቀርቶ ፡ እነዚህ ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ ጉድለቶች ፡ ይህን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ እጅ ፡ ላደረገው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ አብረውት ፡ ለሚኖሩ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ ጤና ፤ ከፍ ፡ ያለ ፡ የአደጋ ፡ አሥጊነት ፡ ያላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፶፯፳፻፱ ። ስለ ፡ ማደስ ፡ ሥራ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረቱን ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ የሚሰጥ ፡ ሰው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ አንዳች ፡ የማደስን ፡ ሥራ ፡ ለማድረግ ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፳፻፶፯፳፻፱ ። ስለ ፡ ዕዳው ፡ ወለድ ።

- (፩) በወለድ ፡ አግድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የያዘ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ንብረቱን ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ ለሰጠው ፡ ሰው ፡ አንዳች ፡ ኪራይ ፡ ወይም ፡ የርሻ ፡ ኪራይ ፡ አይከፍልም ።

(፪) በተባለው ጉብኝት ማህተም ላይ፣ ከዚህ ጉብኝት የሚያገኛቸው ፍሬዎችና ጥቅሞች ለሚጠየቀው ለገንዘብ ወለድ ናቸው።

(፫) ከዚህ ከሚገለገልበትና ከሚጠቀምበት ነገር በላይ ወለድን የሚፈቅድለት የውል ልዩ ፈራሽ ነው።

ቀ፡ ፫፻፳፮ ። በኪራይ የተሰጡትን ገንዘብ ስለ ማደርጀት።

የማይንቀሳቀስ ጉብኝት በወለድ አገድ የተሰጠው ገንዘብ ጠያቂ፣ በኪራይ የተሰጡትን ገንዘብ ለማዘጋጀት አይገደድም።

ቀ፡ ፫፻፳፯ ። በወለድ አገድ ስለሚሰጥ መሬት።

ተቃራኒ የሚሆን የውል ልዩ ክፍለ ገንዘብ በቀር፣ በወለድ አገድ የተሰጠው የማይንቀሳቀስ ጉብኝት መሬት እንደ፣ ሆነ የተባለው መሬት ጥቅም እንዲሰጥ የማድረግ መሪነት ጉብኝቱ በወለድ አገድ ለተሰጠው ገንዘብ ጠያቂ ነው።

ቀ፡ ፫፻፳፰ ። የመብት ማስተላለፍ።

የማይንቀሳቀስ ጉብኝትን በወለድ አገድ የሰጠው ሰው ሳይፈቅድ ወለድ አገድ የተሰጠው ገንዘብ ጠያቂው የማይንቀሳቀሰውን ጉብኝት ወይም መብቱን ለሌላ ሦስተኛ ሰው ለማስተላለፍ አይችልም።

ቀ፡ ፫፻፳፱ ። አንደኛው ጭንብቻ ወለድ አገዱን ስለ መሰረዘ።

(፩) ወለድ አገድ የተሰጠው ገንዘብ ጠያቂ በማናቸውም ጊዜ የወለድ አገድ መብቱን ለመተውይይት የሚችል።

(፪) እንዲሁም ተቃራኒ የሚሆን የውል ልዩ ክፍለ ገንዘብ በቀር የተባለው ወለድ አገድ የተቋቋመበትን ግዴታ በመፈጸም ባለዕዳው በማናቸውም ጊዜ ወለድ አገዱ እንዲቀር ለማድረግ ይችላል።

ቀ፡ ፫፻፷፱ ። ወለድ አገድ በተሰጠው ገንዘብ ጠያቂውና በሌሎች ሦስተኛ ወገኖች መካከል ስላለው ግንኙነቶች።

የማይንቀሳቀስ ጉብኝት መያዣ አመዘጋገብና የመያዣውንም ውጤቶች የሚመለከቱት የዚህ አንቀጽ ደንቦች በወለድ አገድ ውል ላይ ተፈጻሚዎች ናቸው።

ቀ፡ ፫፻፸፱ ። የወለድ አገድ (የአንቲክራዝ) መሰረዝ።

እንዲሁም የማይንቀሳቀስ ጉብኝት የመያዣ መብት መቅረትንና መሰረዝን የሚመለከቱት የዚህ አንቀጽ ደንቦች በወለድ አገድም ላይ ተፈጻሚዎች ይሆናሉ።

አንቀጽ ፡ ፀሥራ ፡ ዘጠኝ ።

የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ (አድሚኒስትራሲዮኖች) ፡ የሚያደርጓቸው ፡

ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፫፻፹፩ ። የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በሚያደርጓቸው ፡ ውሎች ፡

ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ደንቦች ።

(፩) መንግሥት ፣ ወይም ፡ ሌሎች ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ የሚዋዋሏቸው ፡ ውሎች ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላውና ፡ ስለ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ውሎች ፡ የተሰጡት ፡ የዚህ ፡ ስርገብ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በጠቅላላው ፡ ይጸኑባቸዋል ።

(፪) ውሎ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ጠባይ ፡ ያለው ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፣ የተባሉትን ፡ ደንቦች ፡ የሚያሟሉ ፡ ወይም ፡ በነሱ ፡ ፈንታ ፡ የሚተኩ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፫፻፹፪ ። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሎች ።

አንድ ፡ ውል ፡ እንዳስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ሆኖ ፡ የሚቁጠረው ፣

(ሀ) ስርገብ ፡ ወይም ፡ ተዋዋቶች ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ቃል ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ነው ፡ ያሉት ፡ ሲሆን ፤

(ለ) ውሎ ፡ ከሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ የተያያዘና ፡ ለሥራውም ፡ አፈጻጸም ፡ የተዋዋዩን ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ሥራ ፡ ተካፋይነት ፡ ሳይቋረጥ ፡ የሚጠይቅ ፡ ሲሆን ፤

(ሐ) በውሎ ፡ ውስጥ ፡ ለጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ አስቸኳይ ፡ በመሆናቸው ፡ ብቻና ፡ የግል ፡ ሰዎች ፡ በሚያደርጓቸው ፡ ውሎች ፡ ውስጥ ፡ የማይገኙ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ውለታዎች ፡ ያሉበት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፹፫ ። ደንቡ ፡ ባንዳንድ ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ የሚጻፍ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ከሕዝብ ፡ ገንዘብ ፡ ለማግኘት ፡ ጥሪ ፡ የሚያደርጉ ፡ ወይም ፡ አክሲዮኖቻቸውን ፡ ወይም ፡ የግዴታ ፡ ወረቀታቸውን ፡ ለሕዝብ ፡ የሚሸጡ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮችን ፡ ውል ፡ በሚፈራረሙበት ፡ ጊዜ ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በስርገብ ፡ የተመደቡትን ፡ ሥነ ፡ ሥርዐትና ፡ ፎርምዎች ፡ እንዲከተሉ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውሎች ፡ ሥርዐት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ፈቃድን ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

ቍ ፡ ፫፻፱፩ ። የመቀበሉ ፡ ፎርም ።

- (፩) በአስተዳደር ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ደንብ ፡ የተመለከተ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሎን ፡ ተቀብሎታል ፡ የሚባለው ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ አኳኝን ፡ መቀበሉን ፡ ሲያስታውቅ ፡ ነው ።
- (፪) የክፍሉ ፡ ባለሥልጣን ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ ውል ፡ ማጽደቅ ፡ ጉዳይ ፡ ዝም ፡ ማለቱ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ ውሎን ፡ እንደ ፡ አጸደቀው ፡ የሚያስገምት ፡ አይደለም ።
- (፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ኅይለ ፡ ቃሎች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ አንድ ፡ ውል ፡ ለማራዘም ፡ ወይም ፡ ያንድ ፡ ውል ፡ ቃል ፡ ለመለወጥ ፡ በሚመለከቱት ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፱፪ ። ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሎች ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ጠቅላላ ፡ ሁኔታዎች ፡ (ግዴታዎች) ፡ (፩) የውሎቹ ፡ አጻጻፍ ።

ሥራዎች ፡ የሚፈጸሙባቸውን ፡ አኳኝን ፡ የሚያመለክቱ ፡ ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ደብተሮችን ፡ (ከዩደሻርኻቲፕ) ፡ ጠቅላላ ፡ ውለታዎችንና ፡ ደንቦችን ፡ የሚያመለክቱ ፡ ደብተሮችን ፤ አጠቃላይ ፡ የሆኑ ፡ ውሳኔዎች ፡ ያሉባቸውን ፡ ደብተሮች ፤ ሥራው ፡ የሆነው ፡ እያንዳንዱ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሊያዘጋጃቸውና ፡ በሚኒስቴሩ ፡ ትእዛዝ ፡ ሥራዎቹ ፡ የሚፈጸሙት ፡ በነዚህ ፡ መሠረት ፡ ነው ። ተብሎ ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፱፫ ። (፪) ትርጓሜ ።

- (፩) ሥራዎቹ ፡ የሚፈጸሙባቸውን ፡ አኳኝን ፡ የሚያመለክት ፡ ለዐይነት ፡ የሆነው ፡ ደብተር ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ኮንሴሲዮኖች ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ መሪ ፡ እንዲሆን ፡ አስቀድሞና ፡ በጠቅላላ ፡ አኳኝን ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያዘጋጀው ፡ ነው ።
- (፪) ጠቅላላ ፡ ውለታዎችን ፡ ደንቦችን ፡ የሚያመለክቱት ፡ ደብተሮች ፤ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሚሰጣቸው ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ወይም ፡ በአንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑትን ፡ ደንቦች ፡ የሚወስኑ ፡ ናቸው ።

- (፫) አጠቃላይ ፡ የሆኑትን ፡ ውሳኔዎች ፡ የያዙት ፡ ደብተሮች ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ የዕቃ ፡ ማቅረብን ፡ በሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ በቱክኒክ ፡ በኩል ፡ በውሎቹ ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ የሚፈጸሙትን ፡ ደንቦች ፡ የሚወስኑ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፱፬ ። የደብተሮቹ ፡ ውጤት ። (፩) ውሎን ፡ ስለ ፡ መፈረም ።

- (፩) ለውሎ ፡ አፈራረም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መከተል ፡ ስለ ፡ አለበት ፡ ጉዳይ ፡ በሚመለከተው ፡ ረገድ ፤ ለሥራዎቹ ፡ ዕውቀት ፡ የሆኑት ፡ የግል ፡ ሰዎችና ፡ በተለያዩ ፡ ሥራው ፡ በጨረቃ ፡ በተሰጠ ፡ ጊዜ ፡ በጨረቃው ፡ ተካፋይ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ጠቅላላ ፡ ውለታዎችንና ፡ ደንቦችን ፡ በሚመለከተው ፡ ደብተር ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ደንብ ፡ ሊጠቅሱ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፱፭ ። (፪) በውሎ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ቃል ።

- (፩) ሥራዎች ፡ የሚፈጸሙባቸውን ፡ አኳኝን ፡ የሚያመለክተው ፡ ደብተር ፤ ወይም ፡ ጠቅላላ ፡ ውለታዎችና ፡ ደንቦች ፡ ያሉበት ፡ ደብተር ፡ አጠቃላይ ፡ የሆኑት ፡ ውሳኔዎች ፡ ያሉበት ፡ ደብተር ፡ አንድ ፡ ውል ፡ ሲደረግ ፡ ወደ ፡ እነሱ ፡ የሚመራ ፡ በግልጽ ፡ የተጻፈ ፡ ቃል ፡ ከሌለበት ፡ በቀር ፡ ስለውሎ ፡ አተረጓጎም ፡ ወይም ፡ በውሎ ፡ ውስጥ ፡ ስላለው ፡ ቃልና ፡ ስለውሎ ፡ አፈጻጸም ፡ በነዚህ ፡ ደብተሮች ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

- (፪) ስለ ፡ አንድ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሥራ ፡ ሥራዎቹ ፡ የሚፈጸሙባቸውን ፡ አኳኝን ፡ የሚያመለክተው ፡ ልዩ ፡ ደብተር ፡ የሌሎቹን ፡ ደብተሮች ፡ ድንጋጌዎች ፡ ላይከተል ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፱፬ ። በደብተሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

- (፩) የተዋዋዮቹ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ የተወሰኑት ፡ ሥራ ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝን ፡ የሚመለከተውን ፡ አንድ ፡ ደብተር ፡ ወይም ፡ ጠቅላላ ፡ ውለታዎችንና ፡ ደንቦችን ፡ ወይም ፡ አጠቃላይ ፡ ውሳኔዎች ፡ ያሉበትን ፡ ደብተር ፡ በመጥቀስ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሎ ፡ በተፈረመበት ፡ ጊዜ ፡ ደብተሩ ፡ ተጽፎ ፡ የነበረበትን ፡ አኳኝን ፡ መመልከት ፡ ያስፈልጋል ።
- (፪) የውሎ ፡ ስምምነት ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ የደብተሩ ፡ ቃል ፡ ቢለዋወጥ ፡ የተዋዋዮቹን ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ የሚነካ ፡ አይደለም ።

ቍ ፡ ፫፻፱፭ ። ለአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሚፈቀድ ፡ የገንዘብ ፡ ወጪ ።

- (፩) ለአንድ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የባጀት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ የሚፈቅዱለት ፡ የገንዘብ ፡ ወጪ ፡ በመፈቀዱ ፡ ብቻ ፡ ገንዘቡ ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ እንዲውል ፡ ለማስደረግ ፡ ለግል ፡ ሰዎች ፡ መብት ፡ አይሰጣቸውም ።

(ዪ) ውሉን ፡ ለመፈራረም ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ እንዲያሠራ ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ውሉን ፡ እንዲፈራረም ፡ ፈቃድ ፡ እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ሆኖ ፡ አይቁጠርም ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፩ ። የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ ስላለው ፡ ነጻነት ።

(፩) አንድ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ እንዲዋዋል ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ውሉን ፡ እንዲፈራረም ፡ አያስገድደውም ።

(ይ) ውል ፡ እንዲዋዋል ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ የአስተዳደሩን ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ እንዲችል ፡ ብቻ ፡ የሚያደርግ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፪ ። ገንዘብ ፡ አለመኖር ።

ሥራዎችን ፡ ለማስፈጸም ፡ የሚያስፈልጉት ፡ ገንዘቦች ፡ ያልተሰጡት ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የተዋዋለው ፡ ውል ፡ የጸና ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፫ ። ለመዋዋል ፡ ያልተፈቀደለት ፡ ያስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ።

(፩) በአስተዳደር ፡ ሕጎች ፡ ወይም ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ ፈቃድ ፡ ማግኘት ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ፈቃድ ፡ ሳይቀበል ፡ ውሉን ፡ የፈረመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(ይ) የውሉ ፡ ዓላማ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ በመሆኑ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ፈራሽነት ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በተባለው ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ በሚመለከተው ፡ የውል ፡ መፍረስ ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፬ ። ውሉን ፡ ስለ ፡ ማጽደቅ ።

(፩) ውሉ ፡ እንዲረጋ ፡ ከተፈረመ ፡ በኋላ ፡ ባለሥልጣን ፡ እንዲያጸድቀው ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ የማጽደቅ ፡ ተግባር ፡ እስከ ፡ ተፈጻሚ ፡ ድረስ ፡ ውሉ ፡ የመጨረሻ ፡ አስገዳጅነት ፡ አያገኝም ።

(ይ) ውሉን ፡ የተዋዋለው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉ ፡ እንዲጸድቅ ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ አሠራሮች ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(፫) ይህን ፡ የውል ፡ ማጽደቂያ ፡ ፈቃድ ፡ የሚያሰናከል ፡ ወይም ፡ የሚያውክ ፡ አሠራር ፡ መፈጸም ፡ አይገባውም ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፭ ። የዘገየ ፡ የውል ፡ ማጽደቅ ።

ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ውል ፡ የተዋዋለ ፡ ሰው ፡ ያደረገው ፡ ውል ፡ እስከ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ በሁለቱ ፡ ተዋዋሎች ፡ መካከል ፡ እስከ ፡ ተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ የማጽደቅ ፡ ነገር ፡ ያልተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለተ

ዋዋዩ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አንድ ፡ ማስታወቂያ ፡ በመስጠት ፡ ብቻ ፡ ከውሉ ፡ ግዴታዎች ፡ ውጭ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፮ ። ውሉ ፡ ፍጻሜ ፡ ሳያገኝ ፡ ሲቀር ፡ የሚደርስ ፡ አላፈነት ።

(፩) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉን ፡ ሳይፈራረም ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉ ፡ ከመፈረሙ ፡ በፊት ፡ በተደረገው ፡ ንግግር ፡ ባላየው ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ በአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጥፋት ፡ ተዋዋዩ ፡ ውሉ ፡ ይፈጸማል ፡ በማለት ፡ ላደረጋቸው ፡ ወጪዎች ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(ይ) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አንዳች ፡ ጥፋት ፡ ባያደርግም ፡ እንኳ ፡ ከተዋዋዩ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጋራ ፡ ባደረገው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ድርድር ፡ መሠረት ፡ ተዋዋዩ ፡ ለሚፈጽመው ፡ ሥራ ፡ ጥናት ፡ አድርጎ ፤ ፕላን ፡ አዘጋጅቶ ፡ ሥራውን ፡ ጀምሮ ፡ ወይም ፡ ወጪ ፡ አድርጎ ፡ እንደታሰባቸው ፡ ይኸንንም ፡ ኪሣራ ፡ ወጪ ፡ ያደረገው ፡ በመሥሪያ ፡ ቤት ፡ ፈቃድ ፡ ሆኖ ፡ በዚህም ፡ ወጪ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተጠቅሞበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ በመክፈል ፡ ኪሣራውን ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።
የጨረታ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፯ ። ይህን ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ማዋል ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ውሎች ፡ በጨረታ ፡ ሥርዐት ፡ ሊፈጸሙ ፡ ይቻላል ።

(ይ) ሕጉ ፡ በእንደዚህ ፣ ያለ ፡ ሥርዐት ፡ እንዲፈጸም ፡ የሚያዘ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውሎቹ ፡ በጨረታ ፡ ካልተሰጡ ፡ ፈራሽ ፡ ናቸው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፰ ። የጨረታ ፡ ማስታወቂያ ። (፩) መሠረቱ ።

በጨረታ ፡ የሚፈጸመው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ደንብ ፡ ባይኖርም ፡ ተገቢ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በሚገመተው ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዘዴ ፡ ለሕዝብ ፡ መገለጽ ፡ አለበት ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፵፱ ። (ይ) በጨረታው ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚገለጸው ፡ ቃል ።

የጨረታው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተዘረዘሩትን ፡ ነገሮች ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(ሀ) ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኋን ፡ የሚያመለክተውን ፡ ደብተር ፡ ለማየት ፡ የሚቻልበትን ፡ ቦታ ፤

(ለ) ጨረታ ፡ የሚያደርጉትን ፡ ባለሥልጣኖች ፤

(ሐ) ስለ ፡ ጨረታው ፡ መልስ ፡ የሚቀርብበትን ፡ ጊዜ ፤

- (መ) ለጨረታው ፡ የተወሰነውን ፡ ስፍራ ፡ ቀንና ፡ ሰዓት ፤
- (ሠ) ተጫራቾች ፡ የሚያቀርቡትን ፡ የዋስትና ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ የዋስትና ፡ ማረጋገጫዎች ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፱ = (፫) የጊዜ ፡ ውሳኔ ።

የሚያስቸኩል ፡ ምክንያት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለጨረታው ፡ መልስ ፡ መስጫ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በፊት ፡ የጨረታው ፡ ማስታወቂያ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዲገለጽ ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፭ = የጨረታው ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

እንደገና ፡ በአዲስ ፡ ማስታወቂያ ፡ ካልተገለጸ ፡ በቀር ፡ የመጀመሪያው ፡ የጨረታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝን ፡ የሚያመለክተውን ፡ ደብተር ፡ መለዋወጥ ፡ አይቻልም ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፪ = ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝን ፡ የሚያመለክት ፡ ደብተር ።

- (፩) ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝን ፡ የሚያመለክተው ፡ ደብተር ፡ ተጫራቾች ፡ ያለባቸውን ፡ የግዴታ ፡ ዝርዝር ፡ ገልጾ ፡ ያመለክታል ።
- (፪) በዚህም ፡ ደብተር ፡ ውስጥ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተፈላጊ ፡ መስሎ ፡ የሚታየውን ፡ የተጫራቾችን ፡ የቴክኒክና ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ችሎታ ፡ ይወስናል ።
- (፫) አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ባንድ ፡ ጨረታ ፡ ውድድር ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ማቅረብ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ የማስረጃ ፡ ዐይነትና ፡ እንዲሁም ፡ የቀረቡት ፡ የሥራ ፡ ዐቅድ ፡ (ፕላኖች) ፡ ወይም ፡ የዕቃ ፡ ዐይነቶች ፡ ተገቢ ፡ አይደሉም ፡ ተብለው ፡ አቅራቢያዎች ፡ ከውድድሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚወገዱበትን ፡ ሁኔታ ፡ ገልጾ ፡ ይወስናል ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፫ = መቅረብ ፡ የሚገባቸው ፡ አስረጅ ፡ ጽሑፎች ።

በጨረታው ፡ ውድድር ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ የሚፈቅዱት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጮች ፡ ወይም ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ አስቀድሞ ፡ በተዘጋጀው ፡ ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝን ፡ በሚገልጸው ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ በተመለከተው ፡ ስፍራና ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ በጨረታው ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ፈቃደኛ ፡ መሆናቸውንና ፡ የሚሰጡትን ፡ መልስ ፡ ማቅረብ ፡ አለባቸው ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፬ = የጨረታው ፡ ዋጋ ፡ ለማቅረብ ፡ አሳብ ፡ አለኝ ፡ ሲባል ፡ የሚሰጥ ፡ ማስታወቂያ ።

(፩) በጨረታው ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ሐሳብ ፡ መኖሩን ፡ የሚያመለክተው ፡ ማስታወቂያ ፡ የዕጩውን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ የግል ፡ ስም ፡ ሥራውንና ፡ መኖሪያ ፡ ቦታውን ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

(፪) ይህ ፡ መግለጫ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ማስረጃዎችና ፡ ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝን ፡ በሚያመለክተው ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ መቅረብ ፡ አስፈላጊው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ ደንበኛ ፡ ከሆነ ፡ የዋስትና ፡ ጽሑፍ ፡ ጋራ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፮ = የጨረታው ፡ አቀራረብ ።

- (፩) በጨረታ ፡ ማቅረቢያው ፡ ጽሑፍ ፡ የሚመለከተው ፡ ነገርና ፡ ፎርም ።
- (፪) የጨረታው ፡ ማቅረቢያ ፡ ጽሑፍ ፡ ዕጩው ፡ ያቀረበውን ፡ ዋጋና ፡ የሚገባበትን ፡ ግዴታ ፡ ገልጾ ፡ ያመለክታል ።
- (፫) የሚቀርበውም ፡ ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝን ፡ በሚያመለክተው ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ ተገልጾ ፡ በታዘዘው ፡ መሠረት ፡ በተዘጋገበው ፡ በታሸገ ፡ አምቦሎፕ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ ነው ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፯ = የቀረበውን ፡ ጨረታ ፡ የመፈጸም ፡ ግዴታ ።

- (፩) የጨረታው ፡ ውጤት ፡ እስከ ፡ ተነገረ ፡ ድረስ ፡ ለጨረታው ፡ የቀረበው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ያቀረበውን ፡ የጨረታው ፡ ውድድር ፡ ትቻለሁ ፡ ለማለት ፡ ወይም ፡ ለመለዋወጥ ፡ አይችልም ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ለጨረታው ፡ ባቀረበው ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ የሚገደድበትን ፡ የጊዜ ፡ ልክ ፡ ሊወስን ፡ ይችላል ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፰ = የጨረታው ፡ ክፍል ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ።

የጨረታው ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሚቋቋመው ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ የአስተዳዳሪ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በተሰጠው ፡ የውስጥ ፡ ደንብና ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፱ = ጨረታውን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

የጨረታው ፡ ሥራ ፡ የሚፈጸመው ፡ በግልጽ ፡ ጉባኤ ፡ ነው ።

ቀ* = ፫ሺ፻፶፱ = ተጫራቾችን ፡ ስለ ፡ መቀበል ። (፩) የጽሕፈት ፡ ቤቱ ፡ ሥራ ።

- (፩) የጨረታው ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በመጀመሪያ ፡ ተጫራቾች ፡ የሥራው ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ የሚሰጡትን ፡ መግለጫ ፡ ይመለከታል ።
- (፪) የጨረታው ፡ መግለጫ ፡ በሚገባ ፡ የቀረበ ፡ መሆኑንና ፡ ተጫራቾችም ፡ ለጨረታው ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ የሚያበቃቸው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ሁኔታዎች ፡ (ግዴታዎች) ፡ ሁሉ ፡ ያሏቸው ፡ መሆናቸውን ፡ ይመረምራል ።

ቀ* = ፫ሺ፻፷ = የመምረጥ ፡ ሥልጣን ።

(፩) ጽሕፈት ፡ ቤቱ ፡ ከተጫራቾች ፡ ወይም ፡ ከዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ በገንዘብ ፡ ረገድ ፡ ወይም ፡ በሞያ ፡ ሥራቸውም ፡ ረገድ ፡ የሚፈለጉት ፡ መድኖች ፡ ያሏቸውን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አይቀበላቸውም ።

(፪) ሥራዎች፣ የሚፈጸሙባቸውን፣ አኳኋን፣ በሚያመለክተው፣ ደብተር፣ ላይ፣ ተቃራኒ፣ ቃል፣ ከሌለ፣ በቀር፣ የማይቀበላቸውን፣ ተጫራቾች፣ ጽሕፈት፣ ቤቱ፣ ሊሰማቸው፣ እይገደድም ።

(፫) ውሳኔውንም፣ የሰጠበትን፣ ምክንያት፣ እንዲገልጽ፣ ግዴታ፣ የለበትም ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፩ ። የተሰጠውን ፣ ውሳኔ ፣ ለመለወጥ ፣ የማይቻል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

የጨረታውን ፣ መልስ ፣ የያዙ ፣ እምቦሎቻችን ፣ ከተከፈቱ ፣ በኋላ ፣ ሥራ ፣ ተቋራጭ ፣ ወይም ፣ ዕቃ ፣ አቅራቢ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ በጨረታው ፣ ተካፋይ ፣ እንዲሆን ፣ የተፈቀደበትን ፣ ውሳኔ ፣ ለመለወጥ ፣ አይቻልም ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፪ ። የጨረታ ፣ ማቅረቢያ ፣ ወረቀት ፣ ንባብ ።

(፩) የጨረታውን ፣ መልስ ፣ የያዙት ፣ እምቦሎቻችን ፣ የሚከፈቱት ፣ ሕዝብ ፣ ባለበት ፣ ነው ።

(፪) የሚነበበውም ፣ በከፍተኛ ፣ ድምፅ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፫ ። የጨረታ ፣ ፕሮሴፔርባል ።

የጨረታው ፣ ውጤት ፣ የዚሁኑ ፣ ሥራ ፣ አፈጻጸም ፣ ጠቅላላ ፣ ሥርዐት ፣ በሚገለጽ ፣ ቃለ ፣ ጉባኤ ፣ (ፕሮሴፔርባል) ፣ ይጻፋል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፬ ። ለጊዜው ፣ የሚሆን ፣ አንድ ፣ ተጫራች ፣ ስለ ፣ መምረጥ ፣ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የጨረታ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ከተጫራቾቹ ፣ መካከል ፣ ለመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ይበልጥ ፣ ጠቃሚ ፣ የሆነ ፣ ዋጋ ፣ ያቀረበውን ፣ ለጊዜው ፣ የጨረታው ፣ አሸናፊ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ያስታውቃል ።

(፪) ይህንንም ፣ ሲያደርግ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ የቀረበለትን ፣ ዋጋና ፣ ሥራው ፣ የሚፈጸምበትን ፣ ሁኔታ ፣ በሚገልጸው ፣ ደብተር ፣ ላይ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ መፈጸሙን ፣ ይመለከታል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፭ ። (፪) ማስታወቂያ ፣ ስለ ፣ ማዘግየት ።

(፩) በጨረታው ፣ ደንቦች ፣ ላይ ፣ ያስተዳደሩ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ከአንድ ፣ ከተወሰነ ፣ ዋጋ ፣ በላይ ፣ አልፎ ፣ ሊዋዋል ፣ አይፈልግም ፣ ተብሎ ፣ ተነግሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ ለጊዜው ፣ የጨረታው ፣ አሸናፊ ፣ ነው ፣ የሚባለውን ፣ ሰው ፣ ላያስታውቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ይህን ፣ የተወሰነ ፣ ዋጋም ፣ ተጫራቾቹ ፣ እንዲያውቁት ፣ አይደረግም ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፮ ። (፫) የብዙ ፣ ዋጋ ፣ አቀራረብ ፣ እኩልነት ።

(፩) ከተጫራቾቹ ፣ መካከል ፣ ብዙዎቹ ፣ ተመሳሳይ ፣ የሆነ ፣ ዋጋ ፣ አቅርቦት ፣ እንደሆነና ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቱም ፣ ከነዚህ ፣ መካከል ፣ ለመምረጥ ፣ የማይቻለው ፣

የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የጨረታው ፣ ደንብ ፣ ከነዚህ ፣ መካከል ፣ በዕጣ ፣ ይደረሰው ፣ የሥራውን ፣ ውል ፣ ሊወስድ ፣ ይችላል ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ ሲኖርበት ፣ ይችላል ።

(፪) በደንቡ ፣ ላይ ፣ የዚህ ፣ ዐይነት ፣ ድንጋጌ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ አዲስ ፣ ጨረታ ፣ ይደረጋል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፯ ። (፩) ውጤቱ ።

(፩) አሸናፊ ፣ የሆነውን ፣ ተጫራች ፣ ለጊዜው ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ ቢመርጥ ፣ ውሉ ፣ እንደ ፣ ተፈጸመ ፣ አያስቁጥረውም ።

(፪) አሸናፊውን ፣ ተጫራች ፣ ለጊዜው ፣ መምረጥ ፣ ውሉን ፣ ለመፈራረም ፣ የሚችለውን ፣ ተጫራች ፣ የማመልከት ፣ ውጤት ፣ ብቻ ፣ ይኖረዋል ።

(፫) እንዲሁም ፣ ያንዱ ፣ ተጫራች ፣ መመረጥ ፣ የጨረታ ፣ ዋጋ ፣ አቅርቦት ፣ የነበሩትን ፣ ሌሎቹን ፣ ተጫራቾች ፣ ከግዴታቸው ፣ ውጭ ፣ ያደርጋቸዋል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፰ ። ያስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚያደርገው ፣ ማጽደቅ ።

(፩) የጨረታውን ፣ ሥርዐት ፣ ያስፈጸመው ፣ ያስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የጨረታውን ፣ ውጤት ፣ ለማጽናት ፣ ወይም ፣ ላለማጽናት ፣ ሙሉ ፣ ነጻነት ፣ አለው ።

(፪) ውሉም ፣ ተፈጸመ ፣ የሚባለው ፣ ይህ ፣ ማጽደቅ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፷፱ ። ስምምነት ።

(፩) በጨረታ ፣ የሚሠሩ ፣ ሥራዎች ፣ ሁለቱ ፣ ወገን ፣ እርስ ፣ በራሳቸው ፣ እየተሰማሙ ፣ በጨረታው ፣ ዋጋ ፣ ላይ ፣ ስምምነት ፣ ሊያደርጉበት ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ የውሉ ፣ ዘመን ፣ ሲፈጸም ፣ በተዋዋዮቹ ፣ መካከል ፣ በሚደረግ ፣ ስምምነት ፣ በየጊዜው ፣ ለመታደስ ፣ ወይም ፣ ቀኑን ፣ ለማራዘም ፣ ይቻላል ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፫ ።

የውል ፣ ምክንያት ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፸ፀ ። ምክንያት ፣ የሌለው ፣ ውል ።

የውሉ ፣ ስምምነት ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ለውል ፣ ሰጪው ፣ ያስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ይህ ፣ የተደረገው ፣ ውል ፣ ወደ ፣ ታሰበው ፣ ግብ ፣ ለመኖሪስ ፣ የሚያስችለው ፣ ምክንያት ፣ ሊያገኝ ፣ የማይችል ፣ መሆኑንና ፣ አድሚኒስትራሲዮኑ ፣ ያሰበውን ፣ ውጤት ፣ ለማስገኘት ፣ የማይችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ይህንንም ፣ ተዋዋዩ ፣ ወገን ፣ የሚያውቀው ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ያተገለጸ ፣ ሲሆን ፣ ውሉ ፣ አንዳችም ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ሆኖ ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፸፩ ። ሕገ ፣ ወጥ ፣ ምክንያት ።

(፩) ያስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ይውሉን ፣ ስምምነት ፣ ያደረገው ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ለሆነ ፣ ግብ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ለሆነው ፣ ምክንያት ፣ የተደረገው ፣ ውል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ይህን ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ውል ፡ ያደረገው ፡ ለጠቅላላው ፡ ጥቅም ፡ ሳይሆን ፡ ለተዋዋዩ ፡ የግል ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅምን ፡ ለማስገኘት ፡ ታቅዶ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ዋጋ ፡ የሌለውና ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፪ ።
ውል ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ውጤት ።
ንእሱ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።
ስለ ፡ ውሎች ፡ ደንበኛ ፡ አፈጻጸም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፪ ። በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ሊመለከት ፡ የሚገባው ፡ ነገር ።

- (፩) ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ አድርገው ፡ ግዴታቸውን ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።
- (፪) በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ የተመለከተውንም ፡ ነገር ፡ ትክክል ፡ አድርጎ ፡ በዘመኑ ፡ በሚሠራበት ፡ የጥበባዊ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ መሠረት ፡ አስደሳች ፡ በሆነ ፡ ዐይነትና ፡ ጥቅም ፡ አለው ፡ ተብሎ ፡ በተመደበው ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ መፈጸም ፡ ይገባቸዋል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ በትጋት ፡ በጥንቃቄ ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፫ ። ግዴታዎች ፡ የሚፈጸሙበት ፡ ሁኔታ ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተዋዋዩ ፡ ወገን ፡ በስምምነቱ ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ እንዲችል ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዕቃዎችና ፡ መሥሪያዎች ፡ ለመግዛት ፡ ራሱ ፡ የፈለጋቸውን ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ ለማምጣት ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ግዴታዎቹን ፡ ለመፈጸም ፡ በራሱ ፡ አላፈነት ፡ ለሥራው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ የዕለት ፡ ሠራተኞች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሠራተኞችንም ፡ መርጠ ፡ ለመቅጠር ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፬ ። ስለ ፡ ጊዜ ፡ ውሳኔ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) እያንዳንዱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ግዴታዎቹን ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፪) በውሉ ፡ ላይ ፡ ተወስኖ ፡ በግልጽ ፡ የተመለከተ ፡ ጊዜ ፡ የሌለ ፡ እንደሆነ ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፶፭ ። (፪) ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መብት ።

በውሉ ፡ ውስጥ ፡ በግዴታዎቹ ፡ አፈጻጸም ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሌላ ፡ በሥራ ፡ ትእዛዝ ፡ ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሊወሰን ፡ መብት ፡ አለው ፡ ተብሎ ፡ ካል

ተመለከተ ፡ በቀር ፡ ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በስምምነት ፡ ከተመለከተው ፡ የሥራ ፡ ማስፈጸሚያ ፡ ጊዜ ፡ ሌላ ፡ በራሱ ፡ ሥልጣን ፡ ብቻ ፡ ተዋዋዩን ፡ ሊያስገድደው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፮ ። የዋጋ ፡ አከፋፈል ።

ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ በፈናንስ ፡ ሕግ ፡ በመንግሥት ፡ ሒሳብ ፡ አያያዝ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯ ። ግዴታ ፡ አልተፈጸመም ፡ ማለትን ፡ መከራከሪያ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

- (፩) ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያለበትን ፡ ግዴታ ፡ አለመፈጸሙ ፡ ይህ ፡ አድራጎት ፡ ውሉን ፡ ለመፈጸም ፡ እንዳይችል ፡ ካላደረገው ፡ በቀር ፡ ተዋዋዩ ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ አልፈጽምም ፡ ለማለት ፡ ምክንያት ፡ ሊሆነው ፡ አይችልም ።
- (፪) የውሉን ፡ አፈጻጸም ፡ የሚያስችለው ፡ ከሆነ ፡ ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያደረገውን ፡ የውለታ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፡ ተዋዋዩ ፡ የውሉን ፡ አፈጻጸም ፡ ሊያቋርጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፰ ። ስለ ፡ ማቻቻል ።

ተዋዋዩ ፡ ዕዳ ፡ ይቻቻልልኝ ፡ ብሎ ፡ ያስተዳደሩን ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ ይቻቻልልኝ ፡ የሚለው ፡ ዕዳ ፡ የቀረጥ ፡ ዕዳን ፡ የሚመለከት ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ንእሱ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ውሎች ፡ ምርመራ ።

(ሀ) ላስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በተለይ ፡ የተፈቀዱለት ፡ መጠቀሚያዎች ።

ቍ ፡ ፫፻፶፱ ። መሠረቱ ።

ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውሉ ፡ በዝምታ ፡ የታለፈውንም ፡ በሆነ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ በሆነ ፡ አፈጻጸም ፡ በውሉ ፡ አንዳንድ ፡ መሻሻያዎች ፡ አድርጎ ፡ ተዋዋዩን ፡ ለማስገደድ ፡ ይቻለዋል ። ይህም ፡ አንድ ፡ አጋጣሚ ፡ የሆነ ፡ መለዋወጥ ፡ እኒሁ ፡ መሻሻያዎች ፡ ለሕዝባዊ ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊ ፡ መሆናቸውን ፡ ባስረዳው ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፷፬ ። ውልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

ተዋዋዩ ፡ ጥፋት ፡ ባይኖርበትም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉን ፡ ሊያፈርስ ፡ ይቻለዋል ። ይህም ፡ ውሉ ፡ ለሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ የሚጠቅም ፡ ሳይሆን ፡ ሲቀር ፡ ወይም ፡ ለፍላጎቱ ፡ የማይስማማ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፳፩ ፡ ስለ ሲሳሪ ።

- (፩) ካስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ መሻሻል ፡ ወይም ፡ መሰረዝ ፡ ምክንያት ፡ በሚደርሱበት ፡ ጉዳት ፡ ልክ ፡ ኪሳራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ኪሳራው ፡ ሲታሰብ ፡ ተዋዋይ ፡ በውሉ ፡ ለማግኘት ፡ ያሰባቸውን ፡ ትርፎች ፡ ሁሉ ፡ መገመት ፡ ይገባል ።
- (፫) ዳኞች ፡ ግን ፡ ለተዋዋይ ፡ ስለቀሩበት ፡ ትርፎች ፡ የኪሳራውን ፡ ገንዘብ ፡ በማሳካት ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ። እንደዚህም ፡ የሚሆነው ፡ ውሉ ፡ እንዲሻሻል ፡ ወይም ፡ እንዲሰረዝ ፡ የተደረገው ፡ ውሉን ፡ በተዋዋለው ፡ ያስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ምክንያቶች ፡ መሆኑ ፡ በታወቀ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፳፪ ፡ በተዋዋይ ፡ ጥያቄ ፡ ውልን ፡ ስለ ማፍረስ ።

- (፩) ተዋዋይ ፡ ባስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጣልቃ ፡ መግባት ፡ የውሉን ፡ ጠቅላላ ፡ ገንዘብ ፡ ቁጠባ ፡ የሚለውጠው ፡ ወይም ፡ የሚገለባብጠው ፡ ሆኖ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በውሉ ፡ ያደረገው ፡ ማሻሻል ፡ ብዛቱ ፡ ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ከታሰበው ፡ መብለጥ ፡ አለመብለጠን ፡ ማመዛዘን ፡ የሚችሉት ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።
- (፫) ተዋዋይ ፡ በገዛ ፡ ፈቃድ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ የሚፈቅድለት ፡ አንቀጽ ፡ ካልኖረው ፡ በቀር ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ።

(ለ) አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ ስለ መቅረት ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፳፫ ፡ መሠረቱ ።

- (፩) ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ የቀሩት ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ የውሉን ፡ ሚዛን ፡ ምናልባት ፡ ገለባብጠውት ፡ ቢገኙ ፡ ካስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ግዴታዎቹን ፡ የኒህም ፡ አፈጻጸም ፡ በመሣሪያ ፡ ሪፖርት ፡ የሚቻል ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ግድ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፪) ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ከወደቀበት ፡ ጉዳት ፡ የተዋዋለው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በከፊል ፡ ችሎ ፡ እንዲረዳው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፳፬ ፡ ስለ ውሉ ፡ መናወጥ ።

የውሉ ፡ ሚዛን ፡ የሚናወጠው ፡ አዲስ ፡ የተፈጠሩ ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ የተዋዋለውን ፡ ሰው ፡ ግዴታዎች ፡ ከፍ ፡ ሲያደርጉ

ትና ፡ ይኸም ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ሲዋዋሉ ፡ ከሰጡት ፡ አገገመት ፡ የመጨረሻ ፡ ወሰኑን ፡ ተላልፎ ፡ የበለጠ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፳፭ ፡ አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ ስለ መቅረት ።

- (፩) አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ የቀረ ፡ ሆኖ ፡ የሚቁጠር ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ውሉን ፡ ሲዋዋሉ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ ለመገንዘብ ፡ ሳይቻላቸው ፡ የቀረው ፡ ነው ።
- (፪) አንድ ፡ ሁኔታ ፡ አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ የቀረ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ሊቁጠር ፡ የማይቻለው ፡ ለጥቅሙ ፡ ባደረገው ፡ ሰው ፡ አሠራር ፡ የሆነው ፡ ነው ።
- (፫) አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ መቅረትን ፡ ለመጥቅስ ፡ የሚቻለውም ፡ ባልታሰቡ ፡ ምክንያቶች ፡ ስለሚደርሱት ፡ ሁኔታዎች ፡ ወይም ፡ ባልታሰቡ ፡ የልክ ፡ መተላለፍ ፡ በውሉም ፡ ጊዜ ፡ ቀድሞ ፡ በተፈጸሙት ፡ ጉዳዮች ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፳፮ ፡ የጋዎችን ፡ ለመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ እንደ ገና ፡ ለማሻሻል ፡ የተደረገ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

- በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የጋዎችን ፡ ለመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ እንደ ገና ፡ ለመመርመርና ፡ ለማሻሻል ፡ የሚፈቅድ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ ምክንያቶች ፡ ሲኖሩ ፡ ኪሳራ ፡ ማግኘት ፡ የሚገባ ፡ መሆኑን ፡ አያስቀርም ።
- (ሀ) በጉዳዩ ፡ የተመለከተውን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ለማዋል ፡ ሳይቻል ፡ ሲቀር ፤
- (ለ) በውሉም ፡ ቃል ፡ አፈጻጸም ፡ ለምሳሌ ፡ በየጋ ፡ መለዋወጥ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከቱት ፡ ነገሮች ፡ ውጭ ፡ በሆኑ ፡ ነገሮች ፡ ምክንያት ፡ በሚደርሰው ፡ የየጋ ፡ መለዋወጥ ፡ የውሉን ፡ የቁጠባ ፡ ኤኮኖሚ ፡ መናወጥን ፡ ለማቃናት ፡ የማይበቃ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፳፯ ፡ የወጪ ፡ ብልጫ ፡ መኖር ፡ የሚያሻ ፡ ስለ መሆኑ ።

በጊዜው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ ምክንያት ፡ በተዋዋይ ፡ ላይ ፡ የወጪ ፡ ብልጫ ፡ ኪሳራ ፡ ሳይደርስበት ፡ ትርፎቹ ፡ በመቀነሳቸው ፡ ወይም ፡ ትርፍ ፡ በማጣት ፡ ብቻ ፡ ኪሳራ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይቻልም ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፳፰ ፡ ስለ ኪሳራ ፡ ገንዘብ ።

- (፩) የሚከፈለውም ፡ ኪሳራ ፡ በጊዜው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ ምክንያት ፡ ከደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አንደኛውን ፡ ክፍል ፡ ተዋዋይ ፡ ራሱ ፡ እንዲችል ፡ በማድረግ ፡ ነው ።
- (፪) በዚህም ፡ ሪፖርት ፡ መገንዘብ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ተዋዋይ ፡ ችግሩን ፡ ለመወጣት ፡ ያደረገውን ፡ ጥረት ፡ ሁሉ ፡ የሥራውን ፡ ድርጅት ፡ ጠቅላላ ፡ አኳኋትን ፡ እንዲሁም ፡ ሌላ ፡ ማናቸውንም ፡ ርትዕ ፡ የሆኑ ፡ ሁኔታዎችን ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፱ ። አስቀድሞ ፡ ያልታሰበ ፡ ነገር ፡ የሚቀርበት ፡ ሁኔታ ።

- (፩) አስቀድሞ ፡ ያልታሰበ ፡ ነገር ፡ መቅረት ፡ የሚገባው ፡ የውሉ ፡ ሚዛን ፡ በተቃና ፡ ጊዜ ፡ ነው ።
- (፪) የውሉ ፡ ሚዛን ፡ መቃወስ ፡ ፍጹም ፡ ሆኖ ፡ ከተገኘ ፡ እያንዳንዱ ፡ ተዋዋይ ፡ በዚሁ ፡ ረገድ ፡ የተፈጠረውን ፡ ሁኔታ ፡ እንዲያውቁለት ፡ ለዳኞች ፡ ሊያመለክት ፡ ይችላል ።
- (፫) ውሉ ፡ በስምምነት ፡ እንዲሻሻል ፡ ለማድረግ ፡ ካልተቻለ ፡ ዳኞች ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ያደርጋሉ ።

(ሐ) የመንግሥት ፡ ሥርዐት ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯ ። ጠቅላላ ፡ ጥንቃቄዎች ።

(፩) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከተውን ፡ ስለ ፡ መንካት ።

- (፩) መንግሥት ፡ ያወጣቸው ፡ ሕጎች ፡ ደንቦች ፡ ትእዛዞችና ፡ እንዲሁም ፡ ሌላ ፡ ጠቅላይ ፡ የሆኑ ፡ ውሳኔዎች ፡ እነዚሁም ፡ ውሳኔዎች ፡ የውሉን ፡ ቃሎች ፡ በቀጥታ ፡ የሚለውጡ ፡ ወይም ፡ የውሉን ፡ አንዳንድ ፡ ቃሎች ፡ ለመፈጸም ፡ እክል ፡ የሚሆኑ ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ ያለ ፡ ጊዜው ፡ እንዲቆም ፡ የሚያደርጉ ፡ ሲሆኑ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ከሣራ ፡ እንዲያገኝ ፡ ያደርጉለታል ።
- (፪) በዚሁም ፡ ረገድ ፡ ጣልቃ ፡ የገባው ፡ ጠቅላይ ፡ የሆነው ፡ ውሳኔ ፡ ከሣራ ፡ ለማግኘት ፡ አለመቻሉን ፡ ካልጠቀሰ ፡ በቀር ፡ ከሣራውን ፡ ለመከላከል ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፮ ። (፪) የውሉን ፡ አፈጻጸም ፡ በጣም ፡ ውድ ፡ የሚያደርጉ ፡ ውሳኔዎች ።

- (፩) መንግሥት ፡ በሚያወጣቸው ፡ ጠቅላይ ፡ የሆኑ ፡ ውሳኔዎች ፡ የውሉ ፡ ቃሎች ፡ ሳይነኩ ፡ ያፈጻጸሙን ፡ አኳኋን ፡ ብቻ ፡ ቢለውጡ ፡ አፈጻጸሙንም ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪና ፡ ውድ ፡ ቢያደርጉትም ፡ ከሣራ ፡ ሊገኝባቸው ፡ አይቻልም ።
- (፪) ጣልቃ ፡ በገባው ፡ ውሳኔ ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ለዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ሁኔታ ፡ ከሣራ ፡ የሚገባው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ተመልክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሣራ ፡ ማግኘት ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯ ። በተለይ ፡ የሆኑ ፡ ጥንቃቄዎች ። (፩) ባለሥልጣን ፡ የሆነው ፡ ተዋዋይ ፡ ያደረጋቸው ፡ የጥንቃቄ ፡ ውሳኔዎች ።

- (፩) ባለሥልጣን ፡ የሆነው ፡ ተዋዋይ ፡ ያደረጋቸው ፡ በተለይ ፡ የሆኑ ፡ የጥንቃቄ ፡ ውሳኔዎች ፡ የውሉን ፡ ቃሎች ፡ የሚነኩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አፈጻጸሙን ፡

ብቻ ፡ የሚያዳግቱ ፡ ወይም ፡ በጣም ፡ የሚያስወድዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነውን ፡ ከሣራ ፡ ለማግኘት ፡ የሚገባው ፡ ያደርጉለታል ።

- (፪) የተደረጉት ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ግን ፡ ከወገኖቹ ፡ ውጭ ፡ የሆነውን ፡ ለማምለጥ ፡ የማይቻለውን ፡ የቁጠባ ፡ (የኤኮኖሚ) ፡ ሁኔታ ፡ ለማረጋገጥ ፡ ሲሆን ፡ አንዳችም ፡ ከሣራ ፡ ሊጠየቅ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯ ። (፪) በሌላ ፡ ባለሥልጣን ፡ የተደረጉ ፡ የጥንቃቄ ፡ ውሳኔዎች ።

- (፩) ጉዳት ፡ ያመጣውን ፡ ሥራ ፡ ፈጻሚው ፡ ተዋዋይ ፡ ባለሥልጣኑ ፡ ሳይሆን ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ ባለሥልጣን ፡ ሲሆን ፡ አንዳችም ፡ ከሣራ ፡ ሊከፈል ፡ አይገባም ።
- (፪) ይህን ፡ የመሰለው ፡ ጉዳይም ፡ የሚፈጸመው ፡ አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ ስለ ፡ ቀረ ፡ ነገር ፡ ወይም ፡ በሕዝብ ፡ ባለሥልጣን ፡ ጎሳፊነት ፡ በተሠሩት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ውሎች ፡ ያለመፈጸም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፱ ። ውልን ፡ በግድ ፡ ስለ ፡ ማስፈጸም ።

- (፩) ዳኞች ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ግዴታውን ፡ ይፈጽሙ ፡ ዘንድ ፡ ሊያስገድዱት ፡ አይችሉም ።
- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ግዴታውን ፡ ለመፈጸም ፡ ሳይወድ ፡ ቢቀር ፡ ዳኞች ፡ ከሣራ ፡ ለማስከፈል ፡ ፍርድ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ዳኞች ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያወጣቸውን ፡ መጠንቀቂያ ፡ ውሳኔዎች ፡ ራሱ ፡ ከተዋዋላቸው ፡ ግዴታዎች ፡ ጋራ ፡ ተቃራኒ ፡ ሲሆኑ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ሕጋዊ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለመሰረዝ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፶፭ ። በትእዛዝ ፡ የመውሰድ ፡ «ሬኪዚሲዮን» ፡ መብቶች ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ራሱ ፡ ያደረገውን ፡ ውል ፡ «በሬኪዚሲዮን» ፡ በትእዛዝ ፡ መብት ፡ ወስዶ ፡ ለማስፈጸም ፡ አይችልም ።
- (፪) የሠራተኞችን ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ ለማስወገድ ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶችን ፡ ሠራተኞች ፡ «በሬኪዚሲዮን» ፡ ለመውሰድ ፡ ግን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፮ ። ሳይከፈሉ ፡ ስለ ፡ ቀሩ ፡ ገንዘቦች ፡ ወለድ ።

- ሳይከፈል ፡ ለቀረው ፡ ገንዘብ ፡ የሚገባው ፡ ወለድ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የመስጠት ፡ አስፈላጊነት ፡ ሳይኖረው ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ላይ ፡ በሙሉ ፡ መብት ፡ ተፈላጊ ፡ የሚሆነው ፤
- (ሀ) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውሉ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ለተዋዋዩ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡ ፡ አከፋፈል ፡ የሚያስፈልገውን ፡ የማረጋገጥ ፡ ሥራ ፡ ሳይፈጽም ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፤

(ለ) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሚፈለግበትን ፡ ገንዘብ ፡ የማረጋገጠው ፡ ሥራ ፡ በተፈጸመ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ሳይከፍል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯ ። ጎላፊነት ፡ እንዳይኖር ፡ የተደረገ ፡ የውል ፡ ቃል ።

ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የተዋዋለው ፡ ሰው ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሳይከፍለው ፡ ላይከበት ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ወይም ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ —

- (ሀ) ሳይከፈል ፡ የቁየበት ፡ ጊዜ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በላይ ፡ ሲሆን ፤
- (ለ) ውሉን ፡ ያደረገው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለመጥጣት ፡ ብሎ ፡ ያደረገው ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ በሆነ ፡ ችልተኛነትና ፡ ወይም ፡ ጥፋት ፡ ያደረገው ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፰ ። ስለ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ ውድቅነት ።

(፩) አንድ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ከተዋዋዩ ፡ ጋራ ፡ በመገናኘት ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ በሌላ ፡ የውል ፡ ግዴታዎች ፡ መሠረት ፡ ንግግር ፡ ለማድረግ ፡ ቢጀምር ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ ውድቅ ፡ ስለሚሆን ፡ ማስጠንቀቂያውን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ማደስ ፡ ያስፈልገዋል ።

(፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ አንድ የቅጣት ፡ ውሳኔ ፡ ሳያደርግ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ቢያሳልፍ ፡ ወይም ፡ ከተዋዋዩ ፡ ጋራ ፡ የንግድ ፡ ግንኙነትን ፡ ቢቀጥል ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ የቅጣት ፡ ውሳኔ ፡ መፈለጉን ፡ ትቷል ፡ የሚያሰኘውና ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንዲሰጥ ፡ የሚያስገድደው ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፱ ። ስለ ፡ አቅራቢዎች ፡ መዘግየትና ፡ ጉድለት ።

(፩) አንድ ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነ ፡ በገዛ ፡ አቅራቢዎቹ ፡ መዘግየትና ፡ ጉድለት ፡ በሚደርሰው ፡ ጥፋት ፡ ሊከለክሉት ፡ በማይቻል ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ለመከራከር ፡ አይችልም ።

(፪) አንድ ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነ ፡ የገዛ ፡ አቅራቢዎቹ ፡ መዘግየትና ፡ ጉድለት ፡ ሊከለክሉት ፡ የማይቻል ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ካይል ፡ ተቋጥሮ ፡ ውሉን ፡ ባለመፈጸም ፡ ከሚደርስበት ፡ አላፊነት ፡ ሊያድነው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፷፬ ። የቅድሚያ ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ስላለመኖር ።

- (፩) መሠረቱ ።
- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ተዋዋዩ ፡ ውሉን ፡ ባለመፈጸሙ ፡ የሚያስቀጣ ፡ ጥፋት ፡ አድርጓል ፡ በማለት ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ አንድ ፡ ውሳኔ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።
- (፫) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ተዋዋዩ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ባለመ

ፈጸሙ ፡ ወይም ፡ ለመፈጸም ፡ በመዘግየቱ ፡ ምክንያት ፡ የሚፈለግበትን ፡ ኪሣራ ፡ ልክ ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ ለመወሰን ፡ አይችልም ።

(፫) ዳኞች ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ከመብቱ ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ በተዋዋይ ፡ ላይ ፡ ባደረገው ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ይከፍለው ፡ ዘንድ ፡ ሊፈርዱበት ፡ ይችላሉ ።

ንእስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።

ውሎችን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መልቀቅና ፡ ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ ተስማማ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ።

ቍ ፡ ፫፻፷፩ ። ትርጓሜ ።

(፩) ውሎችን ፡ ለሌላ ፡ መልቀቅ ፡ ማለት ፡ ተዋዋዩ ፡ ውሉን ፡ በሙሉ ፡ እንዲፈጽምለት ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ለሆነ ፡ ሲያስተላልፍ ፡ ነው ።

(፪) ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ የተስማማ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚባለውም ፡ ከተዋዋዩ ፡ ውሉን ፡ በከፊል ፡ ለማስፈጸም ፡ ካንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከሆነ ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ የሚደረግ ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፷፪ ። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊነት ።

(፩) ተዋዋዩ ፡ ያደረጋቸው ፡ ውሎችን ፡ ለሌላ ፡ ለመልቀቅና ፡ ከሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ጋራ ፡ የተደረጉ ፡ ውሎች ፡ አስቀድሞ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ እንዲፈቀድ ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) ውልን ፡ ለሌላ ፡ ስለ ፡ መልቀቅ ፡ ወይም ፡ ከሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ጋራ ፡ የተደረገውን ፡ ውል ፡ ለመፍቀድ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ባለሥልጣን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ውሉን ፡ ለመዋዋል ፡ የተፈቀደለት ፡ ባለሥልጣን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፷፫ ። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ግዴታና ፡ ችሎታ ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ውልን ፡ ለሌላ ፡ ለመልቀቅ ፡ ወይም ፡ ለሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ለማድረግ ፡ ለሚቀርብለት ፡ የፈቃድ ፡ ጥያቄ ፡ መልሱን ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ ተገቢ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

(፪) ውልን ፡ ለሌላ ፡ ለመልቀቅ ፡ ወይም ፡ የሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ሆኖ ፡ የተዋዋለው ፡ የሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ይህ ፡ አዲስ ፡ የታጨው ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ (በቴክኒካዊ ፡ ወይም) ፡ በገንዘብ ፡ ችሎታ ፡ ማነስ ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ ፈቃዱን ፡ ለመከልከል ፡ አይችልም ።

(፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በሌላ ፡ ውሎች ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ ለሌላ ፡ ማሳለፍ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ረገድ ፡ የመከልከል ፡ ወይም ፡ የመፍቀድ ፡ በተለይ ፡ የሆነ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ የገጠማዊ ስር

- (ጸ) ሳይፈቀድለት ፣ የተደረገው ፣ ውልግ ፣ ለሌላ ፣ መለቀቅ ፣ ወይም ፣ ከዋናው ፣ ተቋራጭ ፣ የተሰማማ ፣ ሁለተኛ ፣ ተቋራጭ ፣ አስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱን ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ እይቻልም ።
- (ጸ) እነዚህም ፣ ስለ ፣ ውል ፣ ጥፋት ፣ ተቋራጭ ፣ በተዋዋዩ ፣ ጉድለት ፣ ውልግ ፣ የሚያፈርሱ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ የገጠማዊ ስር ፣ ፈቃድ ፣ የሚሰጠው ፣ ውጤት ፣ (ጸ) ለሌላ ፣ ስለ ፣ መለቀቅ ።

- (ጸ) ከአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ውልግ ፣ ለሌላ ፣ ለመለቀቅ ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ ውል ፣ በተሰጠው ፣ በቀድሞ ፣ ተዋዋይ ፣ ምትክ ፣ ያደርገዋል ።
- (ጸ) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ውል ፣ ካልኖረ ፣ በቀር ፣ የቀድሞው ፣ ተዋዋይ ፣ ስለ ፣ ውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ ጎሳፊነት ፣ ነጻ ፣ ነው ።
- (ጸ) የቀድሞው ፣ ተዋዋይ ፣ ለአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ የሰጠው ፣ ዋስትና ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ እጅ ፣ የሚቋቋም ፣ በመካከላቸው ፣ ባሉት ፣ ክርክሮች ፣ መጠን ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ፡ የገጠማዊ ስር (ጸ) ከዋናው ፣ ተቋራጭ ፣ የተሰማማ ፣ ሁለተኛ ፣ ተቋራጭ ።

- (ጸ) ከአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ከዋናው ፣ ተቋራጭ ፣ ለተሰማማው ፣ ለሁለተኛው ፣ ተቋራጭ ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ በተዋዋዩ ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ መካከል ፣ ያለውን ፣ የውል ፣ ማሰሪያ ፣ እንዳለ ፣ ሆኖ ፣ እንዲኖር ፣ ይቀወማል ።
- (ጸ) የቀድሞው ፣ ተዋዋይ ፣ ሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ለፈጻሚነቱ ፣ ሥራዎች ፣ ዕቃዎች ፣ ራሱ ፣ እንደ ፣ ፈጻሚነቱ ፣ ተቋራጭ ፣ ጎሳፊነት ፣ ይኖርበታል ።
- (ጸ) ከአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ስለ ፣ ሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ የተሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ በመዘገብ ፣ ምክንያት ፣ ከሚወድቀው ፣ ቅጣት ፣ የመዘገብ ፣ ነገር ፣ በሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ጥፋት ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የቀድሞውን ፣ ተዋዋይ ፣ እይካውም ።

ምዕራፍ ፪

ስለ ፣ ሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ ኮንሴሲዮን ።

ቀ፡ የገጠማዊ ስር ፣ ትርጓሜ ።

- (ጸ) አንድ ፣ የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ የሚባለው ፣ መንግሥት ፣ ይኸን ፣ ሥራ ፣ የግል ፣ የሆነ ፣ ድርጅት ፣ በሚገባ ፣ ለማካሄድ ፣ የማይችሉው ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ወሰኖ ፣ በጠቅላላ ፣ ለሕዝቡ ፣ አስፈላጊነት ፣ ያለው ፣ ነው ፣ በማለት ፣ ራሱ ፣ የሚያካሂደው ፣ ነው ።

- (ጸ) የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የመንግሥት ፣ ሥራ ፣ ኮንሴሲዮን ፣ የሚባለውም ፣ አንድ ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ የሕዝባዊ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራን ፣ ስለ ፣ አገልግሎቱ ፣ የሚከፈለውን ፣ ከሚገለገሉበት ፣ ሰዎች ፣ በመቀበል ፣ ለማካሄድ ፣ ካንድ ፣ የመንግሥት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጋራ ፣ ያደረገው ፣ ውል ፣ ነው ።

ቀ፡ የገጠማዊ ስር ፣ የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የመቋቋሚያ ፣ መብት ፣ (ጸ) መሠረቱ ።

- (ጸ) የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ በደገና ፣ እንዲካሄድ ፣ ጎሳፊነት ፣ ያለው ፣ የመንግሥት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ውሉ ፣ በሚፈጸምበት ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ለመቋቋሚያ ፣ መብት ፣ አለው ።
- (ጸ) ባለኮንሴሲዮን ፣ ኮንሴሲዮን ፣ ለሰጠው ፣ የሥራውን ፣ ሁኔታ ፣ ገልጾ ፣ ማስረዳት ፣ እንዲሁም ፣ መቋቋሚያን ፣ እንዲፈጸም ፣ አስፈላጊውን ፣ ሁሉ ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

ቀ፡ የገጠማዊ ስር (ጸ) በደንብ ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

- (ጸ) ባለኮንሴሲዮን ፣ ለመቋቋሚያ ፣ የሚፈጸመው ፣ አሠራር ፣ በደንብ ፣ በተደነገጉት ፣ ተዋዋዮቹም ፣ በተሰማሙባቸው ፣ ውሳኔዎች ፣ መሠረት ፣ ነው ።
- (ጸ) ከዚህ ፣ በታች ፣ ባሉት ፣ ቀጥሮች ፣ ውስጥ ፣ የተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ተፈጻሚ ፣ ናቸው ።

ቀ፡ የገጠማዊ ስር (ጸ) የመቋቋሚያ ፣ ወሰን ።

- (ጸ) የኮንሴሲዮን ፣ መቋቋሚያ ፣ ኮንሴሲዮን ፣ አበላሽቶ ፣ ሥራው ፣ በአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ በቀጥታ ፣ እንደሚመራ ፣ አድርጎ ፣ የሚለውጠው ፣ እንዳይሆን ፣ ያስፈልጋል ።
- (ጸ) የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ አንዱን ፣ የሥራ ፣ ክፍል ፣ በሙሉ ፣ አስቀድሞ ፣ እያስፈቀደ ፣ እንዲሠራ ፣ ለማድረግ ፣ አይቻለውም ።
- (ጸ) በውል ፣ የተወሰነው ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ ውሉን ፣ የሚፈጸምበትን ፣ አኳኋን ፣ በነጻነት ፣ ራሱ ፣ ይመርጣል ።

ቀ፡ የገጠማዊ ስር (ጸ) ስለ ፣ ውሉ ፣ አተረጓጎም ።

- (ጸ) የውሉን ፣ ቃሎች ፣ ለኮንሴሲዮን ፣ ሥራ ፣ አካሄድ ፣ መቋቋሚያም ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ ሕዝባዊ ፣ ሥርዐት ፣ ጸጥታ ፣ ጥበቃም ፣ ሆነ ፣ አዲስ ፣ ለሆኑት ፣ ደንቦች ፣ አፈጻጸም ፣ አሰናካፊ ፣ እንዲሆኑ ፣ አድርጎ ፣ በፍጹም ፣ ትርጉም ፣ ሊሰጣቸው ፣ አይቻልም ።
- (ጸ) ስለ ፣ ሆነም ፣ የአስተዳደር ፣ ባለሥልጣን ፣ ከተዋዋዩ ፣ ጋራ ፣ በውል ፣ የተሰማማባቸውን ፣ ግዴታዎች ፣ ለመለወጥም ፣ ሆነ ፣ ለመቋቋሚያ ፣ በሥራ ፣ ደንቦች ፣ ጎይል ፣ መሠረት ፣ ለመፈጸም ፣ አይቻልም ።

ቀ፡ ቪጊጃጃጃጃጃ ። ዋጋዎችንና ፡ የዋጋ፡ልክ ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ በውል ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) መሠረቱ ።

በኮንሴሲዮኑ ፡ ውስጥ ፡ በውሉ ፡ የተመለከቱት ፡ ዋጋዎችና ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ በቁጠባ ፡ ረገድ ፡ መለወጥ ፡ በደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ ሊለወጡ ፡ ይቻላል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በውል ፡ ውስጥ ፡ ሊገባ ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ቪጊጃጃጃጃጃ ። (፪) የመለወጥ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

(፩) በያንዳንድ ፡ ዕቃዎች ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ በሚደርስባቸው ፡ የዋጋ ፡ መለወጥ ፡ መጠን ፡ ዋጋዎቹ ፡ ዐውቀው ፡ ወዲያውኑ ፡ ተለውጠው ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ይውላሉ ፡ ብሎ ፡ አስቀድሞ ፡ በኮንሴሲዮኑ ፡ ውስጥ ፡ ሊወሰን ፡ ይቻላል ።

(፪) ያዲሶች ፡ ዋጋዎች ፡ ወይም ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ አወሳሰን ፡ ባንድ ፡ የመለወጥ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ ዐውቆ ፡ ተለዋጭ ፡ ሲሆን ፡ ክርክርም ፡ በነሣ ፡ በዚህ ፡ በተጠቀሰው ፡ የመለወጥ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ ጻኞች ፡ አዲሶችን ፡ ዋጋዎችና ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ ይወስናሉ ።

ቀ፡ ቪጊጃጃጃጃጃ ። (፫) የማሻሻያ ፡ የውል ፡ ቃል ።

(፩) በውሉ ፡ በቁጠባው ፡ ሁኔታዎች ፡ በጣም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ መለወጥ ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ዋጋዎችና ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ማሻሻል ፡ መሠረቱን ፡ ጉልህ ፡ አድርጎ ፡ ሳይገልጽ ፡ መሻሻል ፡ ይገባቸዋል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ሊጻፍ ፡ ይቻላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በውሉ ፡ የተጠቀሱት ፡ ሁኔታዎች ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ተከራክረው ፡ ለውሉ ፡ አንድ ፡ የስምምነት ፡ ተጨማሪ ፡ ማድረግ ፡ ግድ ፡ ይኖርባቸዋል ።

(፫) ተዋዋዮቹ ፡ ሳይሰማው ፡ ቢቀሩ ፡ ግን ፡ ጻኞች ፡ ለባለኮንሴሲዮኑ ፡ ርትዕ ፡ የሆነ ፡ ዋጋ ፡ መቀበያ ፡ የሚሆነው ፡ አንድ ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወስነው ፡ ማውጣት ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ቪጊጃጃጃጃጃ ። (፬) ስለ ፡ ውል ፡ ቃሎቹ ፡ የጊዜ ፡ አፈጻጸም ።

(፩) በውሉ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ ተዋዋዩ ፡ ሥራውን ፡ ከተቀበለበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ የዋጋዎችን ፡ መለወጥና ፡ የማሻሻያ ፡ የውሎችን ፡ ቃል ፡ ለመጥቀስ ፡ ይችላል ።

(፪) ተዋዋዩ ፡ እንደዚህ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ በውሉ ፡ የተመለከቱትን ፡ ግዴታዎችን ፡ ለመፈጸም ፡ ከተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ከመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የተጨመረለት ፡ ጊዜ ፡ ካልኖረው ፡ በቀር ፡ ለመጥቀስ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ቪጊጃጃጃጃጃ ። ባንድ ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ ስለሚደረግ ፡ የውል ፡ መለወጥ ።

(፩) መሠረቱ ።

(፩) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ የሆነው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉ ፡ በሚጸናበት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ መልካም ፡ አካሄድ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ አገልግሎት ፡

ሥራ ፡ መሻሻል ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑ ፡ የታየውን ፡ ማንኛዎችንም ፡ ግዴታዎች ፡ በባለኮንሴሲዮኑ ፡ ላይ ፡ ሊጥልበት ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በኮንሴሲዮኑ ፡ ውል ፡ ወይም ፡ የሥራውን ፡ አኳኝን ፡ በሚያመለክተው ፡ በግዴታዎቹ ፡ ደብተር ፡ የተመለከተውን ፡ ያገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ድርጅት ፡ እንዲለውጥ ፡ ባለኮንሴሲዮኑን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፫) ማናቸውም ፡ ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ቃል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ፡ ቪጊጃጃጃጃጃ ። (፪) ለመለወጥ ፡ የሚቻሉ ፡ የስምምነት ፡ ቃሎች ።

(፩) ለመለወጥ ፡ የሚቻሉት ፡ አገልግሎት ፡ ሥራንና ፡ አፈጻጸሙን ፡ የሚመለከቱ ፡ ቃሎች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ ማቅረብ ፡ የሚገባውን ፡ ሀብት ፡ ብዛት ፡ ከፍ ፡ ለማድረግ ፡ ወይም ፡ ዝቅ ፡ ለማድረግ ፡ ወይም ፡ ያገልግሎት ፡ ሥራውን ፡ እንዲያስፋፋ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ቪጊጃጃጃጃጃ ። (፫) ስለ ፡ መለወጥ ፡ ወሰኖች ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የአገልግሎት ፡ ሥራን ፡ ድርጅት ፡ ዐይነቱን ፡ ወይም ፡ ውሉን ፡ ፍጹም ፡ ሌላ ፡ መልክ ፡ የሚሰጥ ፡ መለወጥ ፡ እንዲደረግ ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ኮንሴሲዮኑን ፡ በመንግሥት ፡ መሪነት ፡ በሚሠራ ፡ ሥራ ፡ አስተዳደር ፡ ዐይነት ፡ ለማስተዳደር ፡ አይችልም ።

(፫) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ ከተሰጠው ፡ ያገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ ጭራሹን ፡ አንድ ፡ አዲስ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ ከችሎታው ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ለማሠራት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ቪጊጃጃጃጃጃ ። (፬) ለመለወጥ ፡ የማይቻሉ ፡ የስምምነት ፡ ቃሎች ።

(፩) የኮንሴሲዮኑ ፡ ውል ፡ ለባለኮንሴሲዮኑ ፡ በገንዘብ ፡ ረገድ ፡ የሚያስገኘውን ፡ ጥቅም ፡ ሁሉ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በበኩሉ ፡ ለብቻ ፡ ለመለወጥ ፡ አይቻለውም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለባለኮንሴሲዮኑ ፡ የተሰጠውን ፡ የብቻነት ፡ ልዩ ፡ ጥቅም ፡ ለመገኘትም ፡ አይችልም ።

(፫) የኮንሴሲዮኑ ፡ ሰጭ ፡ በበኩሉ ፡ ለብቻው ፡ የዋጋዎቹን ፡ ማስታወቂያ ፡ በመሰጠት ፡ ሊያስገድደው ፡ ይችላል ። ግን ፡ በዚህ ፡ መለወጥ ፡ በባለኮንሴሲዮኑ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ መከሥ ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፩ ፡ (፩) ለባለኮንሴሲዮን ፡ ስለሚከፈለው ፡ ካሣ ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በበኩሉ ፡ ለብቻው ፡ ያለውን ፡ የመለዋወጥ ፡ መብት ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ ረገድ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ሁሉ ፡ ለባለኮንሴሲዮን ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ ይገባዋል ።

(፪) ለባለኮንሴሲዮን ፡ የሚከፈለውም ፡ ካሣ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የበለጠ ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ ባደረገው ፡ ሥራ ፡ በሚደርሰው ፡ ኪሣራ ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፪ ፡ ከደንበኞቹ ፡ ጋራ ፡ ስለሚደረገው ፡ ግንኙነት ፡ (፩) የዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማውጣት ።

ለባለኮንሴሲዮን ፡ በኮንሴሲዮን ፡ ውል ፡ ከደንበኞቹ ፡ ላይ ፡ የሚቀበለው ፡ ቀረጥ ፡ (ታክስ) ፡ ባንድ ፡ የዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ መደብ ፡ (ታሪፍ) ፡ የብዛቱ ፡ ልክ ፡ ተወስኖ ፡ ተፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለኮንሴሲዮን ፡ ከዚህ ፡ ከተፈቀደለት ፡ ከፍተኛ ፡ ወሰን ፡ ሳያልፍ ፡ የዋጋ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ራሱ ፡ ዐውቆ ፡ ለማውጣት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፫ ፡ (፪) የዋጋ ፡ ማስታወቂያን ፡ (ታሪፍ) ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

ኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ የመደበው ፡ የዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ግዴታዎች ፡ የተለወጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያዲሱ ፡ የዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ግዴታዎች ፡ ወዲያው ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ይውላሉ ። ግን ፡ በባለኮንሴሲዮን ፡ በደንበኞቹ ፡ መካከል ፡ ባሉት ፡ ውሎች ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ ጎሳ ፡ ተመልሰው ፡ ሊጸኑባቸው ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፬ ፡ (፫) ኮንሴሲዮን ፡ እንደ ፡ ሕዝባዊ ፡ ሥርዐት ፡ (ጸጥታ) ፡ ዐይነት ፡ ለመሆኑ ።

ባለኮንሴሲዮን ፡ ካንድ ፡ ደንበኛ ፡ ጋራ ፡ ባደረገው ፡ የግል ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ በኮንሴሲዮን ፡ ውል ፡ ወይም ፡ በግዴታዎቹ ፡ ደብተር ፡ የተወሰኑትን ፡ ጠቅላላ ፡ ደንቦች ፡ ለመለወጥ ፡ አይቻለውም ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፭ ፡ ስለ ፡ ደንበኞቹ ፡ እኩልነት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤትም ፡ ሆነ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ በደንበኞቹ ፡ መካከል ፡ የከፍተኛነትና ፡ የዝቅተኛነት ፡ ተግባር ፡ በመወሰን ፡ የነርሱን ፡ እኩልነት ፡ ለማጥፋት ፡ አይችሉም ።

(፪) የአገልግሎቱም ፡ ሥራ ፡ ዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ በደንበኞቹ ፡ ደረጃ ፡ መካከል ፡ ልዩነት ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለው ፡ እኒህም ፡ ልዩነቶች ፡ በሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ፊት ፡ ለደንበኞቹ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ከሆኑ ፡ ሁኔታዎች ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ ሆነው ፡ ሲገኙ ፡ ነው ።

(፫) የንግድና ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራዎች ፡ የሚተዳደሩት ፡ በግል ፡ መብት ፡ ደንቦች ፡ መሆኑ ፡ በሕግ ፡ የታወቀላቸውም ፡ ቢሆን ፡ ከላይ ፡ የተጠቀሰውን ፡ መሠረታዊ ፡ የሆነ ፡ አደራረግን ፡ ማክበር ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፮ ፡ (፩) የደንበኞችና ፡ የባለኮንሴሲዮን ፡ ግንኙነቶች ።

(፩) በዋጋ ፡ መደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታዎች ፡ አፈጻጸም ፡ የሚደረጉት ፡ ስሕተቶች ፡ ሁሉ ፡ መቃኛት ፡ አለባቸው ።

(፪) ደንበኛው ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ አላገባብ ፡ የተወሰደበትን ፡ ገንዘብ ፡ ለማስመለስ ፡ ክሱን ፡ አላገባብ ፡ ከተወሰደበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፫) እንዲሁም ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ የዋጋ ፡ ተጨማሪ ፡ ለመቀበል ፡ አላገባብ ፡ ከከፈለበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ክሱን ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፯ ፡ (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የደንበኞች ፡ ወኪል ፡ ስላለመሆኑ ።

የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለኮንሴሲዮንን ፡ የውሉን ፡ ግዴታዎች ፡ ጠንቅቆ ፡ ባለመጠበቁ ፡ ምክንያት ፡ በአገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ደንበኞች ፡ ላይ ፡ ላደረሰባቸው ፡ አንድ ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፰ ፡ የኮንሴሲዮን ፡ ጊዜ ፡ ልክ ።

(፩) ኮንሴሲዮን ፡ የሚጸናበት ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፡ በውሉ ፡ ይወሰናል ።
(፪) የኮንሴሲዮንም ፡ ጊዜ ፡ ከስላ ፡ ዘመን ፡ በላይ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።
(፫) የውል ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ለሰባት ፡ ዓመት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፱ ፡ ስለ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ መታደስ ።

(፩) የኮንሴሲዮን ፡ ውል ፡ መፈጸሚያው ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ሲቀረው ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ እንደሚያዘዘው ፡ አድርጎ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀርና ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ለሁለተኛው ፡ ወገን ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ ካላስጠነቀቀው ፡ በቀር ፡ ውሉ ፡ ዐውቆ ፡ የታደሰ ፡ ሆኖ ፡ ይቀጥላል ።
(፪) በዚህም ፡ ምክንያት ፡ ውሉ ፡ ለሰባት ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ተዋዋቶቹ ፡ ወገኖች ፡ አስቀድሞ ፡ በወሰኑት ፡ አጭር ፡ ጊዜ ፡ ታደሶ ፡ ይቀጥላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯፺ ፡ የኮንሴሲዮን ፡ ሒሳብ ፡ ስለማጣራት ።

(፩) መሠረቱ ።
(፩) የሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ማለቅ ፡ በባለኮንሴሲዮንና ፡ በኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ መካከል ፡ ያሉት ፡ ሒሳቦች ፡ ተጣርተው ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ያደርጋል ።
(፪) የሒሳብ ፡ ማጣራቱም ፡ ተግባር ፡ የሚፈጸመው ፡ በግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ በተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።
(፫) የስምምነት ፡ ውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ቀጥሎ ፡ በሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቀ* : ቮሺጃጃጃጃ ። (፪) የባለኮንሴሲዮን ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ባለኮንሴሲዮን ፡ ስለ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ሥራ ፡ መቀጠል ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ባለኮንሴሲዮን ፡ በነጻ ፡ ወይም ፡ ኪሣራ ፡ ተከፍሎባቸው ፡ ተመላሽ ፡ የሆኑትን ፡ የኮንሴሲዮን ፡ ሥራዎችና ፡ መሣሪያዎች ፡ ሁሉ ፡ እንዳሉ ፡ በደገና ፡ ሁኔታ ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።

ቀ* : ቮሺጃጃጃጃ ። (፫) ተመላሽ ፡ የሆኑ ፡ ንብረቶች ።

- (፩) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፍልባቸው ፡ የኮንሴሲዮን ፡ የግዴታ ቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መልሶ ፡ ይረከባል ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ በግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ ውስጥ ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፈልባቸው ፡ ተመላሽ ፡ ይሆናሉ ፡ ተብሎ ፡ የተመለከቱትንም ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፈልባቸው ፡ ይረከባል ።

ቀ* : ቮሺጃጃጃጃ ። (፬) እንደ ፡ ገና ፡ ሥራ ፡ መቀጠያ ፡ የሆኑንብረቶች ።

- (፩) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ የቀሩትን ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሥራ ፡ የሚያገለግሉትን ፡ ንብረቶች ፡ ኪሣራ ፡ ከፍሎ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።
- (፪) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ፡ የሚያገለግሉትን ፡ ንብረቶች ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ ተገዳጅነት ፡ የሚኖረውም ፡ በግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ ውስጥ ፡ ተገዳጅነቱ ፡ ተጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ* : ቮሺጃጃጃጃ ። (፭) ስለሚከፈለው ፡ ካሣ ፡ ገንዘብ።

- (፩) ቀደም ፡ ብሎ ፡ በሚገኘው ፡ ቅጥር ፡ የተጠቀሰው ፡ የኪሣራ ፡ ገንዘብ ፡ የሚያከራክር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ልኩን ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ የመረጧቸው ፡ ሽማግሌዎች ፡ ያለዚያም ፡ ዳኞች ፡ እንዲወስኑት ፡ ይደረጋል ።
- (፪) ባለኮንሴሲዮን ፡ ወይም ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ንብረቶች ፡ ባወጡት ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ እንዲሆን ፡ ከወሰኑ ፡ ኪሣራው ፡ በዚሁ ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ ሆኖ ፡ የመበላሸትና ፡ የእርጅና ፡ ተቀንሶለት ፡ መወሰን ፡ አለበት ።
- (፫) ለንብረቶች ፡ የወጡላቸው ፡ ዋጋዎች ፡ ልኩ ፡ ሊታወቅ ፡ ካልተቻለ ፡ ኪሣራው ፡ ለንብረቶቹ ፡ በመረከበያው ፡ ጊዜ ፡ በሚሰጣቸው ፡ ዋጋ ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ መወሰን ፡ አለበት ።

ቀ* : ቮሺጃጃጃጃ ። (፮) ውሎች ።

- (፩) ባለኮንሴሲዮን ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ጠቃሚነት ፡ ያላቸውንና ፡ በሥራም ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ በነዚሁ ፡ ውሎች ፡ የባለኮንሴሲዮን ፡ ቦታ ፡ የሚይዝ ፡ በመሆኑ ፡ ለመሻር ፡ የሚፈልገውን ፡ ውል ፡ መኖሩን ፡ በተረዳበት ፡

ወር ፡ ውስጥ ፡ ለባለኮንሴሲዮን ፡ ወይም ፡ ለተዋዋዩ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

- (፫) ባለኮንሴሲዮን ፡ በውሎ ፡ ቀዋሚ ፡ የሆነ ፡ ግዴታ ፡ ካልኖረበት ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ውሎ ፡ ሽረት ፡ በተዋዋዩ ፡ ፈት ፡ አንዳችም ፡ ኅላፊነት ፡ ሊያገኘው ፡ አይችልም ።

ቀ* : ቮሺጃጃጃጃ ። (፯) ዋስትናዎች።

በኮንሴሲዮን ፡ ሰጪውና ፡ በባለኮንሴሲዮን ፡ መካከል ፡ ያሉት ፡ ሒሳቦች ፡ እንደ ፡ ተፈጸሙ ፡ ወዲያ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ ያስያዘው ፡ መያዣ ፡ ተመላሽ ፡ ሆኖለት ፡ የዋስቶም ፡ ዋስትናቸው ፡ እንዲወርድ ፡ ይደረግላቸዋል ።

ቀ* : ቮሺጃጃጃጃ ። ኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ ስለመግዛት ።

(፩) መሠረቱ ።

- (፩) መልሶ ፡ መግዛት ፡ ማለት ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ከመፈጸሚያው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ለማቆም ፡ ከባለኮንሴሲዮን ፡ ማናቸውም ፡ ጥፋት ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ ነው ።
- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራን ፡ ለማቆም ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማድራጀት ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ ይችላል ።
- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ግን ፡ ለሌላ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ ለመስጠት ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ከባለኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ መብት ፡ የለውም ።

ቀ* : ቮሺጃጃጃጃ ። (፪) ውጤቶች ።

- (፩) ኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ በተገዛ ፡ ጊዜ ፡ ከላይ ፡ በተጠቀሱት ፡ ሒሳቦች ፡ መሠረት ፡ መጣራት ፡ አለበት ።
- (፪) ባለኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ በመግዛት ፡ ለሚያገኘው ፡ ጉዳት ፡ ሁሉ ፡ በተለይም ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ባስተላለፈባቸው ፡ በነዚያ ፡ ዋጋቸውን ፡ ቀስ ፡ በቀስ ፡ አድርጎ ፡ ለመመለስ ፡ ጊዜ ፡ ሳያገኝ ፡ በቀረባቸው ፡ ንብረቶች ፡ ረገድ ፡ በሚያገኘው ፡ ጉዳት ፡ መካከ ፡ ይገባዋል ።
- (፫) ለባለኮንሴሲዮን ፡ አገኛለሁ ፡ ብሎ ፡ አስቦት ፡ የነበረውን ፡ ትርፍ ፡ በመገንዘብ ፡ ይኸነኑም ፡ መልሶ ፡ በመግዛቱ ፡ ምክንያት ፡ በማጣቱ ፡ ርትዕ ፡ የሆነ ፡ ካሣ ፡ ሊሰጠው ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፵፰ ። ስለ ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ መብት ፣ እጦት ፣ (፩) ስለ ፣ መበየን ።

- (፩) የባለኮንሴሲዮን ፣ መብት ፣ እጦት ፣ መበየን ፣ የሚቻለው ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ በተለይ ፣ ከባድ ፣ የሆነ ፣ ጥፋት ፣ በሠራ ፣ ጊዜ ፣ ነው ።
- (፪) የመብት ፣ እጦቱም ፣ መበየን ፣ የሚገባው ፣ የኮንሴሲዮን ፣ ውል ፣ የመበየን ፣ ሥልጣን ፣ ለአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ካልተፈቀደለት ፣ በቀር ፣ በዳኞች ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፵፱ ፣ (፪) ውጤቶች ።

- (፩) የመብት ፣ ማጣት ፣ ውሉን ፣ በጭራሽ ፣ ያፈርሰዋል ።
- (፪) የመብት ፣ ማጣት ፣ የደረሰበት ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ የሕዝባዊ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ ሳይቋረጥ ፣ እንዲቀጥል ፣ ለማድረግ ፣ በውድ ፣ የሚከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ ራሱ ፣ መቻል ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፶፱ ። (፫) መብቱን ፣ ስላጣ ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ መብቶች ።

- (፩) ኮንሴሲዮን ፣ በባለኮንሴሲዮን ፣ ኅላፊነት ፣ በሐራጅ ፣ ይሸጣል ።
- (፪) መብቱን ፣ ያጣው ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ በኮንሴሲዮን ፣ ላይ ፣ ስላሉት ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ ምትክ ፣ እንዲሆነው ፣ በሐራጅ ፣ የተወሰነውን ፣ ዋጋ ፣ ከአዲሱ ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ ይቀበላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፶፩ ። ስለ ፣ ማስያዝ ። (፩) ግዴታዎች ።

- (፩) ኮንሴሲዮን ፣ እንዲያዝ ፣ መበየን ፣ የሚቻለው ፣ በባለኮንሴሲዮን ፣ ደካማነት ፣ ጉድለት ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ ማነስ ፣ የአገልግሎት ፣ ሥራውን ፣ በከፊል ፣ ወይም ፣ መላውን ፣ ያቆመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ እንዲያዝ ፣ ለመበየን ፣ የሚቻለው ፣ በባለኮንሴሲዮን ፣ ማናቸውም ፣ ጥፋት ፣ ባይኖርም ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ ያገልግሎት ፣ ሥራን ፣ ለማካሄድ ፣ የማይዘልቀው ፣ መስሎም ፣ በታየ ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፶፪ ። (፪) ውጤቶች ።

- (፩) እንዲያዝ ፣ መደረጉ ፣ በኮንሴሲዮን ፣ ውል ፣ በነበሩት ፣ መብቶች ፣ ለጊዜው ፣ እንዳይሠራባቸው ፣ ባለኮንሴሲዮንን ፣ ያግደዋል ።
- (፪) እንዲያዝ ፣ የተደረገው ፣ ባለኮንሴሲዮንን ፣ ስለ ፣ ደካማነት ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ጥፋቱ ፣ ለመቅጣት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያገልግሎቱ ፣ ሥራ ፣ በኮንሴሲዮን ፣ ሰጭ ፣ ወይም ፣ እርሱ ፣ በመረጠው ፣ አንድ ፣ የሥራ ፣ አስኪያጅ ፣ አማካይነት ፣ በባለኮንሴሲዮን ፣ ኪሣራና ፣ ኅላፊነት ፣ እንዲካሄድ ፣ ይደረጋል ።
- (፫) ኮንሴሲዮን ፣ እንዲያዝ ፣ የተደረገው ፣ በእንደዚህ ፣ ያለ ፣ ምክንያት ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማስያዙ ፣ ወጪ ፣ በኮንሴሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ላይ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፶፫ ። ስለ ፣ ዳኞች ፣ ተቋጣጣሪነት ።

- (፩) ዳኞች ፣ የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ባንድ ፣ የሕዝባዊ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ በሆነው ፣ ላይ ፣ የፈጸመውን ፣ ማሲያዝ ፣ በሥራ ፣ መሪ ፣ ውስጥ ፣ ማድረግን ፣ መብት ፣ ማስቀረትን ፣ መሰረዝን ፣ እንደዚህ ፣ ያለውን ፣ ግዴታን ፣ የማስፈጸሚያ ፣ ማስገደጃ ፣ ወይም ፣ የውል ፣ ማፍረስ ፣ ውሳኔ ፣ (ቅጣት) ፣ በሚገባ ፣ የተደረገ ፣ መሆኑን ፣ የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ካለስረዳ ፣ በቀር ፣ ዳኞች ፣ ለመሻር ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ከዚህ ፣ በቀር ፣ የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ በማይገባ ፣ የቅጣት ፣ ውሳኔ ፣ አድርጎ ፣ በተዋዋዩ ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ ቢያደርስበት ፣ ለአደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ እንዲከፍለው ፣ በአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ላይ ፣ ዳኞች ፣ ሊፈርዱበት ፣ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

የመንግሥት ፣ ሥራዎችን ፣ የመቋረጥ ፣ ውል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፶፬ ። ትርጓሜ ።

- (፩) የመንግሥት ፣ ሥራዎች ፣ ውል ፣ የሚባለው ፣ አንድ ፣ ተቋራጭ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ካንድ ፣ የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ባለሥልጣን ፣ ጋራ ፣ በዋጋ ፣ ተስማምቶ ፣ አንድ ፣ የመንግሥት ፣ የሆነ ፣ ሕንጻ ፣ ሥራን ፣ ለመሥራት ፣ ለመጠበቅ ፣ ወይም ፣ ለማደስ ፣ የሚያደርገው ፣ ውል ፣ ነው ።
- (፪) የመንግሥት ፣ ሥራዎች ፣ ውል ፣ መባሉ ፣ ቀርቶ ፣ የአቅራቢነት ፣ ውል ፣ የሚባለው ፣ ውሉ ፣ ከሚሠራው ፣ የመንግሥት ፣ ሥራ ፣ ተካፋይነት ፣ ሳይኖረው ፣ አቅራቢው ፣ ለሥራው ፣ አስፈላጊነት ፣ ያላቸውን ፣ ነገሮች ፣ ብቻ ፣ የማቅረብ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፶፭ ። ስለ ፣ ጥበባዊ ፣ ሥራዎች ፣ ገበያዎች ።

- (፩) በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ለመንግሥት ፣ ሥራዎች ፣ ውል ፣ የተሠሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ከአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጋራ ፣ በሚደረጉትም ፣ የጥበብ ፣ ሥራዎች ፣ ውል ፣ ላይ ፣ የሚፈጸሙ ፣ ናቸው ።
- (፪) የጥበባዊ ፣ ሥራ ፣ ውል ፣ ማለት ፣ በአሠራራቸውም ፣ ብዙ ፣ ዐይነትና ፣ ለመሥሪያ ፣ ቤቱም ፣ የተለየ ፣ አስፈላጊነት ፣ ያላቸው ፣ ነገሮች ፣ የሆኑት ፣ ናቸው ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ውልን ፣ ስለ ፣ ማዘጋጀት ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፶፮ ። ውድድር ። (፩) መሠረቱ ።

- የአስተዳደሩ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የጥበብ ፣ ሰዎች ፣ የሆኑትን ፣ ወይም ፣ የልዩ ፣ ሥራዎች ፣ ተቋራጭ ፣ የሆኑትን ፣ ቤቶች ፣ ያንድ ፣ ሕንጻን ፣ ዐቅድ ፣ ለማሠራት ፣ ማወዳደር ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፵፯ ። (፪) የግዴታዎች ፡ አወሳሰን ።

- (፩) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተወዳዳሪዎቹ ፡ ዐቅዶቻቸውን ፡ የሚያቀርቡ በትን ፡ የጊዜ ፡ ልክ ፡ እነዚህም ፡ ዐቅዶች ፡ በመልክና ፡ በውስጥ ፡ መሆን ፡ የሚገባቸውንና ፡ ሌላም ፡ ማናቸውንም ፡ የውድድር ፡ ግዴታዎችን ፡ እንደፏ ፡ ፈቃዱ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ እንደ ፡ ፈቃዱ ፡ ተወዳዳሪዎቹ ፡ በማንና ፡ በምን ፡ ዐይነት ፡ እንደሚወሰኑ ፡ ወይም ፡ የደረጃ ፡ ተራ ፡ ማዕርግ ፡ እንደሚሰጣቸውም ፡ ይቁርጣል ።
- (፫) መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በውድድሩ ፡ ተካፋይ ፡ የሚሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ እንደ ፡ ፈቃዱ ፡ ይመርጣል ፤ ለምርጫውም ፡ ምክንያት ፡ መስጠት ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፵፰ ። (፫) የውድድርን ፡ ደንብ ፡ የማክበር ፡ ግዴታ ።

የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ራሱ ፡ ያወጣውን ፡ የውድድር ፡ ደንብ ፡ ለማክበር ፡ የጠበቀ ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፵፱ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ።

የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ከፍተኛ ፡ ደረጃ ፡ ያገኘውን ፡ ተወዳዳሪ ፡ ለመምረጥ ፡ ቃል ፡ የገባ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ መልካም ፡ ከመሰለው ፡ ጋራ ፡ ለመዋዋል ፡ ነጻ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ውል ፡ ደንበኛ ፡ የሆነ ፡ አፈጻጸም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሥራዎች ፡ የበላይ ፡ ተጠባባቂነት ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፶፱ ። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ መብት ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሥራዎቹን ፡ አፈጻጸም ፡ ለመጠባበቅ ፡ (ለመቁጠር) ፡ ይችላል ።
- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራው ፡ በሚፈቅደው ፡ ዐይነት ፡ እንዲፈጸም ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።
- (፫) በውሉ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ስምምነቶች ፡ ካልኖሩ ፡ በቀር ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ የተቋጣጠሪነትና ፡ የበላይነት ፡ ሥልጣን ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፷፩ ። ስለ ፡ መጠባበቅ ፡ መብት ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወኪሎች ፡ በሥራ ፡ ቦታዎች ፡ ዘወትር ፡ ገብተው ፡ ከሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ መቁጠር ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ቦታዎች ፡ መልካም ፡ ሥርዓትና ፡ ጸጥታ ፡ ጥበቃ ፡ ያወጣቸውን ፡ ደንቦች ፡ በሚገባ ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።
- (፫) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ሁሉ ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፷፪ ። ስለ ፡ ሥራዎች ፡ የበላይ ፡ ተጠባባቂነት ።

- (፩) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሥራ ፡ ትእዛዞች ፡ እየሰጠ ፡ የሥራዎቹን ፡ አካሄድ ፡ ይወስናል ። እኒህም ፡ ሥራዎች ፡ በሚፈቅደው ፡ ዐይነት ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ያዛል ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በተሰጡት ፡ ፕላኖች ፡ ዐይነቶች ፡ የዋጋና ፡ ሥራ ፡ ማስታወቂያው ፡ መሠረት ፡ ጠንቅቆ ፡ መሥራት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፷፫ ። ስለ ፡ ሥራዎች ፡ አካሄድ ።

- (፩) በውል ፡ የተደረገው ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ ሳይነካ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ጠቅላላውን ፡ ጊዜና ፡ እያንዳንዱ ፡ የሥራው ፡ ክፍል ፡ የሚፈጸሙበትን ፡ ጊዜዎች ፡ ወይም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ በተለይ ፡ የሆኑትን ፡ ጊዜዎች ፡ ብቻ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) በውሉ ፡ ሥራዎቹ ፡ በሙሉ ፡ የሚፈጸሙበት ፡ ጠቅላላው ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ተወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራዎች ፡ የሚጀመሩበትን ፡ ጊዜ ፡ ዘርዘር ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሥራዎቹን ፡ አካላተኛና ፡ አካሄድ ፡ በውሉ ፡ በተመለከተው ፡ ጠቅላላ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፷፬ ። ስለ ፡ ጊዜዎች ፡ መነሻ ።

- (፩) የጊዜዎቹ ፡ መነሻ ፡ እንደ ፡ ተለመደው ፡ የሥራው ፡ ውል ፡ እንዲታወቅ ፡ የተደረገበት ፡ ቀን ፡ ነው ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ለመፈጸም ፡ የሚጀምርበት ፡ ጊዜ ፡ የሚቁጠረው ፡ የመሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ውሳኔ ፡ ወይም ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሊያደርግ ፡ የሚገባውን ፡ አደራረግ ፡ መጠበቅ ፡ ያለበት ፡ ሲሆን ፡ እነዚህ ፡ ተግባሮች ፡ መፈጸም ፡ የተጀመሩበት ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። የተቋራጩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሠራተኞችና ፡ መሥሪያዎች ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለሥራው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ሠራተኛና ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የሚውለውን ፡ መሥሪያ ፡ ብዛት ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሠራተኞችን ፡ ይቁጣጠራል ። ሠራተኞች ፡ እንዲለወጡ ፡ ወይም ፡ ከሥራ ፡ እንዲወጡ ፡ ያደርጋል ።
- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የሚውሉትን ፡ መሥሪያዎች ፡ ይቁጣጠራል ። እንዳይሠራባቸውም ፡ ለመከላከል ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። ብልሹ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ።

የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውሉ ፡ መፈጸሚያ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ብልሹ ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ በኪሣራው ፡ እንዲያፈርስና ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዲሠሩ ፡ ለማስደረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። በጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በቃል ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ ትእዛዞች ።

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ የሥራ ፡ ትእዛዞችን ፡ መፈጸም ፡ ያለበት ፡ እነዚህ ፡ ትእዛዞች ፡ በጽሑፍ ፡ ሆነው ፡ በተሰጡት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) የቃል ፡ ትእዛዞች ፡ በሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ላይ ፡ ዋጋ ፡ የሚኖራቸው ፡ በሥራው ፡ ለውጥ ፡ ነገር ፡ ሳይገባ ፡ በሥራ ፡ ዝርዝር ፡ ማስታወቂያ ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ ብቻ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ በውሉ ፡ ይህንን ፡ ለመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ ገብቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ አቤቱታ ።

ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ እንዲሠሩ ፡ ታዘ ፡ ሳይፈርም ፡ በቀረው ፡ ወይም ፡ መብቱን ፡ ጠብቆ ፡ ለፈረመው ፡ ሥራ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። የሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ የኪሣራ ፡ ማግኘት ፡ መብት ።

- (፩) በውሉ ፡ በተወሰነው ፡ መጠን ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ደንበኛ ፡ የሆኑትን ፡ የተቋጣጣሪነት ፡ ችሎታዎችን ፡ ቢፈጽም ፡ ለተቋራጩ ፡ የኪሣራ ፡ መብት ፡ አይሰጠውም ።
- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ አንድ ፡ ጉዳት ፡ አድርሶ በት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ከልክ ፡ በተላለፉ ፡ ነገሮች ፡ አጠያየቅ ፡ ነድቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ውሉን ፡ ለጊዜው ፡ እንዳይፈጽም ፡ አግዶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ አንድ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ ከመብት ፡ መተላለፍ ፡ ባያደርግም ፡ አድራጎቱ ፡ የሥራ ፡ ተቋራጩን ፡ ሥራ ፡ ደንበኛ ፡ አፈጻጸም ፡ ከባድ ፡ ያደረገበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራውን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ኅላፊነት ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ተቋጣጣሪነት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩን ፡ ከኅላፊነቱ ፡ ነጻ ፡ አያደርገውም ።
- (፪) የሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ኅላፊነት ፡ የሚቀረው ፡ በሥራ ፡ ማዘገጃዎች ፡ ታዘ ፡ በሠራ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፫) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ተቋጣጣሪነት ፡ ሥራ ፡ ሆኖ ፡ በራሱ ፡ ሐሳብ ፡ ባከናወናቸው ፡ ሥራዎች ፡ መጠን ፡ ኅላፊነት ፡ ይኖርበታል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ዋጋ ፡ አከፋፈል ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ (፩) በቅርጽ ፡ ዋጋ ፡ ለማሠራት ፡

ስለ ፡ መዋዋል ።

ለሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ የሚከፈለው ፡ ዋጋ ፡ በቅርጽ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። (፪) በዝርዝር ፡ ተራ ፡ ዋጋ ፡ ለማሠራት ፡ ስለ ፡ መዋዋል ።

ውሉ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ የሚፈጸመውን ፡ ሥራ ፡ ልክ ፡ ለይቶ ፡ ሳይወሰን ፡ በሥራ ፡ መዋዋያው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ለሚገኙት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሥራዎች ፡ ውሉ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑትን ፡ ዋጋዎች ፡ ብቻ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። (፫) በሥዕል ፡ ዝርዝር ፡ ማስረጃ ፡ ወይም ፡ በመለኪያ ፡ ልክ ፡ እየተላከ ፡

ለመክፈል ፡ ስለሚደረግ ፡ ውል ።

የሚፈጸሙትን ፡ ሥራዎች ፡ ልክና ፡ ለየሥራውም ፡ ዐይነት ፡ የሚከፈለውን ፡ የዋጋ ፡ ዝርዝሮችን ፡ ውሉ ፡ ባንድነት ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። (፬) ወጪዎችን ፡ እየተቋጣጠሩ ፡ ለመክፈል ፡ ስለሚደረግ ፡ የሥራ ፡

ውል ።

ለሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ለሥራው ፡ ያወጣቸውን ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ወጪዎችን ፡ በሚገባ ፡ በመቋጣጠር ፡ እንዲከፈለውና ፡ ለቀረውም ፡ ወጪውና ፡ ለራሱም ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ጥቅም ፡ ለማስገኘት ፡ በቅርጽ ፡ የሆነ ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲወሰንለት ፡ አድርጎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ቮሺጃጃጃጃ ። (፭) በትእዛዝ ፡ ስለሚፈጸም ፡ የሥራ ፡ ውል ።

(፩) የጊዜው ፡ ሁኔታ ፡ አስገዳጅ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አስፈላጊነት ፡ ላላቸው ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ ቴክኒካዊ ፡ መለዋወጥ ፡ ረገድ ፡ ውሉ ፡ ለጊዜው ፡ አንድ ፡ ዋጋ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለውሉ ፡ መፈጸሚያ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ አንደኛው ፡ ፍብ ፡ ጊዜው ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ የመጨረሻውን ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዋጋው ፡ አወሳሰን ፡ ትክክለኛ ፡ የሆኑትን ፡ ግዴታዎች ፡ የሚወስን ፡ ተጨማሪ ፡ ስምምነት ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

(፫) ተዋዋዮቹ ፡ ሳይሰማሙ ፡ ቢቀሩ ፡ ግን ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለዳኞች ፡ የማመልከት ፡ መብት ፡ የተጠበቀለት ፡ ሆኖ ፡ የዋጋውን ፡ ልክ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፻፮ ። (፮) ስለ ፡ ተጨማሪ ፡ ሥራዎች ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ አስቀድሞ ፡ በሥራው ፡ ውል ፡ ያልተቋረጠውን ፡ ሥራዎች ፡ ለመሥራት ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ቢታዘዝ ፡ መሥራት ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

(፪) ተጨማሪ ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ ዋጋ ፡ የሚወስነው ፡ ተጨማሪ ፡ ስምምነት ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ መወሰን ፡ አለበት ።

(፫) ተዋዋዮቹ ፡ ሳይሰማሙ ፡ ቢቀሩ ፡ ግን ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለዳኞች ፡ የማመልከት ፡ መብቱ ፡ የተጠበቀለት ፡ ሆኖ ፡ ዋጋውን ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በተከታዩ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፻፯ ። የዋጋው ፡ አከፋፈል ።

የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ባንድ ፡ የሥራውን ፡ አፈጻጸም ፡ ሁኔታ ፡ በሚያመለክቱት ፡ የግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ በተሰጠበት ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በጎዋላ ፡ ወይም ፡ በየዓመቱ ፡ የሚከፈል ፡ ድርሻ ፡ አከፋፈል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ የሆነ ፡ አንድ ፡ ያከፋፈል ፡ ቃል ፡ እንዳያገባ ፡ ክልክል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፻፰ ። ስለ ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ።

(፩) የተሠሩትን ፡ ሥራዎች ፡ መመርመርና ፡ ማረጋገጥ ፡ ስለ ፡ ዋጋው ፡ አፈጻጸም ፡ ቀዳሚ ፡ ጉዳይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ምርምርና ፡ ማረጋገጥ ፡ በሥራው ፡ ውል ፡ በተወሰነበት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(፪) የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ ከሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ሥራውን ፡ መርምሮ ፡ የማረጋገጡ ፡ ሥራ ፡ ሳይደረግ ፡ ቢቀር ፡ ይህም ፡ የሆነበት ፡ በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ጎላፊነት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መክፈልን ፡ በማዘጋጀት ፡ የሚታሰበውን ፡ ወለድ ፡ እንዲያገኝ ፡ መብት ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፻፱ ። ከሒሳብ ፡ ላይ ፡ የሚታሰብ ፡ ገንዘብ ፡ አስቀድሞ ፡ የመቀበል ፡ መብት ።

ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ —

(ሀ) የተቋረጠውን ፡ ሥራዎች ፡ ለመሥራት ፡ በሥራው ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ አንጡራ ፡ ገንዘብ ፡ የሆኑትን ፡ የመኪና ፡ መሥሪያ ፡ ወይም ፡ የፋብሪካ ፡ ቤትና ፡ ለሥራው ፡ የሚያገለግሉ ፡ ዕቃዎች ፡ አከማችቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡

(ለ) የተቋረጠውን ፡ ሥራዎች ፡ ለመሥራት ፡ በተለይ ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ ለቀጠራቸው ፡ ሠራተኞች ፡ ቀለባቸውን ፡ ከፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሒሳቡ ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍለው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፻፳ ። ከሒሳብ ፡ ስለሚታሰቡ ፡ ገንዘቦች ፡ አከፋፈል ።

(፩) በሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጥያቄ ፡ ከሒሳብ ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ ስለሚሰጡ ፡ ገንዘቦች ፡ አከፋፈል ፡ መሠረት ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ በየወሩ ፡ መጨረሻ ፡ የተሠሩትን ፡ ሥራዎች ፡ ዝርዝርና ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ወጪ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ገንዘቦች ፡ ልክ ፡ የሚያመለክት ፡ ዝርዝር ፡ ማስታወቂያ ፡ ያዘጋጃል ።

(፪) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ይህን ፡ የሚወስን ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ከሒሳብ ፡ የሚታሰቡት ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈሉት ፡ ገንዘቦች ፡ የሚሰጡት ፡ በየሦስት ፡ ወር ፡ ነው ።

(፫) ከሒሳብ ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ከዚህ ፡ ቀድሞ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ለሥራው ፡ ከሚያገለግሉ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ ከታወቁት ፡ ደመወዞች ፡ ዋጋ ፡ እኩል ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፳፻፳፩ ። ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ስለሚከፈለው ፡ ገንዘብ ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ጋራ ፡ ስለ ፡ ተዋዋለው ፡ ሥራ ፡ አስቀድሞ ፡ ገንዘብ ፡ ለመቀበል ፡ የሚችለው ፡ ለዚህ ፡ አስቀድሞ ፡ ለሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ግማሹን ፡ መልሶ ፡ ለመክፈል ፡ የሚችል ፡ አንድ ፡ ዋስ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ዋስትና ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

(፪) ይኸውም ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ በሥራው ፡ ውል ፡ ጊዜ ፡ በተወሰነው ፡ መሠረት ፡ ወደፊት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከሚፈልጋቸው ፡ ቀሪ ፡ ገንዘቦች ፡ ላይ ፡ ተቀናሽ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፳፻፳፪ ። መጨረሻ ፡ ሒሳብን ፡ በዝርዝር ፡ ስለ ፡ መተሳሰብ ።

(፩) የመጨረሻ ፡ ሒሳብን ፡ በዝርዝር ፡ መተሳሰብ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ዕዳዎች ፡ የሚወስንና ፡ ወገኖቹንም ፡ በማይሻር ፡ አኳኋን ፡ የሚያስገድድ ፡ የሒሳብ ፡ ውሳኔ ፡ ነው ።

(፪) ይህንም ፡ መጨረሻ ፡ ሒሳብ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የተቀበለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሕጋዊ ፡ ውጤት ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

(፫) የመጨረሻ ፡ ሒሳብን ፡ በዝርዝር ፡ መተሳሰብ ፡ የሚቻለው ፡ በውሉ ፡ መሠረት ፡ ሥራዎች ፡ ተፈጽመው ፡ ከማለቃቸው ፡ በፊት ፡ የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፡ ካለፉና ፡ ከሥራዎቹም ፡ አንደኛው ፡ ክፍል ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፻፳፫ ። የተሰማሙበትን ፡ ሒሳቦች ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ስለ ፡ መመርመር ።

(፩) ወገኖቹ ፡ በስምምነት ፡ የተቀበሏቸውን ፡ ሒሳቦች ፡ የሒሳብ ፡ ስሕተት ፡ ያዘጋጁ ፡ ሕት ፡ ሕት ፡ (ሸፍጥ) ፡ ወይም ፡ በአጠፊታ ፡ የመታሰብ ፡ ነገር ፡ ካልተገኘባቸው ፡ በቀር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለመመርመር ፡ አይቻልም ።

(ጀ) ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱት ፡ የሒሳብ ፡ ዝንጋታዎችን ፡ ስሕተቶችን ፡ ማስተካከል ፡ የሥራ ፡ ልክን ፡ ወይም ፡ የዋጋን ፡ ወይም ፡ የውልን ፡ ክርክር ፡ የሚያስከትል ፡ አይደለም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ሥራዎች ፡ ርክክብ ።

ቍ፡፫፻፲፪፻፸፱ ። ለጊዜው ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ርክክብ ። (፩) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ አኳኋን ።

(፩) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ ማለት ፡ ሥራዎቹ ፡ ተሠርተው ፡ ካበቁ ፡ በኋላ ፡ ወዲያውኑ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ባሉበት ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ የምርመራ ፡ ማረጋገጫ ፡ ነው ።

(፪) መብትን ፡ በመጠበቅ ፡ ተደርጎ ፡ ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ በትክክል ፡ በእጅ ፡ አግብቶ ፡ መያዝን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ነው ።

ቍ፡፫፻፲፪፻፸፳ ። (፪) ስለ ፡ ውጤቶች ።

(፩) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ለሚገለጹት ፡ የተበላሹ ፡ ሥራዎች ፡ የርክክቡ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ከአላፈነት ፡ ሊያድነው ፡ አይችልም ።

(፪) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለሥራው ፡ የታቀደውን ፡ ዐቅድ ፡ በመለወጥ ፡ የሠራው ፡ ሥራ ፡ ቢኖር ፡ በዝምታ ፡ እንደ ፡ ተቀበሉት ፡ አድርጎ ፡ የሚያስቁጥር ፡ ነው ።

(፫) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ ለሥራው ፡ መድን ፡ ለመሆን ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መከፈቱን ፡ (መጀመሩን) ፡ የሚያመለክት ፡ ነው ። ለመድንነት ፡ የተወሰነውም ፡ ጊዜ ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ የመጨረሻው ፡ ርክክብ ፡ ይደረጋል ።

ቍ፡፫፻፲፪፻፸፺ ። (፫) ስለ ፡ ጥፋትና ፡ ብልሽት ፡ የአደጋ ፡ ኪሣራን ፡ ስለ ፡ መቻል ።

(፩) ከፍተኛ ፡ በሆነ ፡ ኅይል ፡ ምክንያት ፡ መፈራረስ ፡ ወይም ፡ ጉዳቶች ፡ ቢደርሱ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለጊዜው ፡ በሆነ ፡ ርክክብ ፡ ሥራዎቹን ፡ ካልተረከባቸው ፡ በቀር ፡ ኪሣራው ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ነው ።

(፪) የጠቅላላ ፡ ሁኔታዎችንና ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚፈጽማቸውን ፡ የሚያመለክቱ ፡ የግዴታዎች ፡ ደብተሮች ፡ ከዚህ ፡ ደንብ ፡ ሲነጠሉ ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚገባውን ፡ የኪሣራ ፡ ልክ ፡ የመጠየቂያውንም ፡ ጊዜና ፡ ሥርዐቱን ፡ ይወስኑታል ።

ቍ፡፫፻፲፪፻፸፮ ። የመድንነት ፡ ጊዜ ፡ (፩) የመድንነት ፡ ጊዜ ፡ አኳኋን ።

(፩) የመድንነት ፡ ጊዜ ፡ የተባለው ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሥራዎቹን ፡ በጭራሽ ፡ ከመረከቡ ፡ በፊት ፡ ሥራዎቹ ፡ በደኅና ፡ ስለ ፡ መሠራታቸው ፡ ለመመርመር ፡ የሚያስችለው ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

(፪) የጊዜውም ፡ ልክ ፡ በውሉ ፡ የተወሰነ ፡ ነው ።

ቍ፡፫፻፲፪፻፸፰ ። (፪) ስለ ፡ ውጤቶች ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለሥራው ፡ መድንነት ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሥራው ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ የሚጠበቅበትን ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለተበላሹ ፡ ሥራዎች ፡ መድን ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ከአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲያድሳቸው ፡ ትእዛዝ ፡ በደረሰው ፡ ጊዜ ፡ ማደስ ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቍ፡፫፻፲፪፻፸፱ ። ስለ ፡ መጨረሻ ፡ ርክክብ ። (፩) የሚፈጸምበት ፡ አኳኋን ።

(፩) የመጨረሻ ፡ ርክክብ ፡ ማለት ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጠቅላላ ፡ ግዴታዎቹን ፡ በደኅና ፡ የፈጸመ ፡ መሆኑን ፡ ከተረዳው ፡ በኋላ ፡ ሥራዎቹን ፡ በጭራሽ ፡ በእጅ ፡ የሚያደርግበት ፡ አፈጻጸም ፡ ነው ።

(፪) መጨረሻው ፡ ርክክብ ፡ የሚፈጸመው ፡ ወገኖቹ ፡ ባሉበትና ፡ በፕሮሴሺርባል ፡ ተጽፎ ፡ ነው ።

ቍ፡፫፻፲፪፻፹ ። (፪) ስለ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አለመቅረብ ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራው ፡ ለመቀበል ፡ በሚቻል ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ መሆኑ ፡ ታይቶ ፡ ዳኞች ፡ እንዲያረጋግጡ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ ሲሆን ፡ የመጨረሻው ፡ ርክክብ ፡ ስለ ፡ መድንነት ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መፈጸሚያ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መድንነት ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ በወሰኑት ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

ቍ፡፫፻፲፪፻፹፩ ። (፫) ስለ ፡ ውጤቶች ።

(፩) የመጨረሻው ፡ ርክክብ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ መልካም ፡ አያያዝ ፡ ያለበትን ፡ ግዴታ ፡ ያወርድለታል ።

(፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከዋጋው ፡ ቀሪ ፡ ሒሳቡ ፡ እንዲከፈለውና ፡ ለዋስትና ፡ መያዣ ፡ የተያዙበት ፡ ገንዘቦችም ፡ ይመለሱላት ፡ ዘንድ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፹፩ ። ስለ ፡ አሠራር ፡ ጉድለት ፡ መድንነት ።

- (፩) ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሥራዎችን ፡ ከተረከባቸው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ወደፊት ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ አሠራር ፡ ጉድለት ፡ ለአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ኅላፊ ፡ መድን ፡ ነው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ መድንነቱ ፡ በሥራው ፡ የመጨረሻ ፡ ርክብ ፡ ጊዜ ፡ ይታዩ ፡ ለነበሩት ፡ ጉድለቶች ፡ የተሰጠ ፡ አይደለም ።
- (፫) መድንነት ፡ ያላቸው ፡ ጉድለቶች ፡ ሥራው ፡ ሊያገለግል ፡ የተሠራበትን ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የተጠቀሱትን ፡ አገልግሎቶች ፡ ለመሥራት ፡ የሚያውኩ ፡ ወይም ፡ በጣም ፡ አካላዊ ፡ የሆኑ ፡ ወይም ፡ ጥቅም ፡ እንዳይሰጥ ፡ የሚያደርጉ ፡ ጉድለቶች ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፫ ።
ውልን ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፹፩ ። ውሉን ፡ ለብቻ ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ። (፩) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መብት ።

- (፩) ለመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ ውል ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ አስቀድሞ ፡ በግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ የተመለከተውን ፡ በመገበያያውም ፡ ውል ፡ የተወሰነውን ፡ ለማስለወጥ ፡ በራሱ ፡ ፈቃድ ፡ ብቻ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ሊያዘው ፡ ይችላል ።
- (፪) እኒህ ፡ የሚለወጡ ፡ ሥራዎች ፡ ለመንግሥቱ ፡ ሥራዎች ፡ መልካም ፡ አቀማመጥ ፡ ጠቃሚ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።
- (፫) እነርሱም ፡ በውሉ ፡ የተስማሙበትን ፡ የገንዘብ ፡ ግዴታዎች ፡ ለመንካት ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፹፩ ። (፪) ስለ ፡ አዳዲስ ፡ ሥራዎች ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ያልተመለከቱትን ፡ ሥራዎች ፡ በአንድ ፡ አዲስ ፡ በሆነ ፡ ዋጋ ፡ እንዲሠራው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።
- (፪) ቢሆንም ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በውሉ ፡ ከተመለከተው ፡ ሥራ ፡ ፍጹም ፡ ልዩ ፡ የሆነና ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ሥራ ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ የሌለውን ፡ ሥራ ፡ እንዲሠራ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ሊያዘው ፡ አይችልም ።
- (፫) እንዲሁም ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከቱት ፡ ፍጹም ፡ ልዩ ፡ በሆኑ ፡ ግዴታዎች ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ እንዲሠራ ፡ ያስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ሊያዘው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፹፩ ። (፫) የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ መብቶች ።

- (፩) ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የታዘዙት ፡ የሥራዎች ፡ መጨመር ፡ ወይም ፡ መጉደል ፡ በውሉ ፡ ከታሰበው ፡ ሥራ ፡ ከሰድስቱ ፡ እጅ ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ልዩ ነት ፡ ያስከተለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ጠቅላላ ፡ አቀናኝ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በመለዋወጥ ፡ ምክንያት ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳትና ፡ ሊያገኝ ፡ ይገባው ፡ በነበረው ፡ ትርፍ ፡ ልክ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) የውሉን ፡ መለዋወጥ ፡ ያስከተለው ፡ ምክንያት ፡ ውሉን ፡ ባደረገው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ ከዚህ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ መሆኑን ፡ ዳኞች ፡ የተረዱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለቀረበት ፡ ሊያገኝ ፡ ለነበረው ፡ ትርፍ ፡ የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ የተወሰነ ፡ እንዲሆን ፡ ሊቈርጡ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፹፩ ። ስለ ፡ ድንገተኛ ፡ እክሎች ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ውሉን ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ታይቶ ፡ የማይታወቅ ፡ ውሉም ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ያልታሰበ ፡ እክል ፡ ያጋጠመው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ እንዲሻሻልለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) ከሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ውሉን ፡ የተዋዋለው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ካልፈቀደ ፡ በዚህ ፡ ባልታሰበ ፡ ድንገተኛ ፡ እክል ፡ ከተፈጠረው ፡ ወጪ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ራሱ ፡ መቻል ፡ ይገባዋል ።
- (፫) ይህም ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ስላልታሰቡ ፡ ነገሮች ፡ በተወሰኑት ፡ ደንቦች ፡ የሚፈጸም ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፲፱፻፹፩ ። (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ምክር ፡ የመጠየቅ ፡ አስፈላጊነት ።

- (፩) በውሉ ፡ ያልተመለከተውን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ባጋጠመው ፡ እክል ፡ ምክንያት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ተገዳጅ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህንኑ ፡ ለመሥራት ፡ የሚችለው ፡ ከመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ይህን ፡ የተባለውን ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ ትእዛዝ ፡ እንዲተላለፍለት ፡ ካመለከተ ፡ በኋላ ፡ ነው ።
- (፪) የተባለውን ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ ፍጹም ፡ አስፈላጊነት ፡ ያለውና ፡ አስቸኳይነትም ፡ ያለው ፡ ከሆነ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ትእዛዝ ፡ ባይኖርም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ መሥራት ፡ ይችላል ።
- (፫) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ሥራዎች ፡ አመራር ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በተወሰነው ፡ መሠረት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ሰለ ፡ ውል ፡ አለመፈጸም ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፳፰ ። በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ ሰለ ፡ ማድረግ ፡ (፩) ግዴታዎች ፤ (ሁኔታዎች) ።

- (፩) በመንግሥት ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ ሳይፈጸማቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራው ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ እንዲሠራ ፡ ይደረጋል ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቤፍርም ፡ እንኳ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ግዴታዎችን ፡ እንዲፈጸም ፡ ካስጠነቀቀው ፡ በኋላ ፡ ባጭሩ ፡ ዐሥር ፡ ቀን ፡ ካልሆነው ፡ በቀር ፡ ሥራውን ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ውስጥ ፡ ለማድረግ ፡ አይቻለውም ።
- (፫) ሥራው ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ እንደሆነ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነው ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ሲሆን ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ ለማድረግ ፡ የሚቻለውም ፡ የሥራዎችን ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፴፱ ። (፪) ሰለ ፡ ውጤቶች ።

- (፩) ሥራው ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስጊዜው ፡ ሥራ ፡ ከተቋረጠበት ፡ የተላቀቀ ፡ ሆኖ ፡ ይገኛል ።
- (፪) ሥራ ፡ አመራሩ ፡ የሚከናወነው ፡ በሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ወጪና ፡ ኪሣራ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፶፩ ። (፫) ሰለ ፡ ማቆም ።

ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራዎች ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ መሆናቸው ፡ ቀርቶ ፡ በደህና ፡ ከፍጻሜ ፡ ለማድረስ ፡ የሚያስችሉት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ነገሮች ፡ እንዳለው ፡ ለማረጋገጥ ፡ ከቻለ ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ እንዲለቀቅለት ፡ ይደረጋል ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፶፮ ። እንደ ፡ ገና ፡ ሰለ ፡ ማጫረት ።

- (፩) የመንግሥቱ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ ሊሰረዝ ፡ መቻሉ ፡ በግልጽ ፡ በውሉ ፡ ታውቆ ለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በሐራጅ ፡ ለማጫረት ፡ ወይም ፡ ላንድ ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ በስምምነት ፡ ሥራውን ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።
- (፪) ከሥራ ፡ ውጭ ፡ የተደረገው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ አዲሱ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ከባድ ፡ የሆነውን ፡ ወጪ ፡ ራሱ ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፶፯ ። ሰለ ፡ ዳኞች ፡ ተቋማጣሪነት ።

- (፩) የመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የሚገባውን ፡ እንዲፈጸም ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያደረገውን ፡ የማስገደጃ ፡ ወይም ፡ የውል ፡ ማፍረስ ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ ዳኞች ፡ ሊሸሩት ፡ አይችሉም ።

- (፪) ዳኞች ፡ ማድረግ ፡ የሚችሉት ፡ ውሎችን ፡ በመመርመር ፡ ይህ ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ አላገባብ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ኪሣራ ፡ የሚያገኝበት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፭ ።

ውልን ፡ ለዋስትና ፡ መያዣነት ፡ ሰለ ፡ ማስተላለፍ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፶፯ ። የመንግሥት ፡ ሥራ ፡ የተቋረጠበትን ፡ ውል ፡ በዋስትና ፡ ሰለ ፡ ማስያዝ ።

ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ወይም ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ያወቃቸው ፡ ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ውስጥ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭች ፡ የሆኑት ፡ የመንግሥትን ፡ ሥራ ፡ የተቋረጡባቸውን ፡ ውሎች ፡ ለዕዳ ፡ መያዣ ፡ ሊሰጧቸው ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፶፱ ። የመንግሥትን ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ሰለ ፡ ማስተላለፍ ።

የመንግሥት ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በደንብ ፡ መሠረት ፡ እንዲተላለፍ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋጋውን ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ ያለው ፡ አስተላላፊው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፷፩ ። ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ውስጥ ፡ ተቋራጭ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ መብቶች ።

- (፩) በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የታወቀ ፡ ከዋና ፡ ተቋራጭ ፡ ውስጥ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሰለ ፡ ፈጸማቸው ፡ ሥራዎች ፡ ዋጋውን ፡ በቀጥታ ፡ ከመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ። ይህም ፡ ዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ የፈቀደለት ፡ ሲሆንና ፡ በውሉም ፡ ሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚሠራው ፡ የሥራ ፡ ዐይነትና ፡ የሥራውም ፡ ዋጋ ፡ በግልጽ ፡ የተመለከተ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።
- (፪) ሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የፈጸማቸውን ፡ ሥራዎች ፡ የሚያስረዱ ፡ የዘርዘር ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ የውሉ ፡ ባለቤት ፡ እንዲቀበላቸው ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።
- (፫) ከሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጋራ ፡ በቀጥታ ፡ ለመተላለፍ ፡ የሚይቻል ፡ የሚሆነው ፡ ዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ውሉን ፡ በመያዣነት ፡ በሰጠው ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፷፮ ። ከሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚከፈል ፡ ገንዘብን ፡ መከልከል ።

ሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሆነው ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆን ፡ ከሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚከፈል ፡ ገንዘብ ፡ ለመቀበል ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ሰለ ፡ ዕቃዎች ፡ ማቅረብ ፡ ውል ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፺፯ ። ሰለ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ።

- (፩) ዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ሰለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ለማድረግ ፡ ምርጫና ፡ ቅድሚያ ፡ አለው ።

(፪) ዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ ለመፈጸም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዕቃዎች ፡ ከሚፈቅዳቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ለመግዛት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፰ ። ስለ ፡ አደጋ ።

(፩) ዕቃውን ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ እስኪረከበው ፡ በመካከሉ ፡ ባንድ ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ከፍተኛ ፡ ጎይል ፡ ምክንያት ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ለሚደርስበት ፡ አደጋ ፡ ኪሣራውን ፡ የሚችለው ፡ ራሱ ፡ አቅራቢው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የቀረቡለትን ፡ ዕቃዎች ፡ ተቀብሎና ፡ በዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ቤቱ ፡ ካስቀመጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ዕቃዎቹን ፡ ለመረከብ ፡ ወይም ፡ ተመላሽ ፡ ለማድረግ ፡ አንድ ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔ ፡ አተሰጠበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ የዕቃ ፡ አደራ ፡ ከታች ፡ እንዳለባቸው ፡ ጎላፊነት ፡ ይኖርበታል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፱ ። ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ርክክብ ።

የዕቃዎች ፡ ርክክብ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ በተመለከተው ፡ አኳኋንና ፡ በተወሰነ ውም ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚፈጸም ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፻ ። የርክክቡን ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የቀረቡለትን ፡ ዕቃዎች ፡ የተበላሹ ፡ ከሆኑ ፡ የርክክቡን ፡ ጊዜ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ላቅራቢው ፡ ስለ ፡ ተበላሹት ፡ ዕቃዎች ፡ የሚያሻሽልበትን ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፡ ወስኖ ፡ ያስታውቀዋል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፻ ። ዋጋ ፡ ስለሌላቸው ፡ ዕቃዎች ።

የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በትክክል ፡ እንደ ፡ ተስማማበት ፡ ዐይነት ፡ ያልሆኑትን ፡ ዕቃዎች ፡ የሆነው ፡ ጉድለታቸው ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሚቀርቡትን ፡ ዕቃዎች ፡ ጥቅም ፡ የሚያጠፋና ፡ አቅራቢውም ፡ በተፈለገበት ፡ ጊዜ ፡ ይህንን ፡ ጉድለት ፡ ለማሻሻል ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያልፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊቀበላቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፻ ። ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ምርመራ ፡ ኪሣራ ።

(፩) በአቅራቢው ፡ ቤት ፡ የሚደረገው ፡ የዕቃዎች ፡ ምርመራ ፡ በአቅራቢው ፡ ኪሣራ ፡ ነው ። የቀረው ፡ ግን ፡ በአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ኪሣራ ፡ ነው ።

(፪) አቅራቢውም ፡ በምርመራዎቹ ፡ ጊዜ ፡ በቦታው ፡ ላይ ፡ የመገኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) ስለ ፡ ምርመራው ፡ አፈጻጸም ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ ለአቅራቢው ፡ እንዲነግረው ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። አሳቡንም ፡ ይሰጥ ፡ ዘንድ ፡ ይፈቀድለታል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፻ ። ስለ ፡ አቅራቢው ፡ ጎላፊነት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ያደረገው ፡ የመጠባበቅ ፡ ተግባር ፡ ያቅራቢውን ፡ ሙሉ ፡ ጎላፊነት ፡ አይቀንስለትም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ዕቃዎቹን ፡ በተረከበበት ፡ ጊዜ ፡ ተበላሽተው ፡ የተገኙትን ፡ ዕቃዎች ፡ ሳይቀበል ፡ ወይም ፡ በተወሰነው ፡ የመድንነት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የተበላሹትን ፡ ለማሳደስ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ ሊያስቀርበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፻ ። በሌለበት ፡ ማስፈጸም ።

(፩) በዕቃ ፡ ማቅረብ ፡ ውል ፡ አቅራቢው ፡ በፍጥነት ፡ እንዲያቀርብ ፡ የታዘዘውን ፡ ሳይቀርብ ፡ በመቅረቱ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የዕቃ ፡ ማቅረብ ፡ ውል ፡ የተሰረዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሌለበት ፡ ለማስፈጸም ፡ ማስደረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሳይቀርብ ፡ በቀረው ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢ ፡ ተተክቶ ፡ ዕቃዎቹን ፡ ከሌላ ፡ አቅራቢ ፡ ዘንድ ፡ ገዝቶ ፡ ወይም ፡ በራሱ ፡ ፋብሪካ ፡ አሠርቶ ፡ ያቀርባል ።

(፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱም ፡ ውሉን ፡ ሳይፈጸም ፡ ከቀረው ፡ አቅራቢ ፡ ላይ ፡ ኪሣራ ፡ ለመከፈል ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፻ ። ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የዕቃ ፡ አቅራቢነት ፡ ውል ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ የሚገባውን ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ ያደረገውን ፡ የማስገደጃ ፡ ወይም ፡ የውል ፡ ማፍረስ ፡ ውሳኔ ፡ ቅጣት ፡ ዳኞች ፡ ሊሹሩት ፡ አይችሉም ።

(፪) ዳኞች ፡ ማድረግ ፡ የሚችሉት ፡ ውሎቹን ፡ በመመርመር ፡ ይህ ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ አላገባብ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አቅራቢው ፡ ኪሣራ ፡ የሚያገኝበት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ከዚህም ፡ ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፺፻ ። ለአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አስቀድሞ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) ተዋዋይ ፡ ይህን ፡ ተቀዳሚ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ እንዲከተል ፡ ውሉ ፡ በሚያስገደድው ፡ መጠን ፡ አስቀድሞ ፡ አቤቱታውን ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) ይህን ፡ ግዴታ ፡ የሆነውን ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሚቀርበውን ፡ አቤቱታ ፡ ሳይስቀድም ፡ ለዳኛ ፡ የሚያቀርበው ፡ አቤቱታ ፡ ተቀባይነት ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ።

(፫) ውሉ ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ስለሚቀርበው ፡ አቤቱታ ፡ ጊዜ ፡ ወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተዋዋይም ፡ ይኸንኑ ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ አሳልፎ ፡ አቅርቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጊዜው ፡ በመተላለፍ ፡ አቤቱታው ፡ የማይቀበሉት ፡ ይሆናል ። ለዳኛም ፡ የሚቀርበው ፡ አቤቱታ ፡ ተቀባይነትን ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ።

አንቀጽ ፡ ፲፱ ፡

ሰለ ፡ ግልግል ፡ ሰለ ፡ ስምምነት ፡ የሚደረግ ፡ ውል ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡

ሰለ ፡ ግልግል ፡

ክፍል ፡ ፩ ፡

ሰለ ፡ ግልግል ፡ በጠቅላላው ፡

ቀ ፡ የሺያየ፲ ፡ ትርጓሜ ፡

ግልግል ፡ ማለት ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ አንዱ ፡ ላንዱ ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ትቶ ፡ ወይም ፡ ሰጥቶ ፡ የተጀመረውን ፡ ክርክር ፡ የሚያቆሙበት ፡ ወይም ፡ የሚፈጠረውን ፡ ክርክር ፡ አስቀድመው ፡ የሚያስቀሩበት ፡ አንድ ፡ ውል ፡ ነው ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፳ ፡ (፪) የፎርም ፡ ግዴታ ፡

(፩) ግልግል ፡ በመብት ፡ ምክንያት ፡ የሚያገኙዋቸውን ፡ ነገሮች ፡ የመፍጠር ፡ የመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ የማስቀረት ፡ ውጤት ፡ ሊኖረው ፡ ይችላል ፡ ።

(፪) የነዚህንም ፡ ግንኙነቶች ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለመፍጠር ፡ ለመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ ለማስቀረት ፡ በሕግ ፡ የተደነገጉት ፡ የፎርም ፡ ግዴታዎች ፡ መጠበቅ ፡ አለባቸው ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፶ ፡ አተረጓጎም ፡ (፩) መሠረቱ ፡

ሰለ ፡ መብት ፡ መተው ፡ የሚደረገው ፡ የግልግል ፡ ቃሎች ፡ በጠባብ ፡ አኳኋን ፡ መተርጎም ፡ አለባቸው ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፲፯ ፡ (፪) አፈጻጸም ፡

(፩) ከተዋዋዮቹ ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ የክስና ፡ የይገባኛል ፡ ባይነቱን ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ የተወ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግልግሉ ፡ የሚያስቀራቸው ፡ ከግልግል ፡ ለመግባት ፡ ምክንያት ፡ የነበሩትን ፡ የክስ ፡ መብቶችና ፡ የይገባኛል ፡ ባይነቱን ፡ መብቶች ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ ።

(፪) በራሱ ፡ በነበረው ፡ ባንድ ፡ መብት ፡ ላይ ፡ መገላገሉ ፡ ከሌላ ፡ ከአንድ ፡ ሰው ፡ ይኸንኑ ፡ የመሰለ ፡ መብት ፡ ያገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አዲስ ፡ የተገኘው ፡ መብት ፡ ካለፈው ፡ ግልግል ፡ ጋራ ፡ የተሳበረ ፡ አይሆንም ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፲፰ ፡ ግልግሉ ፡ የሚጸናበት ፡

ከባለጉዳዮቹ ፡ ባንዱ ፡ የተደረገ ፡ ግልግል ፡ ሌሎችን ፡ ባለጉዳዮች ፡ አያስገድድም ፡ እነርሱም ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያደርጉት ፡ አይችሉም ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፲፱ ፡ የመብት ፡ ስሕተት ፡

(፩) ግልግል ፡ በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ይግባኝ ፡ ሳይኖረው ፡ መጨረሻ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ተፈረደ ፡ ፍርድ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ፡ ።

(፪) ግልግል ፡ ያደረጉበትን ፡ መብቶች ፡ በመመልከት ፡ በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ ባንዱ ፡ በተደረገው ፡ ስሕተት ፡ ምክንያት ፡ ግልግል ፡ ሊነካ ፡ አይችልም ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፲፱ ፡ ዋና ፡ ስሕተት ፡

(፩) ፍርስ ፡ ወይም ፡ ሐሰተኛ ፡ የሆኑ ፡ ሰነዶች ፡

(፩) ከስሕተት ፡ የተነሣ ፡ ግልግልን ፡ ለማፍረስ ፡ የሚቻለው ፡ ለመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ የገቡበት ፡ ሰነድ ፡ ራሱ ፡ ፍርስ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ፡ ።

(፪) እንዲሁም ፡ የተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ ያንዱ ፡ ፈቃድ ፡ የተገኘው ፡ ሐሰተኛነቱ ፡ በታወቀ ፡ ባንድ ፡ ሰነድ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግልግሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይቻላል ፡ ።

(፫) በውሉ ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ሰነዱ ፡ ፈራሽ ፡ ወይም ፡ ሐሰተኛ ፡ ለመሆን ፡ መቻሉን ፡ አስበው ፡ የተገላገሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሁለቱም ፡ ጊዜ ፡ ግልግሉ ፡ እንደ ፡ ጸና ፡ ይቀራል ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፲፱ ፡ (፪) ያልታወቀ ፡ ፍርድ ፡

(፩) ተዋዋዮቹ ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ አንዱ ፡ ሳያውቁት ፡ ከግልግሉ ፡ በፊት ፡ መጨረሻ ፡ በሆነ ፡ በፍርድ ፡ ጉዳዩ ፡ አልቆ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግልግሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይቻላል ፡ ።

(፪) በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ ባንዱ ፡ ያልታወቀው ፡ ፍርድ ፡ በደንበኛው ፡ ይግባኝ ፡ መንገድ ፡ ለመቅረብ ፡ የሚቻል ፡ ሲሆን ፡ ግልግሉ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ ይቋያል ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፲፱ ፡ (፫) ጠቅላላ ፡ ስምምነትን ፡ የሚያስከትል ፡ ግልግል ፡

(፩) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ አንድነት ፡ በሚኖሩዋቸው ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ በጠቅላላው ፡ የተገላገሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ወይም ፡ ላንዱ ፡ ግልግሉ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ያልታወቁ ፡ ሰነዶች ፡ በመጨረሻው ፡ የተገለጹ ፡ በመሆናቸው ፡ ምክንያት ፡ ግልግሉ ፡ ፍርስ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ፡ ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ውሉ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ የተባሉት ፡ ሰነዶች ፡ ከተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ባንዱ ፡ ወገን ፡ ሳይገለጹ ፡ ቀርተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግልግሉ ፡ ፍርስ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ፡ ።

ቀ ፡ የሺያየ፲፱ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ የሆነ ፡ ግብ ፡

ግልግሉ ፡ ለሕግ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ተግባር ፡ ተቃራኒ ፡ ከሆነ ፡ ከአንድ ፡ ውል ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍርስ ፡ ነው ፡ ።

ቊ ፡ የሺያፕሪፍ ። በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መስጠት ፡ የሚገባው ፡ መድን ።

- (ጸ) በግልግል ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ በሚያደርገው ፡ የመብት ፡ መተው ፡ ግልግል ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ፡ መብት ፡ መኖሩን ፡ መግለጽ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፯) ስለ ሆነም ፡ የተተወውን ፡ መብት ፡ ለማስተላለፍ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ የችሎታና ፡ የፎርም ፡ ግዴታዎች ፡ ሊጠበቁ ፡ ይገባቸዋል ።
- (፺) ግልግሉን ፡ ያደረጉት ፡ ወገኖች ፡ ለራሳቸው ፡ ሥራና ፡ በግልጽ ፡ በውላቸው ፡ ለተጻፈው ፡ ጉዳይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለነዚህ ፡ መብቶች ፡ አንዱ ፡ ላንዱ ፡ መድን ፡ መሆን ፡ የለበትም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ዕርቅ ።

ቋ ፡ የሺያፕሪፍ ። አስታራቂ ፡ ስለ ፡ መምረጥ ።

- (ጸ) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ እንዲያስታርቃቸውና ፡ ቢቻልም ፡ በመካከላቸው ፡ አንድ ፡ ግልግል ፡ እንዲያደርግላቸው ፡ ሥልጣን ፡ ሊሰጡት ፡ ይችላሉ ።
- (፯) በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ጥያቄ ፡ አስታራቂው ፡ ባንድ ፡ ድርጅት ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሊመረጥ ፡ ይቻላል ።
- (፺) አስታራቂ ፡ ሆኖ ፡ የተመረጠው ፡ ሰው ፡ ይኸንን ፡ ሥራ ፡ ለመቀበል ፡ ወይም ፡ ላለመቀበል ፡ ነጻነት ፡ አለው ።

ቋ ፡ የሺያፕሪፍ ። የተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ግዴታዎች ።

- (ጸ) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ የሚሆኑትን ፡ መረጃዎች ፡ ለአስታራቂው ፡ ማቅረብ ፡ አለባቸው ።
- (፯) የአስታራቂውን ፡ ሥራ ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ከሚያደርገው ፡ ሥራ ፡ መራቅ ፡ (መወገድ) ፡ አለባቸው ።

ቋ ፡ የሺያፕሪፍ ። የአስታራቂው ፡ ግዴታዎች ።

- (ጸ) አስታራቂው ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔዎቹን ፡ ከመግለጹ ፡ በፊት ፡ ለተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ አስተያየታቸውን ፡ በሙሉ ፡ እንዲያቀርቡ ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።
- (፯) አስታራቂው ፡ የግልግል ፡ ቃሎችን ፡ ይጽፋል ፡ ወይም ፡ ለመገላገል ፡ ካልቻለ ፡ ዕርቅ ፡ ስላለመደረጉ ፡ አንድ ፡ ፕሮሴጢርባል ፡ ያዘጋጃል ።
- (፺) እነዚህንም ፡ ጽሑፎች ፡ ለተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ይሰጣል ።

ቋ ፡ የሺያፕሪፍ ። የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

- (ጸ) አስታራቂው ፡ በውል ፡ በተመለከተው ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ጊዜው ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተመረጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ተግባሩን ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፯) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ የመብቶቻቸውን ፡ የጥበቃ ፡ ተግባሮች ፡ ለመፈጸም ፡ ይችላሉ ።
- (፺) አስታራቂው ፡ ዕርቅ ፡ ስላለመደረጉ ፡ አንድ ፡ ፕሮሴጢርባል ፡ ካዘጋጀ ፡ በቀር ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ይህ ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ስለ ክርክራቸው ፡ በዳኞች ፡ ፊት ፡ ለመቅረብ ፡ አይችሉም ።

ቋ ፡ የሺያፕሪፍ ። የአስታራቂው ፡ ሥልጣን ።

- (ጸ) የአስታራቂው ፡ ሥልጣን ፡ ጠባብ ፡ በመሆን ፡ መተርጎም ፡ አለበት ።
- (፯) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ አስታራቂው ፡ ያደረጋቸውን ፡ የግልግል ፡ ቃሎች ፡ ለማረጋገጥ ፡ በጽሑፍ ፡ በግልጽ ፡ ግዴታ ፡ ካልገቡ ፡ ሊገደዱ ፡ አይችሉም ።

ቋ ፡ የሺያፕሪፍ ። የአስታራቂው ፡ ወጪዎችና ፡ የድካም ፡ ዋጋዎች ።

- (ጸ) አስታራቂው ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ በሚገባ ፡ ሁኔታ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ ተመላሽ ፡ እንዲደረጉለት ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።
- ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ግልጽ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አስታራቂው ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ የለውም ።

ቋ ፡ የሺያፕሪፍ ። የግልግል ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

በአስታራቂው ፡ አማካይነት ፡ ግልግል ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ለቀሪው ፡ አሠራር ፡ ሁሉ ፡ ባለፈው ፡ ክፍል ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ይጻፋሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ የመጨረስ ፡ ስምምነት ።

ቋ ፡ የሺያፕሪፍ ። ትርጓሜ ።

- (ጸ) የግልግል ፡ ስምምነት ፡ ማለት ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ያንድ ፡ ክርክርን ፡ ውሳኔ ፡ ለአንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለሆነው ፡ ለአንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ አቅርቦት ፡ የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ውል ፡ በሕግ ፡ አግባብ ፡ መሠረት ፡ ይኸንኑ ፡ ክርክር ፡ ለመቀረጥ ፡ የሚያደርገው ፡ ውል ፡ ነው ።
- (፯) የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ በሕግ ፡ በኩል ፡ ነገሩ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ውጤት ፡ ሳይወስን ፡ አንድ ፡ የተለየ ፡ ጉዳይ ፡ ብቻ ፡ እንዲያረጋግጥ ፡ ሊመረጥ ፡ ይችላል።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። ችሎታና ፡ ፎርም ፡ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) መብትን ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለመስጠት ፡ ስለ ፡ መቻል ፡ የሚያስፈልገው ፡ ችሎታ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ የተነሳውን ፡ ክርክር ፡ በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለመጨረስ ፡ ለሚደረገውም ፡ ውል ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።
- (፪) በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለመጨረስ ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ በሕግ ፡ ይህንን ፡ መብት ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለመስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ ፎርም ፡ ዐይነት ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። (፪) የተጠበቀ ፡ ሁኔታ ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ቊ፡፣ ፍንጋጌዎች ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ወደ ፡ ሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ እንዲቀርብ ፡ በግልጽ ፡ ባዘዘው ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆኑም ።
- (፪) ለእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ በሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ የመጨረሱን ፡ ስምምነት ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ወይም ፡ በተከለከለው ፡ ሰው ፡ ስም፣ ሞገድ ፡ ዚቱ ፡ ሊፈጽም ፡ ይችላል ።
- (፫) በሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ ለመጨረስ ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ ማናቸውንም ፡ ፎርም ፡ መከተል ፡ የለበትም ።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። የደረሰና ፡ ያልደረሰ ፡ ክርክር ፡ በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለመጨረስ ፡ ስለሚደረግ ፡ ስምምነት ።

- (፩) ለዘመድ ፡ ዳኛ ፡ የቀረበው ፡ ክርክር ፡ ቀድሞውኑ ፡ የነበረ ፡ ክርክር ፡ መሆን ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ ውል ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ በአጋጣሚ ፡ በዚህ ፡ ውል ፡ ለመነሳት ፡ የሚችለውን ፡ ክርክር ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ወደፊት ፡ የሚነሡትን ፡ ክርክሮች ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለማቅረብ ፡ ሲባል ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ የሚሆነው ፡ ስምምነቱ ፡ በአንድ ፡ ውል ፡ ወይም ፡ በተለየ ፡ በመብት ፡ ገዥነት ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። አተረጓጎም ።

የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ሥልጣንን ፡ የሚመለከቱ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት ፡ ቃላት ፡ በጠባቡ ፡ መተርጎም ፡ አለባቸው ።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ ስላለው ፡ ሥልጣን ።

- (፩) የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ስምምነት ፡ የዚህ ፡ ስምምነት ፡ አተረጓጎም ፡ ያነሳውን ፡ ችግር ፡ በሥልጣኑ ፡ እንዲወሰን ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ሊፈቅድለት ፡ ይችላል ።
- (፪) በተለይም ፡ የራሱን ፡ ሥልጣን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ክርክሮች ፡ በሥልጣኑ ፡ እንዲወሰን ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ሊፈቅድለት ፡ ይችላል ።

(፫) የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ወይም ፡ የሌለው ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ በሥልጣኑ ፡ ሊወሰን ፡ አይችልም ።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስለ ፡ መምረጥ/በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ስለ ፡ መመረጥ ።

- (፩) የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ በዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ስምምነት ፡ በኋላ ፡ መመረጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) ስምምነቱም ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ የዘመድ ፡ ዳኞችን ፡ የሚኖሩ ፡ መሆናቸውን ፡ አስቀድሞ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፫) የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ስንት ፡ እንደሚሆኑ ፡ ወይም ፡ እንዴት ፡ እንደሚመረጡ ፡ ስምምነቱ ፡ ያላመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ ወገን ፡ አንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ይመርጣል ።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። (፪) በዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ወይም ፡ በዳኞች ፡ ስለ ፡ መመረጥ ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ብዛት ፡ በጥንድ ፡ የሚቈጠሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሥራው ፡ ከመግባት ፡ በፊት ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ይመርጣሉ ። ይኸውም ፡ የተመረጠው ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛ ነቱ ፡ ስብላቢ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ብዛታቸው ፡ በጥንድ ፡ የማይቈጠሩ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ከመካከላቸው ፡ ለዘመድ ፡ ዳኝነቱ ፡ ስብላቢ ፡ የሚሆነውን ፡ ይመርጣሉ ።
- (፫) በዘመድ ፡ ዳኞች ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ አንዱ ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ እነዚህ ፡ ምርጫዎች ፡ በዳኞች ፡ የሚደረጉ ፡ ይሆናሉ ።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። (፫) የምርጫው ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ።

- (፩) አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ የዘመድ ፡ ዳኛውን ፡ ስምምነት ፡ የሚጠይቀው ፡ ወገን ፡ የሚያነሳውን ፡ ክርክር ፡ ገልጦ ፡ አንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ይመርጣል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ላንደኛው ፡ ወገን ፡ ወይም ፡ በዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ የዘመድ ፡ ዳኛውን ፡ እንዲመርጥ ፡ ለተደረገው ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያ ፡ ይሰጣል ።

ቊ፡ የቪዲዮጽፎ ። (፬) የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

- (፩) አንደኛው ፡ ወገን ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ እንዲመርጥ ፡ የተጠየቀው ፡ ሰው ፡ በሙሉ ፡ በመላላት ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያልመረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ይህን ፡ የዘመድ ፡ ዳኛውን ፡ ይመርጣሉ ።

- (ደ) ጊዜው ፡ መቄጠር ፡ የሚጀምረው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰበት ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።
- (ዩ) የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት ፡ እነዚህን ፡ ደንቦች ፡ ለመለዋወጥ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፮ ። (፩) የተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ትክክለኛነት ።

የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ስምምነት ፡ የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ስለ ፡ መምረጥ ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ከተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ላንዱ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ አንድ ፡ የበለጠ ፡ የመብት ፡ ሁኔታ ፡ የፈቀደለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፯ ። ስለ ፡ አንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ መቅረት ፡ (፩) መተካት ።

- (፩) አንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ሆኖ ፡ መረጠን ፡ አልፏልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የሞተ ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ ወይም ፡ ስንብት ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ መሠረት ፡ እርሱ ፡ እንደ ፡ ተመረጠው ፡ ዐይነት ፡ በርሱ ፡ ምትክ ፡ ሌላ ፡ ይመረጣል ።
- (፪) የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ የተሻረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አዲሱን ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ዳኞች ፡ ይመርጣሉ ።
- (፫) የዚህ ፡ ቍጥር ፡ ውሳኔዎች ፡ በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፡ ሊለዋወጡ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፮ ። (፪) የስምምነቱ ፡ ተሪነት ።

- (፩) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ስሙ ፡ ተጠርቶ ፡ በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ የተመረጠ ፡ ሆኖ ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ በርሱ ፡ ምትክ ፡ ለማድረግ ፡ ያልተስማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት ፡ ተሪ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ቢሆንም ፡ ወደፊት ፡ ለሚደርስ ፡ ክርክር ፡ ይኸውም ፡ ክርክር ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛውን ፡ መሰናክል ፡ የሆነው ፡ ነገር ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ስምምነት ፡ የሚረጋ ፡ ይሆናል ።
- (፫) የዚህ ፡ ቍጥር ፡ ውሳኔዎች ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፡ ለመለዋወጥ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፯ ። ከተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ያንዱ ፡ መሞት ።

ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ በሌላ ፡ ሁኔታ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካላገቡ ፡ በቀር ፡ ያንደኛው ፡ ወገን ፡ መሞት ፡ የመረጡትን ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ተገባር ፡ አያስቀረውም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፮ ። የገላጋዩ ፡ ተገባር ።

- (፩) ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ሆኖ ፡ ለመመረጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ዜግነት ፡ ለመመረጥ ፡ ከግምት ፡ አይገባም ።

- (፫) ለዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ የተመረጠው ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ሥራ ፡ ለመቀበል ፡ ወይም ፡ ላለመቀበል ፡ ነጻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፯ ። የዘመድ ፡ ዳኛውን ፡ ስለ ፡ ማስወገድ ፡ (፩) ምክንያቶች ።

- (፩) አንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያልደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በርሱ ፡ ላይ ፡ በደረሰበት ፡ በአንድ ፡ ቅጣት ፡ ምክንያትም ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ ክፉና ፡ ደጉን ፡ መለየት ፡ ባለመቻሉ ፡ በበሽታ ፡ በመጥፋት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ተገቢ ፡ በሆነ ፡ የተወሰነ ፡ ቀን ፡ ውስጥም ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ በሚያስደስት ፡ ሁኔታ ፡ ተገባሩን ፡ ለመረዳት ፡ የማይችል ፡ ቢሆን ፡ ለማስወገድ ፡ ይቻላል ።
- (፪) በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የተመረጠው ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ባለማዳላቱ ፡ ወይም ፡ በነጻነቱ ፡ ላይ ፡ ጥርጣራን ፡ ለማስገባት ፡ የሚችል ፡ አንዳንድ ፡ አካባቢ ፡ ምክንያት ፡ ካለ ፡ ሊወገድ ፡ ይችላል ።
- (፫) በዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ ሰብሳቢ ፡ የሆነውም ፡ ሰው ፡ ይኸንኑ ፡ በመሰለ ፡ ምክንያት ፡ ሊወገድ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፮ ። (፪) ጥያቄን ፡ ስለመቀበል ።

ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ራሱ ፡ የመረጠውን ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ከዚህ ፡ ምርጫ ፡ በኋላ ፡ ለደረሰው ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ምርጫ ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ ምክንያቱን ፡ ማወቁን ፡ ካላረጋገጠ ፡ ሊያስገድደው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፮ ። (፫) ሥነ ፡ ሥርዐት ።

- (፩) የማስወገዱ ፡ ጥያቄ ፡ መቅረብ ፡ ለዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ለሆኑት ፡ ውሳኔያቸውን ፡ ከመስጠታቸው ፡ በፊትና ፡ ጥያቄውንም ፡ የሚያቀርበው ፡ ወገን ፡ ምክንያቱን ፡ እንዳወቀው ፡ ወዲያውኑ ፡ መሆን ፡ አለበት ።
- (፪) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ የመወገዱ ፡ ጥያቄ ፡ ለሌላ ፡ ባለሥልጣን ፡ ይቀርባል ፡ ብለው ፡ መስማማት ፡ ይችላሉ ።
- (፫) የቀረበውን ፡ የመወገድ ፡ ጥያቄ ፡ አንቀበልም ፡ ተብሎ ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህኑ ፡ ውሳኔ ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ቀን ፡ በዳኞች ፡ ላይ ፡ ለመቃወም ፡ ይቻላል ።

ቀ. የገረገጃዎች ስርዓት ስርዓት ስርዓት ስርዓት

እንደ፡ የዘመድ፡ ዳኛ፡ ሥራውን ፡ ተቀብሎ ፡ ከመፈጸም ፡ በግይባ ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተዋዋዮቹ ፡ ስምምነት ፡ የተመረጠው ፡ ባለሥልጣን ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ስምምነት ፡ አላደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ዳኛች ፡ የዘመድ ፡ ዳኛውን ፡ ለመሻር ፡ ይችላሉ ።

ቀ. የገረገጃዎች ስርዓት ስርዓት ስርዓት ስርዓት

(፩) ለዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ ስምምነት ፡ ካደረጉት ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ በዚህ ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ ለተመለከተ ፡ ክርክር ፡ ወደ ፡ ዳኛች ፡ የሄደ ፡ ወይም ፡ የዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ተግባሮች ፡ ለመፈጸም ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ ወይም ፡ በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት ፡ የተያዘኩ ፡ አይደለሁም ፡ ባይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ እንደ ፡ መረጠው ፡ በዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ የተደረገውን ፡ ስምምነት ፡ እንዲፈጸም ፡ ለማስገደድ ፡ ወይም ፡ በተለይ ፡ ለተነሳው ፡ ክርክር ፡ ስምምነቱ ፡ ቀሪ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመቀጠር ፡ ይችላል ።

(፪) አንዱ ፡ ወገን ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት ፡ አንድ ፡ የአጠባበቅ ፡ ጥንቃቄ ፡ ዳኛችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ያደረገው ፡ ተግባር ፡ የዚህን ፡ ስምምነት ፡ ተራነት ፡ አያስከትልም ።

ቀ. የገረገጃዎች ስርዓት ስርዓት ስርዓት ስርዓት

(፩) የዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ የሚከተለው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በፍትህ ፡ ብሔር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ስርዓት ፡ ተደንግጓል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ውሳኔ ፡ አፈጻጸምን ፡ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ውሳኔ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ አቤቱታዎችን ፡ ለሚመለከቱ ፡ ነገሮችም ፡ ይኸው ፡ ስርዓት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀ. የገረገጃዎች ስርዓት ስርዓት ስርዓት ስርዓት

በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ «የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት» ፡ «ወይም» ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ስምምነት ፡ የተባሉት ፡ ቃላቶች ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ለመጥቀስ ፡ የፈለጉትን ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ አሠራር ፡ ድንጋጌዎችን ፡ ይጠቀሳሉ ።

አንቀጽ ፡ ጽፎ ።

በቀድሞው ፡ ስርዓት ፡ በዚህ ፡ በአሁኑ ፡ ስርዓት ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ. የገረገጃዎች ስርዓት ስርዓት ስርዓት ስርዓት

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ በፍትህ ፡ ብሔር ፡ ስርዓት ፡ ውስጥ ፡ ለተመለከቱት ፡ ጉዳዮች ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ በልግድ ፡ ወይም ፡ ተጽፎው ይሠራባቸው ፡ የነበሩት ፡ ደንቦች ፡ ሁሉ ፡ ይህ ፡ የፍትህ ፡ ብሔር ፡ ስርዓት ፡ ስለ ፡ ተተካ ፡ ተሸረዋል ።

(፪) በተለይም ።

ሀ) የካቲት ፡ ጽፎ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፵፱ ፡ ዓ. ም. ፡ የደርጋ ፡ ስርዓት ።

ለ) የ፲፱፻፲፮ ፡ ዓ. ም. ፡ የብድር ፡ ስርዓት ፡ ተሸረዋል ።

ቀ. የገረገጃዎች ስርዓት ስርዓት ስርዓት ስርዓት

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ስርዓት ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የነበሩትን ፡ ስርዓት ፡ ሁኔታዎችን ፡ ለማስገኘት ፡ አዲሱ ፡ ስርዓት ፡ የሚጠይቃቸው ፡ አቋሞች ፡ ከዳርው ፡ የተለዩ ፡ ቢሆኑም ፡ እንኳ ፡ በተሻረው ፡ ስርዓት ፡ መሠረት ፡ ተገኝተው ፡ የነበሩት ፡ ስርዓት ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

(፪) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ስርዓት ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ በተሻረው ፡ ስርዓት ፡ መሠረት ፡ ተገኝተው ፡ የነበሩት ፡ ስርዓት ፡ ሁኔታዎች ፡ ያስገኛቸውን ፡ ውጤቶች ፡ ይህ ፡ ስርዓት ፡ አይለውጣቸውም ።

ቀ. የገረገጃዎች ስርዓት ስርዓት ስርዓት ስርዓት

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ስርዓት ፡ ሁኔታን ፡ የሚያስገኙ ፡ አቋሞች ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ጊዜ ፡ ለመገኘት ፡ የሚችሉ ፡ ወይም ፡ የሚያስፈልጉ ፡ ሲሆኑ ፡ ይህ ፡ ስርዓት ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ በከፊል ፡ ሳይፈጸም ፡ በቀረው ፡ ስርዓት ፡ ሁኔታ ፡ ብቻ ፡ የዚህ ፡ ስርዓት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ይህን ፡ ሁኔታ ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ ስርዓት ፡ የተጠቀሰውን ፡ ስርዓት ፡ ሁኔታ ፡ ለማስገኘት ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ይህ ፡ ስርዓት ፡ ሊመራ ፡ ይችላል ።

ቀ. የገረገጃዎች ስርዓት ስርዓት ስርዓት ስርዓት

(፩) ይህ ፡ ስርዓት ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ በስርዓት ፡ ተወስኖ ፡ የነበረው ፡ ያለቀው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ እንደ ፡ ጸና ፡ ይቋጠራል ።

(ዩ) ይህ ፡ ሕግ ፡ የጊዜን ፡ ውሳኔ ፡ የሚያራዝም ፡ ሲሆን ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ፤ ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ያለፈው ፡ ጊዜ ፡ መቀነስ ፡ ይገባል ።

(፫) ይህ ፡ ሕግ ፡ የጊዜን ፡ ውሳኔ ፡ የሚያሳጥር ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ያለፈው ፡ ጊዜ ፡ እየተቋጠረ ፡ በድርጅት ፡ ሕግ ፡ የተወሰነው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፩ ። ሕጋዊ ፡ ሁኔታ ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ለሚወሰነው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ለሆነው ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ውጤት ፡ ሕጉ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ከመዋሉ ፡ በፊት ፡ ለተገኙት ፡ ሕጋዊያን ፡ ሁኔታዎች ፡ ወዲያ ውኑ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(ይ) ይህ ፡ ሕግ ፡ በጸናበት ፡ ጊዜ ፡ ዘመኑ ፡ ያላለቀለት ፡ ውል ፡ በማታለል ፡ በገደል ፡ ዐይነት ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜና ፡ ሁኔታ ፡ እንዲፈረስ ፡ ካልተጠየቀ ፡ በቀር ፡ ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ በቀድሞው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ልዩ ፡ ድንጋጌ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፪ ። ችሎታን ፡ ስለ ፡ ማጥበብ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ችሎታን ፡ የሚመለከቱ ፡ ስምምነቶች ፡ በቀ. ፲፯፮ ፡ መሠረት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፫ ። ችሎታ ፡ ስለሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ ጥበቃ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ተመርጠው ፡ ሥራ ፡ የጀመሩ ፡ አላዳሪዎች ፤ ሞገዚቶች ፤ ምትክ ፡ ሞገዚቶች ፡ ወይም ፡ ረዳት ፡ ሞገዚቶች ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ለዚህ ፡ ሥራ ፡ ለመመረጥ ፡ የማይችሉ ፡ ቢሆኑም ፡ እንኳ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ተመረጡ ፡ ተቋጥረው ፡ ሥራቸውን ፡ መቀጠል ፡ ይችላሉ ፤ በዚህ ፡ ሕግ ፡ የተሰጣቸውንም ፡ ተግባር ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፬ ። ስለ ፡ ውርስ ፡ (፩) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ተጀመረው ፡ ውርስ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተጀመረው ፡ ውርስ ፡ የሚተላለፈውና ፡ ሒሳብ ፡ የሚጣራው ፡ በቀድሞው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፭ ። (፪) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ተደረገ ፡ ኑዛዜ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ የሚጸናው ፡—
ሀ) በተሻረው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ የሚጸና ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፤
ለ) ይህ ፡ ሕግ ፡ በሚጠይቀው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፮ ። አትሞ ፡ የግዕዝ ፡ ውል ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተፈጸመውን ፡ አትሞ ፡ የግዕዝ ፡ ውል ፡ ሕጉ ፡ ከጸናበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ሳይሞላ ፡ ደራሲው ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፯ ። የአገልግሎት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ መቀጠር ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ሠራተኛው ፡ በአሠራው ፡ ወይም ፡ በድርጅቱ ፡ ዘንድ ፡ የሠራበት ፡ ዘመን ፡ የሚቋጠርለት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ከአሠራው ፡ ወይም ፡ ከድርጅቱ ፡ ዘንድ ፡ የቋየበት ፡ የአገልግሎት ፡ ዘመን ፡ ለዚህ ፡ ሕግ ፡ አፈጻጸም ፡ ይታሰባል ።

አንቀጽ ፡ ፳፪ ።

መሸጋገሪያ ፡ ሕግ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ሰዎችንና ፡ ውርስን ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፰ ። ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ አሰጣጥ (፩) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተወለደ ፡ ሰው ።

(፩) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተወለደ ፡ ግናቸውም ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ እንዲኖረው ፡ አይገደድም ።

(ይ) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተወለደ ፡ ሰው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ እንዲኖረው ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ አድርጎ ፡ የሚይዘው ፡ የአባቱን ፡ ስም ፡ ነው ፤ ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ በሚጸናበት ፡ ጊዜ ፡ ከቤተ ፡ ዘመዶቹ ፡ ሁለት ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ትውልዶች ፡ በሕይወት ፡ ያሉ ፡ ሲሆን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ ለማግኘት ፡ የሚፈለገው ፡ ሰው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ አድርጎ ፡ የሚይዘው ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቋጠሩ ፡ ወላጆች ፡ በዕድሜ ፡ ታላቅ ፡ የሆነውን ፡ ወላጅ ፡ ስም ፡ ነው ።

(፫) አባቱ ፡ የተካደ ፡ ያልታወቀ ፡ ሰው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ አድርጎ ፡ የሚይዘው ፡ የእናቱን ፡ አባት ፡ ስም ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፱ ። (ዩ) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከጸና ፡ በኋላ ፡ የተወለደ ፡ ሰው ።

(፩) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከጸና ፡ በኋላ ፡ የሚወለድ ፡ ውሉ ፡ አንድ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ መያዝ ፡ አለበት ።

- (ደ) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ልጅ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ አድርጎ ፣ የሚይዘው ፣ የአባቱን ፣ ስም ፣ ነው ።
- (ዩ) የተካደ ፣ ወይም ፣ አባቱ ፣ ያልታወቀ ፣ ልጅ ፣ ሲሆን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ አድርጎ ፣ የሚይዘው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ እንዳላት ፣ የእናቱን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ ወይም ፣ የእናቱን ፣ አባት ፣ ስም ፣ ነው ።

ቀ ፣ የሺያጃጃ ፣ ውጤት ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተመለከቱት ፣ ሁለት ፣ ቀጥሮች ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ ለሚውሉበት ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ መሠረት ፣ የተሰጠ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ ሁሉ ፣ በቀጥታ ፣ መሥመር ፣ ለዚህ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ተወላጅ ፣ ለሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ መጠሪያ ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ ይኖራል ።

ቀ ፣ የሺያጃጃ ፣ ስለ ፣ ክብር ፣ መዝገቦች ።

- (አ) በሥራ ፣ ላይ ፣ የሚውልበት ፣ ቀን ፣ ተወስኖ ፣ በነጋሪት ፣ ጋዜጣ ፣ ታውጆ ፣ ካልወጣ ፣ በቀር ፣ በቀ ፣ ጃጃ ፣ እስከ ፣ ሻጃ ፣ በቀ ፣ ሻጃ ፣ እስከ ፣ ሻጃ ፣ በቀ ፣ ሻጃ ፣ እስከ ፣ ሻጃ ፣ በቀ ፣ ሻጃ ፣ እስከ ፣ ሻጃ ፣ እና ፣ በቀጥር ፣ ሻጃጃጃ ፣ እስከ ፣ ሻጃጃጃ ፣ የተገለጹት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ አይሆኑም ።
- (ለ) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ በንኡስ ፣ ቀጥር ፣ (አ) ፣ የተጠቀሱት ፣ ቀጥሮች ፣ እስከሚጸኑበት ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ ልዩትን ፣ ጋብቻን ፣ ጥትን ፣ የሚገልጽ ፣ ግስረጃ ፣ የሚቀርበው ፣ በቀ ፣ ሻጃጃጃ ፣ እስከ ፣ ሻጃጃጃ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ሕግ ፣ በቀ ፣ ሻጃጃጃ ፣ ን/ ቀ/ (አ) ፣ የሰጠ ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ የመረጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ያዘጋጁትን ፣ የታወቀውን ፣ ጽሑፍ ፣ በማቅረብ ፣ ነው ።
- (ለ) በንኡስ ፣ ቀ ፣ (አ) ፣ የተመለከተው ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በቀ ፣ ሻጃጃጃ ፣ እስከ ፣ ሻጃጃጃ ፣ የተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ በተመሳሳይነት ፣ ለታወቁ ፣ ጽሑፎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፣ የሺያጃጃ ፣ የግንባሮች ፣ ጽ/ ቤት ።

በዚህ ፣ ሕግ ፣ ለግንባሮች ፣ መመዝገቢያ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቶች ፣ የተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ ተግባር ፣ እነዚህ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቶች ፣ እስኪቋቋሙ ፣ ድረስ ፣ ሥራው ፣ በአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ይመራል ።

ምዕራፍ ፪ ።

ስለ ፣ ንብረትና ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ማድረግን ፣ የሚመለከቱ ፣ ድንጋጌዎች ።

ቀ ፣ የሺያጃጃጃ ፣ ስለ ፣ ማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ።

- (አ) በዚህ ፣ ሕግ ፣ በአንቀጽ ፣ ዐ/ሥር ፣ ስለ ፣ ማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ የተመለከተው ፣ ሕግ ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ የሚውልበት ፣ ቀን ፣ በንጉሠ ፣ ነገሥታዊ ፣ ድንጋጌ ፣ (ትእዛዝ) ፣ ተወስኖ ፣ በነጋሪት ፣ ጋዜጣ ፣ እስኪታወጅ ፣ ድረስ ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።
- (ለ) የአንቀጽ ፣ ዐ/ሥር ፣ ድንጋጌ ፣ የሚጸናበት ፣ ቀን ፣ እስኪወሰን ፣ ድረስ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ በተመለከቱት ፣ ቀጥሮች ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ይሠራባቸዋል ።

ቀ ፣ የሺያጃጃጃ ፣ ባለሀብትነትን ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍና ፣ ስለ ፣ ማስቀረት ።

የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ ባለሀብትነት ፣ ለማስተላለፍ ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ መፈጸም ፣ ያለባቸው ፣ ልማዳዊ ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፣ የሺያጃጃጃ ፣ በንብረት ፣ ላይ ፣ ስለሚሰጥ ፣ አገልግሎትና ፣ የባለሀብትነትን ፣ መብት ፣ ስለ ፣ መቀነስ ።

በመሪት ፣ ላይ ፣ ያገልግሎት ፣ መብትን ፣ ወይም ፣ ለመሸጥ ፣ ቃል ፣ መግባትን ፣ ወይም ፣ ለመግዛት ፣ የቀደምትነት ፣ መብትን ፣ ወይም ፣ ንብረት ፣ እንዳይያዝ ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የሚያደርጉት ፣ ስምምነቶች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ መቃወሚያ ፣ እንዲሆኑ ፣ መፈጸም ፣ ያለባቸው ፣ ሥርዐቶችን ፣ የሚመለከቱ ፣ ልማዳዊ ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፣ የሺያጃጃጃ ፣ የሻጭ ፣ ግዴታዎች ።

- (አ) በዚህ ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ሦስተኛ ፣ ወገንን ፣ መቃወሚያ ፣ ለመሆን ፣ እንዲችል ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ መመዝገብ ፣ የሚያስፈልገውንና ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ባለሀብትነት ፣ መብት ፣ የሚቀንሰውን ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ሻጭ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።
- (ለ) በተሸጠው ፣ በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ በግልጽ ፣ የሚታየውን ፣ በመሪት ፣ ላይ ፣ የአገልግሎት ፣ መብት ፣ መኖሩን ፣ ሻጭ ፣ ለገዥ ፣ እንዲያስታውቅ ፣ አይገደድም ።

(፫) ግንኙነት ስሙ ስለ ግዴንቀሳቀሰው ንብረት ያደረገው ስምምነት ስለሆነ በዚህ ሕግ መሠረት በግዴንቀሳቀሰ ንብረት መዝገብ መመዝገብ ያለበት ሲሆን በዚህ ቀጥር መሠረት ሻጭ ግድረግ የሚገባውን እሴት ግድረግ ይገባል ።

ቀ፡ ፫፻፲፭፻፳፯ ። ስለ ግዴንቀሳቀሰ ንብረት መያዣ ።

የግዴንቀሳቀሰ ንብረት መያዣ ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ እንዲሆን መፈጸም የሚገባቸው ልግዳዊ ደንቦች ይወራሰባቸዋል ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ቀ፡ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ን ፡ ቀ፡ (፩) “ ከዚህ በታች ” ፡ የሚለው ፡ ከዚህ በላይ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ የክፍል ፡ ፫ ፡ አርእስት ፡ ስለ ውሃዎች ፡ ባለሀብት ፡ የሚለው ፡ ስለውሃዎች ፡ ባለሀብትነትና ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ቀ፡ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ን ፡ ቀ፡ (፪) የፍትሕ ጥራት ሕግ የሚለው ፡ በዚህ ሕግ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ። ቀጥሎም ፡ “ አላገባብ ፡ ስለመበልጸግ ፡ “ የሚለው ፡ “ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ጥቅም ፡ ንብረትን ፡ ስለማስለቀቅ ፡ ጉዳይ ፡ ስለዋጋ ፡ አወሳሰን ” . . . ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ክፍል ፡ ፫፻ ፡ “ የሚለው ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለውሎ ፡ አፈጻጸም ፡ “ ከሚለው ፡ ቀጥሎ ” ፡ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ “ እንዲሁም ፡ የቀ፡ ፪፻፲፭፻፳፯ ፡ አርእስት ፡ “ መሠረቱ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ሂ ፡ የሚለው ፡ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ጀ ፡ የሚለው ፡ ክፍል ፡ ጀ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ጀ ፡ የመከታተል ፡ መብት ፡ የሚለው ፡ “ ክፍል ፡ ጀ ” የመከታተል ፡ መብት ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ክፍል ፡ ጀ ፡ . . . “ ስለሚያስከትሰው ” የሚለው ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ከቀጥር ፡ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ በታች ፡ ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለብዙዎች ፡ ባለዕዳዎች ፡ ወይም ፡ ባለገንዘቦች ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ተጨምሯል ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ የቀ፡ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ን ፡ ቀ፡ ፫ ፡ የ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ን ፡ ቀ፡ ጀ ፡ ሆኖ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ የቀ፡ ፪፻፲፭፻፳፯ ፡ (፪) ጥቅስ ፡ ቀ፡ ፫፻፲፭፻፳፯ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ከቀ፡ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ በላይ ፡ “ ክፍል ፡ ” የተባለው ፡ “ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ” ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ቀ፡ ፪፻፲፭፻፳፯ ፡ የቀጥር ፡ ፪፻፲፭፻፳፯ ፡ ን ፡ ቀ፡ ፫ ፡ የቀጥር ፡ ፪፻፲፭፻፳፯ ፡ ንኡስ ፡ ቀጥር ፡ ፫ ፡ ሆኖ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፫፻፲፭፻፳፯ ፡ ቀ፡ ፪፻፲፭፻፳፯ ፡ ንኡስ ፡ ቀ፡ ጀ ፡ እና ፡ ፫ ፡ ይሠረዝና ፡ ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ቃል ፡ ይተካ ።

(፪) ከተሸጠው ፡ ነገር ፡ ገዢው ፡ እንዲሁ ፡ ክፍል ፡ ሳይረከብ ፡ በሚዘገይበት ፡ ጊዜ ፡ የጉድለውኛ ፡ ነገር ፡ ከጊዜ ፡ በኋላ ፡ ቢሰጠውም ፡ እንኳ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ በሙሉ ፡ ስለ መረከብ ፡ የተሰጠው ፡ ጊዜ ፡ በጥብቅ ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ ገዢው ፡ ውሎ ፡ በሙሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) ገዢው ፡ ውሎ ፡ በሙሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ ለማስታወቅ ፡ መብቱ ፡ የግዴታ ፈቅድለት ፡ ሲሆን ፡ ውሎ ፡ በከፊል ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ ለማስታወቅ ፡ የሚገባው ፡ ሆኖ ፡ የተረከበውን ፡ ነገር ፡ የመጠኑን ፡ ግምት ፡ ዋጋብቻ ፡ ለመክፈል ፡ ይችላል ።

የግድፈት ግረግያ ።

ገጽ ፡ ፻፳፩ ፡ ቀ፡ ፳፻፳፩ ፡ (፫) ገ ፡ ቀ፡ (፩) በሁለተኛው ፡ መሥመር ፡ “ ታላቅ ፡ ወንድም ” ፡ ከሚለው ፡ ቀጥሎ ፡ “ ወይም ፡ ታላቅ ፡ እገት ” ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ ተሠርዞዋል ።

ገጽ ፡ ፻፳፩ ፡ ቀ፡ ፳፻፳፩ ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ ሊፈጽም ፡ የሚችልበት ፡ ሁኔታ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በተነገረው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተመልክቷል ። (ቀ፡ ፫፻፳፩) ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፴፩ ፡ ቀ፡ ፳፻፲፱ ፡ ገ ፡ ቀ፡ (፪) “ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ” የተባለው ፡ “ ከዐሥራ ፡ ስምንት ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፴፱ ፡ ቀ፡ ፳፻፫ ፡ በ (ሀ) ፊደል ፡ ቀ፡ ፻፴፭ ፡ የተባለው ፡ ቀ፡ ፻፴፮ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፳፮ ፡ ቀ፡ ፳፻፹፮ ፡ “ የተባለው ፡ ቀ፡ ፳፻፲፩ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
በዚህ ፡ ገጽ ፡ ቀ፡ “ ፳፻፹፮ ” ፡ የተባለው ፡ ቀ፡ “ ፳፻፹፮ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
»   ቀ፡ “ ፳፻፹፭ ” ፡ የተባለው ፡ ቀ፡ “ ፳፻፹፮ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
»   »   ቀ፡ “ ፳፻፹፱ ” ፡ የተባለው ፡ ቀ፡ “ ፳፻፹፭ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
»   »   ቀ፡ “ ፳፻፲ ” ፡ የተባለው ፡ ቀ፡ “ ፳፻፹፱ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
       ቀ፡ “ ፳፻፲፩ ” ፡ የተባለው ፡ ቀ፡ “ ፳፻፲ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፳፰ ፡ ቀ፡ ፳፻፲፮ ፡ ገ ፡ ቀ፡ (፪) “ በጉዲፈቻው ፡ ልጅና ፡ በጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ” ፡ ከሚለው ፡ ቃል ፡ ቀጥሎ ፡ “ በጉዲፈቻ ፡ ተደራጊውም ” ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ተጨምሮ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፳፰ ፡ ቀ፡ ፳፻፲፮ ፡ ገ ፡ ቀ፡ (፪) ከባልና ፡ ከሚስት ፡ አንዱ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያደረሰ ፡ ከሆነ ፡ ይበቃል ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፳፱ ፡ ቀ፡ ፳፻፩ ፡ “ አንድ ፡ ሰው ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ። ነገር ፡ ግን ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደ ፡ አባትና ፡ እንደ ፡ እናት ፡ ተቋጥረው ፡ ለሁለቱ ፡ ብቻ ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ” ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፳፩ ፡ ቀ፡ ፳፻፲፮ ፡ ገ ፡ ቀ፡ (፫) “ ውዝፍችን ” ፡ የሚለው ፡ ገንዘቦችን ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፳፩ ፡ ቀ፡ ፳፻፲፮ ፡ ገ ፡ ቀ፡ (፪) ቀለብ ፡ ተቀባዩ ፡ ከሚለው ፡ ቀጥሎ ፡ “ ውዝፍ ” የሚለው ፡ “ ገንዘብ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ። ቀጥሎም ፡ ግናቸውም ፡ “ ውዝፍ ” የሚለው ፡ ገንዘብ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፻፲፫ ፡ ቀ፡ ፳፻፳፱ ፡ ተወስኗል ፡ ከሚለው ፡ ቃል ፡ ቀጥሎ ፡ “ የሚለው ” የሚባለው ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ። ቀጥሎም ፡ « ለው » የሚል ፡ ቃል ፡ ተሠርዟል ።

ገጽ ፡ ፳፻፲፰ ፡ ከቀ፡ ሺ፱ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለው ፡ ቀ፡ “ ሺ፱፩ ” ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፳፻፴፮ ፡ ቀ፡ ሺ፻፳፮ ፡ ገ ፡ ቀ፡ (፪) ተሠርዞዋል ።

ገጽ ፡ ፻፳፩ ፡ ቀ፡ ፳፻፳፩ ፡ (፩) “ ልጅ ፡ የተወለደው ፡ ጋብቻው ፡ ከፈረሰ ፡ ወይም ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ከቀረ ፡ በኋላ ፡ ከ፪፻፲ ፡ ቀን ፡ በላይ ፡ ቄይቶ . . . ” የሚለው ፡ ቀርቶ ፡ “ ልጅ ፡ የተወለደው ፡ ጋብቻው ፡ ከተፈጸመ ፡ ወይም ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ከተጀመረ ፡ እንሥቶ ፡ በ፪፻፲ ፡ ቀን ፡ ውስጥ . . . ” የሚል ፡ ቃል ፡ ተተክቶ ፡ የቀረው ፡ እንዳለ ፡ ይነበብ ።